

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją
KAZIMIERZA RYMUTA
i BARBARY CZOPEK-KOPCIUCH

IX **Po-Q**

KRAKÓW 2013

**NAZWY
MIEJSCOWE
POLSKI
Po-Q**

Tom ten poświęcamy
pamięci Profesora Ernsta Eichlera
Autorzy

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją
KAZIMIERZA RYMUTA
i BARBARY CZOPEK-KOPCIUCH

IX **Po-Q**

KRAKÓW 2013

PRACOWNIA TOPONOMASTYCZNA INSTYTUTU JĘZYKA POLSKIEGO PAN
Kraków, al. Mickiewicza 31

Kierownik

BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH

Autorzy haseł tomu IX

URSZULA BIJAK (UB), ELŻBIETA BORYSIK (EB), JOANNA CHŁADZYŃSKA (JCh),
BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz), PAWEŁ DUDEK (PD),
ALEKSANDRA GALASIŃSKA (AG), WANDA MAKUŁA-KOSEK (WK), IWONA NOBIS (IN),
ROZALIA PRZYBYTEK (RP), PAWEŁ SWOBODA (PS), URSZULA WÓJCIK (UW),
KINGA ZAWODZIŃSKA-BUKOWIEC (KZ), ZOFIA ZIERHOFFER (ZZ)

Recenzent

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA

Specjalny konsultant w zakresie odosobowych nazw miejscowości

MARIA MALEC

Konsultant w zakresie nazw niemieckich i łżyckich

JÜRGEN UDOLPH

Redakcja wydawnicza

EWA BEDNARSKA-GRYNIEWICZ

Projekt okładki

ROBERT J. OLEŚ

Skład i łamanie

ADAM BANIA

© Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2013

ISBN 83-85579-29-X całość

ISBN 978-83-64007-04-0 tom IX

Wydanie 1. Nakład: 250 egz.

Druk i oprawa:

Pasaż sp. z o.o.

30-363 Kraków, ul. Rydlówka 24

Po

Pobanden zob. **Pojezierce**

Pobanz zob. **Pobądz**

Pobądk zob. **Pojezierce**

Pobądz, wś, kosz., gm. Tychowo, 18,5 km na płn.-zach. od Bobolic: *Pubantze* 1491 TrautmElb I 45; *Pobantze* 1532 PomKirch III 41; *Pobantz* 1540 PomKirch II 61; *Pobanz* 1618 MpLub; *Pobanz* 1789 MpGillyPom; *Pobanz* 1819 PMT XIII 57; *Pobanz* 1887 SG VIII 338; *Pobanz* — *Pobądz*, -*dza*, *pobądzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pobądz*, -*dza* 1981 WUN II 753. — Od n. os. **Pobądz* (por. stp. n. os. z członem -*bądz*), z suf. *-*je* lub *-*je*, zmienczona jako *Pobanz*. Postać *Pobądz* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Lor SNH 86; TrautmElb I 45; Rzduma I 175; Belchnerowska, PMT XIII 57. BCz

Pobelkowo zob. **Pobylkowo**

Pobereżany, cz. Hrubieszowa, dawniej wś, zamoj.: *Pobrzezany* (1400)1553 ZDM VI 177; *Pobrzezani* 1564 ŻDz XVIII/1, 187; *Pobrzezany*, wś albo przedm. 1661 Lurus III 282; *Pobereżany* 1827 Tabella II 95; *Pobereżany* al. *Latoszyn* (*Łotoszyn?*) 1887 SG VIII 338; *Pobereżany* 1921 Sk IV 30; *Pobereżany*, -*żan* 1981 WUN II 753; gw. *pobereżany*, -*żan*, *pobereżajski*. — Od wyrażenia przyimkowego *po brzegu*, ukr. *po berehu*, z suf. -*any*. Wieś leży nad Bugiem. Oboczna n. *Latoszyn*, od n. os. *Latosz* SSNO III 234 (: ap. *lato*), z suf. -*yn*. Postać *Lotoszyn* to prawdopodobnie zniekształcona n. *Latoszyn*. BCz

Pobereżany zob. **Półkoty**

Poberow zob. **Pobierowo**, **Poborowo** (2)

Pobersberg zob. **Bobrowice** (3)

Pobidno zob. **Pobiedno**

Pobiedna (1), wś, jel., gm. Leśna, 4 km na płn.-zach. od Świeradowa-Zdroju: *Wigandsthal* 1679 SNGŚI X 71; *Wiegandsthal* 1753, *Wiegantssthal* 1768 KOL 67; *Wiegandsthal* 1845 K 737;

Wigandsthal 1941 Wrzosek 34; *Wigandstahl* — *Pobiedna*, -*ej*, *pobiedzieński* 1946 MPol XXIV nr 44; *Pobiedna*, -*nej* 1981 WUN II 753. — Dawna n. niem. *Wi(e)gandsthal*, od im. założyciela *Wiganda* von Gersdorfa i ap. *Tal* 'dolina'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pobiedna*. Lit.: SNGŚI X 71; BenaGŁuż 347–56; RymNmiast 188. JCh

Pobiedna (2), wś, dawniej mto, rad., gm. Nowe Miasto nad Pilicą, 2 km na płd.-wsch. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Pobedna* ... *Pobedno* ... in oppido *Pobedno* 1400 KkM 137, 138; *Pobyedna* 1411 SHGRw(AG 7250); *Pobedna* (1418) Płoc I 148; *Pobyednyo* 1451 SHGRw(MK 335, 65); *Pobyedna* 1473 Matr I nr 1010; *Pobyedna* ... *Pobyednyia* 1511–23 ŁLB II 307, 308; *Pobiedna* 1579 ŻDz XVI 174; *Pobiedna* 1792 MpPerRw; *Pobiedna* 1827 Tabella II 95; *Pobiedna* 1839 MpKwat IV 5; *Pobiedna* 1887 SG VIII 339; *Pobiedna*, -*nej* 1981 WUN II 753. — Od psł. ap. **poběda* 'zwycięstwo' SEBań II 642 (por. stp. *pobiedzić* 'zwyciężyć, pokonać' Sstp VI 191; też gw. *pobiedka* 'zachęta', *pobiedzać* 'nakłaniać, przymuszać'), z suf. *-*ona*. Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego. Nazwa jest zapewne określeniem miejsca, na którym odniesiono jakieś zwycięstwo. Według S. Rosponda wszystkie n. typu *Pobiedna*, *Pobiedno*, *Pobiedziska* określały *biedne*, ubogie wsi. Lit.: Borek, -*bn*- 184, 341, 346, 441; KopRad 253; RospSEMiG 251. UW

Pobiednia zob. **Pobiedno**

Pobiedniczek zob. **Pobiednik**

Pobiednik, dziś *Pobiednik Mały* i *Pobiednik Wielki*, dwie wsi, krak., gm. Igołomia-Wawrzeńczyce, 3,5 i 5 km na płn. od Niepołomic: *Pobyednyk* (1254)1445 Kkk I 53; *Pobyednyki* (1276)1427 ZDM IV 16; *Pobednyk* (1286)1487 ZDM I 17; *Pobednik* 1321 ZDK I 40; *Pobednyk* 1325–27 MVat I 140; de *Pobednyk* 1356 ZDM VIII 352;

Pobiednik

Pobiedniki (1357)1427 ZDM IV 104; de *Pobednik* 1387, 1389 Krak nr XLIII(23), CLXXV(3); *Pobednyky* 1396 PNZK nr 439; et *Pobednik*, de *Pobedniki* 1397, villa *Pobednyky* 1399 Krak nr CCXXIX(38), 6130, 8296; in *Pobednikij ... Minori*, in *Pobednikij Maiori* 1403 PNZK nr 1312; *Pobiedniki* 1427 ZDM V 302; de *Pobiednyk* 1436 Hel II nr 2666; de *Pobiednyk*, *Pobiednyky*, *Parva Pobiednyk*, *Pobiednyky* 1470–80 DB I 31, II 153, 154, III 297; *Pobiednyky minor*, *Pobiednyky maior* 1490 ŹDz XV 444; *Pobiednyczek* 1510 SHGKr(TerrCrac 155, 15); *Pobiednyk* 1529 LR 193; Wieś *Pobiednik*, *Pobiedniki* 1564 Lukrak I 47, 49, II 85; *Pobiednik mały* i *wielki* 1581 ŹDz XIV 7; *Pobielnik* (!) *Wielki* i *Mały* 1629 RPobKr 9; *Pobiednik Maior* et *Minor* 1680 Rej 8; *Pobiedniki male*, *Pobiedniki wielkie* 1783 84 RejKor 326; *Pobiedniki Male*, *Pobiedniki Wielkie* 1787 MpPerKr; *Pobiednik*, *Pobiednik większy* 1787 Spis 330; *Pobiedniczek* 1827 RKrak 127; *Pobiednik wielki*, *Pobiednik mały* 1827 Tabella II 95; *Pobiednik Wielki*, *Pobiednik Mały*, dwie wsi 1887 SG VIII 339–40; *Pobiednik Mały*, *Pobiednik Przysiółek*, *Pobiednik Wielki*, trzy wsi 1933 SkBy 1301; *Pobiednik Mały*, *Pobiednik Wielki* 1952 UW 266; *Pobiednik Mały*, *-ka -lego*, *Pobiednik Wielki*, *-ka -kiego*, *pobiednicki* 1964 UN 13, 16; gw. *pobednik/pobednicek*, *-a*, *pobednik veľki/duży*, *-a -ego*, *pobedńecki*. — Od psł. ap. **poběda*, z suf. *-nik*, przejściowo w l. mn., ze względu na dwa obiekty. Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *maior*, *parvus*, pol. *mały*, *wielki*, *duży* i od ap. *przysiółek*. W XVI i XIX w. występowała też forma *Pobiedniczek* (dziś gwarowa), powstała wskutek uniwersalizacji n. zestawionej przy użyciu suf. *-ek*. Lit.: RKrak 127; RospSEMIG 251; BańMorf 44, 54, 58. IN

Pobiednik zob. **Pobiedno**

Pobiedniki zob. **Pobiednik**

Pobiedno, wś, krośn., gm. Bukowsko, 8 km na pld.-zach. od Sanoka: *Pobedna* (1361)1549 KkM III 741; *Pobedne* 1424 AGZ XI nr II; *Pobednye* 1431 AGZ XI nr 455; *Pobiedno* 1443, de *Pobiednyya* 1444 AGZ XIII nr 1949, 2225; *Pobiedne* 1460 AGZ VIII 85; *Pobiednyk* 1499 AGZ XVI nr 2493; *Pobiedne* 1515, *Pobiedno* 1589 ŹDz XVIII/1, 150, 53; *Pobiedno* 1678 AGZ XXII 39; *Pobiedno* 1721 ADP 156, 1445; *Pobiedno* 1794 Ga Hh1; *Pobidno* 1851 Sch 118; *Pobiedno*, rusk. *Pobydno* 1887 SG

VIII 340; *Pobiedno*, *-na*, *pobiedziński* 1966 UN 71, 44. — Od psł. ap. **poběda*, z suf. **-bna*. Wieś wraz z sąsiednimi miejscowościami Prusiek i Ratnawica tworzy grupę osad, których nazwy pośrednio lub bezpośrednio wskazują na związek z walką. Zdaniem A. Fastnachta osady te wyznaczały pas obronny grodu sanockiego przed wyprawami idącymi od południa starym szlakiem Węgry–Przełęcz Łupkowska–Sanok. Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego. Okresowo n. *Pobiednik*, z suf. *-nik*. Postać *Pobiednia* powstała w wyniku wyrównania do nazw rzeczownikowych na *-nia*. Utrwaliła się natomiast postać *Pobiedno*, utworzona w wyniku wyrównania do częstszych nazw na *-no*. Lit.: SHGsk III 37–42; MakSk 126; SŁ I 39; RiegSan 124; Borek, *-bn-* 184. BCz

Pobiedno zob. **Pobiedna** (2)

Pobiedr, cz. Paszkówki, dawniej wś, biel., gm. Brzeźnica: de *Bobedre* (pro! *Pobedra*) 1325–27, de *Pobedrse* 1335–52 Mvat I 129, 381; de *Pobodr*, de *Pobodro* 1397 Krak nr 5775, 5788; de *Pobyodrze*, de *Pobodra* 1430 SHGKr(Te 1A, 349); *Pobyodr* (1448)XV/XVI ZDK II 568; z *Pobedra* 1468 SHGKr(TZ 13, 50); villa *Pobyodr* 1470–80 DB I 64, II 129; *Pobyotr*, *Pobiodr* 1529 LR 81, 117; *Pobiodr* 1581 ŹDz XIV 48; *Pobiodr* 1629 RPobKr 63; *Pobiodr* 1680 Rej 75; *Pobiedro* 1779–92 MpMieg; *Pobiódr* 1887 SG VIII 342; *Pobiedz*, wś 1933 SkBy 1301; *Pobiedr*, *-ra* 1964 UN 16, 50. — Dawniej n. *Pobiedro*, też *Pobiedrze*, może związana z ap. *biodro*, gw. *biedro* w znaczeniu toponimicznym ‘uwypuklenie; wzniesienie’ SESł I 33–4. W XIX w. nastąpiła zmiana rodzaju gramatycznego n. z nijakiego na męski: *Pobiodro* > *Pobiodr*. Okresowo występowała nieuzasadniona, zapewne adideacyjna, zmiana n. na *Pobiedz*. Lit.: LKrak 112–3; BańMorf 64. IN

Pobiedro zob. **Pobiedr**

Pobiedrze zob. **Pobiedr**

Pobiedz zob. **Pobiedr**

Pobiedzisk zob. **Pobiedziska**

Pobiedziska, mto, pozn.: in *Pobezisch* 1233, in *Pobiedziska* (1246)XV, in *Pobedisc* (1247)1646 KW I 129, 212, 217; in *Pobedisk* (1251)1494, datum *Pobedysche* 1254 KW I 257, 290; in civitate *Pobedisca* (1258)XVII, *Pobedisc* (1266)1520 KW I 307, 367; de *Pobedzische* ... de *Pobieczist* (1302)1418 AC II nr 133; in *Pobedise* 1379 KW

III 479; de *Pobiedziska* 1387, *Pobiedzisci* 1388 Lek I nr 148, 464; in *Pobyedzyska* 1421 RWlkp II nr 967; de *Pobiedzisko* 1482 ARP II nr 1358; *Pobyedzyska* 1511–23 ŁLB I 45; *Pobiedziska*, *Pobiedzisko* 1580 ŻDz XII 152, 165; Miasto *Pobiedziska* 1789 MKI (Tab 36, 52); *Pobiedzisko* 1846 KsP 360; *Pobiedziska* 1859 MpChrz; *Pobiedziska*, *Pobiedzisko*, niem. *Rudewitz*, mto 1887 SG VIII 340–42; *Pobiedziska*, *-dzisk*, *pobiedziski* 1966 UN 93, 28. — Od psł. ap. **pobēda*, z suf. *-iszczē*, następnie *-isko*, *-iska*, zapewne na określenie miejsca, gdzie odniesiono zwycięstwo. Od XV w. zaznacza się przewaga formy l. mn., choć jeszcze w 1887 r. zanotowano n. w l. poj. Postać *Powiedziska* jest rezultatem dysymilacji *p-b > p-v* oraz adideacji do czasownika *powiedzieć*. Lit.: *RospSEMiG* 295; *RymNmiast* 188; *ZierNmiast* 118 20. ZZ

Pobiedzisko zob. **Pobiedziska**

Pobiedziszczce zob. **Pobiedziska**

Pobiel, wś, leszcz., gm. Wąsosz, 8 km na pld.-zach. od Rawicza: Burg *Pobel* 1323 Reg nr 4277; *Pobil* (1418) K 43; *Bobiele* 1787 Z VII 244; *Bobile* (sprich *Bobihle*) 1830 Kn 50; *Bobiele* oder *Bobile* 1845 K 43; *Bobiele* lub *Bobile* 1880 SG I 256; *Bobile* 1900 Myc 17; *Wandelheim* 1941 Wrzosek 14; *Wandelheim* — *Pobiel*, *-i*, *pobielski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pobiel*, *-li* 1981 WUN II 753. — Od wyrażenia przyimkowego *po bieli*, zob. *Biela* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Forma zniemczona *Bobi(e)le* z regularną substytucją *p : b*. Niemiecką n. *Wandelheim* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pobiel*. Lit.: *SNGŚI* X 72. JCh

Pobierowo, wś, szczec., gm. Rewal, 14 km na pln.-wsch. od Kamienia Pomorskiego: *Poberow* 1368 TrautmElb I 42; *Poberow* 1539 PomKirch I 128; *Pebrow* 1618 MpLub; *Poberow* 1784 Brüg II 440; *Poberow* 1834 MpUMbl 600; *Poberow*, *Gross* 1887 SG VIII 339; *Poberow* — *Pobierowo*, *-wa*, *pobierowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pobierowo*, *-wa*, os. 1981 WUN II 753; po zmianie *Pobierowo*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od pom. n. os. **Pober* (: psł. **bʷrati*, **berq* 'brać') lub **Pobor* (: psł. **boriti* 'walczyć'), z suf. *-ów*; n. zniemczona jako *Poberow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Pobierowo*. Lit.: *LorSNH* 86; *TrautmElb* I 42; *RzDuma* II 46. BCz

Pobikrowy zob. **Pobikry**

Pobikry, wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 11,5 km na pld.-wsch. od Ciechanowca: *Pobikrowy* (1446) ŻDz XVII/2, 33; *Pobikrowy* 1526 HMil 330; *Pobikrowy* 1569 UPL 271; *Pobikrowy* 1676 CzRkps nr 1099; *Pobikry* 1794 Kond 159; *Pobikry* 1887 SG VIII 342; *Pobikry* 1921 Sk V 28; *Pobikry*, *-kier* 1981 WUN II 753; gw. *pobikry*, *-ker*, *pobikroski*. — Początkowo n. *Pobikrowy*, od n. os. **Pobikrowa* (: *pobić* i *krowa*), w l. mn. Wtórnie *Pobikry*, wskutek redukcji cząstki *-ow-*. Lit.: *Kond* 159; *GómRPd* 17. EB

Pobiódr zob. **Pobiedr**

Pobitno, cz. Rzeszowa, dawniej wś: *Powietna* (1412)1608 ZDM V 127; *Powitna* 1448, *Povyrchna* 1462, *Powyerthna* 1464, *Povyirthna* 1465 AGZ XIII nr 7353, 4951, 5356, 5656; *Povyetna* 1508, *Powietna* 1589 ŻDz XVIII/1, 108, 13; *Powitna* 1614 MakPrz 204; *Powitna* 1785 ADP 244, 26; *Pobitna* 1794 Ga Gg2; *Pobitna* 1887 SG VIII 342; *Pobitno* 1921 Sk XIII 39; *Pobitne*, *-na*, cz. mta 1966 UN 70, 73; *Pobitno*, *-na* 1981 WUN II 753. — Od psł. ap. **powěť* (por. ukr. *powitka* 'obora, podcień ze słomianego dachu przy oborze' *Hrin* III 223, *powieć* 'strzecha na słupach; szopa przewiewna' *SWIV* 843), z suf. *-na*. Forma *Powitna* powstała w związku z ukr. przejściem *ě > i* oraz adideacją do *powitać*, natomiast *Pobitna* w wyniku ogólnopolskiego zachwiania repartycji głosek *b* i *w* oraz skojarzenia z *pobić*. Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy: *Pobitna*//*Pobitno*//*Pobitne*. Formy *Powierchna* i podobne są wynikiem zniekształcenia lub adideacji do ap. *wierch* 'wierzch, góra'. Lit.: *MakPrz* 204; *Borek*, *-bn-* 190; *Moszyński*, *JPol* XXXVII 297. BCz

Poblebisen, wś zaginiona, leżała koło wsi Wajsznory, olszt., gm. Kętrzyn: im felde zu *Poplebisseyn* 1402 Ger 131; *Polewissen* 1402, zum *Poblebisen* bey Weischnuren 1407 Błażenié II 318. — Zapewne pierwotnie n. pruska miała postać **Pa-plewis-ein-!***Pa-plewis-*, por. **pa-* 'po, pod' + **plew-* (?), o niejasnym znaczeniu; brak też analogii wschodniobałtyckich. Lit.: *Ger* 131; *Błażenié* II 318. RP

Pobloth zob. **Poblocie** (2)

Poblotz zob. **Poblocie** (1, 3)

Poblędzie, os., dawniej wś, suwał., gm. Dubeninki, 25 km na pln.-zach. od Suwałk: *Drusken* przed 1590, *Drusken* siehe *Pablindßen* (bez daty)

Poblocie

PMT XII 202; *Poblyndzie* 1744 SDV 104; *Bludzin* 1775 Biolik 177; *Pabliindßen* 1780 PMT XII 202; *Pablindsen* 1785 Goldb III 144; *Pablindszen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Pablindszen* 1886 SG VII 806; *Zollteich* 1938, *Pablindschen* — *Druszen*, *Poblędzie* al. *Dróżki*, wś 1946 Ley I 137; *Zollteich* — *Poblędzie*, -a, *poblędzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poblędzie* — *Zollteich (Pablindschen)*, wś 1951 Rosp 244; *Poblędzie* 1959 PMT XII 202; *Poblędzie*, -dzia 1981 WUN II 754. — Dawna n. *Dróżki*, zniemczona jako *Drus(z)ken*, może nawiązuje do lit. *druskà* 'ziarnko soli; sól'; por. n. m. *Druskiai*, *Druskiniškai*, pol. *Druskieniki* SESmocz 128; w n. pol. adideacja do ap. *dróżka* 'mała droga'. Nazwa *Poblędzie* (też *Poblyndzie*, *Poblędzie*) jest adaptacją fonetyczno-słotwórczą prus. n. **Pā-blendē* do nazw z suf. -'e (< -**vje*). Por. prus. *pā* 'pod' i n. jez. *Blende*, dziś *Poblędzie*: *Blinden* 1564–65 Ley II 48, *Poblindzie* 1887 SG VIII 343, też n. rz. *Błędzianka*: *Blendzianka* 1880, niem. *Blinde Fluss* 1928 Biolik 29. Etymologia ta sama co prus. n. *Blendelauk* Ger 21, lit. n. w. *Blendā*, *Blendupis* (: *bleñdē*, *blinda* 'wierzba, łoża'). Wariant *Bludzin* powstał przez adideację do n. rz. *Bludzia*, pd. *Błędzianki*, z suf. -in. Formy zniemczone: *Pablinds(ch)en*, *Pablindszen*. W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Zollteich*. Po 1945 r. ustalono administracyjnie n. *Poblędzie*. Lit.: Gołdap. Z dziejów miasta i powiatu, 1971, 58; Biolik 28–9, 177–8; PrzybBałt 219–20; Biolik, HE VIII 197; PétVV 276; Szcześniak, PMT XII 202. RP

Poblocie (1), wś, gdań., gm. Linia, 18 km na pld.-zach. od Wejherowa: *poblocz* 1401, von *Poblocz* 1408, von *polocz* 1409 Zeit XI 13, 7, 16; von *pobolotz* 1414 Zeit IV 7; *Pobloczie* 1534 Inw-włoc 113; ziemianie ... *Pobloczanie* 1565 Lupom 87; *Poploczie* 1570 ŹDz XXIII 262; *Poblocie* 1583, *Poblocie* 1599 Font I–III 37, 470; *Poblocie* 1648 RP 192; z *Poblocia* 1664 Font XXXII 386; *Poblocie* 1682 Font V 164; *Poblocie* 1720 Font XVI–XIX 530; *Poblotz* 1772/73 HAPr IV 629; *Poblocie* 1789 Goldb II 185; *Poblotz* 1796–1802 MpSchröt IV; *Poblocie* al. *Pobloty*, niem. *Poblotz* 1887 SG VIII 343; *Poblotz*, fr. auch *Poploczie* 1912 Bär 92; *Poblotz* — *Poblocie*, -cia, *poblocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poblocie*, -cia 1981 WUN II 754; gw. *p*oblocé*. — Od wyrażenia przyimkowego *po blocie*, w wyniku derywacji

paradygmatycznej. Okresowo w postaci pluralnej *Pobloty*; zniemczona jako *Poblotz*. Forma *Pobloczanie* to nazwa mieszkańców wsi *Poblocie*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Poblocie*. Lit.: TrautmElb II 112; Treder, PMT XIV 77. WK

Poblocie (2), dziś *Poblocie Male* i *Poblocie Wielkie*, dwie wsi, kosz., gm. Gościno i Karlino, 8 i 9,5 km na zach. od Karlina: duas villas *Poblote* 1159, due ville *Poblote* 1168 PU I 52, 58; duas villas *Poblota* (1179)XV, uilla *Poplote* 1241 PU I 103, 464; *Poblote Minus* (1260) PU VI 341; *Poblote* 1267 PU II 179; *Pobloce* 1310 PU IV 445; *Parvum Polbot* 1317, *Poblut* 1318 PU V 344, 369; *Lutken Poblloth* 1484 PMT XIII 57; *Bublische* (!) 1554 PomKirch II 295; G., L. *Poblat* 1618 MpLub; *Kl. Poblloth*, *Gr. Poblloth* 1789 MpGilly-Pom; *Kl. Poblloth*, *Gr. Poblloth* 1836 MpUMbl 605; *Poblloth Gross*, *Poblloth Klein* 1887 SG VIII 343; *Klein Poblloth* — *Poblocie Male*, -cia -lego, *poblocki*, *Poblloth* — *Poblocie Wielkie*, -cia -kiego, *poblocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poblocie Male*, -cia -lego, *Poblocie Wielkie*, -cia -kiego 1981 WUN II 754. — Nazwa zniemczona jako *Poblloth*. W n. zestawionych człony dyferencyjne od niem. przym. *gross*, *klein*, *luttig*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Poblocie Wielkie*, *Poblocie Male*. Lit.: Rzduma I 244; Belchnerowska, PMT XIII 57–8. BCz

Poblocie (3), wś, ślup., gm. Głównyzyce, 19 km na pln.-zach. od Lęborka: *Poblitz* 1628 LórSNH 86; *Poblotz* 1784 Brüg II 992; *Poblocie*, niem. *Poblotz* 1887 SG VIII 343; *Poblotz* — *Poblocie*, -cia, *poblocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poblocie*, -cia 1981 WUN II 754. — Nazwa zniemczona jako *Poblotz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Poblocie*. Lit.: LórSNH 86. BCz

Poblocie Male zob. **Poblocie** (2)

Poblocie Wielkie zob. **Poblocie** (2)

Pobloty zob. **Poblocie** (1)

Poblyndzie zob. **Poblędzie**

Pobodze, przys., dawniej wś, ciech., gm. Dziergowo, 18 km na pln.-wsch. od Mławy: *Pobodze Tansk* 1567 ŹDz XVI 338; *Tańsk Pobodze* 1783 MpPerMz; *Pobodze* 1783–84 RejKor 467; *Pobodze tańsk* 1827 Tabella II 95; *Pobodze-Tańskie* 1887 SG VIII 343; *Tańsk-Pobodze* 1921 Sk I 129; *Pobodze*, -dza, *pobodzki*, wś 1972 UN 140, 20; *Pobodze*, -dza 1981 WUN II 754. — Nazwa

zestawiona; o członie *Tańsk* zob. *Tańsk-Grzymki*, człon *Pobodze* od n. os. i heral. *Pobodze* SSNO IV 295, ta od wyrażenia przyimkowego *po Bodze* 'z Bogiem'. UB

Pobodze zob. **Starzewo-Pobodze, Zgliczyn Pobodzy**

Pobojewice zob. **Podobowice**

Pobolowice, dziś *Pobolowice*, wś, i *Pobolowice-Kolonia*, kol., dawniej dwie wsi, chełm., gm. Żmudź, 16 km na płd.-wsch. od Chełma: *Pobolowice* (1417)XVII ZDM VI 434; *Pobolowice* 1564 ŻDz XVIII/1, 179; *Pobolowice* 1796 PerOpis I 151; *Pobolowice* 1827 Tabella II 95; *Pobolowice* 1887 SG VIII 344; *Pobolowice*, wś i kol. 1921 Sk IV, 17; *Pobolowice, -wic, Pobolowice-Kolonia, -wic-nii, pobolowicki*, dwie wsi 1970 UN 108, 45; *Pobolowice, -wic, Pobolowice-Kolonia, -wic-nii* 1981 WUN II 754. — W nazwie wyraźnie można wydzielić suf. *-owice*, ale znaczenie podstawy nie jest jasne. W formie zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia* 'osada'. BCz

Pobondzie, wś, suwał., gm. Wiżajny, 24 km na płn. od Suwałk: *Pobondzie* 1744 SDV 104; *Pobądzie* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 75–9); *Pobondzie* 1827 Tabella II 95; *Pobondzie* 1887 SG VIII 345; *Pobondzie* 1921 Sk V 84; *Pobondzie, -dzi* 1981 WUN II 754. — Nazwa o niejednoznacznej etymologii, może związana z lit. *bandà* 'stado bydła, trzoda; kawałek torfu; żniwo z kawałka ziemi; ziarno siewne dla parobka lub syna gospodarza; wszelka zapłata dla parobka w naturze' SESmoc 46; por. pol. gw. *bonda* 'sianie zboża na cudzej ziemi z ustępstwem pewnej części plonu; wielki bochen chleba' SGPKar I 104. Por. także równobrzmiącą n. pobliskiego jez. *Pobądzie* oraz n. m. *Bondziszki*, którą J. Safarewicz łączy z ap. *bandà*, zob. ABS XVIII 360, 364. EB/RP

Poborowice, przys., dawniej wś, krak., gm. Igołomia-Wawrzeńczyce, 6 km na płd. od Proszowic: de *Poborowicz* 1374, 1379 Krak nr 11, 538; in *Poborowicz* 1381 KMłp I 420; *Poborow* 1382, *Poborowicze* 1398, *Poborow* 1400 Krak nr 1550, 6315, 10338; *Poborowice* 1429 Hel II nr 2252; *Poborowycze, Poborowicze* villa 1470–80 DB II 161, III 79; *Poborowicze* 1529 LR 125; *Poborowicze* 1564 Lukrak II 84; *Poborowice* 1581 ŻDz XIV 14; *Poborowice* 1629 RPobKr 110; *Poborowice* 1783–84 RejKor 326; *Poborowice*, wś 1887

SG VIII 345; *Poborowice*, wś 1933 SkBy 1302; *Poborowice, -wic*, cz. Dobranowic 1964 UN 13, 90; *Poborowice, -wic* 1981 WUN II 754; gw. *poborowice, -víc, poboroski*. — Od n. os. **Pobor*, por. n. os. *Pobora* (: *pobór* 'pobieranie należności, opłat', *poborca* 'urzędnik pobierający daniny, podatki', psł. **boriti* 'walczyć') RymSEN II 256, z suf. *-owice*, okresowo *-ów*. Lit.: RKrak 127. IN

Poborowo (1), wś, olszt., gm. Lubomino, 16 km na płn.-zach. od Dobrego Miasta: *Friedrichsheide* XVII–XVIII Froese 143; *Friedrichsheide*, wś 1820 Wald 149; *Friedrichsheide* 1881 SG II 411; *Friedrichsheide* 1920 MpHAPr I; *Friedrichsheide* — *Poborowo* 1946 Ley I 36; *Friedrichsheide* — *Poborowo, -a, poborowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Poborowo, -wa* 1981 WUN II 754. — Dawna n. niem. od n. os. *Friedrich*, zapewne na cześć króla Fryderyka Wielkiego, z członem *-heide*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poborowo*. RP

Poborowo (2), wś, słup., gm. Trzebielino, 18 km na płd.-wsch. od Kępic: *Poberow* 1436 Rzduma I 71; *Poberow* 1492 TrautmElb I 42; *Pobrow* 1523 LorSNH 86; *Pobzow* (!) 1618 MpLub; *Poberow* 1789 MpGillyPom; *Poberow* 1887 SG VIII 339; *Poberow* — *Poborowo, -wa, poborowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Poborowo, -wa* 1981 WUN II 754. — Od pom. n. os. **Pobor* lub od **Pober*, z suf. *-ów*; n. zniemczona jako *Poberow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Poborowo*. Lit.: TrautmElb I 42; LorSNH 86; Rzduma I 71; Rzduma III 163, 319. BCz

Poborów zob. **Poborowice**

Poborsze zob. **Poborszów**

Poborszów, wś, opol., gm. Reńska Wieś, 7 km na płn.-zach. od Kędzierzyna-Koźla: *Poborsyschow* 1340 Reg nr 6411; *Pobaschwitz* (!) u. *Poborissow* (1532) K 498; villa *Poboriszow* 1679 J II 155; *Bobrischau* 1743 SNGŚl X 72; *Poborischau*, pohl. *Poborischau, Pobriscchau* 1783 Z II 310; *Poborschau, Poborszowe* 1845 K 498; *Poborszowe*, niem. *Poborschau* 1887 SG VIII 345; *Poborszów (Poborschau)* 1900 Myc 42; *Poborsze* lub *Poborszów* — *Eichhagen* 1939 Prus 59; *Eichhagen* — *Poborszów, -owa, poborszowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poborszów, -szowa* 1981 WUN II 754. — Dawna n. *Poboryszów* od n. os. **Poborysz* albo **Poborzysz*, por. n. os. *Borzysz* SSNO I 233 (: psł. **boriti* 'walczyć'), z suf.

Poboryszów

-ów. Nazwa zaadaptowana do jęz. niem. jako *Bobrischau*, *Poborschau*, zrepolonizowana jako *Poborszowe*, *Poborsze* i *Poborszów*; w tej ostatniej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Formę *Eichhagen* wprowadziła administracja hitlerowska. Lit.: SNGŚI X 72; BorGŚI 134. JCh

Poboryszów zob. **Poborszów**

Pobożany zob. **Wierzbowo** (3)

Pobórka, dziś *Pobórka Mała* i *Pobórka Wielka*, dwie wsi, pil., gm. Białosłiwie, 4,5 km na pld.-zach. od Wysokiej: de *Poporka* 1427, versus *Poborkam* 1469 Koz V 167; *Poborka* 1480 Koz I 225; *Poborka* 1511/12 VisitGn 331; *Poborka* 1578 ŻDz XII 170; *Poborka* 1766 MKI(E 42, 217); *Poburki wielkie*, *Poburki małe* 1846 KsP 544; *Poborka Wielka*, niem. *Gross Poburke*, *Poborka Mała*, niem. *Schoenheim*, dawniej *Klein Poburke*, dwie wsi 1887 SG VIII 345; *Pobórka Wielka*, -ki -kiej, *Pobórka Mała*, -ki -lej, *pobórski* 1972 UN 190, 7. — Od wyrażenia przyimkowego *po borze* 'wzdłuż ściany boru', z suf. -ka, por.: przeciwko łące *podborze* y z łąką tą *podborką* 1571 Koz III 50 oraz n. typu *Pogradki*, *Postawek*. Wraz z podziałem wsi na dwie części pojawiły się n. z członami odróżniającymi od przym. *mały* i *wielki*. Nazwy zniemczone i niem. wprowadzone przez administrację zaboru pruskiego. ZZ

Pobórz, wś, płoc., gm. Oporów, 12,5 km na pln.-wsch. od Kutna: *Poborz* 1579 ŻDz XVI 194; z ... *Poborzem* 1661 Luraw 108; *Poborz* 1792 MpPerRw; *Poborz* 1827 Tabella II 96; *Poborz* 1839 MpKwat III 3; *Poborz* 1887 SG VIII 345; *Poborz* 1921 Sk I 54; *Pobórz* 1952 UW 89; *Poborz* 1967 SM 858; *Poborz*, -borza 1981 WUN II 754; gw. *pobus*, *poborski*. — Od wyrażenia przyimkowego *po borze*, zob. *Pobórka*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Pobórze, wś, olszt., gm. Ostróda, 11,5 km na pld. od Ostródy: *Pobursin* 1305 Ger 126; *Pobursen*, *Pobors* 1437 KęŁ 364; *Poborse* 1484 Hart 452; *Pobursen*, *Pobors* 1500 KęŁ 364; *Pobursen* 1588 Hart 436; *Pobursen*, dwa maj. 1789 Goldb I 164; *Poburzen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Poburzen* 1820 Wald 208; *Poburzen*, *Poburz*, -a ok. 1859 SzcześTeka 73; *Pobursen* — *Pobórze* 1879 KęŁN 205; *Pobórze*, niem. *Poburzen* 1887 SG VIII 345; *Poburzen* — *Pobórze*, -a, *pobórski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pobórze*, -rza 1981 WUN II 754. —

Dawniej prus. n. **Pöburs-ai* od n. os. *Poburse*, por. filii *Poborsen* (1329)XV PrUr II 440, też *Poburse*, *Poburs*, *Poborse*, lit. n. os. *Burš-nelis*, n. m. *Borszyny* TAP 78, 134. Według M. Biolik n. pochodzi od przyimka *pō-* 'pod' i *-burs*, por. lit. *bursa* 'sakiewka' lub *bürsas* 'buntownik'; wydaje się jednak, że n. ma związek z śrdniem. *burse* 'bursa' Lübben 70. Nazwę *Pobórze* zaproponował w XIX w. W. Kętrzyński (może w wyniku skojarzenia niem. *Poburzen* z wyrażeniem przyimkowym *pod borem*). W takiej formie ustalono ją urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 126; Biolik, PMT X 107–8; PrzybBalt 220. RP

Pobratymy, wś, siedl., gm. Grębków, 12 km na pld. od Węgrowa: *Polikowo-Pobratymy* 1663 AtMz(kartoteka); *Polkow Pobratymy* 1783 MpPerMz; *Polkow pobratymy* 1783 84 RejKor 765; *Polków pobratymy* 1827 Tabella II 105; *Pobratymy Polkow* 1839 MpKwat V 4; *Pólków Pobratymy* 1887 SG VIII 597; *Polków-Pobratymy* 1921 Sk IV 116; *Polków-Pobratymy* 1952 UW 42; *Pobratymy*, -tym 1981 WUN II 754. — Początkowo n. zestawiona *Polikowo-Pobratymy*; człon pierwszy zob. *Polków-Sagały*, człon drugi od *pobratyn*, *pobratym* 'współplemiennik, członek tego samego szczepu, druh dozgonny' SW IV 290, w l. mn. Współcześnie notowane jest również na Mazowszu nazw. *Pobratyn* Snazw VII 417. UB

Pobręcin zob. **Porębczyn**

Pobęrczyn zob. **Porębczyn**

Pobroszewo zob. **Pogroszew**

Pobroszewska Wola zob. **Wolskie**

Pobroszyn, przys., dawniej wś, tarnob., gm. Opatów, 2 km na pld.-wsch. od Opatowa: de *Pobroszyno* 1410 SHGSd(DP 54); *Pobroszin* 1418 KMłp IV 167; *Prbrosszyn* (!) villa 1470–80 DB I 589; *Pobroschin* 1472, *Proboszyn* 1510 SHGSd (kartoteka); *Pobrossyn* 1511–23 ŁLB I 685; *Pobroszyn* 1508 ŻDz XV 473; *Pobroschin* 1529 LR 11; *Probosyn* 1564–65 Lusand 332; *Pobroszin* 1578 ŻDz XIV 187; *Pobroszyn* 1783–84 RejKor 306; *Pobroszyn* 1787 Spis 388; *Pobroszyn* 1827 Tabella II 96; *Pobroszyn*, wś 1887 SG VIII 346; *Pobroszyn*, wś 1933 SkBy 1302; *Pobroszyn*, -na, cz. Wąworkowa 1966 UN 27, 44; *Pobroszyn*, -na 1981 WUN II 754; gw. *pobrosyn*, -a. — Od n. os. **Pobrocha* lub **Pobrosza*, z suf. -ino, później -in. Do n. os. por. *brochać się* 'tarzać się w błocie',

n. os. **Broch*, **Brosz* (: *Bronisław*, *Zbrośław*), też n. os. *Pobych* SSNO IV 294. W XVI w. odnotowano postać *Proboszyn*, powstała może wskutek skojarzenia z ap. *proboszcz*. Forma gw. zamurzona. Lit.: KSand 156; Nieckula, -ov- 297. *IN*

Pobroszyn zob. **Pogroszyn**

Pobroszyn Kozicki zob. **Pogroszyn**

Pobroszyn Suski zob. **Pogroszyn**

Pobrzezie zob. **Gruszki (1)**, **Podbrzeże**

Pobrzeżany zob. **Pobereżany**

Pobrzeże, wś zaginiona, leżała nad rz. Rudawą, dziś w granicach Krakowa: *villas* ... Czarna Wes, Czarna Ulicza et *Pobrzeze* 1363 KmK I 35; *Pobrzeze* 1426 Hel II nr 2107; *Pobrzeze* 1470–80 DB II 23. — Od ap. *pobrzeże* 'nadbrzeże, wybrzeże, miejsce nad brzegiem wód, brzegowisko' SW V 292. Zapisy można odczytywać też jako **Pobrzezie*, por. ap. *brzezie* 'lasek brzożowy; miejsce, na którym rosną brzozy'. Lit.: RKrak 127. *IN*

Pobrzeże zob. **Podbrzezie Studnickie**, **Podbrzeże**

Pobrzęczyn zob. **Porębczyn**

Pobrzęszyn zob. **Porębczyn**

Poburke zob. **Pobórka**

Poburki zob. **Pobórka**

Poburzen zob. **Pobórze**

Pobylkowo, dziś *Pobylkowo Duże* i *Pobylkowo Male*, dwie wsi, ciech., gm. Pokrzywnica, 6 km na pñ.-zach. od Serocka: *Pobelcou* 1240 KMaz I 343; *Pobelkowo* 1389 KkM 107; *Pobelkowo* 1427 MkM I nr 504; *Pobelkowo* 1462 SHGMz (Ep. 9, 68v); *Pobelkowo* 1576 ŹDz XVI 316; *Pobylkowo*, *Pobylkowo*, folw. 1783 MpPerMz; *Pobylkowo (!)* *Wielkie*, *Pobylkowo (!)* woytostwo 1783–84 Rej-Kor 588; *Pobylkowo (!)* *Wielkie*, *Pobylkowo (!)* *Male* 1827 Tabella II 96; *Pobylkowo* al. *Pobylków* (*Duże* i *Male*) 1887 SG VIII 347; *Pobylkowo Duże*, *Pobylkowo Male* 1952 UW 32; *Pobylkowo Duże*, -wa -żego, *Pobylkowo Male*, -wa -łego 1981 WUN II 754. — Od wyrażenia przymkowego *po belku*, z suf. -owo, por. *belk* 'wir', n. m. *Belk*, *Belkowo*. Wieś leży w pobliżu ujścia Klusówki do Narwi. Forma *Pobylkowo* powstała w wyniku przejścia -eL- > -yL-. W XVIII w. obiekt uległ podziałowi, a nazwa uzyskała człony dyferencyjne: *Pobylkowo Wielkie*/*Duże* i *Pobylkowo Male*. Lit.: ZMaz 299–300. *UB*

Pochanica zob. **Poganica**

Pociecha (1), cz. Chmielowa, dawniej wś, kiel., gm. Działoszyce: *Pociecha*, wś 1921 Sk III 106; *Pociecha*, wś 1933 SkBy 1302; *Pociecha*, -chy, cz. wsi 1966 UN 22, 20; *Pociecha*, -chy 1981 WUN II 754. — Nazwa żartobliwa, od ap. *pociecha* 'pocieszenie; to, czym siebie albo kogoś pocieszamy; uciecha, przyjemność, radość' SW V 313. Być może pierwotnie nazwa karczmy. Lit.: KopKiel 148. *IN*

Pociecha (2), wś, koniń., gm. Grabów, 12 km na pñ.-zach. od Łęczycy: *Pociecha*, kol. 1921 Sk II 54; *Pociecha*, kol. 1967 SM 858; *Pociecha*, -chy, *pociechowski*, wś 1972 UN 43, 12; *Pociecha*, -chy 1981 WUN II 754. *EB*

Pociecha (3), wś, rad., gm. Chlewiska, 7 km na pñ.-zach. od Szydłowca: *Pociecha* 1877 Zin II 52; *Pociecha*, os. 1887 SG VIII 349; *Pociecha*, wś 1902 Przew II 71; *Pociecha* 1952 UW 117; *Pociecha*, -chy, *pocięski* 1970 UN 34, 9. — Pierwotnie nazwa osady karczmej. Lit.: KopRad 258. *IN*

Pociecha zob. **Józefów (11)**

Pociernino zob. **Poczernino (1)**

Pocierzyn, wś, włoc., gm. Osiećciny, 14 km na pñ.-wsch. od Radziejowa: *Poczuznino* 1402 SHG-Ku(LKM 142); *Poczirnino* 1418 Koch nr 499; *Poczernino* 1489 Lupbrz 107; *Poczernino* 1557–66 ŹDz XIII 13; *Poczernino* 1674 Rpog 143; *Pocierzyn* 1783–84 RejKor 841; *Pocieszyn* 1796 Per-Opis IX; *Pocierzyn* 1887 SG VIII 350; *Pocierzyn*, -na, *pocięski* 1971 UN 182, 12. — Pierwotnie zapewne n. **Poczrymino*, od wyrażenia przymkowego *po czrymiach*, z suf. -ino; por. psł. **čřmь* 'robak, czerw; kolor czerwony' Spśl II 225. Nazwa określała zapewne teren obfitujący w *czewie*. Forma *Poczrymino* związana jest z gw. wymową *m̃* jak *ñ*, a *Poczer(z)mino*, *Poczermin* — z przejściem -ir(z)- > -er(z)- i zmianą rodzaju. Postać *Pocierzyn* jest wynikiem mieszania szeregu *č* i *ć* oraz uproszczenia -rzn- > -rz-. Lit.: Nieckula, -ov- 297; ZMaz 300. *AG*

Pociękarb, wś, opol., gm. Reńska Wieś, 4,5 km na zach. od Kędzierzyna-Koźla: *Potikarw* (1532) K 508; *Potzenkorb* 1743 SNGŚl X 72; *Potschenkarb*, *Poczkarbe*, *Pociekarb*, *Potzenkarb* 1783 Z II 310; *Potzenkorb* 1845 K 508; *Potzenkarb* 1887 SG VIII 883; *Pociękarb* (*Potzenkorb*) 1900 Myc 42; *Pociękarb* — *Rodemark* 1939 Prus 59; *Rodemark* — *Pociękarb*, -u, *pociękarbski* 1948

Pockuschel

MPol XXV nr 14; *Pociękarb*, -bu 1981 WUN II 755. — Dawna n. **Podsiękarb*, od *pod się* + *karb* 'drzewo ząbkowane, karbowane', związana z techniką budowlaną. Nazwę zniemczono jako *Potzenkarb*, *Potschenkarb*; postać *Pociękarb* zniekształcona pod wpływem niemieckim. Nazwę niem. *Rodemark* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Pociękarb*. Lit.: SNGŚI X 72; BorGŚI 103. JCh

Pockuschel zob. **Gręzawa**

Poczalkowo, wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 8 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Poczalkowo* ok. 1520, *Poczalkowo* 1527 Vlad XI 12, 73; *Poczalkowo* 1557–66 ŻDz XIII 5; *Poczalkowo* 1674 Rpog 135; *Poczalkowo* 1783–84 RejKor 861; *Poczalkowo* 1796 PerOpis IX; *Poczalkowo* 1887 SG VIII 353; *Poczalkowo*, wś i folw. 1933 SkBy 1302; *Poczalkowo*, -wa, *poczalkowski* 1971 UN 172, 19. — Pierwotnie *Poczalkowo*, od n. os. **Poczolek*, z suf. -owo; por. też objaśnienie n. m. *Niepoczolowice*. Lit.: Niecukula, -ov- 158. AG

Poczalków zob. **Poczolków**

Poczapówka zob. **Poczopek**

Poczekajka (1), kol., dawniej wś, chełm., gm. Ruda Huta, 10 km na pñ.-wsch. od Chełma: *Poczekajka*, kol. 1921 Sk IV 15; *Poczekajka*, wś 1952 UW 135; *Poczekajka*, -ki, *poczekajski*, wś 1970 UN 108, 22; *Poczekajka*, -ki 1981 WUN II 755. — Być może pierwotnie na miejscu wsi znajdowała się karczma; n. w związku z czas. *poczekać*, z suf. -ajka. BCz

Poczekajka (2), cz. Lublina, dawniej wś: *Poczekajka* 1877 Zin II 52; *Poczekajka* 1887 SG VIII 354; *Poczekajka* 1899 Cat 26; *Poczekajka*, wś 1902 Przew II 72; *Poczekajka*, kol. 1921 Sk IV 15; *Poczekajka*, -ki, cz. mta 1972 UN 114, 32; *Poczekajka*, -ki 1981 WUN II 755. — Osiedle o n. *Poczekajka* pojawiło się w 2. połowie XIX w. na gruntach wsi Zemborzyce, zapewne w okolicach byłej karczmy. Lit.: SHGLu IV 107. IV

Poczepok zob. **Poczopek**

Poczernin zob. **Poczernin** (1)

Poczernin (1), wś, ciech., gm. Płońsk, 8,5 km na pld.-wsch. od Płońska: *Poczernino* 1417 Płoń nr 2736; *Poczernino* (1442)1456 SHGMz(MK 3, 158v–159); *Poczernino* 1465 SHGMz(Ep. 5, 158); *Poczernino* 1468 SHGMz(MK 337, 24v); *Po-*

cirmino 1480 SHGMz(Ep. 10, 192); *Poczernino* (1507)1517 SHGMz(Kap. P. 50, 83v); *Poczernino* 1567 ŻDz XVI 350; *Poczernin* 1827 Tabella II 96; *Poczernin* 1839 MpKwat IV 3; *Poczernino* al. *Poczernino* 1887 SG VIII 355; *Poczernino* 1921 Sk I 125; *Poczernin*, -na 1981 WUN II 755. — Pierwotnie zapewne n. **Poczernino*, od wyrażenia przyimkowego *po czerniach*, z suf. -ino; por. n. m. *Poczernyn*. Forma *Poczernino* związana jest z mazowiecką gw. wymową *ń* jak *ń*, a *Poczcer(z)mino*, *Poczernin* — z przejściem -ir(z)- > -er(z)- i zmianą rodzaju. Lit.: ZMaz 300. UB

Poczernin (2), wś, szczec., gm. Stargard Szczeciński, 11 km na pñ.-zach. od Stargardu Szczecińskiego: *Putczeryn*, *Puczeryn*, *Putczernyn* 1220 PU I 254; *Potzerlin* 1291, *Puzernin* 1295 PU III 135, 247; *Pucernyn* 1309 PU IV 337; *Putczeryn* 1312 PU V 45; *Putzerlin* 1312 PU VII 457; *Pusserlin* 1539 PomKirch I 204; *Pitzerlin* 1618 MpLub; *Putzerlin* 1628 RzDuma II 82; *Pützerlin* 1789 MpGillyPom; *Pützerlin* 1834 MpUMbl 1151; *Pützerlin* — *Poczernin*, -na, *poczerniński* 1947 MPol XXV nr 111; *Poczernin*, -na 1981 WUN II 755. — Zapewne od n. os. **Počŕŕnъ*, por. *Počŕŕn* Schlimpert 102, z suf. -in. W licznych zniemczonych zapisach *Putczeryn*, *Pützerlin* dysymilacja *n-n* > *l-n*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Poczernin*. Lit.: RzDuma II 82; Schlimpert, Slawische Personennamen in mittelalterlichen Quellen zur Deutschen Geschichte, 1978, 102. BCz

Poczernino (1), cz. Władysławowa, dawniej wś, gdań.: *Puczchirin* 1340 PrUr III 230, 328; *Puczchiryn* 1348 PrUr IV 311; *Puczchiryn* 1348 Simson IV 41; *Putczscharnin* 1538 SchN 573; z *Poczerninem* 1565 Lupom 106; *Pozerssino* 1570 ŻDz XXIII 273; *Pozerssino* 1570 SHGPG(ASK 106 f. 240 v.); z *Poczernina* 1582 Font XXXVII 302; *Poczernino* 1583 Font I–III 13; *Poczernino* 1598 Font XXXVI 185; *Poczernino* 1599 Font I–III 480; *Poczernino* 1648 RP 194; (*Poczernin*), folw. 1772/73 HAPr IV 581; *Podszernin* od. *Podszernin*, wś 1789 Goldb II 185; *Potschernin* 1796–1802 MpSchröt IV; *Poczernino* 1807 AB-Pom 6; *Podscharnin* — *Poczernin* 1879 KętN 45; *Poczernin*, niem. *Podscharnin* al. *Podschernin*, teraz *Hohensee* 1887 SG VIII 354; *Hohensee* seit 1873, fr. *Podczarnin*, *Podscharnin*, *Putscharnin*, *Poczernino*, *Pozersino* 1912 Bär 50; *Poczern-*

ni (*Hohensee*) 1925 Krzep 92; *Poczernino* 1928 Pelp 520; *Poczernino*, -na 1981 WUN II 755; kasz. *p^hec^herⁿino*, *p^hec^her^vino*, *p^hec^her^vino* Lor 79, później *p^hec^hyrⁿino*, -a, *p^hec^herⁿicⁱ*, *p^hoc^her^vin^skⁱ*. — Pierwotnie zapewne *Poczernin*, zob. *Poczernin* (2). Autorzy PMT odczytują n. jako *Pocierⁿino*, od wyrażenia przyimkowego *po cierniach*, z suf. -ino. Zapisy poświadczają przejście *ć > ċ*, *ř > ř* oraz -ir- > -er-// -yr-. Wtórnie forma *Poczarnino*, z nawiązaniem do *czarny*. Nazwa niem. *Hohensee* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Kasiske, Die Siedlungstätigkeit des Deutschen Ordens im östlichen Preußen bis 1410, 1934, 146, 227; TrautmElb I 43; Treder, PMT III 65; Łuszczynska, PMT V 69–70. WK

Poczernino (2), wś, kosz., gm. Karlino, 18 km na zach. od Koszalin: *Putzernin* 1383 LorSNH 93; *Putzernin* 1513 TrautmElb I 43; *Pussermin* 1618 MpLub; *Putzernin* 1789 MpGillyPom; *Putzernin* 1804 Rzduma I 131; *Putzernin* 1888 SG IX 324; *Putzernin* — *Poczernino*, -na, *poczerniński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Poczernino*, -na 1981 WUN II 755. — O etymologii zob. *Poczernin* (2). Nazwa zniemczona jako *Putzernin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Poczernino*. Lit.: LorSNH 93; TrautmElb I 43; Rzduma I 131. BCz

Poczernino zob. **Pocierzyn**, **Poczernin** (1)

Poczernimino zob. **Poczernin** (1)

Poczesna, wś, częst., gm. Poczesna, 12 km na pld.-wsch. od Częstochowy: [*Poczesna*], kuźnica XVI AtKr 273; *Poczesna* 1629 RPobKr 188; We wsi *Poczesnej* 1636 RKrak 128; *Poczesna* 1662 ŻDz XV 52a; Kuznica *Poczesna* 1680 Rej 192; *Poczesna*, wś 1782–83 SHGKrMat 229; *Pocnesna* 1787 MpPerKr; *Poczesna* 1787 Spis 351; *Poczesna* 1887 SG VIII 355; *Poczesna*, wś i folw. 1933 SkBy 1303; *Poczesna*, *Poczesna*, kol. 1952 UW 254; *Poczesna*, -nej 1981 WUN II 755; gw. *pocesna*, -y, *pocēsnański*. — Od przym. *poczesny* (< *pocestny*) ‘dość pokąźny, okazały’ SpXVI, XXV 274, też ‘zaszczytny, ważny’, stp. ‘czcigodny, poważany’ SE-Bor 450. Forma gw. zmazurzona. Lit.: RKrak 128; RospSEMIG 296; Borek, -bn- 183. IN

Pocześle, wś, lub., gm. Józefów, 18,5 km na pld.-zach. od Opola Lubelskiego: *Poczirsl* 1448 LKP 28; *Poczyrsl* 1481, *Poczyrzsl* 1482 SHGLu IV 107; *Poczyrzsl* 1484 SHGLu III 184; *Poczyśle* 1877 Zin II 52; *Poczyśle*, folw. 1887 SG VIII 356;

Poczerśle 1899 Cat 32; *Pocześle*, kol. 1902 Przew II 72; *Pocześle*, kol. 1933 SkBy 1303; *Pocześle* 1952 UW 147; *Pocześle*, -la, *pocześlański* 1970 UN 116, 12; gw. *poseśle* (?)//*pocześle*; *pocyśle*//*po-ćisłe*. — Dawniej n. *Poczyrśl*, od wyrażenia przyimkowego *po czyrśli* (por. ap. *czyrśl* ‘część lasu, w której drzewa uschły po wycięciu na pniach obrączkowatych pasów kory’, też *czyrślić*//*czyrchlić* ‘obdzierać wokół pnia pas kory, aby drzewo uschło’ Sstp I 427), w wyniku derywacji paradigmatycznej, wtórnie ze zmianą rodzaju na nijaki (-’e). Forma *Pocześle* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -rśl- > -śl-. Lit.: SHGLu III 184–5, IV 107; KosLu 69. IN

Poczolkau zob. **Poczolków**

Poczolkowo zob. **Poczolkowo**

Poczolków, wś, opol., gm. Zębówice, 12 km na pld. od Olesna: Ex villa *Poczolkow* 1652 J II 62; *Poczolkau*, P. *Poczolkow* 1736 MpWielOppol; *Podzolckau* 1743, *Poczolkau* 1769 SNGŚI X 73; *Poczolkau* 1783 Z II 191; *Poczolkau*, *Poczolkow* 1845 K 498; *Poczolków*, niem. *Poczolkau* 1887 SG VIII 355; *Poscholkau* 1900 Myc 78; *Poczolków* — *Buschweiler* 1939 Prus 59; *Buschweiler* — *Poczolków*, -owa, *poczolkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Poczolków*, -kowa 1981 WUN II 755. — Dawniej *Poczalków*, od n. os. **Poczalek*, z suf. -ów; n. zniemczona jako *Poczolkau*, *Poscholkau*. Nazwę niem. *Buschweiler* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poczolków*. Lit.: SNGŚI X 73; BorGŚI 134. JCh

Poczopek, wś, biał., gm. Szudziałowo, 19 km na pld.-wsch. od Sokółki: [z] *Poczapówki* 1601 SHGPd(kartoteka); *Poczepok*, wś 1902 SG XV/2, 465; *Poczopek*, kol. 1921 Sk V 79; *Poczopek*, wś 1952 UW 170; *Poczopek*, -pka 1981 WUN II 755. — Dawniej *Poczapówka*, od n. os. *Poczap* (: *poczapić* ‘chwycić, porwać’ SpXVI, XXV 227) RymSEN II 259, z suf. -ówka. Następnie *Poczepok*, zapewne pod wpływem czas. *poczepiać*, *poczepić* ‘uczepić jedno po drugim, poprzyćepiać, pozaczepiać’ SW IV 322, por. też ap. *poczepka* ‘drażek do wiader’. Wcześniejsza forma o brus. fonetyce została spolszczona: *Poczepok* > *Poczopek*. EB

Poczwardowo zob. **Pocwiardowo**

Poczynki zob. **Zalesie-Poczynki**

Poczernino zob. **Pocierzyn**, **Poczernin** (1), **Poczernino** (1)

Poczysł

Poczysł zob. **Pocześle**

Pocysł zob. **Pocześle**

Pockuny, wś, suwał., gm. Sejny, 5 km na wsch. od Sejn: *Pockuny*, pola sioła Pucilowicze 1558 SHGPd(PiscKn I 403–4); *Pockuny*, wś 1827 Tabella II 96; *Pockuny* 1887 SG VIII 350; *Pockuny* 1921 Sk V 68; *Pockuny*, -kun 1981 WUN II 755. — Od n. os. **Pockun*, w formie pluralnej. Do n. os. por. lit. n. os. *Pocká*, *Pocka*, *Pockus* Lpvž II 483, 484, lit. n. m. *Pačkėnai*, wschłow. n. os. *Poć* (: *Ipatij*) RymSEN II 257. EB

Pocwiardowo, wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 4 km na pñ.-zach. od Golubia-Dobrzyń: *Podczwardowo* — *Poczwardowo* 1879 KętN 58; *Pocwiardowo*, niem. *Bergheim*, folw. 1887 SG VIII 350; *Bergheim* seit 1878, vorher *Podczwardowo*, *Poczwardowo* 1912 Bär 23; *Pocwiardowo*, niem. *Bergheim* 1921 Sk XI 64, 84; *Pocwiardowo* 1933 SkBy 1303; *Pocwiardowo* 1967 SM 859; *Pocwiardowo*, -wa 1981 WUN II 756. — Nazwa *Podczwardowo*, *Poczwardowo* prawdopodobnie od ap. **poczwiard*, *poćwiard* (: *poczwiercować*, gw. *poćwiertować* ‘poćwiartować’ SpXVI, XXV 291), z suf. -owo, lub od wyrażenia *po(d) ćwierć*, *ćwiercie* ‘czwarta część ziemi’ (n. związana prawdopodobnie z dawnym podziałem ziemi); por. też n. os. **Pocwiard* Koz VII 26. Nazwa niem. *Bergheim* jest chrztem z czasów zaborów. WK

Pocwiardówka, wś, skiern., gm. Brzeziny, 8 km na pñ.-wsch. od Strykowa: *Poczwyardowka* 1511–23 ŁLB II 401; *Poczwyardowka* 1534 Inwwłoc 94; *Poczwyardowka* 1576 ŻDz XIII 90; [*Pocwiardówka* (*Popiardówka* !)] XVI AtŁęc 124; *Powiardowka* (!) 1792 MpPerRw; *Pocwiardowko* (!) 1827 Tabella II 96; *Pocwiardowka* 1839 MpKwat III 4; *Pocwiardowka* 1877 Zin II 52; *Pocwiardowka* 1887 SG VIII 350; *Pocwiardowka* 1921 Sk II 10; *Pocwiardowka*, -ki, *poćwiardowski* 1974 UN 40, 13. — Od ap. **poczwiard*, *poćwiard* lub od n. os. **Poczwiard*, **Pocwiard*, zob. *Pocwiardowo*, z suf. -ówka, także -ówko. EB

Pod Lasem, dziś cz. wsi Suliszka, dawniej wś, rad., gm. Wierzbica: *Pod Lasem*, cz. wsi Suliszka 1970 UN 34, 15; *Pod Lasem*, wś 1981 WUN II 766; po zmianie *Pod Lasem*, cz. wsi 2002 DzU nr 233, poz. 1967. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem*. Lit.: KopRad 54. IV

Pod Lasem zob. **Podlas**

Podaki zob. **Grabowo-Padaki**

Podamirowo, os., dawniej wś, kosz., gm. Będzino, 8 km na pñ. od Koszalina: *Puddemersdorf* 1313 PU V 85; *Pudmerstorp* 1410 LorSNH 92; *Pudemsdorp* 1554 PomKirch II 306; *Puddemsdorf* 1789 MpGillyPom; *Puddemsdorf* — *Podamirowo*, -wa, *podamirowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Podamirowo*, -wa 1981 WUN II 774. — Dawna n. niem. *Puddemsdorf* < *Puddemersdorf*, od n. os. *Puddemer* (: słow. **Budimir*, por. pol. *Będzimir* SSNO I 131) i od *Dorf*, śrdniem. *dorp* ‘wies’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podamirowo*. Lit.: TrautmElb I 186; LorSNH 92; RzDuma I 260; Belchnerowska, PMT XIII 58. BCz

Podangen zob. **Podągi**

Podanin, wś, pil., gm. Chodzież, 4,5 km na pñ.-wsch. od Chodzieży: *Poddanyno* 1430 KW V 500; *Podanyno* 1436 Koz III 49; *Rodanino* (!) 1469, *Podanyno* 1470 SHGPn III 708; *Podanyno* 1510 NKs 83; *Podanino* 1580 ŻDz XII 8; *Podanino* 1622–24 PPozn(Tab 1, 8); *Podanin* 1802–03 MpGillyPr; *Podanin* 1887 SG VIII 356; *Podanin*, -na, *podaniński* 1967 UN 75, 15. — Od n. os. **Podan* (: czas. *padać*) lub od n. os. **Pod(d)an*, por. *pod(d)any* ‘chłop, włocianin’ Sstp VI 236, też ‘uległy, posłuszny, powolny, zgodny’ SW IV 346, z suf. -ino, wtórnie -in. Lit.: SHGPn III 708–9; PPozn 231; Nieckula, -ov- 297. ZZ

Podanino, os. zaginiona, leżała w par. Tulce, pozn., gm. Kleszczewo: *Podanyno* 1508, *Podanino* 1563, *Poddanino* 1577 SHGPn III 709; *Podanino* 1580 ŻDz XII 37. — Od n. os. **Podan*, z suf. -ino. Lit.: SHGPn III 709; PPozn 231. ZZ

Podanzig zob. **Podਾਂsko**

Podਾਂsko, wś, szczec., gm. Goleniów, 5 km na pñ.-wsch. od Goleniowa: *Podansk* 1268 PU II 195; *Pudampzik* 1304 PU IV 162; *Pudamzik*, *Pudamzie* 1314 PU V 163; *Podanzig* (1327) PU VII 157; *Pudenske* 1618 MpLub; *Podentzke* 1628, *Budentzig* 1780 RzDuma II 163; *Puddenzig* 1789 MpGillyPom; *Puddenzig* 1834 MpUMbl 1059; *Puddenzig* — *Podਾਂsko*, -ka, *podਾਂski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podਾਂsko*, -ka 1981 WUN II 774. — Na podstawie zapisów historycznych n. można odczytywać jako **Poddębsko*, od wyrażenia przyimkowego *pod dębami*, z suf. -sko. Nazwa zmieniona jako *Puddenzig*. Po 1945 r.

urzędowo wprowadzono n. *Podąnsko*. Lit.: LOR-SNH 92; Rzduma II 163; Rospond, -*bsk*- 213, 323. BCz

Podarz zob. Padarz

Podarzewice, cz. wsi Podarzewo, dawniej wś, pozn., gm. Pobiedziska: *Olędry Padarzewskie* 1779 MKI(RP II 39); *Hollandry Padarzewskie ... na Hollendrach* do Podarzewa należących 1789 MKI(Tab 34, 369); *Podarzewo ol.* 1846 KsP 356; *Podarzewo Hol.* 1859 MpChrz; *Podarzewskie Hollandry*, niem. *Podarzewo Hauland* 1887 SG VIII 357; *Podarzewice*, niem. *Podarzewo Hauland*, wś 1921 Sk X 74, 152; *Podarzewice*, -*wic* 1966 UN 93, 27. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy przymiotnikowy od n. m. *Podarzewo*, drugi od ap. *olendry*, *holendry* w znaczeniu 'ludzie zajmujący się melioracją gruntu, karczowaniem lasu, hodowlą bydła' ZierNMały 43. Później została wprowadzona zaproponowana przez S. Kozierowskiego zuniwerbizowana postać z suf. -*ice*, por. Koz V 613. ZZ

Podarzewo, wś, pozn., gm. Pobiedziska, 6 km na pñ. od Pobiedzisk: *Padarewo* (1302)1418 AC II nr 133; *villam Podarzewo* 1401 KW V 17; de *Podarzewo* 1460 AC II nr 572; in villa regali *Padarzewo* 1504 Matr III nr 1217; *Podarzewo ... Padarzewo* 1511–23 ŁLB I 56; *Padarzewo* 1580 ŹDz XII 159; *Padarzewo* 1618–20 PKal 224; *Wies Padarzewo* 1789 MKI(Tab 36, 66); *Podarzewo* 1846 KsP 356; *Podarzewo al. Padarzewo*, wś 1887 SG VIII 357; *Podarzewo*, -*wa*, *podarzewski* 1966 UN 93, 27. — Od n. os. **Podarz* (: **Podar*, por. stp. ap. *podarze* 'wynagrodzenie, odszkodowanie' Sstp VI 229, *podarować*), z suf. -*ewo*, okresowo -*owo*. Forma *Padarzewo* jest prawdopodobnie wynikiem asymilacji *o-a > a-a*. ZZ

Podarzewo-Hauland zob. **Podarzewice**

Podarzewo Olędry zob. **Podarzewice**

Podarzewskie Holendry zob. **Podarzewice**

Podarzewo zob. **Podarzewo**

Podasch zob. **Potasznia** (3)

Podatkówek, wś, płoc., gm. Pacyna, 15 km na pñd. od Gąbina: *Podatkówek* 1938 Mp-100(39–29); *Podatkówek* 1952 UW 10; *Podatkówek*, kol. 1967 SM 863; *Podatkówek*, -*wka*, *podatkowski* 1971 UN 125, 25; *Podatkówek*, -*wka* 1981 WUN II 774. — Od ap. *podatek* 'danina' SW IV 336, z suf. -*ówek*. UW

Podawacz, wś, sier., gm. Brąszewice, 16,5 km na pñ.-zach. od Złoczewa: *Podawacz* 1827 Tabella II 96; *Podawacz*, pustk. 1877 Zin II 52; *Podawacz*, pustk. i os. karcz. 1887 SG VIII 357; *Podawacz*, wś 1902 Przew II 72; *Podawacz*, pustk. 1921 Sk II 97; *Podawacz*, wś 1967 SM 863; *Podawacz*, -*cza*, *podawacki* 1972 UN 50, 8. — Początkowo zapewne n. karczmy, od ap. *podawacz* 'ten, co podaje' SW IV 336, następnie n. wsi. EB

Podawce, wś, siedl., gm. Paprotnia, 10 km na pñ.-zach. od Mordów: *Paprotna Pod[awce]* 1569 UPL 270; *Paprotna, Podawce* 1580 ŹDz XVII/1, 16; *Paprotna Podawce* 1793 SHGPd (Regof 7, 8); *Paprn. Podawec* 1795 MpPerPd; *Paprotnia podawna* 1827 Tabella II 77; *P. Podawce* 1839 MpKwat VI 7; *Paprotna Podawce* 1886 SG VII 852; *Podawce-Paprotnia* 1921 Sk IV 96; *Podawce (-Paprotnia)* 1967 SM 863; *Podawce*, -*ców* 1981 WUN II 774. — Początkowo n. zestawiona *Paprotna-Podawce*; człon pierwszy zob. *Paprotnia* (4), człon drugi od n. os. *Podawca* SSNO IV 297 (: stp. *podawca* 'ten, kto ma prawo wysuwania kandydatów na urząd kościelny' Sstp VI 230), w l. mn., okresowo w l. poj. *Podaw(i)ec* oraz w formie przym. *Podawna* (być może to błąd w zapisie lub odczycie: -*w-* zamiast -*cz-*). W XX w. nastąpiła inwersja członów, a następnie elipsa członu *Paprotna*. EB

Podawce zob. **Kulesze-Podawce**, **Skibniew-Podawce**, **Wyrozęby-Podawce**

Podawce-Paprotnia zob. **Podawce**

Podawec zob. **Podawce**

Podągi, os., dawniej wś, elbl., gm. Godkowo, 7 km na pñd.-zach. od Ostródy: *Wir ... haben getan ... dem Preussen Odage* (Padange, Podage, Padange) ... *den ackeren*, nadpis na dok.: *Privilegium vom Neguityn, Padangyn* (1276) PrUr I/2, 231; *Padangin* 1276 Ger 111; *Padangme*, na kopii: *Padangyn, Padangnmen* (1339)1394 PrUr III 155; *Padanginen* 1339, *Podangin* 1384 Ger 111; *Podagynen* 1411/19 Ger 126 (tu?); *Padangen, Padagyn (!)* 1427, *Padargyn (!)*, *Padangen* 1448 GermerSied 300; *vicarie Padangen* 1489–1503 MWrm VIII 18; *Pedangen* 1578 GermerSied 300; *Potangen* 1755 MpEnd; *Podangen*, wś 1789 Goldb I 164; *Podangen* 1796–1802 MpSchröt X; *Podangen*, folw. 1820 Wald 176; *Podangen*, dobra ryc. 1887 SG VIII 356; *Podangen, Padangin* — *Pa-*

Podbale

danin, dw. 1946 Ley I 84; *Padangen* — *Podągi*, -ąg, *podąski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podągi*, -ąg 1981 WUN II 775. — Prus. n. **Pādang-ai* lub **Pādangin-ai*, od im. Prusa **Pādange*, por. pierwszy zapis (por. prus. **pā-* ‘pod’ i *dangus*, lit. *dangūs* ‘niebo’, bałt.-słow. **deng-* ‘giąć, chylić się, schylać się’ *Mažiulis* Prus I 177–8, jak w n. m. *Dąg*, *Dągi*). Nazwa spolonizowana jako *Padanin*, w nawiązaniu do formy *Padanginen* (Leyding), ziemczona jako *Podangen*, *Padangen*. W formach *Padagyn*, *Podagynen* synkopa -n- albo adideacja do prus. n. os. *Podage*, por. lit. *Padagas* Lpvž II 363. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Podągi*. Lit.: Ger 111; GermerSied 299–300; Toporov Prus I 296; PrzybBałt 220; Błażenie II 317. RP

Podbale, wś, siedl., gm. Jadów, 8 km na płd. od Łochowa: *Podbale* 1877 Zin II 52; *Podbale*, wś 1887 SG VIII 357; *Podbale*, wś 1933 SkBy 1304; *Podbale*, -li 1981 WUN II 775. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Balami* (por. n. m. *Bale*), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UB

Podbiel (1), wś, koniń., gm. Zagórow, 8 km na płd.-wsch. od Zagórowa: w *Polyebyele* 1445 SHGKI(PG 2, 88v); in *Podbiele*, in *Podlyebyelye* 1449 SHGKI(PG 3, 76v–77); de *Podlebyel ... Podlyebyelye ... Polebyele* 1461 Koz V 167; de *Podbyele* 1470 SHGKI(PG 8, 62); *Podbyelye* 1511–23 ŁLB I 284; *Podbiele* 1579 ŻDz XII 237; *Podbiele* 1618 PKal 128; *Podbiele* 1674 MKI(ASK 74, 165); ku *Podbielu* 1782 Koz V 167; *Podbiele* 1802–03 MpGillyPr; *Podbiel* 1839 MpKwat I 2; *Podbiele* 1859 MpChrz; *Podbiel*, folw. 1887 SG VIII 360; *Podbiel*, kol. 1921 Sk II 37; *Podbiel*, -la 1981 WUN II 775; gw. *podbel*, -la, *podbelski*. — Od wyrażenia przyimkowego: *podle Biały* albo *Białej*, por. n. rz. *Biała* (dziś Czarna Struga, Wolnicz-Pawłowska, Warta 40) lub od *podle biele* albo *bieli* (: *biel*, *biela* ‘mokradło, bagno, podmokła łąka’ SW I 150), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Postać *Polebiele* jest rezultatem asymilacji grupy -dl- > -l-, zaś w postaci *Podbiele* przedrostek *podle* został zastąpiony przez *pod*. W XIX w. n. przybrała formę rodzaju męskiego. ZZ

Podbiel (2), wś, warsz., gm. Celestynów, 11 km na płd.-wsch. od Karczewa: *Podbiel* 1783–84 RejKor 714; *Podbiel* 1827 Tabella II 96; *Podbiel*

1839 MpKwat IV 4; *Podbiel* 1887 SG VIII 360; *Podbiel*, -li, *podbielski* 1966 UN 135, 6. — Od wyrażenia przyimkowego *pod bielą*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 35. UB

Podbiel zob. **Podbiele** (2, 3)

Podbiele (1), kol., dawniej wś, biał., gm. Bielski Podlaski, 8,5 km na płd. od Bielska Podlaskiego: сь *Подбельска* 1567, *Podbielsk*, w *Podbielsku* 1676, *Podbiele*, wś 1794 Kond 159; *Podbiele*, folw. nad rz. Białą 1902 SG XV/2, 465; *Podbiele*, folw. 1921 Sk V 19; *Podbiele*, wś 1933 SkBy 1304; *Podbiele*, -la, cz. wsi Dubiażyn 1972 UN 153, 43; *Podbiele*, -la 1981 WUN II 775. — Dawniej *Podbielsk*, od wyrażenia przyimkowego *pod Bielskiem* (Podlaskim), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wtórnie n. *Podbiele* od wyrażenia przyimkowego *pod Białą* (: n. rz. *Biała*), z suf. -’e. Lit.: Kond 159. EB

Podbiele (2), wś, ostroł., gm. Stary Lubotyń, 11,5 km na płn.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Podbele* 1425 Mkm I nr 55; *Podbyelye* 1430 Mkm II nr 169; *Pothbyele* 1473 SHGMz(MK 9, 21v–22); *Podbyele* 1504 ZHer nr 832; *Pothbyel* 1515 SHGMz(PT 1, 216v); *pod Bielem Starim* (1565) Lumaz II 174; *Podbielie Magna* 1578 ŻDz XVI 404; *Podbiele* 1783 MpPerMz; *Podbiele wielkie* 1827 Tabella II 96; *Podbiele Wielkie* 1887 SG VIII 360; *Podbiele* 1921 Sk V 52; *Podbiele*, -la, *podbielski* 1971 UN 134, 28. — Od wyrażenia przyimkowego *pod bielami*, z suf. -’e. Okresowo n. zestawiona, z członami odróżniającymi od łac. *magnus*, pol. *wielki*, też *stary*. Lit.: ZMaz 300–01. UB

Podbiele (3), cz. Rębkowa, dawniej wś, siedl., gm. Garwolin: *Podbyelye* 1580 RPobLu 746v; *Podbiel* 1827 Tabella II 96; *Podbiel* 1877 Zin II 52; *Podbiel*, wś 1887 SG VIII 360; *Podbiel*, wś 1933 SkBy 1304; *Podbiele*, -la 1971 UN 124, 23. — Okresowo n. w formie singularnej *Podbiel*. Lit.: SHGLu IV 107; KosLu 70; Karaś, *Podgóra* 35; BańMorf 62. IN

Podbiele zob. **Chmielewo** (8), **Podbiel** (1)

Podbiele Małe zob. **Podbielko**

Podbiele Nowe zob. **Podbielko**

Podbiele Stare zob. **Podbiele** (2)

Podbiele Świerze zob. **Podbielko**

Podbiele Wielkie zob. **Podbiele** (2)

Podbielko, wś, ostroł., gm. Stary Lubotyń, 13,5 km na płn.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Podbyelye minor* 1514 SHGMz(Ep. 149, 199); *Podbielie Minor* 1578 ŻDz XVI 404; [*Podbielie Nowa Wieś, Podbielie Nowe*] XVI AtMz 205; *Podbielie Swierze* 1783 MpPerMz; *Podbielko* 1783–84 RejKor 555; *Podbielie male* 1827 Tabella II 96; *Podbielko* 1887 SG VIII 360; *Podbielko, -ka, podbielkowski* 1971 UN 134, 28. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. wsi *Podbielie* (2), człony drugie od łac. *minor*, pol. *mały*, też *nowy*, *nowa wieś*, i od n. m. *Świerze*. Od XIX w. *Podbielko* — n. zuniwerbizowana za pomocą suf. *-ko*. UB

Podbielsk zob. **Podbielie** (1)

Podbielsko, wś, koniń., gm. Orchowo, 13 km na pld.-zach. od Strzelna: *Podbielsko*, niem. *Annaberg*, wś 1921 Sk X 83, 152; *Podbielsko, -ka, podbielski* 1972 UN 181, 24; *Podbielsko, -ka* 1981 WUN II 775. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Bielskiem*, zob. *Bielsko* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa niem. *Annaberg* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Podbolesławiec, wś, kal., gm. Bolesławiec, 10 km na pld. od Wieruszowa: *Podbolesławiec* al. *Bolesławiec*, mylnie *Boleslawice*, przedm. Bolesławca 1887 SG VIII 361; *Podbolesławiec*, niem. *Boleslawice* (!) 1921 Sk X 31, 152; *Podbolesławiec*, wś 1933 SkBy 1305; *Podbolesławiec* 1952 UW 69; *Podbolesławiec, -wca, podbolesławiecki* 1974 UN 53, 6. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Bolesławcem*, zob. *Bolesławiec* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Obocznie n. *Bolesławiec*. Lit.: Koz III 50. EB

Podborcze, wś, zamoj., gm. Radecznica, 9 km na zach. od Szczepieszyna: *Podborcze* 1839 MpKwat VI 11; *Podborcze*, wś 1887 SG VIII 362; *Podborcze* 1933 SkBy 1305; *Podborcze, -cza, podborski* 1967 UN 122, 26. — Od wyrażenia przyimkowego *pod borkiem* (: *borek* 'niewielki las'), z suf. *-e*. BCz

Podborek, wś, tarnob., gm. Rytwiany, 9 km na pld.-zach. od Staszowa: *Podborek*, wś 1921 Sk III 133; *Podborek* 1933 SkBy 1305; *Podborek* 1952 UW 110; *Podborek, -rku, podborski* 1970 UN 33, 51. — Od wyrażenia przyimkowego *pod borkiem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. IN

Podborki, dziś *Mirzec-Podborki*, cz. *Mirca*, dawniej wś, kiel., gm. Mirzec: *Mirzec-Podborki*, wś 1921 Sk III 23; *Mirzec-Podborki*, wś 1933 SkBy 1058; *Podborki, -rków*, cz. wsi 1966 UN 20, 22; *Podborki, -ków* 1981 WUN II 776; *Mirzec-Podborki, -rca-ków* 2000 DzU nr 109, poz. 1163. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. wsi *Mirzec* (zob.), człon drugi od wyrażenia przyimkowego *pod borkami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Okresowo n. z elipsą członu pierwszego. Lit.: KopKiel 20. IN

Podborowe, cz. wsi Folwarki, okresowo wś, piotr., gm. Radomsko: *Podborowa* 1827 Tabella II 96; *Podborowe*, młyn 1877 Zin II 53; *Podborowe*, os. 1887 SG VIII 362; *Podborowe*, wś 1921 Sk II 90; *Podborowe*, wś 1933 SkBy 1305; *Podborowe*, przys. 1967 SM 364; *Podborowe, -go* 1972 UN 48, 113. — Początkowo n. *Podborowa*, od przym. *podborowy* (: *pod borem*), w rodzaju żeńskim; wtórnie zmiana rodzaju gramatycznego na nijaki. EB

Podborowice, wś nieistniejąca, leżała w pow. stopnickim, w par. Janina, kiel.: *Podborowice* 1403 Hel II nr 1014; *Podborowycze*, villa 1470–80 DB I 426; de *Podborowicze* 1493 SHGSd(AOV 6560, 82); *Podborowicze* 1529 LR 310; *Podborowycze* 1533 AGAD nr 2716; *Podborowice* 1887 SG VIII 362. — Od wyrażenia przyimkowego *pod borem*, z suf. *-owice*; określała pierwotnie ludzi mieszkających pod lasem. Lit.: KSand 156. IN

Podborowisk zob. **Podborowiska**

Podborowiska, dziś *Podborowisko*, wś, biał., gm. Narew, 14,5 km na pld. od Hajnówki: *Подборовицк* 1878–86 Kond 159; *Podborowisko*, wś 1921 Sk V 21; *Podborowiska, -wisk* 1981 WUN II 776; po zmianie *Podborowisko, -a, podborowiski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *karaluki// podborowisko, -ou//a*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Borowiskiem* (zapewne od n. pobliskiego folw. *Borowisk*), w wyniku derywacji paradygmatycznej; okresowo w formie pluralnej. Oboczna gw. n. *Karaluki* od brus. nazw. *Karaluk* (: *Karol*) BiryłaBA I 94, w formie pluralnej. Lit.: Kond 159. EB

Podborowisko zob. **Podborowiska**

Podborowo, wś, leszcz., gm. Miejska Górka, 6 km na pld.-wsch. od Miejskiej Górki: *Podborowo* 1685 Koz III 50; *Podborowo* 1783–84 RejKor 751; *Podborowo* 1887 SG VIII 362; *Podborowo*,

Podborsko

wś 1921 Sk X 80; *Podborowo*, -wa 1981 WUN II 776. — Od wyrażenia przyimkowego *pod borem*, z suf. -owo. ZZ

Podborsko, wś, kosz., gm. Tychowo, 13 km na płd.-wsch. od Białogardu: *Kiefheide* 1784 Brüg II 655; *Kiefheide* 1789 MpGillyPom; *Kiefheide* — *Podborsko*, -ka, *podborski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podborsko*, -ka 1981 WUN II 776. — Dawna n. niem. od ap. *Kiefer* 'sosna' i *Heide* 'las, zagajnik'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podborsko*. BCz

Podborzany, przys., dawniej wś, opol., gm. Strzelce Opolskie, 4,5 km na płn. od Strzelec Opolskich: *Waldhaeuser* 1783 Z II 268; *Waldhäuser*, *Podborzan*, wś 1845 K 716; *Podborzany*, niem. *Waldhaeuser*, kol. 1887 SG VIII 363; *Waldhäuser* (*Podborzan*) 1900 Myc 87; *Podborzany* — *Waldhäuser*, wś 1939 Prus 59; *Podborzany*, -rzan 1981 WUN II 776. — Dawna n. niem. *Waldhäuser* od *Wald* 'las' i *Häuser* 'domy'. Oboczna n. pol. *Podborzany*, od wyrażenia przyimkowego *pod borem*, z suf. -'any. Nazwę tę ustalono jako urzędową po 1945 r. Lit.: SNGŚI X 87; BorGŚI 195. JCh

Podborze (1), cz. Staniątek, przejściowo wś, krak., gm. Niepołomice: *Podborze*, wś 1887 SG VIII 363; *Podborze* 1921 Sk XII 5; *Podborze*, wś 1933 SkBy 1305; *Podborze*, -rza, cz. wsi 1963 UN 1, 55; *Podborze*, przys. 1967 SM 864; *Podborze*, -rza 1981 WUN II 776. — Od wyrażenia przyimkowego *pod borem*, z suf. -'e. IN

Podborze (2), wś, ostroł., gm. Różan, 3 km na płd.-zach. od Różana: *Podborze* 1935 Mp-100(37–33); *Podborze*, os. m. 1967 SM 864; *Podborze*, -rza, *podborski* 1971 UN 129, 36; *Podborze*, -rza 1981 WUN II 776. UB

Podborze (3), kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, siedl., gm. Sadowne, 15 km na płn.-zach. od Łochowa: *Podborze* 1887 SG VIII 363; *Podborze* 1921 Sk IV 114; *Podborze*, wś 1933 SkBy 1305; *Podborze* 1967 SM 864. UB

Podborze (4), wś, tarn., gm. Olesno, 4,5 km na płn.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Podborze* 1674 ŻDz XV 56a; *Podborze* 1887 SG VIII 363; *Podborze* 1921 Sk XII 5; *Podborze* 1952 UW 263; *Podborze*, -rza, *podborski* 1964 UN 5, 26. IN

Podborze (5), wś, ostroł., gm. Ostrow Mazowiecka, 3,5 km na płn.-wsch. od Ostrowi Mazo-

wieckiej: Przedm. *Podborze* 1925, *Podborze* 1935 Mp-100(37–34); *Podborze* 1962 Mp-25(Ostrow Mazowiecka); *Podborze*, os. m. 1967 SM 864; *Podborze*, -rza, kol. 1981 WUN II 776; po zmianie *Podborze*, -rza, *podborski*, wś 2012 DzU poz. 1515. UB

Podborze (6), wś, tarn., gm. Radomyśl Wielki, 9 km na płd.-zach. od Mielca: *Podborz* 1578 ŻDz XIV 204; *Podborze* 1662 ŻDz XV 56a; *Podborze* 1794 Ga Hh1; *Podborze* 1887 SG VIII 363; *Podborze* 1921 Sk XII 22; *Podborze* 1952 UW 282; *Podborze*, -rza, *podborski* 1966 UN 65, 57. — Pierwotnie n. *Podbórz*. Lit.: OPilz 46. IN

Podborze zob. **Kowalewo Podborne**, **Podbórz**

Podbór (1), cz. wsi Dębicz, dawniej wś, koniń., gm. Kramsk: *Podbór* [1924] Karaś 19; *Podbór* 1933–34 Mp-100(39–27); *Podbór*, -boru 1981 WUN II 777; gw. *podbur*, -oru, *podborski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod borem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 19, 69. ZZ

Podbór (2), dziś *Białynin-Podbór*, wś, skiem., gm. Głuchów, 16 km na zach. od Rawy: *Podbór* 1937 Mp-100(41–30); *Podbór*, -boru 1981 WUN II 777; po zmianie *Białynin-Podbór*, -na-boru, *podborski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — O członnie pierwszym zob. *Białynin* (1) UW

Podbór (3), wś, zamoj., gm. Tyszowce, 32 km na płd.-wsch. od Zamościa: *Podbór* 1827 Tabella II 96; *Podbór* 1887 SG VIII 361; *Podbór*, -boru, *podborski* 1970 UN 120, 29; *Podbór*, -boru 1981 WUN II 777; gw. *podbor*, -ru, *podborski*. BCz

Podbórz, cz. Szumowa, dawniej wś, lub., gm. Kurów: *Podborze* 1783–84 RejKor 246; *Podbor* 1787 Spis 447; *Podborze* 1800 WPar B 54; *Podborze* 1803 WPar 190; *Podborz* 1830 WPar A 171; *Podbórz*, folw. i os. 1887 SG VIII 363; *Podbórz*, os. i folw. 1933 SkBy 1306; *Podbórz*, -rza 1971 UN 118, 30. — Dawniej *Podborze*, później zmiana rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: SHG-Lu IV 107; KosLu 70. IN

Podbórz zob. **Podborze** (6)

Podbrzezie (1), cz. Książ Wielkiego, dawniej wś, kiel., gm. Książ Wielki: *Podbrzeże* 1877 Zim II 53; *Podbrzeże* 1887 SG VIII 365; *Podbrzezie*, wś 1902 Przew II 72; *Podbrzezie* 1921 Sk III 65; *Podbrzezie*, wś 1933 SkBy 1306; *Podbrzezie*, -zia

1964 UN 7, 34. — Początkowo *Podbrzeże*, od ap. *podbrzeże*, *pobrzeże* 'miejsce nad brzegiem wód, brzegowisko' SW V 292. Później zmiana na *Podbrzezie* wskutek skojarzenia z ap. *brzezie* 'lasek brzożowy; miejsce, na którym rosną brzozy'. Lit.: KopKiel 21. IV

Podbrzezie (2), cz. wsi Zamiary, dawniej wś, płoc., gm. Kiernozia: *Podbrzezie* 1887 SG VIII 365; *Podbrzezie* 1921 Sk I 180; *Podbrzezie* 1967 SM 864; *Podbrzezie*, -zia, *podbrzeski*, wś 1973 UN 44, 20; *Podbrzezie*, -zia 1981 WUN II 777; gw. *podbżyże*, -zo, *podbżyški*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Brzezią*, zob. *Brzezia*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podbrzezie (3), dziś *Podbrzezie Dolne* i *Podbrzezie Górne*, dwie wsi, ziel., gm. Koźuchów, 2 km na płn. i 2 km na płd.-zach. od Koźuchowa: *villa Segehardi* (1220–23) XIII KŚI II 245; in *inferiori villa Segehardi* 1295 SUr VI 155; *Zagardi villa* ok. 1300 CdSil XIV 152; im Dorfe *Sighardisdorf* 1323 Reg nr 4284; *Segehardisdorf* (1348), *Segisdorf* (1392) K 635; *villa Segirdorf* 1417 CdSil XIV 152, przyp. 120; *Superiori et Inferiori Sigersdorff* 1670, *Inferiori Sigersdorff* 1687/88 J III 71, 577; *Nieder, Ober Siegersdorf* 1791 Z X 166; *Nieder Siegersdorf, Ober Siegersdorf* XVIII Urb II 3–5; *Siegersdorf, Nieder, Ober* 1845 K 635; *Siegersdorf, Nieder, Ober*, dwie wsi i dobra 1889 SG X 518; *Nieder Siegersdorf, Ober Siegersdorf* 1941 Wrzosek 28; *Nieder Siegersdorf* — *Podbrzezie Dolne*, -a -ego, *podbrzeski*, *Ober Siegersdorf* — *Podbrzezie Górne*, -zia -ego, *podbrzeski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podbrzezie Dolne, Podbrzezie Górne*, -zia -nego 1981 WUN II 777. — Dawna n. niem. *Siegersdorf* od n. os. *Sieger* (: *Sigifriith*) Gott 459 + -dorf 'wieś'; pierwsze zapisy zlatynizowane. Człony odróżniające: łac. *Inferior, Superior*, niem. *Nieder, Ober*, pol. *Dolne, Górne*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Podbrzezie Dolne* i *Podbrzezie Górne*. Lit.: SNGŚI X 88. JCh

Podbrzezie zob. **Podbrzeże**

Podbrzezie Stadnickie folw. nieistniejący, dawniej wś, tarn., gm. Pleśna: *Pobrzeze* 1448 SHGSd(kartoteka); *Pobrzeze*, villa 1470–80 DB II 275; *Pobrzeże* 1581 ŻDz XIV 143; *Podbrzezie* 1629 RPobKr 221; *Podbrzezie* 1680 Rej 229; *Podbrzezie Stadnickie*, folw. do Janowic 1887

SG VIII 365. — Dawniej n. *Pobrzeże* (osada leżała na prawym brzegu Dunajca). Poświadczona zmiana *Pobrzeże* > *Podbrzezie* spowodowana wtórnym skojarzeniem z ap. *brzezie*. Człon odróżniający od nazw. właściciela *Stadnickiego*, zob. Stup 70. IV

Podbrzeże, cz. Wesołowa, dawniej wś, tarn., gm. Zakliczyn: *Obrzezie* (!), *Podbrzezie* 1442 ZDK II 376; *Pobrzezye*, villa 1470–80 DB II 139; *Pobrzeże* 1581 ŻDz XIV 142; *Podbrzezie* 1629 RPobKr 220; *Podbrzezie* 1680 Rej 231; *Podbrzezie* 1887 SG VIII 365; *Podbrzeże*, -za 1964 UN 3, 43; gw. *pobżeze*, -a. — Od ap. *podbrzeże*, *pobrzeże*. Wieś leży na prawym brzegu Dunajca. Forma gwarowa zmaszowana. Postać *Podbrzezie* nawiązuje do ap. *brzezie* i do innych nazw *Podbrzezie*. IV

Podbrzeże zob. **Dogale, Podbrzezie** (1)

Podbucze (1), cz. Częstochowy, dawniej wś: *Podbucze*, wś 1921 Sk III 12; *Podbucze*, wś 1933 SkBy 1306; *Podbucze*, przys. 1967 SM 865; *Podbucze*, -cza 1981 WUN II 778. — Od wyrażenia przyimkowego *pod buczem* (por. ap. *bucze* 'buk, las bukowy' SpsI 433), w wyniku derywacji paradygmatycznej. IV

Podbucze (2), wś, kat., gm. Godów, 7,5 km na zach. od Jastrzębia-Zdroju: Col. *Friedrichsthal* 1830 MpRey nr 191; *Friedrichsthal, Podbucze* 1830 Kn 162, 578; *Friedrichsthal, Podbucze*, kol. 1845 K 140; *Podbucze*, niem. *Friedrichsthal*, kol. 1887 SG VIII 365; *Podbucze*, wś 1933 SkBy 1306; *Podbucze* 1952 UW 258; *Podbucze*, -cza 1981 WUN II 778. — Kolonia *Friedrichsthal* powstała w l. 1770–80; n. od im. *Fryderyk* + -thal. Obecnie n. pol. *Podbucze*. Lit.: SNGŚI X 88. JCh

Podbukowina, przys., dawniej wś, przem., gm. Dubiecko, 30 km na płn.-wsch. od Sanoka: *Podbukowina* 1655 Fast 110; *Podbukowina* 1700 ADP 155, k. 197; *Podbukowina* 1851 Sch 124; *Podbukowina*, wś 1887 SG VIII 366; *Podbukowina*, os. 1921 Sk XIII 32; *Podbukowina*, -ny, cz. wsi Polchowa 1966 UN 67, 10; *Podbukowina*, -ny 1981 WUN II 778. — Od n. folw. *Bukowina* 1592, też n. lasu *silvae Bukowyna* 1580 Fast 110, przyp. 163. Wtórnie *Podbukowina*. Lit.: Fast 110; MakSk 126–7. BCz

Podbuszyce, wś, skiern., gm. Wiskitki, 8 km na płn. od Żyrardowa: *Podbuszyce* 1921 Sk I 184; *Podbuszyce* 1952 UW 39; *Podbuszyce*, -szyc,

Podcabaje

podbuszycki 1971 UN 126, 12; *Podbuszyce*, -szyc 1981 WUN II 778. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Buszycami*, zob. *Buszyce* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podcabaje, wś, sier., gm. Brzeźnio, 8,5 km na pñ. od Złoczewa: *Podcabaje*, kol. 1921 Sk II 96; *Podcabaje*, wś 1952 UW 103; *Podcabaje*, -bai, *podcabajski* 1972 UN 50, 11. — Być może od wyrażenia przyimkowego *pod Cabajami* (: nazw. *Cabaj* Snazw II 5), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podchelmie, cz. Zawadki, dawniej wś, nowosąd., gm. Łososina Dolna: [*Podchelmie*] XVI AtKr 273; *Podchelmie*, -mia 1981 WUN II 778. — Od wyrażenia przyimkowego *pod chelmem* (por. ap. *chelm* 'wzgórze', psł. **χlomb* 'wzniesienie' ESSJ VIII 138), z suf. -'e. IN

Podchelmie zob. **Kochanów** (2)

Podchlewie, wś zaginiona, leżała koło wsi Chlewo, sier., gm. Goszczanów: Chlewo cum sortibus *Podchlewy* et Grodek 1474–84 Koz V 168; we wsi Chlewie, *Podchlewie* 1481 SHGKl(PG 9, 148). — Od wyrażenia przyimkowego *pod Chlewem*, zob. *Chlewo* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Podchojny, wś, kiel., gm. Jędrzejów, 4 km na pñ.-wsch. od Jędrzejowa: *Podchojny*, wś 1933 SkBy 1306; *Podchojny*, -jen, *podchojeński* 1966 UN 21, 44; *Podchojny*, -jen 1981 WUN II 779. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Choinami*, zob. *Choiny* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 21. IN

Podchybie (1), wś, biel., gm. Lanckorona, 12 km na pñ.-zach. od Myślenic: *Podchybie* 1787 MpPerKr; *Podchybie* 1887 SG VIII 368; *Podchybie* 1933 SkBy 1306; *Podchybie* 1952 UW 273; *Podchybie*, -bia, *podchybski* 1964 UN 16, 39. — Według W. Lubasia n. od wyrażenia przyimkowego *pod chybą* (: **chyba* 'nachylenie terenu, spadek terenu'; w pobliżu miejscowości znajduje się wzniesienie Pochów), z suf. -'e. Por. też *chyba* 'las wysoki z drzewem budulcowym' SW I 311, gw. *chyba* 'szkoda, strata', *chybać* 'skakać, biec' SGPrei IV 200–1. Lit.: LKrak 113. IN

Podchybie (2), wś, krak., gm. Trzyciąż, 6 km na pñ. od Wolbromia: *Podchybie* 1921 Sk XII 37; *Podchybie* 1952 UW 271; *Pochybie* (!), -bia,

podchybski 1964 UN 11, 26; *Podchybie*, -bia 1981 WUN II 779. IN

Podchyby, wś, kiel., gm. Mniów, 19,5 km na pñ.-zach. od Kielc: *Podchyby* 1827 Tabella II 96; *Podchyby* 1887 SG VIII 368; *Podchyby*, kol. 1921 Sk III 38; *Podchyby*, kol. 1933 SkBy 1306; *Podchyby*, -chyb, cz. Serbinowa 1966 UN 23, 48; *Podchyby*, -chyb 1981 WUN II 779. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Chybami*, zob. *Chyby* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 33. IN

Podchyliczki, cz. wsi Kozerki, dawniej wś, warsz., gm. Grodzisk Mazowiecki: *Podchyliczki* 1921 Sk I 9; *Podchyliczki*, wś 1933 SkBy 1307; *Podchyliczki*, wś 1967 SM 865; *Podchyliczki-Kolonia*, -czek-nii, cz. wsi Kozerki 1971 UN 126, 9; *Podchyliczki*, -czek 1981 WUN II 779. — Od wyrażenia *pod Chyliczkami*, zob. *Chyliczki* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podcibórz, os., dawniej wś, ciech., gm. Lidzbark, 2 km na wsch. od Lidzbarka: folwark *Podciborski* 1664 Font XXXII 71; *Podciborze* (1706) SG VIII 368; *Podcibours* 1789 Goldb II 185; *Podciborz* — *Podcibórz* 1879 KęN 58; *Podcibórz* 1887 SG VIII 368; *Podcibórz*, niem. *Podciborz* 1921 Sk XI 4, 84; *Podcibórz* (*Podciborz*) 1925 Krzep 92; *Podcibórz*, wś 1933 SkBy 1307; *Podcibórz*, -borza 1981 WUN II 779. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Ciborzem*, zob. *Cibórz*, z suf. -'e. Forma *Podcibórz* wynika ze zmiany rodzaju gramatycznego nazwy. WK

Podciernie, wś, siedl., gm. Cegłów, 12 km na pñ. od Kałuszyna: *Kuflew-Podciernie* 1921 Sk I 82; *Kuflew-Podciernie*, wś 1933 SkBy 835; *Podciernie* 1952 UW 16; *Podciernie*, -nia 1981 WUN II 779. — Dawniej nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Kuflew*, człon drugi od wyrażenia przyimkowego *pod czerniem*, *cierniem*, por. gw. *ciernie*, *czernie* SGPKar I 233, z suf. -'e. UB

Podcisówek, wś, suwal., gm. Sztabin, 14 km na pñ.-wsch. od Augustowa: *Podcisówek* 1877 Zin II 53; *Podcisówek* 1887 SG VIII 369; *Podcisówek* 1921 Sk V 7; *Podcisówek*, -wka 1981 WUN II 779. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Cisowem*, zob. *Cisów* (3), z suf. -ek. EB

Podczachy (1), wś, płoc., gm. Kutno, 6,5 km na zach. od Kutna: *Potczachi*, *Podczachi* 1388 Łęcz I nr 916, 1116; *Poczachy*, *Potczach* 1391,

Potczehi, Podczehi 1393 Łęcz I nr 2121, II nr 3978, 4501, 4589; *Podczachy* 1398, *Pothczachy* 1409 Łęcz I nr 4318, II nr 1793; *Pothszachy* duplex 1511–23 ŁLB II 473; *Podczachy* 1576 ŻDz XIII 84; *Poczachy* (!) 1792 MpPerRw; *Podczachy* 1827 Tabella II 96; *Podczachy*, wś i folw. 1887 SG VIII 369; *Podczachy* 1921 Sk I 51; *Podczachy*, -chów, *podczaski* 1974 UN 41, 33; gw. *potčaxy, potčax, potcaski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Czachami* (por. n. os. *Czach, Czech* : *Czasław* SSNO I 393), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa określała miejsce należące do rodziny *Czachów*. Lit.: SHGŁęcz II 44. EB

Podczachy (2), wś, płoc., gm. Pacyna, 11,5 km na pld. od Gębina: *Podench, Gossoske* (1303) KW III nr 2038; *Gosłowice, Podczachy* (1303) 1583 SHGRw(PG 79, 365v); *Potchezechy* 1455 SHGRw(MK 337, 65); *Minori Podczachy* 1503 Matr III nr 654; *Gosławice, Podczachy Maior* 1579 ŻDz XVI 198, 209; z *Podczachami* 1661 Luraw 190; *Podczachy* 1789 Luraw 229; *Gosławice, Podczachy* 1792 MpPerRw; *Gosławice, Podczachy* 1827 Tabella I 140, II 96; *Gosławice, Podczachy* 1839 MpKwat III 3; *Gosławice* 1881, *Podczachy* 1887 SG II 741, VIII 369; *Podczachy-Gosławice* 1921 Sk I 30; *Podczachy* 1952 UW 9; *Gosławice*, os., *Podczachy-Gosławice*, wś 1967 SM 865; *Podczachy*, -czach, *podczaski* 1971 UN 125, 21. — Pierwotnie dwa obiekty: *Gosławice* i *Podczachy*. Nazwa *Gosławice* od n. os. *Gosław*, z suf. *-ice*. Okresowo w XVI w. n. *Podczachy* występuje z łac. członami dyferencyjnymi: *Minor, Maior*. W w. XX w. pojawia się n. zestawiona *Podczachy-Gosławice* związana z połączeniem tych dwu wsi. UW

Podczachy-Remki zob. **Remki**

Podczachy-Żuczki zob. **Remki**

Podczacze, cz. Słupi, dawniej wś, nowosąd., gm. Jodłownik: we wsiach ... *Podsadcze* 1490 SHGKr III 134; *Podsathcze* 1529 LR 332; w *Podsadczy* 1530, *Podsadcze* 1534, i *Podsadczem* 1545, *Podsadcze* 1578 SHGKr III 134; *Podsancze* 1581 ŻDz XIV 52; *Podsace* 1680 Rej 83; *Podczacze*, os. 1887 SG VIII 369; *Podczacze*, -cza 1964 UN 6, 22. — Dawniej *Podsadcze*, jak sugerują wcześniejsze zapisy, od wyrażenia przyimkowego *pod sadkiem*, z suf. *-e*. Forma *Podczacze* powstała być może wskutek rozwoju *Podsadcze* > *Pods-*

cze > *Podsace* (z mazurzeniem) > *Podcace* (z mazurzeniem i upodobnieniem *-s-* do *-c-*) > *Podczacze* (z *cz* zamiast *c* w celu uniknięcia mazurzenia). Lit.: LKrak 113. IN

Podczasza Wola, wś, rad., gm. Kłwów, 12 km na pld.-wsch. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Wołya Rzoschothkowa* 1508 ŻDz XV 474; *Wołya Rzyeschotcowa* 1512 Matr IV/2, nr 10365; *Wolia Rzeschothkowa* 1531 Matr IV/1, nr 5893; *Rzesotowka Wola* 1564–65 Lusand 193; *Wolia Rzesotowka* 1569 ŻDz XIV 314; *Podczasza wola* 1827 Tabella II 96; *Podczasza Wola* 1887 SG VIII 369; *Rzesotkowa Wola* 1880 SG X 151; *Wola Podczasza* 1893 SG XIII 795; *Podczasza Wola* 1902 Przew II 73; *Podczasza Wola* 1952 UW 122; *Podczasza Wola*, -szej *-li*, *wolski* 1970 UN 30, 25.

Dawniej n. zestawiona *Wola Rzesotkowa*, też *Rzesotówka Wola*, od ap. *wola*, z członem odróżniającym od n. os. *Rzesotka, Rzesotko* SSNO IV 543 (: *rzesotko, rzesoto*), w formie przymiotnikowej. Później z członem odróżniającym od ap. *podczaszy* 'cześnień, zarządca piwnicy królewskiej; urzędnik dworski lub królewski' SW IV 344. Lit.: KopRad 183, 246, 349. IN

Podczeczy zob. **Podczachy** (2)

Podczernie zob. **Podciernie**

Podczervenie zob. **Podczerwone**

Podczerwienne zob. **Podczerwone**

Podczerwone, wś, nowosąd., gm. Czarny Dunajec, 16 km na pld.-zach. od Nowego Targu: [*Podczerwone*] XVI AtKr 256; in villa *Podczerwone dicta* (1605) PSP nr 25; (między) wsy Czarnego Donaycza y *Pod Czerwienego* (1647) SemkMO nr 44; *Podczerwienne* XVII ŻDz XIV 146; *Podczerwięnie* (!) 1674 ŻDz XV 53a; *Podczerwienie* 1680 Rej 239; *Podczerwone* 1765 Lukrak I 62; *Pod Czerwone* 1779–82 MpMieg; *Podczerwone* 1887 SG VIII 369–70; *Podczerwone* 1952 UW 270; *Podczerwone*, -nego, *podczerwieński* 1964 UN 10, 41. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Czerwonym*, *pod Czerwiennym*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wieś leży nad *Czerwonym Potokiem*, por. ad fluvium *Czerwony Potok* 1615 PSP nr 15. Lit.: LKrak 113. IN

Podczwardowo zob. **Poćwiardowo**

Poddanino zob. **Podanin, Podanino**

Poddąbrowa (1), dziś *Mirzec-Poddąbrowa*, cz. *Mirca*, przejściowo wś, kiel., gm. *Mirzec*:

Poddąbrowa

Mirzec-Poddąbrowa, wś 1921 Sk III 23; *Mirzec-Poddąbrowa*, wś 1933 SkBy 1058; *Poddąbrowa*, -wy, cz. wsi 1966 UN 20, 22; *Poddąbrowa*, -wy 1981 WUN II 780; *Mirzec-Poddąbrowa*, -rcawy 2000 DzU nr 109, poz. 1161. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. wsi *Mirzec*, człon drugi od wyrażenia przyimkowego *pod dąbrową*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Okresowo z elipsą członu pierwszego. IV

Poddąbrowa (2), cz. wsi Dąbrowa, dawniej wś, koniń., gm. Koło: *Poddąbrowa*, wś 1921 Sk II 24; *Poddąbrowa*, -wy, *poddąbrowski*, wś 1970 UN 82, 39; *Poddąbrowa*, -wy 1981 WUN II 780; gw. *poddumbrowa*, -vy, *poddumbroski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Dąbrową*, zob. *Dąbrowa* (30), w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Poddąbrowa (3), wś, zamoj., gm. Miączyn, 21 km na wsch. od Zamościa: *Poddąbrowa* 1952 UW 149; *Poddąbrowa*, -wy, *poddąbrowski* 1967 UN 122, 24; *Poddąbrowa*, -wy 1981 WUN II 780; gw. *poddombrowa*, -vy. BCz

Poddenki zob. **Guty** (1)

Poddębe, wś, warsz., gm. Skrzyszew, 8 km na pñ. od Legionowa: *Poddębe* 1827 Tabella II 96; *Poddębe*, kol. 1839 MpKwat IV 3; *Poddębe* 1887 SG VIII 370; *Poddębie* 1921 Sk I 191; *Poddębe*, -bia, *poddębski* 1971 UN 132, 20. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Dębem*, zob. *Dębe* (6), w wyniku derywacji paradygmatycznej. W zapisie z 1921 r. oraz w formie współczesnego dopełniacza nawiązanie do formacji z suf. -'e. UB

Poddębice (1), mto, sier.: *Poddambe* 1388, *Podambie* 1391 Łęcz I nr 724, II nr 3699; *Podambe* 1393, *Poddobicze* 1398 Łęcz I nr 2992, 5492; *Poddabice* 1511–23 ŁLB II 370; *Poddambicze* 1576 ŻDz XIII 114; *Podębice* 1793 MpPerŁęcz; *Poddębice*, mto 1827 Tabella II 97; *Poddębice*, os. 1877 Zin II 53; *Poddębice*, os., dawniej mko 1887 SG VIII 370; *Poddębice*, os. i folw. 1902 Przew II 73; *Poddębice*, os. m. 1921 Sk II 56; *Poddębice*, -bic, *poddębicki*, wś 1973 UN 47, 5; *Poddębice*, -bic 1981 WUN II 780. — Początkowo n. *Pod(d)ębie*, od wyrażenia przyimkowego *pod dębami*, z suf. -'e (< *-bje), wtórnie z suf. -ice. Lit.: SHGŁęcz II 44; RymNmiast 188; RospSEMiG 296. EB

Poddębice (2), wś, włoc., gm. Włocławek, 9 km na pñ.-wsch. od Brześcia Kujawskiego: *Poddambicze* 1418 Koch nr 152; *Poddąbycze*

1489 Lupbrz 94; *Poddąbicze* 1527 Vlad XVII 90; *Poddembicze* 1557–66 ŻDz XIII 8; *Poddębice* 1674 Rpog 138; *Poddębice* 1783–84 RejKor 841; *Poddąbie* (!) 1796 PerOpis IX; *Poddębice* 1887 SG VIII 371; *Poddębice*, -bic 1981 WUN II 780. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Dębicami*, zob. *Dębice* (5), w wyniku derywacji paradygmatycznej. AG

Poddębice-Borowiczki zob. **Poddębice**

Poddębice zob. **Poddębe**, **Poddębice** (1), **Poddębice**

Poddębice, cz. wsi Borowiczki-Pieńki, dawniej wś, płoc., gm. Borowiczki: *Poddębice*, folw. 1880 SG I 213; *Poddębice-Borowiczki* 1921 Sk I 107; *Poddębice-Borowiczki*, wś 1933 SkBy 1307; *Poddębice* 1960 Mp-25(Płock); *Poddębice-Borowiczki*, wś 1967 SM 866; *Poddębice*, -bca 1981 WUN II 780. — Początkowo n. *Poddębice*, od wyrażenia przyimkowego *pod dębami*, z suf. -'e. Później n. zestawiona: *Poddębice-Borowiczki*, *Poddębice-Borowiczki*; człon pierwszy z dodatkowym suf. -ec, -ice, człon drugi od n. sąsiedniej wsi *Borowiczki*. UW

Poddębno, cz. wsi Podkiesze, dawniej wś, koniń., gm. Babiak: *Poddębno*, wś 1921 Sk II 30; *Poddębno*, wś 1933 SkBy 1307; *Poddębno*, -na, *poddębniński*, wś 1970 UN 82, 39; *Poddębno*, -na 1981 WUN II 781; gw. *poddymbno*, -na, *poddymbnijski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Dębniem*, zob. *Dębno* (6), w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Poddębowiec, wś, tarnob., gm. Staszów, 6 km na pñ. od Staszowa: *Poddębowiec*, kol. 1921 Sk III 129; *Poddębowiec*, kol. 1933 SkBy 1308; *Poddębowiec* 1952 UW 129; *Poddębowiec*, -wca, *poddębowiecki* 1970 UN 33, 24. — Od wyrażenia przyimkowego *pod dębowcem*, por. *dębowiec* 'las dębowy' SGPRei V 496, w wyniku derywacji paradygmatycznej. IN

Poddubówek, wś, suwał., gm. Suwałki, 7 km na pñ.-zach. od Suwałk: *Poddubówek* 1839 MpKwat VI 3; *Poddubówek* 1887 SG VIII 373; *Poddubówek* 1921 Sk V 85; *Poddubówek*, wś 1933 SkBy 1308; *Poddubówek*, -wka 1981 WUN II 781. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Dubowem*, zob. *Dubowo* (2), z suf. -ek. EB

Poddulsk, kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, bydż., gr. Sokołowo, 7,5 km na pñ.-wsch.

od Golubia-Dobrzynia: *Poddulsk* 1827 Tabella II 97; *Poddulsk* 1839 MpKwat II 1; *Poddulsk* 1877 Zin II 54; *Poddulsk*, wś 1887 SG VIII 373; *Pod-dulsk*, kol. 1921 Sk I 163; *Poddulsk* 1967 SM 866.

— Od wyrażenia przyimkowego *pod Dulskiem*, zob. *Dulsk* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Koz VII 27; Karaś, *Podgóra* 20. KZ

Podoblocie, wś, siedl., gm. Trojanów, 12 km na płn.-zach. od Dębłina: *Podoblocie* 1783–84 RejKor 361; *Podoblocie* 1787 Spis 421; Wieś *Basin*, czyli *Podoblocie* (!) 1789 Lusand I 250; *Podoblocie* 1827 Tabella II 97; *Podoblocie* 1877 Zin II 59; *Podoblocie* 1887 SG VIII 440; *Podoblocie*, folw. 1933 SkBy 1321; *Podoblocie* 1952 UW 8; *Podoblocie*, -cia, *podoblocki* 1972 UN 142, 33. — Od wyrażenia przyimkowego *pod(e) blotem*, z suf. -'e. Postać *Podoblocie* powstała może na zasadzie analogii do czas. odmiennego *obłocić* 'zabłocić naokoło' SW III 482. Oboczna n. *Basin*, od im. *Basia* (: *Barbara*), z suf. -in. IN

Podedworze, cz. Bochni, dawniej wś, tarn.: *Podedworze Wójtowskie* 1581 ŻDz XIV 59; *Podedworze* ... z tej wsi 1629 RPobKr 242; *Podedworze*, wś 1680 Rej 261; *Podedworze*, wś 1887 SG VIII 373; *Podedworze*, -rza, cz. mta 1963 UN 2, 5; *Podedworze*, -rza 1981 WUN II 782. — Dawniej nazwa zestawiona; człon pierwszy od ap. *podedworze* 'plac przed dworem, przez który wjeżdża się na główny dziedziniec' SW IV 349 (osada należała do dworu w Bochni), człon drugi od ap. *wójt*, w formie przymiotnikowej. Lit.: LKrak 113. IN

Podedworze zob. **Podedwórze**

Podedworze-Opole zob. **Podedwórze**

Podedworze Wójtowskie zob. **Podedworze**

Podedwórz, przys., dawniej wś, kiel., gm. Małogoszcz, 7 km na płd.-zach. od Jędrzejowa: *Podedwórz*, wś 1921 Sk III 28; *Podedwórz*, wś 1933 SkBy 1308; *Podedwórz*, -woru, cz. Potoku Małego 1966 UN 21, 15; *Podedwórz*, -woru 1981 WUN II 782. — Od wyrażenia przyimkowego *pode dworem* lub od ap. *podedworze*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 28. IN

Podedwórze, wś, biał., gm. Podedwórze, 21,5 km na płn.-wsch. od Parczewa: *Podedwórze* 1775, *Podedwórze* 1790 SHGPd(Tarpod); *Podedwórze*, wś 1886 SG VII 562; *Podedwórze-Opole*, kol. 1921 Sk IV 118; *Podedwórze-Opole*, kol.

1933 SkBy 1308; *Podedwórze*, wś 1952 UW 151; *Podedwórze*, -rza, *podedworski* 1967 UN 121, 10. — Początkowo n. *Podedworze*, od ap. *podedworze*. Współcześnie *Podedwórze*, wskutek ścieśnienia samogłoski o. Okresowo n. zestawiona z członem drugim od n. sąsiedniej wsi *Opole* (1). EB

Podegrodzie (1), wś, nowosąd., gm. Podegrodzie, 4 km na płn.-zach. od Starego Sącza: *Podegrode*, *Podegrodzie* (1273), *Podegrode* (1280), *Podegrodzie* (1283) KMłp II 132, 133, 145, 154; *Podegrode* 1283 KMłp I 121; *Podegrodzie* (1310) KMłp II 219; *Podogrodzie* (1340) 1607 ZDK I 61; de *Podgradze* 1346–58 MVat II 173; *Podogrodzie* (1390) 1681 ZDM IV 243; *Podgradze* 1397 Krak nr CCXXVI(33); *Podegrodzie* (1441), *Podgradze* 1446 KMłp IV 392, 449; *Podgradze*, *Podgradzye*, *Podegrodzie*, *Podegrodzye* 1470 80 DB I 545, 550, 571, II 235; *Podegrodzie*, *Podgradzye* 1529 LR 46, 281; *Podegrodze* 1538 PSąd I 91; *Podogrodzie* 1564 Lukrak I 168; *Podgradzie* 1581 ŻDz XIV 128; *Podogrodzie* 1680 Rej 202; *Podegrodzie* 1779–82 MpMieg; *Podgradzie* v. *Podegrodzie* 1794 Ga Hh1; *Podegrodzie* 1886 Bigo 148; *Podegrodzie* 1887 SG VIII 373–4; *Podegrodzie*, -dzia, *podegrodzki* 1964 UN 9, 127; gw. *p#odegroże*, -ã, *p#odegrocki*. — Od ap. *podgradzie*, *podegrodzie* SW V 357; n. określała wieś pod grodem. W XI–XIII w. na górcie zwanej Grobla był gród kasztelański, wzniesiony może po upadku grodu w Naszacowicach, i nazywał się prawdopodobnie Sącz. Wahanie form *Podegrodzie*// *Podgradzie* podobnie jak w przyimku *pod*, *pode*. Okresowa n. *Podogrodzie* może na zasadzie analogii do ap. *ogród*. Lit.: LKrak 113; PSąd I 91–2; RospSEMIG 296. IN

Podegrodzie (2), cz. Wieńca, dawniej wś, tarn., gm. Gdów: de *Podgradzie* (1397) 1597 ZDK I 219; *Podgradzye* 1490 ŻDz XV 446; *Pothgradze*, villa 1470–80 DB II 116; *Podgradzie* 1564 Lukrak II 86; *Podgradzie* 1581 ŻDz XIV 61; [*Podegrodzie*, *Podogrodzie*] XVI AtKr 273; *Podogrodzie* ... z tej wsi 1629 RPobKr 77; *Podogrodzie* 1680 Rej 86; *Podegrodzie*, wś 1887 SG VIII 373; *Podegrodzie*, przys. 1933 SkBy 1308; *Podegrodzie*, -dzia 1963 UN 2, 44. Lit.: LKrak 113. IN

Podegrodzie zob. **Weremień**

Podel lub **Podil**, os. niezidentyfikowana koło Nawry, na płn.-zach. od Torunia: Czum Eber und

Podel

Podel 1423/24 DK 93; *Podil* 1438 GZ 96. — Od niem. n. os. **Podel*, por. *Bodel* (: *Butolf*) lub *Podel(t)* (: *Bodoald*, od *bod*, stwniem. *boto* 'władający, panujący', stsaks. *bodo* 'posłaniec') Gott 120, 389. Wydawcy DK i GZ identyfikują nazwę ze wsią *Bartlewo*. Lit.: SHGCh 100. WK

Podel zob. **Podole Małe**, **Podole Wielkie**

Podemlynie, cz. Janowiczek, przejściowo wś, kiel., gm. Raclawice-Pałecznicza: *Podmlynie*, wś 1933 SkBy 1320; *Podemlynie*, -nia, cz. wsi 1964 UN 7, 62; *Podemlynie*, -nia 1981 WUN II 783. — Od wyrażenia przyimkowego *pod(e) mlynem*, z suf. -'e. Lit.: KopKiel 30. IN

Podemszczyna zob. **Podemszczyna**

Podemszczyna, wś, przem., gm. Horyniec, 14,5 km na płn.-wsch. od Lubaczowa: *Podymszczyna* 1618 1764 Tarpogl 44; *Podymszczyna* 1751 Tarszel 159; wsi *Podemszczyny* 1787 MJ 19, XIX, 184, 69; *Podemszczyna* 1794 Ga Hh1; *Podemszczyna*, rusk. *Podemszczyna* 1887 SG VIII 375; *Podemszczyna*, -ny 1981 WUN II 783; gw. *podemščyzna*, -ny, *podemščajski*. — Od ap. *podymne* 'podatek od domu mieszkalnego (dymu z komina)' SL IV 257, z suf. -*szczyna*, ukr. -*szczyna*. W formie *Podemszczyna* rozszerzenie artykulacji -y- > -e- przed spółgłoską nosową -m-. BCz

Podersbach zob. **Zabielne** (2)

Poderzgowie, wś zaginiona, leżała koło wsi Rzgów, koniń., gm. Rzgów: *Poderzgowye* 1472 SHGKI(PG 8, 154v); we wsiach: Modla, Zastróże, *Poderzgowie* 1477 SHGKI(PG 9, 67v); we wsiach Rzgowo i *Poderzgowie* 1495 SHGKI(PG 7, 57). — Od wyrażenia przyimkowego *pode Rzgowem* (zob. *Rzgowo*), z suf. -'e. ZZ

Podewils zob. **Kały** (2), **Podwilcze**

Podewilshausen zob. **Podwilczyn**

Podewitz zob. **Podwiesk**

Podewsie, wś, kiel., gm. Łopuszno, 22 km na płn.-zach. od Kielc: *Podewsie* 1827 Tabella II 97; *Podewsie* 1887 SG VIII 375; *Podewsie* 1921 Sk III 41; *Podewsie*, -sia, *podewsiański* 1966 UN 23, 72. — Od wyrażenia przyimkowego *pod(e) wsią*, z suf. -'e. Lit.: KopKiel 31. IN

Podębie zob. **Poddębice** (1)

Podfranciszkan, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 7 km na pld.-wsch. od Skierniewic: *Podfranciszkan* 1921 Sk I 174; *Podfranciszka-*

ny 1952 UW 105; *Podfranciszkan*, -nów 1981 WUN II 783. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Franciszkanami*, zob. *Franciszkan*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podgace, wś, kiel., gm. Strawczyn, 17 km na płn.-zach. od Kielc: *Podgacami* 1961 Mp-25(Kielce); *Podgace*, -ca, cz. wsi Oblegór 1966 UN 23, 58; *Podgace*, -ca 1981 WUN II 783. — Od wyrażenia przyimkowego *pod gacami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Por. gw. *gac*, *gaca* 'nietoperz; duża gałąź drzewa' SGPRei(kartoteka), *gać* 'faszyna, pęki chrustu, gałęzie związane; pomost z faszyny; grobla' SW I 789, *gacić* 'zarzucać gałęźmi, chrustem' SpXVI, VII 163. IN

Podgać, wś, ostroł., gm. Zabrodzie, 10 km na zach. od Łochowa: *Podgać* 1839 MpKwat V 4; *Podgać* 1887 SG VIII 376; *Podgać*, wś 1933 SkBy 1308; *Podgać*, -gaci 1981 WUN II 783. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Gacią*, zob. *Gać* (5), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 35. UB

Podgaj (1), przys., dawniej wś, częst., gm. Niegowa, 14 km na płn.-wsch. od Myszkowa: *Podgaj*, wś 1921 Sk III 139; *Podgaj*, pustk. 1933 SkBy 1308; *Podgaj*, -ju 1981 WUN II 783. — Od wyrażenia przyimkowego *pod gaj(em)*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. IN

Podgaj (2), wś, piotr., gm. Paradyż, 17 km na pld.-zach. od Opoczna: *Podgaj*, kol. 1921 Sk III 99; *Podgaj*, wś 1933 SkBy 1308; *Podgaj* 1952 UW 123; *Podgaj*, -ja, *podgajski* 1969 UN 28, 78. Lit.: Karaś, *Podgóra* 36. IN

Podgaj (3), cz. wsi Kościuszków, dawniej wś, płoc., gm. Łąck: *Podgaj* 1921 Sk I 29; *Podgaj*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgaj*, wś 1967 SM 867; *Podgaj*, -ju 1971 UN 125, 15. UW

Podgaj (4), wś, siedl., gm. Łuków, 3 km na pld.-wsch. od Łukowa: *Podgaj*, folw. 1921 Sk IV 68; *Podgaj*, folw. 1933 SkBy 1308; *Podgaj*, -ju, cz. wsi Jeziory 1970 UN 115, 7; *Podgaj*, -ju, kol. 1981 WUN II 784; po zmianie *Podgaj*, -u, *podgajski*, wś 1998 DzU nr 156, poz. 1026. IN

Podgaj (5), wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 7 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: Ioannis Płomykowski d. *Podgaj* 1578 Vlad XVII 135; *Podgaj*, folw. 1867 Kolb-Ku 306; *Podgaj* 1887 SG VIII 376; *Podgaj*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgaj*, -ju, *podgajski* 1971

UN 172, 20. Lit.: Koz V 168; Karaś, *Podgóra* 35, 36. AG

Podgaj (6), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 8 km na płn.-zach. od Strzelina: zu *Pudien* 1308, v. *Pudigay* 1316, zu *Pudien* 1319 Reg nr 2980, 3607, 3938; *Podigow* 1385 LandbSch II nr 112; *Pudigau* 1743 SNGŚI X 90; *Pudigau* 1783 Z I/4, 45; *Pudigau* 1845 K 257; *Pudigau*, folw. 1888 SG IX 275; *Pudigau* 1900 Myc 78; *Pudigau*, *Podygów* 1941 Wrzosek 21; *Pudigau* — *Podgaj*, -u, *podgajski* 1947 MPol XXV nr 124; *Podgaj*, -ja 1981 WUN II 784. — Nazwa niem. *Pudien* jest zapewne adaptacją słow. *Podgaj*, podobnie jak *Pudigau*. Lit.: SNGŚI X 90. JCh

Podgaj (7), cz. wsi Targowisko, dawniej wś, zamoj., gm. Zakrzew: *Podgaie* 1806 WPar 194; *Podgaj* 1870 Cat 36; *Podgaj* 1887 SG VIII 376; *Podgaj*, wś 1933 SkBy 1308; *Podgaj* 1967 SM 867; *Podgaj*, -ju 2013 DzU, poz. 200. — Dawniej *Podgaje*, od wyrażenia przyimkowego *pod gajem* (lub *pod gajami*), z suf. -'e; później w formie *Podgaj*, ze zmianą rodzaju. Lit.: SHGLu IV 107; Karaś, *Podgóra* 36. IV

Podgaj zob. **Podgaje** (2, 4)

Podgajcze, cz. wsi Drygulec, dawniej wś, tarnob., gm. Wojciechowice: *Podgajcze* 1662 ŻDz XV 55a; *Podgaycze* 1783–84 RejKor 308; *Podgaycze*, wś 1787 Spis 389; *Podgajcze*, folw. 1887 SG VIII 377; *Podgajcze*, -cza, cz. wsi 1966 UN 27, 63; *Podgajcze*, -cza 1981 WUN II 784. — Od wyrażenia przyimkowego *pod gajkiem*, z suf. -'e. IV

Podgajczyki zob. **Podhajczyki**

Podgaje (1), wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 6 km na płn.-wsch. od Buska-Zdroju: *Podgaie* 1783–84 RejKor 255; *Podgaie* 1827 Tabella II 97; *Podgaje* 1877 Zin II 54; *Podgaje* 1887 SG VIII 377; *Podgaje* 1921 Sk III 106; *Podgaje*, -ja, *podgajski* 1966 UN 19, 88. — Od wyrażenia przyimkowego *pod gajem* (lub *pod gajami*), z suf. -'e. Lit.: Karaś, *Podgóra* 38; KopKiel 21. IV

Podgaje (1a), cz. Polichna, dawniej wś, kiel., gm. Michałów: *Podgaje*, wś 1902 Przew II 73; *Podgaje*, kol. 1933 SkBy 1309; *Podgaje*, -ja, cz. wsi 1969 UN 29, 12; *Podgaje*, -ja 1981 WUN II 784. Lit.: KopKiel 21; Karaś, *Podgóra* 38. IV

Podgaje (2), wś, kiel., gm. Skalbmierz, 3 km na płn. od Skalbmierza: *Podgaje* 1387 Krak nr 4269a; de *Podgaia* (1394)1597 ZDK I 205; *Pod-*

gaje 1398 Krak nr 7636; *Podgajje* 1438 Hel II nr 2759; *Podgaje* 1470–80 DB I 528, II 416; *Podgaje* 1508 ŻDz XV 488; *Podgaje* 1529 LR 135; *Podgaie* 1579 ŻDz XIV 221; *Podgaie* 1783–84 RejKor 353; *Podgaj* 1783–84 SHGKrMat 230; *Podgaie* 1787 Spis 379; *Podgaie* 1827 Tabella II 97; *Podgaje* 1877 Zin II 54; *Podgaje* 1887 SG VIII 377; *Podgaje* 1921 Sk III 135; *Podgaje*, -ja, *podgajski* 1966 UN 22, 19. — W XVIII w. pojawia się też n. w formie *Podgaj*, ze zmianą rodzaju. Lit.: KSand 156; NaISand 140; KopKiel 21; Karaś, *Podgóra* 38. IV

Podgaje (2a), cz. Szczytnik, dawniej wś, kiel., gm. Stopnica: *Podgaie* 1787 Spis 378; *Podgaje* 1877 Zin II 54; *Podgaje*, wś 1887 SG VIII 377; *Podgaje*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgaje* 1952 UW 110; *Podgaje*, -ja 1966 UN 19, 22. Lit.: KopKiel 21; Karaś, *Podgóra* 38. IV

Podgaje (3), wś, pil., gm. Okonek, 7 km na płd.-wsch. od Okonka: *Flederborn* 1618 MpLub; *Flederborn* 1789 MpGillyPom; *Flederborn* — *Podgaje*, -jów, *podgajski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podgaje*, -jów 1981 WUN II 784. — Dawna n. niem. *Flederborn*, może od średniem. *vleder* 'czarny bez' i od ap. *born* 'źródło' Lübben 483, 63. Niewykluczone zmieszenie ze średniem. *fladder* 'piaszczysty teren porośnięty cienką warstwą mchu', por. też średniem. *vlader* 'kłon' Lübben 482. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podgaje*. BCz

Podgaje (4), wś, rad., gm. Stromiec, 9 km na płd.-wsch. od Białobrzegów: *Podgaj-Bobrek* 1937 Mp-100(42–32); *Podgaj* 1974 Mp-50(Białobrzegi 283.3); *Podgaje*, -jów 1981 WUN II 784. — Początkowo n. *Podgaj*, wtórnie w formie pluralnej *Podgaje*. Człon drugi od n. m. *Bobrek*, zob. *Bobrek* (6). UB

Podgaje (5), cz. Mściowa, dawniej wś, tarnob., gm. Dwikozy: *Podgaje*, folw. 1877 Zin II 54; *Podgaje*, folw. 1887 SG VIII 377; *Podgaje*, wś i folw. 1902 Przew II 74; *Podgaje*, folw. 1921 Sk III 120; *Podgaje*, folw. 1933 SkBy 1309; *Podgaje*, -ja 1970 UN 32, 15. Lit.: Karaś, *Podgóra* 39. IV

Podgaje zob. **Podgaj** (7), **Podgaje Łapszowskie**, **Podgajew** (1, 2)

Podgaje Łapszowskie, cz. Łapszowa, dawniej wś, kiel., gm. Koszyce: *Podgaje łapszowskie*

Podgajek

1877 Zin II 54; *Podgaje* al. *Zagaje*, os. 1887 SG VIII 377; *Podgaje Łapszowskie*, wś 1902 Przew II 73; *Łapszowskie Podgaje* 1921 Sk III 103; *Łapszowskie Podgaje*, wś 1933 SkBy 933; *Podgaje Łapszowskie, -ja -kiego*, cz. wsi 1966 UN 22, 30; *Podgaje Łapszowskie, -ja -kiego* 1981 WUN II 785. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od n. wsi *Łapszów*. Oboczna n. *Zagaje* od wyrażenia przyimkowego *za gajem*. Lit.: KopKiel 21; Karaś, *Podgóra* 38. IN

Podgajek, wś, rad., gm. Przytyk, 19 km na płn.-zach. od Radomia: *Podgaiek* 1827 Tabella II 97; *Podgajek*, folw. 1877 Zin II 54; *Podgajek*, folw. 1887 SG VIII 377; *Podgajek*, wś 1902 Przew II 74; *Podgajek*, folw. i kol. 1921 Sk III 114; *Podgajek*, kol. i folw. 1933 SkBy 1309; *Podgajek* 1952 UW 127; *Podgajek, -jka, podgajecki* 1970 UN 31, 42. — Od wyrażenia przyimkowego *pod gajkiem* (*gaikiem*), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 52. IN

Podgajew (1), wś, koniń., gm. Kłodawa, 6 km na płd.-wsch. od Kłodawy: *Podgaje* 1877 Zin I 54; *Podgaje*, wś 1902 Przew II 73; *Podgajew* 1921 Sk I 55; *Podgajew* 1952 UW 89; *Podgajew, -wa, podgajewski* 1972 UN 43, 32. — Początkowo *Podgaje*, następnie *Podgajew* na wzór n. m. z suf. *-ew*. EB

Podgajew (2), wś, płoc., gm. Oporów, 7,5 km na wsch. od Kutna: *Podgaje* al. *Podgajew* 1887 SG VIII 377; *Podgajew* 1921 Sk I 56; *Podgajew* 1952 UW 90; *Podgajew, -wa, podgajewski* 1974 UN 41, 41. EB

Podgarz zob. **Podgórz** (4)

Podgawiniańce, cz. wsi Gawiniańce, dawniej wś, suwał., gm. Sejny: *Podgawieniańce* 1877 Zin II 54; *Podgawieniańce* 1883, *Podgawieniańce*, wś 1887 SG IV 640, VIII 378; *Podgawieniańce* 1921 Sk V 70; *Podgawieniańce*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgawiniańce, -niec* 1981 WUN II 785. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Gawiniańcami*, *pod Gawieniańcami* (zob. *Gawiniańce*, dawniej *Gawieniańce*), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podglinicze, przys., dawniej wś, nowosąd., gm. Gródek nad Dunajcem, 14 km na płn.-wsch. od Nowego Sącza: *Glinnik* (*Podglinik*), wś 1581 ŻDz XIV 136; *Podglinik* 1794 Ga Hh1; Przydonica z *Glinnikiem* i *Podglinnikiem* 1886 Bigo 92; *Podglinik*,

przys. Podola 1887 SG VIII 378; *Podglinicze* 1962 Mp-25(Nowy Sącz); *Podglinicze, -cza* 1964 UN 9, 47; gw. *podglinice, -ã*. — Dawniej n. *Podglinik*, od wyrażenia przyimkowego *pod Glinikiem*, zob. *Glinnik* (5), w wyniku derywacji paradygmatycznej, później z suf. *-e*. Lit.: PSąd I 92. IN

Podglinik zob. **Podglinicze**

Podglinka zob. **Czarny Kierz**

Podglinnik zob. **Podglinicze**

Podgłębokie (1), kol., dawniej wś, chełm., gm. Cyców, 15 km na wsch. od Łęcznej: *Podgłębokie*, kol. 1921 Sk IV 11; *Podgłębokie*, wś 1952 UW 135; *Podgłębokie, -kiego, podgłębocki*, wś 1970 UN 108, 7; *Podgłębokie, -kiego* 1981 WUN II 785; gw. *podgleboke, -kego, podglebocki*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Głębokiem*, zob. *Głębokie* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. BCz

Podgłębokie (2), pole koło wsi Podarzewo, dawniej wś, pozna., gm. Pobiedziska, 6,5 km na płn. od Pobiedzisk: *holledry Głębickie* do wsi Głębokie zwaney należące 1789 MKI(Tab 34, 386); *Głębokie* ol. 1846 KsP 355; *Głębokie*, olędry 1881 SG II 600; *Podgłębokie*, niem. *Glembokie Hauland*, wś 1921 Sk X 79, 152; *Podgłębokie*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgłębokie, -kiego* 1966 UN 93, 27. — Dawniej n. zestawiona, od n. m. *Głębokie* (9) i ap. *holendry*, zob. *Holendry* (1). Zniemczona postać *Glembokie-Hauland* jest kalką n. polskiej. Po 1918 r. ustalono urzędowo postać *Podgłębokie* na wzór n. m. od wyrażen przyimkowych. Lit.: Koz V 608. ZZ

Podgorz zob. **Podgórz** (5)

Podgorzyno zob. **Podgórzyn** (1)

Podgoździe zob. **Podgózd**

Podgór, wś, koniń., gm. Kramsk, 13 km na płn.-wsch. od Konina: *Vyszkye et Podgor* (1445) ŁLB I 223, przyp.; *Podgor* 1458 AC II nr 548; *Podgorze* 1461, et med. vil. *Podgor* 1473 Koz V 169; *Podgorze* 1480 SHGKI(PG 9, 126v); *Podgor ... et Podgorze*, villa 1511–23 ŁLB I 222, 223; *Podgora* 1564–65 Luwlkp 229; *Podgor* 1576 SHGKI(ASK 12, 610); *Podgora* 1579 ŻDz XII 232; *Podgor* 1674 MKI(ASK 74, 165); *Podgur* 1802–03 MpGillyPr; *Podgór* 1877 Zin II 54; *Podgóra*, wś 1887 SG VIII 378; *Podgór*, wś 1921 Sk II 40; *Podgór, -ru* 1981 WUN II 785; *podgur, -ru, podgurski*. — Od wyrażenia przyimkowego

pod górą, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Okresowo formy *Podgórze* i *Podgóra*. Lit.: Koz V 169; Karaś, *Podgóra* 20, 35, 70. ZZ

Podgóra (1), wś, rad., gm. Gózd, 10 km na płn.-zach. od Zwolenia: *Podgóra* 1877 Zin II 54; *Podgóra* 1887 SG VIII 378; *Podgóra* 1921 Sk III 112; *Podgóra* 1952 UW 126; *Podgóra*, -ry, *podgórski* 1970 UN 31, 18. — Od wyrażenia przyimkowego *pod górą*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 52; Karaś, *Podgóra* 20. IV

Podgóra (2), wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 5,5 km na płd. od Góry Kalwarii: *Podgórz* 1839 MpKwat IV 4; *Podgóra* 1887 SG VIII 378; *Podgóra*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgóra*, -ry, *podgórski* 1971 UN 136, 9. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Górą* (zob. *Góra Kalwaria*), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UB

Podgóra zob. **Podgór**

Podgórcze, wś, sier., gm. Poddębice, 5,5 km na płd.-zach. od Poddębic: *Podgórcze*, folw. 1877 Zin II 54; *Podgórcze* 1887 SG VIII 378; *Podgórcze*, folw. 1921 Sk II 56; *Podgórcze*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgórcze*, -cza, *podgórczański* 1973 UN 47, 21; gw. *podgurce*, -ca, *podgórski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod górką*, z suf. -'e. Postać gwarowa zmazurzona. EB

Podgórki (1), wś, jel., gm. Świerzawa, 6 km na płn.-wsch. od Jeżowa Sudeckiego: *villa Hartmanni* 1268, *Hartmanni villa* ok. 1300 CdSil XIV 125, przyp. 125; *Hartmansdorf* (1374) K 685; *Hartmesdorff* 1520 CdSil XXXV 145; *Tieffhartmansdorff* 1668, *Tieffhartmansdorff* 1677, *Tieffhartmansdorff* 1687 J IV 46–47, 88, 264; *Tieffhartmansdorff* auch *Hartendorf* 1786 Z VI 398; *Tieffhartmansdorff* 1845 K 685; *Tieffhartmansdorff* — *Podgórki*, -rek, *podgórecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Podgórki*, -rek 1981 WUN II 786. — Dawna n. niem. *Hartmansdorf* (łac. *Hartmani Villa*) od n. os. *Hartman* Gott 236 i ap. *Dorf* 'wieś'. Od XVII w. n. *Tieffhartmansdorf*, od przym. *tief* 'głęboki' w znaczeniu 'niżej położony'. Okresowo postać *Hartendorf*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Podgórki*. Lit.: SNGŚI X 90. JCh

Podgórki (2), wś, kosz., gm. Malechowo, 9 km na płd.-zach. od Sławna: *Pudiger* 1628 LorSNH 92; *Deutsch Puddiger* 1784 Brüg II 882; *Teutsch Puddiger* 1789 MpGillyPom; *Pud-*

diger, *Deutsch* 1888 SG IX 275; *Deutsch Pudiger* — *Podgórki*, -rek, *podgórecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podgórki*, -rek 1981 WUN II 786. — Dawna n. niem. *Pudiger*, od n. sąsiedniej wsi *Puddiger* (*Wendisch*), dziś *Podgóry*, z członem dyferencyjnym od przym. *deutsch* 'niemiecki'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podgórki*. Lit.: LorSNH 92. BCz

Podgórki (3), wś, rad., gm. Wierzbica, 8 km na płd.-zach. od Skaryszewa: *Podgórki* 1827 Tabella II 97; *Podgórki* 1887 SG VIII 378; *Podgórki* 1921 Sk III 120; *Podgórki* 1952 UW 128; *Podgórki*, -rek, *podgórecki* 1970 UN 34, 13. — Od wyrażenia przyimkowego *pod górkami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 52; Karaś, *Podgóra* 21. IN

Podgórna, przys. Starych Bogaczowic, dawniej wś, wałb., gm. Stare Bogaczowice, 12 km na płn.-zach. od Wałbrzycha: *Neudoerfel* 1785 Z V 115; *Neudörfel am Hartenberge*, kol. 1830 Kn 496; *Neudoerfel*, kol. 1886 SG VII 9; *Neudörfel am Hartenberge* 1941 SOV 248; *Neudörfel am Hartenberge* — *Podgórna*, -ej, *podgórniański* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Podgórna* — *Neudörfel am Hartenberge*, os. 1951 Rosp 245; *Podgórna*, wś 1967 SM 868; *Podgórna*, -nej 1981 WUN II 786. — Dawna n. niem. *Neudörfel* od zestawienia apelatywnego *neu Dörfel* 'nowa wioska' z członem *am Hartenberge* (por. niem. n. góry *Hartenberg*, pol. Mrowica). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podgórna*. Lit.: SNGŚI X 91. JCh

Podgórne, cz. wsi Adamusy, dawniej wś, łomż., gm. Turośl: *Podgórze* 1827 Tabella II 97; *Podgórne* 1839 MpKwat V 2; *Podgórne* 1887 SG VIII 378; *Podgórne*, wś 1967 SM 868; *Podgórne*, -nego 1981 WUN II 786. — Początkowo n. *Podgórze*, od ap. *podgórze* 'teren górzysty' Sstp VI 297. Później forma *Podgórne*, od przym. *podgórny* SW IV 356–7. UB

Podgórne zob. **Karwowo** (5)

Podgórska Wola zob. **Pogórska Wola**

Podgóry, wś, ślup., gm. Kępice, 8 km na zach. od Kępic: *Martinus Pudgur* 1321 PU VI 72; *Steffanus in Podegor* 1448, *tho Puddegur* 1453 Rzduma I 245; *Puddeger* 1523 LorSNH 92; *Puddegar* (1539) PomKirch I 133; *zu Hohen Puddiger* 1608 Rzduma I 245; *Wendisch Pudger* 1618 MpLub; *Wendisch Puddiger* 1789 MpGillyPom; *Puddiger*,

Podgóry

Wendisch 1888 SG IX 275; *Puddiger* — *Podgóry*, -gór, *podgórski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podgóry*, -gór 1981 WUN II 787. — Forma fleksyjna n. (*Podgóra*, *Podgóry*) trudna do rozstrzygnięcia ze względu na zniemczone zapisy. Nazwa od wyrażenia przyimkowego *pod górą*, zniemczona jako *Puddiger*, z członami dyferencyjnymi od niem. przym. *hohen* 'wysoki', potem *wendisch* 'słowiański'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Podgóry*. Lit.: LorSNH 92; Rzduma I 245. BCz

Podgóry zob. **Podzamcze** (1)

Podgórz (1), cz. wsi Podgór, dawniej wś, koniń., gm. Kramsk: *Podgórz* 1827 Tabella II 97 (tu?); *Podgórz*, wś i os. 1887 SG VIII 379; *Podgórz*, wś 1921 Sk II 40; *Podgórz*, wś 1933 SkBy 1310; *Podgórz*, -rza 1981 WUN II 787; gw. *po-guś*, -ża, *podgurski*. Od ap. *podgórze* 'teren górzysty' Sstp VI 297, 'wzgórze, pagórek' SW IV 468, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 35. ZZ

Podgórz (2), wś, lub., gm. Wilków, 15 km na pld.-zach. od Puław: *Podgorze*, *Podgorz* 1409 ZLub nr 17, 55; *Potgorze* 1409 SHGLu III 185; *Podgorze* 1416 LKP 139; *Pothgorzye* 1427, *Pot-grodzie* 1446 SHGLu IV 107; *Podgorze* 1470–80 DB II 554; *Podgrodzie* 1482 SHGLu IV 107; *Podgorze* 1529 LR 441; *Podgorze* 1531 ŻDz XIV 357; *Podgorze* 1626 RPobLu 105; *Podgorz* 1663 SHGLu IV 108; *Podgorze* 1676 ŻDz XV 48a; *Podgorze* 1678 WPar 145; *Podgorz* 1783–84 RejKor 247; *Podgorz* 1786 MpPerLu; *Podgorz* 1787 Spis 448; *Podgórz* 1827 Tabella II 97; *Podgórz* 1887 SG VIII 379; *Podgórz*, -rza, *podgórski* 1970 UN 116, 17. — W XV w. używano też n. *Podgrodzie*, która była zapewne starsza i wiązała się z istniejącym tutaj we wczesnym średniowieczu grodem. Lit.: SHGLu III 185, IV 107–8; KosLu 70. IN

Podgórz (3), cz. Pogórskiej Woli, dawniej wś, tarn., gm. Skrzyszów: in *Pogors* 1368 AGZ VII 7; de *Pogorz* 1414 PNZK nr 3512; *Pogorz* 1481 SHGSd(TP 24, 427); de *Volya* et de *Szpogorza* 1485 SHGSd(TP 24, 369); *Pogorze*, *Pogorza* 1508 ŻDz XV 465; *Pogorze* 1529 LR 55; *Pogorza* 1536 ŻDz XV 545; *Pogorze* 1794 Ga Hh2; *Podgórze* albo *Pogórz* 1887 SG VIII 505; *Podgórz*, -rza 1964 UN 115, 117; gw. *puoguś*. — Dawniej *Pogórz*. Zapisy poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy *Pogórz* : *Pogorza* : *Pogorze*. Forma *Podgórz*

powstała wskutek adideacji do ap. *podgórze*. Lit.: OPilz 46; BańMorf 62. IN

Podgórz (4), wś, tor., gm. Brodnica, 4 km na pld.-wsch. od Brodnicy: *Podgórz* (*Podgarz*) 1925 Krzep 92; *Podgórz*, -rza, cz. wsi Szczuka 1972 UN 173, 12; *Podgórz*, -rza 1981 WUN II 787. — Nazwa zniemczona jako *Podgarz*. KZ

Podgórz (5), cz. Torunia, dawniej mto: *Podgorze* 1534 SHGKu(RIn 512); *Dybow seu Podgorze* 1565 SHGKu(RIn 793); *Podgorze* 1583 ŻDz XII 262; w *Podgórzu* 1660 ZKuj II 100; *Podgorze* 1796 PerOpis IX; *Podgórze*, także *Podgórz*, *Po-detke*, niem. *Podgorz* 1887 SG VIII 381; *Podgórz*, niem. *Podgorz*, mto 1921 Sk XI 56, 84; *Podgórz*, mto 1933 SkBy 1310; *Podgórz*, -rza, cz. Torunia 1972 UN 187, 23; *Podgórz*, -rza 1981 WUN II 787. Pierwotna n. *Podgórze*, wtórnice *Podgórz* (zmiana rodzaju); zniemczona jako *Podgorz*. Miejscowość leży na wysokim brzegu Wisły. Lit.: RymNmiast 160, 188; RospSEMIG 296, 398; Karaś, *Podgórze* 35. AG

Podgórz zob. **Podgóra** (2), **Podgórze** (2, 8)

Podgórze zob. **Podgórze** (8a)

Podgórzany zob. **Pogorzany**

Podgórze (1), os. nieistniejąca, leżała w gm. Koronowo, par. Wierzchucin Królewski, bydg.: In *Padgorze* ... Osiek ... *Padgorze* seu *Papiernia* 1766 MKI(E 42, 826); *Podgorze* s. *Papiernia* 1766–67 Koz V 169. — Od ap. *podgórze*. Lit.: Koz V 169. AG

Podgórze (1a), wś, chełm., gm. Chełm, 8 km na zach. od Chełma: *Spas* 1738 AWAK XXVII 251; *Spas*, czyli *Salwator* 1786 MpPerLu; *Spas*, wł. duch. 1827 Tabella II 189; *Spas*, wś włość. 1890 SG XI 103; *Spas* 1921 Sk IV 15; *Spas* 1933 SkBy 1595; *Podgórze* 1952 UW 135; *Podgórze*, -rza, *podgórski* 1970 UN 108, 16; gw. *podguże*, -ża, *podgurski*; mówią też: *spas*, -sa, *spaski*. — Dawna n. *Spas*, od patrona unickiego monasteru pod wezwaniem św. *Spasa*; obocznie n. *Salwator*, kalka n. *Spas*, od łac. ap. *salvator* 'zbawiciel'. Wieś była kiedyś własnością duchowną; znajdowała się tam cerkiew prawosławna SG XI 103. Od 1952 r. n. *Podgórze*. Lit.: Prożogo, *Podgórze* — kościół z XVII wieku, 1982. BCz

Podgórze (2), wś, elbl., gm. Braniewo, 2,5 km na zach. od Braniewa: *Gerungus de Hundenberg* 1346 PrUr IV 52; Herman de *huntenberg* 1364

MWRm II 391; *Huntenberge* ok. 1379 MWRm V 44; de *Hunteberg* 1395, czy *Huntenberge* 1432 MWRm IX 31, 454; *Huntenberk* 1615 RŁWRm 262; *Huntenberg* 1718 Wijaczka 426; *Huntenberg* 1755 MpEnd; *Huntenberg* 1820 Wald 141; *Huntenberg* 1882 SG III 220; *Huntenberg* — *Podgórz* 1946 Ley I 12; *Huntenberg* — *Podgórze*, -a, *podgórzski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 787. — Dawniej n. niem. *Huntenberg*, od *unten*, s.rwniem. *unden* 'pod' Kluge 807 (z proteżą *H-*) i ap. *Berg* 'góra'; postać spolonizowana *Huntenberk*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podgórze*. G. Leyding przytoczył formę *Podgórz* (obie formy są kalkami n. niemieckiej). RP

Podgórze (3), wś, elbl., gm. Młynary, 15 km na płn. od Pasłęka: *villam Eberhardi villa*, z napisem: *Privilegium ville Grawlszbergk alias Eberhardisdorff* (1308) PrUr I/2, 564; *Gruilsberg* 1402–08, *Grandolsberg* (!) 1445–49, *Gruelsberg* 1426–51, *Greulsbergk*, *Greulspergk* 1531, *Greuelspergk* 1543, *Greulsbergk* 1578, *Greuellssberg* 1600, *Grewelsbergk* 1652 GermerSied 191; *Greulsberg* od *Greilsberg*, Neusaß 1789 Goldb I 68; *Greulsberg* 1796–1802 MpSchröt X; *Greielsberg*, Neusass 1820 Wald 183; *Greulsberg* 1881 SG II 805; *Greulsberg* — *Podgórze* 1946 Ley I 82; *Greulsberg* — *Podgórze*, -a, *podgórzski* 1950 MPol nr A-52; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 787. — Dawniej wieś miała dwie n. niem.: *Eberhardisdorf* (też w formie łac.) oraz *Greu(e)lsberg*; te od n. os. *Eberhard* i *Gräwel*, *Greul* (: *Grau*, *Trüwel*) Gott 165, 219 + *Dorf* 'wieś' i *Berg* 'góra'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podgórze*. RP

Podgórze (4), wś, gorz., gm. Barlinek, 8,5 km na pld.-wsch. od Lipian: *Klein Chursdorf*, przys. XVIII SHGNM(Top.-stat. 178); *Klein Chursdorf* — *Podgórze*, -rza, *podgórzski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Podgórze* — *Klein Chursdorf*, os. 1951 Rosp 245; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 787. — Dawna n. niem. od n. sąsiedniej wsi *Chursdorf*, pol. *Mostkowo* (zob.), z członem dyferencyjnym od przym. niem. *klein* 'mały'. Nazwę *Podgórze* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Podgórze (5), cz. Kowar, dawniej wś, jel.: *Arnsberg* 1680, *Ernsberg* 1687, *Arnisberg* 1687 J IV 279, 308, 312; *Arnsberg* 1786 Z VI 363; *Arnsberg*, wś 1845 K 11; *Arnsberg* 1941 SOV 14;

Arnsberg — *Podgórze*, -a, *podgórzski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 787. — Dawna n. niem. *Arnsberg*, od n. os. *Arns* (: *Arnold*) Gott 91 + *Berg* 'góra'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Podgórze*. Lit.: SNGŚI X 92; SGTS III 158–9. JCh

Podgórze (5a), os. nieistniejąca, może to starza n. wsi Czaszki lub Zawodzie, dziś dz. Kalisza, albo oboczna n. wsi Dobrzec (1), kal., gm. Nowe Skalmierzyce: super totam hereditatem minoris Dobrce, *Podgorze* sic nuncupatam (1285)1580 KW I 515–16; in fine predii sui hereditatis sue *Podgorze*, penes agros hereditatum ... minori Dobrzcze (1287)1580 KW I 534; Venceslaus de *Podgorze* 1403 RWlkp IV nr 86; hereditatem ... Dobrzcze *Podgorze* nuncupatam 1485 SHGKI(APP kl. Ołobok B2, 11 12); Minorem Dobrzem *Podgorze* nuncupatam 1486 SHGKI(APP kl. Ołobok B2, 11–12); *Podgórze*, tak się zwała wieś Czaszki pod Kaliszem 1887 SG VIII 379. Lit.: Koz V 169, VIII 89. ZZ

Podgórze (5b), wś, kiel., gm. Bodzentyn, 2,5 km na pld.-zach. od Bodzentyna: *Podgórze*, kol. 1921 Sk III 36; *Podgórze*, wś 1933 SkBy 1310; *Podgórze*, -rza, cz. Bodzentyna 1966 UN 23, 11; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 787. — Por. n. wzniesienia *Mieyska Góra* 1839 MpKwat IV 6. Lit.: KopKiel 22. IN

Podgórze (6), wś, kiel., gm. Pawłów, 9 km na pld.-wsch. od Starachowic: *Podgórze* 1921 Sk III 88; *Podgórze* 1933 SkBy 1310; *Podgórze*, -rza, cz. Kowalkowa 1966 UN 20, 16; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 787. Lit.: KopKiel 22. IN

Podgórze (6a), wś, koniń., gm. Świnice Warckie, 9 km na pld.-wsch. od Dąbia: *Podgorze* 1511/12 VisitGn 347; *Podgórze*, wś 1887 SG VIII 379; *Podgórze*, kol. 1921 Sk II 123; *Podgórze*, wś 1952 UW 83; *Podgórze*, -rza, *podgórzski* 1972 UN 43, 36. EB

Podgórze (7), cz. Krakowa, dawniej odrębne mto, włączone w 1919 r. do Krakowa: *Mons s. Benedicti cum Plasow* (1286) ZDM I 11; *Lyassotinus Mons* 1470–80 DB II 26; *Osiek w Podgórzu* 1581 ŻDz XIV 161; *Podgurze* 1779–82 MpMieg; *Podgórze*, niem. *Josefsstadt*, mto 1887 SG VIII 380–1; *Podgórze*, -rza 1921 Sk XII 17; *Podgórze*, -rza, *podgórzski* 1963 UN 1, 10. — Nazwy zestawione *Góra św. Benedykta*, też *Góra Lasoty*, od

Podgórze

ap. *góra* i od patrona kościoła św. *Benedykta* oraz od n. os. *Lasota*. Od XVI w. n. *Podgórze*. Miasto założone za czasów austriackich pod n. *Josefstadt*, na pamiątkę cesarza *Józefa II*. Lit.: LKrak 113–4; RymNmiast 188; RospSEMIG 168. *IN*

Podgórze (7a), cz. Katarzyna, dawniej wś, lub., gm. Michów: *Podgórze* 1827 Tabella II 97; *Podgórze* 1877 Zin II 54; *Podgórze*, wś 1887 SG VIII 380; *Podgórze*, os. 1902 Przew II 74; *Podgórze*, wś 1933 SkBy 1310; *Podgórze*, -rza, cz. wsi 1969 UN 113, 13; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 788. Lit.: SHGLu IV 108. *IN*

Podgórze (8), wś, łomż., gm. Łomża, 8 km na pld.-wsch. od Łomży: *Podgorze* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 83v); *Podgorze* 1508 SHGMz(Ep. 16, 263v–264); *Podgorze* 1524 SHGMz(MK 41, 1); *Podgorze* (1565) Lumaz II 79; *Podgorze* 1578 ŻDz XVI 367; *Podgorze* 1617 Lumaz I 255; *Podgorze* 1783 MpPerMz; *Podgórz* 1827 Tabella II 97; *Podgórze* al. *Podgórz* 1887 SG VIII 380; *Podgórz* 1921 Sk V 52; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 788. Lit.: BrodzŁomż 100; ZMaz 301. *UB*

Podgórze (8a), cz. Tęgorozy, dawniej wś, nowosąd., gm. Łososina Dolna: [*Podgórze*] XVIAtKr 273; *Podgorza* 1673 PSąd I 92; *Podgórze* 1674 ŻDz XV 53a; *Podgórze*, -rza, cz. wsi 1964 UN 9, 153; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 788. — Okresowo n. w l. mn. *Podgórze*. Lit.: PSąd I 92. *IN*

Podgórze (8b), wś, ostroł., gm. Kadzidło, 12,5 km na pld. od Myszyńca: *Podgórze* 1839 MpKwat IV 1; *Podgórze* 1887 SG VIII 380; *Podgórze* 1921 Sk V 56; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 788. *UB*

Podgórze (9), wś notowana do 1967 r., piotr., gr. Żelechlinek, 12,5 km na pld.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Podgórze* 1884 SG V 674; *Podgórze* 1877 Zin II 54; *Podgórze* 1887 SG VIII 379; *Podgórze*, wś 1902 Przew II 74; *Podgórze* 1921 Sk I 157; *Podgórze*, wś 1933 SkBy 1311; *Podgórze* 1967 SM 869. *UW*

Podgórze (10), wś, płoc., gm. Gostynin, 4 km na pld.-wsch. od Gostynina: Kol. *Haineleben* 1802–03 MpGillyPr; *Heinleben* 1827 Tabella I 159; Kol. *Heineleben* 1839 MpKwat III 3; *Heinleben*, wś 1882 SG III 48; *Podgórze* 1921 Sk I 29; *Podgórze* 1952 UW 9; *Podgórze*, -rza, *podgórzski* 1971 UN 125, 6. — Nazwa niem. od n. os. *Hein* (: *Hag*, *Heinrich*) Gott 231, 245 + *Leben* ‘ojcowiźna’ (zob. *Heinleben*, omyłkowo uznane za wieś

nieistniejącą). Nazwa pol. *Podgórze* wprowadzona po 1918 r. *UW/PS*

Podgórze (10a), dziś *Podgórze* i *Podgórze-Parcelle*, dwie wsi, płoc., gm. Mała Wieś, 11 km na zach. od Wyszogrodu: *Podgorze* 1450, *Podgorze* 1472 SHGWy 41; *Pothgorze* 1502 SHGWy(ADP, Ep. 16, 161–162v); *Podgorze* 1552 SHGWy(WT 10, 92); *Podgorze* 1576 ŻDz XVI 301; *Pogorze* 1792 MpPerRw; *Podgórze* 1839 MpKwat III 3; *Podgórze*, wś i folw. 1887 SG VIII 380; *Podgórze* 1921 Sk I 114; *Podgórze*, wś i folw. 1933 SkBy 1311; *Podgórze*, -rza, *Podgórze-Parcelle*, -rza-li 1981 WUN II 788, 789. — W XVIII w. odnotowano też formę *Pogórze*, z wymianą *pod* > *po*. W n. zestawionej człon *Parcelle*, od ap. *parcela*, w l. mn. Lit.: SHGWy 41. *UW*

Podgórze (11), wś, rad., gm. Ciepeliów, 16,5 km na pld.-zach. od Lipska: *Podgórze* 1877 Zin II 55; *Podgórze* 1887 SG VIII 379; *Podgórze* 1921 Sk III 22; *Podgórze* 1952 UW 111; *Podgórze*, -rza, *podgórzeński* 1966 UN 26, 7. Lit.: KopRad 53. *IN*

Podgórze (11a), wś, rad., gm. Radzanów, 14 km na pld.-zach. od Białobrzegów: *Podgórze* 1887 SG VIII 379; *Podgórze* 1921 Sk III 109; *Podgórze* 1933 SkBy 1310; *Podgórze*, -rza, *podgórzski* 1964 UN 18, 9. Lit.: KopRad 53. *IN*

Podgórze (12), cz. wsi Ożegów, okresowo wś, sier., gm. Siemkowice: *Podgórze*, kol. 1921 Sk II 133; *Podgórze*, kol. 1933 SkBy 1310; *Podgórze*, wś 1952 UW 107; *Podgórze*, -rza 1981 WUN II 788; gw. *podguże*, -ża, *podgurski*. *EB*

Podgórze (13), wś, sier., gm. Widawa, 15,5 km na pld. od Zduńskiej Woli: *Podgorze* 1392, *Potgorze* (!) 1400 SHGŁęcz II 44; *Podgorze* 1496, *Podgorze* 1511 ŻDz XIII 170, 178; *Podgorze* 1511–23 ŁLB I 470; *Podgorze* 1783–84 RejKor 182; *Podgórze* 1827 Tabella II 97; *Podgórze* 1887 SG VIII 379; *Podgórze*, -rza, *podgórzski* 1974 UN 42, 30. Lit.: SHGŁęcz II 44. *EB*

Podgórze (14), cz. wsi Kuranów, dawniej wś, skiern., gm. Radziejowice: *Podgórze* 1827 Tabella II 97; *Podgórze* 1839 MpKwat IV 4; *Podgórze* 1887 SG VIII 379; *Podgórze* 1921 Sk I 15; *Podgórze*, wś 1967 SM 870; *Podgórze*, -rza 1971 UN 126, 24. *UW*

Podgórze (15), wś, słup., gm. Kołczygłowy, 19 km na pld.-zach. od Bytowa: *Carlswalde* 1789 MpGillyPom; *Karlswalde* — *Podgórze*, -rza,

podgórski 1948 MPol XXV nr 14; *Podgórze*, -*rza* 1981 WUN II 789. — Dawna n. niem. od im. *Karl* + -*walde*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podgórze*. BCz

Podgórze (16), os., dawniej wś, suwał., gm. Bakalarzewo, 11 km na pñ.-wsch. od Olecka: *Podgórze*, folw. 1826 SHGPd(kartoteka); *Podgórze*, wś i folw. 1877 Zin II 55; *Podgórze*, wś 1887 SG VIII 380; *Podgórze*, wś 1921 Sk V 85; *Podgórze*, wś 1933 SkBy 1310; *Podgórze*, kol. 1967 SM 869; *Podgórze*, -*rza* 1981 WUN II 789. EB

Podgórze (16a), os. notowana do 1967 r., okresowo wś, suwał., gm. Gołdap, 4,5 km na pñ.-zach. od Gołdapi: *Amberg* 1821 Gause 26; *Amberg* 1889 PMT XII 151; *Amberg* 1935 Gause 26; *Amberg* — *Podgórze*, wś 1946 Ley I 129; *Amberg*

Podgórze, -*a*, *podgórski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Podgórze* — *Amberg*, os. 1951 Rosp 245; *Podgórze* 1965 Mp-25(Goładap); *Podgórze* 1967 SM 869. — Wieś powstała w wyniku podziału Wroniek Wielkich w 1820 r., w pñd. części pobliskiego wysokiego wzniesienia (góry) i przybrała niem. n. *Amberg* < *an dem Berg*, przetłumaczoną na j. pol. jako *Podgórze*, co zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Gause 26; Szczesniak, PMT XII 151. RP

Podgórze (16b), wś, tarnob., gm. Ćmielów, 13 km na pñ.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Podgórze* 1877 Zin II 55; *Podgórze*, kol. 1921 Sk III 85; *Podgórze*, kol. 1933 SkBy 1310; *Podgórze* 1952 UW 121; *Podgórze*, -*rza*, *podgórski* 1966 UN 27, 15. IV

Podgórze (17), cz. Dusznik-Zdroju, dawniej wś, wałb.: *Protendorf*, *Brotendorf* 1408, *Kohlau* 1747 SNGŚI X 92; *Hinterkohlau*, *Vorderkohlau* 1816 SGTS XIV 173; *Hinterkohlau*, oder *Protendorf*, ehehin *Brunnendorf*, wś, *Vorderkohlau*, Vorstadt der Stadt Reinerz 1830 Kn 268, 812; *Hinter-Kohlau* al. *Protendorf*, wś, i *Vorder-Kohlau*, przedm. 1883 SG IV 245; *Kohlau Hinter* u. *Vorder Kohlau* 1941 SOV 189; *Vorder Kohlau* — *Podgórze*, -*a*, *podgórski* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Podgórze*, -*rza* 1981 WUN II 789. — Dawna n. niem. *Protendorf*, *Brotendorf*, od n. os. *Prott*, *Brott* (: *Prodo*) Gott 130 i ap. *Dorf* 'wieś'. W XIX w., w związku z odkryciem źródeł mineralnych i początkiem rozwoju uzdrowiska w Dusznikach, część miejscowości nazwano *Brunnendorf*, od niem. *Brunne*

'źródło' + -*dorf*. Oboczna n. wsi *Kohlau*, od niem. ap. *Kohle* 'węgiel' + -*au*. Człony odróżniające od *vorder* 'przedni' i *hinter* 'tylny', w związku z podziałem wsi i położeniem w stosunku do Dusznik. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podgórze*. Lit.: SNGŚI X 92. JCh

Podgórze zob. **Góry Pakosławskie, Karwo** (5), **Podgór**, **Podgórne**, **Podgórz** (2, 5), **Podgórze-Gazdy**, **Podgórzycze** (2), **Podole** (3), **Rabe** (2), **Rożubowice**, **Wólka-Góra**, **Wzgórze** (1)

Podgórze-Gazdy, wś, ostrol., gm. Malkinia Górna, 11 km na pñ.-zach. od Kosowa Lackiego: *Podgorze* 1578 ŻDz XVI 397; [*Podgórze Małe*, *Podgórze Wielkie*] XVI AtMz 205; *Podgorze* 1783 MpPerMz; *Podgórze gozdy* 1827 Tabella II 97; *Podgórze Gozdy* 1887 SG VIII 380; *Podgórze-Gazdy* 1921 Sk V 68; *Podgórze-Gazdy*, -*rza* -*Gazd*, *podgórski* 1971 UN 134, 19. — Dawniej *Podgórze*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały*, *wielki* oraz od ap. *gozd* 'gęsty las, pustkowie' SESI I 329, w l. mn., wtórnie *Gazdy*, z adideacją do ap. *gazda*. UB

Podgórze-Parcele zob. **Podgórze** (10a)

Podgórzno (1), os. zaginiona, leżała koło wsi Orzeszkowo, pozn., gm. Dominowo: Orzeszkowo osiadłe, *Podgorzno*, Osiagora y Naczki Dezerty 1775 Koz V 169. — Od wyrażenia przyimkowego *pod górą*, z suf. -*no*. Lit.: Koz V 169; Karaś, *Podgóra* 21; Borek, -*bn*- 185. ZZ

Podgórzno (2), wś, siedl., gm. Kołbiel, 11 km na pñd. od Mińska Mazowieckiego: *Rudzyska Wola* 1504 AC I nr 964; *Podgórzno* 1576 ŻDz XVI 225; *Pogórzno* 1783 MpPerMz; *Podgórzno* 1827 Tabella II 97; *Podgórzno* 1887 SG VIII 381; *Podgórzno*, -*na*, *podgórzański* 1966 UN 135, 12. — Dawniej n. *Rudzińska Wola*; człon pierwszy przymiotnikowy od n. m. *Rudno*, człon drugi od ap. *wola*. Później zmiana n. na *Podgórzno*. W XVIII w. odnotowana również forma *Pogórzno*, z wymianą *pod-* > *po-*. Lit.: Borek, -*bn*- 185. UB

Podgórzycze (1), wś, płoc., gm. Góra Świętej Małgorzaty, 7 km na wsch. od Łęczycy: *Podgorzycze* (1354)1511/12 VisitGn 208; *Podgorzycze* 1357, *Podgorzycze* 1362 KW III 70, 211; *Pohtgorzycze*, *Pohtgorzycze* (!) 1511-23 ŁLB II 415, 417; *Podgorzycze* 1576 ŻDz XIII 51; *Podgorzycze* 1783-84 RejKor 214; *Podgórzycze* 1827 Tabella II

Podgórzycze

97; *Podgórzycze* 1887 SG VIII 382; *Podgórzycze* 1921 Sk II 59; *Podgórzycze*, *-rzyć*, *podgórzycy* 1972 UN 43, 9; gw. *podgużyce*, *-życ*, *podgurski*. — Nazwa od ap. *podgórze*, z suf. *-ice*, określająca pierwotnie mieszkańców osiedla położonego *pod górą*. Lit.: SHGLęcz II 44–5. EB

Podgórzycze (2), wś, rad., gm. Warka, 10 km na płd. od Góry Kalwarii: *Pothczorzicze* (!) (1359) XV KW III 132; *Podgorzicze* 1416 Czer nr 812; *Pothgorzicze* 1540 Czer 9 dod.; *Podgorzycze* 1576 ŻDz XVI 239; *Podgórze* 1783 MpPerMz; *Podgorzycze* 1783–84 RejKor 824; *Podgórzycze* 1827 Tabella II 97; *Podgórzycze* 1887 SG VIII 381; *Podgórzycze*, *-rzyć*, *podgórzycy* 1971 UN 127, 20. — W XVIII w. także *Podgórze*, z redukcją sufiksu *-ice*. Lit.: KopRad 82. UB

Podgórzycze (3), wś, ziel., gm. Nowogród Bobrzański, 5 km na płn. od Nowogrodu Bobrzańskiego: *Podgorzicze* ok. 1300 CdSil XIV 144; *Poderitz* 1540, *Poidritz* 1679 J III 737, 300; *Poydriz*, *Alt-*, *Neu-* 1787 Z VII 108; *Poydriz*, *Alt-*, *Neu-* 1845 K 508; *Poydriz Alt i Neu*, wś i dobra 1887 SG VIII 897; *Podgórzycze*, *Poydriz* 1900 Myc 42, 78; *Poydriz* 1941 SOV 296; *Poydriz* — *Podgórzycze*, *-yc*, *podgórzycy* 1948 MPol XXV nr 14; *Podgórzycze*, *-rzyć* 1981 WUN II 790. — Nazwę zmieniono jako *Poydriz*, też z członami odróżniającymi od niem. *alt* 'stary' i *neu* 'nowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podgórzycze*. Lit.: SNGŚI X 93. JCh

Podgórzycze zob. **Konarzew** (2)

Podgórzyn (1), wś, bydż., gm. Żnin, 3 km na płd.-wsch. od Żnina: *Podgorino* (1136) KW I 13; *Podgorzino* 1339 KW II 521; *Pothgorzino* 1347 KW III 69; in villa locanda *Podgorzino* 1378 SHGKl(BJ 8057 IV 77); *Podgorzino* (1488)1511/12 VisitGn 305; *Podgorzino* 1511–23 ŁLB I 145; *Podgorzino* 1577 ŻDz XII 184; *Podgorzino* 1674 MKl(ASK 74, 235); *Podgurzyn* 1802–03 MpGillyPr; *Podgórzyn* 1846 KsP 518; *Podgórzyn* 1887 SG VIII 382; *Podgórzyn*, *-na*, *podgórski* 1971 UN 192, 30. — Od wyrażenia przyimkowego *pod górą* lub *pod Górą*, zob. *Góra* (2b), z suf. *-ino*, *-in*. Lit.: Koz V 169; Nieckula, *-ov-* 298. ZZ

Podgórzyn (2), wś, jel., gm. Podgórzyn, 8 km na płd. od Jeleniej Góry: *Gerhardivilla* ok. 1300 CdSil XIV 138; *Gerharti villa*, *Gerhardi vil-*

la 1305 SGTS IV 369; *Gerardi villa* 1318 Reg nr 3842; *Gerhardisdorf* 1374, *Gersdorff* 1401, *Giersdorf* 1486 SGTS IV 369; *Gürschdorff* 1668, *Giersdorff* 1687 J IV 45, 287; *Giersdorf* 1786 Z VI 369; *Giersdorf* 1845 K 154; *Giersdorf* 1941 Wrzosek 32; *Giersdorf* — *Podgórzyn*, *-a*, *podgórzynski* 1946 MPol XXIV nr 44; *Podgórzyn*, *-na* 1981 WUN II 790. — Zlatynizowana forma *Gerhardi Villa* jest kalką niem. n. *Gerhardisdorf*, później *G(i)ersdorf*, od n. os. *Gerhard* Gott 286 i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Podgórzyn*. Lit.: SNGŚI X 93; Nieckula, OSG IV 93; Zych, Rocznik Dolnośląski XII 269; SGTS III 159–61, IV 369–77. JCh

Podgórzyno zob. **Podgórzyn** (1)

Podgórzyska zob. **Witoszyńce**

Podgózd, przys., dawniej wś, kiel., gm. Imielno, 13 km na wsch. od Jędrzejowa: *Podgozdzie* 1877 Zin II 55; *Podgoździe* 1887 SG VIII 383; *Podgoźdź*, wś 1902 Przew II 74; *Podgoździe*, wś 1921 Sk III 28; *Podgoździe*, wś 1933 SkBy 1309; *Podgozd*, *-du*, cz. Borszowic 1966 UN 22, 21; *Podgozd*, *-gozdu* 1981 WUN II 790. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Gozdem* (: *Gózd*, n. pola we wsi Borszowice), początkowo z suf. *-e*, później ze zmianą rodzaju gramatycznego. Lit.: KopKiel 34; Karaś, *Podgóza* 20. IN

Podgrabie (1), cz. Olkusza, dawniej wś, kat.: *Podgrabie* 1877 Zin II 55; *Podgrabie* 1887 SG VIII 382; *Podgrabie*, wś 1902 Przew II 74; *Podgrabie*, wś 1921 Sk III 75; *Podgrabie*, *-bia*, cz. mta 1964 UN 11, 5; *Podgrabie*, *-bia* 1981 WUN II 790. — Od wyrażenia przyimkowego *pod grabiami* (: *grab* 'drzewo liściaste z rodziny brzoźowatych' SESI I 332), z suf. *-e*. IN

Podgrabie (2), przys. Krajęczyna, dawniej wś, warsz., gm. Joniec, 14,5 km na wsch. od Płońska: *Podgrabie* 1921 Sk I 124; *Podgrabie* 1967 SM 870; *Podgrabie* 1992 Mp-50(N-34-126-A). — Od wyrażenia przyimkowego *pod Grabiem*, zob. *Grabie* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UB

Podgrabie zob. **Przymiłowice**

Podgrabkowo, wś notowana w XX w. w gr. Czerwińsk nad Wisłą, warsz.: *Podgrabkowo* 1921 Sk I 121; *Podgrabkowo* 1933 SkBy 1311; *Podgrabkowo* 1967 SM 870. — Od wyrażenia przyimkowego *pod grabkami*, z suf. *-owo*. UW

Podgradowice zob. **Drzymałowo**

Podgrodzie (1), cz. Rembowa, dawniej wś, kiel., gm. Raków: *Podgrodzie* 1399 ZDM I 287; *Podgrodze* (1435)1489 ZDM II 207; *Podgrodyje* 1470–80 DB II 452; *Podgrodyje* 1529 LR 384; *Podgrodzie* 1674 ŻDz XV 56a; *Podgrodzie* 1783–84 RejKor 239; *Podgrodzie* 1787 Spis 400; *Podgrodzie* 1888 SG IX 611; *Podgrodzie* 1902 Przew II 74; *Podgrodzie*, -dzia 1966 UN 27, 60. — Od ap. *pod(e)grodzie* 'miejsce pod grodem, przedmieście, część miasta za jego wałami, murami lub rowami' SW IV 357. IN

Podgrodzie (2), wś, tarn., gm. Dębica, 6 km na płd.-zach. od Dębicy: *Podgrodze* (?) 1344 CdP III 95; *Podgrodzie* 1389 Krak nr 5091; *Podgrodze* 1401 KMłp IV 74; *Podgrodzie* (1407)XVI/XVII ZDM I 343; *Podgrodzie* 1415–21 SHGSd (TP 20, 146); *Podgrodzie* (1422)1621 ZDM V 257; *Podgrodzie* 1441 KMłp IV 394; *Podgrodzie* 1441 SHGSd(kartoteka); *Podgrodyje* (1444)XV ZDK II 461; *Podgrodzie* 1468 SHGSd(TP 3, 97); *Podgrodyje* 1470–80 DB II 262; *Podgrodzie* 1508 ŻDz XV 467; *Pothgrodzie*, *Podgrodzie*, *Podgrodyje* 1529 LR 38, 39, 289; *Podgrodzie* 1536 ŻDz XV 544; *Podgrodzie* 1581 ŻDz XIV 242; *Podgrodzie* 1887 SG VIII 382; *Podgrodzie* 1952 UW 275; *Podgrodzie*, -dzia, *podgrodzki* 1965 UN 55, 24; gw. *podgroże*, -a, *podgrocki*. — Efemerycznie wystąpiła forma *Podegrodzie*. Lit.: OPilz 46. IN

Podgrodzie (3), wś, tarnob., gm. Ćmielów, 11 km na płd.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Podgrodyje* 1529 LR 453; *Podgrodzie* 1578 ŻDz XIV 189; *Podgrodzie* 1783–84 RejKor 306; *Podgrodzie* 1787 Spis 387; *Podgrodzie* 1827 Tabella II 97; *Podgrodzie* 1887 SG VIII 382; *Podgrodzie* 1921 Sk III 87; *Podgrodzie*, -dzia, *podgrodzki* 1966 UN 27, 21; gw. *podgroże*, -ża, *podgrocki*. Lit.: KSand 156. IN

Podgrodzie (4), wś zaginiona, leżała w pow. niżańskim, w par. Raclawice, tarnob.: *Podgrodzie* 1446 ZDM III 193; *Podgrodyje* 1470–80 DB II 363; *Podgrodyje* 1529 LR 369. IN

Podgrodzie zob. **Nehrybka**, **Podegrodzie** (1, 2), **Podgórz** (2), **Zawada** (33)

Podgrodzisk, kol., dawniej wś, biał., gm. Suchowola, 6,5 km na płn.-wsch. od Suchowoli: *Podgrodzisk*, wś 1921 Sk V 78; *Podgrodzisk* 1952 UW 169; *Podgrodzisk*, wś i kol. 1967 SM 879; *Podgrodzisk*, -ka 1981 WUN II 791. — Od wyrażenia

przymikowego *pod Grodziskiem*, zob. *Grodzisk* (3), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podhajce, wś, zamoj., gm. Łaszczów, ok. 1 km na wsch. od Łaszczowa: *Podhaycze* ok. 1449, *Pvdhaycze* 1490 AGZ XIX nr 1799, 2166; *Podhaice* 1578 ŻDz XVIII/1, 215; *Podhayce* 1736 AWAK XXVII 228; *Podhayce* 1752 Lubels 89; *Podhayce* 1827 Tabella II 97; *Podhajce* 1887 SG VIII 383; *Podhajce*, -jec, *podhajecki* 1970 UN 120, 15. — Nazwa od wyrażenia przymikowego ukr. *pod hajom*, pol. *pod gajem*, z suf. -ce, określająca początkowo mieszkańców wsi mieszkających pod gajem. BCz

Podhajce zob. **Podhajczyki**

Podhajczyki, wś, zamoj., gm. Dołhobyczów, 20 km na wsch. od Tyszowic: *Podhayczyki* 1672 ASB 523; *Podhayczyki* 1751 Tarszel 160; *Podhayczyki* 1827 Tabella II 98; *Podhajczyki* al. *Podgajczyki* 1887 SG VIII 388; *Podhajczyki*, -czyk, *podhajczycki* 1970 UN 109, 8; gw. *podhąćyki*, -čyk, *podhąćeki*; też: *podhąjce*, -jēc. — Zapewne od n. wsi *Podhajce*, z suf. -iki. Forma *Podgajczyki* spolonizowana. Mieszkańcy używają też n. *Podhajce*. BCz

Podhorce (1), wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 9,5 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Podhorce* (1409)1614 ZDM V 192; *Podhorce* 1578 ŻDz XVIII/1, 211; *Podhorce* 1591 Chełm 410, 324; *Podhorce* 1602 Chełm 437, 346; *Podhorce* 1742 AWAK XXVII 301; *Podhorce* 1827 Tabella II 98; *Podhorce* 1887 SG VIII 391; *Podhorce*, -rzec, *podhorecki* 1970 UN 120, 27; gw. *podhorce*, -žec, *potxorecki*. — Od wyrażenia przymikowego *pod górą*, por. ukr. *hora* 'góra', z suf. -ce. Wieś leży w pobliżu wzgórza Medno. Okresowo n. *Podhorze* na wzór n. m. z suf. -'e. BCz

Podhorce (2), wś, zamoj., gm. Werbkowice, 7 km na zach. od Hrubieszowa: *Podhorce* (1426) ZDM V 297; *Podhorce* 1531 ŻDz XVIII/1, 252; *Podhorce* 1607 CzChełm(Ins.Ter.Horodl. nr 6, k. 275); *Podhorce* 1676 Poglówne 3; *Podhorce* 1827 Tabella II 98; *Podhorce* 1887 SG VIII 391; *Podhorce*, -rzec, *podhorecki* 1970 UN 109, 29. BCz

Podhorodnianka, wś, biał., gm. Suchowola, 8,5 km na płn.-zach. od Suchowoli: [*Podhorodnianka*] 1783 SHGPd(kartoteka); *Podhorodnianka* 1902 SG XV/2, 468; *Podhorodnianka* 1921

Podhorze

Sk V 78; *Podhorodnianka*, -ki 1981 WUN II 791. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Horodnianką*, zob. *Horodnianka* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podhorze zob. **Podhorce** (1)

Podhucie, wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 8 km na płn. od Tomaszowa Lubelskiego: *Hat[czynska]-Podhucie* 1936 Mp-100(46–37); *Podhucie* 1952 UW 150; *Podhucie*, -cia, *podhucki* 1970 UN 120, 22. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Hutą*, zob. *Huta Tarnawacka*, z suf. -'e. O członie pierwszym w n. zestawionej zob. *Haczynska*. BCz

Podhulanka, wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 2 km na płn.-zach. od Izbicy Kujawskiej: *Podhulanka* 1933–34 Mp-100(39–27); *Podhulanka*, os. 1967 SM 871; *Podhulanka*, -ki, cz. Izbicy Kujawskiej 1970 UN 82, 18; *Podhulanka*, -ki 1981 WUN II 791. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Hulanką*, zob. *Hulanka* (3), w wyniku derywacji paradygmatycznej. KZ

Podhuszczka, wś, zamoj., gm. Skierbieszów, 16 km na płn.-wsch. od Zamościa: *Podhuszczka* 1827 Tabella II 98; *Podhuszczka* 1887 SG VIII 400; *Podhuszczka*, -ki, *podhuszczański* 1967 UN 122, 32. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Huszczką*, zob. *Huszczka*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. BCz

Podiebrad zob. **Gościęcice** (2)

Podigest zob. **Podwiesk**

Podilnie, os. zaginiona, leżała koło wsi Iłno, kal., gm. Żelazków: *Podgilnye* 1462 SHGKI(PG 6, 112). — Od wyrażenia przyimkowego *pod Ilnem*, zob. *Iłno*, z suf. -'e. ZZ

Poditau zob. **Podtynie**

Podygów zob. **Podgaj** (6)

Podytów zob. **Podtynie**

Podizdebno, wś, lub., gm. Rybczewice, 19,5 km na płn.-zach. od Krasnegostawu: *Podizdebno*, folw. 1877 Zin II 55; *Podizdebno* 1887 SG VIII 400; *Podizdebno*, folw. 1902 Przew II 75; *Podizdebno*, kol. 1921 Sk IV 51; *Podizdebno*, kol. 1933 SkBy 1312; *Podizdebno*, -na, *podizdebński* 1970 UN 111, 30. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Izdebnem*, zob. *Izdebno* (3), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 21. IV

Podjablonie, cz. Nowej Wsi, dawniej wś, włoc., gm. Rogowo: *Podjablonie*, wś 1825 Gawa-

recki 154; *Podjablonie* 1827 Tabella II 98; *Podjablonie*, wś 1877 Zin II 55; *Podjablonie* 1880 SG I 647; *Podjablonie*, wś 1887 SG VIII 400; *Podjablonie* 1902 Przew II 75; *Podjablonie* 1962 Mp-25(Lipno); *Podjablonie*, -nia 1972 UN 180, 13. — Zapewne od wyrażenia przyimkowego *pod jablonią*, z suf. -'e. KZ

Podjalówka, kol., dawniej wś, biał., gm. Sokółka, 12,5 km na pld.-zach. od Sokółki: *Podjalówka*, wś 1921 Sk V 77; *Podjalówka*, wś 1933 SkBy 1313; *Podjalówka*, wś 1967 SM 871; *Podjalówka*, -ki 1981 WUN II 792. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Jalówką*, zob. *Jalówka* (4), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podjama, przys., dawniej wś, kal., gm. Bolesławiec, 10 km na pld.-wsch. od Wieruszowa: *Podjama* 1963 Mp-25(Wieruszów); *Podjama*, -ny, *podjanski*, wś 1974 UN 53, 7; *Podjama*, -my 1981 WUN II 792. — Od wyrażenia przyimkowego *pod jamą*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podjanowszczyzna, kol., dawniej wś, biał., gm. Sokółka, 8 km na pld.-zach. od Sokółki: *Podjanowszczyzna*, wś 1921 Sk V 77; *Podjanowszczyzna*, wś 1933 SkBy 1313; *Podjanowszczyzna*, kol. 1967 SM 871; *Podjanowszczyzna*, -ny 1981 WUN II 792. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Janowszczyzną*, zob. *Janowszczyzna*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podjass zob. **Podjazy**

Podjaworek, kol., dawniej wś, kal., gm. Bolesławiec, 11,5 km na pld.-wsch. od Wieruszowa: *Podjaworek* 1935 Mp-100(44–26); *Podjaworek* 1963 Mp-25(Wieruszów); *Podjaworek*, -rka, *podjaworski*, wś 1974 UN 53, 7; *Podjaworek*, -rka 1981 WUN II 791. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Jaworkiem*, zob. *Jaworek* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podjazy, wś, gdań., gm. Sulęcyno, 20 km na płn.-zach. od Kościerzyny: *Podias* 1401, *Podias* 1409 Zeit XI 29, 16; *Podyajs* 1402–15 Krie 61; *Podyazy* 1526 Matr IV/2, nr 14794; *Podiazi* 1534 Inw-włoc 113; z *Podiaskiem* 1565 Lupom 97; *Podjezdo* 1570 ŻDz XXIII 265; *Podiazi* 1583, *Poiazy* 1599 Font I–III 34, 464; *Podjazy* 1648 RP 192; z *Podiaz* 1664 Font XXXII 385; *Poizazy* 1682 Font V 158; *Podiazy* (1690)1764 Font XXXIV 355; *Podjazy* 1710, 1752 WS 72, 258; *Podjaß* (*Podjasi*) 1772/73

HAPr IV 629; *Podjazy* 1789 Goldb II 185; *Podjaß* 1796–1802 MpSchröt IX; *Podjazy*, niem. *Podjass* 1887 SG VIII 401; *Podjas*, fr. auch *Podjezdo* 1912 Bär 92; *Podjazy*, niem. *Podjass* 1921 Sk XI 26, 84; *Podjazy* 1952 UW 191; *Podjazy*, -jaz 1981 WUN II 792; kasz. *p^hodjaze* (*p^hodjaza*, *p^hodjasa*) Lor 80, później *p^hedjaze*, *p^hedjós*, *p^hedjasko*. — Dawniej *Podjaz*, od wyrażenia przyimkowego *pod jazem* ‘koło tamy’, w wyniku derywacji paradygmatycznej; od XVI w. wtórnice n. *Podjazy*, w l. mn. Zapis z *Podiaskiem* odnosi się do mieszkańców wsi. Lit.: TrautnElb II 112; Karaś, *Podgóra* 21, 71; MKart 131.

WK

Podjedlanka, dziś cz. Chwałowice, dawniej wś, rad., gm. Iłża: *Chwałowice-Podjedlanka* 1938 Mp-100(44–32); *Podjedlanka*, -ki, *podjedlanecki*, wś 1966 UN 20, 11; *Podjedlanka*, -ki, wś, 1981 WUN II 792; po zmianie *Podjedlanka*, -ki 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Pierwotnie n. zestawiona; czł. pierwotny od n. wsi *Chwałowice* (4), czł. drugi od wyrażenia przyimkowego *pod Jedlanką*, zob. *Jedlanka* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 53.

IV

Podjedle, przys., dawniej wś, krak., gm. Skała, 1,5 km na pñ. od Skały: *Jodłówka*, karcz. 1783–84 SHGKrMat 230; *Jodłów* 1787 MpPerKr, *Podlesie* 1789, *Podjedle* 1789 SHGKrMat 183, 230; *Podjedle*, wś 1921 Sk III 76; *Podjedle*, wś 1933 SkBy 1313; *Podjedle*, -la, cz. Sobieszków 1964 UN 11, 104; *Podjedle*, -la 1981 WUN II 792. — W XVIII w. karczma o nazwach: *Jodłówka*, *Jodłów*, od ap. *jodła*, z suf. -*ówka*, -*ów*; *Podlesie*, od ap. *podlesie*, oraz *Podjedle*, od wyrażenia przyimkowego *pod jedlą*, *pod jedłami* (: gw. *jedla* ‘jodła’), z suf. -*e*. Ostatnia z n. utrwaliła się jako n. wsi.

IV

Podjednice zob. **Pojednica**

Podjenin, wś, gorz., gm. Bogdaniec, 10 km na pñd.-wsch. od Witnicy: *Unter Gennin* 1785 SHGNM(Lholländer 164); *Unter Genninsche Hollaender* 1822 MpUMbl 1775; *Unter Gennin* — *Podjenin*, -na, *podjeniński* 1947 MPol XXV nr 111; *Podjenin*, -na 1981 WUN II 792. — Dawna n. niem. od zniemczony n. sąsiedniej wsi *Gennin*, pol. *Jenin*, z członem odróżniającym od przym. *unter* ‘dolny’. Wieś powstała po podziale *Genninsche Warthebruch*, stąd n. *Unter Gennin*, *Unter Genninsche Hollaender*. Człon *Holländer* od *Holländer* ‘ro-

dziej osady, holendry’. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. w formie *Podjenin*.

BCz

Podjezdo zob. **Podjazy**

Podjezierze zob. **Podjezierze**

Podjeziorany zob. **Podozierany**

Podjezioro, wś, piotr., gm. Kamięnsk, 5,5 km na pñ.-zach. od Kamięnska: *Podjezioro*, kol. 1877 Zin II 55; *Podjezioro* al. *Podląki*, kol. 1887 SG VIII 402; *Podjezioro*, kol. 1902 Przew II 75; *Podjezioro*, wś 1921 Sk II 75; *Podjezioro*, -ra, *podjeziorski* 1974 UN 46, 17. — Od wyrażenia przyimkowego *pod jeziorom*; postać oboczna *Podląki* od wyrażenia przyimkowego *pod ląkami* (obie n. powstały w wyniku derywacji paradygmatycznej).

EB

Podjezierze, cz. wsi Chwałodno, dawniej wś, pil., gm. Gołańcz: *Podjezierze* 1846 KsP 527; *Podjezierze* a. *Podjezierze*, wś 1887 SG VIII 402; *Podjezierze*, wś 1921 Sk X 108; *See Vw.* — *Podjezierze*, -a, *podjeziorski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Podjezierze* — *See Vw.*, os. 1951 Rosp 245; *Podjezierze*, os. 1967 SM 871; *Podjezierze*, -rza 1981 WUN II 792; gw. *podjéżeże*, -*ža*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod jeziorom*, w związku z położeniem nad Jeziorem Laskownickim, z suf. -*e*. Forma *Podjezierze* jest wynikiem wpływu nowszej formy miejscownika l. poj. (w) *jeziorze*.

ZZ

Podjuchy, cz. Szczecina, dawniej wś: *Pudegug* (1224) PU I 295; *Podewich* 1260 PU VII 407; *Poddegug* 1295 PU III 230; *Pudewich* 1303 PU VII 407; *Pudeiuch* 1305, *Podiuch* 1307 PU IV 129, 263; *Podējuch* 1313 PU V 117; *Podeyuche* 1328 PU VIII 231; *Podeiuche* 1540 PomKirch II 103; *Poding* (!) 1618 MpLub; *Pojuch* 1628 RzDuma II 122; *Podjuch* 1789 MpGillyPom; *Podjuch* 1827 MpUMbl 1240; *Podējuch*, wś 1887 SG VIII 375; *Podējuch* — *Podjuchy*, -uch, *podjucki* 1946 MPol XXV nr 142; *Podjuchy*, -juch 1981 WUN II 792. — Od n. os. **Podjucha* (por. n. os. *Jucha*, *Juchno* SSNO II 495 oraz n. typu *Podsąd* SSNO IV 302), w formie pluralnej; n. zniemczona jako *Podējuch*. Postać *Podewich* niejasna. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Podjuchy*. Lit.: RzDuma II 122.

BCz

Podkalborno zob. **Przykop** (1)

Podkalek, wś, piotr., gm. Sulejów, 6,5 km na pñd.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Podkalek*, kol. 1892 SG XII 543; *Uszczyn-Podkalek* 1921 Sk II 79; *Uszczyn-Podkalek*, wś 1933 SkBy

Podkamień

1785; *Podkalek* 1961 Mp-25 (Piotrków Trybunalski); *Podkalek*, -lku, *podkalkowski* 1974 UN 46, 29. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Kalkiem*, zob. *Kalek* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Okresowo n. zestawiona *Uszczym-Podkalek*, z członem pierwszym od n. m. *Uszczyn*. Utrwaliła się n. *Podkalek*. EB

Podkamień, wś, opol., gm. Nysa, 4,5 km na pld.-zach. od Nysy: *Steinbubel* (!) 1658 MpDS-Grot; *Steinhübel* 1736 MPWielGrot; *Steinhübel* 1743 SNGŚI X 94; *Steinhübel* 1784 Z III 376; *Steinhübel* 1845 K 655; *Steinhübel* 1941 Wrzosek 45; *Steinhübel* — *Podkamień*, -nia, *podkamiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podkamień*, -nia 1981 WUN II 793. — Dawna n. niem. *Steinhübel*, od *Stein* 'kamień' + *Hübel* 'pagórek, wzgórze'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Podkamień*. Lit.: SNGŚI X 94; BorGŚI 244. JCh

Podkamień zob. **Krzyszlawice** (2)

Podkamionka, wś, biał., gm. Sokółka, 9,5 km na pld.-zach. od Sokółki: *Kamionka* 1855 MpRey nr P1; *Kamionka* 1877 Zin II 245 (tu?); *Podkamionka* 1887 SG VIII 407; *Podkamionka* 1921 Sk V 74; *Podkamionka*, -ki 1981 WUN II 793. — Początkowo *Kamionka*, od n. pobliskiej wsi *Kamionka* (2); następnie *Podkamionka* na wzór n. m. od wyrażen przyimkowych z przyimkiem *pod*. EB

Podkamins, wś, warsz., gm. Kampinos, 15 km na pln.-wsch. od Sochaczewa: *Podkamins*, wś 1933 SkBy 1314; *Podkamins* 1952 UW 39; *Podkamins* 1967 SM 871; *Podkamins*, -su 1981 WUN II 793. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Kampinosem*, zob. *Kampinos*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podkana zob. **Potkana**

Podkanów, dziś **Potkanów**, cz. Radomia, dawniej wś: *Potkanów* 1877 Zin II 77; *Potkanów*, wś 1887 SG VIII 862; *Potkanów*, wś 1921 Sk III 111; *Potkanów*, wś 1933 SkBy 1362; *Podkanów*, -nowa, cz. mta 1970 UN 31, 6; *Podkanów*, -nowa 1981 WUN II 793; po zmianie *Potkanów*, -nowa 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Dawniej i współcześnie *Potkanów*, może od n. os. **Potkan* (: *potkać się* 'spotkać się; natknąć się'), por. n. os. typu *Biegan*, *Obiecan* SSNO I 139, IV 85, z suf. -ów; zob. też *Potkana*. Lit.: KopRad 444. IN

Podkiejsze, wś, koniń., gm. Babiak, 11 km na pln.-wsch. od Koła: *Podkiejsze*, wś 1921 Sk

II 30; *Podkiejsze*, wś 1933 SkBy 1314; *Podkiejsze* 1933–34 Mp-100(39–27); *Podkiejsze*, -sza, *podkiejszański* 1970 UN 82, 39. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Kiejszami*, zob. *Kiejsze*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Podklasztor, wś, zamoj., gm. Krasnobród, 1,5 km na pld.-wsch. od Krasnobrodu: *Podklasztor* 1827 Tabella II 98; *Podklasztor* 1887 SG VIII 407; *Podklasztor*, -ru, *podklasztorski* 1967 UN 122, 17; gw. *potklaśtor*, -ru, *potklaśtorajski*; też *potkoścelany*, *potkoścelański*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod klasztorem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wieś należała do pobliskiego klasztoru Dominikanów. W gwarze oboczna postać *Podkościelany*, od wyrażenia przyimkowego *pod kościołem*, z suf. -any. Lit.: Karaś, *Podgóra* 22. BCz

Podklasztor zob. **Podklasztorze** (3)

Podklasztor Sulejowski zob. **Podklasztorze** (3)

Podklasztorze (1), cz. Jędrzejowa, dawniej wś, kiel.: *Podklasztorze* 1877 Zin II 56; *Podklasztorze*, os. 1887 SG VIII 408; *Podklasztorze*, wś 1902 Przew II 75; *Podklasztorze*, wś 1921 Sk III 94; *Podklasztorze*, -rza 1966 UN 21, 1. — Od wyrażenia przyimkowego *pod klasztorem*, z suf. -e; n. ma związek z klasztorem Cystersów w Jędrzejowie. IN

Podklasztorze (2), cz. Wągrowca, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Podklasztorze* 1846 KsP 533; *Podklasztorze*, wś 1887 SG VIII 408; część ... zachodnia [zowie się] *Podklasztorze* 1893 SG XIII 162; *Podklasztorze* 1932 Pal 218. — Nazwa ma związek z klasztorem Cystersów w Wągrowcu. ZZ

Podklasztorze (3), cz. Sulejowa, dawniej wś, piotr.: [*Podklasztorze*] XVI AtSd 157; *Podklasztor Sulejowski* 1877 Zin II 56; *Podklasztor Sulejowski*, wś 1887 SG VIII 407; *Podklasztor*, wś 1902 Przew II 75; *Podklasztorze*, wś 1933 SkBy 1313; *Podklasztorze* 1952 UW 123; *Podklasztorze*, -rza, *podklasztorski*, wś 1969 UN 28, 55; *Podklasztorze*, -rza 1981 WUN II 794. — Nazwa ma związek z klasztorem Cystersów w Sulejowie. Okresowo n. zestawiona *Podklasztor Sulejowski*; człon pierwszy ze zmianą paradygmatu, człon drugi od n. m. *Sulejów*, w formie przymiotnikowej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 22. IN

Podklucze, wś, piotr., gm. Szczerców, 16 km na płd.-zach. od Bełchatowa: *Podklucze* 1935 Mp-100(43–28); *Podklucze* 1962 Mp-25(Bełchatów); *Podklucze, -cza, podklucki* 1972 UN 39, 31; *Podklucze, -cza* 1981 WUN II 794. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Klukami*, zob. *Kluki* (1), z suf. -'e. EB

Podkoc zob. **Podkoce**

Podkoce, cz. Nowych Skalmierzyc i wsi Mączniki, dawniej wś, kal., gm. Nowe Skalmierzycy: de *Potcocow* (1294)XV; de *Pothcoczi* 1401 RWlkp IV nr 230, 235; de *Potcocze* 1410 Hb 43, nr 51; de *Potcocz* 1411 Kal nr 63; de *Podkodze* 1462 SHGKI(PG 6, 100); we wsi *Pothkocz* 1469 SHGKI(PG 8, 51v); in *Pothkucze* 1496 SHGKI(PG 7, 105); *Pothkocze* 1511–23 LLB II 8; *Pothkoczyn* 1535 SHGKI(ASK 12, 433); *Podkocze* 1579 ŻDz XII 130; *Podkoce* 1618–20 PKal 47; we wsi *Podkocach* 1789 MKI(Tab 22, 288a); *Podkoce* 1846 KsP 295; *Podkoce*, domin. 1887 SG VIII 408; *Podkoce, -cy* 1981 WUN II 794. — Może od wyrażenia przyimkowego *pod kocem*, por. *koc* 'samolówka rybacka, rodzaj płotu rybackiego' (na gruncie polskim wyraz poświadczony dopiero w XIX w.) SESI II 302, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Związek n. z antroponimem *Podkac* SSNO IV 299 wydaje się problematyczny, gdyż to raczej n. os. pochodzi od n. m. Nazwa wykazuje warianty z suf. -ów, -yn. Forma *Podkoc* jest zapewne wynikiem maskulinizacji formy rodzaju nijakiego. Dziś n. ma formę pluralną. ZZ

Podkocyn zob. **Podkoce**

Podkomorzyce zob. **Podkoce**

Podkomorzyce, os., dawniej wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 6 km na płn. od Nożyna: *Niemietzke* 1628 PMT IX 44; *Niemietzke* 1789 MpGillyPom; *Niemieckie*, niem. *Niemietzke* 1886 SG VII 87; *Puttkamerhof* (*Niemietzke*) — *Podkomorzyce, -rzyce, podkomorzycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Podkomorzyce* — *Puttkamerhof* (d. *Niemietzke*), wś 1951 Rosp 245; *Podkomorzyce, -rzyce* 1981 WUN II 795. — Dawniej n. *Niemieckie*, od przym. *niemiecki* (może: niemieckie pola?). W XX w. pojawiła się oboczna n. niem. *Puttkammerhof*, zapewne od nazw. rodu *Puttkamerów*, znanego na Pomorzu. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Podkomorzyce*. Lit.: Surma PMT IX 44. BCz

Podkonarze, wś, kiel., gm. Bodzentyn, 2,5 km na płn.-zach. od Bodzentyna: *Leśna-Podkonarze* 1934 Mp-100(45–32); *Leśna Podkonarze* 1961 Mp-25(Kielce); *Podkonarze, -rza*, cz. Leśnej 1966 UN 23, 12; *Podkonarze*, kol. 1967 SM 872; *Podkonarze, -rza* 1981 WUN II 795. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Leśna* (6), człon drugi zapewne od wyrażenia przyimkowego *pod Konarami* (*Konary* to n. określająca młyn, notowany w XV w., i zapewne osadę młyńską), z suf. -'e. Lit.: Kop-Kiel 34; NaISand 97. IN

Podkonice, dziś *Podkonice Duże, Podkonice Male* i *Podkonice Miejskie*, trzy wsi, piotr., gm. Czerniewice, 7 km na płd.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Pothkonicze* 1454 SHGRw(MK 335, 123); *Pothkonicze* 1455 SHGRw(MK 337, 55); *Podkonicze* 1462 SHGRw(AG 491); *Podkonicze* 1511/12 VisitGn 175; *Pothkonicze, Pothkanyce* 1511–23 LLB II 302, 3–4; *Podkovicze* (1531) VisitGn 670; *Podkonice, Podkonice Magna* 1579 ŻDz XVI 176, 188; z ... *Podkonicami* 1789 Luraw 5; *Podkonie w., Podkonie m.* 1792 MpPerRw; *Podkonice wielkie, Podkonice male, Podkonice miejskie* 1827 Tabella II 98; *Podkonice Duże, Podkonice Male* 1839 MpKwat III 5; *Podkonice Duże, Podkonice Wielkie, Podkonice Male, Podkonice Miejskie* 1887 SG VIII 409; *Podkonice Duże, Podkonice Male* 1921 Sk I 149; *Podkonice Duże, Podkonice Male, Podkonice* 1952 UW 100; *Podkonice Duże, Podkonice Male, Podkonice Miejskie* 1967 SM 872; *Podkonice Duże, -nic -zych, Podkonice Male, -nic -lych, Podkonice Miejskie, -nic -kich* 1981 WUN II 795. — Od stp. ap. *podkoni, podkonie* 'podkoniuszy' Sstp V 244, z suf. -ice. Podkoniuszy był to urzędnik sprawujący zarząd nad stajniami królewskimi lub książęcymi. Przy Podkonicach powstała *Wola Podkońska*, która od XVIII w. była określana jako *Podkonice Male*, natomiast do nazwy macierzystej dodano człon dyferencyjny *Duże*; trzecia n. z członem odróżniającym od przym. *miejski*. Lit.: Taszycki-PatrMz 59. UW

Podkonice zob. **Podkońce**

Podkonie zob. **Podkonice**

Podkońce, wś, rad., gm. Rzecznów, 8 km na płd.-wsch. od Iłży: *Podkończe* 1877 Zin II 56; *Podkończe* 1887 SG VIII 409; *Podkonice* 1902 Przew

Podkońska Wola

II 75; *Podkończe* 1921 Sk III 24; *Podkończe* 1933 SkBy 1314; *Podkońce* 1952 UW 112; *Podkońce, -końce, podkoniański* 1966 UN 20, 26. — Dawniej n. *Podkończe*, od wyrażenia przyimkowego *pod końcem*, związana z peryferyjnym usytuowaniem wsi, z suf. *-e*, przejściowo też *-ice*, ostatecznie *-ce*. Lit.: KopRad 53–4. IN

Podkońska Wola, wś, piotr., gm. Czerniewice, 6,5 km na pld.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Wolya Pothkońska* 1455, *Volya Pothkońska* 1458 SHGRw(MK 337, 55; 335, 149); *Wola Podkonna* 1579 ŻDz XVI 188; *Podkońska Wola, -kiej -li* 1981 WUN II 795. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola*, z członem odróżniającym od n. m. *Podkonia* (zob.). UW

Podkorkliny, przys. Korklin, dawniej wś, suwał., gm. Suwałki, 8,5 km na zach. od Suwałk: *Podkorkliny* 1839 MpKwat VI 3; *Podkorkliny*, os. 1877 Zin II 56; *Podkorkliny* 1887 SG VIII 407; *Podkorkliny* 1921 Sk V 85; *Podkorkliny* 1967 SM 872; *Podkorkliny* 1992 Mp-10(215.341). — Od wyrażenia przyimkowego *pod Korklinami*, zob. *Korkliny*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podkornaty, wś, koniń., gm. Strzałkowo, 6,5 km na pln.-zach. od Słupcy: *Kornaty Forst.* 1911 MpMbl(3672); *Podkornaty*, niem. *Kornaty, Forst.*, obszar dw. 1921 Sk X 120, 152; *Podkornaty, -nat* 1981 WUN II 795; gw. *podkornaty, -tuf*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Kornatami*, por. n. m. *Kornaty*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa pol. zamiast n. niem. *Kornaty Forst(erei)*, zob. Koz V 610. ZZ

Podkościelany zob. **Podkasztor**

Podkościele (1), cz. Bałtowa, przejściowo wś, kiel., gm. Bałtów: *Podkościele*, wś 1933 SkBy 1313; *Podkościele, -la*, cz. wsi 1966 UN 26, 5; *Podkościele, -la* 1981 WUN II 795. — Od wyrażenia przyimkowego *pod kościołem*, z suf. *-e*. Lit.: KopKiel 29. IN

Podkościele (2), cz. Dąbrowy Tarnowskiej, dawniej wś, tarn.: *Podkościele*, wś 1887 SG VIII 409; *Podkościele* 1921 Sk XII 11; *Podkościele*, wś 1933 SkBy 1313; *Podkościele, -la*, cz. mta 1964 UN 5, 5; *Podkościele, -la* 1981 WUN II 796. IN

Podkowa zob. **Dąbek** (4)

Podkowa Leśna, mto, warsz.: *Podkowa Leśna*, folw. 1921 Sk I 11; *Podkowa Leśna*, maj.

i letnisko 1933 SkBy 1314; *Podkowa Leśna* 1952 UW 30; *Podkowa Leśna*, mto 1968 DzU nr 48, poz. 343; *Podkowa Leśna, -kowy -nej* 1981 WUN II 797. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od ap. *podkowa*, człon drugi od przym. *leśny*. Lit.: RymNmiast 188. UB

Podkrajewo, wś, ciech., gm. Wiśniewo, 6 km na pld.-zach. od Mławy: *Podcroyewo* 1413 Lites III 170; *Pothcroyewo* 1415 Płoń nr 2467; *Podcroyewo, Pothkrajewo* 1433 MkM II nr 439, 495; *Podcroyewo* 1449, *Pothcroyewo* 1452 WS 303, 304; *Podcroyewo, Pothcrajewo* 1462 KkM 230, 233; *Podkrogewo* (1462) Płoc I nr 178; *Pothkrogewo, Podcrogewo* (1466) Płoc I nr 185; *Podkroiewo Maior* 1578 ŻDz XVI 59; *Podkrajewo* 1784 MpPerPł; *Podkraiewo* 1827 Tabella II 98; *Podkrajewo* 1887 SG VIII 410; *Podkrajewo* 1921 Sk I 89; *Podkrajewo, -wa, podkrajewski* 1972 UN 131, 40. — Dawniej *Podkrojewo*, n. okolicy szlacheckiej, od n. os. **Podkroj*, por. *Kroj* (: *kroić* 'ciąć') RymSEN I 466, z suf. *-ewo*. Już w XV w. pojawia się forma *Podkrajewo*, zapewne w wyniku adideacji do stp. *podkraj* 'kraina, prowincja' SL IV 221. Lit.: SHGPł 240; ZMaz 301; Karaś, *Podgóra* 22, 82. UW

Podkrasne, wś, zamoj., gm. Stary Zamość, 15 km na pln.-zach. od Zamościa: *Kol. Str. Zamość* 1938 Mp-100(45–36); *Podkrasne* 1952 UW 152; *Podkrasne, -nego, podkrasiński* 1967 UN 122, 34; *Podkrasne, -nego* 1981 WUN II 797; gw. *potkrasne, -nego*; też: *paćufka, -ki*. — Dawniej *Kolonia Stary Zamość*, od n. wsi *Stary Zamość*, zob., z członem dyferencyjnym *Kolonia Podkrasne* od wyrażenia przyimkowego *pod Krasnem*, zob. *Krasne* (14), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Forma gw. *Paćufka* być może od n. os. **Pacia* (: *paciać* 'nurzać w czymś rzadkim', też 'jeść chciwie pełną łyżką, dużo jeść' SW IV 5), z suf. *-ówka*. BCz

Podkrojewo zob. **Podkrajewo**

Podkrojewo-Korbaniec zob. **Korbaniec**

Podkrojewo-Łazy zob. **Łazy** (6)

Podkrojewo Wojnowe zob. **Wojnowka** (2)

Podkrólówek, wś, suwał., gm. Nowinka, 14,5 km na pln.-zach. od Augustowa: *Podkrólówek* 1877 Zin II 56; *Podkrólówek* 1887 SG VIII 410; *Podkrólówek* 1921 Sk V 6; *Podkrólówek, -wka, podkrólowski* 1972 UN 151, 62. — Od wyrażenia

przyminkowego *pod Królówkiem*, zob. *Królówek*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podkuborno zob. **Przykop** (1)

Podkuce zob. **Podkoce**

Podkupientyn, kol., okresowo wś, siedl., gm. Sokołów Podlaski, 2 km na pn. od Sokołowa Podlaskiego: *Kol. Kupiętyn* 1960 Mp-25 (Sokołów Podlaski); *Podkupienty* (!), wś 1967 SM 873; *Podkupientyn*, -na 1981 WUN II 797. — Początkowo n. zestawiona *Kolonia Kupiętyn*, od ap. *kolonia* i od n. pobliskiej wsi *Kupiętyn*; wtórnie przekształcona na wzór n. m. od wyrazów przyimkowych z przyimkiem *pod*. EB

Podlachno zob. **Podlawki**

Podlacken zob. **Podlawki**

Podlajki zob. **Podlejki**

Podlas, wś, skiern., gm. Rawa Mazowiecka, 4 km na pld.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Pod Lasem* 1937 Mp-100(42–30); *Podlas*, -su 1981 WUN II 800. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem*, wtórnie *Podlas* w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podlas zob. **Adamusy**

Podlasek (1), wś, kiel., gm. Stopnica, 12,5 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Podlasek*, folw. 1877 Zin II 56; *Podlasek*, folw. 1887 SG VIII 411; *Podlasek*, wś 1902 Przew II 75; *Podlasek* 1921 Sk III 137; *Podlasek*, -sku, *podlasecki* 1966 UN 19, 72. — Od wyrażenia przyimkowego *pod laskiem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 23. IV

Podlasek (2), wś, tor., gm. Biskupiec, 12 km na wsch. od Łasina: Cunrado ... sculteto villam in silva Drusensi ... Cunradeswalde ... nominari (1284)1306, Cunradeswalde 1306 PrUr I/2, 283, 535; villa theutonicalis Conradi silua 1308 MWrm I 82(R); dorfes Cunradiswalde (1346) XIV PrUr IV 30; Cunradiswalde (1348) MWrm II 123; Konradswalde 1796–1802 MpSchröt XVI; Konradswalde — Konradzwałd 1879 KętN 100; Konradzwałd, niem. Konradswalde 1883 SG IV 352; Konradswalde — Podlasek al. Konradzwałd 1946 Ley II 102; Konradswalde — Podlasek, -ska, *podlasecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Podlasek*, -ska 1981 WUN II 801. — Dawna n. niem. Konradswalde od im. softysa Konrada lub Kunrada, któremu nadano 60 włók lasu, stąd człon *Walde* 'las' (forma łac. *Conradi silua*).

W XIX w. W. Kętrzyński spolonizował n. jako *Konradzwałd*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podlasek*. RP

Podlasek Mały, wś, tor., gm. Biskupiec, 12,5 km na wsch. od Łasina: *Louisenthal* 1898, MpMbl(2481); *Louisenthal* — *Dłużki*, wś 1946 Ley I 103; *Louisenthal* — *Podlasek Mały*, -ska -ego, *podlaski* 1950 MPol nr A-8; *Dłużki*, -żek — *Louisenthal*, os. 1951 Rosp 56; *Podlasek Mały*, wś 1952 UW 187; *Podlasek Mały*, -ska -lego 1981 WUN II 801. — Nazwa niem. od im. *Louise* 'Ludwika' + *Tal* 'dolina'. G. Leyding przytacza n. pluralną *Dłużki*, dyferencyjną wobec n. jez. *Dłużek*, por. Ley II 322. Nazwa *Podlasek Mały* ustalona została urzędowo po 1945 r. RP

Podlasie (1), wś, płoc., gm. Łąck, 11 km na pn.-wsch. od Gostynina: *Podlasie* 1921 Sk I 29; *Podlasie* 1952 UW 9; *Podlasie*, -sia, *podlaski* 1971 UN 125, 15; *Podlasie*, -sia 1981 WUN II 801. — Od ap. *podlasie* 'miejsce, okolica pod lasem' SW IV 369. UW

Podlasie (2), wś, skiern., gm. Radziejowice, 6 km na wsch. od Żyrardowa: *Podlasie* 1887 SG VIII 418; *Podlasie* 1921 Sk I 15; *Podlasie* 1952 UW 11; *Podlasie*, -sia, *podlaski* 1971 UN 126, 16. UW

Podlasie zob. **Bądkowo** (2), **Jałowiec** (1), **Podlesie** (8, 13)

Podlasie Wysokie zob. **Podlesie Wysokie**

Podlaski (1), cz. wsi Osowa, dawniej wś, chełm., gm. Hańsk: *Podlaski*, wś 1921 Sk IV 119; *Podlaski*, wś 1933 SkBy 1315; *Podlaski*, -sek, cz. wsi Osowa 1967 UN 121, 8; *Podlaski*, -sek 1981 WUN II 801; gw. *podlaski*, -sek. — Od wyrażenia przyimkowego *pod laskami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. BCz

Podlaski (2), wś, suwał., gm. Sejny, 10 km na wsch. od Sejn: *Witkowo*, os. 1882, *Witkowo*, os. 1893 SG III 105, XIII 669; *Witkowo-Podlaski*, wś 1921 Sk V 69; *Witkowo-Podlaski* 1933 SkBy 1853; *Podlaski* 1938 SHGPd(Elenchus); *Podlaski*, -sek 1981 WUN II 802. — Początkowo n. *Witkowo*, od n. os. *Witek* (: im. *Wit*, *Witold*) RymSEN II 687, z suf. -owo. Później n. zestawiona *Witkowo-Podlaski*, z członem drugim od wyrażenia przyimkowego *pod laskami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Współcześnie forma *Podlaski* wskutek redukcji pierwszego członu. EB

Podlaski Wysokie

Podlaski Wysokie, wś notowana do 1967 r., pozn., gr. Mieściska, 10 km na pld.-wsch. od Wągrowca: *Podlesie*, Dominium przezwane *Hohenwalde* 1887 SG VIII 424; *Podlesie*, niem. *Hohenwalden*, dom. 1902 MycPn 209; *Podlaski Wysokie*, niem. *Hohenwalden*, wś 1921 Sk X 108, 152; *Podlaski Wysokie* 1932 Mp-100(38–24); *Podlaski Wysokie*, wś 1933 SkBy 1315; *Podlaski Wysokie* 1967 SM 875; gw. *podlaski vysoke, -skuf -kix*. — Dawniej n. *Podlesie*, ponowiona z n. wsi *Podlesie Wysokie* (zob.). Później forma pluralna *Podlaski Wysokie*, z członem pierwszym z deminutywnym suf. *-ki*. Nazwa zniemczona *Hohenwalden*, nadana w okresie zaboru pruskiego, jest kalką n. polskiej. ZZ

Podlassen zob. **Podlaza**

Podlasy zob. **Podlaza**

Podlaszcze (1), cz. Kroczyce, dawniej wś, częst., gm. Kroczyce: *Podlaszcze* 1877 Zin II 56; *Podlaszcze* 1887 SG VIII 419; *Podlaszcze* 1902 Przew II 75; *Podlaszcze, -cza* 1981 WUN II 802. — Od wyrażenia przyimkowego *pod laskiem*, z suf. *-e*. IN

Podlaszcze (2), wś, kiel., gm. Jędrzejów, 5 km na ptn.-wsch. od Jędrzejowa: *Podlaszcze* 1921 Sk III 32; *Podlaszcze* 1933 SkBy 1315; *Podlaszcze* 1952 UW 113; *Podlaszcze, -cza, podlaski* 1966 UN 21, 48. Lit.: KopKiel 23. IN

Podlauken zob. **Podlawki**

Podlaza, dziś *Podlazy*, przys. Prejłowa, dawniej wś, olszt., gm. Purda, 11 km na pld.-wsch. od Barczewa: *Podlaskamule* 1615 RŁWrm 274; *Podlatze* 1656 Kolberg 261; *Podlaza* (mit Mühle) 1688 Birch 236; *Podlaza* vasallagium 1718 Wijaczka 419; *Podlaza* 1755 MpEnd; *Podlassen* (*Podlaza, Podlaza*), maj. 1772/73 HAPr IV 335; *Podlaza* 1789 Goldb I 146; *Podlaza* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Gr. Podlassen*, maj. 1820 Wald 173; *Gross Podlassen* 1868–71 PospWrm 117; *Gr. Podlassen* — *Podlasy* 1879 KętN 196; *Podlaza* 1882 KętL 563; *Klausenhof* 1938, *Podlassen* — *Podlaza*, dw. 1946 Ley I 69; *Klausenhof* — *Podlaza, -zy, podlaski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Podlaza* — *Klausenhof* (*Podlassen*), os. 1951 Rosp 245; *Podlaza* 1967 SM 875; *Podlazy* 1998 Mp-50(N-34-78-D); gw. *podlazy, -ø*. — Nazwa niejasna etymologicznie. Czas powstania i budowa wskazują na pochodzenie polskie, być może

od n. os. **Podlaza* (: *podlazić* SpXVI, XXV 458, na zasadzie analogii do ap. *wlaza* ‘intruz, natręt, który na jakiś urząd wszedł przez gwałt lub sposobem nieprawym’ SL VI 351), z suf. *-ka*. Nie można też wykluczyć związku z ap. *laz*, zob. *Łaz* (1), ze zmianą paradygmatu na żeński lub z ap. *lasy* ‘karcze, korzenie, pniaki, chrusty’ SL II 606. Warianty *Podlaza, Podlasy* to raczej efekt wtórnego skojarzenia z ap. *las*. W substytucyjnych zapisach niem. zmiana *l > l*, z oddane jako *tz, ss*, końcówka *-a* jako *-e, -en*. Dobra powstały z nadania biskupa S. Hozjusza w 1569 r. (KętL 552). W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Klausenhof*. Po 1945 r. ustalono n. *Podlaza*; wtórnie pluralizacja nazwy. Lit.: ZGAE XXIII 560; Karaś, *Podgóra* 22; PospWrm 117–8. RP

Podlebiele zob. **Podbiel** (1)

Podlechen zob. **Podlechy** (1, 2), **Podlawki**

Podlechy (1), wś, elbl., gm. Płoskinia, 9 km na zach. od Pieniężna: ville que *padeluchin* dictur (1311), facimus ... Johannes Padluche ... viginti duos mansos et dimidium mansum in campo Borwite ... et decem mansorum in campo Penuelt 1315 MWrm I 278, 299; Johanne *Padelüchen* (1321) MWrm I 361; de *Padeluchen* 1367 MWrm IX 9; ville *Padeluchen* 1422 MWrm V 580; *Podlechen* 1615 RŁWrm 263; *Podlechen* 1755 MpEnd; *Podlechen* 1796–1802 MpSchröt X; *Podlechen*, wś 1820 Wald 144; *Podlechy* 1887 SG VIII 419; *Podlechen* — *Podlechy, -chów, podleski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podlechy, -chów* 1981 WUN II 802. — Wydaje się, że n. wsi jest związana ze wspomnianym w dokumentacji Johannesem *Padluche*. Według historyków wś powstała na staropruskich polach o n. Borwite i Penevelt (por. drugi zapis) i była lokowana w 1303 r. Niepewna jest identyfikacja zapisów Otto von *Padelügge* 1251, Otto de *Padeluche* 1255 MWrm I 190(R), 299, przyp. 2. Etymologia n. wsi i n. os. niejasne. Nazwy niem. *Padeluchen, Podlechen* stały się podstawą spolonizowanej formy *Podlechy*, i w takiej postaci zatwierdzono ją urzędowo po 1945 r. Lit.: Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 237. RP

Podlechy (2), wś, olszt., gm. Korsze, 1,5 km na pld. od Korsze: *Podelochen* 1533, 1589, 1620–21 HAPr V 83; *Podlechen* (*Podlecken*) ok. 1780 HAPr IV 335; *Podlechen* 1796–1802 MpSchröt

XI; *Podlechen*, wś 1820 Wald 138; *Podlechy* 1887 SG VIII 419; *Podlechen* — *Podlechy*, -*ech*, *podleski* 1947 MPol XXV nr 111; *Podlechy*, -*chów* — *Podlechen* 1951 Rosp 245; *Podlechy*, -*chów* 1981 WUN II 802. — Według historyków wieś założono w 1342 r. na polu o prus. n. **Bolelauks*, por. *Bolelaukin* 1326 Ger 22, im felde *Bolelaucks* 1342 PrUr III 322–3 (: lit. *balà* ‘błoto, obszar błotnisty’ i prus. **lauks* ‘pole’) lub powstała ona w 1373 r. na miejscu wsi *Hegenwalde*, lokowanej przez czterech braci *Padeluche*. Od nich pochodzą zmienione postaci n. *Podelochen*, *Podlecken*, *Podlechen*, spolonizowane jako *Podlechy*; w takiej postaci zatwierdzono ją urzędowo po 1945 r. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 216–7; Błażenie II 33. RP

Podleck, dziś Nowy *Podleck* i Stary *Podleck*, dwie wsi, ploc., gm. Bulkowo, 17 km na pñn.-zach. od Wyszogrodu: *Podlesk* 1414 Płon nr 2332; *Podleczko*, *Podleczsko*, *Poleszko* (!) 1436 SHGWy(MK 335, 50; 3, 182 v); *Podleczk* 1474 SHGWy(Ep. 10, 93); *Podhlyeczko* 1505 ZHer nr 836; *Podleczko maiori*, *Podleczko magna* 1523 SHGWy(WT 10, 31); *Podleczko*, *Podleczk* 1576 ŻDz XVI 303, 305; *Podleck* 1783–84 RejKor 431; *Podleck* 1827 Tabella II 98; *Podleck Wielki*, *Podleck Mały* 1887 SG VIII 419; *Podleck*, wś i folw. 1921 Sk I 12; *Podleck*, *Podleck Nowy* 1952 UW 26; *Nowy Podleck*, -*wego* -*ka*, *Stary Podleck*, -*rego* -*ka* 1981, 1982 WUN II 596, III 332. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem*, z suf. -*sko*. Zmiana *Podlesk* > *Podleck* zapewne wskutek adideacji do ap. *podlec*. Człony odróżniające od przym. *stary* i *nowy*, wcześniej od *wielki* i *mały*. Zapisy poświadczają wahania rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: SHGWy 41; ZMaz 301. UW

Podlegórz, wś, ziel., gm. Trzebiechów, 11 km na pñd.-zach. od Kargowej: *hansen Treskow* zu *padelgar* 1490 CdB B V 473; *Padlegar* 1497 CdSil XXIV 192; *Aszmus Druszkow* zu *Swarnitz*, *padelgar* 1505 CdB C II 444 (tu?); *Podelgar* 1565, *Poddeleger* 1575, *Podelgra* 1583, *Badelgau* (!) 1724 Berghaus III 761; *Padligar* 1739 MpWielGłog; *Padligar* 1831 MpRey nr 112; *Padlagóra* al. *Padligóra*, niem. *Padligar* 1886 SG VII 815; *Padligar* 1905 MpMbl(3960); *Obraberg* 1938 MpMbl(3960); *Obraberg* — *Podlegórz*, -*rza*, *podlegórski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pod-*

legórz (*Padligar*) — *Obraberg* 1951 Rosp 245; *Podlegórz* 1952 UW 220; *Podlegórz*, -*rza* 1981 WUN II 802. — Nazwa niejasna, zapisana jako *Padligar*. Nazwę niem. *Obraberg* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podlegórz*. SG dobrze lokalizuje miejscowość, ale przytacza nazwy i dokumenty historyczne odnoszące się do Podłej Góry. Lit.: Nowacki, Powiat świebodziński, 2006, 123. PS

Podleiken zob. **Podlejski**

Podlejski, wś, olszt., gm. Gietrzwałd, 15 km na pñn.-wsch. od Ostródy: *Carnithen* 1364, *Carnythen* 1427, *Carnithen adder Poleyke*, Prussisches Dorf 1448, *Foleke* (!) 1540, *Polekenn* 1543 GermerSied 300–1; *Poleckt* 1576 PMT X 108; *Polecken* 1578 Hart 454; *Polecken* 1600, *Podlegkenn* 1647, *Podtlecken* (!) 1657, *Podlecken* 1699 GermerSied 300–1; *Podleicken* 1789 Goldb I 164; *Podleiken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Podlicken* 1820 Wald 203; *Podleiken*, *Podleyki*, *Podleyk* ok. 1859 SzcześTeka 81–2; *Podleiken* — *Podlajki* 1879 KętN 205; *Podlajki* — *Podleiken* 1941 Choj 121; *Podleiken* — *Podlejski* 1946 Ley I 78; *Podleiken* — *Podlejski*, -*jek*, *podlejski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podlejski*, -*jek* 1981 WUN II 802. — Wieś miała dwie staroprus. n.: **Karnit-ai* oraz **Po-leik-e*; etymologię zob. *Karnity* i *Podlejski*. Formy z wtrąconym -*d-* pojawiły się pod wpływem j. polskiego. Utrwaliła się n. *Podlejski*. Lit.: GermerSied 300–1; Biolik, PMT X 108–9; PrzybBalt 220. RP

Podlelowie, przys., dawniej wś, częst., gm. Lelów, 15 km na pñn.-zach. od Szczekocin: *Podlelowie* 1877 Zin II 56; *Podlelowie* 1887 SG VIII 419; *Podlełów*, wś 1902 Przew II 75; *Podlelowie*, kol. I 1921 Sk III 141; *Podlelowie I*, pustk., *Podlelowie II*, kol. 1933 SkBy 1315; *Podlelowie*, -*wia*, cz. Staromieścia 1971 UN 35, 38; *Podlelowie*, -*wia* 1981 WUN II 802. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Lelowem*, zob. *Lelów*, z suf. -*e*, okresowo -*ów*. IN

Podlełów zob. **Podlelowie**

Podleńce, wś, biał., gm. Dobrzymiewo Kościelne, 9 km na pñn. od Białegostoku: *Подленцы*, urocz. 1878–86 Kond 160; *Podleńce*, urocz. 1902 SG XV/2, 469; *Podleńce*, kol. 1921 Sk V 16; *Podleńce*, wś 1967 SM 875; *Podleńce*, -*leńc* 1981 WUN II 802; gw. *podlency* (s kolonii *podlency*),

Podlesiany

podlenski. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Leńcami*, zob. *Leńce*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Kond 160. EB

Podlesiany, wś zaginiona, leżała w pow. zawierciańskim, w par. Włodowice, częst.: *Podlyeszany* (1386)XVI Matr IV/3, supl. nr 320; *Polleschani* (1391) KMłp IV 36; *Podleszany* 1470–80 DB II 216; *Podliessiany* 1537 Matr IV/3, nr 18909. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem*, z suf. *-'any*. Lit.: RKrak 128. IN

Podlesiany zob. **Podleszany** (1, 2)

Podlesice (1), wś, częst., gm. Kroczyce, 11 km na płn.-wsch. od Zawiercia: *Podlyeszycze* (1327) XVI ZDM VIII 345; *Podlessicze* 1435 Hel II nr 2605; *Podleschicze* 1439 ZDM II 311; *Podlyessycze* 1529 LR 112; *Podlieszycze* 1564 Lukrak II 92; *Podlieszicze* 1581 ŻDz XIV 76; *Podleszycze* 1629 RPobKr 173; *Podleszycze* 1680 Rej 176; *Podleszycze* 1787, *Podlesice* 1789 SHGKrMat 231; *Podlesice* 1839 MpKwat IV 5; *Podlesice* 1887 SG VIII 419; *Podlesice* 1952 UW 259; *Podlesice*, *-sic* 1981 WUN II 802; gw. *podleśice*, *-ic*, *podlejski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem*, z suf. *-ice*; n. określała pierwotnie ludzi osiadłych pod lasem, później osadę zamieszkaną przez nich. Lit.: RKrak 128. IN

Podlesice (2), dziś *Podlesice Drugie*, wś, kat., gm. Wolbrom, 6 km na płn.-wsch. od Wolbromia: *Podlesice* 1877 Zin II 56; *Podlesice*, wś i folw. 1902 Przew II 76; *Podlesice*, wś 1921 Sk III 74; *Podlesice A*, kol. 1933 SkBy 1315; *Podlesice II* 1952 UW 267; *Podlesice Drugie*, *-sic* *-gich*, *podlesicki* 1964 UN 11, 126; gw. *podleśice drugie*, *-ic* *-ix*, *podlejskil/podlajski*. — Człon drugi w n. zestawionej od liczebnika porządkowego *drugi*, też z literą *A* oraz cyfrą rzymską *II*. Lit.: RKrak 128. IN

Podlesice (3), wś, kiel., gm. Charsznica, 12 km na płn.-zach. od Miechowa: de *Podlesicz* (!) 1381, de *Podlesicz*, de *Podlese* 1385 Krak nr 1051, 3182, 3577; *Podlesicz* 1389 Krak nr 5211; *Podlyessicze* 1470–80 DB II 37; *Podleszycze* 1629 RPobKr 151; *Podleszycze* 1680 Rej 150; *Podlesie* 1748–49 SHGKrMat 230; *Podlesice* 1787 Spis 358; *Podlesie* 1789, *Podlesiec* 1790 SHGKrMat 230; *Podlesie* 1792 MpPerKr; *Podlesice* 1866 Miech 35; *Podlesie* al. *Podlesice*, folw. 1887 SG VIII 420; *Podlesice*, wś 1921 Sk III 70; *Podlesice I* 1952 UW 267; *Podlesice*, *-sic*, *podlesicki*

1964 UN 7, 79; gw. *podleśice*, *-ic*//*stara wieś*, *-y* *-fsi*, *podlejskil/podlajski*. — Okresowo n. *Podlesiec* (z suf. *-'ec*), *Podlesie* (wpływ n. m. typu *Podlesie*); w XX w. też zapis z cyfrą rzymską *I*. W gwarach oboczna n. *Stara Wieś*, od wyrażenia apelatywnego *stara wieś*. Lit.: RKrak 128; Kop-Kiel 27. IN

Podlesice A zob. **Podlesice** (2)

Podlesice Drugie zob. **Podlesice** (2)

Podlesice I zob. **Podlesice** (3)

Podlesice II zob. **Podlesice** (2)

Podlesie (1), cz. wsi Łachowo, dawniej wś, bydg., gm. Szubin: w polu pod Pisko ... w *Podlesiu* (1572)XVII Koz V 170; *Podlesie* 1846 KsP 517; *Podlesie* al. *Świerk*, niem. *Karlsfelde*, wś 1887 SG VIII 423; *Podlesie*, niem. *Karlsfelde* 1921 Sk X 91, 152; *Podlesie*, wś 1933 SkBy 1317; *Podlesie*, *-sia* 1971 UN 185, 33. — Od ap. *podlesie*. Obocznie n. *Świerk*, od ap. *świerk*. Nazwa niem. *Karlsfelde* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. ZZ

Podlesie (1a), wś, częst., gm. Kamienica Polska, 13 km na płd. od Częstochowy: *Podlesie*, kol. 1933 SkBy 1316; *Podlesie* 1961 Mp-25(Częstochowa); *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 803. IN

Podlesie (2), wś, częst., gm. Lelów, 6 km na płd.-zach. od Koniecpola: *Podlesse* 1325–27 MVat I 138; *Podlesze* 1376 Krak nr 36; *Podlyesze*, *Podleszycze* 1470–80 DB I 18, II 213; *Podlyessye*, *Podlyessye* 1529 LR 47, 221; *Podlieszycze* 1564 Lukrak II 91; *Podleszycze* 1581 ŻDz XIV 72; *Podlesie* 1629 RPobKr 167; *Podlesie* 1787 Spis 352; *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie* 1952 UW 130; *Podlesie*, *-sia*, *podleski* 1971 UN 35, 54; gw. *podlejsie*, *-a*, *podlejski*. Lit.: RKrak 128. IN

Podlesie (3), wś, gorz., gm. Drawno, 11 km na płd.-zach. od Drawna: *Horst* 1716–20, *Althorst* 1823 SHGNM(SchWand 129, 133); *Althorst* — *Podlesie*, *-sia*, *podleski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Podlesie* — *Althorst*, os. 1951 Rosp 245; *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 803. — Dawna n. niem. od ap. *Horst* 'kępa drzew', wtórnice z członem dyferencyjnym od przym. *alt* 'stary', dla odróżnienia od n. *Neuhorst*, pol. *Zgorzel*. Wieś założona przez Wedlów z Brzezin. Nazwa *Podlesie* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Podlesie (4), wś, gorz., gm. Lubiszyn, 9 km na pld.-wsch. od Mysłiborza: *Kossaethen* 1833 MpUMbl 1632; *Staffelder Kossäthen* przed 1944 SHGNM; *Staffelder Kossäthenfeld* — *Podlesie*, -a, *podleski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Podlesie* — *Staffelder Kossäthenfeld*, os. 1951 Rosp 245; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 803. — Dawna n. niem. od ap. *Kossäthen* 'zagrodnicy' (os. powstała po podziale gruntów zagrodniczych), z członem odróżniającym od n. sąsiedniej wsi *Staffelde*, pol. *Staw* (2). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podlesie*. BCz

Podlesie (5), cz. wsi Kuchary, dawniej wś, kal., gm. Gołuchów: in l. d. *Podliessie* versus *Sobothka* 1557 Koz V 170; *Podlesie* molendinum 1674 MKI(ASK 74, 140); *Podlesie* 1789 MKI(Tab 22, 124); *Podlesie Duch[owne]* 1791 Koz III 706; *Podlesie* 1846 KsP 324; *Podlesie*, wś 1887 SG VIII 423; *Podlesie*, wś 1933 SkBy 1317; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 803; *podleśe*, -śa, *podleski*. — Człon *Duchowne* oznacza, że osada była własnością duchownych. ZZ

Podlesie (6), os., dawniej wś, kal., gm. Żerków, 3,5 km na wsch. od Żerkowa: de *Podlesze* 1424 RWlkp II nr 1007; de *Podlesze* 1428, de *Podleszye* (1434)1436 KW IX 125, 410; de *Podleszye* (1478)XVIII SHGKI(AAP Kl. Ołobok C 21, 68); *Villa Podlyessye* 1510 NKs 145; *Podlesie* 1578 ŻDz XII 216; *Podlesie* 1618–20 PKal 177; *Podlasie* 1783–84 RejKor 788; *Podlesie* 1789 MKI(Tab 22, 22a); *Podlesie Stare*, niem. *Alt Podlesie*, folw. 1887 SG VIII 424; *Podlesie*, wś 1921 Sk X 70; *Podlesie*, -sia 1971 UN 79, 16. — Okresowo n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *stary*. ZZ

Podlesie (7), cz. Bukowna, dawniej wś, kat.: *Podlesie* 1877 Zin II 57; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie*, wś 1902 Przew II 76; *Podlesie*, wś 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 803; gw. *podlejsze*, -a, *podlejski*. Lit.: RKrak 128. IN

Podlesie (8), wś, kat., gm. Olkusz, 6,5 km na pln.-wsch. od Olkusza: *Podlesie* 1783–84 RejKor 377; *Wieś Podlasie* 1789 Lukrak I 167; *Podlesie*, pustk. 1790 SHGKrMat 231; *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie*, wś 1887 SG VIII 420; *Podlesie* 1921 Sk III 72; *Podlesie*, -sia, *podleski* 1964 UN 11, 93; gw. *podleśe*, -o, *podlejski*. — Dawniej

Podlasie, od ap. *podlasie* 'miejsce, okolica pod lasem'; wtórnice *Podlesie*, wskutek skojarzenia z ap. *podlesie*. Lit.: RKrak 128. IN

Podlesie (9), wś, kiel., gm. Bodzentyn, 2 km na pld. od Bodzentyna: *Podlesie*, folw. 1887 SG VIII 419; *Podlesie*, wś 1921 Sk III 82; *Podlesie*, wś 1933 SkBy 1315; *Podlesie*, -sia, cz. Psar-Katów 1966 UN 23, 12; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 804. Lit.: KopKiel 23. IN

Podlesie (10), kol., dawniej wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 23 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Podlesie*, folw. 1877 Zin II 57; *Podlesie*, wś 1887 SG VIII 419; *Podlesie*, wś 1902 Przew II 76; *Podlesie*, przys. 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, -sia, cz. Brzostkowa 1966 UN 19, 11; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 804. Lit.: KopKiel 23. IN

Podlesie (11), przys., dawniej wś, kiel., gm. Czarnocin, 11 km na pln.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Podlesie* 1877 Zin II 57; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie*, wś 1901 Przew II 76; *Podlesie*, wś 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, -sia, cz. Pełczysk 1969 UN 29, 29; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 804. Lit.: KopKiel 23. IN

Podlesie (12), dziś *Tychów pod Lasem*, cz. wsi Tychów Stary, dawniej wś, kiel., gm. Mirzec: *Podlesie*, folw. 1877 Zin II 57; *Podlesie*, folw. 1887 SG VIII 419; *Tychów pod Lasem* 1938 Mp-100(44–32); *Tychów-Podlesie* 1962 Mp-25(Hża); *Podlesie*, -sia, cz. wsi 1966 UN 20, 24; *Tychów pod Lasem*, kol. 1967 SM 1179; *Tychów pod Lasem* 1970 Mp-100(84.12.4); *Podlesie*, -sia, wś 1981 WUN II 804; po zmianie *Podlesie*, -a, cz. wsi 2005 DzU nr 264, poz. 2208; *Tychów pod Lasem* 2011 Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego nr 53, poz. 647. — Początkowo *Podlesie*. Wtórnie n. zestawiona; człon pierwszy zob. *Tychów* (1); człon drugi w formie wyrażenia przyimkowego *pod lasem*. Lit.: KopKiel 23. IN

Podlesie (13), wś, kiel., gm. Oleśnica, 12 km na pld.-zach. od Staszowa: *Podlese* 1405 Sand nr 384; *Podleszye* 1441 SHGSd(Ac of. 6, 242); *Podlyeschye* 1470–80 DB II 440; *Podleszye* 1481 SHGSd(AOV 6560, 346); *Podliessie* 1498 Matr II nr 1283; *Podlyesze* 1508 ŻDz XV 487; *Podlyeszye* 1529 LR 252; *Podlieszie* 1579 ŻDz XIV 226; *Podlesie* 1783–84 RejKor 311; *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie* 1952 UW 110; *Podlesie*, -sia, *podleski* 1966 UN 19, 83;

Podlesie

gw. *podlaşe, podleşa, podlaski*. — W gwarze *Podlasie*. Lit.: KSand 156; KopKiel 23. *IN*

Podlesie (14), wś, kiel., gm. Pierzchnica, 5 km na płn.-wsch. od Chmielnika: *Podlesie* 1787 Spis 345; *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie* 1952 UW 109; *Podlesie, -sia, podleski* 1966 UN 19, 20. Lit.: KopKiel 23. *IN*

Podlesie (15), wś, kiel., gm. Radoszyce, 13,5 km na pld.-zach. od Końskich: *Podlyeszye* 1504 Matr III nr 1240; *Podlessye* 1511–23 ŁLB I 645; *Podliesie* 1577 ŻDz XIV 283; *Podlesie* 1877 Zin II 57; *Podlesie* 1952 UW 117; *Podlesie, -sia, podlesiański* 1966 UN 24, 54. Lit.: KSand 156; KopKiel 23. *IN*

Podlesie (16), wś, kiel., gm. Solec-Zdrój, 13 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Podlesie*, folw. 1887 SG VIII 420; *Podlesie* 1902 Przew II 76; *Podlesie*, wś 1933 SkBy 1316; *Podlesie, -sia, podleski* 1966 UN 19, 39. Lit.: KopKiel 23. *IN*

Podlesie (17), wś, kiel., gm. Tuczępy, 6,5 km na pld.-wsch. od Szydłowa: *Podlesie* 1877 Zin II 57; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie* 1933 SkBy 1316; *Podlesie, -sia, podleski* 1970 UN 33, 61. Lit.: KopKiel 23. *IN*

Podlesie (18), wś, kiel., gm. Wodzisław, 17 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: *Podlesie*, kol. 1933 SkBy 1315; *Podlesie, -sia*, cz. Piotrkowic 1966 UN 21, 69; *Podlesie, -sia* 1981 WUN II 805. Lit.: KopKiel 23. *IN*

Podlesie (19), os. nieistniejąca, leżała w par. Grodziec, koniń.: *Podleszie* 1576 SHGKI(ASK 12, 611); *Podlesie* 1674 MKI(ASK 74, 165); *Podlesie*, os. 1887 SG VIII 419. *ZZ*

Podlesie (19a), wś, koniń., gm. Koło, 3,5 km na płn.-zach. od Koła: *Podlyeszye* 1476 Matr I nr 1351; *Podlyeszye ... Polyeszye*, villa 1511–23 ŁLB I 221; *Podliessie* 1579 ŻDz XII 235; *Podlesie* 1618–20 PKal 126; *Podlesie* 1839 MpKwat I 3; *Podlesie* 1887 SG VIII 423; *Podlesie, -sia, podlaski* 1970 UN 82, 24; gw. *podleşe, -śa, podleşski*. — Forma *Polesie* zanotowana na początku XVI w. jest wynikiem asymilacji grupy *-dl- > -l-* albo zamiany przyimka *pod* na *po*. *ZZ*

Podlesie (20), cz. Ratajowa, dawniej wś, krak., gm. Słomniki: *Podlesie* 1877 Zin II 57; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie*, wś 1902 Przew II 76; *Podlesie*, folw. 1933 SkBy 1315; *Podlesie, -sia*, cz. wsi 1964 UN 7, 47; *Podlesie, -sia* 1981 WUN II 805. *IN*

Podlesie (20a), wś, lub., gm. Kraśnik, 10 km na pld.-wsch. od Kraśnika: [*Podlesie*] XVI AtLu 40; *Podlesie* 1783–84 RejKor 368; *Podlesie* 1877 Zin II 57; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie, -sia*, cz. Kraśnika 1970 UN 112, 5; *Podlesie, -sia* 1981 WUN II 806. *IN*

Podlesie (21), wś, opol., gm. Cisek, 6,5 km na wsch. od Polskiej Cerekwi: *Podlesy* 1567 Urb I 225; in villa *Podlessi* 1652, *Podlessie, Podlesz* 1679, in villa *Podlesie* 1687/88 J II 12, 141, 159, 477; *Podlesh*, P. *Podlesie* 1736 MpWielOppol; *Podlesch*, poln. *Podlesie* 1783 Z II 310; *Podlesch, Podlesie* 1845 K 498; *Podlesie*, niem. *Podlesch* 1887 SG VIII 424; *Podlesie (Podlesch)* — *Unterwalden* 1939 Prus 59; *Unterwalden* — *Podlesie, -a, podleski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podlesie, -sia* 1981 WUN II 807. — Nazwa zmieniona jako *Podlesch*. Nazwę niem. *Unterwalden* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Podlesie*. Lit.: SNGŚI X 96–9; BorGŚI 82. *JCh*

Podlesie (21a), wś, opol., gm. Głuchołazy, 4,5 km na pld.-zach. od Głuchołazów: *Schoenwald* (villa) 1666/67 J I 594; *Schönwald* 1743 SNGŚI X 97; *Schoenwalde* 1784 Z III 374; *Schönwalde* 1845 K 606; *Schoenwalde* 1928 CdSil XXXIII 102; *Schönwalde* 1941 Wrzosek 15; *Schönwalde* — *Podlesie, -a, podleski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podlesie, -sia* 1981 WUN II 807. — Dawna n. niem. *Schönwald, Schönwalde* od przym. *schön* 'piękny, ładny' + *Wald* 'las'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Podlesie*. Lit.: SNGŚI X 97–9; BorGŚI 244. *JCh*

Podlesie (22), wś, piotr., gm. Zelów, 7 km na pld.-zach. od Zelowa: *Podlesie* 1827 Tabella II 99; *Podlesie* 1887 SG VIII 419; *Podlesie* 1921 Sk II 48; *Podlesie, -sia, podleski* 1974 UN 42, 45. *EB*

Podlesie (22a), wś, płoc., gm. Szczutowo, 15 km na płn.-zach. od Sierpca: *Salesie* 1564 ŻDz XII 304; *Zalesie* 1784 MpPerPł; *Zalesie* 1802–03 MpGillyPr; *Podlesie* 1825 Gawarecki 153; *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie* 1877 Zin II 57; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie* 1921 Sk I 162; *Podlesie* 1933 SkBy 1317; *Podlesie, -sia* 1981 WUN II 807. — Dawniej n. *Zalesie*, od wyrażenia przyimkowego *za lasem*, z suf. *-'e*. Od XIX w. *Podlesie*. Lit.: Koz VII 28, 269. *KZ*

Podlesie (23), wś, pozn., gm. Oborniki, 11 km na płn.-wsch. od Obrzycka: *Podlesche* 1425 Koz V 170; *Podlesze*, *Podlesky* 1430 RWlkp I nr 1362, 1363; *Podleszye* 1469 *Podlyesze* 1499, *Podlyessye*, *Podlesye* 1509 SHGPn III 709; *Podlyessye* 1510 NKs 79; *Podleschye* 1522, *Polessie* 1531, *Podliesssie* 1560, *Podlesie* 1577, *Podleszie* 1580 SHGPn III 709; *Podlesie* 1580 *ŻDz* XII 33; *Podlesie* 1622–24, *Podlesie* 1789 PPOzn (Tab 1, 31 i 6, 228v); *Podlesie* 1887 SG VIII 423; *Waldheide* 1913 MpMbl(3266) *Podlesie*, niem. *Waldheide*, wś 1921 Sk X 57, 59, 152; *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 807. — Okresowo forma *Polesie*. Nazwa niem. *Waldheide* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 709–10; PPOzn 232. ZZ

Podlesie (23a), wś, przem., gm. Lubaczów, 10 km na wsch. od Lubaczowa: *Reichau*, colonia 1794 Ga LI2; *Reichau*, wś 1888 SG IX 594; *Reichau* 1921 Sk XIII 7; *Reichau*, wś i dwór 1933 SkBy 1434; *Reichau* — *Podlesie*, *-a*, *podlesiański* 1949 MPol XXVII nr A-59; *Podlesie* 1952 UW 281; *Podlesie*, *-sia*, *podlesiański* 1966 UN 63, 6. — Dawna n. niem. *Reichau*, od n. os. *Reich* ‘bogaty’ Gott 484–5, z członem *-au*. Kolonię założył rząd austriacki po zajęciu starostwa lubaczowskiego (SG IX 595). Nazwa *Podlesie* nowa, wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Podlesie (24), wś, rad., gm. Radzanów, 15 km na płd.-zach. od Białoobrzegów: *Podlesie*, kol. 1902 Przew II 76; *Podlesie*, kol. 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, *-sia*, cz. Podgórzca 1964 UN 18, 9; *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 807. Lit.: KopRad 55. IN

Podlesie (24a), dziś *Podlesie Mleczkowskie*, wś, rad., gm. Zakrzew, 9 km na płn.-zach. od Radomia: *Podleszye* 1508 *ŻDz* XV 479; *Podlyesye* 1510 SHGSd(kartoteka); *Podlyesye* 1529 LR 409; *Podlesie*, wś 1887 SG VIII 419; *Podlesie*, kol. 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, *-sia*, *podleski*, wś 1970 UN 31, 57; *Podlesie*, *-sia*, kol. 1981 WUN II 807; po zmianie *Podlesie Mleczkowskie*, *-a* *-ego*, *podleski*, wś 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Człon odróżniający we współczesnej n. zestawionej od n. pobliskiej wsi *Mleczków*. Lit.: KSand 156; KopRad 55. IN

Podlesie (24b), wś, rzesz., gm. Grodzisko Dolne, 10 km na płd. od Leżajska: *Podlesie* 1938 Mp-100(48–35); *Podlesie*, przys. 1967 SM 878; *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 807. BCz

Podlesie (25), wś, skiern., gm. Biała Rawska, 5 km na płn. od Białej Rawskiej: *Podlesie* 1783–84 RejKor 777; *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie* 1887 SG VIII 419; *Podlesie* 1921 Sk I 175; *Podlesie* 1952 UW 105; *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 808. UW

Podlesie (26), os., dawniej wś, szczec., gm. Przelewice, 9,5 km na płd.-wsch. od Pyrzyce: *Fridrichswald* 1618 MpLub; *Friedrichswalde* 1789 MpGillyPom; *Friedrichswalde U.F.* 1834 MpUMbl 1151; *Friedrichswalde* — *Podlesie*, *-sia*, *podleski* 1948 MPol XXV nr 14; *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 808. — Dawna n. niem. od im. *Friedrich* (zapewne od cesarza Fryderyka Wielkiego) + *-walde*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podlesie*. BCz

Podlesie (27), wś, tarn., gm. Czarna, 16 km na płd.-wsch. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Browar* 1879 Mp-75(5/XXIV); *Podlesie*, wólka do Jastrząbki Starej 1887 SG VIII 422; *Podlesie*, przys. 1921 Sk XII 36; *Podlesie*, przys. 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, *-sia*, cz. Paszczyzny 1965 UN 55, 14; *Podlesie*, *-sia* 1981 WUN II 809. — Nazwa *Browar* w związku z browarem należącym do dworu w Żarówce. Pod koniec XIX w. majątek dworu został rozparcelowany i sprzedany. Lit.: Wnuk, Dwór w Żarówce, Nadwisłocze nr 3 (36), 2012, 24–26. IN/PS

Podlesie (28), wś, tarn., gm. Pilzno, 7 km na płn.-zach. od Pilzna: *Podlesie* 1794 Ga Hh1; *Podlesie*, przys. 1933 SkBy 1316; *Podlesie* 1952 UW 276; *Podlesie*, *-sia*, *podleski* 1965 UN 55, 38; gw. *podlejsze*, *-a*, *podleski*. IN

Podlesie (28a), cz. Podborza, dawniej wś, tarn., gm. Radomyśl Wielki: *Podlesie* 1578 *ŻDz* XIV 204; *Podlesie* 1662 *ŻDz* XV 56a; *Podlesie*, wś 1887 SG VIII 422; *Podlesie*, przys. 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, *-sia* 1966 UN 65, 57. Lit.: OPilz 46. IN

Podlesie (29), wś, tarnob., gm. Bogoria, 12 km na płn.-wsch. od Staszowa: *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie*, wś 1921 Sk III 121; *Podlesie* 1952 UW 128; *Podlesie*, *-sia*, *podleski* 1970 UN 33, 7. IN

Podlesie (30), wś, wałb., gm. Niemcza, 3 km na płd. od Niemczy: *villa Colmanni* ok. 1300 CdSil XIV 83; *Kunmansdorff* (1374) K 334; *Kuntzdorff* 1726 SGTS XXI/2, 168; *Kunsdorf* 1743 SNGŚI X 96; *Kunsdorf* 1783 Z I/4, 40; *Kunsdorf* 1845 K 334;

Podlesie

Kunsdorf 1883 SG IV 882; *Kunsdorf* 1941 Wrzosek 19; *Kunsdorf* — *Podlesie*, -a, *podleski* 1947 MPol XXV nr 124; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 810. — Łacińska forma *Villa Colmanni* jest kalką n. niem. *Kohlmansdorf*, od n. os. *Kohlmann*, *Kollman* FörstPN 372. Później n. niem. *Kunmansdorf*, od n. os. *Kunemann*, *Kuns* (: *Kuno*, *Konrad* Gott 310); obie n. z członem -dorf. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Podlesie*. Lit.: SGTS XXI/2, 168–70; SNGŚI X 96–9; Nieckula, OSG IV 93. JChIRP

Podlesie (30a), wś notowana do 1967 r., warsz., gr. Czosnów, 5 km na pld.-wsch. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Podlesie* 1887 SG VIII 419; *Podlesie*, wś i kol. 1921 Sk I 186, 187; *Podlesie*, wś i kol. 1933 SkBy 1317; *Podlesie* 1967 SM 878. UB

Podlesie (30b), cz. wsi Zakręta, okresowo wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski: *Polesie*, kol. 1921 Sk I 102; *Podlesie*, -sia, *podleski*, wś 1971 UN 182, 6; *Podlesie*, -sia, 1981 WUN II 810. — Dawniej *Polesie*, od ap. *polesie* ‘miejsce po wyciętym lesie; brzegi, krańce lasów’ SW IV 530. Wtórnie *Podlesie*. Lit.: Koz VII 28. AG

Podlesie (31), wś, zamoj., gm. Biłgoraj, 3 km na pld.-zach. od Biłgoraja: *Podlesie*, wś 1933 SkBy 1316; *Podlesie*, -sia, *podleski* 1967 UN 106, 11; *Podlesie*, -sia 1981 WUN II 810; gw. *podleśśe*, -śa, też: *budy*, -uf, *buzarski* (!). — Oboczna postać gw. *Budy*, zob. *Budy* (1). IN

Podlesie (32), dziś *Podlesie Duże* i *Podlesie Małe*, dwie wsi, zamoj., gm. Radecznica, 32 km na zach. od Zamościa: *Podlesie* 1786 MpPerLu; *Podlesie* 1827 Tabella II 98; *Podlesie* 1887 SG VIII 420; *Podlesie*, wś i folw. 1933 SkBy 1316; *Podlesie Duże* i *Podlesie Małe* 1952 UW 152; *Podlesie Duże*, -sia -żego, *Podlesie Małe*, -sia -lego, *podleski* 1967 UN 122, 26; gw. *podleśe duże*, -a -ego, *podlejski*; *podlejsze małe*, -a -ego, *podlejski*. — Wieś leży w okolicy lesistej. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. *duży*, *mały*. BCz

Podlesie zob. **Kniażyce**, **Korzecznik-Podlesie**, **Podjedle**, **Podlaski Wysokie**, **Podlesice** (3), **Podlesie Dębowe**, **Podlesie Kościelne**, **Podlesie Sławińskie**, **Podlesie Wysokie**, **Podleś**, **Podłożyny**, **Polesie** (12), **Stromiec-Podlesie**

Podlesie Cyr(z)kiewne zob. **Podlesie Kościelne**

Podlesie Dębowe, wś, tarn., gm. Żabno, 2,5 km na pld.-zach. od Żabna: *Podlesie* 1794 Ga Hh1; *Podlesie Dembowe* 1886 Bigo 149; *Podlesie Dębowe* 1887 SG VIII 422; *Podlesie* 1921 Sk XII 12; *Podlesie Dębowe* 1933 SkBy 1317; *Podlesie Dębowe*, -sia -wego, *podlesiański* 1964 UN 5, 23; gw. *podlejsze dembowe*, -a -ego, *podlejski*. — Początkowo *Podlesie*, później n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *dębowy*. IN

Podlesie Duchowne zob. **Podlesie** (5)

Podlesie Duże zob. **Podlesie** (32), **Stromiec-Podlesie**

Podlesie Górne zob. **Podlesie Wysokie**

Podlesie Kościelne, wś, pozn., gm. Mieścisko, 2,5 km na pld.-wsch. od Skoków: de *Podlesie* 1363 KW III 229; de *Podlesie* (1367), de *Podlesze* (1373)1714 KW VI 247, 274; de *Podlesze* 1397 Lek II nr 1052; in *Podlesie* (1436)1514 KW V 577; de *Podleszye* (1441)1585 KW X 228; in *Cyrkyewne Podlyeszye* 1446 SHGKl(PG 2, 203); *Cyrzquewnye Podlyeszye* 1449 Koz I 226; *Podlyeschye* 1511–23 ŁLB I 78; *Podliessie* 1580 ŻDz XII 153; *Podlesie Kościelne* 1618–20 PKal 209; *Podlesie* 1783–84 RejKor 37; *Podlesie Kościelne* 1887 SG VIII 423; *Podlesie Kościelne*, niem. *Kirchen Podlesche*, wś 1921 Sk X 108, 152; *Podlesie Kościelne*, wś 1952 UW 84; *Podlesie Kościelne*, -sia -nego, os. 1981 WUN II 810; po zmianie *Podlesie Kościelne*, -sia -nego, *podleski*, wś 2008 DzU nr 234, poz. 1586; gw. *podleśe wesi/podleśe kościelne*, -śa. — Początkowo *Podlesie*. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *cyrkiew* ‘świętynia, kościół’ Sstp II 218 i przym. *kościelny* ‘własność kościoła’, dyferencyjnymi wobec n. *Podlesie Wysokie*. Nazwa niem. *Kirchen Podlesche*, wprowadzona w okresie zaborów, jest kalką n. polskiej. Lit.: Koz V 170. ZZ

Podlesie Małe, wś, rad., gm. Stromiec, 14,5 km na wsch. od Białobrzegów: *Podlesie Małe*, -sia -lego, *podleski* 1964 UN 18, 8; *Podlesie Małe*, -sia -lego 1981 WUN II 811. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Stromiec-Podlesie*, człon drugi od przym. *mały*. Lit.: KopRad 55. UB

Podlesie Małe zob. **Podlesie** (32), **Podleś**

Podlesie Mleczkowskie zob. **Podlesie** (24a)

Podlesie Sławińskie, dziś *Podlesie*, wś, rad., gm. Wolanów, 9 km na pld.-zach. od Radomia:

Podlesie 1938 Mp-100(43–32); *Podlesie*, kol. 1967 SM 876; *Podlesie Sławieńskie, -sia -kiego, podleski* 1970 UN 31, 46; *Podlesie Sławieńskie, -sia -kiego* 1981 WUN II 811; po zmianie *Podlesie, -a, podleski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Początkowo i współcześnie *Podlesie*; okresowo n. zestawiona z przymiotnikowym członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Sławno*. Lit.: KopRad 55, 482. IV

Podlesie Stare zob. **Podlesie** (6)

Podlesie Wysokie, wś, poznań, gm. Mieścisko, 8 km na pld.-zach. od Skoków: de *Podlesze* 1399 Lek II nr 1231; de *Podlesze* 1434 KW V 540; in *Podleszye* 1445 SHGKI(PG 7, 119); de *Wysokye Podlyesy* 1497, de *Wysokye Podlasye* 1498 Bob nr 285, 267; *Podlyeschye vyschokye*, villa 1511–23 LLB I 77; *Podliessie Wisokie* 1580 ŻDz XII 154; *Podlesie Wysokie* 1620 MKI(Tab 11, 125); *Podlesie Wysokie (Górne)*, niem. *Sand-Podlesie*, wś 1887 SG VIII 424; *Podlesie Wysokie*, niem. *Hohenpodlesche* 1921 Sk X 108, 152; *Podlesie Wysokie* 1933 SkBy 1317; *Podlesie Wysokie, -sia -kiego* 1981 WUN II 811; gw. *p#odleśe wysoke, -śa -kigo*. — Dawniej *Podlesie*, później n. zestawiona z członami dyferencyjnymi od przym. *wysoki* i *górnny*. Przejściowa postać *Podlasie* z wyrównaniem do ap. *las*. Nazwa niem. *Hohenpodlesche* jest kalką n. polskiej. Lit.: Koz V 170. ZZ

Podlesiec, wś, gorz., gm. Dobiegniew, 8,5 km na pld.-wsch. od Dobiegniewa: *Waldowshof* XIX SHGNM(SpArz 84); *Ww Waldowshof* 1833 MpUMbl 1567; *Waldowshof* 1844 SHGNM(Top. stat. 75); *Waldowshof — Podlesiec, -śca, podlesiecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podlesiec, -śca* 1981 WUN II 811. — Dawna n. niem. od nazw. właścicieli, rodu *Waldow* + *-hof*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podlesiec*. BCz

Podlesiec zob. **Podlesice** (3)

Podlesina, wś, przem., gm. Narol, 6 km na pld.-zach. od Narola: *Podlesina*, grupa domów 1887 SG VIII 425; *Podlesina, -ny, podlesiński* 1965 UN 63, 26; *Podlesina*, przys. 1967 SM 879; *Podlesina, -ny* 1981 WUN II 811; gw. *podleśina, -y, podleśiński*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem*, z suf. *-ina*. BCz

Podlesisko zob. **Pomyków** (4)

Podlesk zob. **Podleck**

Podlesko, wś, kiel., gm. Krasocin, 10 km na pld.-wsch. od Włoszczowy: *Podlesko* 1791 MpPerSd; *Podlesko* 1877 Zin II 57; *Podlesko* 1887 SG VIII 425; *Podlesko* 1921 Sk III 140; *Podlesko, -ka, podleski* 1971 UN 35, 41. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem*, z suf. *-sko*. Lit.: KopKiel 23. IV

Podless zob. **Podleś**

Podleszany (1), wś, rzesz., gm. Mielec, 2 km na pld.-zach. od Mielca: *Podlyesszany* 1470–80 DB III 394; *Podleschany* 1474 Matr I nr 1162; *Podleschany ... Poleschany* (!) 1508 Matr IV/1, nr 251; *Podlyezany* 1508 ŻDz XV 468; *Podlyeszany* 1518 SHGSd(TP 22, 451); *Podleschany* 1529 LR 292; *Podieschani* 1536 ŻDz XV 503; *Podlieschany* 1581 ŻDz XIV 254; *Podleszany* 1887 SG VIII 425–6; *Podleszany* 1921 Sk XII 22; *Podleszany, -szan, podleszański* 1966 UN 65, 63. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lasem* (na zach. od wsi znajduje się duży obszar leśny), z suf. *-any*; n. określała pierwotnie grupę ludzi mieszkających pod lasem, później zamieszkaną przez nich osadę. Zapisy poświadczają gw. mieszanie szeregu *sz : ś*. Lit.: OPilz 46. IV

Podleszany (2), wś nieistniejąca, leżała w pow. opatowskim, w par. Słupia, tarnob.: *Podleszany* (1277)1717 KMłp I 110; *Podlesani* (1400) KMłp IV 70; *Podlyeszany* 1470–80 DB III 232; *Podlyeschany* 1508 ŻDz XV 459; *Podlyeshany* 1529 LR 30; *Podlyesyany* 1564–65 Lusand 329; *Podleszany* 1578 ŻDz XIV 194; *Podleszany* 1783–84 RejKor 238; *Podleszany* 1887 SG VIII 425. Lit.: KSand 157. IV

Podleszany zob. **Podlesiany**

Podleszyce zob. **Podlesice** (1, 3)

Podleś, dziś *Mały Podleś*, *Nowy Podleś* i *Wielki Podleś*, trzy wsi, gdań., gm. Kościerzyna, 6,5, 5,5 i 4 km na pld.-wsch. od Kościerzyny: *Polles, Podlitz* (1437/38) GZ 116, 117; *Polesie, Poliesie minor* 1534 InwWłoc 119; *Sainowy cum polyeszeye, S malogo polyeszaya* 1558, de *minori podlesze* 1561, *Maiori podlesze* 1568 WAPG I 67, 127, 142; *Gross Polliesche, Klein Pollesche* 1570 ŻDz XXIII 146–7; *Polesie maius, Polesie minus* 1596 Font I–III 296; *Polesie Male, Polesie oboje* 1648 RP 173; z *Polesia*, 1664 Font XXXII 265; *Polesie Wielkie, Polesie Male* 1682 Font V 95; *Klein Podles (Podlesie)* 1772 Zeit XV 84; *Gr. Polesie*, folw.,

Podleś

Kl. Polesie, wś 1789 Goldb II 186; *Gr., Kl. Podlesce* 1796–1802 MpSchröt IX; *Gr., Kl., Neu Podless* 1877, 1904 MpMbl(1974); *Gr. Podlese — W. Podlesie, Kl. Podlese — M. Podlesie* 1879 Kętn 25; *Podlesie Wielkie*, niem. *Gross Podless, Podlesie Male, Klein Podless* 1887 SG VIII 424; *Podles, Klein-*, fr. auch *Klein Polleschen, Mały Podlesie, Poldersee* seit 1905, fr. auch *Groß-Podles, Polesie, Polleschen, Groß-Polliesche* 1912 Bär 92, 93; *Podleś*, wś, niem. *Poldersee, Wielki Podleś*, os., *Mały Podleś*, niem. *Klein Podless, Nowe Podlesie*, niem. *Neu Podless* 1921 Sk XI 32, 85, 34, 81, 100; *Podlesie nowe (Neu-Podless)*, *Podlesie in. Polesi w. m. (Gr. Kl. Podless)* 1925 Krzep 92, 93; *Male, Nowe, Wielkie Podlesie* 1928 Pelp 397; *Mały Podleś*, o. dw., *Nowe Podlesie (Nowy Podleś)*, wś, *Podleś*, wś, *Wielki Podleś*, os. 1933 SkBy 998, 1144, 1160, 1822; *Wielki Podleś, Male Podlesie, Nowy Podleś* 1936 Mp-100(32–26); *Nowe Podlesie* 1952 UW 192; *Male Podlesie, -lego -sia, Nowe Podlesie, -wego -sia, Wielki Podleś, -kiego -sia* 1981, 1982 WUN II 397, 574, III 543; po zmianie *Mały Podleś, -ego -sia, Nowy Podleś, -ego -sia, podleski* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Dawniej n. *Podlesie, Polesie* (zapisana w formach zmienionych *Polles, Polleschen, Podless*), wtórnie z zanikiem wygłosowego *-e* (por. *Zamoście > Zamość*). Członny odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *minor, maior*, pol. *mały, wielki, nowy*. Nazwę niem. *Poldersee* wprowadziły władze zaboru pruskiego. Lit.: Breza, PMT I 95. WK

Podleś zob. Podłożyny

Podleśna (1), wś, kat., gm. Pilica, 12 km na pld.-zach. od Szczekocin: *Podleśna* 1952 UW 271; *Podleśna, -nej* 1981 WUN II 811. — Od przym. *podleśny* ‘leżący pod lasem’ SW IV 370. IN

Podleśna (2), wś, olszt., gm. Dobre Miasto, 8 km na pld.-wsch. od Dobrego Miasta: Nicolas Clunder, ville *Chunderswald* locatori, presencium exhibitori. LVII. mansos ad locandam ... villam (1362) MWrm II 346; *Clünderswalde* (1379), ville *Chunderswalde* 1388 MWrm V 57, 182; [*Chunderswald*] 1548, 1648 MWrm II 346, przyp. 1; *Klingerswald* 1615 RŁWrm 267; *Klingerswalde* 1755 MpEnd; *Klingerswalde* 1796–1802 MpSchröt XI; *Klingerswald* 1820 Wald 154; *Klingerswalde* 1883 SG VIII 154; *Klingerswalde — Wolkowo* 1946

Ley I 37; *Klingerswalde — Podleśna, -nej, podleski* 1947 MPol XXV nr 111; *Podleśna, -nej* 1981 WUN II 811. — Dawna n. niem. *Klünderswald* upamiętnia nazw. Mikołaja *Khundera/Kliündera* (: śrwniem. *klunderen* ‘hałasować, stukać; wyzywać’ Gott 293), por. pierwszy zapis + *Wald* ‘las’. W XV–XVII w. nazwa wsi uległa zmianie na *Klingerwalde*, wskutek adideacji do n. os. *Klinger* Brech II 62. Przejściowa n. *Wolkowo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podleśna*. RP

Podleśna Wola, dziś *Podleśna Wola*, wś, i *Podleśna Wola Górna*, os., dawniej wś, kiel., gm. Miechów, 6 km na pñ. od Miechowa: *Wola* 1360 ZDM I 123; *Wola* 1369 KMłp III 230; *Vola Prossca* 1376 Krak nr 275; *Pstroszkauola* 1387 ZDM I 238; *Vola Podlesna* 1390 Krak nr 5444; *Vola dicta Podleszna* 1392 ZDM I 253; *Wola Podlessca* 1398 Krak nr 7006; *Podlesna Wola* (1400)1634 ZDM IV 328; *Podlesna Wołya, Wołya Podlyeszna, Podlyeszna Wołya* 1470–80 DB III 19, 22, 25; *Vołya Podlyesna* 1529 LR 185; *Podliesna, Podliesnia Wolia* 1564 Lukrak I 114, II 70; *Podleszna Wola* 1581 ŻDz XIV 92; *Podlesna Wola* 1629 RPobKr 141; *Podlesna Wola* 1783–84 RejKor 265; *Podleśna wola* 1787 Spis 334; *Wola Podleśna* 1866 Miech 34; *Podleśne Wola*, wś 1887 SG VIII 425; *Podleśna Wola*, wś 1902 Przew II 76; *Podleśna Wola Dolna, Podleśna Wola Górna*, dwie wsi 1921 Sk III 71; *Podleśna Wola* 1952 UW 267; *Podleśna Wola, -nej -li, wolski*, wś, *Podleśna Wola Górna, -nej -li -nej*, cz. *Podleśnej Woli* 1964 UN 7, 87; *Podleśna Wola, -nej -li, Podleśna Wola Górna, -nej -li -nej* 1981 WUN II 811. — Dawniej n. *Wola, Wola Proska, Pstroska Wola*, od ap. *wola* i od n. wsi *Pstroszyce*, leżącej w pobliżu; później n. *Wola Podleśna, Wola Podleska*, z drugim członem od przym. *podleśny*, też ze zmianą szyku członów. W XX w. nazwa z członami odróżniającymi od przym. *dolny, górny*. Lit.: RKrak 188; KopKiel 23. IN

Podleśne (1), wś zaginiona, leżała w pow. radomskim, w par. Kowala-Stępcocina: *Podlyeszne*, villa sub parochia de Cowalye 1470–80 DB II 521. — Od przym *podleśny*. Lit.: KSand 157. IN

Podleśne (2), os., dawniej wś, suwał., gm. Krukłanki, 18 km na pñ.-wsch. od Giżycka: *Knobbenort* 1705 Kętl 543; *Knobbenorth* 1785 Goldb III 96; *Knobbenorth* 1796–1802 MpSchröt XII; *Knobbenorth* 1883 SG IV 198; *Knobbenort —*

Podleśne 1946 Ley I 119; *Knobbenort* — *Podleśne*, -ego, *podleśniński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podleśne*, -nego, wś 1981 WUN II 811; po zmianie *Podleśne*, -ego, os. 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Dawna n. niem. od n. os. *Knob(be)* Brech II 73 + *Ort* 'miejsce, miejscowość'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podleśne*. RP

Podleśne Wola zob. **Podleśna Wola**

Podleśniakowizna, dziś *Skazówka*, przys. Leśniakowizny, dawniej wś, warsz., gm. Wołomin, 2,5 km na pld.-wsch. od Wołomina: *Podleśniakowizna* 1921 Sk I 146; *Podleśniakowizna*, wś 1933 SkBy 1318; *Podleśniakowizna* 1967 SM 879; *Skazówka* 1973 Mp-25(263.41); *Skazówka* 1991 Mp-50(N-34-139-B). — Od wyrażenia przyimkowego *pod Leśniakowizną*, zob., w wyniku derywacji paradygmatycznej. *Skazówka* to pierwotnie n. karczny, por. może ap. *wskazówka*. Lit.: Karaś, *Podgóra* 22; Safarewiczowa, -izna 56. UB

Podlewkowie, wś, biał., gm. Narewka, 16,5 km na pñ.-wsch. od Hajnówki: z uroczyska *Pod Lewkowa*, *Pod Lewkowem* 1795 Kond 160; *Podlewkowie*, urocz. 1887 SG VIII 426; *Podlewkowie*, wś 1921 Sk V 9; *Podlewkowie* 1933 SkBy 1318; *Podlewkowie*, -wia 1981 WUN II 811; gw. *podłękońell/hałuby*, -ou, *hałubowski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Lewkowem*, zob. *Lewkowo*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Oboczna forma gw. *Hałuby* od nazw. *Hałub* (występującego wcześniej w tej wsi), w formie pluralnej. Lit.: Kond 160. EB

Podlindowo, wś, skiern., gm. Mszczonów, 8,5 km na pld. od Mszczonowa: *Podlindowo* 1921 Sk I 14; *Podlindowo* 1952 UW 11; *Podlindowo*, -wa, *podlindowski* 1971 UN 126, 23. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Lindowem*, zob. *Lindów* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podlinówek, wś, rad., gm. Zwoleń, 6 km na pñ.-zach. od Zwolenia: *Podlinów* 1915 Mp-75 (A/XXV); *Podlinówek* 1937 Mp-100(43-33); *Podlinówek* 1967 SM 879; *Podlinówek*, -wka, cz. Mostek 1970 UN 36, 25; *Podlinówek*, -wka 1981 WUN II 811. — Początkowo *Podlinów*, od wyrażenia przyimkowego *pod Linowem*, por. *Linów* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej, później z suf. -ek. Lit.: KopRad 55. IN

Podlipce, os., dawniej wś, szczec., gm. Węgorzyno, 7,5 km na pñ. od Ińska: *Pipstock*, wś

opuszczona 1485, *Pipstockch* 1536 SHGNM (SchmidtBorne II 513); *Piepstock* 1608 SHGNM (EickstedtB 249); *Piepstock* 1718 SHGNM (Schwartz VII 142); *Piepstock*, huta szkła po 1750 MpSchm; *Piepstock*, kol. ok. 1780 SHGNM (Hoff 52); *Pipstock* 1789 MpGillyPom; *Piepstock* 1834 MpUMbl 1063; *Piepstock* 1887 SG VIII 93; *Piepstock* — *Podlipce*, -piec, *podlipiecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Podlipce* — *Piepstock* 1951 Rosp 246; *Podlipce*, -piec 1981 WUN II 812. — Dawna n. niem., od śrdniem. *pipe* 'rura' i *stok* 'studnia', por. też śrdniem. *piepen-born* Lübben 276, 381, oznaczała miejsce, gdzie znajdowała się studnia, do której doprowadzano wodę rurami. Nazwę *Podlipce* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Podlipie (1), wś, kat., gm. Bukowno, 3 km na pñ.-zach. od Bukowna: *Bukowno-Podlipie*, kol. 1921 Sk III 72; *Bukowno-Podlipie*, kol. 1933 SkBy 198; *Podlipie* 1933 Mp-100(47-29); *Podlipie* 1952 UW 263; *Podlipie*, -pia, *podlipski* 1964 UN 11, 121. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Bukowno* (2), człon *Podlipie* od wyrażenia przyimkowego *pod lipiem*, por. ap. *lipie* 'lasek lipowy' Sstp III 51, w wyniku derywacji paradygmatycznej. IN

Podlipie (2), przys., dawniej wś, kiel., gm. Włoszczowa, 3 km na pld.-wsch. od Włoszczowy: *Podlipie* 1877 Zin II 57; *Podlipie* 1887 SG VIII 427; *Podlipie*, wś 1902 Przew II 76; *Podlipie*, wś 1921 Sk III 144; *Podlipie*, tartak 1933 SkBy 1318; *Podlipie*, -pia, cz. Wiśniowej Woli 1971 UN 35, 76; *Podlipie*, -pia 1981 WUN II 812. Lit.: KopKiel 23. IN

Podlipie (3), cz. Dębina, dawniej wś, lub.: *Podlipie* 1827 Tabella II 99; *Podlipie*, wś 1902 Przew II 76; *Podlipie*, leśn. 1921 Sk IV 70; *Podlipie*, leśn. 1933 SkBy 1318; *Podlipie*, -pia, cz. mta 1972 UN 142, 6; *Podlipie*, -pia 1981 WUN II 812. IN

Podlipie (4), wś, tarn., gm. Bolesław, 12 km na pñ.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: *Wież Podlipie* 1660-64 Lusand II 83; *Podlipie* 1674 ŻDz XV 56a; *Podlipie* 1887 SG VIII 427; *Podlipie Dębowe* 1921 Sk XII 12; *Podlipie* 1933 SkBy 1318; *Podlipie*, -pia, *podlipski* 1964 UN 5, 6. — Przejściowo n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *dębowy*. IN

Podlipina

Podlipina, cz. wsi Lipina, okresowo wś, biał., gm. Sokółka: *Podlipina*, urocz. 1887 SG VIII 427; *Podlipina*, wś 1921 Sk V 77; *Podlipina* 1933 SkBy 1318; *Podlipina*, wś 1967 SM 879; *Podlipina*, -ny 1981 WUN II 812. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Lipiną*, zob. *Lipina* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podlipki zob. **Czuprynowo**

Podlipne zob. **Kulesze Podlipne**

Podlipno zob. **Kulesze Podlipne**

Podlodowie, cz. Obręcznej, dawniej wś, tarnob., gm. Sadowie: *Podlodow* (1395), *Podlodow* (1397) KMłp IV 51, 57; *Podlodow* (1400)1537 ZDM VI 171; *Podlodow* 1414 KMłp IV 144; *Podlodow* 1418 Sand nr 802; *Podlodow* 1422 ZDM II 16; *Podlodow* 1424 CdP III 387; *Podlodow* 1473 SHGSd(TerrCrac 152, 358); *Podlyodow* 1564–65 Lusand 332; *Podlodow* 1578 ŻDz XIV 184; *Podlodow* 1783–84 RejKor 308; Obręczna z *Podlodowem* 1787 Spis 388; *Podlodów*, wś 1887 SG VIII 430; *Podlodowie*, wś 1933 SkBy 1319; *Podlodowie*, -wia 1966 UN 27, 52. — Może od wyrażenia przyimkowego *pod lodem*, z suf. -ów. Wtórnie zmiana rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: KSand 157; Nieckula, -ov- 158. IN

Podlodowo zob. **Poladowo**

Podlodów (1), os., dawniej wś, lub., gm. Ułęż, 18 km na pld.-wsch. od Ryk: *Villa nowa Podlodow* 1564–65 Lusand 180; *Podliodow* 1569 ŻDz XIV 333; *Podlodow* 1787 Spis 421; *Podlodów* 1887 SG VIII 431; *Podlodów*, folw. 1933 SkBy 1319; *Podlodów*, -dowa, cz. *Podlodówki* 1972 UN 142, 22; *Podlodów*, -dowa 1981 WUN II 812. — Zapewne od wyrażenia przyimkowego *pod lodem*, z suf. -ów. Lit.: KStęż 97; Nieckula, -ov- 158. IN

Podlodów (2), wś, zamoj., gm. Łaszczów, 19 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Pollodow* 1439, *Podlodow* 1469 AGZ XIX nr 1763, 1910; *Polodow* 1531, *Podlodow* 1578 ŻDz XVIII/1, 243, 211; *Podlodów* 1681–82 Rejbełs 27; *Podlodow* 1751 Tarszel 159; *Podlodów* 1827 Tabella II 99; *Podlodów* 1887 SG VIII 430; *Podlodów*, -dowa, *podlodowski* 1970 UN 120, 15; gw. *podloduf*, -dowa, *pułlodofski*. BCz

Podlodów zob. **Podlodowie**

Podlodówek, wś, lub., gm. Michów, 14 km na pld.-zach. od Kocka: *Podlodówek* 1877 Zin II 58;

Podlodówek 1887 SG VIII 431; *Podlodówek*, kol. 1902 Przew II 76; *Podlodówek*, wś 1921 Sk IV 57; *Podlodówek*, kol. 1933 SkBy 1319; *Podlodówek* 1952 UW 141; *Podlodówek*, -wka, *podlodowski* 1969 UN 113, 19. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lodem*, z suf. -ówek, lub od n. wsi *Podlodów* (1), z suf. -ek. IN

Podlodówek zob. **Podlodówka**

Podlodówka, wś, lub., gm. Ułęż, 18,5 km na zach. od Kocka: *Podlodowek* 1783–84 RejKor 359; *Podlodowek* 1787 Spis 421; *Podlodowek* 1827 Tabella II 99; *Podlodówka* 1870 Cat 41; *Podlodówek* 1877 Zin II 58; *Podlodówek* al. *Podlodówka* 1887 SG VIII 431; *Podlodówka* 1902 Przew II 77; *Podlodówka* 1952 UW 145; *Podlodówka*, -ki, *podlodówczański* 1972 UN 142, 22. Od n. m. *Podlodów* (1), z suf. -ek, później -ka. IN

Podlubień, wś, piotr., gm. Sulejów, 5,5 km na pld.-zach. od Sulejowa: *Łęczno-Podlubień* 1921 Sk II 74; *Podlubień* 1937 Mp-100(43–29); *Podlubień* 1952 UW 97; *Podlubień*, -nia, *podlubieński* 1974 UN 46, 41; gw. *podluśnił/podluśniło*, *podluśniński*. — Początkowo n. zestawiona *Łęczno-Podlubień*; człon pierwszy od n. m. *Łęczno* (3), człon drugi od wyrażenia przyimkowego *pod Lubieniem*, zob. *Lubień* (7), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Współcześnie nastąpiła elipsa pierwszego członu. W postaciach gw. podwyższenie artykulacji -eN- > -iN-. EB

Podlubomierz, cz. Żerosławic, dawniej wś, krak., gm. Raciechowice: [*Podlubomierz*] XVI AtKr 273; *Podlubomierz*, cz. Żerosławic 1887 SG VIII 431; *Podlubomierz*, przys. 1933 SkBy 1319; *Podlubomierz*, -rza, cz. wsi 1964 UN 8, 103; *Podlubomierz*, -rza 1981 WUN II 813. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Lubomierzem*, zob. *Lubomierz* (4), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 36. IN

Podluniewo zob. **Południowo**

Podła Góra, wś, ziel., gm. Skape, 17 km na pld.-zach. od Świebodzina: *Padlagora* 1207 KŚI II 280, faks. XIV; *Padlagora* al. nom. *Steynbach* (1208) Reg nr 124; *Steinbac* 1267 SuR IV 15; *Steinbach* 1670, *Stainbach* 1679, *Steinbach* 1689/88 J III 99, 264, 653; *Steinbach* 1739 MpWielGlog; *Steinbach* 1823 MpUMbl 2123; *Steinbach* — *Podła Góra*, -lej -ry, *podlogórski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pod-*

la Góra, -lej -ry 1981 WUN II 813. — Od przym. *podly* i ap. *góra*. Nazwa niem. *Steinbach*, od *Stein* 'kamień' + *Bach* 'źródło'. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Podla Góra*. JCh

Podlaszcze, wś, sier., gm. Łask, 3 km na pld.-zach. od Łasku: *Podlaszcze* 1929 Mp-100(42-28); *Podlaszcze*, kol. 1933 SkBy 1319; *Podlaszcze*, kol. 1967 SM 880; *Podlaszcze, -cza* 1981 WUN II 813. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Łaskiem*, zob. *Łask*, z suf. -'e. EB

Podlatki, dziś *Podlatki Duże* i *Podlatki Male*, dwie wsi, łomż., gm. Kołaki Kościelne, 7 km na pñ.-wsch. od Zambrowa: *Lesnyewo* 1469 SHGMz(MK 5, 124v); Andree Podlatak Kola-kyowsky de *Lesnyewo* 1471 SHGMz(MK 6, 3); n. Pothladek de *Lesznyewo* 1474 SHGMz(MK 6, 61 61v); *Lesnyewo* 1485 SHGMz(MK 6, 176v); *Podlathki* 1508, 1509 SHGMz(PT 1, 386); *Podlathky Lesnyewo* 1521 SHGMz(Ep. 204, 135); *Podlatki Liesniewo* 1578 ŻDz XVI 381; *Podlatki Leśniewo* 1783 MpPerMz; *Podlatki Male*, *Podlatki Wielkie* 1783–84 RejKor 392; *Podlatki duże*, *Podlatki male* 1827 Tabella II 99; *Podlatki-Leśniewo*, *Podlatki Male* 1887 SG VIII 431; *Podlatki Duże*, *Podlatki Male* 1921 Sk V 51; *Podlatki Duże, -tek -zych*, *Podlatki Male, -tek -lych* 1981 WUN II 813. — Dawniej n. *Leśniewo*, od n. os. *Lesień* SSNO III 246–7 lub od przym. *leśny*, z suf. -ewo. Później n. *Podlatki*, od n. os. *Podlatak* (por. zapisy z XV w.), w l. mn., także n. zestawiona *Podlatki-Leśniewo*. Współcześnie dwie wsi: *Podlatki Duże* i *Podlatki Male*, z członami odróżniającymi od przym. *duży*, *mały*. Książę Bolesław IV w 1435 r. nadał 15 włók lasu Łętowo Bartłomiejowi z Kruszewia, na których po odsprzedaży w 1462 r. powstała wieś Leśniewo. Lit.: WiśnŁomż 64; BrodzŁomż 145; ZMaz 240. UB

Podlawki, os., dawniej wś, olszt., gm. Barciany, 8,5 km na pñ.-zach. od Kętrzyna: *Podlawken* 1370 Ger 127 (tu?); *Poglawke* 1437 GZ 71; *Podlacken*, dobro 1780 HAPr IV 335; *Podlacken* 1796–1802 MpSchröt XI; *Podlacken* 1887 SG VIII 411; *Podlechy* — *Podlacken* 1941 Choj 121; *Podlacken*, *Podlachen* — *Podlachno*, dw. 1946 Ley I 33; *Podlacken* — *Podlawki, -wek*, *podlaweck* 1948 MPol XXVI nr 59; *Podlawki* — *Podlacken*, wś 1951 Rosp 246; *Podlawki,*

-wek 1981 WUN II 813. — Według historyków wieś lokowana w 1379 r. Dawniej n. prus. **Pōd-lauk-ai*, od **pōd-*, por. prus. n. *Poden*, od *podalis* 'stłuczony garnek?', lit. *puodas*, łot. *puods* 'garnek gliniany', lub może od n. os. **Pōdis*, por. lit. n. os. *Puōdžius* (: *puōdžius* 'garniarz') Lpvž II 534, lit. n. m. *Puodžiālaukē*, *Puōd-iškiai* SESmocz 489, też n. *Pothlack* Błażienė II 157 i **lauks* 'pole'. Forma *Podlachen* wskazuje na łączenie n. ze stp. określeniem Polaków *Lachy*, zob. n. *Podlechy*, *Podlachno*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podlawki*, która jest substytucją fonetyczno-fleksyjną n. pruskiej (regularna adaptacja *-lauks* > niem. *-lacken* > pol. *-lawki*). Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 217; Ger 127; PrzybBalt 221. RP

Podlazię (1), cz. Stanowisk, dawniej wś, kiel., gm. Mniów: *Podlazię* 1827 Tabella II 99; *Podlazię* 1877 Zin II 58; *Podlazię*, wś 1902 Przew II 77; *Podlazię*, wś 1933 SkBy 1319; *Podlazię, -zia*, cz. wsi 1966 UN 24, 71; *Podlazię, -zia* 1981 WUN II 813. — Od wyrażenia przyimkowego *pod lazem*, z suf. -'e, por. *laz* 'grunt uprawny w miejscu wyrobionym w lesie, czyli wyciętym i wypalonym' Sstp IV 105. Lit.: KopKiel 29. IN

Podlazię (2), wś, kiel., gm. Suchedniów, 4 km na pld. od Suchedniowa: *Podlazię-Loncz*. 1914 Mp-75(2/XXIII); *Łącz.-Podlazię* 1929 Mp-100(45–31); *Podlazię* 1952 UW 115; *Podlazię, -zia*, *podlaziński* 1966 UN 23, 37; *Podlazię, -zia* 1981 WUN II 813. — Początkowo n. zestawiona *Podlazię-Łączna*, człon drugi od n. wsi *Łączna* (1). Lit.: KopKiel 29. IN

Podlazię (3), cz. Dąbia, dawniej wś, kiel., gm. Włoszczowa: [*Podlazię*] XVI AtSd 151; *Podlazię* 1673 ŻDz XV 57a; ku *Podlaziu* 1790, *Podlazię Kossowskie* 1791 SHGKrMat 231; *Podlazię* 1827 Tabella II 99; *Podlazię Kossowskie*, os. 1877 Zin II 58; *Podlazię Kossowskie*, wś 1887 SG VIII 432; *Podlazię* 1902 Przew II 77; *Podlazię*, wś 1933 SkBy 1319; *Podlazię, -zia* 1971 UN 35, 26. — W dawnych zapisach z przymiotnikowym członem odróżniającym od n. wsi *Kosów*, dziś *Kosów* (1), leżącej w pobliżu. IN

Podlazię Kossowskie zob. **Podlazię** (3)

Podlaziiska, wś, kiel., gm. Brody, 10 km na pld.-wsch. od Starachowic: *Łaziska* 1938 Mp-100(44–32); *Podlaziiska* 1971 Mp-100(84.12.4); *Podlaziiska, -zisk* 1981 WUN II 813. — Pierwotna

Podlázówek

n. *Łaziska*, ponowiona z n. lasu, por. *Łaziska* 1938 Mp-100(44–32). Później n. *Podláziska*, od wyrażenia przyimkowego *pod Łaziskami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB/PS

Podlázówek, wś notowana do 1967 r., siedl., gr. Sterdyń, 17 km na pld.-zach. od Ciechanowca: *Podlázówek* 1921 Sk IV 104; *Podlázówek* 1933 SkBy 1319; *Podlázówek* 1967 SM 880. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Łazówkiem*, zob. *Łazówek*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podlazy zob. **Psary** (6)

Podłaki zob. **Podjezioro**

Podłęcze (1), wś, skiern., gm. Słupia, 12,5 km na pln.-wsch. od Brzezin: *Podłęcze* 1887 SG VIII 432; *Podłęcze* 1921 Sk I 177; *Podłęcze* 1952 UW 105; *Podłęcze*, -cza 1981 WUN II 814. — Od wyrażenia przyimkowego *pod łęgiem/pod łęgiem*, por. ap. *łęk* 'załom, zakole rzeki' SW III 808, z suf. -'e. UW

Podłęcze (2), wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 6 km na pln. od Góry Kalwarii: *Wólka Brzeskich* 1576 ŻDz XVI 214; *Podłęcze* 1827 Tabella II 99; *Podłęcze* 1839 MpKwat IV 4; *Podłęcze* i *Podłęcze Wólczyńskie*, wś włośc. 1887 SG VIII 432; *Podłęcze Brzeskie*, *Podłęcze Wólczyńskie* 1921 Sk I 41; *Podłęcze Brzeskie*, *Podłęcze Wólczyńskie*, dwie wsi 1933 SkBy 1319; *Podłęcze Brzeskie* 1952 UW 24; *Podłęcze*, -cza, *podlęccki* 1971 UN 136, 13; *Podłęcze*, -cza, wś, *Podłęcze Brzeskie*, -czakiego, *Podłęcze Wólczyńskie*, -czakiego, dwie cz. wsi *Podłęcze* 1981 WUN II 813–4. — Dawniej n. *Wólka Brzeskich*; człon pierwszy od *wólka* (: *wola*), człon drugi od n. os. *Brzeski* SSNO I 262, por. też n. sąsiedniej wsi *Brzeście*. Od XVIII w. *Podlęczel*/*Podłęcze*. Okresowo dwie wsi: *Podłęcze Brzeskie* i *Podłęcze Wólczyńskie*; przymiotnikowy człon drugi od n. m. *Wólka Dworska*. UB

Podlęcz, wś, siedl., gm. Maciejowice, 10 km na pld.-zach. od Łaskarzewa: *Podlansze* 1413 Sand nr 600; *Podlanze* 1419 ZDM V 227; *Podlazuje* 1508 ŻDz XV 477; *Podlęcze* 1529 LR 408; *Podleze* 1564–65 Lusand 203; *Podlęcze* 1569 ŻDz XIV 338; *Podlęcze* 1783–84 RejKor 363; *Podlęcze* 1787 Spis 423; *Podlęcz* 1877 Zin II 58; *Podlęcze* al. *Podlęcz* 1887 SG VIII 432–3; *Podlęcz* 1902 Przew II 77; *Podlęcz* 1952 UW 7; *Podlęcz*, -ża, *podlęski*, wś, *Kolonia Podlęcz*, -nii-ża, cz. *Podlęcza* 1971 UN 124, 19; *Kolonia Podlęcz*, -nii-ża, *Podlęcz*, -ża, dwie wsi

1981 WUN II 125, 814; *Kolonia Podlęcz*, po zmianie *Podlęcz*, -ża, *podlęski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej n. *Podlęcze*, od ap. *podlęcze* 'miejsce w pobliżu łągi' Sstp VI 289, ze zmianą rodzaju gramatycznego nijakiego na męski. Człon pierwszy w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KStęż 97; BańMorf 62. IN

Podlęcz zob. **Podłęcze** (7)

Podłęcze (1), wś, kiel., gm. Pińczów, 5 km na pln.-wsch. od Pińczowa: *Podluzze* (1213) Kkk I 14; *Podlanze* (1385) Kkk II 105; *Podlansze* 1396 Sand nr 70; *Podlansze* 1399 Krak nr 8834; *Podlansze* 1413, *Podlanze* 1423 Sand nr 600, 953; *Podlansze* 1470–80 DB I 460, III 132; *Podlęcze*, *Podlesze*, *Podlesze* 1529 LR 152, 309, 382; *Podleze* 1579 ŻDz XIV 220; *Podłęcze* 1783–84 RejKor 255; *Podłęcze* 1827 Tabella II 99; *Podłęcze* 1887 SG VIII 432; *Podłęcze* 1921 Sk III 105; *Podłęcze*, -ża, *podlęski* 1969 UN 29, 30; gw. *poduęcze*, -a, *poduęski*. — Od ap. *podlęcze*. W najstarszym zapisie *u* może być znakiem graficznym samogłoski nosowej lub też głoski *u*, por. *łęg*//*ług*. Lit.: KSand 157; KopKiel 23. IN

Podłęcze (2), wś, koniń., gm. Świnice Warckie, 11 km na pld.-zach. od Łęczycy: *Podlęcze*, *Podlansze* 1511/12 VisitGn 255, 275 (tu?); *Podłęcze* 1576 ŻDz XIII 71; *Podłęcze* 1783–84 RejKor 92; *Podłęcze* 1827 Tabella II 99; *Podłęcze* 1887 SG VIII 432; *Podłęcze* 1921 Sk II 123; *Podłęcze*, -ża, *podlęski* 1972 UN 43, 26; gw. *poduęcze*, -za, *poduęski*. — Wieś leży na prawym brzegu Kanahu Królewskiego. EB

Podłęcze (2a), wś zaginiona, leżała prawdopodobnie nad Nerem w par. Dąbie, koniń., gm. Olaszówka: Krzewo ... Raszlye Nobilium ... *Podlęcze*, *Podlansze* 1511/12 VisitGn 255, 275 (tu?); *Podleze* 1576 ŻDz XIII 76; villae ... videlicet Krzewo ey *Podleze* 1511–23 ŁLB II 441, 442; *Podłęcze*, wś zaginiona 1887 SG VIII 432. EB

Podłęcze (3), wś, krak., gm. Alwernia, 17 km na pld.-wsch. od Chrzanowa: *Podłęcze* 1783–84 RejKor 298; *Podlęcze* 1787 MpPerKr; *Podłęcze* 1855 Stup 164; *Podłęcze* 1887 SG VIII 433; *Podłęcze* 1921 Sk XII 10; *Podłęcze*, -ża, *podlęski* 1964 UN 4, 8; gw. *poduęcze*, -o, *poduęski*. — Wieś leży nad Wisłą, na terenie podmokłym. Lit.: RKrak 128. IN

Podłęcze (4), wś, krak., gm. Niepołomice, 5 km na pld.-zach. od Niepołomic: de *Podluse* (1229)

KTn 23; *Podlanse* (1238) CdP III 18; *Podlanze* 1242, *Podlanse* (1253) KMłp II 65, 92; de *Poslasza* (!) 1451 SHGKr(kartoteka); *Podlazye*, *Podlansze*, *Podlyansze*, *Pothlanze*, *Podlanze*, *Podlansze*, *Podlaze* 1470–80 DB I 31, 127, II 165, III 218, 285; *Podlaze* 1529 LR 234; *Podlicze* 1564 Lukrak I 85; *Podlęze* 1581 ŻDz XIV 63; *Podlęze* 1629 RPobKr 80; *Podlęze* 1680 Rej 89; *Podlęze* 1887 SG VIII 433; *Podlęze* 1921 Sk XII 5; *Podlęze*, -za, *podlęski* 1963 UN 1, 54. Lit.: LKrak 114. *IV*

Podlęze (5), wś zaginiona, leżała koło Chomranic, w par. Chełmiec, nowosąd.: *Podlanze* (1313), *Podluze* 1316, de *Podlansz* 1320 KMłp II 226, 236, 249; *Podleze* 1378 KMłp III 315; *Podlanze* (1411) KMłp IV 129; *Podlansze* 1448 ZDK II 566. Lit.: PSąd I 94. *IV*

Podlęze (6), wś zaginiona, leżała w par. Nowy Sącz, nowosąd.: *Podleze* (1296) KMłp II 199; *Podlanze* (1411) KMłp IV 129; *Pothlanze* 1448 ZDM III 290; *Podlanze*, villa sub parochia ecclesiae de Nova Sandecz sita 1470–80 DB III 345. Lit.: LKrak 114; PSąd I 94. *IV*

Podlęze (7), przys. Starowoli, dawniej wś, siedl., gr. Jadów, 6 km na pld.-wsch. od Łochowa: *Podlęze* 1839 MpKwat V 4; *Podlęż*, folw. 1877 Zin II 58; *Podlęze*, wś 1887 SG VIII 432; *Podlęż*, folw. 1902 Przew II 77; *Podlęze*, os. 1967 SM 880; *Podlęze* 1981 Mp-25(264.13). — Okresowo w formie *Podlęż*. *UB*

Podlęze (8), wś nieistniejąca, leżała w pow. sandomierskim, w par. Skotniki, tarnob.: villas ... Bresce, *Podlaze* 1450 Matr I nr 85; *Podlansze*, *Podlaze* 1470–80 DB I 328, II 318; *Podlęze* 1508 ŻDz XV 458; *Podlaze* 1510 ŻDz XIV 166; *Podlęze* 1529 LR 395, 402; *Podlasze* 1530 ŻDz XIV 166; *Podlyęzye* 1564–65 Lusand 321; *Podleze* 1578 ŻDz XIV 166; *Podlęze* 1789 Lusand II 62; *Podlęze* 1791 MpPerSd; *Podlęze* 1887 SG VIII 432. — Wieś leżała nad Wisłą, na terenie podmokłym. Lit.: KSand 157. *IV*

Podlęze zob. **Podlęcze** (2), **Podlęż**, **Podlęze Królewskie**, **Podlęze Szlacheckie**, **Popiele** (2)

Podlęze Brzeskie zob. **Podlęcze** (2)

Podlęze Królewskie, wś, częst., gm. Krzepice, 7 km na pld.-zach. od Krzepic: *Podlęze* 1789 SHGKrMat 232; *Podlęze* 1827 Tabella II 99; *Podlęze Królewskie* 1839 MpKwat IV 5; *Podlęze Królewskie* 1877 Zin II 58; *Podlęze Królewskie*, kol.

i młyn 1887 SG VIII 432; *Podlęze Królewskie*, wś 1902 Przew II 77; *Podlęze Królewskie* 1952 UW 255; *Podlęze Królewskie*, -za -kiego 1981 WUN II 814; gw. *podużyze kruleske*, -o -ego, *podużycki*. — Dawniej n. *Podlęze*; wieś leży nad rz. Liswartą. W XVIII w. była własnością królewską, stąd człon odróżniający. Lit.: RKrak 128–9. *IV*

Podlęze Szlacheckie, wś, częst., gm. Przystajń, 10 km na pld.-zach. od Krzepic: *Podlęze* 1783–84 RejKor 284; *Podlęze* 1787 MpPerKr; *Podlęze* ... z *Podlęza* 1789 Lukrak II 482; *Podlęze* 1827 Tabella II 99; *Podlęze Szlacheckie* 1839 MpKwat IV 5; *Podlęze Szlacheckie* 1887 SG VIII 432; *Podlęze Szlacheckie* 1921 Sk III 16; *Podlęze Szlacheckie*, -za -kiego 1981 WUN II 814; gw. *podużyze ślaxeckie*, -o -ego, *podużycki*. — Dawniej n. *Podlęze*; wieś leży nad Liswartą, obok Podlęza Królewskiego. W XVIII w. stanowiła własność szlachecką, stąd człon odróżniający. Lit.: RKrak 129. *IV*

Podlęze Wólczyńskie zob. **Podlęcze** (2)

Podlęzek, dziś *Skorochów*, wś, opol., gm. Nysa, 3 km na zach. od Nysy: v[illa] *Scorosonis* 1263 Reg nr 1168; auf dein bischöflichen Gütern *Scorossovo* 1271 Reg nr 1356; *Scouossow* (!) 1284 Reg nr 1815; ad curiam *Scorossoviensem* ... *Scorissow*, in villa *Scorossow* ok. 1300 CdSil XIV 61, 63, 68; Graeferey u. *Kohlsdorf* 1734 SNGŚl X 102; *Kohlsdorf* auch Rossvorwerk 1784 Z III 358; *Kohlsdorf* oder Roßvorwerk 1845 K 177; *Skorochów*, *Skorosów* 1945 SNGŚl X 102; *Kohlsdorf* — *Podlęzek*, -zka, *podlęzeci* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Podlęzek* — *Kohlsdorf*, os. 1951 Rosp 246; *Podlęzek* (*Skorochów*) 1978 SNGŚl X 102; *Podlęzek*, -zka, przys. 1981 WUN II 814; po zmianie *Skorochów*, -owa, *skorochowski* 1996 MPol nr 21, poz. 245. — Według H. Borka n. początkowo brzmiała **Skoroszów*, od n. os. *Skorosz* SSNO V 97 (: *skory* 'szybki'), z suf. -ów. Pierwsze zapisy zlatynizowane. Od XVIII w. występuje n. niem. *Kohlsdorf*, od n. os. *Kohl* Gott 296, 297 i ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. funkcjonowała n. *Skorochów*, *Skorosów*, nawiązująca do historycznej n. polskiej, jednak urzędowo ustalono n. *Podlęzek*. W 1996 r. urzędowo zmieniono n. na *Skorochów*. Lit.: SNGŚl X 102; BorGŚl 136. *JCh*

Po(d)lężne Kuchary zob. **Kuchary** (2)

Podlężyce, wś, sier., gm. Sieradz, 5,5 km na pld.-wsch. od Sieradza: *Potlęzycze* 1402 Koz VII

Podłopienice

29; *Podlanschice* (1411)1515 AC II 777; *Podlanszycze* 1423 Koz VII 29; *Polazicze* 1511, *Podlanszycze* 1518 ŻDz XIII 194; *Podlanszycze* 1511–23 ŁLB I 391; *Podlężycze* 1552, *Podlężycze* 1553 ŻDz XIII 244; *Podlężycze* 1783–84 RejKor 86; *Podlężycze* 1827 Tabella II 99; *Podlężycze*, folw. 1887 SG VIII 433; *Podlężycze*, kol. 1921 Sk II 101; *Podlężycze*, wś 1952 UW 103; *Podlężycze*, -*życ*, *podlężycycki* 1972 UN 50, 49; gw. *podużyżycze*, -*życ*, *podużyżski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod łęgiem*, z suf. -*ice*. Lit.: SHGŁęcz II 233–4. EB

Podłopienice zob. **Podłopień**

Podłopienie zob. **Podłopień**

Podłopień, wś, nowosąd., gm. Tymbark, 8 km na pñ.-zach. od Limanowej: *Lopynyk* 1564 Łukrak I 108; *Podłopienice* koniec XVI w. SHG-Kr(kartoteka); *Podłopienie* 1765 Łukrak I 70; *Podłopień* 1882 SG III 490; *Podłopień*, cz. Jasna 1887 SG VIII 434; *Jasna Podłopień* 1952 UW 265; *Podłopień*, -*pienia*, *podłopieński* 1964 UN 6, 62; *Podłopień*, -*nia* 1981 WUN II 814. — Dawniej n. *Łopienik*, od n. góry *Łopień*, na której pñ. stoku leży wieś, por. UN 6, 63, z suf. -*ik*. Do n. góry por. ap. *łopień* 'łopuch'. Później n. *Podłopienice*, od wyrażenia przyimkowego *pod Łopieniem*, z suf. -*ice*, też -*e*. Utrwaliła się forma *Podłopień*. Lit.: LKrak 114; Karaś, *Podgóra* 36. IN

Podłosienek, wś, kiel., gm. Piekoszów, 13 km na pñ.-zach. od Chęciny: *Łosienek Włościański* (*Podłosienek*) 1921 Sk III 39; *Łosienek Włościański* (*Podłosienek*) 1933 SkBy 953; *Podłosienek*, -*nka*, cz. Łosienka 1966 UN 23, 60; *Podłosienek*, -*nka* 1981 WUN II 814. — Początkowo n. zastawiona; człon pierwszy ponowiony z n. wsi *Łosienek*, człon drugi od przym. *włościański*. Utrwaliła się n. *Podłosienek*. Lit.: KopKiel 34. IN

Podłosienek zob. **Łosienek**

Podłowocie, przys. Adamowizny, dawniej wś, suwał., gm. Szypliszki, 17 km na pñ.-wsch. od Suwałk: *Podłowocie* 1827 Tabella II 99; *Podłowocie* 1887 SG VIII 434; *Podłowocie*, wś 1921 Sk V 87; *Podłowocie*, wś 1933 SkBy 1319; *Podłowocie*, wś 1962 SkBiał 116; *Podłowocie* 1967 SM 881; *Podłowocie* 1972 Mp-50(215.4). — Od wyrażenia przyimkowego *pod Łowociem*, zob. *Łowocie*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podłożyny, os., dawniej wś, pozn., gm. Dopiewo, 8 km na pñd.-wsch. od Buku: *Podłyessye* 1510

NKs 97; *Podles* 1611 Koz V 170; *Podlesie* 1737, villa *Podlesie* seu *Podłożyny* ad Niepruszewo 1726–28 Koz III 52; *Podłożyny* al. *Podłożyny* (!), folw. 1887 SG VIII 434; *Podłożyny*, folw., *Podłożynki*, os. 1902 MycPn 123; *Podłożyny*, niem. *Podłożyny*, folw., leśn. 1921 Sk X 78, 152; *Podłożyny*, *Tiefland* 1940 MpMbl(3665); *Podłożyny*, -*zin* 1981 WUN II 814. — Dawniej n. *Podlesie*, od ap. *podlesie*. Forma *Podleś* utworzona została w wyniku maskulinizacji. Oboczna n. *Podłożyny*, od wyrażenia przyimkowego *pod łożynami*, por. *łożyna* 'wierzba' SW II 818, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa niem. *Tiefland* wprowadzona przez władze hitlerowskie. Lit.: SHGPn III 711; PPozn 232. ZZ

Podlubianka, wś, biał., gm. Janów, 11,5 km na pñ.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Podlubianka*, urocz. 1887 SG VIII 434; *Podlubianka*, kol., leśn. 1921 Sk V 73; *Podlubianka*, kol., leśn. 1933 SkBy 1319; *Podlubianka*, wś 1952 UW 168; *Podlubianka*, -*ki* 1981 WUN II 814. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Łubianką*, zob. *Łubianka* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podłużycze, wś, koniń., gm. Brudzew, 10,5 km na pñ.-zach. od Uniejowa: *Podleszycze* (!) 1444 SHGKI(PG 2, 5v); *Podluzycze* 1463 SHGKI(PG 7, 184v); *Podluzycze* 1511–23 ŁLB I 363; *Podluzycze* 1579 ŻDz XII 229; *Podluzycze* 1618–20 PKal 109; *Podluzycze* 1783–84 RejKor 196; *Podluzycze* 1802–03 MpGillyPr; *Podluzycze* 1887 SG VIII 435; *Podluzycze*, -*życ* 1981 WUN II 814; gw. *podużyżycze*, -*życ*, *podużyżycycki*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod ługiem*, z suf. -*ice*, por. *ług* 'mokradło, bagno, jezioro; gaj' Sstp IV 128. Wieś leży nad starym korytem Warty, opodal znajduje się wieś Łęg Wielki. ZZ

Podłyśica, dziś *Huta Podłyśica*, wś, kiel., gm. Bieliny, 9 km na pñd.-wsch. od Bodzentyna: *Huta Nowa-Podłyśica* 1921 Sk III 35; *Huta Nowa-Podłyśica* 1933 SkBy 552; *Podłyśica*, -*cy*, *podłyśicki* 1966 UN 23, 54; *Podłyśica*, -*cy* 1981 WUN II 814; po zmianie *Huta Podłyśica*, -*ty* -*cy*, *podłyśicki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — O n. *Huta Nowa* zob. *Nowa Huta* (2); n. *Podłyśica* od wyrażenia przyimkowego *pod Łysicą*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. W pobliżu wsi znajduje się góra *Łysica*. Lit.: KopKiel 34. IN

Podłyśowie zob. **Podłyśów**

Podlysów, cz. Filipów, dawniej wś, kiel., gm. Radoszyce: *Podlysowie* 1827 Tabella II 99; *Podlysów* 1877 Zin II 58; *Podlysów* 1887 SG VIII 435; *Podlysów*, wś 1921 Sk III 41; *Podlysów*, wś 1933 SkBy 1320; *Podlysów*, -sowa 1966 UN 24, 70. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Łysowem*, zob. *Łysów* (1), początkowo z suf. -'e; wtórnie zmiana rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: KopKiel 34. IV

Podmacharce, wś, suwal., gm. Płaska, 19,5 km na pñ.-wsch. od Augustowa: *Podmacharce* 1921 Sk V 69; *Podmacharce* 1952 UW 170; *Podmacharce*, -ców 1981 WUN II 815. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Macharcami*, zob. *Macharce*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podmaleniec, wś, tarnob., gm. Staszów, 4 km na pñ.-wsch. od Staszowa: *Podmaleniec*, kol. 1921 Sk III 129; *Podmaleniec*, kol. 1933 SkBy 1320; *Podmaleniec* 1952 UW 129; *Podmaleniec*, -ńca, *podmaleniecki* 1970 UN 33, 24. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Maleńcem*, zob. *Maleniec*, dziś cz. Staszowa, w wyniku derywacji paradygmatycznej. IV

Podmarszczyń, wś, ciech., gm. Dzierżąźnia, 19 km na pñ. od Wyszogrodu: *Podmarszcino*, *Podmarszcino* 1240 KMaz I 345, 346; *Podmarszcino* 1411 SHGWy(ADP perg. 144); *Podmarszcino* 1439 SHGWy(Kap. OM 28); *Potłmarszczyń* (1480)1517 SHGWy(Kap 50, 30); *Podmarszcino* 1501 SHGWy(WT 6 II 89); *Potmarszczyń* 1530, *Podmarszcino* 1570, *Podmarszcino* 1576 ŻDz XVI 308, 126, 302; *Podmarszczyń* 1783–84 RejKor 430; *Podmarszczyń* 1827 Tabella II 99; *Podmarszczyń* 1887 SG VIII 436; *Podmarszczyń*, -na 1981 WUN II 815. — Od n. os. **Podmarszka*, por. *Marszka* SSNO III 408 (: *Małgorzata*), z suf. -ino, później -in. Lit.: SHGWy 42; ZMaz 301. UW

Podmarzysz, cz. Sukowa, dawniej wś, kiel., gm. Daleszyce: *Podmarzysz* 1877 Zin II 58; *Podmarzysz* 1887 SG VIII 436; *Podmarzysz*, folw. 1902 Przew II 77; *Podmarzysz*, wś 1921 Sk III 37; *Podmarzysz*, wś 1933 SkBy 1320; *Podmarzysz*, -sza 1966 UN 23, 76. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Marzyszem*, zob. *Marzysz*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 34. IV

Podmąchocice, wś, kiel., gm. Górnio, 11 km na pñ.-wsch. od Kielc: *Podmąchocice* 1921 Sk

III 37; *Podmąchocice* 1933 SkBy 1320; *Podmąchocice* 1952 UW 115; *Podmąchocice*, -cic, *podmąchocicki* 1966 UN 23, 44. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Mąchocicami*, zob. *Mąchocice*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 34. IV

Podmiejska Wola, wś, kiel., gm. Miechów, 4 km na pñ.-zach. od Miechowa: *Wola* (1354)1634 KMłp III 93; *Wola Chodowska*, *Wola Mechowska* 1398 Krak nr 6965, 7204; in *Wola retro piscinam Mechouiensem* 1399, *Wola Chodowska* 1400 Krak nr 8463, 10392; *Przedmieszcza Wołya* 1470–80 DB III 21; *Wołya Podmieszcza*, *Wołya Civilli* 1529 LR 185, 186; *Podmieszcza Wolia* 1564 Lukrak II 70; *Podmieszcza Wola* 1581 ŻDz XIV 92; *Podmiejska Wola* 1629 RPobKr 142; *Podmiejska Wola* 1680 Rej 141; *Wola Podmiejska* 1783 SHGKMat 333; *Podmiejska Wola* 1783–84 RejKor 265; *Podmiejska wola* 1877 Zin II 58; *Podmiejska Wola* 1887 SG VIII 437; *Podmiejska Wola Dolna*, *Podmiejska Wola Górna*, dwie wsi 1921 Sk III 71; *Podmiejska Wola Górna*, wś 1933 SkBy 1320; *Podmiejska Wola Górna* 1952 UW 267; *Podmiejska Wola*, -kiej -li, *wolski* 1964 UN 7, 88; gw. *podmiejsko wola*, -i -i, *wolski*. — Dawniej *Wola*, później n. zestawione *Wola Chodowska*, *Wola Miechowska*, od ap. *wola* oraz n. m. *Chodów* i *Miechów* (wieś leży między Chodowem a Miechowem). W XV w. *Przedmiejska Wola*, z członem odróżniającym od ap. *przedmieście*. Od XVI w. *Podmiejska Wola* > *Podmiejska Wola*, z członem odróżniającym od przym. *podmiejski*, obocznie postać zlatynizowana *Wołya Civilli*. Członki odróżniające od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: RKrak 188. IV

Podmielowiec, wś, kiel., gm. Bodzentyn, 6 km na pñ.-zach. od Bodzentyna: *Podmielowiec* 1934 Mp-100(45–32); *Podmielowiec*, -wca, *podmielowiecki* 1966 UN 23, 85; *Podmielowiec*, -wca 1981 WUN II 815. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Mielowcem*, por. n. nieistniejącego obiektu **Mielowiec* (związaną może z dawnym młynem), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 34. IV

Podmieście (1), wś, rad., gm. Głowaczów, 16 km na zach. od Koźnic: *Podmieście*, kol. 1921 Sk III 52; *Podmieście*, kol. 1933 SkBy 1320; *Podmieście* 1952 UW 118; *Podmieście*, -cia, *podmiej-*

Podmieście

ski 1970 UN 25, 20. — Od ap. *podmieście* 'dzielnica położona pod miastem, przedmieście' SW IV 377. Wieś leży koło Głowaczowa, który posiadał prawa miejskie do 1869 r. Lit.: KopRad 56. UB

Podmieście (2), wś, rad., gm. Gniewoszków, 10 km na pñ.-zach. od Puław: *Podmieście*, kol. 1921 Sk III 58; *Podmieście*, kol. 1933 SkBy 1320; *Podmieście* 1952 UW 118; *Podmieście, -cia, podmiejski* 1970 UN 25, 11. — Wieś usytuowana pod Gniewoszowem, który posiadał prawa miejskie. Lit.: KopRad 56. IN

Podmłynie, cz. Suskowoli, dawniej wś, rad., gm. Pionki: *Podmłynie*, wś 1921 Sk III 68; *Podmłynisko* 1961 Mp-25(Kozienice); *Podmłynie, -nia*, cz. wsi 1970 UN 25, 22; *Podmłynie, -nia* 1981 WUN II 815; *Podmłynisko (Podmłynie)* 1993 Mp-50(N-34-19-D). Od wyrażenia przyimkowego *pod młynem*, z suf. -'e, okresowo -isko. Por. też n. *Młynisko*, przys. Suskowoli 1993 Mp-50(N-34-19-D). Lit.: KopRad 56. IN

Podmłynie zob. **Podemłynie**

Podmłynisko zob. **Podmłynie**

Podmokle, dziś *Podmokle Małe* i *Podmokle Wielkie*, dwie wsi, ziel., gm. Babimost, 3,5 i 3 km na pñ. od Babimostu: *Podmocle* (1334)1544, *Podmokle* (1334)1610 KW II 465; Iohannes de *Podmokle* 1435 KW V 566; duplici *Podmocle* 1438, duplici *Podmoclye* 1440 KW X 124, 148; utraque *Podmokle* 1462, *Pothmocle Minus, Pothmocle Maius* 1489 SHGPn III 711; *Podmoklye Male, Podmoklye aliud wyelkye* 1493 Matr II nr 197; *Podmokle, Male Podmokle* 1502 Koz III 53; *Podmoklye, Podmoklye Minor* 1510 NKs 166; *Podmokle Maior, Podmokle Minus* 1564 Inw-BPozn 304; *Podmokle Wielgie* 1571 SHGPn III 711; *Podmokle maior, Podmokle minor* 1580–81 ŹDz XII 60; *Podmokle maius, Podmokle mi[nu]s* 1622–24 PPozn(Tab 1, 58); *Podmokle Większe, Podmokle mniejsze* 1789 PPozn 232; *Podmokle* al. *Podmokle*, niem. *Posemukel* ... składa się z *Malego* i *Wielkiego P.*, niem. *Klein Posemukel* 1887 SG VIII 438; *Gross Posenbrück* — *Podmokle Wielkie, -la -ego, wielkopodmokielski* 1947 MPol XXV nr 111; *Klein Posenbrück* — *Podmokle Małe, -la -ego, malopodmokielski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podmokle Male, -la -lego, Podmokle Wielkie, -la -kiego* 1981 WUN II 816. — Od imiesłowu *podmokły* (: *podmoknąć* 'zmożyć od

spodu' SW IV 378), z suf. -'e. Wsi leżą na gruntach bagnistych nad Zgniłą Obrą, dziś Kanał Obrą Leniwa. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *wielki, mały*. Nazwa zniemczona jako *Posemukel*. Władze zaboru pruskiego wprowadziły urzędowo n. *Gross Posenbrück* i *Klein Posenbrück*. Po 1945 r. ustalono n. *Podmokle*. Lit.: SHGPn III 711–2; Koz III 53–4; PPozn 232. ZZ

Podmokle, kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, biał., gr. Milejczyce, 12 km na pñ.-zach. od Kleszczel: *Podmokle* 1592, *Podmokle*, wś 1775, *Podmokle* 1878–86 Kond 160; *Podmokle*, kol. 1921 Sk V 23; *Podmokle*, kol. 1933 SkBy 1321; *Podmokle* (!) 1967 SM 881; gw. *podmokle, s podmokly*. — Od imiesłowu *podmokły*; n. pierwotnie zapewne określała podmokłe pole, miejsce. Lit.: Kond 160. EB

Podmokle zob. **Podmokle**

Podmostki, cz. Drożanek, dawniej wś, rad., gm. Gózd: *Podmostki* 1877 Zin II 58; *Podmostki*, wś 1887 SG VIII 438; *Podmostki*, wś 1921 Sk III 112; *Podmostki*, wś 1933 SkBy 1321; *Podmostki, -tek* 1970 UN 31, 17. — Od wyrażenia przyimkowego *pod mostkami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 56. IN

Podmoście zob. **Jawory** (2)

Podmyszadla, wś, siedl., gm. Jadów, 7 km na pñ. od Łochowa: *Podmyszadla* 1887 SG VIII 439; *Podmyszadla (Biedaszew)* 1937 Mp-100(39–33); *Podmyszadla, -del* 1981 WUN II 816. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Myszadlami*, zob. *Myszadla*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Obocznie *Biedaszew*; n. określała osadę biedną. UB

Podniebyle, wś, krośn., gm. Jedlicze, 11 km na zach. od Krosna: de *Ponebile* 1411, de *Ponebila* 1417 SHGSd(kartoteka); de *Nepodnebile* (!) 1417 SHGSd(TB 1A, 119); de *Ponebil* 1432 SHGSd(kartoteka); *Ponyebył* 1470–80 DB II 283; *Ponyebilye, Poneybil* 1529 LR 62, 286; *Poniebył* 1581 ŹDz XIV 112; *Poniebył* (!) 1629 RPobKr 258; *Podniebyle* 1765 Źyd 425; *Podniebyle* 1887 SG VIII 439; *Podniebyle* 1952 UW 279; *Podniebyle, -la, podniebyłski* 1965 UN 60, 84; gw. *podńebyłll podńebyle, -a, podńybyłski*. — Dawniej n. *Poniebyle*, od n. os. **Poniebył*, por. n. os. *Niedabył, Przybyła* SSNO IV 36, 382, z suf. -je. Wtórna zmiana rodzaju gramatycznego: *Poniebyle* > *Podniebyle*

niebył. Forma *Podniebyle* powstała w wyniku skojarzenia n. z wyrazami na *pod-*, typu *podniebny*. Lit.: RBiecz 39. IN

Podniecicza zob. **Nieciece**

Podnieśnie zob. **Podnieśno**

Podnieśno, wś, siedl., gm. Suchożebry, 13,5 km na pld. od Sokołowa Podlaskiego: *Podniesnie*, z *Podniesnia* 1569 UPL 290, 291; *Podniesne* 1580 ŻDz XVII/1, 20; *Podnieśnie* 1793 SHGPd(Regof 12); *Podniesnie* 1795 MpPerPd; *Podnieśno* 1827 Tabella II 100; *Podnieśno* 1887 SG VIII 439; *Podnieśno* 1921 Sk IV 95; *Podnieśno, -na* 1981 WUN II 816. — Początkowo n. *Podnieśnie*, *Podnieśne*, od *podnieść* 'przenieść w górę' SpXVI, XXV 482, z suf. *-nie, -ne*; od XIX w. wyrównanie do n. m. z suf. *-no*. EB

Podnietrzeba, cz. wsi Lubianki, dawniej wś, wloc., gm. Kikół: *Podnietrzeba* 1825 Gawarecki 153; *Podnietrzeba* 1827 Tabella II 100; *Podnietrzeba* 1877 Zin II 59; *Podnietrzeba*, folw. 1887 SG VIII 439; *Podnietrzeba*, kol. 1967 SM 882; *Podnietrzeba, -by* 1981 WUN II 816; gw. *podniecšeba, -by, podniecšepski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Nietrzebą*, por. *Nietrzeba*, dziś cz. wsi Lubianki, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Koz VII 29. KZ

Podnowinka, wś, suwał., gm. Nowinka, 11,5 km na pñ. od Augustowa: *Podnowinka*, os. i folw. 1887 SG VIII 439; *Podnowinka*, wś i os. 1902 Przew II 78; *Podnowinka*, wś 1921 Sk V 6; *Podnowinka, -ki* 1981 WUN II 816. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Nowinką*, zob. *Nowinka* (6), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podoba, cz. Tomaszowa Mazowieckiego, dawniej wś, piotr.: *Podoba* 1827 Tabella II 100; *Podoba księży, Podoba prywatna* 1877 Zin II 59; *Podoba Prywatna* i *Podoba Księży*, dwie os. 1887 SG VIII 439; *Podoba*, wś 1902 Przew II 78; *Podoba, Podoba Poduchowna*, dwie wsi 1921 Sk III 98; *Podoba, Podoba Poduchowna*, dwie wsi 1933 SkBy 1321; *Podoba* 1952 UW 123; *Podoba, -by, podobski*, wś 1969 UN 28, 12; *Podoba, -by* 1981 WUN II 816. — Od nazw. *Podoba* (: gw. *podoba* 'podobieństwo', *podobać się*) RymSEN II 263. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *księży, poduchowny, prywatny* wskazują na rodzaj własności. IV

Podobien zob. **Podobin**

Podobin, wś, nowosąd., gm. Niedźwiedz, 5 km na pld.-zach. od Mszany Dolnej: *Podobin* 1470–80 DB III 444; *Podobin* 1529 LR 7; *Podobin* 1564 Lukrak I 151; *Podobiny* 1581 ŻDz XIV 49; *Podobin* 1629 RPobKr 65; *Podobien* 1680 Rej 77; *Podobin* 1779–82 MpMieg; *Podolin* (!) al. *Podobin*, dawniej *Podobiny* 1887 SG VIII 460; *Podobin* 1921 Sk XII 20; *Podobin, -na, podobiniński* 1964 UN 6, 44. — Od nazw. *Podoba*, z suf. *-in*, też w formie pluralnej *Podobiny*. Forma *Podobien* wskutek wahania *-iN/-eN-*. Lit.: LKrak 114; Nieckula, *-ov-* 298. IN

Podobiny zob. **Podobin**

Podoblin, wś, siedl., gm. Maciejowice, 10,5 km na pñ.-zach. od Łaskarzewa: *Podoblin* 1902 Przew II 78; *Podoblin* 1921 Sk IV 21; *Podoblin (Budki)* 1937 Mp-100(12–33); *Podoblin* 1952 UW 7; *Podoblin, -na, podobliński* 1971 UN 124, 13. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Oblinem*, zob. *Oblin*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Oboczna nazwa *Budki*, od ap. *budka*, zob. *Budki* (1). IN/PS

Podobłocie zob. **Podebłocie**

Podobojce zob. **Podobowice**

Podobowice, wś, bydż., gm. Żnin, 9 km na zach. od Żnina: ville *Powodowicze* 1420 AC II nr 167; *Powodowicze* (1424) KW XI 22; *Powodowicze* 1434 Koz I 227; cum *Powodowicze* 1511/12 VisitGn 296; *Powodowicze* 1519 Koz I 227; *Podowoycze* 1511–23 ŁLB I 160; villam *Podwogicze ... Podwoyce* (1559) VisitGn 638; *Powodowice* 1564 SHGKI(ASK 2569); *Podobowice* 1577 ŻDz XII 181; *Pobojewice* 1618–20 PKal 240; *Podoboyce* 1673 MKI(ASK 74, 87); wieś *Podobowice* 1775 MKI(Tab 37, 44); *Podobowice*, niem. *Podobowitz* 1887 SG VIII 440; *Podobowice*, niem. *Podobowitz* 1921 Sk X 129, 152; *Podobowice, -wic, podobowicki* 1971 UN 192, 11; gw. *podobovice, -vic, podobowicki/puodoboski*. — Dawna n. **Powodowice* o niejednoznacznej motywacji. Może od wyrażenia przyimkowego *po wodzie*, z suf. *-owice*, na określenie ludzi mieszkających po wodzie, tzn. przy, za wodą (w pobliżu płynie rz. Pomorka). W podstawie możliwa też n. os. **Powod*, por. n. os. *Powodka* SSNO IV 334 lub stp. ap. *powód* 'powinność dostarczania środków transportu panującemu i jego urzędnikom' (ts. co *podwoda, podwód*) Sstp VI 281, 527, z suf. *-owice*. Nazwa wsi wykazuje duże wahania

Podobowitz

formy: przestawka sylab *-vodo-* > *-dovo-* (*Powodowice* > **Podowowice*), dysymilacja *v-vj* > *v-ĭ* (**Podowowice* > *Podowojce*), mieszanie *w* : *b* (*Podowojce* > *Podobojce*), adideacja do rzeczownika *pobojowisko* (*Pobojewice*) i czas. *podobać się* (*Podobowice*). Lit.: Koz I 227, V 194; Rymut, Słownikostwo polskich patronimicznych nazw miejscowych z przyrostkiem **(ov)itjo-* na tle zachodniosłowiańskim, 1973, 58. ZZ

Podobowitz zob. **Podobowice**

Podogrodzie zob. **Podegrodzie** (1, 2)

Podola zob. **Podole** (7)

Podolanka, wś, biał., gm. Terespol, 9 km na płd.-zach. od Terespolu: *Podolanka*, folw. 1921 Sk IV 1; *Podolanka*, folw. 1933 SkBy 1321; *Podolanka*, wś 1952 UW 131; *Podolanka*, *-ki*, *podolański* 1966 UN 105, 28. Od ap. *podole* 'dolina' Sstp VI 268, 'dolina, nizina' SW IV 390, z suf. *-anka*. EB

Podolany (1), cz. wsi Białowieża, dawniej wś, biał., gm. Białowieża: *Подоланы*, wś nowo osiedlona 1796 Kond 160; *Polany* (!) 1887 SG VIII 573; *Podolany*, mylnie *Polany* 1902 SG XV/2, 471; *Podolany* 1921 Sk V 8; *Podolany*, *-lan* 1981 WUN II 817; po zmianie *Podolany*, *-an*, cz. wsi 1998 DzU nr 156, poz. 1026; gw. *padalany*, *-lan*, *padalanski*. — Od ap. *podole*, z suf. *-any*; n. początkowo określała ludzi mieszkających w dole. Formy gw. z fonetyką białoruską. Lit.: Kond 160. EB

Podolany (2), wś, biel., gm. Kalwaria Zebrzydowska, 5,5 km na płn.-wsch. od Kalwarii Zebrzydowskiej: *Podolany* 1680 Rej 9; *Podolany* 1887 SG VIII 441; *Podolany* 1921 Sk XII 37; *Podolany* 1952 UW 273; *Podolany*, *-lan*, *podolański* 1964 UN 16, 52. Lit.: LKrak 114. IN

Podolany (3), wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka, 5,5 km na płd.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Podolany* (1317) 1618 ZDM IV 39; *Podoliany* (1330) XVI KMłp II 275; *Podolany* 1363 KMłp III 160; de *Podolan* 1382 Krak nr 1631; *Podolani* 1388, de *Podolani* 1398, *Podolani* 1399 Krak nr XCVII(13), 7902, CCLXXVII(50); *Podolany* (1401) XVI/XVII ZDM I 297; *Podolany* 1470–80 DB II 143; *Podolany* 1490 ŻDz XV 442; *Podolany* 1529 LR 182; *Podoliany* 1564 Lukrak II 83; *Podolani* 1581 ŻDz XIV 13; *Podolany* 1629 RPobKr 108; *Podolany* 1783–84 RejKor 373; *Podolany* 1827 Tabella II 100; *Podolany* 1887

SG VIII 440; *Podolany* 1921 Sk III 102; *Podolany*, *-lan*, *podolański* 1966 UN 22, 48; gw. *podolany*, *-on*, *podolski*. Lit.: RKrak 129; KopKiel 273. IN

Podolany (4), wś, krak., gm. Gdów, 10 km na wsch. od Dobczyc: de *Podolan* (1229) Ktn 22; villam *Podolani* (1243) CdP III 22; villis ... *Podolan* 1254 KMłp I 44; *Podolany* 1470–80 DB I 115; *Podolany* 1529 LR 214; *Podoliany* 1564 Lukrak II 87; *Podoliani* 1581 ŻDz XIV 62; *Podolany* 1629 RPobKr 79; *Podolany* 1887 SG VIII 441; *Podolany* 1921 Sk XII 38; *Podolany*, *-lan*, *podolański* 1964 UN 8, 25. Lit.: LKrak 114. IN

Podolany (5), wś, legn., gm. Złotoryja, 7 km na płn.-wsch. od Złotoryi: *Schoenfeldt* 1666/67 J I 331; *Schoenfeld* 1789 Z VIII 314; *Schönfeld* 1845 K 604; *Schönfeld* 1941 Wrzosek 31; *Schönfeld Podolany*, *-an*, *podolański* 1947 MPol XXV nr 124; *Podolany*, *-lan* 1981 WUN II 817. — Dawna n. niem. *Schönfeld* od *schön* 'ładny, piękny' + *Feld* 'pole'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podolany*. Lit.: SNGŚI X 104. JCh

Podolany (6), wś, rad., gm. Ciepiałów, 12,5 km na płn.-zach. od Lipska: *Podolany* 1877 Zin II 59; *Podolany* 1887 SG VIII 440; *Podolany* 1921 Sk III 27; *Podolany*, *-lan*, *podolański* 1966 UN 26, 8. Lit.: KopRad 408. IN

Podole (1), wś zaginiona, leżała pod Gdańskiem: villas *Podole* (1283), *Podole* 1291, *Podole* 1301 Perl 311, 314, 315, 429, 530; *Podole* 1330 PrUr II 462; *Podole* (1238) XV MPH VI 315. — Od ap. *podole*. Lit.: Bugalska, PMT VI 79. WK

Podole (2), folw. nieistniejący, dawniej wś, koniń., gm. Wilczyn: cum *Podolski* 1405 KW V 68; de *Podole* 1433 AC II nr 1039; *Podole* 1465 SHGKI(PG 7, 204); in villa dicta *Podolye* 1511–23 LLB I 203; *Podole* 1674 MKI(ASK 74, 214); *Podole* 1783–84 RejKor 25; *Podole*, folw. 1887 SG VIII 441. ZZ

Podole (3), wś, lub., gm. Bełżyce, 3 km na płn.-zach. od Bełżyc: *Podole* 1408 ZDM I 346; *Podolye* 1479 SHGLu III 185; *Podolye* 1493 AGZ XIX nr 506; *Podole* 1536, *Podole* 1592 SHGLu IV 108; [*Podgórze*] XVI AtLu 40; *Podole* 1626 RPobLu 116; *Podole* 1676 ŻDz XV 3a; *Podole* 1827 Tabella II 100; *Podole*, kol. 1887 SG VIII 441; *Podole* 1899 Cat 20; *Podole*, os. i kol. 1902 Przew II 78; *Podole*, kol. 1933 SkBy 1322;

Podole 1952 UW 142; *Podole, -la*, cz. Bełżyc 1969 UN 104, 5; *Podole, -la* 1981 WUN II 817. — Według historyków wieś w XVI w. nosiła n. *Podgórze*. Lit.: SHGLu III 185, IV 108–9; KosLu 70. IN

Podole (4), wś, łódz., gm. Zgierz, 7,5 km na pñ.-wsch. od Zgierza: *Podole* 1877 Zin II 59; *Podole*, wś 1887 SG VIII 441; *Podole*, wś 1902 Przew II 78; *Podole*, wś 1921 Sk II 7; *Podole, -la* 1981 WUN II 817. EB

Podole (5), dziś *Podole-Górowa*, wś, nowosąd., gm. Gródek nad Dunajcem, 16 km na pñ.-wsch. od Nowego Sącza: de *Podolye* 1467 SHG-Kr(TerrCrac 152, 105); *Podolye* 1470–80 DB II 141; *Podolyn* 1490 ŹDz XV 448; *Podole* 1498 AGZ IX 166; *Podolye* 1529 LR 101; *Podolie* 1564 Lukrak II 68; *Podolie* 1581 ŹDz XIV 136; *Podole* 1629 RPobKr 212; *Podole* 1794 Ga Hh2; *Podole*, przys. 1886 Bigo 150; *Podole*, wś 1887 SG VIII 460; *Podole*, wś 1933 SkBy 1322; *Podole Górowa* 1952 UW 269; *Podole, -la, podolski* 1964 UN 9, 47; po zmianie *Podole-Górowa, -la-Górowej* 2008 DzU nr 234, poz. 1586; gw. *podole, -ã, podolski*. — W XV w. występowała też forma n. z suf. *-in*. Człon drugi w n. zestawionej ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Górowa*. Lit.: PSąd I 94–5. IN

Podole (6), wś, rad., gm. Grójec, 5 km na pñ. od Grójca: *Podole* 1937 Mp-100(41–32); *Podole* 1952 UW 12; *Podole, -la, podolski* 1971 UN 127, 25. — Może w związku z n. sąsiedniej wsi *Duży Dół* (zob.). Lit.: KopRad 56. UB

Podole (7), wś, rzesz., gm. Przecław, 13 km na pñ.-wsch. od Mielca: *Podole* (1337)1711 ZDK I 60; *Podola* 1397 SHGSd(kartoteka); *Podolye* 1470–80 DB II 296; *Podolye* 1529 LR 290; *Podolie* 1536 ŹDz XV 500; *Podolie* 1581 ŹDz XIV 248; *Podole* 1887 SG VIII 460; *Podole* 1921 Sk XII 22; *Podole*, wś 1933 SkBy 1321; *Podole* 1952 UW 282; *Podole, -la, podolski* 1966 UN 65, 70; *Podole, -la* 1981 WUN II 817. — W XIV w. też *Podola*, w l. mm. Lit.: OPilz 46. IN

Podole (8), dziś *Nowe Podole* i *Stare Podole*, dwie wsi, siedl., gm. Wilga, 14 km na pñ.-wsch. od Góry Kalwarii: *Podole* 1382 KkM 98; *Podole* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 52v); *Podole* 1576 ŹDz XVI 241; *Podole* 1827 Tabella II 100; *Podole, Nowe Podole* 1839 MpKwat IV 4; *Podole Stare, Podole Nowe* 1887 SG VIII 442; *Nowe Po-*

dole, -wego -la, Stare Podole, -rego -la, podolski 1971 UN 124, 21. — Dawniej n. *Podole*. Współcześnie dwie wsi o n. zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. *nowy, stary*. UB

Podole (9), wś nieistniejąca, leżała w par. Stara Rawa, skiern.: *Podole* 1511–23 ŁLB I 289; *Podole* z Zalesiem, wieś nie istniejąca obecnie 1887 SG VIII 441. UW

Podole (10), wś, tarnob., gm. Opatów, 5 km na pñ.-wsch. od Opatowa: *Podole* 1400 ZDM I 294; *Podole* 1404 Sand nr 327; *Podole* (1408)1651 ZDM V 79; z *Podola* 1429 ZDK II 140; *Podolye, Podole* 1470–80 DB I 380, II 499; *Podolye* 1529 LR 387; *Podolye* 1564–65 Lusand 332; *Podolie* 1578 ŹDz XIV 182; *Podole* 1783–84 RejKor 307; *Podole* 1827 Tabella II 100; *Podole* 1887 SG VIII 441; *Podole* 1921 Sk III 86; *Podole, -la, podolski* 1966 UN 27, 13; gw. *podole, -a, podolański*. Lit.: KSand 157. IN

Podole (11), wś nieistniejąca, leżała w pow. opatowskim, w par. Waśniów, tarnob.: *Podolye* 1447 Matr I nr 9; *Podolye* 1470–80 DB I 354, III 91; *Podole* 1887 SG VIII 441. Lit.: KSand 157; NalSand 140. IN

Podole (12), wś, włoc., gm. Nieszawa, 5 km na pñ.-zach. od Nieszawy: *Podole* 1250 Kuj 187; *Podole* 1489 Lupbrz 167; *Podolie* 1527 Vlad XI 10; *Podolye* 1534, między *Podolciem* 1604 Inw-włoc 23, 2; *Podole*, wś 1887 SG VIII 442; *Podole* 1921 Sk I 103; *Podole, -la, podolski* 1971 UN 172, 17. AG

Podole (13), wś, włoc., gm. Rypin, 4,5 km na pñ.-wsch. od Rypina: *Podole* 1784 MpPerPł; *Podole* 1827 Tabella II 100; *Podole* 1877 Zin II 59; *Podole* 1887 SG VIII 442; *Podole* 1921 Sk I 164; *Podole, -la, podolski* 1971 UN 183, 29. Lit.: Koz VII 29. KZ

Podole zob. **Kurbasinek Kościński, Nowy Dwór** (23), **Podule**

Podole-Górowa zob. **Górowa, Podole** (5)

Podole Male, wś, ślup., gm. Dębica Kaszubska, 20 km na pñ.-wsch. od Ślupska: *Klein Podel* od 1727 RzDuma I 245; *Kl. Podel* 1789 MpGilly-Pom; *Padolek*, niem. *Klein Podel* 1886 SG VII 816; *Klein Podel* — *Podole Male, -la -ego, malopodolski* 1947 MPol XXV nr 111; *Podole Male, -la -lego* 1981 WUN II 817. — Zapewne od ap. *padól*, n. zmieniona jako *Podel*, z członem dy-

Podole Nowe

ferencyjnym od niem. przym. *klein* 'mały'. Okresowo odnotowano postać pol. *Padolek*, z suf. *-ek*. Niewykluczone, że wieś ma genetyczne związki z *Podolem Wielkim*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podole Male*. Lit.: Rzduma I 245. BCz

Podole Nowe zob. **Podole** (8)

Podole Stare zob. **Podole** (8)

Podole Wielkie, wś, słup., gm. Główny, 16 km na pn.-zach. od Lęborka: *Podil* 1480 LORSNH 86; *Podel* 1485, *Podele* 1486, *Podel* 1511, *Pudel* 1514, *Padell* 1523 Rzduma I 245; *Podel* 1618 MpLub; *Padole*, niem. *Gross Podel* 1886 SG VII 816; *Gross Podel* — *Podole Wielkie*, *-la* *-ego*, *wielkopodolski* 1947 MPol XXV nr 111; *Podole Wielkie*, *-la* *-kiego* 1981 WUN II 817; gw. słowińskie: *pod#olè*, *-lã*. — Od ap. *podól* lub od ap. *podole*. W formie niemieckiej postać z członem odróżniającym niem. *Gross* = pol. *Wielki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podole Wielkie*. Lit.: LORSNH 86; Rzduma I 245. BCz

Podolin (1), wś, pil., gm. Wapno, 10 km na płd. od Kcyni: *Podolino* 1335 KW II 470; *Podolino* 1398 Lek II nr 1126; de *Podolino* 1419 RWlkp II nr 592; in *Podolino* 1497 Matr II nr 819; *Podolino* 1511–23 ŁLB I 139; *Podolino* 1577 ŻDz XII 189; *Podolino* 1674 MKI(ASK 74, 235); wieś *Podolin* 1775 MKI(Tab 37, 26); *Podolin* 1887 SG VIII 460; *Podolin*, *-na* 1981 WUN II 817; gw. *puodołin*, *-ina*, *puodołiński*. — Od ap. *podole*, z suf. *-ino*, wtórnie *-in*. ZZ

Podolin (2), wś, piotr., gm. Moszczenica, 11 km na płd.-wsch. od Tuszyńska: *Podolino* 1389 Łęcz Inr 1384; *Podolin* 1399, *Podolino* 1419 Łęcz II nr 6053, 3448; *Podolin* 1511 ŻDz XIII 198; *Podolyn* 1511–23 ŁLB II 170, 173; *Podolin* 1534 Inwwłoc 81; *Podolin* 1552 ŻDz XIII 263; *Podolin* 1791 MpPerSd; *Podolin* 1827 Tabella II 100; *Podolin* 1887 SG VIII 460; *Podolin* 1921 Sk II 76; *Podolin*, *-na* 1981 WUN II 818; gw. *podol'in*, *-na*, *podolski*. Lit.: SHGŁęcz II 45; Nieckula, *-ov* 298. EB

Podolin zob. **Podole** (5), **Podolina**

Podolina, wś, włoc., gm. Zbójno, 14 km na pn. od Lipna: *Podolino* 1789 Borucki 36; *Podolin* 1802–03 MpGillyPr; *Podolin* 1827 Tabela II 100; *Podolin* 1839 MpKwat II 2; *Podolina* al. *Podolino* 1887 SG VIII 460; *Podolina* 1933 SkBy 1322; *Podolina* 1952 UW 54; *Podolina*, *-ny* 1981 WUN

II 818; gw. *podol'ina*, *-ny*, *podol'iński*. — Od ap. *podole*, z suf. *-inoll/-inll/-ina*. Lit.: Koz VII 30–1; TaszyckiRiSP I 221. KZ

Podolino, niezlokalizowana posiadłość zakonu sądeckiego, niektórzy historycy łączą tę n. z Podolińcem na Spiszu: *Podolino* (1280), *Podolini* (1283) KMłp II 145, 154; *Podolino* 1283 KMłp I 121; *Podolini* (1292) KMłp II 187; *Podolino* 1470–80 DB III 359. — Od ap. *podole*, z suf. *-ino*, też *-iny*. Lit.: PSąd I 94–5. IN

Podolino zob. **Podolin** (1, 2), **Podolina**

Podoliny zob. **Podolino**

Podolszany zob. **Wola Klasztorna**

Podolsze, wś, biel., gm. Zator, 16 km na płd.-wsch. od Oświęcimia: *Podolsze* (1292)1569 ZDM IV 27; *Podolsche* (1396) KMłp IV 54; von *Podolscha* ... zu *Podolscha* ... Forwrk zu *Podolscha* 1420 Kkk II 455; *Podolsche* (1437)1444 ZDM II 257; *Podolsche*, *Podolsze* 1470–80 DB I 81, II 229; *Podolshe*, *Podolsche* 1529 LR 50, 293; *Podolsze* 1581 ŻDz XIV 99; *Podolsze* 1887 SG VIII 462; *Podolsze* 1921 Sk XII 30; *Podolsze*, *-sza*, *podolszański* 1964 UN 12, 62. — Od wyrażenia przyimkowego *pod olchą*, z suf. *-'e*. Lit.: LKrak 114. IN

Podolszyce, wś, płoc., gm. Borowiczki, 4 km na wsch. od Płocka: *Podolsice* ok. 1240 KMaz 345; *Podolczice* 1361 Płoc nr 35; *Podolszice* 1388 KkM 106; *Podolschycze* 1435, *Podolszycze* (1458) Płoc I nr 122, 169; *Podolszycze* 1570, *Podolszycze* 1578 ŻDz XVI 126, 9; *Podolszycze* 1784 MpPerPł; *Podolszycze* 1827 Tabella II 100; *Podolszycze* 1887 SG VIII 462; *Podolszycze*-*Paśniki* 1952 UW 27; *Podolszycze*, *-szyc* 1981 WUN II 818. — Od wyrażenia przyimkowego *pod olszami*, z suf. *-ice*. Człon *Paśniki* od ap. *paśnik* 'pastwisko, zwłaszcza ogrodzone' SW IV 79 lub 'rzemieślnik robiący pasy' SW IV 85, w l. mn. Lit.: SHGPł 241; ZMaz 301; TaszyckiPatrMz 73. UW

Podolszyn, dziś *Podolszyn* i *Podolszyn Nowy*, dwie wsi, warsz., gm. Lesznawola i Raszyn, 6 km na pn.-zach. od Piaseczna: *Podolschini* 1472 SHGMz(MK 9, 9); *Podolschynye* 1494 ZHer nr 745; *Podolszyn* 1504 SHGMz(MK 18, 189); *Podol[']schini Grammicze* 1539 Matr IV/1, nr 6378; *Podolsinie* 1580 ŻDz XVI 271; *Podolszynie* 1783 MpPerMz; *Podolszynie* 1827 Tabella II 100; *Podolszynie* 1839 MpKwat IV 4; *Podolszynie* al.

Podolszyn 1887 SG VIII 462; *Podolszyn* 1921 Sk I 188; *Podolszyn, Podolszyn Nowy* 1952 UW 24; *Podolszyn, -na, Nowy Podolszyn, -wego -na, podolszyński* 1971 UN 136, 15, 20; *Podolszyn, -na, Nowy Podolszyn, -wego -na* 1981 WUN II 596, 818; po zmianie *Podolszyn Nowy, -na -wego, podolszyński* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawniej *Podolszyny*, od wyrażenia przyimkowego *pod olszynami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Później występowały formy *Podolszynie*, z suf. *-’e*, oraz *Podolszyn* (maskulinizacja). Dziś dwie wsi: *Podolszyn* i *Nowy Podolszyn*; człon odróżniający od przym. *nowy*. Lit.: SHGWarsz 212. UB

Podolszynie zob. **Podolszyn**

Podolszynka, dziś *Podolszynka Ordynacka* i *Podolszynka Plebańska*, dwie wsi, tarnob., gm. Rudnik i Harasiuki, 7 i 7,5 km na płd.-wsch. od Rudnika nad Sanem: *Podolszynka* 1839 MpKwat V 8; *Podolszynka* 1877 Zin II 59; *Podolszynka* 1887 SG VIII 462; *Podolszynka Ordynacka, Podolszynka Plebańska*, dwie wsi 1921 Sk IV 7; *Podolszynka Ordynacka, Podolszynka Plebańska, -ki -kiej* 1981 WUN III 818; gw. *podolśynka ordynacka, -ki -kiej, podolśynka plebańska, -ki -kiej, podolśyński*, też: *kśęża vés, -zy fši, kśężofśajski, kśožofśajski*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod olszynką*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. *ordynacki* (wsie należały do ordynacji Zamoyskich) i *plebański*. Oboczna n. gw. *Księża Wieś*, od przym. *księży* i od ap. *wieś*. Lit.: Karaś, *Podgóra* 24, 71; MakPrz 207. BCz

Podolszyny zob. **Podolszyn**

Podorbówie zob. **Dobryń**

Podoryszew, wś, skiern., gm. Wiskitki, 8 km na od Żyrardowa: *Podoryszew* 1921 Sk I 184; *Podoryszew* 1952 UW 39; *Podoryszew, -wa, podoryszewski* 1971 UN 126, 12. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Oryszewem*, zob. *Oryszew*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podosie (1), wś, łomż., gm. Miastkowo, 16,5 km na płd.-zach. od Nowogrodu: *Podosyie* 1493, 1495 SHGMz(MK 18, 80); z *Podosiem* (1565) Lumaz II 124; *Podosie* 1578 ŻDz XVI 370; *Podosie* 1783–84 RejKor 496; *Podosie* 1827 Tabella II 100; *Podosie* 1887 SG VIII 463; *Podosie, -sia* 1981 WUN II 819. — Od wyrażenia przyimkowego *pod osami* (: *osa* ‘osika’), z suf. *-’e*. UB

Podosie (2), wś, siedl., gm. Krzywda, 9 km na wsch. od Żelechowa: *Podosie* 1877 Zin II 59; *Podosie* 1887 SG VIII 463; *Podosie* 1921 Sk IV 72; *Podosie, -sia, podosiński* 1970 UN 115, 22. IN

Podosowa, wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 6,5 km na płd. od Góry Kalwarii: *Wyględów (Podosowa)* 1914 Mp-75(C/XXIV); *Podosowa* 1921 Sk I 38; *Podosowa* 1933 SkBy 1322; *Podosowa (Wychlówka)* 1937 Mp-100(41–32); *Podosowa, -wy, podosowski* 1971 UN 127, 35. — Nazwa *Wyględów* od ap. *wygląd* ‘widok’ SW VII 861, z suf. *-ów* (pierwotnie ‘miejsce położone na widoku, dobrze widoczne’). Nazwa *Wychlówka* od czas. *wychylać*, z suf. *-ówka* (pierwotnie ‘miejsce, gdzie się wychyla kielichy’ – na oznaczenie karczmem, osad przykarczemnych). Nazwa *Podosowa* od wyrażenia przyimkowego *pod osami*, z suf. *-owa*. Wieś leży na skraju lasu liściastego. Lit.: Hrabec, RKJL XIV 305. UB

Podostrówek, wś, biał., gm. Suchowola, 5,5 km na płn. od Suchowoli: *Podostrówek* 1887 SG VIII 463; *Podostrówek* 1921 Sk V 78; *Podostrówek, -wka* 1981 WUN II 819. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Ostrówkiem*, zob. *Ostrówek* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podoś, dziś *Nowy Podoś* i *Stary Podoś*, dwie wsi, ostroł., gm. Płoniawy-Bramura, 12 km na płn.-wsch. i 13,5 km na płn. od Makowa Mazowieckiego: *Podosie* 1377 SHGMz(Vis. 263, 195–195v); *Podossye* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 90v); *Podosse* 1425 MkM I nr 19; *Podosie* 1440 Hmił 495; *Podosshie* 1482 SHGMz(MK 9, 143v); Parochia *Podoska, Podosie* 1567 ŻDz XVI 348; Jan Podoski w *Podosy* 1619–20 Lumaz I 245; *Podoś* 1783–84 RejKor 516; *Podoś* 1827 Tabella II 100; *Podoś* 1887 SG VIII 463; *Podoś Nowy, Podoś Stary* 1921 Sk I 75; *Nowy Podoś, -wego -sia, nowopodoski, Stary Podoś, -rego -sia, staropodoski* 1971 UN 129, 31, 33. — Od wyrażenia przyimkowego *pod osami*, z suf. *-’e*. Od XVIII w. forma *Podoś* — zmiana rodzaju gramatycznego. Współcześnie dwie wsi o n. z członami odróżniającymi od przym. *stary, nowy*. Lit.: ZMaz 302; BańMorf 62. UB

Podowojce zob. **Podobowice**

Podowowice zob. **Podobowice**

Podozierany, wś, biał., gm. Gródek, 11,5 km na płd.-wsch. od Michałowa: *Podozierany* 1750,

Podpakule

Podozierany 1784 Kond 160; *Podjezierany* (*Podozierany*) 1887 SG VIII 402; *Podozierany* 1921 Sk V 96; *Podozierany*, *-ran* 1981 WUN II 819; gw. *padażerańa*, *-ran*, *padażerański*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod ozierom*, por. ros. ap. *oziero*, brus. *aziero*, pol. *jezioro*, z suf. *-any*; n. początkowo określała ludzi mieszkających w pobliżu jeziora. Formy gw. z fonetyką białoruską. Lit.: Kond 160. EB

Podpakule, kol., dawniej wś, chełm., gm. Sawin, 23 km na pñ. od Chełma: *Podpakule*, kol. i folw. 1921 Sk IV 10; *Podpakule*, folw. i kol. 1933 SkBy 1323; *Podpakule*, wś 1952 UW 134; *Podpakule*, *-la*, *podpakulski*, wś 1970 UN 108, 25; *Podpakule*, *-la* 1981 WUN II 819; gw. *potpakule*, *-la*. — Nazwa zapewne ponowiona z n. obiektu terenowego, utworzona na wzór toponimów od wyrazów przyimkowych z suf. *-e*; nawiązuje do ap. *pakuly* 'zgrzebie, październie, kłaki' SL IV 22. BCz

Podpalecznica, cz. Pałecznicy, dawniej wś, lub., gm. Niedźwiada: do tejże parafii należy 5 chałup pod Pałecznicą 1781 SHGLu IV 109; *Podpelecznica* (!) 1787 Spis 439; *Podpalecznica* 1827 Tabella II 100; *Podpalecznica* 1887 SG VIII 464; *Podpalecznica*, wś 1921 Sk IV 59; *Podpalecznica*, wś 1933 SkBy 1323; *Podpalecznica*, *-cy* 1969 UN 113, 15. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Pałecznicą*, zob. *Pałecznica* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: SHGLu IV 109; Karaś, *Podgóra* 24; KosLu 70. IN

Podpłociczno zob. **Płociczno** (6)

Podpniewki, wś, pozn. gm. Pniewy, 3,5 km na pñ.-wsch. od Pniew: *Podpniewki* 1783–84 RejKor 774; preadium *Podpniewki* 1786 Koz III 54; *Podpniewki* 1887 SG VIII 464; *Podpniewki* 1902 MycPn 135; *Podpniewki* 1921 Sk X 86; *Podpniewki*, *-wek* 1981 WUN II 819. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Pniewami*, zob. *Pniewy* (1), z suf. *-ki*. ZZ

Podpolichno, wś, kiel., gm. Chęciny, 6 km na pñ.-zach. od Chęcín: [*Podpolichno*], młyn XVI AtSd 136; *Podpolichno* 1783–84 RejKor 104; Wieś *Podpolichno* 1789 Lusand I 137; *Podpolichno* 1827 Tabella II 100; *Podpolichno* 1887 SG VIII 465; *Podpolichno* 1921 Sk III 42; *Podpolichno*, *-na*, *podpolichnowski* 1966 UN 23, 93. — Początkowo n. młyna, później wsi, od wyrażenia przyimkowego *pod Polichmem*, zob. *Polichno*

(3), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 34; Karaś, *Podgóra* 24. IN

Podradkowice, wś, kiel., gm. Pawłów, 7 km na pñ.-zach. od Starachowic: *Podradkowice*, *-wic*, cz. Bronkowic 1966 UN 20, 28; *Podradkowice*, *-wic* 1981 WUN II 820. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Radkowicami*, zob. *Radkowice* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 34. IN

Podraje, wś, kiel., gm. Nowy Korczyn, 21,5 km na pñ.-wsch. od Buska-Zdroju: *Podraie* 1783–84 RejKor 302; *Podraie* 1787 Spis 373; *Podraie* 1827 Tabella II 100; *Podraje* 1877 Zin II 60; *Podraje* 1887 SG VIII 465; *Podraje* 1921 Sk III 131; *Podraje*, *-ja*, *podrajski* 1966 UN 19, 36. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Rajem*, zob. *Raj* (1), z suf. *-ec*, później *-e*. Por. także n. lasu *Raj*: sub silva *Ray* 1521 Matr IV/2, nr 12992. Lit.: KopKiel 35. IN

Podrajec zob. **Podraje**

Podreczany zob. **Podrzeczany**

Podrenta, cz. wsi Kraszewice, dawniej wś, kal., gm. Grabów nad Prosną: *Kraszewice-Pod Rentą* 1936 Mp-100(42–26); *Kraszewice pod Rentą* 1964 Mp-25(Ostrzeszów); *Podrenta*, *-ty*, wś 1981 WUN II 821; po zmianie *Podrenta*, *-ty*, cz. wsi 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. wsi *Kraszewice* (1), człon drugi w formie wyrażenia przyimkowego *pod Rentą*, por. n. m. *Renta*. Dziś *Podrenta*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. PD

Podritz zob. **Podrzecz** (3)

Podrochale, wś, warsz., gm. Leszno, 7,5 km na pñ.-zach. od Błonia: *Podrochale* 1921 Sk I 16; *Podrochale* 1952 UW 30; *Podrochale*, *-chal* 1981 WUN II 821. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Rochalami*, zob. *Rochale*, *Rochaliki*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UB

Podrogowo, wś zaginiona, leżała pod Tczewem, gdań.: *Podrogowo* 1336 KW II 484. — Od n. os. **Podrog*, por. *Polech*, *Pozdziech* oraz *Siemidrog*, *Uniedrog* SSNO IV 309, 334, V 58, 523, z suf. *-owo*. Lit.: Bugalska, PMT VI 80. WK

Podrozowo, wś zaginiona, leżała na Kujawach, w pow. Brześć (Kujawski), włoc.: *Podrosovo* 1215 KW I 80; *Podrosovo* 1215 Kuj 117. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Rosowem* lub *pod Rozowem* (zapewne chodzi o n. m. lub

n. ter.), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wydawcy KW odczytują n. jako *Podryń*. AG

Podróżie, wś, kiel., gm. Działoszyce, 16 km na płd.-zach. od Pińczowa: *Podróżie*, kol. 1921 Sk III 106; *Podróżie*, kol. 1933 SkBy 1323; *Podróżie* 1952 UW 125; *Podróżie*, -zia, *podróski* 1969 UN 29, 37. — Być może od wyrażenia przyimkowego *pod różą*, z suf. -'e. IV

Podróżna, wś, pil., gm. Krajenka, 7 km na płn. od Wysokiej: *Podrozn* (1436)1553 SHGKI(APP Wc 1, 152v); *Podroszna* 1480 Koz I 227; *Podroszna* 1535 SHGKI(ASK 12, 411); villa *Podrozn* 1574 Matr VI nr 44; *Podrozn* 1578 ŻDz XII 167; *Podrozn* 1620 SHGKI(Tab 11, 145); *Podrozn* 1629 SHGKI(Tab 42, 6); *Podrozn* 1766 MKI(E 42, 606); *Podróżno* al. *Podróżna*, niem. *Podrusen* 1887 SG VIII 466; *Podróżna* 1952 UW 205; *Podróżna*, -nej 1981 WUN II 821; gw. *podrūžna*, -ny// -něj. — Od przym. **podrožen*, *podróżny* (: *po drodze*) SEBor 454, tu w nienotowanym znaczeniu 'leżący przy drodze', okresowo ze zmianą rodzaju. Nazwa zmieniona jako *Podrusen*. Lit.: Borek, -bn- 183. ZZ

Podrudzie, wś, siedl., gm. Mińsk Mazowiecki, 5 km na płd.-zach. od Mińska Mazowieckiego: *Podrudzie* 1576 ŻDz XVI 223; *Podrudzie* 1783 MpPerMz; *Podrudzie* 1827 Tabella II 100; *Podrudzie*, folw. i os. młyn. 1887 SG VIII 466; *Podrudzie* 1921 Sk I 80; *Podrudzie*, -dzia 1981 WUN II 821. — Od wyrażenia przyimkowego *pod rudą*, z suf. -'e. Apelatyw *ruda* oznaczał prymitywny zakład hutniczo-metalurgiczny, w którym wytapiano i wyrabiano żelazo, zwykle połączony z odkrywkową kopalnią rudy Sstp VIII 43, też niewysychające błoto, bagnisko SW V 763. UB

Podrusen zob. **Podróżna**

Podrusinów zob. **Rusinów** (4)

Podrusów, cz. wsi Majdan Sopocki Drugi, dawniej wś, zamoj., gm. Susiec: *Podruszczów* 1827 Tabella II 100; *Podrusów* 1877 Zin II 60; *Nodrusow* (!) 1877 Mp-75(4/XXVIII); *Podrusów*, wś 1887 SG VIII 466; *Podrusów* 1933 SkBy 1324; *Podrusów*, -sowa, *podrusowski* 1970 UN 120, 16; *Podrusów*, -sowa, wś 1981 WUN II 821; po zmianie *Podrusów*, -owa, cz. wsi 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — W nazwie można wyodrębnić suf. -ów, ale podstawa jest niejasna; może od jakiejś n. terenowej, określającej położenie wzglę-

dem zagrody Rusów albo Rusków, por. n. os. *Rus(y)* lub *Ruski*. Wieś należała do dóbr ordynacji Zamojskich. BCz

Podrwinów, wś, sier., gm. Kielczygłów, 10,5 km na płn.-zach. od Pajęczna: *Podrwinów* 1877 Zin II 60; *Podrwinów*, folw. 1887 SG VIII 467; *Podrwinów*, folw. i kol. 1902 Przew II 79; *Podrwinów*, kol. 1933 SkBy 1324; *Podrwinów*, wś 1952 UW 107; *Podrwinów*, -nowa 1981 WUN II 821. — Nazwa może ma charakter żartobliwy, od czas. *podrwić* 'pokpić, pożartować, poszydzić' SW IV 410, z suf. -inów. EB

Podrysie, cz. wsi Ryś, dawniej wś, kal., gm. Sokolniki: *Podrysie* 1921 Sk II 129; *Podrysie*, wś 1933 SkBy 1324; *Podrysie*, -sia, *podryski*, wś 1974 UN 53, 17; *Podrysie*, -sia 1981 WUN II 821.

Od wyrażenia przyimkowego *pod Rysiem*, zob. *Ryś*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podrzechta zob. **Podrzekta**

Podrzeczany, wś, biał., gm. Czyże, 14 km na płn.-wsch. od Bielska Podlaskiego: з *Локницы* 1536 Kond 160; *Łoknicza* albo *Porzecz* 1576 Lupodl 58; *Podrzecze* 1661–64, *Podrzecze* 1676, *Podrzeczany* 1775–89, *Подречаны* 1878–86 Kond 160; *Podrzeczany* 1921 Sk V 25; *Podrzeczany*, -czan 1981 WUN II 821; gw. *puđrěčany*, -čan, *puđrěčki*. — Dawna n. *Łoknica* od n. rz. *Łoknica*, por. *Łoknica* 1528 ŻDz XVII/2, 61, 219; na rzece *Łokniczy* 1576 Lupodl 60, 62; por. też n. m. *Łoknica*. Nazwa *Porzecz*, później *Podrzecze*, od ap. *porzecz* 'teren położony nad rzeką' Sstp VI 414, następnie nawiązanie do wyrażenia przyimkowego *pod rzeką*; wtórnice n. z suf. -any. Lit.: Kond 160–1. EB

Podrzecze (1), wś, leszcz., gm. Piaski, 2,5 km na płd.-zach. od Gostynia: de *Podrecze* (1330)1611–17, *Podrecze* (1337)1729 KW II 500, 499; de *Podrecze* 1388 Lek I nr 1460; de *Podrecze* 1428 RWlkp III nr 1342; de *Podrecze* 1483 SHGPn(PG 9, 180v); *Podrecze* 1510 NKs 111; *Podrecze* 1580–81 ŻDz XII 85; *Podrecze* 1622–24 PPozn(Tab 1, 86); *Podrecze* 1775 PPozn(Tab 7, 11v); *Podrecze* al. *Podrzyce* 1887 SG VIII 467; *Podrecze*, -cza, *podrzecki* 1970 UN 78, 20. — Od wyrażenia przyimkowego *pod rzeką*, z suf. -'e. Forma *Podrzyce* wykazuje pochylenie *e* oraz mazurzenie. Lit.: SHGPn III 712–7; PPozn 232. ZZ

Podrzecze

Podrzecze (2), wś niezidentyfikowana, leżała w pobliżu Dubina, ok. 4 km na pld.-zach. od Jutrosina, leszcz.: *Podreze* (1284)1555 KW I 508; in *Podrzecze* 1447 SHGPn(Kośc Z 13, 87); *Podrzecze* 1553 Koz III 54; *Podrzecze* 1563 SHGPn(ASK 4, 195v); cz. wsi *Podrzecze* 1582 SHGPn(PG 140, 187). Lit.: SHGPn III 712; PPOzn 232. ZZ

Podrzecze (3), wś, nowosąd., gm. Podegrodzie, 6 km na pld.-zach. od Nowego Sącza: *Podreze* (1280), *Podrzecze* (1283) KMłp II 145, 154; *Podreche* 1283 KMłp I 121; *Podreze* (1292) KMłp II 187; *Podrzecze* 1399 Krak nr 8278; *Podrzecze* 1470–80 DB III 359; *Podrzecze* 1564 Lukrak I 169; *Podrzecze* 1581 ŻDz XIV 128; *Podrzecze* 1680 Rej 203; *Podrzecze* 1779–82 MpMieg; *Podryzell/Podritz* 1794 Ga Hh2; *Podrzyce* 1886 Bigo 150; *Podrzyce* al. *Podrzecze*, niem. *Podritz* 1887 SG VIII 467–8; *Podrzecze* 1921 Sk XII 26; *Podrzecze*, -cza, *podrzeczi* 1964 UN 9, 11; gw. *p#odzyce*, -ã, *p#odzycki*. — Nazwa zniemczona *Podritz* nadana w okresie zaboru austriackiego. Lit.: LKrak 114–5; PSąd I 95. IN

Podrzecze zob. **Niewistka, Pilipki, Podrzeczany**

Podrzecze-Gusaki zob. **Jaroszówka** (1)

Podrzekta, cz. Dolska, dawniej wś, pozn.: *Podrzekta* 1799 Koz III 166; Vw. *Podrzeczka* (!) 1831–32 MpRey nr 112; *Podrzekla* (!) 1859 MpChrz; *Podrzechta* al. *Podrzekta*, mylnie *Podrzekla*, wś 1887 SG VIII 467; *Podrzekta* 1902 MycPn 144; *Podrzekta*, folw. 1933 SkBy 1324; *Podrzekta*, os. m. 1967 SM 885; *Podrzekta*, -tej 1981 WUN II 822. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Rzeką*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Por. n. miejsca i pola w Dolsku *Rzekta*, *Rzechta* 1798 Koz III 166 (: *rzektać* SEBr 474, tu prawdopodobnie o głosie wydawanym przez żaby). Lit.: Karaś, *Podgóra* 25. ZZ

Podrzewie, wś, pozn., gm. Duszniki, 9 km na wsch. od Pniew: de *Podrzewo* (!) 1403, inter *Podrzewo* 1403 KZPozn nr 1329, 1343; *Podrzewye* 1415, *Podrzewye* 1434, *Podrzewie* 1444 SHGPn III 717; *Podrzewye* 1475 SHGPn(AAP CP 3, nr 48); *Podrzewye* 1510 NKs 168; *Podrzewie* 1580 ŻDz XII 40; *Podrzewie* 1622–24, *Podrzewie* 1789 PPOzn(Tab 1, 38 6, 174v); *Podrzewie* 1887 SG VII 467; *Podrzewie* 1921 Sk X 86; *Podrzewie*, -wia 1981 WUN II 822. — Od wyrażenia przyimkowe-

go *po drzewiu*, por. ap. *drzewie* 'drzewa' SL I 548, z suf. -'e. Lit.: SHGPn III 717–8; PPOzn 232. ZZ

Podrzyce zob. **Podrzecze** (1, 3)

Podsacze zob. **Podczacze**

Podsadcze zob. **Podczacze**

Podsadek, wś, kiel., gm. Sędziszów, 7,5 km na pld.-zach. od Sędziszowa: *Podsadek*, folw. 1790–92 SHGKrMat 268; *Podsadek* 1887 SG VIII 468; *Podsadek* 1902 Przew II 79; *Podsadek*, folw. 1933 SkBy 1324; *Podsadek*, -dka, *podsadeczi* 1966 UN 21, 31. — Od wyrażenia przyimkowego *pod sadkiem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 31. IN

Podskańska Wola zob. **Gorzyce** (7)

Podsarna zob. **Podsarnie**

Podsarnie, wś, nowosąd., gm. Raba Wyżna, 19,5 km na pln.-zach. od Nowego Targu: *Orawka* sub *Sarna* (1613), prosto ... z *Podsarny* 1615 SemkMO nr 23, 27; ex *Orawicza* a sub *Sarna* 1659, Stanisław Sarna sculteto de *Orawka Minore* 1674 SemkMO nr 48, 82; *Podsarnie* 1921 Sk XII 34; *Podsarnie* 1952 UW 270; *Podsarnie*, -nia 1981 WUN II 822. — Dawniej n. *Orawka pod Sarną*, też *Orawica pod Sarną*, *Orawka Mniejsza (Minor)*, ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Orawka*, tu z członem dyferencyjnym w formie wyrażenia przyimkowego *pod Sarną*, por. n. os. *Sarna*. Wtómie nazwą stał się człon odróżniający *pod Sarną*, przekształcony na wzór n. m. utworzonych od wyrażen przyimkowych z suf. -'e. Efemerycznie odnotowana też postać *Podsarna*. Lit.: LKrak 115. IN

Podsącze zob. **Ślupia** (5)

Podschernin zob. **Poczernino** (1)

Podsejny zob. **Grudziwyszczyna**

Podsejwy, wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Świackie, 3 km na pld.-wsch. od Sejn: *Podsejmy* (!) 1827 Tabella II 100 (tu?); *Podsejwy*, kol. 1877 Zin II 60; *Podsejwy*, wś 1887 SG VIII 468; *Podsejwy*, kol. 1902 Przew II 79; *Podsejwy*, os. 1921 Sk V 87; *Podsejwy*, os. 1933 SkBz 1325; *Podsejwy*, wś 1967 SM 885. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Sejwami*, zob. *Sejwy*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podsędki zob. **Kobylin-Podsędkowięta**

Podsędkowice, wś, skiern., gm. Biała Rawska, 4 km na pln.-wsch. od Żyrardowa: *Pothsantkowicze* 1418 Płoc I 149; *Podsantkowicze* 1444 SHGRw(MK 341, 24v); *Pothsanthkowicze* 1455

SHGRw(MK 337, 56); *Podsędkowice* 1579 ŻDz XVI 184; *Podsędkowice* 1792 MpPerRw; *Podsędkowice* 1827 Tabela II 100; *Podsędkowice* 1839 MpKwat IV 4; *Podsędkowice* 1887 SG VIII 468; *Podsędkowice* 1921 Sk I 155; *Podsędkowice* 1952 UW 102; *Podsędkowice*, -wic 1981 WUN II 822. — Od stp. ap. *podśędek* 'urzędnik w sądzie ziemskim, zastępca sędziego' Sstp VI 275, z suf. -owice. Lit.: TaszyckiPatrMz 59. UW

Podsędkowięta zob. **Kobyli-no-Podsędkowięta**, **Kostrzy-Podsędkowięta**

Podśętki zob. **Żebry-Podśętki**

Podsiczki, cz. Jedlni, dawniej wś, rad., gm. Pionki: *Podsiczki*, wś 1921 Sk III 55; *Podsiczki*, wś 1933 SkBy 1325; *Podsiczki*, -czek, cz. wsi 1970 UN 25, 23; *Podsiczki*, -czek 1981 WUN II 822. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Siczka mi*, zob. *Siczki*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 57. IN

Podsiękarb zob. **Pociękarb**

Podskalany, cz. Tomaszowic, dawniej wś, krak., gm. Wielka Wieś: *Podskalany* (1440) ZDK II 344; *Podscalany* 1444 SHGKr(Ac of. 6, 759); *Podskalanyj* 1446 Hel II nr 3266; *Podskalyany*, villa 1470–80 DB II 7; *Pothskalany*, *Podskalyany* 1529 LR 119, 328; *Poczkaliany* 1564 Lukrak II 75; *Podskalany* 1581 ŻDz XIV 28; *Podskalany* ... z tej wsi 1629 RPobKr 23; *Podskalany* 1680 Rej 22; *Podskalany*, folw. 1789 SHGKrMat 233; *Podskalany*, wólka 1887 SG VIII 469; *Podskalany*, -lan 1963 UN 1, 48; gw. *potskalany*, -on. — Od wyrażenia przyimkowego *pod skalami*, z suf. -any. Miejscość leży na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, w pobliżu licznych wapiennych form skalnych. Lit.: RKrak 129. IN

Podskale (1), przys. wsi Rząsiny, dawniej wś, jel., gm. Gryfów Śląski, 6,5 km na pń.-wsch. od Gryfowa Śląskiego: *Talkenstein* 1360 SGTS II/2, 225; *Talkenberg* 1433, *Talkensteyn* 1434 CdL II/2, 449, 505; *Talkenstein* 1786 Z VI 136; *Talkenstein*, Burgruine Talkenhäuser zubehör 1845 K 733; *Talkenhäuser* 1861 SGTS II/2, 225; na górze zwanej *Talkenstein* 1893 SG XIII 198; *Talkenstein*, *Talkenhäuser* 1941 SOV 369; *Talkenstein* — *Podskale*, -a, *podskalski* 1950 MPol nr A-8; *Podskale* — *Talkenstein*, os. 1951 Rosp 246; *Podskale* 1967 SM 885. — Dawna n. niem. *Talkenberg* powstała od nazw. właścicieli zamku

Talkenbergów. Nazwisko i n. zamku od śrwniem. *talke* 'lepiąca masa', *talgen* 'ugniatać' + *Berg* 'góra', też *Stein* 'kamień, gładz, skała; twierdza' oraz *Haus* 'dom', w l. mn. Nazwę *Podskale* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl X 105; SGTS II/2, 225–7. JCh

Podskale (2), wś, kiel., gm. Opatowiec, 16 km na pld.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Podskale* 1827 Tabella II 100; *Podskale* 1887 SG VIII 469; *Podskale* 1921 Sk III 105; *Podskale*, -la, *podskalski* 1966 UN 22, 41. — Od wyrażenia przyimkowego *pod skalą*, z suf. -'e. Lit.: KopKiel 24. IN

Podskarbie, dziś *Podskarbie Królewskie* i *Podskarbie Szlacheckie*, dwie wsi, skiern., gm. Cielądz, 6 km na wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Podskarbicze*, *Pothscarbycze* 1472 SHGRw(Ep. 10, 27 28); *Podskarbicze* (1472) Ploc I 283; *Podskarbycze* 1473 SHGRw(Ep. 10, 66); *Podscarbycze*, *Podscarbice* 1484 SHGRw(Ep. 10, 324; 11, 184); *Podskarbycze* 1494 Matr IV/1, nr 289; *Podskarbicze Więtsze* ... z *Podskarbicami Wielkimi*, z *Podskarbicami Małymi* ... z *Podskarbicami Mniejszychymi* 1564 Luraw 23, 16; *Podskarbie regalis*, *Podskarbie* 1579 ŻDz XVI 175, 174; z *Podskarbicami ślacheckimi* i *Królewskimi* ... z *Małymi* i *Wielkimi Podskarbicami*, *Podskarbie Więtsze* 1661 Luraw 132, 133, 134; z *Podskarbicami* ..., *Podskarbie Królewski* ..., z *Podskarbicami Szlacheckimi* 1789 Luraw 9, 41, 45; *Podskarbiec Królewski*, *Podskarbiec Szlach.*, *Podskarbie Wielkie*, *Podskarbie* 1792 MpPerRw; *Podskarbie wielkie*, *Podskarbie male* 1839 MpKwat III 4; *Podskarbie Królewskie* i *Szlacheckie* 1887 SG VII 469; *Podskarbie Królewskie*, *Podskarbie Szlacheckie*, -bic -kich 1981 WUN II 823; gw. *potskarbice kruleske*, *potskarbice slaxecke*, -bic -kix. — Od ap. *podskarbi*, *podskarbie* 'urzędnik zarządzający skarbem' Sstp VI 276, z suf. -ice. W n. zestawionych człony odróżniające od przym. *wielki*, *mały* i od *szlachecki*, *królewski*, które wskazują na rodzaj własności. Okresowo w formie singularnej *Podskarbiec*. UW

Podskarbiec zob. **Podskarbie**

Podskrzew, wś notowana do 1967 r., skiern., gm. Teresin, 13,5 km na pld.-wsch. od Sochaczewa: *Podskrzew*, wś 1921 Sk I 184; *Podskrzew* 1934 Mp-100(40–31); *Podskrzew* 1967 SM 885.

Podskwarne

— Od wyrażenia przyimkowego *pod Skrzewem*, zob. *Skrzew*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podskwarne, wś, siedl., gm. Ceglów, 10 km na płd. od Katuszyna: *Kuflew-Podskwarne* 1921 Sk I 82; *Kuflew-Podskwarne*, wś 1933 SkBy 835; *Podskwarne* 1952 UW 16; *Podskwarne*, -nego 1981 WUN II 823. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy zob. *Kuflew*, człon drugi od wyrażenia przyimkowego *pod Skwarnem*, zob. *Skwarne*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 25. UB

Podsmardzewo, wś, ciech., gm. Sochocin, 10 km na płn.-wsch. od Płońska: *Wierzbowiec-Podsmardzewo*, kol. 1921 Sk I 123; *Wierzbowiec-Podsmardzewo*, kol. 1933 SkBy 1830; *Wierzbowiec-Podsmardzewo* 1952 UW 28; *Podsmardzewo*, -wa 1981 WUN II 823. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy zob. *Wierzbowiec*, człon drugi od wyrażenia przyimkowego *pod Smardzewem*, zob. *Smardzewo* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UB

Podsobień zob. **Podsobnie**

Podsobnie, cz. wsi Postołów, dawniej wś, krośn., gm. Lesko: *Wola trzech kusznierzów* 1436 AGZ XIII nr 83; *pellifices sub castro* 1441 AGZ XI nr 1370; folwark *Sobień* cum fortalitio eiusdem 1580 SHGsk III 43; na *Podsobień* 1605 RZł 108; villas *Podsobien*, Lukawicza 1621 SHGsk III 43; *Sobien* seu *Podsobien* 1745 ADP 172, k. 45; *Podsobien*, przys. do Monasterca 1855 Stup 109; *Podsobień*, folw. 1887 SG VIII 469; *Podsobnie*, -nia 1965 UN 61, 27. — Dawniej n. *Wola*, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym. Opisowy człon odróżniający od wyrażenia *trzej kusznierze*, w formie dopełniacza. Później n. *Sobień*, od n. zamku *Sobień*, ta od n. os. *Sobień* SSNO V 136 (: *Sobie-sław*). Wtórnie n. *Podsobień* na wzór n. m. pochodzących od wyrażen przyimkowych. Współcześnie n. *Podsobnie*, ze zmianą paradygmatu. Lit.: SHGsk III 43; MakSk 127. BCz

Podsobolowice zob. **Podsobolowiec**

Podsobolowiec, cz. Buczyny, dawniej wś, tam., gm. Bochnia: de Sobolow ... mente pariter et corpore existens ... villam propriam suam totam *Sobolowecz* 1402 Kkk II 266; Buczyna et *Podsobolowiecz* (1432)1615 ZDM V 333; Sobolow ... *Sobolowycz* 1529 LR 84; *Podsobolowice* 1680

Rej 263; *Podsobolowice*, przys. do Buczyny 1887 SG VIII 470; *Podsobolowiec*, -wca, cz. wsi 1963 UN 2, 62; *Podsobolowiec*, -wca 1981 WUN II 823.

— Dawniej *Sobolowiec*, od n. m. *Sobolów* (okresowo *Sobolowice*), z suf. -ec. Później *Podsobolowiec* (też *Podsobolowice*) od wyrażenia przyimkowego *pod Sobolowem*, z suf. -ec. Lit.: LKrak 115. IN

Podsokolne, cz. Sokolnego, okresowo wś, suwał., gm. Nowinka: *Podsokolne* 1827 Tabella II 101; *Podsokolne* 1887, Szczebra ... *Podsokolnie* (!) 1890 SG VIII 470, XI 827; *Podsokolne*, wś i os. leśna 1902 Przew II 79; *Podsokolna*, wś 1921 Sk V 6; *Podsokolna*, wś 1933 SkBy 1325; *Podsokolne*, przys. 1967 SM 885; *Podsokolne*, -nego 1971 UN 151, 57. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Sokolnem*, zob. *Sokolne*, w wyniku derywacji paradygmatycznej; okresowo ze zmianą rodzaju. EB

Podsokolów, wś, skiern., gm. Bolimów, 14,5 km na wsch. od Łowicza: *Podsokolów* 1921 Sk I 69; *Podsokolów* 1952 UW 94; *Podsokolów*, -łowa, *podsołowski* 1973 UN 44, 10; *Podsokolów*, -łowa 1981 WUN II 823; gw. *potsokołuf*, -owa. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Sokolowem*, zob. *Sokolów* (10), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra*, 25. UW

Podsoroczyno zob. **Chłodne Włóki**

Podsośnina, wś, zamoj., gm. Łukowa, 13 km na płd.-zach. od Józefowa: *Łukowa-Podsośnina* 1921 Sk IV 7; *Podsośnina*, -ny, *podsośnicki* 1967 UN 106, 34; *Podsośnina*, -ny 1981 WUN II 823. — Początkowo n. zestawiona, od n. sąsiedniej wsi *Łukowa* (zob.) i od wyrażenia przyimkowego *pod sośniną* (okolica obfituje w lasy sosnowe), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wtórnie nastąpiła elipsa członu *Łukowa*. Lit.: MakPrz 207. BCz

Podstary Zamość, wś, zamoj., gm. Stary Zamość, 13,5 km na płn.-zach. od Zamościa: *Podstary Zamość*, folw. 1877 Zin II 61; *Podstary Zamość*, folw. 1887 SG VIII 470; *Podstary Zamość*, kol. 1921 Sk IV 125; *Podstary Zamość*, kol. 1933 SkBy 1325; *Podstary Zamość* 1952 UW 152; *Podstary Zamość*, -rego -cia, *zamojski* 1967 UN 122, 17. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Starym Zamościem*, zob. *Stary Zamość*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 25. IN

Podstawczowice zob. **Postaszowice**

Podstola, wś zaginiona, leżała w ziemi dobrzyńskiej: item ville Rybithui, *Podstola* et Za-

mneuo 1321 CdP II 233; *Pothstola* 1321 SHGKu (Vet 388). — Zapewne od n. os. *Podstole* SSNO IV 303 (: *podstole*, *podstoli* 'urzędnik dworski doglądający stołu panującego, później honorowy urzędnik ziemski' Sstp VI 277–8), w l. mn. Możliwy też związek z ap. *podstola*, zob. n. *Podstole*, *Podstola* (1). KZ

Podstola zob. **Podstola** (1, 2)

Podstole, wś, piotr., gm. Łęki Szlacheckie, 14 km na pñ.-zach. od Przedborza: de *Podstolicz* 1386 SHGŁęcz II 45; *Pothstole* 1386 Hb 61, nr 20; *Postole* 1398 SHGŁęcz II 45; *Postolye* 1511, *Podstole* 1518 ŹDz XIII 201; *Pothstholye*, *Pothstolye* 1511–23 ŁLB II 195, 196; *Podstolye* 1552 ŹDz XIII 256; *Podstole* 1791 MpPerSd; *Podstole* 1827 Tabella II 101; *Podstole* 1887 SG VIII 471; *Podstole* 1921 Sk II 77; *Podstole*, -la, *podstolski* 1974 UN 46, 22. — Dawniej *Podstolice*, od n. os. *Podstole*, z suf. -ice, wtórnie *Podstole*, zob. *Podstola* (1). Możliwy też związek z ap. *podstola* 'szuflada', *podstole* 'miejsce pod stołem' SW IV 421, w znaczeniu topograficznym 'teren w kształcie szuflady; miejsce schowane, położone pod skarpią'. Postać *Postole* utworzona w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -ds- > -s-. Lit.: SHGŁęcz II 45. EB

Podstolewo zob. **Postolowo** (2)

Podstolice (1), wś, krak., gm. Wieliczka, 6 km na pñ.-zach. od Wieliczki: de *Potstolicz* 1346–55 Mvat II 210; *Podstolicze* 1387 ZDM VI 19; *Podstolicze* 1399 Krak nr 8872; *Podstholycze* (1420) XVI ZDM VIII 384; *Podstholicze*, *Pothstolyce*, *Podstolicze* 1470–80 DB I 49, 106, 150; *Podstolyce* 1490 ŹDz XV 448; *Pothstholicze* 1529 LR 212; *Podstolicze* 1564 Lukrak II 88; *Postolice* 1581 ŹDz XIV 44; *Postolice* 1680 Rej 66; *Podstolice* 1779–82 MpMieg; *Podstolice* 1887 SG VIII 471–2; *Podstolice* 1921 Sk XII 39; *Podstolice*, -lic, *podstolicki* 1963 UN 1, 38. — Zdaniem W. Lubasia nazwa pochodzi od ap. *podstole*, z suf. -ice. K. Buczek uważa n. za służebną i wiąże z ap. **podstolic*, a ten z urzędem podstolego, a także ze służbą dworską — pomocnikami podstolego. W XVII w. forma *Postolice*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -ds- > -s-. Lit.: LKrak 115; Buczek 29; Buczek, Onom IV 2–13. IV

Podstolice (2), wś, pil., gm. Budzyń, 8 km na pñ.-wsch. od Chodzieży: *Postolicze* (1368)XV

KW VI 252; *Podstolice* 1430, *Postholicze* 1431 KW V 499, 508; *Podstolicze* 1458, *Podstolycze* 1472 SHGPn III 718; *Potstolice* 1510 NKs 83; *Podstolice* 1580 ŹDz XII 8; *Podstolice*, niem. *Podstolitz*, *Deutschendorf* 1887 SG VIII 472; *Podstolice*, niem. *Podstolitz* 1921 Sk X 9, 152; *Podstolice*, -lic, *podstolicki* 1967 UN 75, 6. — Nazwa zmieniona jako *Podstolitz*. Nowa n. niem. *Deutschendorf* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 718–9; Buczek 29; Buczek, Onom IV 2–13. ZZ

Podstolice (3), wś, pozn., gm. Nekla, 5,5 km na zach. od Wrześni: *Potstolice* 1398 Lek II nr 1110; de *Podstolicze* 1410 RWlqp II nr 413; *Pothstolicze* 1426 SHGKI(PG 6, 134); *Pothstolyce* 1511–23 ŁLB I 38; villa *Postolyce* (1534) VisitGn 478; *Postolice* 1578 ŹDz XII 208; *Podstolice* 1674 MKI(ASK 74, 188); *Podstolice* 1783–84 RejKor 743; *Podstolice* 1846 KsP 354; *Podstolice*, niem. *Tischdorf*, dawniej *Podstolitz* 1887 SG VIII 472; *Podstolice*, niem. *Tischdorf* 1921 Sk X 106, 152; *Podstolice* 1952 UW 81; *Podstolice*, -lic 1981 WUN II 824; gw. *potstolice*, -lic. — Nazwa niem. *Tischdorf* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Podstolice (4), wś, siedl., gm. Maciejowice, 12 km na pñ.-zach. od Łaskarzewa: *Podstolyce* 1419 Sand nr 834; *Podstolyce* 1470–80 DB III 179; *Podstolicze* 1497 Matr II nr 929; *Podstolyce* 1508 ŹDz XV 477; *Podstolyce* 1529 LR 407; *Podstolyce* 1564–65 Lusand 201; *Podstholicze* 1569 ŹDz XIV 334; *Podstolice* 1787 Spis 422; *Podstolice* 1887 SG VIII 471; *Podstolice* 1952 UW 7; *Podstolice*, -lic, *podstolicki* 1971 UN 124, 13. Lit.: KStęż 97. IV

Podstolice zob. **Podstole**, **Postolice**, **Postolin** (2)

Podstola (1), wś, kiel., gm. Pierzchnica, 9 km na pñ.-wsch. od Chmielnika: *Podstola* (1268) KMłp II 285; *Podstola* 1399 ZDM VI 167; *Podstola* 1508 SHGSd(ASK 56, k. 5); *Pothstola*, *Pothstolya* 1529 LR 24, 171; *Podstolla* 1564–65 Lusand 296; *Podstoly* 1579 ŹDz XIV 224; *Podstola* 1783–84 RejKor 251; *Podstola* 1787 Spis 402; *Podstola* 1827 Tabella II 101; *Podstola* al. *Podstoly* 1887 SG VIII 472; *Podstola* 1921 Sk III 130; *Podstola*, -ly, *podstolski* 1966 UN 19, 20; gw. *potstoua*, -uy, *potstolski*. — Może od ap.

Podstola

podstola, podstole, w znaczeniu topograficznym. Wieś leży u stóp góry. Lit.: KSand 157; NaISand 140. IN

Podstola (2), wś, piotr., gm. Drużbice, 12,5 km na pñ.-wsch. od Zelowa: [*Podstoły (Podstola, Podstole)*] XVI AtŁęcz 124; *Podstola* 1791 MpPerSd; *Podstoły* 1827 Tabella II 101; *Podstola* 1877 Zin II 61; *Podstola* al. *Podstoły*, kol. 1887 SG VIII 472; *Podstola*, wś 1902 Przew II 80; *Podstola* 1921 Sk II 79; *Podstola, -ly, podstolski* 1972 UN 39, 34. — Okresowo n. w formie pluralnej. EB

Podstolowo zob. **Postolowo** (2)

Podstoły zob. **Podstola** (1, 2)

Podstrobów, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 6 km na pñd. od Skierniewic: *Podstrobów* 1921 Sk I 174; *Podstrobów* 1952 UW 105; *Podstrobów, -bowa* 1981 WUN II 824. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Strobowem*, zob. *Strobów*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podsutki zob. **Podsutki**

Podsuliszka, wś, rad., gm. Skaryszew, 8,5 km na pñd.-zach. od Skaryszewa: *Podsuliszka* 1921 Sk III 120; *Podsuliszka* 1952 UW 128; *Podsuliszka, -ki, podsuliski* 1970 UN 31, 35. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Suliszką*, zob. *Suliszka*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 57. IN

Podsumowo, przys. Sumowa, dawniej wś, suwał., gm. Jeleniewo, 20 km na pñ. od Suwałk: *Podsumowo* 1827 Tabella II 101; *Podsumowo*, wś 1887 SG VIII 473; *Podsumowo*, folw. 1921 Sk V 83; *Podsumowo* 1929 Mp-100(31–36); *Podsumowo*, folw. 1933 SkBy 1326; *Podsumowo* 1967 SM 886; *Podsumowo* 1983 Mp-10(215.144). — Od wyrażenia przyimkowego *pod Sumowem*, zob. *Sumowo* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 25. EB

Podsumowo-Hultajewo zob. **Hultajewo**

Podsumowo-Kutyły, wś notowana do 1967 r., suwał., gm. Jeleniewo, 19,5 km na pñ. od Suwałk: *Podsumowo* 1827 Tabella II 101; *Podsumowo Nikity* = *Kutyły*, os. 1877 Zin II 61; *Kutyły Podsumowo* 1884 SG V 6; *Podsumowo Kutyły, Podsumowo Nikity* 1887 SG VIII 473; *Podsumowo Nikity i Kutyły*, wsi 1902 Przew II 80; *Podsumowo-Kutyły*, wś 1933 SkBy 1326; *Podsumowo-Kutyły*, dwie wsi 1967 SM 886. — O n. *Podsumowo* zob. wy-

żej. Człon *Kutyły* od n. os. *Kutyła*, człon *Nikity* od n. os. *Nikita* RymSEN I 499, II 96, w l. mn. EB

Podsusze, wś, siedl., gm. Grębków, 11 km na pñ.-wsch. od Kałuszyna: *Potszuse* 1563 ŻDz XVI 417; *Podsusze* 1783 MpPerMz; *Podsusze* 1839 MpKwat V 4; *Podsusze* 1887 SG VIII 473; *Podsusze, -sza* 1981 WUN II 824. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Suchą*, dziś *Stara Sucha*, z suf. -'e. UB

Podsutki, wś, biał., gm. Sidra, 13,5 km na pñd.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Podsutki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 133–134); *Podsutki* 1887 SG VIII 473; *Podsutki* 1921 Sk V 76; *Podsutki* 1952 UW 169; *Podsutki, -tek* 1981 WUN II 824; gw. *padsutki*. — Początkowo n. *Podsutki*, od n. os. *Podsudek* RymSEN II 265 (: brus. *pod-sudek*, pol. *podśudek*), w formie pluralnej. Współczesna postać *Podsutki* powstała w wyniku utraty dźwięczności spółgłoski -d- pod wpływem -k-, wspartej adideacją do ap. w l. mn. *sutki* (: *sutek*). Forma gw. z fonetyką białoruską. EB

Podszkła zob. **Podszkle**

Podszkle, wś, nowosąd., gm. Czarny Dunajec, 17 km na pñ.-zach. od Nowego Targu: *Podschie* 1578–88 LKrak 115; *Pozkła* (1607), z *Podschie* 1615 SemkMO nr 18, 27; *Z Podskła ... z Podsklim* 1619, *Poskła* 1659 SemkMO nr 37, 48; *Podszkle*, przys. wsi orawskiej Bukowiny 1887 SG VIII 474; *Podszkle*, wś 1933 SkBy 1326; *Podszkle, -la* 1981 WUN II 825. — Może od wyrażenia przyimkowego *pod szkłem*, por. ap. *szkło* w znaczeniu hydronimicznym 'dające typowe dla szkła refleksy świetlne, mieniające się w słońcu' (por. Babik, *Onom* L 192), z suf. -'e, przejściowo w formie pluralnej *Podszkła*, też z mazurzeniem *Podskła*. Wieś leży u źródeł Bukowińskiego Strumyka. Lit.: LKrak 115, 261. IN

Podszkodzie, wś, kiel., gm. Bodzechów, 5,5 km na pñd.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Podszkodzie* 1827 Tabella II 101; *Podszkodzie* 1887 SG VIII 474; *Podszkodzie* 1952 UW 120; *Podszkodzie, -dzia, podszkodzki* 1966 UN 27, 59. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Szkodą* (od zaginionej n. ter. *Szkoda*), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopKiel 35. IN

Podszyń zob. **Potrzyn**

Podścichawa, wś, piotr., gm. Kluki, 8 km na pñd.-zach. od Belchatowa: *Morygus ... pod os.*

Podścichawa 1885 SG VI 686; *Podścichawa* 1921 Sk II 73; *Podścichawa*, wś 1933 SkBy 1326; *Podścichawa*, -wy, *podścichawski* 1972 UN 39, 23. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Ścichawą*, zob. *Ścichawa*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podśmigiel, wś, leszcz., gm. Śmigiel, 5 km na pld.-zach. od Śmigła: *Podschmiegel* 1802–03 MpGillyPr; Vw. *Podschmiegel* 1831–32 MpRey nr 112; *Podśmigiel*, niem. *Podschmiegel*, folw. 1887 SG VIII 469; *Podśmigiel*, niem. *Podschmiegel*, os. 1921 Sk X 94, 96; *Podśmigiel* 1933 SkBy 1325; *Podśmigiel*, os. 1967 SM 886; *Podśmigiel*, -gla, cz. wsi Bronikowo 1981 WUN II 825; po zmianie *Podśmigiel*, -gla, *podśmigielski*, wś 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Śmigiem*, zob. *Śmigiel*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa zmieniona jako *Podschmiegel*. PD

Podświerk, przys., dawniej wś, piotr., gm. Kobile Wielkie, 9,5 km na pld.-wsch. od Radomska: *Podświerk* 1827 Tabella II 101; *Podświerk*, wś 1887 SG VIII 473; *Podświerk* 1921 Sk II 85; *Podświerk*, -ka, *podświerkowski*, wś 1972 UN 48, 51; *Podświerk*, -ka 1981 WUN II 825. — Od wyrażenia przyimkowego *pod świerkiem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Przysiółek położony jest w pobliżu lasów. Lit.: Karaś, *Podgóra* 26. EB

Podtopole, cz. Zamościa, dawniej wś: *Podtopole* 1839 MpKwat VI 11; *Podtopole*, wś i folw. 1887 SG VIII 474; *Podtopole*, wś i folw. 1902 Przew II 80; *Podtopole*, os. 1967 SM 886; *Podtopole*, -la 1967 UN 122, 49; gw. *pottopole*, -la. — Od wyrażenia przyimkowego *pod topolą*, z suf. -'e. BCz

Podtrzciana, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 6 km na pld.-wsch. od Skierniewic: *Podtrzciana* 1921 Sk I 174; *Podtrzciana*, wś 1933 SkBy 1326; *Podtrzciana* 1952 UW 105; *Podtrzciana*, -ny 1981 WUN II 825. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Trzcianą*, zob. *Trzciana*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Podtymień, wś, włoc., gm. Izbica Kujawska, 1,5 km na pld.-wsch. od Izbicy Kujawskiej: *Podtymień* 1921 Sk II 26; *Podtymień*, wś 1933 SkBy 1326; *Podtymień* 1933–34 Mp-100(39–27); *Podtymień*, os. 1967 SM 887; *Podtymień*,

-mienia, cz. Izbicy Kujawskiej 1970 UN 82, 18; *Podtymień*, -nia 1981 WUN II 826. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Tymieniem*, zob. *Tymień* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. KZ

Podtynica, cz. Tynicy, dawniej wś, rad., gm. Teczów: *Podtynica* 1921 Sk III 112; *Podtynica*, wś 1933 SkBy 1326; *Podtynica*, -cy, cz. wsi 1970 UN 31, 26; *Podtynica*, -cy 1981 WUN II 826. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Tynicą*, zob. *Tynica*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 58. IN

Podtynie, wś, wałb., gm. Kłodzko, 6 km na pld.-wsch. od Kłodzka: Bernhard von *Podytyn* 1342, *Podetytyn* 1348, 1359 KGL 32; *Poditin* 1422 SGTS XII 183; *Podetin* (1482) K 498; *Poitau* 1628 CdSil XXXIV 108; *Poditau* 1743 SNGŚI X 107; *Poditau* 1789 Z IX 342; *Poditau* XVIII Urb II 309; *Poditau* 1845 K 498; *Poditau* 1900 Myc 77; *Neissgrund*, *Podytów* 1941 Wrzosek 25; *Neissgrund* — *Podtynie*, -nia, *podtyński* 1948 MPoI XXV nr 14; *Podtynie*, -nia 1981 WUN II 826. — Dawniej **Podtyn*, od wyrażenia przyimkowego *pod tynem* (: *tyn* 'ogrodzenie, płot', też 'żerdź na ogrodzenie' Sstp IX 253), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Możliwe pochodzenie czes., por. n. *Podtyn* Profous III 410. Nazwę zmieniono jako *Poditau*, co A. Wrzosek błędnie zrekonstruował jako *Podytów*. Nazwa *Neissgrund* została wprowadzona przez administrację hitlerowską w 1937 r. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Podtynie*. Lit.: SNGŚI X 106–7; SGTS XII 183. JCh

Podtyszcze zob. **Olszewo-Podtyszcze**

Poduchowo zob. **Nadarzyce-Paduchy**

Poduchy zob. **Nadarzyce-Paduchy**

Podule, wś, sier., gm. Sędziejowice, 11 km na pld. od Zduńskiej Woli: *Podole* 1386 SHGŁęc II 45; *Podolie* 1511, *Podolie niższe* i *wyższe* 1518 ŻDz XIII 193; *Podolye*, *Podolye duplex*, *Podole duplici* 1511–23 ŁLB I 203, 468, 469; *Podolie inferior*, *Podolie superior*, *Podolie Wyssze* 1552 ŻDz XIII 241, 248; *Podole* 1827 Tabella II 100; *Podule* al. *Podole* 1887 SG VIII 475; *Podule* 1902 Przew II 80; *Podule* 1921 Sk II 47; *Podule*, -dul, *podulski* 1974 UN 42, 23; gw. *podule*, -la, *podulski*. — Dawniej *Podole*, od ap. *podole*. Od XIX w. forma *Podule*, wskutek obniżenia artykulacji samogłoski o > u przed L. W okresowo wy-

Podusie

stępujących n. zestawionych człony odróżniające: łac. *Inferior*, *Superior*, pol. *Niższe*, *Wyższe*. Lit.: SHGŁęcz II 45. EB

Podusie zob. **Żmijewo-Podusie**

Podusin zob. **Boduszyn**

Poduszyn zob. **Boduszyn**

Podvilk zob. **Podwilk**

Podwale, wś, kiel., gm. Pacanów, 23 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Podwale* 1674 ŻDz XV 56a; *Podwale* 1877 Zin II 61; *Podwale* 1887 SG VIII 477; *Podwale* 1921 Sk III 137; *Podwale*, -la, *podwalski* 1966 UN 19, 37. — Od ap. *podwale* 'miejsce pod wałem' SW IV 433. Lit.: KopKiel 31. IN

Podwarpie, wś, kat., gm. Siewierz, 4,5 km na pld. od Siewierza: *Podwarpie*, kol. 1902 Przew II 80; *Podwarpie*, kol. 1967 SM 887; *Podwarpie*, -pia 1981 WUN II 827. — Od wyrażenia przyimkowego *pod warpiem*, *pod warpią* (: *warpia* 'hałda, kupa kamieni z kopalni' SW VII 464), *warp*, *warpy* 'nasypy, wały' SW VII 464, w wyniku derywacji paradygmatycznej. IN

Podweijken zob. **Podwiejki**

Podweycken zob. **Podwiejki**

Podwęgierki, cz. wsi Węgierki, dawniej wś, pozn., gm. Września: *Wilhelmsau* (1885)1893 SG XIII 250; *Podwęgierki*, niem. *Wilhelmsau*, wś 1921 Sk X 119, 152; *Podwęgierki*, wś 1933 SkBy 1327; *Podwęgierki*, wś 1967 SM 887; *Podwęgierki*, -rek 1981 WUN II 827; gw. *podwęngerki*, -rek. — Nazwa niem. *Wilhelmsau*, od im. *Wilhelm* + -au (nadana przez kolonistów niemieckich, którzy nabyli obszar dworski po parcelacji). Obecna n. *Podwęgierki*, od wyrażenia przyimkowego *pod Węgierkami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Podwiączyń, cz. wsi Wiączyń Dolny, dawniej wś, łódz., gm. Nowosolna: *Podwiączyn* 1877 Zin II 62; *Podwiączyn* al. *Podwienczyn*, kol. i os. leśna 1887 SG VIII 479; *Podwiączyn*, wś 1902 Przew II 80; *Podwiączyn*, wś 1921 Sk II 64; *Podwiączyn*, wś 1933 SkBy 1327; *Podwiączyń*, -nia, *podwiączyński*, wś 1974 UN 40, 30; *Podwiączyń*, -nia 1981 WUN II 828. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wiączynem*, zob. *Wiączyn* (dawniej *Wiączyn*), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Okresowo postaci *Podwiączyn*, *Podwienczyn*, ze zmianą samogłoski nosowej $a > \epsilon$ (w zapisie też

-en-). Współcześnie n. przystosowana do n. typu *Poznań*, *Gostyń*. Lit.: Karaś, *Podgóra* 26. EB

Podwidz zob. **Podwiesik**

Podwiejki, cz. wsi Kornele, dawniej wś?, elbl., gm. Stary Dzierzgoń: *Baudewiten* 1354 Ger 17; auf dem felde *Baudewithen* (1354)XIV, nadpisy na kopiach: *Baudewitten* (1697), *Potweiken*, *Podweieken* (XVII) PrUr V 148; *Podweycken*, wś 1789 Goldb I 164; *Podweicken* 1796–1802 MpSchröt XVI; z *Podwiejk* 1882 KęŁ 578; *Podweiken*, maj. 1887 SG VIII 477; *Podweyken* — *Podwiejki*, dw. 1946 Ley I 49; *Podweyken* — *Podwiejki*, -jek, *podwiejecki* 1950 MPol nr A-52; *Podwiejki* — *Podweyken*, os. 1951 Rosp 246; *Podwiejki*, -jek 1981 WUN II 828. — Pierwotna n. prus. **Baudawit*-/**Baudewit*-, może od n. os. **Baudawe* TAP 133, 165 (: prus. *et-bau dints* 'obudzony' + suf. -aw-, -ew), z suf. -it-, por. prus. n. m. *Bawdyn*, *Bawdin* (: n. os. **Baude*, por. *Baud-ie*) Ger 17, 18. Od XVII w. na określenie wsi używano lit. (lub prus.) n. **Po-dweik*- (por. **po*- 'pod' i **d(i)w*-, które z trudem można odnieść do prus. *deiwas*, lit. *diēvas* 'bóg', lit. n. os. *Deveikis*, **Diveika*, prus. n. os. *Dyweke* Lpvž I 488, 506, TAP 25). Nie można wykluczyć adaptacji lit. n. **Budveikiai*. Według KęŁ 578 pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1467 r. Nazwę *Podwiejki* wprowadzono urzędowo po 1945 r., zgodnie z propozycją W. Kętrzyńskiego. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 90; Ger 17; PrzybBałt 221. RP

Podwiejsk zob. **Podwiesik**

Podwiekowo, folw. nieistniejący, dawniej wś w pobliżu Wiekowa, koniń., gm. Witkowo: *Podwiekowo* 1783–84 RejKor 157; wieś *Podwiekowo* 1789 MKI(Tab 34, 621); *Podwiekowo* 1846 KsP 468; *Podwiekowo* al. *Podwiekówko*, folw. 1887 SG VIII 478; *Podwiekowo*, folw. 1902 MycPn 218. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wiekowem*, zob. *Wiekowo* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Okresowo n. z suf. -ko. Lit.: Koz I 227; Karaś, *Podgóra* 26. ZZ

Podwiekówko zob. **Podwiekowo**

Podwielątki zob. **Leszczydół**

Podwienczyn zob. **Podwiączyń**

Podwierzbie (1), wś, lub., gm. Ryki, 7 km na pld.-wsch. od Dęblina: [*Podwirzbie*] XVI AtSd 151; *Podwierzbie* 1783–84 RejKor 363; *Pod-*

wierzbie 1787 Spis 420; *Podwierzbie dęblińskie* 1827 Tabella II 101; *Podwierzbie* 1877 Zin II 62; *Podwierzbie* 1887 SG VIII 478; *Podwierzbie* 1921 Sk IV 81; *Podwierzbie, -bia, podwierzbiański* 1972 UN 142, 6. — Od wyrażenia przyimkowego *pod wierzbą*, z suf. -'e. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. m. *Dęblin*, w formie przyimotnikowej. *IN*

Podwierzbie (2), wś, płoc., gm. Sierpc, 6 km na zach. od Sierpca: *Podwierzbie* 1877 Zin II 62; *Podwierzbie*, folw. 1887 SG VIII 479; *Podwierzbie*, wś 1902 Przew II 81; *Podwierzbie*, wś 1933 SkBy 1327; *Powierzbie, -bia*, cz. wsi Żurawieniec 1981 WUN II 828; po zmianie *Podwierzbie, -bia, podwierzbiański*, wś 2009 DzU nr 220, poz. 1730. Lit.: Koz VII 30. *KZ*

Podwierzbie (3), wś, siedl., gm. Maciejowice, 11 km na pld.-zach. od Łaskarzewa: *Podwyrzbye* 1419 ZDM V 227; *Podwierzbye* 1497 Matr II nr 929; *Podwyrzbye* 1508 ŻDz XV 478; *Podwyrzbye, Podwyrzbye* 1529 LR 407, 435; *Podwyrzbye* 1564–65 Łusand 203; *Podwierzbie seu Wierzbiny* 1569 ŻDz XIV 338; *Podwierzbie* 1783–84 RejKor 363; *Podwierzbie maciejowickie* 1827 Tabella II 101; *Podwierzbie* 1877 Zin II 62; *Podwierzbie* 1887 SG VIII 478; *Podwierzbie, -bia, podwierzbiański* 1971 UN 124, 19; gw. *podwizbje, -a*. — Początkowo n. *Podwirzbie*, poświadczająca rozwój dawnego sonantu *f > ir(z)*, co później dało -'erz- i formę *Podwierzbie*. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. m. *Maciejowice*. Wieś była też nazywana *Wierzbiny*, od ap. *wierzbina*, w formie pluralnej. W nowszych formach gw. -*irz-* jest efektem późniejszego zwężenia *e* pochyłonego. Lit.: KStęż 98. *IN*

Podwierzbie Dęblińskie zob. **Podwierzbie** (1)

Podwierzbie Maciejowickie zob. **Podwierzbie** (3)

Podwierzchowiec, wś, piotr., gm. Kluki, 6 km na zach. od Bełchatowa: *Podwierzchowiec*, pustk. 1877 Zin II 62; *Podwierzchowiec*, os. młyn. 1887 SG VIII 479; *Podwierzchowiec*, os. młyn. 1902 Przew II 81; *Podwierzchowiec*, wś 1921 Sk II 73; *Podwierzchowiec* 1933 SkBy 1327; *Podwierzchowiec, -wca, podwierzchowicki* 1972 UN 39, 23. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wierzchowcem*, zob. *Wierzchowiec*, z suf. -*ec*. *EB*

Podwiesk, wś, tor., gm. Chełmno, 8 km na pld.-wsch. od Świecica: omnes villas ... *Poyesk* ...

Poiesch (1222) PrUr I/1, 29; dorffem *Podigest* (1322)1431 PrUr II 287; *Podigest* 1364 SchK 334; *Podegest* (1396), *Podwiesk* (1534) Woel 316, 751; *Podwiesk* 1647 Font IV 33; *Podwiegsk* 1667–72 Font VI–X 150; *Podwiesk* (1706) SG VIII 478; *Podwitz* 1789 Goldb II 185; *Podewitz* 1796–1802 MpSchröt XV; *Pudevitz* 1807 Font XXVI 217; *Podewitz* — *Podwiejsk* (al. *Podwidz*) 1879 KęfN 67; *Podwidz* al. *Podwiesk*, niem. *Podwitz* 1887 SG VIII 478; *Podwiesk*, niem. *Podwitz* 1921 Sk XI 8, 85; *Podwidz* in. *Podwiejsk* (*Podwitz*) 1925 Krzep 93; *Podwiesk, -ska, podwieski* 1971 UN 175, 9. — Liczne zniemczone zapisy utrudniają podanie jednoznacznej etymologii. Może pierwotnie **Pod(d)wiesk* od wyrażenia przyimkowego *po(d) wsią* 'przy, obok wsi', z suf. -*sk*. Zapisy z *y, ig, g, j* wskazują na wyodrębnienie miękkości z *w*. Od XVIII w. występuje niem. postać *Podewitz, Pudentz*, która stała się podstawą dla obocznej pol. formy *Podwidz*. Lit.: SHGCh 100. *WK*

Podwieżanka, wś, biał., gm. Czyże, 10 km na pln.-zach. od Hajnówki: *Podwieżanka* 1921 Sk V 21; *Podwieżanka* 1833 SkBy 1327; *Podwieżanka, -ki* 1981 WUN II 828; gw. *puďweżanka, -ki, puďweżański*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wieżanką*, zob. *Wieżanka*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Kond 161. *EB*

Podwięczyn zob. **Podwiączyn**

Podwigrzy, wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Stary Folwark, 11 km na pld.-wsch. od Suwałk: *Podwigrzy* 1877 Zin II 62; *Podwigrzy* 1887 SG VIII 479; *Podwigrzy* 1902 Przew II 81; *Podwigrzy*, wś 1921 Sk V 82; *Podwigrzy*, wś 1933 SkBy 1327; *Podwigrzy* 1967 SM 888. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wigrami*, zob. *Wigrzy*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. *EB*

Podwilcze, wś, kosz., gm. Białogard, 18 km na pln. od Świdwina: *Podewils* 1362 LorSNH 86; *Pudewils* 1409, *Podewels, Pudewels* 1476 Rzduma I 245; *Podewils* 1540 PomKirch II 58; *Podewils* 1789 MpGillyPom; *Podewils* 1836–38 MpUMbl 691; *Podewils* 1887 SG VIII 375; *Podewils* — *Podwilcze, -cza, podwilcki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Podwilcze, -cza* 1981 WUN II 828. — Na podstawie licznych zniemczonych zapisów należałoby n. odczytywać jako **Podolsze*, a nie *Podwilcze*, od wyrażenia przyimkowego *pod ol-szą*, z suf. -'e (w tej części Pomorza *l'* rozwinę-

Podwilczyn

ło się w *ol*, a *o-* mogło ulec zmianie w *vi-*). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podwilcze*. Lit.: LorSNH 86; RzDuma I 245. BCz

Podwilczyn, wś, słup., gm. Dębica Kaszubska, 18 km na płn.-wsch. od Kępic: *Podewilshausen* 1748–52 Froese 135; *Podewilshausen* 1789 MpGillyPom; *Podewilshausen* — *Podwilczyn*, -na, *podwilczyński* 1947 MPol XXV nr 111; *Podwilczyn*, -na 1981 WUN II 828. — Dawna n. niem. *Podewilshausen* od zniemczonej n. wsi *Podwilcze* (zob.) + *-hausen*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Podwilczyn*. Lit.: RzDuma I 266. BCz

Podwilk, wś, nowosąd., gm. Jabłonka, 22,5 km na płn.-zach. od Nowego Targu: *Wielkie O(n)dregowske* 1585, *Ondrejovo* 1588, *Ondreowske Dolnye* 1593, *Orawka sub Wlczek* 1613, *Ondreiovske* alias *Orawka sub Wiltsek* 1618 LKrak 115; in possessione *Ondreiovske* alias *Orawka sub Viltsek dicta* (1618), *Orawka Vilecek* ... in *Orawka* apud Thoman *Vilk* 1659, Stanislaus *Wilczek* et Nicolaus *Wilczek* ex *Magna Orawka* 1673 SemkMO nr 32, 48, 70; *Podwilk* 1779–82 MpMieg; *Podwilk*, węg. *Podvilk* 1887 SG VIII 479; *Podwilk* 1921 Sk XII 34; *Podwilk* 1952 UW 270; *Podwilk*, -ka 1981 WUN II 828. — Dawniej n. *Wielkie Ondrejowskie*, *Ondrejowo*, *Ondrejowskie Dolne*, *Ondrejowskie*, od słowac. n. os. *Ondrej*, por. pol. *Ondrzej* (: *Andrzej*) SSNO I 41, 36, z suf. *-owo*, *-owskie*, też z członami odróżniającymi od przym. pol. *wielki*, *dolny*. Obocznie w XVII w. występują n. w postaci zlatynizowanej *Orawka sub Wilczek* (= *Orawka pod Wilczkiem*, por. n. os. *Wilk*, *Wilczek*) oraz *Magna Orawka* (= *Wielka Orawka*). Człon *Orawka* ponowiony z n. wsi *Orawka*. Człon dyferencyjny w formie wyrażenia przyimkowego *pod Wilczkiem* stał się podstawą n. *Podwilk*, funkcjonującej od XVIII w. Lit.: LKrak 115–6; Karaś, *Podgóra* 26. IN

Podwinek, wś, piotr., gm. Kleszczów, 18 km na płd.-zach. od Belchatowa: *Podwinek* 1877 Zin II 62; *Podwinek*, os. 1887 SG VIII 479; *Podwinek*, kol. 1902 Przew II 81; *Podwinek*, wś 1921 Sk II 69; *Podwinek*, -nka, *podwiński* 1972 UN 39, 9. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Winkiem*, por. n. m. *Winek*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podwierzbie zob. **Podwierzbie** (1, 3)

Podwitz zob. **Podwiesik**

Podwody, dziś *Podwody* i *Podwody-Kolonia*, dwie wsi, piotr., gm. Belchatów, 6,5 km na płd.-wsch. od Zelowa: *Podwody* 1511 ŻDz XIII 201; *Podwody* 1511–23 ŁLB I 453; *Podwody* 1552 ŻDz XIII 259; *Podwody* 1791 MpPerSd; *Podwody* 1827 Tabella II 101; *Podwody*, wś i folw. 1887 SG VIII 480; *Podwody*, wś i kol. 1921 Sk II 69; *Podwody*, wś i *Podwody*, kol. 1952 UW 96; *Podwody*, -wód, *Podwody-Kolonia*, -wód-ni, *podwódzki* 1972 UN 39, 27; gw. *podwody*, -vut, *podvodoski*. — Od ap. *podwoda*, *podwód* 'powinność dostarczania środków transportu panującemu i jego urzędnikom' Sstp VI 281, w l. mn. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: Karaś, *Podgóra* 26. EB

Podwody zob. **Dzierzkowice**

Podwojce zob. **Podobowice**

Podwojponie, wś, suwał., gm. Szypliszki, 25,5 km na płn.-zach. od Sejna: *Podwojponie* 1877 Zin II 62; *Podwojponie* 1887 SG VIII 480; *Podwojponie* 1921 Sk V 81; *Podwojponie*, -nia 1981 WUN II 828. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wojponiami*, por. n. *Wojponie*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Podwola zob. **Podwole**

Podwole, wś, kiel., gm. Morawica, 7 km na płd.-wsch. od Chęcina: *Podwole* 1783–84 RejKor 233; *Podwole* 1791 MpPerSd; *Podwola* 1827 Tabella II 101; *Podwole* 1877 Zin II 62; *Podwole* al. *Podwola* 1887 SG VIII 480; *Podwole* 1902 Przew II 81; *Podwole* 1952 UW 115; *Podwole*, -la, *podwolski* 1966 UN 23, 50. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wolą*, zob. *Wola Murowana*, z suf. *-e*. W XVIII w. też *Podwola*, ze zmianą paradygmatu. Lit.: KopKiel 35; Karaś, *Podgóra* 26. IN

Podwołkuszne, wś, suwał., gm. Lipsk, 6,5 km na płn.-zach. od Lipska: *Podwołkuszne* 1877 Zin II 62; *Wołkuszne* ... druga os. zwana *Podwołkuszne* 1893 SG XIII 880; *Podwołkuszne*, wś 1902 Przew II 81; *Podwołkuszne*, wś 1921 Sk V 5; *Podwołkuszne* 1952 UW 154; *Podwołkuszne*, -nego, cz. wsi Hruskie 1971 UN 151, 41; *Podwołkuszne*, -nego 1981 WUN II 828. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wołkuszą*, por. n. *Wołkusz*, z suf. *-ne*. EB

Podworze, wś zaginiona, leżała w pobliżu Pilicy, kat.: villa dicta *Podworze* 1427 Hel II nr 2123; *Podworze* 1547 Matr IV/1, nr 7835. — Od

ap. *podwórze* 'przestrzeń, na której znajdował się dom mieszkalny pana i budynki gospodarskie; przestrzeń między budynkami' Sstp VI 285. Lit.: RKrak 129. *IN*

Podworzyno zob. **Potworzyn**

Podwódka, wś, piotr., gm. Kluki, 7,5 km na zach. od Bełchatowa: *Podwódka* 1827 Tabella II 101; *Podwódka*, folw. 1877 Zin II 62; *Podwódka*, os. włość. i os. leśna 1887 SG VIII 480; *Podwódka*, wś 1902 Przew II 81; *Podwódka* 1921 Sk II 73; *Podwódka*, -ki, *podwódkowski* 1972 UN 39, 23. — Od n. pobliskiej wsi *Podwody*, z suf. -ka. *EB*

Podwójtostwo, cz. Ćmielowa, dawniej wś, tarnob.: *Podwójtowstwo* 1877 Zin II 62; *Podwójtowstwo*, os. 1887 SG VIII 480; *Podwójtowstwo*, wś 1902 Przew II 81; *Podwójtostwo* 1921 Sk III 81; *Podwójtostwo*, wś 1933 SkBy 1328; *Podwójtostwo*, -wa 1981 WUN II 829. — Od ap. *podwójtostwo* 'urząd, obowiązki podwójciego' SW IV 440. *IN*

Podwólczanka, wś, suwał., gm. Bakałarzewo, 13 km na pld.-zach. od Suwałk: *Wólczanka* 1782, *Wólczanka* 1819, *Wólczanka* vel *Jankowizna* i *Podwólczanka* 1826 SHGPd(kartoteka); *Podwólczanka* 1827 Tabella II 101; *Podwólczanka* 1839 MpKwat VI 3; *Podwólczanka* 1877 Zin II 62; *Podwólczanka* 1887 SG VIII 480; *Podwólczanka* 1921 Sk V 88; *Podwólczanka*, -ki 1981 WUN II 829. — Dawna n. *Wólczanka*, od n. sąsiedniej wsi *Wólka*, z suf. -anka; następnie *Podwólczanka*, na wzór n. m. od wyrażen przyimkowych. Oboczna n. *Jankowizna*, od im. *Janek* (: *Jan*), z suf. -owizna. *EB*

Podwysokie (1), dziś *Podwysokie Jeleniewskie*, wś, suwał., gm. Jeleniewo, 12 km na pln.-zach. od Suwałk: *Podwysokie* 1783 SHGPd(KośćZest 93); *Podwysokie* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 37–38); *Podwysokie* 1827 Tabella II 101; *Podwysokie Jeleniewskie* 1839 MpKwat VI 3; *Podwysokie Jeleniewskie* 1877 Zin II 62; *Podwysokie Jeleniewskie* 1887 SG VIII 486; *Podwysokie Jeleniewskie* 1921 Sk V 86; *Podwysokie Jeleniewskie* 1933 SkBy 1328; *Podwysokie* 1952 UW 171; *Podwysokie Jeleniewskie*, -kiego -kiego 1981 WUN II 829. — Od wyrażenia przyimkowego *pod wysokim* (wzgórzem), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. sąsiedniej wsi *Jeleniewo* (3). *EB*

Podwysokie (2), wś, suwał., gm. Raczki, 12 km na pld.-zach. od Suwałk: *Wysokie pod Las* 1781 SHGPd(kartoteka); *Podwysokie* 1827 Tabella II 101; *Podwysokie Raczkowskie* 1839 MpKwat VI 3; *Podwysokie* 1877 Zin II 62; *Podwysokie* 1887 SG VIII 486; *Podwysokie* 1921 Sk V 88; *Podwysokie* 1952 UW 172; *Podwysokie Raczkowskie* 1963 Mp-25(Suwałki); *Podwysokie* 1967 SM 888; *Podwysokie*, -kiego 1981 WUN II 829. — Początkowo n. zestawiona *Wysokie pod Las*, od przym. *wysoki* i od wyrażenia przyimkowego *pod las*. Później n. *Podwysokie*, przekształcona na wzór n. m. od wyrażen przyimkowych. Okresowo z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Raczki* (2). *EB*

Podwysokie (3), wś, zamoj., gm. Skierbieszów, 21 km na pln.-wsch. od Zamościa: *Podwysokie* 1827 Tabella II 101; *Podwysokie*, wś i folw. 1887 SG VIII 485; *Podwysokie*, -kiego, *podwysoki* 1967 UN 122, 32. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Wysokiem*, zob. *Wysokie* (12), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: Karaś, *Podgóra* 26. *BCz*

Podwysokie Jeleniewskie zob. **Podwysokie** (1)

Podwysokie Raczkowskie zob. **Podwysokie** (2)

Podwysowizna zob. **Kolnica** (3)

Podwyżna zob. **Wysoki Garb**

Podygów zob. **Podgaj** (6)

Podymszczyzna zob. **Podemszczyzna**

Podytów zob. **Podtynie**

Podzagajnik, wś, rad., gm. Zwolen, 4 km na zach. od Zwolenia: *Podzagajnik* 1937 Mp-100 (43–33); *Podzagajnik* 1963 Mp-25(Zwolen); *Podzagajnik*, -ka, *podzagajnicki* 1970 UN 36, 25; *Podzagajnik*, -ka 1981 WUN II 829. — Od wyrażenia przyimkowego *pod zagajnikiem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 59. *IN*

Podzagnańszcze, wś, kiel., gm. Suchedniów, 6,5 km na pld.-zach. od Suchedniowa: *Podzagnańszcze* 1929 Mp-100(45–31); *Podzagnańszcze* 1961 Mp-25(Kielce); *Podzagnańszcze* 1967 SM 888; *Podzagnańszcze*, -cza 1981 WUN II 830. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Zagnańskiem*, zob. *Zagnańsk*, z suf. -'e. Lit.: KopKiel 35. *IN*

Podzakrzówek, wś, rad., gm. Tczów, 11,5 km na pld.-zach. od Zwolenia: T[czów] *Podzakrzówek*, wś 1892 SG XII 276; *Podzakrzówek* 1921

Podzałuki

Sk III 60; *Podzakrzówek* 1933 SkBy 1329; *Podzakrzówek* 1952 UW 119; *Podzakrzówek, -wka, podzakrzówecki* 1970 UN 36, 23. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Zakrzówkiem*, zob. *Zakrzówek* (5), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: KopRad 59. IN

Podzałuki, wś, biał., gm. Gródek, 14,5 km na pñ.-zach. od Michałowa: *Podzałuki* 1887 SG VIII 487; *Podzałuki* 1921 Sk V 79; *Podzałuki* 1933 SkBy 1329; *Podzałuki, -luk* 1981 WUN II 830; gw. *padzałuki, luk, padzałucki*. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Załukami*, zob. *Załuki*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Formy gw. z fonetyką białoruską. Lit.: Kond 161. EB

Podzamcze (1), wś, elbl., gm. Kwidzyn, 5,5 km na pñ. od Kwidzyna: *Podzamcze* 1682 Font V 56; *Podgor* (gen. pl.) 1763 ZeitM XXI 70, 71; *Unterberg* 1772/73 HAPr IV 657; *Unterberg* 1789 Goldb II 262; *Unterberg* 1796–1802 MpSchröt XV; na *Podzamczu* 1849 ABPom 411; *Unterberg* — *Podzamcze* 1879 KętN 88; *Podzamcze*, niem. *Unterberg* 1887 SG VIII 492; *Unterberg* — *Podzamcze, -a, podzamecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Podzamcze, -cza* 1981 WUN II 830; gw. *podgùri, pogùrski*. — Dobra istniały już w 1527 r. Archeolodzy potwierdzają tu istnienie wczesnośredniowiecznego grodziska. Nazwa od ap. *podzamcze* 'miejsce pod zamkiem' SW IV 443. Oboczna n. *Podgóry* to n. folw. powstałego tu w 1763 r., od wyrażenia przyimkowego *pod gòrami*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa niem. *Unterberg* jest kalką n. pol., wprowadzoną w okresie zaboru pruskiego. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Podzamcze*. Lit.: Kwidzyn, Z dziejów miasta i okolic, 1982, 280; Górniewicz PMT IV 126, 127. RP

Podzamcze (2), cz. Gniewu, dawniej wś, gdań.: *Unterberg*, Krug 1789 Goldb II 262; *Unterberg* 1796–1802 MpSchröt XV; *Podzamcze*, niem. *Unterschloss* (!), wś 1887 SG VIII 492; *Podzamcze (Unterberg)* 1925 Krzep 93; *Podzamcze* 1936–39 Ar 1516. — Dawna n. niem. *Unterberg* jest z pewnością niedokładną kalką n. polskiej *Podzamcze*. Zamek gniewski leży na wzgórzu, stąd ap. *zamek* zastąpiony przez niem. *Berg*. Nazwa niem. *Unterschloss* (o ile nie jest błędna) jest kalką n. polskiej. Lit.: Bugalska, PMT VI 80. WK

Podzamcze (3), dziś *Przedzamcze*, cz. Sztumu, dawniej wś, gdań.: *Podzamcze* — *Vorschloss Stuhm* 1879 KętN 118; *Podzamcze Sztumskie*, niem. *Vorschloss Stuhm*, wś 1887 SG VIII 492; *Podzamcze* — *Vorschloss Stuhm* 1941 Choj 121; *Przedzamcze, -cza*, cz. mta 1982 WUN III 59; *Przedzamcze, -cza* 2013 DzU poz. 200. — Nazwa niem. jest kalką n. pol., człon odróżniający w n. zestawionej od n. mta *Sztum*. WK

Podzamcze (4), cz. Wieruszowa, dawniej wś, kal.: *Podzamcze* 1783–84 RejKor 210; *Podzamcze* 1877 Zin II 63; *Podzamcze* al. *Podzamcze Wieruszowskie*, niem. *Podsamtische* i *Wilhelmsbrueck*, wś 1887 SG VIII 492; *Podzamcze*, niem. *Wilhelmsbrück* 1921 Sk X 31, 152; *Podzamcze*, wś 1952 UW 69; *Podzamcze-Wieruszów*, os. 1967 SM 889; *Podzamcze, -cza*, cz. mta Wieruszów 1974 UN 53, 5. — Człon drugi w n. zestawionej od n. mta *Wieruszów*. Nazwę niem. *Wilhelmsbrück* wprowadziła administracja pruska. EB

Podzamcze (5), wś, kat., gm. Ogrodzieniec, 10 km na pñ.-wsch. od Zawiercia: *Podzamcze* 1783–84 RejKor 282; *Podzamcze* 1787 MpPerKr; *Podzamcze* 1787 Spis 351; z *Podzamcza* 1789 Lukrak I 74; *Podzamcze* 1827 Tabella II 101; *Podzamcze* 1887 SG VIII 487; *Podzamcze* 1921 Sk III 74; *Podzamcze* 1952 UW 271; *Podzamcze, -cza* 1981 WUN II 830; gw. *podzamce, -a, podzamecki*. — Nazwa związana z usytuowaniem pod ruinami zamku Ogrodzieniec, por. zapisy: [*Ogrodzieniec*], zamek XVI AtKr 271; *Podzamechi* karczmarz 1765 Żyd 418. Forma gw. zamazurzona. Lit.: RKrak 129. IN

Podzamcze (6), wś, kiel., gm. Chęciny, 1,5 km na pñ.-wsch. od Chęciny: *Podzamcze* 1877 Zin II 62; *Podzamcze*, wś i folw. 1887 SG VIII 488; *Podzamcze*, folw. 1902 Przew II 81; *Podzamcze*, folw. 1933 SkBy 1329; *Podzamcze, -cza*, cz. Staro Chęciny 1966 UN 23, 17; *Podzamcze, -cza* 1981 WUN II 830. — Wieś leży w pobliżu ruin zamku w Chęcinach. Lit.: KopKiel 31. IN

Podzamcze (7), wś, kiel., gm. Nowy Korczyn, 19,5 km na pñ.-wsch. od Buska-Zdroju: *Podzamcze* 1783–84 RejKor 302; *Podzamcze* 1791 MpPerSd; *Podzamcze* 1827 Tabella II 101; *Podzamcze* 1887 SG VIII 488; *Podzamcze* 1921 Sk III 131; *Podzamcze* 1933 SkBy 1329; *Podzamcze, -cza, podzamecki* 1966 UN 19, 36. — Nazwa na-

wiązuje do zamku wzniesionego przez Kazimierza Wielkiego. Lit.: KopKiel 31. *IN*

Podzamcze (8), wś, kiel., gm. Piekoszów, 10 km na płn.-zach. od Kielc: *Podzamcze* 1783–84 RejKor 108; *Podzamcze* 1827 Tabella II 102; *Podzamcze* al. *Podzamcze Piekoszowskie* 1887 SG VIII 488; *Podzamcze* 1902 Przew II 81; *Podzamcze* 1952 UW 115; *Podzamcze, -cza, podzamecki* 1966 UN 23, 61. — Nazwa nawiązuje do pałacu Tarłów. Człon odróżniający w okresowej n. zestawionej od n. pobliskiego *Piekoszowa*. Lit.: KopKiel 31. *IN*

Podzamcze (9), cz. Włoszczowy, dawniej wś, kiel.: *Podzamcze* 1877 Zin II 62; *Podzamcze, wś* 1887 SG VIII 488; folw. *Podzamcze* (1890)1892 SG XIII 722; *Podzamcze, -cza, cz. mta* 1972 UN 35, 5. Istniał tu zamek rodu Szafranców. Lit.: KopKiel 31. *IN*

Podzamcze (10), wś, lub., gm. Bychawa, 2,5 km na płn.-zach. od Bychawy: *Podzamcze, folw.* 1877 Zin II 62; *Podzamcze, folw.* 1887 SG VIII 488; *Podzamcze, wś* 1902 Przew II 81; *Podzamcze* 1921 Sk IV 61; *Podzamcze, wś* 1933 SkBy 1329; *Podzamcze, -cza, cz. Bychawy* 1967 UN 107, 5; *Podzamcze, -cza* 1981 WUN II 830. — Znajdują się tu ruiny zamku Pileckiech. *IN*

Podzamcze (11), kol., dawniej wś, lub., gm. Łęczna, 3,5 km na płn. od Łęcznej: *Podzamcze* 1827 Tabella II 102; *Podzamcze, wś i folw.* 1887 SG VIII 488; *Podzamcze, wś i folw.* 1902 Przew II 81; *Podzamcze, folw.* 1921 Sk IV 55; *Podzamcze, folw.* 1933 SkBy 1329; *Podzamcze, -cza, podzamecki, wś* 1972 UN 114, 16; *Podzamcze, -cza* 1981 WUN II 830. — W pobliżu zamek obronny rodu Tęczyńskich. *IN*

Podzamcze (12), kol., dawniej wś, lub., gm. Melgiew, 12 km na płd.-zach. od Łęcznej: *Melgiew Podzamcze, wś i folw.* 1885 SG VI 253; *Melgiew-Podzamcze, folw.* 1921 Sk IV 65; *Melgiew-Podzamcze, folw.* 1933 SkBy 1024; *Melgiew-Podzamcze, wś* 1952 UW 143; *Podzamcze, -cza, podzamecki, wś* 1972 UN 114, 18; *Podzamcze, -cza* 1981 WUN II 830. — Początkowo n. zestawiona, z pierwszym członem od n. pobliskiej wsi *Melgiew*, człon drugi nawiązuje do pałacu Stoińskich. *IN*

Podzamcze (13), cz. Fałkowa, dawniej wś, Piotr., gm. Fałków: *Podzamcze* 1827 Tabella II

101; *Podzamcze, wś i folw.* 1887 SG VIII 488; *Podzamcze, wś* 1921 Sk III 51; *Podzamcze, folw.* 1933 SkBy 1329; *Podzamcze, -cza* 1966 UN 24, 10. — W pobliżu ruiny zamku rycerskiego. *IN*

Podzamcze (14), cz. Szydłowca, dawniej wś, rad.: *suburbium eius* 1564–65 Lusand 190; *Szydłowiec podzamcze* 1827 Tabella II 227; *Podzamcze i Podzamcze Szydłowieckie, wś i folw.* 1887 SG VIII 487; *Szydłowiec-Podzamcze* 1892 SG XII 101; *Podzamcze Szydłowieckie, wś* 1902 Przew II 81; *Podzamcze, -cza* 1970 UN 34, 5. — Pierwszy zapis łac., od ap. *suburbium* 'przedmieście'; później n. zestawiona, od ap. *podzamcze* (nawiązującego do zamku Szydłowieckich), z przymiotnikowym członem odróżniającym od n. mta *Szydłowiec*. Lit.: KopRad 59. *IN*

Podzamcze (15), os., dawniej wś, siedl., gm. Maciejowice, 11 km płd. od Łaskarzewa: *Podzamcze, wś i folw.* 1887 SG VIII 488; *Podzamcze, wś i kol.* 1921 Sk I 103; *Podzamcze, folw. i os. mł.* 1933 SkBy 1329; *Podzamcze, -cza, cz. Oronnego* 1971 UN 124, 13; *Podzamcze, -cza* 1981 WUN II 830. — Istniał tu w XVI w. zamek Zamojskich. *IN*

Podzamcze (16), wś, włoc., gm. Nieszawa, 4,5 km na płn.-zach. od Nieszawy: *Podzamcze* 1783–84 RejKor 854; *Podzamcze* 1796 PerOpis IX; *Podzamcze* 1827 Tabella II 102; *Podzamcze* 1887 SG VIII 487; *Podzamcze* 1921 Sk I 103; *Podzamcze, -cza, podzamecki* 1971 UN 172, 17. — Wieś leży w pobliżu ruin zamku w Raciążu, będącego niegdyś własnością biskupów kujawskich. *AG*

Podzamcze (17), wś nieistniejąca, leżała pod Wąbrzeźnem, tor.: [*Podzamcze*] (1729) SG VIII 492; na *Podzamczu, Podzamcze* 1733 Font XLII 11, 230; *Podzamcze, wś* 1789 Goldb II 185; *Podzamek — Podzamcze* 1879 KętN 67; *Podzamcze, niem. Podzamek* 1887 SG VIII 492; *Podzamcze* 1925 Krzep 93. — Ruiny zamku istniały jeszcze pod koniec XIX w. *WK*

Podzamcze zob. **Fijewo** (1), **Huzele**, **Zamczysko** (1)

Podzamcze Piekoszowskie zob. **Podzamcze** (8)

Podzamcze Sztumskie zob. **Podzamcze** (3)

Podzamcze Szydłowieckie zob. **Podzamcze** (14)

Podzamcze Wieruszowskie

Podzamcze Wieruszowskie zob. **Podzamcze** (4)

Podzamcze-Wieruszów zob. **Podzamcze** (4)

Podzamek, wś, walb., gm. Kłodzko, 6 km na wsch. od Kłodzka: Heinrich von *Neidekke* 1338, *Nydecke* 1351, *Neudeck* 1375, *Neydegk* 1549 KGL 31; na *Nejdeku* [1585] Malicki 82; *Neudegk* 1587 CdSil XXXIV 106; *Neudeck* 1743 SNGŚI X 107; *Neudeck* 1789 Z IX 335; *Neudeck* 1886 SG VII 8; *Neudeck* 1941 Wzozek 25; *Neudeck* — *Podzamek*, -mku, *podzamecki* 1947 MPoL XXV nr 124; *Podzamek*, -mku 1981 WUN II 830. — Jako pierwszą odnotowano n. lasu, por. silvis, rubetis et specialiter *Nyedeke* 1325 CdSil X 106, Wald *Neidecke* 1336 Reg nr 5624, później n. m. Nazwy niem. typu *Neud-eck* oznaczały pierwotnie budowle obronne, zamki, twierdze, występują także na obszarze Śląska, Austrii i Bawarii, por. *Nýdek* Hosšram II 151, wś koło Jabłonkowa w Czechach. Pochodzą od śrwniem. *nit*, *nides* 'bojowe zacięcie, gniew'. Nazwę *Podzamek* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI X 107–8; Malicki, Nazwy miejscowe Śląska w języku czeskim, 2002, 82, 130. JCh/PS

Podzamek Golubski, wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 1 km na pn.-zach. od Golubia-Dobrzyń: In dem *fyehoffe* 1413, *Fyehof* 1421 GA 403, 404; *Golub*, zamek golubski, przyłączony do folwarku golubskiego 1881 SG II 660–1; *Golub-Zamek*, niem. *Golau*, *Schloss*, wś 1921 Sk XI 63, 75; *Golub-Zamek*, wś 1933 SkBy 456; *Podzamek Golubski* 1952 UW 59; *Podzamek Golubski*, os. 1967 SM 889; *Podzamek Golubski*, -mku -kiego, cz. wsi Ostrowite 1972 UN 177, 14; *Podzamek Golubski*, -mku -kiego 1981 WUN II 831. — Dawna n. niem. *Viehhof* (*Fiehof*), od *Vieh*, śrdniem. *vi(e)*, *vihe* 'bydło' Lübben 478, Lex 288 + *Hoff* 'dwór' (na określenie folwarku, w którym zajmowano się hodowlą bydła). Według wydawców SHGCh wieś nosiła oboczną n. *Fijewo*, która jest adaptacją fonetyczno-morfologiczną n. niemieckiej. Między XVI a XIX w. pojawiła się n. pol., pierwotnie opisowa, *zamek golubski*, od ap. *zamek*, z przymiotnikowym członem odróżniającym od n. mta *Golub*; potem w formie *Golub-Zamek*, po 1933 r. *Podzamek Golubski*. Lit.: SHGCh 100; Karaś, *Podgóra* 27. WK

Podzborowie zob. **Podzborów**

Podzborów, wś, kal., gm. Ceków-Kolonia, 11 km na pld.-wsch. od Stawiszyna: *Podzborowie* 1754 Koz V 172; *Podzborowie* 1783–84 RejKor 163; Wies *Podzborow* ... we wsi *Podzborowiu* 1789 MKI(Tab 22, 371a); wioska *Podzborowie* 1789 MKI(Tab 22, 372); *Podzborów* 1827 Tabella II 102; fol. *Podzborow* 1839 MpKwat I 3; *Podzborów*, wś i folw. 1887 SG VIII 493; *Podzborów*, folw. 1921 Sk II 15; *Podzborów*, -rowa, *podzborowski* 1971 UN 80, 25. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Zborowem*, zob. *Zborów* (1), z suf. -'e; wtórnie maskulinizacja nazwy. ZZ

Podzdroje zob. **Wólka-Nazdroje**

Podzdrój, wś, siedl., gm. Wiśniew, 13 km na pld.-wsch. od Siedlec: *Podzdrój* 1877 Zin II 63; *Podzdrój* 1887 SG VIII 494; *Podzdrój* vel *Zdrój Domanice* 1902 Przew II 82; *Domanice-Podzdrój* 1921 Sk IV 93; *Podzdrój* 1952 UW 34; *Domanice-Podzdrój*, wś 1967 SM 234; *Podzdrój*, -roju 1981 WUN II 831. — Od wyrażenia przyimkowego *pod zdrojem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wieś leży u źródeł rz. Kostrzyn. Okresowo n. występowała z członem odróżniającym od n. m. *Domanice* (1), obocznie też *Zdrój Domanice*. IN

Podzwierzyniec, cz. Łańcuta, dawniej wś, rzesz.: *Podzwierzyniec* 1794 Ga Hh2; *Podzwierzyniec* 1887 SG VIII 494; *Podzwierzyniec* 1921 Sk XIII 28; *Podzwierzyniec*, -ńca, cz. mta 1966 UN 64, 5; *Podzwierzyniec*, -ńca 1981 WUN II 831. — Od wyrażenia przyimkowego *pod zwierzyniec*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Obok wsi znajdował się *zwierzyniec*, tj. ogród zoologiczny, założony przez właścicieli zamku łańcuckiego. Lit.: Karaś, *Podgóra* 27; MakPrz 207. BCZ

Podżar, wś, piotr., gm. Szczerców, 15,5 km na pld.-zach. od Belchatowa: *Podżary* 1827 Tabella II 102; *Podżar* 1902 Przew II 81; *Podżar* 1921 Sk II 44; *Podżar*, wś 1933 SkBy 1330; *Podżar*, -ru, *podżarski* 1972 UN 39, 31. — Od wyrażenia przyimkowego *pod Żarem*, zob. *Żar*, wskutek derywacji paradygmatycznej. Początkowo n. miała formę pluralną. EB

Podżary zob. **Podżar**

Pogabien zob. **Pogubie**

Pogalewo, dziś *Pogalewo Małe* i *Pogalewo Wielkie*, dwie wsi, wroc., gm. Brzeg Dolny, 4 i 5 km na zach. od Brzegu Dolnego: *Pohalov* (1248)XIII Reg nr 679; *Pogalov* (1248)XIII, *Po-*

galeuo 1249 SUr II 203, 241; *Pohaleuo* 1249, *Pogalov* 1251 Reg nr 706, 1014; in *Poglow* ok. 1300 CdSil XIV 55; *Pogalow* 1313, *Pogelow* 1318 Reg nr 3343, 3751a; *Kleinpogel*, *Magnapogel* 1651/52, in *magna Pogel* 1666/67 J I 264, 265, 411; *Gross Pogel*, *Pogel Klein* 1787 Z VII 258; *Pogel*, *Groß-*, auch *Pogul*, *Pogel*, *Klein-*, *Pogul* 1845 K 499; *Gross Pogel*, *Klein Pogel* 1941 SOV 117; *Gross Pogel* — *Pogalewo Wielkie*, *-ewa -kiego*, *pogalewski*, *Klein Pogel* — *Pogalewo Male*, *-wa -ego*, *pogalewski* 1947 MPol XXV nr 124; *Pogalewo Male*, *-wa -lego*, *Pogalewo Wielkie*, *-wa -kiego* 1981 WUN II 831. — Według S. Rosponda n. od n. os. **Pogal* (: *po-* + n. os. *Gal*, według typu *Pobych* SSNO IV 296), z suf. *-ów*, *-ewo*. Por. jednak nazw. *Poggel*, *Pagel* (: niem. n. os. *Pagel*, ta od im. *Paulus* Gott 380) Rym SEN II 266, 198. Zapisy z *-h-* z fonetyką czeską. Nazwę zniemczono jako *Pogel*; w wyniku podziału wsi n. z niem. członami odróżniającymi: *Klein*, *Gross*, też łąc. *Magna*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogalewo Male* i *Pogalewo Wielkie*. Lit.: Rospond, RKJWr III 57; SNGŚI X 108. JCh

Poganica, wś, biał., gm. Sidra, 11 km na płn.-zach. od Sokółki: W *Pohanicy* 1601 SHGPd (KurczB 246); *Pohanica* 1675 SHGPd (Straty I 97); *Pohanica*, klucz 1744 SDV 146; *Pochanica* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6007, 139–144); *Pohanica* 1859 MpChrz; *Poganica*, wś 1887 SG VIII 496; *Poganica* 1921 Sk V 76; *Poganica*, *-cy* 1981 WUN II 831. — Od n. os. *Pohan*, *Pogan* SSNO IV 306, 304 (: *pogandin*, też brus. *pohan* 'błahy, lekkomyślny człowiek' Słbgav IV 30), z suf. *-ica*. Por. też n. rz. *Pohanica*, *Poganica*, którą M. Biolik wiąże z ros. przym. *poganyj* 'nieczysty, mętny'. Lit.: Biolik, HE XIX 151–2. EB

Poganice, os., dawniej wś, ślup., gm. Potęgowo, 25 km na wsch. od Słupska: zu *Poganitz* 1569 RzDuma I 163; *Pagonske* (!) 1618 MpLub; *Poganitz* 1626 RzDuma I 163; *Pogantze* 1628 LorSNH 86; *Poganitz* 1789 MpGillyPom; *Pogańce*, niem. *Poganitz* 1887 SG VIII 496; *Poganitz* — *Pogаницe*, *-ic*, *poganicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pogаницe*, *-nic* 1981 WUN II 831. — Od n. os. *Pogan*// *Pagan* SSNO IV 304 (: *pogandin*, *pogandin*), z suf. *-ice*; n. zniemczona jako *Poganitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogаницe*. Lit.: LorSNH 86; RzDuma I 163. BCz

Poganitz zob. **Poganice**

Poganowo, wś, olszt., gm. Kętrzyn, 6 km na pld. od Kętrzyna: *Gross Bürgersdorf*, wś 1789 Goldb I 26; *Gr. Bürgersdorf* 1796–1802 MpSchröt XI; *Gr. Bürgersdorf* 1820 Wald 136; *Gross Buergersdorf* — *Miejska Wola*, *Poganowo*, wś 1946 Ley I 31, 184; *Gross Bürgersdorf* — *Poganowo*, *-a*, *poganowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Wielkie Poganowo* 1978 Kętrzyn 217; *Poganowo*, *-wa* 1981 WUN II 831. — Nazwa niem. *Gross Bürgersdorf*, od ap. *Bürger* 'mieszczanin' i *Dorf* 'wieś', przetłumaczona na pol. jako *Miejska Wola* (*wola* zamiast *Dorf*), z członem odróżniającym niem. *Gross* = pol. *Wielkie*, wobec n. folw. *Klein Bürgersdorf*. Według historyków istnieje przekaz, że las *Poganowo* w 1438 r. został przyłączony do Kętrzyna, zatem n. wsi pochodzi od n. wspomnianego lasu, ta może od *Pogan*, *Pagan*, z suf. *-owo*. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 217. RP

Poganów zob. **Pogonów** (1)

Poganuszewice zob. **Mieszki-Zawady**

Pogańce zob. **Poganice**

Pogarell zob. **Pogorzela** (2)

Pogarth zob. **Romanów** (16)

Pogauen zob. **Pogubie**

Pogąsty, cz. wsi Chróścice-Lyczki, dawniej wś, ciech., gm. Sońsk: *Pogøsti* 1418 Czer 193; *Pogansthi* (1424)1492 SHGMz(MK 6, 290v); *Pogansti* 1425 Zakr I nr 714; *Pogåsti* 1434 Zakr II nr 575; *Pogansthy* (*Paganstowo*) 1476 SHGMz (Ep. 13, 45); *Pogusthi* (!) 1493 SHGMz(Ep. 15, 182); *Pogasthi* 1502 SHGMz(Ep. 16, 139v–140); *Pogąsty* 1567 ŻDz XVI 327; *Pogąsty* 1827 Tabella II 102; *Lyczki Pogąsty* 1884, *Pogąsty-Lyczki* 1887 SG V 848, VIII 496; *Pogąsty* 1921 Sk I 25; *Pogąsty*, wś 1967 SM 889; *Pogąsty*, *-tów* 1971 UN 123, 34. — Od n. os. *Pogąst*, w l. mn., por. Jaszek *Pogansth* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 63v); Jaszek *Pogøstth*, *Poganst* de Poganst 1425 Zakr I nr 714, 965; n. os. zapewne pochodzenia prus., por. *Poganst*, *Poganste* TAP 73, też n. m. *Poganste* (dziś *Minięta* Błażenię II 369–70). Postać *Pogąsty* może być realizacją *q* jak u. W XX w. odnotowana n. zestawiona *Lyczki-Pogąsty*/*Pogąsty-Lyczki*; człon *Lyczki* ponowiony, zob. *Chróścice-Lyczki*. Lit.: ZMaz 302. UB

Pogdanzig zob. **Pakotulsko**

Pogel zob. **Pogalewo**

Pogert

Pogert zob. **Romanów** (16)

Pogłódów, przys., dawniej wś, kiel., gm. Mniów, 19 km na płn.-zach. od Kielc: *Pogłódów* 1673 *ŻDz* XV 57a; *Pogłódów* 1783–84 *RejKor* 107; Mniów ... *Pogłódów*, folw. 1885 *SG* VI 554; *Pogłódów*, folw. 1921 *Sk* III 38; *Pogłódów*, folw. 1933 *SkBy* 1330; *Pogłódów*, -dowa, cz. Mniowa 1966 *UN* 23, 46; *Pogłódów*, -dowa 1981 *WUN* II 831. — Od nazw. *Pogłód* (: *pogłodać* 'obgryźć, pożreć') *RymSEN* II 266, z suf. -ów. Lit.: *Kop-Kiel* 197. IN

Pogobien zob. **Pogubie**

Pogonia zob. **Pogoń** (1)

Pogonów (1), wś, lub., gm. Baranów, 13 km na płd.-wsch. od Ryk: *Pogonow* (1334) *ZDK* I 56; *Pogonow* 1419 *ZDM* V 226; *Pogonow* 1486 *LKP* 105; *Pogonow* 1526 *Matr* IV/3, nr 14439; *Pogonow* 1529 *LR* 436; *Pogonow* 1531 *ŻDz* XIV 359; *Pogonow* 1626 *RPobLu* 140; *Pogonow* 1676 *ŻDz* XV 20a; *Pogonow* 1783–84 *RejKor* 248; *Pogonów* 1827 *Tabella* II 102; *Pogonówka* 1870 *Cat* 17; *Pogonów* 1877 *Zin* II 63; *Pogonów* 1887 *SG* VIII 503; *Pogonów* 1921 *Sk* IV 86; *Pogonów*, -nowa, *pogonowski* 1971 *UN* 118, 9. — Od n. os. **Pogon*, *Pogan*, *Pagan*, z suf. -ów, też -ówka. Lit.: *SHGLu* III 185; *KosLu* 70; *Nieckula*, -ov- 158. IN

Pogonów (2), wś, siedl., gm. Zbuczyn Poduchowny, 17 km na płn.-wsch. od Łukowa: *Pogonow* 1507 *SHGLu* III 185; *Pogonow* 1529 *LR* 417; *Pogonow* 1531, *Pogonow* 1552 *ŻDz* XIV 383, 396; *Pogonow* 1620 *RPobLu* 179; *Pogonow* 1787 *Spis* 431; *Pogonów* 1827 *Tabella* II 102; *Pogonów* 1887 *SG* VIII 503; *Pogonów* 1952 *UW* 34; *Pogonów*, -nowa 1981 *WUN* II 831. Lit.: *SHGLu* III 185–6; *KosLu* 70; *Nieckula*, -ov- 158. IN

Pogonówka zob. **Pogonów** (1)

Pogoń (1), cz. Sosnowca, dawniej wś, kat.: *Pogonia* (1386) *XVIII KMłp* IV 10; *Pogonia* (1397) 1599 *ZDK* I 221; *Pogonya* 1465 *Hel* II nr 3790; *Pogonya*, villa 1470–80 *DB* II 190, 205; de *Pogonye*, in *Pogonya* 1529 *LR* 86, 164; *Pogoń*, *Pogonia* 1667 *ŻDz* XV 453; *Pogonia* 1787 *Spis* 366; *Pogonia* 1827 *Tabella* II 102; *Pogonia*, wś i folw. 1877 *Zin* II 63; *Pogonia* al. *Pogoń*, wś i folw. 1887 *SG* VIII 503; *Pogoń*, wś 1902 *Przew* II 82; *Pogoń*, -ni 1981 *WUN* II 831; gw. *poguj*, -ni. — Zapewne od n. os. i heral. *Pogonia* *SSNO* IV 305, por. też ap. *pogoń*, *pogonia* 'pościg; obo-

wiązek ścigania nieprzyjaciela' *SEBOR* 455–6. Przejście *Pogonia* > *Pogoń* w wyniku zmiany paradygmatu. Lit.: *RSiew* 18; *BańMorf* 79–80. IN

Pogoń (2), dziś *Pogoń Gosławicka*, wś, koniń., gm. Ślesin, 7,5 km na płd.-wsch. od Ślesina: *Pogoń* 1877 *Zin* II 63; *Pogoń* 1887 *SG* VIII 502; *Pogoń* 1921 *Sk* II 35; *Pogoń Gosławska* 1933–34 *Mp*-100(39–27); *Pogoń*, -ni 1982 *WUN* II 832; po zmianie *Pogoń Gosławicka*, -ni -kiej, *pogoński* 2011 *DzU* nr 291, poz. 1711; gw. *pogoń gosłowska*. — Dawniej *Pogoń*; później n. zestawiona z członem odróżniającym od n. m. *Gosławice* (1). ZZ

Pogoń zob. **Iskań**, **Pogoń Lubstowska**

Pogoń Gosławska zob. **Pogoń** (2)

Pogoń Lubstowska, wś, koniń., gm. Ślesin, 7,5 km na płd.-wsch. od Ślesina: *Pogoń* 1877 *Zin* II 63; *Pogoń*, kol. 1887 *SG* VIII 502; *Pogoń*, wś 1921 *Sk* II 31; *Pogoń Lubstowska* 1933–34 *Mp*-100(39–27); *Pogoń Lubstowska*, -ni -kiej 1981 *WUN* II 832; gw. *lupsto(f)ska pogoń*, -kej -ni. — Dawniej *Pogoń*; później n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Lubstów*. ZZ

Pogorelcy zob. **Pogorzelce**

Pogorjelki zob. **Pogorzalki** (1)

Pogornele, wś nieistniejąca, leżała w dawnej ziemi bielskiej, par. Poświętne, biał.: z *Bohomoliow* 1580 *ŻDz* XVII/1, 112; *Bohomole* 1676 *CzRkps* nr 1099; *Bohmale* (?) 1795 *MpPerPd*; *Pohornele* 1808 *SHGPd*(*MpTex*-*Sotz*); *Pogornele* 1839 *MpKwat* VI 6. — Dawniej *Bohomole*, od n. os. **Bohomol* (: brus. ap. *bohomole* 'pielgrzymka'), w formie pluralnej. Od XIX w. niejasna zmiana na *Pohornele*, *Pogornele* (może w związku z *pogorzeć*, *pogorzelec*, por. lit. n. m. *Pagurniař*, tu z suf. -eliat). EB

Pogorsch zob. **Pogórze** (1, 2, 3)

Pogorszewo, os., dawniej wś, ślup., gm. Nowa Wieś Lęborska, 6 km na płn.-zach. od Lęborka: de *Pogersichowe* [1338?] *PrUr* III 153; *Pogrisschow* 1363 *SHGPG*(*Cramer* II 233); *Woiczeh von Pogrisschow* 1392 *Zeit* IV 75; *Pogrisschow* 1400 *SHGPG*(*KKG* 260); *Pogorschewo* 1534 *Inwłoc* 117; *Pogorszewo* 1648 *RP* 198; *Puggerschow* 1789 *MpGillyPom*; *Pogorszewo*, niem. *Puggerschow*, dobra ryc. 1887 *SG* VIII 503; *Puggerschow* — *Pogorszewo*, -wa, *pogorszewski* 1948 *MPol* XXVI nr 59; *Pogorszewo* — *Puggerschow*, os. 1951 *Rosp* 247; *Pogorszewo*, -wa 1981 *WUN*

II 832. — Na podstawie pierwszych zapisów należałoby odczytywać n. jako **Pogrzyszów*, od n. os. **Pogrzysz* (: *po-* + *Grzysz-*, według typu *Pobych* lub od ap. *grzech*, im. *Grzegorz*), z suf. *-ów*, *-ewo*. Wtórne wyrównanie do czas. *gorszyć*. Nazwę zmieniono jako *Puggerschow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pogorzewo*. BCz

Pogorza zob. **Podgórz** (3)

Pogorza Wola zob. **Pogórska Wola**

Pogorzalki zob. **Pogorzalki** (2)

Pogorzala, wś, wałb., gm. Świdnica, 9 km na pld.-zach. od Świdnicy: *Sifridisdorff* 1233 SGTS X 370; *Siffridsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 86; *Syfredsdorf* 1322, *Seyfersdorf* 1328, *Sifridi villa* 1331, *Syffridivilla* 1338 Reg nr 4235, 4750, 5011, 6130; *Seyfredisdorf* 1372 LandbSch II nr 720; *Seifersdorff* 1568 CdSil XXXV 180; *Seyfersdorff* 1613 SGTS X 370; *Seifersdorf* 1666/67 J I 678; *Seifersdorff* 1743 SNGŚI X 109; *Seiffersdorf* 1785 Z V 492; *Seifersdorf* 1816 SGTS X 370; *Seifersdorf* 1845 K 628; *Seifersdorf* 1941 Wrzosek 20; *Seifersdorf* — *Pogorzala*, *-ej*, *pogorzelski* 1947 MPol XXV nr 124; *Pogorzala*, *-lej* 1981 WUN II 832. — Dawna n. niem. *Sifridsdorf*, *Seifersdorf*, od n. os. *Si(g)frid*, też *Seifred*, *Seiffer* (: *Sigifriith* Gott 459) + *Dorf* 'wieś', też w formie zlatynizowanej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pogorzala*. Lit.: SNGŚI X 109; SGTS X 370–1. JCh

Pogorzala zob. **Pogorzala Wieś**, **Pogorzela** (2)

Pogorzala Wieś, wś, elbl., gm. Miłoradz, 9,5 km na pld.-zach. od Malborka: *Wernersdorff*, *Wernhersdorff* (1321)1405 PrUr II 263, 266; *Wernersdorf* (1340)1405, *Wernersdorf* (1343) XV PrUr III 239, 431; *Wernhersdorff* (1360)XVI PrUr V 480; von *Wernhersdorf* 1376 MWrm V 5; *Wernersdorff* ok. 1399 ZHM 21; *Wernersdorf* 1458 Matr I nr 494; *Wernersdorff*, *Vernersdorff* 1510–29 Font XLV 8, 64; ze wsią *Pogorzalią*, *Vernerzdorph* alias *Pogorzala*, wsi *Pogorzalei*, ze wsią *Pogorzalą*, wsi *Pogorzalej* 1565 Lumalb 11, 33, 34, 61, 89; *Vernerzdorph* alias *Pogorzala Wies*, z *Pogorzalą Wsią*, przeciwko *Pogorzalej Wsi*, *Pogorzala Wieś* 1570 Lumalb 14, 32, 57, 66; *Wernersdorf*, *Wernersdorff* 1582 ŻDz XXIII 76, 96; *Wieś Pogorzala*, ze wsią *Pogorzalą* 1590 Font XLVIII 7, 44; w *Pogorzalej Wsi*, z *Pogorzalą Wsią* 1615 LuPrus 297, 303; *Pogorzela*, w *Pogorzeli*, 1624 LuPrus 81; do *Pogorzalej Wsi* 1636 Font XLVIII

79; *Pogorzala Wieś* alias *Wernersdorf* 1647 Font IV 108, 109; *Wieś Pogorzala* alias *Wernersdorff* 1649 Font LII 51; z *Pogorzela* 1664 Font XXXII 142; *Pogorzala*, *Pogorzaly* 1675, *Pogorzala Wieś* 1696 Font LVIII 71, 114, 124, 185; *Pogorzala Wieś* 1711 Font LXII 68, 107, 158, 161; *Pogorzala Wieś*, niem. *Wernersdorf* 1887 SG VIII 504; *Wernersdorf*, fr. auch *Pogorzala*, *Wernsdorf* 1912 Bär 123; *Wernersdorf* — *Pogorzala Wieś*, *-ej Wsi*, *pogorzalowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pogorzala Wieś*, *-lej Wsi* 1981 WUN II 832; gw. *pogo'żauawieś'//pogo'żauifśa*, *pogo'żauifśil'//pogo'żelski*. — Dawna n. niem. *Wernersdorf* utrwała im. *Wenera* von Orselna, komtura wielkiego w latach 1315–24 i wielkiego mistrza krzyżackiego 1324–30, który lokował tę wieś + *Dorf* 'wieś'. Od XVI w. n. pol. *Pogorzala*, *Pogorzala Wieś*, od imiesłowu *pogorzaly* 'który spłonął ogniem; popalony, spalony' SpXVI, XXVI 178 (: *pogorzeć*) i od ap. *wieś*. Efemerycznie występuje postać *Pogorzela*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 127, 172. WK

Pogorzale, wś, rad., gm. Szydłowiec, 2 km na pln. od Skarżyska-Kamiennej: *Pogorzali* 1467 SHGSd(kartoteka); *Pogorzali* 1470–80 DB II 519; *Pogorzale* 1508 ŻDz XV 478; *Pogorzale* 1564–65 Lusand 193; *Pogorzale* 1569 ŻDz XIV 314; *Pogorzale* 1783–84 RejKor 273; *Pogorzale* 1787 Spis 415; *Pogorzale* 1827 Tabella II 102; *Pogorzale* 1887 SG VIII 504; *Pogorzale* 1921 Sk III 43; *Pogorzale*, *-lego*, *pogorzelski* 1966 UN 20, 31. — Dawniej *Pogorzaly*, później *Pogorzale*, od imiesłowu *pogorzaly*. Nie jest też wykluczone pochodzenie nazwy od n. os. *Pogorzaly* SSNO VIII 193. Lit.: KSand 157; KopRad 444–5; BańMorf 91. IN

Pogorzale Ługi, wś, piotr., gm. Rokiciny, 5 km na pld. od Koluszek: *Pogorzale Ługi*, kol. 1887 SG VIII 504; *Pogorzale Ługi*, wś 1921 Sk II 9; *Pogorzale Ługi* 1933 SkBy 1331; *Pogorzale Ługi*, *-łych -gów*, *łużyński* 1974 UN 40, 36. — Nazwa zestawiona, od *pogorzaly* i od ap. *ług*, w l. mn. Lit.: Koz VI 30–1. EB

Pogorzalka (1), wś, opol., gm. Byczyna, 7,5 km na pln.-zach. od Gorzowa Śląskiego: *Helwald* 1825 SNGŚI X 109; *Hellewald*, *Helwald* 1845 K 219; *Hellewald* 1860, *Hellewald* 1864 SNGŚI X 109; *Helwald* 1920 PrusSG 28; *Helwald* — *Hel-*

Pogorzalka

lewald 1939 Prus 34; *Hellewald* — *Pogorzalka*, -ki, *pogorzalecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Pogorzalka*, -ki 1981 WUN II 832. — Dawna n. niem. *Hellewald* od przym. *hell* 'jasny' + *Wald* 'las', w formie spolszczonej *Helwald*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pogorzalka*. Lit.: SNGŚI X 109; BorGŚI 244. JCh

Pogorzalka (2), wś, tamob., gm. Jeżowe, 18 km na pld.-zach. od Niska: *Pogorzalka*, wólka 1887 SG VIII 504; *Pogorzalka*, os. 1933 SkBy 1331; *Pogorzalka*, -ki, cz. Cholewianej Góry 1966 UN 66, 45; *Pogorzalka*, -ki 1981 WUN II 832. — Od imiesłowu *pogorzały*, z suf. -ka. IN

Pogorzalka zob. **Kobylin-Pogorzalki, Pogorzalki** (1)

Pogorzalki (1), wś, biał., gm. Dobrzyniewo Kościelne, 9 km na pln.-zach. od Choroszczy: Selo *Pohorelka* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 209; *Погорелка* 1559 Kond 161; *Pogorzalka* 1569 SHGPd(InstKn F.1, op. 1 nr 3 k. 21); *Pogorzalki* 1576 Lupodl 75; *Pogorzalka* 1602, *Pogorzalka* 1661–64 Kond 161; W *Pogorzalkach* 1676 CzRkps nr 1099; *Pogorzalki* 1744 SDV 146; *Pogorzalki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 17–18); *Pogorzalki* (*Pogorjelki*) 1887 SG VIII 504; *Pogorzalki* 1921 Sk V 16; *Pogorzalki*, -lek 1981 WUN II 832; gw. *pogożalki*, -żalk, *pogożelski*. — Dawniej *Pogorzalka*, *Pohorelka*, od ap. *pogorzel* 'pożar, spłonienie w pożarze' SpXVI, XXV 179, brus. *paharel* 'ts', z suf. -ka, wtómie w l. mn. Lit.: Kond 161. EB

Pogorzalki (2), dziś *Pogorzalki Male*, os., dawniej wś i *Pogorzalki Wielkie*, wś, kal., gm. Koźmin, 9 km na pln.-zach. od Koźmina Wielkopolskiego: *Pogorzalki Wielkie*, *Pogorzalki Male* 1865 MKI(Kier 119); *Pogorzalki Male* i *Wielkie*, huby 1887 SG VIII 504; *Pogorzalki Wielkie*, *Pogorzalki Male*, niem. *Pogorzalki*, *Klein Pogorzalki* 1921 Sk X 38, 152; *Pogorzalki Male*, *Pogorzalki Wielkie*, dwie wsi 1933 SkBy 1331; *Pogorzalki Male*, -lek -lych, *Pogorzalki Wielkie*, -lek -kich 1981 WUN II 832. — Człony dyferencyjne w n. zestawionych pol. *Maly*, *Wielki*, niem. *Klein*, *Gross*. ZZ

Pogorzalki (3), wś, koniń., gm. Kramsk, 11,5 km na wsch. od Konina: *Pogorzalki* 1827 Tabella II 102; *Pogorzalki*, kol. 1887 SG VIII 504; *Pogorzalki* 1921 Sk II 40; *Pogorzalki*, -lek 1981 WUN II 832; gw. *pogożauki*, -uęk, *pogożelski*. ZZ

Pogorzalki (4), wś zaginiona, leżała koło wsi Rzegnowo, pozn., gm. Lubowo: de *Pogorzalky* 1463 Koz V 227; ½ wsi *Pogorzalki* 1467 SHG-KI(PG 7, 249); *Pogorzalky* 1550 Koz I 227. ZZ

Pogorzalki (5), wś, skiern., gm. Mszczonów, 3,5 km na wsch. od Mszczonowa: *Pogorzalki*, os. m. 1967 SM 890; *Pogorzalki*, -lek, *pogorzalski*, wś 1971 UN 126, 20; *Pogorzalki*, -lek 1981 WUN II 832. UW

Pogorzalki zob. **Kobylin-Pogorzalki**

Pogorzalowo, wś zaginiona w ziemi dobrzyńskiej, leżała niedaleko Górzna, tor.: *Pogorosoue* (!) 1229, *Pogoroloue* 1232–39 KkM 3, 444; *Pogorzalowo* 1348 CdP I 198. — Zapewne od n. os. *Pogorzały*, z suf. -owe, -owo. Lit.: Koz VI 31; Bieniak, Studia nad dziejami ziemi chełmińskiej w okresie piastowskim, Rocznik Grudziądzki V–VI 45. KZ

Pogorzały zob. **Pogorzala Wieś, Pogorzale**

Pogorzały Przewóz zob. **Sadlno** (1)

Pogorzały Staw, wś nieistniejąca, położona u zbiegu rz. Sierotki (dawniej Kozicy) i Gielczwi, weszła w skład os. Piaski Wielkie, lub.: *Pogorzalstaw* 1409, *Staw* 1409 ZLub nr 255, 345; *Pogorzalysthaw* 1417 SHGLu III 186; *Pogorzalystaw* (1418)1800 ZDM V 208; *Pogorzali Staw* 1419 SHGLu IV 109; *Pogorzali Staw* 1431 Inscr nr 1614; *Pogorzalysthaw* (1441)1496 ZDM VIII 156; *Pogorzalstaw* 1442 ZDM III 70; *Pogorzalystaw* 1453 LKP 79; *Pogorzały Sthaw* 1470–80 DB II 548; *Pogorzalishhaw* 1504 Matr III nr 1663; *Ogorzali Sthaw* 1529 LR 35; *Pogorzalstaw* 1531 ŻDz XIV 353; *Pogorzalystaw* 1565 Lulu 43; *Pogorzały Staw* teraz Piaskami zwany 1782 SHGLu IV 110; *Pogorzały Staw* 1887 SG VIII 504. — Od imiesłowu *pogorzały* i od ap. *staw*. W pobliżu istniał zapewne wcześniej staw, po którym pozostały tylko podmokłe łąki; teren ten obecnie wciąż, mimo obniżenia się poziomu wód gruntowych, pokrywają okresowo gęste opary, niby dymy na pogorzelsku. Zjawisko to, występujące w XIV i XV w., stało się zapewne motywacją n. ter., później miejscowej. Lit.: SHGLu III 186, IV 109–10; KosLu 70. IN

Pogorzany, wś, nowosąd., gm. Jodłownik, 13 km na pln.-wsch. od Mszany Dolnej: *Podgorzany* (1238) CdP III 40; villa ... *Pogorsane* 1254, *Pogorzanj* 1255, *Podgorzany* (1368) KMłp I 44,

49, 354; *Pogorzany* 1470–80 DB II 116; *Pogorzany*, *Pogorzani* 1529 LR 184, 332; *Pogorzany* 1564 Lukrak II 72; *Pogorzani* 1581 ŻDz XIV 52; *Pogorzany* 1680 Rej 83; *Podgórzany*, właściwie *Pogórzany*, *Pogorzany* al. *Podgórzany* 1887 SG VIII 379, 505; *Pogorzany* 1921 Sk XII 20; *Pogorzany*, *-rzan*, *pogorzański* 1964 UN 6, 61. — Dawniej *Podgórzany*, od wyrażenia przyimkowego *pod górą*, z suf. *-any*, też *-anie*. Wtórnie *Pogórzanie*, *Pogórzany*, z wyrównaniem do wyrażenia przyimkowego *po górze* 'za górą'. Lit.: LKrak 116. *IN*

Pogorzany zob. **Pohorany**

Pogorze zob. **Podgórz** (3), **Podgórze** (10a)

Pogorzel (1), wś, ciech., gm. Wieczfnia Koscielna, 11 km na pñ. od Mławy: *Pogorzel* 1470 SHGPI(MK 5, 30); *Pogorzel* 1578 ŻDz XVI 69, 82; *Pogorzel* 1784 MpPerPi; *Pogorzel* 1827 Tabella II 102; *Pogorzel* 1887 SG VIII 505; *Pogorzel*, *-li*, *pogorzelski* 1972 UN 131, 37. — Od ap. *pogorzel*. Nazwy typu: *Pogorzel*, *Pogorzela*, *Pogorzele*, *Pogorzelec*, *Pogorzelica* są związane z gospodarką żarową, stosowaną w średniowieczu przy wypalaniu lasu w celu uzyskania wolnej przestrzeni pod zabudowę i uprawę roli. Lit.: SHGPI 241. *UW*

Pogorzel (2), wś, siedl., gm. Osieck, 9,5 km na zach. od Pilawy: *Pogorzel* (1565) Lumaz I 70; *Pogorzel* 1576 ŻDz XVI 225; *Pogorzel* 1617 Lumaz I 193; *Pogorzel* 1783 MpPerMz; *Pogorzel* 1827 Tabella II 102; *Pogorzel* 1887 SG VIII 505; *Pogorzel*, *-li*, *pogorzelski* 1966 UN 135, 13. *UB*

Pogorzel (3), dziś Nowa *Pogorzel* i *Pogorzel*, dwie wsi, siedl., gm. Siennica, 7 km na pñd. od Mińska Mazowieckiego: *Pogorzel* 1540 Czer 5 dod.; *Pogorzel* *Cieciszewski* 1576 ŻDz XVI 223; *Pogorzele* 1783 MpPerMz; *Pogorzel* 1827 Tabella II 102; *Pogorzel*, wś i folw. 1887 SG VIII 505; *Pogorzel*, *Pogorzel Nowa*, *Pogorzel Środkowa* 1921 Sk I 87; *Pogorzel*, *Pogorzel Środkowa*, dwie wsi 1933 SkBy 1331; *Pogorzel*, *Nowa Pogorzel* 1952 UW 17; *Nowa Pogorzel*, *-wej* *-li*, *Pogorzel*, *-li* 1981 WUN II 549, 832. — W XVI w. *Pogorzel* *Cieciszewski*; człon drugi od nazw. właściciela, por. Petrus et Stan. *Czcziszewscy* 1576 ŻDz XVI 223. Postać liczby mnogiej *Pogorzele* oddaje wielość obiektów. W XX w.: *Pogorzel*, *Pogorzel Nowa*, *Pogorzel Środkowa*; członny dyferencyjne od przym. *nowy*, *środkowy*. *UB*

Pogorzel (4), wś, siedl., gm. Sokołów Podlaski, 11 km na pñ. od Kosowa Lackiego: *Pogorzel*, z *Pogorzelej* 1569 UPL 288, 289; *Pogorzel*, z *Pogorzeli* 1580 ŻDz XVII/1, 28; *Pogorzele* 1795 MpPerPd; *Pogorzel* 1827 Tabella I 102; *Pogorzel* 1887 SG VIII 505; *Pogorzel* 1921 Sk IV 98; *Pogorzel*, *-li* 1981 WUN II 832. — Okresowo w XVIII w. n. *Pogorzele*. *EB*

Pogorzel (5), dziś *Pogorzel Mała* i *Pogorzel Wielka*, dwie wsi, suwal., gm. Biała Piska, 12 km na pñ.-wsch. od Białej Piskiej: *Gross Pogorzellen* 1465 BiałOsad 37; *Pogorzelen*, *Pogorzelszken* 1484, 1519, 1558 KęŁ 428–9; *Pogorzele* 1783 MpPerMz; *Groß Pogorzellen*, *Klein Pogorzellen*, dwie wsi 1785 Goldb III 159; *Gr.*, *Kl. Pogorzellen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Gr.*, *Kl. Pogorzellen* — *W.*, *M. Pogorzel* 1879 KęŁN 150; *Pogorzel Wielka* i *P. Mała*, niem. *Pogorzelszken*, *Pogorzelen* 1887 SG VIII 505; *Pogorzel Mały* — *Brandau* 1930, *Klein Pogorzellen*, *Pogorzelen Wielki* — *Brennen* 1907, *Gross Pogorzellen* 1941 Choj 121; *Brennen* — *Pogorzelen Wielka*, *-li*, *pogorzelski* 1946 MPol XXV nr 142; *Brandau* — *Pogorzelen Mała*, *-li* *-ej*, *pogorzelski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pogorzelen Mała*, *-li* *-lej*, *Pogorzelen Wielka*, *-li* *-kiej* 1982 WUN III 3; gw. *pogořełel/pogořełen*. — Okresowo w XVIII w. i gwarze n. *Pogorzele*. W wyniku podziału wsi n. występuje z niem. członami dyferencyjnymi *Gross*, *Klein*, pol. *Wielki*//*Wielka*, *Mały*//*Mała*. Zapis *Pogorzelszken* można odczytać jako *Pogorzelskie*, od nazw. mieszkańca wsi wymienionego w 1558 r., w l. mn., tak jak *Borawskie* (3). W 1907 i 1930 r. wsie otrzymały urzędowe n. niem. *Brennen* i *Brandau*. Po 1945 r. przywrócono n. pol. *Pogorzelen Mała*, *Pogorzelen Wielka*. Lit.: BiałOsad 82; BiałKol 45–6, 50, 69; BiałPrzem 18, 64. *RP*

Pogorzel (6), wś, suwal., gm. Gołdap, 12,5 km na pñd.-wsch. od Gołdapi: *Cachansky* 1564/65 PMT XII 202; *Paggels Ohrt* (!) 1565 BiałKol 149, przyp. 291; *Cachanski* 1581, *Pogorziellen* ist ante 1581, *Pogorzellen* 1587 PMT XII 202; *Pogorzellen* ok. 1780 HAPr IV 336; *Pogorzellen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Pogorzellen*, *Pogorzele*, do *Pogorzela* ok. 1859 SzcześTeka 168; *Pogorzellen* — *Pogorzelen* 1879 KęŁN 144; *Pogorzele* 1887 SG VIII 508; *Pogorzelen* — *Hegelingen* 1906, *Pogorzellen* 1941 Choj 121; *Hegelingen* — *Po-*

Pogorzel

gorzel, -i, *pogorzelski* 1946 MPol XXV nr 142; *Pogorzel*, -li 1981 WUN II 832; gw. *pogoře*le, dawniej *hegelijge*. — Pierwotnie może n. **Czechańskie*, por. *Czechańscy* w Plewkach ok. 1700 Kętl 526. Nowa n. *Pogorzel* od XVI w., w XIX w. też *Pogorzele*. W 1906 r. wieś otrzymała urzędowo n. niem. *Hegelingen*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pogorzel*. Lit.: Gołdap. Z dziejów miasta i powiatu, 1971, 52; Szcześniak, PMT XII 202; BiałPrzem 94, 236–7; BiałKol 183–4, 209. RP

Pogorzel (7), wś, warsz., gm. Celestynów, 5 km na wsch. od centrum Otwocka: *Belczaneczka* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3,99); *Belczaneczka* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 246v); *Byelczacze* (1443)1456 SHGMz(MK 3, 291); *Belczaneczka* vel *Pogorzelnia* 1525 SHGMz(MK 41, 61v); *Pogorzel* 1540 Czer 4 dod.; *Pogorzel* 1576 ŻDz XVI 226; *Pogorzele* 1783 MpPerMz; *Pogorzel* 1827 Tabela II 102; *Pogorzel* 1887 SG VIII 505; *Pogorzeli*, -li, *pogorzelski* 1966 UN 135, 6. — Dawniej *Belcząca*, od imiesłowu *belcząc(y)* (: *belczeć*). Pierwotnie zapewne n. w.; przez wieś płynie *Struga Pogorzelska*, która jednak nie ma zapisów historycznych. Obocznie *Pogorzelnia*, od ap. *pogorzeli*, z suf. -na, później n. bezsufiksalna. UB

Pogorzel zob. **Brulino-Piwki**, **Chmiele-Pogorzela**, **Grochy-Pogorzela**, **Kalęczyny**, **Koczarki**, **Milewo-Tabuły**, **Pogorzela** (1, 2), **Pogorzele** (2), **Pogorzelec** (3), **Ulatowo-Pogorzeli**, **Wojny-Pogorzeli**

Pogorzeli-Brolino zob. **Brulino-Piwki**

Pogorzeli Cieciszewski zob. **Pogorzeli** (3)

Pogorzeli Mała zob. **Pogorzeli** (5)

Pogorzeli Nowa zob. **Pogorzeli** (3)

Pogorzeli Środkowa zob. **Pogorzeli** (3)

Pogorzeli Wielka zob. **Pogorzeli** (5)

Pogorzela (1), mto, leszcz.: in *Pogorzeli* 1422 KW V 330; de *Pogorzeli* 1427 RWlkp II nr 1134; *Pogorzeli* 1465 Koz III 56; *Pogorzeli* 1507 SHGKI (ASK 11, 67); *Pogorzela*, *Pogorzeli* 1510 NKs 151, 195; *Pogorzeli* opp. 1535 SHGKI(ASK 12, 463); *Pogorzeli* oppidum 1578 ŻDz XII 210, 221; *Pogorzela* 1674 MKI(ASK 74, 194); *Pogorzeli* ... w *Pogorzeli* 1789 MKI(Tab 47, 95); *Pogorzela* 1846 KsP 248; *Pogorzela*, mylnie *Pogorzeli* 1887 SG VIII 506; *Pogorzela* 1921 Sk X 37; *Pogorzela*, -li 1982 WUN III 3; gw. *pogoželallpogožel*, -li, *pogoželski*. — Od ap. *pogorzeli*, w wyniku dery-

wacji paradygmatycznej. Lit.: RymNmiast 188; RospSEMiG 297; ZierNmiast 120. ZZ

Pogorzela (2), wś, opol., gm. Olszanka, 9 km na pld. od Brzegu: *Pogorzela* 1273 SUr IV 153; Comes Bogus ... de *Pogorzeli* 1276 CdSil X 27, 28; *Pogorzeli* 1284 Reg nr 1860; de *Pogorzela* (1287)XIV SUr V 252; de *Pogorzeli* 1290, *Pogorzeli* 1290 SUr V 346, 357; *Pogorzeli* 1293, *Pogorzeli* 1294 SUr VI 96, 116; *Pogorzeli* 1301 Reg nr 2652; Bogosio de *Pogorzela* 1302 CdSil X 57; *Pogorzela* 1303, *Pogorzeli* 1320, *Pogorzela* 1333 Reg nr 2770, 4054, 5227; de *Pogorzela* (1367)XVI CdSil VI 10; *Pogorzeli* 1368, *Pogorzeli* 1368, *Pogorzeli* 1372 LandBSch II nr 228, 316, 660; *Pogorzela* 1396, *Pogorzeli* 1401 LandbSch III nr 222, 1161; *Pogorzeli* 1587 CdSil XXXIV 106; *Pogorzeli* 1743 SNGŚI X 110; *Pogorzeli* 1783 Z I 98; *Pogorzeli* 1845 K 499; *Pogorzela*, niem. *Pogorzela* 1887 SG VIII 507; *Pogorzeli*, *Pogorzela* 1900 Myc 42; *Pogorzeli* — *Pogorzela*, -li, *pogorzelski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pogorzela*, -li 1982 WUN III 3. — Nazwę zmieniono jako *Pogorzeli*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogorzela*. Lit.: SNGŚI X 110; BorGŚI 103. JCh

Pogorzela zob. **Pogorzela Wieś**, **Sadlno** (1)

Pogorzela, wś, biał., gm. Białowieża, 15 km na wsch. od Hajnowki: na *Pogorzeli*, urocz. 1639, *Pogorzeli* 1798, *Погорельцы* 1878–86 Kond 161; *Pogorzela* 1887 SG VIII 508; *Pogorzela* 1921 Sk V 8; *Pogorzela* 1933 SkBy 1331; *Pogorzela*, -ców 1982 WUN II 3; gw. *paharely*, -ou, *paharelski*. — Początkowo n. *Pogorzeli*, od ap. brus. *paharel*, pol. *pogorzela*, z suf. -ec. Wieś powstała na miejscu uroczyska o tej samej nazwie, po usunięciu bud potażowych w 1792 r. Wtórna pluralizacja n.: *Pogorzeli*, *Pogorzela*. Formy gw. z fonetyką białoruską. Lit.: Kond 161. EB

Pogorzela zob. **Pogorzela** (4, 5, 6)

Pogorzeli (1), wś nieistniejąca, koniń., gm. Sompolno: *Pogorzeli*, wś 1921 Sk II 40; *Pogorzeli* 1933 SkBy 1331. — Nazwa od ap. *pogorzeli*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Pogorzeli (2), cz. wsi Smolniki, dawniej wś, koniń., gm. Ślesin: *Pogorzeli* (!) 1827 Tabella II 102; *Pogorzeli* 1877 Zin II 63; *Pogorzeli* al. *Pogorzeli*, kol. 1887 SG VIII 505; *Pogorzeli*, wś 1921 Sk II 31; *Pogorzeli*, wś 1933 SkBy 1331; *Pogorzeli*, -la 1982 WUN III 3; gw. *pogože*le, -la, *pogoželski*. ZZ

Pogorzele zob. **Chmiele-Pogorzele, Grochy-Pogorzele, Koczarki, Pogorzal** (3, 4, 5, 6), **Ulatowo-Pogorzal**

Pogorzelec (1), wś, biał., gm. Sosnowka, 22,5 km na płn.-zach. od Włodawy: [*Pohorelickie*] 1579 SHGPd(kartoteka); *Pohorelce* 1775 SHGPd(Tarpod); *Podhorylec* (!) 1839 MpKwat VI 8; *Pohoryle* 1877 Zin II 64; *Pohoryle, Pohorylec* al. *Pohorylce* 1887 SG VIII 517; *Pogorzelec* 1902 Przew II 82; *Pohoryle* 1921 Sk IV 118; *Pogorzelec (Pohoryle)*, wś 1933 SkBy 1331, 1333; *Pogorzelec* 1952 UW 151; *Pogorzelec, -lca, pogorzelski* 1967 UN 121, 13. — Dawna n. *Pohorelickie*, wtórnie *Pohorelce*, od ap. ukr. *pohorilec, pohorielec*, pol. *pogorzelec*, por. też ukr. *pohorel, pol. pogorzal*, w formie przymiotnika i w l. mn. Późniejsze postaci *Pohoryle, Pohorylec (-ce)* to skutek spolszczenia grupy *-ri-*. Od 1933 r. polonizacja nazwy. *EB*

Pogorzelec (2), wś, ciech., gm. Pokrzywnica, 13,5 km na płd. od Pułtuska: Item *pogorzalam* 1389 KkM 107; *Pogorzelec* 1389, 1464 SHGMz (Ep. 9, 114v); *Pogorzelec* 1435 Zakr II nr 1629; *Pogorzelec* 1479 SHGMz(MK 9, 114); *Pogorzelec* 1494 SHGMz(Ep. 15, 73–73v); *Pogorzelec* 1576 ŻDz XVI 319; *Pogorzelec* 1783–84 RejKor 588; *Pogorzelec* 1827 Tabella II 102; *Pogorzelec* 1887 SG VIII 508; *Pogorzelec, -lca* 1982 WUN III 3. — Od ap. *pogorzal*, z suf. *-ec*. Lit.: ZMaz 302. *UB*

Pogorzelec (3), cz. Kędzierzyna-Koźla, dawniej wś, opol.: *Pogorzelec* 1679 J II 161; *Pogorzellitz* 1797 SNGŚI X 110; *Pogorzelletz, Pogorzelec, Pogorzal* 1845 K 499; *Pogorzelletz* 1900 Myc 42; *Pogorzelec, Pogorzelletz* 1920 PrusŚG 59; *Heydebreck II* 1939 MpMbl(5675); *Pogorzelletz*, n. nieużywana 1941 SOV I 294; *Pogorzelec* 1970 Mp-100(85.05.3); *Pogorzelec* 1993 Mp-50(M-34-49-2). — Nazwę zaadaptowano do j. niem. jako *Pogorzelletz*. Okresowo w formie *Pogorzal*. Lit.: SNGŚI X 110. *JCh*

Pogorzelec (4), wś, siedl., gm. Łochów, 5 km na płn.-zach. od Łochowa: *Pogorzelec* 1464 SHGMz (Ep. 5, 162); *Ogorzelec* (!) 1467 SHGMz(Ep. 5, 183v–184); *Pogorzelec* 1477 SHGMz(Ep. 13, 126); *Pogorzeliacz* (1511)1540 SHGMz(MK 8, 22v); *Pogorzelyecz* 1516 SHGMz(Ep. 149, 263v); *Pogorzeliacz* 1578 ŻDz XVI 408; *Pogorzalce* 1827

Tabella II 102; *Pogorzelec* 1887 SG VIII 508; *Pogorzelec, -ka, pogorzelski* 1971 UN 149, 14. — Okresowo pluralizacja nazwy: *Pogorzalce*. *UB*

Pogorzelec (5), wś, siedl., gm. Maciejowice, 7 km na płd. od Łaskarzewa: *Pogorzeliacz* 1569 ŻDz XIV 336; *Pogorzelec* 1660–64 Lusand II 154; *Pogorzelec* 1787 Spis 422; *Pogorzelec* 1789 Lusand I 244; *Pogorzalce* 1827 Tabella II 102; *Pogorzelec* 1877 Zin II 64; *Pogorzelec* 1887 SG VIII 508; *Pogorzelec* 1952 UW 7; *Pogorzelec, -lca, pogorzelski* 1971 UN 124, 13. — Okresowo forma pluralna *Pogorzalce*. Lit.: KStęż 98. *IN*

Pogorzelec (6), wś, suwal., gm. Giby, 10 km na płd.-zach. od Sejna: *Pogorzalce* 1796 SHGPd(Ks. chrz. nr 184) (tu?); *Pogorzelec* 1820 SHGPd(Plan A 9); *Pohorelec* 1827 Tabella II 103; *Pogorzelec* v. *Pohorelec* 1877 Zin II 64; *Pogorzelec* al. *Pohorelec* 1887 SG VIII 508; *Pogorzelec* 1902 SG XV/2, 477; *Pogorzelec* 1921 Sk V 69; *Pogorzelec, też Pohorelce, Pogorzalce* 1933 SkBy 1333 (tu?); *Pogorzelec, -lca* 1982 WUN II 3. — Wcześniejsza zapewne postać wschłów. *Pohorelec*, spolszczona jako *Pogorzelec*; okresowo n. pluralna *Pogorzalce*. *EB*

Pogorzelec zob. **Grochy-Pogorzele, Milewo-Bagienica**

Pogorzelica (1), os., dawniej wś, kal., gm. Żerków, 6 km na płd.-zach. od Pyzdr: *Pogorzelica* (1235)XV DO II 237; *Pogorelicia* (1238)XVIII KW I 181; in *Pogorelicia* 1253 KW I 281; w *Pogorzelicach* 1393 RWlkp I nr 299; *Pogorzelica* (1394)XVIII KW III 667; de *Pogorzelicze* 1399 Lek II nr 771; in *Pogorzelica* 1444 AC II nr 1186, 1187; ad *Pogorzelica* 1510 NKs 66; *Pogorzelica* 1578 ŻDz XII 210; *Pogorzalca* (!) 1618–20 PKal 167; *Pogorzelicze* 1674 MKI(ASK 74, 178); *Pogorzelica* 1789 MKI(Tab 47, 93); *Pogorzelicze* 1846 KsP 399; *Pogorzelica*, urząd. *Pogorzelicze* 1887 SG VIII 508; *Pogorzelica*, niem. *Pogorzelicze* 1921 Sk X 29, 152; *Pogorzelica, -cy, pogorzelski* 1971 UN 79, 14; gw. *pogożelical/pogożelice, -cyll-c'i, pogożelicki*. — Od ap. **pogorzelica* lub od ap. *pogorzal*, z suf. *-ica*. Przejściowo w formie pluralnej *Pogorzelicze*. *ZZ*

Pogorzelica (2), wś, szczec., gm. Karnice, 9 km na płn.-zach. od Trzebiatowa: *Fischer Kat.* 1789 MpGillyPom; *Fischerkatena* 1834 MpUMbl 601;

Pogorzelica

Fischerkaten — *Pogorzelica*, -cy, *pogorzelički* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pogorzelica*, -cy 1982 WUN III 3. — Dawna n. niem. od *fischer Kat(h)en* 'chaty rybackie'. Były to początkowo domy rybaków nad jez. Konarzewskim. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pogorzelica*. BCz

Pogorzelica (3), wś, szczec., gm. Radowo Małe, 14 km na zach. od Łobza: *Margarethenhof* 1789 MpGillyPom; *Margarethenhof* 1834 MpUMbl 966; *Margarethenhof* — *Pogorzelica*, -y, *pogorzelički* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Pogorzelica*, -cy 1982 WUN III 3. — Dawna n. niem. od im. *Margarethe* (zapewne córki lub żony właściciela) + *Hof* 'dwór'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pogorzelica*. BCz

Pogorzelica (4), wś, szczec., gm. Rewal, 10 km na pñ.-zach. od Trzebiatowa: *Pogorzelica*, -cy, os. 1982 WUN III 3; po zmianie *Pogorzelica*, -y, *pogorzelički*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Nazwa ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Pogorzelica* (2). BCz

Pogorzelice, wś, słup., gm. Nowa Wieś Lęborska, 9 km na pñd.-zach. od Lęborka: *Prsegorseltze* 1379, *Prsegorselitz* ok. 1400, *Przegorselitz* 1408 LorSNH 60; *Langeböse* 1618 MpLub; *Langeböse* 1789 MpGillyPom; *Langboese*, pol. *Pogorzelice* 1884 SG V 76; *Langböse* — *Pogorzelice*, -ic, *pogorzelički* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pogorzelice*, -lic 1982 WUN III 3. — Początkowo **Przegorzelice*, od imiesłowu *przegorzały* 'przepalony' (: *przegorzeć* 'przepalić się' SEBań II 842), z suf. -ice, potem *Pogorzelice*, z wyrównaniem do ap. *pogorzal*, *Pogorzelec*. W XVII w. oboczna n. niem. *Langeböse*, od przym. *lang* 'długi' i od przym. *böse* 'zły, nieurodzajny'; por. też dniem. *bos* 'krzak' lub średniem. *böβ* 'stajnia, obora'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogorzelice*. Lit.: LorSNH 60. BCz

Pogorzelice zob. **Pogorzelica** (1)

Pogorzeliska, wś, legn., gm. Chocianów, 5 km na pñ. od Chocianowa: *pago Kriegheide* 1687/88, *Krickheide* 1687/88 J III 329, 434, 453; *Kriegheide* 1789 Z VIII 234; *Kriegheide* 1845 K 323; *Kriegheide* 1941 Wrzosek 36; *Kriegheide* — *Pogorzeliska*, -isk, *pogorzeliski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pogorzeliska*, -lisk 1982 WUN III 3. — Dawna n. niem. *Kriegheide*, od *Krieg* 'wojna' i *Heide* 'pustkowie, puszczka, wrzosowisko'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogorzeliska*. Lit.: SNGŚI X 110. JCh

Pogorzellen zob. **Kałęczyny**, **Koczarki**, **Pogorzal** (5, 6)

Pogorzelletz zob. **Pogorzelec** (3)

Pogorzelną zob. **Pogorzal** (7)

Pogorzelsk zob. **Pogorzelec**

Pogorzelski zob. **Imionki** (1)

Pogorzelskie zob. **Koczarki**

Pogorzelszken zob. **Pogorzal** (5)

Pogorzelec, wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Smolniki, 18 km na pñ. od Suwałk: *Pogorzalco* 1744 SDV 104; *Pogorzelec* 1827 Tabella II 103; *Pogorzelec* 1877 Zin II 64; *Pogorzelec* al. *Pogorzelsk* 1887 SG VIII 509; *Pogorzelec*, wś 1902 Przew II 82; *Pogorzelec* 1921 Sk V 87; *Pogorzelec*, wś 1933 SkBy 1332; *Pogorzelec* 1967 SM 890. — Od imiesłowu *pogorzały*, z suf. -ko, -ek, obocznie -sk. EB

Pogorzelko zob. **Pogorzelec**

Pogorzycze, wś, kat., gm. Chrzanów, 5 km na pñd.-wsch. od Chrzanowa: *Pogorzice* 1412 Hel II nr 1291; *Pogorzicze* 1470–80 DB II 203; *Pogorzycze* 1490 ŻDz XV 433; *Pogorzycze* 1564 Lukrak II 74; *Pogorzice* 1581 ŻDz XIV 32; *Pogorzycze* 1629 RPobKr 31; *Pogorzycze* 1787 Spis 362; *Pogorzycze* 1887 SG VIII 509; *Pogorzycze* 1921 Sk XII 9; *Pogorzycze*, -rzyc, *pogorzycycki* 1964 UN 4, 37; gw. *pogorzyce*, -yc, *pogorski*. — Od wyrażenia przyimkowego *po górze* 'za górą', z suf. -ice; n. określała pierwotnie ludzi mieszkających za górą, później osadę przez nich zamieszkaną. Lit.: RKrak 129; TaszyckiRiSP I 206–9. IN

Pogorzyna, dziś *Pagorzyna*, wś, krośn., gm. Lipinki, 7 km na pñd.-wsch. od Biecza: *Pagorzyna* 1794 Ga Ff2; *Pagorzyna* 1886 SG VII 817; *Pagorzyna* 1921 Sk XII 12; *Pagorzyna* 1952 UW 276; *Pogorzyna*, -ny, *pogorski* 1965 UN 56, 24; *Pagorzyna*, po zmianie *Pogorzyna*, -ny, *pogorski* 1968 MPol nr 6, poz. 34; po zmianie *Pagorzyna*, -y, *pagorzyński* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Dawniej i współcześnie n. *Pagorzyna*, od ap. *pagora*, *pagorze* 'wzgórze, pagórek' SEBań II 485, z suf. -ina, -yna. Wieś leży na stoku wzgórza. Forma *Pogorzyna* powstała wskutek adideacji do ap. z *po-*, typu *pogórze*. Lit.: RBiec 38. IN

Pogosch zob. **Pogórze** (3)

Pogódk, wś, gdań., gm. Skarszewy, 10 km na pñd.-zach. od Skarszew: *Pogodcou* (1198)1262,

Pogotechow 1258, *Pogothkowe* (1258) Perl 7, 144, 146; *Pogothkow* 1269, *Pogotkowe*, *Pogockowe* (1282), *Pogodkow*, *Poggodkow* 1301 Perl 193, 290, 535; *Pogothcowe*, *Pogothcow* 1319 PrUr II 168; *Pogutkaw* 1570 ŻDz XXIII 130; Kozminek seu *Poguthkowi*, Kozminek alias *Pogutkowy*, *Poguthkowo* 1583, Kozminek alias *Pogutkowo* 1584 Font I–III 63, 64, 228; *Pogutkowy* 1682 Font V 74; in *Pogotkow*, *Pohulkowo* (!), *Pogutkowo*, *Pogotki* 1749 Font XVI–XIX 33, 157, 177, 223; *Pogutken* 1772 Zeit XV 167, 168; *Pogódki* 1763 WAPG XIX 38; *Pogutken* 1796–1802 MpSchröt IX; *Pogutki*, w *Pogódkach*, od *Pogódek* 1807 Font XXVI 173, 188, 189; *Alt Pogutken* — *Pogutkowy* al. *Pogutki* 1879 KętN 25; *Pogódki*, *Pogutki* al. *Pogutkowy*, niem. *Pogutken* 1887 SG VIII 499; *Pogutken*, fr. *Pogutky*, *Pogutkowski*, *Pogutkan* 1912 Bär 92; *Pogódki* in. *Pogutki* (*Pogutken*) 1925 Krzep 93; *Pogódki* 1933 SkBy 1332; *Pogódki* 1952 UW 192; *Pogódki*, -dek 1982 WUN III 3; gw. *pogůtki*, *pogůdek*, *pogůcki*. — Dawniej n. **Pogódków*, od n. os. **Pogódek* (: *pogodzić*), z suf. -ów, także -owo, -owe, -owy. W n. zmienionej przejściowo człon odróżniający *Alt* w opozycji do n. sąsiedniej wsi, zob. *Pogódki Nowe*. Zapisy *Koźminek* odnoszą się do pobliskiego Koźmina (1). Lit.: Breza, PMT I 96; Kęsikowa, PMT II 115, GómRPom 124. WK

Pogódki Nowe, wś nieistniejąca, leżała między Pogódkami a Garczynem, gdań., gm. Skarszewy; soltibewy *Skowalikow* 1569 WAPG I 144; *Kowalkowa* 1570 ŻDz XXIII 130; *Kowaliowo* 1583 Font I–III 64; *Kowalk* 1659 PMT I 69; *Neu Pogutken* — *Kowalikowo* al. *Nowe Pogutki* 1879 KętN 25; *Pogódki Nowe*, niem. *Neu Pogutken*, pierwotnie *Kowalki* al. *Kowalikowo*, wś zaginiona 1887 SG VIII 502; *Pogutken Neu* oder *Kowalken*, *Kowalkowo* 1912 Bär 93, 63. — Dawniej *Kowaliki*, później *Kowalkowa*, *Kowalowo*, *Kowalikowo*, od n. os. *Kowalik*, w l. mn., też *Kowal SSNO* III 113, 114, z suf. -owa, -owo. Forma *Skowalików* to wynik absorpcji przyimka z. Wtórnie n. zestawiona *Pogódki Nowe*; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Pogódki*, człon drugi od przym. *nowy*. Lit.: Breza, PMT I 69; Kęsikowa, PMT II 80. WK

Pogódków zob. **Pogódki**

Pogórska Wola, wś, tam., gm. Skrzyszów, 12 km na wsch. od Tamowa: *Podgórska Wola* 1417,

Pogorska Wola 1418 SHGSd(TP 34, 161 i 175); *Pogorska Wolya* 1470–80 DB I 611; *Pogorza Wolya* 1474 Matr I nr 1138; *Pogorska Wolya* 1508 ŻDz XV 465; in *Pogorska Volą* 1529 LR 39; *Wolia Pogorska* 1581 ŻDz XIV 264; *Podgórska Wola* 1794 Ga Hh1; *Pogórska* al. *Podgórska Wola* 1887 SG VIII 503; *Pogórska Wola* 1933 SkBy 1332; *Pogórska Wola*, -kiej -li, *pogórski* 1964 UN 15, 116; gw. *p^hogurska wola*, -ki -li, *p^hogoški*. — Dawniej n. *Podgórska Wola*, później *Pogórska Wola*, też *Pogorza Wola*, od ap. *wola* i od n. wsi *Pogórz*, dziś *Podgórz* (3), z czego wynika oboczność *Pogórska Wola*//*Podgórska Wola*. Lit.: OPilz 63. IN

Pogórz zob. **Podgórz** (1, 3), **Pogórze** (1, 2, 3)

Pogórska Wola zob. **Podgórz** (3)

Pogórska Wola zob. **Pogórska Wola**

Pogórzanie zob. **Pogorzany**

Pogórzany zob. **Pogorzany**

Pogórze (1), wś, biel., gm. Skoczów, 4 km na wsch. od Skoczowa: *Pogorsz* ok. 1300 CdSil XIV 111; z *Pogorzie* 1445, von *Pogorz* 1452, z *Pogorzie* 1453, *Pogorsky* de *Pogorz* 1530, z *Pogorzi*, ze wsi *Pogorze*, w *Pogorzi* 1575, *Pogorz* 1592 Mrózek 143; na *Pogorzi* 1597 SNGŚI X 111; na *Pogorz* 1600, na *Pohorzy* 1623 Mrózek 143; de villa *Podgurzi* 1652 J II 27; statek *Horni Pohorz* 1673, *Horni Pogorz* 1681, na *dulnim Pohorzi* 1693, *Ober Pogorsch*, *Nieder Pogorsch* 1729, *Pogorsch Ober* und *Nieder* 1804 Mrózek 143; *Pogórze* al. *Pogórz* 1887 SG VIII 505; *Pogorz*, *Pogórz* 1900 Mrózek 143; *Pogórz* 1921 Sk XII 5; *Pogórz* 1931 SNGŚI X 111; *Pogórz* 1934 Mrózek 143; *Pogórze*, -rza 1982 WUN III 3. — Od stp. ap. *pogórze* 'teren górzisty, obszar wyżynny' Sstp VI 297. Postać *Pogórz* powstała w wyniku zmiany rodzaju (nijakiego na męski). Nazwę zmieniono jako *Pogorsch*, okresowo z członami od niem. *ober* 'górnny' i *nieder* 'dolny'. Zapisy z XVI i XVII w. odzwierciedlają fonetyczne i fleksyjne wpływy czeskie. Lit.: SNGŚI X 111; BorGŚI 82; Mrózek 143. JCh/PS

Pogórze (2), wś, gdań., gm. Kosakowo, 5,5 km na wsch. od Rumi: *Pogore* (1245), *Pogorze* (ok. 1249) Perl 79, 110; *Pogoze* (1253), *Pogore* (1282) Perl 132, 305; *Pogoze*, *Pigoze* 1295 Lor X 156; *Pogorze* (1295) Perl 475; de *Pogors* (1346) XV PrUr IV 103; *Pogorszie* 1570 ŻDz XXIII 284; *Pogorze* 1583 Font I–III 20; *Pogurze* 1659 PMT III 66; *Pogórze* 1682 Font V 78; *Pogorβ* 1789 Goldb

Pogórze

II 186; *Pogorsz* 1796–1802 MpSchröt IV; *Pogorsz* — *Pogórze* 1879 Kętn 45; *Pogórze*, niem. *Pogorz* al. *Pogorsz* 1887 SG VIII 505; *Pogórze*, niem. *Pogorsch* 1921 Sk XI 40, 85; *Pogórze*, -rza 1982 WUN III 3; gw. *p^heg^her^he*, -*ã*, *p^heg^her^hci*. — W zapisach potwierdzony rozwój *r* > *ř* w połowie XIII w. Lit.: Treder, PMT III 66. WK

Pogórze (3), wś, opol., gm. Biała, 6 km na płd.-wsch. od Korfantowa: *Pogors* 1384 CdSil XXXIII 141; *Pogors* (1404), *Pogors* (1408) K 499; *Pogorz* 1581 Urb III 178; pago *Pogursz* 1679, *Pogorszek* 1679, *Pogorss* 1687/88 J II 180, 198, 534; *Pogortz* 1743 SNGŚI X 111; *Pogorz* 1784 Z III 110; *Pogorsch*, *Pogorz* 1845 K 499; *Pogórze*, niem. *Pogorsch* 1887 SG VIII 505; *Pogórze*, *Pogosch* 1900 Myc 77; *Pogórze* (*Pogosch*) — *Brandewalde* 1939 Prus 59; *Brandewalde Pogórze*, -rza, *pogórski* 1946 MPol XXV nr 142; *Pogórze*, -rza 1982 WUN III 3. — Efemeryczna forma *Pogórzek*, z suf. -*ek*; formy zniemczone *Pogorsch*, *Pogosch*. Niemiecką n. *Brandewalde* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogórze*. Lit.: SNGŚI X 111; BorGŚI 82. JCh

Pogórze (4), wś, pil., gm. Krajenka, 10 km na płd.-zach. od Złotowa: *Langerberg* 1934 MpMbl (2767); *Langerberg* — *Pogórze*, -rza, *pogórski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Pogórze* — *Langerberg*, os. 1951 Rosp 247; *Podgórze* (!), os. miejska 1967 SM 890; *Pogórze*, -rza 1982 WUN III 3. — Dawna n. niem. *Langerberg*, od *lang* ‘długi’ + *Berg* ‘góra’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pogórze*. ZZ

Pogórze zob. **Podgórz** (3), **Pogórze** (10a)

Pogórzek zob. **Pogórze** (3)

Pogórzn zob. **Podgórzno** (2)

Pogranicze, kol., dawniej wś, chełm., gm. Dorohusk, 17 km na płd.-wsch. od Chełma: *Pogranicze*, przyległ. dóbr Dorohusk 1887 SG VIII 510; *Pogranicze*, kol. 1921 Sk IV 16; *Pogranicze*, kol. 1933 SkBy 1332; *Pogranicze*, wś 1952 UW 135; *Pogranicze*, -cza, *pograniczański*, wś 1970 UN 108, 11; *Pogranicze*, -cza 1982 WUN III 3. — Od ap. *pogranicze* ‘miejsce w pobliżu granicy, kresy’ SW IV 468. BCz

Pograniczne zob. **Hureczko**

Pogreby, wś, biał., gm. Kleszczele, 22 km na płd.-wsch. od Bielska Podlaskiego: od *Pohrebów*, z *Pohrebami* 1560 Kond 161–2; *Pohreby* 1622

SHGPd(MK nr 166 k. 543–543v); *Pohreby* 1676, *Pohreby* 1784 Kond 161; *Pohreby* 1795 MpPerPd; *Pogreby* 1887, *Pohreby* 1902 SG VIII 510, XV/2, 477; *Pohreby* 1921 Sk V 21; *Pogreby* 1952 UW 158; *Pogreby*, -bów 1982 WUN III 3; gw. *pohryby*, -*iv*, *pohrybuwsk’ij*. — Od strus. *pogrebь* ‘budynek gospodarczy, spiżarnia, komora; piwnica’ Kond 162, w l. mn. Postaci *Pohreby*, gw. *Pohryby* wykazują wpływy fonetyki i fleksji białoruskiej. Forma *Pogreby* spolszczona. Lit.: Kond 161–2. EB

Pogriselawken, miejscowość prus., zaginiona, leżała niedaleko Barcian, olszt.: *Pogriselawken* 1419 Ger 127; *Pogriselawken* 1437 GZ 68; *Pogriselawken* 1437/38 Błażenie II 317. — Nazwa strus. **Pogrizē-lauk-*, od n. os. *Pogrise* TAP 36 i ap. *laucks* ‘pole’; por. n. m. *Gryzlawki*, prus. n. os. *Grise*, lit. *Grīšas*, *Grīšas* Lpvž I 723. Lit.: Ger 127; Błażenie II 317. RP

Pogroda, przys., dawniej wś, wałb., gm. Przeworno, 10 km na płd. od Strzelina: *Crasicz* 1250 SUr II 258; *Crasitz* (!) 1254 Reg nr 873; *Krastowicz*, *Crastowicz* 1344, *Craswiz* 1528 SGTS XXI 170; *Craswitz* 1666/67 J I 554; *Krasswitz* 1726 SGTS XXI 170; *Craswitz* 1736 MpWielBreg; *Crasswitz* 1743 SNGŚI X 111–2; *Craswiz* 1785 Z IV 56; *Krasswitz* 1830–31 MpRey nr 170; *Krasswitz* 1845 K 319; *Krasswitz* 1883 SG IV 647; *Kraświce*, *Kraschwitz* 1900 Myc 32; *Crasswitz* 1907, *Kraświz* 1937 MpMbl(5368); *Rummelsdorf Ost* 1937 SGTS XXI 170; *Rummelsdorf Ost* 1939 MpMbl(5368); *Rummelsdorf Ost* — *Pogroda*, -y, *pogrodzki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pogroda*, -dy 1982 WUN III 3. — Dawniej wś nosiła n. *Krasiewice*, *Krasice* lub *Kraświce*, od n. os. *Kraś*, *Krasz* SSNO III 135, z suf. -*owice*, zniemczoną jako *Krasswitz*. W latach 30. XX w. połączono osady Krasiewice, Pogart i Dobroszów z przysiółkami pod wspólną n. *Rummelsdorf*; *Krasiewice* stanowiły część wschodnią — *Rummelsdorf Ost*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pogroda*, nawiązującą do historycznych zapisów *Pogarth*, *Pogerth* odnoszących się do *Romanowa* (16). Lit.: SNGŚI X 112; SGTS XXI/2, 170–1, 234. JCh/PS

Pogrodzie, wś, elbl., gm. Tolkmicko, 6 km na płd.-wsch. od Tolkmicka: *Pagardichen*, na kopii nadpis: *Privilegium ville Neukirche* (1304) PrUr I/2, 515; ad *villam Pogardichen* (1305)

MWRm I 231; *Nükirche, Nuwekirche* 1342 PrUr III 316; *Pagardicien, Pangordicien, Pangordinen* (1351)1444 PrUr IV 586; *Neukirch* (1360) XV PrUr V 489; *Newkirche* (1469) Woel 538; *Newkirche* 1509 Font LXV 121; *Newkirche* 1582 ŻDz XXIII 84; *Neukirch*, do *Neikirchu*, na *Neykierschskim* polu 1664 Font XXXII 426, 429, 431; *Neukirch* 1682 Font V 46; *Neukirch* 1789 Goldb II 159; *Neukirch* 1796–1802 MpSchröt X; *Neukirch-Hoehe* al. *Neukirch auf der Hoehe* 1886 SG VII 20; *Neukirch Höhe* — *Pogrodzie, -dzia, pogrodzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pogrodzie, -dzia* 1982 WUN III 3. — Dawna nazwa prus. **Pangordītij-* lub *Pangordītin-*, z suf. *-īt+-ij-* lub *-īt-īn-*; bez etymologii. Zapisy *Pagardichen, Pagardicien* można odczytać jako **Pogrodzice* ze starszej postaci **Pogrodzicy* (w wersji północnopolskiej *Pogardzice*) pierwotnie ‘ludzie mieszkający *po grodzie*, czyli przy grodzie’. Oboczna n. niem. *Neukirch*, od *neu Kirche* ‘nowy kościół’. Nazwa pol. *Pogrodzie* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 114; Kerstan, *Die Geschichte des Landkreises Elbing*, 1925, 279–81; Błażenié II 310. WK

Pogrodzisko, wś niezidentyfikowana, leżała w XVI w. w ziemi przemyskiej: *Pogrodzisko* 1502 Matr III nr 508. — Może od stp. ap. *pogrodzie, pogrodziec* ‘osada założona obok grodu, podgrodzie’ Sstp VI 298, z suf. *-isko*. Por. też *grodzisko* ‘miejsce, gdzie kiedyś był gród’ SL II 492. BCz

Pogroszew, dziś *Pogroszew* i *Pogroszew-Kolonia*, dwie wsi, warsz., gm. Ożarów Mazowiecki, 5 km na pñ.-zach. od Ożarowa Mazowieckiego: *Pobroschewo* (1416)1456 SHGMz(MK 3, 53); *Pobrassewo* 1419 Czer nr 1148; *Pobroschewo* 1431 Mkm II nr 580; *spobroschewa* 1480, *spogroschewa* 1501 Warsz nr 1509, 1901; *Magna Pogroszewo* 1521, *Wielkie Pogroszewo* 1563 SHGWarsz 213; *Pogroszewo Maior* 1580 ŻDz XVI 280; *Pogroszew* 1792 MpPerRw; *Pogroszew* 1827 Tabella II 103; *Pogroszew, Pogroszew*, kol. 1839 MpKwat IV 3; *Pogroszew* al. *Pogroszewo*, wś i folw. 1887 SG VIII 510; *Pogroszew*, wś i kol. 1921 Sk I 16; *Pogroszew, -wa, Pogroszew-Kolonia, -wa-nii* 1982 WUN III 3, 4. — Dawniej **Pobraszewo*, od n. os. **Pobrasz*, z suf. *-ewo*. Do n. os. por. czas. *pobrać* ‘wziąć coś, zabrać, ograżyć’ Sstp VI 195 oraz stp. n. os. *Korpasz* SSNO III

88 (: *korpać*). Zmiana *Pobraszewo* > *Pobroszewo* jest rezultatem wymiany suf. antroponimicznego *-asz-* > *-osz-*, a *Pobroszewo* > *Pogroszewo* rozpodobnienia na odległość *p-b* > *p-g*, wspartego adideacją do ap. *grosz*. W XVI w. *Pogroszewo Magna, Maior*, czyli *Wielkie*. Współcześnie dwie wsi: *Pogroszew* i *Pogroszew-Kolonia*; człon drugi od ap. *kolonia*. Lit.: SHGWarsz 213–4 UB

Pogroszewo-Koprki zob. **Koprki**

Pogroszyn, wś, rad., gm. Wieniawa, 12,5 km na pñd.-wsch. od Przysuchy: *Pobroschin* 1470–80 DB III 524; *Pobroszyn* 1508 ŻDz XV 473; *Probroschin* 1510 SHGSd(kartoteka); *Pobrossyn* 1511–23 ŁLB I 685; *Pobrossyn* 1529 LR 409; *Probroszyn Kozyczy*, *Probroszyn Schusky* 1564–65 Lusand 191; *Pobrosyn Siczynski* (!), *Pobrosin Koziczki* 1569 ŻDz XIV 309; *Pogroszyn* 1783 84 RejKor 336; *Pogroszyn* 1787 Spis 411; *Pogroszyn* 1827 Tabella II 103; *Pogroszyn* 1887 SG VIII 510; *Pogroszyn* 1921 Sk III 118; *Pogroszyn, -na, pogroszynski* 1970 UN 34, 23; gw. *pogrosyn, -yna, pogroski*. — Dawniej **Pobroszyn*, od n. os. **Pobrosch(a)* lub **Pobrosz(a)*, z suf. *-in*. Do n. os. por. czas. *pobrać*. W XVI w. n. zestawiona *Pobroszyn Kozicki, Pobroszyn Suski*; członki odróżniające od n. m. *Kozice*, dziś *Korzyce*, i w związku z położeniem w pobliżu wsi *Sokolniki Suche*. Zmiana *Pobroszyn* > *Pogroszyn* wskutek rozpodobnienia na odległość *p-b* > *p-g*, wspartego adideacją do ap. *grosz*. Forma gw. zamazurzona. Lit.: KSand 156; KopRad 297; Nieckula, *-ov-* 297. IN

Pogrzebice zob. **Pogrzebiec**

Pogrzebiec, cz. Wygody, okresowo wś, kiel., gm. Imielno: *Pogrzebiec*, pomieszczenie owczarskie 1790–92, *Pogrzebiec*, folw. 1791 SHGKrMat 233; *Pogrzebiec* 1877 Zin II 64; *Pogrzebiec*, folw. 1887 SG VIII 511; *Pogrzebiec*, wś 1902 Przew II 83; *Pogrzebice*, kol. 1921 Sk III 28; *Pogrzebice*, kol. 1933 SkBy 1332; *Pogrzebiec, -bca* 1966 UN 21, 29. — Nazwa w związku z czas. *pogrzebać, grzebać* ‘rozgarniać, rozrzucać, przerzucać’ SEBor 184, wtórnice ‘drapać powierzchnię ziemi, sypać, kopać grób’ SEBañ I 494, z suf. *-’ec*, przejściowo też *-ice*; por. gw. *pogrzeb* ‘miejsce w szałasie, gdzie pali się ogień’ SGPrei(kartoteka). IN

Pogrzebień, wś, kat., gm. Lyski, 7,5 km na pñd.-wsch. od Raciborza: in *Pohrzebinya* (1258)1520, in *Pogrebyna* 1264 CdSil II 4, 7; *Pogrebyna* 1264,

Pogrzebinia

Pogrebina 1313 Reg nr 1182, 3348; villas, videlicet ... Lisky, *Pogrebinam* 1358 CdSil II 122; Caspar von *Pogrzebin* 1486 Ng 235; *Pohrebin* 1532 Drz II 502; *Pogrzebin* 1567 Urb I 234; in villa *Pogrzeben* 1657, *Pogrzebien* 1679 J II 3, 130, 457; *Pogrzebin* 1743 SNGŚI X 112; *Pogrzebin* 1784 Z III 164; *Pogrzebin* 1845 K 499; *Pogrzebień* — *Pogrzebin* 1920 PrusŚG 59; *Pogrzebień* 1933 Mp -100(48–26); *Pogrzebień*, -nia 1982 WUN III 4. — Dawniej n. *Pogrzebinia*, od ap. *pogrzeb*, *pogrzebać*, z suf. -*inia*; wtórnice *Pogrzebiń*, *Pogrzebień*. Lit.: SNGŚI X 112; BorGŚI 53. JCh

Pogrzebinia zob. **Pogrzebień**

Pogreszów zob. **Pogorszewo**

Pogrybowa zob. **Pogrybów**

Pogrybowo zob. **Grzybowo** (6a), **Pogrybów**

Pogrybów, wś, kal., gm. Raszków, 1 km na płd.-zach. od Raszkowa: de *Pogrzibowo* 1402 RWlkp IV nr 39; *Pogrzibouo* 1403 KW V 41; de *Pogrzibowo* 1414 Kal nr 457, 602; de *Pogrzibowo* 1432 (?) Koz V 174; de *Pogrzybow* 1469 Koz III 57; *Pogrybowa* 1507 SHGKI(ASK 12, 14v); in villa *Pogrzibowo* 1510 NKs 137; *Pogrzibowo* 1579 ŻDz XII 125; wies *Pogrzybowo* 1789 MKI(Tab 22, 135); *Pogrzybow* 1846 KsP 292; *Pogrybów*, dawniej *Pogrzybowo*, wś 1887 SG VIII 511; *Pogrybów*, niem. *Pogrzybow*, os. 1921 Sk X 61, 152; *Pogrybów*, -bowa 1982 WUN III 4; gw. *pogzybuf*, -ova, *pogzyboski*. — Od wyrażenia przyimkowego *po grzybach* 'na grzybowisku', z suf. -owo, następnie -ów. Lit.: TaszyckiRiSP I 254. ZZ

Pogrzymie, wś, szczec., gm. Maszewo, 7 km na płn.-zach. od Maszewa: *Birkenwerder* 1834 MpUMbl 1059; *Birkenwerder* — *Pogrzymie*, -mia, *pogrzymski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pogrzymie*, -mia 1982 WUN III 4. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. obiektu terenowego, ta zaś od ap. *Birke* 'brzoza' i *Werder* 'wyspa, kępa'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pogrzymie*. BCz

Pogubie, dziś *Pogobie Średnie* i *Pogobie Tylne*, dwie wsi, suwał., gm. Pisz, 9 i 10 km na płd.-zach. od Pisz: *Pogrzebie* (!) 1783 MpPerMz; *Vorder Pogobien*, *Mittel Pogobien*, *Hinter Pogobien*, trzy wsi 1785 Goldb III 159; *vorder Pogobien*, *mittel Pogobien*, *hinter Pogobien* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Pogobin Niski*, *Pogobin Środkowy* 1839 MpKwat V 1; *Pogobien Hinter*, *Pogobien Mittel*,

Pogobien Vorder ok. 1859 SzczęTeka 102; *Vorder Pogobien*, *Mittel Pogobien*, *Hinter Pogobien* — *Przednie Pogóbie*, *Średnie Pogóbie*, *Tylne Pogóbie* 1879 Kętn 150; *Pogóbie*, niem. *Pogobien* al. *Pogabien*, P. *Przednie*, niem. *Vorder-P.*, P. *Średnie*, niem. *Mittel P.*, P. *Tylne*, niem. *Hinter P.* 1887 SG VIII 499; *Pogóbie Średnie* — *Mittel Pogauen* 1938, *Mittel Pogabien*, *Pogóbie Tylne* — *Hirschwalde* 1933, *Hinter Pogabien* 1941 Choj 121; *Hirschwalde* 1933, *Hinter Pogobien* — *Pogobie Tylne*, *Mittel Pogauen* 1938, *Mittel Pogobien* — *Pogobie Średnie*, *Vorder Pogauen* 1938, *Vorder Pogobien* — *Pogobie Przednie*, trzy wsi 1946 Ley I 89, 91, 94, 211; *Hirschwalde* — *Pogubie Tylne*, -a *Tylnego*, *tylnopogubski*, *Mittelpogauen* — *Pogubie Średnie*, -bia *Średniego*, *średniopogubski* 1947 MPol XXV nr 111; *Vorder Pogauen Pogubie Przednie*, -ia -niego, *przedniopogubski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Pogubie Przednie* — *Vorder Pogauen (Vorder Pogobien)*, os., *Pogubie Średnie* — *Mittelpogauen (Mittel Pogobien)*, *Pogubie Tylne* — *Hirschwalde (Hinterpogobien)*, dwie wsi 1951 Rosp 247; *Pogubie Średnie*, -bia -niego, *Pogubie Tylne*, -bia -nego 1982 WUN III 4; po zmianie *Pogobie Średnie*, *Pogobie Tylne*, -a -ego, *pogobski* 1999 DzU nr 112, poz. 1321; gw. *pogobyje tilne*, *średne*, *pírse*, -býa, *pogopski*. — Wsi jako osady szkatułowe powstały w 1707 i 1708 r. Nazwa niem. z członami *Hinter*, *Mittel*, *Vorder*, pol. *Tylne*, *Średnie*, *Przednie*, oraz n. *Pogobien*, która jest substytucją fonetyczną spolonizowanej prus. n. jez. **Po-gōb-ij-ā*, por. *Pogobia Gross*, *Klein* 1595 Ley II 284, 295, dziś *Pogubie Male*, *Pogubie Wielkie* (ta od **po-* 'pod', **gōb-*, **gub-*, por. lit. *guoba* 'wiąz', z suf. -*ij-* i końcówką -*ā*). W XIX w. odnotowano efemeryczną formę *Pogabien*. W 1933 i 1938 r. wsi otrzymały urzędowo niem. n. *Hirschwalde* oraz *Mittel*, *Vorder Pogauen*. Nazwa spolonizowana jako *Pogobin*. W Kętrzyńsku zaproponował postać *Pogóbie*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogubie*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 173. RP

Pogul zob. **Pogalewo**

Pogutken zob. **Pogódki**

Pogutki zob. **Pogódki**

Pogutkowo zob. **Koźmin** (1), **Pogódki**

Pogutkowy zob. **Pogódki**

Pogwisdow zob. **Pogwizdów** (1, 1a, 2)

Pogwizdalki, folw. nieistniejący, dawniej wś, pozn. gm. Krzykosy: w [Pogwizdowie] 1412 KW V 205; *Pogwisdowo* 1448 SHGKI(PG 3, 32v); *Pogwyszdowo* 1453, *Pogwyszdowo* 1485 Koz III 57; *Pogwizdowo* 1507 SHGKI(PG 13, 119v–120); *Pogwizdowo* 1582 Koz III 57; w grunt Luberski naz. *Pogwizdolki* 1611 Koz V 174; *Pogwizdolki*, niem. *Louisenthal*, folw. 1887 SG VIII 512; *Pogwizdalki*, niem. *Louisenthal*, folw. 1902 MycPn 61; gw. *pogwizdaŭki*, -kuf. — Dawniej n. *Pogwizdowo*, od n. os. *Pogwizd* SSNO IV 305 (: *pogwizd* 'miejsce, gdzie tylko wiatr gwizdże, wygwizdów' SW IV 474 lub n. bóstwa pogańskiego *Pogwizd*, może też od *gwizdać*), z suf. -owo. Niewykluczone też, że n. określa miejsce, gdzie słycać pogwizd wiatru, a przenośnie miejsce odludne, niedostępne. W XVII w. n. uległa wpływowi morfologicznemu nazw pluralnych z -ki i adideacji do formy czasu przeszłego czasownika. Nazwa niem. *Louisenthal* pochodzi z okresu zaboru pruskiego. ZZ

Pogwizdolki zob. **Pogwizdalki**

Pogwizdowa zob. **Pogwizdów** (2b)

Pogwizdowo, os. nieistniejąca, leżała koło Buku, pozn., gm. Buk: in *Pogwyszdowo* 1418 RWlkp I nr 1015; de ... *Pogwisdowo* 1418, *Pogwizdowo* alias *Gorgossewo* 1424 SHGPn III 719; *Pogwizdowo* 1424 Koz III 57. — Od n. os. *Pogwizd*, z suf. -owo. Związek n. z ap. *pogwizd* wątpliwy. Według wydawców SHGPn w XV w. os. została włączona do *Gorgoszewa*. Lit.: SHGPn III 719; PPozn 233. ZZ

Pogwizdów zob. **Pogwizdalki**

Pogwizdów (1), wś, biel., gm. Hażlach, 6 km na pñ.-zach. od Cieszyna: *Pogwyzdow* 1447, *Pogwyzduow* 1523, na *Pogwizdowie* 1578 Mrózek 143; in villa *Pogwyzdow* 1652, *Pohwisdow* 1679, *Pogwisdow* 1687/88 J II 19, 253, 458; *Pohwizdau* 1729, *Bochwizdow* 1736, Dorf *Pogwisdau* slawisch *Poggwizdow* 1836 Mrózek 143; *Pogwizdau* 1849 SNGŚI X 113; *Pogwizdów*, *Pohwizdov*, *Pogwizdau* 1887 SG VIII 513; *Pogwizdów* 1921 Sk XII 4; *Pogwizdów*, -dowa 1982 WUN III 4. — Od n. os. *Pogwizd*, z suf. -ów. Możliwe też, że n. motywowana jest ap. *pogwizd*. Zapisy typu *Pohwizdau* świadczą o wpływach czeskich. Lit.: SNGŚI X 113; BorGŚI 53–4; Mrózek 143, 298. JCh

Pogwizdów (1a), cz. Raciborza, dawniej wś: *Pogwistow* 1736 MpWielRat; *Pogwisdow* 1845

K 63; *Pogwisdow* 1886 SNGŚI X 113; *Pogwizdów* 1887 SG VIII 513; *Pogwizdów* 1900 Myc 42; *Pogwisdow* 1908 SNGŚI X 113; *Pogwizdów* — *Pogwisdow*, kol. 1920 PrusŚG 59; *Pogwizdów*, -dowa 1982 WUN III 4. Lit.: SNGŚI X 113; BorGŚI 53–4. JCh

Pogwizdów (2), cz. wsi Gaszowice, dawniej wś, kat., gm. Gaszowice: ex villa *Gwizdow* 1679 J II 129; *Pogwistow* 1736 MpWielRat; *Pogwistow* 1830 Kn 580; *Pogwistow* 1845 K 147; *Pogwisdow* 1886 SNGŚI X 113; *Pogwizdów* 1887 SG VIII 513; *Pogwisdow* 1908 SNGŚI X 113; *Pogwizdów*, *Pogwisdow*, kol. 1920 PrusŚG 59; *Pogwizdów*, -dowa 1982 WUN III 4. — Początkowo *Gwizdów*, później *Pogwizdów*, n. o charakterze żartobliwym, oznaczająca miejsce oddalone od innych, gdzie wiatr gwizdże. Nazwę zniemczono jako *Pogwisdow*. Lit.: SNGŚI X 113; BorGŚI 53–4; Hrabec, RKJL XIV 291. JCh

Pogwizdów (2a), wś, kiel., gm. Charsznica, 11 km na pñ.-zach. od Miechowa: *Wola* alias *Poguizdow* (1373)1634 KMłp III 270; *Wola Pogwizdowska* 1398, *Pogwisdow* 1399 Krak nr 7779, 9482; *Pogwizdow*, *Pogwisdow* 1470–80 DB II 20, III 16; *Pogwyszdow* 1490 ŻDz XV 438; *Pogwisdow* 1529 LR 213; *Pogwizdow* 1564 Lukrak II 78; *Pogwizdow* 1581 ŻDz XIV 91; *Pogwizdow* 1680 Rej 139; *Pogwizdow* 1783–84 RejKor 348; *Pogwizdów* 1827 Tabella II 103; *Pogwizdów*, folw. 1887 SG VIII 512; *Pogwizdów*, wś 1902 Przew II 83; *Pogwizdów* 1952 UW 267; *Pogwizdów*, -dowa, *pogwizdowski* 1964 UN 7, 51. — Dawniej n. *Wola*, też *Wola Pogwizdowska*, od ap. *wola*; człon odróżniający w n. zestawionej od n. os. *Pogwizd* lub od ap. *pogwizd*; później zanik członu *Wola*. Lit.: RKrak 129; KopKiel 197; Lubaś, Onom IX 146; Nieckula, -ov- 159; Hrabec, RKJL XIV 291. IN

Pogwizdów (2b), wś nieistniejąca, leżała w pobliżu Złotnik, par. Mielec, kiel.: *Pogwyzdowa* 1578 ŻDz XIV 202; *Pogwizdów* 1887 SG VIII 513. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy: *Pogwizdowall/Pogwizdów*. Lit.: OPilz 81; Nieckula, -ov- 158. IN

Pogwizdów (2c), wś zaginiona, leżała w pow. szczyrzyckim, w par. Siepraw, krak.: *Pogwizdow*, villa in cruda radice locata, sub parochia ecclesiae de Szepraw sity 1470–80 DB II 134. Lit.: LKrak 116; KStęz 98. IN

Pogwizdów

Pogwizdów (3), wś, legn., gm. Paszowice, 6 km na płn. od Bolkowa: *Helwigesdorf* ok. 1300 CdSil XIV 123; *Hahwici villa* 1318 Reg nr 3842; *Helwigesdorf* 1366 LandbSch II nr 137; *Helwigesdorf* (1369) K 219; *Helwigesdorf* 1371 LandbSch II nr 488; *Langhelmsdorf* 1666/67 J I 357, 360; *Langhelmsdorf* 1743 SNGŚl X 113; *Helwigesdorf, Lang- oder Lang Helmsdorf* 1785 Z V 106; *Hellwigesdorf, Lang* 1845 K 219; *Langhelwigesdorf* 1941 Wrzosek 32; *Langhelwigesdorf* — *Pogwizdów, -owa, pogwizdowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pogwizdów, -dowa* 1982 WUN III 4. — Dawniej n. niem. *Helwigesdorf*, od n. os. *Helwig* Gott 246 + *Dorf*, łac. *villa* 'wieś', od XVII w. z członem od przym. *lang* 'długi'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pogwizdów*. Lit.: SNGŚl X 113. JCh

Pogwizdów (4), dziś *Pogwizdów Nowy* i *Pogwizdów Stary*, dwie wsi, rzesz., gm. Głogów Małopolski, 10 km na płn. i 7 km na płd. od Głogowa Małopolskiego: *Pogwysdow* (1456) KTn 219; *Pogwizdow* 1581 ŻDz XIV 258; *Pogwizdow* 1794 Ga Hh2; *Pogwizdów*, także *Gwizdów*, wś, *Pogwizdów*, przys. 1887 SG VIII 512, 513; *Pogwizdów, Pogwizdów Nowy*, dwie wsi 1933 SkBy 1332; *Pogwizdów, -dowa, Pogwizdów Nowy, -dowa -wego, pogwizdowski* 1966 UN 70, 40, 46; po zmianie *Pogwizdów Nowy, -dowa -wego, Pogwizdów Stary, -dowa -rego, pogwizdowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713; gw. *pogwizduf, -ova, gwizdoski*. — Okresowo n. *Gwizdów*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy, stary*. Lit.: OPilz 47; MakPrz 207; Hrabec, RKJL XIV 291. IN

Pogwizdów (5), wś, rzesz., gm. Czarna, 10 km na płn.-zach. od Łańcuta: *Pogwizdow* 1745 ADP 173, k. 175; *Pogwizdow* 1794 Ga Hh2; *Pogwizdów* 1887 SG VIII 512; *Pogwizdów, -dowa* 1982 WUN III 4; gw. *pogwizduf, -ova, pogwizdowski*. Lit.: MakPrz 207; RiegSan 196. BCz

Pogwizdów (6), wś, tarn., gm. Bochnia, 4 km na płd.-zach. od Bochni: de *Pogwizdow* 1335–42 MVat I 369; *Pogwizdow* (1349), *Pogwizdow* (1357) Kkk I 238, 267; *Pogwysdow* (1357) ZDK I 77; *Pogwizdow* 1398 KTn 177; *Pogwizdow* 1399 Krak nr CCLXXXVII(4); *Pogwizdow* 1402 KTn 191; *Pogwizdow* 1423 KMłp IV 207; *Pogwizdow* (1431), *Pogwysdow* 1456 KTn 258, 406; *Pogwizdow, Pogwizdow, Pogwizdow* 1470–80 DB I 234, II 135; *Pogwizdow* 1529 LR 82; *Po-*

gwizdow 1564 Lukrak II 85; *Pogwizdow* 1581 ŻDz XIV 60; *Pogwizdow* 1680 Rej 261; *Pogwizdów* 1887 SG VIII 513; *Pogwizdów* 1921 Sk XII 6; *Pogwizdów, -dowa, pogwizdowski* 1963 UN 2, 63. Lit.: LKrak 116; Nieckula, -ov- 159; Hrabec, RKJL XIV 291. IN

Pogwizdów zob. **Gwizdów** (2), **Marcinkowice** (6), **Poizdów**

Pogwizdów Nowy zob. **Pogwizdów** (4)

Pogwizdów Stary zob. **Pogwizdów** (4)

Pogymtynekaym zob. **Ganitajny**

Pohanica zob. **Poganica**

Pohi(e)bels zob. **Požarki**

Pohibel zob. **Maże**

Pohlach zob. **Kalinówka** (4)

Pohlanowitz zob. **Polanowice** (4)

Pohldorf zob. **Paszków** (1)

Pohlh. Bahnau zob. **Nowe Banowo**

Pohlisch Ellguth zob. **Ligota Polska**

Pohlisch Kniegnitz zob. **Księginice** (3)

Pohlischneudorf zob. **Nowa Wieś Wrocławska**

Pohlischhammer zob. **Kuźniczysko**

Pohlo zob. **Pole** (2)

Pohlom zob. **Połomia** (1, 2)

Pohlsdorf zob. **Pawlikowice** (2), **Paździorno, Polska Wieś** (2)

Pohlswinkel zob. **Patoka**

Pohlwitz zob. **Pawłowice** (5a), **Polowice**

Pohorany, wś, biał., gm. Sidra, 17 km na płd.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Pohorany* 1602 SHGPd(KurczBis 249); *Pohorany* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6007, 145–146); *Pogorzany* 1902 SG XV/2, 476; *Pohorany* 1921 Sk V 80; *Pohorany, -ran* 1982 WUN III 4. — Od brus. ap. *pohore*, pol. *pogórze* 'wzgórze, pagórek' Nitsche 22, z suf. *-any*. Nazwa początkowo określała ludzi mieszkających na *pogórzcu*, wtórnie wieś przez nich zamieszkaną. EB

Pohorelce zob. **Pogorzelec** (1)

Pohorele zob. **Prehoryle**

Pohorelec zob. **Pogorzelce, Pogorzelec** (6)

Pohorelka zob. **Kobylin-Pogorzalki, Pogorzalki** (1)

Pohorelki zob. **Oleksze**

Pohornele zob. **Pogornele**

Pohorylce zob. **Pogorzelec** (1)

Pohoryle zob. **Pogorzelec** (1)

Pohorylec zob. **Pogorzelec** (1)

Pohorz zob. **Pogórze** (1)

Pohreby zob. **Pogreby**

Pohryby zob. **Pogreby**

Pohsen zob. **Późna**

Pohulanka (1), wś, biał., gm. Parczew, 6 km na pld.-zach. od Parczewa: *Pohulanka* 1877 Zin II 65; *Pohulanka*, os. 1887 SG VIII 529; *Pohulanka*, wś 1902 Przew II 83; *Pohulanka* 1921 Sk IV 90; *Pohulanka* 1952 UW 148; *Pohulanka*, -ki, *pohulański* 1971 UN 117, 24. — Od ap. *pohulanka* 'karczma, gospoda, dom zajezdny, oberża, gdzie odbywają się hulanki' SW IV 477. Nazwa żartobliwa, określająca miejsce lub osiedle, gdzie można pohulać, gdzie się bawiono; zapewne była to pierwotnie n. karczmy. *IV*

Pohulanka (2), wś, biał., gm. Czeremcha, 22,5 km na pld.-zach. od Hajnówki: *Pohulanka*, urocz. 1902 SG XV/2, 477; *Погулянка*, urocz. 1905 Kond 162; *Pohulanka*, os. 1921 Sk V 87; *Pohulanka*, kol. 1967 SM 891; *Pohulanka*, -ki 1982 WUN III 4; gw. *pohulanka*, -ki, *pohulański*. Lit.: Kond 162. *EB*

Pohulanka (3), cz. Myszkowa, przejściowo wś, częst.: *Pohulanka*, os. 1887 SG VIII 529; *Pohulanka*, os. 1902 Przew II 83; *Pohulanka*, folw. i os. mł. 1921 Sk III 7; *Pohulanka*, wś i folw. 1933 SkBy 1333; *Pohulanka*, -ki 1982 WUN III 4. *IN*

Pohulanka (4), cz. Udorza, dawniej wś, kat., gm. Żarnowiec: *Pohulanka*, wś 1902 Przew II 83; *Pohulanka*, wś 1933 SkBy 1333; *Pohulanka*, -ki 1964 UN 11, 135. *IV*

Pohulanka (5) wś, rad., gm. Białobrzegi, 6 km na wsch. od Białobrzegów: Osada *Pochulanka* 1839 MpKwat IV 5; *Pohulanka* 1887 SG VIII 529; *Pohulanka*, kol. 1921 Sk III 52; *Pohulanka*, wś 1933 SkBy 1334; *Pohulanka*, -ki, *pohulanecki* 1964 UN 18, 24. Lit.: KopRad 258. *UB*

Pohulanka (6), cz. Wesolej, dawniej wś, warsz., gm. Wesola: *Pohulanka* 1887 SG VIII 528; *Pohulanka*, wś 1933 SkBy 1334; *Pohulanka*, wś 1967 SM 891; *Pohulanka*, -ki 1982 WUN III 4. *UB*

Pohwizdov zob. **Pogwizdów** (1)

Pohybel zob. **Koleśniki** (2), **Pożarki**

Poischwitz zob. **Paszowice**

Poizdów, dziś **Poizdów** i **Poizdów-Kolonia**, dwie wsi, lub., gm. Kock, 6 km na pld.-zach. i 6,5 km na zach. od Kocka: *Pogwizdow* 1529 LR

29; *Pogwizdow* 1569 ŻDz XIV 333; *Pogwizdow* 1783–84 RejKor 315; *Poizdów* 1827 Tabella II 103; *Pojzdów* 1877 Zin II 65; *Pogwizdów* al. *Pojzdów*, *Poizdów*, wś 1887 SG VIII 512; *Poizdów*, wś i folw. 1902 Przew II 84; *Poizdów*, wś i kol. 1933 SkBy 1334; *Poizdów*, wś, *Poizdów*, kol. 1952 UW 144; *Poizdów*, -dowa, *poizdowski*, wś, *Kolonia*, -nii, cz. *Poizdowa* 1970 UN 119, 23; *Poizdów*, -dowa, *Poizdów-Kolonia*, -dowa-nii 1982 WUN III 5; gw. *poizdujfl/poizduj*, -ova, *poizdoski*. — Dawniej n. *Pogwizdów*, zob. *Pogwizdów* (1). Obecna postać *Poizdów* z redukcją grupy spółgłoskowej -gw-. Forma *Poizdów* hiperpoprawna, wynikająca z chęci uniknięcia mazurzenia. Człon odróżniający od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KStęż 98; Nieckula, -ov- 159. *IN*

Poizdów zob. **Poizdów**

Pojalowice, wś, kiel., gm. Miechów, 7 km na pld.-wsch. od Miechowa: de *Polaiovicz* 1354 Mog 70; de *Polayouicz* 1381, 1388 Krak nr 891, 4996; de *Polaouicz*, *Polaioucz* 1389 Krak nr 5166, 5193; de *Polayouicz* 1397, *Polayouicze* 1398, *Polayouice* 1399 Krak nr CCXXVII(5), 6256, 8516; *Polayowicze*, *Polaiowicze*, *Polayowycze* 1470–80 DB I 148, II 20, 81; *Polayowycze* 1490 ŻDz XV 440; *Polayewycze*, *Polayewicze*, *Polayowicze* 1529 LR 121, 180, 213; *Polaiowicze* 1564 Lukrak II 81; *Polaiowicze* 1581 ŻDz XIV 38; *Polaiowicze* 1680 Rej 149; *Poialowice* 1783–84 RejKor 266; *Polajowice* 1787 MpPerKr; *Polajowice* 1787 Spis 335; *Polajewice* 1787 SHGKrMat 234; *Poialowice* 1827 Tabella II 103; *Pojalowice* 1866 Miech 31; *Pojalowice* 1887 SG VIII 531; *Pojalowice* 1921 Sk III 62; *Pojalowice*, -wic, *pojalowicki* 1964 UN 7, 54; gw. *pojałowice*, -ic, *pojałowicki*. — Dawniej n. *Polajowice*, od n. os. *Polaj* SSNO IV 312 (: *polajać* 'skarcić, skrzytkować'), z suf. -owice, też -ewice. W wyniku przestawki -laj- > -jal- w XVIII w. nastąpiła zmiana *Polajowice* > *Pojalowice*. Lit.: RKrak 129; KopKiel 247. *IN*

Pojawie, wś, tarn., gm. Szczurowa, 12 km na pln.-zach. od Żabna: *Pojawie* 1887 SG VIII 532; *Pojawie* 1921 Sk XII 7; *Pojawie* 1952 UW 262; *Pojawie*, -wia, *pojawski* 1964 UN 3, 39. — Od ap. *pojawa*, por. *pojawka* 'roślina z rodziny mirtowatych' SW IV 480, lub od *pojaw*, *pojawa* 'pojawienie się, przejaw, objaw; znak, oznaka' SW IV 480, z suf. -'e. Lit.: LKrak 116. *IN*

Pojedlnica

Pojedlnica zob. Pojednica

Pojednica, os. nieistniejąca, dawniej wś, kal., gm. Gołuchów, 10 km na pld.-wsch. od Pleszewa: *Pojednica* (1420)1786 SHGKI(BR 533, 122); *Poyednycza* 1434 Koz I 227; *Poyednicza* 1448 SHGKI(Pg 3, 14); *Pogednycza* 1464 SHGKI(PG 3, 14); we wsi *Poyednycze* 1496 SHGKI(PG 7, 107); *Podgednicze* 1497 Matr II nr 677; item villa alia *Poyethmycze*, *Poyethmycza* 1511–23 ŁLB II 34, 48; Czermino cum *Poiednicza* 1579 ŻDz XII 113; *Poiednica* 1620 MKI(Tab 11, 42); *Pojedlnica* al. *Pojednica*, folw. 1887 SG VIII 532; *Pojezdnicza* 1902 MycPn 114; *Pojednica*, folw. 1921 Sk X 71; *Pojednica*, folw. 1933 SkBy 1334; *Pojednica* 1964 Mp-25(Pleszew); *Pojednica* 1967 SM 891; gw. *pojedńica*, -cy. — Od wyrażenia przyimkowego *po Jedlcach* ‘koło Jedlec’, zob. *Jedlec*, z suf. -nica. Forma *Pojednica* jest wynikiem uproszczenia grupy spółgłoskowej -dln- > -dn-. Sporadycznie nastąpiła wymiana przedrostka *po-* na *pod-* w sąsiedztwie -d- w następnej sylabie. Forma *Pojezdnicza* jest wynikiem wyrównania do ap. *pojajzd*, *pojeżdżić*. Śladem po n. os. jest pole o nazwie *Pojednica* 1978 Mp-25(434.33). ZZ

Pojelce, wś, biał., gm. Biała Podlaska, 15,5 km na pñ.-zach. od Białej Podlaskiej: *Pojelce* 1952 UW 5; *Pojelce*, -lec, *pojelecki* 1966 UN 105, 38; *Pojelce*, -lec 1982 WUN III 5. — Niewykluczone, że to dawne **Pojedlce* > *Pojelce*, por. objaśnienia nazw *Jedlce*, *Jedle*, *Jedlec* (w pobliżu znajduje się duży obszar leśny). EB

Pojezdnicza zob. Pojednica

Pojezierce, wś, olszt., gm. Miłakowo, 7 km na pñ.-wsch. od Morąga: liben Pabange ... geben wir czwene hoken, dy do sint gelegen ... by dem sehe Narige, na kopii: Privilegium *Trundele* (1349)XIV PrUr IV 373; *Trundele* 1352 Ger 187; *Trundele* (1352)XIV PrUr V 54; *Trude* (!) 1427 GermerSied 146; *Trundel* adder *Papanden* 1448 PrUr IV 667; *Pobanden* 1539, *Bobanden* 1579, *Bowanden* 1600 GermerSied 146; *Pobanden*, maj., folw. 1789 Goldb I 164; *Pobanden* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Bobanden*, maj. 1820 Wald 190; *Bobanden* — *Pobądk*, folw. 1946 Ley I 45; *Bobanden* — *Pojezierce*, -rzec, *pojezierzecki* 1950 MPol nr A-52; *Pojezierce* — *Bobanden*, os. 1951 Rosp 247; od majątku *Pojezierec* 1959 Ley II 153; *Pojezierce*, -rzec 1982 WUN III 5. — Wieś

miała dwie n. prus.: **Trundel-ai* oraz **Pabang-ai*. Pierwsza, zaginiona n. *Trundele* zachowana jest zapewne w n. jez. *Trądla* (< **Trunděl-ē*, od łot. *trūdi* ‘pleśń, zgnilizna’, z suf. -ěl- Ger 187, por. lit. n. w. *Trundā*, łot. n. łąki *Trundēlis*, lit. *trundėti* ‘próchnieć, butwieć’, *truņdys* ‘rdzawy; nieczystość; spróchniałe drzewo’) Biolik, HE V 123. Nazwa **Pabang-ai*, od im. Prusa *Pabange*, por. pierwszy zapis (: prus. *po-banginons* ‘burzliwy, wzburzony, niespokojny, wzruszony’ TAP 72, 172). W substytucyjnych zapisach niem. wahanie *p* : *b*, *b* : *w*, zmiana *ng* > *nd*. G. Leyding spolonizował n. jako *Pobądk*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pojezierce* (w związku z położeniem wsi nad jez. Narie). RP

Pojezierze, cz. wsi Czarna Buchta, dawniej wś, suwał., gm. Krasnopol: *Poiezierze* 1827 Tabella II 103; *Pojezierze* 1883, *Pojeziore*, wś 1887 SG IV 637, VIII 535; *Pojezierze* 1921 Sk V 70; *Pojezierze*, wś 1967 SM 891; *Pojezierze*, -rza 1982 WUN III 5. — Od ap. *pojezierze* ‘przestrzeń zasiana jeziorami’ SW IV 484. Wieś położona nad jez. Gremzdel. EB

Pojeziorki, cz. wsi Rynkojeziory, dawniej wś, suwał., gm. Sejny: *Pozory* 1685 SHGPd(ks.chrz. 1, nr 89); *Pozery* 1743 SHGPd(ks.ur. nr 1286); *Pozory* 1744 SDV 92; *Pojeziorki* SHGPd(ks.chrz. nr 58); *Poieziorki* 1827 Tabella II 103; *Pojeziorki* 1877 Zin II 65; *Pojeziorki* 1883, *Pojeziorki*, wś 1887 SG IV 640, VIII 534; *Pojeziorki*, wś 1921 Sk V 71; *Pojeziorki*, wś 1967 SM 891; *Pojeziorki*, -rek 1982 WUN III 5. — Początkowa n. *Pozory*, okресowo *Pozery*, od wyrażenia przyimkowego **po oziro*, por. brus. gw. *oziero* ‘jezioro’ Słbgav III 258, w wyniku derywacji paradygmatycznej, na oznaczenie wsi leżącej za jeziorem (dziś teren bagienny, dawniej niewielkie jez. *Rynkojeziory*). Następnie n. *Pojeziorki*, wtórnie derywowana przy użyciu suf. pluralnego -ki. EB

Pojeziorki zob. **Białe Jeziorki**

Pojezierze zob. **Pojezierce**

Pojęgródz zob. **Panigródz**

Pojzdów zob. **Poizdów**

Pokaniewo, dziś **Pokaniewo**, wś, i **Pokaniewo-Ostrów**, cz. **Pokaniewa**, dawniej wś, biał., gm. Milejczyce, 18 km na pñ.-wsch. od Siemiatycz: *Pokaninowo* 1545 KondBałt 60; *Pokaniewo* 1570 SHGPd(MK nr 107, 508); *Pokaniewo* 1580 ZDz

XVII/1, 63; *Pakaniewo* 1585 SHGPd(MK nr 131 k. 246–247); *Pakaniowo* 1624 SHGPd(MK nr 172 k. 35); *Pakaniewo* 1660 Kond 162; *Pakaniewo* 1662 AWAK XXXIII 516; *Pakaniow* i *Ostrowek*, wś w dzierzawie *Pakaniow* 1664 Kond 162; *Pokaniewo* 1887 SG VIII 538; *Pokaniewo*, wś i folw. 1921 Sk V 23; *Pokaniewo*, wś, folw., kol. 1933 SkBy 1335; *Pokaniewo*, wś, *Pokaniewo-Ostrowek*, kol. 1967 SM 891; *Pokaniewo*, -wa, *Pokaniewo-Ostrow*, -wa-rowa 1982 WUN III 5; gw. *pakańewo*, -a, *pakańeŭski*; *ostrowo*, -a. — Nazwa zapewne bałtycka, por. lit. n. m. *Pakanianvys* : *kaniavà*, objaśnienie n. *Okuniowiec* koło Suwałk (< **Kan-ew-is*), też n. ostępu *Pokanewis* Falk I 171, 226–8, z rdzeniem **kan-*, lit. *Kanià*, lot. *Kānes*, może od lot. *kānē* ‘geś’. Może jednak od n. os. *Pakałnis* (: *pakałnė*, *pakałnis* ‘podnóże góry, zbrocze góry; pagórek; padół’), *Pakónis*, *Pakėnas* (: *Pach* : *Pawel*, *Póvilas* Lpvž II 370, 372, 373), *Pokainis* Lpvž II 487, z suf. -ew, -ewo, -owo, -ów; por. także hydronim lit. typu *Kanià*, *Kanė*, *Kanyš*. Wieś leży w pobliżu rz. Nurczyk, ld. Nurca. Nazwa *Ostrowek* od ap. *ostrowek* ‘mała wyspa na rzece’. Formy gw. z fonetyką białoruską. Lit.: Kond 162; KondBałt 60–1. EB/RP

Pokinianka, wś, biał., gm. Rokitno, 18,5 km na pñn.-wsch. od Białej Podlaskiej: *Pokinianka*, folw. 1775 SHGPd(Tarpo); *Pokinianka*, wś 1827 Tabella II 104; *Pokinianka* 1887 SG VIII 539; *Pokinianka* 1921 Sk IV 45; *Pokinianka*, -ki, *pokinianki* 1966 UN 105, 35. — Od czas. *pokinąc* ‘porzucić, poniechać, zaniechać, opuścić; kiwnąć, skinać’ SW IV 494, z suf. -’anka. EB

Poklatki, wś, pozn., gm. Kleszczewo, 8 km na pñd.-zach. od Kostrzyna: de *Poclatky* 1388, de *Pocladki* 1389 Lek I nr 296, 548; de *Poklat-tek* 1391, in *magnis Pocladki* 1398 Lek I nr 982, 2577; Nicolaus Poclaczski de *Male Poclatki* 1400 KZPozn nr 319; Nic. Poclathka de *Poclathky* 1413 Koz III 58; de *Poklathky* 1444 RWlkp II nr 1192; na folw. zw. *M. Poklatki* 1485 SHGKI(PG 10, 10v); in villa *Poklyathki* 1510 NKs 62; *Pokliadki* 1578 ŹDz XII 198; *Poklatki* 1618–20 PKal 149; *Poklatki* 1846 KsP 354; *Pokladki* 1859 MpChrz; *Poklatki* 1887 SG VIII 540; *Poklatki*, -tek 1982 WUN III 5; gw. *puklatki*/p**oklatki*, -tek, *puklatecki*. — Od n. os. *Poklatka* SSNO IV 306 (por. z tej wsi Gnewomirum *Poclathca*

1390 Lek II nr 35), w formie pluralnej. Do n. os. por. *poklat* ‘płócienne przykrycie wozu; wóz kryty’ Sstp VI 314, też ‘daszek, zasklepienie, przykrycie klecone, budka, pawilon, klatka; szranki, sztachety’ SW IV 495; autorzy SSNO umieszczają ją wśród odmiejscowych n. os., co mniej prawdopodobne. Człony dyferencyjne łac. *Magnus* ‘wielki’ i pol. *Mały*. Forma *Pokladki* jest wynikiem adideacji do ap. *poklad*. Postać gw. zawiera dialektalną formę przyimka *pu* (= *po*). ZZ

Pokletnia, wś notowana do 1967 r., koniń., gm. Władysławów, 7 km na pñn.-wsch. od Tuliszkowa: *Pokletnia* 1827 Tabella II 104; *Pokletnia* al. Przyborów, os. 1887 SG VIII 540; *Pokletnia*, wś 1921 Sk II 36; *Pokletnia*, wś 1933 SkBy 1335; *Pokletnia* 1967 SM 891; gw. *pokletnia*, -ni. — Od czas. *poklecić* ‘sklecić jedno po drugim’ SW IV 495, z suf. -nia. ZZ

Poklękowo, wś zaginiona, leżała w par. Lubraniec, włoc.: *Poclakowo* 1443 AC I nr 1156; *Poclakowo* per *kmethones aliarum villarum* ... Thurowo 1489 Lupbrz 104; *Poklakowo* 1527 Vlad XI 26; *Poklankowo* 1539 Vlad XII 86; des. *Poklękowo* 1782–84 Koz V 174. — Prawdopodobnie od n. os. **Poklęk* (: *poklęknąć* ‘uklęknąć, upaść na kolana’ Sstp VI 315), z suf. -owo. AG

Poklęków, wś, kal., gm. Blizanów, 8,5 km na pñd. od Kalisza: de *Poclancow* 1401 Hb 22, nr 49; de *Poclancovo* 1401 RWlkp IV nr 26, 27; *Poclancowo* 1405 Koz V 174; de *Puklakowo* 1471 SHGKI(PG 8, 95v); de *Poclacowo* 1494 SHGKI(PG 7, 28); *Poklękowo* 1511–23 ŁLB II 81; *Poklękowo* 1579 ŹDz XII 125; *Poklękowo* 1674 MKI(ASK 74, 140); *Poklękow* 1783–84 RejKor 162; wieś *Poklękow* 1789 MKI(Tab 22, 121); *Poklęków* 1827 Tabella II 104; *Poklęków* 1887 SG VIII 540; *Poklęków*, -kowa, *poklękowski* 1971 UN 80, 21; gw. *poklyńkuf*, -kowa, *poklyńkoski*. — Może od n. os. **Poklęk*, z suf. -owo, następnie -ów. Lit.: Koz V 174; Nieckula, -ov- 159. ZZ

Pokladki zob. **Poklatki**

Pokoi zob. **Pokój**

Pokoje (1), wś, koniń., gm. Słupca, 6 km na wsch. od Słupcy: *Pokoje* 1877 Zin II 65; *Pokoje*, kol. 1887 SG VIII 540; *Pokoje*, wś 1921 Sk II 109; *Pokoje*, -koi 1982 WUN III 5; gw. *pokoje*, -juf. — Od ap. *pokój* w gw. znaczeniu ‘mieszkalne domy dworskie, dworki szlacheckie, zwłaszcza

Pokoje

nowszej konstrukcji i murowane' SW IV 508–9, w formie pluralnej. ZZ

Pokoje (2), cz. wsi Wola Rasztowska, okresowo wś, ostroł., gm. Klembów: *Pokój* 1887 SG VIII 540; *Pokój*, wś 1921 Sk I 142; *Pokój*, wś 1933 SkBy 1335; *Pokoje* 1960 Mp-25(Wołomin); *Pokój* 1967 SM 892; *Pokoje*, -jów 1982 WUN III 5. — Pierwotnie n. *Pokój*, wtórnie w l. mn. UB

Pokojewo, wś, ciech., gm. Opinogóra Górna, 9,5 km na pld.-zach. od Przasnysza: nob. Paulum Pokogewsky, *Pokogewo* 1487 SHGMz(Ep. 11, 32v i 277v); *Pokoyewo* 1503 SHGMz(Ep. 16, 185); *Pokoiewo* 1567 ŻDz XVI 329; *Pokoiewo* Łagunowie 1783–84 RejKor 444; *Pokoiewo* łaguny 1827 Tabella II 104; *Pokojewo-Łaguny* 1887 SG VIII 540; *Pokojewo* 1921 Sk I 18; *Pokojewo*, -wa, *pokojewski* 1971 UN 123, 30. — Zapewne od n. os. *Pokoj* SSNO IV 306 (: *pokój* 'spokój, bezpieczeństwo' Sstp VI 327), z suf. -ewo. W XIX w. *Pokojewo-Łaguny*; człón drugi od n. os. *Łaguna* (w XVIII w. właścicielami byli Łagunowie, por. zapis z 1783–84) lub ponowiony z n. pobliskiej wsi *Łaguny* (zob.). Lit.: Bork-Ciech 47. UB

Pokomsze, wś, suwał., gm. Szypliszki, 16 km na pñ.-wsch. od Suwałk: *Pokomsze* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6011, 39–43); *Pokomsze* 1839 MpKwat VI 3; *Pokomsze* 1877 Zin II 66; *Pokomsze* 1887 SG VIII 541; *Pokomsze* 1921 Sk V 89; *Pokomsze*, -szy 1982 WUN III 5. — Może od n. os. **Pokomsza*, por. *Komsza* RymSEN I 431 (: *komsać* 'prędko jeść' SW II 429), w l. mn. EB

Pokoracz, dziś *Pokoradz*, wś, kiel., gm. Mniów, 13,5 km na pld.-zach. od Końskich: *Pokoracz* 1938 Mp-100(44–31); *Pokoracz* 1961 Mp-25(Końskie); *Pokoracz*, -cza, cz. Miedzierzy 1966 UN 24, 30; *Pokoracz*, -cza 1982 WUN III 5; po zmianie *Pokoradz*, -dza, *pokoradzki* 2000 DzU nr 109, poz. 1163. — Może w związku z ap. *pokora* 'skrucha; żałoba' SW IV 505, nazw. *Pokorzak* RymSEN II 269, a może z n. os. *Koracz* (: *korzyć się* 'okazywać pokorę') RymSEN I 438. Zmiana w *Pokoradz* na wzór n. m. typu *Drogoradz*, *Cichoradz*, *Miloradz*. IN

Pokoradz zob. **Pokoracz**

Pokoria, wś włączona do Słupi, skiern., gm. Słupia, 16,5 km na pld.-zach. od Skierniewic: *Słupia-Pokoria* 1921 Sk I 177; *Słupia-Pokorja*

1933 SkBy 1567; *Słupia-Pokora* 1952 UW 105; *Słupia-Pokora* 1967 SM 1047; *Pokoria*, -rii 1982 WUN III 5; po zmianie *Słupia*, -pi 1991 MPol nr 46, poz. 327. — Pierwotnie n. zestawiona *Słupia-Pokoria*; człón pierwszy od n. m. *Słupia* (9), człón drugi od ap. gw. *pokora*, *pokoria* 'żałoba' SGPKar IV 225, SGPrei(kartoteka). UW

Pokosna zob. **Pokošno**

Pokošne zob. **Pokošno**

Pokošno, wś, biał., gm. Suchowola, 7 km na pñ.-wsch. od Suchowoli: *Pokošnę* 1744 SDV 149; *Pokosna* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 11–15); *Pokosna* 1887 SG VIII 541; *Pokošna* 1921 Sk V 78; *Pokošna* 1933 SkBy 1335; *Pokošne* 1952 UW 169; *Pokošna* 1963 Mp-25 (Dąbrowa Białostocka); *Pokošno*, -na 1982 WUN III 5. Od ap. *pokos*, gw. *pokosza* 'miejsce, na którym trawę lub zboże skoszono świeżo' SGPKar IV 225, z suf. -na, -ne, -no. Wtórnie n. z miękką spółgłoską ś (por. *pokosić*). EB

Pokój, wś, opol., gm. Pokój, 20 km na pld. od Namysłowa: *Carlsruhe* 1749 BorGŚl 244; *Carlsruhe* 1749–63 SNGŚl X 114; *Carlsruhe*, *Pokoi* 1784 Z III 67; *Carlsruhe*, *Pokóy* 1845 K 273; *Carlsruhe* 1864 SNGŚl X 114; *Pokój*, niem. *Carlsruhe* al. *Carlsruhe* 1887 SG VIII 540; *Pokój*, *Carlsruhe* 1900 Myc 42, 59; *Pokój* — *Carlsruhe* OS. 1939 Prus 59; *Carlsruhe* O.S. — *Pokój*, -ju, *pokojski* 1946 MPol XXV nr 142; *Pokój*, -koju 1982 WUN III 5. — Dawniej n. niem. *Carlsruhe*, od n. os. *Carl*, *Karl* + *Ruhe* 'pokój, spokój'. Osada została założona w 1749 r. przez księcia Karola Wittenberskiego jako miejscowość letniskowa. Nazwa pol. *Pokój* nawiązuje semantycznie do członu -ruhe w n. niemieckiej. Nazwę tę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚl X 114; Stojanowska, OSG VIII 101–21; BorGŚl 244–5; CzNiem 71. JCh

Pokój zob. **Pokoje** (2)

Pokrowa zob. **Pokrówka**

Pokrowsk, cz. wsi Karolin, dawniej wś, suwał., gm. Giby: *Pokrowsk* 1877 Zin II 66; *Pokrowsk*, wś 1887 SG VIII 544; *Pokrowsk* 1921 Sk V 70; *Pokrowsk*, wś 1933 SkBy 1335; *Pokrowsk*, wś 1967 SM 892; *Pokrowsk*, -ka 1981 WUN III 5. — Nazwa od n. święta *Pokrow*, *Pokrowa*, z suf. -sk. Wieś założyli staroobrzędowcy w 1842 r., którzy w latach 1846–51 wybudowali tu cerkiew pod wezwaniem Przenajświętszej Bogurodzicy

Opiekunki (święto Pokrowa, Pokrow ustanowione na Rusi w XII w.). Lit.: www.suwalszczyzna.com.pl/miejsca/dane_m/kardin.htm. EB

Pokrówka, dziś *Pokrówka*, wś, i *Pokrówka-Kolonia*, kol., dawniej wś, chełm., gm. Chełm, 6 km na płd.-zach. od Chełma: *Pokrowa* 1478 Chełm 18; *Pokrowa* 1564 ŻDz XVIII/1, 178; *Pokrowa* 1602 Chełm 437, 346; *Pokrowka* 1619, *Pokrowe* 1645 AWAK XXIII 31, 207; *Pokrowka* 1736 AWAK XXVII 233; *Pokrowka* 1786 MpPerLu; *Pokrówka* 1827 Tabella II 104; *Pokrówka* (*Pokrywka*, *Pokrzywka*), wś 1887 SG VIII 544; *Pokrówka Stara i Nowa*, wś i *Pokrówka*, kol. 1921 Sk IV 11; *Pokrówka*, wś i kol. 1952 UW 134; *Pokrówka*, *-ki*, *Pokrówka-Kolonia*, *-ki-nii*, *pokrowiecki*, dwie wsi 1970 UN 108, 19; *Pokrówka*, *-ki*, *Pokrówka-Kolonia*, *-ki-nii* 1982 WUN III 5; gw. *pokruška*, *-ki*, *pokroveckí*. — Od n. święta unickiego *Pokrów*, *Pokrowa* SGPKar IV 227, Hrin III 227; n. wtórn timer derywowana przy użyciu suf. *-ka*. Por. też ukr. ap. *pokrówka* 'jabłoń, której owoce dojrzewają pod koniec września' Hrin III 279. Formy *Pokrywka*, *Pokrzywka* to prawdopodobnie błędne polonizacje, z adideacją do pol. ap. *pokrywka*, *pokrzywa*. W 1921 r. podział na dwie wsi *Pokrówkę Starą* i *Nową*. Nazwy zestawione z członami odróżniającymi od przym. *stary*, *nowy* i od ap. *kolonia* 'osada'. BCz

Pokryte Wody zob. **Pokrytki**

Pokrytki, wś, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 2 km na zach. od Niedzborza: *Pokrite Wodi* (1349) XV KkM 60; *Pocrihthki duplex* 1452, *Porithky* (!) utra 1493 SHGPł 241; oppidum ... Myedzyborze, ex villa *Pokrythy* 1505 Matr III nr 2157; *Pokrytki* 1784 MpPerPł; *Pokrytki* 1827 Tabella II 104; *Pokrytki* 1887 SG VIII 545; *Pokrytki* 1921 Sk I 24; *Pokrytki*, *-tek*, *pokrytkowski* 1971 UN 123, 21. — Początkowo n. zestawiona od *pokryty* + *woda*, w l. mn. Do *pokryty* zob. czas. *pokryć* 'zasłonić, przyrzucić' Sstp VI 332. W wyniku uniwerbizacji formy zestawionej w XV w. powstała forma *Pokrytki*. Od XV w. były notowane dwie wsie *Pokrytki*. Na terenie jednej z nich w 1503 r. było lokowane nowe mto *Miedzyborze*, dziś *Niedzobórz* (zob.). Druga wieś przetrwała do czasów współczesnych. Lit.: SHGPł 241–2; ZMaz 302. UW

Pokrywka zob. **Pokrówka**

Pokrzydowo, wś, tor., gm. Zbiczno, 9,5 km na płn.-wsch. od Brodnicy: *Gottersfelt* 1437 GZ 87; *Coprzidowo* 1535 Matr IV/2, nr 17233; *Pokrzydowo* 1570 ŻDz XXIII 55; *Pokrzydowo* 1641 Font XXIV 134; *Pokrzydowo* 1647 Font IV 55; *Pokrzydowo* 1664 Font XXXII 62; *Pokrzydowo* 1667–72 Font VI–X 16; *Pokrzydowo* 1789 Goldb II 186; *Pokrzydowo* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Pokrzydowo* 1887 SG VIII 545; *Pokrzydowo*, fr. auch *Pokrzydowo* oder *Gottersfelde* 1912 Bär 93; *Pokrzydowo* 1921 Sk XI 4; *Pokrzydowo*, *-wa*, *pokrzydowski* 1972 UN 173, 31. — Dawna n. niem. *Gottersfeld*, od n. os. *Gotter* (: *Godehard*) *Gott* 216 + *Feld* 'pole'. Nazwa niem. nie utrzymała się, zastąpiono ją n. pol. *Koprzydowo*, wtórn timer *Pokrzydowo*, od n. os. **Koprzyda*, **Pokrzyda*, te są przekształceniami n. os. *Koprzywall*/*Pokrzywa* SSNO III 77 (jak w ap. *koprzywa*, *pokrzywa* SE-Bor 458), z suf. *-owo* i rozpodobnieniem *w-w* > *d-w*. Lit.: SHGCh 100; Koz VII 31. WK

Pokrzywianka (1), wś, kiel., gm. Nowa Słupia, 13 km na płd.-wsch. od Bodzentyna: *Koprzywnica* (1355) 1789 ZDM IV 98; *Koprzywnicza* 1442 KMłp IV 408; *Koprzywianka*, *Coprzywianka* 1470–80 DB II 490, III 235; *Koprzywianka* 1508 ŻDz XV 460; *Coprzywianka*, *Pokrzywianka* 1529 LR 349, 360; *Koprzywianka* 1578 ŻDz XIV 194; *Pokrzywianka* 1787 Spis 399; *Pokrzywianka* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywianka* 1887 SG VIII 546; *Pokrzywianka* 1921 Sk III 81; *Pokrzywianka*, *-ki*, *pokrzywianecki* 1966 UN 23, 65. — Dawniej *Koprzywnica*, n. ponowiona z n. pobliskiej wsi *Koprzywnica*, dziś *Pokrzywnica* (2), wtórn timer *Koprzywianka*, n. derywowana suf. *-anka*; zob. też *Pokrzydowo*. Lit.: KopKiel 301; KSand 97; NaISand 98–103. IN

Pokrzywianka (2), wś, tarnob., gm. Klimontów, 15 km na płd. od Opatowa: *Coprzywniczka* 1361 ZDM IV 119; *Koprzywianka* 1464 SHGSd (kartoteka); *Pokrzywianka* 1470–80 DB I 394; *Pokrzywianka* 1529 LR 392; *Pokrzywianka* 1578 ŻDz XIV 190; *Pokrzywianka* 1783–84 RejKor 320; *Pokrzywianka* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywianka* 1887 SG VIII 546; *Pokrzywianka* 1952 UW 128; *Pokrzywianka*, *-ki*, *pokrzywianecki* 1970 UN 32, 46; gw. *kopšyćwianka*, *-ki*. — Nazwa w związku z n. płynącej w pobliżu rz. *Koprzywnica*, dziś *Koprzywianka*, ld. Wisły, por. in fluuio dicto *Koprzy-*

Pokrzywica

nica (1363) KMłp III 159. Nazwa wsi z suf. *-ka*, później wyrównanie do n. rzeki. Wtómie zmiana w *Pokrzywianka*. Lit.: KSand 157–8; NalSand 98–103; Rymut, HE XVI 63–5. *IN*

Pokrzywica zob. **Pokrzywnica** (7)

Pokrzywka zob. **Pokrówka**, **Pokrzywki**

Pokrzywki, przys., okresowo wś, tor., gm. Brodnica, 5,5 km na pñ.-wsch. od Brodnicy: *Pokrzywka*, młyn 1789 Goldb II 186; *Pokrzywka* 1879 KętN 58; *Pokrzywka*, folw. 1887 SG VIII 546; *Pokrzywki*, niem. *Pokrzywken*, os. 1921 Sk XI 7, 85; *Pokrzywki*, os. 1933 SkBy 1335; *Pokrzywki*, wś 1967 SM 892; *Pokrzywki*, cz. wsi Karbowo 1972 UN 173, 9; *Pokrzywki*, *-wek* 1982 WUN III 6. — Dawniej n. *Pokrzywka*, od ap. *pokrzywa*, *pokrzywka*; od początku XX w. n. w formie pluralnej. *WK*

Pokrzywna (1), wś, opol., gm. Głucholazy, 6 km na pñ.-wsch. od Głucholazów: *Wiltgrund* 1587 CdSil XXXIII 51; *Wildtgrund* 1596 Urb III 209, 243; *Wilschgrund* 1784 Z III 117; *Wilschgrund*, *Wildgrund* 1845 K 747; *Wilschgrund* al. *Wildgrund* 1893 SG XIII 533; *Wildgrund* 1941 Wrzosek 46; *Wilgrund* (!) — *Pokrzywna*, *-ej*, *pokrzywieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pokrzywna*, *-nej* 1982 WUN III 6. — Dawna n. niem. od przym. *wild* ‘dziki’ + *Grund* ‘obszar’, por. też n. w. *Wiltschfössl*, *Willtschfössl*, *Wilsch flössl* 1596, n. młyna *Wiltschflüss* 1599 Urb III 209–10, 215, te zapewne w związku z niem. n. os. *Wildt*, *Wilsch* (: *Willihard*) Gott 531. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pokrzywna*. Lit.: SNGŚl X 115–6; BorGŚl 233. *JCh*

Pokrzywna (2), wś, rad., gm. Stromiec, 7 km na pñ.-wsch. od Białobrzegów: z *Pokrzywną* (1565) Lumaz I 64; *Pokrzywna* 1576 ŻDz XVI 243; *Pokrzywna* 1783 MpPerMz; *Pokrzywno* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywna* 1887 SG VIII 546; *Pokrzywna*, *-ny*, *pokrzywiański* 1964 UN 18, 22. — Od ap. *pokrzywa*, z suf. *-na*, też *-no*. Lit.: Borek, *-bn-* 118; KopRad 101. *UB*

Pokrzywna (3), wś, skiern., gm. Rawa Mazowiecka, 5 km na pñ. od Rawy Mazowieckiej: *Pokrzywnya* 1511/12 VisitGn 193; *Pokrzywna* 1511–23 ŁLB II 290; *Pokrywna* (1531) VisitGn 688; *Pokrzywna* 1579 ŻDz XVI 167; *Pokrzywna* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywna* 1839 MpKwat III 4; *Pokrzywna* 1887 SG VIII 546; *Pokrzywna* 1921 Sk I 156; *Pokrzywna* 1952 UW 102; *Pokrzywna*,

-nej 1982 WUN III 6. — Pierwszy zapis z miękkim suf. *-nia*. Lit.: Borek, *-bn-* 118. *UW*

Pokrzywne zob. **Miodusy-Pokrzywne**

Pokrzywnia, wś, koniń., gm. Grabów, 14 km na pñ.-wsch. od Dąbia: *Pokrzywnia* 1877 Zin II 66; *Pokrzywnia* 1887 SG VIII 546; *Pokrzywnia* 1921 Sk II 57; *Pokrzywnia*, *-ni*, *pokrzywniański* 1972 UN 43, 32. — Od ap. *pokrzywa*, z suf. *-nia*. *EB*

Pokrzywnia zob. **Pokrzywna** (3)

Pokrzywniak zob. **Pokrzywniaki**

Pokrzywniaki, wś, sier., gm. Brąszewice, 21 km na pñ.-zach. od Grabowa nad Prosną: *Pokrzywniak* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywniak*, pustk. 1877 Zin II 66; *Pokrzywniak*, pustk. i os. leśna 1887 SG VIII 546; *Pokrzywniak*, pustk. 1921 Sk II 97; *Pokrzywniak*, wś 1967 SM 892; *Pokrzywniaki*, *-ków*, *pokrzywniacki*, wś 1972 UN 50, 8; *Pokrzywniaki*, *-ków* 1982 WUN III 6. — Początkowo n. *Pokrzywniak*, od ap. *pokrzywa*, z suf. *-niak*, por. też gw. *pokrzywniak* ‘znajdek, nieślubne dziecko’ SGPrei(kartoteka). Współcześnie n. w formie pluralnej. *EB*

Pokrzywnica (1), wś, ciech., gm. Pokrzywnica, 10 km na pñ.-zach. od Pułtuska: *Koprzywnycza* 1377 KkM 87; *Koprzywnicza* 1405 Płoń nr 515; *Koprzywnicza* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 72v); *Coprzywnicza* 1435 Zakr II nr 1577; *Coprzywnycza* (1450)1456 SHGMz(MK 4, 138v); *Coprzywnycza* 1468 SHGMz(MK 5, 112); *Pokrzywnicza* 1509 SHGMz(Ep. 149, 131); *Coprzywnycza* 1512 SHGMz(PT 1, 171v); *Pokrzywnycza* 1518 SHGMz(MK 32, 16v); *Coprzywnycza* (1552)1560 SHGMz(Cim. 71, 253–259); *Koprzywnicza* 1576 ŻDz XVI 315; *Pokrzywnica* 1783–84 RejKor 591; *Pokrzywnica* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnica* 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica*, *-cy* 1982 WUN III 6. — Od stp. *koprzywa* ‘pokrzywa’, z suf. *-nica*, lub od *koprzywny*, z suf. *-ica*. Zmiana *Koprzywnica* > *Pokrzywnica* spowodowana meta-tezą. Lit.: ZMaz 219. *UB*

Pokrzywnica (2), wś, kiel., gm. Pawłów, 13,5 km na wsch. od Bodzentyna: de *Coprzywnica* (1346) Kkk II 14; *Koprzywnica* 1370 KMłp III 242; *Koprzywnica* 1440, 1441 KMłp IV 369, 381; *Koprzywnycza* 1470–80 DB II 485; *Pokrzywnycza* 1529 LR 30; *Pokrzywnycza* 1564–65 Lusand 330; *Pokrzywnicza* 1578 ŻDz XIV 204; *Pokrzywnica* 1783–84 RejKor 273; *Pokrzywnica* 1787 Spis

414; *Pokrzywnica* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnica* 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica* 1921 Sk III 24; *Pokrzywnica, -cy, pokrzywnicki* 1966 UN 20, 12; gw. *pokševnica, -cy, pokševnički*. — Dawniej n. *Koprzywnica*. Lit.: KopKiel 57; NaISand 98–103; KSand 97. *IN*

Pokrzywnica (3), wś, kiel., gm. Wodzisław, 13 km na płd.-zach. od Jędrzejowa: Cum ... *Copriunich* 1222, *Copriuniza* 1244, in ... *Copsprynitz* (!) 1291 Mog 2, 20, 32; *Kopriwnicza* 1384 Krak nr 2464; *Koprzywnicze* (!) 1470–80 DB III 421; *Pokrzywnycza* 1490 ŻDz XV 439; *Pokrzywnycza* 1529 LR 236; *Pokrzywnicza* 1564 Lu Krak II 80; *Pokrzywnica* 1581 ŻDz XIV 84; *Pokrzywnica* 1680 Rej 127; *Pokrzywnica* 1787 Spis 340; *Pokrzywnica* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnica* 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica* 1921 Sk III 34; *Pokrzywnica, -cy, pokrzywnicki* 1966 UN 21, 69. Lit.: RKrak 129–30; KopKiel 57. *IN*

Pokrzywnica (4), cz. Wrząsowic, dawniej wś, krak., gm. Świątniki Górne: de *Copriwnica* 1397, de *Pokrzywnycza* 1451 SHGKr(kartoteka); *Pokrzywnica, Koprziwnicza villa* 1470–80 DB II 23, 24; *Pokrzywnicza* 1581 ŻDz XIV 40; *Pokrzywnica* ... z tej wsi 1629 RPobKr 48; *Pokrzywnica* 1680 Rej 62; *Pokrzywnica* al. *Pokrzewnica*, przys. 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica, -cy* 1963 UN 1, 76. Lit.: LKrak 116. *IN*

Pokrzywnica (5), wś, opol., gm. Reńska Wieś, 6 km na zach. od Kędzierzyna-Koźla: *Copriwniza* (1284)XIV, *Copriwniza* (1285)XIV SUR V 109, 153; *Copriwniza* 1293 SUR VI 73; *Copriwnicz*, de *Koprsynwicz* 1339 CdSil II 139–40; *Koprziwnicz* (1411)XVI CdSil VI 31; *Pokrzywnitz* (1471) K 429; z *Pokrzywnicze, auf Pokrzywnicz* (1496) XVI, *Pokrzywnicz* (1513)XVI CdSil VI 142, 163; *Pokrssifnitze* (1532) K 429; villa *Pokrzencia* 1679, *Pokrzywnica* 1686, *Pokrzywnitz* 1687/88 J II 172, 606, 514; *Nesselwitz* 1743 SNGŚI X 115; *Neselwitz*, poln. *Pokrzywnico* 1783 Z II 307; *Nesselwitz, Pokrzywnica* 1845 K 429; *Pokrzywnica*, niem. *Nesselwitz* 1887 SG VIII 548; *Pokrzywnica* — *Nesselwitz* 1939 Prus 59; *Nesselwitz* — *Pokrzywnica, -cy, pokrzywnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Pokrzywnica, -cy* 1982 WUN III 6. — Dawniej *Koprzywnica*, wtórnie *Pokrzywnica*, zmieniona jako *Pokrzywnitz*. Nazwa niem. *Nesselwitz* jest kalką n. pol., por. ap. *Nessel* 'pokrzywa'. Po

1945 r. ustalono urzędowo n. *Pokrzywnica*. Lit.: SNGŚI X 115; BorGŚI 73. *JCh*

Pokrzywnica (5a), wś, ostrol., gm. Goworowo, 15,5 km na płn.-wsch. od Różana: *Koprziwnicza* 1435 SHGMz(ADP 219); *Coprzywnycza* 1476, *Coprzywnycza* 1479 SHGMz(Ep. 13, 76 i 252); *Koprziwnicza* 1578 ŻDz XVI 385; *Pokrzywnica* 1783–84 RejKor 679; *Pokrzywnica* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnica* 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica, -cy* 1982 WUN III 6. *UB*

Pokrzywnica (6), wś, pil., gm. Szydłowo, 12 km na zach. od Piły: wies y mlyn *Pokrzywnicza* na stobińskim gruncie założono 1592, wies i struga *Pokrzywnicza*, która się poczyna nad wioską nowo osadzoną Nowym dworem 1592 Koz III 59; *Pokrzywnica* 1619, *Pokrzywnica* 1789 PPozn(Tab 3, 10 i 6, 62v); *Krummfliess Pokrzywnica* al. *Krzywin* 1879 KętN 133; *Pokrzywnica* al. *Krzywin*, niem. *Krummfliess* 1887 SG VIII 548; *Krummfliess* — *Pokrzywnica, -cy, pokrzywnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pokrzywnica, -cy* 1982 WUN III 6. — Przyjmowano, że wies została założona w 1579 r. przez Stanisława Górkę, por. jednak zapis: pół mile od tej wsi [Stobna] osadzony jest soltys Starzechowski Stanisław, szlachcic, który się obligował wies tamże osadzić, który do tego czasu nie osadził 1564–65 Luwlkp I 151, przyp. 81. Nazwa od n. rz. *Pokrzywnica*, dziś Krępicza, por. na studze *Pokrzywniczi* 1564–65 Luwlkp I 140, *Pokrzywnica*, niem. *Krummfliess* 1887 SG VIII 547. Nazwa niem. *Krummfliess* ponowiona z n. rzeki. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pokrzywnica*. W Kętrzyński poświędca oboczną n. pol. *Krzywin*, która jest adaptacją n. niem. Lit.: SHGPn III 720; Schmitt 227; HWał 340; CałWał 44; PPozn 233. *ZZ*

Pokrzywnica (7), cz. wsi Wiatrowiec, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Coprvice* (*Coprvice, Coprvicino*) 1153, *Coprivnze* (1222)1426, hereditatem ... *Pocrivichz* 1248(?) KW I 24, 549, 241; *Pokrzywnycza* 1482, *Pokrzywnycza* 1502 Koz III 59; *Pokrzywnicza* 1580 ŻDz XII 153; *Pokrzywnica* 1618–20 PKal 208; *Pokrzywnica* 1659–65 Luwlkp I 77; *Pokrzywnica* 1887 SG VIII 548; *Pokrzywnica*, niem. *Bismarksaue*, wś 1921 Sk X 108; *Pokrzywnica, -cy* 1982 WUN III 6; gw. *po-kšywnica, -cy, pokšywnye pola*. — Pierwsze zapisy wskazują na pluralizację nazwy oraz wahanie su-

Pokrzywnica

fiksów *-ino, -ica, -nica*. Nazwa niem. *Bismarksausue* wprowadzona urzędowo przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: Koz III 59. ZZ

Pokrzywnica (7a), cz. wsi Kapuśniki, dawniej wś, płoc., gm. Mochowo: *Nowe Kapuśniki* 1839 MpKwat III 2; *Pokrzywnica*, folw. 1877 Zin II 66; *Pokrzywnica*, wś i folw. 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica*, wś 1902 Przew II 84; *Pokrzywnica*, wś 1933 SkBy 1336; *Pokrzywnica, -cy* 1982 WUN III 6. — Dawniej n. zestawiona *Nowe Kapuśniki*, od przym. *nowy* i od n. m. *Kapuśniki*, dziś *Kapuśniki*. KZ

Pokrzywnica (8), wś, płoc., gm. Piątek, 16,5 km na pñ.-wsch. od Ozorkowa: *Coprziwnica* (1346)XV Kkk II 253; *Koprziwnica* 1386 Łęcz I nr 92; *Koprziwnicza, Coprziwnicza* 1387 Łęcz I nr 322, 406; *Pokrzywnicza* 1511/12 VisitGn 204; *Pokrzywnicza* 1511–23 LLB II 192; *Pokrzywnicza* 1576 ŻDz XIII 56; *Pokrzywnicza* 1793 MpPerŁęcz; *Pokrzywnica* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnica* 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica* 1921 Sk II 55; *Pokrzywnica, -cy, pokrzywnicki* 1972 UN 43, 28. Lit.: SHGŁęcz II 46. EB

Pokrzywnica (9), wś, pozn., gm. Dolsk, 4 km na pñd.-wsch. od Dolska: de *Koprziwnica* 1388 Lek I nr 359; de *Koprzewnica* 1394, *Copziwnicza* 1396 Lek II nr 1647, 1949; *Poczrywnicza* 1398 RWlkp III nr 101; *Koprziwnicza* 1398 Lek I nr 2612; *Koprziwnicza* 1401 RWlkp II nr 142; *Pokrzywnicza* 1401, *Coprziwnicza* 1414 SHGPn III 720; de *Pokrzywnicza* 1415 Kal nr 648; *Poczrywnicza* 1428, *Pokrzywnicza, Poczrywnicza* 1430, *Pokrzywnicza* 1446 SHGPn III 720; ½ wsi *Pokrzywnicze* 1465 SHGPn(PG 7, 271v); *Pokrzywnicza* 1470 SHGPn III 720; *Pokrzywnicza* 1530 SHGPn(ASK 3, 123v); *Pokrzywnicza* 1580–81 ŻDz XII 64; *Pokrzywnica* 1622–24, *Pokrzywnica* 1775 PPozn(Tab 1, 64 i 7, 7v); *Pokrzywnica* 1783–84 RejKor 819; *Pokrzywnica* 1887 SG VIII 548; *Pokrzywnica, -cy* 1982 WUN III 6. Lit.: SHGPn III 720–2; PPozn 143. ZZ

Pokrzywnica zob. **Konopki-Pokrzywnica, Koprziwnica (3, 4)**

Pokrzywnica-Kuce, os., dawniej wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10 km na pñd.-wsch. od Nidzicy: *Kucze* 1495, *Kucze Pokrzywnica* 1531 SHGPł 242; *Kucze Pokrzywnica* 1578 ŻDz XVI 79; *Pokrzywnica Kuca* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnica kuce* 1877 Zin II 66; *Pokrzywnica*

Kuce, wś 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica Kuce*, folw. 1902 Przew II 84; *Pokrzywnica-Kuce* 1933 SkBy 1336; *Pokrzywnica-Kuce*, os. 1967 SM 892; *Pokrzywnica-Kuce, -cy-Kuc* 1982 WUN III 6. — Dawniej *Kucze*, później *Kucze Pokrzywnica*, n. zestawiona: człon utożsamiający ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Pokrzywnica*, zob. *Pokrzywnica Wielka*; człon odróżniający od n. os. *Kuc(z)*, *Kuc(z)a* SSNO III 185, w formie pluralnej. Zapisy potwierdzają zmianę szyku członów nazwy. Lit.: SHGPł 242. UW

Pokrzywnica-Majki zob. **Majki-Zagrody**

Pokrzywnica-Parcele, kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gr. Janowiec Kościelny, 11 km na pñd.-wsch. od Nidzicy: *Pokrzywnica-Parcele*, wś 1921 Sk I 93; *Pokrzywnica-Parcele*, wś 1933 SkBy 1336; *Pokrzywnica-Parcele* 1967 SM 892. — Nazwa zestawiona; człon utożsamiający ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Pokrzywnica*, zob. *Pokrzywnica Wielka*; człon odróżniający od ap. *parcela*, w formie pluralnej. UW

Pokrzywnica Wielka, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 12 km na pñd.-wsch. od Nidzicy: *Coprziwnicza* 1411, *Koprziwnicza* 1439 SHGPł 242; *Pokrzywnicza* 1497 Matr II nr 953; *Pokrzywnicza Pokora* 1531 SHGPł 242; *Pokrzywnica Arnoldi, Pokrzywnica Arnoldi* 1578 ŻDz XVI 70, 79; *Pokrzywnica* 1781 MpPerPł; *Pokrzywnica wielka* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnica Wielka* 1887 SG VIII 547; *Pokrzywnica Wielka* 1921 Sk I 93; *Pokrzywnica* 1952 UW 19; *Pokrzywnica Wielka, -cy -kiej* 1982 WUN III 6. — Dawniej n. *Koprziwnica, Pokrzywnica*. Od XIX w. z członem odróżniającym od przym. *wielki*. W skład *Pokrzywnicy Wielkiej* weszły działy o n. zestawionych: *Pokrzywnica-Arnoldy* i *Pokrzywnica-Pokora*; członów odróżniające od *Arnold*, im. właściciela, w l. mn., oraz od nazw. *Pokora*, właściciela tej części, por. *Jakub Pokora* SHGPł 242. Lit.: SHGPł 242; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 58. UW

Pokrzywnik (1), wś, jel., gm. Lubomierz, 10 km na pñn.-zach. od Jeleniej Góry: *Beimuti (!) villa* ok. 1300 CdSil XIV 129; *Reinmamsdorf* 1367 LandbSch I nr 202; *Rymendorf* 1397, *Rymendorf* 1400 LandbSch III nr 233, 898; *Riemendorf*(1397) K 547; *Rymendorff* 1520 CdL V 99; *Reimendorff* 1677 J IV 122; *Riemendorf* 1726 SGTS II 227; *Riemendorf* 1786 Z VI 130; *Riemendorf* 1845 K

547; *Riemendorf* 1888 SG IX 641; *Riemendorf* 1941 Wrzosek 35; *Riemendorf* — *Pokrzywnik*, -ka, *pokrzywnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pokrzywnik*, -ka 1982 WUN III 6. — Pierwszy zapis zlatynizowany ze zniekształconą n. os. Nazwa niem. *Rein(e)mannsdorf*, później *Riemendorf*, od n. os. *Reinmann*, *Riemen Brech* II 394, 409 + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pokrzywnik*. Lit.: SNGŚI X 115; SGTS II 227–9. JCh

Pokrzywnik (2), wś, jel., gm. Zgorzelec, 6 km na płn.-wsch. od Zgorzelca: *Stanginhayn* 1428 (?), 1455 CdL II/1, 469, III 938; im *furwerke zu Stangenhain* 1463, *Stangenhayn* 1534 KOL 17; *Stangenhain* 1845 K 649; *Stangenhain* 1941 Wrzosek 30; *Stangenhain* — *Pokrzywnik*, -ka, *pokrzywnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pokrzywnik*, -ka 1982 WUN III 6. Dawna n. niem. od n. os. *Stange* Gott 471 + *Hain* 'gaj, las'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pokrzywnik*. Lit.: SNGŚI X 115; BenaGŁuż 356; SGTS II 229. JCh

Pokrzywnik (3), wś, siedl., gm. Dobrze, 10 km na płn.-zach. od Kałuszyna: *Pokrzywnik* 1877 Zin II 66; *Pokrzywnik* 1887 SG VIII 548; *Pokrzywnik* 1933 SkBy 1336; *Pokrzywnik*, -ka 1982 WUN III 6. — Od ap. *pokrzywa*, z suf. -*nik*. UB

Pokrzywnik (4), wś, włoc., gm. Skępe, 4 km na płd.-zach. od Skępego: *Pokrzywnik* 1783–84 RejKor 452; *Pokrzywnik* 1825 Gawarecki 154; *Pokrzywnik* 1827 Tabella II 104; *Pokrzywnik* 1839 MpKwat II 2; *Pokrzywnik* 1877 Zin II 66; *Pokrzywnik* 1921 Sk I 65; *Pokrzywnik*, -ka, *pokrzywnicki* 1972 UN 180, 45; gw. *pokšywnik*, -ka. Lit.: Koz VII 31. KZ

Pokrzywno (1), kol., dawniej wś, bydż., gm. Brusy, 8 km na płd.-zach. od Brus: *Pokrzywno* 1682 Font V 119; *Pokrzywno*, wś 1686–87 Font XI–XV 817; *Pokrzywno*, Neusasserei 1789 Goldb II 186; *Pokrzywno* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Pokrzywno* 1879 KętN 73; *Pokrzywno*, kol. 1887 SG VIII 550; *Pokrzywno*, os. 1967 SM 892; *Pokrzywno*, -na 1982 WUN III 6. — Od ap. *pokrzywa*, z suf. -*no*. WK

Pokrzywno (2), wś, tor., gm. Gruta, 7,5 km na płd.-wsch. od Grudziądza: *Copriven* 1222, *Copriven*, *Caprivense* 1223 PrUr I/1, 28, 33; *Engilsberg* (1278), *Engelsburgk*, *Engelsberch* 1285 PrUr I/2, 250, 291, 303; *Engelsberg* 1306 SRP I 722; *Engelsburc* 1309 PrUr I/2, 571; *Hengelsberk*, *Co-*

prywno 1312 PrUr II 41, 52; *Castrum Angeli* 1315 SRP II 506; *Engelsperg* 1321, *Engelsberc* 1324, *Engilsberch* 1326 PrUr II 271, 331, 386; de *Coprziwnica* sive de *Engelsberch* 1329, *Engelsperch* 1330, *Capizino* sive *Enghelberch* (1331) PrUr II 432, 454, 479; de Thorun, de *Egilpergensis*, qui in polonico dicitus *Coprziwnicza* 1331 SRP II 725; de *Egilpergenssem*, *Elgilpergensis* alias dictus de *Coprziwnicza*, *Engilsperg* 1339 PrUr III 192, 194, 202; *Engelsberg* 1341, *Engilsberg* 1342 PrUr III 253, 349; *Engelsburg* 1346 PrUr IV 73; *Engilsberg* (1354) XVI PrUr V 164; *Engelsberg* (1403), *Engilsberg* (1404) VPr VI 177, 179; *Engilsberg* 1413 Font XXIX 157; *Engilsberg*, *Engelsberg* (przed 1416) GZ 14, 15; *Engilsberg* 1420 Font LXIII 80; *Engelsberg* alias *Koprzywno* 1466 Woel 516; *Engelsburgk*, *Coprzywno* 1489 Font XLIII 71, 113; *Engelsborg*, *Engelszborg* 1504 Font LVII 230, 231; *Engelsburgk* 1509 Font LXV 26; *Pokrzywno* 1521 Matr IV/1, nr 3947; *Pokrzywno* (1543), *Pokrzywno* (1544) Woel 816, 818; w *Pokrzywnie* 1572 ŻDz XXIII 27; z *Pokrzywnem* 1615 LuPrus 253; *Pokrzywno* 1647 Font IV 48; *Pokrzywińskie* 1682 Font V 4; *Engelsburg* 1796–1802 MpSchröt XV; *Engelsburg* — *Pokrzywno* 1879 KętN 81; *Pokrzywno*, dawniej *Koprzywno*, niem. *Engelsburg* 1887 SG VIII 548; *Pokrzywno* (*Engelsburg*) 1925 Krzep 93; *Pokrzywno*, -na, *pokrzywiński* 1971 UN 178, 12. — Dawniej *Koprzywno*, *Koprzywnica*, później i współcześnie *Pokrzywno*, od ap. stp. *koprzywa*, *pokrzywa* SE-Bor 458, z suf. -*no*, -(*n*)*ica*. Oboczna n. niem. *Engelsberg*, od n. os. *Engel* (: *Engel* 'anioł') Gott 89 + *Berg* 'góra' (też łac. *Castrum Angeli*). Lit.: SHGCh 100–1; Borek, -*bn*- 118, 358. WK/KZ

Pokrzywno (2a), os., dawniej wś, wałb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 4 km na płd. od Polanicy-Zdroju: *Nesselgrundt* 1596 CdSil XXXIV 14; *Nesselgrund* 1747 SNGŚI X 115; *Nesselgrund* 1789 Z IX 335; *Nesselgrund* 1845 K 500; *Nesselgrund* 1908, 1941 SOV 181, 245; *Nesselgrund* — *Pokrzywno*, -a, *pokrzywieński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Pokrzywno*, -na 1982 WUN III 6. — Dawna n. niem. *Nesselgrund*, od niem. *Nessel* 'pokrzywa' + *Grund* 'obszar, pole, ziemia'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pokrzywno*. Lit.: SNGŚI X 115. JCh

Pokrzywno (3), wś, włoc., gm. Czernikowo, 7,5 km na płn.-wsch. od Ciechocinka: *Pokrzyw-*

Pokrzywno

no 1877 Zin II 66; *Pokrzywno* 1887 SG VIII 548; *Pokrzywno* 1921 Sk I 64; *Pokrzywno, -na, pokrzywieński* 1972 UN 180, 36; gw. *pokšywno, -ma, pokšywnianski*, rzadziej *pokšywnański*. Lit.: Borek, -*bn*- 118; Koz VII 31. KZ

Pokrzywno zob. **Koprzywno, Pokrzywna** (2)

Pokrzywy, wś, olszt., gm. Purda, 18 km na pñn.-wsch. od Olsztyńska: *Friedrichstädt* 1827 Gause 47; *Friedrichsstaedt, Pokrzywy, Pokrzyw* ok. 1850 SzczesTeka 70; *Friedrichsstädt* 1868–69 PospWrm 46; *Friedrichswald* (!) — *Pokrzywy* 1879 KętN 194; *Friedrichsstaedt* (!), wś, *Friedrichswalde*, u Kętrzyńskiego *Pokrzywy* 1881 SG II 412; *Pokrzywy*, niem. *Friedrichswald* (!), wś 1887 SG VIII 550; *Pokrzywy* — *Friedrichswalde* (!) 1941 Choj 121; *Friedrichstädt Pokrzywy, -yw, pokrzywski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pokrzywy, -rzyw* 1982 WUN III 6; gw. *pokšivī*, później *pokšyvy, -ø*. — Dawniej n. niem., od n. os. *Friedrich* Gott 191 + *-städt* 'miejsce' Bach II/1, 97, 98, II/2, 344–5 (chyba omyłkowo z *-wald(e)*). Nazwa *Pokrzywy* od ap. *pokrzywa* lub od nazw. *Pokrzywa* RymSEN II 270, w l. mn. Nazwę tę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: PospWrm 46, 118. RP

Pokrzywy zob. **Cicholaski**

Pokupie zob. **Polkpie**

Pokurzel zob. **Grężawa**

Pokussle zob. **Grężawa**

Pokynen, miejscowość zaginiona, leżała koło wsi Jeziorko, elbl., gm. Pieniężno: *Poykyn* 1325, *Pockeyn, Pokynen* 1419 Ger 128; *Poykyn* 1423, *Pockeyn, Pokynen* 1437/38 Błażenie II 318. — Nazwa prus. **Paik-īn-//Paik-ein-*, od **paik-*, por. stprus. *paikemmai* 'łudzimy; zawodzimy', lit. n. os. *Paikas* (: *paikys, paikas* 'głuptas, dureń; kmańbrny, oporny' (: *peikti*) SESmocz 446) Lpvž II 368, z suf. *īn-*, *-ein-*. Lit.: Błażenie II 318–9. RP

Polach zob. **Kalinówka** (4)

Polachy zob. **Kalinówka** (4)

Poladowo, wś, leszcz., gm. Śmigiel, 3 km na zach. od Śmigła: *Podlodowo* (1292)XIX KW XI 7; *Poledow* 1305 KW II 243; *Poledovo* (1358)XV KW III 110; *Polodow* (1370)1782 KW VI 261; *Polodowo* 1401 Piek nr 231; *Polodowo* 1417 SHGPn III 728; *Podlodowo* 1418 Koz III 62; *Polodowo* 1510 NKs 130; *Poliodowo* 1560 SHGPn III 728; *Polodowo* 1580–81 ŻDz XII 86; *Polodowo* 1622–

–24 PPozn(Tab 1, 87); *Poledowo* 1783–84 RejKor 807; *Polodowo* 1789 PPozn(Tab 8, 20); *Poladowo* al. *Poledowo, Polodowo, Podlodowo* 1887 SG VIII 561; *Poladowo* 1902 MycPn 139; *Poladowo* 1921 Sk X 95; *Poladowo, -wa* 1982 WUN III 7. — Od wyrażenia przyimkowego **po lędach*, od ap. psł. **lędo* 'ziemia nieuprawna, niezaorana' SESł IV 201, z suf. *-owo*. Postać *Poladowo* jest wynikiem adideacji do ap. *ląd*, zaś *Podladowo* wariantem z przyimkiem *pod*. Formy *Polodowo* i *Poladowo* powstały w wyniku nieprzejrzystości znaczeniowej nazwy. Lit.: SHGPn III 278–9; Nieckula, *-ov-* 159; PPozn 233. ZZ

Polajewo Hauland zob. **Polajewice**

Polajki zob. **Polejki**

Polajny, os., dawniej wś, olszt., gm. Zalewo, 6,5 km na pld. od Zalewa: *campum Utranien ... Utreyn* 1264–69 PrUr I/2, 205; *Vutraynen, Utreyn* ok. 1270, *Utren* ok. 1400 Ger 211; *Utreyn, Utren, Utrein* vel *Paulin* ok. 1400 Błażenie II 344; *Vtreyn* 1437 GZ 35; *Paulein* 1543, *Paulein* 1579, *Paulein* 1601–03 HAPr V 79; *Paulehnen (Pauleinen)* ok. 1780 HAPr IV 326; *Paulehnen* od. *Pauleinen*, wś 1789 Goldb I 156; *Paulehnen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Paulehnen (Polayny)*, folw. 1820 Wald 194; *Paulehnen* 1920 MpHAPr I; *Paulehnen, Polaynen* — *Polajny*, dw. 1946 Ley I 49; *Paulehnen* — *Polajny, -ajm, polajński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pawlin* bez daty Morąg 90; *Polajny, -lajn* 1982 WUN III 7. — Według historyków wś nosiła dawniej n. prus. *(*W*)*utr-ain-//*(W)utr-ein-*, od ap. **wutris* 'kował', z suf. *-ain-//ein-*. Nazwa prus. zastąpiona od XVI w. n. **Paul-īn-*, **Paul-ein*, od niem. n. os. *Paul* 'Paweł', z suf. prus. *-īn-*, *-ein-*. Forma **Polain-* wątpliwa, choć por. poświadczone zapisy *Polayny, Polaynen*. Nazwa spolonizowana jako *Polajny* i w tej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 90; PrzybBałt 222; Błażenie II 344. RP

Polakewicz zob. **Plakowice**

Polaki, wś, siedl., gm. Kotuń, 15 km na pñn.-zach. od Siedlec: *Polaki Chojeczno* 1663, [*Chojeczno Polaki*] 1673 AtMz(kartoteka); *Polaki* 1783 MpPerMz; *Polaki* 1839 MpKwat V 4; *Polaki* 1887 SG VIII 561; *Polaki I, Polaki II* 1921 Sk IV 115; *Polaki, -ków* 1982 WUN III 7. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. os. *Polak* SSNO

IV 307, w l. mn., człón drugi zob. *Chojeczno-Cesarze*. UB

Polakowice, wś, wroc., gm. Żórawina, 16 km na pld. od Wrocławia: *Pologwitz* 1284 Reg nr 1774; *Polocowicz* (1284)XIV SUr V 109; *Bolkowicz* 1310, *Polakowiz* 1345, *Polakowicz* 1349, *Bolkowicz* 1353, *Pologkwitz* 1410, *Polagkowitz* 1413 DomWr 90; *Polakaw* 1425 Sob VIII 241; *Polockwitz* 1533 SNGŚI X 116; *Polckowitz*, *Polockowitz* 1666/67 J I 303, 387; *Pologwitz* 1743 SNGŚI X 116; *Pologwitz* 1795 Z XII 204; *Pologwitz* 1845 K 502; *Pollogwitz*, *Bolkowice* 1900 Myc 77; *Pollogwitz*, *Dreiteichen* 1941 Wrzosek 9; *Dreiteichen* — *Polakowice*, -ic, *polakowicki* 1948 MPol XXV 14; *Polakowice*, -wic 1982 WUN III 7. — Od n. os. *Polak*, z suf. -owice. W substytucyjnych zapisach niem. wahanie spółgłosek P : B, k : g oraz różne sposoby oddawania suf. -owice. Nazwę niem. *Dreiteichen* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polakowice*. Lit.: SNGŚI X 116; DomWr 90. JCh

Polamnówice zob. **Polanowice** (4)

Polamy, wś, koniń., gm. Grabów, 10 km na pln.-wsch. od Dąbia: *Polamy* 1827 Tabella II 104; *Polamy*, kol. 1877 Zin II 66; *Polamy* 1887 SG VIII 572; *Polamy*, kol. 1902 Przew II 85; *Polany*, wś 1921 Sk II 57; *Polamy* 1960 Mp-25 (Łęczycza); *Polany* 1967 SM 894; *Polamy*, -mów, *polamski* 1972 UN 43, 3. — Dawna i współczesna n. *Polamy* powstała prawdopodobnie od ap. *polana* 'pole wśród gór albo lasów, albo na górze' SW IV 523, w l. mn., w wyniku mieszania spółgłosek n : m. EB

Polana (1), os., dawniej wś, jel., gm. Węglińiec, 4 km na pld. od Gozdnicy: *Brand*, kol., leśn. 1830 Kn 65, 618; *Brand* 1832 MpRey nr 130; *Brand* 1845 K 53, 535; *Brand* 1941 SOV 36; *Brand* — *Polana*, -ny, *polanski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Polana* — *Brand*, os. 1951 Rosp 248; *Polana* 1963 Mp-25(Zgorzelec); *Polana*, wś 1967 SM 893; *Polana*, -ny 1982 WUN III 8. — Dawna n. niem. od ap. *Brand* 'pogorzeliśko', który był częstym określeniem osad leśnych powstałych po wypaleniu lasu. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Polana*. Lit.: BenaGŁuż 356–7. JCh

Polana (2), wś, krośn., gm. Czarna, 26 km na pld.-wsch. od Leska: *Polyanya* 1486 Fast 164, przyp. 713; *Polana* 1489 AGZ XVI nr 1935; *Pol-*

lyana 1508 ŻDz XVIII/1, 112; *Polany*, *Polana* 1533 SHGSK III 43; *Poliana* 1589 ŻDz XVIII/1, 58; na *Polanie* 1620 Semk 230; *Polana* 1794 Ga Hh2; *Pol'ana* 1851 Sch 145; *Polana* 1887 SG VIII 562; *Polana*, -ny, *polanski* 1966 UN 74, 30. — Od ap. *polana*, też w l. mn. Według Z. Stiebera polanami nazywano te osady, do których przenoszono się stopniowo, pierwotnie zagospodarowując je tylko w lecie. Lit.: SHGSK III 43; MakSk 127; RiegŁemk 199; SŁ I 39. BCz

Polana (3), wś, opol., gm. Grodków, 3 km na pln.-wsch. od Grodkowa: Vw. *Sorge* 1830 MpRey nr 171; *Ebenau* 1908, 1941 SOV 54, 64; *Ebenau* — *Równia*, -i, *rówieński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Równia* — *Ebenau*, os. 1951 Rosp 276; *Polana* 1962 Mp-25(Grodków); *Polana*, -ny, przys. 1982 WUN III 8; po zmianie *Polana*, -y, *polanski*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Nazwa niem. *Sorge*, od ap. *Sorge* 'troska', później *Ebenau*, od przym. *eben* 'płaski, równy' + *-au*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Równia*, będącą niedokładną kalką n. niemieckiej, z przystosowaniem do nazw na *-nia*. Od 1962 r. n. *Polana*. Lit.: SNGŚI X 117; BorGŚI 54. IN/PS

Polana zob. **Polanki** (1), **Polany** (1, 2), **Polany Surowiczne**, **Żdanów** (1)

Polanche zob. **Fałęcin** (5)

Polanica Górna zob. **Polanica-Zdrój**

Polanica-Zdrój, mto, dawniej mto i wś, wałb.: czu der *Heyde* 1347 KGL 21; *Heyde* 1347, *Heida* 1463, *Heidaw* 1477 SGTS XV 346; *Heide* 1479, *Haide* 1485, Dorf *Heydaw* 1491 SGTS XIII 182; *Neu Heide* 1556 SNGŚI X 118; *Heydaw* 1573 SGTS XV 346; Zur *Heydaw* 1574, *Heyden* 1580 SGTS XIII 182; *Alte- und Neuheide*, *Alt Heyde* 1631 SGTS XV 346; *Neuheiide* 1631 CdSil XXXIV 15; *Altheide*, *Neuheide* 1743 SNGŚI X 118; *Heide*, *Alt- und Heide*, *Neu-* 1789 Z IX 308; *Altheiden* 1816 SGTS XV 346; *Heide*, *Alt-*, *Neu-* 1845 K 213; *Bad Altheide* 1933 SNGŚI X 118; *Neuheide* 1941 SOV 252; *Altheide Bad* — *Polanica Zdrój*, -cy *Zdroju*, *polanicki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Neuheide* — *Polanka*, -i, *polanecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polanica-Zdrój*, *Polanica Górna*, cz. mta 1977 Mp-25(472.43); *Polanica-Zdrój*, -cy *Zdroju* 1982 WUN III 8. — Dawna n. niem. *Heide*, od ap. *Heide* 'pustkowie', wskazuje, iż była to osada śródleśna. W 1556 r. w południowej cz. *Heide*

Polanie

założono nową osadę, toteż starszą miejscowość zaczęto nazywać *Alt Heide*, a nowszą *Neu Heide*. W latach 30. XX w. wprowadzono n. niem. *Bad Altheide*, z członem dyferencyjnym od niem. *Bad* 'uzdrowisko' (którego początki sięgają 1827 r.). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polanica-Zdrój* i *Polanka*, dziś *Polanica Górna*. Lit.: SNGŚI X 118; RospSEMiG 297, RymNmiast 188; SGTS XIII 182–91, XV 346–54. JCh

Polanie zob. **Polany** (3)

Polanino zob. **Polanowo** (1)

Polaninowice zob. **Polanowice** (2)

Polaninowicy zob. **Polanowice** (4), **Polanowo** (1)

Polaninowo zob. **Polanowo** (1)

Polaninów zob. **Polanowice** (2)

Polanisz zob. **Polonisz**

Polanka (1), wś, krak., gm. Myślenice, 3 km na płn. od Myślenic: de villa, que *Polonka* (pro! *Polanka*) dicitur (1342) KMłp III 52; *Polanka* 1364 ZDM I 140; de *Polankij* ... de *Polanka* 1407 PNZK nr 1943; *Polyanka* 1470–80 DB I 142, II 179; *Polanca* 1490 ŻDz XV 447; *Polanka* 1529 LR 263; *Polanka* 1581 ŻDz XIV 45; *Polanka* 1680 Rej 68; *Polonka* 1765 Lukrak I 77; *Polanka* 1887 SG VIII 569; *Polanka* 1921 Sk XII 23; *Polanka*, -ki, *polanecki* 1964 UN 8, 48. — Od ap. *polanka* 'mała polana' Stp VI 340. Okresowo w l. mn. *Polanki*. W n. poświadczone też przejście *a > o* przed *N*. Lit.: LKrak 117. IN

Polanka (2), dziś *Polanka Hallera*, wś, krak., gm. Skawina, 6,5 km na pld.-zach. od Skawiny: *Polanka* (1353) KTn 114; *Polyanka* 1470–80 DB III 221; *Polyanka*, *Polanka* 1529 LR 118, 247; *Polianka* 1581 ŻDz XIV 100; *Polanka Hallerowska* 1887 SG VIII 569; *Polanka-Haller* 1921 Sk XII 32; *Polanka-Haller* 1952 UW 264; *Polanka*, -ki, *polanecki* 1963 UN 1, 64; *Polanka Haller*, po zmianie *Polanka*, -ki, *polanecki* 1965 MPol nr 67, poz. 382; *Polanka*, -ki 1982 WUN III 8; po zmianie *Polanka Hallera*, -ki -ra, *polanecki* 1994 MPol nr 18, poz. 138; gw. *polanka haller*. — Człon odróżniający ma charakter pamiątkowy, nadano go na cześć generała Józefa *Hallera* (1873–1960). Lit.: LKrak 116–7. IN

Polanka (3), cz. Krosna, dawniej wś: *Polanka* 1353 CdP III 108; *Polanka* 1399 SHGSd(kartoteka); de *Superiori Polanka* 1426 U I nr 1273; Szebranowa Wola et villam *Pollanka* (1460)

AGZ III 221; *Polanka* 1470–80 DB II 284; *Polyanka* 1480 SHGSd(TP 22, 283); *Polanka*, *Superior Polanka* 1508 ŻDz XV 465; *Polanka Maiori*, *Polanka Minori* 1529 LR 38; *Polanka maior*, *Polanka minor* 1536 ŻDz XV 524; *Polanka maior*, *Polanky minor* 1581 ŻDz XIV 250; wsi *Polanki* 1787 MJ 19, II, 59, 31; *Polanka* 1794 Ga Ii1; *Polanka*, wś 1887 SG VIII 568; *Polanka*, wś 1933 SkBy 1337; *Polanka*, -ki 1965 UN 60, 6; gw. *polanka*, -ki, *polejski*. — W XVI w. n. z łac. członami odróżniającymi od przym. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', *superior* 'wyższy'. Okresowo w formie pluralnej wskazującej na wielość obiektów. Lit.: OPilz 47. IN

Polanka (4), wś, legn., gm. Ruja, 14 km na pld.-wsch. od Legnicy: In villa *Cunczindorf* 1361 Ng 149; *Kunczendorff* (1418) K 335; *Kuntzendorff* 1668, *Cuntzendorff* 1677, *Kuntzendorff* 1687 J IV 55, 143, 349; *Kuntzendorff* 1789 Z VIII 178; *Kunzendorff* 1845 K 335; *Kunzendorff* 1883 SG IV 883; *Kunzendorff* 1941 Wrzosek 34; *Kunzendorff* — *Polanka*, -ki, *polanecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Polanka*, -ki 1982 WUN III 8. — Dawna n. niem. *Kunzendorff* od n. os. *Kunze* (: *Konrad*) + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polanka*. Lit.: SNGŚI X 118–9. JCh

Polanka (5), cz. wsi Natolin Kiernoski, przejściowo wś, płoc., gm. Kiernozia: *Lipa (Polanka)*, folw. 1921 Sk I 24; *Lipa (Polanka)* 1933 SkBy 892; *Polanka*, kol. 1967 SM 893; *Polanka*, -ki, *polankowski*, wś 1973 UN 44, 20; *Polanka*, -ki 1982 WUN III 8. — Dawniej *Lipa*, od ap. *lipa*; wtórnice *Polanka*. UW

Polanka (6), cz. Sobolowa, dawniej wś, tarn., gm. Łapanów: *Polanca*, *Polanka* 1398 Krak nr CCLI(34), 6805; *Polanka*, *Polonka sitae* in parochia Sobolow (1432)1615 ZDM V 332, 333; *Polanka* 1529 LR 6; *Polianki* 1564 Lukrak II 87; *Polanka* 1581 ŻDz XIV 60; *Polianka* 1629 RPobKr 243; *Polanka* 1680 Rej 263; *Polanka*, -ki 1963 UN 2, 64. — W XVI w. też w formie pluralnej *Polanki*. Lit.: LKrak 116. IN

Polanka zob. **Polanka Horyniecka**, **Polanka Wielka**, **Polany** (1, 2)

Polanka Antiquus zob. **Polanka Wielka**

Polanka-Haller zob. **Polanka** (2)

Polanka Hallera zob. **Polanka** (2)

Polanka Hallerowska zob. **Polanka** (2)

Polanka Horyniecka, wś, przem., gm. Horyniec, 18,5 km na pń.-wsch. od Lubaczowa: Brusno nowe i stare (z *Deutschbachem* i Duchniczą) 1880 SG I 391; *Deutschbach*, kol. niemiecka 1881 SG II 10; *Deutschbach* 1921 Sk XIII 6; *Deutschbach*, wś 1933 SkBy 329; *Deutschbach* — *Polanka Horyniecka*, -ki -kiej, *połański* 1949 MPol nr A-59; *Polanka Horyniecka* 1952 UW 281; *Polanka Horyniecka*, -ki -kiej, *połański* 1966 UN 63, 16; *Polanka*, -ki, *polanecki* 1977 MPol nr 21 poz. 112; *Polanka Horyniecka* 1981 MPol nr 7 poz. 61; gw. *polanka oryńiecka*, -i -ej, *połański*. — Dawna n. niem. *Deutschbach* od *Deutsch* 'niemiecki' i *Bach* 'źródło, strumień'. W 1949 r. urzędowo ustalono n. *Polanka Horyniecka*, z członem lokalizującym od n. pobliskiej wsi *Horyniec*. W 1977 r. zmieniono n. na *Polanka*, w 1981 r. przywrócono n. *Polanka Horyniecka*. BCz

Polanka Maior zob. **Polanka** (3)

Polanka Minor zob. **Polanka** (3)

Polanka Nowa zob. **Polanka Wielka**

Polanka Superior zob. **Polanka** (3)

Polanka Wielka, wś, biel., gm. Osiek, 9 km na pńd.-wsch. od Oświęcimia: de *Polenka* (pro! *Polanka*) 1325–27, de *Polanka* 1335–42 MVat I 12, 371; *Polonka* (1378)1778 ZDK I 108; *Polan-cza antiqua* (1396) KMłp IV 55; *Polanka* (1437) ZDM II 257; *Polanka* 1444 ZDM III 126; z *Nowe Polanki* 1468, w *Nowe Polancze* 1514 SHGKr(TZ 13, 50 i 186); *Nowa Polanka*, *Polanka* 1529 LR 9, 181; *Polianka Nowa* et *Antiqua* 1560 LKrak 117; *Polianka* 1581 ŹDz XIV 101; *Polianka* XVII LKrak 117; *Polanka Wielka* 1887 SG VIII 568; *Polanka Wielka* 1921 Sk XII 29; *Polanka Wielka*, -ki -kiej, *polanecki* 1964 UN 12, 44. — Człony odróżniające od łac. przym. *antiquus* 'stary', pol. *nowy*, *wielki*. W n. poświadczono przejście *a* > *o* przed *N*. Lit.: LKrak 117. IV

Polanki (1), wś włączona do Oliwy, gdań.: villarum ... lub allodium ... Primore, *Polane* 1279 Perl 265, 266; *Pelonken* 1879 Brand 166; *Polanki*, także *Pielonki*, niem. *Pelonken*, wś przyłączona do Oliwy 1887 SG VIII 570; *Pelonken* 1918 MpMbl(1677); *Pelanki* (*Poląki*), niem. *Pelonken* 1923 Lor 124; *Poląki* (*Pelonken*), os. 1936 Mp-25(31-27-E); *Pelonken* — *Polanki*, -nek, *polanecki* 1949 MPol nr A-17, poz. 225; gw. *pelonki* (p^ho^hł^hki). — Początkowo zapewne

n. *Polana*, wtórnie *Polanki*, w l. mn.; substytucja niem. *Pelonken*, spolonizowana jako *Pielonki*, *Poląki*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Polanki*. Dziś śladem po wsi jest n. Las Polanki. Lit.: Hrabec 34, 41. WK

Polanki (2), os., dawniej wś, krośn., gm. Solina, 23 km na pńd.-wsch. od Leska: *Polianki* 1567 Fast 172; *Polianki* 1589 ŹDz XVIII/1, 55; do *Polanek* 1606 RZł 111, 158; *Polanki* 1794 Ga Ii1; *Polanki* 1851 Sch 122; *Polanki* 1887 SG VIII 570; *Polanki*, -nek, wś spalona 1965 UN 61, 52; *Polanki*, -nek 1982 WUN III 9; gw. *polan^hki*, -nek, *polan^hcański*. — Od ap. *polanka*, w formie pluralnej. Por. też *Polana* (2). Lit.: MakSk 127; Fast 172; RiegŁemk 199. BCz

Polanki zob. **Polonki**, **Polanka** (1, 3, 6), **Polany** (2)

Polanki Wyżne zob. **Polany** (2)

Polanowice (1), wś, bydż., gm. Kruszwica, 4,5 km na pńd.-zach. od Kruszwy: *Polynowo* (!) 1308 CdP II 185; *Polanowicze* 1418 Koch nr 272; *Polanowycze* 1489 Lupbrz 148; *Polanowicze* 1557–66 ŹDz XIII 36; *Polanowice* 1674 Rpog 186; *Polanowice* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Polanowice*, niem. *Polanowitz* 1887 SG VIII 571; *Polanowice*, -wic 1982 WUN III 9. — Dawniej *Polanowo*, od n. os. *Polan* SSNO IV 308 (: *Polanin* 'w Polsce urodzony, obywatel Polski'), z suf. -owo, od XV w. wyrównanie do n. m. z suf. -owice. Nazwę zmieniono jako *Polanowitz*. AG

Polanowice (2), wś, krak., gm. Słomniki, 5 km na pńd. od Słomnik: *Polanowicze* (1378)1519 ZDK I 103; de *Polaninowicz* 1379, de *Polanynowicz* 1381, de *Polaninowicz* 1383, de *Polanowicz* 1389 Krak nr 554, 795, 2056, CLXXVIII(49); de *Polaninowicz* (1392)XVI–XVII ZDM VI 463; de *Polaninowicz* 1397 Krak nr CCXXVII(29); *Polaninowicze* (1398) Kkk II 225; *Polanowicze* 1398 Sand nr 223; *Polaninowicze* 1399, *Polaninow* 1400 Krak nr CCLXXVI(24), CCCXV(8); *Polanynowicze* 1415 Inscr nr 240; *Polanowicze* 1437 SHGKr (Ac of. 5, 220); *Polanowicze*, *Polyanowicze* 1470–80 DB I 132, 161; *Polanowycze* 1490 ŹDz XV 441; *Polanowicze* 1529 LR 110; *Polanowicze* 1564 Lukrak II 82; *Polanowice* 1581 ŹDz XIV 22; *Polanowice* 1680 Rej 14; *Polanowice* 1787 Spis 356; *Polanowice* 1827 Tabella II 104; *Polanowice* 1887 SG VIII 570–1; *Polanowice* 1921 Sk III 67;

Polanowice

Polanowice, -wic, *polanowicki* 1964 UN 7, 11; gw. *polanońice*, -ńic, *polanoski*. — Dawniej n. *Polaninowice*, też *Polaninów*, od n. os. *Polanin* SSNO IV 308, z suf. -owice, -ów. Wskutek skrócenia nazwy przez pominięcie jednego suf. -in-, wsparte go adideacją do ap. *polana*, powstała forma *Polanowice*. Lit.: RKrak 130; BańMorf 136. IV

Polanowice (3), wś, opol., gm. Byczyna, 3,5 km na pld.-zach. od Byczyny: *Polanowicz* ok. 1300 CdSil XIV 172; *Polanowicz* 1318 Reg nr 3842; *Polanowitz* 1383, *Polanowicz* 1488 Ng 236; *Polannowitz* 1651/52, *Polanowitz* 1666 J I 295, 517; *Polanowitz* 1743 SNGŚI X 120; *Polanowitz* 1783 Z I 57; *Polanowitz*, *Polanowice* 1845 K 501; *Polanowice*, niem. *Polanowitz* 1887 SG VIII 571; *Polanowice* 1900 Myc 42; *Polanowice* (*Polanowitz*) *Kornfelde* 1939 Prus 60; *Kornfelde* — *Polanowice*, -ic, *polanowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Polanowice*, -wic 1982 WUN III 9. — Od n. os. *Polan*, z suf. -owice; nazwę zmieniono jako *Polanowitz*. Nazwę niem. *Kornfelde* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polanowice*. Lit.: SNGŚI X 120; BorGŚI 180; Ng 236. JCh

Polanowice (4), cz. Wrocławia, dawniej wś: tres villas super aquam Vidauam, que *Widaue* nuncupatur 1245 SUr II 172; *Pozauinouici* (!) (1250) XIV SUr II 254; *Polannouice* 1251 Reg nr 754; *Polaninouici* (1267) XIV SUr IV 34; villam ... *Vidauam* sive *Polaninouici* 1267 DomWr 107; *Polanowice* 1268 Reg nr 1294; in *Polanowicz* prope Wicinam 1318, *Polanowicz* 1330 Reg nr 3842, 4907a; *Polonowicz* 1351 H 130; *Polanowicz*, *Polonowicz*, *Polenowicz* 1353, *Polenowicz* 1382 DomWr 107; *Polakowicz* (sic!) 1425 Sob VIII 241; *Polanowitz* 1743 SNGŚI X 120; *Polanowitz* 1795 Z XII 203; *Pohlanowitz* 1845 K 500; *Polanowice*, niem. *Pohlanowitz* 1887 SG VIII 571; *Polanowice* 1900 Myc 42; *Burgweide*, *Soltyśowice-Polanowice* 1941 Wrzosek 9; *Burgweide West* — *Polanowice*, -ic, *polanowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polanowice*, -wic 1982 WUN III 9. — Starsza n. *Widawa* ponowiona z n. rzeki *Widawa*, płynącej w pobliżu, por. iuxta *Vidav* 1155 SUr I 21, ta może przedślowiańska (Babik 305–6). Zapisy historyczne poświadczają postać *Polaninowicy*, zdeformowane *Polannowice*. Nazwę zmieniono jako *Polanowitz*, *Pohlanowitz*. Nazwę *Burgweide*

nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polanowice*. Lit.: SNGŚI X 120; DomWr 107; Babik 305–6. JCh/PS

Polanowice (5), wś, ziel., gm. Gubin, 7 km na pld.-wsch. od Gubina: *Niempsi* 1000 Le II 239; *Niemsxi* 1024, *Nemsi* 1145 LeUrK 9, 10; *Nimitz* 1235, *Nemycz* 1395 Le II 239; *Niemitzsch* 1400 LeUrK 420; *Nimitz* 1461, *Nimitz* 1542 Le II 239; *Nimitsch* 1829 MpRey nr 111; *Niemitzsch* 1928 Muka III 163; *Niemitzsch* — *Polanowice*, -ic, *polanowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Polanowice*, -wic 1982 WUN III 9; dłuż. *Němšk* Le II 239, *Němsk*, *Němešk*, przym. *němeščany*, *němeščany* Muka III 163. — Dawniej *Niemcy*, dłuż. *Němci*, od n. narodowości lub n. os. *Niemiec* (por. łuż. *němc*, *nimc* od *němy*, pol. *niemy*), zmieniona jako *Niemitzsch*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polanowice*. JCh

Polanowiec, przys., dawniej wś, leszcz., gm. Góra, 6 km na pln. od Góry: *Kalow* 1350 Steindorf-Sabath; *Kahlaw* 1643 MpDSGlog; *Kahlau* 1739 MpWielGlog; *Kahlau* 1791 Z X 418; *Kahlau* 1830 Kn 303; *Kahlau* 1937 MpMbl(4265); *Kahlau* — *Kalów*, -owa, *kalowski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Polanowiec*, -wca 1982 WUN III 9. — Dawniej *Kalów*; etymologię zob. *Kalów* (1). Nazwa zmieniona jako *Kalow*, *Kahlau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Kalów*, którą zastąpiono później n. *Polanowiec*. Lit.: SNGŚI X 120; Steindorf-Sabath, Die Dörfer im Kreis Guhrau, <http://diek.steindorf-sabath.eu/doerfer.html>. PS

Polanowitz zob. *Polanowice* (1, 3, 4)

Polanowo (1), wś, koniń., gm. Witkowo, 13 km na pln. od Słupcy: *Polaninovo* 1279, hereditatem iuxta lacum Povitz, que *Polaninovic* vulgariter nuncupatur 1284, *Połyanino*, sitam prope Powydz (1286) 1547 KW I 424, 495, 525; *Połyanyno* (1287) 1534 VisitGn 505; inter Maczewo et *Polanowicze* 1356, *Polanowo* 1357 KW III 52, 70; de *Polanowo* 1497 Bob nr 3; *Połyanowo*, villa 1511–23 LLB I 321; *Polanowo* spirituale 1580 ŻDz XII 154; *Polanowo* 1618–20 PKal 212; *Polanowo* 1839 MpKwat I 2; *Polanowo* 1887 SG VIII 572; *Polanowo*, -wa, *polanowski* 1967 UN 77, 20. — Od n. os. *Polanin*, z suf. -owo, też -owicy//owice, następnie n. *Polanino*, skrócenie z pominięciem jednego sufiksu -in-. Ostatecznie utrwaliła się n. *Polanowo*. Lit.: Nieckula, -ov- 159. ZZ

Polanowo (2), wś, leszcz., gm. Góra, 15 km na płd.-zach. od Leszna: *Johannsfeld* 1791 Z X 417; *Johannsfeld* 1845 K 37; *Johannsfeld* 1887 SNGŚI X 120; *Johannsfeld* 1937 MpMbl(4265); *Johannsfeld* — *Polanowice*, -ic, *polanowski* 1950 MPol nr A-8; *Polanowice* (*Polanowo*) 1964 Mp-25(Leszno); *Polanowo*, os. 1967 SM 894; *Polanowo*, -wa 1982 WUN III 9. — Dawna n. niem. od im. *Johann* + *Feld* 'pole'. Po 1945 r. ustalono urzędową n. *Polanowice*, którą później zastąpiono n. *Polanowo*. PS

Polanowo (3), wś, pil., gm. Wyrzysk, 1,5 km na płd.-zach. od Wyrzyska: *Nowa Wieś* 1846 KsP 546; *Nowawieś* 1859 MpChrz; *Polanowo* (*Nowa Wieś*), niem. *Neudorf*, *Eichfelde* 1875 WM I 30; *Nowawieś*, niem. *Eichfelde* 1886 SG VII 208; *Polanowo*, niem. *Eichfelde*, os. 1902 MycPn 223; *Nowawieś* 1912 SłA 39; *Polanowo*, niem. *Eichfelde* 1921 Sk X 122, 152; *Polanowo*, -wa, *polanowski* 1972 UN 190, 21. — Dawniej *Nowa Wieś*, od wyrażenia apelatywnego *nowa wieś*, niem. *Neu Dorf*. Obocznie i ostatecznie *Polanowo*, może w związku z nazw. *Polanowski* Snazw VII 456 lub z ap. *polana*. W XIX w. administracja zaboru pruskiego wprowadziła urzędowo n. niem. *Eichfelde*. ZZ

Polanowo zob. **Polanowice** (1)

Polanów (1), mto, kosz.: Polani a castro *Polan* XIII RzDuma I 74; *Polnow* 1307 PU IV 270; *Pol-lenowe* 1321 PU VI 26; de *Polnowe* 1486 RzDuma I 71; *Pollnow* 1540 PomKirch II 60; *Polnow* 1618 MpLub; *Pollnow* 1789 MpGillyPom; *Pollnow* 1887 SG VIII 598; *Pollnow* — *Polanów*, -owa, *polanowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Polanów*, -nowa 1982 WUN III 9. — Od n. os. *Polan*, z suf. -ów. Według S. Rosponda n. związana z ap. *polana*. Nazwę zniemczono jako *Pollnow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Polanów*. Lit.: RzDuma I 71; RospSEMig 298; RymNmiast 189. BCz

Polanów (2), wś, tarnob., gm. Samborzec, 7 km na płd.-zach. od Sandomierza: *Schych* (1292) KMp II 185; *Szyecz* 1470–80 DB II 316; *Zycz* 1508 ŻDz XV 457; *Zycz* 1564–65 Lusand 131; *Życz* 1578 ŻDz XIV 166; *Zicz* 1660–64 Lusand II 108; *Życ* 1789 Lusand I 23; *Życ*, wś 1895 SG XIV 876; *Polanów*, folw. 1902 Przew II 85; *Polanów* 1952 UW 129; *Polanów*, -nowa, *polanowski* 1970 UN 32, 49. — Dawniej *Życ*, być może od n. bardzo małej rzeczki *Życ* (< **Žit-ja*), ld. Koprzywianki

w Złotej (mogła to być dawniej n. samej Koprzywianki — tak podają niektóre opracowania archeologiczne, brak zapisów źródłowych nazwy); n. może w związku z rdzeniem **žit-*, bardzo dobrze poświadczonym w nazwach rzecznych, z suf. -ja; por. jednak też pldśłow. ap. *žica* 'nić, nieć metalowa, czyli drut; struna; żyła' o pierwotnym znaczeniu tym samym co **žila* 'żyła'. Zdaniem Z. Babika n. niejasna. W XX w. zmiana n. na *Polanów*, od n. os. *Polan*, z suf. -ów. Niewykluczone pochodzenie n. od ap. *polana*. Lit.: KSand 251; NaSand 230–2; AtSd 167; Babik 329. IN

Polanówka (1), wś, lub., gm. Strzyżewice, 13,5 km na płd.-zach. od Lublina: *Polanówka*, folw. 1887 SG VIII 571; *Polanówka*, kol. i folw. 1902 Przew II 85; *Polanówka*, kol. 1921 Sk IV 69; *Polanówka*, kol. 1933 SkBy 1337; *Polanówka* 1952 UW 144; *Polanówka*, -ki, *polanowski* 1967 UN 107, 16. — Od ap. *polana*, z suf. -ówka. IN

Polanówka (2), wś, lub., gm. Wilków, 8 km na płd. od Kazimierza Dolnego: *Polanowca* 1415 Sand nr 658; *Polanowka* 1783–84 RejKor 247; dwór *Polanowka* 1786 MpPerLu; *Polanówka* 1827 Tabella II 104; *Polanówka* 1887 SG VIII 571; *Polanówka*, folw., młyn wodny 1902 Przew II 85; *Polanówka*, kol., folw. 1921 Sk IV 85; *Polanówka*, wś i folw. 1933 SkBy 1337; *Polanówka*, -ki, *polanowski* 1970 UN 116, 17. Lit.: KosLu 70. IN

Polanówka (3), wś, zamoj., gm. Krynice, 16 km na płd.-wsch. od Zamościa: Kol. *Polanówka* 1909 Mp-75(3/XXIX); *Polanówka* 1936 Mp-100(46–37); *Polanówka* 1952 UW 149; *Polanówka*, -ki, *polanowski* 1970 UN 120, 11; *Polanówka*, -ki 1982 WUN III 9; gw. *polanufka*, -ki, *polanoski*. — Od n. sąsiedniej wsi *Polany* (5), z suf. -ówka. BCz/PS

Polansche zob. **Fałęcin** (5), **Połącze** (2)

Polany (1), wś, krośn., gm. Krempana, 11 km na płd.-zach. od Dukli: *Polana* 1581 ŻDz XIV 123; *Polana* 1629 RPobKr 277; *Polanka* 1680 Rej 304; *Polany* 1794 Ga II1; *Polany* 1887 SG VIII 573; *Polany* 1952 UW 280; *Polany*, -lan, *połański* 1965 UN 60, 57. — Od ap. *polana*, później z suf. -ka. Utrwaliła się n. w formie pluralnej *Polany*. Lit.: RBiecz 39; RiegŁemk 199; BańMorf 50. IN

Polany (2), wś, nowosąd., gm. Krynica-Zdrój, 11 km na płn. od Krynicy-Zdroju: [*Polana*] XVI AtKr 273; w *Polanach* 1623 DMu 27; *Polana* 1629 RPobKr 234; z *Polanek* 1639, z *Polanek Wyznych*

Polany

1641 Klim nr 454, 486; z *Polon* 1654 Musz 15; *Polana* 1674 ŹDz XV 53a; *Polanka* 1680 Rej 249; *Polany* 1794 Ga Hh2; *Polany* 1886 Bigo 152; *Polany* 1887 SG VIII 573; *Polany* 1921 Sk XII 15; *Polany*, *-lan*, *polanski* 1964 UN 9, 90; gw. *polany*, *-ø*, *polajski*. — Początkowo n. *Polana*, później w formie pluralnej. Okresowo n. *Polanka*, *Polanki* oraz *Polanki Wyzne*, z członem odróżniającym od przym. *wyzny*. W zapisie *Polony* nawiązanie do łemk. przym. *polonyj* 'płony, nieurodzajny'. Lit.: PSąd I 96; RiegŁemk 199. IN

Polany (3), dziś *Polany* i *Polany-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Wierzbica, 13,5 i 14,5 km na pld.-zach. od Skaryszewa: *villam nostram Polane* (1334) Kkk I 199; *Polani*, *Polyany* 1470–80 DB II 517, III 415; *Polanie* 1475 SHGSd(kartoteka); *Polyany* 1508 ŹDz XV 478; *Polan[y]* 1529 LR 458; *Polyany* 1532 SHGSd(ASK 1, 174); *Polany*, ex *Polyan* 1564–65 Lusand 196, 198; *Poliany* 1569 ŹDz XIV 307; *Wieś Polany* 1660–64 Lusand I 138; *Polany* 1783–84 RejKor 335; *Polany* 1827 Tabella II 104; *Polany*, wś i folw. 1887 SG VIII 572; *Polany*, wś i kol. 1921 Sk III 120; *Polany*, *Polany*, kol. 1952 UW 128; *Polany*, *-lan*, *polanski*, *Polany-Kolonia*, *-lan-nii*, cz. Polan 1970 UN 34, 14; *Polany*, *-lan*, *Polany-Kolonia*, *-lan-nii* 1982 WUN III 9. — Dawniej n. *Polanie*, od etnonimu **polanie* 'mieszkający wśród pól' lub *Polanie* 'pochodzący z (Wielko)polski'. Wtórnie adideacja do ap. *polana* w l. mn. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KopRad 408; KSand 158; NaISand 141. IN

Polany (4), cz. wsi Wymysłów, dawniej wś, skiern., gm. Sochaczew: *Polany*, wś 1921 Sk I 178; *Polany*, wś 1967 SM 894; *Polany*, *-lan* 1982 WUN III 9. UW

Polany (5), wś, zamoj., gm. Krynice, 16 km na pld.-wsch. od Zamościa: *Polany* 1827 Tabella II 104; *Polany* 1887 SG VIII 572; *Polany*, *-lan*, *polanski* 1970 UN 120, 11; *Polany*, *-lan* 1982 WUN III 9; gw. *polany*, *-lan*, *polęński*. BCz

Polany zob. **Kościelisko**, **Polamy**, **Polana** (2), **Polany Surowiczne**

Polany-Kolonia zob. **Polany** (3)

Polany Surowiczne, wś, krośn., gm. Komańcza, 5 km na pld.-wsch. od Rymanowa: [*Potok Surowiczny*] 1549 Fast 139; locationis villae

Surowiczny Potok 1549–50 HE III 47; villa *Poliana* in Shurowiczni Pothok locatam 1551 Fast 139, przyp. 533; *Szurowiczny Pothok* 1589 ŹDz XVIII/1, 47; na *Polanach* 1608 RZŁ 172; *Polany* alias *Surowiczny Potok* 1676 Fast 139, p. 533; *Polany* 1794 Ga Ii2; *Pol'any* 1851 Sch 153; *Polany Surowieckie* 1855 MakSk 127; *Pol'any Surowiečni* 1860 Sch 120; *Polany Surowiczne* 1887 SG VIII 574; *Polany Surowiczne*, *-lan* *-nych*, wś niezamieszkała 1966 UN 71, 24; *Polany Surowiczne*, *-lan* *-nych* 1982 WUN III 9. — Starsza n. ponowiona z n. obiektu wodnego *Surowiczny Potok*, dziś Polański Potok, por. a rivulo dicto *Surowiczny Potok* ... *Potok Surowiczny* (1549–50) XVIII HE III 58; *Shurowiczni Pothok* 1559 Fast 139. Do n. w. por. n. m. *Surowica*. Obocznie *Polana*, *Polany*, od ap. *polana*. Wtórnie *Polany Surowiczne* — kontaminacja obu poświadczonych historycznie nazw. Lit.: SHGsk III 162; MakSk 127–8; RiegŁemk 199; Rieger, HE III 58. BCz

Polańczyk, wś, krośn., gm. Solina, 14 km na pld.-wsch. od Leska: *Polyeszczanskie* 1580 Fast 173, przyp. 807; *Polieszczanskie* 1589 ŹDz XVIII/1, 59; *Polieszczanskie* alias *Polanczyk* 1673 Fast 173; *Polańczyki* 1699 ADP 155, 60; *Polanczyk* 1794 Ga Ii1; *Pol'ančik* 1851 Sch 145; *Polańczyk* 1887 SG VIII 564; *Polańczyk*, *-ka*, *polanczycki* 1965 UN 61, 36; *Polańczyk*, *-ka* 1982 WUN III 9; gw. *polajczyk*, *-ka*, *polaszczyński* (!). — Pierwszy zapis wskazuje na postać wyjściową *Poleszczańskie*, od wyrażenia przyimkowego *po leszczy* (: *leszcza* 'leszczyna' SESł IV 173–4), w formie przymiotnikowej (w pobliżu jest przys. *Podleszczyny*). Zmiana na *Polańczyk* w wyniku adideacji do ap. *polana* i n. m. z suf. *-czyk*. Okresowo n. w postaci pluralnej *Polańczyki*. Według J. Riegera n. *Polańczyk* może od n. wsi *Polana* (1). Lit.: MakSk 128; RiegŁemk 199. BCz

Polańczyk zob. **Serednie Male**

Polańczyki zob. **Polańczyk**

Polaschken zob. **Polaszki** (2)

Polassen zob. **Polesie** (5)

Polaszki (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Sztum, 8 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Poleschke* 1452 KęŁ 215; *Palesky* 1489, zu *Poleszky* 1490, *Polleszken*, *Pallaszken* 1511, *Polasken*, *Polaszken*, *Podleszky* 1515 Sm I 111; *Polask* 1518 KęŁ 215; *Polaszky* 1526, *Poleschken* 1551 Sm I 111; Onera

villae ... na *Poliaskach* 1565 Lumalb 118; in *Polesko*, *Poleschko* 1582 ŻDz XXIII 77, 82; *Polaski* 1647 Font IV 146; *Polaszki* 1682 Font V 53; *Paleschken* 1789 Goldb II 177; *Paläschen* 1796–1802 MpSchröt XV; *Paläschen* — *Polaszki* 1879 Kętn 116; *Polaszki*, niem. *Paleschken*, dobra rycerskie 1887 SG VIII 575; *Paleschken*, fr. auch *Paleschken*, *Polesko*, auch *Garbenick*, *Kareniken* 1912 Bär 88; *Polaszki* 1925 Krzep 93; *Polaszki* 1936–39 Ar 1388; *Paleschken* — *Polaszki*, *-szek*, *polaszeczki* 1950 MPol nr A-134; *Polaszki*, *-szek* 1982 WUN III 10; gw. *połaški*, *-lašk*, *połaškofski*. — Dawna n. prus. **Palesk-ai* od n. os. **Paleskis*, por. *Polesco* TAP 78, *Poleschke* von Boberaw AST II 233, w l. mn. W XV w. n. spolszczona na wzór n. pluralnych, za czym przemawiała niem. końcówka *-en*, okресowo *Polesko*. W zapisach widoczne wahania *pa-* : *po-* : *pod-*; od XVI w. po *l* na miejscu *e* pojawia się wtórne *a*, zapewne wzmocnione adideacją do etnonimu *Polak*. Według W. Kętrzyńskiego do *Polaszek* miały odnosić się zapisy: *Grabenick* 1370 Kętn 215; *Garbeniken*, *Garbenyken*, *Garbenig*, *Garweniken* 1402 Sm I 55, od prus. **garbis* ‘góra’ + suf. *-enik* Ger 36. Była to początkowo n. oddzielnej wsi, która z czasem weszła w skład *Polaszek*. Lit.: GórnRPom 115; Błażenie II 376; Górnowicz, PMT IV 120–1.

WK

Polaszki (2), dziś *Nowe Polaszki* i *Stare Polaszki*, dwie wsi, gdań., gm. Stara Kiszewa, 17,5 i 14 km na pld.-wsch. od Kościerzyny: *Pelescowiz* 1289 PrU 400; *Pelescowiz* 1312, *Pelescowiz* 1314 PrUr II 41, 77; *Poleschkowicz*, *Poleschke-witz* 1359 PrUr V 408; *Grospolleskowicz*, *Cleynpoleskowicz* (1437/38) GZ 117, 118; *Magna et Parva Polyaski* 1518 Matr IV/1, nr 2830; *Polyaski Maior et Minor* 1526 Matr IV/2, nr 14946; *Polaskowi*, *Polaskowi maius* 1534 Inwwłoc 119; *Palaszkaw*, *Pollieskowo* 1570 ŻDz XXIII 134, 169; *Polaskowy* 1583, *Poliaszkowy* 1584, *Polaszkwowi* 1596 Font I–III 48, 258, 527; *Polaszki* 1648 RP 172; z *Polaszkami Wielkimi* i *Małymi*, *Polaszek Wielkich* i *Małych* albo *Starych* i *Nowych* 1664 Font XXXII 266, 268; *Polaszki Stare*, *Nowe* 1682 Font V 67; *Alt und Neu Poleschken* 1789 Goldb II 187; *Alt, Neu Poleschken* 1796–1802 MpSchröt IX; *Alt, Neu Paleschken* — *Stare*, *Nowe Polaszki* 1879 Kętn 24; *Polaszki*

Stare, *Nowe*, niem. *Alt, Neu Paleschken* 1887 SG VIII 574–5; *Paleschken Neu*, fr. auch *Neu Polarsky* oder *Nowe Polaszky* 1912 Bär 88; *Stare*, *Nowe Polaszki*, niem. *Alt Paleschken*, *Neu Poleschken* 1921 Sk XI 32, 87, 83; *Polaszki st.*, n. (*Alt-Polashken*, *Neu-Polashken*) 1925 Krzep 93; *Nowe Polaszki*, *-wych* *-szek*, *Stare Polaszki*, *-rych* *-szek* 1981, 1982 WUN II 574, III 317; gw. *połaški*, *-kūf*, *połaškofski*. — Dawniej **Pieleszkowice* lub *Polaszkwowice*, od n. os. **Pieleszek*, por. n. os. *Pielasz*, *Pielaszek* SSNO VII 18 (: stp. *pielac* ‘spieszyc’ lub ap. *pielgrzym*) lub *Polaszek* SSNO IV 309 (: *Polikarp*), z suf. *-owice*. W XVI w. zmiana na *Polaszkowy*, na wzór n. m. z suf. *-owy*, też *-owo*, *-ów*; od XVII w. *Polaszki* (l. mn.), z adideacją do n. os. *Polak*, *Polaczek*. W związku z istnieniem dwóch wsi przy n. występują człony dyferencyjne niem. *Gross*, *Klein*, *Alt*, *Neu*, pol. *Wielkie*, *Małe*, *Stare*, *Nowe*, też łac. *Maius*, *Maior*, *Parva*, *Minor*. Lit.: Breza, PMT I 91–2; GórnRPom 124.

WK

Polaszkowy zob. **Polaszki** (2)

Polatycze, wś, biał., gm. Terespol, 2,5 km na pld. od Terespoła: *Полятичи*, *Полятичь* 1566 DMA I 240, 241; *Polatycze* 1775 SHGPd(Tarpod); *Polatycze* 1827 Tabella II 104; *Polatycze* 1887 SG VIII 576; *Polatycze* 1921 Sk IV 1; *Polatycze*, *-tycz*, *polatycki* 1966 UN 105, 11. — Od n. os. *Polata* (: *polatać*) RymSEN II 271, z wschł. suf. *-ycze*.

EB

Polądowo zob. **Poladowo**

Polbenick zob. **Komorowo** (4)

Polchau zob. **Polchowo** (1), **Polchówko**

Polchlep zob. **Póchleb**

Polchow zob. **Pilchowo**, **Polchowo** (1, 2, 3), **Polchówko**

Polchowa, wś nieistniejąca, przem., 3 km na pld.-zach. od Dubiecka: *Polchowa* 1484, *Palchoua* 1489 AGZ XVI nr 1647, 1940; et villis Nyewnadowa Russka ... *Pulthowa* (!) 1497 Matr II nr 646; *Polchowa* 1580 Fast 103, przyp. 179; *Pelchowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 48; *Polchowa* 1745 ADP 174, 25; *Polchowa* 1794 Ga Ii1; *Polchowa* 1851 Sch 124; *Podbukowina* ... *Polchowa*, os. 1887 SG VIII 366; *Polchowa*, wś 1921 Sk XIII, 32; *Polchowa*, *-wy*, *polchowski* 1966 UN 67, 10; gw. *polxova*, *-vy*, *polxofski*. — Od ukr. n. os. **Polx* (: ukr. *polx* ‘mysz polna’ Hrin III 229, pol.

Polchowice

pilch 'n. zwierzęcia', też 'skapiec' SW IV 189), z suf. *-owa*. Wieś przestała istnieć, gdyż po 1945 r. większość mieszkańców została wysiedlona na Ukrainę. Lit.: SHGsk III 44; MakSk 128; Kryciński, Pogórze Przemyskie, 2007, 313. BCz

Polchowice zob. **Bielowice** (1)

Polchowken zob. **Polchówko**

Polcinów zob. **Pulczynów**

Polcken zob. **Pólko** (2)

Polckenhein zob. **Bolków** (1)

Polczin zob. **Boleścín** (1)

Poldemin zob. **Polomino**

Poldersee zob. **Podleś**

Poldzew zob. **Pauzew**

Pole (1), wś zaginiona, leżała koło wsi Kokanin, kal., gm. Żelazków: *villam que Pole dicitur sitam inter Cokonino et inter Solislav* (1213)1293 KW I 78; *Pole* 1291 KW II 54; de *Pole* 1431 RHist IX 233. — Od ap. *pole*. ZZ

Pole (2), wś, ziel., gm. Gubin, 9,5 km na wsch. od Gubina: *Pule* 1363, *Polo* 1486, *Pole* 1527, *Poel* 1549, *Polo* 1565 Le II 244; *Pohlo* 1928 Muka III 167; *Pohlo* — *Pole*, *-la*, *polski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pole*, *-la* 1982 WUN III 10; dłuż. *Pólo* Le II 244, przym. *pólski* Muka III 167. — Od ap. dłuż. *pólo* 'pole, granica polna, niwa, łąn', też 'płaszczyzna, równina'. Niemiecka adaptacja fonetyczna *Pohlo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pole*. JCh

Pole zob. **Kramsk, Lesznowola** (2)

Polebiele zob. **Podbiel** (1)

Poleden zob. **Poledno**

Poledno, wś, bydż., gm. Bukowiec, 10 km na pld.-zach. od Świecia: de *Poledna*, *Poledno*, *Paledna* 1326–27 PrUr II 382–3; *Poleden* 1438 GZ 102, 104; *Poleden* 1502 Font LV 261; *Poledno* 1511/12 VisitGn 327; *Poledno* 1534 Inwwłoc 121; *Poliedno* 1542 Matr IV/3, nr 20781; ze wsią *Poliednią*, wsi *Poliedno*, dwór *poliedziński*, wsi *Poledna* 1565 Lupom 177, 178, 223, 224; *Palliedno* 1570 ŻDz XXIII 191; *Polidno*, *Polydno* 1583, *Poledno* 1584 Font I–III 83, 94, 127; wsi *Poledna*, *Poledno* 1664 Font XXXII 484, 485; *Poledno* 1682 Font V 112, 117; *Poledno* 1749 Font XVI–XIX 192; *Poledno* 1789 Goldb II 186; *Poledno* 1796–1802 MpSchröt XV; *Poledno* 1887 SG VIII 577; *Poledno*, fr. *Palliedno* 1912 Bär 93; *Poledno*, *-na*, *poledziński* 1971 UN 186, 7; gw. *polidno*. — W związku ze

stp. ap. *polednia* 'drag bądź draży umocowane nad nalepą, służące do podtrzymywania suszącego się drzewa' Sstp VI 344; do XVII w. widoczne wahanie rodzaju gramatycznego i odmiany (*-na*, *-no*, *-nia*). Ostatecznie ustaliła się postać n. w rodzaju nijakim. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 84; Borek, *-bn-* 289. WK

Poledowo zob. **Poladowo**

Polejki, wś, olszt. gm. Jonkowo, 13 km na pñ.-zach. od Olsztyna: dilecto ... Conrado de Niczkaw ... x. mansos ... iuta granicas ville domini Henrici ernesti, nadpis na dok.: *Poleyke* 1353 MWrm II 200; *Poleyke* (1386) MWrm V 156; *Polik* 1564–80, *Polek*, *Polek*, *Poleik* 1591–1603 PospWrm 118; *Poleik* 1565–66 PospWrm 118; *Polken* 1615 RŁWrm 169; *Polayky* XVII Obłak 561; *Poleyki* 1673 74 Bonk III 451; *Polaikien* 1688 Birch 235; *Polayken* vasallagium 1718 Wijaczka 419; *Poleiken* 1755 MpEnd; *Polleyken* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Poleyki*, *-yk*, *Poleiken* ok. 1859 SzcześTeka 68; *Polejki*, niem. *Polleicken* 1887 SG VIII 577; *Polleicken* — *Polejki*, *-jek*, *polejecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polejki*, *-jek* 1982 WUN III 10; gw. *polejki/półki*, *-lejk/-lyjk/-łf*, *polejski*. — Pruska n. **Po-leika*, por. **po-* 'pod' i **leik-*, por. kurski ap. **leika* 'łaka nad zatoką', lit. n. w. *Leiká*, *Liėkė* (: *lieknas* 'mokra, grząska łąka; bagno, trzęsawisko; niewielki las' SESmocz 350, łot. *liėkna* 'bagno, podmokłe miejsce w lesie' Fr 332, 364). A. Pospiszylowa łączy n. z prus. *polāikt* 'pozostawić', lit. *pālaikas* 'reszta, pozostałość' i *laikyti* 'zatrzymywać, zachowywać' SESmocz 333–4. Nazwa spolonizowana *Polajki* notowana w XVII w. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polejki*. Lit.: PospWrm 118–9; PrzybBalt 222. RP

Polekarcice, wś, krak., gm. Koniusza, 8,5 km na pld.-zach. od Proszowic: de *Policarciz* 1252 MPH IV 302; de *Policarcicz* 1379 Krak nr 563; de *Polucarcicz*, de *Policarcicz* 1381, de *Policarcicz* 1384, 1386 Krak nr 647, 1006, 2191, VI(5); de *Polucarcicz* 1397, *Policarcicze* 1398, *Polucarcice* 1399 Krak nr CCXVIII(23), 6787, 8650; *Polukarcicze* 1420 ZDM V 237; *Polukarcycze*, *Polucarcze* 1470–80 DB I 145, 163, II 170; *Pollycarcycze* 1490 ŻDz XV 441; *Polukarcicze* 1504 Hel II nr 4551; *Pollucarcicze*, *Polikarcice* 1529 LR 343, 470; *Polikarcicze* 1581 ŻDz XIV

17; *Polikarcice* 1629 RPobKr 115; *Polikarcice* 1660 Inwkrak 67; *Polikarcice* 1783–84 RejKor 324; *Polekarcice* 1790–92 SHGKrMat 234; *Polikarcice* 1827 Tabella II 105; *Polekarczyce* 1839 MpKwat IV 5; *Polikarcice* 1887 SG VIII 594–5; *Polekarcice* 1902 Przew II 85; *Polekarcice* 1933 SkBy 1338; *Polekarcice*, -*cic*, *polekarcicki* 1964 UN 13, 8; gw. *polekorćice*, -*ic*, *polekorski*. — Dawniej n. *Polikarcice*, też *Polukarcice*, *Polekarczyce*, od n. os. *Polikart*, z suf. -*ice*. Warianty nazwy poświadczają przejście -*li-* > -*lu-*, hiperpoprawne przejście *i* > *e* i adideację do ap. *pole* oraz dążenie do unikania mazurzenia. Lit.: RKrak 130; BańMorf 118. IN

Polekarczyce zob. **Polekarcice**

Polemona zob. **Polimonie**

Polen, miejscowość zaginiona, leżała w par. Skowrony, elbl., gm. Godkowo: *Polen* 1543 GermerSied 301. — Nazwa zniemczona; o etymologii zob. *Polęcze* (1). RP

Polenica zob. **Polnica**

Poleniec zob. **Paleniec**

Polensche zob. **Sicinki**

Polenshof zob. **Polęcze** (1)

Polentowo zob. **Polętowo**

Polenzhof zob. **Polęcze** (1)

Polenzig zob. **Polęcko** (1)

Poleschken zob. **Polaszki** (1, 2)

Polesie (1), wś, ciech., gm. Baboszewo, 13,5 km pld.-wsch. od Raciąża: *Polesie* 1921 Sk I 120; *Polesie* 1933 SkBy 1339; *Polesie* 1952 UW 28; *Polesie*, -*sia* 1982 WUN III 10. — Od ap. *polesie* 'miejsce po wyciętym lesie; brzegi, krańce lasów' SW IV 530. UB

Polesie (2), wś, częst., gm. Rudniki, 19 km na pld. od Wielunia: *Jaworzno-Polesie* 1935 Mp-100(44–27); *Polesie* 1963 Mp-25(Wieluń); *Polesie*, -*sia*, *poleski* 1974 UN 52, 39; *Polesie*, -*sia* 1982 WUN III 10. — Okresowo n. zestawiona, z pierwszym członem od n. m. *Jaworzno* (1). EB/PS

Polesie (3), kol., okresowo wś, kal., gm. Wieruszów, 3 km na pln.-wsch. od Wieruszowa: *Polesie Wieruszowskie*, kol. 1933 SkBy 1340; *Polesie* 1963 Mp-25(Wieruszów); *Polesie*, kol. 1967 SM 895; *Polesie*, -*sia*, *poleski*, wś 1974 UN 53, 20; *Polesie*, -*sia* 1982 WUN III 10. — Okresowo n. z członem odróżniającym od n. sąsiedniej wsi *Wieruszów* (zob.). EB

Polesie (4), wś, lub., gm. Puławy, 13 km na zach. od Puław: *Polesie male i duże* 1877 Zin II 67; *Polesie Male i Duże*, wś 1887 SG VIII 579; *Polesie Duże*, *Polesie Male* 1902 Przew II 85; *Polesie Duże*, wś, *Polesie Male*, kol. 1933 SkBy 1339; *Polesie* 1952 UW 118; *Polesie*, -*sia*, *poleski* 1971 UN 118, 22. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*. IN

Polesie (5), folw. nieistniejący, leżał koło Woryn, dawniej wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 6,5 km na wsch. od Górowa Iławckiego: *Paluselauwken* 1423 Ger 113; *Paluselauwken* 1437 GZ 43; das gut *Pallassen* 1473 Błażenie II 309; *Palassen* (*Palaschen*), wś ok. 1780 HAPr IV 322; *Pallassen*, Dorf zu Eichhorn 1789 Goldb I 153; *Palassen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Palassen* 1804 Błażenie II 309; *Polassen*, adl. D. zu Woriennen 1820 Wald 103; *Polassen* — *Polesie* 1879 KętN 184; *Polesie*, niem. *Polassen* 1887 SG VIII 588. — Dawniej n. prus. **Paluz-lauk-*, z członem **lauks* 'pole', który uległ elipsie. Człon **Paluz-* niejednoznaczny; por. prus. **pa-* 'po, pod, za' i **-luz*, por. lit. *lūžà* 'miejsce w lesie, gdzie jest wiele połamanych drzew'. G. Gerullis widzi też możliwość odczytania n. jako **Palus-*, por. lit. n. m. *Palūšė* (: n. jez. *Lūšiai*, ap. *lūšis* 'ryś'), może zatem była to n. 'Pod Rysiem'. Wtórnie adideacja do ap. *polesie*; n. zniemczona *Polassen*. Lit.: Ger 113; Błażenie II 309. RP

Polesie (6), wś, piotr., gm. Grabica, 5 km na pln.-zach. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Polesie*, kol. 1887 SG VIII 579; *Polesie* 1921 Sk II 78; *Polesie*, kol. 1933 SkBy 1339; *Polesie*, wś 1952 UW 98; *Polesie*, -*sia*, *poleski* 1974 UN 46, 29. EB

Polesie (7), cz. wsi Zamiary, dawniej wś, płoc., gm. Kiernozia: *Polesie* 1887 SG VIII 579; *Polesie* 1921 Sk I 180; *Polesie*, wś 1933 SkBy 1339; *Polesie*, -*sia*, *poleski* 1973 UN 44, 20; *Polesie*, -*sia* 1982 WUN III 11. UW

Polesie (8), wś, płoc., gm. Rataje, 6 km na zach. od Gostynina: *Poliesie*, kol. 1839 MpKwat II 3; *Polesie* 1887 SG VIII 579; *Polesie*, *Polesie Nowe* 1921 Sk I 31; *Polesie Nowe*, *Polesie Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1339; *Polesie Stare*, *Polesie Nowe* 1967 SM 895; *Polesie*, -*sia*, *poleski* 1971 UN 125, 31; *Polesie*, -*sia* 1982 WUN III 11. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. UW

Polesie

Polesie (9), wś, pozn., gm. Zaniemyśl, 10,5 km na pñ.-wsch. od Śremu: *Polesie*, folw. 1887 SG VIII 588; *Polesie* 1933 SkBy 1339; *Polesie*, os. 1967 SM 895; *Polesie, -sia* 1982 WUN III 11. ZZ

Polesie (10), cz. Sadtowa, dawniej wś, rad., gm. Jedlnia-Letnisko: *Polesie* 1827 Tabella II 104; *Polesie*, wś 1887 SG VIII 579; *Polesie* 1921 Sk III 115; *Polesie*, wś 1933 SkBy 1339; *Polesie, -sia* 1970 UN 31, 44. Lit.: KopRad 59. IN

Polesie (11), wś, sier., gm. Wartkowice, 7 km na pñ.-zach. od Poddębic: *Polesie* 1930 Mp-100 (41–28); *Polesie* 1961 Mp-25(Poddębice); *Polesie-Bronów*, kol. 1967 SM 895; *Polesie, -sia, poleski*, wś 1973 UN 47, 13; *Polesie, -sia* 1982 WUN III 11. — Okresowo n. zestawiona *Polesie-Bronów*, z drugim członem od n. sąsiedniej osady *Bronów* (6). EB/PS

Polesie (12), wś, skiern., gm. Łyszczowice, 11,5 km na pñ.-wsch. od Łowicza: *Podlesie* 1839 MpKwat III 4; *Polesie* 1887 SG VIII 579; *Polesie* al. *Podlesie* 1921 Sk I 72; *Polesie*, wś 1933 SkBy 1339; *Polesie* 1952 UW 94; *Polesie, -sia, poleski* 1973 UN 44, 28. — Początkowo n. *Podlesie*, wtórnie *Polesie*, zapewne w wyniku uproszczenia *-dl- > -l-*. UW

Polesie (13), cz. wsi Murowany Most, okresowo wś, suwał., gm. Krasnopol: *Polesie*, folw. 1899 SHGPd(AP); *Polesie*, wś 1921 Sk V 87; *Polesie*, os. 1933 SkBy 1339; *Polesie*, wś 1967 SM 895; *Polesie, -sia* 1982 WUN III 11. EB

Polesie (14), dziś *Nowe Polesie* i *Stare Polesie*, dwie wsi, warsz., gm. Leoncin, 12,5 km na wsch. od Czerwińska nad Wisłą: *Polesie*, wś, *Polesie Nowe*, os. 1887 SG VIII 579; *Polesie Stare, Polesie Nowe* 1921 Sk I 185; *Polesie Stare, Polesie Nowe* 1952 UW 20; *Nowe Polesie, -wego -sia, nowopoleski, Stare Polesie, -rego -sia, staropoleski* 1971 UN 132, 13. — Członów odróżniające od przym. *nowy, stary*. UW

Polesie (15), cz. Milanówka, dawniej wś, warsz., gm. Milanówek: *Polesie* 1887 SG VIII 579; *Polesie* 1921 Sk I 12; *Polesie*, wś 1933 SkBy 1339; *Polesie*, os. m. 1967 SM 895; *Polesie, -sia* 1982 WUN III 10. UB

Polesie zob. **Czarnostów, Podlesie** (19a), **Podleś, Polesie Mikulowskie**

Polesie-Bronów zob. **Polesie** (11)

Polesie Duże zob. **Polesie** (4)

Polesie Male, os. zaginiona, leżała w pow. Kcynia, bydż.: *M. Polesie* 1488 SHGKI(PG 10, 92). — Od ap. *polesie*, z członem odróżniającym od przym. *mały*. ZZ

Polesie Male zob. **Polesie** (4)

Polesie Mikulowskie, wś, tarnob., gm. Ożarów, 5 km na pñ.-zach. od Ożarowa: *Polesie*, wś 1887 SG VIII 579; *Polesie*, kol. 1921 Sk III 89; *Polesie*, kol. 1933 SkBy 1339; *Polesie Mikulowskie* 1952 UW 121; *Polesie Mikulowskie, -sia -kiego, mikulowski* 1966 UN 27, 46. — Dawniej n. *Polesie*, później n. zestawiona z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Mikulowice* (5). IN

Polesie Nowe zob. **Polesie** (8, 14)

Polesie Rowskie, cz. Woli Rowskiej, przejściowo wś, siedl., gm. Łaskarzew: *Polesie Rowskie*, folw., kol. 1921 Sk IV 18; *Polesie Rowskie*, wś i folw. 1933 SkBy 1339; *Polesie Rowskie, -sia -kiego*, cz. wsi 1971 UN 124, 20; *Polesie Rowskie, -sia -kiego* 1982 WUN III 11. — Człon odróżniający jak w n. wsi *Wola Rowska*. IN

Polesie Stare zob. **Polesie** (8, 14)

Polesie Wawrzeńczyckie zob. **Polesie Wawrzeńczyckie**

Polesie Wawrzeńczyckie, cz. Dąbrowy, przejściowo wś, kiel., gm. Pawłów: *Polesie Wawrzeńczyckie*, kol. 1921 Sk III 24; *Polesie Wawrzeńczyckie*, wś 1933 SkBy 1339; *Polesie Wawrzeńczyckie, -sia -kiego*, cz. wsi 1966 UN 20, 26; *Polesie Wawrzeńczyckie, -sia -kiego* 1982 WUN III 11. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Wawrzeńczyce* (1). IN

Polesie Wojszyńskie, przys., dawniej wś, lub., gm. Janowiec, 4 km na pñ.-zach. od Kazimierza Dolnego: *Polesie Wojszyńskie* 1902 Przew II 85; *Polesie Wojszyńskie*, wś 1921 Sk III 57; *Polesie Wojszyńskie*, wś 1933 SkBy 1340; *Polesie Wojszyńskie* 1952 UW 118; *Polesie Wojszyńskie, -sia -kiego, poleski*, wś 1971 UN 118, 22; *Polesie Wojszyńskie, -sia -kiego* 1982 WUN III 11. — Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Wojszyn* (2). IN

Polesino zob. **Połączyno**

Polesiny, wś, szczec., gm. Widuchowa, 9,5 km na pñ. od Chojny: *Jägerfelde* 1784 Brüß II 85; *Jägersfelde* 1789 MpGillyPom; *Jägersfelde* 1835 MpUMbl 1485; *Jägersfelde* — *Polesiny*,

-in, *polesiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Polesiny*, -sin 1982 WUN III 11. — Dawna n. niem. od ap. *Jäger* 'myśliwy' lub od nazw. *Jäger* i od ap. *Felde* 'pole'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Polesiny*. BCz

Polesko zob. **Polaszki** (1)

Poleszczańskie zob. **Polańczyk**

Poleszkowice zob. **Polaszki** (2)

Poleszyce zob. **Poleszyn**

Poleszyn, wś, sier., gm. Dobroń, 7 km na pń.-wsch. od Łasku: *Polessino* 1366, *Polessino*, *Poleszicze* (1386) SHGŁęcz II 46; *Poleszino* 1386 Hb 60, nr 11, 13; *Polessino* 1392, *Polleszino* 1419 Koz VII 32; *Poleschyn duplex, major et minor* 1511–23 ŁLB I 448; *Polessyno* desertatum 1511, *Poleszyno Bolek*, *Poleszyno Stare* 1518 ŻDz XIII 192; *Poliessyno stare*, *Poliessyn Stary*, *Poliessyn Bolkow* 1552 ŻDz XIII 238, 247; *Poleszyn Stary* 1783–84 RejKor 176; *Poleszyn orszelów* (!), *Poleszyn stary*, *Poleszyn średni* 1827 Tabella II 105; *Poleszyn* 1877 Zin II 67; *Poleszyn i P. Orpelów* 1887 SG VIII 588; *Poleszyn* 1902 Przew II 85; *Poleszyn, -na, poleszyński* 1974 UN 42, 12. — Od n. os. **Polecha* lub **Polesza* (: *Polikarp*), por. n. os. *Polesz* RymSEN II 271, z suf. -ino, -in, okresowo także -ice. W XVI w. *Poleszyn(o) Stare*, *Poleszyno Bolek/Bolków*, dziś *Niewólka* (zob.), *Poleszyno Orpyłów*, dziś *Orpelów* (zob.). Człony drugie w n. zestawionych od przym. łac. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', pol. *stary*, *średni* 'średni', od n. os. *Bolko*, por.: *Bolco* de Polessino 1417 Koz VII 32, z suf. -ów, i n. m. *Orpyłów*, *Orpelów*. Lit.: SHGŁęcz II 46; Nieckula, -ov- 298. EB

Poleszyno Stare zob. **Poleszyn**

Poletyły, wś, biał., gm. Brańsk, 4 km na pń.-wsch. od Brańska: de *Poletili* 1569 UPL 245, 246; *Poliethyły* 1580, *Poethyły* 1591 ŻDz XVII/1, 124, 150; *Poletyły* 1676, *Poletyły* 1790 Kond 162; *Poletyły* 1887 SG VIII 588; *Poletyły* 1921 Sk V 19; *Poletyły, -tył, poletylski* 1972 UN 153, 16. — Od n. os. *Poletyło*, w formie pluralnej, por. Chrystof *Polietyło* i Stanisław *Poletyło* w tej wsi 1580 ŻDz XVII/1, 124. Do n. os. por. ukr. *poletyty*, pol. *polatać*, *polecieć*. Lit.: Kond 162; GórnRPd 39. EB

Polewicz, wś, siedl., gm. Wilga, 14,5 km na zach. od Garwolina: *Polewicz* 1877 Zin II 67; *Polewicze* 1887 SG VIII 588; *Polewicz* 1902 Przew II 85; *Polewicze* 1921 Sk IV 27; *Polewicze* 1933

SkBy 1340; *Polewicz, -cza, polewicki* 1971 UN 124, 22. — Od nazw. *Polewicz* RymSEN II 271, pierwotnie zapewne w formie pluralnej; wtórnie singularyzacja nazwy. UB

Polewicze zob. **Polewicz**

Polewnia zob. **Wola Polewna**

Polex zob. **Poliksy**

Polędowo zob. **Poladowo**

Polganowo zob. **Pełczyce** (3)

Polgrin zob. **Bolegorzyn**

Polgsen zob. **Pełczyn** (3)

Polic, cz. wsi Osowce, dawniej wś, koniń., gm. Kramsk: Pustkowie *Polic Holendry* 1789 MKI(ASK 109, 724); *Police* 1827 Tabella II 105; *Police*, kol. 1887 SG VIII 589; *Police*, wś 1921 Sk II 35; *Polic, -ca* 1982 WUN III 11; gw. *polic, -ca, policki*. Pierwotnie n. zestawiona *Polic Holendry*. Forma *Polic*, od n. m. *Police* (1), w wyniku derywacji paradygmatycznej; człon *Holendry* od ap. osadniczego *holendry*, zob. *Holendry* (1). ZZ

Polic Holendry zob. **Polic**

Police (1), dziś *Police Mostowe*, *Police Średnie*, dwie wsi, i *Police Ruszkowskie*, cz. *Polic Średnich*, dawniej wś, koniń., gm. Kościelec, 6 km na pld. i 4,5 na pld.-zach. od Koła: in haereditate *Policze* 1429 Matr IV/3, supl. nr 633; *Policze Szrednye* 1469 SHGKI(PG 8, 37V); in *Szrednye Palycze* (!) (1479)1482 AC II nr 653; *Policze kanthy* 1491 SHGKI(PG 10, 142); [*Policze*] *Kątnie*, *Policze Mostowe* 1495 SHGKI(PG 7, 85); *Police mostowe*, *Police pośrednie*, *Police kantne* 1507 ŻDz XII 225, przyp. 2; *Polycze duplex*, *Polycze mosthowe*, *Chhrzednye videlicet et Kathne* 1511–23 ŁLB I 245, 252; *Pollice mostowe*, *Police kątnie*, *Police wejszrednie* 1579 ŻDz XII 224; *Police mostowe*, *Police weszrednie*, *Police Kątnie* 1674 MKI(ASK 74, 165); *Police Szredne*, *Police Mostowe* 1783–84 RejKor 50, 51; *Police mostowe*, *Police średnie* 1827 Tabella II 105; *Police kątnie* 1859 MpChr; *Police Średnie*, folw., *Police Mostowe*, kol. 1887 SG VIII 589; *Police Mostowe*, *Police Średnie*, *Police Ruszkowskie*, trzy wsi 1921 Sk II 28; *Police Mostowe, -lic -wych*, *Police Średnie, -lic -nich*, *Police Ruszkowskie, -lic -kich*, *policki*, trzy wsi 1970 UN 82, 24, 27; *Police Mostowe, -lic -wych*, *Police Średnie, -lic -nich*, *Police Ruszkowskie, -lic -kich* 1982 WUN III 11. — Według P. Smoczyńskiego n. łączyć należy z rdzeniem **polb* 'otwar-

Police

ty, odkryty', wyrażającym w toponimii przestrzeń otwartą, tj. niegórzystą i bezleśną. Odrzuca związek n. z ap. *pole*, pochodzącym od tego samego rdzenia **polb*, choć związku n. z tym ap. wykluczyć nie można. Człony dyferencyjne: od przym. *mostowy*; *śr(z)edni*, *pośredni*, *we(j)średni* 'będący po/w środku'; od ap. *kąt* 'miejsce ukryte, ustronie, zacisze, zakątek; miejsce oddalone od dróg publicznych, dziura' SW II 314; od n. m. *Ruszków*. Lit.: Koz V 177; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. ZZ

Police (2), wś, koniń., gm. Sompolno, 10 km na wsch. od Ślesina: *Policze* 1407 Koz V 176; *Policze* 1418 AC II nr 106, 118; Barthosio de *Policza* (1421)1423 KW VIII 196; *Polycze* 1471 SHGKI(PG 8, 111v); *Polycze* 1511–23 ŁLB I 210; *Police* 1579 ŻDz XII 233; *Police* 1618 20 PKal 121; *Police* 1674 MKI(ASK 74, 165); *Police* 1887 SG VIII 589; *Police*, folw., *Police-Ploszewo*, wś 1921 Sk II 31; *Police*, -lic, *policki* 1970 UN 82, 29; gw. *police*, -lic, *policki*. — Człon *Ploszewo* ponowiony z n. sąsiedniej wsi. ZZ

Police (3), wś nieistniejąca, leżała koło Ponieca, leszcz., gm. Poniec: hereditate, que ... *Polycze* vocatur (1309)1498 KW II 267; wsie ... *Polic* ... Drzewce (1410)1555 KW V 177; *Policzsko* 1432 SHGPn III 722; *Policze* 1517–19, *Policze* 1562–65 Koz III 61; *Police* 1619 SHGPn III 722; *Police*, pustk. 1783–84 RejKor 765. — Okresowo *Policko*, z suf. -sko. Lit.: SHGPn III 722–3; PPozn 233. ZZ

Police (4), mto, szczec.: *Politz* 1229 PU III 385; de *Polyz* 1249, de *Pulitzs*, *Pultz* 1249–54, *Politz* 1253 PU I 579, 686, 694; *Poliz* 1304, *Polociz* 1304 PU IV 133, 163; *Poliz* 1333 PU VIII 159; *Pulitz*, *Pölitz* 1540 PomKirch II 103; *Polze* 1558 RzDuma II 141; *Plotze* (!) 1573 RzDuma II 141; *Politz* 1618 MpLub; *Pölitz* 1789 MpGillyPom; *Poelitz* 1827 MpUMbl 1057; *Police*, niem. *Poelitz*, mto 1887 SG VIII 589; *Pölitz* — *Police*, -ic, *policki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Police* — *Stettin-Pöhlitz* 1951 Rosp 248; *Police*, -lic 1982 WUN III 11. — Nazwę zniemczono jako *Pölitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Police*. Lit.: RzDuma II 141; RospSEMig 298; RymNmias 189. BCz

Police (5), wś, wroc., gm. Krośnice, 9 km na pld.-wsch. od Milicza: *Politz* 1739 MpWielOels; *Politz* 1845 K 318; *Politz* 1887 SNGŚI X 121; *Pol-*

litz 1908, 1941 SOV 213, 294; *Politz* — *Police*, -ic, *policki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Police*, -lic 1982 WUN III 11. — Nazwę zniemczono jako *Politz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Police*. Lit.: SNGŚI X 121. JCh

Police zob. **Polic**

Police Kątn(i)e zob. **Police** (1)

Police Kąty zob. **Police** (1)

Police Mostowe zob. **Police** (1)

Police-Ploszewo zob. **Police** (2)

Police Ruszkowskie zob. **Police** (1)

Police Średnie zob. **Police** (1)

Polichenow zob. **Polichno** (2a)

Polichna, wś, tarnob., gm. Szastarka, 13,5 km na pld.-wsch. od Kraśnika: *Polrehna* (!) (1191) XV KMłp I 5; *Polychno* 1451–53 SHGLu III 186; *Polichno* 1452 LKP 63; *Polichna* 1563 RPobLu 456v; *Polichna* 1626 RPobLu 82; *Polichna* 1676 ŻDz XV 31a; *Polichna* 1783–84 RejKor 368; *Polichno* 1786 MpPerLu; *Polichna* 1787 Spis 442; *Polichna* 1827 Tabella II 105; *Polichna górna i dolna* 1870 Cat 31; *Polichna Górna*, wś i folw., *Polichna Dolna*, wś i folw. 1887 SG VIII 589; *Polichna Dolna*, wś i kol., *Polichna Górna*, wś i kol. 1933 SkBy 1340; *Polichna Dolna*, *Polichna Dolna*, kol., *Polichna Górna*, *Polichna Górna*, kol. 1952 UW 139; *Polichna*, -ny, *polichnieński* 1970 UN 112, 22. — Dawniej zapewne n. **Polikno*, od ap. **polik* 'pólko', z suf. -no (< *-bno). P. Smoczyński łączy n. z semantyczno-leksykalną bazą **pol-* 'otwarty, odkryty', w toponimii oznaczającą 'teren równinny, bez lasów i wysokich gór, nieuprząwny pierwotnie', z suf. pierwotnym -ik, wtórnym *-bno. Z bazą **pol-* i jej derywatami łączą się też n. m. *Police*, *Polichno*, *Polichnowo*, *Polichty*, *Policko*, *Policzko*, *Policzna*, *Polik*, *Polikno*, *Polków-Sagały*. Postać *Polichno* jest wynikiem dysymilacji grupy -kn- > -chn-. Zapisy poświadczają wahania rodzaju gramatycznego nazwy. Utrwaliła się forma *Polichna*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: SHGLu III 186, IV 110; KosLu 70; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 69. IN

Polichno (1), wś, bydż., gm. Nakło nad Notecią, 4 km na pld.-zach. od Nakła nad Notecią; de *Polikno* 1394 KW III 674; de *Polikno* 1419 SHGKI (GZ 2, 103v); *Polykno*, villa 1511–23 ŁLB I

130; *Polykno* 1577 ŻDz XII 188; *Polikno* 1674 MKI(ASK 74, 236); *Polichno* 1846 KsP 546; *Polichno*, niem. *Kirchberg* i *Wilhelmsdorf* 1887 SG VIII 590; *Polichno*, niem. *Kirchberg* i *Wilhelmsdorf* 1921 Sk X 122, 125, 152; *Polichno*, -na, *polichnowski* 1972 UN 190, 19; gw. *polixno*, -na, *polixnoski*. — Dawniej n. *Polikno*; etymologię zob. *Polichna*. Niemieckie n. *Kirchberg* i *Wilhelmsdorf* wprowadzone przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: Smoczyński, Onom XXIII 67–93. ZZ

Polichno (2), wś, częst., gm. Żytno, 18 km na płn. od Koniecpola: *Polikto*, *Polichto* 1400, de *Polichtha*, *Polichtho* 1402, *Polikno* 1410, *Polykno* (*Polikto*) 1420 Koz VII 32; *Pollicto* (1470)XVI Matr IV/3, supl. nr 1026; *Pollicto* 1472 Matr I nr 877; *Polikno* 1511/12 VisitGn 251; *Polycow* 1511 ŻDz XIII 205; *Polykthow*, *Polyktho* 1511–23 ŁLB I 511, 512; *Polifto* (!) 1518 ŻDz XIII 205; *Polytko* (!) 1531 Matr IV/2, nr 15947; *Polikto* 1552 ŻDz XIII 277; *Polikto* 1635 Koz VII 33; *Poliechlo* (!) 1791 MpPerSd; *Polichno* 1827 Tabella II 105; *Polichno*, wś 1887 SG VIII 590; *Polichno*, folw. 1921 Sk III 142; *Polichno*, wś 1952 UW 99; *Polichno*, -na, cz. wsi Radków 1971 UN 35, 59; *Polichno*, -na 1982 WUN III 12; gw. *polixno/polixto*, -na // -ta, *polixnoski/polixtoski*. — Pierwotnie zapewne *Polikno*; etymologię zob. *Polichna*. W wyniku powikłania zjawisk morfologicznych z fonetycznymi oraz wskutek wtórnej derywacji zmieniały się postaci nazwy: *Polikno* > *Polikto* > *Polichno*, w XVI w. też n. *Polików*, *Poliktów*, z suf. -ów. Lit.: SHGŁęcz II 47; Smoczyński, Onom XXIII 70–1, 80, 82, 92–3. IN

Polichno (2a), dziś *Nowe Polichno* i *Stare Polichno*, dwie wsi, gorz., gm. Santok, 12 i 16 km na wsch. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Pollichno* (1251)1364 CdB A XXIV 75, fals.; *Poleichen*, *Polepich*, *Pollicho* (1251)1364 PU I 651, fals.; *Policzko*, *Policko* 1271 KW I 415; *Polykno* 1531 SHGNM(Recking 147); *Polikno* 1559 Koz V 177; *Bollichenow* 1566 SHGNM(Regesta III 399); *Polichenow* 1571, *Polichenow* 1608 SHGNM(EickstedtB 233); de *Polihna* 1615 Koz III 61; polnisch Dorff alss *Pohlichen* 1642 SHGNM(Bickerich 42); *Pollychener Holländer* 1712 SHGNM(Kunstdenkmaler VII/3, 118); *Pollychen*, *Pollychener Holländer* 1822 MpUMbl 1705; *Polly-*

chen (*Ladestelle*) — *Polichno*, -na, *policheński*, *Pollychen* — *Stare Polichno*, -ego -na, *staropolichieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pollychener Holländer* — *Nowe Polichno*, -ego -na, *nowopolichieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowe Polichno*, *Stare Polichno*, -ego -na 1981, 1982 WUN II 574, III 318. — Dawniej n. *Polichno*, zmieniona jako *Pollychen*; etymologię zob. *Polichna*. Okresowo n. rozszerzona za pomocą suf. -ów, także w postaci *Policko*. W n. zestawionych człony odróżniające od niem. *Holländer* 'osada holenderska', współczesne od przym. *stary*, *nowy*. Lit.: Smoczyński, Onom XXIII 67–93. BCz

Polichno (3), wś, kiel., gm. Chęciny, 5 km na płn.-zach. od Chęciny: *Polikno* (1431)XVI ZDM V 324; *Polikno* (1440)1582–83 ZDM V 420; *Polikno* 1508 SHGSd(ASK 6, 13v); *Polikno* 1511/12 VisitGn 369; *Polynko* (!) 1511–23 ŁLB I 565; *Polikno* 1540 Matr IV/3, nr 20269; *Polykno* 1564–65 Lusand 283; *Polikno Miejskie* alias *Przedmieście* 1660–64 Lusand I 62; *Polikno* 1673 ŻDz XV 57a; *Polichno* 1783–84 RejKor 104; *Polichno* ... wieś ma tytuł *Przedmieście Chęcińskie* 1789 Lusand I 169; *Polichno* 1827 Tabella II 105; *Polichno* 1887 SG VIII 590; *Polichno* 1921 Sk III 37; *Polichno*, -na, *polichnowski* 1966 UN 23, 17; gw. *polixno*, -na, *polixnoski*. — Dawniej n. *Polikno*; etymologię zob. *Polichna*. Okresowo n. zestawiona *Polikno Miejskie*, z członem odróżniającym od przym. *miejski*. Oboczna n. wsi *Przedmieście/Przedmieście Chęcińskie*, od ap. *przedmieście*, z członem odróżniającym od n. m. *Chęciny*. Lit.: Rospond, -bšk- 210–1, 311; KopKiel 117; KSand 158; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 70. IN

Polichno (4), wś, kiel., gm. Michałów, 12,5 km na pld.-zach. od Pińczowa: *Polikno* 1447 KMłp IV 462; *Polikno* 1529 LR 3; *Polichno* 1662 ŻDz XV 52a; *Polichno* 1787 Spis 376; *Polichno* 1791 MpPerSd; *Polichno* 1827 Tabella II 105; *Polichno* 1887 SG VIII 590; *Polichno* 1921 Sk III 103; *Polichno*, -na, *polichnowski* 1969 UN 29, 12. Lit.: KopKiel 117; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 70. IN

Polichno (5), wś, koniń., gm. Władysławów, 8,5 km na płn. od Turku: w *Poliknie* 1448 SHG-KI(PG 3, 31v); de *Polikno* 1454 BCh 93; *Polykno* 1492 Koz V 177; *Polykno* 1511–23 ŁLB I 268; *Polikno* 1579 ŻDz XII 236; *Polikno* 1674

Polichno

MKl(ASK 74, 165); *Polichno* 1783–84 RejKor 55; *Polichno* 1802–03 MpGillyPr; *Polichno* 1827 Tabella II 105; *Polichna* al. *Żdżarki* 1887 SG VIII 589; *Polichno* 1921 Sk II 39; *Polichno*, -na 1982 WUN II 12; gw. *połixno*, -na, *połixnoski*. — Oboczna n. *Żdżarki*, od ap. *żdżar* 'las wytrzebiony pożarem' SEBr 662, z suf. -ki. Lit.: Smoczyński, Onom XXIII 67–93. ZZ

Polichno (6), dziś *Polichno*, *Polichno-Budy*, dwie wsi, *Polichno Duże* i *Polichno Małe*, dwie cz. Polichna, dawniej wsi, piotr., gm. Wolbórz, 10 km na pń.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Polikno* (1362)XVII Kuj 255; *Polikno* 1552 ŻDz XIII 268; *Polichno* 1791 MpPerSd; *Polichno* 1827 Tabella II 105; *Polichno*, kol. i os. karcz. 1887 SG VIII 589–90; *Polichno*, wś 1921 Sk II 68; *Polichno*, wś 1933 SkBy 1340; *Polichno*, *Polichno-Budy*, *Polichno Małe* 1961 Mp-25 (Piotrków Trybunalski); *Polichno-Budy*, *Polichno Duże*, *Polichno Małe*, trzy wsi 1967 SM 896; *Polichno*, -na, *polichnowski*, wś, *Polichno-Budy*, -na-Bud, cz. wsi, *Polichno Duże*, -na -żego, *Polichno Małe*, -na -lego, cz. wsi 1974 UN 46, 51; *Polichno*, -na, *Polichno-Budy*, -na-Bud, *Polichno Duże*, -na -żego, *Polichno Małe*, -na -lego 1982 WUN III 12. — Człony drugie w n. zestawionych od ap. *buda*, w l. mn., zob. *Buda* (1), oraz od przym. *duży*, *mały*. Lit.: SHGŁęcz II 46; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 68. EB

Polichno (7), wś notowana do 1967 r., rad., gm. Jasieniec, współcześnie śladem po n. wsi jest pole *Polichno* w Warpęsach, 8 km na pń.-wsch. od Grójca: *Polykno* 1474 SHGMz(MK 5, 174v); *Polikno Varpasz* 1540 Czer 14 dod.; *Polikno Warpes* 1576 ŻDz XVI 232; *Polichno* 1783 MpPerMz; *Polichno* 1827 Tabella II 105; *Polichno* 1839 MpKwat IV 4; *Polichno*, folw. 1887 SG VIII 589; *Polichno*, folw. 1902 Przew II 86; *Polichno*, wś 1933 SkBy 1340; *Polichno* 1967 SM 896. — W XVI w. n. *Polikno-Warpes*; człón drugi od n. os. *Warpes*, por. z tej wsi *Jacobus Warpes* 1576 ŻDz XVI 232. Do n. os. por. *warpa* 'samodział', *warpać* 'łatać' SEBr 602. Obecnie *Polichno*, pole 1971 UN 127, 18. Lit.: Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 80; KopRad 214–5. UB

Polichno zob. **Polichna**, **Polichnowo** (1), **Policzyna**

Polichno-Budy zob. **Polichno** (6)

Polichno Duże zob. **Polichno** (6)

Polichno Hauland zob. **Polichnowo** (1)

Polichno Holendry zob. **Polichnowo** (1)

Polichno Małe zob. **Polichno** (6)

Polichnowo (1), cz. wsi Polichno, dawniej wś, bydż., gm. Nakło nad Notecią: *Polichno holendry* 1887 SG VIII 590; *Polichno* 1902 MycPn 223; *Polichnowo*, niem. *Polichno Hauland*, wś 1921 Sk X 122, 152; *Polichnowo*, wś 1933 SkBy 1340; *Polichnowo*, przys. 1967 SM 896; *Polichnowo*, -wa 1972 UN 190, 19. — Dawniej n. *Polichno Holendry*; człón pierwszy ponowiony z n. wsi *Polichno* (1), drugi od ap. osadniczego *holendry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa zniemczona jako *Polichno Hauland*. Nazwa *Polichnowo*, na wzór licznych n. m. z suf. -owo, zaproponowana przez S. Kozierowskiego zamiast dawniej n. *Polichno Holendry*. Lit.: Koz V 613; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. ZZ

Polichnowo (2), wś, włóc., gm. Szpetal Górny, 13 km na pń.-zach. od Włocławka: *Nicolao de Polichnow* 1414 Cruc III 204; *Polychnowo* 1564 ŻDz XII 332; *Polichnowo* 1598 Vlad XXI 134; *Polichnowo* 1783–84 RejKor 836; *Polichnowo* 1784 MpPerPł; *Polichnowo* 1789 Borucki 53; *Polichnowo* 1825 Gawarecki 153; *Polichnowo* 1827 Tabella II 105; *Polichnowo* 1839 MpKwat II 2; *Polichnowo* 1887 SG VIII 590; *Polichnowo* 1921 Sk I 58; *Polichnowo* 1952 UW 52; *Polichnowo*, -wa, *polichnowski* 1972 UN 180, 7; gw. *połixnowo*, *połixnoske*. — Może od potwierdzonego tylko w n. m. ap. **polichno* 'teren równinny', z suf. -owo, zob. *Polichna*. Zapisy poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. Lit. Koz VII 32; Nieckula, -ov- 159; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. KZ

Polichto zob. **Polichno** (2)

Polichy, wś, tarn., gm. Gromnik, 22,5 km na pń.-zach. od Tarnowa: *Policta* (1385)1387 ZDM I 223; *Polythka*, *Polithka* 1470–80 DB I 177, II 276; *Polithna* (!) 1497 SHGSd(CB 4, 135); *Polycti* 1508 SHGSd(kartoteka); *Policti* 1524 Matr IV/1, nr 4397; *Polykthi* 1529 LR 100; *Polikta* 1581 ŻDz XIV 145; *Politka* 1629 RPobKr 225; *Polichy*, dawniej n. *Polikta*, wś 1887 SG VIII 590; *Polichy*, przys. 1921 Sk XII 36; *Polichy*, przys. 1933 SkBy 1340; *Polichy*, -licht, *polichteki* 1964 UN 15, 37. — Nazwa zapewne od ap.

**polikto* 'pólko', w formie pluralnej; etymologię zob. *Polichna*. Na drodze asymilacji nastąpiła zmiana *Polikta* > *Polichty* (-kt- > -χt-) oraz zmiana paradygmatu nazwy. W. Lubaś uważa za pierwotną formę *Politka* i wywodzi ją od n. os. *Polit* SSNO IV 310 (: *Hipolit*), z suf. -ka. Lit.: SEBań II 687; LKrak 117. IV

Polickie Góry zob. **Policko-Góry**

Policko (1), wś, gorz., gm. Pszczew, 8 km na wsch. od Międzyrzecza: *Policzko, Policko* (1278) XVII KW I 415; de *Policzsko* 1405 KZPozn nr 2368; *Polniczsko* (!) 1413 SHGPn III 723; *Policze* (!) (1424)1466 KW VIII 297; *Polyczsko* 1425 SHGPn III 723; *Policzko* 1462 SHGPn(PG 6, 96v); *Policzsko* 1510 NKs 176; *Policzko* 1580 ŻDz XII 28; *Policzko* 1619, *Politzko* 1789 PPOzn (Tab 1, 10 i 6, 295v); *Policko*, niem. *Politzig* 1887 SG VIII 590; *Policko*, niem. *Politzig* 1902 MycPn 88; *Politzig* — *Policko, -ka, policki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Policko, -ka* 1982 WUN III 12. — Być może od ap. **polica* 'rozległe pole' lub **polik* 'małe pole, pólko', z suf. -sko. A. Bańkowski rekonstruuje jako podstawę nazwy ap. **policzko* 'pólko' SEBań II 687; zob. też *Polichna*. Lit.: SHGPn III 723–7; PPOzn 233–4; Rospond, -*bsk*- 210–1; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. ZZ

Policko (2), wś, koniń., gm. Łądek, 4,5 km na płn.-zach. od Zagórowa: *Policko* (1186)XVIII, *Policsco* 1232, *Policzko* (1282)1298 KW I 33, 122, 483; *Policzsko* 1334 KW II 464; *Polyczsko* 1507 SHGKI(ASK 11, 4); *Pvlyczko* 1535 SHGKI (ASK 12, 454); *Policzko* 1578 ŻDz XII 199; *Policko* 1674 MKI(ASK 74, 178); *Policko* 1887 SG VIII 590; *Policko* 1921 Sk II 107; *Policko, -ka* 1982 WUN III 12; gw. *policko, -ka, policki*. Lit.: Rospond, -*bsk*- 210–1, 302–3. ZZ

Policko-Góry, os., dawniej wś, koniń., gm. Łądek, 5 km na płn.-wsch. od Zagórowa: *Góry Słupcekie* lub *Starawieś*, folw. 1881 SG II 726; *Polickie Góry*, wś 1921 Sk II 107; *Polickie Góry*, wś 1933 SkBy 1340; *Polickie Góry* 1961 Mp-25(Słupca); *Polickie Góry*, wś 1967 SM 896; *Policko-Góry, -ka Gór* 1982 WUN III 12; gw. *p^holicke gury, -kix-ruf*. — Dawna n. zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Słupca*, później od n. m. *Policko* (2). Współcześnie zmiana w zestawieniu o członach równo-

rzędnych. Oboczna n. *Stara Wieś* od wyrażenia apelatywnego *stara wieś*. ZZ

Policko zob. **Police** (3), **Polichno** (2a), **Policzko**

Policzka zob. **Policzyna**

Policzko, wś, piotr., gm. Przedbórz, 6 km na pld.-wsch. od Przedborza: *Policzsko* 1399 Hb 96, nr 22; *Policzko* 1420 SHGSd(kartoteka); *Policzsko, Polyczko* 1511–23 LLB I 555, 616; villae *Polyczko* 1528 Matr IV/2, nr 15477; *Policzsko* 1540 ŻDz XV 572; *Policzko* 1564–65 Lusand 336; *Policzko* 1573 ŻDz XIV 275; *Policzko* 1660–64 Lusand II 65; *Policzko* 1783–84 RejKor 68; *Policzko* 1789 Lusand I 98; *Policzko* 1827 Tabella II 105; *Policzko* 1887 SG VIII 591; *Policzko* 1921 Sk III 49; *Policzko* a. *Policko* 1926 Koz VII 32; *Policzko* 1933 SkBy 1340; *Policzko, -ka, policki* 1966 UN 24, 48; gw. *policko, -ka*. — Dawniej n. *Policzsko*, o etymologii jak *Policko* (1). Forma *Policzko* wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -*czsk*- > -*czk*-. Lit.: Koz VII 32; KSand 158; Rospond, -*bsk*- 211; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 89; BańMorf 41, 135. IV

Policzko zob. **Policko** (1, 2)

Policzko-Brzostek zob. **Brzostek** (3)

Policzko-Gaj zob. **Gaj** (15)

Policzna (1), wś, biały., gm. Kleszczele, 18,5 km na pld.-zach. od Hajnówki: z *Policznej*, z *Policznej* (!) 1639, *Policzna* 1786 Kond 162–3; *Policzna* 1887 SG VIII 591; *Policzna, -nej* 1982 WUN III 12; gw. *polična, -oiji, poličanski*. — Od ap. **polik*, z suf. -na (< **ōna*); o etymologii zob. *Polichna*. Wieś leży nad rzeką *Policzną*, por. na *Poloncznie* 1515 Hed 294; *Policzna* (XVI–XVIII)1939 HE X 127, może więc pierwotna była n. w. Lit.: Kond 162–3; Borek, -*bn*- 187; Bilut, HE X 127–8; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. EB

Policzna (2), wś, rad., gm. Policzna, 10,5 km na płn. od Zwolenia: in *Policzno* 1444 ZDM VIII 279; *Polyczna, Policzna* 1470–80 DB I 307, III 261; *Polyczna* 1508 ŻDz XV 471; *Polyczna* 1529 LR 390; *Polychna* 1564–65 Lusand 194; *Policzna* 1569 ŻDz XIV 319; ze wsiami ... *Policzną* 1660–64 Lusand I 150; *Policzna* 1787 Spis 418; *Policzna* 1827 Tabella II 105; *Policzna* 1887 SG VIII 591; *Policzna* 1952 UW 119; *Policzna, -ny, policki* 1970 UN 36, 14; gw. *policno, -ny, policki*. Lit.: KopRad 437–8; KSand 158; RospSEMig 298; Borek, -*bn*-

Policzna

187; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 90. *IN*

Policzna zob. Policzyna

Policzyna, wś, lub., gm. Krzczonów, 19 km na wsch. od Bychawy: de *Polychno* 1453 SHGLu IV 110; *Żukow* seu *Policzka* 1650 ŻDz XIV 354; *Policzna* 1748 WPar 317; *Policzyna* 1781–82 WPar 96; *Policzyna* 1786 MpPerLu; *Policzka* 1787 Spis 451; *Policzyna* 1800 WPar 171; *Policzyna* 1827 Tabella II 105; *Policzyna* 1887 SG VIII 594; *Policzyna* 1921 Sk IV 64; *Policzyna*, -ny, *policki* 1967 UN 107, 16. — Dawniej n. *Polichno*; o etymologii zob. *Polichna*. Później *Policzna*, *Policzka*, a wreszcie *Policzyna*, na wzór n. m. z suf. -izna. Oboczna n. *Żuków* ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Żuków* (4). Lit.: SHGLu IV 110; KosLu 70; Safarewiczowa, -izna 47; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. *IN*

Polik (1), wś, płoc., gm. Rościszewo, 11 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Polik* 1400 SHGPł 242; *Polikowo* 1415 Płoń nr 2558; *Polik* 1578 ŻDz XVI 39; *Polik* 1784 MpPerPł; *Polik* 1827 Tabella II 105; *Polik* 1887 SG VIII 594; *Polik* 1921 Sk I 172; *Polik*, -ka 1982 WUN III 12. — Od ap. **polik*; etymologię zob. *Polichna*. Okresowo n. *Polikowo*, z suf. -owo. K. Zierhoffer łączy n. z n. os. *Polik* (: *Polikarp*) RymSEN II 272. Lit.: SHGPł 242; ZMaz 302; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. *UW*

Polik (2), wś, siedl., gm. Maciejowice, 8 km na płd. od Łaskarzewa: ad granicies villarum *Polyco* (1430)1506 ZDM VII 305; villarum *Polico* 1430 Matr III supl. nr 112; *Polik* 1470–80 DB III 179; *Polyk* 1508 ŻDz XV 477; *Polik* 1529 LR 28; *Polyk* 1564–65 Lusand 201; *Polik* 1569 ŻDz XIV 334; *Polik* 1787 Spis 422; *Polik* 1827 Tabella II 105; *Polik* 1887 SG VIII 594; *Polik* 1952 UW 7; *Polik*, -ka, *policki* 1971 UN 124, 13. Lit.: KStęż 98; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 76. *IN*

Polik (3), wś, skiern., gm. Brzeziny, 4,5 km na płn.-zach. od Brzezin: *Poliko*, *Polico* 1399, *Poliko* 1418 Łęcz II nr 2055, 2083, 3208; *Polyk* 1511–23 ŁLB II 399; *Polik* 1576 ŻDz XIII 93; *Polik* 1793 MpPerŁęcz; *Polik* 1827 Tabella II 105; *Polik* 1887 SG VIII 594; *Polik*, wś 1921 Sk II 8; *Polik*, -ka, *polikowski* 1974 UN 40, 13. Lit.: SHGŁęcz II 47; Smoczyński, Onom XXIII 67–93, tu 76–7. *EB*

Polikarcice zob. Polekarcice

Polikno, wś zaginiona, leżała w sąsiedztwie wsi Gielczew, Siedliszczki i Makarewice, był

może wchłonięta przez mto Piaski, lub.: dobra w Gielczwi, Woli Gielczewskiej, *Poliknie* i Makarewicach 1494, *Polikno* 1496 SHGLu IV 110. — Od ap. **polik*, z suf. -no; o etymologii zob. *Polichna*. Lit.: SHGLu IV 110; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. *IN*

Polikno zob. **Polichno** (1, 2, 2a, 3, 4, 5, 6, 7), **Polków-Mroccki**, **Polków-Sagały**

Polikno Miejskie zob. **Polichno** (3)

Polikno-Warpęś zob. **Polichno** (7)

Poliko zob. **Polik** (2, 3)

Polikowicy, wś zaginiona, leżała w pow. sandomierskim, w par. Włostów: *Policouici* 1191 KMłp I 5; *Policouici* 1470–80 DB I 402. — Od n. os. *Polik*, z suf. -owicy (pierwotnie antropim zbiorowy). Lit.: KSand 158. *IN*

Polikowo zob. **Polik** (1), **Polkowo** (2), **Polków** (2), **Polków-Sagały**

Polikowo Daćbogi zob. **Daćbogi-Polków**

Polikowo-Oszczерze zob. **Oszczерze**

Polikowo-Piotrowice zob. **Piotrowice** (13a)

Polikowo-Pobratymy zob. **Pobratymy**

Polikowo-Wyrzyki, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Pobratymy*, siedl., gm. Grębków: in *Wyrzyki* 1476 KkM 270; *Polikowo* alias *Wyrzyki* 1511 SHGMz(MK 32, 101); *Polikowo Wyrzyki* 1563 ŻDz XVI 415. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Polków-Sagały*, człon drugi od n. os. *Wyrzyk*, w l. mn., por. Nicolaus et Petrus *Wyrzykowie* de Polykowo 1476 KkM 270; n. os. pochodzenia pruskiego, por. *Wyriko*, *Wyrike* TAP 118. Wieś zanikła w połowie XVII w. Lit.: ZMaz 384–5; GórnRWłkp 133–4. *UB*

Polikowskie Budy, dziś zapewne *Budki Brzezińskie*, cz. mta Brzeziny, dawniej wś, skiern., gm. Brzeziny: *Polikowskie Budy*, kol. 1887 SG VIII 595; *Budy Polik*, wś 1901 Przew I 73; *Polikowskie Budy*, wś 1921 Sk II 8. — Nazwa zestawiona *Polikowskie Budy*; człon pierwszy od n. wsi *Polik* (3), w formie przymiotnika, człon drugi od ap. *buda*, w l. mn., zob. *Buda* (1). *EB*

Polików zob. **Polichno** (2), **Polkowo** (2), **Polków** (2)

Poliksy, wś, elbl., gm. Dzierzgoń, 5 km na płn.-zach. od Dzierzgonia: *Koitelauken* 1308 Ger 68; *Koitelauken* in campo Koite 1338 Błażenie II 376; *Poleyzen* 1339 Ger 129 (tu?); *Koytelawken* ader *Poleytz*, *Woyseten*, *Koythelauken* ok. 1400

Blažienė II 376–7; *Koitelaunken* 1389, *Kothelauken*, *Woysethen* vel *Polex* 1398, *Kothelauken* vel *Polex*, *Woysethen* 1400 Sm III 49, 48, 6; *Poleycz* ok. 1400 Ger 129 (tu?); *Polex* 1407, *Koytelawken* adir *Poleytz*, *Woysethen* 1408 Sm III 48; *Pollexen* 1409 MTB 541; *Polckes* 1437 GZ 34; *Polix* 1526 Matr IV/1, nr 5015; *Polix* 1582 ŻDz XXIII 71; *Poliscy* 1647 Font IV 134; *Polixy* 1682 Font V 52; *Polien* 1772/73 HAPr IV 630; *Polien* 1789 Goldb II 186; *Polixen* 1796–1802 MpSchröt X; *Pollixen* — *Polixy* 1879 KęfN 116; *Poliksy*, niem. *Polixen* 1887 SG VIII 595; *Polixen* — *Poliksy*, *-ks*, *poliksiański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Poliksy*, *-liks* 1982 WUN III 12, gw. *poliksi*, *-liks*, *poliksiki*. — Nazwa wsi ulegała zmianom. Dawna n. prus. **Koitelauks*, z członem **lauks* ‘pole’, od n. os. **Koitis*, por. *Koyte* TAP 47 (: **koit-*, **kait-*, hipokoristikum od im. dwuczłonowych typu *Tule-koyte*, *Wisse-koyte*, por. lit. *kaišti* ‘nagrzewać się; czerwienić się’, stprus. *enkaiřitai* ‘kuszeni’ (pluralis) lub lit. *kaityti* : *keřti* ‘zmieniać (się)’ SESmocz 244–5, 270). W członie poświadczone pomeziańskie dialektalne przejście *-ai-* > *-oi-*. W zapisach niem. gniem. końcówka *-en* zamiast prus. *-s*. Kolejna n. prus. **Woiset-ai* od n. os. *Woysete*, *Waysete* TAP 113, 155, por. lit. n. os. *Vaiřa*, *Vaiřys* Lpvž II 1136–7, n. m. *Vaiřėtai*. Nazwa **Paleks*, od n. os. *Polex*, *Polexe* TAP 78, 147 (por. **pa-* ‘po, pod’ + **-lek-s-*; lit. *lėkti* ‘lecieć, bieć’ SESmocz 343–4 lub lit. n. os. *Lėkřas* Lpvž II 51, łot. n. os. *Leksis*, łot. ap. *lekšis* ‘czółenko w kołowrotku’). Nazwy *Woisiten* i *Poleyzen*, *Poleycz* G. Gerullis odnosi do odrębnych jednostek osadniczych. W substytucyjnych zapisach niem. *po-* zamiast prus. **pa-*, *i* : *e*, końcówka *-ø* : *-en* : *-es*. Nazwa *Poliksy* jest substytucją fonetyczno-fleksyjną n. niemieckiej. W tej postaci zatwierdzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 68, 129, 206; Toporov Prus III 158, IV 112–3, V 206, 208; Górnwicz, PMT IV 78, 120, 176; GórnRPom 131; Blažienė II 376–7. WK/RP

Polikta zob. **Polichty**

Polikto zob. **Polichno** (2)

Poliktów zob. **Polichno** (2)

Polikty zob. **Polichty**

Polimonie, wś, suwał., gm. Wiżajny, 21 km na pñ. od Suwałk: *Polemona* 1921 Sk V 84; *Palemonie* 1929 Mp-100(31–36); *Polemona*, wś 1933

SkBy 1338; *Polimonie* 1952 UW 171; *Palemonie* 1963 Mp-25(Suwałki); *Polimonie*, *-ni* 1982 WUN III 12. — Początkowa n. *Polemona* ‘wieś Polemona’, od n. os. *Polemon* (: im. cerk. *Palamon*). Por. jednak lit. n. os. *Pālimas* Lpvž II 380 (brus. *Палим* < *Анолим*), n. m. *Pāliminė*, n. w. *Pōlymas*, *Polymėlis* (: *pōlymas* ‘miejsce nisko położone, podmokłe, grząskie bagno; duża powierzchnia lasu a. pola’ SESmocz 477), z suf. *-onė*, spolonizowanym jako *-onie*. Następnie n. *Polimonie*, z regularnym przejściem *-e-* > *-i-* przed spółgłoską *m*. EB

Polinieć zob. **Palenieć**

Polinów, wś, biał., gm. Janów Podlaski, 14 km na pñ.-wsch. od Białej Podlaskiej: *Polinowo*, folw. 1839 MpKwat VI 7; *Polinów*, folw. 1887 SG VIII 595; *Polinów*, wś 1921 Sk IV 47; *Polinów* 1933 SkBy 1341; *Polinów* 1952 UW 132; *Polinów*, *-nowa*, *polinowski* 1966 UN 105, 19. — Od n. os. *Polin* (: *Apoloniusz*) lub *Polina* (: *Apolonia*), z suf. *-owo*, *-ów*. Folwark prawdopodobnie istniał już w XVI w., por. Folwark KJM *Łosicki* 1576 Lupodl 80 (tu?). EB

Polischlebe zob. **Póchlebe**

Politalice zob. **Politanice**

Politanice, cz. Bełchatowa, dawniej wś, piotr.: de *Palutalicz* 1393, *Polutalicze* 1398 SHGŁęc II 47; *Politalicze* 1511, *Polutalice* 1518 ŻDz XIII 197; *Polythalycze*, *Polithalycze* 1511–23 ŁLB I 458, 459; *Politalicze* 1552 ŻDz XIII 260; *Politanice* 1791 MpPerSd; *Politalice* 1827 Tabella II 105; *Politanice* 1887 SG VIII 595; *Politanice* 1921 Sk II 68; *Politanice*, *-nic*, *politanicki*, wś 1972 UN 39, 6; *Politanice*, *-nic* 1982 WUN III 12; gw. *politańice*, *-ńic*, *politański*. — Początkowo **Polutalice*, **Politalice*, od n. os. **Polutalal*/**Politala*, por. *Polit*, *Politaj* (< *Hipolit*) RymSEN I 307, z suf. *-ice*. Następnie *Politanice*, wskutek dysymilacji spółgłosek *l-l* > *l-n*. Lit.: SHGŁęc II 47. EB

Politka zob. **Polichty**

Politna zob. **Polichty**

Politów, wś, rad., gm. Borkowice, 8,5 km na pñd.-wsch. od Przysuchy: *Poluthow* 1470–80 DB II 517; *Polythow* 1508 ŻDz XV 474; *Poluthow*, *Polytow* 1529 LR 26, 419; *Polythow* 1564–65 Lu-sand 193; *Polithow* 1569 ŻDz XIV 315; *Politow* 1783–84 RejKor 329; *Politow* 1787 Spis 406; *Po-*

Politówka

litów 1827 Tabella II 105; *Politów* 1887 SG VIII 596; *Politów* 1921 Sk III 43; *Politów, -towa, politowski* 1970 UN 30, 9. — Dawniej n. *Polutów*, od n. os. **Polut*, z suf. *-ów*; wtórnie *Politów* ze zmianą *lu > li*, wspartą analogią do n. os. *Polit* SSNO IV 310. Lit.: KopRad 331–2; KSand 158; Nieckula, *-ov-* 159. IV

Politówka, kol., dawniej wś, chełm., gm. Leśniowice, 18 km na pld. od Chełma: *Politówka* 1888 SG IX 505; *Politówka* 1921 Sk IV 13; *Politówka*, wś 1933 SkBy 1341; *Politówka* 1952 UW 134; *Politówka*, wś 1967 SM 901; *Politówka, -ki*, cz. Majdanu Leśniowskiego 1970 UN 108, 12; *Politówka, -ki* 1982 WUN III 12; gw. *poliŭtufka, -ki, poliŭtoski*. — Od n. os. *Polit*, z suf. *-ówka*. BCz

Politz zob. **Police** (4, 5)

Politzig zob. **Policko** (1)

Polixen zob. **Poliksiy**

Polizchleby zob. **Pólchleb**

Polkajmy, wś, olszt., gm. Jeziorany, 11 km na pln. od Jezioran: ville *Pulkaym ... Pulkayn* 1354 PrUr V 149; *Pollekaymen* 1376 Ger 129; *Polkaym* (1378) MWrm V 40; *Polkoym, Polkaym* 1405 Ger 129; *Polkaim* 1615 RŁWrm 275; *Polkaim* 1656 Kolberg 278; *Polkeim* 1688 Birch 224; *Polkeim* 1755 MpEnd; *Pollkeim* 1789 Goldb I 175; *Polkeim* 1820 Wald 159; *Pollkeim* 1887 SG VIII 598; *Polkeim* — *Polkajny* 1946 Ley I 98; *Polkeim* — *Polkajny, -ajm, polkajmski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polkajny, -kajn* 1982 WUN III 13. — Nazwa genetycznie prus. **Pōl-kaimis*, por. prus. *poalis* (*pōlis*) ‘gołąb’, też lit. *puliūkas, pulytis* ‘kurczę’ i prus. **kaimis* ‘wies’. W substytucji niem. wahanie *-kaim* : *-kain* : *-keim*; w n. pol. może adideacja do ap. *pole*. A. Pospiszylowa za G. Gerullisem łączy n. z lit. *pułkas* ‘gromada, tłum’. Nazwę *Polkajmy* zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 129; PospWrm 123; PrzybBalt 222. RP

Polkajny, wś, olszt., gm. Miłakowo, 2,5 km na pln.-wsch. od Miłakowa: *Pulkaym* 1402–08 GermerSied 301; *Polkayn* 1411–19, *Polkaym* 1422 Ger 129; *Polkayn* 1445–49, *Polkaym* 1426–51, *Polkeym* 1531, *Polckayn* 1539, *Polkaymen* 1543, *Polkeine*, Kulmisches Df 1579, *Polkeinen, Polckheim* 1600 GermerSied 302; *Polkehnen* 1789 Goldb I 166; *Polkehnen* 1796–1803 MpSchröt X; *Pollkehnen* 1887 SG VIII 598; *Polkehnen, Polkayn* — *Pólko-Moraŭskie* 1946 Ley I 49; *Pol-*

kehnen — *Polkajny, -jn, polkajński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polkajny, -kajn* 1982 WUN III 13. — Etymologia jak n. *Polkajny*; G. Gerullis widzi w n. prus. **pūlka* < pol. *pólko* ‘małe pole’, dlatego pojawia się n. *Pólko-Moraŭskie*. W substytucyjnych zapisach niem. dominują formy oddające prus. suf. *-ain-*, z wtórnym dostosowaniem do n. z *-kaim-*. Po 1945 r. ustalono postać *Polkajny*. Lit.: Ger 129; PrzybBalt 223. RP

Polkau zob. **Bolkowice**

Polkayn zob. **Polkajny**

Polke zob. **Bolkowice**

Polkehnen zob. **Polkajny**

Polkeim zob. **Polkajny**

Polken zob. **Pólko** (10)

Polkendorf zob. **Wojczyce**

Polkewicz zob. **Pulkowice**

Polki (1), cz. wsi Karwowo-Wszebory, dawniej wś, łomż., gm. Jedwabne: *Polkowo* 1416 SHGMz (MK 3, 112v); *Polkowo* 1435 HMil 83; *Polkowo* 1511 ZHer nr 897; *Polkowo* 1577 ŻDz XVI 358; *Karwowo-Polki* 1783 MpPerMz; *Karwowo-Polki* 1882 SG III 892; *Polki* 1887 SG VIII 596; *Polki*, wś 1967 SM 896; *Polki, -lek* 1982 WUN III 13. — Od n. os. (*Polek*) *Polko* SSNO IV 309 (od podstawy *polk-*, por. im. *Polikarp, Apoloniusz*), z suf. *-owo*, wtórnie wyrównanie do n. m. w formie pluralnej. Od XVIII w. n. zestawiona *Karwowo-Polki*; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Karwowo-Wszebory*. Lit.: BrodzWizn 220; ZMaz 207, 302–3. UB

Polki (2), cz. wsi Rzepiski, dawniej wś, suwał., gm. Augustów: *Polki* 1827 Tabella II 105; *Polki* 1877 Zin II 68; *Polki*, wś 1887 SG VIII 596; *Polki* 1921 Sk V 4; *Polki*, wś 1967 SM 896; *Polki, -lek* 1982 WUN III 13. — Od n. os. (*Polek*) *Polko*, w formie pluralnej. EB

Polki-Teklin, wś, łomż., gm. Zambrów, 7 km na pln.-zach. od Zambrowa: *Pulki* 1839 MpKwat V 2; *Polki* 1887 SG VIII 596; *Polki* 1967 SM 896; *Polki-Teklin, -lek-na* 1982 WUN III 13. — Współcześnie n. zestawiona; człon drugi od im. *Tekla*, z suf. *-in*. UB

Polko zob. **Pólko** (1a)

Polkowice, dziś *Polkowice*, mto, i *Polkowice Dolne*, wś, legn., gm. Polkowice, 2 km na zach. od Polkowic: *Polchowiz* 1253 Reg nr 826; *Polkowicz* 1291 SUr VI 15; *Polcowitz* ok. 1300

CdSil XIV 157; *Polcowicz* 1331 CdSil XXVIII 19; *Polkewicz* 1332 Reg nr 5122; *Polkewitz* 1335, *Polkewicz* 1366, in der sedes *Pulkoviczensis* ... in *Pulkovicz* 1376, *Polkewicz* 1406 Ng 236; *Pulkewicz* 1423 CdSil XXIV 72; *Polkwitz* 1432 Ng 236; *Polkewitz* 1467 CdSil XXVIII 113; *Polkowitz inferiori*, *Polkowitz Superiori*, *Polwicensis* 1580 J III 2, 23; *Polckhwicz* 1594 CdSil XXXII 70; *Nieder Polckwitz*, *Polckwitz* 1670, *Nieder Polckwitz* 1687/88 J III 47, 359; *Nieder Polckwitz*, *Polckwitz* 1791 Z X 282, 241; *Polkwitz*, *Nieder*, wś 1830 Kn 583; *Polkwitz Nieder* 1845 K 502; *Polkvice*, właśc. *Bolkowice*, niem. *Polkwitz*, dok. *Bolkowitz*, *Bolkwitz*, *Pulkwitz* 1887 SG VIII 598; *Polkowice*, *Bolkowice* 1900 Myc 17, 77; *Sandhofen*, *Polkowice Dolne* 1941 Wrzosek 29; *Heerwegen Polkowice*, -ic, *polkowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sandhofen* — *Polkowice Dolne*, -ic -ych, *polkowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Polkowice*, mto 1966 DzU nr 47, poz. 294; *Polkowice*, -wic, *Polkowice Dolne*, -wic -nych 1982 WUN III 13. — Od n. os. (*Polek*) *Polko*, z suf. -owice. Nazwę zmieniono jako *Polckwitz*, *Nieder Polckwitz*. Niewykluczone, że dawniej brzmiała *Bolkowice*, od n. os. *Bolek*, a pod wpływem j. niem. nastąpiło pomieszanie b : p, stąd *Polkowice*. Nazwy niem. *Heerwegen* i *Sandhofen* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polkowice* i *Polkowice Dolne*. Lit.: SNGŚI X 122; RymNmiast 189; RospSEMig 298–9. JCh

Polkowice zob. **Bolkowice**, **Polkowskie**

Polkowicy zob. **Bielowice** (1)

Polkowiczki, przys., dawniej wś, ziel., gm. Szprotawa, 2 km na płd.-zach. od Szprotawy: *Polekwitz* 1670 J III 61, 437; *Polckwitz* 1679 J III 227; *Klein Polkwitz* 1791 Z X 463; *Polkwitz*, *Klein*, wś 1830 Kn 583; *Polkwitz Klein*, wś 1887 SG VIII 598; *Klein Polkwitz* 1941 SOV 183; *Klein Polkwitz* — *Polkowiczki*, -czek, *polkowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Polkowiczki* — *Klein Polkwitz*, wś 1951 Rosp 249; *Polkowiczki*, -czek 1982 WUN III 13. — Dawna n. niem. *Polkwitz*, z członem *Klein*, dla odróżnienia od n. *Polkwitz*, dziś *Polkowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polkowiczki*. Lit.: SNGŚI X 122. JCh

Polkowo (1), wś, siedl., gm. Stoczek, 18 km na zach. od Kosowa Lackiego: *Polkowo* 1952 UW

42; *Polkowo*, -wa 1982 WUN III 13. — Od nazw. *Polek* RymNPol 218, z suf. -owo. UB

Polkowo (2), wś, suwal., gm. Sztabin, 13,5 km na płn.-zach. od Suchowoli: *Polkowa* 1639 SHGPd (MK 186, k. 120–120v); *Polikowo* (1661)1664 SHGPd(Lu 3, f. 35v); *Polkowo* 1673 SHGPd(MK 209, k. 666–667v); *Polkowo* 1744 SDV 147; *Polkowo* 1790 SHGPd(Tadym k. 304); *Polkowo* 1827 Tabella II 105; *Polkowo* 1887 SG VIII 598; *Polkowo* 1921 Sk V 2; *Polkowo*, -wa, *polkowski* 1972 UN 151, 32. — Nazwa ponowiona z n. lasu *Polików*, por. las albo grad *Polików* zwany (1564) *ŻDz XVII/2*, 38, ta od n. os. *Polik* (: *Polikarp*) RymSEN II 272, suf. -ów, -owo. Później n. *Polkowo*, okresowo *Polkowa*, z redukcją samogłoski -i- (zapewne pod wpływem n. os. *Polek*, *Polko*). EB

Polkowo zob. **Polki** (1)

Polkowo Daćbogi zob. **Daćbogi-Polków**

Polkowskie, wś, opol., gm. Domaszowice, 13 km na płn.-wsch. od Namysłowa: *Pulkewicz* (1362) K 502; *Polckwitz* 1743 SNGŚI X 122; *Polkwitz*, *Neu Polkwitz* 1795 Z XII 47; *Polkwitz*, *Alt*-, *Neu*-, dwie wsi 1830 Kn 583; *Polkwitz*, *Alt*- u. *Neu*-, *Polkowskie* 1845 K 502; *Polkowskie*, niem. *Polkwitz Alt* i *Neu* 1887 SG VIII 598; *Polkwitz*, *Ordenstal* 1941 Wrzosek 15; *Ordenstal* — *Polkowskie*, -ego, *polkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Polkowskie*, -kiego 1982 WUN III 13; gw. *půlk^oofsky*, -yg^o N 251. — Dawniej n. *Polkowice*, od n. os. (*Polek*) *Polko*, z suf. -owice, wtórnice *Polkowskie*, wyrównanie do n. m. z suf. -skie. Nazwę zmieniono jako *Polkwitz*, z członami odróżniającymi od przym. *alt* 'stary', *neu* 'nowy'. Nazwę niem. *Ordenstal* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polkowskie*. Lit.: SNGŚI X 122; BorGŚI 145. JCh

Polków (1), wś, sier., gm. Zduńska Wola, 6 km na płd.-zach. od Zduńskiej Woli: *Polcow* (1358)1416 KW III 769, supl.; *Polcowo* 1417 Koz VII 33; *Polkow* 1511 *ŻDz XIII* 194; *Polkow* 1511–23 *LLB I* 391; *Polkow* 1552 *ŻDz XIII* 244; *Polkow* 1564–65 *Luwłkp II* 15; *Polkow* 1628–32 *Luwłkp II* 84, 90; *Polkow* 1783–84 *RejKor* 86; *Polków* 1827 Tabella II 105; *Polków* 1887 SG VIII 597; *Polków* 1921 Sk II 105; *Polków*, -kowa, *polkowski* 1972 UN 50, 49. — Od n. os. (*Polek*),

Polków

Polko, z suf. -ów, -owo. Lit.: SHGŁęcz II 47; Nieckula, -ov- 159. EB

Polków (2), wś notowana do r. 1902, w gm. Młociny, w par. Wawrzyszew, włączona do Warszawy: *Polikow* (1367) KW III 303; *Polikowo* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 15); *Polykowo* (1453)1456 SHGMz(MK 4, 15); *Polikowo* 1500, 1530 Matr IV/3, nr 1220, supl.; *Polikow* 1580 ŻDz XVI 259; *Polkow* 1783 MpPerMz; *Pulków* 1827 Tabella II 126; *Pulkow* 1839 MpKwat IV 3; *Pólków* 1887 SG VIII 597; *Polków* 1902 SG XV/2, 483. — Od ap. **polik*, oznaczającego teren równinny, bez lasów i wysokich gór, nieuprawny pierwotnie (o etymologii zob. *Polichna*) lub od n. os. *Polik*, z suf. -owoll-ów. Formy *Polków*, *Pólków* nawiązują do ap. *polko*, *pólko*. Lit.: Smoczyński, Onom XXIII 80; Handke, Słownik nazewnictwa Warszawy, 1998, 167–8. UB

Polków zob. **Bolkowice**, **Daćbogi-Polków**

Polków-Daćbogi zob. **Daćbogi-Polków**

Polków-Mroczi, wś nieistniejąca, dziś zapewne *Polków-Sagały*, siedl., gm. Grębków: *Polikno* Magna, *Mroczi*, *Zalesie* 1563 ŻDz XVI 418; *Mroczi* 1839 MpKwat V 4; *Mroczi* 1885 SG VI 763; *Polków Mroczi* 1887 SG VIII 597. — Nazwa zestawiona *Polikno-Mroczi*; człon pierwszy zob. *Polków-Sagały*, człon drugi od n. os. *Mroczek* SSNO III 566, w l. mn. UB

Polków-Pobratymy zob. **Pobratymy**

Polków-Sagały, wś, siedl., gm. Grębków, 12 km na pñ.-wsch. od Kahuszyna: *Polikowo* (1414–25) 1456 SHGMz(MK 3, 49); *Polikowo* 1427 MkM I nr 498; utraque *Polykowo* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 50–50v); *Polikowo* 1492, 1524 SHGMz(MK 32, 207); *Polikno Magna* 1563 ŻDz XVI 418; *Polkow Wielki* v. *Sagały* 1783 MpPerMz; *Polkow sagały* 1783–84 RejKor 763; *Sagały Polkow* 1839 MpKwat V 4; *Pólków Sagały* 1887 SG VIII 597; *Polków-Sagały* 1967 SM 897; *Polków-Sagały*, -kova-lów 1982 WUN III 13. — Dawniej n. *Polikowo*, od ap. **polik*, z suf. -owo, też -no, -ów; o etymologii zob. *Polichna*. W XVI w. *Polikno Magna*, w XVIII *Polków Wielki*. Oboczna n. *Sagały* od n. os. *Sagala* Snazw VIII 258 (notowanej na Mazowszu), w l. mn. Do n. os. por. *sagi* 'nagi, goły' SW VI 6. *Polikowo* to n. tzw. okolicy szlacheckiej, na obszarze której od XV w. powstały wsie o n. zestawionych, z pierwszym czło-

nem wspólnym: *Polikowo-Daćbogi*, *Polikowo-Mroczi*, *Polikowo-Oszczarze*, *Polikowo Wielkie*, *Polikowo-Wyrzyki*, *Polikowo-Zalesie*. Lit.: Smoczyński, Onom XXIII 80. UB

Polkwitz zob. **Polkowice**, **Polkowiczki**, **Polkowskie**

Pollacksberg zob. **Smoldzięcino**

Polleicken zob. **Polejki**

Pollekaymen zob. **Polkajmy**

Pollemyn zob. **Połomino**

Pollenczyn zob. **Połączyno**

Pollenschin zob. **Połączyno**

Pollentschin zob. **Boleścín** (2)

Pollenzig zob. **Połęcko** (2)

Polno zob. **Połęcze** (1)

Pollnow zob. **Polanów** (1)

Pollogwitz zob. **Połałowice**

Pollwitten zob. **Połowite**

Pollychen zob. **Polichno** (2a)

Pollychener Holländer zob. **Polichno** (2a)

Polna, wś, nowosąd., gm. Grybów, 12 km na pñ.-zach. od Gorlic: *Polna* 1378 KMłp I 342; *Polno* 1390 Krak nr 5453; de *Spolni* 1392 SHGKr (CB 1, 41); *Polna* 1412 ZDM V 129; *Polna* 1415 KMłp IV 150; *Polna* 1470–80 DB II 254; *Polna* 1529 LR 37; *Polna* 1581 ŻDz XIV 113; *Polna* 1629 RPobKr 259; *Polna* 1887 SG VIII 598; *Polna* 1921 Sk XII 15; *Polna*, -nej, *polneński* 1965 UN 56, 51. — Od przym. *polny* 'z uprawnymi polami związany; równinny, na otwartej przestrzeni leżący' Sstp VI 350, 'płaski, bezleśny obszar' SpXVI, XXVI 460, w rodzaju żeńskiego na nijaki. Forma *Spolna* powstała w wyniku absorpcji przyimka z. Lit.: RBiecz 39; Borek, -ьп- 187. IN

Polne (1), wś, gorz., gm. Słońsk, 7 km na pñ. od Witnicy: *Pensilvanien* 1822 MpUMbl 1774; *Pensilvanien* 1852 MpRey nr 76; *Pensilvanien* — *Polne*, -ego, *poleński* 1948 MPol XXV nr 14; *Polne*, -nego 1982 WUN III 13. — Dawna n. niem. *Pensilvanien*, przeniesiona z n. stanu w USA. Wieś leży w łęgach Warty, gdzie jest wiele miejscowości o nazwach przeniesionych z n. miast i stanów USA. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Polne*. BCz

Polne (2), wś, kosz., gm. Barwice, 10 km na pñ. od Barwic: *Poggenpole* (!) 1618 MpLub;

Polempoll 1659–65 Luwlkp 65; *Pöhlen* 1789 MpGillyPom; *Pöhlen* 1839/40 MpUMbl 971; *Pöhlen* — *Polne*, -ego, *poleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Polne*, -nego 1982 WUN III 13. — Od przym. *polny*. Najstarsze zapisy wydają się być powtórzeniem tego samego rdzenia: **polje*. Nazwę *Polne* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 86; RzDuma I 202; Borek, -bn- 187. BCz

Polne (3), wś nieistniejąca, leżała w par. Brodnica, pozn.: de *Polne* 1405 RWlkp III nr 283; de *Polne* 1419 KW V 279; Alberto *Polny* vicario 1419 SHGPn(AAP CP 14, 632); hereditas vocata *Polnye* ... de dicta hereditate *Polnye* 1500 SHGPn III 727; ville deserte *Polnye* ... *Polnye* deserte 1516 SHGPn(AAP CP 111, 129v–130); villula *Polne* desertata 1531 SHGPn(AAP CP 111, 129v 130). Lit.: SHGPn III 727 8; PPozn 234; Smoczyński, Onom XXIII 67–93. ZZ

Polnica, wś, ślup., gm. Człuchów, 10 km na płn.-wsch. od Człuchowa: in villa ... *Polnicz* (1344)1397 PrUr III 553–4; *Polnitz* (1352)1397 PrUr V 23; *Polnitz* 1358, *Polnitz* 1360, dorff *Polnitz* 1414 HKS nr 71, 76, 169; *Polnitz* (1437) GZ 108; paen von *Pallenytz* (1459) Górski 137, przyp. 1; *Polenicza* 1511/12 VisitGn 335; *Polenyca* 1530 SHGPG(ASK LVI 4, 7, 204); *Polienicza*, wsi *Polienicze* 1565 Lupom 53, 54, 72; *Polnicz* 1570 ŻDz XXIII 228; *Polenica* 1617 Font XI–XV 15; *Polenica* 1624 LuPrus 195–6; *Polenica* 1653 Font XI–XIX 74; przy *Polenicy*, wsi *Polenice*, *Polenica* 1664 Font XXXII 173, 179, 180; *Polenica* 1749 Font XVI–XIX 469; *Polnitz* (*Polenice*) 1772/73 HAPr IV 630; *Polnitz* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Polnitz* — *Polenica* al. *Polnice* 1879 KętN 78; *Polenica* al. *Polnice*, niem. *Adlig i Koeniglich Pollnitz* 1887 SG VIII 578; *Pollnitz* — *Polnica*, -cy, *polnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Polnica*, -cy 1982 WUN III 13. — Od przym. *polny* lub od ap. *polano* (: ps. **poléno*) ‘drzewo na opał’, też ‘głownia paląca się’ SEBor 459, z suf. -ica, por. też *poleń* ‘dwie żerdki w chacie chłopskiej, rodzaj półki, wieszaka’ SL IV 301. W postaci *Polenica*, *Polenice* zapewne wtórne e w celu rozsunienia grupy -ln-. Nazwa zmieniona jako *Polnitz*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Polnica*. Lit.: TrautmElb II 80; Górski, Pomorze w dobie wojny trzynastoletniej, 1932, 137, 143. WK

Polnice zob. **Polnica**

Polnie zob. **Polne** (3)

Polnisch — pierwszy człon w złożonych n. niemieckich; zob. pod członem podstawowym, np. **Polnisch Damme** zob. **Damme**. Tu zostawiono tylko odsyłacze od n. niemieckich pochodnych od pierwotnych zestawień dwuwyrazowych i tych nazw niemieckich, które nie mają opozycyjnej nazwy z członem pierwszym *Deutsch*.

Polnisch Dorf zob. **Polska Wieś** (2)

Polnischdorf zob. **Polska Wieś** (2, 3)

Polnisches Dorf zob. **Karpiny**

Polnitz zob. **Polnica**

Polno zob. **Polna**

Polny Dwór zob. **Gębarzewo** (2)

Polny Młyn (1), cz. Kamionki, dawniej wś, lub., gm. Kamionka: *M(yn) Polny* 1786 MpPerLu; *Polny młyn* 1827 Tabella II 106; *Polny Młyn*, wś 1887 SG VIII 600; *Polny Młyn*, os. 1902 Przew II 87; *Polny Młyn*, os. mł. 1921 Sk IV 55; *Polny Młyn*, os. mł. 1933 SkBy 1341; *Polny Młyn*, -nego -na 1969 UN 113, 8. — Nazwa zestawiona, od ap. *młyn* i przym. *polny*, tu w znaczeniu ‘znajdujący się w polu’. Lit.: KosLu 70. IN

Polny Młyn (2), wś, ostroł., gm. Przasnysz, 4 km na płn.-wsch. od Przasnysza: młyn 1783 MpPerMz; *Polny Młyn* 1827 Tabella II 106; osada *Polny Młyn* 1839 MpKwat IV 2; *Polny Młyn*, os. 1887 SG VIII 600; *Polny Młyn*, wś 1921 Sk I 130; *Polny Młyn*, wś 1933 SkBy 1341; *Polny Młyn*, -nego -na, przys. 1982 WUN III 13; po zmianie *Polny Młyn*, -nego -na, *młyński* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. UB

Polodowo zob. **Poladowo**

Polodów zob. **Podlodów** (2)

Polomia zob. **Polomia** (1, 3, 4), **Poloń**

Polommen zob. **Polom** (1, 2)

Polonia zob. **Oldaki-Polonia**

Polonicalis Lessowicz zob. **Lasowice** (5)

Polonico-Krawarz zob. **Krowiarki**

Polonisz, wś, koniń., gm. Babiak, 8 km na pld.-zach. od Izbicy Kujawskiej: *Polanis* (1399) CdP II 812; *Polanisch* 1423 Koch nr 3047; *Polenysch* 1489 Lupbrz 124; *Polanisch* 1527 Vlad XI 45; *Polanys* 1557–66 ŻDz XIII 20; *Polanisz* 1634 Rpodbrz 228; *Polanisz* 1674 Rpog 151; *Polenisz* 1783–84 RejKor 44; *Polenisz* 1796 PerOpis VI; *Polonisz* 1887 SG VIII 600; *Polonisz*, -sza, *poloni-*

Polonka

ski 1970 UN 82, 6. — Nazwa o niejednoznacznej motywacji, od imiesłowu *polany* 'oblany, nawodniony' Sp XVI, XXVI 419 lub od ap. *polana* 'pole, łąka otoczona lasem' SEBOR 459, z suf. *-isz*. Forma *Polenisz* powstała zapewne w wyniku adideacji do ap. *pole*, a *Polonisz* do nazwy *Polonia*. AG/UB

Polonka zob. **Polanka** (1, 6), **Polanka Wielka**

Polowa, wś, piotr., gm. Szczerców, 18,5 km na pld.-zach. od Zelowa: *Polowe Dzbanki*, kol. 1887 SG VIII 600; *Dzbanki-Polowa* 1921 Sk II 44; *Dzbanki-Polowa*, wś 1933 SkBy 383; *Polowa* 1952 UW 91; *Polowa (Dzbanki-Polowa)* 1967 SM 897; *Polowa*, *-wej*, *polowski* 1972 UN 39, 32. — Początkowo n. zestawiona *Dzbanki-Polowa*, człon pierwszy zob. *Dzbanki*, człon drugi od przym. *polowy* (: *pole*). Współcześnie nastąpiła elipsa pierwszego członu. EB

Polowice, cz. wsi Nasale, dawniej wś, opol., gm. Byczyna: *Pohlwitz* 1783 Z I 57; *Pohlwitz* 1802 SNGŚI X 125; *Pohlwitz*, *Polowice*, kol. 1845 K 427; *Polowice*, *Pohwitz* 1900 Myc 42; *Polowice* — *Pohlwitz* 1939 Prus 60; *Pohlwitz* — *Polowice*, *-ic*, *polowicki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Polowice*, *-wic*, przys. 1982 WUN III 13; po zmianie *Polowice*, *-wic*, cz. wsi 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Kolonia niem., założona w l. 1770–80, otrzymała n. od niem. nazw. *Pohlwitz*. Spolszczono ją jako *Polowice*, *Polowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polowice*. Lit.: SNGŚI X 125; BorGŚI 245. JCh

Polpelyn zob. **Pelplin**

Polpen zob. **Polapin**

Polplin zob. **Pelplin**

Polschbartschen zob. **Borszyn Polski**

Polschen zob. **Półczenko**, **Półczno**

Polschendorf zob. **Polska Wieś** (3)

Polska Cerekiew, wś, opol., gm. Polska Cerekiew, 12 km na pln.-wsch. od Baborowa: *Richenbach* 1269, *Richenbach* 1274, *Richenbach* 1277 SUr IV 74, 186, 206; *Richenbach* dicte, que *polonice* *Nowe Cirkwe* dicitur 1282 SUr V 21; *Noua ecclesia* 1337 Reg nr 5834; w *Noweczerkowe* (1497)XVI CdSil VI 144; *Polske Nowe Cerekwi* 1593, *Newkirchen* 1596, *Polnisch Neukirch* 1600, *Neukyrch* 1601 CdSil XXXIII 109, 110, 150, 155; *Polnisch Neukirch* 1602 CdSil XXXV 253; in pago *Polomico-Neukirchen* 1687/88 J II

498; *Pohl. Neukirch* 1743 SNGŚI X 125; *Polnisch Neukirch*, poln. *Polska nova terkie* (!) 1783 Z II 308; *Neukirch*, *Poln.-*, *Polska Cerkiew* 1845 K 439; *Polska Cerekiew (Polnisch Neukirch)* — *Groß Neukirch* 1939 Prus 80; *Gross Neukirch* — *Polska Cerekiew*, *-ekwi*, *polkocerekiewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Polska Cerekiew*, *-kiej* *-kwi* 1982 WUN III 13. — Starsza n. niem. *Richenbach*, od przym. *reich*, śrwniem. *rīch* 'bogaty' + *Bach* 'strumień'. Nazwa niem. zastąpiona n. pol., od ap. *cerkiew*, od XIV–XV w. 'świątynia (chrześcijańska), kościół' SEBOR 54, z członem *Polska* dla odróżnienia od n. pobliskiej miejscowości *Nowej Cerekwi* (w formie łac. *Nova Ecclesia*, niem. *Neukirchen*, *Polnisch Neukirch*). Nazwę niem. *Gross Neukirch* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polska Cerekiew*. Lit.: SNGŚI X 125; BorGŚI 103. JCh

Polska, Polski, Polskie — pierwszy człon w nazwach zestawionych; zob. pod członem podstawowym, np. **Polska Dębica** zob. **Dębica**. Tu pozostawiono tylko odsyłacze od nazw od pierwotnych zestawień dwuwyrzowych oraz odsyłacze od nazw, dla których brak opozycyjnej pary z członem *Niemecka*, *Niemecki*, *Niemeckie*.

Polska Dąbrówka zob. **Dąbrówka Polska** (2)

Polska Dębica zob. **Dębica** (3)

Polska Grzywna zob. **Grzybno** (7)

Polska Nowa Wieś, wś, opol., gm. Komprachcice, 12 km na zach. od Opola: *Nova Villa* 1295, *Nova villa* 1308, *Neudorf* 1313 Reg nr 2387, 2995, 3340; *Nouauilla* 1404, Janen von *Nowemdorffe* 1454 CdSil I 89, 128, 129; *Nowdorff* 1466 CdSil I 131; *Newdorf* 1564 Urb I 5, 42, 113; *Polnisch Neudorff* 1742, *Pohl. Neudorf*, *Neudorf* 1743 SNGŚI X 126; *Neudorf*, *Pohlisch* 1784 Z III 80; *Neudorf*, *Polnisch*, *Nowa Wieś Polska* 1845 K 435; *Nowawieś Polska*, *Polnisch Neudorf* 1920 PrusSG 53; *Polska Nowawieś (Polnisch Neudorf)* — *Neudorf* 1939 Prus 60; *Neudorf* — *Polska Nowa Wieś*, *-ej Wsi*, *nowowiejski* 1946 MPol XXV nr 142; *Polska Nowa Wieś*, *-kiej* *-wej Wsi* 1982 WUN III 13; gw. *polскоу novou vēs*. — Dawna n. *Nowa Wieś* (por. n. os. Jan *Nowowesky* 1456 CdSil I 129), łac. *Nova Villa*, niem. *Neudorf*, od zestawienia *nowa wieś*. Od XVIII w. *Polska Nowa Wieś* (niem. *Polnisch Neudorf*) dla odróżnienia od pobliskiej *Nowej Wsi Królewskiej* (niem. *Königlich Neudorf*). Po 1945 r.

ustalono urzędowo n. *Polska Nowa Wieś*. Lit.: SNGŚI X 126; BorGŚI 101; Stojanowska, OSG VIII 112. JCh

Polska Ruda zob. **Rudna** (6)

Polska Słońca zob. **Słońca**

Polska Wierzbica zob. **Wierzbica** (12)

Polska Wieś (1), os. nieistniejąca, leżała koło Broniszewic i Czermina, kal., gm. Czermin: *Polska wyesch* 1446 SHGKI(PG 2, 142v); *Polska wieś ... Polskawieś* 1462 SHGKI(PG 6, 130v); *Polska wieś* 1473 SHGKI(PG 7, 205v). — Od przym. *polski* + *wieś*; n. wskazuje na skład etniczny mieszkańców lub na osadę założoną na prawie polskim. ZZ

Polska Wieś (2), kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, kat., pow. Gliwice, 1 km na płd-zach. od Sośnicowic: ex villa *Polkiwszy* 1679 J II 107; *Polnisch Dorf* 1736 MpWielOpol; *Pohlsdorf* 1745 SNGŚI X 126; *Pohlsdorf, Polska Wies* 1783 Z II 347; *Polsdorf, Polska Wieś*, auch *Polnischdorf*, wś 1845 K 503; *Pohlsdorf, Polska wieś* 1900 Myc 77; *Polska Wieś — Pohlsdorf* 1939 Prus 60; *Pohlsdorf — Polska Wieś, -ej Wsi, polskowiejski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polska Wieś* 1967 SM 897. — Wariant niem. *Polnisch Dorf*, wtórnice *Pohlsdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polska Wieś*. Lit.: SNGŚI X 126. JCh

Polska Wieś (3), wś, olszt., gm. Mrągowo, 4,5 km na płn. od Mrągowo: eyn dutschs dorf ... *Stangiswalt* 1386 MWrm V 160, przyp. 1; *Stangenwalde* 1422 KętL 412; *Stangenwalde* 1437 GZ 29; *Polnischdorf* 1459, *Polschendorf* 1536 KętL 412; *Polschendorf* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Polschendorf — Polska wieś* 1879 KętL 179; *Polska Wieś*, niem. *Polschendorf*, dawniej *Stangenwalde* 1887 SG VIII 702; *Polska Wieś — Stangenwalde* 1928, *Polschendorf* 1941 Choj 121; *Stangenwalde — Polska Wieś, -ej Wsi, polskowiejski* 1947 MPol XXV nr 111; *Polska Wieś, -kiej Wsi* 1982 WUN III 13; gw. *polska żeś, -Kěj fši*. — Dawniej n. niem. *Stangenwalde*, od n. os. *Stange* Gott 471 + *Walde*, średniem. *walt* 'las' Lübben 551. Od 1459 r. źródła notują n. niem. *Polnischdorf*, później *Polschendorf* = pol. *Polska Wieś*, która wskazuje na przewagę liczebną ludności polskiej. W 1928 r. urzędowo powrócono do dawnej n. niem. *Stangenwalde*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polska Wieś*. Lit.: Mrągowo.

Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 179–80; Toepen, Historia Mazur, 1998, 116, 139. RP

Polska Wieś (4), wś, pozna., gm. Kłecko, 1 km na płn.-zach. od Kłecka: *Polskawiesz* 1426 KorPrał I 135; de *Polska Wyess ... Polsskawess* ante Cleczsko 1448–52 Koz I 229; *Polszka wyesch* 1511–23 ŁLB I 90; *Polskawies* 1580 ŻDz XII 143; *Polska wieś* 1618–20 PKal 186; wieś *Polska Wieś* zwana 1789 MKI(Tab 34, 14); *Paulsdorf* ob. *Polska Wieś* 1886 SG VII 900; *Polska Wieś* 1887 SG VIII 702; *Polskawieś*, niem. *Paulsdorf* 1921 Sk X 14, 152; *Polskawieś* 1933 SkBy 1342; *Polska Wieś* 1952 UW 64; *Polska Wieś, -kiej Wsi, polskowiejski* 1967 UN 77, 11; gw. *polsko véś, polski fši, polsko'wéjski*. — Nazwa niem. *Paulsdorf* wprowadzona urzędowo przez administrację zaboru pruskiego. ZZ

Polska Wieś (5), wś, pozna., gm. Pobiedziska, 2 km na płd.-zach. od Pobiedzisk: *Polskaves* 1331 Cruc I 363; *Polskawes* 1339 Koz V 178; in *Polska Wyesz* ante Pobyedzyska 1465 AC II nr 602; *Polszka wyesch* 1511–23 ŁLB I 61; *Polskawiesz* 1580 ŻDz XII 152; *Polska Wies* 1789 MKI(Tab 34, 27); *Polska Wieś* 1887 SG VIII 702; *Polskawieś*, niem. *Farbach*, os. 1921 Sk X 75, 152; *Polskawieś* 1933 SkBy 1342; *Polskawieś* 1952 UW 79; *Polska Wieś, -kiej Wsi, wiejski* 1966 UN 93, 27; gw. *polsko véś, -ki fši*. — Nazwa niem. *Farbach* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Polska Wola, wś, piotr., gm. Tuszyn, 6 km na płd.-zach. od Tuszyna: *Wola Polska* 1921 Sk II 63; *Wola Polska* 1933 SkBy 1879; *Polska Wola* 1961 Mp-25(Piotrków Trybunalski); *Polska Wola* 1967 SM 897; *Polska Wola, -kiej -li* 1982 WUN III 14. — Początkowo n. *Wola Polska*, od ap. *wola* 'osada' i przym. *polski*. Później nastąpiła inwersja członów. EB

Polska Wola zob. **Polskowola**

Polski Glinnik zob. **Glinik Polski**

Polski Grąd zob. **Szczurkowo**

Polski Konopat zob. **Konopat**

Polski Krawarz zob. **Krowiarki**

Polski Tarnów zob. **Kuźnica Głogowska**

Polskie (1), dziś *Nowe Polskie* i *Stare Polskie*, dwie części Brąszewic, dawniej wś, kal., gm. Czermin: Nicolaus [de] *Polska* 1402, Nicolaus de *Polske* 1412 RWłkp IV nr 39, 400; Petr. Laszka de

Polskie

Polskzkye 1444–47 Koz V 179; *Polskie* koło Broniszewic 1445 SHGKI(PG 2, 95v); z całą wsią *Polskzkye* alias *Male Bronyschewyce* 1447 SHGKI(PG 2, 187v); in *Polskie* 1510 NKs 72; *Polskzkye* 1511–23 ŁLB II 30; *Polskie* 1579 ŻDz XII 108; *Polskie* 1618–20 PKal 59; *Polskie* 1783–84 Rej-Kor 114; ex *Polskich* 1812 Koz VIII 210; *Polski* 1839 MpKwat I 3; *Polskie*, wś i folw. 1887 SG VIII 702; *Polskie* 1921 Sk X 70; *Polskie*, wś 1933 SkBy 1342; *Polskie* 1967 SM 897; *Nowe Polskie*, *Stare Polskie* 1997 Mp-50(N-33-12-B); gw. *polske*, *-kego*. — Dawniej prawdopodobnie n. zestawiona *Polskie Prawo*, od tożsamego wyrażenia przyimkowego, wtórnice z redukcją drugiego członu, por. niżej n. *Polskie Prawo*. Zapis z 1812 r. sugeruje przejściową postać pluralną nazwy. Okresowo n. zestawiona *Broniszewice Male*, od n. wsi *Broniszewice* (zob.), z członem dyferencyjnym od przym. *mały*. Lit.: Koz I 229; Uchwała nr XXI/144/05 Rady Gminy Czermin z dnia 31.03.2005 r. ZZ

Polskie (2), wś nieistniejąca, leżała w par. Gozdowo, pozn., gm. Września: połowa wsi *Pol-syce* 1469 SHGKI(PG 6, 3v); ½ wsi pustej *Polskie* 1480 SHGKI(PG 9, 193); in *Polskie* 1510 NKs 72. ZZ

Polskie Brelowice zob. **Bryłów**

Polskie Brunowice zob. **Bronowice Male**

Polskie Brzozie zob. **Brzozie** (2)

Polskie Budy zob. **Budy Polskie**

Polskie Dębno zob. **Dębno Polskie**

Polskie Gronowo zob. **Gronowo** (5)

Polskie Łąki, wś, bydż., gm. Bukowiec, 15 km na zach. od Świecia: *Lenka*, *Lanka* ok. 1400 Pelp 592; *Lanken* 1445 Lor X 129; *Ląnky* 1526 Matr IV/2, nr 14810; *Launky* 1534 Inwwłoc 121; *Łąki* 1570 ŻDz XXIII 189; *Laki* 1583, *Lukie* 1584, *Łąkie*, *Lankie* 1597/98 Font I–III 83, 132, 340, 370; z *Łąkiego* 1670 PMT VIII 62; *Łąkie* 1682 Font V 115; *Lonk* 1796–1802 MpSchröt XV; *Łąkie polskie*, niem. *Poln. Lonk* 1884 SG V 635; *Polskie Łąkie*, niem. *Gross Lonk* 1921 Sk XI 50, 85; *Polskie Łąkie* 1933 SkBy 1342; *Polskie Łąkie* 1952 UW 56; *Polskie Łąki*, *-kich Łąk*, *ląkowski* 1971 UN 186, 7; gw. *polske uųjki*, *-ego*, *uųjkoski* al. *uųjkeski*. — Dawniej *Łąka*, *Łąki*, później *Łąkie*, od ap. *łąka* i archaicznego przym. **łąki* ‘położony wśród łąk’, zob. n. m. *Łąkie* (1).

Od XIX w. człony dyferencyjne niem. *Polnisch* = pol. *Polskie* (też od przym. *gross* ‘wielki’), opozycyjne wobec *Niemieckiego Łąkiego*, dziś *Male Łąki*. Dla współczesnej zmiany *Łąkie* na *Łąki* brak uzasadnienia. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 62. WK

Polskie Łopatki zob. **Łopatki** (3)

Polskie Olendry, dziś *Polskie Oleńdry*, wś, kal., gm. Dobrzyca, 7,5 km na płn.-wsch. od Koźmina Wielkopolskiego: *Olendry* 1674 MKI(ASK 74, 187); *Olendry* 1677 Koz II 543; *Olendry Polskie* 1789 MKI(Tab 47, 46); wieś *Hollendry Polskie* 1789 MKI(Tab 47, 48); *Hol. Polskie* 1859 MpChr; *Polskie Holendry* al. *Koźminskopolskie Holendry* 1887 SG VIII 703; *Polskieoleńdry*, niem. *Koschmin polnisch Hauland*, wś 1921 Sk X 38, 152; *Polskie Oleńdry* 1933 SkBy 1342; *Polskie Oleńdry* 1952 UW 74; *Polskie Olendry*, *-kich -rów* 1982 WUN III 14; po zmianie *Polskie Oleńdry*, *-ich -ów*, *polskoolęderski* 2001 DzU nr 153, poz. 1772; gw. *polske olendry*, *-kix -ruf*. — Dawniej n. *Olendry*, od ap. osadniczego *holendry*, zob. *Holendry* (1), później z członami odróżniającymi od przym. *polski* i od n. mta *Koźmin* (3). Wieś w XVIII w. należała do dóbr koźmińskich, por. SG VIII 703. ZZ

Polskie Prawo, wś nieistniejąca, leżała w par. Łekno, pil., gm. Wągrowiec: na połowie m. *Lekna* ... i przedmieściu zw. *Polskie prawo* 1475 SHGKI(PG 9, 95v); całą połowę m. *Lekna* i wsi *Kiedrowo*, *Polskie Prawo* 1478 SHGKI(PG 9, 95v); wieś *Polskie Prawo* 1507 SHGKI(PG 13, 123v); *Polszkzkye prawo*, villa seu suburbium eiusdem oppidi [Lekno] 1511–23 ŁLB I 106; *Pol-skieprawo*, villa seu suburbium Leknensis 1564 SHGKI(ASK 12, 576). — Nazwa zestawiona od wyrażenia apelatywnego *polskie prawo*, określająca wieś założoną na prawie polskim, zob. SG VIII 703, Pal 97. Lit.: Koz I 229. ZZ

Polskie Prawo zob. **Polskie** (1)

Polskie Stwolno zob. **Stwolno** (1)

Polskie Suchorzewo zob. **Suchorzewo**

Polskowola, wś, biał., gm. Kąkolewnica Wschodnia, 10,5 km na płd.-zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Wola Ruska* 1552 ŻDz XIV 397; *Wola Ruska* 1564 SHGLu IV 110; *Ruska Wola* 1580 ŻDz XIV 419; *Ruska Wola* 1589 SHGLu IV 110; *Ruska Wola* 1620 RPobLu 181; *Ruska Wola*

1661 Lulu 75; *Ruska Wola* 1827 SHGLu IV 111; *Ruskowola* 1870 Cat 76; *Ruska Wola* 1877 SHGLu IV 111; *Polska Wola* 1887 SG VIII 702; *Polska Wola* 1933 SkBy 1342; *Poluskowola* 1952 UW 148; *Poluskowola*, -li, *poluskowski* 1970 UN 119, 20. — Dawniej n. zestawiona *Wola Ruska*, od ap. *wola*, z członem odróżniającym od przym. *ruski*, tu w znaczeniu 'zamieszkały przez Rusinów', por. „Była w tej wsi cerkiew, przy której i kapłan ritus Graeci mieszkawał” 1661 Lulu 76. Zmiana *Ruskowola* > *Polska Wola* ma związek ze zmianą składu narodowościowego tej wsi. Wtórnie zmiana zestawienia w złożenie z interfiksem -o-. Lit.: SHGLu IV 110–1; KosLu 70; BańMorf 30. IV

Polnitz zob. **Pelcznica** (1, 2)

Polnze zob. **Pulsze**

Polubicze, dziś *Polubicze Dworskie*, *Polubice Wiejskie Drugie* i *Polubicze Wiejskie Pierwsze*, trzy wsi, biał., gm. Wisznice, 20,5 i 20 km na pñn.-wsch. od Parczewa: [*Polubicze*] 1446 SHGPd(kartoteka); *Polubicze*, *Polubie* 1576 SHGPd (MetrKor 114 k. 322v–324v, 442v–443); *Polubice* 1662 AWAK XXXIII 463; *Polubicze* (!) 1676 SHGPd(Rejpopgł); *Polubicze* 1795 MpPerPd; *Polubice* 1827 Tabella II 106; *Polubicze* 1839 MpKwat VI 8; *Polubicze*, wś i folw. 1887 SG VIII 703; *Polubicze*, wś i folw. 1921 Sk IV 117; *Polubicze Dworskie* i *Polubicze Wiejskie*, dwie wsi 1952 UW 151; *Polubicze Dworskie*, *Polubicze Wiejskie*, -bicz -kich, *polubicki* 1967 UN 121, 20, 21; *Polubicze Dworskie*, *Polubicze Wiejskie*, -bicz -kich, dwie wsi 1982 WUN III 14; po zmianie *Polubicze Wiejskie Drugie*, -bicz -kich -gich, *Polubicze Wiejskie Pierwsze*, -bicz -kich -szych 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Od n. os. *Polubicz* (: *polubić*) RymSEN II 273, w formie pluralnej. Okresowo też n. *Polubie*, na wzór n. z suf. -'e. Człony dyferencyjne, od przym. *dworski* i *wiejski*, określają dawne stosunki własnościowe. EB

Polubie zob. **Polubicze**

Polubin zob. **Pałubin**

Poluby zob. **Smoleń-Poluby**

Polukarcice zob. **Polekarcice**

Polule, wś, suwał., gm. Szypliszki, 10 km na pñn.-wsch. od Suwałk: *Wierchpolule*, wś osocka 1748–64 WiśnSejn 140–1; *Polule* 1839 MpKwat VI 3; *Polule* 1877 Zin II 68; *Polule* 1887 SG VIII 703; *Polule* 1921 Sk V 83; *Polule*, -lul 1982

WUN III 14. — Początkowa n. w formie zrostu *Wierchpolule*, od *wierch* w znaczeniu 'nad' i od n. łąki *Polule*, por. z sianożęcią stogową na *Polulach* 1692, *Polule*, łąka XVIII WiśnSejn 109, 136. Nazwa ter. może od lit. n. os. *Paliūlis*, *Paļys* (: lit. im. *Apolināras* lub n. os. z członem *Pal-*, por. prus. *au-pallai* 'znajdować', rus., brus. n. os. *Паля : Павея*) Lpvž 381, 382, ZinkLA 124, albo od *po-* 'pod, za' + lit. *liulynė* 'trzęsawisko'. Od XIX w. n. *Polule*. Lit.: WiśnSejn 140–1. EB

Poluńce, wś, suwał., gm. Puńsk, 15 km na pñn.-zach. od Sejn: *Poluńce* [*Pałuńce*, *Polońce*] 1644, *Polunce* 1718 SHGPd(MetrKor 410, 1149–51, 1152); *Poluńce* 1765 SHGPd(AP-Puńsk, ks. śl.); *Poluńce* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 39–43); *Poluńce*, *Poluńce male*, *Poluńce wielkie* 1827 Tabella II 106; *Poluńce wielkie*, wś i folw. 1877 Zin II 68; *Poluńce Wielkie* 1887 SG VIII 703; *Poluńce Wielkie*, wś i folw. 1902 Przew II 87; *Poluńce* 1921 Sk V 71; *Poluńce*, -niec 1982 WUN III 14; gw. lit. *poliūnai*. — Od n. os. *Paliūmis*, *Paliūmis* Lpvž II 382 (: *paliūnė* 'miejsce przy bagnie, trzęsawisku, mokrym miejscu'), por. też lit. n. m. *Paliūnai*, *Paliūniai*, n. w. *Paliūnė*, *Paliūnys*. Nazwy tego typu były polonizowane z adaptacją do nazw z suf. -(u)ńce. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały*, *wielki*. Lit.: Buch, Onom VII 226. EB

Polusin, wś, koniń., gm. Świnice Warckie, 12 km na pñn.-wsch. od Uniejowa: *Polusin* 1921 Sk I 158; Kaznów (*Polusin*), wś 1933 SkBy 687; *Polusin* 1937 Mp-100(Łęczycza); *Polusin* 1960 Mp-25(Łęczycza); Kaznów (*Polusin*) 1967 SM 454; *Polusin*, -na, cz. wsi Kaznów 1972 UN 43, 35; *Polusin*, -na 1982 WUN III 14. — Może od nazw. *Polus*, *Poluś* (: *polus* 'próżniak, nicpoń') RymSEN II 273 lub od im. *Polusia* (: *Apolonia*), z suf. -in. Por. też wyżej n. *Poleszyn*. PD

Polusino zob. **Połęczyno**

Polutalice zob. **Politanice**

Polutów zob. **Politów**

Polwica (1), os. nieistniejąca, leżała koło wsi Targowa Górka, pozn., gm. Nekła: atinenciis *Polwicz*e dictis 1366 KW III 285; *Polwycza* 1423, gran. Gorka, Lampino et *Polwicz*a 1443 Koz III 63; *Polwica*, posiadłość pod Górką Targową 1887 SG VIII 704. — Może od ap. *polwy* 'błonia i łąki nadrzeczne, latem suche, a wiosną ulegające za-

Polwica

lewom nad Narwią w okolicach Łomży' SW IV 543. E. Rzetelska-Feleszko n. ter. *Półwy* wiąże z ap. bałtyckimi, zob. Mznter 140. Trudno jednak n. z terenu Wielkopolski wiązać z wpływami bałtyckimi. Może to zniekształcona **Polowica*, od ap. *polowica* 'połowa'. ZZ

Polwica (2), wś, pozn., gm. Zaniemyśl, 2 km na płn.-wsch. od Zaniemyśla: *Polovircia* (!) 1230, *Poloviccia* 1236, *Polovicia* (1257)XVII, de *Polwica* 1257 KW I 115, 166, 312, 309; *Poluice* 1401, de *Polwyce* 1420 RWlkp II nr 139, 630; *Pyolwycza* 1444–47 Koz III 63; *Poluwycza* 1457 SHGKI(PG 5, 64); cum *Polwycza* (1534), *Pulwicz*a (1559) VisitGn 488, 608; *Pulwicz*a 1578 ŻDz XII 212; *Pubwica* 1674 MKI(ASK 74, 188); wieś *Polwica* 1789 MKI(Tab 47, 89); *Puhwica* 1846 KsP 357; *Polwica* al. *Pulwica* 1887 SG VIII 704; *Polwica*, -cy 1982 WUN III 14; gw. *p^holwica*, -cy, *p^holwicki*. ZZ

Polwica (3), wś, wroc., gm. Domaniów, 7 km na zach. od Oławy: [Dorf] *Poppelwitz* 1384, 1544 Quester 12; *Poppelwitz* 1736 MpWielBrieg; *Poppelwitz* 1783 Z I 64; *Poppelwitz*, *Poplowice* 1845 K 506; *Popowice*, mylnie *Poplowice*, niem. *Poppelwitz* 1887 SG VIII 801; *Polwitz*, *Poppelwitz* 1900 MpMbl(5069); *Polwitz* 1900 Myc 77; *Polwitz* 1941 Wrzosek 18; *Polwitz* — *Polwica*, -y, *polwicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Polwica*, -cy 1982 WUN III 14. — Dawna n. niem. *Poppelwitz*, w 1820 r. zmieniona na *Polwitz*. Do n. *Poppelwitz* por. zapis Herm. *Poppelwitz* zu Greifswald 1359, też n. os. *Poppell* (: *Boppo*, *Poppo*) Brech I 184, Gott 391. Początki wsi sięgają 1379 r. (SG VIII 801); była to wieś o charakterystycznej zabudowie, tzw. Rundangerdorf = Rund 'okrąg; okrągły', Anger 'pastwisko, błonie', Dorf 'wieś'. W XIX w. występują postaci spolonizowane *Poplowice* (rzekomo błędna) oraz *Popowice*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Polwica*. Lit.: SNGŚI X 127; Quester, Der Kreis Ohlau in Urkunden der Jahre 1331 Quester, Ortslexikon des Kreises Ohlau/Schlesien, (w:) Heimatblatt Strehlen/Ohlau 11, 1965, 8, 1966, 12 i n.; Alfter 2007, 123 i n. JCh

Polwice zob. **Polwica** (2)

Polwitz zob. **Polwica** (3)

Polzew zob. **Pauzew**

Polzin zob. **Polczyn-Zdrój**, **Polczyno**

Polziner Ziegelei zob. **Polczyńska**

Polajewek, wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 7,5 km na pld.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: *Polagewo Minor* 1489 Lupbrz 144; *Polajewo minor* 1557–66 ŻDz XIII 32; *Polajewo Minor* 1634 Rpodbrz 237; *Polajewko* 1674 Rpog 162; *Polajewko* 1783–84 RejKor 857; *Polajewko* 1796 PerOpis IX; *Polajewek* 1887 SG VIII 704; *Polajewek*, -wka, *polajewski* 1971 UN 182, 31. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Polajewo* (2), człon drugi od łac. *minor* 'mniejszy'. Wtórna uniwerbiczacja n. za pomocą suf. -ko, później -ek. AG

Polajewice, wś, pil., gm. Ryczywół, 14,5 km na pld.-wsch. od Czarnkowa: *Polajewskie Oleńdry* ok. 1760 Rusiński 138; *Polajewskie Holendry*, niem. *Polajewo Hauland* 1887 SG VIII 705; *Polajewo*, niem. *Polajewo Hld.* 1902 MycPn 97; *Polajewice*, niem. *Polajewo Hauland* 1921 Sk X 57, 152; *Polajewice*, -wic 1982 WUN III 14. — Dawniej n. zestawiona *Polajewskie Oleńdry*; człon pierwszy od n. m. *Polajewo* (1), człon drugi od ap. osadniczego *oleńdry*, *holendry* zob. *Holendry* (1). Obecna forma *Polajewice*, wprowadzona po 1918 r., powstała w wyniku uniwerbiczacji za pomocą suf. -ice. Niemiecka n. *Polajewo Hauland* jest tłumaczeniem n. polskiej. ZZ

Polajewice zob. **Pojalowice**, **Polajewo** (1)

Polajewko, wś, pil., gm. Polajewo, 14 km na pld.-wsch. od Czarnkowa: *Polajewo*, niem. *Guldenau*, cz. *Polajewa* 1887 SG VIII 705; *Polajewo*, niem. *Guldenau* 1902 MycPn 97; *Polajewko*, niem. *Guldenau*, wś 1921 Sk X 57, 152; *Polajewko*, -ka 1982 WUN III 14. — Nazwa ponowiona z n. sąsiedniej wsi *Polajewo* (1). Nazwa niem. *Guldenau* wprowadzona urzędowo przez władze zaboru pruskiego. Po 1918 r. wprowadzono n. *Polajewko*. ZZ

Polajewo (1), wś, pil., gm. Polajewo, 16,5 km na pld.-wsch. od Czarnkowa: de *Polayewo*, *Polagewo* 1387, *Polagewo* 1388 Lek I nr 294, 118, 139; *Polagowo*, *Polajewo*, *Polajew* 1389, *Polayewo* 1392 Lek I nr 1325, 603, 711; de *Polayewice* 1400 KZPozn nr 248; *Polayewo* 1403 KW V 39; *Polayowo* 1424 SHGPn III 729; *Polajewo* 1486 SHGPn(PG 10, 48v); *Polayewo* 1510 NKs 79; *Polajewo* 1580 ŻDz XII 25; *Polajewo* 1622–24 PPozn(Tab 1, 26); z *Polajewem* 1756/57 Der I 39; *Polajewo* 1783–84 RejKor 793; *Polajewo* 1887

SG VIII 705; *Polajewo*, niem. *Polajewo* 1921 Sk X 57, 152; *Polajewo*, -wa, *polajewski* 1967 UN 76, 17. — Od n. os. *Polaj* SSNO IV 312, z suf. -ew(o), przejściowo -owo, -ewice. Lit.: SHGPn III 729–31; PPozn 234. ZZ

Polajewo (2), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 8,5 km na pld.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: *Polagewo* 1441 Kuj 279; *Polayewo* 1489 Lupbrz 143; *Polaiewo* 1557–66 ŻDz XIII 32; *Polaiewo* 1674 Rpog 162; *Polaiewo* 1783–84 Rej-Kor 857; *Polajewo* 1796 PerOpis IX; *Polajewo Stare, Nowe i Poproboszczowskie* 1887 SG VIII 704; *Polajewo*, -wa, *polajewski* 1971 UN 182, 30. — Przejściowo miejscowość składała się z kilku części, co znalazło odbicie w członach odróżniających od przym. *stare, nowe, poproboszczowskie*. Lit.: Nieckula, -ov- 159. AG

Polajewskie Holendry zob. **Polajewice**

Polajowice zob. **Pojalowice**

Polakowo zob. **Połokowo**

Polakpie zob. **Połkpie**

Polamaniec, cz. wsi Jezioro, dawniej wś, częst., gm. Wręczyca Wielka: *Polamaniec* 1877 Zin II 69; *Polamaniec*, wś i os. 1887 SG VIII 705; *Polamaniec*, os. 1902 Przew II 87; *Polamaniec*, leśn. 1921 Sk III 18; *Polamaniec*, leśn. 1933 SkBy 1343; *Polamaniec*, -ńca 1982 WUN III 14. — W związku z czas. *połamać* 'złamać jedno po drugim; poniszczyć, poburzyć' SW IV 544, tu zapewne na określenie miejsca, gdzie były połamane przez wiatr czy burzę drzewa. Mniej prawdopodobny związek z ap. *polamaniec* 'człowiek połamany' SW IV 544. IN

Polaniec, wś, dawniej mto, tarnob., gm. Połaniec, 16,5 km na pld.-wsch. od Staszowa: de *Polancz* (1191) KMłp I 5; ad dictam ciuitatem *Polaniecz* 1264 KMłp II 125; de *Polanec* (1270) CdP III 92; de *Polanch* 1288 Kkk I 123; *Polanch* (1308) KMłp I 168; *Polaniecz* (1311)1588, *Polanyecz* (1321)1621 ZDM IV 35, 43; *Polancz* 1325–27, *Polanecz* 1335–42 MVat I 156, 397; *Polanyecz* (1348) KMłp III 69; *Polanecz* 1398 Krak nr CCL(48); *Polaniec* (1403)1635 ZDM V 23; *Polanecz* (1421)1651, *Polaniec* (1423)1626 ZDK II 56, 72; de *Polancz* 1431 SHGSd(Te 1A, 360); *Polaniecz* 1433, *Polanyecz* (1440)1518 ZDM II 165, 324; *Polaniecz*, *Polyaniecz*, *Polanyecz* 1470–80 DB I 301, 302, II 448; *Polanyecz* 1508 ŻDz XV

464; *Oppidum Polanyecz, Polaniecz* 1564–65 Lusand 91, 325; *Polaniecz* 1578 ŻDz XIV 205; *Oppidum Polaniec* 1660–64 Lusand II 123; *Polaniec*, mko 1783–84 RejKor 320; *Polaniec* 1827 Tabella II 106; *Polaniec*, os. m. 1887 SG VIII 705–6; *Polaniec*, os. m. 1933 SkBy 1343; *Polaniec* 1952 UW 129; *Polaniec*, -ńca, *polaniecki* 1970 UN 33, 35. — Według S. Rosponda n. *Póllaniec*, od *pól lanu*, z suf. -'ec, por. ap. *lan* 'miara powierzchni pola' Sstp IV 95, też 'pole uprawne' SpXVI, XII 467, *póllanek, polanek, polulanek* 'pole o powierzchni pól lanu' Sstp VII 13. Według A. Bańkowskiego n. od n. os. *Pólanek, Polaniec* (: *Polanin*), z suf. *-jъ. Forma *Polaniec* powstała w wyniku wyrównania postaci mianownika *Polaniec* do formy tematu przypadków zależnych: *Polanica, Polanica*. Nazwa odnosiła się też do zamku, por. castrum *Polanc* 1285 KMłp I 130, przy którym w 1246 r. założono miasto. Lit.: KSand 158–9; RymNmiast 189; RospSEMIG 299; Miasta polskie w tysiącleciu I 529–30; BańMorf 136. IN

Polaniec zob. **Polaniec**

Polapin, wś, olszt., gm. Kiwity, 10 km na pln.-wsch. od Bisztyńka: in campo *Palapin* ... pro locacione ville *Schonembruch*, na kopii: littera ville *Palapin* (1349)XIV PrUr IV 349; *Palapen, Palapin* 1374 MWrm II 526; *Pulypyn* 1403 Ger 113; *Polpen* 1615 RŁWrm 279; *Polpen* 1688 Birch 163; *Polpen* 1755 MpEnd; *Polpen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Polpen* — *Polpin* 1946 Ley I 38; *Polpen* — *Polapin*, -a, *polapiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polapin*, -na 1982 WUN III 15. — Dawniej n. niem. *Schönbruch* od *schön* 'ładny' + *Bruch* 'trzęsawisko'. Nazwa *Polapin* nawiązuje do prus. n. **Palap-īn-*; por. lit. n. łąki *Palapiškis*, prus. **pa-* 'pod' oraz *lape* 'lis', z suf. -īn- albo por. lit. *lāpas* 'liść, listek', prus. n. *Lapaynen* Ger 82, lit. n. w. *Lapainià*, łot. *Lapainis*. W n. zniemczonęj synkopa -a-, por. pol. wariant *Polpin*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polapin*. Lit.: Ger 113; PrzybBalt 223. RP

Polawa zob. **Puławy** (1)

Polawy zob. **Puławy** (1, 2)

Polazie, wś, siedl., gm. Liw, 7 km na zach. od Węgrowa: *Polaze* (1414–25)1565 SHGMz(MK 3, 57); *Polasze* 1423 Mkm I nr 34; de *Ogrodzonye-Lanka* 1427 Mkm I nr 501; *Polassye, Polaszye* 1431 Mkm II nr 268; *Polaszye* (1451)1456

Polazie

SHGMz(MK 4, 128); *Polazyje* alias de *Ogrodzonalanka* 1476 KkM nr 236; *Polazyje, Ogrodzonaląka* 1512 SHGMz(MK 32, 6); *Polazie Ogrodzona Łąka* 1563 ŻDz XVI 415; *Polasie Ogrodzone Łąki* 1783 MpPerMz; *Polazie* 1783–84 RejKor 765; *Polazie (Pulazie)* 1887 SG VIII 707; *Polazie, -zia* 1982 WUN III 15. — Od n. lasu *Polazie*, a ta od *polaz* 'pasieka, miejsce, na którym stoją ule z rojami pszczół' Sstp VI 352 lub od wyrażenia przyimkowego *po lazach* (: *laz* 'grunt uprawny na miejscu wyrobionym w lesie, czyli wyciętym i wypalonym' Sstp III 105), z suf. *-e*. Obocznie *Ogrodzona Łąka*, od *ogrodzony* (: *ogrodzić*) i *łąka*. Lit.: Mznter 138; Kowalczyk, Rocznik Mazowiecki XVI 292. UB

Polazie zob. **Rąbież** (3)

Polazie Gołębic zob. **Pulazie-Świerze**

Polazie-Kostrzy zob. **Kostrzy-Pulazie**

Polazie-Ogrodzona Łąka zob. **Polazie**

Polazie-Świerze zob. **Pulazie-Świerze**

Polazie Świętochowskie, wś, siedl., gm. Korzytnica, 17 km na zach. od Węgrowa: Dux Boleslaus 20 mansos mesure Chulmensis circa granicies Roguschino et Pnemyky, in distr. Warsz. prope Lyw, nobili Mathie filio Johannis de Ossyck (w tytule zapiski: *Polazyje Ossyck*), pro 20 sexag. vendidit (1452)14567 SHGMz(MK 4, 8v); *Pollasye* 1500 SHGMz(MK 18, 110); *Świętochów Podlesie* (!) 1783 MpPerMz; *Świętochów potazie* (!) 1827 Tabella II 215; *Świętochów-Polaze* 1839 MpKwat V 4; *Polazie Świętochów* 1887 SG VIII 707; *Polazie Świętochowskie* 1921 Sk IV 110; *Polazie Świętochowskie, -zia -kiego* 1982 WUN III 15. — Dawniej n. *Polazie*, od ap. *polaz* lub od wyrażenia przyimkowego *po lazach*, z suf. *-e*. Wtórnie n. zestawiona; człon dyferencyjny przymiotnikowy od n. m. *Świętochów* (zob.). UB

Polazie-Wielątki zob. **Wielątki**

Polazejewo, wś, pozn., gm. Środa Wielkopolska, 7 km na pñn.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: *Poloszeyewo* 1396 RWłkp II nr 33; de *Polozezewo* 1403 Piek nr 534; de *Poloszowo* 1403, de *Polozezewo* 1404 RWłkp II nr 209, 234; *Polozezewo* 1475 Koz III 63; *Villa Polozezewo* 1510 NKs 64; *Poloszeyewo* (1534), *Villa Polozezewo* 1554 VisitGn 480, 576; *Polozezewo* 1578 ŻDz XII 207; *Polozezewo* 1674 MKI(ASK 74, 178); *Wieś Pola-*

zejewo 1789 MKI(Tab 47, 83); *Polazezewo* 1887 SG VIII 707; *Polazezewo, -wa* 1982 WUN III 15; gw. *połazeżewo, -eva, połazeżeski*. — Od n. os. **Polożej* (: *położyć* : *łożyć* 'kłaść', też *pologi* 'leko pochyły' SEBañ II 107, 690), z suf. *-ewo*. Sporadycznie zanotowano formy z kontrakcją grupy *-eje-* > *-e-* i *-ejo-* > *-o-* oraz z suf. *-owo*. Ostatecznie utrwaliła się n. *Polazezewo*, w której *a* ma zapewne charakter hiperpoprawny. Lit.: Nieckula, *-ov-* 159. ZZ

Polągiw, wś, kiel., gm. Brody, 11 km na pñd.-wsch. od Starachowic: *Polągew* 1839 MpKwat IV 6; *Polongiew-Brody* 1914 Mp-75(1/XXIV); *Polągiw* 1938 Mp-100(44–32); *Polągiw, -gwi*, cz. Brodów 1966 UN 20, 8; *Polągiw, -gwi* 1982 WUN III 15. — Nazwa może w związku z czas. *połęgować* 'pogiąć, pokrzywić, powykręcać' SW IV 546, por. też gw. przym. *łęgi* 'gibki, łęgowaty, zgięty'. Może również od n. os. **Polągiw*, por. nazw. *Polęga, Polągiewicz* RymSEN II 274, stp. n. os. *ŁągwallŁągwa* SSNO III 236. Okresowo n. zestawiona; drugi człon od n. sąsiedniej wsi *Brody* (5). IN

Poląki zob. **Polanki** (1)

Polchowa zob. **Polchowa**

Polchowo (1), wś, gdań., gm. Puck, 4,5 km na pñn.-wsch. od Redy: *Polchow* 1376 Lor X 156; *Palkow* 1376 SchN 630; *Polchow*, Philip von *Polchow* 1373–1419, Bartke Bakonitz von *Polchow* 1407 Zeit IV 24, 27; *Polczow* (1438) GZ 126; *Polchowo* 1534 Inwwłoc 116; z *Pelchowa, Pelchou*, wsi *Pelchoua* 1565 Lupom 109, 110; *Pulchewo* 1570 ŻDz XXIII 271; *Polchowo* 1582 Font XXXVII 301; *Polkowo, Pelchowo* 1583 Font I–III 10, 16; *Polchowo* 1598 Font XXXVI 184; *Palchowo* 1599 Font I–III 476; *Pelchowo*, wsi *Pelchowa* 1627 Font XXXIX 13; *Polschou* 1655 PMT III 66–7; *Polchowo* 1664, *Polchowo* 1678 Font XXXII 113, 58; *Polchowo* 1682 Font V 166; *Pollchau* 1796–1802 MpSchröt IV; *Polchowo*, niem. *Polchau* 1887 SG VIII 576; *Polchau*, fr. *Palchowo, Pulchewo* 1912 Bär 93; *Polchowo*, niem. *Polchau* 1921 Sk XI 40, 85; *Polchowo* 1952 UW 196; *Polchowo, -wa* 1982 WUN III 15; gw. dawniej *połx^lovik* Lor A 27, później *pöłx^leje, -va, pöłx^lefsći*. — Od n. os. *Pelk, Polk* SSNO IV 211 (: *Świętopelk*), z suf. *-ów, -owo*. W n. poświęcona pomorska realizacja *l* jako *ol-*. Nazwa

z niemczona jako *Polchow*, *Polchau*. Zapisy z *-k-* świadczą o graficzno-fonetycznej niem. oscylacji *k-x*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 115–6; Treder, PMT III 67. WK

Polchowo (2), wś, szczech., gm. Kamień Pomorski, 4,5 km na płd.-zach. od Kamienia Pomorskiego: de *Polchowe* 1299 PU III 379; *Polchow* 1308 PU IV 308; *Polchowe* 1321 PU VI 44; *Polchow* 1538 HKPom I/4, 88; *Polchow* 1618 MpLub; *Polchow* 1789 MpGillyPom; *Polchow* 1829 MpUMbl 685; *Polchow* — *Polchowo*, *-wa*, *polchowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Polchowo*, *-wa* 1982 WUN III 15. — Nazwa zmieniona jako *Polchow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Polchowo*. Lit.: TrautmElb II 57; RzDuma II 46, III 34–9. BCz

Polchowo (3), wś, szczech., gm. Węgorzyno, 2 km na zach. od Węgorzyna: *Polchow* 1618 MpLub; *Polchow* 1789 MpGillyPom; *Polchow* 1834 MpUMbl 1063; *Polchow* 1887 SG VIII 576; *Polchow* — *Polchowo*, *-wa*, *polchowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Polchowo*, *-wa* 1982 WUN III 15. — Nazwa ponowiona z n. jeziora, por. inter duo stagna ... *Polchowe* et Dolghen, zachowanej też w n. rzeki *Polchowebeke* (1284)1309–26 PU II 525, dziś Gołnica, ld. Reskiej Węgorzy. Badacze błędnie identyfikowali zapisy n. jeziora z n. wsi. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Polchowo*. Lit.: LórSNH 87; TrautmElb II 57; RzDuma II 46; Duma, HE IV 24, 78. BCz

Polchówko, os., dawniej wś, gdań., gm. Krokowa, 12,5 km na płn.-zach. od Pucka: *Polkov* 1285, de *Polkov* 1288 Perl 358, 388; *Polchow* 1303 Perl 548; *Polczow*, *Polcow* (1323)1342 Cdp II 679; *Polkow* 1342 PrUr III 363, 375; *Polchau* ok. 1400 Lor X 156; *Cleyne Polchau* ok. 1400 SchN 548; *Polchow* 1404 Zeit IV 107; *Polchow* (1438) GZ 127; *Polchowo* 1534 Inwwłoc 116; *Pulchowie* 1570 ŻDz XXIII 282; *Pelchowo* 1583 Font I–III 16; *Polchówko*, *Buchenrode* 1588 SchN 549; *Polchowo* 1648 RP 194; *Polchowken* 1784 PMT III 67; *Pollkowke* 1796–1802 MpSchröt IV; *Polchowken* — *Polchówko* 1879 KęłN 45; *Polchówko*, niem. *Buchenrode*, dawniej *Polchowken* 1887 SG VIII 576; *Buchenrode* seit 1874, vorher *Polchau*, *Polchowo* 1912 Bär 29; *Polchowo* (*Buchenrode*) 1925 Krzep 93; *Polchówko* 1951 PMT III 67; *Polchówko* 1967 SM 894; *Polchówko*, *-ka*

1982 WUN III 15; gw. dawniej *połx^hówk^ho*, później *pōx^hůfk^he*, *-ka*, *pōx^hůfk^hevi*. — Etymologię n. zob. *Polchowo* (1). Po powstaniu wsi *Polchowo* (1) wieś przybrała n. niem. *Kleine Polchow*, wtórnice *Polchówko*, z deminutywnym suf. *-ko*. Nazwa zmieniona jako *Polchow*, *Polchowken*. W 1874 r. wprowadzono niem. n. *Buchenrode*, od przym. *buchen* ‘bukowy’ i *roden* ‘karczować, trzebić’ Lübben 304. Lit.: TrautmElb II 57; Treder, PMT III 67. WK

Polcie, dziś *Polcie Młode*, cz. wsi Stare Polcie, dawniej wś, i *Stare Polcie*, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 10 km na płd.-wsch. od Nidzicy: *Mosczona* 1413 Cruc III 167; *Mosczona* 1451 SHGPł 242; *Mosczona* 1497 Matr II nr 953; *Moszczona Polczye* 1531 SHGPł 242; *Polczye Moszczona* 1578 ŻDz XVI 77; *Polcie Młode*, *Polcie Stare* 1783–84 RejKor 473; *Moszczony młode*, *Moszczony stare* 1827 Tabella II 33; *Mszczony* (!) *Polcie-stare*, *Mszczony* (!) *Polcie-młode*, dwie wsi 1885 SG VI 788; *Mszczony* (!) *Polcie Młode*, *Mszczony* (!) *Polcie Stare*, dwie wsi 1902 Przew II 396; *Polcie Młode*, *Polcie Stare*, dwie wsi 1921 Sk I 93; *Polcie Stare*, *Polcie Młode*, dwie wsi 1952 UW 19; *Polcie Młode*, *-cia -dego*, *Stare Polcie*, *-rego -cia* 1982 WUN III 15, 318. — Pierwotnie *Moszczona*, od imiesłowu *moszczony* (: *mościć* ‘budować mosty, kłaść drogę dylami’ SpXVI, XV 39). W XVI w. n. zestawiona *Moszczona Polcie*, człón *Polcie* od n. os. *Polec* (: *polec* ‘wielki płat mięsa albo słoniny, będący pierwotnie połową całości mięsa bądź słoniny’ Sstp VI 353), por. nazw. właściciela Martinus *Polecz*, w l. mn. W wyniku podziału wsi na części pojawiają się nazwy: *Moszczony Stare*, później *Moszczony Polcie-Stare* i *Moszczony Młode*, później *Moszczony Polcie-Młode*; człóny odróżniające od przym. *stary* i *młody*. W XX w. stary człón *Moszczony* zanikł i upowszechniły się formy *Stare Polcie* i *Polcie Młode*. Lit.: SHGPł 242. UW

Polczyn zob. **Boleścín** (1), **Pelczyn** (2)

Polczyn-Zdrój, mto, kosz.: de *Poltsin* 1304 PU IV 156; *Bolczin* 1337 RzDuma I 131; *Poltzin* 1337 LorSNH 87; *Polczin* 1401 RzDuma I 131; *Polczyn* 1484 Font XLI 244; *Polzin* 1540 PomKirch II 64; *Poltzin* 1618 MpLub; *Polzin* 1789 MpGillyPom; *Polzin* 1839 MpUMbl 873; *Polzin*, zapewne *Pol-*

Polczyno

czyn 1887 SG VIII 704; *Bad Polzin* — *Polczyn-Zdrój*, -a, *polczyński* 1946 MPol XXIV nr 44; *Polczyn-Zdrój*, -na-Zdroju 1982 WUN III 15. — Od n. os. *Polka*, *Pelka* SSNO IV 211, z suf. -in. W zapisach potwierdzona pomorska realizacja *ł* jako -ol-. Od XX w. w zniemczonej formie człon *Bad*, od ap. niem. *Bad* 'uzdrowisko, kąpielisko'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Polczyn-Zdrój*. Lit.: LorSNH 87; RzDuma I 131; RospSEMIG 299; RymNmiast 189. BCz

Polczyno, wś, gdań., gm. Puck, 3,5 km na pld.-zach. od Pucka: *Polczyn* 1395 SchN 623; *Polzin* (1438) GZ 128; *Polzin* 1534 Inwwłoc 116; *Pelczino*, wsi *Pelczina* 1565 Lupom 107; *Pelczino* 1570 ŻDz XXIII 271; *Pelczino* 1570 SHGPG(ASK 106 f. 238); *Palczyno* 1583, *Palczyno* 1599 Font I III 10, 474; *Pelczino*, wsi *Pelczina*, szóltys *pelczyński* 1627 Font XXXIX 7, 8, 33; *Polczyno* 1656 Font XXXIX 98; *Pelczyno*, w *Pelczynie*, z *Pelczynem* 1664 Font XXXII 121, 122, 277; *Polczyn* 1678 Font XXXIX 85; *Polczyno* 1717 SG VIII 711; *Poltzin* 1796–1802 MpSchröt IV; *Polzin* — *Polczyn* 1879 KętN 45; *Polczyn*, niem. *Polzin* 1887 SG VIII 711; *Polzin*, fr. *Polczyno*, *Pelczino* 1912 Bär 93; *Polczyno*, niem. *Polzin* 1921 Sk XI 40, 85; *Polczyno* 1952 UW 196; *Polczyno*, -na 1982 WUN III 15; gw. *płčano*, -a, *płčinsći*. — Od n. os. *Polka*, *Pelka*, z suf. -ino. W n. zachowana pomorska realizacja *ł* jako -ol-, z oscylacją o–a–e. Lit.: Treder, PMT III 66; Łuszczynska, PMT V 71. WK

Polczyńska, wś, kosz., gm. Połczyn-Zdrój, 3 km na pld.-wsch. od Połczyna-Zdroju: *Polziner* Zgl. 1911 MpMbl(2262); *Polziner Ziegelei* — *Polczyńska*, -kiej, *polczyński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Polczyńska*, -kiej 1982 WUN III 15. — Dawna n. niem. od ap. *Ziegelei* 'cegielnia' i od n. pobliskiego mta *Polzin*, dziś *Polczyn-Zdrój* (zob.). Po 1945 r. urzędowo wprowadzona n. *Polczyńska*. BCz

Połecin(o) zob. **Polęczyno**

Połęcko (1), wś, gorz., gm. Osno, 5 km na pld.-wsch. od Osna Lubuskiego: *Polenczk* 1340, *Polenczko* połowa XIV Rospond, -*bsk*- 50; *Pöllentzig* MpUMbl 1917; *Polenzig* — *Połęcko*, -ka, *połęcki* 1947 MPol XXV nr 111; *Połęcko*, -ka 1982 WUN III 15. — Zapewne od wyrażenia przyimkowego *po łęku*, por. ap. *łękl/lęg*, n. m. *Lęka* (1), *Lęg* (1),

z suf. -*sk(o)*. Nazwę zniemczono jako *Polenzig*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Połęcko*. Lit.: Taborska 106; Rospond, -*bsk*- 50. BCz

Połęcko (2), wś, ziel., gm. Maszewo, 14 km na zach. od Krosna Odrzańskiego: *Polenczko* bei Krossen 1277 Reg nr 1520; in *Polenstow* ok. 1300 CdSil XIV 145, przyp. 35; gelegenen Dörfer Eyehberg ... *Polenczk* 1340 CdSil XXX 135; *Polenzig* 1773 MpGuss; *Pollenzig* — *Połęcko*, -ka, *połęcki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Połęcko*, -ka 1982 WUN III 15. — Wieś leży nad Odrą, dlatego postać **Połętsk-* (: *lęg*) jest możliwa. Lit.: Rospond, -*bsk*- 210, 211, 326. JCh

Połęcze (1), wś, olszt., gm. Bartoszyce, 1,5 km na pld. od Bartoszyce: *Polno* 1385, 1414, *Hof Polan* po 1414, *Polenshof* 1492 Bartoszyce 142, 146; *Polenzhof*, maj. 1789 Goldb I 166; *Polenshof*, maj. 1820 Wald 88; *Polenzhoff*, dobra ryc. 1888 SG VIII 578; *Polenzhof* — *Połączowo*, dw. 1946 Ley I 9; *Polenzhof* — *Połęcze*, -cza, *połęcki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Połęcze* — *Polenzhof*, os. 1951 Rosp 249; *Połęcze*, -cza 1982 WUN III 15. — Dawniej może n. **Polino*, od n. os. Piotra *Polaka*, występującego w źródłach jako Peter *Polle* lub *Polan*, z suf. -ino. W formie zniemczonej *Polenshof* (= dwór *Polaka*), później *Polenzhof* (= dwór *Polenza*). G. Leyding przytacza n. spolonizowaną *Połączowo*. Po 1945 r. urzędowo ustalono *Połęcze*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 146–7; Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 321–2. RP

Połęcze (2), wś zaginiona, leżała koło Golubia, tor.: villas *Polanche*, *Polansche* (1222)1235–43 PrUr I/1, 29, 80; in dem *Polenschin* Dorfe 1377 Font XXIX 14 nr 62; *Polencze* mole 1437 GZ 90; *Polanche* albo *Polansche* 1882 KętL 57. — Od wyrażenia przyimkowego *po łęku* 'przy łuku, przy skręcie, zakolu (np. rzeki)', z suf. -'e. Lit.: SHGCh 101. WK

Połączowo zob. **Polęczno** (1)

Polęczyno, wś, gdań., gm. Somonino, 17 km na pld.-wsch. od Kościerzyny: *Polusino* 1255, *Polusyno* 1291, *Polusyno* 1298, *Poluczino* (1298) Perl 135, 426, 500, 501; *Poluschin* 1357, *Poluzyno* 1358 PrUr V 338, 375; *Poleschin* 1396 GA 721; *Polanschyn* 1420 Lor X 157; *Polliczin* (1437/38) GZ 116; *Pollentzin* 1525 Matr IV/1, nr 5625; *Pollenzino* 1570 ŻDz XXIII 152; *Polyszyno*

1583, *Polesino* 1599 Font I–III 27, 472; *Polusino* (1711) SG VIII 712; *Pollenczin* 1749 Font XVI–XIX 420; *Pollenczyn* 1796–1802 MpSchröt IX; *Pollenczyn* — *Polęcín* 1879 KęT N 15; *Polęcín* al. *Polęcino*, niem. *Pollentschin* 1887 SG VIII 712; *Polęcino*, niem. *Pollentschin* 1921 Sk XI 26, 85; *Polęcino* 1952 UW 191; *Polęcino*, -na 1982 WUN III 15; gw. dawniej *p^holēčano* (*p^holačano*), później *poūōncēno*, -čēna, *poūōncēnšči*. — Dawniej n. *Polużyno*, od wyrażenia przyimkowego *po lugu*, *po legu*, z suf. -ino. Wtórnie adideacja do ap. *lęk* (: *ląka*). Zniemczone postaci *Pollentzin*, *Pollentschin* stały się podstawą repolonizacji: *Polesino*, *Polusino*, *Polęcín*. Lit.: Koz V 180; MKart 133; Łuszczyńska, PMT V 72. WK

Polętowo, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, bydż., gr. Lisewo Kościelne, 7 km na płn.-wsch. od Barcina: *Palyathowo* 1504–16, *Slotkowo* et *polyathowo* 1517, hered. *Polyathowo* 1525 Koz V 179; *Polantowo* 1545–78 Koz V 179; *Sophia de Poletow* 1546 Matr IV/1, nr 7798; *Ponthowo* (!) 1572 Vlad XI 60; *Poluntowo* ... *Pioluntowo* 1579–91, *Poluntowo* 1617–23, *Ponentowa* (!) 1760–61 Koz V 179; *Polentowo Hollander* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Polentowo* (?) 1882 SG III 604; *Polętowskie Holendry*, niem. *Polentowo*, wś 1887 SG VIII 712; *Polętowo*, niem. *Polentowo*, wś 1921 Sk X 91, 179; *Polętowo*, wś 1933 SkBy 1343; *Polętowo* 1967 SM 898. — Dawniej **Polatowo*, n. z suf. -owo, od n. os. **Polat* lub *Polata* KozN 46 (jak *Dolata*), por. *Polatek*//*Polatek*, *Palatek* SSNO IV 309 (: gw. *palatać* ‘hałasować, głośno stukać’), *Polata*, *Polataj* (: *polatać*) RymSEN II 271. W formie *Polętowo* wtórna nosowość, por. nazw. *Polęt*, *Poletek*, tj. *Polętek* z pobliskiego Lisewa 1743 Koz V 180. Przejściowo funkcjonowała też n. *Polętowskie Holendry*, co można odczytać jako wynik zmiany statusu osady. Lit.: Nieckula, -ov- 159. AG

Polętowskie Holendry zob. **Polętowo**

Polkowo zob. **Polchowo** (1), **Polchówko**

Polkpie, mto zaginione, leżało koło Siedmiogorowa, leszcz., gm. Borek Wielkopolski: *Pollakpye* 1464 SHGKl(PG 7, 195); *Pokupye* 1485 Koz III 60; w mieście zw. *Pólkpie* 1486 SHGKl(PG 10, 56v); *Polkpye* 1505, opp. *Polkpie* 1513, opp. *Pulkpie* 1556, *Polkpie* 1564 Koz III 60. — Może od n. os. **Polakiep*, **Polkiep*, por. n. os. *Kiep*,

Kiepek SSNO II 576, z suf. *-je (pluralis). Według S. Kozierowskiego możliwa też postać **Pólkupie*. Przejściowa forma *Pokupie* wywodzi się prawdopodobnie z postaci **Polukpie* i powstała przez rozbitcie grupy spółgłoskowej -kp- przed samogłoską, zanik sylaby -lu- i adideację do czas. *pokupić*. ZZ

Polockie Wyrzyki zob. **Wyrzyki-Polód**

Polodowo zob. **Poladowo**

Polokowo, os. zaginiona, leżała koło Zaniemysła, pozn., gm. Zaniemysł: inter *Polocowo* ... et *Yeszory* 1418 Koz III 60; de *Polakowo* 1420 RWlkp IV nr 770; *Polecowo* 1435, *Polokowo* et *Domanyewo* 1514–18, *Polakowo* 1538 Koz III 60. — Od n. os. **Polok*, **Polok* (: *polak* ‘żarłok, obżartuch’ Sstp VI 353), z suf. -owo. ZZ

Polom (1), wś, olszt., gm. Świętajno, 24 km na wsch. od Szczytna: *Polommen* 1785 Goldb III 160; *Polommen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Polommen*, *Poloń*, do *Poloni* ok. 1859 SzcześTeka 39; *Polomen* — *Poloń* 1879 KęT N 179; *Polom* al. *Poloń* 1887 SG VIII 724; *Poloń* — *Polommen* 1941 Choj 121; *Polommen* — *Polom* al. *Poloń* 1946 Ley I 57; *Polommen* — *Polom*, -u, *polomski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Polom*, -mu 1981 WUN III 15; gw. *poūoń*, do *poūońi*. — Od ap. **polom*, zob. *Polom* (2). W zapisach dialektalna zmiana -rń > -ń. W postaci *Polommen* substytucyjna niem. geminata *mm*, końcówka -en. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Polom*. Lit.: Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 262. RP

Polom (2), os., dawniej wś, suwał., gm. Świętajno, 16,5 km na pld.-zach. od Olecka: *Polommen* 1561 BiałKol 132; *Polommen* 1563 KęT L 519; *Polommen*, folw., młyn 1785 Goldb III 160; *Polommen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Poloń*, -i, *Polon* 1859 SzcześTeka 189; *Polommen* — *Polom* al. *Poloń* 1879 KęT N 167; *Polom*, domena 1887 SG VIII 724; *Polommen*, wś 1920 MpHAPr I; *Polom* — *Herzogsmuehle* 1938, *Polommen* 1941 Choj 121; *Herzogsmühle* — *Polom*, -u, *polomski* 1948 MPol XXV nr 14; *Polom* — *Herzogsmühle* (*Polommen*), wś 1951 Rosp 139; *Polom*, -mu 1981 WUN III 15; gw. *poūoń*, też *polomen*. — Wieś istniała już w 1539 r. Nazwa od ap. **polom* ‘las połamany, wylom w lesie; poręba’ (: stp. *lom* ‘powalony wiatrem las’ Sstp IV 117, *polomić* ‘połamać’); por. czes. *polom* ‘połamání, zvyvracení stromů v lese

Polom

(sněhem, ledem, větrem)' Profous III 430, też n. *Niepolomice*. Wariant *Poloń* ilustruje dialektalną mazurską zmianę *rh > ŋ*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Herzogsmühle*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polom*. Lit.: Olecko. Z dziejów miasta i powiatu, 1974, 181–2; BiałKoł 161–2; BiałPrzem 30, 175–6 i in.; Szcześniak, PMT XII 172. RP

Polom zob. **Polom Duży**, **Polom Mały**, **Polomia** (1, 2, 3, 4)

Polom Duży, wś, tarn., gm. Nowy Wiśnicz-Lipnica, 9,5 km na pld. od Bochni: in *Polom* (1355) Kkk I 260; de *Poloma* 1404 SHGKr(kartoteka); *Polomya* 1470–80 DB I 219; de *Polomya* 1498 SHGKr(kartoteka); *Polomia*, *Polom* 1529 LR 229, 333; *Polomia* 1581 ŻDz XIV 56; *Polomia* 1680 Rej 254; *Polom* 1779–82 MpMieg; *Polom Wielki* al. *Polom Duży* 1887 SG VIII 723; *Polom Duży* 1921 Sk XII 6; *Polom* 1952 UW 262; *Polom Duży*, -mu -żego, *polomski* 1963 UN 2, 49; gw. *velgã polom*. — Dawniej n. *Polom*, od ap. **polom*, okresowo *Polomia*, ze zmianą paradygmatu. Członki odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *wielki*. Lit.: LKrak 117. IN

Polom Mały, wś, tarn., gm. Czchów, 19 km na pld. od Brzeska: *Polom* 1363 KMłp III 169; *Polomya* 1470–80 DB II 254; *Polomya* 1529 LR 274; *Polomia* 1581 ŻDz XIV 138; *Polomia* 1629 RPobKr 232; *Polom* 1794 Ga Hh2; *Polom Mały* 1886 Bigo 152; *Polom Mały* 1887 SG VIII 723; *Polom Mały* 1921 Sk XII 7; *Polom Mały*, -mia -lego, *polomski* 1964 UN 3, 21; gw. *pojom mały*, *pojoma małyguoll-ego*, *pojomski*. — Członki odróżniający w n. zestawionej od przym. *mały*. Okresowo n. *Polomia*. Lit.: LKrak 117; PSąd I 96. IN

Polom Wielki zob. **Polom Duży**

Polomeja zob. **Polomia** (4)

Polomia (1), wś, kat., gm. Mszana, 6 km na pln.-zach. od Jastrzębia-Zdroju: *Polom* 1288 Reg nr 2066; *Polom* ok. 1300 CdSil XIV 109; z *Polomie* (1442)XVI, *Pohlom* 1447, de *Poloma* (1450) XVI CdSil VI 66, 71; *Pohlom* 1557 Ng 235; in villa *Polomia* 1652, *Polomia* 1679, *Polumia* 1687/88 JII 35, 241, 443; *Pohlom* 1743 SNGŚI X 128; *Polom*, *Polomia* 1845 K 503; *Pohlom* 1864 SNGŚI X 128; *Pohlom*, *Polomia* 1900 Myc 77; *Polomia*, *Pohlom* 1920 PrusŚG 59; *Polomia*, -mi 1982 WUN III 15. — Dawniej *Polom*, wtórnie *Polomia*, ze zmianą

paradygmatu. Nazwę zniemczono jako *Pohlom*. Lit.: SNGŚI X 128; BorGŚI 54. JCh

Polomia (2), wś, kat., gm. Tworóg, 10 km na pln.-zach. od Tarnowskich Gór: *Polom* ok. 1300 CdSil XIV 95; *Polawin* (1417), *Poloin* (1418) K 503; *Pohlom* 1447 Ng 235; *Polome* (1463)XVI, von *Polan* (1472)XVI CdSil VI 86, 94; s *polomy* 1570, z *Pohlom* 1745, 1748 SNGŚI X 128; *Pohlom* 1783 Z II 347; *Pohlom* 1795 SNGŚI X 128; *Polom* 1845 K 503; *Pohlom* 1864, *Pohlom* 1886, *Ober Pohlom*, *Nieder Pohlom* 1887 SNGŚI X 128; *Polomie*, *Pohlom* 1900 Myc 42; *Polomia* (*Pohlom*) — *Ostwalde* 1939 Prus 60; *Ostwalde* — *Polomia*, -mi, *polomski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Polomia*, -mi 1982 WUN III 15. — Nazwę zniemczono jako *Pohlom*, okresowo z członami odróżniającymi od przym. *ober* 'górnym' i *nieder* 'dolnym'. Nazwę niem. *Ostwalde* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Polomia*. Lit.: SNGŚI X 128; Ng 235; BorGŚI 54. JCh

Polomia (3), wś, rzesz., gm. Niebylec, 18 km na pld.-zach. od Rzeszowa: inter ... *Golczowam vola et Poloniam* (1420) KMłp IV 183; *Polonia* (!) 1441 AGZ XI nr 1386; *Polom* 1470–80 DB II 257; *Polomya* 1474 Matr I nr 1161; *Polomia* 1508 ŻDz XV 469; in *Polomye* 1520 Matr IV/1, nr 3530; *Polomiya* 1529 LR 383; *Polomia* 1536 ŻDz XV 518; *Polomya* 1564–65 Lusand 55; *Polomia* 1581 ŻDz XIV 245; *Polomyja* 1886 Bigo 152; *Polomyja* 1887 SG VIII 724; *Polomia* 1952 UW 285; *Polomia*, *Polomi*, *polomski* 1958 MPol nr 97, poz. 533; *Polomia*, -mi, *polomski* 1966 UN 72, 34; gw. *pojornijō*, -ji, *pojomski*. — Nazwa *Polomia* od ap. **polom*, por. *Polom* (2), ze zmianą paradygmatu. W XV w. poświadczona oboczność *rh//r̃*: *Polomial//Polonia*. Dziewiętnastowieczne zapisy *Polomyja* pokazują graficzne oddanie i jako *yj*. Lit.: OPilz 47. IN

Polomia (4), wś, tarn., gm. Pilzno, 6,5 km na wsch. od Pilzna: *Polomia* (1413)XVIII ZDM V 145; *Poloma* 1423, *Polom* 1438 SHGSd(kartoteka); de *Polony* 1441 SHGSd(TP 18, 470); *Polomya* 1444 AGZ XIII nr 7388; *Polomia* (1447)1614 ZDM III 223; *Polomya* 1460, *Polom* 1462 SHGSd(kartoteka); *Polom* 1470–80 DB II 257; *Polom* 1479, de *Polomya* 1490, *Polom* 1495 SHGSd(TP 21, 462, 24, 58 i 34, 485); *Polomya*

1508 *ŻDz* XV 467; *Polomya* 1529 LR 63; *Polomia* 1536 *ŻDz* XV 521; *Polomia* 1581 *ŻDz* XIV 243; *Polomeja* lub *Polomyja* 1886 Bigo 152; *Polomyja* al. *Polomeja* 1887 SG VIII 724; *Polomyja* 1933 SkBy 1343; *Polomeja* 1952 UW 276; *Polomia*, -mi, *polomski* 1965 UN 55, 33; *Polomeja*, po zmianie *Polomia*, -mi, *polomski* 1968 MPol nr 6, poz. 34; *Polomia*, -mi 1982 WUN III 15; gw. *połomijō*, -ji, *połomski*. — Okresowo n. *Polom*. Forma *Polomeja* z obniżoną artykulacją *y > e*. Lit.: OPilz 47. IN

Polomia zob. **Konopki-Jabłoń, Oldaki-Polonia, Ostaszki, Polom Duży, Polom Mały, Polomia-Myszków, Polomia Żarecka, Połoń, Zalesie (63), Zareby-Grzymaly**

Polomia-Myszków, cz. Myszkowa, dawniej wś, częst.: *Polomja*, wś i folw. 1877 Zin II 69; *Polomia*, wś i folw. 1902 Przew II 88; *Polomja*, wś, folw. 1921 Sk III 10; *Polomja*, wś, folw. 1933 SkBy 1343; *Polomia-Myszków*, -mi-kowa 1982 WUN III 15. — Początkowo *Polomia*, później n. zestawiona, z członem drugim od n. m. *Myszków*. IV

Polomia Żarecka, cz. Żarek, dawniej wś, częst.: *Polomia*, os. 1839 MpKwat IV 5; *Polomja*, wś 1877 Zin II 69; *Polomyja*, *Polomja* al. *Polomia*, wś i folw. 1887 SG VIII 724; *Polomja* 1921 Sk III 10; *Polomja*, ceg. 1933 SkBy 1343; *Polomia Żarecka* 1952 UW 260; *Polomia Żarecka*, -mi-kiej 1982 WUN III 15. — Nazwa ponowiona z n. lasu, por. *Polomia*, las 1783–84 SHGKrMat 361; etymologię zob. *Polom* (2). Później n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. mta *Żarki*. Lit.: RKrak 130. IN

Polomie (1), wś zaginiona, leżała koło wsi Dobrzyca, kal., gm. Dobrzyca: *villam dictam Koritha*, *Polome*, Beganino (1337)1412–13 KW III 766. — Od ap. **polomie*, prawdopodobnie w odniesieniu do lasu powalonego wiatrem, zob. *Polom* (2). ZZ

Polomie (2), wś zaginiona (?), leżała w par. Zambrów, łomż.: *Polomye* 1518 SHGMz(PT 1, 356v). — W 1513 r. odnotowano odmiejscową n. os., por. Thomas *Polomski* SHGMz(PT 1, 181v). UB

Polomin, wś, biały, gm. Suchowola, 11 km na pld.-wsch. od Suchowoli: *Pälamine* (acc.) 1744 SDV 149; [*Polomin*], folw. 1783 SHGPd

(kartoteka); *Polomin*, dobra 1887 SG VIII 724; *Polomin*, wś 1921 Sk V 78; *Polomin*, wś i kol. 1933 SkBy 1343; *Polomin*, wś, i *Polomin*, kol. 1952 UW 169; *Polonin* i *Polonin-Kolonia*, dwie wsi 1967 SM 899; *Polomin*, -na 1982 WUN III 16. — Początkowo *Palamina*, od brus. czas. *palamać*, pol. *polamać*, z suf. -ina. Nazwa spolonizowana jako *Polomin*. Postać *Polonin* wskutek skojarzenia z ap. *polonina*. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. EB

Polomino, wś, kosz., gm. Dygowo, 10 km na pld.-wsch. od Kołobrzegu: *Pollemyn* 1263 PU VI 343; *Poldemin* 1447 PMT XIII 59; *Polmin* 1618 MpLub; *Galmin* (!) 1779–85 RzDuma I 131; *Poldewin* (!) 1784 Brüg II 531; *Poldemin* 1789 MpGillyPom; *Poldemin* 1819 PMT XIII 59; *Poldemin* — *Polomino*, -na, *polomiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Polomino*, -na 1982 WUN III 16. — Od ap. **polom*, z suf. -in. Nazwa zniemczona jako *Poldemin* z dysymilacją *l-l > l-d*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Polomino*. Lit.: RzDuma I 131; Belchnerowska, PMT XIII 59. BCz

Polomja zob. **Polomia-Myszków, Polomia Żarecka**

Polomskie, wś zaginiona, leżała w pobliżu Sopotnika, przem.: *Quaschenyna*, Arlamow et *Polomskye* 1519 Matr IV/1, nr 2986; Sopotnik et *Polomskie* 1541 Matr IV/3, nr 20608. — Od ap. **polom*, z suf. -skie. BCz

Polomyja zob. **Polomia** (3, 4), **Polomia Żarecka**

Polonin zob. **Polomin**

Polonna zob. **Płonna** (1)

Polonne zob. **Płonna** (1)

Połoń, wś, ostroł., gm. Jednorozec, 8 km na pld.-wsch. od Chorzel: *Polomya* 1526 SHGMz (MK 41, 152v); do *Polomiej* (1565) Lumaz II 25; *Polomia* 1567 *ŻDz* XVI 335; *Polomia* 1617 Lumaz I 73; *Polomnie* 1783 MpPerMz; *Polon* 1783–84 RejKor 464; *Polomia* 1827 Tabella II 106; *Polomia* 1839 MpKwat IV 1; *Poloń* 1887 SG VIII 725; *Poloń*, -łoni, *połoński* 1972 UN 140, 12. — Początkowo n. *Polomia*, zob. *Polomia* (3). Przejście *Polomia > Polorh//Poloń* polega na zmianie paradygmatu. UB

Połoń zob. **Polom** (1, 2)

Polońce zob. **Poluńce**

Poloski

Poloski, dziś *Poloski, Poloski Nowe* i *Poloski Stare*, trzy wsi, biał., gm. Piszczac, 19,5 km na pld.-zach. od Terespoła: *Полоски, отъ Полосокъ* 1566 DMA I 364, 367; *кы Полоскамъ* 1566 AWAK XIV 97; *Poloski* 1570 Lupodl 10, 25; ku *Poloskom*, w *Poloskach* 1670 AWAK IV 88, 89; *Poloski* 1762 AWAK III 103; *Poloski* 1775 SHGPd(Tarpod); *Poloski* 1827 Tabella II 106; *Poloski* 1887 SG VIII 728; *Poloski, -sek, polosecki* 1966 UN 105, 31; *Nowe Poloski, -wych -sek*, os., *Poloski, -sek*, wś, *Stare Poloski, -rych -sek*, os. 1981, 1982 WUN II 574, III 16, 318; po zmianie *Poloski Nowe, -sek -wych, Poloski Stare, -sek -rych, polosecki*, dwie wsi 2012 DZU poz. 1515. — Od brus. ap. *poloska* Słbgav IV 44, por. pol. *plosa* 'pole uprawne' Sstp VI 170, *ploska* 'kawałek pola ornego wśród lasu' SW IV 263, w formie pluralnej. EB

Polowa, wś, opol., gm. Polska Cerekiew, 10 km na pld.-zach. od Kędzierzyna-Koźła: *Pulowitz* 1736 MpWielOppol; *Pohlow* 1743 SNGŚI X 129; *Pulow, Puhlau* 1845 K 571; *Puhlau* al. *Buhlau*, kol. i dobra 1888 SG IX 278; *Pulów, Puhlau* 1920 PrusSG 62; *Pulów — Puhlau* 1939 Prus 62; *Puhlau — Polowa, -y, polowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Polowa, -wy* 1982 WUN III 16. — Dawniej n. *Pulów*, od n. os. *Pula* SSNO IV 396 (: gw. śl. *pula* 'indycka'), z suf. -ów. Nazwę zmieniono jako *Puhlau*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Polowa*, błędnie rekonstruując ją z postaci zmienionej. Lit.: SNGŚI X 129; BorGŚI 245. JCh

Polowce, wś, biał., gm. Czeremcha, 32 km na pld.-zach. od Hajnówki: od granicy *polowieckiej* 1560 Kond 163; *Половцы, въ Половцахъ* 1589 AWAK II 14, 16; z *Polowcami* 1664, *Polowce* 1786 Kond 163; *Polowce*, dobra 1902 SG XV/2, 490; *Polowce, -ców* 1982 WUN III 16; gw. *polowce, -ov, polowcecki*. — Według M. Kondratiuka n. od n. etnicznej *Polowcy* lub od n. zbiorowej określającej ludzi mających *plowy* (rus. *polowyj*) kolor włosów. Lit.: Kond 163. EB

Polowce zob. **Płowce** (1)

Polowice zob. **Polowice**

Polowieś zob. **Okrzeszyn** (1), **Półwieś** (4)

Polowite, os., dawniej wś, olszt., gm. Małdyty, 16,5 km na pld.-zach. od Pasłęka: *Pallawitten* adir *Kusieyns* 1271–76, *Palwyten, Pallowythen, Pollewiten* ok. 1400, *Polowiten* 1419 Ger 113; *Kosie-*

en adir *Polowiten* 1437 GZ 34; *Polbitten* 1465, *Pallewitten* 1467 Ger 113; *Polwitten* 1789 Goldb I 166; *Pollwitten* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Polwitten* 1820 Wald 185; *Polhwitten, Pallawitten — Polowite* 1946 Ley I 49; *Pollwitten — Polowite, -ego, polowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Polowite — Pollwitten*, wś 1951 Rosp 249; *Polowite, -tego* 1982 WUN III 16. — Pruska n. **Pā-law-īt*, por. prus. *po-*, **pa-* 'po, pod' Ger 245–6 i **law-*, **lau-*, **lou-* o niejasnym znaczeniu; por. może słow. *lava* 'ziemia, błotniste miejsce nad rzeką', niem. *Laue* 'mała kałuża', grec. *λόω* 'myję, kąpię', łac. *lavō, -ere, -āre* 'myć, kąpać się, ścierać', lit. n. w. *Lavysas, Lavysa, Laujā*, łot. *Laūjs*. Inaczej objaśnia n. G. Gerullis. Oboczna n. **Kusijeins* przejęta z n. pobliskiej wsi *Koszajny* (zob.). Nazwa *Polowite*, nadana urzędowo po 1945 r., nawiązuje brzmieniowo do n. pruskiej. Lit.: Ger 113; PrzybBalt 223. RP

Polożejewo zob. **Polażejewo**

Polożejowo zob. **Polażejowo**

Polożewo zob. **Polażejewo**

Polożowo zob. **Polażejewo**

Połod zob. **Wyryki-Połod**

Poltawka zob. **Milejowiec**

Południe zob. **Gołymín**

Południwo zob. **Południowo**

Południowo, os. opustoszała, dawniej wś, olszt., gm. Purda, położona między Nerwikiem a Odrytami, 9 km na pld.-zach. od Barczewa: *Poludnowo* 1566 KętL 551; *Poludneuo* 1587, *Polidneuo* 1597–98 PospWrm 119; *Poludniwo*, z odrębnym dopiskiem: *Schipren* 1615 RŁWrm 274; *Poludniwo* 1656 Kolberg 261; *Poludniowo* 1688 Birch 236; *Poludniowo* 1755 MpEnd; *Podluniewo, Poludniwo (Polumiewo, Pottladniwo)* ok. 1780 HAPr IV 335, 337, 339; *Podluniewo* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Poludniwo*, maj. i folw. 1820 Wald 171; *Poludniwo* 1879 KętN 196; *Poludniwo, Południowo* 1882 KętL 551–2, 563; *Poludniwo* 1887 SG VIII 733; *Paulshof* 1911 Gause 94; *Paulshof — Poludniwo, -wa, południowski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Poludniowo — Paulshof*, os. 1951 Rosp 249; *Poludniowo* 1967 SM 899; gw. *południwo*. — Od n. os. *Poludnie* SSNO IV 315 (: *południe*), z suf. -'ewo, wymiennie -owo. W niem. zapisach uproszczenie grupy *-dri-* > *-ri-*, metateza *-lud-* >

-*dlu-*. W XVII w. odnotowano n. niem. wsi *Schiren*, może *Szypry*, od n. os. *Szyper* SSNO V 356, w l. mn. W 1911 r. wprowadzono urzędowo n. niem. *Paulsdorf*. Po 1945 r. ustalono n. *Południewo*. Lit.: PospWrm 111, 119. RP

Polupin, wś, ziel., gm. Dąbie, 3,5 km na płd.-wsch. od Krosna Odrzańskiego: de *Rustorff* (1317) CdB A XVIII 282; von *Ruszdorf* 1491 CdB A XIX 417; van *Rusdorff* (1436) CdB A XXIII 204; *Russdorf* 1844 MpUMbl 2188; *Rusdorf* — *Polupin*, -*na*, *polupiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Polupin* — *Rusdorf* 1951 Rosp 249; *Polupin*, -*na* 1982 WUN III 16. — Dawna n. niem. *Russdorf* zapewne od średniem. ap. *rusch* 'trzcina' + *dorp* 'wieś' Lübhen 311, 82, współczesne niem. *Dorf*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pohupin*. BCz

Poluwiesiec zob. **Półwiosek** (1a)

Poluwiesiek zob. **Półwiosek** (1a)

Poluwies zob. **Półwieś** (4), **Półwiosek** (1a)

Poluwiosek zob. **Półwiosek** (1a)

Poluwsie zob. **Półwieś** (1), **Półwsie** (3), **Półwie** **Zwierzynieckie**

Polistrasz, wś zaginiona, należała do klasztoru Panien Premonstraterek (Norbertanek) na Zwierzynicy, krak.: *Polistras* (1254)1445 Kkk I 53; *Polistras* (1286)1487 ZDM I 17; *Polistras* (1287) XVI Cdp III 64. — Może od hipokorystycznego im. **Polistrach* (: im. grec. *Polistratos*), z suf. *-*jb*. Lit.: RKrak 130. IN

Pomarzanki (1), os., dawniej wś, pozn., gm. Pobiedziska, 5,5 km na płn. od Pobiedzisk: *Pomarzanki*, dawniej *Pomorzanki*, os. wiejska 1887 SG VIII 736; *Pomarzanki* 1921 Sk X 74; *Pomarzanki*, wś 1933 SkBy 1345; *Pomarzanki*, -*nek*, cz. wsi Pomarzanowice 1966 UN 93, 27; *Pomarzanki*, -*nek* 1982 WUN III 16; gw. *pomażanki*, -*nek*. — Od n. m. *Pomarzanowice* (zob.), dawniej też *Pomorzanie*, z suf. -*ki*. ZZ

Pomarzanki (2), os., dawniej wś, pozn., gm. Skoki, 8 km na płn.-zach. od KłECKA: de *Minori Pomorzanie* 1413 KW VII 502; *Pomorzanki* 1465 SHGKI (PG 7, 234v); *Pomorzanki* 1511–23 ŁLB I 74; *Pomorzanki* 1580 ŻDz XII 148; *Pomorzanki* 1620 MKI (Tab 11, 120); wieś *Pomorzanki* 1789 MKI (Tab 34, 317); *Pomorzanki*, *Pomorzanki* 1887 SG VIII 735–6; *Pomorzanki*, wś 1933 SkBy 1345; *Pomorzanki*, -*nek* 1982 WUN III 16; gw. *pomażanki*, -*kuf*, *pomażankoski*. — Od

n. m. *Pomorzany*, dziś *Pomarzany* (2), z członem dyferencyjnym od łac. przym. *minor* 'mniejszy', potem z suf. -*ki*. ZZ

Pomarzanki zob. **Pomorzanki**

Pomorzanie, wś, pozn., gm. Pobiedziska, 3,5 km na płn. od Pobiedzisk: *Pomorzanie* (!) 1339 Cruc I 363; *Pomorzanie* (1388)1475 KW III 607; *Pomorzanie* 1388 Matr II supl. nr 24; *Pomorzanie* 1417 AC II nr 82; *Pomorzanie* 1424 SHGKI (GZ 3, 71v); de *Pomorzanie* 1426 AC II nr 211; *Pomorzanie* 1460 ŁLB I 61, przyp. 1; de *Pomorzanie* 1497 Bob nr 67; *Pomorzanie* 1511–23 ŁLB I 61; *Pomorzanie* 1580 ŻDz XII 153; *Pomorzanie* 1618–20 PKal 207; wieś *Pomorzanie* 1789 MKI (Tab 36, 56); *Pomorzanie* 1833 RP I 105; *Pomorzanie*, *Pomorzanie* 1887 SG VIII 736; *Pomorzanie* 1933 SkBy 1345; *Pomorzanie*, -*wic*, *Pomorzanie* 1966 UN 93, 27. — Od n. m. *Pomorzany*, dziś *Pomarzany* (2), z suf. -*owice*. Forma *Pomorzanie* powstała prawdopodobnie w wyniku upodobnienia samogłoski -*o-* w drugiej sylabie do samogłoski -*a-* w trzeciej sylabie. Okresowo n. *Pomorzany*. Lit.: Koz V 181. ZZ

Pomarzany (1), wś, płoc., gm. Krośniewice, 3 km na wsch. od Krośniewic: *Pomorzanie* 1387 Łęcz I nr 620; *Pomorzany* 1391, *Pomorzanie* 1392, *Pomorzanie* (!) 1393 Łęcz II nr 4001, 3188, 4672; *Pomorzany*, *Pomorzany* 1511–23 ŁLB II 470, 471; *Pomorzany* 1576 ŻDz XIII 81; *Pomorzany* 1792 MpPerRw; *Pomorzany* 1827 Tabella II 107; *Pomorzany* 1877 Zin II 69; *Pomorzany* albo *Pomorzany* 1887 SG VIII 736; *Pomorzany* 1902 Przew II 88; *Pomorzany* 1921 Sk I 50; *Pomorzany*, -*zan*, *Pomorzanie* 1974 UN 41, 36. — Początkowo *Pomorzany*, n. określająca ludzi pochodzących z *Pomorza*, zob. *Pomorzanie* (1). Por. też ap. *pomór* 'epidemia, zaraza' SEBor 462, czas. *pomorzanie* 'wyniszczanie przez post' Sstp VI 375. Od XIX w. n. *Pomorzany*, prawdopodobnie wskutek upodobnienia samogłoski -*o-* do następnej -*a-*. Lit.: SHGŁęcz II 47–8. EB

Pomarzany (2), wś, pozn., gm. KłECKO, 6 km na płn.-zach. od KłECKA: in *Pomorzany* (1256) XV MPH VI 39; *Pomorzanie* (!) 1284 KW I 505; de *Pomorzanie* (1331)XV DO III 139; *Pomorzanie* (1343)1550 KW VI 146; de *Pomorzanie* 1388 Lek I nr 484; de *Pomorzanie* 1391 RWlkp I nr 261;

Pomarzany

de *Pomorzani* 1391 Lek I nr 1069; *Pomorzani* 1413 KW VII 502; in *Pomorzani* 1416 (?) Koz V 182; de *Maiori Pomorzany* 1425 KW VI 337; in *Pomorzani*, de *Maiori Pomorzani* 1431 AC II nr 252; *Pomorzany* 1511–23 LLB I 61; *Pomorzani* 1580 ŻDz XII 153; *Pomorzany* 1618–20 PKal 208; *Pomorzany Koscielne* 1674 MKI(ASK 74, 214); *Wieś Pamarzany Koscielne* 1789 MKI(Tab 34, 250); *Pomarzany Koscielne* 1846 KsP 468; *Pomarzany*, dawniej *Pomorzany* 1887 SG VIII 736; *Pomarzany, -rzan, pomarzański* 1967 UN 77, 12; gw. *pomażany, -nuf*. — Człony odróżniające w zapisach z XV–XIX w. od łac. przym. *maior* 'większy' i od pol. przym. *kościelny* (w miejscowości istniał kościół). Okresowo n. *Pomorze*. ZZ

Pomarzany zob. **Pomorzanki, Pomorzany** (3)

Pomarzany Fabryczne, wś, koniń., gm. Kłodawa, 3,5 km na płd.-zach. od Kłodawy: *Pomorzany*, *Pomorzany* 1511–23 LLB II 453; *Pomorzany* 1576 ŻDz XIII 79; *Pomorzany* 1783–84 RejKor 47; *Pomorzany* 1827 Tabella II 107; *Pomorzany* 1877 Zin II 69; *Pomorzany* albo *Pomorzany* 1887 SG VIII 736; *Pomarzany*, wś i folw. 1902 Przew II 88; *Pomorzany* 1921 Sk II 25; *Pomorzany* 1952 UW 70; *Pomarzany Fabryczne, -rzan -nych, pomarzański* 1970 UN 82, 35. — Dawniej *Pomorzany, Pomorzany*, zob. *Pomorzany* (1). Współcześnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *fabryczny*. EB

Pomorzany Wielkie zob. **Pomorzany** (3)

Pomarzany Większe zob. **Pomorzany** (3)

Pomaski-Głódki, dziś *Głódki*, wś, ostroł., gm. Szeków, 6,5 km na płd. od Makowa Mazowieckiego: *Glody* 1431 Mkm II nr 318; *Glothky* (1454)1456 SHGMz(MK 4, 16); *Glothky* 1467 SHGMz(MK 5, 86); *Glodi* 1467 SHGMz(MK 5, 86); in *Glotheze* 1476 SHGMz(Ep. 13, 31v); *Glothcowo* 1499 SHGMz(Ep. 16, 9v); *Glodky* 1504 SHGMz(Ep. 149, 89); *Glotki* 1513 SHGMz(PT 1, 186); *Glothki* 1582 ŻDz XVI 392; *Glodki* 1827 Tabella I 129; *Glodki* 1839 MpKwat IV 2; *Glodki* 1881 SG II 602; *Glodki* 1921 Sk I 77; *Pomaski-Głódki, -mask-dek, głódkowski* 1971 UN 129, 49; *Pomaski-Głódki, -mask-dek* 1982 WUN III 16; po zmianie *Głódki, -dek, glódecki* 1989 MPol nr 42, poz. 338. — Dawniej n. *Glody, Glodki*, od n. os. *Glód, Glódek* RymSEN I 242,

w l. mn., w XV w. występuje również wariant z suf. *-owo*. Od 1971 r. n. zestawiona *Pomaski-Głódki*, z członem pierwszym od n. sąsiedniej wsi, zob. *Pomaski Wielkie*. Współcześnie urzędowa zmiana n. na *Głódki*. UB

Pomaski-Jalbrzyki, wś zaginiona, leżała w par. Szewelice, ostroł.: *Pomaski Jalbrzyki* 1582 ŻDz XVI 392. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Pomaski Wielkie*, człon drugi od n. os. *Jalbrzyk SSNO II 401* (: *Albert*), w l. mn. UB

Pomaski-Kownaty, przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, ostroł., gr. Szewelice, 6 km na płd.-zach. od Makowa Mazowieckiego: morgi *Cownaczskyego* 1448 SHGMz(MK 4, 84); granicieszlaske, *Cownaczskie* et *Swyelyczskie* 1467 SHGMz(MK 5, 86); *Kownathy* 1487 SHGMz(Ep. 11, 274v); *Cownathy* 1511 SHGMz(Ep. 149, 161v); *Pomaski Kownathi* 1582 ŻDz XVI 392; *Pomaski* 1783–84 RejKor 517; *Pomaski Kownaty* 1827 Tabella II 107; *Pomaski Kownaty* 1839 MpKwat IV 2; *Pomaski Kownaty* 1887 SG VIII 737; *Pomaski-Kownaty* 1967 SM 899. — Dawniej n. *Kownaty*, od n. os. *Kownata SSNO III 115*, w l. mn. Od XVI w. *Pomaski-Kownaty*; o członie pierwszym zob. *Pomaski Wielkie*. Lit.: ZMaz 303. UB

Pomaski-Michały zob. **Pomaski-Sikuty**

Pomaski-Sikuty, dziś *Pomaski Male*, wś, ostroł., gm. Szeków, 5,5 km na płd.-zach. od Makowa Mazowieckiego: *Pomaski Michali* 1582 ŻDz XVI 392; [*Pomaski-Michały (Michalki), Pomaski-Sikuty*] XVI AtMz 206; *Pomaski Sikuty* 1783 MpPerMz; *Pomaski sikuty* 1827 Tabella II 107; *Pomaski Sikuty* 1839 MpKwat IV 2; *Pomaski Sikuty* 1887 SG VIII 737; *Pomaski-Sikuty, -mask -kut, sikucki* 1971 UN 129, 49; *Pomaski-Sikuty, -mask-Sikut* 1982 WUN III 16; *Pomaski Male, -sek -lych, pomaskowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — W XVI w. *Pomaski-Michały*; człon pierwszy zob. niżej, człon drugi od n. os. *Michal*, w l. mn. Od XVIII w. zmiana członu drugiego na *Sikuty*, ten od n. os. *Sikuta SSNO V 75*, w l. mn. Lit.: ZMaz 303. UB

Pomaski Wielkie, wś, ostroł., gm. Szeków, 5,5 km na płd.-zach. od Makowa Mazowieckiego: *Dux dedit Strachenycze dicto Pomaska, heredes de Welen, 10 mansos circa aream suam; heres de Pomasky* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 86 i 109);

Pomasky 1427 MkmI nr 535; *Pomasky* 1436, 1539 Matr IV/1, nr 6365; *Pomasky* 1483 SHGMz(MK 6, 162); *Pomassky* 1495 SHGMz(Ep. 15, 49v–50); *Pomaski* 1514 SHGMz(PT 1, 88); *Pomaski* 1582 ŻDz XVI 392; *Pomaski w.* 1783 MpPerMz; *Pomaski wielkie* 1827 Tabella II 107; *Pomaski Wielkie* 1887 SG VIII 737; *Pomaski Wielkie, -mask -kich, pomaskowski* 1971 UN 129, 49. — Od n. os. *Pomaska* (: *pomazać* ‘namaścić’), w l. mn., por. pierwszy zapis. Od XVIII w. n. występuje z członem dyferencyjnym od przym. *wielki*. *Pomaski* to n. tzw. okolicy szlacheckiej, na obszarze której powstały wsi o n. zestawionych: *Pomaski-Jalbrzyki*, *Pomaski-Kownaty*, *Pomaski-Michały*, *Pomaski-Sikuty*, *Pomaski-Zelki* (dziś *Zelki Dąbrowne*) oraz *Pomaski Wielkie*. Lit.: ZMaz 303. UB

Pombsen zob. **Pomocne**

Pome(h)len zob. **Pomielin**

Pomehren zob. **Pomorowo**

Pomehrendorf zob. **Pomorska Wieś**

Pomeiske zob. **Pomysk**

Pomelauken zob. **Pomielin**

Pomenelaucken zob. **Pomielin**

Pomenen zob. **Weklice**

Pomenik zob. **Pomnik**

Pomerendorf zob. **Pomorowo, Pomorska Wieś**

Pomerio zob. **Bągart (1), Braszowice, Kojećcin**

Pomerium zob. **Braszowice, Kojećcin**

Pomian (1), wś, ostroł., gm. Czerwin, 17 km na pñ.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: [*Tyszkii-Trojany*] XVI AtMz 228; *Tyszkii Pomian* 1783–84 RejKor 558; *Tyszkii Pomiany* 1827 Tabella II 247; *Tyszkii Pomiany* 1891 SG XII 726; *Tyszkii-Pomian* 1921 Sk V 58; *Tyszkii-Pomiany* 1933 SkBy 1771; *Pomian* 1952 UW 21; *Pomian, -nu* 1982 WUN III 16. — Dawniej n. *Tyszkii-Trojany*; człon pierwszy zob. *Tyszkii-Ciągaczki*, człon drugi od n. os. *Trojan*, w l. mn.; w 1421 r. odnotowany jest *Trojan* z Tyszek SHGMz(MK 3, 73–73v). Od XVIII w. n. *Tyszkii-Pomian*; człon drugi od n. os. i herald. *Pomian* SSNO IV 316–7 (: stp. *pomian* ‘hasło, godło’). Współcześnie elipsa członu *Tyszkii*. Lit.: BrodzŁomż 108; ZMaz 371. UB

Pomian (2), cz. Ostrołęki, dawniej wś: *Pomian*, folwark przy m. Ostrołęka 1617 Lumaz I 102; *Pomian* 1783–84 RejKor 546; *Pomian*, wś

1827 Tabella II 107; *Pomian*, wś 1887 SG VIII 743; *Pomian*, wś 1921 Sk V 58; *Pomian*, wś 1933 SkBy 1345; *Pomian, -nu* 1982 WUN III 16. UB

Pomian (3), cz. wsi Guzew, dawniej wś, płoc., gm. Gąbin: *Pomian* 1921 Sk I 34; *Pomian*, wś 1933 SkBy 1345; *Pomian*, wś 1967 SM 899; *Pomian, -nu* 1971 UN 125, 33. UW

Pomian zob. **Pomiany** (4)

Pomianki, cz. wsi Pomiany, przejściowo wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie: *Pommendorf* 1875 WM II 35; *Pommendorf*, leśnictwo 1887 SG VIII 746; *Pomianki*, niem. *Pommendorf*, os. 1902 MycPn 196; *Pomianki*, niem. *Pommendorf*, os. 1921 Sk X 84, 152; *Pomianki*, os. 1933 SkBy 1346; *Pomianki, -nek, pomiankowski* 1972 UN 181, 36; *Pomianki, -nek* 1982 WUN III 16; gw. *pomanki, -kuf, puřhinkowski*. Dawniej *Pommendorf*, zapewne niem. wersja n. *Pomianki*, od n. m. *Pomiany* (1), z suf. *-ki*, tu z substytucyjnym członem *-dorf*. Lit.: Koz V 181. ZZ

Pomiannen zob. **Pomiany** (3)

Pomianowa, przys., dawniej wś, tarn., gm. Brzesko, 3 km na pñ.-zach. od Brzeska: *Wola Pomnani ... dicta uilla Wola Pomnani* 1282 CdP III 134; *Pomianowa Wola* (1331) ZDK I 52; *Pomanoua Wola* 1344 Sng II nr 16; *Pomanowauola* (1385) ZDM I 223; *Pomanowawola* 1390 ZDM VI 82; *Pomanowa* 1400 SHGKr(TCz 1, 27); *Pomianowa* 1404 SHGKr(kartoteka); de *Pomnanow* 1411 PNZK nr 279; de *Pomnanowa* 1426 SHGKr(kartoteka); *Pomyanow* 1470–80 DB I 613; *Pomyanowycze* 1490 ŻDz XV 445; *Pomyanowa* 1529 LR 94; *Pomnianowa* 1581 ŻDz XIV 57; *Pomianowa* 1680 Rej 257; *Pomianowa*, wś 1887 SG VIII 743–4; *Pomiarowa* (!), przys. 1933 SkBy 1346; *Pomianowa, -wej* 1964 UN 3, 17. — Dawniej n. zestawiona *Wola Pomianowa*, od ap. *wola* i n. os. *Pomian*; później elipsa członu utożsamiającego. Forma *Pomnianowa* powstała być może wskutek adideacji do czas. *pomnieć* ‘pamiętać, mieć w pamięci’ Sstp VI 370. Zapisy poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego: *Pomianowa*//*Pomianów* oraz postać z suf. *-ice*: *Pomianowice*; ostatecznie utrwaliła się postać z suf. *-owa*. Lit.: LKrak 118; Nieckula, *-ov-* 159. IN

Pomianowa Wola zob. **Pomianowa, Wola Pomianowa**

Pomianowice

Pomianowice, wś, wroc., gm. Trzebnica, 13 km na wsch. od Trzebnicy: *Luzine* 1886 MpMbl (4769); *Sankt Behardin (Luzine)* 1936 SNGŚI X 129; *Luzine, Sankt Bernhardin* 1941 SOV 225; *Sankt Bernhardin — Lusina, -y, lusiński* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Lusina — Sankt Bernhardin (Luzine)*, os. 1951 Rosp 170; *Łuczyna* 1964 Mp--25(Trzebnica); *Pomianowice*, os. 1967 SM 899 *Łuczyna* 1977 Mp-25(453.14); *Pomianowice, -wic* 1982 WUN III 16; *Łuczyna Mała-Pomianowice* 1984 Mp-10(453.142); *Łuczyna Mała* 1997 Mp--50(M-33-35-A); po zmianie *Pomianowice, -wic, pomianowicki*, wś 2007 DzU nr 245 poz. 1811. — Nazwa *Luzine* ponowiona z n. sąsiedniej wsi, zob. *Łuczyna*. Nazwę niem. *Sankt Bernhardin* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Lusina* nawiązującą do n. niem.; funkcjonowały też nazwy: *Łuczyna, Łuczyna Mała*; ostatecznie utrwaliła się n. *Pomianowice*. Lit.: SNGŚI VII 38, X 129. JCh/PS

Pomianowice zob. **Pławinek, Pomianowa**

Pomianowo (1), dziś *Pomianowo* i *Pomianowo-Dzierki*, dwie wsi, ciech., gm. Dzierżążnia, 16 km na zach. od Płońska: *Pomyanowo* 1385 SHGWy 42; *Pommianowo* 1402, *Ponyanowo* 1405, de *Pomyanowoy* 1416 Płoń nr 258, 530, 2706; *Pomianowo* 1425 MkM I nr 57; *Pomyanowo, Pomnyanowo* 1432 MkM II nr 338; Borziwy de *Pomyanowo* 1501 SHGWy(WT 6, 59); Borziwy de *Pomnyanowo*, Kuszno de *Pomyanowo* 1523 SHGWy(WT 10, 123-124v); *Pomianowo* 1576 ŻDz XVI 305; [*Pomianowo-Borzewuje, Pomianowo-Kusny, Pomianowo-Wyszki*] XVI AtMz; *Pomianowo, Pomianowo-Borzewuie, Pomianowo-Kuzny, Pomianowo-Wyszki* 1783–84 RejKor 430, 687; *Pomianowo bożewoyki, Pomianowo dzierki, Pomianowo kuzny* 1827 Tabella II 107; *Pomianowo*, okolica szlach. nad rzeką Płonką ... *Pomianowo Borzewoyki*, wś, *Pomianowo Kuźny*, wś, *Pomianowo Wyzgi*, folw., *Pomianowo Dzirki*, folw. 1887 SG VIII 744; *Pomianowo-Bożewoyki, Pomianowo-Dzirki, Pomianowo-Kuźny*, trzy wsi, *Pomianowo-Wyzgi*, folw. 1921 Sk I 121, 115; *Pomianowo-Bożewoyki, Pomianowo-Dzirki, Pomianowo-Kuźny*, trzy wsi, *Pomianowo-Wyzgi*, folw. 1933 SkBy 1346; *Pomianowo, -wa, Pomianowo-Dzierki, -wa-rek* 1982 WUN III 16. — Nazwa okolicy szlacheckiej, od n. os. *Pomian*, z suf. *-owo*. Forma *Pommianowo* po-

wała w wyniku północnopolskiej wymowy typu *miasło* > *mniasto*. Od XVI w. notowane n. działów: *Pomianowo-BorzewujellBożewoyki, Pomianowo-Kusny* (też *KuznyllKuźny*), *Pomianowo-Wyszki*, z drugimi członami od nazw. właścicieli poszczególnych części: *Borzewoy SSNO I 234, Kuszno de Pomyanowo* 1523 SHGWy, *Wyzga SSNO VI 225*, w l. mn. Później również n. *Pomianowo-Dzierki*, z członem od n. os. **Dzierek* (: *Dzierslaw SSNO I 558*), w l.mn. W wyniku adideacji do bardziej czytelnych podstaw człon *Kusny* przekształcił się w *Kuźny, Borzewuje* w *Bożewoyki, Wyszki* w *Wyzgi*. Lit.: SHGWy 42. UW

Pomianowo (2), wś, kosz., gm. Białogard, 6 km na półn.-wsch. od Białogardu: *Pommanow* 1299 PU III 378; *Pomelowe, Pummelowe* 1485 Rzduma I 72; *Pummelowe* 1540 PomKirch II 59; *Pomlow* 1590 Rzduma I 72; *Pumlow* 1618 MpLub; *Pumlow* 1789 MpGillyPom; *Pumlow — Pomianowo, -wa, pomianowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pomianowo, -wa* 1982 WUN III 16. — Od n. os. *Pomian*, z suf. *-ów*. Wtórnie w formach zniemczonych wyrównanie do niem. ap. *Pummel* 'człowiek otyły'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pomianowo*. Lit.: LorSNH 92; TrautmElb I 42; Rzduma I 72. BCz

Pomianów (1), cz. Baczkowa, przejściowo wś, siedl., gm. Wola Mysłowska: *Pomianów*, kol. 1921 Sk IV 74; *Pomianów*, wś 1933 SkBy 1346; *Pomianów, -nowa*, cz. wsi 1970 UN 115, 9; *Pomianów, -nowa* 1982 WUN III 16. — Od n. os. *Pomian*, z suf. *-ów*. IN

Pomianów (2), dziś *Pomianów Dolny* i *Pomianów Górny*, dwie wsi, wałb., gm. Ziębice i Kamieniec Żąbkowicki, 6 km na półn.-zach. i 4 km na półn. od Paczkowa: ad ... villam *Ponnansdorf*, que *Dambowecz* vulgariter nuncupatur 1261 Reg nr 1099; *Pomiansdorf* 1353 CdSil X 188; *Pomiansdorf* 1359 SGTS XXI 176; in *Pomeansdorpe, Pomeansdorf* 1359 CdSil X 196, 199; *Pomiansdorf* 1360, in *Pomsdorff* 1361 CdSil X 200, 204; *Pomsdorff* 1540 CdSil XXXIII 41; *Pomsdorf* 1549 CdSil XXIV 96; *Pomsdorff, Niederpomsdorff* 1638, *Nieder Pomsdorff, Oberpomsdorff* 1666/67 J I 122, 535, 536; *Ober Pomssdorf* 1726 SGTS XXI 176; *Nied. Pomsdorff, Pomsdorf* 1743, *Ober Pomsdorff, Nieder Pomsdorff* 1756, *Nieder Pomsdorff* 1781

SNGŚI X 129; *Ober Pomsdorf, Nieder Pomsdorf* 1784 Z III 391, 392; *Pomsdorf, Nieder- u. Ober-* 1845 K 504; *Pomianowo*, niem. *Pomsdorf, Nieder i Ober* 1887 SG VIII 744; *Nieder Pomsdorf — Pomianów Dolny, -owa -ego, pomianowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ober Pomsdorf — Pomianów Górny, -owa -ego, pomianowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Pomianów Dolny, Pomianów Górny, -nowa -nego* 1982 WUN III 16. — Formy niem. *Ponnansdorf, Pomiansdorf, Pomsdorf* wskazują na adaptację n. *Pomianów*, od n. os. *Pomian*, z suf. *-ów*, który w n. niem. zastąpił członem *-dorf*. Początkowo występowała też oboczna n. *Pomianowa Dolnego Dębowiec*, zob. *Dębowiec* (1). W XVI w. wieś została podzielona na dwie części, stąd przy nazwie niem. człony *Nieder = Dolny i Ober = Górny*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pomianów Dolny i Pomianów Górny*. Lit.: SNGŚI X 129; Ng 237–8; SGTS XXI 172–9. JCh

Pomianów (3), folw. nieistniejący, dawniej ws?, leżący w pow. Hrubieszów, zamoj.: Pauli Camyenyeczky de *Poymanow* 1502, *Pomyanowo* 1504 Matr III nr 628, 1749; Paulus de *Pomyanow* 1522 Chełm 33; *Pomianów* 1887 SG VIII 743. — Nazwa okresowo w postaci *Pomianowo*. BCz

Pomianów zob. **Pomianowa**

Pomiansdorf zob. **Braszowice, Pomianów** (2)

Pomiany (1), ws, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 10,5 km na płd.-wsch. od Strzelna: *Pomiany* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Pomiany* 1859 MpChrZ; *Pomiany* 1887 SG VIII 744; *Pomiany* 1921 Sk X 83; *Pomiany, -mian, pomiański* 1972 UN 181, 36; gw. *puńany, -rhan, puńajski*. — Od n. os. i heral. *Pomian*, w l. mn. Lit.: GórnRWlkp 45. AG

Pomiany (2), ws, kal., gm. Trzcinnica, 13,5 km na płd.-wsch. od Kępna: *Pomnani, Pomiani* ok. 1400 SHGWiel 136; *Pomiany* 1887 SG VIII 744; *Pomiany* 1921 Sk X 31; *Pomiany, -mian, pomiański* 1971 UN 81, 14. — Postać *Pomniany* zapewne w wyniku adideacji do czas. *pomnieć*. Lit.: SHGWiel 136; Koz V 181. EB

Pomiany (2a), ws, suwał., gm. Bargłów Kościelny, 7,5 km na płn.-wsch. od Rajgrodu: *Pomyany* 1513 SHGPD(Pułttest 1, 184); *Szelistowo ac Pomiani* 1569 UPL 262; *Pomiany, Pomiany Selistowo* 1577 SHGPD(ASK I 47, f. 287, 279); *Pomiany, Pomiany Selistowo Solniki, Pomiany*

Thoczylowo 1580, *Pomiany* 1591 ŻDz XVII/1, 114, 156; *Pomiany* 1744 SDV 145; *Pomiany* 1784 SHGPD(Opispar rkps I nr 6009, 51–54); *Pomiany* 1827 Tabella II 107; *Pomiany* 1887 SG VIII 744; *Pomiany* 1921 Sk V 2; *Pomiany, -mian, pomieński* 1971 UN 151, 63. — Okresowo w XVI w. n. zestawione: *S(z)elistowo-Pomiany, Pomiany-Solniki, Pomiany-Toczylowo*. Człon *S(z)elistowo* zapewne od n. os. **S(z)elist*, z suf. *-owo*. Do n. os. por. może pol. *szeleścić, szelest* SEBor 601 i n. os. Sulist SSNO V 253. Człon *Solniki*, od n. os. *Solnik* RymSEN II 460 lub od ap. *solnik* 'wydobyczący sól; handlarz solą', w formie pluralnej. Człon *Toczylowo* zob. *Toczylowo*. Lit.: GórnRPd 52. EB

Pomiany (3), przys. wsi Babki Gąseckie, dawniej ws, gr. Gąski, suwał.: [25 łanów między] *Pomianen* XVI BiałKol 127; *Pomianen* 1552 Kętl 511; *Pomianen*, ws 1785 Goldb III 160; *Pomianen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Pomianen — Pomiany* 1879 KętlN 168; *Pomiany* 1887 SG VIII 744; *Kelchdorf* 1938, *Pomianen — Pomiany*, ws 1946 Ley I 140; *Kelschsdorf* (!) — *Pomiany, -an, pomiański* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Pomiany, -an — Kelchdorf (Pomiannen)*, os. 1951 Rosp 249; *Pomiany* 1967 SM 899; *Pomiany* 1981 Mp-10(224.242). — Od nazw. założyciela wsi Stańko *Pomiana* Kętl 511, w l. mn. W 1938 r. urzędowo wprowadzono n. niem. *Kelchdorf*. Po 1945 r. zatwierdzono n. *Pomiany*. Lit.: Olecko. Z dziejów miasta i powiatu, 1974, 182; GórnRWRm 216; Szczesniak, PMT XII 70–1; BiałKol 164. RP

Pomiany (4), ws zaginiona, na jej obszarze powstały wsie Czyprki i Jebramki, suwał., gm. Prostki: [13 łanów] *Pomian* 1449, *Pomyan* 1465, *Pomianer* 1472, [nadanie 40 łanów Pawłowi Pomian] zu *Pomian* 1480 BiałKol 33, 35, 45–6. — Według G. Białuńskiego n. pochodzi od n. os. któregoś z Pomianów osiadłych nad Dobrzyczą i Łubianką, najprawdopodobniej z Grędzic. Lit.: BiałKol 45–6, przyp. 194, 50, 75; BiałPrzem 21, 80, przyp. 388–92; BrodzWizn 182. RP

Pomiany (5), ws, włoc., gm. Koneck, 13 km na płd. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Pomiany* 1882 Borucki 361; *Pomiany* 1887 SG VIII 744; *Pomiany* 1902 Przew II 88; *Pomiany, -mian, pomianowski* 1971 UN 172, 9. Lit.: GórnRWlkp 45. AG

Pomiany

Pomiany zob. **Jebramki** (1), **Płomiany, Pomian** (1), **Pomyje, Purzyce-Pomiany**

Pomiany-Szelistowo-Solniki zob. **Pomiany** (2a)

Pomiany-Toczyłowo zob. **Pomiany** (2a)

Pomiary, wś, częst., gm. Strzelce Wielkie, 15 km na płn.-zach. od Pajęczna: *Pomiary* 1887 SG VIII 745; *Pomiary*, kol. 1902 Przew II 88; *Pomiary*, wś 1921 Sk II 93; *Pomiary* 1933 SkBy 1346; *Pomiary, -miar* 1982 WUN III 17; gw. dawniej *po-mary, porhar, porharski*. — Od ap. *pomiara* 'pomiar', w l. mn. Nazwa wiąże się z parcelacją dóbr w XIX w. EB

Pomiechowo, wś, warsz., gm. Pomiechówek, 3,5 km na płn.-wsch. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Pomnychowo* 1161 KMaz I 81; *Pomnychowo* 1254 KMaz II 17; *Pomnichowo* 1361 SHGMz(AG 6495); *Pomnichowo* 1376 KMaz III 183; *Pomnychowo* (1405)1500 SHGMz(Cim. 71, 25–26); *Pomnichowo* 1425 Zakr I nr 1502; *Pomychowo* 1477 SHGMz(Ep. 13, 31); *Pomnychowo* (1514)1520 SHGMz(Cim. 71, 108–110); *Pomnychowo* 1576 ŻDz XVI 317; *Pomichowo* 1783–84 RejKor 693; *Pomichowo* 1827 Tabella II 107; *Pomiechowo* 1887 SG VIII 745; *Pomiechowo, -wa, pomiechowski* 1971 UN 132, 18. — Od n. os. **Pomnich* (: *pomnieć*), z suf. *-owo*. Forma *Pomichowo* jest rezultatem hiperpoprawnego wprowadzenia *rh* w miejsce *mi*, a *Pomiechowo* — adideacji do ap. *miech*. Lit.: ZMaz 304; RospSEMIG 299–230. UB

Pomiechówek, wś, warsz., gm. Pomiechówek, 3,5 km na płn.-wsch. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Pomiechówek* 1839 MpKwat IV 3; *Pomiechówek* 1887 SG VIII 745; *Pomiechówek* 1921 Sk I 293; *Pomiechówek, -wka, pomiechowski* 1971 UN 132, 18. — Od n. m. *Pomiechowo*, z suf. *-ek*. UB

Pomieczyno, wś, gdań., gm. Przdokowo, 9 km na płn. od Kartuz: *Pomieczyno* 1664 Font XXXII 348; *Pomieczno* (1710) SG VIII 745; *Pomieczyno* 1710 MKart 134; *Pomietschin* (*Pomuszin*), maj. 1772/73 HAPr IV 630; *Pomieczyno* od. *Pomietschyno*, maj. 1789 Goldb II 187; *Pomieczyn* 1796–1802 MpSchröt IX; *Pomieczyn* 1879 KętN 15; *Pomieczyn Szlachecki*, dawniej *Pomieczyno* al. *Pomieczyno*, niem. *Adlige Pomieczyn* al. *Pomietschin* i *Pomieczyn Królewskie*, niem. *Koenigliche Pomieczyn*, dwie wsi 1887 SG VIII 745; *Pomie-*

tschin, fr. *Pomoiczyn, Pomeyczin, Pomieczyno* 1912 Bär 93; *Pomieczyno*, niem. *Pomietschin* 1921 Sk XI 26, 85; *Pomieczin* (*Pomietschin*) 1925 Krzep 94; *Pomieczyno* 1933 SkBy 1346; *Pomieczyno, -na* 1982 WUN III 17; gw. dawniej *p^hor^hiečno, -na, p^hor^hiečni* Lor A 29, później *p^hor^hiečno, -na, p^hor^hiečni*. — Dawniej n. **Pomnieczyno*, od n. os. **Pomnieczyno*, por. *Pomnian* SSNO IV 318 (: *pomnieć*), z suf. *-ino*. Forma *Pomieczyno* jest hiperpoprawna wobec gw. wymowy typu *m^hasto*, a przejście *Pomieczyno* > *Pomieczyno* było spowodowane wpływem substytucji niem. lub adideacji do wyrażenia *po mieczu*. Lit.: Pelp 760; MKart 134; Łuszczynska, PMT V 73. WK

Pomieczynska Huta, wś, gdań., gm. Kartuzy, 7 km na płn.-zach. od Kartuz: *Huta stara Pomieczynska* 1664 Font XXXII 383; *Huta Pomieczynska* 1710 MKart 133; *Pomieczynskahutta*, wś 1789 Goldb II 187; *Pomieczynskahutta* 1796–1802 MpSchröt IX; *Pomieczynska huta* 1879 KętN 15; *Pomieczynska Huta* 1887 SG VIII 745; *Pomieczynska Huta*, niem. *Pomietschinerhütte* 1921 Sk XI 26, 85; *Pomieczynska-Huta* 1925 Krzep 94; *Pomieczynska Huta* 1933 SkBy 1346; *Pomieczynska Huta, -kiej -ty* 1982 WUN III 17; gw. dawniej *p^hor^hiečni^ho h^heta* 1923 Lor 80; później *p^hor^hiečni^ho xata*, do *p^hor^hiečni^ho xata, pomieczynski*. — Nazwa zestawiona: człon pierwszy od ap. *huta* (*stara*), drugi od n. m. *Pomieczyno*, wtórnie ze zmianą szyku członów. Wahanie *Pomieczynska, Pomieczynska* analogicznie jak w n. m. *Pomieczyno*. Lit.: MKart 133–4. WK

Pomielin, przys., dawniej wś, olszt., gm. Zalewo, 10 km na płd. od Zalewa: *Pomenelauken* ok. 1396 Morąg 90; *Pomenelauken, Pomynnelauken, Pomelauken* ok. 1400 Ger 130 (komturstwo Kierpajny); *Pomelauken* 1437 GZ 35; *Pomelen* 1508 Ger 130; *Pomehlen*, wś 1789 Goldb I 166; *Pomehlen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Pomehlen*, dobra ryc. 1887 SG VIII 737; *Pomehlen, Pomenlen* — *Pomielin*, dw. 1946 Ley I 49; *Pomehlen* — *Pomielin, -na, pomieliński* 1950 MPol nr A-52; *Pomielin* — *Pomehlen*, os. 1951 Rosp 250; *Pomielin, -na* 1982 WUN III 17. — Dawna nazwa prus. **Pāmenelauk-*, **Pāmēlauk-*, wtórnie **Pāmēl-īn-s*; od prus. n. os. *Pomens, Pomen* TAP 73 i ap. **lauks* 'pole'. Być może **Pāmēl-īn-s* to n. złożona, por. **po-* 'po, pod' + **mēl-*, por. prus. *melne*, lit. *mėly-*

nas 'niebieski, modry, błękitny', z suf. *-in-*. Por. też prus. n. os. *Pame*, *Pamme* TAP 73 oraz n. jez. i n. m. *Mielno* (5). Nazwę zmieniono jako *Pomehlen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pomielin* (za przekazem G. Leydinga). Lit.: Morağ. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 90; PrzybBałt 223–4. RP

Pomień, wś, gorz., gm. Recz, 7 km na pń.-zach. od Choszczna: *Pamyn*, *Parnyn* 1353, *Bamnyn* (!) 1372 CdB A XVIII 134, 145; *Pamyn* 1418 SHGNM(EckertR 91); *Pamin* 1789 MpGillyPom; *Pammin* 1833 MpUMbl 1330; *Pammin* — *Pomień*, *-nia*, *pomieński* 1947 MPol XXV nr 111; *Pomień*, *-nia* 1982 WUN III 17. — Zapewne od n. os. *Panna*, por. zapis z 1353 r. lub od skróconej n. os. *Pam-//Pan-* (np. *Pamięta*), z suf. *-in-*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Pomień*. Lit.: MuckeNM 81. BCz

Pomierki, wś, olszt., gm. Lubawa, 10 km na pń.-wsch. od Lubawy: *Pomirenn* 1570 ŻDz XXIII 292; *Pomierki* 1614 Font XXII 62; wieś *Pomiersci* 1646 Font XL 32; *Pomierki* 1647 Font IV 87; *Pomiersk*, *Pomierki* 1667–72 Font VI–X 399, 400; w *Pomierkach* 1676 Font XL 112; *Pomierki*, z *Pomierkami* 1723 Font XLII 148, 186, 219, 228; pod *Pomierki*, *Pomierki* 1759 Font XLVII 211, 236; *Pomnierken* od. *Pomierken* 1789 Goldb II 187; *Pomniersken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Gr. Pomierken* — *W. Pomierki*, *Kl. Pomierken* — *M. Pomierki* 1879 Kętn 95; *Pomierki*, niem. *Pomierken* 1887 SG VIII 745–6; *Pomierken*, fr. auch *Pomiren* 1912 Bär 93; *Pomierki*, niem. *Pomierken* 1921 Sk XI 36, 85; *Pomierki* 1952 UW 182; *Pomierki*, *-rek*, *pomierski* 1971 UN 171, 22. — Dawniej *Pomiry*, od n. os. *Pomir* SSNO IV 317 (por. też prus. *Pomire*, *Mire*, *Mirko* TAP 60, 78), w l. mn. Nazwa zmieniona jako *Pomirenn*. Wtórnie n. *Pomi(e)rki*, od n. os. **Pomi(e)rek*, w l. mn., też z suf. *-sk-*. W zapisach źródłowych poświadczono przejście *-ir-* > *-er-*, północnopolska wymowa *m* jako *mń*. Okresowo dwie wsi; n. z członami dyferencyjnymi niem. *Gross*, *Klein* = pol. *Wielkie*, *Małe*. WK

Pomierzvice zob. **Pomorzowice**

Pomierzyn, wś, kosz., gm. Kalisz Pomorski, 4 km na pń. od Kalisza Pomorskiego: *Pamminiensis* (1251) PU I 649; *Bamin* 1337 SHGNM(Land 30); *Pamyrin* (1349)XV KW II 616; *Pannan* (!) 1354, *Pamien* 1371 CdB A XVIII 134, 144; *Bamyn* 1372, *Pammyne* 1435, *Pamnyn* 1436 LorSNH

82; *Pamnyn* 1765 RzDuma I 130; *Pamin* 1789 MpGillyPom; *Pammin* 1833 MpUMbl 1248; *Pammin* — *Pomierzyn*, *-na*, *pomierzynski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pomierzyn*, *-na* 1982 WUN III 17. — Niejednoznaczne zapisy utrudniają ustalenie formy wyjściowej nazwy. Niektóre z nich wskazują na *B-*; wówczas n. należałoby rekonstruować jako **Banin*, od ap. *bania* 'łaźnia', z suf. *-in-*. Inne wskazują na *P-*; wówczas nazwę wywodzić można od n. os. *Pamil* lub *Pamir*, z wczesną utratą środkowej zgłoski (na co może wskazywać zapis z KW). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pomierzyn*. Lit.: LorSNH 82; RzDuma I 130–1. BCz

Pomietów, wś, szczec., gm. Dolice, 16 km na zach. od Choszczna: *Pumptow* 1417, *Pomedowe* 1471, *Pummetow* 1477, *Pomptow* 1523 LorSNH 92; *Pumptow* 1539 PomKirch I 172; *Pommetow* 1582 LorSNH 92; *Puntow* 1618 MpLub; *Pumptow* 1789 MpGillyPom; *Pumptow* 1833 MpUMbl 1410; *Pumptow* 1888 SG IX 300; *Pumptow* — *Pomietów*, *-wa*, *pomietowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pomietów*, *-towa* 1982 WUN III 17. — Od n. os. **Pomety* (: **po* + **meto*, pol. *miotać*, n. os. *Miecisław*, por. też n. os. *Posil* SSNO IV 327), z suf. *-ów*. Zapisy typu *Pumptow* zmienione. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pomietów*. Lit.: LorSNH 92; RzDuma II 46; Rymar, ZPyrz I 174. BCz

Pomietschin zob. **Pomieczyno**

Pomietschinerhütte zob. **Pomieczynska Huta**

Pomięcino zob. **Pomieczyno**

Pomigacze, wś, biał., gm. Turośń Kościelna, 11,5 km na pld. od Białegostoku: *Pomihacze* 1558 ŻDz XVII/1. 175; *Pomyhacze* 1590, *Pomihacze* 1591 SHGPd(MK nr 133, k. 416v–417, 560–561v); *Pomihacze* 1616, *Pomiacze* (!) 1676, *Pomyhacze* 1775–85 Kond 163; *Pomyhacze* 1795 MpPerPd; *Pomygacze* 1887 SG VIII 761; *Pomygacze* 1921 Sk V 14; *Pomygacze* 1933 SkBy 1347; *Pomygacze* 1952 UW 156; *Pomigacze* (*Pomygacze*) 1962 SkBiał 119; *Pomigacze*, *-gacz*, *pomigacki* 1973 UN 158, 67; gw. brus. *porńihačy*, *-hač*, *porńihacki*. — Dawna n. *Pomihacze* od brus. n. os. **Pomihacz* (: *po-* + brus. *mihac*, pol. *migać*, por. ros. *migacz* 'często mrużący powiekami'), w formie pluralnej. W zapisach widoczne wahania *-i-//y-*. Od XIX w. n. spolonizowana *Pomygacze*, współcześnie *Pomigacze*. Lit.: Kond 163–4. EB

Pomihacze

Pomihacze zob. **Pomigacze**

Pomilowo, wś, ślup., gm. Sławno, 3 km na pld.-wsch. od Sławna: Col. *Marienthal* 1830 MpRey nr 16; *Marienthal* 1897, 1938 MpMbl(1666); *Marienthal* — *Pomilowo*, -wa, *pomilowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pomilowo* — *Marienthal* 1951 Rosp 250; *Pomilowo*, -wa 1982 WUN III 17. — Dawna n. niem. od im. *Maria* (zapewne Najświętsza Maria Panna) + *-thal*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pomilowo*. BCz

Pomilowo zob. **Pomlewo**

Pomin zob. **Pomyje**

Pomixen, miejscowość zaginiona, leżała koło Miłakowa, olszt.: *Pomixen* 1323, *Pomexen* 1323 Ger 130; *Pomexen*, na kopii: *Pomixen* (1323)XV PrUr II 300. — Nazwa prawdopodobnie odosobowa, prus. **Pā-miks-ai*, od n. os. **Pāmiks* (por. n. os. z **pa-*, **po-* TAP 147 + **-miks*; por. lit. n. os. *Mikšis*, *Mikšys*, pol. *Miksz*, niem. *Miksch*: *Mikolaj*) Lpvž II 233. Lit.: Błażenie II 318. RP

Pomlau zob. **Pomlewo**

Pomlewo, wś, gdań., gm. Przywidz, 13,5 km na pld. od Żukowa: *Pamelaw* 1570 ŽDz XXIII 171; *Pomlewo* 1682 Font V 94; *Pomlau* 1772/73 HAPr IV 630; *Pomlau* 1789 Goldb II 187; *Pomlau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Pomlau* — (*Pomilowo?*), *Pomlewo* 1879 KętN 15; *Pomlewo*, *Pomilowo* (?), niem. *Pomlau* 1887 SG VIII 746; *Pomilowo* in. *Pomlewo* (*Pomlau*) 1927 Krzep II 157; *Pomlewo* — *Pomlau* 1941 Choj 176; *Pomlau* — *Pomlewo*, -a, *pomlewski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pomlewo*, -wa 1982 WUN III 17; gw. *p^homlew^o* 1923 Lor 124. — Dawna n. *Pomilowo*, od n. os. *Pomil*, z suf. *-owo*. Nazwę zmieniono jako *Pomlau*. Postać tę resubstytuowano jako *Pomlewo*. Lit.: Bugalska, PMT VI 80–1. WK

Pommendorf zob. **Pomianki**

Pommernsdorf zob. **Pomorzany** (5)

Pommerswitz zob. **Pomorzowice**

Pommerzig zob. **Pomorsko**

Pommej zob. **Pomyje**

Pomnianowa zob. **Pomianowa**

Pomnichowo zob. **Pomiechowo**

Pomnick zob. **Pomnik**

Pomnik, wś, olszt., gm. Korsze, 6 km na pld.-wsch. od Korsza: *Pomenik* 1419 Ger 130; *Pomenik* 1422, *Pomenig* 1437 GZ 28, 70; *Pomenycken* 1533, *Pomenycken* 1589, *Pomenycken* 1620–21

HAPr V 83; *Pomnick*, wś 1789 Goldb I 167; *Pomnick*, folw. 1820 Wald 140; *Pomnik* 1882 KętL 567; *Pomnik*, młyn., folw. 1887 SG VIII 746; *Pomnick* — *Pomnik*, os., folw. 1946 Ley I 33; *Pomnick* — *Pomnik*, -ka, *pomnicki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Pomnik* — *Pomnick*, os. 1951 Rosp 250; *Pomnik*, -ka 1982 WUN III 17. — Według historyków wieś została lokowana w 1370 r., a n. jest uznawana za polską. To raczej n. prus. **Po-men-ik*! **Po-min-ik-s*, z suf. *-ik-*, od n. os. **Pomene*, *Pomyne* TAP 78 (: **po-* i **-men*! **-min*, lit. n. os. *Mineikis*: *minti* ‘deptać, miętosić’, *miñti* ‘pamiętać, przeżywać’, *minėti* ‘wspominać, przypominać sobie’ Lpvž II 248). Por. też n. prus. *Pomenelauken* (dziś *Pomielin*), *Pomenen* (dziś *Wekli-ce*) Błażenie 119, *Pomyn*, niem. *Pomelnen* PétVV 313, Błażenie II 339 40. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pomnik*. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i powiatu, 1978, 217; Ger 130; Przybalt 224. RP

Pomniszowice zob. **Poliszowice**

Pomniszowicy zob. **Poliszowice**

Pomocna zob. **Pomocnia** (2)

Pomocne, wś, legn., gm. Męcinka, 10 km na zach. od Jawora: *Pomozin* 1203 KŚI I 119; *Pomssny* 1256 CdSil XXXV 114, de *Poczin* (!) 1335, in *Pomsin* 1371 Ng 237; *Pompsyn* 1397, *Pomesen* 1406 LandbSch III nr 228, 1632; *Pomissen* 1483, *Pomssen* 1503 CdSil XXXV 114, 131; *Pomssen* 1677, *Pombsen* 1687 J IV 202, 236; *Pombsen* 1786 Z VI 50; *Pombsen*, *Mittel*, *Ober*, *Nieder* 1845 K 503, 504; *Pombsen* 1887 SG VIII 737; *Pomocin*, *Pombsen* 1900 Myc 42, 77; *Pombsen* 1941 Wrzosek 33; *Pombsen* — *Pomocne*, -ego, *pomocniański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pomocne*, -nego 1982 WUN III 17. — Na podstawie zmienionych zapisów *Pompsyn*, *Pomesen*, *Pomssen* n. zapewne należy rekonstruować jako **Pomeszne*, od ap. *mech* lub od *meszne* ‘knieja, ostęp leśny, w którym znajduje się legowisko niedźwiedzi’ lub od *meszne* w znaczeniu ‘dochody duchownych z tytułu odprawiania mszy’ SW II 926, według wzoru n. m. od wyrażen przyimkowych. Zapis *Pomozin* odzwierciedla wymianę *v > u*, *o* przed *m*. Nazwę zmieniono jako *Pombsen*; okresowo, w związku z podziałem wsi na części, n. z członami od przym. *mittel* ‘średni’, *ober* ‘górnny’ i *nieder* ‘dolny’. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pomocne*. Lit.: SNGŚI X 129–30; Borek *-bn-* 184, 346. JCh

Pomocnia (1), wś, ciech., gm. Pokrzywnica, 11,5 km na pld.-zach. od Pułtuska: *Pomocnia* 1839 MpKwat IV 2; *Pomocnia* 1887 SG VIII 746; *Pomocnia* 1921 Sk I 134; *Pomocnia, -ni* 1982 WUN III 17. — Od przym. *pomocny* 'pomagający, pomocniczy' SW IV 572, na wzór n. m. i ap. z suf. *-nia*. UB

Pomocnia (2), wś, warsz., gm. Pomiechówek, 9,5 km na pln.-zach. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Pomocna* 1783–84 RejKor 721; Kol. *Pomocna* 1839 MpKwat IV 3; *Pomocna* 1887 SG VIII 746; *Pomocnia* 1921 Sk I 118; *Pomocnia, -ni, pomocniański* 1971 UN 132, 11. — Początkowo n. *Pomocna*, od przym. *pomocny*, wtórnie *Pomocnia*. UB

Pomocno, wś, leszcz., gm. Miejska Góra, 9 km na pld.-zach. od Jutrosina: *Pomocno* (1375)1795 KW III 440; *Pomocno* 1581 SHGPn III 731; *Pomocne* 1775 PPozn(Tab 7, 11); *Pomocno* 1887 SG VIII 746; *Pomocno*, niem. *Pomotzno* 1921 Sk X 80, 152; *Pomocno, -na* 1982 WUN III 17. — Od stp. ap. *pomocne* 'bliżej nieokreślony rodzaj powinności ciążyący na chłopach; opłata na rzecz sądu, uiszczana przez stronę wygrywającą; pożyczka zwrotna udzielana przez pana kmieciowi na zagospodarowanie się' Sstp VI 373–4, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: SHGPn III 731; PPozn 234; Borek *-bn-* 188. ZZ

Pomoc(z)na, wś nieistniejąca, leżała w par. Życk, identyfikowana z *Rybakami* (12), płoc.: *Pomoczna* 1570, *Pomoczna* 1579 ŻDz XVI 129, 201; *Pomocna* 1783–84 RejKor 721; *Pomoczna* 1792 MpPerRw. — Nazwa od stp. ap. *pomocne*, ze zmianą paradygmatu. Lit.: AtMz 206; Borek *-bn-* 188. UW

Pomokno zob. **Kępa Karolińska**

Pomorowo, wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 8 km na pld.-zach. od Lidzbarka Warmińskiego: *Pomerendorff* (1347)XIV PrUr IV 196; *Pomeren* 1354 Ger 130; *Pomerendorff* (1354)XIV PrUr V 126; *Pomehren* ok. 1437 ZGAE XX 134; in *Pomeren* 1536 ZGAE XXIII 631; *Pomehren* 1887 SG VIII 737; *Pomorze* — *Pomehren* 1941 Choj 121; *Pomehren, Pomerendorff* — *Pomorzewo* 1946 Ley II 38; *Pomehren* — *Pomorowo, -a, pomorowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pomorowo, -wa* 1982 WUN III 17. — Nazwa niem. *Pomerendorff* z członem *Dorf* 'wieś' i prus. n. os. *Pomere* (: **po-* 'po'

i **mer-*//**mir-*, pożyczka słow. *mirb* 'pokój' TAP 78, 145; por. też lit. n. os. *Pamirinskas, Pomeris*: niem. n. os. *Pommer* Lpvž II 387, 491). Wtórnie *Pomehren* (n. jednoczłonowa), spolonizowana jako *Pomorze* i *Pomorzewo* (wskutek adideacji do niem. n. *Pomorza* = *Pommern*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pomorowo*. Lit.: Röhrich, ZGAE XX 133–4; Ger 130; PrzybBalt 224. RP

Pomorska, przys., dawniej wś, wroc., gm. Milicz, 4,5 km na pln.-wsch. od Milicza: Marzke von *Pomorzke* 1364 HaeG 425; Aedittus Adalbertus *Pomerski* Powicensis 1667/68 J I 459 (tu?); *Pomorske* 1739 MpWielOels; *Pomorske* 1787 Z VII 422; *Pomorschke*, wś 1830 Kn 585; *Pomorschke, Pomorska* 1845 K 504; *Pomorskie* 1900 Myc 42; *Waldesruh, Pomorsko* 1941 Wrzosek 15; *Waldesruh Pomorska, -sk, pomorski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pomorska* — *Waldruch (Pomorskie)*, wś 1951 Rosp 250; *Pomorska, -morsk* 1982 WUN III 17. — Od n. regionu *Pomorze*, z suf. *-sko* (związana zapewne z przybyszami z Pomorza); por. też n. os. *Pomorski* SSNO IV 318. Nazwę *Waldesruh* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pomorska*. Lit.: SNGŚI X 130. JCh

Pomorska Wieś, wś, elbl., gm. Milejewo, 10 km na wsch. od Elbląga: *Pomirendorff, Pomyrendorff* (1344)XV PrUr III 537, 555; *Pomerindorf* (1361)1393, *Pomerendorff* (1361)XV PrUr V 550; Mattis von *Powmern* (1378) MWrm V 34; in *Pomyrendorff* 1429 MWrm IX 331; in *Pomerendorff* 1481 MWrm III 369; *Pomerendorff* ok. 1550 MWrm III 409, przyp. 108; *Pomerendorff* 1789 Goldb II 187; *Pomehrendorf* 1796–1802 MpSchröt X; *Pomehrendorf*, pol. *Pomorska Wieś* 1887 SG VIII 737; *Pomorska Wieś* — *Pomehrendorf* 1941 Choj 121; *Pomehrendorf* — *Pomorska Wieś, -ej, pomorskowiejski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pomorska Wieś* 1952 UW 189; *Pomorska Wieś, -kiej Wsi* 1982 WUN III 17. — Dawna n. niem. *Pomehrendorf*. Nie można wykluczyć, że człon pierwszy pochodzi od n. os. *Pomer, Pomir* SSNO IV 316, 317, z członem *-dorf*. Człon pierwszy skojarzono z n. regionu *Pomorze*, niem. *Pommern*, stąd kalka *Pomorska Wieś*; tę postać ustalono jako urzędową po 1945 r. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landeskreises Elbing, 1925, 298–300. WK

Pomorsko

Pomorsko, wś, ziel., gm. Sulechów, 12 km na pld.-zach. od Sulechowa: *Pommorzig* 1399 Ng 237; *Pommertzigk* 1565, *Pommerzigk* 1644 Berghaus III 752; *Pomerzick* 1739 MpWielGlog; *Pommerzig* 1823 MpUMbl 2190; *Pommerzig* 1856 Berghaus III 134; *Pommerzig* — *Pomorsko*, -a, *pomorski* 1946 MPol XXV nr 142; *Pomorsko*, -ka 1982 WUN III 17. — Od n. regionu *Pomorze*, z suf. -sko. Nazwa zmieniona jako *Pommerzig*, repolonizowana w postaci *Pomorsko*. Lit.: Rospod, -sk- 50. JCh

Pomorsko zob. **Pomorska**

Pomorzanki, dziś *Pomarzanki*, wś, płoc., gm. Rataje, 13,5 km na pld.-zach. od Gostynina: *pomorzani Bezwołdy* 1444 KkM nr 192; *Pomorzani* 1446 SHGRw(MK 335, 143v); *Pomorzany duplex* (1448)1517 SHGRw(Kap.P. 50, 39–39v); *Pomorzany Migaczowe* 1579 ŻDz XVI 208; *Pomorzany Mniejsze* 1784 RejKor 461; *Pomorzany m.* 1792 MpPerRw; *Pomorzany staromieńskie* 1827 Tabella II 107; *Pomorzanki* 1839 MpKwat III 3; *Pomorzany Strumieńskie*, wś, *Pomorzany* al. *Pomorzanki*, folw. 1887 SG VIII 736; *Pomorzanki* 1921 Sk I 31; *Pomorzanki*, -nek, cz. wsi 1971 UN 125, 28; *Pomorzanki*, -nek 1982 WUN III 17; po zmianie *Pomorzanki*, -nek, *pomorzanecki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej *Pomorzany*, n. z suf. -any, określająca ludzi pochodzących z *Pomorza*. Nazwa wspólna dla tzw. okolicy szlacheckiej, w skład której wchodziły w XVI w.: *Pomorzany Migaczowe*, *Pomorzany Wielkie*, *Pomorzany Mieczko*. Członki odróżniające: *Bezwołdy*, od niepoświadczonej n. os. **Bezwołd* (hybryda z pol. przyimkiem *bez* i niem. członem *wold* < *wald*, por. n. os. *Woldan*, *Woldy* SSNO VI 186), *Migaczowe*, od n. os. *Migacz* (zapewne właściciel wsi), *Strumieńskie*, od ap. *strumień*, *Male*, od przym. *mały* (człon dyferencyjny wobec *Pomorzany Wielkie*, dziś *Pomorzany* (3)). W wyniku uniwerbizacji formy *Pomorzany Male* powstały *Pomorzanki*, wtórnie *Pomarzanki* — postać zapewne hiperpoprawna. UW

Pomorzanki zob. **Pomarzanki** (1, 2)

Pomorzany zob. **Pomarzany**

Pomorzany (1), wś, kiel., gm. Końskie, 6 km na pld.-zach. od Końskich: de *Pomorzani* 1364 CdP I 228; de *Pomorzany* 1406 Hel II nr 1117; de *Pomorzany* 1464 SHGSd(TerrCrac 152, 76); *Pomorzany* 1470 SHGSd(KSS f. 24); *Pomorzany* 1508 ŻDz

XV 481; *Pomorzany* 1511–23 ŁLB I 701; *Pomorzany* 1577 ŻDz XIV 286; *Pomorzany* 1660–64 Lusand I 18; *Pomorzany* 1827 Tabella II 107; *Pomorzany* 1887 SG VIII 747; *Pomorzany* 1921 Sk III 47; *Pomorzany*, -zan, *pomorzański* 1966 UN 24, 34. — Nazwa z suf. -any, określająca ludzi pochodzących z *Pomorza*. Niektóre wsi o wczesniej dokumentacji noszące tę nazwę mogą być pierwotnymi osadami jenieckimi. Lit.: Modrzewska, Osadnictwo obcoetniczne i innoplemienne w Polsce..., 1984, 17–19; KopKiel 273; KSand 159. IN

Pomorzany (1a), cz. Olkusza, dawniej wś, kat.: de *Pomorzani* XIV RKrak 130; *Pomorzani* 1470–80 DB II 199; villa *Pomorzany* 1529 LR 80; *Pomorzany* 1564 Lukrak II 75; *Pomorzani* 1581 ŻDz XIV 30; *Pomorzani* ... z tej wsi 1629 RPobKr 27; *Pomorzany* 1783 SHGKrMat 234; wieś *Pomorzany* 1789 Lukrak I 144; *Pomorzany* 1827 Tabella II 107; *Pomorzany*, wś 1887 SG VIII 747; *Pomorzany* 1921 Sk III 75; *Pomorzany*, -zan, *pomorzański*, wś 1964 UN 11, 84; *Pomorzany*, -zan 1982 WUN III 17; gw. *pumożany*, -an, *pumorski*. Lit.: RKrak 130. IN

Pomorzany (2), wś, kosz., gm. Bobolice, 2,5 km na pld. od Bobolic: Vw *Ludwigshof* 1893, 1910 MpMbl(2065); *Ludwigshof* — *Pomorzany*, -an, *pomorzański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pomorzany* — *Ludwigshof*, os. 1951 Rosp 250; *Pomorzany*, -zan 1982 WUN III 17. — Dawna n. niem. *Ludwigshof*, od n. os. *Ludwig* + -hof. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pomorzany*. Lit.: Belchnerowska, PMT XIII 59. BCz

Pomorzany (3), dziś *Pomarzany*, wś, płoc., gm. Łanięta, 10 km na pld.-zach. od Gostynina: *Pomorzany duplex* (1448)1517 SHGRw(Kap.P. 50, 39–39v); *Pomorzany Maior* 1496 Matr II nr 779; *Pomorzany* 1579 ŻDz XVI 208; *Pomorzany Większe* 1784 RejKor 461; *Pomorzany w.* 1792 MpPerRw; *Pomorzany wielkie* 1827 Tabella II 107; *Pomorzany* 1839 MpKwat III 3; *Pomorzany*, wś 1887 SG VIII 736; *Pomorzany* 1921 Sk I 31; *Pomorzany* 1967 SM 900; *Pomorzany*, -zan 1982 WUN III 17; po zmianie *Pomorzany*, -zan, *pomorzański* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od XV w. n. z łac. członem odróżniającym od przym. *maior* 'wielki', zastąpionym później przez polski przym. *większy*, *wielki*, dyferencyjna wobec n. *Pomorzany Male*, dziś *Pomorzanki* (zob.). UW

Pomorzany (4), dziś *Pomorzany* i *Pomorzany-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Wierzbica, 10 km na płn.-zach. od Iłży: *Pomorzany* 1420 Sand nr 867; *Pomorzany* 1466 SHGSd(kartoteka); *Pomorzani*, *Pomorzany* 1470–80 DB II 516, III 416; *Pomorzany* 1508 ŻDz XV 478; *Pomorzani* 1529 LR 457; *Pomorzany* 1532 SHGSd(ASK 1, 174v); *Pomorzany* 1564–65 Lusand 196; *Pomorzany* 1569 ŻDz XIV 307; *Pomorzany* 1660–64 Lusand I 138; *Pomorzany* 1787 Spis 410; *Pomorzany* 1827 Tabella II 106; *Pomorzany* (majorat) 1877 Zin II 70; *Pomorzany* al. *Głodna Wólka*, ws i folw. 1887 SG VIII 747; *Pomorzany*, ws i folw. 1902 Przew II 89; *Pomorzany*, ws i folw. 1933 SkBy 1346; *Pomorzany*, -*rzan*, *pomorzański* 1970 UN 34, 15; *Pomorzany*, -*rzan*, *Pomorzany-Kolonia*, -*rzan-ni* 1982 WUN III 17. W XIX w. wieś nosiła oboczną n. *Głodna Wólka*, od ap. *wólka* i przym. *głodny*, na określenie biednej części wsi (por. n. przys. we wsi Pomorzany: *Głodna Wólka*, -*nej* -*ki* 1970 UN 34, 15). Współcześnie dwie wsi *Pomorzany* i *Pomorzany-Kolonia*; człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KopRad 408; KSand 159. IV

Pomorzany (5), cz. Szczecina, dawniej ws: *Pamerenstorp* (1235) PU I 679; *Pommerensdorf* 1308 PU IV 319; de *Pomerrenestorp* 1345 HKPom I/3, 164; *Pomernstorp* 1540 PomKirch II 103; *Pomerensdorff* 1618 MpLub; *Pomerensdorf* 1789 MpGillyPom; *Pommerensdorf* 1827 MpUMbl 1149; *Pommerensdorf* — *Pomorzany*, -*an*, *pomorzański* 1946 MPol XXV 142; *Szczecin-Pomorzany* — *Stettin Pommernsdorf*, przedm. 1951 Rosp 321; *Pomorzany*, -*rzan* 1982 WUN III 17. — Od niemczyzonej n. *Pommern* 'Pomorze' + *Dorf*, ściągnięciem. *dorp* 'wieś' Lübben 82. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pomorzany*. Lit.: Rzduma II 180. BCz

Pomorzany (6), przys., dawniej ws, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 2,5 km na płd.-zach. od Golub-Dobrzyń: *Pomorany* 1258 Kuj 193; *Pomerane* 1259, *Pomorzany* 1262 CdP II 614; 617; *Pomorzany* 1262 PrUr I/2, 134; *Pomorani* 1262, 1288 Kuj 201, 222; *Pomerzani* 1409 Cruc III 41; *Pomorzani* 1413 Cruc II 211; *Pomorzany* 1567 ŻDz XII 330; *Pomorzany* 1582 Inwwłoc 56; *Pomorzany* 1783–84 RejKor 837; *Pomorzany* 1784 MpPerPł; *Pomorzany* 1825 Gawarecki 153; *Pomorzany* 1827 Tabella II 106; *Pomorzany*, -*rzan*,

pomorzański, ws 1972 UN 177, 12; *Pomorzany*, -*rzan* 1982 WUN III 17. Lit.: Koz VII 34. KZ

Pomorzany zob. **Kukle**, **Pomaranowice**, **Pomorzany** (1, 2), **Pomorzany Fabryczne**

Pomorzany-Kolonia zob. **Pomorzany** (4)

Pomorzany Kościelne zob. **Pomorzany** (2)

Pomorzany Maior zob. **Pomorzany** (2), **Pomorzany** (3)

Pomorzany Mieczko zob. **Niecki** (3)

Pomorzany-Niecki zob. **Niecki** (3)

Pomorze (1), ws, ciech., gm. Opinogóra Górna, 6 km na płd.-wsch. od Ciechanowa: in *Pomorze* 1435 SHGMz(MK 3, 142v); *Pomorze* 1464 SHGMz(Ep. 9, 125v); *Pomorze* 1484 Płoc I nr 227; *Pomorze* (1565) Lumaz II 9; *Pomorze* 1567 ŻDz XVI 322; *Pomorze* 1617 Lumaz I 59; *Pomorze* 1783 MpPerMz; *Pomorze* 1827 Tabella II 107; *Pomorze* 1887 SG VIII 753; *Pomorze*, -*rza*, *pomorski* 1971 UN 123, 27. — Nazwa ponowiona z n. dzielnicy *Pomorze*. Według K. Zierhoffera od n. os. **Pomór* (por. *Pomorka* SSNO IV 318), z suf. -*je*, co wątpliwe. Lit.: ZMaz 304. UB

Pomorze (2), os., dawniej ws, lub., gm. Opole Lubelskie, 3 km na płn.-zach. od Opola Lubelskiego: *Pomorze* (1439) ZDM II 286; *Pomorze* 1674 RPobLu 64; *Pomorze* 1676 ŻDz XV 34a; *Pomorze* 1827 Tabella II 107; *Pomorze* 1887 SG VIII 753; *Pomorze*, ws 1933 SkBy 1347; *Pomorze*, -*rza*, cz. Jankowej 1970 UN 116, 13; *Pomorze*, -*rza* 1982 WUN III 17. Lit.: SHGLu IV 111; KosLu 70. IN

Pomorze (3), dziś *Pomorze*, ws, *Pomorze Male* i *Pomorze Wielkie*, dwie cz. Pomorza, dawniej wsi, suwał., gm. Giby, 6,5 km na płd. od Sejna: *Pomorze* 1569 FalkReg 49; *Dwor Pomorza* 1645 SHGPd(ILPrzeł 4); *Pomori* 1684 SHGPd (AGS ks.1, 20); *Pomorze* 1749 SHGPd(Ks. ur. nr 1737); *Pomorze*, dwór i ws 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 107–110, 7–9); *Pomorze* 1827 Tabella II 107; *Pomorze* 1877 Zin II 70; *Pomorze Male*, *Pomorze Wielkie*, dwie wsi 1887 SG VIII 753; *Pomorze Wielkie*, *Pomorze Male*, dwie wsi 1921 Sk V 20; *Pomorze Wielkie*, *Pomorze Male*, dwie wsi 1933 SkBy 1347; *Pomorze*, -*rza*, *Pomorze Male*, -*rza* -*lego*, *Pomorze Wielkie*, -*rza* -*kiego* 1982 WUN III 18. — Od n. jez. *Pomorze* (dawniej *More* 1559 ABS X, jezioro *Morze* 1569 FalkReg 49; Gieret, ... jezioro *Pomorze* 1881 SG II 561),

Pomorze

nad którym leży wieś. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały, wielki*. EB

Pomorze zob. Pomarzany (2), Pomorowo

Pomorzewo zob. Pomorowo

Pomorzowice, wś, opol., gm. Głubczyce, 10,5 km na płn.-zach. od Głubczyc: *Magnus Pommerswitz* 1262 Reg nr 1124a; *Pommirswitz* 1321 Reg nr 4126; *Pomorswicz* 1377 Drz I 127; Dorf *Pomirswicz* (1411)XVI CdSil VI 30; *Pomirswicz* 1413, *Pomirswicze* 1434 Drz I 127; *Pomirswicze* (1434)XVI CdSil VI 56; *Pomerswicz* 1440 Drz I 127; *Pomerswitz* 1736 MpWielKarn; *Bommerswitz* 1743 SNGŚI X 130; *Pommerswiz* oder *Pomersdorf* 1784 Z III 226; *Pomerswitz* 1807 SNGŚI X 130; *Pommerswitz* 1845 K 504; *Pomierzvice*, niem. *Pommerswitz* 1887 SG VIII 746; *Pomorzowice* *Pommerswitz* 1939 Prus 60; *Pommerswitz* — *Pomorzowice*, -ic, *pomorzowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pomorzowice*, -wic 1982 WUN III 18. — Od n. os. *Pomir* SSNO IV 317, z suf. -owice. H. Borek zalicza n. do etnicznych, od n. geograficznej *Pomorze*. Nazwę zmieniono jako *Pommerswitz*. Forma *Pomierzvice* jest XIX-wieczną reslawizacją n. zmienzonej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pomorzowice*. Lit.: SNGŚI X 130; Ng 237; BorGŚI 196. JCh

Pomorzowiczki, wś, opol., gm. Głubczyce, 9 km na płn.-zach. od Głubczyc: *Minus Pommerwitz* 1262 Reg nr 1124a; mit *Wenigindorf* 1377 CdSil VI 199; *Wiendorf* 1743 SNGŚI X 130; *Alt Wiendorf*, *Neu Wiendorf* 1784 Z III 231; *Wiendorf Alt*, *Wiendorf Neu* 1845 K 739; *Alt Wiendorf* 1941 Wrzosek 43; *Alt Wiendorf* — *Pomorzowiczki*, -czek, *pomorzowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pomorzowiczki*, -czek 1982 WUN III 18. — Dawna n. niem. *Wiendorf* od n. os. *Wien* Gott 532 i ap. *Dorf* 'wieś'; okresowo z członami odróżniającymi od niem. przym. *alt* 'stary' i *neu* 'nowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pomorzowiczki*. Lit.: SNGŚI X 130; BorGŚI 219. JCh

Pomotzno zob. Pomocno

Pomrożyce, cz. Zawiercia, dawniej wś, kat.: *Pomrozyce* 1470–80 DB II 211; *Pomrozyce* 1490 ŻDz XV 436; *Pomroczyce* 1530 Matr IV/2, nr 15770; *Pomrocicze* 1564 Lukrak II 92; *Pomrozyce* 1581 ŻDz XIV 74; *Pomrozyce* ... ze wsi tej 1629 RPobKr 170; *Pomrozyce* 1680 Rej 172; *Pomrozyce* 1783–84 RejKor 280; *Pomrożyce* 1787

Spis 349; *Pomrozyce* (!) 1790 SHGKrMat 235; *Pomrożyce* 1827 Tabella II 107; *Pomrożyce* 1887 SG VIII 760; *Pomrożyce*, wś 1933 SkBy 1347; *Pomrożyce* 1952 UW 259; *Pomrożyce*, -życ 1982 WUN III 18; gw. *pomrożyce*, -yc, *pomroski*. — Nazwa z suf. -ice, od wyrażenia przyimkowego *po Mrodze*, określająca pierwotnie 'ludzi przybyłych znad Mrogi', por. n. rz. *Mroga*, pd. Bzury, też n. m. *Mroga* (1). A. Bańkowski (SEBań II 218) wywodzi toponim od n. os. **Pomroza?*, **Pomroga?*, te jednak nienotowane, podobnie jak n. os. *Mroga*, której jeden zapis z 1390 r. podaje SSNO, ten jednak dotyczy n. wsi. Lit.: RKrak 130; BańMorf 118. IN

Pomisdorf zob. Pomianów (2)

Pomy(c)hacze zob. Pomigacze

Pomyczów zob. Pączew

Pomygacze zob. Pomigacze

Pomyje, wś, gdań., gm. Pelplin, 4 km na płd.-wsch. od Pelplina: *Pomyn* 1278, *Pomie* (!) 1281 Perl 250, 281; *Pomim* (1324)XVI, *Pomyn* 1334 PrUr II 317, 548; *Pomyn* (1339) PrUr III 171; *Pomym* 1359 PrUr V 416; *Pomen* 1394, *Pomeym* 1419 PMT VI 67; z *Pomiani* 1565 Lupom 157; *Pohemen* (!) 1570 ŻDz XXIII 118; z *Pomiej* 1664 Font XXXII 100; *Pomyje* 1682 Font V 73; *Pomej* 1749 Font XVI–XIX 329; *Pomey* 1789 Goldb II 187; *Pommej* 1796–1802 MpSchröt XV; *Pomej* — *Pomyje* 1879 KętN 35; *Pommej*, fr. *Pohemen* 1912 Bär 93; *Pomyje*, niem. *Pommej* 1921 Sk XI 55, 85; *Pomyje* 1952 UW 195; *Pomyje*, *Pomyj*, *pomijański* 1972 UN 197, 10; gw. *pumyje*, *pumy-jujfl/pumyj*, *punyjiski*. — Prawdopodobnie dawna n. prus. **Pamins*, wtórnie **Pameins*, od n. os. **Pamins*, por. *Pomens*, *Pomena*, *Pomyne* TAP 78 (: **pa-* 'przy, pod' i **mein-*, jak w n. os. *Mineko*, *Mynne-gayle* TAP 147, 146, 60, zob. *Minięta* (2)), n. m. *Pomenen*, dziś Weklice Błażenie II 339–40, *Pomehnen* (lit. *Pomenai*) Błażenie 119, PétVV 313). W substytucji niem. wahanie *pa-* : *po-*, suf. -in-, -im- : -ei(n), efemerycznie z końcówką pluralną -en. W XVI w. postać *Pomiany*, z adideacją do n. os. *Pomian*, a od XVII w. do ap. *pomyje*. Lit.: Bugalska, PMT VI 76. WK

Pomykowo, wś, leszcz., gm. Rydzyna, 5 km na płd.-zach. od Rydzyny: dominam *Miloslawska* seu *Plomicowska* 1403, de *Plomicowo* 1404 KZPozn nr 1402, 1709; *Pomycowo* 1418 SHGPn III 731; *Pomykowo* 1493 SHGPn(PG 10, 194);

villa *Plomykowo* 1510 NKs 110; *Panykowo* 1519 SHGPn III 731; *Pomykowo* 1530 SHGPn (ASK 3, 132); *Plomikowo* 1563 SHGPn III 731; *Pomykowo* 1580–81 ŻDz XII 83; *Pomykowo* 1622–24, *Pomykowo* 1775 PPOzn (Tab 1, 84 i 7, 12); *Pomyków* al. *Pomykowo* 1887 SG VIII 762; *Pomykowo*, -wa 1982 WUN III 18; gw. *pomykovo*, -va, *pomykoski*. — Dawniej *Plomykowo*, od n. os. *Plomyk* SSNO IV 292, z suf. -owo, okresowo -ów. Postać *Pomykowo* powstała wskutek hiperpoprawnego unikania wymowy gwarowej ʒo. Lit.: SHGPn III 731–2; PPOzn 231. ZZ

Pomyków (1), wś, biał., gm. Siemień, 11 km na zach. od Parczewa: *Pomyków* 1899 Cat 59; *Pomyków*, kol. 1933 SkBy 1347; *Pomyków* 1952 UW 148; *Pomyków*, -kowa, *pomykowski* 1971 UN 117, 28. Nazwa niejednoznaczna, od czas. *pomykać* 'szybko się przesuwac', z suf. -ów, lub od ap. *pomyk* 'roślina z rodziny liliowatych' SW IV 569. Możliwa także motywacja odantroponimiczna, od n. os. **Pomyk*, por. nazw. *Pomyka* (: *pomykać*) RymSEN II 277. IN

Pomyków (2), wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 6 km na pń.-zach. od Buska-Zdroju: *Pomyków* 1674 ŻDz XV 56a; *Pomykow* 1783–84 RejKor 255; *Pomyków* 1887 SG VIII 762; *Pomyków* 1921 Sk III 135; *Pomyków* 1933 SkBy 1347; *Pomyków*, -kowa, *pomykowski* 1966 UN 19, 89. Lit.: KopKiel 197. IN

Pomyków (3), wś, kiel., gm. Końskie, 3 km na pń.-wsch. od Końskich: *Pomykaw* 1783–84 RejKor 150; *Pomykow* 1791 MpPerSd; *Pomyków* 1827 Tabella II 107; *Pomyków* 1887 SG VIII 762; *Pomyków* 1921 Sk III 45; *Pomyków*, -kowa, *pomykowski* 1966 UN 24, 46. Lit.: KopKiel 197. IN

Pomyków (4), wś, piotr., gm. Moszczenica, 13 km na pń. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Pomyków* 1827 Tabella II 107; *Pomyków*, folw. 1877 Zin II 70; *Pomyków*, folw. 1887 SG VIII 761; *Pomyków*, folw. 1902 Przew II 89; *Pomyków-Lesisko*, wś, i *Pomyków-Podlesisko*, kol. 1921 Sk II 68; *Pomyków Podlesisko*, wś 1952 UW 96; *Pomyków-Lesisko* i *Pomyków-Podlesisko*, dwie wsi 1967 SM 900; *Pomyków*, -kowa, *pomykowski* 1974 UN 46, 25. — Człony drugie w n. zestawionych od ap. *lesisko* 'miejsce, na którym był poprzednio las' SW II 720 i wyrażenia przyimkowego *pod lesiskiem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Pomyków (5), wś, piotr., gm. Poświętne, 18 km na pń.-wsch. od Opoczna: *Pomyków*, folw. 1877 Zin II 70; *Pomyków*, -kowa, cz. Brudzewic-Kolonii 1969 UN 28, 57; *Pomyków*, -kowa 1982 WUN III 18. IN

Pomyków (6), wś, rad., gm. Przysucha, 2,5 km na pń.-zach. od Przysuchy: *Pomykow* 1783–84 RejKor 151; *Pomyków* 1827 Tabella II 107; *Pomyków* 1887 SG VIII 762; *Pomyków* 1921 Sk III 95; *Pomyków* 1952 UW 123; *Pomyków*, -kowa, *pomykowski* 1970 UN 30, 30. — Od czas. *pomykać*, z suf. -ów, w związku z położeniem wsi (rozciąga się ona wzdłuż rzeki, dopływu Wiązownicy). Lit.: KopRad 144. IN

Pomyków zob. **Pomykowo**

Pomyków-Lesisko zob. **Pomyków** (4)

Pomyków-Podlesisko zob. **Pomyków** (4)

Pomysk, dziś *Pomysk Mały* i *Pomysk Wielki*, dwie wsi, słup., gm. Bytów, 6 km na pń.-wsch. od Bytowa: haereditatem *Pomisk*, *Pomeisk* 1178 SRP I 709, przyp. 53, 671, przyp. 7; hereditatem *Pomisk* 1310 SRP V 606; per ... villam *Pomisko* 1310 Perl 610; in parwm *Pomystow* (!), in *Pomyscho* ... *Pomiscow* 1323 CdP II 681–2; *Pomysko* 1330 Lor X 157; *Pomisco*, *Pomischow* 1342 LorSNH 87; *Pomoyssen* 1400 SHGPG (Tr 69); *Pomysk Mały* 1403 KrBüt 221; von *Pomeiske* 1424 PMT IX 51; *Gross Pomeiske* 1555, *Pomeisken* 1560 KrBüt 220–1; *Klein Pomeiskj* 1596 PMT IX 51; *Gross Pomeiske* 1618 MpLub; *Pomesko Wielkie* 1624, *Klein Pomeiske* 1628 PMT IX 51; *Male Pomysko* 1636 Font XLVI 33; *Pomysko*, *Pomysk* 1686 LorSNH 87; *Pomisko Parvum* 1710 PMT IX 51; *Klein Pomeiscken*, *Gros Pomeiscken* 1747/48 Font XLVI 46, 174; *Kl. Pomeiske*, *Gross Pomeiske* 1789 MpGilyPom; *Pomysk Mały*, niem. *Klein Pomeiske*, *Pomysk Wielki*, niem. *Gross Pomeiske* 1887 SG VIII 762; *Klein Pomeiske* — *Pomysk Mały*, -ka -ego, *malopomyski*, *Gross Pomeiske* — *Pomysk Wielki*, -ka -ego, *wielkopomyski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pomysk Mały*, -ka -lego, *Pomysk Wielki*, -ka -kiego 1982 WUN III 18; kasz. *małi p^homisk/łmołi p^homask*; *velgi p^homisk/velgi p^homask* Lor A 29. — Od ap. *pomyk* 'roślina z rodziny liliowatych' SW IV 569 lub od ap. *pomyje* 'tu: coś wilgotnego brudnego', z suf. -sk; n. adaptowana do języka niem. jako *Pomeiske*. S. Rospond łączy n. z n. os. **Pomysl*, co mało prawdopodobne, bo na Pomorzu

Pomyśl

nie występowały n. z suf. *-sk-* od podstaw antropomicznych. Od XVII w. n. zestawiona z członami odróżniającymi pol. *Mały, Wielki*, niem. *Klein, Gross*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Pomyśl Mały i Pomyśl Wielki*. Lit.: Surma, PMT IX 51–2; Rospond, *-bsk-* 215. BCz

Pomyśl, wś zaginiona, stanowiła uposażenie kościoła Panny Marii w Sandomierzu: *Pomisl* 1191 KMłp I 5; *Pomisl* 1470–80 DB I 402. — Od n. os. **Pomysl*, z suf. **-jb*, por. n. os. *Niedomysl, Przemysl* SSNO IV 38, 369 i n. mta *Przemysl*. Lit.: KSand 159; Rospond, *-jb* 108. IN

Pomzino zob. **Pędzewo**

Ponarien zob. **Ponary**

Ponarlica, wś, biał., gm. Nowy Dwór, 14 km na pñ.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Ponarlica* 1498 SHGpd(MLit I nr 246); do *Ponarlicy* 1670 SHGpd(WołWiad I 112–113); *Ponarlicę* 1744 KondBałt 61; *Ponarlica* 1827 Tabella II 107; *Ponarlica* 1887 SG VIII 763; *Ponarlica*, *-cy* 1982 WUN III 18; gw. *pamarńica*, *-cy*, *pamarńicki*. — Nazwa hybrydalna, bałt.-słow., pierwotnie **Panarelica*, por. **pa-* w znaczeniu ‘koło, przy, w pobliżu’ + **ner-/lnar-* (: lit. *narà* ‘prąd, pęd wody; potok, strumień’, *nėrti* ‘nurkować, zanurzać się’; lit. *neris* ‘bóbr’ SESmocz 421), z słow. suf. *-ica*. Być może n. wsi nawiązujące do n. rz. Nurki, płynącej w pobliżu, ta jednak notowana dopiero w XX w. i wiązana z pol. ap. *nurek, nurka*. Postać gw. *pamarńica* powstała zapewne w wyniku adideacji do brus. gw. *pameryć* ‘zmierzyć’. Lit.: KondBałt 61; Biolík, HE XIX 138–9. EB

Ponary, os., dawniej wś, olszt., gm. Miłakowo, 7,5 km na pñ.-wsch. od Morąga: des dorfes *Panarigen*, na kopii: *Ponargen* (1337)1394 PrUr III 83; *Panarion*, na kopiach: *Panargen, Panarien, Panarigen* (1350)XIV PrUr IV 538; *Panarigen, Panarien* 1371 Ger 114; *Panargen* 1427, 1448, *Panarien* 1490, das Gut *Pommarien* 1513, *Ponarie* 1525, *Panarien* 1539, *Pannoriren* (!) 1543, *Ponarrien* 1545, *Panarien* 1579, *Ponarrien* 1600 GermerSied 303; (*Panarjen*) ok. 1780 HAPr IV 337; *Panarien* od. *Ponargen, Ponarien, Panargen* 1789 Goldb I 153, 167; *Panarien* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Ponarien* 1820 Wald 190; *Panarien*, dobra ryc. 1887 SG VIII 763; *Ponary* — *Panarien* 1941 Choj 121; *Panarien* — *Ponarzyny, Ponary*, dw. 1946

Ley I 49, 185; *Panarien* — *Ponary*, *-ar, ponarski* 1947 MPol XXV nr 111; *Ponary* — *Panarien*, wś 1951 Rosp 250; *Ponary, -nar* 1982 WUN III 18. — Nazwa wsi złożona, od prus. **pa-*, **po-* ‘po, pod’ oraz prus. n. jez. **Narijs*, dziś *Narie*, por.: in dem zehe czum *Margen* 1337 PrUr III 84, *Narge* 1337 Ger 105. Nazwa jez. od rdzenia **nar-*, jak w n. m. *Narejty, Narusa* (zob.). W zapisach zmienionych wahanie *pa-* : *po-*, grafem *g, j, ig* zamiast *i*, końcówka *-en*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ponary* za przekazem W. Chojnackiego (adaptacja fonetyczno-fleksyjna n. prus., z synkopą suf. *-ij-*, końcówka *-y* zamiast niem. *-en*); G. Leyding przytacza wariant *Ponarzyny*. Lit.: Biolík, HE V 101, 110; PrzybBałt 224. RP

Ponarzyny zob. **Ponary**

Ponczau zob. **Pączewo**

Ponerlica zob. **Ponarlica**

Ponętowo Nadolne zob. **Ponętów**

Ponętowo Nagórne zob. **Ponętów**

Ponętów, dziś *Ponętów Dolny, Ponętów Górny Drugi* i *Ponętów Górny Pierwszy*, trzy wsi, koniń., gm. Grzegorzew i Olszówka, 11,5 i 9 km na pñ.-zach. od Kłodawy: *Ponətəu* 1386 Łęcz I nr 164; *Ponanthowo, Ponanthou* 1391 Łęcz I nr 2202, 2224; *Ponantou* 1392, *Pənədowo* (!) 1394 Łęcz I nr 2293, 3469; *Ponəthow, Ponəthowo* 1398 Łęcz I nr 4233, 5407; *Ponjanthowo* (1425) KW VIII 385; *Ponathowo* 1426, *Ponanthowo* 1441 Koz VII 35; *Ponyathowo, Ponyathow* 1511/12 VisitGn 251, 254; *Ponathowo duplex* 1511–23 ŁLB I 219; *Ponethovo Nadolne, Ponethovo Nagorne* 1576 ŻDz XIII 77; *Ponętow Dolny, Ponętow Gorny* 1783–84 RejKor 138; *Ponętów dolny, Ponętów górny* 1827 Tabella II 108; *Ponętów Dolny, Ponętów Górny* 1887 SG VIII 765; *Ponętów Dolny, Ponętów Górny* 1921 Sk II 29; *Ponętów Dolny, Ponętów Górny, -towa -nego, ponętowski* 1970 UN 82, 17, 31; *Ponętów Dolny, -towa -nego, Ponętów Górny Drugi, -towa -nego -giego, Ponętów Górny Pierwszy, -towa -nego -szego* 1982 WUN III 18; gw. *ponyntuf, -tova, ponyntoski*. — Od n. os. *Ponęta* (: *ponęta* ‘przynęta’, *ponęcić* ‘zachęcić’) RymSEN II 277, z suf. *-owo, -ów*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny, górny, nadolny, nagórny* oraz od liczebników porządkowych *drugi, pierwszy*. Lit.: SHGŁęcz II 48; Nieckula, *-ov-* 160. EB

Poniat, wś, łomż., gm. Piątnica, 9,5 km na płd.-zach. od Jedwabnego: *Poniat* 1827 Tabella II 108; *Poniat* 1839 MpKwat V 2; *Poniat* 1887 SG VIII 765; *Poniat*, -tu 1982 WUN III 18. — Od n. os. *Poniat* SSNO IV 320 (: **poniecić*, por. *niecić* 'rozpalać, zapalać', *naniecić*, *podniecić*, psł. **ponētiti*, też wschłow. *poniat* 'zrozumieć' RymSEN II 277). UB

Poniatki zob. **Nosy-Poniatki**

Poniatowa (1), dziś *Poniatowa*, wś, i *Poniatowa-Kolonia*, kol., dawniej wś, lub., gm. Poniatowa, 12,5 i 13,5 km na płn.-wsch. od Opola Lubelskiego: *Poniatowa-Kolonia*, kol. 1967 SM 900; *Poniatowa*, -wej, *Poniatowa-Kolonia*, -wej-nii, *poniatowski*, dwie wsi 1969 UN 104, 17; *Poniatowa*, -wej, *Poniatowa-Kolonia*, -wej-nii 1982 WUN III 18. Nazwa ponowiona z n. mta *Poniatowa*, zob. niżej. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. IN

Poniatowa (2), mto, lub.: *Ponathowa* (1382) ZDM VI 455; *Ponathowa* 1409 ZLub nr 65; *Ponathowa* 1427 Inscr nr 1610; *Ponyathowa* (1449) XVI ZDM III 312; *Ponyanthowa* 1467 SHGLu III 186; *Ponyathow*, villa 1470–80 DB II 547; *Ponyathowa* 1486 LKP 102; *Ponyathova* 1497 Matr II nr 884; *Ponyatowa* 1516 Matr IV/2, nr 11048; *Ponyatowa* 1529 LR 431; *Ponyatow*, *Poniatowa* 1531 ŻDz XIV 358, 370; *Poniatowa* ... ze wsi *Poniatowey* 1626 RPobLu 112; *Poniatowa* 1676 ŻDz XV 13a; *Poniatowa* 1787 Spis 450; *Poniatowa* 1827 Tabella II 108; *Poniatowa*, wś 1887 SG VIII 766; *Poniatowa*, wś i folw. 1921 Sk IV 80; *Poniatowa* 1952 UW 146; *Poniatowa*, mto 1962 DzU nr 41, poz. 188; *Poniatowa*, -wej, *poniatowski* 1970 UN 116, 14. — Od n. os. *Poniat*, z suf. -owa, też -ów. *Poniatowa* otrzymała prawa miejskie w 1956 r. Lit.: SHGLu III 186–8; RymNmiast 189; RospSEMIG 300; Miasta polskie w tysiącleciu I 725–6; Nieckula, -ov- 160. IV

Poniatowa zob. **Poniatowo** (1a), **Poniatów** (2), **Skrzynice**

Poniatowa-Kolonia zob. **Poniatowa** (1)

Poniatowice, wś, wroc., gm. Oleśnica, 10 km na wsch. od Oleśnicy: *Ponathowicz* 1246 Ng 238; *Ponathowicz* 1268 Reg nr 1303; de *Ponathowicz* 1296, *Ponathowicz* 1318, *Ponathowicz* 1336 Reg nr 2414, 3842, 5620, 5683; *Ob[er]* u. *Nied[er]* *Pontwitz* 1743 SNGŚI X 130; *Pontwitz* 1785 Z

IV 294; *Pontwitz*, *Ober-* u. *Nieder-*, *Poniatowice* 1845 K 505; *Pontwitz*, *Poniatowice* 1900 Myc 42; *Pontwitz*, *Poniatowice* 1941 Wrzosek 17; *Pontwitz* — *Poniatowice*, -ic, *poniatowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poniatowice*, -wic 1982 WUN III 18. — Od n. os. *Poniat*, z suf. -owice. Nazwę zmieniono jako *Pontwitz*. W niem. n. zestawionych człony dyferencyjne od przym. *ober* 'górný' i *nieder* 'dolny'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poniatowice*. Lit.: SNGŚI X 130. JCh

Poniatowice zob. **Poniaty Wielkie**

Poniatowicze, wś, biał., gm. Sokółka, 9 km na płn.-wsch. od Sokółki: *Poniatowicze* 1744 SDV 150; *Poniatowicze* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 79–80); *Poniatowicze*, dobra 1887 SG VIII 766; *Poniatowicze*, zaśc. 1933 SkBy 1347; *Poniatowicze*, wś 1952 UW 169; *Poniatowicze*, -wicz 1982 WUN III 18. — Od n. os. *Poniatowicz* (: *Poniat* RymSEN II 277), w l. mn. EB

Poniatowo (1), wś, okresowo mto, ciech., gm. Żuromin, 3 km na płd.-zach. od Żuromina: *Ponyatowo* 1401, *Ponyatowo* 1436, *Ponyathow* 1448 SHGPł 242; *Oppido Ponyatow* 1520 Matr IV/2, nr 12579; *Oppidum Poniatow* 1578 ŻDz XVI 55, 125; *Poniatow* 1784 MpPerPł; *Poniatowo* 1827 Tabella II 108; *Poniatowo* 1887 SG VIII 766; *Poniatowo*, -wa 1982 WUN III 18. — Od n. os. *Poniat*, z suf. -owo; okresowo też z suf. -ów. Lit.: SHGPł 242; Miasta polskie w tysiącleciu II 501–2; RymNmiast 190. UW

Poniatowo (1a), wś zaginiona, w XVII w. wchłonięta przez Miedzianów, kal., gm. Nowe Skalmierzyce: pro villis Corinino ... *Penestowo* (?) (1213)XVI Matr IV/3, supl. nr 4; de *Ponathowo* 1409 RWłkp IV nr 89; w *Ponyathowo* 1470 SHGKI(PG 8, 87); *Ponyathowo* 1511–23 ŁLB II 11; in *Ponyathowo* et *Myedzianowo* 1537 Koz VII 375; *Poniatowa* 1565 SHGKI(ASK 13, 90); *Poniatowo* 1579 ŻDz XII 116; *Poniatowo* seu *miedzianow* 1620 MKI(Tab 11, 45); *Poniatowo* seu *Miedzianowo* 1674 MKI(ASK 74, 140). — Efermerycznie n. *Poniatowa*. ZZ

Poniatowo (2), wś, ostroł., gm. Małkinia Górna, 8,5 km na płn.-zach. od Kosowa Lackiego: *Kutaski*, *Kutaski Okraglik* 1561 HMil 304, 314; z *Kutask* 1580 ŻDz XVII/1, 32; *Kutaski* 1676 CzRkps nr 1099; *Kutaski* 1827 Tabella I 257; *Kutaski* 1883 SG IV 953; *Kutaski-Grądy*, kol., *Kutaski Stare*, wś

Poniatowo

1900 Przew I 313; *Kutaski-Grądy, Kutaski Stare*, dwie wsi 1921 Sk IV 113; *Kutaski-Grądy, Kutaski Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 851; *Poniatowo* 1952 UW 42; *Poniatowo-Grądy, Poniatowo Stare*, dwie wsi 1967 SM 900; *Poniatowo, -wa* 1982 WUN III 18. — Dawna n. *Kutaski*, od n. os. *Kutasek* (por. *kutas* 'ozdoba na czapce w kształcie pędzelka na sznurku; członek męski') RymSEN I 499, w l. mn. Człony drugie w n. zestawionych od przym. *okrągły*, z suf. *-ik*, od ap. *grąd*, w formie pluralnej, i od przym. *stary*. W 1934 r. urzędowo zmieniono n. na *Poniatowo* Lubelski Dziennik Wojewódzki nr 24, poz. 199, por. nazw. *Poniat* i *Poniatowski*. Lit.: GórnRPd 53. EB

Poniatowo zob. **Kamionna** (1), **Poniatów** (2)

Poniatowo-Grądy zob. **Poniatowo** (2)

Poniatowo Stare zob. **Poniatowo** (2)

Poniatów (1), wś, piotr., gm. Sulejów, 5 km na płd.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Poniatów* 1937 Mp-100(43–29); *Poniatów* 1961 Mp-25 (Piotrków Trybunalski); *Poniatów, -towa, poniatowski* 1974 UN 46, 29; *Poniatów, -towa* 1982 WUN III 18. — Od n. os. *Poniat*, z suf. *-ów*. EB

Poniatów (2), wś, sier., gm. Goszczanów, 10,5 km na płn.-zach. od Warty: *Poniatowa, Poniatowo* (1368)XIX SHGŁęcz II 48; in *Ponyathowo* 1412 AC I nr 1483; de *Ponathow* 1419, de *Poniatow* 1422 Koz VII 35; de *Ponathowo* (1424) KW VIII 38; *Ponyathow* 1496, *Ponyatow* (taberna) 1511 ŻDz XIII 173, 183; *Ponyathow, Ponyathowo* 1511–23 ŁLB I 388, II 61; *Ponyatow* 1553 ŻDz XIII 223; *Poniatow* 1783–84 RejKor 167; *Poniatów* 1827 Tabella II 108; *Poniatów* 1887 SG VIII 766; *Poniatów* 1921 Sk II 114; *Poniatów, -towa* 1982 WUN III 18. — Zapisy historyczne poświadczają wahania rodzaju gramatycznego nazwy: *PoniatowallPoniatowollPoniatów*. Lit.: SHGŁęcz II 48. EB

Poniatów (3), wś, wałb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 10 km na płn.-zach. od Międzyzlesia: *Peuckerdörflein* 1571 KGL 51; *Peucker, Poecker* 1618 CdSil XXXIV 12; *Peuckerdörflein* 1622 KGL 51; *Päucker* 1631 KGL 51; *Peucker* 1743 SNGŚI X 131; *Peucker* 1789 Z IX 339; *Peucker* 1845 K 488; *Peucker* — *Poniatów, -owa, poniatowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Poniatów, -towa* 1982 WUN III 18. — Dawna n. niem. *Peukkerdörflein*, od n. os. *Peuck* Gott 380 (: *Pauker* 'dobosz') + *Dörflein*

'wioska', później *Peucker* z zanikiem drugiego członu. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poniatów*. Lit.: SNGŚI X 130–1. JCh

Poniatów (4), cz. Wałbrzycha, dawniej wś: *Sybothonis villa* ok. 1300 CdSil XIV 85; *Zibotendorf* 1335 Reg nr 5409; *Sebothyndorf, Settindorf* 1342, *Sibotindorf* 1367, *Sybotindorf* 1368, *Sybotendorf* 1370, *Seibotindorf* 1372, *Seybotindorff* 1374, *Seibothendorf* 1375, *Seywothndorf* 1390, *Seitindorf* 1410, *Seittedurff* 1573, *Sittendorph* 1581, *Seitendorff* 1613 SGTS X 371; *Seitendorf* 1666/67 J I 683; *Seitendorf* 1743 SNGŚI X 131; *Seitendorf* 1785 Z V 493; *Seitendorf* 1845 K 630; *Seitendorf*, wś 1889 SG X 416; *Seitendorf* 1941 Wrzosek 23; *Seitendorf* — *Poniatów, -owa, poniatowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Poniatów, -towa* 1982 WUN III 18. Dawniej n. niem. *Sibotendorf*, postać zlatynizowana *Sybothonis Villa*, od n. os. *Sieboth, Seiboth* Gott 459 (: *Sibogoth*); wtórnice n. *Seitendorf*, w wyniku adideacji do n. os. *Seite, Sitho* Gott 540 + *Dorf* 'wies'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poniatów*. Lit.: SNGŚI X 131; SGTS X 371–5. JCh

Poniatów (5), leśn., dawniej wś, warsz., gm. Skrzyszew, 6 km na płn. od Legionowa: *Poniatów* 1827 Tabella II 108; *Poniatow*, folw. 1839 MpKwat IV 3; *Poniatów* 1887 SG VIII 766; *Poniatów*, folw. 1921 Sk I 189; *Poniatów, -towa, poniatowski*, wś 1971 UN 132, 20; *Poniatów, -towa* 1982 WUN III 18. — Od n. os. *Poniat*, z suf. *-ów*. UB

Poniatów zob. **Poniatowa** (2), **Poniatowo** (1), **Poniaty Wielkie**

Poniatówek (1), wś, koniń., gm. Słupca, 4 km na płd.-wsch. od Słupcy: *Poniatówek* 1933 SkBy 1347; *Poniatówek* 1935 Mp-100(39–26); *Poniatówek, -wka* 1982 WUN III 18; gw. *poñatuvek, -fka*. — Od nazw. Juliusza *Poniatowskiego* (1886–1975), polityka, prawnika, ekonomisty i ministra rolnictwa, z przystosowaniem do nazw z suf. *-ek*. W okresie międzywojennym w Wielkopolsce powstały liczne gospodarstwa rolne zwane *Poniatówkami*, stąd też ap. gw. *poniatówka* 'budynek mieszkalny, kryty gontem lub eternitem'. ZZ

Poniatówek (2), wś, sier., gm. Goszczanów, 12 km na płn.-zach. od Warty: *Poniatówek* 1877 Zin II 71; *Poniatówek*, folw. i kol. 1887 SG VIII 766; *Poniatówek*, kol. 1933 SkBy 1347; *Ponia-*

tówek, wś 1967 SM 901; *Poniatówek*, -wka 1982 WUN III 18. — Od n. pobliskiej wsi *Poniatów* (2), z suf. -ek. PD

Poniatówka (1), wś, chełm., gm. Leśniowice, 18 km na płd.-wsch. od Chełma: *Poniatówka*, wś 1933 SkBy 1347; *Poniatówka* 1952 UW 135; *Poniatówka*, wś 1967 SM 901; *Poniatówka*, -ki, *poniatowski* 1970 UN 108, 12; *Poniatówka*, -ki 1982 WUN III 19. — Od n. os. *Poniat*, z suf. -ówka, lub od nazw. *Poniatowski*, z przystosowaniem do nazw z suf. -ka. Lit.: CzChełm 187. BCz

Poniatówka (2), wś, piotr., gm. Rzeczyca, 13 km na płd.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Poniatówka* 1921 Sk I 151; *Poniatówka* 1933 SkBy 1348; *Poniatówka* 1952 UW 101; *Poniatówka*, -ki 1982 WUN III 19. UW

Poniaty, wś, łomż., gm. Perlejewo, 9 km na płd.-wsch. od Ciechanowca: *Poniaty* 1550 Semk nr 335; *Poniaty Zagaine*, z *Poniatów Zagajnych* 1580 ŻDz XVII/1, 46; *Poniaty Zagayne* 1676 Kond 164; *Poniaty* 1793 SHGPd(Regof 51); *Poniaty Zagaine* 1802 SHGPd(MpTex); *Poniaty Zagayne* 1839 MpKwat VI 6; *Poniaty*, wś 1887 SG VIII 97; *Poniaty*, kol. 1921 Sk V 28; *Poniaty*, wś 1952 UW 167; *Poniaty*, *Poniat* 1982 WUN III 19; gw. *poñaty*, *poñat*, *poñatoski*. — Od n. os. *Poniat*, w l. mn., por. *Matyey Poniat*, ziemiane *Poniaty* 1528 ŻDz XVII/1, 187. Niewykluczone, że n. ponowiono z n. wsi *Poniaty*, leżącej w dawnej ziemi zakroczymskiej. Człon odróżniający *Zagajne* od ap. *zagaj* 'część lasu, którą można obsiewać' SGPKar VI 276, z suf. -ne. Lit.: Kond 164; GórnRPd 22. EB

Poniaty zob. **Kosiorcki** (2), **Poniaty-Cibory**, **Poniaty-Jarnulty**, **Poniaty-Kęczki**, **Poniaty Wielkie**, **Szaniawy**

Poniaty-Cibory, wś, ciech., gm. Winnica, 5,5 km na płn.-wsch. od Nasielska: magna *Pomyati* ad *Cziborowicze* 1541, *Ponyathi Cziborowicze* 1544 SHGMz(Z 14, 37–6v); *Ponyaty Czybory* 1576 ŻDz XVI 319; *Poniaty Cibory* 1783–84 RejKor 595; *Poniaty cibory* 1827 Tabella II 108; *Poniaty Cibory* 1887 SG VIII 766; *Poniaty-Cibory*, -niat-bor 1982 WUN III 19. — Dawniej n. *Ciborowice*, od n. os. *Cibor* SSNO I 430, z suf. -owice. Też n. zestawiona *Poniaty-Ciborowice/Cibory*; człon pierwszy zob. *Poniaty Wielkie*, człon drugi zmienił formę z patronimicznej na rodową. UB

Poniaty de Magno Campo zob. **Poniaty Wielkie**

Poniaty-Duchniki zob. **Poniaty Wielkie**

Poniaty-Jarnulty, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie *Poniaty Wielkie*, ciech., gm. Winnica: *Ponyathi Jarnolthi* 1513 SHGMz(Z 2, 382); *Jarnolthowskye* 1521 SHGMz(Z 24, 524); *Jarnolthi* 1534 SHGMz(Z 22, 424); *Ponyathi Jarnolti* 1544 SHGMz(Z 14, 358); *Ponyaty Jarnulty* 1576 ŻDz XVI 319. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Poniaty Wielkie*, człon drugi od n. os. *Jarnolt*, *Jarnult* SSNO I 65, w l. mn. UB

Poniaty Kamieńskie zob. **Kamionna** (1)

Poniaty Kamiona zob. **Kamionna** (1)

Poniaty Kamionne zob. **Kamionna** (1)

Poniaty-Kamiony zob. **Kamionna** (1)

Poniaty-Kęczki, przys. notowany do 1967 r., wchłonięty przez *Poniaty-Cibory*, dawniej wś, ciech., gr. Winnica, 6 km na płn.-wsch. od Nasielska: ad graniciem *Ponijatowska* 1473 SHGMz(Z 6, 331); *Ponyathi* als. *Kaczki* 1507 SHGMz(Z 19, 101); *Ponyati Caczki* 1544 SHGMz(Z 14, 376v); *Ponyathi Kanczki* 1546 SHGMz(Z 33, 129); *Poniaty Kęczki* 1576 ŻDz XVI 318; *Poniaty Kęcki* 1783 MpPerMz; *Poniaty Kięcki* 1783–84 RejKor 595; *Poniaty Kęcki* 1775 ZZakr 106; *Poniaty Kęski* 1827 Tabella II 108; *Poniaty Kęczki* 1887 SG VIII 767; *Poniaty-Kęczki*, wś 1933 SkBy 1348; *Poniaty-Kęczki* 1967 SM 901. — Nazwa zestawiona: człon pierwszy zob. *Poniaty Wielkie*, człon drugi od n. os. *Kęczk*, w l. mn., por. *Iacobus Canczk* de *Ponyathowycze* 1434 Zakr II nr 716. Lit.: ZMaz 304. UB

Poniaty-Kosiorcki zob. **Kosiorcki** (2)

Poniaty-Pączki zob. **Poniaty Wielkie**

Poniaty Wielkie, wś, ciech., gm. Winnica, 5,5 km na płn.-wsch. od Nasielska: *Ponati* 1400 Płoń nr 6; *Ponyatouicze* (1404, 1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 14); *Ponatouicze* 1415 Płoń nr 2533; *Ponyathi* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 105–105v); *Ponyathowicze* (1437)1456 SHGMz(MK 3, 203); *Ponyathow* (1448)1456 SHGMz(MK 4, 85v); *Ponyathi* 1483 SHGMz(MK 6, 158); *Ponyaty* 1518 SHGMz(MK 32, 23); *Ponyathi maior* 1526 SHGMz(Z 27, 184); *Duchnyky* 1533 SHGMz(Z 22, 59v); *Ponyathi magna*, *Ponyathi minor* 1544 SHGMz(Z 14, 358 i 360); *Ponyaty Dischnyky* (!), *Ponyaty Magna*, *Ponyaty Pączki*,

Poniaty Zagajne

Ponyaty de Magno Campo 1576 *ŻDz* XVI 318, 319; *Poniaty Duchniki, Poniaty Wielkie* 1783–84 *RejKor* 595; *Poniaty wielkie* 1827 *Tabella* II 108; *Poniaty Wielkie* 1887 *SG* VIII 767; *Poniaty Wielkie, -niat -kich* 1982 *WUN* III 19. — Od n. os. *Poniat*, w l. mn., także z suf. *-owice, -ów*. W XVI w. nastąpił podział wsi na: *Poniaty-Jarnulty* (zob.), *Poniaty-Duchniki, Poniaty Male, Poniaty-Pączki, Poniaty de Magno Campo, Poniaty Wielkie* (identyfikowane ze współczesnymi Poniatami Wielkimi) oraz *Poniaty-Cibory, Poniaty-Kęczki* (zob.) i *Poniaty-Kamiona*, zob. *Kamionna* (1). Człony drugie w n. zestawionych: od n. os. *Duchnik*, w l. mn., por. *Jacobi Duchnyk de Ponyathy* (1535) *ZHer* nr 1034, od n. os. *Pączek*, w l. mn., oraz od łac. przym. *magnus campus* 'wielkie pole', *magnus (maior)*, *minor*, pol. *wielki, mały*. Lit.: *ZMaz* 304. UB

Poniaty Zagajne zob. **Poniaty**

Ponic zob. **Ponice**

Ponice, wś, nowosąd., gm. Rabka-Zdrój, 4 km na pld. od Rabki-Zdroju: *Pystecz* alias *Pheyphen* 1409 *KMłp* IV 117 (tu?); *Poniecz* 1581 *ŻDz* XIV 49; *Poniecz* 1629 *RPobKr* 66; *Poniecz* 1680 *Rej* 78; *Ponice* 1779–82 *MpMieg*; *Ponice* 1887 *SG* VIII 767; *Ponice* 1921 *Sk* XII 28; *Ponice* 1952 *UW* 270; *Ponice, -nic, ponicki* 1964 *UN* 10, 32. — Nazwa *Poniecz* ponowiona z n. rzeki *Poniecz*, dziś *Ponieczanka*, pd. *Raby*, por. *fluuius Poniecz* 1254 *KMłp* I 45, *flumen dictum Ponieczna* (1446) *ZDM* III 197, *Ponieczanka* 1855 *HE* XII 146. Nazwa wodna zapewne związana z ap. *ponik* 'podziemne koryto rzeki' *Sstp* VI 383, 'miejsce, gdzie woda bieżąca uchodzi pod ziemię' *SEBań* II 697, z suf. *-ja*. Od XVIII w. wyrównanie do nazw z suf. *-ice*. Lit.: *LKrak* 118; *BańMorf* 51, 134; *Rymut*, *HE* XII 146; *UdolphStud* 243. IN

Ponickel zob. **Ponikła** (3)

Ponicken zob. **Poniki** (1)

Ponieczkowa Wola zob. **Ponik** (1)

Ponieczyno zob. **Puńczyno**

Poniebył zob. **Podniebyle**

Poniebyle zob. **Podniebyle**

Poniec, mto, leszcz.: de *Ponez* (1271) *KW* I 571; *Ponyecz* (1309)1498, in *Ponecz* (1309)1608 *KW* II 266, 267; *Poniecz* (1312)1412 *SHGPn* III 732; *civitatis Ponecz* (1366)1608, *Poniecz* (1370)1609 *KW* III 282, 340; *Ponecz* 1388 *Lek* I

nr 322; *Ponitz* 1391 *KW* III 636; *Poniecz* 1393, de *Ponec* 1397 *Lek* I nr 1539, 2349; *Ponecz* (1412) *KW* VII 480; *civitatem ... Ponecz* (1424)1609 *KW* VIII 319; *Ponez oppidum, Ponetz* (XIV), *Ponicz* XV/XVI *MPH* III 627, 463; w *Poniecz* 1420 *RWłkp* III nr 767; *Ponetz, Ponetz* 1443 *SHGPn* III 732; *Puniecz* 1444 *StPPP* II nr 2851; in *Poniecz* (1444)1558 *KW* X 356; de *Ponyecz* 1468 *KWłp* 327; *Ponyecze* 1478 *SHGPn* III 732; *oppidum Ponecz* 1564 *InwBPozn* 305–9; *Ponecz opp.* 1580–81 *ŻDz* XII 82; *Poniec opp.* 1622–24, *Ponecz opp.* 1775 *PPozn*(Tab 1, 50 i 7, 11v); *Poniec*, mko 1783–84 *RejKor* 756; *Poniec*, niem. *Punitz* 1887 *SG* VIII 767; *Poniec, -ca* 1982 *WUN* III 19; gw. *pońec, -ca, pońeck*i. — Od n. os. *Poniat*, z suf. **-jb*. Lit.: *SHGPn* III 732–56; *RymNmiast* 190; *RospSEMiG* 300; *ZierNmiast* 120–2. ZZ

Poniecz zob. **Ponice**

Poniecz zob. **Ponice**

Ponientzütz zob. **Ponięcice**

Ponięcice, wś, kat., gm. Rudnik, 7 km na pln. od *Raciborza*: *Ponieticz* ok. 1300 *CdSil* XIV 108; *Ponieticz* 1341 *Drz* II 502; *Ponieticz* (1407)XVI, *Ponieticz* (1479), z *Ponieticz* (1482), z *Domieticz* (1498)XVI *CdSil* VI 28, 106, 115, 146; *villa Poczencice* (!) 1679 *J* II 158; *Ponieticz*, z *Ponientitz* 1698 *Kat* 130, 133; *Ponientitz* 1743 *SNGŚl* X 131; *Ponienziz* 1784 *Z* III 164; *Ponientczyc* (sprich *Ponientschutz*) 1830 *Kn* 585; *Ponientschutz, Ponęcice* 1845 *K* 504; *Ponęcice*, niem. *Ponientschuetz* 1887 *SG* VIII 765; *Ponięcice* (*Ponientzütz*) — *Rittersdorf* 1939 *Prus* 60; *Rittersdorf* — *Ponięcice, -ic, ponięcicki* 1947 *MPol* XXVI nr 37; *Ponięcice, -cic* 1982 *WUN* III 19. — Od n. os. *Ponęta* *RymSEN* II 277 (: *ponęta* 'przynęta', *ponęcić* 'zachęcić'), z suf. *-ice*. Nazwa przekazana w różnych formach zmienionych, ostatecznie jako *Ponientschutz*. Nazwę *Rittersdorf* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ponięcice*. Lit.: *SNGŚl* X 131; *BorGŚl* 180. JCh

Ponięcin zob. **Granice** (3)

Ponigwoda zob. **Ponikwoda**

Ponik (1), wś, częst., gm. Janów, 24,5 km na pld.-wsch. od Częstochowy: *Wola* 1413 *Hel* II nr 1321; *Ponyk* alias *Wolya* 1470–80 *DB* II 218; *Ponik* 1471 *Hel* II nr 4061; *Ponyk* 1529 *LR* 324; *Po-*

nik 1563 Górn 105; *Poniczkowa Wola* 1564 Lukrak II 92; *Wola Ponikowa* 1581 ŻDz XIV 76; *Wola Ponikowa* 1629 RPobKr 173; *Wola Punikowska* 1680 Rej 175; *Ponik* 1783–84 RejKor 283; *Ponik* czyli *Wola Ponicka* 1787 Spis 352; *Punik* 1827 Tabella II 126; *Punik* 1839 MpKwat IV 5; *Ponik* 1887 SG VIII 773; *Ponik* 1921 Sk III 18; *Ponik* 1952 UW 254; *Ponik, -ka* 1982 WUN III 19; gw. *puńik, -a, puńicki*. — Dawniej *Wola*, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas'. Obocznie *Ponik*, od ap. *ponik*; w okolicach Krakowa „każde źródło zwie się ponikiem” SGPKar IV 255. Później też w formie zestawionej *Poniczkowa Wola, Wola Ponikowa, Wola Punikowska*. Forma *Punik* powstała w wyniku przejścia *-oN- > -uN-*. Lit.: RKrak 130; UdolphStud 239–45. *IV*

Ponik (2), cz. Bałtowa, dawniej wś, kiel., gm. Bałtów: *Ponik* 1827 Tabella II 108; *Ponik*, os. młyn. 1887 SG VIII 773; *Ponik*, wś 1921 Sk III 23; *Ponik*, wś 1933 SkBy 1348; *Ponik, -ku* 1966 UN 26, 5. — Od ap. *ponik*. Lit.: KopKiel 87. *IV*

Ponik (3), wś, tarnob., gm. Staszów, 6 km na pñ.-zach. od Staszowa: *Ponik* 1470–80 DB II 452; *Ponyk* 1502 Matr III nr 296; *Ponyk* 1508 ŻDz XV 464; *Ponyk* 1515 Matr IV/1, nr 2451; *Poynik* 1529 LR 335; *Ponik* 1579 ŻDz XIV 230; *Punik* 1783–84 RejKor 310; *Punik* 1787 Spis 370; *Ponik* 1827 Tabella II 108; *Ponik* 1887 SG VIII 773; *Ponik* 1921 Sk III 132; *Ponik, -ku, ponicki* 1970 UN 33, 21; gw. *p#onik, -a, ponicki*. Lit.: KSand 159. *IV*

Ponik (1), os., dawniej wś, kosz., gm. Manowo, 15 km na pñ.-wsch. od Koszalina: *Ponicken* 1780 PMT XIII 59; *Ponicken* 1789 MpGillyPom; *Ponicken* 1862 PMT XIII 59; *Ponicken* — *Poniki, -ik, ponicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Poniki* — *Ponicken* 1951 Rosp 250; *Poniki, -nik* 1982 WUN III 19. — Nazwa od ap. *ponik*, w formie pluralnej, zmieniona jako *Ponicken*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Poniki*. Lit.: RzDuma I 17; Belchne-rowska, PMT XIII 59. *BCz*

Poniki (2), kol., okresowo wś, olszt., gm. Sępól, 10,5 km na pñ.-wsch. od Bartoszc: *Poninken*, folw. ok. 1780 HAPr IV 338; *Gr. Poninken*, maj. 1789 Goldb I 167; *Gr. Ponienken* 1796–1802 MpSchröt XI; *Gr. Poninken*, folw. 1820 Wald 94; *Poninken Gross*, dobra 1887 SG VIII 780; *Gross Poninken* — *Panienki Wielkie, Poniki*, wś 1946

Ley I 8, 185; *Gross Poninken* — *Poniki, -k, ponicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Poniki* — *Gross Poninken*, wś 1951 Rosp 250; *Poniki, -nik* 1982 WUN III 19. — Według historyków majątek szlachecki istniał już w XVI w. Nazwa raczej od n. os. *Ponik* RymSEN II 277 (: stp. *poniknąć* 'osłabnąć, ustać, zniknąć'), w l. mn. Mniej prawdopodobny związek z ap. *ponik*, zob. wyżej (z wstawnym *-n-* w substytucji niem.). Nie można wykluczyć lit. etymologii, od n. os. *Panas, Ponas, Ponienas* (< *Pan-énas : Afanasij*) Zinkievičius 86, z suf. *-inik*. G. Leyding przytacza wariant *Panienki*, który utworzył przez skojarzenie n. niem. z pol. ap. *panienka* 'młoda dziewczyna, młoda panna'. Od XVIII w. n. zestawiona z członem *Gross = Wielkie*, dyferencyjna wobec n. pobliskiego maj. *Klein Poninken, Panje Poniki Male* 1946 Ley I 8, 1951 Rosp 251. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Poniki*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 322. *RP*

Ponikiew (1), wś, biel., gm. Wadowice, 7 km na pñ.-zach. od Wadowic: *Villa Ponikiew* 1564 Lukrak I 223; *Ponikiew* 1581 ŻDz XIV 106; [*Ponikwia*] XVI AtKr(kartoteka); *Ponikiew* 1765 Lukrak I 243; *Ponikiew* 1887 SG VIII 774; *Ponikiew* 1921 Sk XII 38; *Ponikiew, -kwi, ponikiewski* 1964 UN 16, 32. — Nazwa ponowiona z n. potoku *Ponikiew*, dziś Ponikiewka, ld. Skawy, płynącego w pobliżu wsi, por. *Ponikiew* 1564 Lukrak I 223, *Ponikiewka* 1786–88 HE XII 146. Nazwa wodna od ap. **ponikiew, *ponikwa* (< psł. **poniky, *ponikŕve* 'miejsce, w którym znika pod ziemią strumień wody'; por. **ponikati, *poniknŕti* 'znikać' Spsł(kartoteka), też *niknąć, poniknąć* 'osłabnąć, ustać, zginąć' Sstp VI 383, *ponikać* 'ginać, znikać (o wodzie)' SpXVI, XXVII 220). Zapisy historyczne potwierdzają zmiany paradygmatu nazwy: *Ponikiew//Ponikwia*. Lit.: LKrak 118; Bań-Morf 76–8, 82; Rymut, HE XII 146–7; Udolph-Stud 239–45. *IV*

Ponikiew (2), wś, ciech., gm. Pułtusk, 3 km na pñ.-wsch. od Pułtuska: *Ponikiew* 1783–84 RejKor 592; *Ponikiew* 1827 Tabella II 108; *Ponikiew* 1839 MpKwat IV 2; *Ponikiew* 1887 SG VIII 774; *Ponikiew, -kwi* 1982 WUN III 19. — Wieś leży nad starorzeczem Narwi. *UB*

Ponikiew (3), dziś *Ponikiew Duża* i *Ponikiew Mała*, dwie wsi, ostroł., gm. Goworowo, 12 km na

Ponikiew

płd.-wsch. od Różana: medietatem *Ponikwy* 1387 HMil 331; *Ponikew* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 29v); *Ponygyu* 1432 Mkm II nr 342; *Ponykwi* (1441)1456 SHGMz(MK 3, 258); *Ponykyew* (1448)1456 SHGMz(MK 4, 83v); *Ponykyew* alias Gori 1480 SHGMz(MK 9, 119v); *Ponykwy* 1485 SHGMz(Ep. 10, 408); *Ponykyew* 1488 SHGMz(Ep. 10, 593–594); *Ponykyew* 1523 SHGMz(MK 32, 183v); *Ponikiew*, *Ponikiew Minor* 1578 ŻDz XVI 403; *Ponikiew Duża*, *Ponikiew Mała* 1783–84 RejKor 679; *Ponikiew duża*, *Ponikiew mała* 1827 Tabella II 108; *Ponikiew Duża*, *Ponikiew Mała* 1887 SG VIII 774; *Ponikiew Duża*, *-kwi-żej*, *Ponikiew Mała*, *-kwi-lej* 1982 WUN III 19. — Nazwa okresowo w formie pluralnej *Ponikwy*. W n. zestawionej człony odróżniające od przym. *mały*, *duży*. Lit.: ZMaz 305. UB

Ponikiew zob. Ponikiew Wielka, Ponikiew-Zawady

Ponikiew Wielka, wś, ostroł., gm. Czerwonka, 7 km na płn.-zach. od Różana: bona *Ponikyew* et *Zawady* (1429)1456 SHGMz(MK 41, 187v); *Ponikiew* 1472 HMil 479; *Ponykiew* 1522 Matr IV/3, nr 23213; *Ponikiew* 1582 ŻDz XVI 387; [*Ponikiew Wielka* (*Ponikiewo*, *Ponikiewy*)] XVI AtMz 206; *Ponikiew wielka* 1827 Tabella II 108; *Ponikiew Wielka* 1839 MpKwat IV 2; *Ponikiew Duża* 1887 SG VIII 774; *Ponikiew Wielka Szlachcka* 1921 Sk I 75; *Ponikiew Wielka* 1952 UW 14; *Ponikiew Wielka*, *-kwi-kiej*, *wielkoponikiewski* 1971 UN 129, 11. — W XVI w. efemerycznie także *Ponikiewo*, z wyrównaniem do n. m. na *-ewo*, oraz *Ponikiewy*, w l. mn. Człony odróżniające w n. zestawionej od przym. *wielki*, *duży*, *szlachcki*. Wieś leży nad rzeką Różanicą. UB

Ponikiew-Zawady, dziś *Zawady-Ponikiew*, wś, ostroł., gm. Czerwonka, 5 km na zach. od Różana: bona *Ponikyew* et *Zawady* (1429)1456 SHGMz(MK 41, 187v); de *Ponykiew Zawadi* 1522 Matr IV/3, nr 23213; a limite molendinatoris usque ad granicies Mylynyskye super bonis *Zawady* 1522 SHGMz(MK 32, 114); z *Zawadami* (1565) Lumaz II 135; *Zawadi* 1582 ŻDz XVI 387; *Zawady Ponikiew* 1839 MpKwat IV 2; *Zawady Ponikiew* 1895 SG XIV 481; *Ponikiew-Zawady* 1921 Sk I 75; *Zawady-Ponikiew* 1952 UW 15; *Ponikiew-Zawady*, *-kwi-wad*, *zawadzki* 1971 UN 129, 37; *Ponikiew-Zawady*, *-kwi-wad* 1982

WUN III 19; po zmianie *Zawady-Ponikiew*, *Zawad-Ponikwi*, *zawadzki* 1995 MPol nr 6, poz. 97. — Dawniej n. *Zawady*, od ap. *zawada* 'przeszkoda materialna' Sstp XI 228, w l. mn. E. Kowalczyk wiąże n. z istnieniem młyna wodnego, por. zapis z 1522 r. Wtórnie n. zestawiona *Ponikiew-Zawady*//*Zawady-Ponikiew*; o członie *Ponikiew* zob. wyżej. Lit.: Kowalczyk, *Nazwy obronne...*, 1992, 205–6, 265. UB

Ponikiewka zob. **Zalęże-Ponikiewka**

Ponikiewko zob. **Zalęże-Ponikiewka**

Ponikiewo zob. **Ponikiew Wielka**

Ponikiewy zob. **Ponikiew Wielka**

Poniklica, wś, biał., gm. Knyszyn, 3,5 km na wsch. od Knyszyna: *Poniklica* 1930 Mp-100(35–36); *Poniklica*, os. 1967 SM 901; *Poniklica*, *-cy* 1982 WUN III 19. Od n. rz. *Ponikla*, por. *Ponikla* (1), z suf. *-ica*. EB

Ponikla (1), wś, biał., gm. Dobrzyniewo Kościelne, 10 km na płn.-zach. od Wasilkowa: do sioła *Ponikli* i rzeczki *Ponikli* 1561, *Ponikla* 1878–86 Kond 164; *Ponikla* 1887 SG VIII 774, 75; *Ponikla* 1921 Sk V 16; *Ponikla*, *-lej* 1982 WUN III 19; gw. *ponikla*, *-ej*, *poniklański*. — Nazwa ponowiona z n. rzeki *Ponikla*, por. pierwszy zapis. Do n. w. por. czas. *ponikać* 'ginać, znikać (o wodzie)' SpXVI, XXVII 220. Lit.: Kond 164; Bioliak, HE XIX 153–4. EB

Ponikla (2), wś, piotr., gm. Poświętne, 19 km na płn. od Opoczna: *Ponikla* 1827 Tabella II 108; *Ponikla* 1877 Zin II 71; *Ponikla* 1887 SG VIII 774; *Ponikla* 1902 Przew II 90; *Ponikla* 1921 Sk III 96; *Ponikla* 1952 UW 123; *Ponikla*, *-ly*, *poniklański* 1969 UN 28, 59. — Od *ponikly* (: *ponikac*), w rodzaju żeńskim. IN

Ponikla (3), os., dawniej wś, słup., gm. Miastko, 15,5 km na płn.-wsch. od Miastka: *Ponickel* XVI KrRum 159; *Pannikel* 1618 MpLub; *Ponickel* 1789 MpGillyPom; *Ponickel* 1804 Rzduma I 32; *Ponickel* — *Ponikla*, *-ly*, *ponikielski* 1950 MPol nr A-8; *Ponikla*, *-ly* 1982 WUN III 19. — Nazwę zmieniono jako *Ponickel*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Ponikla*. Lit.: Rzduma I 32. BCz

Ponikły Stok zob. **Górskie-Ponikły Stok, Jaki, Kosaki** (1)

Ponikłystok zob. **Górskie-Ponikły Stok, Kosaki** (1)

Ponikowo, kol., dawniej wś, jel., gm. Siekierczyn, 4,5 km na pld.-zach. od Lubania: *Augustenthal* 1670 SGTS II/2, 230; *Augustenthal* 1782? Bertram 450; *Augustenthal*, kol. 1830 Kn 14; *Col. Augustthal* 1830–33 MpRey nr 150; *Augustenthal*, kol. 1845 K 14; *Kol. Augustthal* 1903, 1936 MpMbl(4957); *Augustthal — Ponikwa*, -y, *ponikwiański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Ponikwa*, -y — *Augustthal*, os. 1951 Rosp 250; *Ponikowo*, -wa 1982 WUN III 19. — Istnieją rozbieżności co do daty powstania wsi (2. połowa XVII w. lub 1794 r.). Nazwa niem. od im. Karoliny *Augusty*, żony właściciela pobliskiej Zaręby Górnej von Löbena, lub od im. *Augusty* von Polentz (kolejnej właścicielki), z członem *-thal*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Ponikowo*. Lit.: Bertram, *Das Heimatbuch des Kreises Lauban*, 1928, 254, 450; SGTS II/2, 230. RP/PS

Ponikwa (1), wś, rad., gm. Garbatka-Letnisko, 12 km na pld.-wsch. od Kozienic: *Ponikwa* 1877 Zin II 71; *Ponikwa*, kol. 1887 SG VIII 778; *Ponikwa* 1921 Sk III 57; *Ponikwa*, kol. 1933 SkBy 1348; *Ponikwa* 1952 UW 119; *Ponikwa*, -wy, *ponikiewski* 1970 UN 25, 8. — Od ap. **ponikwa*, zob. *Ponikiew* (1). Lit.: KopRad 140; BańMorf 78, 82; UdolphStud 239–45. IN

Ponikwa (2), wś, wałb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 6 km na pld.-zach. od Bystrzycy Kłodzkiej: Dorf *Verlornwasser* 1319 Reg nr 3929; zu dem *Verloren Wasser* 1416 KGL 54; *Verlorenwasser* 1417 SGTS XV 355; *Verlohrnwaßer* 1618 CdSil XXXIV 12; *Verlohrenwasser* 1631 SGTS XV 355; *Verlohrenwasser* 1743 SNGŚl X 132; *Verlorenwasser* 1747 SGTS XV 355; *Verlohrenwasser* 1789 Z IX 371; *Verlorenwasser* 1845 K 706; *Verlorenwasser* 1941 Wrzosek 26; *Verlorenwasser — Ponikwa*, -y, *ponikiewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ponikwa*, -wy 1982 WUN III 19. — Wieś powstała w okresie przedlokacyjnym, najpóźniej w 1. połowie XIII w. Dawna n. *Verlorenwasser* zapewne ponowiona z niem. n. potoku (brak starszych poświadczeń), dziś Ponik. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ponikwa*. Lit.: SNGŚl X 132; SGTS XV 355–8; UdolphStud 239–4. JCh/PS

Ponikwa zob. **Nowa Wieś (17)**, **Ponikowo**
Ponikwia zob. **Ponikiew (1)**

Ponikwoda, cz. Lublina, dawniej wś: *Ponikwody* 1426, *Ponikwoda* 1427 SHGLu III 188; *Ponikwoda* (1434)XVII ZDM II 194; *Ponigwoda* (1442) ZDM III 35; *Ponykwada* 1470–80 DB III 459; *Ponigwoda* 1714, *Ponigwoda*, folw. 1755, *Ponikwoda*, wś 1787 Spis 452; *Ponikwoda*, wójtostwo 1801 SHGLu IV 111; *Ponikwody* 1883 SHGLu(kartoteka); *Ponikwoda* 1959 SHGLu IV 111; *Ponikwoda*, -dy 1982 WUN III 20. — Nazwa w formie zrostu, od ap. *ponik*, por. n. *Ponice*, *Ponik* (1), i od ap. *woda*, też w l. mn. Lit.: SHGLu III 188, IV 111; KosLu 70; UdolphStud 239–45. IN

Ponikwody zob. **Ponikwoda**

Ponikwy, wś, zamoj., gm. Zakrzew, 23 km na pld.-wsch. od Kraśnika: *Ponikwi* 1580 RPobLu 760v; *Ponikwy* 1626 RPobLu 78; *Ponikwy* 1676 ŻDz XV 8a; *Ponikwy* 1787 Spis 440; *Ponikwy* 1887 SG VIII 779; *Ponikwy* 1933 SkBy 1348; *Ponikwy*, -nikw, *ponikiewski* 1970 UN 111, 41. — Od ap. **ponikwa*, w formie pluralnej, zob. *Ponikiew* (1). Lit.: KosLu 70; BańMorf 78, 82; UdolphStud 239–45. IN

Ponikwy zob. **Ponikiew (3)**

Ponin, wś, leszcz., gm. Kościan, 4,5 km na pld.-zach. od Kościana: *Punino* 1404 KZPozn nr 1808; *Punyno* (1426)1427, *Punino* (1427)1428 KW IX 3, 73; *Ponino* 1450 SHGPn III 766; *Ponyno* 1456 KWlp 282; *Punyno* 1530 SHGPn(ASK 3, 121v); *Punino* 1580–81 ŻDz XII 62; *Punino* 1622–24, *Ponino* 1775 PPozn(Tab 1, 60 i 7, 11v); *Ponin* 1888 SG VIII 779–80; *Ponin*, -na 1982 WUN III 20; gw. *pońino*, -na, *pońiński*. — Od n. os. *Ponin* SSNO IV 320, z suf. *-ino*, wtórnice *-in*. Postać *Punino* jest wynikiem przejścia *-oN- > -uN-*. Lit.: SHGPn III 766–72; PPozn 249. ZZ

Poninken zob. **Poniki (2)**

Ponino zob. **Ponin**

Ponischowitz zob. **Poniszowice**

Poniszowice, wś, kat., gm. Rudziniec, 9 km na zach. od Pyskowic: *Pommisowicz* (1227) K 504; *Pommisouici* 1245 SUr II 182; *Pommisevici* 1257, *Pommisowicz* 1260, villa nostra *Pommiseuiz*, de *Pommisewiz* 1264 Reg nr 961, 1066, 1182; *Pomussowicz* ok. 1300 CdSil XIV 92–3, przyp. 6; *Pomnyczowicz* 1331 Reg nr 5065; *Pomischowicze* 1465 GrMark II 376; *Ponossowicz* 1564 Urb I 118; *Ponissowice* 1679, *Poniesowicz* 1687/88 J II 148, 392; *Ponischowitz* 1743, *Ponischowitz* 1759

Ponizie

SNGŚI X 132; *Ponischowitz* 1783 Z II 347; *Ponischowitz*, *Ponizowice* 1845 K 504; *Poniszowice*, niem. *Ponischowitz* 1887 SG VIII 780; *Pomnieszowice* 1900 Myc 42; *Poniszowice* (*Ponischowitz*) — *Muldenau OS.* 1939 Prus 60; *Muldenau OS.* — *Poniszowice*, *-ic*, *poniszowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poniszowice*, *-wic* 1982 WUN III 20. — Dawniej n. *Pomnieszowicy*, od n. os. **Pomnisz* (: *pomnieć* ‘pamiętać, zachować w pamięci’ Sstp VI 370, por. n. os. *Pomnian* SSNO IV 318), z suf. *-owicy*, później *-owice*. Wtórnie uproszczenie grupy spółgłoskowej *-mm-* > *-n-*. Nazwę zniemczono jako *Ponischowitz*. Nazwę *Muldenau* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poniszowice*. Lit.: SNGŚI X 132; Ng 238; BorGŚI 180. JCh

Ponizie, wś, suwał., gm. Augustów, 5,5 km na pld.-wsch. od Augustowa: *Ponizie* 1783 SHGpd (KośćZest 93); *Ponizie* 1827 Tabella II 108; *Ponizie* 1887 SG VIII 780; *Ponizie* 1921 Sk V 4; *Ponizie*, *-zia*, *poniziański* 1972 UN 151, 19. — Od wyrażenia przyimkowego *po niżu*, por. *niż* ‘nizina’, ros. *низ* ‘dół’ SEBań II 318, 697 lub od przysłówka *poniż* ‘niżej’ SpXVI, XXVII 221, z suf. *-’e* (< **-bje*). EB

Ponoschau zob. **Panoszów**

Ponoszów zob. **Panoszów**

Pons Regalis zob. **Stradom** (2)

Ponschau zob. **Pączewo**

Pontwitz zob. **Poniatowice**

Ponurzyca, wś, siedl., gm. Osieck, 9 km na pln.-zach. od Pilawy: *Ponurzyca* 1783–84 RejKor 714; *Ponurzyca* 1827 Tabella II 108; *Ponurzyca* 1839 MpKwat IV 4; *Ponurzyca* 1887 SG VIII 781; *Ponurzyca*, *-cy*, *ponurzycki* 1966 UN 135, 6. — Od czas. *ponurzyć* ‘zanurzyć, zatopić, pograżyć’ SW IV 600, z suf. *-ica*. UB

Pończyno zob. **Puńczyno**

Popardowa, wś, nowosąd., gm. Nawojowa, 8 km na pld.-wsch. od Nowego Sącza: *Popardowa* 1629 RPobKr 206; *Popardowa* 1674 ŻDz XV 53a; *Popardowa* 1680 Rej 213; *Popardowa*, *Popardowa Niższa* 1794 Ga Ii1; *Popardowa Niżna* i *Wyżna* 1886 Bigo 153; *Popradowa*, wś 1887 SG VIII 809; *Popradowa* 1921 Sk XII 25; *Popardowa* 1933 SkBy 1349; *Popardowa*, *-wej*, *popardowski* 1964 UN 9, 105; gw. *p#opardová*, *-y*, *popardová vyšňá*, *-y*, *popardoski*. — Od n. os. **Popard*, por. nazw.

Poparda (por. *parda* ‘pierzść’) RymSEN II 279, z suf. *-owa*. W XIX i XX w. też *Popradowa* (z *metatezą*), być może też wskutek skojarzenia z n. rz. *Poprad*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *niżny*, *niższy*, *wyżny*. Lit.: PSąd I 97. IN

Popenhagen zob. **Głowaczewo** (1)

Poperczyn, wś, zamoj., gm. Żółkiewka, 20 km na pld.-zach. od Krasnegostawu: *ville deserte Popirczin* nuncupata (1406) ZDM VI 260; *Makowiska* alias *Poporczin* (1440) ZDM V 415; *Makowyska* 1494, *Popyrczyn* 1496 Matr II nr 312, 581; *Poperczin* 1564 ŻDz XVIII/1, 195; *Makowiska* 1613 CzChełm(Terrestr.Crasn. nr 17/19845, k. 171); *Poperczyn* 1620 CzChełm(Terrest.Crasn. nr 17/19845, k. 236); *Poporczyń* 1717 AWAK XXVII 98; *Poperczyn* 1783–84 RejKor 19; *Poperczyn* 1786 MpPerLu; *Poperczyn* 1827 Tabella II 108; *Poperczyn* 1887 SG VIII 783; *Poperczyn*, *-na*, *poperczyński* 1970 UN 111, 7. — Od n. os. **Poperka* (: n. os. *Perka*, *Pyrka* SSNO IV 402, *Porka* RymSEN II 281, czas. *perceć*, *pyrceć* ‘wrzeć, gotować’ SW IV 113), z suf. *-in*. Por. też n. m. *Porczyńny*. Oboczna n. *Makowiska* od ap. *mak*, z suf. *-owiska*. BCz

Popędzyna, wś, tarn., gm. Szczurowa, 20 km na pln.-zach. od Brzeska: *Popendzina* 1779–82 MpMieg; *Popędzyna* (!) 1887 SG VIII 783–4; *Popędzyna* 1921 Sk XII 4; *Popędzyna* 1952 UW 262; *Popędzyna*, *-ny*, *popędzyński* 1963 UN 2, 59; gw. *popenzyna*. — Od n. os. **Popędza*, por. nazw. *Popęd*, *Popęda* (: *popęd* ‘pęd, szybki ruch; impuls, skłonność’, *popędzić* ‘pognać, pospieszyć’) RymSEN II 278, z suf. *-ina*. Lit.: LKrak 118. IN

Popęszyce, wś, ziel., gm. Nowe Miasteczko, 4 km na pld. od Nowego Miasteczka: *Popassiz* 1295 SUr VI 154; *Popansziczi* alias *Popschicz* ok. 1300 CdSil XIV 152; Peter v. *Pogschütz* (!), *Pobsitz* 1301, *Popsich* 1309 Reg nr 2654, 2666, 3064; *Popszczicz* 1376 Ng 238; *Popschicz* 1399, *Popschitcz* 1439, *Poptschetetz* 1480, *Pupschitz* 1541 CdSil XXIV 71, 74, 77, 85; *Popassitz* 1580, *Popschütt* 1580 J III 3, 22; *Ober Popschuetz*, *Mittel Popschuetz*, *Nieder Popschuetz* 1791 Z X 162; *Popschütt Mittel*-, *Nieder*- und *Ober*- 1845 K 506; *Popschuetz Mittel*, *Nieder*, *Ober* (*Popczyce*?) 1887 SG VIII 810; *Poppschütt*, *Popczyce* 1900 Myc 42; *Poppschütt* — *Popęszyce*, *-yc*, *popęszycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Popęszyce*, *-szyc* 1982 WUN III 20. — Według H. Neulin-

ga wieś istniała już ok. 1220/33 r., por. Ng 238. Nazwa od niepoświadczonej n. os. **Popęch* lub **Popęsz* (: *po-* + *-pęch*, *-pęsz*, por. *Pęsz* : *Pęcisław*, *Pękosław* SSNO IV 222), z suf. *-ice*. Nazwę zmieniono jako *Poppschütz*, okresowo z członami odróżniającymi od przym. *ober* 'górný', *nieder* 'dolny' i *mittel* 'środkowy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popęszyce*. Lit.: SNGŚl X 133. *JCh*

Popiagorra zob. **Popia Góra**

Popia Góra, os., dawniej wś, gdań., gm. Karsin, 6,5 km na płn.-zach. od Czerska: *Popia góra* 1879 KęN 73; *Popia Góra*, miejscowość 1887 SG VIII 784; *Popia Góra*, niem. *Popiagorra*, os. 1921 Sk XI 11, 85; *Popia Góra*, os. 1933 SkBy 1349; *Popia Góra*, wś 1967 SM 901; *Popia Góra*, *-piej* *-ry* 1982 WUN III 20, gw. dawniej *p^hp^o g^hó* *ra* Lor 81. Nazwa zestawiona; człon pierwszy od przym. *popi* (: *pop* 'kapłan obrządku łacińskiego i prawosławnego' Sstp VI 385–6), człon drugi od ap. *gó* *ra*. Nazwa zmieniona graficznie jako *Popiagorra*. *WK*

Popiardowo zob. **Potrzasków (2), Święcice (2)**

Popiardów zob. **Potrzasków (2)**

Popiel, wś, biał., gm. Piszczac, 14 km na płd.-zach. od Terespoła: *Popiel* 1921 Sk IV 3; *Popiel* 1952 UW 132; *Popiel*, *-la*, *popielski* 1966 UN 105, 28. — Od nazw. *Popiel* (: *popiół*, też *popiel* 'odmiana lisa z piersią popielatą') RymSEN II 279. *EB*

Popiel zob. **Popiele (1)**

Popielarka, wś, ostroł., gm. Płoniawy-Bramura, 6 km na płn. od Makowa Mazowieckiego: *Popielarka* 1783–84 RejKor 584; *Popielarka* 1827 Tabella II 108; *Popielarka* 1839 MpKwat IV 2; *Popielarnia* al. *Popielatki* (!) 1887 SG VIII 785; *Popielarka* 1921 Sk I 75; *Popielarka*, *-ki*, *popielarski* 1971 UN 129, 32. — Od ap. *popiół*, z suf. *-arka*, n. związana zapewne z produkcją węgla drzewnego. Obocznie n. *Popielarnia*. *UB*

Popielarnia (1), cz. wsi Mileszki, dawniej wś, łódz., gm. Nowosolna: *Popielarnia*, kol. 1877 Zin II 72; *Popielarnia*, kol. 1887 SG VIII 785; *Popielarnia*, wś 1902 Przew II 90; *Popielarnia*, wś 1921 Sk II 65; *Popielarnia*, wś 1967 SM 902; *Popielarnia*, *-ni* 1982 WUN III 20. — Od ap. *popiół*, z suf. *-arnia*. Nazwa określała zapewne miejsce, gdzie produkowano węgiel drzewny, lub neurodzajną glebę. *EB*

Popielarnia (2), wś, ostroł., gm. Ostrow Mazowiecka, 5 km na zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Popielarnia* 1839 MpKwat V 3; *Popielarnia* 1887 SG VIII 785; *Popielarnia*, *-ni*, *popielarski* 1971 UN 134, 17. *UB*

Popielarnia (3), wś, piotr., gm. Wielgomłyny, 14,5 km na płd.-zach. od Przedborza: *Popielarnia* 1827 Tabella II 109; *Popielarnia* 1877 Zin II 72; *Popielarnia* al. *Budy* 1887 SG VIII 785; *Popielarnia* 1902 Przew II 90; *Popielarnia* 1921 Sk II 92; *Popielarnia*, *-ni* 1982 WUN III 20. — Oboczna n. *Budy* zob. *Buda* (1). *EB*

Popielarnia (4), wś, skiern., gm. Wiskitki, 12 km na zach. od Żyrardowa: *Popielarnia* 1921 Sk I 10; *Popielarnia* 1952 UW 10; *Popielarnia*, *-ni*, *popielarski* 1971 UN 126, 12; *Popielarnia*, *-ni* 1982 WUN III 20. *UW*

Popielarnia (5), cz. Dąbrowicy, dawniej wś, tarnob., gm. Potok Wielki: *Popielarnia* 1887 SG VIII 868; *Popielarnia* 1899 Cat 50; *Popielarnia* 1921 Sk IV 38; *Popielarnia*, wś 1933 SkBy 1349; *Popielarnia*, *-ni* 1971 UN 110, 16. Lit.: SHGLu IV 111. *IN*

Popielarnia zob. **Popielarka**

Popielary, os., dawniej wś, bydż., gm. Mogilno, 6,5 km na płn.-zach. od Mogilna: *Popielary* Ol. 1846 KsP 500; *Popielary*, wś 1887 SG VIII 785; *Popielary*, pustk. 1921 Sk X 49; *Popielary*, os. 1933 SkBy 1349; *Popielary*, *-lar*, *popielarski*, wś 1972 UN 181, 13; *Popielary*, *-lar* 1982 WUN III 20. — Od ap. *popielarz* 'robotnik, który popiół letni urabiał z wodą lub ługiem popiołowym na ciasto, słuszył, przetwarzał i w tym stanie dostarczał potażowarom do dalszego oczyszczania' SW IV 646, w l. mn. *ZZ*

Popielarz, cz. Tomkowa, okresowo wś, tor., gm. Wapielsk: *Popielarze* młyn 1827 Tabella II 109; *Popielarz* 1839 MpKwat II 1; *Popielarz*, os. 1887 SG VIII 785; *Popielarz*, os. mł. 1921 Sk I 161; *Popielarz*, os. mł. 1933 SkBy 1349; *Popielarz* 1937 Mp-100(Słup 28); *Popielarz* 1967 SM 902; *Popielarz*, *-rza* 1971 UN 183, 15. — Od ap. *popielarz*, początkowo w l. mn. Lit.: Koz VII 36. *KZ*

Popielarze (1), przys., dawniej wś, warsz., gm. Radzymin, 5 km na wsch. od Serocka: *Popielata* (!) 1839 MpKwat IV 3; *Popielarze* 1887 SG VIII 785; *Popielarze*, wś 1921 Sk I 140; *Popielarze*,

Popielarze

przys. 1967 SM 902; *Popielarze*, -rzy 1982 WUN III 20. — Od ap. *popielarz*, w l. mn. UB

Popielarze (2), wś, warsz., gm. Tarczyn, 12 km na pld.-wsch. od Mszczonowa: *Popielarze* 1887 SG VIII 785; *Popielarze* 1921 Sk I 43; *Popielarze*, -rzy, *popielarski* 1971 UN 127, 42. UB

Popielarze (3), cz. wsi Sarnówka, dawniej wś, włoc., gm. Bądkowo: *Kawenczynek Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Kałęczynka H.* 1839 MpKwat II 2; *Kałęczynek Hol.* ok. 1845 MpRey nr 80; *Kałęczynek ... z wsią Popielarze* 1882 SG III 719; *Popielarze-Holendry*, wś 1887 SG VIII 785; *Popielarze*, os. 1921 Sk I 96; *Popielarze* 1930 Mp-100WIG(38–28); *Popielarze-Holendry*, os. 1933 SkBy 1349; *Popelasche* 1944 MpMbl (3279); *Popielarze*, -rzy 1971 UN 172, 12; *Popielarze*, -rzy 1982 WUN III 20. Dawniej n. złożona *Kałęczynek Holendry*; człon pierwszy od n. m. *Kałęczynek*, człon drugi od ap. osadniczego *holendry*, zob. *Holędry* (1). Później ustaliła się n. *Popielarze*. KZ

Popielarze zob. **Józefin** (3)

Popielawa zob. **Popielawy**

Popielawy, wś, piotr., gm. Rokiciny, 13,5 km na pld. od Koluszek: *Popyelowo* 1511–23 ŁLB 234; *Popyelawy* 1511/12 VisitGn 462; *Popielawy* 1576 ŻDz XIII 97; *Popielawy* 1783–84 RejKor 863; *Popielawy* 1827 Tabella II 109; *Popielawa* 1877 Zin II 72; *Popielawy* 1887 SG VIII 785; *Popielawy* 1933 SkBy 1349; *Popielawy*, -law 1982 WUN III 20. — Dawna n. *Popielowo*, od n. os. *Popiel* SSNO IV 322 (: gw. *popiel*, *popiół*), z suf. -owo. Następnie na wzór formacji z -awa zmiana suf. i pluralizacja nazwy. PD

Popiele (1), os. notowana do 1951 r., dawniej wś, kosz., gm. Rymań, 22 km na pln.-wsch. od Gryfic: *Popiel* 1780 Rzduma I 175; Dorf *Popiel* 1836 MpUMbl 689; *Popiel* 1843 MpRey nr 29; *Popiel* — *Popiele*, -la, *popielski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Popiele* — *Popiel*, os. 1951 Rosp 250. — Dawniej zapewne *Popiel*, od n. os. *Popiel*, może z suf. *-jb. A. Belchnerowska wywodzi n. od ap. **popelъ*, por. pol. *popiół*, z brakiem przegłosu 'eT' > oT. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Popiele*. Śladem po n. m. jest n. jez. *Popiel* i n. cz. lasu *Popiele*, por. *Popiele* 1987 Mp-10 (332.114). Lit.: LorSNH 88; Rzduma I 175; Belchnerowska, PMT XIII 59. BCz

Popiele (2), cz. wsi Jurowce, dawniej wś, krośn., gm. Sanok: heres villam ... *Podlajsche* (!) dicti Popelowy 1428 AGZ XI nr 290; Popyelowy heredes de *Podlesche* ... villam ipsorum prefatam *Polesche* 1431 AGZ XI nr 461; vilia Podlanszie ... *Popyelowe* 1431 Proch 72; de *Popelow*, de *Popyel* 1442 AGZ XIII nr 1614, 1620; de *Popyelye* 1448 AGZ XI nr 1448; de *Popyelow* 1475 AGZ XVII nr 1158; in villa *Popyelow* 1492 AGZ XVIII nr 2310; *Popyelye* 1508, *Popiele* 1589 ŻDz XVIII/1, 117, 51; *Popiele* 1745 ADP 164, 334; *Popeli* 1860 Sch 106; *Popiele*, cz. wsi 1887 SG VIII 785–6; *Popiele*, -piel 1966 UN 71, 27. — Początkowo n. *Podłęże*, od ap. *podłęże* 'miejsce w pobliżu łągu' Sstp VI 289. Wtórnie *Popiele*, od n. os. *Popiel*, określającej spadkobierców poświadczonych w dokumentach z 1428 i 1431 r., w formie pluralnej; okresowo też *Popielów*, z suf. -ów. Lit.: MakSk 128–9. BCz

Popiele (3), cz. wsi Lasek, dawniej wś, skiern., gm. Żabia Wola: villis Badow ... *Popyelye* 1380 KW III 499; granicies *Popyelske* 1473 SHGMz (MK 9, 34); *Spopyela* 1494 Warsz nr 1678; *spopyelyow* 1520, *Spopiel* 1558 Warsz nr 2256, 2686; *Popiele* 1580 ŻDz XVI 296; *Popiele* 1792 MpPerRw; *Popiele* 1827 Tabella II 109; *Popiele*, folw. 1887 SG VIII 785; *Popiele*, folw. 1933 SkBy 1349; *Popiele*, -piel 1982 WUN III 20. — Formy *Popiel* (*spopyela*), *Popiele* (*spopyelow*, *spopiel*) dokumentują wahania liczby i rodzaju. Lit.: SHGWarsz 215; GórnRWlkp 159. UB

Popielec zob. **Popielno** (1)

Popielewko, wś, kosz., gm. Połczyn-Zdrój, 21,5 km na pln.-zach. od Czaplinka: *Parvum Popielow* 1549 Rzduma I 72; *minus Poplow* 1549, super villas *minor* et maior *Popellow*, *Klein Poplow* 1561 PPozn 178; niedaleko *Malego Popielewa* 1564–65 Luwlkp I 208; in *minori Popieliewo* 1577 PPozn(ASK I 5, 761); *Kl. Popelow* 1779–85 Rzduma I 72; *Kl. Popelow* 1789 MpGilly-Pom; *Kl. Poplow* 1839 MpUMbl 873; *Popielewko*, niem. *Klein Poplow* 1887 SG VIII 786; *Klein Poplow* — *Popielewko*, -a, *popielewecki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Popielewko*, -ka 1982 WUN III 21. — Od n. sąsiedniej wsi *Popielewo* (4), z członem dyferencyjnym od przym. łac. *parvus*, *minus*, niem. *klein*, pol. *mały*. Od XIX w. n. przyjmuje postać zuniwerbizowaną z suf. -ko.

Formę tę zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 72; PPozn 178. BCz

Popielewo (1), wś, bydż., gm. Koronowo, 10,5 km na pñ.-zach. od Mroczy: *Popielewo* (1250)1623 KHist XL 194; *Popelewo* 1325 Koz I 232; *Popelowo* 1368 KW III 321; *Popyelewo* des. 1520 Koz I 232; De *Popielowo* 1695 MKl(K 15, 105); In *Popielewo* 1766 MKl(E 42, 826); *Popielewo*, niem. *Fuenfeichen*, dom. 1887 SG VIII 786; *Popielewo*, -wa, *popielewski* 1972 UN 174, 28. — Od n. os. *Popiel*, z suf. -ewo, też -owo. Nazwa *Fünfeichen* wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Popielewo (2), wś, bydż., gm. Trzemeszno, 3 km na pñ.-zach. od Trzemeszna: cum villa *Popelov* (1145)XIII KW I 17; de *Popilewo* 1364, *Popelowo* 1368 KW III 250, 308; in *Popielewo* (1436) KW X 20; *Popielewo* 1535 SHGKI(ASK 487); *Popielewo* 1564 SHGKI(ASK 12, 560); *Popielowo* 1580 ŻDz XII 162; *Popielewo* 1674 MKl(ASK 74, 214); *Popielowo* 1783–84 RejKor 25; *Popielewo* 1887 SG VIII 786; *Popielewo*, -wa, *popielewski* 1972 UN 181, 34; gw. *popielewo*, -eva, *popielewski*. — Forma *Popilewo* wykazuje zmianę grupy -eL- > -iL-. Sporadycznie n. występowała z suf. -owo, -ów. ZZ

Popielewo (3), dziś *Popielewo* i *Popielewo-Folwark*, dwie wsi, koniń., gm. Skulsk, 8,5 km na pñ. od Ślesina: *Popyelyewo* 1511–23 ŁLB I 205; *Popiolowo* 1520 Matr IV/1, nr 3175; *Popieliewo* 1580 ŻDz XII 158; *Popielewo* 1618–20 PKal 221; *Popielewo*, wś i folw. 1887 SG VIII 786; *Popielewo*, wś i folw. 1933 SkBy 1350; *Popielewo*, -wa, *Popielewo-Folwark*, -wa-ku 1982 WUN III 21; gw. *popielewo*, -eva, *popielewski*. — Forma *Popiolowo* jest zapewne wynikiem adideacji do n. os. **Popiół*, por. *Popiolek* SSNO IV 323 lub ap. *popiół*, z suf. -owo. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *folwark*. ZZ

Popielewo (4), wś, kosz., gm. Połczyn-Zdrój, 20,5 km na pñ.-zach. od Czaplinka: zu *Popyelowo* 1420 LorSNH 88; zu *Poplow* 1496 PPozn(Maske, Bad Polzin 49); de *Popelow* 1521 Matr IV/1, nr 3738; *Groten Poppelow* 1540 PomKirch II 59; dividit maiorem et minorem *Populonium* 1549 PPozn(CMP 154); *Popyelowo* 1522 PPozn(ASK I 5, 150v); dem Dorpffe *Grossen Poppelow* 1559 PPozn(Maske, Bad Polzin 73–4); super villas

minor et maior *Poppelow* 1561 PPozn(VG 12, 194–194v); przy *Popielowye* 1564–65 Luwlkp I 186; *Poplow* 1618 MpLub; Gr. *Popelow* 1789 MpGillyPom; *Popielowo* 1816 ABPom 25; Gr. *Poplow* 1839 MpUMbl 873; *Popielewo*, niem. *Gross Poplow* 1887 SG VIII 787; *Poplow* — *Popielewo*, -wa, *popielewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Popielewo*, -wa 1982 WUN III 21. — Okresowo n. z członem dyferencyjnym od przym. łac. *maior*, w postaciach zmienionych z członem od przym. niem. *gross* 'wielki'. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono postać *Popielewo*. Lit.: RzDuma I 72; PPozn 235. BCz

Popielewo (5), wś, słup., gm. Konarzyny, 22,5 km na zach. od Brus: *Popielewo* 1772/73 HAPr IV 630; *Popielewo* 1789 Goldb II 187; *Popielewo* 1816 ABPom 25; *Popielewo* 1879 Kętn 78; *Popielewo*, kol. 1887 SG VIII 787; *Popielewo* 1921 Sk XI 15; *Popielewo* 1925 Krzep 94; *Popielewo*, -wa, *popielewski* 1972 UN 176, 24. Lit.: Kęsikowa, PMT II 116. WK

Popielewo zob. **Popielewko**

Popielewo-Folwark zob. **Popielewo** (3)

Popielina, wś, sier., gm. Lututów, 12 km na pld.-zach. od Złoczewa: *Popielina*, kol. 1877 Zin II 72; *Popielina*, wś 1884, *Popielina*, dwie kol. i folw. 1887 SG V 493, VIII 787; *Popielina*, folw. i kol. 1902 Przew II 90; *Popielina*, wś 1921 Sk II 129; *Popielina*, -ny, *popieliński* 1974 UN 52, 18. — Od n. os. *Popiela* RymSEN II 279 lub od ap. *popiół*, z suf. -ina. EB

Popielisko zob. **Popioly** (1)

Popiel(I)nen zob. **Popielno** (2)

Popielne zob. **Popielno** (2)

Popielne Olędry zob. **Popielno** (1)

Popielno (1), wś, pil., gm. Budzyń, 9 km na pñ. od Rogoźna: *Aschenforth* 1802–03 MpGillyPr; *Popielec*, niem. *Aschenforth*, wś 1887 SG VIII 786; *Popielne olędry*, niem. *Aschenforth*, *Popielno*, niem. *Aschenforth* 1902 MycPn 170; *Popielskie Olędry* 1916 Koz III 66; *Popielno*, przedtem *Popielskie Olędry* i *Popielec* 1922 Koz V 183; *Popielno*, wś 1933 SkBy 1350; *Popielno*, -na 1982 WUN III 21. — Dawna n. niem. *Aschenforth*, -fort od ap. *Asche* 'popiół' i *Fort* 'warownia' (lub raczej *Furt* 'bród' – w pobliżu wsi jest przejście przez obiekt wodny bez nazwy). Nazwę przetłumaczono jako *Popielec* (por. ap. *popielec* 'popiół'; obrządek po-

Popielno

sypywania popiołem poświęconym głów wiernym w Kościele katolickim' SW IV 646), następnie jako n. zestawioną; człon pierwszy w formie przym. *Popielskie/Popielne*, drugi od ap. *oleđry*, zob. *Holeđry* (1). Ostatecznie ustalona postać z suf. *-no*. Lit.: Borek, *-bn-* 188. PD

Popielno (2), os., okresowo wś, suwal., gm. Ruciane-Nida, 6,5 km na płd.-wsch. od Mikołajek: *Popielnen*, maj. 1785 Goldb III 160; *Popielnen* 1786–1802 MpSchröt XVIII; *Popielnen*, *Popielne*, *-ego*, chełm. maj. ok. 1859 SzczęTeka 33, 37; *Popiellen* — *Popielne* 1879 KętN 179; *Popielne*, niem. *Popielnen*, dobra ryc. 1887 SG VIII 787; *Popiellnen* 1920 MpHAPr I; *Popielne* — *Spirding* 1928, *Popiellnen* 1941 Choj 121; *Spirding* 1928, *Popiellnen* — *Popielne*, dw., folw. 1946 Ley I 59; *Spirding Popielne*, *-ych*, *po pieleński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Popielne*, *-ych* — *Spirding (Popiellen)*, wś 1951 Rosp 251; *Popielno*, *-na* 1982 WUN III 21; gw. *popśelne/ popśielnen*. — Od ap. *popiół*, z suf. *-no*, lub od niepoświadczonego przym. **popielny* (ze zmianą paradygmatu). W 1925 r. urzędowo nadano n. niem. *Spirding*, po 1945 r. ustalono n. *Popielne*, w l. mn. (zgodnie z tradycją nazewniczą w tym regionie); współcześnie powrócono do n. *Popielno*. Lit.: Mrągowo, Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 51, 59; Śliwiński, Z dziejów Rucianego-Nidy i okolic, 1993, 105; Borek, *-bn-* 188. RP

Popielow zob. **Popielewko**, **Popielewo** (4)

Popielowo zob. **Popielawy**, **Popielewo** (1, 2, 4)

Popielowska Kolonia, wś, opol., gm. Popielów, 9 km na płn.-wsch. od Lewina Brzeskiego: *der Klinkk* 1588, *Klink* 1764 SNGŚl X 135; *Klink* 1784 Z III 81; *Klink*, *Hojec* 1845 K 506; *Alt Klink* 1801, *Alt und Neu Klink* 1821 SNGŚl X 135; *Colonie Poppelau*, *Klink und Hojetz* 1864 Triest 114; *Hojec* 1882, *Klink*, *Hojec* 1883 SG III 95, IV 155; do P. Nowego należy os. leśna *Hojec (Klink)* 1887 SG VIII 788; *Klink Stary i Nowy*, *Popielowska Kolonia (Kolonia Poppelau)*, wś 1920 PrusŚG 34, 60; *Klink*, *Stary i Nowy*, *Popielowska Kolonia (Poppelau Kolonia)* 1939 Prus 38, 60; *Klink* — *Popielów*, *-owa*, *popielowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Popielów* — *Klink (Poppelau Kolonia)*, wś 1951 Rosp 251; *Popielowska Kolonia*, *-kiej* *-nii* 1982 WUN III 21. — Pierwotna n. zapewne od niem. n. os. *Klink(e)*, ta od pol. ap. *klin* 'kat'

Gott 292, por. też niem. ap. *Klinkke* 'klamka, zapadka'. Okresowo n. z członami dyferencyjnymi od przym. niem. *alt* i *neu*, pol. *stary*, *nowy*. W XIX w. występowała n. *Hojec*, od ap. *chojec* 'młody las świerkowy'. Od XIX w. n. *Popielowska Kolonia*, którą urzędowo zatwierdzono po 1945 r. Lit.: SNGŚl X 135; BorGŚl 155. JCh/PS

Popielów (1), cz. Rybnika, dawniej wś, kat.: *Popelow* 1652, *Popielow* 1679 J II 16, 127; *Popielau* 1743 SNGŚl X 135; *Popelau* 1784 Z III 164; *Poppelau*, *Popielów*, wś 1845 K 505; *Popielów*, *Poppelau* 1900 Myc 135; *Popielów* — *Poppelau* 1920 PrusGŚ 60; *Popielów*, *-lowa* 1982 WUN III 21. — Od n. os. *Popiel*, z suf. *-ów*. Nazwę zmieniono jako *Poppelau*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Popielów*. Lit.: SNGŚl X 135; Ng 238; BorGŚl 134. JCh

Popielów (2), wś, opol., gm. Popielów, 12 km na płn.-wsch. od Lewina Brzeskiego: *Popelow* 1286 Ng 238; *Popelow* 1304 Reg nr 2792; *de Popelob* 1345 Ng 238; *Poppelaw* (1532) K 505; *Popelaw*, *Popellaw*, *Popelaw* 1564 Urb I 62, 71–2; *in pago Popelau* 1687 J II 436; *Popellau* 1742, *Poppelau* 1743 SNGŚl X 135; *Poppelau* 1784 Z III 81; *Poppelau*, *Alt*, *Neu*, *Popielów* 1845 K 505; *Popielów Stary i Nowy*, niem. *Poppelau Alt i Neu*, dwie wsi 1887 SG VIII 788; *Popielów*, *Poppelau* 1900 Myc 42, 77; *Poppelau*, *Popielów* 1941 Wrzosek 47; *Poppelau* — *Stary Popielów*, *-owa*, *staro-popielowski* 1946 MPol XXV nr 142; po zmianie *Popielów* 1948 MPol XXV nr 14; *Popielów*, *-lowa* 1982 WUN III 21. — Okresowo n. z członami dyferencyjnymi od przym. niem. *alt* i *neu*, pol. *stary* i *nowy*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popielów*. Lit.: SNGŚl X 135; BorGŚl 134. JCh

Popielów (3), wś, siedl., gm. Liw, 4,5 km na płn.-zach. od Węgrowa: *Popowo* (1436)1457 SHGMz(MK 3, 192v); *Popowo* 1483 SHGMz(MK 5, 20v); *Popowo* 1563 ŻDz XVI 414; *Popowo* 1617 Lumaz I 218; *Popow* 1783 MpPerMz; *Popów* 1827 Tabella II 109; *Popowo* 1839 MpKwat V 4; *Popów* 1887 SG VIII 795; *Popielowo* 1933 SkBy 1350; *Popielów* 1952 UW 41; *Popielowo (Popielów)* 1967 SM 902; *Popielów*, *-lowa* 1982 WUN III 21. — Dawniej *Popowo*, od n. os. *Pop* SSNO IV 321 lub od ap. *pop* 'kapłan obrządku prawosławnego, też łacińskiego' Sstp VI 386, z suf. *-owo*, później *-ów*. Wtórnie *Popielów*, urzęd-

dowa zmiana n. wsi po wojnie polsko-sowieckiej w 1920 r. Lit.: Kowalczyk, Rocznik Mazowiecki XVI 292. UB

Popielów zob. **Popiele** (2), **Popielewo** (2)

Popielówek, wś, jel., gm. Lubomierz, 6 km na płd.-wsch. od Lubomierza: *Henrici villa* 1307, *Henrici villa* 1313 Reg nr 2955, 3351; *Villa Henrici* 1350 SGTS II 231; *Hennersdorf* 1651 J IV 29; *Hennersdorff* 1666/67 J I 353; *Hennersdorf* 1786 Z VI 119; *Hennersdorf* 1845 K 221; *Hennersdorf* 1941 Wrzosek 35; *Hennersdorf* — *Popielówek*, -wka, *popielówecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Popielówek*, -wka 1982 WUN III 21. — Zlatynizowany zapis *Henrici Villa* i n. niem. *Hennersdorf* (: *Heinrichsdorf*) zastąpiły n. pol. *Henryków*, od im. *Henryk*, niem. *Henner* Gott 247, z suf. -ów, niem. -dorf. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popielówek*. Lit.: SNGŚI X 135; SGTS II 231–3. JCh

Popielówka zob. **Popiołówka**

Popielskie Olędry zob. **Popielno** (1)

Popielżyn Dolny, wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 12 km na płn.-zach. od Nasielska: *Popyelzino* (1417)1456 SHGMZ(MK 3, 59); *Popelsino* (1422)1456 SHGMZ(MK 3, 82v); *Popyelsino*, *Popyelszino* 1430 MkM II nr 543; *Popyelschino* 1449 SHGMZ(Ep. 5, 27v); *Popyelzino* 1470 ZHer nr 334; *Popyelschyno* 1488 SHGMZ(Ep. 10, 578); *Popyelska* gran. 1494 SHGMZ(Z 15, 148); *Popyelzino* 1500, de maiori *Popyelczino* 1507 SHGMZ(Ep. 16, 94v i 248); *Popyelzino* (1507)1530 SHGMZ(Z 33, 222); *Popielzino Maior* 1576 ŻDz XVI 311; *Popielzyn Dolny* 1783–84 RejKor 691; *Popielzyn dolny* 1827 Tabella II 109; *Popielzyn* al. *Popielużyn* (!) *Dolny* 1887 SG VIII 788; *Popielżyn Dolny* 1921 Sk I 124; *Popielżyn Dolny*, -na -nego 1982 WUN III 21. — Od n. os. **Popielga* (: *popiół*), z suf. -ino, wtórnie -in. Następnie n. zestawiona z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior* 'większy', pol. *dolny*. Lit.: ZMaz 305. UB

Popielżyn Górny, wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 13 km na płn.-zach. od Nasielska: bonorum *Popyelno* (!) *Supierior* 1530 Matr IV/2, nr 15 720; [*Popielzino Male* (P. *Bliższe* ?)] XVI AtMz 206–7; *Popielzyn Gorny* 1783–84 RejKor 691; *Popielżyn górny* 1827 Tabella II 109; *Popielżyn* al. *Popielużyn* (!) *Górny* 1887 SG VIII 788; *Popielżyn Górny* 1921 Sk I 124; *Popielżyn Górny*, -na -nego 1982 WUN III 21. — Człon *Popielżyn* ponowiony z n. sąsiedniej wsi (zob. wyżej), człon odróżniający od przym. łac. *superior*, pol. *mały*, *górnny*. Lit.: ZMaz 305. UB

Popielżyn-Zawady, wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 12 km na zach. od Nasielska: *Zauadi* 1454 SHGMZ(Ep. 5, 78v); *Zawadi* 1469 SHGMZ(Z 6, 155); a piscina Rudne ad granicies *Zavaczka* 1533 SHGMZ(Z 32, 192v); *Popielzino Zawady* 1576 ŻDz XVI 311; *Popielzyn Zawachy* (!) 1783–84 RejKor 691; *Popielżyn zawady* 1827 Tabella II 109; *Popielżyn* al. *Popielużyn* (!) *Zawady* 1887 SG VIII 788; *Popielżyn-Zawady* 1921 Sk I 124; *Popielżyn-Zawady*, -na-wad 1982 WUN III 21. — Dawniej n. *Zawady*, od ap. *zawada* 'przeszkoda materialna' Sstp XI 228, w l. mn. E. Kowalczyk wiąże n. z istnieniem młyna rudnego, por. zapis z 1533 r. Wtórnie n. zestawiona *Popielżyn(o)-Zawady*; człón pierwszy zob. *Popielżyn Dolny*. Lit.: Kowalczyk, *Nazwy obronne...*, 1992, 207; ZMaz 305. UB

Popielzino zob. **Popielżyn Dolny**

Popielzino Male zob. **Popielżyn Górny**

Popieniek zob. **Popień**

Popień, wś, skiern., gm. Rogów, 10 km od Brzezin: *popen* 1240 KMaz I 480; *Popyen* 1295 KkM 31; *Popyen* 1419 Łęcz II nr 3289; *Popno* 1434 SHGRw(MK 335, 5); *Popijen* 1439 KkM 200; *Popyen* 1447 SHGRw(MK 336, 4v); *Popyn* duple ... *maius* et *minus* 1511–23 ŁLB II 338; *Popien Magna*, *Popien Minor* 1579 ŻDz XVI 164, 190; *Popien*, *Popieniek* 1783–84 RejKor 144; *Popin* 1792 MpPerRw; *Popień* 1827 Tabella II 109; *Popień* 1839 MpKwat III 4; *Popień* al. *Popień Wielki* 1887 SG VIII 789; *Popień* 1921 Sk II 11; *Popień*, -nia, *popieński* 1974 UN 40, 3. — Nazwa może w związku z ap. *pop* 'kapłan' Sstp VI 386 lub n. os. *Pop* SSNO IV 321. Zapisy poświadczają postaci *Popien*, *Popno*, *Popin*, może więc pierwotnie *Popin*, z rozszerzeniem *i* > *e* przed *N*. Od 1827 r. n. z miękkim wygłosowym -ń, zapewne przez analogię do n. m. typu *Lubień*, *Poznań*. Okresowo n. z członami dyferencyjnymi od przym. łac. *minus* 'mniejszy', *maius* 'większy', pol. *wielki*; też w formie zuniwerbizowanej z suf. -ek. UW

Popilewo zob. **Popielewo** (2)

Popin zob. **Popień**

Popino

Popino, wś zaginiona, leżała w pow. kościańskim, pozn. al. leszcz.: *Popen* XII, *Popino* XIV PDzP IX/2, 9, 14; *Pepino* (1181)1258 KW I 582; *Popino* (1181)1258 KWlp 66; *Popino* (1249)1659, 1802 MPH V 609; *Popino* 1266 KW I 368; *villam Popino* 1309 KW II 265. — Od ap. *pop* lub n. os. *Pop*, z suf. *-ino*. Nazwa wsi zachowana w nazwisku, por. *Joanne Popiensi* (1451)XV–XVII KWlp 276. Lit.: SHGPn III 774–5. ZZ

Popiollen zob. **Popioły** (2)

Popiolki (1), wś, łomż., gm. Turośl, 9 km na zach. od Kolna: *Popiolki* 1783–84 RejKor 645; *Popiolki* 1827 Tabella II 109; *Popiolki* 1887 SG VIII 789; *Popiolki, -ków* 1982 WUN III 21. — Od ap. *popiolek* (: *popiół*), w l. mn.; n. związana zapewne z produkcją potażu. UB

Popiolki (2), wś, łomż., gm. Zbójna, 12 km na płn.-zach. od Nowogrodu: *Popiolki* 1783–84 RejKor 497; *Popiolki* 1827 Tabella II 109; *Popiolki* 1887 SG VIII 789; *Popiolki, -ków* 1982 WUN III 21. UB

Popiolkowo, wś, włoc., gm. Łochocin, 11 km na płd.-zach. od Lipna: *Popiolkowo* 1783–84 RejKor 836; *Popiolkowo* 1784 MpPerPł; *Popiolkowo* 1825 Gawarecki 153; *Popiolkowo* 1839 MpKwat II 2; *Popiółkowo* 1887 SG VIII 790; *Popiolkowo* 1921 Sk I 66; *Popiolkowo, -wa, popiolkowski* 1972 UN 180, 32. — Od n. os. *Popiolek* SSNO IV 323 lub od ap. *popiolek*, z suf. *-owo*. KZ

Popiołowo zob. **Popielewo** (3)

Popiołówka, wś, biał., gm. Korycin, 15 km na płn.-zach. od Czarnej Białostockiej: ... *Popiołówkę* 1744 SDV 149; *Popiołówka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6008, 47–50); *Popiołówka* 1887 SG VIII 788; *Popiołówka* 1921 Sk V 74; *Popiołówka, -ki* 1982 WUN III 21. — Od ap. *popiół*, z suf. *-ówka*. Okresowo n. *Popielówka*. EB

Popioły (1), os. notowana do 1967 r., okresowo wś, bydż., gr. Wielka Nieszawka, 7 km na płn.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Aschenort* — *Popioły* 1879 Kętn 119; *Popioły* al. *Popielisko*, niem. *Aschenort*, folw. 1887 SG VIII 790; *Aschenort*, fr. auch *Popioły, Popielisko* 1912 Bär 20; *Popioły*, niem. *Aschenort*, os. 1921 Sk XI 59, 85; *Popioły (Aschenort)* 1925 Krzep 94; *Popioły*, wś 1933 SkBy 1350; *Popioły* 1952 UW 58; *Popioły* 1967 SM 903. — Od ap. *popiół* 'rodzaj gleby', por. kasz. *popólk* 'ziemia w czasie posuchy'

SGSych IV 138, w l. mn. Okresowo n. w formie *Popielisko*. Nazwa niem. *Aschenort* (: *Asche* 'popioły' + *Ort* 'miejsce') nadana przez władze zaboru pruskiego. Śladem po n. m. jest n. ter. *Popioły* 2000 Mp-50(N-34-110-A). WK

Popioły (2), wś, suwał., gm. Budry, 13 km na wsch. od Węgorzewa: *Goldapen* przed 1558, *Pappiollen, Popiollen* 1558, *Popioll* 1565 BiałKol 181–2; *Popiollen* 1565 Kętn 537; *Popiollen* 1785 Goldb III 160; *Popiollen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Popioły, -ów* ok. 1859 SzczęśTeka 140; *Popiollen* — *Popioły* 1879 Kętn 172; *Popioły* 1887 SG VIII 790; *Popioły* — *Albrechtswiesen* 1938, *Popiollen* 1941 Choj 121; *Albrechtswiesen* — *Popioły, -piól, popielski* 1946 MPol XXV nr 142; *Popioły, -piól* 1982 WUN III 21. Według G. Białuńskiego dawna okresowa n. *Goldapen*, od niem. n. rz. *Goldapi*, por. objaśnienia n. mta *Goldap*. Nazwa zastąpiona n. *Popioły*, prawdopodobnie od ap. *popiół* w związku z doszczętnym spaleniem wsi w 1657 r. (G. Białuński przytacza opinię S. Grigata o lit. genezie nazwy). W 1938 r. urzędowo nadano n. niem. *Albrechtswiesen*. Lit.: BiałKol 195, 208–10; BiałPrzem 35, 48, 56. RP

Popitten zob. **Popity**

Popity, os., dawniej wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 14 km na wsch. od Dzierzgonia: *Poypiten* 1331 Ger 128; in campo *Poypiten* (1331)XV PrUr II 487; *Poypithin*, na kopii: *Pipiten* (1352) XIV, *Popithen* (1354)XIV PrUr V 16, 148; *Popitten* 1354, *Popitten* 1388, *Popiten* ok. 1400 Ger 128, 131; *Popiten* 1437 GZ 35; *Popitten* 1789 Goldb I 168; *Boditten* (!) 1796–1802 MpSchröt XVI; *Popitten*, wś 1887 SG VIII 790; *Popitten* — *Pajpyty*, wś 1946 Ley I 49; *Popitten* — *Popity, -it, popicki* 1950 MPol nr A-52; *Popity* — *Popitten*, os. 1951 Rosp 251; *Popity, Popit* 1982 WUN III 21. — Nazwa prus. z suf. *-it-*: **Paipīt-ai* lub **Popīt-ai*, od n. os. *Paype* TAP 73 (bez etymologii, por. może lit. n. os. *Paipalas*, łot. *Paipala* od lit. *paipala, paipalas*, łot. *paipala* 'kulik mały, ptak' Lpvž II 368) lub od **pop-*, por. łot. *puope* 'pagórek porośnięty mchem, na moczarze lub podmokłej łące', prus. n. m. *Puope*, lit. n. os. *Pópa* (: *pópa* 'bardzo czuły, skłonny do biadolenia, uskarżania się człowiek') Lpvž II 492. G. Leyding spolonizował n. jako *Pajpyty* (< **Paipīt-ai*). Po 1945 r. ustalono

no urzędowo postać *Popity*. Lit.: Ger 128, 131; PrzybBalt 224–5. RP

Popki, wś, łomż., gm. Mały Płock, 11 km na pñ.-wsch. od Nowogrodu: in hereditate *Balasukna* (1419)1456 SHGMz(MK 3, 14v); de *Byalessukrye* alias *Piepc* (!) 1472 Płoc I 283; *Popki Bialesuknie* 1578 ŻDz XVI 374; *Popki Bialosuknie* 1783 MpPerMz; *Popki* 1783–84 RejKor 669; *Popki* 1827 Tabella II 109; *Popki* 1921 Sk V 47; *Popki, Popek* 1982 WUN III 21. — Osada powstała w 1415 r., założyli ją Białosukniowie z Wrzący, Solca i Rogożewa koło Gostynina. Nazwa od n. os. *Bialosuknia* SSNO I 134, w l. mn. Obocznie *Popki*, od n. os. *Popek* SSNO IV 321, w l. mn. oraz n. zestawiona *Popki-Bialosuknie*. Utrwaliła się n. *Popki*. Lit.: WiśnŁomż 56, BrodzŁomż 61. UB

Popkowie (1), dziś *Popkowie* i *Popkowie-Księżę*, dwie wsi, lub., gm. Urzędów, 8 km na pñ. i 6 km na pñ.-wsch. od Kraśnika: *Popkowicze* (1391)1556 ZDM IV 251; *Popkowicze* 1397–1403 SHGLu III 188; *Popkowie* (1421), *Popkowicze* (1428) ZDM VII 84, 241; *Popkowycze* 1470–80 DB I 342; *Popkowycze* 1499 Matr II nr 1365; *Popcowicze* 1507, *Popkowycze* 1510 Matr IV/2, nr 8616, 9661; *Popkowicze* 1529 LR 400; *Popkowicze* 1531, *Popkowicze* 1569 ŻDz XIV 373, 374; *Popkowie* 1626 RPobLu 75; *Popkowie* 1676 ŻDz XV 40a; *Popkowie* 1787 Spis 442; *Popkowie*, wś i folw. 1877 Zin II 72; *Popkowie* al. *Popkowie Przedkościelne*, wś i folw. 1887 SG VIII 791; *Popkowie*, *Popkowie-Księżę*, dwie wsi 1921 Sk IV 40; *Popkowie*, -wic, *Popkowie Księżę*, -wic -zych, *popkowski* 1970 UN 112, 23. — Od n. os. *Popek* lub od ap. *popek* (: *pop*), z suf. -owice. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *przedkościelny*, *księży* wskazują na rodzaj własności. Lit.: SHGLu III 188–9; KosLu 70. IV

Popkowie (2), cz. wsi Węgorzewo, dawniej wś, pozn., gm. Kiszkowo: *Popcovo* 1357 KW III 70; *Popcowicze* 1408 KW V 144; de villa *Popkowo* 1459 AC II nr 554; *Popkowycze* 1511–23 ŁLB I 53; *Popkowycze*, villa deserta 1534 VisitGn 517; *Popkowicze* 1580 ŻDz XII 157; *Popkowie* 1618–20 PKal 218; *Popkowo* 1783–84 RejKor 30; *Popkowie*, domin. 1887 SG VIII 791; *Popkowie*, -wic 1967 UN 77, 10; gw. *popkóvice*, -víc, *popkóvícki*. — Od n. os. *Popek*, z suf. -owo, następuje -ice. ZZ

Popkowie-Księżę zob. **Popkowie** (1)

Popkowie Przedkościelne zob. **Popkowie** (1)

Popkowo zob. **Popkowie** (2)

Poplin, wś, suwał., gm. Wizajny, 24 km na pñ.-zach. od Suwałk: *Poplin*, os. 1887 SG VIII 792; *Poplin* 1921 Sk V 84; *Poplin*, wś 1933 SkBy 1351; *Poplin* 1952 UW 171; *Poplin*, -na 1982 WUN III 21. — Nazwa genetycznie lit., por. n. z terenu Litwy *Paplienen*, *Poplienen* 1886 SG VII 849 (: *pa-* 'pod' i *plýnė*, *plýnas* 'miejsce równe i gołe; bagno, trzęsawisko' SESmocz 475), też PétVV 285–6. EB

Poplow zob. **Popielewko**, **Popielewo** (4)

Poplowice zob. **Polwica** (3)

Poplacin, wś, płoc., gm. Nowy Duninów, 5 km na pld.-zach. od Płocka: *Poplatin* (1185–86), *Poplacin* (1238–47) KMaz I 112, 439; *Poplatino* (1358)1369 Płoc I 53; *Poplaczino* 1446 KkM 212; *Poplacin* (1454) MPH IV 754; *Poplaczino* 1538 ACpłoc 182; *Poplaczino* 1570, 1579 ŻDz XVI 126, 196; *Poplacin* 1783–84 RejKor 460; *Poplacin* 1792 MpPerRw; *Poplacin* 1827 Tabella II 109; *Poplacin* 1887 SG VIII 792; *Poplacin*, -na, *poplaciński* 1971 UN 125, 19. — Od ap. *popłata* 'podatek, opłata' Sstp VI 394 lub od n. os. **Popłata*, z suf. -in, -ino. UW

Poplacino zob. **Poplacin**

Popławce, wś, biał., gm. Kuźnica, 7,5 km na pñ.-wsch. od Sokółki: *Popławce* 1744 SDV 149; *Popławce* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6006, 1–10); *Popławce* 1887 SG VIII 792; *Popławce* 1921 Sk V 75; *Popławce*, -wiec 1982 WUN III 21. — Od gw. ap. *popław* 'łąka mokra, bagnista' SGPKar IV 260, brus. *popław* 'łęg zalewany wodą; wygon, gdzie się pasie (bydło) i kosi; piaszczyste miejsce koło rzeki' Słbgav IV 48, z suf. -ce. Nazwa określała pierwotnie ludzi mieszkających na takich terenach. Wieś położona w pobliżu rz. Łosośny. Lit.: Kond 136, 164. EB

Popławiany zob. **Popowlany**

Popławki, wś zaginiona, leżała w par. Sławno, może wchłonięta przez pobliskie Popławy, piotr.: *Popławky* 1443 KMłp IV 424; *Popławky Carwiczkye* 1511/12 VisitGn 351; *Popławky* 1511–23 ŁLB I 639. — Od n. wsi *Popławy* (6), z suf. -ki. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. pobliskiej wsi *Karwice* (3). Lit.: KSand 159. IV

Popławki

Popławki zob. **Popławy** (7)

Popławki Karwickie zob. **Popławki**

Popławy (1), wś, biał. gm. Stara Kornica, 9,5 km na płd.-wsch. od Łosic: *Popławy*, z *Popław* 1580 *ŹDz XVII/1*, 64; *Popławy* 1676 CzRkps nr 1099; *Popławy* 1795 MpPerPd; *Popławy* 1827 Tabella II 109; *Popławy* 1887 SG VIII 793; *Popławy* 1921 Sk IV 43; *Popławy*, -law, *popławski* 1971 UN 128, 17. — Od ap. *popław*, w formie pluralnej; por. też gw. ap. *popławy* 'niziny rozległe, moczarowe' SGPKar IV 260. Wś leży między rz. Kałużą i Klukówką. EB

Popławy (2), wś, biał., gm. Brańsk, 2 km na płd.-wsch. od Brańska: dobra *Popławy* (1416) *ŹDz XVII/2*, 129; *Popławy* 1528 *ŹDz XVII/1*, 221; *Popławi* 1569 UPL 244, 245; *Popławy* 1580 *ŹDz XVII/1*, 124; *Popławy* 1676, *Popławy* 1790 Kond 164; *Popławy* 1887 SG VIII 793; *Popławy* 1921 Sk V 29; *Popławy*, -law, *popławski* 1972 UN 153, 16. — Wieś leży nad ciekim wodnym, blisko Nurca. Lit.: Kond 164. EB

Popławy (3), wś, chełm., gm. Wojstawice, 28 km na płn.-wsch. od Zamościa: *Popławy* 1662 AWAK XXXIII 409; *Popławy* 1827 Tabella II 109; *Popławy* 1887 SG VIII 793; *Popławy*, -law, *popławski* 1970 UN 108, 41. BCz

Popławy (4), cz. Pułtуска, dawniej wś, ciech.: *Popław* 1457 SHGMz(Ep. 5, 90); *Popław* (1482)1517 SHGMz(Kap. P. 50, 32v); de *Poplewa* 1489 SHGMz(Ep. 11, 302v); *Popław* 1516 SHGMz(Ep. 149, 225); *Popławy* 1827 Tabella II 109; *Popławy* 1887 SG VIII 793; *Popławy*, wś 1933 SkBy 1351; *Popławy*, os. 1967 SM 903; *Popławy*, -law 1982 WUN III 22. — W pobliżu płynie rz. Narew. UB

Popławy (5), kol., dawniej wś, lub., gm. Milejów, 11 km na płd. od Łęcznej: *Popławy*, folw. 1902 Przew II 91; *Popławy*, kol. 1921 Sk IV 63; *Popławy*, kol. 1933 SkBy 1351; *Popławy* 1952 UW 144; *Popławy*, -law, *popławski*, wś 1972 UN 114, 19; *Popławy*, -law 1982 WUN III 22. IV

Popławy (6), wś, piotr., gm. Sławno, 12 km na płd.-zach. od Opoczna: *Popławy* 1405, *Popławy* 1407 KMłp IV 96, 110; *Popławi* 1452 SHGS-d(TerrCrac 151, 144); *Popławy*, *Popławy* 1508 *ŹDz XV* 479, 482; *Popławy Magna* 1511/12 VisitGn 351; *Popławi* 1513 Matr IV/1, nr 1936; *Popławy* 1511–23 ŁLB I 634; *Popławi* 1529 LR 201; *Popławi* 1577 *ŹDz XIV* 291; *Popławy*

1660–64 Lusand I 20; *Popławy* 1783–84 Rej-Kor 113; *Popławy* 1827 Tabella II 109; *Popławy* al. *Popławy Olszowiec* 1887 SG VIII 792; *Popławy* 1921 Sk III 91; *Popławy*, -law, *popławski* 1969 UN 28, 69; gw. *popławy*, -áf, *popłaski*. — W XVI w. n. przejściowo z członem odróżniającym od łac. przym. *magnus* 'wielki'. Człon *Olszowiec* w n. zestawionej z XIX w. ponowiony z n. pobliskiej wsi *Olszowiec* (6). Lit.: KSand 159. IV

Popławy (7), dziś *Popławy-Rogale*, wś, siedl., gm. Trzebieszów, 11,5 km na płn.-wsch. od Łukowa: *Popław* 1429, *Popławy* alias *Ruda* 1509 SHGLu III 189; *Popławy* 1529 LR 423; *Popławki* 1531, *Popławy* 1552, *Popławy* 1580 *ŹDz XIV* 385, 399, 422; *Popławy* 1620 RPobLu 187; *Popławy* 1787 Spis 429; *Popławy* 1827 Tabella II 109; *Popławy*, dawniej *Popławki* 1887 SG VIII 793; *Popławy* 1921 Sk IV 70; *Popławy*, -law, *popławski* 1970 UN 115, 31; *Popławy*, -law 1882 WUN III 22; po zmianie *Popławy-Rogale*, -law-*Rogali*, *popławski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — W XVI w. n. zdrobniła, z suf. -ki. Oboczna n. *Ruda* od ap. *ruda*, zob. *Ruda* (1). Dziś (po połączeniu dwu obiektów) n. zestawiona *Popławy-Rogale*; o członie drugim zob. *Rogale* (4). Lit.: SHGLu III 189; KosLu 70. IV

Popławy (8), cz. wsi Nowe Kozery, dawniej wś, warsz., gm. Grodzisk Mazowiecki: *Popławy* 1921 Sk I 9; *Popławy*, wś 1933 SkBy 1351; *Popławy*, wś 1967 SM 903; *Popławy*, -law 1971 UN 126, 10. UW

Popławy zob. **Popławy-Kolonia**

Popławy-Kolonia, wś, piotr., gm. Paradyż, 13 km na płd.-zach. od Opoczna: *Popławy*, folw. 1933 SkBy 1351; *Popławy*, kol. 1952 UW 122; *Popławy-Kolonia*, -law-nii, *koloński* 1969 UN 28, 51; *Popławy-Kolonia*, -law-nii 1982 WUN III 22. — Dawniej *Popławy*, n. ponowiona z n. pobliskiej wsi *Popławy* (6), później n. zestawiona, z członem drugim od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. IV

Popławy Magna zob. **Popławy** (6)

Popławy-Niwino zob. **Niewino Popławskie**

Popławy Olszowiec zob. **Popławy** (6)

Popławy-Rogale zob. **Popławy** (7)

Popno zob. **Popień**

Popow zob. **Popowo** (4a)

Popowa zob. **Popów** (1)

Popowa Glinka zob. **Glinka Duchowna**

Popowa Góra, os. zaginiona, leżała w par. Klecko, pozn.: *Popowa Gora* 1475 SHGKI(PZ 20, 29); *Popowa Gora* 1479 Koz I 232; *Popowa Gora* 1511–23 ŁLB I 91; *Popowa gora* 1535 SHGKI(ASK 12, 475). — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. os. *Pop* lub od ap. *pop* ‘kapłan obrządku łacińskiego i prawosławnego’ Sstp VI 385–6, człon drugi od ap. *góra*. ZZ

Popowa Olsza zob. **Olsza** (1)

Popowa Wola, wś, olszt., gm. Dźwierzuty, 12 km na pld.-wsch. od Biskupca: *Pfaffendorf* 1436 Kęt L 398; *Pfaffendorf*, poln. *Popowa Wola* 1789 Goldb I 160; *Gr. Pfaffendorf* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Pfaffendorf* (*Popowa Wola*) 1820 Wald 230; *Gr. Pfaffendorf* — *Popowa Wola* 1879 KętN 216; *Popowa Wola*, niem. *Pfaffendorf Gross* 1887 SG VIII 796; *Popowa Wola* — *Pfaffendorf* 1941 Choj 122; *Pfaffendorf* — *Popowa Wola*, -ej *Woli*, *popowolski* 1947 MPol XXV nr 111; *Popowa Wola*, -wej -li 1982 WUN III 22. — Dawniej n. niem. *Pfaffendorf*, od ap. *Pfaffe* ‘klecha, ksiądz’ + *Dorf* ‘wieś’, przetłumaczona jako *Popowa Wola*. Lit.: CzNiem 184. RP

Popowa Wola zob. **Wola Popowa**

Popowe, os. zaginiona, leżała w par. Cerekwica, pozn.: *Popowe* 1536 SHGPn(AE VII 343v–344). — Od przym. *popowy* (: *pop* lub n. os. *Pop*) w rodzaju nijakim. Lit.: SHGPn III 791. ZZ

Popowe zob. **Popowo** (3)

Popowen zob. **Popowo** (10), **Popowo Sałęckie**

Popowica zob. **Popowice** (1a)

Popowice (1), os., dawniej wś, bydż., gm. Inowrocław, 5 km na pld.-zach. od Inowrocławia: *Popowycze* 1489 Lupbrz 153; *Popowice*, wś 1583 ŻDz XII 246; *Popowice* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Popowice*, majątność 1887 SG VIII 800; *Popowice*, niem. *Popowicz*, os. 1921 Sk X 25, 152; *Popowice*, os. 1933 SkBy 1352; *Popowice*, -wic, *popowski*, wś 1972 UN 179, 36; *Popowice*, -wic 1982 WUN III 22. — Od ap. *pop*, z suf. -owice. Wieś była własnością kościoła parafialnego w Inowrocławiu. AG

Popowice (1a), cz. Wilkowiecka, dawniej wś, częst., gm. Opatów: *Popowica*, karczma 1791 SHGKrMat 235; *Popowica* 1827 Tabella II 110; *Popowice* 1877 Zin II 73; *Popowice*, wś 1887 SG

VIII 799; *Popowice* 1921 Sk III 15; *Popowice*, wś 1933 SkBy 1352; *Popowice*, -wic 1982 WUN III 22. — Od ap. *pop*, z suf. -owica, później -owice (mniej prawdopodobne pochodzenie od n. os. *Pop*). Początkowo n. określała karczmę. IN

Popowice (2), wś, kiel., gm. Nagłowice-Oksa, 14 km na pln.-zach. od Jędrzejowa: de *Popouicz* 1326 Kkk I 182; *Popowice* (1342)1720 ZDM IV 73; *Popowicze* 1511–23 ŁLB I 577, 582; *Popowicze* 1540 ŻDz XV 563; *Popowice* 1789 Lusand I 60; *Popowice* 1887 SG VIII 799; *Popowice* 1921 Sk III 33; *Popowice*, -wic, *popowicki* 1966 UN 21, 40; gw. *p#opowice*, -vic, *poposki*. Lit.: Kop-Kiel 247; KSand 159; NaISand 141–2. IN

Popowice (2a), wś nieistniejąca, leżała w par. Lubotyń, koniń.: *Popowice*, os. 1827 Tabella II 110; *Popowice* 1882 Borucki 368; *Popowice* 1887 SG VIII 799. — Zapewne od n. lasu, por. ac silwam (sic) dictam *Popowijecz* 1474 CdP II 550, z wyrównaniem do n. m. z suf. -owice. Wieś należała do dóbr Lubotyń będących własnością biskupów kujawskich. AG

Popowice (3), nieistniejący przys. Sieprawia, dawniej wś, krak., gm. Siepraw, 7 km na pld.-wsch. od Świątnik Górnych: cum vna sorte *Popowicz* (1254) KMłp I 45; de *Popouicz Superiori* 1397 Krak nr 5874; de *Popouice* 1400 Hel nr 616; de *Popouicze Dolne* 1443 SHGKr(ZK 12, 72); in *Nyszne Popowycze* 1465 SHGKr(Terr-Crac 152, 115); utraque *Popowycze*, *Popowicze Maior*, villa, *Popowicze Minor*, villa, *Popowicze* 1470–80 DB I 44, II 184, III 442 (tu?); *Popowycze* 1490 ŻDz XV 449; *Popowicze* 1529 LR 213; *Popowicze* 1581 ŻDz XIV 45; *Popowice* ... z tej wsi 1629 RPobKr 56; *Popowice* 1680 Rej 68; *Popowice* 1887 SG VIII 799. — W XV w. n. z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior* ‘większy’, *minor* ‘mniejszy’, *superior* ‘wyższy’, pol. *dolny*, *niżny*. Lit.: LKrak 118–9; BańMorf 44. IN

Popowice (3a), wś, nowosąd., gm. Stary Sącz, 4 km na pld.-wsch. od Starego Sącza: de *Popouicz* 1374, de *Popouicz* 1397 Krak nr 12, CCXX(53); *Popowice* (1432)1608 ZDM II 150; *Popowicze* 1564 Lukrak II 89; *Popowice* 1581 ŻDz XIV 129; *Popowice* 1629 RPobKr 199; *Popowice* 1886 Bigo 153; *Popowice* 1887 SG VIII 800; *Popowice* 1921 Sk XII 26; *Popowice*, -wic, *popowicki* 1964

Popowice

UN 9, 148. — Wieś należała do zakonu klarysek w Starym Sączu. Lit.: PSąd I 97. *IV*

Popowice (4), wś, rad., gm. Mogielnica, 14 km na płn.-wsch. od Nowego Miasta nad Pilicą; *Popowijci* 1240 KMaz I 344 (tu?); *Popowice* 1350 KkM 341; *Popowicze* 1435 Zakr II nr 1266; *Popowicze* 1468 SHGRw; *Popowice* 1579 ŻDz XVI 173; *Popowice* 1792 MpPerRw; *Popowice* 1827 Tabella II 110; *Popowice* 1839 MpKwat IV 4; *Popowice* 1887 SG VIII 799; *Popowice, -wic, popowicki* 1971 UN 127, 29. — Dawniej *Popowicy*, od ap. *pop*, z suf. *-owicy* (pierwotnie zbiorowy antroponim), wtórnie z suf. *-owice*. Lit.: TaszyckiPatrMz 59. *UW*

Popowice (4a), wś, sier., gm. Państwów, 7 km na płd. od Wielunia: *Popowycze* 1236–49; *Popowycze* 1459 SHGWiel 136; *Popowice* 1511 ŻDz XIII 211; *Popowycze, Popowicze* 1511 23 LLB II 101, 127; *Popowicze* 1552 ŻDz XIII 301; *Popowice* 1783–84 RejKor 134; *Popowice* 1827 Tabella II 110; *Popowice* 1887 SG VIII 799; *Popowice* 1921 Sk II 126; *Popowice, -wic, popowicki* 1974 UN 52, 32. Lit.: SHGWiel 136. *EB*

Popowice (4b), wś, ślup., gm. Miastko, 16 km na płn.-wsch. od Miastka: *Puppendorf* 1784 Brüg II 812; *Puppendorf* 1789 MpGillyPom; *Puppendorf* — *Popowice, -wic, popowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Popowice, -wic* 1982 WUN III 22. — Dawna n. niem. od n. os. *Puppel/Poppe* Gott 390 lub od ap. *Puppe* 'lalka' + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Popowice*. *BCz*

Popowice (4c), przys., dawniej wś, tarnob., gm. Radomyśl, 2 km na płd. od Zawichostu: *Popowicy* (1276)XVI ZDM IV 14; uillarum ... *Popowice* (1284) KMłp I 126; *Popouice* 1416, *Popowicze* 1417 ZDM VI 492, 440; *Popowycze, villa* 1470–80 DB I 357; *Popowycze, Popowycze villa* 1529 LR 387, 394; *Popowicze* 1531 ŻDz XIV 375; *Popowice* 1626 RPobLu 93; *Popowice* 1676 ŻDz XV 49a; *Popowo* 1786 MpPerLu; *Popowice, wólka* 1887 SG VIII 799–800; *Popowice, przys.* 1933 SkBy 1352; *Popowice, -wic, cz. Chwałowic* 1966 UN 73, 10; *Popowice, -wic* 1982 WUN III 22. — Dawniej *Popowicy*, od ap. *pop*, z suf. *-owicy, -owice*; przejściowo z suf. *-owo*. Wieś należała do kapituły sandomierskiej. Lit.: SHGLu III 189; KosLu 70; BańMorf 95. *IV*

Popowice (5), wś zaginiona pod Choceniem, włączona zapewne do Świątnik, włoc.: parwum

Seurzscho, *Popouice* alio nomine dictam villam 1351, *Popowicze* 1404 CdP II 289, 359; Villae Parochiales, Smilowicze ... *Popowicze* 1584 Vlad XXII 58. — Wieś była własnością kapituły włocławskiej i leżała w pobliżu Siewierska. W rejestrach wymieniona jest w par. Chocień lub Śmiłowice. Ze względu na bliskie położenie tych dwu miejscowości historycy uznają, że chodzi o jedną i tę samą wieś, którą mylnie identyfikowano z zaginioną wsią *Popowiczki* (4), a także z nieistniejącą wsią *Popowice* (2a). Lit.: Koz V 184. *AG*

Popowice (6), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 10 km na płd.-wsch. od Sobótki: villa *Popowiz* 1288, *Popowicz* 1288 SUr V 289, 301; *Bobolowicz* (1295) SUr VI 176; *Popowiczi* ok. 1300 CdSil XIV 84; *Popelwitz* 1366, *Popilwitz* 1372 LandbSch II nr 13, 708; *Pfaffendorff* 1666/67 J I 723; *Popelwitz* 1743 SNGŚI X 136; *Poppelwitz* 1783 Z I 43; *Popelwitz* 1845 K 506; *Popowice, niem. Poppelwitz* 1887 SG VIII 801; *Poppelwitz, Popielowice* 1900 Myc 42, 77; *Dreihöfen* — *Popowice, -ic, popowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Dreihöfen (Poppelwitz)* — *Popowice* 1951 Rosp 251; *Popowice, -wic* 1982 WUN III 22. — Nazwa zmieniona jako *Poppelwitz*. U J. Jungnitta kalka nazewnicza *Pfaffendorff*, od *Pfaffe* 'ksiądz, klecha' + *Dorf* 'wieś'. Wieś należała do duchownych. Nazwę *Dreihöfen* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popowice*. Lit.: SNGŚI X 136. *JCh*

Popowice (7), cz. Środy Śląskiej, dawniej wś, wroc.: *Phaphindorph villa* 1295 SUr VI 175; *Phafindorph* 1305 Reg nr 2855; *Pfaffendorff* 1383, Grundt Wiese in *Pfaffendorfer Grenze* 1412 SNGŚI X 136; *Pfaffendorff* 1666/67 J I 316; *Pfaffendorff* 1743 SNGŚI X 136; *Pfaffendorff* 1795 Z XII 80; *Pfaffendorff* 1845 K 489; *Pfaffendorff* — *Popowice, -ic, popowicki* 1950 MPol nr A-52; *Popowice, -wic* 1982 WUN III 22. — Dawna n. niem. *Pfaffendorff*, zob. wyżej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popowice*. Lit.: SNGŚI X 136. *JCh*

Popowice (7a), cz. Wrocławia, dawniej wś: Gut *Popowici* 1260 Reg nr 1050; *Popowici* 1263 DomWr 32; Allod *Popowicz* 1331 Reg nr 5022; *Popilwicz* 1353 DomWr 32; *Popilwicz* u. *Popowicz* 1360 K 499; *Popilwitz* 1373, *Popellwitz* 1402 SNGŚI XV 142; *Popilwicz* 1425 Sob VIII 241; *Pöpelwitz* 1548, *Pöpelwitz* 1652, *Pöpelwitz* 1743 DomWr 32; *Pöpelwitz* 1845 K 499; *Po-*

powice, niem. *Poepelwitz* 1887 SG VIII 800–1; *Pöpelwitz* — *Popowice*, *-ic*, *popowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Popowice*, *-wic* 1982 WUN III 22. — Nazwa zmieniona jako *Popilwicz*, *Pöpelwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popowice*. Lit.: SNGŚI XV 142; DomWr 32. JCh

Popowice (8), przys., dawniej ws. ziel., gm. Nowogród Bobrzański, 6 km na płd. od Nowogrodu Bobrzańskiego: *Popowic* 1217 KŚI II 154; *Popowic* 1245 SŪr II 178; *Popovici* 1263 Reg nr 1165; guttir *Popewitz* 1410 CdSil IV 301; *Popowitz* 1687/88 J III 700; *Poppowiz* 1787 Z VII 108; *Popowitz* (*Poppowitz*) 1845 K 505; *Popowice*, niem. *Popowitz*, ws i dobra 1887 SG VIII 801; *Poppowitz*, *Popowiec* 1900 Myc 42; *Gutental* 1941 Wrzosek 28; *Gutental* — *Popowice*, *ic*, *popowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Popowice* — *Gutental* (*Popowitz*), ws 1951 Rosp 251; *Popowice*, *-wic* 1982 WUN III 22. — Nazwa zmieniona jako *Popowitz*. Nazwę *Gutental* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popowice*. Lit.: SNGŚI X 136. JCh

Popowice zob. **Popowiczki** (1, 2, 3, 4), **Popowo Borowe**

Popowice Dolne zob. **Popowice** (3)

Popowice Maior zob. **Popowice** (3)

Popowice Minor zob. **Popowice** (3)

Popowice Superior zob. **Popowice** (3)

Popowicy zob. **Popowo** (5a)

Popowicz zob. **Popowice** (1, 6)

Popowiczki (1), os., bydż., gm. Złotniki Kujawskie, 5 km na płn.-wsch. od Pakości: ac predia *Popowycze*, predia 1488 CdP II 572; *Popowycze*, predia 1489 Lupbrz 155; *Popowiczki*, pos. kościoła 1699 Koz V 185; *Popowiczki* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Popowiczki*, majątność 1887 SG VIII 801; *Popowiczki*, o. dw. 1933 SkBy 1352; *Popowiczki*, *-czek*, cz. wsi Tuczno 1972 UN 179, 14; *Popowiczki*, *-czek* 1982 WUN III 22. — Pierwotnie n. *Popowice*, wtórnie z suf. deminutywnym *-ki*. Osada była własnością kościoła parafialnego w Kościelcu. Lit.: Koz V 185. AG

Popowiczki (2), kol. notowana do 1967 r., dawniej ws. bydż., gr. Nowy Dwór, 8,5 km na płd.-wsch. od Radziejowa: *Popowycze* 1489 Lupbrz 141; *Popowicze* 1527 Vlad XI 43; *Popowicze* 1557–66 ŻDz XIII 32; *Popowice* 1674 Rpog 162;

Popowiczki 1783–84 RejKor 856; *Popowiczki* czyli *Poświętne* 1796 PerOpis IX; *Popowiczki* 1827 Tabela II 110; *Popowiczki*, ws i folw. 1887 SG VIII 801; *Popowiczki*, ws i folw. 1902 Przew II 99; *Popowiczki*, kol. 1933 SkBy 1352; *Popowiczki* 1967 SM 903. — Okresowo n. *Poświętne*, zob. *Poświętne* (1). Wieś była własnością klasztoru augustianów w Lubrańcu. AG

Popowiczki (3), cz. Pikutkowa, dawniej ws. włoc., gm. Brześć Kujawski: *Smolto* (!) 1250 Kuj 187; *Smolsko* Cristini 1489 Lupbrz 93; *Smolsko*, Praebenda *Popowicze* 1527 Vlad XVIII 90; *Smolsko* 1557–66 ŻDz XIII 3; *Smolsko* alias *Popowiczki* 1634 Rpodbrz 214; *Smolsko* alias *Popowiczki* 1674 Rpog 133; *Popowiczki* 1796 PerOpis IX; *Popowiczki* 1887 SG VIII 801; *Popowiczki*, ws i folw. 1902 Przew II 99; *Popowiczki*, folw., kol. 1933 SkBy 1352; *Popowiczki*, ws 1967 SM 903; *Popowiczki*, *-czek* 1972 UN 191, 54. — Dawniej n. *Smolsko*, od ap. *smoła*, z suf. *-sko*. Wieś była własnością kapituły wrocławskiej, dlatego nadano jej n. oboczną *Popowiczki*, która ostatecznie się ustaliła. Lit.: Koz V 185; Rospond, *-bsk-* 246. AG

Popowiczki (4), ws zaginiona, leżała pod Kłobią, włoc.: *Popowycze* 1489 Lupbrz 97; Villae parochiales: Kłobia ... *Popowiczki* 1594 Vlad XXIII 55; *Popowiczki* sive alias praedium praestimonie capitularis Wladislaviensis Świętniki 1639–47 SHGKu(Arch. Diec. Włoc. 47f. 77); *Popowiczki* 1783–84 RejKor 856. — Wieś, wymieniana w rejestrach par. Kłobia, była własnością kapituły wrocławskiej. Ze względu na bliskie położenie Kłobi obok Chocenia i Śmiłowic może być identyfikowana z zaginioną os. o tej n. pod Choceniem. Świadczy o tym zapis, w którym wymienia się też n. m. Świętniki. Do Świętnik włączone zostały Popowice pod Choceniem (zob. *Popowice* (5)); wieś mogła się podzielić i *Popowice*//*Popowiczki* pod Kłobią mogły być częścią pierwotnej wsi. Lit.: BańMorf 44. AG

Popowiec zob. **Popowice** (8)

Popowino, ws zaginiona, leżała prawdopodobnie w dawnym pow. bielskim, w par. Słupia, płoc.: *Popowyno* (1309)1510 AC III nr 308; *Popowyno* 1442, 1443, 1444 SHGPi(Kap. POM nr 105, 179, 202). — Od n. os. *Popowa* SSNO IV 323, z suf. *-ino*. Według zapisu z 1444 r. wieś *Popowina* zo-

Popowitz

stała połączona z wsią Siemienie. Lit.: SHGPI 243; ZMaz 305. UW

Popowitz zob. **Popowice** (8)

Popowken zob. **Popówka** (2), **Popówko** (1)

Popowlany, wś, biały, gm. Tykocin, 3 km na wsch. od Tykocina: *Popwlany* (1575) *ŻDz XVII/2*, 124; *Poplawiany* 1580, *Popowlany* 1591 *ŻDz XVII/1*, 121, 154; *Popowlany* 1607, *Popowlany Ecclesia* 1717, *Popowlany*, folw. 1751, *Popowlany* 1795 *HalBiał I* 139; *Popowlany* 1827 *Tabella II* 110; *Popowlany* 1887 *SG VIII* 803; *Popowlany* 1921 *Sk V* 113; *Popowlany*, -lan 1982 *WUN III* 22; gw. *popowlany*, -lan, *popowleński*. — Dawniej n. *Poplawiany*, od ap. *poplaw(y)*, zob. *Poplawce*, *Poplawy* (1), z suf. -'any. Nazwa uległa przekształceniom na: *Poplawlany* (z -l- epentetycznym), *Popowlany* (wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -pl- > -p-, podwyższenia artykulacji samogłoski a > o lub w wyniku skojarzenia z przym. *popowy* : *pop*). Człon drugi w n. zestawionej od łac. ap. *ecclesia* 'kościół'. Lit.: *HalBiał I* 139. EB

Popowo (1), wś, bydg., gm. Kruszewica, 8,5 km na pñ.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: *Popow* 1299 *KW II* 175; *Popowo* 1418 *Koch* nr 124; *Popowo* 1527 *Vlad XI* 43; *Popowo* 1557–66 *ŻDz XIII* 32; *Popowo* 1674 *Rpog* 162; *Popowo* 1796–1802 *MpSchröt XXV*; *Popowo* 1887 *SG VIII* 804; *Popowo*, -wa 1982 *WUN III* 22. — Od ap. *pop* 'kapłan' *Sstp VI* 385, z suf. -owo. Wieś była własnością arcybiskupa gnieźnieńskiego Jakuba Świnki. AG

Popowo (2), os., dawniej wś, elbl., gm. Stegna, 11 km na pñ. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Papaw* 1413 *ZGAE XXII* 498; *Poppau* 1796–1802 *MpSchröt X*, *Poppau* — *Popowo* 1879 *KęTn* 5; *Popowo*, niem. *Popau*, wś 1887 *SG VIII* 806; *Poppau*, poln. *Popowo* 1912 *Bär* 93; *Popowo* — *Popau* 1941 *Choj* 176; *Poppau* — *Popowo*, -a, *popowski* 1948 *MPol XXVI* nr 59; *Popowo*, -wa 1982 *WUN III* 22. — Nazwa zmieniona jako *Poppau*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Popowo*. WK

Popowo (3), wś, gorz., gm. Bledzew, 7,5 km na pñ. od Skwierzyny: *Popowe*, *Poppowo*, *Popow* 1312 *KW II* 296, 303; *Popowe* 1315 *KW VI* 99; *Popowo* 1493 *Koz III* 67; *Popowo* 1508 *SHGPn III* 783; *Popowo* 1563 *SHGPn(ASK 5)*, 240; *Popowo* 1580 *ŻDz XII* 42; *Popowo* 1789

PPozn(Tab 6, 283v); *Popowo*, niem. *Poppe* i *Poppen* 1887 *SG VIII* 805; *Popowo*, -wa 1982 *WUN III* 22. — Zapisy historyczne potwierdzają wahania paradygmatu *Popowe* : *Popowo* oraz wahania rodzaju gramatycznego *Popów* : *Popowo*. Nazwy niem. wprowadzone przez administrację pruską. Lit.: *SHGPn III* 783–4; *PPozn* 235. ZZ

Popowo (3a), wś, gorz., gm. Międzychód, 7 km na wsch. od Międzychodu: *Popowo* (1295) *XV DO II* 471; *Popowo* (1296) 1304 *KW II* 114; *Popowo* 1400 *RWlkp I* nr 475; *Popowko* 1400 *KZPozn* nr 482; *Popowo* 1476 *SHGPn(ASK 3, 9v)*; *Popowo* 1580 *ŻDz XII* 18; *Popowo* 1789 *PPozn(Tab 6, 132v)*; *Popowo* 1887 *SG VIII* 805; *Popowo*, -wa 1982 *WUN III* 22; gw. *popowo*, -va, *poposki*. — Efemerycznie n. z suf. -ko. Lit.: *SHGPn III* 776 7. ZZ

Popowo (4), wś, kosz., gm. Będzino, 11 km na zach. od Koszalina: molendinum dictum *Poppendikeshagen* 1311 *PU V* 24; *Poppendike* 1311, *villas ... Poppendikeshagen* 1315, *Poppendikeshagen* 1319 *PU V* 24, 220, 417; *Poppenhagen* 1618 *MpLub*; *Poppenhagen* 1789 *MpGillyPom*; *Poppenhagen* 1819 *PMT XIII* 59; *Poppenhagen* — *Popowo*, -wa, *popowski* 1948 *MPol XXV* nr 14; *Popowo*, -wa 1982 *WUN III* 22. — Pierwotnie n. młyna, od śrdniem. ap. *pape* 'ksiądz, klecha' (por. też *pop* 'kapłan' *Sstp VI* 385) + *dik* 'staw' (może określenie stawu należącego do miejscowego kościoła) oraz *hage(n)* 'gaj, ogrodzenie, żywoplot' *Lübben* 270, 78, 132. Od XVII w. n. w postaci *Poppenhagen*, z pominiętym członem *dik*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Popowo*. Lit.: *RzDuma I* 267; *Belchnerowska*, *PMT XIII* 59. BCz

Popowo (4a), dziś *Popowo Stare*, wś, leszcz., gm. Przemęt, 5,5 km na zach. od Śmigła: de *Popow* (1361) 1510 *KW III* 183; *Popowo* 1388 *Lek II* nr 2764; *Popowo* 1423 *RWlkp III* nr 993; *Popowo* 1530 *SHGPn(ASK 3, 135v)*; *Popowo Stare* 1563 *SHGPn(ASK 4, 208)*; *Popowo* 1580–81 *ŻDz XII* 89; *Popowo* 1775 *PPozn(Tab 7, 11v)*; *Popowo Niemieckie*, niem. *Deutsch-Poppen* 1887 *SG VIII* 804; *Popowo Stare*, niem. *Deutsch Poppen* 1921 *Sk X* 95, 97, 152; *Stare Popowo*, -rego -wa 1982 *WUN III* 318; po zmianie *Popowo Stare*, -owa -ego, *popowski* 2001 *DzU* nr 153, poz. 1772; gw. *popowo stare*, -va -ygo, *poposki*. — Przejściowo n. z suf. -ów. Człony odróżniające w n. zesta-

wionych od przym. *stary, niemiecki*, ostatecznie n. z członem *Stare*. Nazwa niem. wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: SHGPn III 778–81; PPozn 235. ZZ

Popowo (5), wś, łomż., gm. Grajewo, 4,5 km na pld.-zach. od Grajewa: *Pruske stany* 1474 SHGMz(MK 5, 59v); granicies *Pruskyesthany* 1479, 1490 SHGMz(MK 6, 254v); bonorum *Popowo* 1492 SHGMz(MK 6, 289); Georgius de *Pruskiestany* 1506, 1510 SHGMz(AG 659); *Popowo* 1577 ŻDz XVI 365; *Popowo* 1827 Tabella II 110; *Popowo* al. *P. Pruskie Stany*, wś szlach. i włość. 1887 SG VIII 804; *Popowo-Pruskie Stany* 1921 Sk V 91; *Popowo-Pruskie Stany* 1933 SkBy 1352; *Popowo* 1921 Sk V 91; *Popowo*, -wa, *popowski* 1973 UN 155, 14. — Dawniej *Pruskie Stany* (pierwotnie zapewne n. ter.), od przym. *pruski* i od ap. *stan* 'powinność utrzymania panującego i jego dworu, zamieniona z czasem na daninę; szalas myśliwski; okręg, obwód' Sstp VIII 410–2. Od XV w. oboczna n. *Popowo*, która się utrwałała. Lit.: BrodzWizn 220. UB

Popowo (5a), dziś *Popowo Kościelne* i *Popowo-Parcele*, dwie wsi, ostroł., gm. Somianka, 8 km na pñ.-wsch. od Serocka: *Popovijci* 1240 KMaz I 301; *Popowo* 1380, 1539 Matr IV/1, nr 6350; *Popowo* 1434 SHGMz(MK 3, 132); *Popowo* 1469 Tym 294, przyp. 325; *Popowo* 1496 SHGMz(MK 18, 91v); *Popowo* 1512 SHGMz(Ep. 7, 14v); *Popowo* 1578 ŻDz XVI 411; *Popowo kościelne* 1827 Tabella II 110; *Popowo Kościelne*, *Popowo Piaski* 1839 MpKwat IV 3; *Popowo Kościelne*, *Popowo Piaski* 1887 SG VIII 803; *Popowo Kościelne*, *Popowo-Piaski* 1921 Sk I 140; *Popowo Kościelne*, *Popowo Fohwark* 1952 UW 33; *Popowo Kościelne*, -wa -nego, *Popowo-Parcele*, -wa-li, *popowski* 1971 UN 149, 17. — Początkowo n. *Popowicy*, od ap. *pop*, z suf. -owicy (pierwotnie antroponim zbiorowy), wtórnje -owo. Zmiana na *Popowo* w efekcie wyrównania do n. m. z suf. -owo. W XIX w. odnotowano *Popowo Kościelne* i *Popowo-Piaski*; członny drugie w n. zestawionych od przym. *kościelny* w związku z powstaniem parafii, od ap. *piaski* oraz od ap. *fohwark*, później *parcele*. UB

Popowo (6), wś, pil., gm. Wronki, 3,5 km na zach. od Wroniek: *Popowo* 1429 Koz III 67; w *Popowie* 1462 SHGPn(PG 6, 120v); *Popowo* 1464 SHGPn (PG 7, 193v); *Popowo* 1508, *Popowo Minor* 1553

SHGPn III 775; *Popowo* 1564–65 Luwlkp I 202; *Popowo* 1580 ŻDz XII 5; *Popowo* 1789 PPozn(Tab 6, 112v); *Popowo* 1887 SG VIII 805; *Popowo*, -wa 1982 WUN III 23. — Okresowo n. z członem odróżniającym od łac. przym. *minor* 'mniejszy'. Lit.: SHGPn III 775–6; PPozn 235–6. ZZ

Popowo (6a), os. zaginiona, leżała koło wsi Gułtowy, pozna., gm. Kostrzyn: Sziedlecz, Brzezie et medium *Popowo* (1360)XVIII KW III 149; de *Popowo* 1406 KZPozn nr 2804; alludium *Popowo* et Byelawy 1416, *Popowo* 1448 Koz III 68. ZZ

Popowo (6b), os. zaginiona, leżała koło wsi Biechowo, pozna., gm. Miłosław: Ioh. Pleban de Bye chowo alias de *Popowo* 1424 Koz III 68; Bye chowo ... *Popowo* ... Lowisko (1425) KW VIII 376. Lit.: Koz II 429, III 68, VIII 63. ZZ

Popowo (7), wś, pozna., gm. Oborniki, 5 km na wsch. od Szamotuł: *Popovo* (1308)XV KW II 260; *Popovo* 1387, *Popovo* 1419 RWlkp I nr 20, 1030; *Popovo maior* (1423)1488–92 NKs 52; *Popowo* (1424) KW VIII 289; *Popovo Maior* 1493 SHGPn III 777; in *Maiori* et *Minori Popowo* 1510 NKs 52; *Popovo Maius* 1563 SHGPn III 777; *Popowo Maius* 1577 SHGPn(ASK 5, 709v); *Popowo* 1789 PPozn(Tab 6, 237v); *Popowo* 1887 SG VIII 805; *Popowo*, -wa 1982 WUN III 23; gw. *popovo*, -va, *poposki*. — W XV–XVI w. n. z łacińskimi członami *Maior*, *Maius* dla odróżnienia od n. m. *Popowo Minor*, dziś *Popówko* (3). Lit.: SHGPn III 777–8; Koz III 67; PPozn 235. ZZ

Popowo (7a), kol., przejściowo wś, skiern., gm. Rogów, 10 km na pld.-wsch. od Brzezin: *Popowo*, kol. 1921 Sk II 11; *Popowo*, kol. 1967 SM 903; *Popowo*, -wa, *popowski*, wś 1974 UN 40, 32; *Popowo*, -wa 1982 WUN III 23. — Nazwa zlikwidowana; kolonię włączono do wsi Romanówek 2007 DzU nr 245, poz. 1811. UW

Popowo (8), wś, słup., gm. Cewice, 9 km na pld.-wsch. od Lęborka: *Popow* 1589 Font XXXI 356; *Poppow* 1628 TrautmElb II 100; *Poppow* 1789 MpGillyPom; *Poppow* — *Popowo*, -wa, *popowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Popowo*, -wa 1982 WUN III 23. — Początkowo n. *Popów*, zniemczona jako *Poppow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Popowo*. Lit.: LorSNH 88; TrautmElb II 100. BCz

Popowo (9), wś, suwał., gm. Bargłów Kościelny, 6,5 km na pñ.-wsch. od Rajgródu:

Popowo

Międzylesie 1525 SHGPd(Kapiciana); *Popowo* (1575) ŻDz XVII/2, 124; *Popowo* 1580, *Popowo* 1591 ŻDz XVII/1, 115, 156; *Międzylesie* alias *Popowo* 1700 SHGPd(Wizrajgr); *Popowo* 1744 SDV 145; *Popowo* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 51–54); *Popowo* 1827 Tabella II 110; *Popowo* 1887 SG VIII 804; *Popowo*, -wa 1982 WUN III 23. — Dawna n. *Międzylesie* od ap. **międzylesie*, zob. *Międzylesie* (2), zastąpiona przez *Popowo*. EB

Popowo (10), wś, suwał., gm. Prostki, 16 km na płd. od Elku: Dorffes *Wittenske* genannt 1484, *Witentzken* 1508, *Wittentzke* 1509, *Rosentzky* 1510–11, *Rosentzky*, *Pfaffendorff* 1519, *Popowen* 1529, *Popowa* 1540 BiałKol 88, przyp. 101, 94, 95, 103; *Popowen* 1553 KętL 456; *Popowen* 1785 Goldb III 161; *Popowce* 1795 MpPerPd; *Pfaffendorff* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Pfaffendorff* al. *Popowen* — *Popowo* 1879 KętN 162; *Popowo*, niem. *Pfaffendorff* al. *Popowen* 1887 SG VIII 806; *Popowo* — *Wittingen* 1938, *Popowen* 1941 Choj 122; *Wittingen* — *Popowo*, -a, *popowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Popowo*, -wa 1982 WUN III 23. — Dawna n. *Wityńskie*, być może od nazw. *Wityński*, w l. mn. (por. n. m. *Witynie*, *Wityny*), zastąpiona okresowo n. **Różeńskie*, od n. rz. *Różanica*, por. dawniej *Rawczisken* (1405–07)1412 Onom LII 363, *Rosentzke* 1509 BiałKol 94, ta w związku z n. lasu **Różyńsko* lub **Ruszeńsko*, por.: Dibsko nucupatos super rivulo Diba circa silvam *Ruszeysko* 1431 MkM II nr 314, in *Roszinzcko* 1484 BiałKol 88, dalej Mznter 153, Babik 545–6. W XVI w. wś przybrała n. niem. *Pfaffendorff* (: *Pfaffe* ‘ksiądz, klecha’ + *Dorf* ‘wieś’), ponieważ mieszkańcy płacili czynsz plebanowi elckiemu; wtórnice n. *Popowen*, pol. *Popowo* (: *pop*), z suf. -*owo*, (efemerycznie -*owce*); w takiej postaci ustalona po 1945 r. W 1938 r. urzędowo nadano wsi niem. n. *Wittingen*. Lit.: BiałPrzem 23, 185–6, 189–90, 201, 253; BiałKol 79, przyp. 25, 108. RP

Popowo (11), wś, włoc., gm. Lipno, 10 km na płd.-zach. od Lipna: *Popovo* 1250 Kuj 187; *Popouo* 1321 CdP II 232; *Popowo* 1784 MpPerPł; *Popowo* 1789 Borucki 53; *Popowo* 1825 Gawarecki 153; *Popowo* 1827 Tabella II 110; *Popowo* 1839 MpKwat II 2; *Popowo* 1887 SG VIII 803–4; *Popowo*, -wa, *popowski* 1972 UN 180, 32. KZ

Popowo (12), wś, włoc., gm. Tuchowo, 6 km na płn.-wsch. od Dobrzyńna nad Wisłą: *Popowo* 1887 SG VIII 803; *Popowo* 1921 Sk I 59; *Popowo*, -wa, *popowski* 1972 UN 180, 10. KZ

Popowo (13), wś, ziel., gm. Bytom Odrzański, 4 km na płd. od Bytomia Odrzańskiego: Ires ville, quorum una circuitione signata est 1175 Reg nr 46; *Pfaffendorff* 1471 CdSil XXIV 114; *Pfaffendorff* 1670, *Pfaffendorff* 1687/88 J III 52, 389; *Pfaffendorff* 1781 Z X 162; *Pfaffendorff* 1845 K 488; *Pfaffendorff* 1887 SG VIII 40; *Pfaffendorff*, *Dreidorf-Pfaffendorff* 1941 SOV 62, 290; *Popowo*, -wa 1982 WUN III 23. — Dawna n. niem. *Pfaffendorff*, od *Pfaffe* ‘ksiądz, klecha’ + *Dorf* ‘wieś’. Nazwę *Dreidorf-Pfaffendorff* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popowo*. Lit.: SNGŚI X 137. JCh

Popowo (14), os. zaginiona, leżała koło wsi Kopanica, ziel., gm. Siedlec: gran. Kopanica, Jaromierz, *Popowo*, Uscie 1540 Koz III 68. ZZ

Popowo zob. **Brłokowo**, **Papowo Toruńskie**, **Popielów** (3), **Popowice** (4c), **Popowo Borowe**, **Popowo-Ignacewo**, **Popowo-Kolonia**, **Popowo Kościelne**, **Popowo Sałęckie**, **Popowo Tomkowe**, **Popowo Wonieskie**, **Popów** (1, 3, 4, 5), **Popów Głowiński**, **Popówek** (1), **Popówko** (3)

Popowo Borowe, dziś *Popowo Borowe* i *Popowo-Północ*, dwie wsi, ciech., gm. Nasielsk, 7,5 km na płd.-wsch. od Nasielska: *Popowo* 1424 Zakr I nr 288; *Popouicze* 1435 Zakr II nr 1266; *Popowo* 1476 SHGMz(Ep. 13, 12v); *Popowo* 1485 SHGMz(Ep. 11, 124v); *Popowo* 1520 SHGMz(Ep. 204, 43); *Popowo* 1576 ŻDz XVI 314; *Popowo Borowe* 1783 MpPerMz; *Popowo borowe* 1827 Tabella II 110; *Popowo Borowe* 1887 SG VIII 803; *Popowo Borowe* 1921 Sk I 137; *Popowo* 1933 SkBy 1352; *Popowo Borowe* 1952 UW 32; *Popowo Borowe*, -wa -wego, *Popowo Borowe-Północ*, -wa -wego -*Północ* 1982 WUN III 23; *Popowo Borowe-Północ*, po zmianie *Popowo-Północ*, -wa-cy, *popowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Początkowo n. *Popowo*; wtórnice z członem odróżniającym od przym. *borowy*. Efemerycznie *Popowice*. Lit.: ZMaz 305. UB

Popowo Folwark zob. **Popowo** (5a)

Popowo-Ignacewo, wś, pozna., gm. Mieleszyn, 8,5 km na płn.-wsch. od Klecka: Gynacius, Gynacz de *Popowo* 1399 Koz I 232; contra Gig-

nacium de *Popowo* 1415 SHGKI(GZ 2, 47v); Adam de *Popowo* Gynaczewycz 1471 Koz I 232; *Hinaczewo Popowo* 1480 SHGKI(PG 9, 198); Gynacz de *Popowo*, Stephanus de *Gynaczewo Popowe* ... in hereditate Gynaczewycz *Popowo*, de *Gynaczewo Popowo* 1497 Bob nr 160, 161; *Popowo Maior*, *Popowo Minor*, *Popowko* 1511–23 ŁLB I 84; *Popowo Inaczewo* 1564 SHGKI(ASK 12, 534); *Inaczewo* 1580 ŻDz XII 142; Wies *Popowo Ignaczewo* 1789 MKI(Tab 36, 93); *Popowo-ignacewo* 1846 KsP 468; *Popowo* al. *P. Ignacewo*, al. *Popówko*, wś 1887 SG VIII 804; *Popowo-Ignacewo* 1933 SkBy 1352; *Popowo-Ignacewo*, -wa-wa, *popowski* 1967 UN 77, 16. — Dawniej n. *Popowo*, później n. zestawiona z członami: *Jinacewo*, *Inacewo*, *Ignacewo*, od n. os. *Inac*, *Jinac* (: *Ignacy*), por. pierwsze zapisy, z suf. -ewo. W zapisach występują formy z prejotacją (g dla j), protezą H-, hiperpoprawnym cz i uproszczeniem grupy spółgłoskowej -gn- > -n-. W XVI w. występują efemeryczne postaci z łac. członami *Maior*, *Minor* oraz forma *Popówko* < *Popowo Minor*. ZZ

Popowo-Kolonia, cz. wsi Popowo Kościelne, dawniej wś, pozn., gm. Mieścisko: Col. *Popowo* 1832–36 MpRey nr 78; *Popowo Colonie* 1867 SHGKI(LRP 150); *Popowo*, niem. *Popowo-Colonie*, os. 1887 SG VIII 806; *Popowo Kolonja*, niem. *Popowo Kolonie*, wś 1921 Sk X 108, 152; *Popowo Kolonja*, wś 1933 SkBy 1352; *Popowo-Kolonia*, -wa-nii 1982 WUN III 23. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. *Popowo*, dziś *Popowo Kościelne*, człon drugi od ap. *kolonia*, tu w znaczeniu osadniczym. Nazwa niem. wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Popowo Kościelne, wś, pozn., gm. Mieścisko, 8,5 km na pñ.-wsch. od Skoków: *Popowo* (1337)XV KW III 766; de *Popowo* 1388 Lek I nr 396; de *Popowo* 1391 RWlkp I nr 264; *Popowo* 1413 KW VII 503; *Popowo* (1443) KW X 292; in *Popowo* 1450 AC II nr 476; *Popowo* 1511–23 ŁLB I 76; *Popowo* 1580 ŻDz XII 153; *Popowo Koscielne* 1674 MKI(ASK 74, 140); wieś *Popowo* 1789 MKI(Tab 34, 249); *Popowo Kościelne*, niem. *Kirchen Popowo* 1887 SG VIII 805; *Popowo Kościelne*, -wa -nego 1982 WUN III 23; gw. *popowo koścelne*, -ova -nygo, *poposki*. — Dawniej *Popowo*; wtórnie n. zestawiona z członem

odróżniającym od przym. *kościelny* 'należący do duchowieństwa'. Nazwa *Kirchen Popowo* wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Popowo Kościelne zob. **Popowo** (5a)

Popowo-Kuligowo zob. **Kuligów**

Popowo Maior zob. **Popowo** (7), **Popowo-Ignacewo**, **Popowo Podlesne**, **Popówek Włościański**

Popowo Małe zob. **Popówko** (3)

Popowo Minor zob. **Popowo** (6), **Popowo-Ignacewo**, **Popowo Tomkowe**, **Popówek Włościański**

Popowo Mniejsze zob. **Popowo Tomkowe**

Popowo Niemieckie zob. **Popowo** (4a)

Popowo-Parcele zob. **Popowo** (5a)

Popowo-Piaski zob. **Popowo** (5a)

Popowo Podlesne, cz. wsi Popowo-Ignacewo, dawniej wś, pozn., gm. Mieleszyn: *Popowo Podlesne* 1477 SHGKI(PG 9, 88); *Popowo maior*, *Popowo Podlyeszne* 1511–23 ŁLB I 84, 14; *Popowo podlesne* 1580 ŻDz XII 143; *Popowo Podlesne* 1618–20 PKal 184; wies *Popowo Podlesne* 1789 MKI(Tab 36, 93); *Popowo Podlesne* al. *Większe*, domin. 1887 SG VIII 804; *Popowo Podlesne*, ob. dw. 1933 SkBy 1352; *Popowo Podlesne*, -wa -nego 1967 UN 77, 16; gw. *popowo podlesne*, -ova -ygo. — Nazwa zestawiona; człon *Popowo* ponowiony zapewne z n. *Popowo-Ignacewo*, człon odróżniający od przym. *podlesny*, obocznie od przym. łac. *maior*, pol. *większy*. Lit.: Koz I 232. ZZ

Popowo Polskie zob. **Popowo Wonieskie**

Popowo-Północ zob. **Popowo Borowe**

Popowo-Pruskie Stany zob. **Popowo** (5)

Popowo Sałęckie, wś, olszt., gm. Mrągowo, 5,5 km na pñ.-wsch. od Mrągowo: *Pfaffendorf* 1630 KęŁ 418; *Pfaffendorf* od. *Popowen* 1785 Goldb III 153, 161; *Pfaffendorf* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Pfaffendorf*, *Popowo*, -a ok. 1859 SzcześTeka 36; *Pfaffendorf* — *Popowo* 1879 KęŁN 179; *Popowo* 1887 SG VIII 806; *Popowo* — *Pfaffendorf* 1941 Choj 122; *Pfaffendorf* — *Popowo Sałęckie*, -wa, *popowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Popowo Sałęckie*, -wa -kiego 1982 WUN III 23. — Dawniej n. niem. *Pfaffendorf*, od niem. *Pfaffe* 'ksiądz, klecha' + *Dorf* 'wieś', przetłumaczona na j. pol. jako *Popowo*. Wieś założył pop Jakub Gliński z Białej Piskiej, któremu książę Albrecht zapisał w 1566 r.

Popowo Stare

włóki, które miał obsadzić czynszownikami. Po 1945 r. dodano do n. człon odróżniający *Saleckie*, od n. jez. *Salet* (*Sallen* 1576 MpHenn) Ley II 174. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 180; CzNiem 184. RP

Popowo Stare zob. **Popowo** (4a)

Popowo Tomkowe, wś, pozn., gm. Mielezszyn, 9,5 km na płn.-wsch. od Kłęcka: *Thomasius ... de Popowo* (1368) KW XI 28; *Thomasyo de Popovo* 1387 Lek I nr 146; *Thomas de Popowo* 1398 Lek II nr 1076; de *Malepopowo* 1427 RWlkp II nr 1019; na połowie wsi *Tomkowo Popowo* 1478 SHGKl(PG 9, 95); *Popowo minor* 1511–23 LLB I 84; *Popovo Tomkove* 1580 ŻDz XII 142; *Popowo Tomkowo* 1618–20 PKal 183; *Popowo Tomkowe* 1674 MKl(ASK 74, 214); *Popowo tomkowe* 1846 KsP 468; *Popowo Tomkowo* al. *Mniejsze* 1887 SG VIII 804; *Popowo Tomkowe*, niem. *Johannisruh* 1921 Sk X 14, 152; *Popowo Tomkowe*, -wa -wego, *popowski* 1967 UN 77, 16; gw. *popovo tomkove*, -ova -ygo, *poposki*. — Dawniej n. *Popowo*, wtórnie n. zestawiona z członem odróżniającym od n. os. *Tomek* (: *Tomasz*, por. pierwsze zapisy), z suf. -owe, -owo. Okresowo też z członami od przym. *mały*, *mniejszy*, lac. *minor*, dla odróżnienia od *Popowa Podleśnego* i *Popowa-Ignacewa*. Nazwa *Johannisruh* wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: Koz I 232. ZZ

Popowo Większe zob. **Popowo Podleśne**

Popowo Wonieskie, wś, leszcz., gm. Osieczna, 10 km na zach. od Krzywina: *Popowo* (1299) XVI KWlp 115; de *Popowo* 1328 Lek II nr 2084; *Popowo* 1401 SHGPn(Kość Z 1, 146); de *Popowo* 1411 KW VII 471 (tu?); *Popowo* 1449 SHGPn(PG 3, 51v); *Popovo* 1530 SHGPn(ASK 3, 134v); *Popowo* 1580–81 ŻDz XII 87; *Popowo* 1622–24, *Popowo* 1775 PPozn(Tab 1, 88 i 7, 11v); *Popowo Polskie*, niem. *Polnisch Poppen* 1887 SG VIII 804–5; *Popowo Wonieskie*, niem. *Polnisch Poppen* 1921 Sk X 95, 152; *Popowo Wonieskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 23; gw. *popovo wonejske*, -va -ygu, *poposki*. — Dawniej *Popowo*; wtórnie n. zestawiona z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Wonieść*. Okresowo *Popowo Polskie*, niem. *Polnisch Poppen*, z członem odróżniającym od przym. *polski*, niem. *polnisch*. Lit.: SHGPn III 781–3; PPozn 235. ZZ

Popów (1), wś, częst., gm. Popów, 13 km na pld.-zach. od Pajęczna: *Popova* 1395, *Popowo* 1448 SHGWiel 136; *Popow* 1511 ŻDz XIII 212; *Popow* 1511/12 VisitGn 371; *Popowo* 1511–23 LLB II 119; *Popow* 1552 ŻDz XIII 296; *Popow* 1787 MpPerKr; *Popów* 1827 Tabella II 109; *Popów*, folw. i kol. 1887 SG VIII 795; *Popów* 1921 Sk III 16; *Popów*, -powa 1982 WUN III 23. — Od ap. *pop* lub od n. os. *Pop*, początkowo z suf. -owa. Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. Utrwaliła się forma z suf. -ów. Lit.: SHGWiel 136–7. EB

Popów (2), cz. Kostrzyca, dawniej wś, jel., gm. Mysłakowice: *Pfaffengrund* 1736 MpWiel-Jav; *Pfaffengrund* 1786 Z VI 387; *Pfaffengrund*, folw. 1830 Kn 567; *Pfaffengrund* 1845 K 489, 522; *Pfaffengrund* 1941 SOV 290; *Pfaffengrund* — *Popów*, -owa, *popowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Popów* — *Pfaffengrund*, os. 1951 Rosp 251; *Popów*, -powa 1982 WUN III 23. — Dawna n. niem. *Pfaffengrund* od *Pfaffe* 'ksiądz, klecha' + *Grund* 'ziemia, pole, grunt'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Popów*. Lit.: SNGŚl X 137; SGTS IV 379–80. JCh

Popów (3), wś, kal., gm. Szczytniki, 15 km na pld.-wsch. od Kalisza: *Popowo* 1428 NDz I 47–8; *Popowo* (1443)1447 KW V 671; *Popowo* 1511/12 VisitGn 404; *Popowo* 1579 ŻDz XII 120; *Popowo* 1674 MKl(ASK 74, 140); *Popow* 1783–84 RejKor 168; *Popów* 1827 Tabella II 109; *Popów* 1887 SG VIII 795; *Popów*, -powa, *popowski* 1971 UN 80, 40. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. ZZ

Popów (4), dziś *Popów* i *Popów-Kolonia*, dwie wsi, sier., gm. Pęczniew, 16,5 i 16 km na pld.-zach. od Uniejowa: *Popovo* 1339, *Popovo* 1357 KW II 521, III 70; *Popouo* 1392 Hb 66, nr 75; *Popowo* 1398 SHGŁęcz II 48; *Popow* nobil. 1511, *Popow* cum *Wola* 1518 ŻDz XIII 188; *Popowo*, *Popow* 1511–23 LLB I 395; *Popow*, *Wolia* 1552 ŻDz XIII 231; *Popow* 1783–84 RejKor 193; *Popów* 1827 Tabella II 109; *Popów* 1887 SG VIII 795; *Popów*, wś i kol. 1921 Sk II 117; *Popów*, wś i kol. 1933 SkBy 1353; *Popów*, -powa, *popowski* 1973 UN 47, 17; *Popów*, -powa, *Popów-Kolonia*, -powa-nii 1982 WUN III 23. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. W XVI w. istniała też *Wola* (: *wola*), identyfikowana z *Popo-*

wem, por. AtŁęcz 125. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: SHGŁęcz II 48–9. EB

Popów (5), wś, skiern., gm. Łowicz, 2 km na zach. od Łowicza: *Popowo* (1359)XV KW III 132; *Popowo* 1415 SHGRw(Cap. [1] 35v); *Popow* (1433)XVI VisitGn 14; *Popow* (1433), *Popowo* (1467)1511–23 ŁLB II 237, 509; *Popowo* 1579 ŻDz XVI 206; *Popow* 1792 MpPerRw; *Popów* 1827 Tabella II 109; *Popów*, dawniej *Popowo* 1887 SG VIII 794; *Popów* 1952 UW 94; *Popów*, *-powa*, *popowski* 1973 UN 44, 25. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. Lit.: SHGŁow II/2, 57–8. UW

Popów (6), wś, tarnob., gm. Annapol, 15 km na płn.-wsch. od Ożarowa: *Popow* (1401)1504 ZDM VI 192; *Popow* (1419)1504 ZDM I 426; *Popow* (1425)1503 ZDM II 44; *Popow* 1470–80 DB I 193, III 55; *Popow* 1504 Matr III nr 1927; *Popow* 1529 LR 462; *Popow* 1531 ŻDz XIV 356; *Popow* 1626 RPobLu 104; *Popow* 1676 ŻDz XV 43a; *Popów* 1827 Tabella II 109; *Popów* 1887 SG VIII 795; *Popów*, *-powa*, *popowski* 1970 UN 112, 9. — Wieś stanowiła uposażenie archidiaconów zawichojskich. Lit.: SHGLu III 189; KosLu 70; Nieckula, *-ov-* 161. IN

Popów zob. **Ostrowo** (5), **Popielów** (3), **Popów Głowieński**

Popów Głowieński, wś, łódz., gm. Głowno, 7,5 km na płn.-zach. od Głowna: *Popouo* 1389, *Popowo* 1391 Łęcz I nr 1494, II nr 3780; *Popouo* 1393, *Popowo* 1399 Łęcz I nr 3079, II nr 2155; *Popow maior*, *Popowo maior* 1511–23 ŁLB II 425; *Popowo*, *Popowo antiqua* 1576 ŻDz XIII 102–3; *Popow* 1783–84 RejKor 218; *Popów* 1839 MpKwat III 4; *Popów* 1877 Zin II 73; *Popów*, zw. też *P. Wielki*, *Popowo maior* 1887 SG VIII 795; *Popów* 1921 Sk II 14; *Popów* 1952 UW 94; *Popów Głowieński*, *-powa -kiego*, *popowski* 1973 UN 44, 16. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. Człony odróżniające w n. zestawionych od łac. przym. *antiquus* 'stary', *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy' i pol. *wielki*; współcześnie od n. mta *Głowno*. Lit.: SHGŁęcz II 48. EB

Popów-Kolonia zob. **Popów** (4)

Popów Minor zob. **Popówek Włościański**

Popów Wielki zob. **Popów Głowieński**

Popówek (1), wś, kal., gm. Gołuchów, 9 km na płn.-zach. od Kalisza: villa dictam *Popovo* ... iuxta Goluchowo (1309)XV KW II 274; *Popovo* 1375 KW III 70; *Popowo* 1511–23 ŁLB II 40; *Popowo* 1579 ŻDz XII 115; *Popowo* 1620 MKI(Tab 11, 43); *Popowko* 1674 MKI(ASK 74, 140); *Popówek* 1775 MKI(Tab 19, 8); *Popówek* 1887 SG VIII 798–9; *Popówek*, *-wka* 1982 WUN III 23. — Dawniej n. *Popowo*. W XVII w. n. z suf. *-ko*, następnie *-ek*, zapewne dla odróżnienia od n. m. *Popów* (3). ZZ

Popówek (2), os., dawniej wś, warsz., gm. Brwinów, 4 km na wsch. od Podkowy Leśnej: *Sulniewo* 1406 AKPr VI 8, nr 11; *Sulniewo* 1428 SHGMz(W 2,12); *Kanie* 1431 SHGMz(W 2, 78); *Kanie* 1528 SHGMz(RP 27, 728); *Popówka* 1539 SHGMz(ASK 27, 913); *Popowka* 1580 ŻDz XVI 279; *Popowka* 1792 MpPerRw; *Popówek* 1827 Tabella II 109; *Popówek*, folw. 1887 SG VIII 798; *Popówka*, folw. 1921 Sk I 11; *Popówka*, folw. 1933 SkBy 1351; *Popówek*, os. 1967 SM 904; *Popówek*, *-wka* 1982 WUN III 23. — Dawniej n. *Sulniewo*, od n. os. **Suleń*, z suf. *-ewo* (por. n. os. *Sulen*, *Sulimir* SSNO V 247, 249). Obocznie też *Kanie*, zob. *Kanie* (2). Od XVI w. *Popówka*, od n. os. *Pop* SSNO IV 321 lub od ap. *pop*, z suf. *-ówka*, później *-ówek*. Lit.: Nieckula, RKJW VII 263. UB

Popówek Włościański, wś, łódz., gm. Głowno, 6 km na płn.-zach. od Głowna: *Popow minor*, *Popowo minor* 1511–23 ŁLB II 424, 425; *Popówek* 1783–84 RejKor 218; *Popówek* 1792 MpPerRw (tu?); *Popówek* 1827 Tabella II 109; *Popówek* 1839 MpKwat III 4; *Popówek* 1877 Zin II 73; *Popówek* 1887 SG VIII 798; *Popówek Włościański*, kol. 1921 Sk I 71; *Popówek Włościański*, kol. 1933 SkBy 1353; *Popówek Włościański*, wś 1952 UW 94; *Popówek Włościański*, *-wka -kiego*, *popówecki* 1973 UN 44, 16. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. pobliskiej wsi *Popów* (4), także z suf. *-owo*, człon drugi od łac. *minor* 'mniejszy', potem z suf. *-ek*. Od XX w. człon dyferencyjny od przym. *włościański* 'należący do włościan (chłopów)'. PD

Popówka (1), cz. wsi Krupie, okresowo wś, chełm., gm. Krasnystaw: *Krupie-Popówka* 1961 Mp-25(Krasnystaw); *Popówka*, kol. 1967 SM 904; *Popówka*, *-ki*, *popówecki*, wś 1970 UN 111, 23; *Popówka*, *-ki* 1982 WUN III 23; gw. *popufka*, *-ki*, *poposki*. — Początkowo n. zestawiona; człon

Popówka

pierwszy przeniesiony z n. wsi *Krupe*, człon drugi od ap. *pop*, z suf. *-ówka*. BCz

Popówka (2), wś nieistniejąca, gdań., gm. Pręgowo: villa *Popowka* 1597 Font I–III 412; *Popowko* 1749 Font XVI–XIX 127; *Popowken* 1796–1802 MpSchröt IX; *Popowken*, wś ok. 1845 MpRey nr 17; *Popowken* — *Popówko* 1879 KętN 15; Pręgowo ... razem z plebanką *Popówką* 1888 SG IX 29–30; *Popówka* — *Popowken* 1941 Choj 176; *Popowken* — *Popówka*, *-ki*, *popówecki* 1953 MPol nr A-34. — Od ap. *pop*, z suf. *-ówka*, okresowo też *-ówko*; n. zmieniona jako *Popowken*. Wieś wraz z Pręgowem była własnością katolickiej kaplicy królewskiej w Gdańsku. Lit.: Bugalska, PMT VI 81. WK

Popówka zob. **Popówek** (2)

Popówko (1), cz. Prabut notowana do 1967 r., okresowo wś, elbl.: *Popowke* od. *Scheibichte Hufe*, Hufen 1789 Goldb II 187; *Popowken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Popowken* — *Popówko* 1879 KętN 101; *Popówko*, niem. *Popowken*, folw. 1887 SG VIII 803; *Pfaffendorf* 1938, *Popowken* — *Popówko*, wś 1946 Ley I 103; *Pfaffendorf* — *Popówko*, *-a*, *popówecki* 1950 MPol nr A-8; *Popówko* — *Pfaffendorf* (*Popowken*), os. 1951 Rosp 251; *Popówko* 1967 SM 904. — Nazwa od ap. *pop*, z suf. *-ówko*, w formie zmienionej *Popowke(n)*. Oboczna n. *Scheibichte Hufe*, zapewne od n. ter., por. niem. *scheibicht* 'okrągły, w kształcie krążka' + *Hufe* 'włóki'. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Pfaffendorf*; po 1945 r. ustalono urządowo n. *Popówko*. Lit.: Górniewicz, PMT IV 128. RP

Popówko (2), os. zaginiona, leżała koło wsi Droszew, kal., gm. Nowe Skalmierzyce: *Popowko* des. penes Drosszewo 1562 Koz V 185. — Od n. m. *Popowo*, dziś **Popówek** (1), z suf. *-ko*. ZZ

Popówko (3), wś, poznań., gm. Oborniki, 6,5 km na pln.-wsch. od Szamotuł: *Popovo* (1308)XV KW II 260; *Popowo Minori* (1423)1488–92 NKs 52; *Popowo* 1430, *Nowe Popowo* 1445, *Popowo* 1478, *Popowo Minor* 1492, *Popowo male* 1493 SHGPn III 784; in Maior et *Minori Popowo* 1510 NKs 52; *Popowko* 1577 SHGPn III 784; *Popowko minus* 1580 ŻDz XII 31; *Popowko* 1622–24 PPozn (Tab 1, 30); w *Popówku* 1755 Der I 18; *Popowko* 1783–84 RejKor 795; *Popówko* 1887 SG VIII 803; *Popówko*, *-ka* 1982 WUN III 24. — Dawniej

n. *Popowo*, następnie z członami od przym. łac. *minor*, *minus*, pol. *mały*, też *nowy*, dyferencyjna wobec *Popowo Maior*, dziś *Popowo* (7). Forma *Popówko* powstała w wyniku uniwerbizacji n. zestawionej przy użyciu suf. *-ko*. Lit.: SHGPn III 784–5; PPozn 236. ZZ

Popówko zob. **Popowo** (3a), **Popowo-Ignacewo**, **Popówek** (1), **Popówka** (2)

Popówko Male zob. **Poświętno**

Poppe zob. **Popowo** (3)

Poppelau zob. **Popielów** (1, 2)

Poppelau Kolonie zob. **Popielowska Kolonia**

Poppelwitz zob. **Polwica** (3), **Popowice** (6)

Poppen zob. **Popowo** (3, 4a), **Popowo Wonieście**

Poppendikeshagen zob. **Popowo** (4)

Poppenhagen zob. **Popowo** (4)

Poppingsee zob. **Pigża**

Poppow zob. **Popowo** (8)

Poppowo zob. **Papowo Biskupie**

Poppschütz zob. **Popeszyce**

Popradowa zob. **Popardowa**

Poprężniki zob. **Poprężniki**

Poprężniki, wś, sier., gm. Goszczanów, 7,5 km na pln.-zach. od Warty: *Poprasniki*, *Poprasnik* 1386 SHGŁęcz II 49; *Poprasniki* 1391 Hb 64, nr 55; *Poprasniki* 1392 SHGŁęcz II 49; *Popransniki* 1393 Koz VII 37; Dobrogestio de Camoyna alias de *Popransky* 1421 KW VIII 204; *Poprąznyk* 1496, *Popraznyki* 1511 ŻDz XIII 173, 183; *Poprzesznyki* 1511–23 ŁLB II 61; *Popresznyki* 1553, *Poprężniki* 1576 ŻDz XIII 224; *Poprężniki* 1783–84 RejKor 167; *Poprężniki* 1827 Tabella II 110; *Poprężniki* al. *Poprężniki* 1887 SG VIII 810; *Poprężniki* 1921 Sk II 115; *Poprężniki*, *-nik* 1982 WUN III 24. — Dawniej **Poprązniki*, od stp. ap. *poprężnik* (?) 'człowiek należący do bliżej nieznannej grupy książęcej ludności służebnej' (: *popreg* 'część uprząży końskiej, pas, rzemień do przypinania siodła') Sstp VI 397, w l. mn., okresowo w l. poj. A. Bańkowski dla stp. ap. *poprężnik* podaje znaczenie 'niewolnik, jeniec w pętach — popręgach' SEBań II 701. K. Buczek odczytuje n. jako *Popraźniki* i wiąże ją z ap. *popraźnik* (: *prażyć*), określającym producenta mazi, smoły i dziegiu. Lit.: SHGŁęcz II 49; Buczek 86. EB

Poproboszczowskie zob. **Proboszczowskie**

Poprzeczka, wś, kiel., gm. Radoszyce, 22 km na płd.-zach. od Końskich: *Poprzeczka*, -ki, cz. wsi Lewoszów 1966 UN 24, 73; *Poprzeczka*, -ki 1982 WUN III 24. — Nazwa od ap. *poprzeczka* 'droga za wsią idąca w poprzek pól' SW IV 673, por. też gw. *poprzecze* 'ułożone poprzecznie pole, łąka' SGPRei(kartoteka), związana z usytuowaniem w poprzek w stosunku do zabudowań głównej części wsi lub w stosunku do długich pasm pól. Lit.: KopKiel 41. *IN*

Poradów (1), wś, kiel., gm. Miechów, 3 km na płd. od Miechowa: *Poradow* 1783–84 RejKor 265; *Poradow* 1787 MpPerKr; *Poradów* 1827 Tabella II 110; *Poradów* 1887 SG VIII 811; *Poradów* 1921 Sk III 62; *Poradów*, -dowa, *poradowski* 1964 UN 7, 19. — Od n. os. **Porad*, z suf. -ów, por. n. os. *Porada* (: *poradzić*) RymSEN II 280. Lit.: RKrak 130; KopKiel 197. *IN*

Poradów (2), wś, wroc., gm. Milicz, 8 km na płn.-zach. od Milicza: *Bardowe* 1739 MpWiel-Oels; *Pardowe* 1787 Z VII 431; *Paradawe* 1830 Kn 546; *Paradawe*, *Bardowa* 1845 K 471; *Paradawe*, pol. *Bardowa* 1886 SG VII 854; *Paradowo* 1900 Myc 40; *Poradowo* 1921 Koz V 186; *Neufelde Schles.* — *Poradów*, -owa, *poradowski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Poradów*, -dowa 1982 WUN III 25. — Dawniej n. *Poradowo*, od n. os. **Porad*, z suf. -owo. Nazwa zniemczona jako *Pardowe*, *Paradawe*. Zapisy historyczne poświadczają mieszanie p : b i o : a. Nazwę *Neufelde Schles.* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poradów*. Lit.: SNGŚI X 137. *JCh*

Porady Górne, wś, skiern., gm. Biała Rawska, 4 km na płd.-zach. od Białej Rawskiej: *Poradi* 1449 SHGRw(MK 337, 75v); *Poradi* 1455 SHGRw(MK 337, 64v); *Porady* 1493 ZHer nr 721; ku wsi *Poradom*, z *Podliesnymi* 1564 Luraw 22, 23; *Porady Antiqua*, *Porady Podlesne* 1579 ŻDz XVI 183, 185; *Porady górne*, *Porady podlesne*, *Porady dolne* 1792 MpPerRw; *Porady górne*, *Porady podlesne* 1827 Tabella II 110; *Porady Górne*, *Porady Podlesne* 1839 MpKwat IV 4; *Porady Górne*, wś i folw. i *Porady Dolne* al. *Podlesne*, folw. 1887 SG VIII 811; *Porady Górne*, wś i folw. 1921 Sk I 154; *Porady Dolne*, *Porady Górne*, dwie wsi 1933 SkBy 1354; *Porady Górne* 1952 UW 102; *Porady Górne*, -rad -nych 1982 WUN III 25. — Od n. os. *Porada* RymSEN II

280, w l. mn. W XVI w. dwa obiekty; w n. zestawionych człony odróżniające od przym. łac. *antiquus* 'stary' i od *podlesny* (: *pod lasem*), potem od przym. o charakterze opozycyjnym *górnny* — *dolny*. Lit.: GórnRWlkp 119. *UW*

Poradz (1), wś, kosz., gm. Sławoborze, 20 km na płn.-wsch. od Świdwina: *Petersfelde* 1784 Brüg II 585; *Petersfelde* 1789 MpGillyPom; Vw. *Petersfelde* 1836 MpUMbl 690; *Petersfelde* — *Poradz*, -dza, *poradzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Poradz*, -dza 1982 WUN III 25. — Dawna n. niem. od im. *Peter* + *-felde*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Poradz*. *BCz*

Poradz (2), wś, szczec., gm. Łobez, 7 km na płn. od Łobza: *Mulendorp* 1618 MpLub; *Mühlendorf* 1789 MpGillyPom; *Mühlendorf* 1834 MpUMbl 870; *Mühlendorf Poradz*, -dza, *poradzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poradz*, -dza 1982 WUN III 25. — Dawna n. niem. od ap. *Mühle* 'młyn' + dniem. *dorp*, *Dorf* 'wies' Lübben 82. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Poradz*. *BCz*

Poradzew, wś, sier., gm. Goszczanów, 10 km na płn.-zach. od Warty: *Porazow* 1403, *Porazowo* (!) 1406, *Porasowo* 1411 Koz VII 37; *Porazow* 1496, *Porazow* 1511 ŻDz XIII 173, 183; *Porazow* 1511/12 VisitGn 434; *Porazowo* 1511–23 ŁLB II 57, 62; *Porazow* 1553 ŻDz XIII 224; *Porazowo* (1559) VisitGn 599; *Poradzow* 1783–84 RejKor 167; *Poradzew* 1827 Tabella II 110; *Poradzew* 1887 SG VIII 811–2; *Poradzew* 1921 Sk II 115; *Poradzew*, -wa 1982 WUN III 25. — Dawniej *Porazów* lub *Porażów* od n. os. *Poraz*, **Poraż* (: *porażka*, stp. *porazka* 'klęska', *porazić*) RymSEN II 280, z suf. -ów, -owo. Wtórnie *Poradzów*//*Poradzew*, zapewne w wyniku adideacji, por. *poradzić*. F. Nieckula rekonstruuje pierwotną formę jako **Poradzów* (**Porad* + *-jō). Lit.: Nieckula, -ov- 161. *EB*

Poradzów zob. **Poradzew**

Poraj (1), wś, częst., gm. Poraj, 17 km na płd.-wsch. od Częstochowy: *Poray* 1827 Tabella II 110; *Poray*, pustk. 1839 MpKwat IV 5; *Poraj* 1877 Zin II 74; *Poraj*, wś i folw. 1887 SG VIII 812; *Poraj* 1921 Sk III 143; *Poraj* 1952 UW 259; *Poraj*, -ja 1982 WUN III 25; gw. *porał*, -a, *porałski*. — Od n. os. i heral. *Poraj* SSNO IV 324. Por. też ap. *poraj* 'bagno zwyczajne, niski krzew z rodziny wrzosowatych — *Ledum palustre*' Sp XVI,

Poraj

XXVII 343. Osada powstała w XVIII w. na obszarze leśnym. Lit.: RKrak 131; RymNmiast 190; RospSEMIG 301. *IN*

Poraj (2), wś, krośn., gm. Chorkówka, 13,5 km na płd.-zach. od Krosna: *Poraj* 1794 Ga Ii1; *Poraj* 1887 SG VIII 812; *Poraj* 1952 UW 279; *Poraj*, -ja, *porajski* 1965 UN 60, 34. Lit.: RBiecz 39. *IN*

Poraj (3), wś, piotr., gm. Wola Krzysztoporska, 15 km na płd.-wsch. od Belchatowa: *Poraj*, kol. 1877 Zin II 74; *Poraj*, kol. 1887 SG VIII 812; *Poraj*, kol. 1902 Przew II 92; *Poraj*, wś 1921 Sk II 75; *Poraj*, -ju, *porajski* 1974 UN 46, 47. *EB*

Poraj (4), wś, zamoj., gm. Horodło, 14 km na płn.-wsch. od Hrubieszowa: *Fifilówka* lub *Poraj*, folw. 1881 SG II 386; *Poraj*, folw. 1887 SG VIII 812; *Fifilówka*, wś 1901 Przew I 150; *Poraj*, kol. 1921 Sk IV 31; *Poraj*, kol. 1933 SkBy 1354; *Poraj*, wś 1952 UW 136; *Poraj*, -ju, *porajski* 1970 UN 109, 15; gw. *poraj*, -ju, *porajski*. — Początkowo n. *Fifilówka*, od ukr. n. os. *Fifa*, *Fifajluszka* Pietrowskij 375, z suf. -ówka. Oboczna n. *Poraj*, od n. herbu *Poraj*, którym pieczętowali się Wawrzecy, dawni właściciele wsi. *BCz*

Porajów, wś, jel., gm. Bogatynia, 8 km na zach. od Bogatyni: *Poritzsch* 1380, *Porez* 1387, *Paracz*, gütlein *Porizsch* 1390 KOL 355; *Porastecz*, *Paratecz* 1411, *Poratsch* 1446, *Poratecz* 1467, *Poriczsch* 1559, *Porizsch* 1578 BenaGŁuż 357; *Boritsch* 1753 MpGoerlitz; *Grosporitsh* 1798, *Gross Poritsch* 1825 SGTS I/2, 234; *Gr. Poritsch* 1834 MpRey nr 149; *Gr. Poritsch* 1921 MpMbl (5155); *Poritzsch* — *Porěč* 1927 MukaS 20; *Porajów* 1952 UW 241; *Porajów*, -jowa 1982 WUN III 25. — Dawna n. głuź. *Porěč*, od wyrażenia przyimkowego *po rěcy* 'po rzece, nad rzeką', z derywacją paradygmatyczną. Adaptacja niem. w postaci *Poritzsch*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Porajów*. Lit.: SNGŚI X 137; BenaGŁuż 357–8; SGTS II/2, 234–5. *JCh/PS*

Porajska Huta zob. **Huta Porajska**

Porajskie Budy zob. **Budy Porajskie**

Porazów zob. **Poradzew**

Poraz, wś, krośn., gm. Zagórz, 8 km na płd. od Sanoka: villam novam que vulgariter *Cuntzendorph* nominatur in silva vulgariter dicta *Poras* (1383) XVIII AGZ VII 14; *Porasz* 1412 AGZ XI nr 1445; de *Parasze* (!) 1423 AGZ XI nr 1; *Porzasz* 1489 AGZ XVI nr DCCCIII; de *Porasze*, de *Pora-*

sz 1505 AGZ XVIII nr 4365; *Poraz* (!) 1515 ŻDz XVIII/1, 151; *Poraz* 1635 ADP 35, k. 511; z *Porazem* 1787 MJ 19, XV, 77, 74; *Poraz* 1794 Ga Ii1; *Poraz* 1851 Sch 117; *Poraz* 1887 SG VIII 812; *Poraz*, -za, *poraski* 1966 UN 71, 77; gw. *poraś*, -za, *poraski*, łemk. *poradz*. — Początkowo n. niem. *Kunzendorf*, od n. os. *Kunz(e)* (: *Ku(o)nrاد*) Gott 320 + *Dorf* 'wieś'. Wtórnie *Poraz*, n. ponowiona z n. lasu, na którego terenach lokowano nową wieś, ta od n. os. **Porad*, z suf. **-jb*. Formy *Poraz*, *Poraze* potwierdzają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy oraz ukr. fonetykę (por. pol. *miedza* — ukr. *meża*). Lit.: MakSk 129; RiegŁemk 200. *BCz*

Poraze zob. **Poraz**

Porażyn, wś, pozn., gm. Opalenica, 3,5 km na zach. od Opalenicy: *Poszarzino* 1411 Koz III 78; *Pozarzino*, *Pozarzyno* 1435, *Pozerzino* 1445 SHGPn III 785; *Pozarzyno* 1481 SHGPn(PG 9, 140); *Porazyno* 1523 SHGPn(AAP CP 14, 642); *Porzarzino* 1527 SHGPn III 785; *Pozarzino* 1530 SHGPn(ASK 3, 130); *Porazyno* 1563 SHGPn III 785; *Porazyno* 1580–81 ŻDz XII 79; *Porażyno* 1775 PPozn(Tab 7, 11); *Porażyn* 1887 SG VIII 813; *Porażyn*, -na 1982 WUN III 25; gw. *porażyn*, -na, *porażyński*. — Dawniej *Pożarzino*, od wyrażenia przyimkowego *po żarach*, por. ap. *żary* 'miejsce po wypalonym lesie, teren wypalony' Sstp XI 558–9 lub od n. os. *Pożar* SSNO IV 336, z suf. -ino. Zmiana na *Porażyn* powstała w wyniku metatezy, dysymilacji *ż-r-ż* > *ż-r* i zmiany rodzaju gramatycznego nazwy na męski. Lit.: SHGPn III 785–6; Nieckula, -ov- 298; PPozn 239. *ZZ*

Porąb, wś, siedl., gm. Stanisławów, 10 km na płn.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Poręby* 1827 Tabella II 110; *Poremby* 1839 MpKwat V 4; *Porąb* 1887 SG VIII 813; *Porąb*, -rębu 1982 WUN III 25. — Od ap. *porąb* 'miejsce w lesie, gdzie drwa wyrabują' SW IV 699, w l. mn., wtórnie w l. poj. *UB*

Porąbek, przys. notowany do 1967 r., dawniej wś, kat., gr. Bieruń Nowy: *Wes Porubka* 1517, *Porubka* 1536, *Porąbki* 1558, *wes Porubki* y *Chmieliska* 1574 SNGŚI X 138; *Poremka* 1736 MpWielRat; *Zawrzeczek* u. *Porombek* 1743 SNGŚI X 138; *Porombek* 1783 Z II 118; *Poremka* 1809 MpAtSchl; *Porąbek* ist *Porombek* 1845 K 506; *Porąbek*, niem. *Porombek*, wś 1887 SG VIII 813;

Porąbek, Holtzhagen, ob. dworski 1920 PrusŚG 60; D. *Porąbek-Solec* 1933 Mp-100(48-28); *Porąbek-Solec* 1967 SM 905. — Dawniej *Porąbka*, od ap. *porąbka*, zob. *Porąbka* (1); okresowo w l. mn. Od XIX w. zmiana rodzaju z żeńskiego na męski (*Porąbki*, do *Porąbek* → *Porąbek*). Nazwę zmieniono jako *Porombeck*. Nazwa niem. *Holtzhagen* to n. byłego obszaru dworskiego, a n. *Solec* związana jest z n. dawnego folwarku. Nazwa *Porąbek* zachowała się w równobrzmiącej n. ulicy w Bieruniu. Lit.: SNGŚI X 138. JCh

Porąbka (1), wś, biel., gm. Porąbka, 7 km na pld. od Kęt: *Porambka* 1470-80 DB II 226; de *Minori Poramba* 1507 Matr IV/2, nr 8515; de *Minori Poramba* 1508 Matr IV/1, nr 359; *Porampka* 1529 LR 152; *Porębka* ... około *Porembi* 1564 Lukrak I 244; *Porąbka* 1581 ŻDz XIV 102; *Porąbka* 1765 Lukrak I 254; *Porąbka* 1887 SG VIII 814; *Porąbka*, -ki, *porąbski* 1964 UN 17, 63. — Od ap. *porąbka* 'zagajnik' Sstp VI 402; por. też ap. *poręba* 'miejsce, gdzie wyrąbano las' Sstp VI 403, 'miejsce w lesie, gdzie wyrąbuje się drzewa, też obszar, na którym wycięto drzewa' SpXVI, XXVII 343, też gw. *poręb* 'miejsce niedbale ogrodzone w lesie dla utrzymania w nim pasieki' SGPKar IV 270. W XVI w. też *Poręba*, z członem odróżniającym od łac. przym. *minor* 'mniejszy'. W formie *Porębka* upodobnienie do ap. *poręba*. Lit.: LKrak 119; RospSEMiG 301. IN

Porąbka (2), cz. Sosnowca, dawniej wś, kat.: *Porambka* 1470-80 DB II 205; *Porąba* 1490 ŻDz XV 433; *Porampka*, *Porąmbka* 1529 LR 13, 14; *Poremba* 1564 Lukrak II 74; *Porąmbka* 1581 ŻDz XIV 36; *Porąbka* ... z tej wsi 1629 RPobKr 38; *Porembka* 1680 Rej 37; *Porębka* 1787 MpPerKr; *Porąbka* 1827 Tabella II 110; *Porąbka* al. *Porębka*, wś 1887 SG VIII 813; *Porąbka* 1902 Przew II 92; *Porąbka*, wś 1933 SkBy 1354; *Porąbka* 1952 UW 252; *Porąbka*, -ki 1982 WUN III 25; gw. *porompka*, -ki, *porumpcajski*. — Okresowo też n. *Poręba*, *Porębka*. Lit.: RKrak 131; RymNmias 190. IN

Porąbka (3), wś, krak., gm. Trzyciąż, 6 km na pld.-wsch. od Wolbromia: *Porambka Iascónis* (1381)1445, *Porambca* 1390 Kkk II 82, 149; *Poramba Jasdonis* (!) 1399 Krak nr 8059; *Minori Porambka* 1434 ZDK II 216; *Porambka Jaszkonis*, villa, quae hactenus vocatur *Minor Porambka*, *Porambka* 1470-80 DB I 266, II 204; *Porąbka*

ka 1490 ŻDz XV 435; *Porambka* 1529 LR 176; in *Minore Porąbka* 1533 AS V 247; *Porembka* 1547 Matr IV/1, nr 7835; *Porembka Mala* 1564 Lukrak II 77; *Porąmbka* 1581 ŻDz XIV 25; *Porąbka* 1629 RPobKr 148; *Porąbka* 1783-84 Rej-Kor 378; *Porembka* 1787 Spis 345; *Porębka* 1790 SHGKrMat 235; *Porąbka* 1827 Tabella II 110; *Porąbka* al. *Porąbki* 1887 SG VIII 813; *Porąbka* 1902 Przew II 92; *Porąbka*, -ki, *porąbecki* 1964 UN 11, 26; gw. *porumpka*, -ki, *porumpcajski*. — Dawniej n. zestawiona *Porąbka Jaszkonis*, od n. m. *Poręba*, dziś *Poręba Górna*, i od im. właściciela, por. n. os. *Jaszk, Jaszko* (: *Jan*) SSNO II 461, 463. Później *Porąbka*, okresowo z członami odróżniającymi od przym. łac. *minor* 'mniejszy', pol. *mały*. Odnotowano też postaci *Porębka, Porąbki*. Lit.: RKrak 131. IN

Porąbka (3a), wś, nowosąd., gm. Dobra, 10,5 km na pln.-wsch. od Mszany Dolnej: *Porambka* 1429 Hel II nr 2263; *Porambka* 1470-80 DB II 265; *Porąbka* 1490 ŻDz XV 449; *Porambka, Porampka*, et *Porąbą* 1529 LR 7, 59, 60; *Porąmbka* 1564 Lukrak II 88; *Porąmbka* 1581 ŻDz XIV 53; *Porambka* 1629 RPobKr 235; *Porąbka* 1680 Rej 250; *Porąbka* 1887 SG VIII 813-4; *Porąbka*, -ki, *porąbecki* 1964 UN 6, 7. — Dawniej też *Poręba*. Lit.: LKrak 119. IN

Porąbka (4), os., dawniej wś, szczec., gm. Resko, 9 km na pln.-wsch. od Plotów: *Gross u. Klein Rübenhagen* 1784 Brüg II 365; *Gr., Kl. Rübenhagen* 1789 MpGillyPom; *Gr. Rübenhagen* od. *Friedrichsdorf, Heling katen* oder *Kl. Rübenhagen* 1834 MpUMbl 775; *Rübenhagen* — *Porąbka*, -ki, *porąbecki* 1949 MPol XXVII A-29; *Porąbka* — *Rübenhagen*, os. 1951 Rosp 251; *Porąbka*, -ki 1982 WUN III 25. — Dawna n. niem. od n. pobliskiego lasu, por. *der Rübenhagen* 1834 MpUMbl 775 (: *Rübe* 'burak, rzepa' + *Hagen* 'gaj, żywopłot'), z członami dyferencyjnymi od przym. niem. *gross* 'wielki', *klein* 'mały'. Początkowo były to dwa folwarki. Obocznie nosiły n. niem. *Friedrichsdorf*, od im. *Friedrich + Dorf* 'wieś' i *Heling Katen*, od nazw. *Hel(l)ing Gott* 246 + *Kat(h)en* 'chałupy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Porąbka*. BCz

Porąbka zob. **Porąbek, Porąbka Iwkowska, Porąbka Uszewska, Poręba** (4a), **Poręba Mała, Poręba Wielka** (2)

Porąbka Biskupia

Porąbka Biskupia zob. **Porąbka Uszewska**

Porąbka Iwkowska, wś, tarn., gm. Czchów, 17 km na płd. od Brzeska: *Porambka* 1400 SHGKr (TCz 1, 4); *Porambca* 1414 Hel II nr 1330; *Porambka* 1470–80 DB II 254; *Porąbka* 1490 ŻDz XV 445; *Porąmbka* 1581 ŻDz XIV 139; *Porąbka* 1629 RPobKr 233; *Porąbka* 1794 Ga Hh2; *Porąbka Mala* lub *Iwkowska* 1886 Bigo 153; *Porąbka Mala* al. *Iwkowska* 1887 SG VIII 814; *Porąbka Iwkowska* 1921 Sk XII 7; *Porąbka Iwkowska, -ki -kiej, porąbecki* 1964 UN 3, 22; gw. *porąpka ifkoska, -ki -ki, porąpski*. — Dawniej n. *Porąbka*, później n. zestawiona; człony odróżniające od przym. *mały* i n. pobliskiej wsi *Iwkowa*. Lit.: LKraK 119; PSąd I 97. IN

Porąbka Jazkonis zob. **Porąbka (3)**

Porąbka Mala zob. **Porąbka Iwkowska**

Porąbka Uszewska, wś, tarn., gm. Dębno, 6 km na płd.-wsch. od Brzeska: *Poramba* 1362 Kkk I 293; *Porambka Episcopalis* 1470–80 DB II 266; *Porąbka* 1490 ŻDz XV 448; *Porąmpka, Porambka* 1529 LR 16, 150; *Porąbka* 1581 ŻDz XIV 147; *Porąbka* 1629 RPobKr 229; *Porąbka* 1680 Rej 242; *Porąbka* 1779–82 MpMieg; *Porąbka Uszewska*, dawniej *Biskupia* 1887 SG VIII 814–5; *Porąbka Uszewska* 1921 Sk XII 7; *Porąbka Uszewska, -ki -kiej, porąbecki* 1964 UN 3, 15. — Dawniej n. *Porąbka*, od ap. *porąbka*, później z suf. *-ka*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *biskupi*, łac. *episcopalis*, oraz od n. pobliskiej wsi *Uszew*. Lit.: LKraK 119. IN

Porąbki (1), wś, częst., gm. Rudniki, 8,5 km na płd.-wsch. od Praszki: *Porąbki* 1921 Sk II 133; *Porąbki* 1933 SkBy 1354; *Porąbki, -bek, porąbkowski* 1974 UN 52, 39; *Porąbki, -bek* 1982 WUN III 26. — Od ap. *porąbka*, w l. mn. EB

Porąbki (2), cz. wsi Kolonia Wieruszowska, dawniej wś, kal., gm. Czastary: *Porąbki*, wś 1921 Sk II 124; *Porąbki*, wś 1933 SkBy 1354; *Porąbki*, wś 1967 SM 905; *Porąbki, -bek* 1974 UN 53, 8. EB

Porąbki (3), wś, kiel., gm. Bieliny, 9 km na płd.-zach. od Bodzentyna: *Porąbki* 1783–84 RejKor 233; *Porąbki* 1787 Spis 395; *Porąbki* 1827 Tabella II 110; *Porąbki* 1887 SG VIII 815; *Porąbki, -bek, porąbecki* 1966 UN 23, 33. Lit.: KopKiel 111. IN

Porąbki (4), przys., dawniej wś, kiel., gm. Krasocin, 12 km na pn.-wsch. od Włoszczowy:

Porąbki 1877 Zin II 73; *Porąbki* 1887 SG VIII 815; *Porąbki*, wś 1933 SkBy 1354; *Porąbki, -bek*, cz. Świdna 1971 UN 35, 51; *Porąbki, -bek* 1982 WUN III 26. IN

Porąbki (5), cz. wsi Widoradz Dolny, okresowo wś, sier., gm. Wieluń: *Widoradz-Porąbki*, kol. 1921 Sk II 136; *Widoradz-Porąbki*, kol. 1933 SkBy 1817; *Widoradz-Porąbki*, kol. 1967 SM 109; *Porąbki, -bek, porąbski*, wś 1974 UN 52, 39; *Porąbki, -bek* 1982 WUN III 26. — Początkowo n. zestawiona *Widoradz-Porąbki*; człón pierwszy zob. *Widoradz*. Współcześnie z elipsą człónu *Widoradz*. EB

Porąbki zob. **Porąbek, Porąbka (3), Skotnica (2), Stoczki-Porąbki**

Porbad(i)en zob. **Porbady**

Porbady, wś, olszt., gm. Jonkowo, 16 km na pn.-zach. od Olsztyna: czum *Nuvenschönberge* 1416 MWrm V 520; *Schoneberg Nova* 1517 Locationes 81; *Schonberg Nova* 1575 ZGAE XXIII 683, 695; *Porbadien, Szonberg noua* 1591–1603 PospWrm 112, 140; *Neu Schonberg* 1615 RŁWrm 270; *Schonberg nowa* 1625 PospWrm 140; *Porbadi* XVII Obłak 561; *Neu Schöneberg* 1656 Kolberg 246; *Schöneberg novum seu Porbaden, Schöneberg vetus* 1718 Wijaczka 418; *Neu Schönberg, Porbaden* 1789 Goldb I 176, 223; *Neu Schöneberg* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Porbady*, niem. *Neu Schoeneberg* 1887 SG VIII 815; *Neu Schoeneberg, Purbaden — Porbady* 1946 Ley I 71; *Neu Schoeneberg — Porbady, -ad, porbadzki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Porbady, -bad* 1982 WUN III 26; gw. *porbadi//porbady*, do *porbat, porbacki*. — Dawniej n. niem. *Neu Schöneberg*, z członem *Neu*, średniem. *mwve Lübben* 252 (pol. *Nowa*) i od n. m. *Schöneberg*, dziś Wrzesina. Nazwę niem. zastąpiono n. prus. **Perbōd-ai*, por. n. *Perbadye, Barbadem*, niem. *Berbadien* Ger 119. Według Błażenié 18 może n. złożona (: **per-* ‘przez’ + **bōd-* (: prus. *boadis* ‘pchnięcie’ : **bad-* ‘kluc’, bósć’ Mażiulis Prus I 150), z suf. *-ij-*. Por. też lit. n. w. *Perbedė, Perbedziá* (: lit. *pėrbesti* ‘przekopać’, *bėsti, bedū, bežiaū*, dawniej ‘kopać, ryc ziemię’ SESmoc 57). Nazwa pol. *Porbady*, znana od XVII w., jest fonetyczno-morfologiczną adaptacją n. *Porbaden* i w takiej postaci została ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: PospWrm 112–3, 140. RP

Porczyny, wś, sier., gm. Poddebice, 7 km na płd.-zach. od Poddebic: in *Porzczin* 1244 Kuj 180; *Porczin* 1418, *Pyorczynno* 1423 Koz VII 38; *Porczynno* 1511/12 VisitGn 234; *Porczyny* 1511–23 LLB I 371; *Porczyny* 1552 ŻDz XIII 247; *Porczyny* 1827 Tabella II 110; *Porczyny* 1887 SG VIII 815; *Porczyny*, -czyn, *porczyński* 1973 UN 47, 21; gw. *porcyny*, -cyn, *porcynski*. — Od n. os. *Porka* (: *porkać* ‘ukłuć, żgnąć’, *porka* ‘rodzaj zupy owocowej’) RymSEN II 281, z suf. -in, -ino, -iny. Do n. os. por. także n. os. *Krzyzstopor*, *Opor*, *Niepor* SSNO III 173, IV 52, 134. Postaci gw. zmazurzone. Lit.: SHGLęcz II 49–50; Nieckula, -ov- 298. EB

Pordenau zob. **Pordenowo**

Pordenowo, wś, elbl., gm. Lichnowy, 7 km na płn.-zach. od Nowego Stawu: *Pordenaw* ok. 1399 ZHM 24; *Purdenau* 1510 29 Font XLV 22; z *Purdenau*, z *Purdnowiani*, *Purdenav* 1565 Lumalb 14–5; *Purdenav* 1570 Lumalb 6; *Pordenaw* 1582 ŻDz XXIII 93; *Purdenau*, wsi *Purdenaw* 1590 Font XLVIII 13; *Pordenkau* (!) 1647 Font IV 114; *Burdenaw* 1649 Font LII 59; *Burdenau* 1675 Font LVI-II 103; *Pordenowy* 1682 Font V 35; *Pornowy*, *Pordenow* 1696, *Pornowo* 1707 Font LVIII 182, 185, 205; *Pornowo*, *Burdenau*, *Pordenau*, *Pardnowo* 1711 Font LXII 83, 118, 172, 182; *Pordenau* 1789 Goldb II 188; *Pordenau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Pordenau* — *Pordenowo* 1879 KętN 30; *Pordenau*, fr. *Bordenau*, *Purdenau* 1912 Bär 93; *Pordenau* — *Pordenowo*, -wa, *pordenowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pordenowo* 1952 UW 193; *Pordenowo*, -wa 1982 WUN III 26. — Nazwa prus. **Purdens* lub **Purd-ñ-av*(-?), z suf. -ñ-av-, od podstawy **purd-*, zestawianej z łot. *purduli* ‘wydzielina z nosa’, tu przenośnie ‘teren podmokły’, por. też n. jez. i wsi *Purda*. W substytucjach niem.: wahanie *p* : *b*, suf. -ñ oddany jako -en, -aw jako -au. Nazwę spolonizowano jako *Pordenowy*, *Pornowo*, *Pornowy* (z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -rdn- > -rn-) oraz *Pordenowo*, i w takiej postaci ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 131, 367; Błażenie II 377–8. WK/RP

Poredy, wś, łomż., gm. Zbójna, 10,5 km na płn.-zach. od Nowogrodu: *Zaręby* 1783 MpPer-Mz; *Poredy* 1827 Tabella II 111; *Porięby* (!) 1839 MpKwat V 2; *Poręby* 1877 Zim II 74; *Poręby* 1886 SG VII 247; *Poręby* 1902 Przew II 93; *Poredy* 1921 Sk V 44; *Poredy*, -red 1982 WUN

III 26. — Pierwotnie n. motywowana przez ap. *zaręba* ‘miejsce po wyciętych zaroślach’ Sstp XI 178, *poręba*. Wtórnie *Poredy* od n. os. *Poreda* RymSEN II 280 (por. *porada*, *poradzić*, też *poredać* ‘podeptać, zdeptać, potratować’ SW IV 700), w l. mn. UB

Poremba zob. **Poręba** (2, 3, 5)

Poremba-Marcy zob. **Marcyporęba**

Poremben zob. **Poręby** (7)

Porembi zob. **Poręby** (2)

Poretz zob. **Porzecze** (1a, 4)

Poręba (1), wś, gorz., gm. Przytoczna, 13 km na płn.-zach. od Międzychodu: [*Róża Oleńdry*] 1624 Rusiński 139; *Rozental*, folw. (1750) SG IX 754; *Rosenthaler Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Haul Rosenthal* ok. 1845 MpRey nr 77; *Rosenthal*, al. *Rozental*, *Rozodol* (!), folw. 1888 SG IX 754; *Rosenthal Hauland* (Zamłyńskie Holendry) 1936 Mp-100(38–21); *Rosenthal Hauland* — *Poręba*, -by, *porębski* 1948 MPol XXV nr 14; *Poręba* — *Rosenthal Hauland*, wś 1951 Rosp 252; *Poręba*, -by 1982 WUN III 26. — Dawna n. zestawiona *Róża Oleńdry*; człon pierwszy od n. heral. *Róża* SSNO IV 505, człon drugi od ap. osadniczego *oleńdry*, *holendry*, zob. *Holeńdry* (1). Nazwa *Rosenthal* nadana przez administrację pruską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poręba*. PD

Poręba (2), wś, kal., gm. Jaraczewo, 6 km na płn.-wsch. od Borku Wielkopolskiego: *Poręba*, niem. *Poremba*, folw. 1887 SG VIII 820; *Poręba* 1933–34 Mp-100(41–24); *Poręba*, -by, *porębski* 1971 UN 79, 9; gw. *porymba*, -by. — Od ap. *poręba* ‘miejsce, gdzie wyrąbano las’ Sstp VI 403. Porębami określamy wyrębiska, karczunki leśne, na których po wyrąbaniu lasu zakładano osadę. Nazwa zniemczona jako *Poremba*. ZZ

Poręba (3), cz. Pszczyny, dawniej wś, kat.: *Poruba* 1440 BorGŚl 104; *Wes Poruby* 1517 SNGŚl X 139; *Poremba* 1572 BorGŚl 104; *Poremba* 1743 SNGŚl X 139; *Poremba* 1783 Z II 99; *Poremba*, *Poręba*, wś 1845 K 506; *Poręba* 1900 Myc 42; *Poręba* — *Poremba* 1920 PrusGŚl 60; *Poręba*, -by 1982 WUN III 26. — Najstarsze zapisy n. *Poruba*, *Poruby*, bez nosówki, odpowiadające pol. *Poręba*, *Poręby*, świadczą o wpływie fonetyki czeskiej. Nazwę zaadaptowano do j. niem. jako *Poremba*. Lit.: SNGŚl X 139; BorGŚl 104. JCh

Poręba

Poręba (3a), cz. Zawiercia, dawniej wś, kat.: *Czarna Poramba* (1373)1586 KMłp I 316; *Poramba* 1398, *Czarna Poramba*, *Poramba* 1400 Krak nr 7020, 8937, 10220; *Porąba* 1490 ŻDz XV 434; *Porąba* 1529 LR 8; *Poremba Czarna* 1564 Lukrak II 76; *Poremba* 1581 ŻDz XIV 80; *Czarna Poremba* 1680 Rej 187; *Poręba* 1765 Żyd 418; *Poręba* 1787 Spis 361; *Poręba Czarna* 1787 MpPerKr; *Poręba Mrzygłodzka* 1827 Tabella II 110; *Poręba Mrzygłodzka*, wś 1887 SG VIII 816; *Poręba Mrzygłodzka* 1902 Przew II 92; *Poręba*, wś 1921 Sk III 8; *Poręba Mrzygłodzka I, II, III* 1952 UW 259; *Poręba, -by* 1982 WUN III 26; gw. *porymba mżyguocko, -y -i, porympski*. — Dawniej n. zestawiona *Czarna Poręba*, też *Poręba Mrzygłodzka*, od ap. *poręba* i od przym. *czarny*, później od n. wsi *Mrzygłód* (1), do której należała w XIX w., zob. SG VI 771, też z cyframi rzymskimi *I, II, III*. Lit.: RKrak 132; RymNmias 190; RospSEMIG 301; Miasta polskie w tysiącleciu I 458. *IN*

Poręba (4), wś, kiel., gm. Gnojno, 7,5 km na pñn.-wsch. od Chmielnika: *Poręba* 1902 Przew II 92; *Poręba (Nowa Wieś)* 1921 Sk III 130; *Poręba* 1952 UW 109; *Poręba, -by, porębski* 1966 UN 19, 23. — Nazwa oboczna od wyrażenia apelatywnego *nowa wieś*. Lit.: KopKiel 111. *IN*

Poręba (4a), wś, krak., gm. Myślenice, 6 km na pñd.-wsch. od Myślenic: inter ... *Radostonis Parambam* 1346 Kkk I 230; *Poramba* 1470–80 DB I 73; *Poraba* 1490 ŻDz XV 448; *Poramba* 1490–99 SHGKr(kartoteka); *Poramba* 1529 LR 188; *Poremba* 1581 ŻDz XIV 45; *Porąbka* 1629 RPobKr 57; *Poremba* 1680 Rej 68; *Poręba (Dolna?)* 1887 SG VIII 819; *Poręba* 1921 Sk XII 23; *Poręba, -by, porębski* 1964 UN 8, 84. — Początkowo n. z członem odróżniającym od im. właściciela, por. n. os. *Radost* SSNO IV 422, później też od przym. *dolny*. W XVII w. też *Porąbka*. Lit.: LKrak 119. *IN*

Poręba (5), wś, opol., gm. Leśnica, 2 km na pñn. od Leśnicy: *Poramba* (1485) K 506; *Poremba* 1679, 1687/88 J II 154, 398; *Poremba* 1743 SNGŚI X 139; *Poremba* 1783 Z II 266; *Poremba, Poręba* 1845 K 506; *Poręba*, niem. *Poremba* 1887 SG VIII 821; *Mariengrund, Poręba* 1941 Wrzosek 41; *Mariengrund* — *Poręba, -y, porębski* 1947 MPol XXV nr 124; *Poręba, -by* 1982 WUN III 26. — Nazwę zaadaptowano do j. niem. jako *Poremba*. Nazwę

Mariengrund nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Poręba*. Lit.: SNGŚI X 139; BorGŚI 104. *JCh*

Poręba (6), wś, piotr., gm. Żarnów, 11 km na pñd.-zach. od Żarnowa: *Poręba* 1877 Zin II 74; *Poręba*, folw. 1887 SG VIII 816; *Poręba*, wś 1902 Przew II 92; *Poręba* 1921 Sk III 92; *Poręba, -by, porębski* 1969 UN 28, 64. *IN*

Poręba (7), wś, rad., gm. Lipsko, 3 km na pñd. od Lipska: *Poręba*, kol. 1902 Przew II 92; *Poręba* 1921 Sk III 21; *Poręba*, kol. 1933 SkBy 1355; *Poręba* 1952 UW 111; *Poręba, -by, porębski* 1966 UN 26, 18. Lit.: KopRad 206. *IN*

Poręba (7a), wś zaginiona, bliżej niezlokalizowana, leżała na terenie dawnej ziemi sandomierskiej, na prawym brzegu Wisły: *Villas ... Przewrocze et Poramba* sitas in terra Sandomiriensi (1392)1395 Sng II 70. *IN*

Poręba (8), wś, wałb., gm. Bystrzyca Kłodzka, 8 km na pñd.-zach. od Bystrzycy Kłodzkiej: *Lichtenwalde* 1360, *Lichtenwalde* 1361, *Lytwinwalde* 1369, *Lichtinwalde* 1408 KGL 48; *Lichtenwald* 1549 SNGŚI X 139; *Lichtenwalde* 1618 CdSil XXXIV 12; *Lichtenwalde* 1743 SNGŚI X 139; *Lichtenwalde* 1789 Z IX 324; *Lichtenwalde* 1845 K 368; *Lichtenwalde* — *Poręba, -by, porębski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poręba, -by* 1982 WUN III 27. — Dawna n. niem. *Lichtenwalde* od *licht* 'jasny' i *Wald* 'las'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poręba*. Lit.: SNGŚI X 139–40. *JCh*

Poręba zob. **Librantowa, Marcyporęba, Porąbka** (1, 2, 3a), **Porąbka Uszewska, Poręba Dzierżna, Poręba Górna, Poręba Mała, Poręba Radlna, Poręba Spytkowska, Poręba Wielka** (1, 2), **Poręba Żegoty, Poręby** (6a, 7), **Poręby Dymarskie, Poręby Huciskie**

Poręba Czarna zob. **Poręba** (3a)

Poręba Dolna zob. **Poręba** (4a)

Poręba Dzierżna, wś, kat., gm. Wolbrom, 7 km na pñn.-wsch. od Wolbromia: *Poramba* 1354–55 MVat II 428; villa dicta in wlgari *Zdzezycza* alias *Poramba* (1381)1634 KMłp III 338; de *Zdzeszicza* 1388, de *Poramba Szdzezicza* 1389 Krak nr 4876, 5211; *Poramba Szdzcicza* 1495 Matr II nr 516; *Poramba* 1521 Matr IV/1, nr 3613; *Poramba* 1529 LR 95; *Zdziezicza* 1531 Matr IV/1, nr 5818; *Poremba sive Zdziezicza* 1541, *Poremba Schiezicza* 1546 Matr IV/3, nr 20501, 22576; *Poremba,*

Dziezicza 1581 ŻDz XIV 95; *Poremba Dzieszycza* 1629 RPobKr 147; *Poręba Zdierzna* 1748–49, *Zdziezno Poręba* 1782–83 SHGKrMat 235–6; *Poręba Dzierzno* 1783–84 RejKor 377; *Poremba zdierzna* 1787 Spis 346; *Poręba Dzierzna* 1790–92 SHGKrMat 235–6; *Poręba dierzna* 1827 Tabella II 110; *Poręba Dzierzna* 1877 Zin II 74; *Poręba Dzierzszna* ob. *Zdierzna* 1887 SG VIII 816; *Poręba Dzierzna* 1902 Przew II 92; *Poręba Dzierzszna* 1921 Sk III 77; *Poręba Dzierzna* 1933 SkBy 1355; *Poręba Dzierzna*, *-by*, *-nej*, *porębski* 1964 UN 11, 57; gw. *porymba żirzno/żeršno*, *-y -y*, *porympski*. — Dawniej n. *Poręba*, obocznie *Zdzieszycza*, od n. os. *Zdziesz*, *Zdzieszyc* SSNO VI 306 (: *Zdzieszlaw*, *Zdziebąd*), z suf. *-ica*. Później n. zestawione: *Poręba Dzieszycza*, *Poręba Dzieszycza*, *Poręba Dzieszznica*, *Poręba Ddzie(r)żna*, *Poręba Dzierzno*, *Poręba Dzierzszna*. Człon odróżniający uległ licznym przekształceniom, polegającym na wymianie suf. *-ica* > *-nica* > *-na* i fałszywej dekompozycji. Utrwalona postać członu drugiego *Dzierzna* to skutek adideacji do przym. *dzierżny* 'mogący być dierzżonym' SW I 647. Lit.: RKrak 131. IV

Poręba-Dzieszycza zob. **Poręba Dzierzna**

Poręba Elbranda zob. **Librantowa**

Poręba Górna, wś, kat., gm. Wolbrom, 3,5 km na płd.-wsch. od Wolbromia: *Poramba Pribconis* 1346–58, *Poramba Paluskonis* 1350–51, *Poramba Paleczkonis* 1354–56 MVat II 322, 391, 257; *Poraba* 1387 Krak nr 4290; *Magna Poramba* 1470–80 DB I 266; *Porąba gorna* 1490 ŻDz XV 435; *Poramba* 1529 LR 176; *Poremba Gorna* 1564 Lukrak II 77; *Poremba* 1581 ŻDz XIV 25; *Poręba Wielka* 1629 RPobKr 148; *Poremba Wielka* 1680 Rej 151; *Poręba Górna*, dawniej zwana *Poręba Wielka* 1783–84 SHGKrMat 236; *Poremba gorna* 1787 Spis 345; *Poręba gorna* 1827 Tabella II 110; *Poręba Górna* 1887 SG VIII 816; *Poręba Górna*, *-by* *-nej*, *porębski* 1964 UN 11, 126; gw. *porymba gurno*, *-y -y*, *porympski*. — Dawniej n. *Poręba Przybkonis*, *Paluskonis* i *Paleczkonis*, później też *Poręba Wielka*, od ap. *poręba*. Człony odróżniające w n. zestawionych od im. właścicieli, por. n. os. *Przybek*, *Paluszek* i *Paleczek* SSNO IV 378, 182, 181, oraz od przym. łac. *magnus*, pol. *wielki*, *górnny*. Lit.: RKrak 131; BańMorf 20. IV

Poręba Hildebranda zob. **Librantowa**

Poręba Jaszkonis zob. **Porąbka** (3)

Poręba-Koceby, wś, ostrol., gm. Brańszczyk, 18 km na płn. od Łochowa: *Poręby* 1887 SG VIII 821 (tu?); *Poręba-Kocemby* 1902 Przew II 92; *Poręba-Koceby* 1921 Sk V 66; *Poręba-Koceby* 1952 UW 23; *Poręba-Koceby*, *-by* *-cęb*, *porębski* 1971 UN 134, 26. — Człon drugi od nazw. *Koceba* (: gw. *kocięba* 'pogrzebac') RymSEN I 422, w l. mn. UB

Poręba Laskowska, wś, krak., gm. Skała, 5 km na płn.-wsch. od Skąty: *Poręba Laskowska*, *-by* *-kiej*, *porębski* 1964 UN 11, 65; *Poręba Laskowska*, *-by* *-kiej* 1982 WUN III 27. — Nazwa zestawiona, od ap. *poręba* i od n. pobliskiej wsi *Laski Dworskie*. IV

Poręba Mała, cz. Nowego Sącza, dawniej wś: *Poramba* 1350 SHGSd(kartoteka); *Poramba* 1431, in villa *Poraba* 1433 AGZ XI nr 463, 579; *Poramba* 1529 LR 44; *Poręba* 1538 PSąd I 97; *Porembka* 1581 ŻDz XIV 132; [*Poręby*] XVI AtKr 274; *Poremba* 1680 Rej 212; *Poręba Mała* 1794 Ga Iil; *Poręba Mała* 1886 Bigo 153; *Poręba Mała*, wś 1887 SG VIII 819; *Poręba Mała*, *-by* *-lej*, *porębski*, wś 1964 UN 9, 106; *Poręba Mała*, *-by* *-lej* 1982 WUN III 27. — Dawniej n. *Poręba*, w XVI w. też w formie pluralnej oraz z suf. *-ka*. Od XVIII w. n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *mały*. Lit.: PSąd I 97–8. IV

Poręba Marcinkowa zob. **Marcyporęba**

Poręba Marcinkowska zob. **Marcyporęba**

Poręba Markowa zob. **Marcyporęba**

Poręba Morawicka, cz. wsi Chałupki, przejściowo wś, kiel., gm. Morawica: *Poręba Morawicka*, kol. 1921 Sk III 39; *Poręba Morawicka*, kol. 1933 SkBy 1355; *Poręba Morawicka*, *-by* *-kiej*, cz. Woli Morawickiej 1966 UN 23, 51; *Poręba Morawicka*, *-by* *-kiej*, wś 1982 WUN III 27; po zmianie *Poręba Morawicka*, *-by* *-kiej*, cz. wsi 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Nazwa zestawiona, od ap. *poręba*, z członem odróżniającym od n. wsi *Morawica* (1). IV

Poręba Mrzygłodzka zob. **Poręba** (3a)

Poręba (Nowa Wieś) zob. **Poręba** (4)

Poręba Paluskonis zob. **Poręba Górna**

Poręba Paleczkonis zob. **Poręba Górna**

Poręba Przybkonis zob. **Poręba Górna**

Poręba Radlna

Poręba Radlna, wś, tarn., gm. Tarnów, 6,5 km na płd. od Tarnowa: *Paromba* (!) 1325–27 MVat I 137; *Poramba* 1392, 1416 AS II 70, 106; *Poramba* 1470–80 DB I 605; *Porąba* 1473 Matr I nr 1094; *Poramba* 1512 Matr IV/1, nr 1563; *Poramba*, *Poramba Radlna* 1529 LR 45, 109; *Poramba* 1536 ŻDz XV 547; *Poremba* 1581 ŻDz XIV 262; *Poręba Radlna* 1855 Stup 169; *Poręba Radlna* 1887 SG VIII 819; *Poręba Radlna*, -by -nej, porębski 1964 UN 15, 130. — Dawniej n. *Poręba*, później n. zestawiona z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Radlna* lub od przym. *radlny* (: *radło*). Lit.: OPilz 47. IN

Poręba Radosta zob. **Łoniowa**

Poręba Spytkowska, wś, tarn., gm. Brzesko, 4,5 km na płd.-zach. od Brzeska: *Poramba* 1325–27 MVat I 137; super *Porambam* 1344 AS II 16; de *Poramba Spithconis* 1346–58 MVat II 250; *Spythcouaporaba* (1350) CdP III 228; *Poramba* (1385) ZDM I 223; *Poramba* 1390 ZDM VI 82; *Wyselka Poramba* 1470–80 DB II 165; *Poramba Spithkonis* ... *Poramba* 1529 LR 95; *Poręba* 1581 ŻDz XIV 56; *Poręba Maior* alias *Spytkonis* XVI SHGKr(kartoteka); *Poręba Spytkowska* 1887 SG VIII 820; *Poręba Spytkowska*, -by -kiej, porębski 1964 UN 3, 9. — Dawniej n. *Poręba*, później n. zestawiona z członami odróżniającymi od przym. *wielki*, łac. *maior* ‘większy’ oraz zapewne od im. właściciela, por. n. os. *Spytek* SSNO V 158. Lit.: LKrak 119. IN

Poręba Średnia, wś, ostroł., gm. Brańszczyk, 16,5 km na pń. od Łochowa: *Poremba* 1578 ŻDz XVI 407; *Poremba* 1827 Tabella II 111; *Poręba* 1839 MpKwat V 3; *Poręba* al. *Poręby* 1887 SG VIII 816–7; *Poręba Średnia* 1902 Przew II 92; *Poręba Średnia* 1921 Sk V 66; *Poręba Średnia*, -by -niej, porębski 1971 UN 134, 26. — Dawniej n. *Poręba*, okresowo w formie pluralnej. Po powstaniu wsi *Poręba-Koceby* do nazwy dodano człon odróżniający *Średnia*. UB

Poręba Świnia zob. **Świnna Poręba**

Poręba Świnna zob. **Świnna Poręba**

Poręba Wielka (1), wś, biel., gm. Oświęcim, 6 km na płd.-wsch. od Oświęcimia: de *Paromba* (pro! *Poramba*) 1325–27, de *Poramba* 1335–42 MVat I 147, 374; *Poromba M(aiori)* (1372)XVI ZDM IV 167; de *Maiori Poramba* 1508 Matr IV/1, nr 359; *Poramba* 1529 LR 97; *Porębka*

1564 Lukrak I 244; *Poręba wielka* 1581 ŻDz XIV 98; *Poremba* 1779–82 MpMieg; *Poręba Wielka* 1887 SG VIII 817–8; *Poręba Wielka*, -by -kiej, porębski 1964 UN 12, 51. — Dawniej *Poręba*, później n. zestawiona z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior* ‘większy’, pol. *wielki*. W XVI w. odnotowana także forma *Porębka*. Lit.: LKrak 120. IN

Poręba Wielka (2), wś, nowosąd., gm. Niedźwiedz, 7,5 km na wsch. od Rabki-Zdroju: de *Poramba* 1346–55 MVat II 194; de *Magna Porambka* 1411 SHGKr(TCz 2, 5); *Wyselka Poramba*, *Poramba* 1470–80 DB II 165, III 444; *Porambka* 1498, *Poramba* 1499 SHGKr(kartoteka); *Poremba*, *Porąmbka* 1564 Lukrak I 152, II 88; *Porąmbka* 1581 ŻDz XIV 49; *Poremba* 1680 Rej 256; *Poręba Wielka* 1887 SG VIII 818; *Poręba Wielka*, -by -kiej, porębski 1964 UN 6, 46. Lit.: LKrak 119–20. IN

Poręba Wielka zob. **Poręba Górna**, **Poręba Spytkowska**

Poręba z Dymarką zob. **Poręby Dymarskie**

Poręba Zaklicze zob. **Poręba Żegoty**

Poręba Zdzierzna zob. **Poręba Dzierzna**

Poręba Zdziesznica zob. **Poręba Dzierzna**

Poręba Zdzieszycza zob. **Poręba Dzierzna**

Poręba Zdzieżna zob. **Poręba Dzierzna**

Poręba Żegocina zob. **Poręba Żegoty**

Poręba Żegota zob. **Poręba Żegoty**

Poręba Żegoty, wś, krak., gm. Alwernia, 15 km na płd.-wsch. od Chrzanowa: *Poromba Zeuota* (!) 1325–27 MVat I 131; *Zaclicze* de *Poramba* 1345–54, *Poramba Zegothe* 1350–51 MVat II 303, 331; *Zegotha* ... fili[us] *Zaclycze*, heredis de *Zaclicze Poramba* 1350–58 Kkk I 263; *Poramba* 1400 Krak nr CCCXVII(9); *Zegocina Poramba* 1470–80 DB II 233; *Porąba* 1490 ŻDz XV 432; *Poramba Zegothe* ... *Poramba* 1529 LR 152; *Poremba* 1564 Lukrak II 73; *Poremba* 1581 ŻDz XIV 33; *Poremba Zegocina* 1629 RPobKr 31; *Poręba zegota* 1783–84 RejKor 298; *Poremba Zegota* 1787 MpPerKr; *Poręba Żegocina* 1789 SHGKrMat 236; *Poręba Żegota* 1887 SG VIII 818; *Poręba Żegoty* 1909 RKrak 132; *Poręba-Żegoty* 1921 Sk XII 10; *Poręba Żegoty*, -by *Żegoty*, porębski 1964 UN 4, 8; gw. *porymbal/porymba zegoty*, -y, *porympski*. — Nazwa zestawiona *Poręba Żegota*//*Zegocina Poręba*, też *Poręba Zaklicze*. Członcy

odróżniające od im. właścicieli: *Żegota, Zaklika*, por. pierwsze zapisy. Lit.: RKrak 132. *IN*

Porębczyn, cz. Góry Jana, dawniej wś, nowosąd., gm. Jodłownik: villa ... *Pobranchin* 1254, *pobrancin* 1255 KMłp I 44, 49; *Pobranczyn*, villa sub parochia de Gora sita, cuius proprietas ad monasterium Czyszcizense pertinet, *Pobracczin*, villa 1470–80 DB II 115, III 439; *Pobranczin* ... *Pobrączin* 1529 LR 184; *Pobracczin* 1564 Lukrak II 72; *Pobrenczin* 1581 ŻDz XIV 52; *Pobręcżyn* 1629 RPobKr 70; *Pobręcjin* 1680 Rej 83; *Pobręcżyn* 1887 SG VIII 345; *Porębczyn*, -na 1964 UN 6, 61. — Dawniej n. *Pobręcżyn*, od n. os. **Pobrżęka*, z suf. -in. Do n. os. por. gw. *pobrżękać* 'popuszczać, puszczać baka' SGPRei(kartoteka). W n. poświędzona oboczność cz : sz (*Pobrżęcżyn* > *Pobrżęszyn*). W wyniku dysymilacji na odległość powstała forma *Pobręcżyn* (rz-cz > r-cz), a na skutek metatezy -brę->-ręb- — wspartej adideacją do ap. *poręba* — nazwa *Porębczyn*. Lit.: LKrak 113; Nieckula, -ov- 297. *IN*

Porębka zob. **Marcyporęba, Porąbka** (1, 2, 3), **Porąbka Uszewska, Poręba Mała, Poręba Wielka** (1)

Porębki zob. **Poręby** (4)

Poręby (1), wś nieistniejąca, leżała w pow. mławskim, par. Szydłowo, ciech.: *Poręby* 1887 SG VIII 821. — Od ap. *poręba*, w formie pluralnej. *UW*

Poręby (2), cz. wsi Sierakowice, dawniej wś?, gdań., gm. Sierakowice: *Porembi* 1789 Goldb II 188; *Poręby* 1879 KętN 15; *Poręby*, wyb. 1889 SG X 585; *Poręby*, niem. *Porembi*, os. 1921 Sk XI 27, 85; *Poręby* (*Porembi*), wyb. Sierakowic 1925 Krzep 94; *Poręby*, os. 1967 SM 907; *Poręby*, -ręb 1982 WUN III 28; gw. dawniej *p#orqba* Lor 81. — Nazwa zniemczona jako *Porembi*. Lit.: MKart 135; TrautmElb II 89. *WK*

Poręby (3), cz. wsi Sobiesęki Trzecie, dawniej wś, kal., gm. Szczytniki: *Poręby* 1877 Zin II 74; *Poręby*, wś 1887 SG VIII 821; *Poręby*, -raqb 1971 UN 80, 20; gw. *porembi*, -buf. *ZZ*

Poręby (4), przys., dawniej wś, kiel., gm. Krasocin, 11 km na pñ.-wsch. od Włoszczowy: *Poręby* 1877 Zin II 74; *Poręby*, wś 1887 SG VIII 821; *Poręby* vel *Porębki* 1902 Przew II 93; *Poręby*, wś 1933 SkBy 1355; *Poręby*, -raqb, cz. Koziej Wsi 1971 UN 35, 50; *Poręby*, -raqb 1982 WUN III 28.

— Okresowo w formie zdrobnionej *Porębki*. Lit.: KopKiel 111. *IN*

Poręby (5), wś, krośn., gm. Jedlicze, 11 km na pñ.-zach. od Krosna: *Poręby* 1887 SG VIII 823; *Poręby*, przys. 1933 SkBy 1355; *Poręby* 1952 UW 279; *Poręby*, -raqb, *porębski* 1965 UN 60, 84. Lit.: RBiecz 39. *IN*

Poręby (6), wś nieistniejąca, leżała w par. Nowogród, łomż., 8 km na pñ.-zach. od Nowogrodu: *Poręby* 1887 SG VIII 821; *Poręby*, wś 1902 Przew II 93. *UB*

Poręby (6a), cz. dz. Chojny w Łodzi, notowana do 1967 r., dawniej wś: *Poręba*, os. 1839 MpKwat IV 3; *Poręby* 1877 Zin II 74; *Poręby*, wś 1887 SG VIII 821; *Poręby* 1902 Przew II 92; *Poręby* 1921 Sk II 158; *Poręby*, wś 1933 SkBy 1356; *Poręby* 1967 SM 907. Dawniej *Poręba*, wtórnie pluralizacja nazwy. *PD*

Poręby (7), kol., dawniej wś, olszt., gm. Mrągowo, 3,5 km na pñ.-wsch. od Mrągorowa: *Poremben* 1785 Goldb III 161; *Poremben* — *Poręby* 1879 KętN 179; *Poręby* 1887 SG VIII 823; *Poremben* 1920 MpHAPr I; *Poremben* — *Poręba*, wś 1946 Ley I 58; *Poremben* — *Poręby*, -ęb, *porębski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Poręby* — *Poremben*, os. 1951 Rosp 252; *Poręby*, -ręb 1982 WUN III 28. — Wieś powstała ok. 1700 r. jako osada komornicza Mrągorowa; mieszkańcy jeszcze w 1820 r. dokonywali wyrębu lasu na rzecz miasta i na użytek własny. Okresowo *Poręba*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Poręby*. Lit.: Mrągorowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 148. *RP*

Poręby (8), przys., dawniej wś, opol., gm. Dąbrowa, 9 km na pñ.-wsch. od Lewina Brzeskiego: *Sorg* 1736 MpWielOppol; *Sorge* 1743 SNGŚI X 142; *Sorge* 1783 Z II 39; *Sorge* 1845 K 645; *Sorge*, *Sarów* 1941 Wrzosek 40; *Sorge* — *Poręby*, -ęb, *porębski* 1948 MPol XXV nr 14; *Poręby* — *Sorge*, wś 1951 Rosp 252; *Poręby* (*Sarów*) 1960 Mp-25(Niemodlin); *Poręby*, -raqb 1982 WUN III 28; *Zorgi* 2001 Mp-10(M-33-48-C-d-2). — Dawna n. niem. od ap. *Sorge* 'kłopot, troska', tu na określenie nieurodzajnej gleby. Nazwę spolonizowano jako *Sarów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Poręby*. Lit.: SNGŚI X 142; BorGŚI 245. *JCh*

Poręby (9), wś, piotr., gm. Poświętne, 17 km na pñ.-wsch. od Opoczna: *Poręby* 1827 Tabella II

Poręby

110; *Poręby* 1877 Zin II 74; *Poręby* 1887 SG VIII 821; *Poręby, -rąb, porębski* 1969 UN 28, 59. *IN*

Poręby (10), wś, siedl., gm. Dębe Wielkie, 9 km na pñ.-zach. od Mińska Mazowieckiego: *Poręby* 1783 MpPerMz; *Poręby kątý* 1827 Tabella II 111; *Poręby* 1839 MpKwat V 4; *Poręby* al. *Poręby Kątý* 1887 SG VIII 821; *Poręby* 1902 Przew II 92; *Poręby, -rąb* 1982 WUN III 29. — Okresowo n. zestawiona *Poręby-Kątý*, z członem drugim od n. m. *Kątý Goździejewskie*. *UB*

Poręby (11), dziś *Poręby Nowe* i *Poręby Stare*, dwie wsi, siedl., gm. Dobrze, 15 km na pñ.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Poręby kątý* 1827 Tabella II 111; *Porembý* 1839 MpKwat V 4; *Poręby* al. *Poręby Kątý*, wś i folw. 1887 SG VIII 821; *Poręby* 1902 Przew II 93; *Poręby Stare* 1921 Sk I 86; *Poręby Nowe, Poręby Stare* 1952 UW 17; *Nowe Poręby, -wych -rąb, Stare Poręby, -rych -rąb* 1981, 1982 WUN II 574, III 318; po zmianie *Poręby Nowe, Poręby Stare, Poręb -ych, porębski* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Dawniej n. *Poręby-Kątý*; człón odróżniający od n. m. *Kątý-Borucza*. Współcześnie dwie wsi: *Nowe* i *Stare Poręby*; człony dyferencyjne od przym. *nowy, stary*. *UB*

Poręby (12), wś, sier., gm. Biała, 9,5 km na pñ. od Praszki: *Poręby*, folw. 1887 SG VIII 821; *Poręby*, kol. 1921 Sk II 131; *Poręby, Porąb, porębski*, wś 1974 UN 52, 9; *Poręby, -rąb* 1982 WUN III 29; gw. *porymby, porymp, porympski*. — W zapisach gwarowych rozkład nosówki i podwyższenie artykulacji. *EB*

Poręby (13), cz. wsi Wrząca, okresowo wś, sier., gm. Błaszki: *Poręby* 1827 Tabella II 110; *Poręby*, pustk. 1887 SG VIII 821; *Poręby*, wś 1921 Sk II 98; *Poręby*, kol. 1967 SM 907; *Poręby, -rąb*, cz. wsi Wrząca 1972 UN 50, 25; *Poręby, -ręb* 1982 WUN III 29; gw. *porymby, porymp, porympski*. *EB*

Poręby (14), wś, sier., gm. Mokrsko, 9,5 km na pñ.-zach. od Praszki: *Poręby*, wś 1887 SG VIII 821; *Poręby* 1921 Sk II 134; *Poręby, -rąb, porębski* 1974 UN 52, 20; gw. *porymby, porymp, porympski*. *EB*

Poręby (15), wś, sier., gm. Zduńska Wola, 4 km na pñ.-zach. od Zduńskiej Woli: *Poręby* 1877 Zin II 74; *Poręby*, kol. 1887 SG VIII 821; *Poręby*, wś 1902 Przew II 92; *Poręby, Poręb, porębski* 1972 UN 50, 54; gw. *porymby, porymp, porympski*. *EB*

Poręby (16), wś, warsz., gm. Wiązowna, 10 km na zach. od Mińska Mazowieckiego: *Poręby* 1839 MpKwat IV 4; *Poręby* 1887 SG VIII 821; *Poręby* 1902 Przew II 92; *Poręby, -ręb, porębski* 1966 UN 135, 7. *UB*

Poręby zob. **Porąb, Poredy, Poręba** (3), **Poręba-Kocęby, Poręba Mała, Poręba Średnia, Poręby Dębskie, Poręby Grocholskie**

Poręby Dębskie, wś, tarnob., gm. Nowa Dęba, 16 km na pñ.-wsch. od Mielca: *Poręby* 1794 Ga Ii2; *Poręby* 1827 Tabella II 110; *Poręby*, folw. 1877 Zin II 74; *Poręby do Dęby*, wólka 1887 SG VIII 822; *Poręby Dębskie*, przys. 1933 SkBy 1356; *Poręby Dębskie* 1952 UW 286; *Poręby Dębskie, -rąb -kich, porębski* 1966 UN 73, 54. — Dawniej n. *Poręby*. Później n. zestawiona z członem odróżniającym od n. m. *Dęba*, dziś *Nowa Dęba*. *IN*

Poręby Dymarskie, wś, rzesz., gm. Cmolasy, 10,5 km na pñ. od Kolbuszowej: *Poręba* 1794 Ga Ii1; *Poręby Dymarskie*, al. *Poręba z Dymarką* 1887 SG VIII 822; *Poręby Dymarskie* 1921 Sk XIII 8; *Poręby Dymarskie* 1933 SkBy 1356; *Poręby Dymarskie, -rąb -kich, porębski* 1965 UN 59, 8. — Dawniej n. *Poręba*, później w l. mn. i z członem odróżniającym od n. m. *Dymarka* (dziś cz. wsi *Poręby Dymarskie*). *IN*

Poręby Grocholskie, dziś *Poręby*, wś, piotr., gm. Bełchatów, 3,5 km na pñ. od Bełchatowa: *Poręby* 1825 SHGŁęcz(Ks.par.-kartoteka); *Poręby* 1885 SHGŁęcz(Kronika par.-kartoteka); *Poręby* 1921 Sk II 62; *Poręby* 1962 Mp-25(Bełchatów); *Poręby Grocholskie* 1967 SM 908; *Poręby Grocholskie, -ręb -kich, porębski* 1972 UN 39, 17; po zmianie *Poręby, -ręb, porębski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej n. *Poręby*, później n. zestawiona z członem odróżniającym od n. m. *Grocholice* (1). *EB*

Poręby Huciskie, cz. wsi Leszcze, dawniej wś, rzesz., gm. Niwiska: *Poręba* 1794 Ga Ii1; *Poręby Huciskie* 1855 Stup 170; *Poręby do Niwisk* al. *Podlesie*, wólka 1887 SG VIII 822; *Poręby Huciskie* 1921 Sk XIII 18; *Poręby Huciskie*, wś 1933 SkBy 1356; *Poręby Huciskie, -rąb -kich* 1965 UN 59, 28. — Dawniej n. *Poręba*, później w l. mn. i z członami odróżniającymi od wyrażenia przyimkowego *do Niwisk* oraz od n. wsi *Hucisko* (17). Obocznie n. *Podlesie* (zob.). *IN*

Poręby Kamięskie, cz. Kamionki, dawniej wś, rzesz., gm. Ostrów: *Poręby Kamięskie*, wś

1887 SG VIII 822; *Poręby Kamięskie, -rąb -kich*, cz. wsi 1966 UN 69, 8; *Poręby Kamięskie, -rąb -kich* 1982 WUN III 30. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. wsi *Kamionka* (36). *IN*

Poręby-Kąty zob. **Poręby** (10, 11)

Poręby Kupięskie, wś, rzesz., gm. Kolbuszowa, 8 km na płd.-wsch. od Kolbuszowej: *Poręby Kupięskie* 1886 Bigo 154; *Poręby Kupięskie* 1887 SG VIII 822; *Poręby Kupięskie* 1952 UW 279; *Poręby Kupięskie, -rąb -kich, porębski* 1965 UN 59, 21. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. wsi *Kupno* (1). *IN*

Poręby Nowe zob. **Nowe Poręby, Poręby** (11)

Poręby Stare zob. **Poręby** (11)

Poritzsch zob. **Porajów**

Porka zob. **Borkowice** (3)

Porkówka zob. **Borkówka**

Porkusy zob. **Maliszewo-Perkusy**

Porles zob. **Parleza**

Pornowo zob. **Pordenowo**

Pornowy zob. **Pordenowo**

Porombeck zob. **Porąbek**

Poronin, wś, nowosąd., gm. Tatrzańska, 6,5 km na płn.-wsch. od Zakopanego: *Poronin* 1654 LK Krak 120; *Poronin* 1674 *ŻDz* XV 53a; *Poronin* 1676 PSP 13; *Poronin* XVII *ŻDz* XIV 146; *Poronin* 1765 Lukrak I 59; *Poronin* 1887 SG VIII 824–5; *Poronin* 1921 Sk XII 28; *Poronin, -na, poroniński* 1964 UN 10, 211. — Od n. w. *Poronin*, dziś Poroniec, dopływ Białego Dunajca, por. aquae, quae dicuntur *Poronin* 1254 CdP III 61. K. Rymut nazwę uznaje za niejasną, dopuszcza jednak związek z czas. *poronić* (por. psł. **roniti* ‘sprawiać, aby coś spadało, strącać, zrzucić, upuszczać; sprawiać, aby coś ciekło, kapało’ SEBOR 518). S. Rospond łączy natomiast hydronim z dako-rumuńskim *pârâu, pârau*, *pârâu* ‘strumyk, potok’ i uważa go za ślad „wołoskich” wpływów językowych. Lit.: LK Krak 120; RospSEMIG 301–2; Rymut, Majtán, HE XIII 189–90. *IN*

Porosiuki, wś, biał., gm. Biała Podlaska, 5 km na płd.-zach. od Białej Podlaskiej: *Porosiuki* 1775 SHGPd(TarpoD); *Porosiuki* 1790 SHGPd(TarpoD); *Porosiuki* 1827 Tabella II 111; *Porosiuki* 1887 SG VIII 826; *Porosiuki* 1921 Sk IV 4; *Porosiuki, -siuk, porosiucki* 1966 UN 105, 29. — Od ukr. n. os. **Porosiuk* lub od ap. *porosiuk* ‘prosię’ Hrin III 353, w l. mn. *EB*

Porosławka zob. **Przesławka**

Porosłowo zob. **Porosły**

Porosły, dziś *Porosły* i *Porosły-Kolonia*, dwie wsi, biał., gm. Choroszcz, 5 km na wsch. od Choroszcz: *Porosłowo*, wś 1529 AWAK VII 10; *Porosły* 1533, *Porosły* 1643 Kond 165; *Porosły* 1744 SDV 148; *Porosły* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6008, 19–20); *Porosły, Porosłe* al. *Porosł*, wś 1887 SG VIII 826; *Porosły* 1921 Sk V 10; *Porosły, -łów*, wś 1982 WUN III 30; *Porosły-Kolonia, -łów-Kolonii, porosłański*, wś 2008 DzU nr 234; gw. *porosły, -u, porosłański*. — Początkowo n. *Porosłowo*, ponowiona z n. lasu, por. do *Porosłogo* leca 1510 Kond 165, ta od imiesłowu *porosły* ‘wyrosły, porośnięty’, z suf. *-owo*. Wtórnie pluralizacja nazwy. W XIX w. występowały też oboczne formy *Porosłe* i *Porosł*, od ap. *porosł* ‘miejsce porosłe, nie golizna’ SW IV 705. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: Kond 165. *EB*

Porost, wś, kosz., gm. Bobolice, 5 km na płd.-wsch. od Bobolic: *Prutzische Scheide* 1444, *Porse* 1479 LorSNH 88; *Porst* 1762–75 Froese 134; *Porst* 1789 MpGillyPom; *Porst* — *Porost, -tu, porostecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Porost, -tu* 1982 WUN III 30. — Początkowo n. niem. *Prutzische Scheide*, od przym. *preussisch* ‘pruski’ i od ap. *Scheide* ‘granica, dział’ (nie wiadomo jednak, o jaki dział (granice) chodzi). Później *Pors, Porst*; nazwa niejasna. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Porost*. Lit.: Rzetelska-Feleszko, Dawne słowiańskie dialekty województwa koszalińskiego 106; Belchnerowska, PMT XIII 59. *BCz*

Porośl zob. **Porosły, Porośl-Grzywy, Porośl-Kije, Porośl-Lubijewo, Porośl-Mikołajewięta, Porośl-Wojsławy**

Porośl-Głuchy zob. **Głuchy** (1)

Porośl-Grzywy, przys., dawniej wś, łomż., gm. Sokoły, 14 km na wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: Seło *Porosl Hrwicz* ziemiane 1528 *ŻDz* XVII/1, 203; *Porosla, Grzywi* 1580 *ŻDz* XVII/1, 107; *Porosla* Kije Głuchy et *Grzyby* (!) 1676 CzRkps nr 1099; *Porosil Grzywy* 1795 MpPerPd; *Porośl grzywy* 1827 Tabella II 111; *Porośl Grzywy* 1839 MpKwat VI 6; *Porośl Grzywy* 1887 SG VIII 826; *Porośl-Grzywy*, wś 1933 SkBy 1357; *Porośl-Grzywy*, przys. 1967 SM 908; *Porośl-Grzywy, -li Grzyw*, cz. wsi Porośl-Kije 1973 UN 158, 45; *Porośl-*

Porośl Hłuchowa

-Grzywy, -li-Grzyw 1982 WUN III 30; gw. *porośl gżywy*, -*sli-vuf*, *poroślenski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od ap. stp. *porośle* 'bagnoporośnięte trawą czy krzakami' Sstp VI 409 (por. też *porośl* 'miejsce porośle, nie golizna' SW IV 705), ze zmianą paradygmatu; człon drugi od n. os. *Grzywa* SSNO II 231, brus. n. os. *Hrywa* BiryłaBA II 118, w l. mn., por. Michał *Hrywicz*, Matej *Hrywicz* z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 203. W obrębie tzw. okolicy szlacheckiej *Porośl* leżały wsi: *Porośla-Bajcze*, *Porośla-Bartki*, *Porośl--Głuchy*, *Porośl-Grzywy*, *Porośla-Kałęczyno*, *Porośl-Kije*, *Porośl-Lubijewo*, *Porośl-Mikołajewięta*, *Porośl-Wojsławy*. Lit.: HalBiał I 65, II 61–2; GórnRPd 33. EB

Porośl Hłuchowa zob. Głuchy (1)

Porośl-Kije, wś, łomż., gm. Sokoły, 15 km na wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: *Poroslia Kije* 1569 UPL 249; *Porosla, Kije* 1580 ŻDz XVII/1, 107; *Porosil Kije* 1795 MpPerPd; *Porośl kije* 1827 Tabella II 111; *Porośl Kije* 1887 SG VIII 826; *Porośl-Kije* 1921 Sk V 112; *Porośl-Kije*, -*li--jów*, *poroślański* 1973 UN 158, 45. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Porośl-Grzywy*, człon drugi od n. os. *Kij* SSNO II 580, w l. mn. Okresowo *Porośla-Kije*, z pluralizacją pierwszego członu. Lit.: HalBiał II 61–2; GórnRPd 34. EB

Porośl-Lubijewo, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi bielskiej, w par. Sokoły, biał.: Seło *Porosł Lubiiewo* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 204. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Porośl-Grzywy*, człon drugi od n. os. **Lubij(a)* (: *Luba//Luba*), z suf. -*ewo*, por. Bartosz *Lubiiewicz* i Filip *Lubiiewicz* z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 204. Lit.: HalBiał II 61. EB

Porośl-Mikołajewięta, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi bielskiej, w par. Sokoły, biał.: Seło *Porosł ziemiane Mikołajewięta* 1528 ŻDz XVII/1, 204. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Porośl-Grzywy*, człon drugi od im. *Mikołaj*, z suf. -*ewięta*, por. *Mikołaj* Martinowicz i *Mikołaj* Michałowicz ze wsi *Porośl-Wojsławy* 1528 ŻDz XVII/1, 203. EB

Porośl-Wojsławy, wś, biał., gm. Poświętne, 14 km na wsch. od Wysokiego Mazowieckiego: Seło *Porosł Wojsławy* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 203; *Porośla Wojsławy* 1562 HMil 332;

Wojsławi Poroslia, Porosla Wojsławi 1569 UPL 248, 250; *Porośla Wojsławy* 1573 HMil 333; *Porosla Wojsławy* 1580 ŻDz XVII/1, 108; *Porosil Wojsławy* 1795 MpPerPd; *Porośl wojsławy* 1827 Tabella II 111; *Porośl Wajslawy* (!) 1877 Zin II 74; *Porośl Wojsławy* 1887 SG VIII 826; *Porośl Wajslawy* (!) 1902 Przew II 93; *Porośl-Wojsławy* 1921 Sk V 112; *Porośl-Wojsławy*, -*li-sław*, *poroślański* 1973 UN 158, 27. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Porośl-Grzywy*, człon drugi od im. *Wojsław* SSNO VI 176, w l. mn. Okresowo *Porośla-Wojsławy*, z pluralizacją pierwszego członu. Lit.: HalBiał II 61; GórnRPd 22. EB

Porośla, wś zaginiona, leżała w pow. historycznym Pyzdry, koniń. lub kal.: na wsiach *Pothariczka* i *Porosla* 1446 Koz V 189. — Od ap. *porośle*, w l. mn., por. też *Porośl Grzywy* ZZ

Porośla zob. **Głuchy (1)**, **Porośl-Grzywy**, **Porośl-Kije**, **Porośl-Wojsławy**, **Porośla-Bajcze**, **Porośla-Bartki**, **Porośla-Kałęczyno**

Porośla-Bajcze, wś nieistniejąca, biał., gm. Poświętne: *Porośla-Bajcze* 1870 HMil 332. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Porośl-Grzywy*, człon drugi od n. os. *Bajk* RymSEN I 14, z suf. -*e*. EB

Porośla-Bartki, wś nieistniejąca, biał., gm. Poświętne: *Porośla Bartki* 1870 HMil 332. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Porośl-Grzywy*, człon drugi od n. os. *Bartek*, w l. mn., por. *Bartholomaei* de *Porośla* 1545 HMil 332. EB

Porośla-Kałęczyno, wś nieistniejąca, biał., gm. Poświętne: *Porośla-Kałęczyno* 1870 HMil 332. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy zob. *Porośl-Grzywy*, człon drugi od n. os. *Kałęka* Snazw IV 455, z suf. -*ino*, por. też n. m. *Kałęczyno*. EB

Porośla Kije Głuchy zob. **Głuchy (1)**

Porośle zob. **Porosły**

Porotowe zob. **Protowo**

Porowce, wś zaginiona, włączona zapewne do Czerlejnki, pozn., gm. Kostrzyn: *Porowcze*, villa deserta incorporata Minori Czerlenyno (1539) VisitGn 550. — Zapewne od ap. **porowce* albo **porowiec*, por. stp. *porowić* 'wykopać rowy stanowiące granice' Sstp VI 409, gw. *porowa* 'parów' SW IV 65. ZZ

Porowo, wś zaginiona, leżała w historycznej ziemi sieradzkiej: *Porowo* 1386 SHGłęcz II 50.

— Od n. os. *Por* (: *pora* ‘okres, czas’ lub od im. *Krzysztopor*) RymSEN II 280, z suf. *-owo*. Lit.: SHGŁęc II 50. EB

Poroża zob. Poroże

Poroże, wś, koniń., gm. Malanów, 12,5 km na płd.-zach. od Turku: *Porosza* 1392 Lek I nr 1219; in *Porosze* 1475 SHGKI(PG 8, 170v); W. *Poroze* 1479 SHGKI(PG 9, 117); *Poroze*, desertum *Poroze* de parte Ioannis Minor 1507 SHGKI(ASK 12, 14v); *Poroszye* 1511–23 ŁLB II 69; *Poroze* 1579 ŻDz XII 125; *Poroze* 1674 MKI(ASK 74, 140); in campo de *Poroże* 1754 Koz V 189; *Porozie Male*, *Porozie Wielkie* 1783–84 RejKor 169; W. *Wielkie Poroze* 1789 MKI(Tab 22, 131a); *Stare poroże* 1877 Zin II 175; *Poraże* (!), wś, *Poroże* 1887 SG VIII 813, 827; *Stare Poraże* (!), kol. 1895 SG XIV 614; *Poroże Stare*, *Poroże Nowe*, dwie kol. 1902 Przew II 93; *Poroże Stare*, wś, *Poroże Nowe*, kol. 1921 Sk II 13; *Poroże*, -ża 1982 WUN III 30; gw. *stare poroże*, -ego -ża, *poroski*. — Zapewne od n. os. *Poroż*, *Poroża* SSNO IV 326 (: *poroże* ‘rogi jelenia’ Sstp VI 409), w l. mn. Możliwe też pochodzenie n. od wyrażenia przyimkowego *po rogu* ‘wzdłuż, opodal rogu, np. lasu, łąki’, z suf. *-’e*. Przejściowo dwie osady z członami odróżniającymi od przym. *mały*, *wielki*, *stary* i *nowy*. ZZ

Porschütz zob. Proszyce

Porschwitz zob. Parszowice

Porsecz zob. Porzecze (1a)

Porst zob. Porost

Porszewice, wś, łódz., gm. Pabianice, 4 km na płd.-zach. od Konstantynowa Łódzkiego: *Porzyszwowicze* 1496 U II 416; *Porzyssewicze* 1511 ŻDz XIII 192; *Poczischowicze* (!) 1511–23 ŁLB I 377; *Poryssovycze* 1535 U II 510; *Porszewicze* 1552, *Proboszczowice* 1553, *Poryszowice* 1576 ŻDz XIII 237; *Porszewice* 1783–84 RejKor 84; *Porszewice* 1827 Tabella II 111; *Porszewice* 1887 SG VIII 827; *Porszewice*, -wic 1982 WUN III 30. — Początkowo n. *Porzyszwowice*, *Porzyszewice*, od n. os. *Porzysz* SSNO IV 327 (: *porzę*, *porać się* ‘trudzić się czymś’ Sstp VII 399), z suf. *-owice*, *-ewice*. Wtórnie n. *Porszewice*, wskutek redukcji śródgłosowej sylaby. Okresowo n. *Proboszczowice*, od ap. *proboszcz* lub od n. os. *Proboszcz* SSNO IV 344, z suf. *-owice*. EB

Portschweiten zob. Pierzchowice

Poruba zob. Poręba (3)

Poruby zob. Poręba (3)

Porudzie, wś, tarnob., gm. Sadowie, 4 km na płn.-zach. od Opatowa: *Porudze* (1282)XIV, *Porudze* (1328) ZDM IV 20, 51; *Porudzye* 1470–80 DB I 642; *Porudzin* 1529 LR 363; *Porudzie* 1662 ŻDz XV 55a; *Porudzie* 1783–84 RejKor 306; *Porudzie*, folw. 1787 Spis 388; *Porudzie* 1887 SG VIII 831; *Porudzie*, folw. 1933 SkBy 1357; *Porudzie*, -dzia, *porudzki* 1966 UN 27, 53. — Od wyrażenia przyimkowego *po rudzie*, w wyniku derywacji paradygmatycznej, w XVI w. też z suf. *-in*. Lit.: KSand 160. IN

Porudzin zob. Porudzie

Porunin zob. Poronin

Porwangen zob. Pierwagi

Porwity, wś, kal., gm. Opatówek, 11,5 km na płd.-wsch. od Kalisza: *Porwity* 1775 MKI(Tab 19, 7); *Porwity* 1783–84 RejKor 164; W. *Porwit ...* w *Porwitach* 1789 MKI(Tab 22, 49); *Porwity* 1827 Tabella II 111; *Porwity* 1887 SG VIII 831–2; *Porwity*, -wit, *porwicki* 1971 UN 80, 32; gw. *porwity*, *-wit*, *porwitoski*. — Od nazw. *Porwit* Snazw VII 497, w l. mn. ZZ

Porszowice zob. Porszewice

Porzyce, wś zaginiona, leżała koło Sławska, bydż.: quia hereditates ecclesie nostre dicta *Porissiczi*, syta prope Sławsko 1320 CdP II 225–6; od *Poruszyc* aż do Sławska 1779–80 Koz V 189. — Od n. os. **Porysz*, por. *Porzysz* SSNO IV 327, z suf. *-ice*. RP

Poryte, wś, łomż., gm. Stawiski, 5,5 km na płd.-zach. od Stawisk, 6 km na płd.-wsch. od Stawisk: *Poryte* 1375 HMil 333; *Porite* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 112v); *Porithe* 1429 MkM I nr 772; *Porythe* 1460, 1480 SHGMz(MK 6, 135); *Porythe* 1512 SHGMz(Ep. 7, 21v); Parochia *Poriczka*, *Porithe* 1578 ŻDz XVI 374; *Poryte* 1783–84 RejKor 671; *Poryte* 1827 Tabella II 111; *Poryte* al. *P. Izdebne* 1887 SG VIII 832–3; *Poryte Szlacheckie*, *Poryte Włościańskie*, *Poryte Male* (*Trzcianki*) 1921 Sk V 48; *Poryte-Szlachta*, *Poryte Włościańskie* 1952 UW 163; *Poryte Szlacheckie*, *Poryte Włościańskie*, -ego -kiego, dwie wsi 1982 WUN III 31; po zmianie *Poryte*, -ego, *porycki*, wś, *Poryte Szlacheckie*, *Poryte Włościańskie*, -ego -ego, dwie cz. wsi *Poryte* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Od imiesłowu *poryty* (: *poryć*, *ryć*

Poryte

‘kopać rydlem, motyką poruszać ziemię’ Sstp VIII 62). W XIX w. oboczna n. *Poryte Izdebne*; członek odróżniający od przym. *izdebny* (: *izba*). W XX w.: *Poryte Szlacheckie* i *Szlachta//Poryte Włościańskie*; człony drugie od ap. *szlachta*, przym. *szlachecki*, *włościański* związane ze stosunkami własnościowymi i statusem społecznym dawnych mieszkańców. Okresowo też *Poryte Male*, z członem odróżniającym od przym. *mały*, obocznie *Trzcianki* od przym. *trzciany* ‘związany z trzcina’ Sstp IX 198, z suf. *-ki*. Lit.: ZMaz 305. UB

Poryte zob. **Poryte-Jabłoń**

Poryte Izdebne zob. **Poryte**

Poryte-Jabłoń, wś, łomż., gm. Zambrów, 4,5 km na płn.-zach. od Zambrowa: *Porithe* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 119v); *Porithe* 1425 MkM I nr 83; *Porite* alias Konopky (1448)1456 SHGMz(MK 4, 63v–64); *Poriczskie* gran. 1471 SHGMz(MK 6, 4); *Porythe* 1474 ZHer nr 437; *Poryte* 1513 HMil 334; *Poryte* 1783 MpPerMz; *Poryte iabloń* 1827 Tabella II 111; *Poryte Jabłoń* 1887 SG VIII 833; *Poryte-Jabłoń*, folw., *Poryte*, wś 1921 Sk V 50; *Poryte-Jabłoń*, *-tego-ni* 1982 WUN III 31. — Dawniej n. *Poryte*, później z członem drugim od n. rz. *Jabłoń*, dziś Jabłonka, por. super r. *Yablon* 1428 MkM I nr 681; flumine *Jablon* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 173v). Lit.: ZMaz 305. UB

Poryte Szlacheckie zob. **Poryte**

Poryte-Szlachta zob. **Poryte**

Poryte Włościańskie zob. **Poryte**

Porządzie, wś, ostroł., gm. Rząśnia, 11,5 km na płn.-zach. od Wyszkowa: *Porzondze* 1460 SHGMz(Ep. 5, 110); *Porzadye* 1472 SHGMz(Ep. 10, 4); Andreas Porzancze de *Porzancze* 1489 SHGMz(Ep. 10, 634–635); *Porzandze* 1491 SHGMz(Ep. 15, 206v); lab. Joh. Porzandza de *Porzandze* 1503 SHGMz(Ep. 149, 36); *Porzadye* 1517 SHGMz(PT 1, 327); *Porzadye* 1578 ŻDz XVI 407; *Porządzie* 1783–84 RejKor 682; *Porządzie* 1827 Tabella II 111; *Porządzie* al. *Porzędzie* 1887 SG VIII 833; *Porządzie* 1921 Sk I 139; *Porządzie*, *-dzia*, *porządki* 1971 UN 149, 17. — Może od czas. *porządzić* ‘rządzić, zarządzać’ SEBań II 708, z suf. **-bje*. Nazwa os. *Porządza* raczej wtórna, odmiejscowa, por. jednak n. os. *Rząd*, *Rządza* RymSEN II 380. UB

Porzeczce (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 6,5 km na wsch. od Dzierzgonia: wille *Laideyne*, na kopii: *Ladeyn* (1329)XV PrUr II 439; *Ladeyne* 1339 Ger 80; in campo *Laideyne*, na kopii: *Ladeyn* (1350)XV PrUr IV 475; *Lodeyn* 1419 Ger 80; *Lodeyn* 1437 GZ 34; *Lodey-nen*, wś 1789 Goldb I 123; *Lodey-nen* 1796–1802 MpSchröt X; *Lodehnen*, folw. 1820 Wald 189; *Lodehnen* 1884 SG V 362; *Lodehnen*, *Ladeyne* — *Lodowo*, dw. 1946 Ley I 48; *Lodehnen* — *Porzeczce*, *-cza*, *porzeczki* 1950 MPol nr A-52; *Porzeczce* — *Lodehnen*, os. 1951 Rosp 252; *Porzeczce*, *-cza* 1982 WUN III 31. — Dawniej n. prus. **Laidein-*, od *laydis* ‘głina’, z suf. *-ein*, por. prus. n. *Layde*, *Laydenaw* Ger 80, lit. n. w. *Laïdė*, *Laidė* (z substytucyjną niem. oscylacją **laid-* : *loid-* : *lod-* Ger 218, 214). G. Gerulis łączy n. z lit. ap. *ladis* ‘lód’; G. Leyding spolonizował ją jako *Lodowo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Porzeczce*. Lit.: Ger 80; PrzybBalt 225. RP

Porzeczce (1a), cz. wsi Thuczewo, dawniej wś, gdań., gm. Linia: *Porzeczni* 1796–1802 MpSchröt IX; *Porzocze* 1860 PMT XIV 79; *Porzocze* — *Porzeczce* 1879 Kętn 45; *Porzeczce*, niem. *Paretz*, wś 1887 SG VIII 838; *Borsecz*, fi. auch *Porzyc*, *Porgecz*, *Paretz*, *Borzyc*, *Porzeki* 1912 Bär 93; *Porzeczce*, niem. *Porsecz*, os. 1921 Sk XI 69, 85; *Porzeczce* (*Porsecz*), pustk. 1925 Krzep 94; *Porzeczce*, os. 1967 SM 909; *Porzeczce*, *-cza* 1982 WUN III 31; gw. dawniej *p^hořěčė* Lor 81, *pořěčėl/po řěči*, *-ěgo*. — Od przym. *porzeczny* ‘nadrzeczny’ SW IV 729, por. ap. *porzeczce* ‘brzeg rzeki, okolica nadrzeczna’ SL IV 365. Nazwa zmieniona jako *Poretz*, *Porsecz*. Wieś leży nad Lebą. Lit.: Treder, PMT XIV 79. WK

Porzeczce (2), wś, gorz., gm. Boleszkowice, 11 km na płd. od Mieszkowic: *Hälse* 1752 SHGNM (Breitsprecher 124); *Hälse* — *Porzeczce*, *-cza*, *porzeczki* 1948 MPol XXV nr 14; *Porzeczce* — *Hälse* 1951 Rosp 252; *Porzeczce*, *-cza* 1982 WUN III 31. — Dawna n. niem. od ap. *Hals* ‘szyja, kark’, tu zapewne w znaczeniu topograficznym ‘wąski teren’, w formie pluralnej. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Porzeczce*. BCz

Porzeczce (3), wś, kiel., gm. Miedziana Góra, 13 km na płn.-zach. od Kielc: *Porzeczce* 1827 Tabella II 111; *Porzeczce* 1887 SG VIII 833; *Porzeczce* 1921 Sk III 39; *Porzeczce*, *-cza*, *porzeczki* 1966 UN

23, 59. — Od ap. *porzece*. W pobliżu przepływa Wierna Rzeka. Lit.: KopKiel 24. *IV*

Porzece (4), wś, kosz., gm. Darłowo, 5 km na płd. od Darłowa: in *Poretz* 1262, *Porez* 1268 PU II 92, 195; *Poretz* 1290 RzDuma I 245; *Poretz* 1324 PU VI 225; *Preetz* 1780, *Preetz* 1779–85 RzDuma I 225; *Preetz* — *Porzece*, *-cza*, *porzecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Porzece*, *-cza* 1982 WUN III 31. — Zapisy z XIII i XIV w. mogą wskazywać na formę rodzaju męskiego **Porěčb*. Nazwa zmieniona jako *Poretz*, *Preetz*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Porzece*. Wieś leży nad Bielawą. Lit.: LórSNH 89; RzDuma I 245–6. *BCz*

Porzece (5), wś zaginiona, położona w dawnym pow. białskim, w par. Michałowice, rad.: villa ... Swyldno et *Porzycz* ... *Porzece* 1511 23 ŁLB II 309, 310. *UW*

Porzece (6), cz. wsi Górna Wola, dawniej wś, rad., gm. Jedlińsk: *Porzece* 1877 Zin II 73; *Porzece*, wś 1887 SG VIII 833; *Porzece*, wś 1933 SkBy 1358; *Porzece*, *-cza* 1970 UN 31, 20. Lit.: KopRad 59–60. *IV*

Porzece zob. **Moszczona** (1), **Pilipki**, **Podrzeczany**, **Purzec**, **Purzyce-Pomiany**, **Purzyce-Trojany**

Porzece Gajowy zob. **Purzyce Gajowe**

Porzece-Paduchy zob. **Purzyce Gajowe**

Porzece-Pomiany zob. **Purzyce-Pomiany**

Porzece-Trojany zob. **Purzyce-Trojany**

Porzeki zob. **Porzece** (1a)

Porzewnica, wś, siedl., gm. Mrozy, 10 km na płd.-wsch. od Kałuszyna: [*Porzewnica*] XVIAtMz 207; *Porzewnica* 1783 MpPerMz; *Porzewnica* 1827 Tabella II 111; *Porzewnica* 1839 MpKwat V 5; *Porzewnica* 1887 SG VIII 838; *Porzewnica*, *-cy* 1982 WUN III 31. — Nazwa z suf. *-ica* o niejasnej podstawie, może związanej z imiesłowem *rzewny* 'żałosny, gorzki' lub *rzwan* (por. *rzwać*, *rzwieć* 'wydawać donośny głos, ryczeć (o zwierzętach), dyszeć, burzyć się', ap. *rzwanie* 'donośny głos zwierzęcia, ryk, rzenie' Stp VIII 106–7), zob. też *Rzewnie*. *UB*

Porzeziny zob. **Porzeziny-Giętki**, **Porzeziny-Jelitki**, **Porzeziny-Mendle**

Porzeziny-Gąbki zob. **Porzeziny-Giętki**

Porzeziny-Giętki, wś, biały, gm. Grodzisk, 17,5 km na płd.-zach. od Brańska: *P. Gętki* 1567

Kond 165; *Porzezini* 1580 ŻDz XVII/1, 43; *P. Gętki* 1676 Kond 165; *Porzeziny Gętki*, na *Porzezinach Gętkach* 1793 SHGPd(Regof 7); *P. Gętki* 1794 Kond 165; *Porzeziny Gietki*, na karcie sztabowej *Poreżyce* (!) 1887, *Porzeziny Gąbki* 1902 SG VIII 838, XV/2, 498; *Porzeziny-Gąbki* 1921 Sk V 20; *Porzeziny* 1952 UW 167; *Porzeziny-Giętki* 1962 SkBiał 120; *Porzeziny-Giętki*, *-zin-ków* 1982 WUN III 31; gw. *pożeziny gętkil/gętki*, *-kuf*, *gętkoski*. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od *porzezać* 'porznać, wyciąć', z suf. *-iny* (n. określająca miejsce po czymś wyciętym, np. po lesie, zaroślach), człon drugi może od n. os. *Gietek* (: niem. n. os. *Get*, ta od imion na *Gad*) RymSEN I 228, w l. mn., z wtórną nosowością. Okresowo n. *Gąbki*, zapewne wskutek adideacji do ap. *gąbka*. Lit.: Kond 165. *EB*

Porzeziny-Jelitki, wś nieistniejąca, leżała w pow. Bielsk, biały: *Porzezini*, *Jelithka*, z *Jelitków* 1580 ŻDz XVII/1, 43; *Porzeziny Jelitki* 1676, *Porzeziny Jelitki* 1794 Kond 165; *Porzeziny Selitki* (!) 1795 MpPerPd; *Porzeziny Jelitki* 1902 SG XV/2, 498. — Nazwa zestawiona; człon drugi od n. os. *Jelitko* SSNO II 476 (: *Jelita*), w l. mn. Nazwa wsi zachowała się w n. kolonii i pola we wsi *Porzeziny-Mendle*. Lit.: Kond 165; GórnRPd 51. *EB*

Porzeziny-Mendle, wś, biały, gm. Grodzisk, 17 km na płd.-wsch. od Ciechanowca: *Porzeziny Mędle*, z *Porzezin Mędlów* 1569 UPL 273; *Porzezini*, *Medlie*, z *Mędlów* 1580 ŻDz XVII/1, 43; *Porzeziny-Mędle* 1676, *P.-Mędle* 1794 Kond 165; *Porzeziny Mendle* 1887 SG VIII 838; *Porzeziny-Mendle*, wś 1921 Sk V 20; *Porzeziny-Mendle*, kol. 1967 SM 909; *Porzeziny-Mendle*, *-zin-li* 1982 WUN III 31; gw. *pożeziny mendle/mendle*, *-li*, *mendloski*. — Nazwa zestawiona; człon drugi od n. os. *Mendel* (: *mendel* 'piętnaście sztuk') RymSEN II 84, por. też brus. n. os. *Mendel* BiryłaBA II 291, w l. mn. Lit.: Kond 165. *EB*

Porzędzie zob. **Porządzie**

Porzocze zob. **Porzece** (1a)

Porzowo, wś, ciech., gm. Gzy, 12 km na płn.-zach. od Pułtuska: *Porssowo* 1240 KMaz I 343; *Porsowo* 1436 Zakr II nr 2059; *Porszowo* 1449 SHGMz(Ep. 5, 29); *Porszowo* 1510 SHGMz(PT 1, 397); *Porzowo* 1576 ŻDz XVI 316; *Porzowo* 1827 Tabella II 111; *Porzewo* 1887 SG VIII 838;

Porzucewo

Porzowo 1921 Sk I 136; *Porzowo*, -wa 1982 WUN III 31. — Może od n. os. **Po-reż* (: *rżeć*), z suf. -owo. Postać *Porzowo* byłaby wynikiem mazurzenia. K. Zierhoffer wiąże toponim z n. os. **Porez*, a antroponim ze stp. *poryżać*//*poryżać* 'rżeć, odzywać się rżeniem, gderać', gw. *poryżać* 'przdrzeźniać' SGPKar IV 276. Lit.: ZMaz 306. UB

Porzucewo zob. **Włochy** (4)

Porzyce zob. **Porzecz** (1a)

Porzycze zob. **Purzec**

Porzyszewice zob. **Porszewice**

Porzyszowice zob. **Porszewice**

Posada (1), wś, jel., gm. Bogatynia, 9 km na pñ. od Bogatyni przy granicy polsko-niemieckiej: *Rudumchsdorff* 1273, *Rudungesdorf* 1289, *Rudingsdorf* 1329, *Rudungisdurff* 1495 KOL 177; *Rudelsdorff* 1542, *Rußdorf* 1740 BenaGŁuż 158; *Ruesdorf* 1753 MpGoerlitz; *Russdorf* 1834 MpRey nr 149; *Rusdorf* 1903 BenaGŁuż 358; *Rusdorf* (cz. Marienthal) 1936 MpMbl(5055); *Posada*, *Pusdorf* (!) po 1945 SNGŚI X 142; *Posada* 1952 UW 241, *Posada*, -dy 1982 WUN III 31. — Nazwa niem. *Rudung(e)sdorf* od n. os. *Rudung* (ta od podstawy *Hrod-* < goc. *hrôtheigs* 'zwycięski' FörstON I 1447–50, II 633, FörstPN 885–9). Forma odnotowana w 1542 r. powstała zapewne pod wpływem n. m. *Rudelsdorf*, dziś *Wrocław* (1), por. *Rudilsdorff* 1389 CdL III 126, później uległa uproszczeniu do *Russdorf*, w 1903 r. urzędowo zmieniona na *Rusdorf*. W 1922 r. wieś włączono do miejscowości Marienthal (dziś w Niemczech). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Posada*, nawiązującą zapewne do błędnego odczytania n. niem. jako *Pusdorf*. Lit.: SNGŚI X 142; BenaGŁuż 358–9. PS

Posada (2), wś, koniń., gm. Kazimierz Biskupi, 3,5 km na pñ.-zach. od Konina: *Posada*, folw. 1877 Zin II 75; *Posada* al. *Posada Łaszczo*wa 1887 SG VIII 838; *Posada* 1902 Przew II 93; *Posada*, folw. 1933 SkBy 1358; *Posada*, -dy 1982 WUN III 31. — Od ap. *posada* 'przedmieście' Sstp VI 415; 'osada, wieś, miasteczko; przedmieście warowni, domy pod grodem' SW IV 731. Okresowo n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. wsi *Wola Łaszczo*wa. ZZ

Posada (3), os., dawniej wś, koniń., gm. Słupca, 7 km na pñ.-wsch. od Słupcy: *Posada*,

folw. 1887 Zin II 75; *Posada* al. *Borowice* 1887 SG VIII 838; *Posada*, folw. 1902 Przew II 93; *Posada*, wś 1921 Sk II 110; *Posada*, wś 1933 SkBy 1358; *Posada*, -dy 1982 WUN III 31. — W XIX w. n. oboczna *Borowice*, od ap. *bór* lub n. os. *Bor*, z suf. -owice. ZZ

Posada (4), wś, koniń., gm. Wierzbiniek, 8 km na pñ.-wsch. od Sompolna: *Posada*, kol. 1839 MpKwat II 3; *Posada* 1887 SG VIII 838; *Posada*, -dy, *posadzki* 1971 UN 182, 41. AG

Posada (5), kol., okresowo wś, łódz., gm. Brójce, 10 km na pñ.-wsch. od Tuszyna: *Posada* 1877 Zin II 75; *Posada*, kol. 1887 SG VIII 838; *Posada*, wś 1902 Przew II 93; *Posada*, wś 1921 Sk II 66; *Posada*, wś 1967 SM 909; *Posada*, -dy 1982 WUN III 31. EB

Posada (6), wś, rad., gm. Przytyk, 15 km na pñ.-wsch. od Przysuchy: *Potkanna-Posada*, kol. 1921 Sk III 114; *Posada*, leśn. 1933 SkBy 1358; *Posada* 1967 SM 909; *Posada*, -dy, *posadzki* 1970 UN 31, 53. — Początkowo n. *Potkanna-Posada*, z członem pierwszym ponowionym z n. wsi *Potkanna* (zob.). Lit.: KopRad 175. IN

Posada zob. **Posada Górna**, **Posada Jaćmierska Górna**, **Posada Jaślińska**, **Posada Leska**, **Posada Olchowska**, **Posada Rybotycka**, **Posada Sanocka**, **Przedmieście Babickie**

Posada Babicka zob. **Przedmieście Babickie**

Posada Borysławska zob. **Posada Rybotycka**

Posada Choszczewo zob. **Choszczewo** (1)

Posada Dolna, cz. Rymanowa, dawniej wś, krośn.: in *Rimanow* seu in *supurbio* eiusdem civitatis 1447 U I nr 1962; in *suburbio inferiori* 1508, *Dolna Posada* 1552 SHGsk III 48; *Posada Dolnia* 1640 ADP 37, k. 91; *Posada Niżnia* 1745 ADP 175, 120; *Posada Dolna* 1794 Ga Ii2; *Posada Dilnaja* 1860 Sch 108; *Posada Niżna* 1887 SG VIII 839; *Posada Dolna*, wś 1921 Sk XIII 43; *Posada Dolna*, wś 1933 SkBy 1359; *Posada Dolna*, -dy -nej 1966 UN 71, 86. — Od łac. *suburbium* 'przedmieście', stp. *posada*, ukr. *posada*. Człony drugie od przym. łac. *inferior*, pol. *dolny*, *niżni*, ukr. *dilnyj*, dyferencyjne wobec n. sąsiedniej wsi *Posada Górna*. Zapisy poświadczają zmianę szyku członów nazwy. Lit.: SHGsk III 48; MakSk 130; RiegŁemk 200. BCZ

Posada Dolnia zob. **Posada Jaćmierska Górna**

Posada Górna, wś, krośn., gm. Rymanów, 16 km na pld.-wsch. od Krosna: *Gorna Possada* 1552 SHGsk III 48; *Posada Gornia* 1650 ADP 37, k. 91; *Posada* 1794 Ga II2; *Posada Wyznia* 1887 SG VIII 839; *Posada Górna* 1921 Sk XIII 43; *Posada Górna, -dy -nej, posadzki* 1966 UN 71, 83; *łemk. posada rymaniska*. — Nazwa zestawiona. Człon odróżniający od przym. *górnny, wyżni*, dyferencyjny wobec *Posady Dolnej*. Przedmieście istniało już w 1508 r. Lit.: SHGsk III 48; MakSk 130; RiegŁemk 200. BCz

Posada Jaćmierska Górna, dziś *Posada Jaćmierska*, wś, krośn., gm. Zarszyn, 9 km na pld. od Brzozowa: Super ... opidi *Iaczmyrzensis Possada* seu suburbio 1436 AGZ XI nr 891; *posszada Iaczmirszka* 1474, *Possada superiori et inferiori* 1486 AGZ XVI nr 966, 1795; *Possada Maior, Possada Minor* 1518 Matr IV/1, nr 2667; in suburbio in *Iaczmyrz* alim *Possada* 1525 AGZ XVI nr 3703; na *Posadzcie Jacimirskiej* 1638 RZł 216; *Posada Dolnia* et *Wysznia* 1721 ADP 156, s. 1432; *Posada* 1794 Ga II2; *Posada Jaćmierska* 1887 SG VIII 839; *Posada Jaćmierska* 1933 SkBy 1359; *Posada Jaćmierska Dolna, -dy -kiej -nej*, cz. wsi *Jaćmierz, Posada Jaćmierska Górna, -dy -kiej -nej, posadowski*, wś 1966 UN 71, 15, 16; *Posada Jaćmierska Górna, -dy -kiej -nej* 1982 WUN III 32; po zmianie *Posada Jaćmierska, -y -ej, posadzki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Nazwa zestawiona. Człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Jaćmierz* oraz od przym. *łac inferior, superior, minor, maior, pol. dolny, górny/wyżni*. Lit.: SHGsk III 48–60; MakSk 131. BCz

Posada Jaśliska, wś, krośn., gm. Dukla, 31 km na pld.-zach. od Sanoka: *Possada Jasliiska* 1552, *Possada* opidi *Jasliiska* 1553 SHGsk III 60; *suburbium Jaslicense* 1577 Fast 144, przyp. 564; *Przedmieszczie Jasliiskie* 1589 ŻDz XVIII/1, 46; *Posada* 1794 Ga II2; *Posada Jasliiska* 1821 MJ 19, XV, 323, 98; *Posada* 1860 Sch 118; *Posada Jaśliska*, wś 1887 SG VIII 839; *Posada Jaśliska* 1933 SkBy 1359; *Posada Jaśliska, -dy -kiej, posadzki* 1966 UN 71, 20. — Nazwa zestawiona. Człon odróżniający od n. m. *Jaśliska*. Okresowo n. *Przedmieście Jaśliskie*, z członem utożsamiającym od ap. *przedmieście*, *łac. suburbium*. Lit.: SHGsk III 60; MakSk 131; RiegŁemk 200. BCz

Posada Leska, wś, krośn., gm. Lesko, 1 km na pld.-zach. od Leska: *Posada* 1477 MakSk 131; *Posada* 1554 RZł 49; *Possada* 1589 ŻDz XVIII/1, 59; *Posada* 1699 ADP 155, s. 56; *Posada Liska* 1794 Ga II2, *Posada* 1851 Sch 136; *Posada Liska* 1887 SG VIII 839; *Posada Liska* 1933 SkBy 1359; *Posada Leska* 1952 UW 280; *Posada Leska, -dy -kiej* 1982 WUN III 32; gw. *posada leska, -dy -kiej, posacki*. — Dawniej *Posada*, wtórnie n. zestawiona *Posada Leska*; człon odróżniający od n. mta *Lesko*. Lit.: SHGsk III 60; MakSk 131–2. BCz

Posada Liska zob. **Posada Leska**

Posada Łaszczowa zob. **Posada (2)**

Posada Niżn(i)a zob. **Posada Dolna**

Posada Olchowiecka zob. **Posada Olchowska**

Posada Olchowska, cz. Sanoka, dawniej wś, krośn.: de *Possada Sanocenses* 1432, *Possada* 1448 AGZ XI nr 485, 2681; *Posada* prope Sanok 1479 U I nr 2598; *Poszada* 1515 ŻDz XVIII/1, 146; *Poszada* wyesz 1565 Luukr III 233; *Posada Olchowska* 1699 ADP 155, s. 1; *Posada Olchowska* 1794 Ga II2; *Posada Olchowiecka* 1851 Sch 118; *Posada Olchowska* 1887 SG VIII 839; *Posada Olchowska*, wś 1921 Sk XIII 43; *Posada Olchowska*, przedm. 1933 SkBy 1359; *Posada Olchowska, -dy -kiej* 1966 UN 71, 6. — Nazwa zestawiona. Człon odróżniający zlatynizowany od n. m. *Sanok*, później od n. m. *Olchowce*. Lit.: SHGsk III 61; MakSk 132; RiegŁemk 200. BCz

Posada Rybotycka, wś, przem., gm. Fredropol, 17 km na pld.-zach. od Przemysła: *Posada* 1494, *villam Posada* versus *Rybothycze* 1500, *Poszada Boryslawska* 1505 AGZ XVIII nr 2406, 2865, 3438; *Poszada* 1508, *Rybotycze poszada* 1515 ŻDz XVIII/1, 107, 126; z *Posady Rybotyckiej* 1597 RZł 130; *Posada* 1687 ADP 52, k. 410; *Posada Rybotycka* 1851 Sch 129; *Posada Rybotycka* 1887 SG VIII 840; *Posada Rybotycka, -dy -kiej* 1982 WUN III 32; gw. *posada rybotycka, -y -ej, posacki*. — Dawniej *Posada*. W n. zestawionej człony odróżniające od n. pobliskich wsi *Rybotycze* i *Boryslawka*. Lit.: MakPrz 210. BCz

Posada Sanocka, cz. Sanoka, dawniej wś, krośn.: *civibus nostris Sanocensibus ... et in eius suburbio* (1419) ZDM VII 41; *Possada subur-*

Posada Sanocka

bium sanocenses 1448 AGZ XI nr 2681; *Suburbium Sanocense, Przedmieście Sanockie ... Posada* 1515 ŻDz XVIII/1, 146, 421; *Przedmieście Sanockie* 1565 Luukr III 231; *villae Przedmieście* 1636 ADP 62, k. 70; *Peredmis'tie* 1851 Sch 118; *Posada Sanocka*, wś 1887 SG VIII 838; *Posada Sanocka, -dy -kiej* 1966 UN 71, 6. — Pierwsze zapisy zlatynizowane, kalka pol. n. *Przedmieście Sanockie*, też *Przedmieście*, potem od ukr. i pol. *posada*; człon odróżniający od n. mta *Sanok*. Lit.: SHGsk III 61; MakSk 132; RiegŁemk 200. BCz

Posada Sanocka zob. **Posada Olchowska**

Posada Wyźnia zob. **Posada Górna, Posada Jaćmierska Górna**

Posada Zarszyńska, wś, krośn., gm. Zarszyn, 14 km na pñn.-zach. od Sanoka: *Suburbium Zarschyn* 1395 MakSk 133; *Zarschin cum suburbio* 1490 AGZ XVI nr 1993; *Zarszyn Suburbium* 1515, *Zarszinense suburbium* 1589 ŻDz XVIII/1, 151, 53; *Posada Zarszyńska* 1887 SG VIII 839; *Posada Zarszyńska*, wś 1921 Sk XIII 43; *Posada Zarszyńska, -dy -kiej, posadzki* 1966 UN 71, 104. — Pierwsze zapisy łac., później pol. n. *Posada Zarszyńska*, z członem odróżniającym od n. wsi *Zarszyn*. Lit.: MakSk 133. BCz

Posadaj, cz. Skarżyska-Kamiennej, dawniej wś, kiel.: *Posadzai* 1569 ŻDz XIV 308; *Posadajow* 1783–84 RejKor 273; *Posadaiowo* 1791 MpPerSd; *Posadaj* 1961 Mp-25(Kielce); *Posadaj, -ja*, cz. Skarżyska-Kamiennej 1966 UN 23, 101; *Posadaj, -ja* 1982 WUN III 32. — Dawniej *Posadzaj*, n. niejasna, może związana z czas. *posadzić*, n. os. *Posad* (zob. niżej) lub ap. *posad* 'miejsce osadzenia, siedlisko, gniazdo' SW IV 731, z suf. *-aj* (por. ap. *bugaj, goraj*), okresowo z dostosowaniem do n. na *-ów, -owo*. Lit.: KSand 160. IN

Posadowa, dziś *Bartkowa-Posadowa*, wś, nowosąd., gm. Gródek nad Dunajcem, 16 km na pñn.-wsch. od Nowego Sącza: *Posadowa* 1390 CdP III 343; *Possadow* 1398, *Possadow* 1399 Krak nr CCLXV(122), 9443; *Poszadowa* 1426 Hel II nr 2504; *Poszadowa* 1470–80 DB II 141; *Possadowa* 1529 LR 101; *Posadowa* 1538 PSąd I 98; *Posadowa* 1581 ŻDz XIV 136; *Posadowa* 1629 RPobKr 209; *Posadowa* 1794 Ga Ii2; *Posadowa* 1887 SG VIII 841; *Posadowa, -wej, posadowski* 1964 UN 9, 47; po zmianie *Bartkowa-Posadowa*,

-wej-Posadowej 2008 DzU nr 234, poz. 1586; gw. *p^hosadovã, -y, p^hosadoski*. — Od n. os. *Posad* SSNO IV 327 (: *posada* 'obowiązek trzymania straży przez chłopów w grodach' Sstp VI 416), z suf. *-owa, -ów*. Człon drugi w n. zestawionej ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Bartkowa*. Lit.: PSąd I 98; Nieckula, *-ov-* 161. IN

Posadowa zob. **Bartkowa, Posadowa Mogilska**

Posadowa Mogilska, wś, nowosąd., gm. Korzenna, 12 km na pñn.-wsch. od Nowego Sącza: *Poszadowa* (!) 1426 KMłp IV 226; *Possadowa* 1529 LR 41; *Possadowa* 1538 PSąd I 98; *Posadowa* 1581 ŻDz XIV 134; *Posadowa* 1629 RPobKr 212; *Posadowa* 1794 Ga Ii2; *Posadowa* 1887 SG VIII 841; *Posadowa* 1952 UW 269; *Posadowa Mogilska, -wej -kiej, posadowski* 1964 UN 9, 91. — Dawniej n. *Posadowa*; od XX w. n. zestawiona z członem odróżniającym od n. wsi *Mogilno* (2). Lit.: PSąd I 98; Nieckula, *-ov-* 161. IN

Posadowice, wś, wroc., gm. Bierutów, 7 km na pñd.-zach. od Bierutowa: *Possadowitz* 1266, *Possadowicz* 1317 Reg nr 1221, 3656; *Posselwicz* 1551 CdSil XXXIII 42; *Postelwitz* 1743 SNGŚI X 142; *Postelwiz (Pssadowiz)* 1785 Z IV 295; *Postelwitz, Posadowice* 1845 K 507; *Posadowice, Postelwitz* 1900 Myc 42; *Posadowice*, niem. *Postelwitz* 1887 SG VIII 841; *Postelwitz, Posadowice* 1941 Wrzosek 17; *Postelwitz — Posadowice, -ic, posadowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Posadowice, -wic* 1982 WUN III 32. — Od n. os. *Posad*, z suf. *-owice*. Nazwę zmieniono jako *Postelwitz*. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Posadowice*. Lit.: SNGŚI X 142. JCh

Posadowo (1), os. zaginiona, leżała koło wsi Droszew, kal., gm. Nowe Skalmierzyce: in Miedzianowo, Poniatowo et *Posadowo* her. ... scopuli inter Poniatowo et *Posadowo* ab una et Popowo ab altera (1556)1763 Koz V 190. — Od n. os. *Posad*, z suf. *-owo*. ZZ

Posadowo (2), wś, leszcz., gm. Krobia, 4,5 km na wsch. od Krobi: wieś *Posadowo* (1440)1598–1604 KW V 626; *Poszadowo* 1465 SHGPn III 786; *Possadowo* 1510 NKs 112; *Posadowo* 1530 SHGPn III 786; *Possadouo* 1564 InwBPozn 286; *Poszadowo* 1580–81 ŻDz XII 71; *Possadowo* 1622–24 PPozn(Tab 1, 72); *Possadowo* 1783–84 RejKor 753; *Posadowo* 1887 SG VIII 841–2; *Po-*

sadowo, -wa 1982 WUN III 32. Lit.: SHGPn III 786; PPozn 236. ZZ

Posadowo (3), os., dawniej wś, pozń., gm. Lwówek, 3 km na wsch. od Lwówka: *Poszadowo* 1394 Lek I nr 1807a; *Poszadowo* 1406 Piek nr 1007; *Pozsadow* 1412 SHGPn III 786; de *Possadowa* 1425 KW V 409; *Poszadowo* (1425) KW VIII 383; *Posszadowo* 1442, *Poszchadowo* 1453 SHGPn III 786; *Possadowo* 1484 SHGPn(PG 10, 9); *Posadowo* 1499 SHGPn III 786; *Possadowo* 1510 NKs 176; *Poszadowo* 1564 InwBPozn 303; *Possadowo* 1580 ŻDz XII 18; *Possadowo* 1789 PPozn(Tab 6, 145v); *Posadowo* al. *Possadowo* 1887 SG VIII 841; *Posadowo*, -wa 1982 WUN III 32; gw. *posadovo*, -va, *posadoski*. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy: *Posadowo*//*Posadów*. Lit.: SHGPn III 786–9; Koz III 71–2; PPozn 236. ZZ

Posadów, wś, zamoj., gm. Telatyn, 29 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Posadow* (1403)1615 ZDM V 17; *Possadow* (1430) AGZ VII 77; *Poszadow*, *Poszadowo* 1483 AGZ XIX nr 2015; *Posadow* 1578 ŻDz XVIII/1, 205; *Posadow* 1681–82 Rejbełs 27; *Posadow* 1751 Tarszel 159; *Posadów* 1827 Tabella II 111; *Posadów* 1887 SG VIII 840; *Posadów*, -dowa, *posadowski* 1970 UN 120, 24; gw. *posaduf*, -ova, *posadoŕski*. — Od n. os. *Posad* lub od ap. *posada*, z suf. -ów. Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. BCz

Posadów zob. **Posadowo** (3)

Posadówka, wś, piotr., gm. Kobile Wielkie, 9 km na płd.-wsch. od Radomska: *Posadówka* 1877 Zin II 75; *Posadówka*, wś 1887 SG VIII 841; *Posadówka* 1921 Sk II 85; *Posadówka*, -ki, *posadówceki* 1972 UN 48, 51. — Od ap. *posad* 'miejsce osadzenia, osada, siedlisko, gniazdo' SW IV 731, *posada*, z suf. -ówka. EB

Posady, wś, elbl., gm. Pieniężno, 8 km na płn.-zach. od Pieniężna: campos ... *possede* et *Suriti*, na kopii: *Kirsin et Palten* (1284) MWrm I 112, 515; *Possede* 1288 Ger 132; et *campum peltent dictum* (1323) MWrm I 124(R); *Palten* 1405 Ger 113; *Paltyn* (1405) MWrm V 396; de *Palten* 1484 MWrm I 150, przyp. 2; *bonis Palten et Kirsin* 1568 SHGWrm(ADWO AK, RA 88); *Palten* 1615 RŁWrm 263; *Palten* 1656 Kolberg 209; *Palten* 1755 MpEnd; *Palten* 1796–1802 MpSchröt X;

Palten, wś 1820 Wald 145; *Palten*, *Possede* — *Posady* 1946 Ley I 13; *Palten* — *Posady*, -ad, *posadzki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Posady*, -sad 1982 WUN III 32. — Nazwa prus. **Po-sēd-* złożona, **po-* 'pod, po' + **sēd-*, jak w n. prus. *Garp-seden* (: lit. *sėdėti*, łot. *sēdēt* 'siedzieć', por. też lit. *pósėdis* 'posiedzenie' SESmocz 538–9 i lit. n. os. *Posėdis* Ger 132). Mniej pewny jako podstawa n. człon **pos-*: prus. *possī*, lit. *pūse* 'połowa'. Nazwa zastąpiona inną n. prus. **Palt-ai*, zestawianą z n. os. **Paltis*, por. Marcus *Paltu* (por. *Ar-palte*, *Er-palte* : prus. *au-pallus* 'znaleziony' + suf. -t- TAP 73, 148, Ger 113). Wieś leży w pobliżu rz. Banówka i licznych jezior. Nie można zatem wykluczyć związku n. z łot. *palts*, *palte* 'błoto, bagno', por. lit. n. w. *Páltis*, *Palt-upis*, łot. *Palte*. Po 1945 r. ustalono pluralną n. *Posady*, która nawiązuje do pierwszej n. pruskiej. Lit.: ZGAE XII 649 i n., XXVII 539; Ger 113, 132; PrzybBałt 225–6; Błażenie II 310. RP

Posadzaj zob. **Posadaj**

Posarische zob. **Pożarzysko**

Posądz, wś, krak., gm. Koniusza, 5 km na płd.-zach. od Proszowic: *Posszandza* (1364)1445 Kkk I 298; *Posządza*, *Posządza*, *Posządza* 1470–80 DB I 50, II 170; *Possądz* 1490 ŻDz XV 441; *Possządza*, *Posshandza* 1529 LR 10, 320; *Posządza* 1564 Lukrak II 82; *Posadki* (!) 1581 ŻDz XIV 17; *Posadza* 1629 RPobKr 115; *Posądz* 1680 Rej 114; *Posądz* 1787 Spis 329; *Posądz* 1827 Tabella II 111; *Posądz* 1887 SG VIII 842; *Posądz*, -dzy, *posądzki* 1964 UN 13, 30; gw. *posęza*, -y, *posęki*//*posycki*//*posecki*. — Od n. os. **Posądz* (: *posądzić*), por. *Pokaj* (: *pokajać*), *Poniat* (: *poniecieć*) SSNO IV 306, 320, z suf. -ja. Lit.: RKrak 132; Rospond, -jś 108; BańMorf 80. IN

Poschla zob. **Poschła**

Poschloschen zob. **Poslusze**

Poschla, wś, siedl., gm. Parysów, 7,5 km na płn. od Garwolina: z *Poschlq* (1565) Lumaz I 73; *Poschlia* 1576 ŻDz XVI 219; *Poschla* 1783 MpPerMz; *Poschla* 1827 Tabella II 111; *Poschla* 1839 MpKwat V 5; *Poschla*, folw. 1877 Zin II 75; *Poschla* al. *Poschla*, folw. 1887 SG VIII 842; *Poschla A*, folw. 1921 Sk IV 21; *Poschla A i B*, dwa folw. 1933 SkBy 1359; *Poschla*, -ły, *poschliński* 1971 UN 124, 16. — Od imiesłowu *poschly* (: *poschmąć*, *schmąć* 'tracić wilgoć, usychać' SEBor 541). UB

Poscholkau

Poscholkau zob. **Poczolków**

Poseggen zob. **Požegi**

Posejanka, wś, suwał., gm. Sejny, 3 km na pld. od Sejn: *Poseynianka* 1790 SHGPd(Ks. chrz. 12, 83); *Posejnianka* 1796 SHGPd(Kłap 122); *Poseynianka* 1827 Tabella II 111; *Poseynianka* 1839 MpKwat VI 3; *Posejanka* 1887 SG VIII 544; *Posejanka* 1902 Przew II 94; *Posejanka* 1921 Sk V 70; *Posejanka*, -ki 1982 WUN III 32. — Dawniej n. *Posejnianka*, od n. pobliskiej wsi *Posejny*, z suf. -'anka. Zmiana w *Posejanka* może przez skojarzenie z *posiać* oraz wskutek redukcji śródgłosowego -ni-; współcześnie *Posejanka*. EB

Posejnele, wś, suwał., gm. Giby, 6,5 km na pld.-wsch. od Sejn: [*Poseynele*] 1558 SHGPd (PiscKn I 398–9); *Poseyniali* 1718 SHGPd(ks. ur. nr 1643); *Poseynele* 1771 SHGPd(ks. śl. 141); *Poseynele* 1827 Tabella II 111; *Posejnele* 1880, *Posejnele* 1887 SG I 156, VIII 842; *Posejnele* 1921 Sk V 68; *Posejnele*, -nel 1982 WUN III 32. — Od wyrażenia przyimkowego *po Sejnach* 'za Sejnami', z lit. suf. -elē, -elīai o funkcji deminutywnej, spolonizowanym jako -ele. EB

Posejnianka zob. **Posejanka**

Posejny, wś, suwał., gm. Sejny, 1 km na wsch. od Sejn: *Poseyny* 1827 Tabella II 111; *Posejny* 1877 Zin II 75; *Posejny* 1880 SG I 156; *Posejny* 1902 Przew II 94; *Posejny* 1933 SkBy 1359; *Posejny*, -sejn 1982 WUN III 32. — Nazwa od wyrażenia przyimkowego *po Sejnach* w wyniku derywacji paradygmatycznej. EB

Poselwitz zob. **Postolice**

Posemsdorf zob. **Łysomice** (2)

Posemukel zob. **Podmokle**

Posenberg zob. **Drozdowo** (8)

Posenbrück zob. **Podmokle**

Posepsko, wś zaginiona, leżała może w okolicy Kosowa i Szczodrochowa, w dawnym pow. Kościan, leszcz., 7 km na pñ.-zach. od Gostynia: *Posepsco* (1181)1230 KWlp 66; sunt ville ... Chosowo, *Posepsco*, Scodrochow 1258 KW I 328; *Pozebsco* (1294)1302 KW II 90. — Od ap. *sep* 'danina uiszczana w zbożu od gospodarstwa chłopskiego' Sstp VIII 149 lub **posep*, por. *ssep* 'złomisko, usypisko, piarg' Nitsche 51, 237, z suf. -sko. Lit.: SHGPn III 789; PPozn 236; Rospond, -bšk- 216. ZZ

Poseritz zob. **Požarzyce, Pożarzysko**

Posewangen zob. **Pudwągi**

Posęków, wś zaginiona, należała niegdyś do klasztoru cystersów w Mogile, włączona do Prandocina, krak., gm. Słomniki: *Pozacov* 1238, *Posacou* 1244, *Posacow* 1278 Mog 16, 20, 34; Prandoczin ... *Pozakow* ... omnes istae ... villae 1470–80 DB III 425. — Nazwa niejasna, może związana z ap. *sęk*. Wydawcy SG n. wsi odczytują jako *Požaków*. Lit.: RKrak 132. IV

Posiadaly, wś, siedl., gm. Ceglów, 13 km na pld.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Marczinowska* (*Marczinowa*) *Vola* (1451)1456 SHGMz (MK 4, 115v–116); de *Possiad* 1524, 1539, *Posiadali* 1525, 1539 Matr IV/1, nr 6588, 6607; *Possyadali* 1526, 1545 SHGMz(AG 2109); w *Posiadalach* (1565) Lumaz II 191; *Posiadali* 1576 ŻDz XVI 222; *Posiadaly* 1783–84 RejKor 758; *Posiadaly* 1827 Tabella II 111; *Posiadaly* 1839 MpKwat V 5; *Posiadaly* 1887 SG VIII 843; *Posiadaly*, -dal 1982 WUN III 32. — Dawniej n. *Marcinowska Wola, Marcinowa Wola*, od n. os. *Marcin* i od ap. *wola*. Później n. *Posiady, Posiadaly*, od n. os. *Posiada, Posiadała* RymSEN II 282, w l. mn. UB

Posiady zob. **Posiadaly**

Posejanka zob. **Posejanka**

Posielanie, wś, suwał., gm. Augustów, 11 km na pñ.-zach. od Augustowa: *Posielanie* 1877 Zin II 75; *Posielanie* 1881, *Posielanie* 1887 SG II 136, VIII 843; *Posielanie* 1921 Sk V 3; *Posielanie*, -nia, *posielański* 1972 UN 151, 36. — Nazwa określająca ludzi *posielonych*, tzn. osiedlonych (por. rusycyzm *posielić* 'osiedlić'), por. też *posielać, posiadły* 'taki, co osiadł na roli, nabywszy albo wzięwszy w dzierżawę majątek ziemski' SE-Bań II 711. EB

Posielów zob. **Posiłów**

Posilge zob. **Żuławka Sztumska**

Posilia zob. **Żuławka Sztumska**

Posillipex, miejscowość zaginiona, leżała w komornictwie Bartoszyce, olszt.: *Posillipex* 1423 Ger 132. — Nazwa niejasna. Lit.: Ger 132; Błażenie II 318. RP

Posiłki zob. **Posiołek** (1)

Posilków zob. **Posiłów**

Posiłów, wś, krak., gm. Proszowice, 6 km na pñ.-wsch. od Proszowic: *Posilow* (1228) CdP

III 11, fals. XIV; *Posilow* (1243) KMłp II 70; *Posilow* 1254 Cdp III 28; *Posilow* 1385 Krak nr 3451; *Possilow* 1470–80 DB II 166; *Possilow*, *Possylow* 1529 LR 4, 179; *Posilow* 1564 Lukrak II 83; *Poszilow* 1581 ŻDz XIV 11; *Posilkow* 1629 RPobKr 105; *Posilow* 1680 Rej 105; *Posilow* 1783–84 RejKor 374; *Posielów* 1787 Spis 342; *Posilów* 1827 Tabella II 111; *Posilów* 1887 SG VIII 844; *Posilów*, *-łowa*, *posilowski* 1964 UN 13, 38. — Od n. os. *Posil* SSNO IV 327 (: *posilek*, *posilny*, por. *posilić* ‘uczynić silnym’), z suf. *-ów*. Forma *Posielów* powstała w wyniku przejścia *-il-* > *-el-*. W XVII w. też *Posilków* może przez adideację do ap. *posilek*. Lit.: RKrak 132; Nieckula, *-ov-* 161. *IV*

Posiolek (1), wś, lub., gm. Kurów, 14 km na wsch. od Puław: *Posilki*, wś 1933 SkBy 1359; *Posiolek*, *-lka*, *posiolecki* 1971 UN 118, 30; *Posiolek*, *-lka* 1982 WUN III 33. — Dawniej n. *Posilki*, od ap. *posilek* ‘pomoc, wsparcie; pomoc wojenna’ SW IV 740, w l. mn. Później *Posiolek*, może przez skojarzenie z ap. **posiolek* ‘mała osada’, por. *posiedlić* ‘osiedlić; zamieszkać’ SW IV 738 i ap. *siolo* ‘wieś, wioska, osada wiejska’ Sstp VIII 207. *IV*

Posiolek (2), cz. Łęcznej, dawniej wś, lub.: *Posiolek Łęczna* 1933 SkBy 1359; *Posiolek*, os. 1967 SM 909; *Posiolek*, *-lka*, cz. mta 1972 UN 114, 15; *Posiolek*, *-lka* 1982 WUN III 33. — Od ap. **posiolek*, początkowo z członem drugim ponownym z n. miasta *Łęczna* (1). *IV*

Posiolek (3), cz. wsi Opactwo, dawniej wś, rad., gm. Sieciechów: *Opactwo-Sieciechów*, folw. 1902 Przew II 33; *Posiolek Kępicki*, wś 1921 Sk III 59; *Posiolek Kępicki* 1933 SkBy 1359; *Posiolek Kępicki*, wś 1967 SM 909; *Posiolek*, *-lka* 1970 UN 25, 27. — Początkowo n. *Opactwo-Sieciechów*, zob. *Opactwo*. Następnie n. zestawiona *Posiolek Kępicki*, z członem odróżniającym od n. wsi *Kępice* (1), a współcześnie *Posiolek* z elipsą członu drugiego. Lit.: KopRad 175. *IV*

Posiolek Kępicki zob. **Posiolek** (3)

Posiolek Łęczna zob. **Posiolek** (2)

Poskitów zob. **Poskwitów**

Poskwitów, wś, krak., gm. Iwanowice, 6 km na pld.-zach. od Słomnik: in *Noua villa Posczythow* (1408) Kkk II 328; *Poskytów* 1419 Hel II nr 1616; *Poszkithow*, Gywanowicze ... *Nova Wyesz*, *Posky-*

thow 1470–80 DB I 161, III 115, 112; *Poskythow* 1490 ŻDz XV 437; *Poskithow* alias *Nowawyesch* 1502 Matr III nr 153; *Poskythow* 1529 LR 225; Brzezina, *Novawiesz* 1545 Matr IV/3, nr 22619; *Poskithow* 1564 Lukrak II 78; *Poskithow* 1581 ŻDz XIV 24; *Poskitow* 1680 Rej 15; *Poskwitow* 1783–84 RejKor 344; *Poskwitow* 1787 MpPerKr; *Poskwitów* 1827 Tabella II 112; *Poskitów* al. *Poskwitów* 1887 SG VIII 845; *Poskitów* 1902 Przew II 94; *Poskwitów* 1921 Sk III 62; *Poskwitów*, *-towa*, *poskwitowski* 1964 UN 7, 15. — Dawniej n. *Poskitów*, od n. os. **Poskit*, z suf. *-ów*, por. ap. *skit* ‘wierzchołek’ (pow. wejherowski) SGPREi (kartoteka), *wyskit* (: stp. *wyskitać się* ‘wystawać ponad coś, sterczeć’ Sstp X 555), n. m. *Wyskitki*, ale też n. os. *Skit* (: gw. *skitać* ‘zakwitać’) RymSEN II 432. Zmiana *Poskitów* > *Poskwitów* niejasna. F. Nieckula odczytuje pierwszy zapis n. jako *Poszczytów*. Wieś nosiła też n. łac. *Nova Villa*, pol. *Nowa Wieś*, od wyrażenia apelatywnego *nowa wieś*. Lit.: RKrak 115, 132; Nieckula, *-ov-* 161. *IV*

Posłowice, wś, kiel., gm. Sitkówka-Nowiny, 7 km na pld.-zach. od Kielc: *Poslouicze* (1351), *Poslowycze* (1393) Kkk II 19, 180; *Poslowycze* 1460 SHGSd(kartoteka); *Poszlowycze* 1470–80 DB I 461; *Posłowice*, *Poslouicze* 1529 LR 23, 468; *Posłowicze* 1540 ŻDz XV 585; *Posłowicze* 1573 ŻDz XIV 276; *Posłowice* 1783–84 RejKor 235; *Posłowice* 1827 Tabella II 112; *Posłowice* 1887 SG VIII 846; *Posłowice*, *-wic*, *posłowicki* 1966 UN 23, 28; gw. *posłowice*, *-ic*, *posłoski*. — Od ap. *posel* ‘człowiek wysłany z jakąś wiadomością, posłaniec, wysłannik’ Sstp VI 422 lub n. os. *Posel* SSNO VII 195, z suf. *-owice*. Lit.: KopKiel 247; KSand 160. *IV*

Posługowice zob. **Posługowo**

Posługowiec zob. **Posługowo**

Posługowo, wś, bydg., gm. Janowiec Wielkopolski, 3 km na wsch. od Janowca Wielkopolskiego: hereditatem *Posługowo* 1378 KW III 472; folwarku *Posługowiecz* 1464 SHGKI(PG 7, 225); *Posługowicze* 1478 SHGKI(PG 9, 960); in *Poszługowo* 1497 Bob nr 416; *Posługowo*, villa 1511–23 ŁLB I 85; *Posługowo* 1580 ŻDz XII 143; *Posługowo* 1674 MKI(ASK 74, 214); Wieś *Posługow* 1789 MKI(Tab 34, 315); *Posługowo* 1846 KsP 530; *Posługowo* 1887 SG VIII 846; *Posługowo*, *-wa*, *po-*

Posługowsko

slugowski 1971 UN 192, 16. — Od ap. *posluga*, od XV w. 'przysługa, usługa, pomoc' Sstp VI 435, z suf. *-owo, -ów*, przejściowo *-owice, -owiec*. ZZ

Posługowsko zob. **Posługówko**

Posługów zob. **Posługowo**

Posługówko, cz. wsi Posługowo, dawniej wś, bydg., gm. Janowiec: *Poslugowsko*, etiam hereditas deserta 1511–23 ŁLB I 85; *Poslugówko* 1564–65 Luwlkp I s. XXXIX; wieś *Poslugowko* 1789 MKI(Tab 34, 28); *Poslugówko* 1887 SG VIII 846; *Poslugówko*, wś 1967 SM 910; *Poslugówko, -ka* 1982 WUN III 33. — Od n. m. *Poslugowo*, z suf. *-sko*, wtórnie *-ko*. ZZ

Poslusze, wś, olszt., gm. Bartoszyce, 11,5 km na pn. od Bartoszyce: *Posslussis* 1352–57 PrUr V 350; *Poslussis* 1352/81 Ger 132; *Poschlossen* (1355 60)XVI PrUr V 488; *Posslossen* 1423 Ger 132; *Poschloschen* 1789 Goldb I 168; *Poschlaschen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Poschloschen* 1820 Wald 104; *Poschloschen* 1887 SG VIII 842; *Poschloschen* — *Posłuże* 1946 Ley I 27; *Poschloschen* — *Poslusze, -a, poshuski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Poslusze, -sza* 1982 WUN III 33. — Dawniej prus. n. z suf. *-ij-*, utrwalająca n. lasu **Pasluž-*, por. duos uncos in nemore *Poschlossen* (1346)XVI PrUr IV 75, ta od rdzenia **pasl-*, **pesl-*, por. lit. *peslŷs, pešlŷs* 'ptak drapieżny, kania, Miłvus' SESmocz 454, też lit. n. w. *Paslŷtis, Pāslupis*. Możliwa postać **Po-sloz-*, z prus. prefiksem *po-* 'pod' i śrwniem. *sloz* 'zamek' Lex 198. Nazwę spolonizowano jako *Posłuże*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Poslusze*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 142; Ger 132; Przybalt 226. RP

Posłuże zob. **Poslusze**

Posoka (1), wś, koniń., gm. Przykona, 10 km na pn.-zach. od Uniejowa: *Posoka*, folw. 1783–84 RejKor 196; *Possoka* 1827 Tabella II 112; *Posoka* 1877 Zin II 75; Janiszew ... wś *Posoka* 1882, *Posoka*, kol. 1887 SG III 403, VIII 846; *Posoka*, wś 1902 Przew II 94; *Posoka, -ki* 1982 WUN III 33. — Od n. rz. *Posoka* (: stp. *posoka* 'krew' Sstp VI 438). Wieś leży nad Starą rzeką (*Posoką*) SG VIII 846, dziś Struga Janiszewska. ZZ

Posoka (2), wś, koniń., gm. Stare Miasto, 3 km na pld.-zach. od Konina: mol. *Prandoczin* XV DA I 82; molendinum *Prandotha* 1507 SHGKI(ASK XII 148); Młyn *Prądota* 1564–65 Luwlkp I 223;

młyna *Posoki* 1690–1792 Koz V 190; Młyn *Posoka* 1789 MKI(ASK 109, 9); *Possoka* 1827 Tabella II 112; *Posoka*, folw. 1877 Zin II 75; *Posoka* 1887 SG VIII 846; *Posoka, -ki* 1982 WUN III 33; gw. *posoka, -ki, posocki*. — Dawniej n. młyna, od n. os. *Prędota* SSNO IV 342–3, z suf. *-in*, później w postaci bezsufiksanej. Od XVII w. *Posoka*, być może od n. os. *Posoka* SSNO IV 327. ZZ

Posorten zob. **Posorty, Pozorty** (1, 2)

Posorty, dobra zaginionie, zapewne w okolicy wsi Pobórze, olszt., gm. Ostróda: guten *Posorten* unde Potenytten (1328)1497 PrUr II 410, przyp. 5; dobra *Posorty* 1882 KęŁ 359. — Etymologia jak w n. *Pozorty* (1). Lit.: Schnippel, AF V 21; Biolik, PMT X 105. RP

Posottendorf zob. **Lasowice** (1a)

Posottendorf-Leschwitz zob. **Lasowice** (1a)

Pospólno, wś, koniń., gm. Strzałkowo, 5 km na pn.-zach. od Słupcy: *Pospolne Oleńdry* 1783–84 RejKor 159; *Hol. Pospolne* 1791 Koz III 707; *Pospolno Ol.* 1846 KsP 396; *Pospolno*, holendry 1887 SG VIII 847; *Pospólno*, niem. *Pospolno*, wś 1921 Sk X 115, 152; *Pospólno* 1933 SkBy 1360; *Pospólno, -na* 1982 WUN III 33. — Dawniej n. zestawiona *Pospólne Oleńdry*, od przym. *pospólny* 'tyczący się wielu albo wszystkich pospołu, ogólny, powszechny' SW IV 753 i od ap. *oleńdry*, zob. *Holendry* (1). Wtórnie n. *Pospólno*, ze zmianą rodzaju na nijaki i elisą członu *Oleńdry*. Lit.: Borek, *-bn-* 184. ZZ

Pospólno Oleńdry zob. **Pospólno**

Posromna zob. **Postronna**

Possede zob. **Posady**

Possen zob. **Mierzwin** (3)

Possessern zob. **Pozezdrze**

Poslussis zob. **Poslusze**

Possnitz zob. **Posucice**

Postaszowice, wś, częst., gm. Niegowa, 9 km na pn.-wsch. od Żarek: *Postawcowice* (1402)1759 ZDK I 271; *Postawczicze* 1470–80 DB II 194; *Podstawczowycze* 1490 ŻDz XV 436; *Posthawczowicze* 1497 Matr I nr 1878; *Postavicze* 1504 Matr III nr 1618; *Postaszowycze* 1524 Matr IV/1, nr 4379; *Posthasshowicze, Posthawczowicze* 1529 LR 95, 286; *Podstawczowicze* 1564 Lukrak II 91; *Postawczowicze* 1581 ŻDz XIV 71; *Postawczowice* 1629 RPobKr 164; *Podstaszowice* (!) 1748–49 SHGKr-Mat 237; *Postaszewice* 1783–84 RejKor 282; *Po-*

staszewice 1792 SHGKrMat 237; *Postaszowice* 1827 Tabella II 112; *Postaszewice* 1839 MpKwat IV 5; *Postaszowice* 1887 SG VIII 848; *Postaszowice*, *-wic* 1982 WUN III 33; gw. *postasovice*, *-ic*, *postasoski*. — Dawniej n. *Postawczowice*, *Postawczyce*, od n. os. **Postawiec*, por. n. os. *Postawic* SSNO VII 195 (: *postawa*), z suf. *-owice*. Warianty nazwy polegają na przekształceniach w grupach spółgłoskowych: *-wcz- > -szcz- > -sz-* oraz *-wcz- > -w-*, stąd formy *Postawice* (w XVI w.), *Postaszowice* (od XVIII w.), okresowo także wymiana suf. na *-ewice*. Forma gw. zamazurzona. Lit.: RKrak 132; BańMorf 109. IN

Postawczowice zob. Postaszowice

Postawczyce zob. Postaszowice

Postawe, wś, suwał., gm. Wiżajny, 21 km na pñ. od Suwałk: *Postawe* 1744 SDV 104; *Postawe* 1827 Tabella II 112; i wieś *Postawelle* 1882, *Postawe*, w ... nad jez. t. n. 1887 SG III 658, VIII 848; *Postawe* 1921 Sk V 84; *Postawe*, *-wel* 1982 WUN III 33; gw. *postavel'i*. — Od n. jez. *Postawelek*, powstałego wskutek wylewów rz. Szeszupy. Hydronim o tej samej etymologii co n. jez. *Postaw* (: lit. *stovus* 'stojący', *stovėti* 'stać' SESmocz 608, z suf. *-el-ai*). Na Litwie n. odnosi się do małych jeziorzek przepływowych. Lit.: Falk 169–70, 172. EB

Postawelek, wś, suwał., gm. Szypliszki, 22 km na pñ.-wsch. od Suwałk: *Postawelek* 1827 Tabella II 112; *Postawelek* 1880, *Postawelek* 1887 SG I 36, VIII 848; *Postawe* (!) 1902 Przew II 94; *Postawelek* 1921 Sk V 81; *Postawelek*, *-lka* 1982 WUN III 33. — Od n. jez. *Postawelek* (: lit. n. *Pastovėlis*), w pobliżu którego leży wieś. Lit.: Falk 172. EB

Postawice zob. Postaszowice

Postel zob. Postolin (2)

Postelau zob. Postolowo (2)

Postelewo zob. Postolowo (2)

Postelwitz zob. Posadowice

Postękalice, wś, piotr., gm. Bełchatów, 8 km na wsch. od Bełchatowa: *Postakalicze* 1395, *Postankalicze* 1398 SHGŁęcz II 50; *Posthacallice* 1511 ŻDz XIII 197; *Postąkalicze* 1511/12 VisitGn 438; *Posthekalycze*, *Pothstekałycze* (!) 1511–23 ŁLB II 219, 220; *Postekalicze* 1552 ŻDz XIII 256; *Postękalice* 1791 MpPerSd; *Postękalice* 1827 Tabella II 112; *Postękalice* 1887 SG VIII

849; *Postękalice*, *-lic*, *postękalicki* 1972 UN 39, 6; gw. *postynkal'ice*, *-l'ic*, *postynkalski*. — Od n. os. **Postękala* (por. nazw. *Postęk* : *postękać* 'pojęczeć' RymSEN II 283), z suf. *-ice*. Lit.: SHGŁęcz II 50. EB

Postęp, wś, częst., gm. Koziegłowy, 4 km na pñ.-zach. od Myszkowa: *Postęp* 1877 Zin II 76; *Postęp* al. *Postępne* 1887 SG VIII 849; *Postęp* 1902 Przew II 94; *Postęp* 1952 UW 259; *Postęp*, *-pu* 1982 WUN III 33. — Od ap. *postęp* 'chód, krok; wzrost, rozwój, udoskonalenie', też z suf. *-ne*, por. też *postępne* 'postąpienie, podwyższenie zapłaty' SW IV 764, 765. Lit.: RSiew 18. IN

Postępne zob. Postęp

Postlawcken, wś zaginiona, leżała koło Galin, olszt., gm. Górowo Haweckie: das dorfchen *Postlawcken* 1468 Błażenie II 318. Nazwa prus. **Pust-lauk-*, z członem *lauks* 'pole' i **pust-*, por. lit. *pūstas* 'pusty, próżny' (zapózyczenie z j. słow.), prus. *pausto* 'dziki', lit. n. m. *Pūstagiris*, *Pūstalaukis*; por. też może prus. n. *Post* Ger 132, później *Postell* (: prus. *posty* 'wierzba; pastwiska, pasza' lub **past-*, lit. n. jez. *Paštys* : *pėšti* 'skubać, drzeć, rwać', *pašiōti* 'rwać, wrywać, targać' SESmocz 453). Lit.: Błażenie II 318. RP

Postojowo por. Postolowo (2)

Postole por. Podstole

Postolice, wś, legn., gm. Wądroże Wielkie, 14 km na pñ.-zach. od Środy Śląskiej: *Postolici* 1217 Reg nr 177a; *Postolicz* 1315 CdSil XIV 285; *Postelicz* 1328, *Poloscovicz* (!) 1335 Reg nr 4745, 5409; dorfe *Postelz* 1374 LandbSch II 896; *Postelicz* 1398 LandbSch III nr 358; *Poselwitz* 1666/67 J I 319; *Poselwitz* 1743 SNGŚl X 144; *Poselwitz* 1785 Z V 235; *Poselwitz* 1845 K 507; *Postolice*, niem. *Poselwitz* 1887 SG VIII 849; *Podstolice*, *Poselwitz* 1900 Myc 78; *Poselwitz*, *Postolice* 1941 Wrzosek 34; *Poselwitz* — *Postolice*, *-ic*, *postolicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Postolice*, *-lic* 1982 WUN III 33. — Dawniej zapewne **Podstolicy*, **Podstolice*, zob. *Podstolice* (1). Nazwę zmieniono jako *Poselwitz*; po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Postolice*. Lit.: SNGŚl X 144; Domański, Onom XIX 39. JCh

Postolice zob. Podstolice (1)

Postolin (1), wś, elbl., gm. Sztum, 6 km na pñ.-wsch. od Sztumu: *Postolin* 1234 SRP I 60; *Posteline* 1236 MWrn I 34; *Postoline* (1236) VPr

Postolin

I 45; *Postelin* 1249 KęŁ 212; *Pastelina* 1249 PrUr I/1, 165; de *Postolin* 1286, *Postelin* (1294), *Postelyn*, *Pustelyn* (1295)XV PrUr I/2, 308, 393, 404; de *Postelino*, de *Pestilino*, de *Postilin* 1330, de *Postelin* (1334)XV PrUr II 457, 458, 469, 576; von *Pastelin* 1336, de *Postlin* (1340)1500, de *Postelyn* (1340)XV, *Póstelin* (1342)1416 PrUr III 37, 211, 236, 326; de *Postelin* 1347 PrUr IV 239; *Postelyn* 1400 MKB 12; *Postelen* 1476 Matr I nr 1439; do *Postelina*, do *Pastellina* 1565 Lumalb 94, 101; *Pestelen* 1582 ŻDz XXIII 83; do *Podstolina*, do *Pasztellina* 1615, *Postolin* 1624 LuPrus 291, 293, 91; *Posztolin* 1641 Woel 1028; *Postolin* 1664 Font XXXII 420; *Posztolin* 1682 Font V 45; *Pestlin* 1789 Goldb II 180; *Pestlien* 1796–1802 MpSchröt XV; w *Podstolinie* 1848 ABPom 409; *Pestlien Postolin* 1879 KęŁN 116; *Postolin*, niem. *Pestlin*, *Postelin* 1887 SG VIII 849–50; *Pestlin*, fr. *Pestelen*, *Postolin*, *Pöstlin* 1912 Bär 89; *Pestlin* — *Postolin*, -a, *postoliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Postolin*, -na 1982 WUN III 33; gw. *poštolin*, -a, *poštoliński*. — Od n. os. *Postola* (: *postoly* ‘chodaki, łapcie z kory’ lub też od *apostol*) RymSEN II 283, z suf. -in. W substytucyjnych zapisach niem. oboczność o : e przed l oraz o : a w pierwszej sylabie. Gwarowa postać z -š- pod wpływem wymowy niemieckiej. Lit.: Górniewicz, PMT IV 128–9. WK

Postolin (2), wś, wroc., gm. Milicz, 6 km na pld.-zach. od Milicza: *Podstolicz* 1364, *Postel* 1619 SNGŚI X 144; super bono *Postel* nobilis domini Postolski, in villa *Postol* 1666/67 J I 458, 459; *Postel* + *Ober Postel*, *Nieder Postel* 1787 Z VII 416; *Postel* 1845 K 507; *Podstolice*, *Postel* 1900 Myc 42; *Postel*, *Postolin* 1941 Wrzosek 15; *Postel* — *Postolin*, -a, *postoliński* 1947 MPol XXV nr 124; *Postolin*, -na 1982 WUN III 33. — Dawniej n. *Podstolice* (zob.), zmieniona jako *Postel*, okresowo z członami odróżniającymi od niem. przym. *nieder* ‘dolny’, *ober* ‘górnny’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Postolin*. Lit.: SNGŚI X 144; Domański, Onom XIX 39. JCh

Postoliska, wś, ostroł., gm. Thuszcz, 3 km na pln.-wsch. od Thuszcza: merice *Postholyska* utraque wlg. nuncupate 1523 SHGMz(MK 32, 179); do *Podstolisk* (!) (1565) Lumaz II 203; *Postoliska* 1578 ŻDz XVI 409; *Postolisk* 1783 MpPerMz; *Postoliska* 1783–84 RejKor 486; *Postoliska* 1827

Tabella II 112; *Postoliska* 1839 MpKwat V 4; *Postoliska* 1887 SG VIII 850; *Postoliska*, -lisk 1982 WUN III 33. — Zapewne od ap. *postoly* ‘chodaki, łapcie z kory, łyka lub ze skóry, kurpie’ SW IV 766 (por. też stp. *opostolić* ‘nałożyć na nogi tzw. postoly (rodzaj plecione go z łyka obuwia’ Sstp V 607), z suf. -isko, -iska. UB

Postolko zob. **Postolsko**

Postolsko, wś zaginiona koło Chełmna, zapewne między Plutowem a Kowalewem, na pln. od Torunia, tor.: *Postolsco*, et omnes villas *Postolko* 1222 PrUr I/1, 28, przyp. 13, 29; *Postolsco* (1222)1235–1243 KęŁ 56; *Postolsk* 1887 SG VIII 850. — Może od n. os. *Postol*, z suf. *-bsk(o). Lit.: SHGCh 101. WK

Postolowa Wola zob. **Wola Postolowa**

Postolowo (1), wś, biał., gm. Hajnówka, 4 km na pln.-wsch. od Hajnówki: *Postolowo*, ostęp 1639, z *Postolowa*, w *Postolowie*, uroczysko 1792, *Postolowo* 1878–86 Kond 165; *Postolowo*, urocz. 1887 SG VIII 851; *Postolowo*, wś 1921 Sk V 8; *Postolowo*, -wa 1982 WUN III 33; gw. *postolovo*, -a, *postolouški*. — Od n. lasu *Postolowo*, por. краем леса *Постолова* 1592 AWAK III 320–5, ta może w związku z brus. n. os. *Postol* BiryłaBA II 316 albo brus. ap. *postoly* ‘łapcie’ Ślbgov III 433. Lit.: Kond 165–6. EB

Postolowo (2), wś, gdań., gm. Trąbki Wielkie, 6,5 km na pln.-wsch. od Skarszew: *Postolowo* 1283, *Podstolewo*, *Postolowo*, *Podstolowo* (1286), *Postolowo* (1290) Perl 328, 363, 364, 416; *Postaloide* (1338) PrUr III 154; *Lindenaw* (1356)XVI PrUr V 251; *Lyndenaw* (1437/38) GZ 117; *Lindenaw* alias *Postelewo* 1526 Matr IV/1, nr 4998; *Postulewo* 1534 Inwwłoc 119; *Lindenaw* 1541 Matr IV/3, nr 20578; *Postolowo* 1597 Font I–III 322; *Postolowo* 1664 Font XXXII 336; *Posztalowo* 1682 Font V 55; *Postolewo* 1749 Font XVI–XIX 159; *Postelau* 1789 Goldb II 188; *Postelau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Postelau* — *Postalowo* 1879 KęŁN 5; *Postolowo* lub *Postalowo*, niem. *Postelau* 1887 SG VIII 851; *Postojowo* — *Postelau* 1941 Choj 176; *Postelau* — *Postolowo*, -a, *postolowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Postolowo*, -wa 1982 WUN III 33. — Od n. os. *Postol*, z suf. -owo, okresowo -ewo. W XIII w. też *Podstolewo*, *Podstolowo*, z adideacją do ap. *podstoli*. Od XIV w. oboczna n. niem. *Lindenau*, od ap.

Linde 'lipa' + *-au*. U W. Chojnackiego *Postojowo*; po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Postolowo*. Lit.: Bugalska, PMT VI 59, 81. WK

Postołowska Wola zob. **Wola Postołowa**

Postolów, wś, krośn., gm. Lesko, 3 km na pñ.-zach. od Leska: *Postolow* 1424 AGZ XI nr 88; *Pestolow* (!) 1436 AGZ XIII nr 83; *Postolow* 1515, *Postolow* 1589 ŻDz XVIII/1, 148, 57; wsi ... *Postolowa* 1787 MJ 19, XV, 60, 62; *Postolów* 1851 Sch 137; *Postolów* 1887 SG VIII 850; *Postolów*, *-lowa*, *postolowski* 1965 UN 61, 27; gw. *postoluf*, *-ova*, *postolofski*; łemk. *postolowo*, *postolowa*. — Od ukr. lub pol. n. os. *Postoľ*, z suf. *-ów*. Lit.: MakSk 133; RiegŁemk 200. BCz

Postolów zob. **Wola Postołowa**

Postomino, wś, ślup., gm. Postomino, 13,5 km na pñd.-zach. od Ustki: *Postomino* 1301 PU IV 12; *Pustemin* (1539) PomKirch I 136; *Pustnin* 1618 MpLub; *Pustemin* 1789 MpGillyPom; *Postomino*, niem. *Pustamin* 1887 SG VIII 851; *Pustamin* — *Postomino*, *-na*, *postomiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Postomino*, *-na* 1982 WUN III 33. — Podstawa n. niejasna, może od n. os. **Postoma*, z suf. *-ino*, *-in*. Nazwa os. od czas. **stojati* 'stać' z prefiksem *po-* i suf. **-ьma*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Postomino*. Lit.: Rzduma I 132; RospSEMIG 302. BCz

Postromna zob. **Postronna**

Postronna, wś, tarnob., gm. Koprzywnica, 13 km na pñ.-zach. od Tarnobrzega: de *Posromna* (1387) KMłp IV 12; *Posromna* 1388, *Postronna* 1400 ZDM I 239, 294; *Postromna* (1402)1633 ZDM V 16; *Pozromna* (1404) KMłp IV 91; *Postromna* 1408 ZDMI 355; *Posromna* (1414) KMłp IV 145; *Postromna* 1442, *Postromna* 1444 ZDM III 20, 125; *Posromna* (1450) ZDM VIII 335; *Posromna* 1470–80 DB II 321; *Postromna* 1508 ŻDz XV 457; *Postromna*, *Posthromna* 1529 LR 11, 368; *Postromna* 1564–65 Lusand 321; *Postromna* 1578 ŻDz XIV 166; *Postromna* 1783–84 RejKor 257; *Postromna* 1827 Tabella II 112; *Postromna* 1887 SG VIII 852; *Postromna*, *-nej*, *postronki* 1970 UN 32, 41; gw. *postron*a*, *-y*, *postronęcki*. — Zapewne od *postronny* 'obcy; odległy, oddalony; boczny' SpXVI, XXVIII 218–4, w rodzaju żeńskim. Forma *Postromna* powstała wskutek dysymilacji *n-n* > *m-n*, zaś *Posromna* to wynik uproszczenia *-str- > -sr-*. Lit.: KSand 160. IV

Postróże, wś, ciech., gm. Naruszewo, 8 km na pñd.-wsch. od Płońska: *postruze* 1240 KMaz I 344; *Postruze* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 71v); *Postrusze* 1426 MkM I nr 261; *Postruze*, ad limites *Postrusskye* 1467 SHGMz(ADP 328); *Postruze*, et altera *Postruze* 1481 SHGMz(MK 6, 139); *Postruszyno* (*Postruze*) 1484 SHGMz(Ep. 10, 317); *Postruszyno*, *Postrusche* 1487 SHGMz(Ep. 10, 520 i 540); *Postrusche* preco magnus (1506)1520 SHGMz(Cim. 71, 228); *minor* *Postruze* 1549 SHGMz(Z 2, 966v); *Postruze Wielkie*, *Postruze Male* 1567 ŻDz XVI 350; *Postroze Mnieysze*, *Postroze Większe* 1783–84 RejKor 693; *Postruze duże*, *Postruze male* 1827 Tabella II 112; *Postruze Duże*, *Postruze Male* 1887 SG VIII 852; *Postruze* 1952 UW 28; *Postróże*, *-ża* 1982 WUN III 33. — Od ap. **postruze* 'miejsce położone nad strugą', por. ap. *porceze*. Wieś leży nad rz. Naruszewką. Okresowo wyrównanie n. do n. m. z suf. *-ino*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *magnus*, *minor*, pol. *większy*, *mniejszy*, *duży*, *mały*. Lit.: ZMaz 306. UB

Postruzyno zob. **Postróże**

Posucice, wś, opol., gm. Branice, 15 km na pñd.-zach. od Baborowa: *Posutic* 1336 Ng 239; *Posenticz*, *Postenticz* 1377 BorGŚl 180; *Postenticz* 1407 Drz I 127; *Posutycz* 1431 BorGŚl 180; *Posutitz* 1440, *Posuticz* 1453, *Posutiz* 1461 Drz I 127; *Posnitz* 1743 SNGŚl X 145; *Posniz* 1784 Z III 226; *Posznitz* 1845 K 507; *Posńice* — *Possnitz* 1939 Prus 61; *Possnitz* — *Posucice*, *-ic*, *posucicki* 1948 MPol XXV nr 14, s. 14; *Posucice*, *-cic* 1982 WUN III 34. — Dawniej zapewne n. **Pościęci-ce*, od n. os. **Pościęta*, por. *Pościk* SSNO IV 328 (: *post*, *pościć*), z suf. *-ice*. Nazwę zniemczono jako *Postenticz*, *Possnitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Posucice*. Lit.: SNGŚl X 145; BorGŚl 180. JCh

Poswangen zob. **Pudwagi**

Poswientne zob. **Poświętno**

Poswientno zob. **Poświętno**

Poszczakowo zob. **Puszczkowo** (2)

Poszczukowo zob. **Puszczkowo** (2, 3), **Puszczkowo-Zaborze**

Poszczykowo zob. **Puszczkowo** (2, 3), **Puszczkowo-Zaborze**

Poszepty zob. **Bobrowo** (6)

Poszeszupie, dziś *Poszeszupie* i *Poszeszupie-Folwark*, dwie wsi, suwał., gm. Wiżajny, 26,5

Poszewka

i 27,5 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Poszeszupie* 1744 SDV 104; *Szeszupie* vel *Ostrowszczyzna* 1784 SHGPd(kartoteka); *Poszeszupie* alias *Kalinowszczyzna* 1788 SHGPd(Straty II 66); *Poszeszupie* 1827 Tabella II 112; *Poszeszupie*, wś i folw. 1887 SG VIII 856; *Poszeszupie*, wś 1921 Sk V 84; *Poszeszupie*, wś 1952 UW 171; *Poszeszupie*, -pia, *Poszeszupie-Folwark*, -pia-ku 1982 WUN III 34. — Od wyrażenia przyimkowego *po Szeszupie*, od n. rz. *Szeszupa*, por. an dy *Suppe* (1352)1415, *Soppe* (1352)XVI PrUr V 57, bis uf die *Süppe* 1384 SRP II 683, *Scheschuppa* 1422 KdL 287; *Szeszupa* 1569 FalkReg 163, nad którą leży wieś. Nazwa rzeki zestawiana z rdzeniem **šeš-*, por. lit. *šešėlis* 'cień', prus. *sywan* 'szary'. Nazwy oboczne może od nazw. *Kalinowski* i *Ostrowski* RymSEN I 369, II 189, z suf. -izna. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *folwark*. Lit.: Falk, ABS X 163. EB

Poszewka, wś, siedl., gm. Miedzna, 5 km na płn. od Węgrowa: *Poszewka* 1658 SHGPd(MK nr 201, k. 45); *Poszewka* 1795 MpPerPd; *Poszewka* 1827 Tabella II 112; *Poszewka* 1889 SG VIII 856; *Poszewka* 1921 Sk IV 112; *Poszewka*, -ki 1982 WUN III 34. — Od gw. ap. *poszewka* 'poszycie dachu, strzecha' SW IV 780. EB

Poszykowo, os. zaginiona, leżała w par. Wito-wo, włoc.: in *Posszykowo* 1435 Vlad XI 8; *Poszykowo* deserta, predia nobilium 1489 Lupbrz 134; *Possikowo* 1527 Vlad XI 27. — Od n. os. **Poszyk*, por. *Poszek* SSNO VII 195 (od różnych podstaw na *Po-* z suf. hipokorystycznym -sz- + -ek), z suf. -owo. AG

Poścień zob. **Poścień-Wieś**

Poścień-Wieś, wś, ostroł., gm. Chorzele, 10,5 km na wsch. od Chorzel: *Poscienie* 1783–84 RejKor 464; *Poścień* 1827 Tabella II 111; *Poścień* 1887 SG VIII 842; *Poścień* 1921 Sk I 132; *Poścień* 1952 UW 31; *Poścień-Wieś*, -cienia-Wsi, *pościeński* 1972 UN 140, 34. — Od ap. *poścień* 'miejsce przy ścianie; tylna część budynku; teren przy ścianie, czyli przy granicy, pogranicze' Sstp IV 465. Wieś położona w puszczy w pobliżu historycznej granicy Mazowsza z Prusami. Forma *Poścień* powstała w wyniku zmiany rodzaju. Współcześnie n. zestawiona, człon drugi od ap. *wieś*. UB

Poścień-Zamion, wś, ostroł., gm. Chorzele, 9 km na pld.-wsch. od Chorzel: *Kolonia Poścień* 1962 Mp-25(Przasnysz); *Poścień-Zamion*, -cie-

nia-na, *pościeński* 1972 UN 140, 35; *Poścień-Zamion*, -nia-na 1982 WUN III 34. — Człon drugi niejasny, por. jednak gw. ap. *zamian* 'zamiana', *zamion* 'dziecko podmienione przez złe duchy' (z obszaru Warmii) SGPrei(kartoteka). UB

Pościsz, wś, biał., gm. Międzyrzec Podlaski, 7,5 km na płn.-zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Pościsz* 1662 AWAK XXXIII 488, 489; *Pościsz* 1795 MpPerPd; *Pościsz* 1827 Tabella II 111; *Pościsz* 1887 SG VIII 842; *Pościsz* 1921 Sk IV 89; *Pościsz*, -cisz, *pościski* 1970 UN 119, 15. — Od n. os. *Pościsz* SSNO IV 329 (: *post*, *pościć*), w l. mn. Wieś (?) założona na 10 włókach w 1422 r. przez Nasuta (Opis 115). EB

Poślino, wś zaginiona, leżała koło Chomentowa, par. Śniadowo, łomż.: 10 mansos dictos *Poślino*, *Poslyno* 1427 Mkm I nr 529, 689; *Posslino* (1438)1456 SHGMz(MK 3, 220v); de *Poszlyn* 1472 ZHer nr 385; *Poslyny* 1474, 1519 SHGMz(MK 32, 40v); *Poszlynskye* granicies 1476 SHGMz(MK 6, 81); *Poszlyno* 1483 SHGMz(MK 6, 162v–163); *Poslyno* 1505 SHGMz(MK 18, 238v). — Od n. os. *Posla* (**Pośla*) < **Postla* (: *post*), z suf. -ino, -iny, -in; por. też nazw. *Pościak*, *Pościcha*, *Pościch* RymSEN II 283. Lit.: ZMaz 306. UB

Pośnice zob. **Posucie**

Pośrednia zob. **Pośrednik**

Pośrednik, wś, kal., gm. Szczytniki, 11,5 km na zach. od Błaszek: *Pośrednik* 1827 Tabella II 112; *Pośrednik* al. *Pośredniki* (*Pośrednia*) 1887 SG VIII 847; *Pośrednik* 1902 Przew II 94; *Pośrednik*, -ka, *pośrednicki* 1971 UN 80, 20. — Od ap. *pośrednik* 'punkt środkowy, centrum' SW IV 795, też w l. mn. ZZ

Pośredniki zob. **Pośrednik**

Pośrednie Nadarzyce zob. **Nadarzyce** (2)

Poświardowo zob. **Poćwiardowo**

Poświętna zob. **Winna-Poświętna**

Poświętne (1), os. nieistniejąca, leżała koło wsi Złotniki, kal., gm. Koźminek: *Poszwyanthne* 1417 RWlkp IV nr 544; Nic. Stampor de *Poszwanthne* 1461 Koz VII 375; de *Poszwyathne* 1525 AC III nr 922; Złotniki min[or] possess. et *Poswiathne* des. 1564 Koz V 191; Loco ku *Poświętnemu* 1754 Koz V 191. — Od ap. *poświętne*, *poświętne* 'grunta kościelne', por. też przym. *poświętny*, *poświętny* 'kościelny, parafialny, do kościoła należący' Sstp VI 481, 482. ZZ

Poświętne (2), os. zaginiona, leżała koło wsi Splawie, leszcz., gm. Śmigiel: *Poswyanthne* 1407 KW V 109; in villa *Poszwanthe* 1444 AC I nr 290; allodium *Poszwanthe* (1444) 1528 SHGPn III 796; allodium *Poszwyanthne*, allodium *Poszwyathnye* 1449 SHGPn III 796; folw. *Poświętne* 1510 Cieplucha 293; *Poswyathne*, *Poszwyathne* 1523 SHGPn III 796. Lit.: SHGPn III 796–7. ZZ

Poświętne zob. **Chodorówka** (1), **Poświętne** (1, 2a, 4, 6b, 7a, 8, 10, 11), **Poświętno**

Poświętno zob. **Poświętne** (6b)

Poświętna zob. **Chodorówka** (1), **Poświętne** (2), **Winna-Poświętna**

Poświętne (1), wś, biał., gm. Poświętne, 8,5 km na płd.-zach. od Łap: W *Poświętnem* (1496) ŻDz XVII/2, 219; *Poświętne Golebie* 1580 ŻDz XVII/1, 111; *Poświętne* 1795 MpPerPd; *Poświętne* 1827 Tabella II 112; *Poświętne* al. *Poświętne* 1887 SG VIII 854; *Poświętne* 1902 Przew II 94; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34. — Od ap. *poświętne*, *poświętne*. Człon drugi w okresowej n. zestawionej od n. os. *Goląb* SSNO II 156 (: *goląb*), w l. mn. Lit.: Borek, -bn- 189. EB

Poświętne (2), wś, biał., gm. Suchowola, 3,5 km na płd. od Suchowoli: *Chodorówka*, folw. (1617) SHGPd(BCzart rkps nr 1777); *Chodorów* 1655–61 SHGPd(Straty II 61); *Chodorewka* (!) 1669, *Chodorówka* 1744 SHGPd(KurczB 469, 181); *Chodorówka Poświętna* po 1798 SHGPd(kartoteka); *Chodorówka Poświętna* 1900 SG XV/1, 313; *Poświętna* 1921 Sk V 78; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34. — Dawniej n. *Chodorówka*, też *Chodorów*, ponowiona z n. wsi *Chodorówka* (1). Okresowo n. zestawiona *Chodorówka Poświętna*//*Poświętna*; człon drugi od przym. *poświętany*, *poświętany*; później elipsa członu pierwszego i zmiana rodzaju gramatycznego *Poświętna* > *Poświętne*. EB

Poświętne (2a), os., dawniej wś, ciech., gm. Płońsk, 1,5 km na płn.-wsch. od Płońska: *Poswyanthne* 1495 SHGPł 243; *Poswątne* 1578 ŻDz XVI 97; *Poswątne* 1784 MpPerPł; *Poświętne* 1827 Tabella II 112; *Poświętne*, folw. 1887 SG VIII 854; *Poświętne*, os. 1967 SM 911; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34. Lit.: SHGPł 243. UW

Poświętne (3), wś, jel., gm. Osiecznica, 13 km na płn.-wsch. od Węglińca: *Heiligensehe*, *Heyligensehe* 1498, *Heyligensehe* 1505, *Heiligensehe*

1581 KOL 62; *Heiligen See* 1736 MpWielSag; *Heiligensee* 1787 Z VII 96; *Heiligensee* 1845 K 215; *Heiligensee* 1941 Wrzosek 27; *Heiligensee* — *Poświętne*, -ego, *poświętownski* 1947 MPol XXV nr 124; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34. — Dawna n. niem. *Heiligen See*, od *heilig* 'święty' + *See*, śrwniem. *sē* 'jezioro'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Poświętne*. Lit.: Bena-GŁuż 359–60; SNGŚl X 146. JCh

Poświętne (4), wś, ostroł., gm. Sypniewo, 13 km na płn.-zach. od Różana: *Poswātne* 1582 ŻDz XVI 388; *Poświętne* wieś 1827 Tabella II 112; *Poświętne* al. *Poświętne* 1887 SG VIII 854; *Poświętne* 1921 Sk I 78; *Poświętne*, -nego, *poświęcicki* 1971 UN 129, 15. UB

Poświętne (5), wś, piotr., gm. Inowłódz, 13,5 km na wsch. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Poswyathne* 1511–23 LLB II 473; *Poświętne*, folw. 1827 Tabella II 112; *Poświętne*, folw. 1887 SG VIII 853; *Poświętne*, kol. 1902 Przew II 94; *Poświętne* 1921 Sk I 153; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34; gw. *pośfintne*, -ego. EB

Poświętne (5a), wś, piotr., gm. Poświętne, 18 km na płn.-wsch. od Opoczna: *Poswyathne* 1529 LR 301 (tu?); *Poświętne* 1827 Tabella II 112; *Poświętne* 1887 SG VIII 853; *Poświętne* 1921 Sk III 97; *Poświętne*, -nego, *poświętniański* 1969 UN 28, 59. Lit.: RospSEMIG 302; Borek, -bn- 189. IN

Poświętne (6), wś, płoc., gm. Plecka Dąbrowa, 6,5 km na płd.-wsch. od Żychlina: *Poświętne* (!) 1877 Zin II 76; *Poświętne*, kol. 1887 SG VIII 853; *Poświętne*, wś 1902 Przew II 94; *Poświętne*, -nego, *poświęcki* 1974 UN 41, 9; gw. *potśfintne*, -ygo. Lit.: TaszyckiRiSP I 286. EB

Poświętne (6a), cz. wsi Jeżewo, dawniej wś, płoc., gm. Zawidz: *Poświętne* 1887 SG VIII 854; *Poświętne* 1921 Sk I 169; *Poświętne* 1967 SM 911; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34. UW

Poświętne (6b), dziś *Poświętno*, wś, pozn. gm. Dominowo, 10,5 km na płn.-wsch. od Środy Wielkopolskiej: *Poswanthe* 1410 Koz V 191; *Poswyanthne* et Dumynowo 1423 Koz III 74; *Poszuehnye* 1510NKs 50; *Poszwyathne* 1535 SHGKl (ASK 12, 457); *Poswātne* 1578 ŻDz XII 200; *Poświętne* 1618–20 PKal 152; *Poświętne* 1674 MKl(ASK 74, 178); *Poswātne* 1783–84 RejKor 741; *Poświętno* 1846 KsP 360; *Poświętne* 1887

Poświętne

SG VIII 854; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34; po zmianie *Poświętno*, -na, *poświęteński* 2009 DzU nr 220 poz 1730; gw. *poświntne*, -nygo, *poświntenci*. — Okresowo i współcześnie z suf. -no. Lit.: TaszyckiRiSP I 286. ZZ

Poświętne (7), os. zaginiona, leżała w par. Jastrząbkowo, pozn., gm. Niechanowo: pro toto alodio dicto *Poswiatne* 1461 KorPrał I 254. ZZ

Poświętne (7a), wś zaginiona, leżała koło Radzimia, pozn., gm. Oborniki: *Poświętne* 1421–54 NDz II 375; *Poswianthnie*, *Poswanthnye* 1426, *Poszwyanthne*, *Poswyanthne*, *Poszwyantne* 1429 SHGPn III 797; de uno campo vocato *Poszwyathne* 1510 NKs 93; *Poswyatne* 1531 SHGPn (CP 111, 117v); *Poświętne* 1696 SHGPn III 797. Lit.: SHGPn III 797–8; PPozn 237. ZZ

Poświętne (8), wś zaginiona, leżała koło wsi Dakowy Mokre, pozn., gm. Opalenica: *Poszwyanthne* 1442, *Posswyanthne* (1442)1493 SHGPn III 790; o wieś *Poświętne* (1442)1493 KW V 664; *Poszwanthne* 1457, *Poszwyandne* 1488 SHGPn III 790; *Poszwiathne* (1493)1580 NKs 245; *Poszwiathne* (1542)1570 SHGPn(CP 4, nr 124); *Poświathne*, *Poswiathne* 1582, *Poświatne* 1640 SHGPn III 790. Lit.: SHGPn III 790–1; PPozn 237. ZZ

Poświętne (8a), wś, siedl., gm. Poświętne, 12 km na wsch. od Wołomina: *Czigowo* 1580 ŻDz XVI 254; *Poświętne*, kościół w *Poświętnym* 1783–84 RejKor 635; *Poświętne* 1783 MpPerMz; *Poświętne* 1827 Tabella II 112; *Poświętne* 1839 MpKwat IV 3; *Poświętne* 1887 SG VIII 853; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34. — Dawniej *Cygowo*, zob. *Cygów*. Później n. *Poświętne*, w związku z powstaniem kościoła w 1763 r. Lit.: ZWarsz 124; RospSEMIG 302. UB

Poświętne (9), cz. Bolimowskiej Wsi, dawniej wś, skiern., gm. Bolimów: *Poświętne* Prob. 1839 MpKwat III 4; *Poświętne Bolimowskie* al. *Bolimów Poduchowny*, os. 1887 SG VIII 853; *Poświętne Bolimowskie* 1921 Sk I 69; *Poświętne Bolimowskie*, wś 1967 SM 911; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 34. — Okresowo n. zestawiona, z członem dyferencyjnym od n. wsi *Bolimów* (zob.). UW

Poświętne (10), cz. Wrocławia, dawniej wś: in alodio sive bonis *Poswetne* wlgariter nuncupatis alias *Liliental* 1362, *Poswetne* alis *Liligental* 1367, *Liliental* quod in vulgari *Poswantne* nuncupatur

1379, *Lilyenta* ... *Posswantene* alias *Procz* 1382 DomWr 32; *Lilienthal* Weyda genannt 1528, *Lieleienthal* die Weyda genannt 1554 SNGŚI XV 142; *Lilienthal* 1666/67 J I 388; *Lilienthal* 1743 SNGŚI XV 142; *Lilienthal* 1795 Z XII 193; *Lilienthal* 1845 K 371; *Lilienthal* — *Poświętne*, -ego, *poświęcki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 35. — Wieś miała oboczną n. niem. *Lilienthal*, od śrwniem. *lilje* 'lilia' i *Thal* 'dolina', należąca do nazw życzeniowych (Wunschnamen), oraz n. pol. *Pracze*, zob. *Pracze Widawskie*. Lit.: SNGŚI XV 142; DomWr 32–3. JCh

Poświętne (11), przys., dawniej wś, ziel., gm. Zbąszyń, 5 km na płd.-wsch. od Zbąszynia: *Posswanthne* 1426, *Poswiathne* 1572, *Poswiatne* 1603–07 SHGPn III 797; *Poświętne* 1783–84 RejKor 835; *Poświętne*, folw. 1887 SG VIII 854; *Poświętne*, -nego 1982 WUN III 35; gw. *poświntne*, -ygo//*pośwotne*, -ygo. Lit.: SHGPn III 797; PPozn 237. ZZ

Poświętne zob. **Łubin Kościelny**, **Myszyniec** (1), **Popowiczki** (2), **Poświętne Jedlińskie**, **Poświętno**, **Sterdyń Poduchowna**, **Świątniczki**, **Winna-Poświętna**

Poświętne Bolimowskie zob. **Poświętne** (9)

Poświętne Jedlińskie, dziś *Poświętne*, wś, rad., gm. Pionki, 7 km na zach. od Pionek: *Poświętne* 1877 Zin II 76; *Poświętne* 1887 SG VIII 853; *Poświętne* 1952 UW 118; *Poświętne Jedlińskie*, -nego -kiego, *poświęcki* 1970 UN 25, 25; *Poświętne Jedlińskie*, -nego -kiego 1982 WUN III 35; po zmianie *Poświętne*, -ego, *poświęcieński* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Dawniej *Poświętne*, później n. z członem odróżniającym od n. pobliskiej wsi *Jedlnia*. Lit.: KopRad 247; Borek, -bn- 190. IN

Poświętne-Siedliska, os. zaginiona, leżała koło wsi Sieroszewice, kal., gm. Sieroszewice: *Lato-wice* ... *Sieroszewice* ... des. *Poświętne Siedliska* 1597 Koz III 707. — Nazwa zestawiona; człon drugi od ap. *siedlisko* 'gospodarstwo kmiece z zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi, też rola należąca do gospodarstwa, dom' Sstp VIII 178, w l. mn. ZZ

Poświętne zob. **Świątniki** (6)

Poświętno, wś, leszcz., gm. Przemęt, 6 km na zach. od Śmigła: *Poswyanthne* 1407 KW V 108; *Posswatne*, *Posswanthnye* alias *Malye Popowko* 1446 SHGPn III 792; *Poszwanthne* 1465 Koz III

74; *Poswyathne, Poszwyathne* 1501, *Poswyatne* 1502 SHGPn III 792; *Poszwyathne* 1510 NKs 153; *Poszwyathne* 1513, *Poszwyatnye* 1519, *Poszwyathnye* 1521 SHGPn III 792; de *Poszwyathne* 1522 Koz III 74; *Posswiathne, Posswiätne, Posswiathne* 1534, *Posswiathne* 1538, *Poszwyanthne* 1563, *Poszwiathne* 1566, *Posswyätne* 1567 SHGPn III 792; *Poświętne* 1580–81 ŹDz XII 63; *Poświętne* 1622–24, *Poświętne* 1775 PPOzn (Tab 1, 62 i 7, 10); *Poświętne* 1783–84 RejKor 829; *Poświętne* al. *Poświętno*, niem. *Poswientno* i *Schwentschen* 1887 SG VIII 854; *Poświętne*, niem. *Poswientne* 1921 Sk X 95, 152; *Poświętno, -na* 1982 WUN III 35. — Dawniej *Poświętne*, od ap. *poświętne, poświętne*, później ze zmianą paradygmatu lub wyrównaniem do n. m. na *-no*. Okresowo oboczna n. *Male Popówko*, dyferencyjna wobec n. *Popowo* (4a). Nazwy niem. wprowadzone przez administrację pruską. Lit.: SHGPn III 792–6; PPOzn 238. ZZ

Poświętno zob. **Poświętne** (6b)

Potachy, wś, poznań., gm. Zaniemyśl, 6,5 km na płn.-zach. od Książa Wielkopolskiego: *Annenhof* 1890 MpMbl(3869); *Potachy*, niem. *Czarnotek Hld.* 1902 MycPn 150; *Potachy*, pustkowie 1921 Sk X 152; *Potachy*, pustkowie 1933 SkBy 1362; *Potachy*, os. 1967 SM 911; *Potachy, -chów* 1982 WUN III 35. — Dawniej n. niem. *Annenhof* 'dwór Anny'; później urzędowa n. *Czarnotek Hauland*. Nazwa *Potachy* od ap. *potach* 'stęchliżna, zaduch' SpXVI, XXVIII 348, w l. mn., lub w związku z czas. *potachlować* 'poprzekręcać, pokręcić' SW IV 800; por. też n. *Na Potachy* NGPozn 313. PD

Potakowa zob. **Potakówka**

Potakówka, wś, krośn., gm. Tarnowiec, 9,5 km na płd.-wsch. od Jasła: *Potakówka* 1464 SHGSd(TB 1, 236); *Pothakowka* 1505 AGZ XIX nr 791; *Pothakowka* 1529 LR 75; *Potakowa* 1581 ŹDz XIV 120; *Potakówka* 1629 RPobKr 272; *Potakówka*, dawniej *Potakowa* 1887 SG VIII 859; *Potakówka* 1921 Sk XII 16; *Potakówka, -ki, potakowski* 1966 UN 58, 228. — Od n. os. *Potak* (: *potak, potakiwać*) RymSEN II 285, z suf. *-ówka*, też *-owa*. Zdaniem F. Nieckuli n. mogła pierwotnie brzmieć *Potokowa* (wieś leży w dorzeczu Jasiołki), zaś postać *Potakowa* była substytucją, może węgierską. Lit.: RBiecz 39; Nieckula, -ov- 162. IV

Potarren, wś zaginiona, leżała na płd. od wsi Bugi, olszt., gm. Lidzbark Warmiński: *Potarren* 1361 Ger 132; Sex mansos in Campo super lacum Baugen, z nadpisem: Illorum de *Potarren* 1361 MWrm II 330; z nadpisu na dok.: Illorum de *Potarren* super vj. mansis (1361)XIV PrUr V 578. — Nazwa prus. **Potar-*, od n. os. *Potare, Patare* (1408) TAP 79, 152, por. lit. n. os. *Tario-tas Pätaras* (: **pa-*, **po-* + *tar-*, prus. *tārin* 'głos', lit. *tariū, tarti* 'rzec, mówić; sądzić o czym') Lpvž II 405, 1025, do tego lit.-rus. n. *Potory* (**Patariai*). Nazwa wsi zachowała się w n. jez. *Potary*, por. im See *Potarren* 1550 MWrm II 4, przyp. 1, *Petarn* 1576, *Potary* 1959 Ley II 129. M. Biolik widzi w n. jez. **tar-* (: ide. **ter-*, **tar-* 'szybko'). Lit.: Ger 132; Röhrich, ZGAE XVIII 785; Biolik, HE V 110 1. RP

Potarzyca (1), wś, kal., gm. Jarocin, 8 km na płd.-zach. od Jarocina: de *Potarszicza* 1391 Lek II nr 90; de *Potharszicze* 1416 RWlkp II nr 460; na szolandzu na *potarszyczy* 1427–32 SHGKI(Pyz 245); in *Potarzyca* (1434)1728 KW IX 422; hereditate sua *Potarszycze, Potarsicze, Potarszyca* (1437) KW X 63, 74; *Potharszicza*, in *Potarzicza*, in *Pothaszicze* 1510 NKs 152; *Potarzycza* 1578 ŹDz XII 210; *Potarzyca* 1618–20 PKal 168; *Potarzyca* 1789 MKI(Tab 47, 93); *Potarzyce* 1846 KsP 319; *Potarzyca* al. *Potarzyce* 1887 SG VIII 860; *Potarzyca* 1933 SkBy 1362; *Potarzyca, -cy, potarzycki* 1971 UN 79, 7. — Według S. Kozierowskiego n. od niepoświadczonego ap. **potarżycza* 'miejsce potargowe', por. gw. *potarżyna* 'następny dzień po targu, po jarmarku' SW IV 802, okresowo w formie pluralnej. Por. jednak ap. *potarż* 'sznurek, za którego pociągnięciem siatka ptasznicza zapada' SEBań II 723. W n. nastąpiła identyfikacja grupy spółgłoskowej *-rż-* ze spółgłoską *-ř-*, wymawianą dawniej w Wielkopolsce jako *rż*. Lit.: Koz III 76; KozSz 178. ZZ

Potarzyca (2), wś, leszcz., gm. Krobia, 4 km na płd.-wsch. od Krobi: villa *Potarzicza* 1510 NKs 112; *Potarzicza* 1530 SHGPn(ASK 3, 121); *Potarzyca* 1563, *Potharzycza* 1564, *Potarzycze* 1571 SHGPn III 796; *Potarzycza* 1580–81 ŹDz XII 71; *Potarzyca* 1783–84 RejKor 753; *Potarzyca* 1789 PPOzn(Tab 8, 10v); *Potarzyca* 1887 SG VIII 860; *Potarzyca, -cy* 1982 WUN III 35. Lit.: SHGPn III 798; Koz III 76; PPOzn 238. ZZ

Potarzyce

Potarzyce zob. **Potarzyca** (1, 2)

Potarzyca zob. **Potarzyca** (1)

Potarzyce zob. **Potarzyca** (1)

Potarżyno zob. **Poturzyn**

Potasch zob. **Potasznia** (3)

Potaschsiederei zob. **Potażnia**

Potasio, wś, łomż., gm. Turośl, 12,5 km na płd.-zach. od Kolna: *Potaś* 1783–84 RejKor 645; *Potasznia* 1783 MpPerMz (tu?); *Potuż* 1827 Tabella II 114; *Potazie* 1839 MpKwat V 2; *Potasio* al. *Potaż* 1887 SG VIII 860; *Potasio* 1921 Sk V 48; *Potasio*, -si 1982 WUN III 35. — Początkowo n. *Potaś*, od ap. *potaż*, *potasz* 'węglan potasu z popiołu drzewnego' SW IV 802; n. związana z przetwarzaniem węgla drzewnego. Zapisy *Potaś*, *Potuż*, *Potaż* odbijają różne postacie fonetyczne podstawowego apelatywu. Obocznie wariant *Potasznia*, z suf. -nia, oraz *Potasio*, w l. mn. *UB*

Potasze, wś, pozn., gm. Czerwonak, 6 km na płd. od Murowanej Gośliny: *Potasze*, niem. *Heinrichsfelde*, wś i folw. 1887 SG VIII 860; *Potasze*, niem. *Heinrichsfeld* 1902 MycPn 119; *Potasze*, wś 1921 Sk X 74; *Potasze*, wś 1933 SkBy 1362; *Potasze*, -tasz, cz. wsi Owińska 1966 UN 93, 24; *Potasze*, -sza, cz. wsi 1982 WUN III 35; po zmianie *Potasze*, -sza, *potaski*, wś 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Od ap. *potaż*, *potasz*, w l. mn. Niemiecka n. *Heinrichsfeld* wprowadzona urzędowo przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: Koz III 76. *ZZ*

Potasznia (1), wś, częst., gm. Koziegłowy, 10 km na płn.-zach. od Myszkowa: *Potażnia*, pustk. 1790 SHGKrMat 237; *Potażnia* 1839 MpKwat IV 5; *Potażnia* 1887 SG VIII 861; *Potażnia*, wś 1902 Przew II 95; *Potażnia*, pustk. 1921 Sk III 8; *Potażnia*, pustk. 1933 SkBy 1362; *Pustkowie-Potasznia* 1952 UW 259; *Potasznia*, -ni 1982 WUN III 35. — Od ap. *potażnia*, *potasznia* 'fabryka potażu z popiołu' SW IV 802. Człon pierwszy w n. zestawionej ponowiony z n. pobliskiej wsi *Pustkowie*, dziś *Pustkowie Lgockie*. Lit.: RSiew 18. *IN*

Potasznia (2), wś, suwał., gm. Suwałki, 6,5 km na płn.-zach. od Suwałk: *Potasznia* 1827 Tabella II 113; *Potasznia* 1887 SG VIII 860; *Potasznia* 1921 Sk V 85; *Potasznia*, -ni 1982 WUN III 35; gw. *potasña*, -ni, *potasñenski*. *EB*

Potasznia (3), wś, wroc., gm. Milicz, 12 km na wsch. od Milicza: *Bodasche* 1712 MpDSols;

Podasche 1739 MpWielOels; *Podasche* 1787 Z VII 45; *Potasch* auch *Podasch* 1845 K 508; *Podasch*, *Podarz* 1941 Wrzosek 15; *Podasch* — *Potasznia*, -ni, *potaszniański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Potasznia*, -ni 1982 WUN III 35. — Dawniej n. *Potasz*, od ap. *potaż*, *potasz*. Nazwę zmieniono jako *Bodasche*, *Podasche*, *Potasch*, *Podasch*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Potasznia*. Lit.: SNGŚl X 147. *JCh/PS*

Potasznia (4), wś, zamoj., gm. Rudnik, 14 km na płd.-zach. od Krasnegostawu: *Potasznia* 1786 MpPerLu; *Potażnia* 1887 SG VIII 861; *Potażnia* 1921 Sk IV 51; *Potażnia* 1902 Przew II 95; *Potasznia*, -ni, *potaszyński* 1970 UN 111, 29; gw. *potasña*, -ni, *potaszyński*. *BCz*

Potasznia zob. **Potasio**, **Potażnia**

Potaszniki, wś, siedl., gm. Górzno, 11 km na płd.-wsch. od Garwolina: *Potaszniki*, kol. 1921 Sk IV 18; *Potaszniki*, kol. 1933 SkBy 1362; *Potaszniki* 1952 UW 7; *Potaszniki*, -nik, *potasznicki* 1971 UN 124, 9. — Od ap. *potażnik* 'ten, co robi potaż' SW IV 802, w l. mn. *IN*

Potaszniki zob. **Potażniki**

Potaś zob. **Potasio**

Potazie zob. **Potasio**

Potażniki zob. **Potażniki**

Potażniki Nowe zob. **Potażniki**

Potaż zob. **Potasio**

Potażnia, wś nieistniejąca, leżała koło Łąkocin, kal., gm. Ostrów Wielkopolski: *Potażnia* 1789 MKI(Tab 22, 390); *Potażnia* Fabryka 1789 MKI(Tab 22, 393a); *Wies Potażnia* 1789 MKI(ASK 108, 118); za *Potasznia* 1824–25 Koz V 192; *Potażnia* 1846 KsP 292; *Potażnia*, niem. *Potaschsiederei* 1887 SG VIII 861. — Od ap. *potasznia*, *potażnia*. Nazwa niem. wprowadzona przez administrację pruską. *ZZ*

Potażnia zob. **Potasznia** (1, 4)

Potażnie zob. **Rudniki** (5)

Potażniki, dziś *Potażniki*, wś i *Nowe Potażniki*, kol., dawniej wś, koniń., gm. Krzymów, 8,5 km na płd.-wsch. od Konina: *Nova colonia Potaszniki* 1766 Koz V 192; *Potażniki* 1877 Zin II 77; *Potażniki*, folw. 1887 SG VIII 861; *Potażniki*, wś 1902 Przew II 95; *Potażniki*, *Potażniki Nowe*, dwie wsi 1921 Sk II 32; *Potażniki*, *Potażniki Nowe*, dwie wsi 1933 SkBy 1352; *Nowe Potażniki*, -wych -nik, *Potażniki*, -nik 1981, 1982 WUN II 574, III 35;

gw. *potaszniki*, *-nik*, *potasznicki*/*potasznicki*. — Od ap. *potaznik*, gw. *potaznik*, w l. mn. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *nowy*. ZZ

Potempa zob. **Potępa**

Potencjanów, wś, rad., gm. Błędów, 10 km na płd.-wsch. od Białej Rawskiej: Hol. *Pudencianow* 1839 MpKwat IV 4; *Pudencjanów*, kol. 1877 Zin II 93; *Pudencjanów* al. *Budki* 1888 SG IX 275; *Budki* al. *Pudencyanów* 1900 SG XV/1, 259; *Pudencjanów*, wś 1933 SkBy 1400; *Potencjanów*, przys. 1967 SM 911; *Potencjanów*, *-nowa*, *potencjanowski* 1971 UN 127, 10. — Od im. *Pudencjana* BysIm 301, obocznie *Potencjana*, z suf. *-ów*. Pierwotnie osada leśna, stąd n. oboczna *Budki*, zob. *Budki* (1). UW

Potenity, dobra zaginione, zapewne w okolicy wsi Pobórze, olszt., gm. Ostróda: guten Posorten unde *Potenyten* (1328)1497 PrUr II 410, przyp. 5; dobra *Potenity*, które Wilsenom należą 1882 KętL 359. — Nazwa prus. **Patenītis*, może w związku z n. os. *Patens* TAP 75 (: **pa-*, **po-* + **ten-*, **tin-*, jak w n. os. *Tene*, lit. *Tenis*, *Tenys* : *tenėti* 'ścinać się, zastygać, tężeć' lub *tinti* 'bić, tłuc' Lpvž II 1036–7), z suf. *-īt-* (o funkcji deminutywnej zarówno w antro-, jak i toponimii). Nazwa spolonizowana przez W. Kętrzyńskiego jako *Potenity* (niem. *-en* jest wykładnikiem l. mn.). Lit.: Schnipel, AF V 21; Biolik, PMT X 105. RP

Poterbark zob. **Potterberg**

Potery Wielkie zob. **Potury**

Potęgowo (1), kol., dawniej wś, gdań., gm. Linia, 17,5 km na płd.-wsch. od Lęborka: *Potęgowo* 1720, *Potęgowo* 1749 Font XVI–XIX 530, 227; *Potengowo* 1789 Goldb II 188; *Pottengowo* 1796–1802 MpSchröt IX; *Potęgowa* — *Pottengowo* 1879 KętN 15; *Potęgowo*, niem. *Potengowo* al. *Pottengowo*, wś 1887 SG VIII 862; *Potęgowo*, niem. *Pottengowo* 1921 Sk XI 25, 85; *Potęgowo* (*Pottengowo*) 1925 Krzep 94; *Potęgowo* 1967 SM 911; *Potęgowo*, *-wa* 1982 WUN III 35; gw. dawniej *p^hotag^how^ho*, *p^hotag^hovske* *p^hisiki* 1923 Lor 81, później *p^hetq^hg^hev^he*, *-eva*, *p^hetq^hg^hej^hi*. — Od n. os. *Potęg* (: *potęga*) RymSEN II 286, z suf. *-owo*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 116; Treder, PMT XIV 79. WK

Potęgowo (2), wś, ślup., gm. Potęgowo, 19 km na płd.-zach. od Lęborka: *Pottegaw* 1523 LorSNH 88; *Pottangow* 1529 TrautmElb I 42; *Pot-*

tenchow 1605 Rzduma I 72; *Pottenschaw* (!) 1628 LorSNH 88; *Pottangow* 1789 MpGillyPom; *Potęgowo*, niem. *Pottangow* 1887 SG VIII 862; *Pottangow* — *Potęgowo*, *-wa*, *potęgowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Potęgowo*, *-wa* 1982 WUN III 35. — Nazwę zmieniono jako *Pottangow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Potęgowo*. Lit.: LorSNH 88; TrautmElb I 42; Rzduma I 72; RospSEMIG 302. BCz

Potępa, wś, kat., gm. Tworóg, 12 km na płd. od Lublińca: Ferricudina *Potempa* 1687 J II 371; *Potempa* 1743 SNGŚI X 147; *Potempa* 1783 Z II 347; *Potempa* 1830 Kn 589; *Potempa*, *Potępa* 1845 K 508; *Potępa* 1900 Myc 43; *Potępa* (*Potempa*) — *Wiustenrode* 1939 Prus 61; *Potępa* — *Wiustenrode* (*Potempa*) 1951 Rosp 253; *Potępa*, *-py* 1982 WUN III 35. Dawna n. kuźnicy od n. os. *Potępa* (: *potępa* 'obelga, pogarda, potępienie') RymSEN II 286. Nazwę *Wiustenrode* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Potępa*. Lit.: SNGŚI X 147; BorGŚI 157. JCh

Potiekar zob. **Dytmarów**

Potiekarń zob. **Dytmarów**

Potiekarw zob. **Dytmarów**

Potkana zob. **Potkana**

Potkana, wś, rad., gm. Przytyk, 17 km na płn.-wsch. od Przysuchy: *Potkana* 1395 KMłp IV 50; *Podkana* (1406)XVI ZDM V 58; *Potkana* 1411, *Podkana* 1412, *Pothcana* 1413 Sand nr 524, 528, 590; *Pothkana* 1419 Kkk II 443; *Podkana* 1420 Sand nr 845; de *Podkami* (1429) ZDM II 117; de *Potkany* 1452 Matr I nr 154; *Podkana* 1508 ŻDz XV 474; *Podkana* 1511/12 VisitGn 350; *Podkana* 1511–23 ŁLB I 683; *Podkana* 1564–65 Lusand 192; *Pothkana* 1569 ŻDz XIV 312; *Podkana* 1783–84 RejKor 153; *Potkana* 1827 Tabella II 113; *Potkana* 1887 SG VIII 862; *Podkana* 1902 Przew II 75; *Potkana* 1921 Sk III 114; *Podkana* 1952 UW 127; *Potkana*, *-ny*, *potkański* 1970 UN 31, 53. — Dawniej *Potkana*, też *Podkana*; n. izolowana. Może w związku z czas. *potkać się* 'w czasie drogi natknąć się na kogoś', ap. *potkanie* 'spotkanie', też 'pojedynek, zmaganie się' Sstp VI 490, *potkana* 'starcie, walka, bitwa' SW IV 825. Od XIX w. postać *Potkana*, *Podkana*, z podwójną spółgłoską *-n-*. Lit.: KopRad 438; BańMorf 125; Smoczyński, Czy nazwy Gorzakiew, Podkana w Kieleckiem są rzeczywiście niejasne?, Roczn

Potkanów

nik Naukowo-Dydaktyczny WSP w Krakowie 47. Prace Językoznawcze II, 1973, 161–6. *IN*

Potkanów zob. **Podkanów**

Potkościelany zob. **Podklasztor**

Potlikowo zob. **Pierzchały** (3)

Potoczyszna zob. **Potoczyszna**

Potocka Wola zob. **Wola Potocka**

Potoczek (1), wś, legn., gm. Jerzmanowa, 8 km na pñ.-zach. od Polkowic: *Troppendorf* (!) ok. 1300 CdSil XIV 157; *Töppendorff* 1670, *Tependorf* et *Hambach* 1687 J III 56, 328; *Toependorf* 1791 Z X 295; *Töppendorf* 1845 K 687; *Toependorf* 1892 SG XII 357; *Töppendorf* 1941 SOV 377; *Töppendorf* — *Potoczek*, -czka, *potocki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Potoczek*, -czka 1982 WUN III 35. — Dawna n. niem. *Töppendorf*, od n. os. *Toppel/Töppe* Gott 494 + *Dorf* 'wieś' lub od ap. *Topp/Topf* 'garnek', czyli 'wieś garncarzy'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Potoczek*. Lit.: SNGŚI X 147–8. *JCh*

Potoczek (2), wś, tarnob., gm. Potok Wielki, 14,5 km na pñ.-zach. od Janowa Lubelskiego: *Pothocok* (!) 1409 ZLub nr 168; *Pothoczek* 1414 SHGLu III 189; *Pothoczek* (1443)XV ZDK II 409; *Pothoczek* 1445 KMłp IV 441; *Minor Pothoczek* 1466 SHGLu III 189; *Pothoczek* 1470–80 DB II 575; *Pothoczek* 1529 LR 451; *Potoczek* 1827 Tabella II 113; *Potoczek* 1887 SG VIII 863; *Potoczek*, -czka, *potoczański* 1971 UN 110, 16. — Od n. m. *Potok* (7), z suf. -ek. W XV w. z łac. członem odróżniającym od przym. *minor* 'mniejszy'. Lit.: SHGLu III 189–90; KosLu 70; RospSEMIG 302; BańMorf 44. *IN*

Potoczek (3), wś, tarnob., gm. Tarłów, 14 km na pñ.-wsch. od Ożarowa: *Potoczek* XVII ŻDz XIV 204; *Potoczek* 1783–84 RejKor 381; *Potoczek* 1827 Tabella II 113; *Potoczek* 1887 SG VIII 863; *Potoczek* 1921 Sk III 24; *Potoczek*, -czka, *potocki* 1966 UN 26, 28. — Od n. m. *Potok* (6), z suf. -ek. *IN*

Potoczek (4), wś, wałb., gm. Międzyzylesie, 7 km na wsch. od Międzyzylesia: *Neissendorf* 1564 CdSil XXXIV 1291; *Neissbach* 1631, *Neußbach* 1653 KGL 59; *Newßbach* 1653–71 CdSil XXXIV 21; *Neissbach* 1743 SNGŚI X 147; *Neißbach Alt*, *Neu* 1789 Z IX 334; *Neißbach*, *Alt*-, *Neu*- 1845 K 428; *Neissbach* 1941 Wrzosek 26; *Neissbach* — *Potoczek*, -czka, *potockowski* 1947 MPol XXV nr

124; *Potoczek*, -czka 1982 WUN III 35. — Dawna n. niem. *Neissendorf*, *Neissbach*, od niem. n. rz. *Neisse* = pol. *Nysa* + *Dorf* 'wieś', potem *Bach* 'potok', okresowo z członami odróżniającymi od niem. przym. *alt* 'stary' i *neu* 'nowy'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Potoczek*. Lit.: SNGŚI X 147–8. *JCh*

Potoczek (5), wś, zamoj., gm. Adamów, 15 km na pñd. od Zamościa: *Potoczek* 1827 Tabella II 113; *Potoczek* 1887 SG VIII 863; *Potoczek*, -ka, *potocki* 1967 UN 122, 34. — Od ap. *potoczek* 'mały potok'. *BCz*

Potoczyszna, wś, biał., gm. Mońki, 3 km na pñ.-wsch. od Moniek: *Potoczyszna*, *Potoczyszna*, folw. 1571 ŻDz XVII/1, 177, 178; *Potoczyszna* 1573 SHGPd(InKnysz 4.55v, 4.62v); *Potoczyszna*, [*Pothoczyszna*] 1576 Lupodł 78, 79; z *Potoczyszna* 1645 SHGPd(InKnysz 4.82v); *Potoczyszna* 1744 SDV 146; *Potoczyszna* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 31–35); *Potoczyszna* 1887 SG VIII 864; *Potoczyszna* 1921 Sk V 15; *Potoczyszna*, -ny 1982 WUN III 36. — Początkowa n. *Potoczyszna*, następnie *Potoczyszna*, od nazw. *Potocki* SSNO IV 330, z suf. -izna. Lit.: Safarewiczowa, -izna 47, 65–6. *EB*

Potok (1), dziś *Potok Mały* i *Potok Wielki*, dwie wsi, kiel., gm. Jędrzejów, 7 km na pñd.-zach. od Jędrzejowa: *Pothok* (1153)XVII, *Pothok* 1210 KMłp II 12, 20; *Pothok* 1236, *Pothoc* (1256), *Pothok* (1343), *Pothok* (1375) KMłp I 26, 51, 257, 393; de *Potocz*, *Potocz* 1376 Krak nr 26, 74; de *Potoki* ... in *Potok* 1386 Krak nr 4227; *Pothok* (1395)XVII ZDM IV 287; *Potok* 1398 Krak nr CCXLIII(7); *Pothok* (1404) KMłp IV 89; *Pothok*, *Potok* 1470–80 DB II 69, III 364; *Pothok* 1529 LR 251; *Potok* 1564 Lukrak II 79; *Potok* 1581 ŻDz XIV 85; W *Potoku* 1629 RPobKr 129; *Potok* 1765 Żyd 415; *Potok dolny*, *Potok gorny* 1783–84 RejKor 227; *Potok dolny*, *Potok gorny* 1787 MpPerKr; *Potok* 1790 SHGKrMat 238; *Potok mały*, *Potok wielki* 1827 Tabella II 113; *Potok Mały*, *Potok Wielki* czyli *Złoty* 1839 MpKwat III 7; *Potok mały*, *Potok wielki* 1877 Zin II 78; *Potok Wielki* i *Potok Mały*, zwane też *Potok Złoty* i *Dolny*, wś i folw. 1887 SG VIII 866; *Potok Mały*, *Potok Wielki*, dwie wsi 1921 Sk III 31; *Potok Mały*, -ku -lego, *Potok Wielki*, -ku -kiego, *potocki* 1966 UN 21, 15; gw. *potok mały*, *potok wólgi*, -a -ego, *potocki* (*potok złoty*). — Od ap. *potok*; też w for-

mie pluralnej. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny, górny, mały, wielki, złoty* (od koloru wody w rzece lub też od koloru gleby). Wsi leżą nad *Potokiem*, ld. Mierzawy (notowanym od XV w.), por. HE XVI 112. Lit.: RKrak 132–3; KopKiel 87. *IN*

Potok (2), dziś *Potok* i *Potok Rządowy*, dwie wsi, kiel., gm. Szydłów, 18,5 i 16,5 km na pñ.-zach. od Staszowa: de *Potok* 1325–27 MVat I 169; *Potok* 1428 Sand nr 1097; super villa nostra *Pothok* 1432 ZDM VII 365; *Pothok* 1470–80 DB I 355; *Pothok* 1508 ŹDz XV 480; *Pothok* 1564–65 Lusand 151; *Potok* 1579 ŹDz XIV 225; Wieś *Potok* z folwarkiem 1660–64 Lusand II 48; *Potok* 1783–84 RejKor 237; *Potok* 1787 Spis 398; *Potok* 1827 Tabella II 113; *Potok*, wś i folw. 1887 SG VIII 865; *Potok*, wś 1933 SkBy 1362; *Potok, -ku, potocki*, wś, *Potok Rządowy, -ku -wego*, cz. Potoku 1970 UN 33, 38; *Potok, -ku, Potok Rządowy, -ku -wego* 1982 WUN III 36, 37; gw. *potok, -a, potocki*. — Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *rządowy* ‘państwowi’. Lit.: KopKiel 87; KSand 160. *IN*

Potok (3), wś, krośn., gm. Jedlicze, 8 km na pñ.-zach. od Krosna: *Potok* 1419, *Pothok* 1434 SHGSd(kartoteka); *Pothok* 1495 Gol nr 1189; *Pothok* 1508 ŹDz XV 469; *Pothok* 1529 LR 38; *Pothok* 1536 ŹDz XV 524; *Potok* 1581 ŹDz XIV 250; do *Potoka* 1627 MBiecz 500; *Potok* 1887 SG VIII 869; *Potok, -ku, potocki* 1965 UN 60, 64. Lit.: OPilz 47. *IN*

Potok (4), wś, lub., gm. Ryki, 6 km na pñ.-wsch. od Ryk: *Potok* 1827 Tabella II 113; *Potok*, folw. 1887 SG VIII 868; *Potok*, folw. 1902 Przew II 96; *Potok*, wś 1921 Sk IV 26; *Potok*, kol. 1933 SkBy 1363; *Potok* 1952 UW 8; *Potok, -ku, potocki* 1972 UN 142, 21. *IN*

Potok (4a), wś, płoc., gm. Bedlno, 15,5 km na pñ.-wsch. od Kutna: *Pothok* 1511–23 LLB I 634; *Potok* 1877 Zin II 78; *Potok*, kol. 1887 SG VIII 864; *Potok*, wś 1902 Przew II 96; *Potok* 1921 Sk I 56; *Potok, -ka, potocki* 1974 UN 41, 9. *EB*

Potok (5), kol., dawniej wś, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 12 km na pñ.-wsch. od Karczewa: *Potok*, os. 1887 SG VIII 868; *Potok* 1921 Sk IV 26; *Potok*, wś 1967 SM 912; *Potok, -ku* 1982 WUN III 37. *UB*

Potok (5a), wś, sier., gm. Złoczew, 4 km na pñ.-wsch. od Złoczewa: *Potok* 1827 Tabella II 113; *Po-*

tok, kol. 1877 Zin II 78; *Potok*, os. leśna 1887 SG VIII 864; *Potok*, kol. 1902 Przew II 96; *Potok* 1921 Sk II 96; *Potok, -ka, potocki* 1972 UN 50, 56. *EB*

Potok (6), dziś *Potok* i *Potok-Kolonia*, dwie wsi, tarnob., gm. Ożarów, 7 i 6 km na pñ. od Ożarowa: *Pothok* 1470–80 DB II 503; *Potok* 1472 Matr I nr 845; *Pothok* 1508 ŹDz XV 463; *Pothok* 1529 LR 27; *Potok* 1578 ŹDz XIV 181; *Potok* 1660–64 Lusand I 20; *Potok* 1787 Spis 390; *Potok* 1827 Tabella II 113; *Potok*, wś i folw. 1887 SG VIII 865; *Potok*, wś i kol. 1921 Sk III 82; *Potok*, wś, *Potok*, kol. 1952 UW 120; *Potok, -ku, Potok-Kolonia, -ku-nii, potocki* 1966 UN 27, 67. — Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KSand 160. *IN*

Potok (7), dziś *Kolonia Potok Wielki, Potok-Stany, Potok-Stany Kolonia, Stany Nowe, Potok Wielki*, pięć wsi, tarnob., gm. Potok Wielki, 17, 18, 16 i 16,5 km na pñ.-zach. od Janowa Lubelskiego: *Potok* 1325–28 MVat I 309; *Potok* 1348–51 MVat II 173; *Pothok* (1390)1532 ZDM VI 76; *Potok* 1409 ZLub nr 168; *Pothok* 1430 SHGLu IV 111; *Potok* (1445)XVI ZDM III 163; *Pothok, Pothok maior* 1445 KMłp IV 441; *Potok* 1452 LKP 62; *Pothok* 1470–80 DB I 1, II 575; *Pothok* 1488 LKP 114; *Pothok, Stany* 1529 LR 359, 451; *Pothok* 1531 ŹDz XIV 376; *Pothok* 1565 Lulu 44; *Potok* 1626 RPobLu 83; *Potok* 1676 ŹDz XV 40a, 41a; *Potok wielki* 1786 MpPerLu; *Potok* 1787 Spis 442; *Potok, Potok Wielki* 1801 SHGLu IV 111; *Potok* 1827 Tabella II 113; *Potok stany, Potok stanki, Potok plebania, Potok wielki* 1877 Zin II 77; *Potok Stany, Potok Stany Duże, Potok Wielki*, wś i folw. 1887 SG VIII 866–8; *Potok Plebania*, wś i folw., *Potok Stany, Potok Wielki*, dwie wsi 1902 Przew II 95; *Potok-Stany, Potok Wielki*, dwie wsi i kol. 1921 Sk IV 38; *Potok Wielki, Potok-Lachman, Potok-Stany*, trzy wsi i kol. 1933 SkBy 1363; *Potok-Stany, Potok-Stany, Potok Wielki, Potok Wielki*, dwie wsi i dwie kol. 1952 UW 140; *Potok-Stany, -ka-nów, Potok Wielki, -ka-kiego, potocki*, dwie wsi, *Kolonia, -nii, Kolonia Druga, -nii -giej, Kolonia Pierwsza, -nii -szej, Kolonia Trzecia, -nii -ciej*, cztery cz. *Potoka-Stanów* 1971 UN 110, 17; *Kolonia Potok Wielki, -nii -ka -kiego, Potok-Stany, -ku-nów, Potok-Stany Kolonia, -ku-nów -nii, Potok-Stany Kolonia Trzecia, -ku-nów -nii -ciej, Potok Wielki, -ku -kiego*

Potok

1981, 1982 WUN II 126, III 37, 38; *Potok-Stany Kolonia Trzecia*, po zmianie *Stany Nowe, -nów -wych, stanowski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Podział wsi na odrębne części był przyczyną powstania nazw zestawionych z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior* 'większy', pol. *wielki*, ap. *kolonia, plebania*, liczebnika *trzeci* oraz od n. os. *Stan, Stanek* SSNO V 171 (: *Stanisław*), w formie pluralnej, i n. os. *Lachman*, por. Potok Wielki ... stanowi oddzielny folwark, dawniej Michałowskich ... dziś Lachmanów SG VIII 868. Lit.: SHGLu III 190, IV 111–2; KosLu 70; RospSEMIG 302; BańMorf 44. *IN*

Potok (8), wś, włoc., gm. Włocławek, 7 km na płd.-zach. od Włocławka: *Potoki* 1867 KolbKu 306; *Potok*, folw. 1887 SG VIII 864; *Potok*, folw., wś 1921 Sk I 206; *Potok*, wś i folw. 1933 SkBy 1363; *Potok* 1952 UW 61; *Potok, -ku* 1982 WUN III 37. — Początkowo n. w formie pluralnej *Potoki*. Wieś leży nad rz. Przedpełnią. *AG*

Potok (9), wś, ziel., gm. Przewóz, 3 km na płn.-zach. od Przewozu: zum *Patag* 1430 CdL II/2 143; *Patag* 1787 Z VII 107; *Patag* 1845 K 249; *Pattag* 1900 Myc 76; *Pattag* 1941 SOV 285; *Pattag* — *Potok, -ka, potocki* 1950 MPol nr A-8; *Potok, -ka* 1982 WUN III 37. — Zniemczone zapisy pozwalają na odczytanie dawnej n. głuź. *Pótach*, od ap. *patok* 'rzeczka, strumień, potok'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Potok*. Lit.: SNGŚI X 148. *JCh*

Potok zob. **Duży Potok, Głowaczowa, Mały Potok, Potok Górny, Potok Senderki, Potok Złoty, Potoki** (2)

Potok Biały, wś, płoc., gm. Słubice, 16 km na płd.-wsch. od Gąbina: *Potok Biały* 1882, *Potok Biały* 1887 SG III 393, VIII 864; *Potok Biały* 1921 Sk I 33; *Potok* 1952 UW 10; *Potok Biały, -ku -lego, potocki* 1971 UN 125, 27. — Nazwa zestawiona, od ap. *potok* i od przym. *biały*. *UW*

Potok Czarny, cz. wsi Potok Biały, dawniej wś, płoc., gm. Słubice: *Potok Czarny* 1882, *Potok Czarny*, wś 1887 SG III 393, VIII 864; *Potok Czarny* 1921 Sk I 33; *Potok Czarny* 1967 SM 912; *Potok Czarny, -ku -nego* 1971 UN 125, 27. — Nazwa zestawiona; człon *Czarny* dyferencyjny wobec n. *Potok Biały*. *UW*

Potok Dolny zob. **Potok** (1)

Potok Górny, wś, zamoj., gm. Potok Górny, 16 km na płn.-wsch. od Leżajska: *Potok* 1737

AWAK XXVII 238; *Potok Górny, Potok, Potok Dolny* 1786 MpPerLu; *Potok górny* 1827 Tabella II 113; *Potok* 1839 MpKwat VI 10; *Potok Górny* al. *Ordynacki* i *Potok Plebański* 1887 SG VIII 866; *Potok Górny* i *Potok Poduchowny* 1921 Sk IV 8; *Potok Górny* 1952 UW 133; *Potok Górny, -ka -nego, potocki* 1967 UN 106, 36; *Potok Górny Pierwszy, -ka -nego -szego, Potok Górny Drugi, -ka -nego -giego* 1982 WUN III 37; po zmianie *Potok Górny, -a -ego, potocki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *potok gurny, -ka -nygo, potocki*. — Dawniej *Potok*. Później dwie wsi o n. zestawionych; człony odróżniające od przym. *górnny, dolny, ordynacki* (wieś należała do ordynacji Zamoyskich), *plebański, poduchowny* (wskazują na rodzaj własności), także od liczebników *pierwszy, drugi*. Lit.: RospSEMIG 302. *BCz*

Potok Górny zob. **Potok** (1)

Potok Górny Drugi zob. **Potok Górny**

Potok Górny Pierwszy zob. **Potok Górny**

Potok Jaworowski, wś, przem., gm. Wielkie Oczy, 16 km na płd.-zach. od Lubaczowa: *Potok Jaworowski* 1952 UW 281; *Potok Jaworowski, -ku -kiego, potocki* 1966 UN 63, 37; *Potok Jaworowski, -ku -kiego* 1982 WUN III 37. — Nazwa zestawiona, od ap. *potok* i od n. miasta *Jaworów* (dziś na terenie Ukrainy). *BCz*

Potok-Kolonia zob. **Potok** (6)

Potok-Lachman zob. **Potok** (7)

Potok Łękawicki zob. **Patok Łękawicki**

Potok Mały zob. **Mały Potok, Potok** (1)

Potok Ordynacki zob. **Potok Górny**

Potok Plebania zob. **Potok** (7)

Potok Plebański zob. **Potok Górny**

Potok Poduchowny zob. **Potok Górny**

Potok Rządowy zob. **Potok** (2)

Potok Senderki, wś, zamoj., gm. Krasnobród, 25 km na płd.-zach. od Zamościa: *Potok* 1827 Tabella II 113; *Senderki* 1839 MpKwat VI 49; *Potok Senderki* 1887 SG VIII 866–7; *Potok Senderki, -ku -rki, potocki* 1967 UN 122, 6; *Potok Senderki, -ku Senderki* 1982 WUN III 37; gw. *potok, -ka, potocki*; też: *senderki, -rek, senderski*. — Dawniej *Potok*. Obocznie *Senderki*, od n. os. *Senderek* SSNO V 25 (: *Aleksander*), w formie pluralnej. Ostatecznie n. przybrała postać zestawienia *Potok Senderki*. *BCz*

Potok-Stanki zob. **Potok** (7)

Potok-Stany zob. **Potok** (7)

Potok-Stany Duże zob. **Potok** (7)

Potok-Stany Kolonia zob. **Potok** (7)

Potok-Stany Kolonia Trzecia zob. **Potok** (7)

Potok Surowiczny zob. **Polany Surowiczne**

Potok Wielki zob. **Potok** (1, 7)

Potok Złoty, dziś *Złoty Potok*, wś, częst., gm. Janów, 10,5 km na pñ.-wsch. od Żarek: *Potok* 1325–27 MVat I 138; *Pothok* 1378 Kkk II 69; *Pothok* 1470–80 DB II 217; *Pothok* 1496 Kniaz nr 116; *Pothok* 1529 LR 323; *Potok* 1564 Lukrak II 92; *Pothok*, *Potok* 1581 ŹDz XIV 75; *Potok* 1629 RPobKr 172; *Potok* 1787 Spis 352; *Potok złoty* 1827 Tabella II 113; *Potok Złoty* 1887 SG VIII 864; *Potok Złoty*, *-ku* *-tego* 1982 WUN III 38; po zmianie *Złoty Potok*, *-ego* *-u*, *potocki* 1999 DZU nr 112, poz. 1321; gw. *potok zoty*, *-a* *-ego*, *potocki*. — Dawniej *Potok*. Człon drugi w n. zestawionej od przym. *złoty*, od koloru wody w rzece lub też od koloru gleby. Wieś leży nad rzeką Wiercią. Współcześnie zmiana szyku członów. Lit.: RKrak 133. IV

Potok Złoty zob. **Potok** (1)

Potoka, wś, biał., gm. Michałowa, 9 km na pñ.-zach. od Michałowa: *Potoka* 1674, *Potoka* 1784 Kond 166; *Potoka* 1887 SG VIII 871; *Potoka* 1921 Sk V 18; *Potoka*, *-ki* 1982 WUN III 38; gw. *potoka*, *-ki*, *potocki*. — Od ap. *potoka* ‘płynąca woda; dolina, koryto rzeki lub strumienia’ Jaszkin 138, Nitsche 61. Wieś leży w pobliżu ld. Zacisówki. Lit.: Kond 166. EB

Potoki (1), kol., dawniej wś, chełm., gm. Wola Uhruska, 19 km na pñ.-wsch. od Chełma: *Potoki*, folw. 1887 SG VIII 871; *Potoki*, kol. 1921 Sk IV 10; *Potoki*, wś 1952 UW 134; *Potoki*, *-tok*, *potocki*, wś 1967 UN 121, 26; *Potoki*, *-tok* 1982 WUN III 38; gw. *potoki*, *-tok*, *potocki*. — Od ap. *potok*, w formie pluralnej. BCz

Potoki (2), wś, zamoj., gm. Lubycza Królewska, 18 km na pñ.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Potok* miasteczko novae locationis przy gościńcu Iwowskim sytuowana (1765) SG VIII 869; *Potok* 1786 MJ 19, XIX, 261, 170; *Potok* al. *Potoki*, wś 1887 SG VIII 869; Tyniatyska ... wieś *Potok* 1892 SG XII 709; *Potoki*, przys. 1933 SkBy 1363; *Potoki*, *-ków*, *potocki* 1970 UN 120, 12; gw. *potoki*, *-ku(w)*, *potocki*. — Początkowo *Potok*. Następnie pluralizacja nazwy spowodowana zapewne rozczłonkowaniem obiektu. BCz

Potoki zob. **Patoki** (1), **Potok** (1, 8)

Potolowo, cz. wsi Stefanowo, dawniej wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski: *Pokulowo* (!) 1354 KW III 91; *Potulowo* 1421 Koch nr 2408; *Pothulowo Maior* 1489 Lupbrz 142; *Pothulowo maior* 1578 Vlad XVII 66; *Potulowo Maior* 1674 Rpog 162; *Potolowo* 1887 SG VIII 872; *Potolowo*, *-wa*, *potolowski*, wś 1971 UN 182, 18; *Potolowo*, *-wa* 1982 WUN III 39. — Od n. os. *Potula* SSNO IV 163 (: *potula*, *potulić* ‘tulić’), z suf. *-owo*. Okresowo n. zestawiona, z członem odróżniającym od łac. przym. *maior* ‘większy’. W n. zaszło obniżenie artykulacyjne *-u* > *-o* pod wpływem sąsiedztwa spółgłoski sonornej *-l*. Lit.: Nieckula, *-ov*- 163. AG

Potolówek, wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 8 km na pñ.-wsch. od Piotrkowa Kujawskiego: *Potholowo Minor* 1489 Lupbrz 142; *Potulowo minor* 1577 Vlad XVII 66; *Potulowo Minor* 1674 Rpog 162; *Potulówek* 1783–84 RejKor 846; *Potulówek* 1796 PerOpis IX; *Potolówek* al. *Potolówko* 1887 SG VIII 872; *Potolówek*, *-wka*, *potolówkowski* 1971 UN 182, 19. — Od n. sąsiedniej wsi *Potolowo*, z dyferencyjnym członem od łac. przym. *minor* ‘mniejszy’; później forma zuniwerbizowana, z suf. *-ek*, też *-ko*. AG

Potopisko zob. **Babimost** (1)

Potopy, wś, suwał., gm. Wiżajny, 27 km na pñ. od Suwałk: [*Potopy*] 1738 SHGpd(kartoteka); *Potopy* 1744 SDV 104; *Potopy* 1827 Tabella II 113; *Potopy* 1887 SG VIII 872; *Potopy* 1921 Sk V 84; *Potopy*, *-top* 1982 WUN III 39. — Od n. jez. *Potopy*, por. *Potopy* 1887 SG VIII 872, nad którym leży wieś. Do n. jez. por. ap. *potop* ‘toń, powódź, zatopienie rozlew’ SW IV 811. EB

Potritten zob. **Potrzyty**

Potrokozy zob. **Petrykozy** (4)

Potrukozy zob. **Petrykozy** (3, 4, 5)

Potrzykozy zob. **Kozińce**, **Petrykozy** (1, 3, 4, 5)

Potrzyty, os., dawniej wś, olszt., gm. Jeziorany, 7 km na pñ.-zach. od Jezioran: in villa *Potriten* (1346)XIV PrUr IV 109; in *Potriten* (1355)1362 PrUr V 172; in Campo seu Villa *Potriten* 1384 MWrm V 117; *Potriten* 1403 Ger 132; *Potriten* (1409) MWrm V 449; *Johannis Potriten* 1435, *Johannes de Patriten* 1440 MWrm IX 620; *Potriten* 1597–98 PospWrm 120; *Potriten* 1615 RŁWrm 275; *Potriten* 1656 Kolberg 279; *Potriten* 1755 MpEnd; *Potriten* (*Pornitten*) ok. 1780 HAPr IV

Potrzebanowo

339; *Podnitten* od. *Potritten* 1789 Goldb I 175; *Potritten* 1796–1802 MpSchöt XI; *Potryty*, niem. *Potritten* 1887 SG VIII 873; *Potritten* — *Potryty*, wś 1946 Ley I 98; *Potritten* — *Potryty*, -yt, *potrycki* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Potryty* — *Potritten*, os. 1951 Rosp 253; *Potryty*, -ryt 1982 WUN III 39; gw. *potryty*, -iŃf, *potrycki*. — Pruska n. **Pōtar-īt-//* **Poter-īt-*, o etymologii jak **Potarren*, z suf. -īt- (z oscylacją *a-e*, które później zanikło). Inaczej Ger 132, PospWrm 120 (: prus. n. os. *Potrite* : lit. *pōtryti* 'mówić' Fr 642, por. *potēryti* 'mówić cicho, ledwie poruszając wargami' SESmocz 479). Zapisy *Podnitten* i *Pornitten* zniekształcone. W XIX w. n. spolonizowana jako *Potryty* i w tej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 132; PospWrm 120; PrzybBalt 226. RP

Potrzebanowo, wś, pozn., gm. Skoki, 2,5 km na płd.-zach. od Skoków: *Postrzimowo* (!) (1369)1559 KW XI 29; *Potrzebanowo* (1373)1576 KW VI 274; Nicolaus de *Potrzebanowo* 1391, de *Potrzebanowo* 1409 RWlkp I nr 274, 788; *Potrzebanowo* 1424 SHGPn III 798; *Potrzebanowo* (1431)1465 KW IX 270; *Potrzebanowo* (!) 1510 NKs 34; *Potrzebanowo* 1577 SHGPn III 798; *Potrzebanowo* 1580 ŻDz XII 34; *Potrzebanowo* 1622–24, *Potrzebanowo* 1789 PPozn(Tab 1, 32 i 6, 268v); *Potrzebanowo* al. *Potrzebanowo* 1887 SG VIII 873; *Potrzebanowo*, niem. *Potschanowo* 1921 Sk X 57, 152; *Potrzebanowo*, -wa 1982 WUN III 39. — Pierwszy zapis zniekształcony. Dawniej **Potrzebanowo*, od n. os. **Potrzeban*, por. *Patrz*, *Patrzewic* SSNO IV 200, 201 (: stp. *patrzeć* 'spoglądać, widzieć', może imiesłów **patrzeban(y)*, por. *patrzano*, *patrzono* SEBań II 517), z suf. -owo. Wtórnie **Potrzebanowo*, wskutek adideacji do czas. *potrzeban* (: *trzymać* SEBor 651–2). Zmiana *Potrzebanowo* > *Potrzebanowo* wykazuje przejście -aN- > -oN-. Lit.: SHGPn III 798–800; Nieckula, -ov- 162; PPozn 238. ZZ

Potrzebanów (1), wś, koniń., gm. Grabów, 13 km na płn.-zach. od Łęczycy: *Potrzebanowo*, *Potrzebanowo* 1511–23 ŁLB I 349, II 465; *Potrzebanowo* 1576 ŻDz XIII 72; *Potrzebanowo* 1783–84 RejKor 79; *Potrzebanów* 1827 Tabella II 114; *Potrzebanów* 1887 SG VIII 873; *Potrzebanów*, -kowa, *potrzebanowski* 1972 UN 43, 13; gw. *počšaskuf*, -kova, *počšaskoski*. — Od n. os. **Potrzeban* (: *potrzeban* 'pułapka', gw. 'zawadiaka, rębacz skory do bójki'

SGPKar IV 302), z suf. -owo, -ów. Lit.: Nieckula, -ovo- 162. EB

Potrzebanów (2), cz. wsi Adamów, dawniej wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny: *Potrzebanowo* 1389 Łęcz I nr 1241; *Potrzebanów* 1398 Łęcz II nr 5981; *Potrzebanów* 1510 Matr IV/1, nr 1041; *Potrzebanowo* 1579 ŻDz XVI 196; *Potrzebanowo* 1783–84 RejKor 720; *Potrzebanowo* 1792 MpPerRw; *Potrzebanów* 1827 Tabella II 114; *Potrzebanów* 1887 SG VIII 873; *Potrzebanów* 1952 UW 9; *Potrzebanów*, wś 1967 SM 913; *Potrzebanów*, -kowa 1971 UN 125, 32. — Dawniej n. **Potrzebanowo*, od n. os. o charakterze przezwiskowym **Potrzeban*, z suf. -owo, też -ów. Do przezwiska por. *pierdzić*, *piardnąć* 'głośno wydać gazy z kiszki odbytowej' Sstp VI 101. W XVIII w. nazwę zastąpiono nową n. *Potrzebanów*. UW

Potrzebanowa, wś, płoc., gm. Gąbin, 5 km na płn. od Gąbina: *Potrzebanowa*, kol. 1827 Tabella II 114; *Potrzebanowa* 1839 MpKwat III 3; *Potrzebanowa* 1887 SG VIII 873; *Potrzebanowa*, wś 1933 SkBy 1364; *Potrzebanowa*, -ny, *potrzebanowski* 1971 UN 125, 8. — Od przym. *potrzeban* SW IV 818, w rodzaju żeńskim. UW

Potrzebanowo (1), os., dawniej wś, leszcz., gm. Bojanowo, 4 km na płn.-wsch. od Bojanowa: Zawada, praed. *Potrzebanowo* 1553–79 Koz V 192; *Potrzebanowo* 1555 SHGPn III 800; *Potrzebanowo* 1620 Koz III 77; *Potrzebanowo* 1637–39 Koz V 192; *Potrzebanowo* 1783–84 RejKor 756; *Potrzebanowo*, niem. *Neulaende*, majątność 1887 SG VIII 873; *Potrzebanowo*, niem. *Neulände*, ob. dw. 1921 Sk X 81, 153; *Potrzebanowo*, -wa 1982 WUN III 39. — Od n. os. *Potrzeban* SSNO IV 301, z suf. -owo. Nazwa *Neulände* wprowadzona urzędowo przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 800. ZZ

Potrzebanowo (2), wś, leszcz., gm. Włoszakowice, 5 km na płn.-wsch. od Sławy: *novas colonias Smieszkowo et Potrzebanowo locare* 1663 Koz V 192; *Potrzebanowo* 1683–85 Koz III 77; *Ischarne* 1739 MpWielGłog; *Scharne* 1802–03 MpGillyPr; *Scharne* 1831 MpRey nr 112; *Böhmischvorwerk*, *Neuvorwerk*, dwa folw. 1845 K 519, 679; *Potrzebanowo*, niem. *Scharne*, wś 1887 SG VIII 873; Śmieszków z *Potrzebanowem* 1890 SG X 878; Wijewo ... *Potrzebanowo* 1893 SG XIII 445; *Bänisch* 1900 Myc 56; *Potrzebanowo*, niem. *Scharne* 1902 MycPn 158; *Potrzebanowo*, niem. *Scharne*

1921 Sk X 43, 153; *Potrzebowo*, wś 1933 SkBy 1364; *Bänisch (Bönischvorwerk)* — *Potrzebowo Górne*, -a -ego, *potrzebowski* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Neuorwerk* — *Potrzebowo Dolne*, -owa -ego, *potrzebowski* 1950 MPol nr A-8; *Potrzebowo Dolne* — *Neuorwerk*, *Potrzebowo Górne* — *Bänisch*, dwie os. 1951 Rosp 253; *Potrzebowo*, wś, *Potrzebowo Górne*, os. 1967 SM 913; *Potrzebowo*, -wa 1982 WUN III 39. — Według M. Sprungali wieś nosiła dawniej n. *Czarna*, od n. płynącego na płd. od wsi potoku *Czernica*; n. ta zachowała się w obocznej n. niem. W pobliżu, mniej więcej w tym samym czasie, istniały dwa folwarki, później wsi, o niem. n. *Bönischvorwerk*, też *Bänisch*, od n. os. *Bänisch* (: *Benedictus*) oraz *Neuorwerk*, od *neu Vorwerk* 'nowy folwark'. Na określenie tych obiektów ustalono po 1945 r. nazwy *Potrzebowo Dolne* i *Potrzebowo Górne*. Dziś jest to jeden obiekt o n. *Potrzebowo*. Lit.: SNGŚI X 149; Sprungala 176–8. JCh/PS

Potrzebowo zob. **Niepotrzebowo**

Potrzebowo Dolne zob. **Potrzebowo** (2)

Potrzebowo Górne zob. **Potrzebowo** (2)

Potrzonowo zob. **Potrzebowo**

Potr(z)kozy zob. **Petrykozy** (3)

Potrymowo, wś, pozni., gm. Niechanowo, 10,5 km na płd. od Gniezna: de *Potrimowo* 1379 Lek II nr 1224; de *Potrimowo* 1399, de *Potrimowo* 1404 Koz I 234; in *Potrimowo* 1450 SHGKI(PG 4, 18v); *Potrimowo* 1511–23 LLB I 25; *Potrimowo* 1580 ŻDz XII 147; *Potrimowo* (!) 1620 MKI(Tab 11, 119); *Potrimowo* 1674 MKI(ASK 74, 214); Wś *Potrimowo* (!) 1789 MKI(Tab 34, 424); *Potrimowo* 1789 MKI(Tab 36, 49); *Potrimowo*, niem. *Ludwigshorst* 1887 SG VIII 874; *Potrimowo*, -wa, *potrimowski* 1967 UN 77, 32; gw. *pośymowo*, -ova, *pośymoski*. — Od niejasnej n. os. **Potrym* (por. czas. *potrymac*), z suf. -owo. Nazwa niem. wprowadzona przez administrację pruską. Lit.: Nieckula, -ov- 162. ZZ

Potrymowo zob. **Potrzebowo**

Potryzyn, dziś *Podszyn*, wś, tarnob., gm. Zawichost, 8 km na płd.-wsch. od Ożarowa: *Pothczin* (1391)1556 ZDM IV 251; *Potryzin* 1499 Matr II nr 1365; *Pothryzin* 1508 ŻDz XV 457; *Pothryzin* 1529 LR 465; *Potryzyn* 1564–65 Lusand 323; *Potryzyn* 1578 ŻDz XIV 177; *Potryzyn* 1877 Zin II 78;

Potryzyn 1887 SG VIII 874; *Podszyn* 1902 Przew II 80; *Potryzyn* 1921 Sk III 80; *Podszyn* 1952 UW 120; *Potryzyn*, -na, *potryziński* 1970 UN 32, 12; *Potryzyn*, -na 1982 WUN III 39; po zmianie *Podszyn*, -a, *podszyński* 2004 DzU nr 229, poz. 2312. — Od n. os. **Potrza*, por. n. os. *Potrz*, *Patrz* (: *patrzeć*) RymSEN II 215, z suf. -in (-yn). Zmiana na *Podszyn* niejasna. Lit.: KSand 160; Nieckula, -ov- 298. IN

Potschenkarb zob. **Pociękarb**

Pottangow zob. **Potęgowo** (2)

Pottengowo zob. **Potęgowo** (1)

Potterberg, os. zaginiona, niegdyś gród na Górze św. Wawrzyńca koło Koldus, na płn.-zach. od Chełmna, tor.: *Potterberg* 1253–57, *Potterbergk* 1280 SRP I 78, 144; *Potterberg* 1438 GZ 94; z *Poterbargu* 1646, do *Poterbarku* 1676 Font XL 50, 139; *Potterberg (Butterberg)* 1887 SG VIII 874. — Nazwa niem. od n. os. *Potter* Gott 391 lub ap. *potter* 'garncarz, zdun' Lübben 283 + *Berg* 'góra'. Nazwę spolonizowano jako *Poterbark*, z regularną adaptacją -*berg* jako -*bark*. Lit.: SHGCh 101. WK

Pottlitz zob. **Potulice** (2)

Potulen zob. **Potuly** (1)

Potulice (1), wś, bydg., gm. Nakło nad Notecią, 6,5 km na płd.-wsch. od Nakła nad Notecią: *Potulice*, folw. 1846 KsP 425; *Potulice*, niem. *Potulitz*, domin. 1887 SG VIII 874; *Potulice*, folw. 1933 SkBy 1364; *Potulice*, -lic, *potulicki* 1972 UN 174, 24. — Od n. os. *Potula*, *Potula* SSNO IV 331 (: *potulic*, por. też stp. *potul* 'pokora, pokorność' Sstp VI 503), na wzór n. m. z suf. -ice. Nazwa *Potulitz* wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Potulice (2), dziś *Potulice* i *Nowe Potulice*, dwie wsi, pil., gm. Lipka, 9,5 km na płn.-zach. od Debrzyna: *Pothulych* 1479 SF1 279; *Potulicze* 1565 SHGKI(ASK 13, 306); *Potulice* (villa noviter locata) 1578 ŻDz XII 176; *Potulicze* 1618–20 PKal 291; *Potulice* 1653 Font XII 302; *Potulice*, niem. *Pottlitz*, wś, *Potulice Nowe*, kol. 1887 SG VIII 874–5; *Potulice (Pottlitz)*, dominium, wieś *Nowe Potulice* ... zwana „Strużką” 1928 WZ 159–60; *Nowe Potulice*, -wych -ic, *Potulice*, -lic 1981, 1982 WUN II 574, III 39; gw. *potulice stare*, -lic -ryx, *potulicki*. — W n. zestawionej człon odróżniający od przyim. *nowy*. W formie

Potulice

gw. z członem od przym. *stary*. Lit.: WZ 159–60; SFl 96–8. ZZ

Potulice (3), wś, pil., gm. Wągrowiec, 6,5 km na płn.-wsch. od Rogoźna: de *Potulicz* 1391 Lek I nr 1001; in *Pothulycze* 1421 Koz III 77; Villa *Pothulicze* 1510 NKs 88; *Pothulicze* 1577 ŻDz XII 187; *Potulice* 1618–20 PKal 255; *Potulice*, domin. 1887 SG VIII 874; *Potulice I i II* 1933 SkBy 1364; *Potulice*, -lic 1982 WUN III 39; gw. *potulice*, -lic, *potulicki*. ZZ

Potulice Nowe zob. **Potulice** (2)

Potulice Olędry zob. **Potuly** (2)

Potulice Stare zob. **Potulice** (2)

Potulickie Holendry zob. **Potuly** (2)

Potulin, wś, pil., gm. Gołańcz, 5 km na płn. od Gołańczy: villa *Potulyno* 1444 AC II nr 409; in villa et hereditate *Potulyno* 1497 Bob nr 204; *Pothulyno* 1577 ŻDz XII 182; *Potulino* 1674 MKI(ASK 74, 235); *Potulinek* 1802–03 MpGillyPr; *Potulin* 1846 KsP 527; *Potulinek* 1859 MpChr; *Potulin* 1887 SG VIII 875; *Potulin*, -na 1982 WUN III 39; gw. *potulin*, -ina, *potulski*. — Od n. os. *Potula*, *Potula*, z suf. -ino, -in, przejściowo też -(in)ek. ZZ

Potulinek zob. **Potulin**

Potuliniec, wś, szczec., gm. Ploty, 6 km na płd.-zach. od Płotów: *Heidebrake* 1320 PU V 528; de *Heydebrake* 1357 HKPom I/1, 27; *Heydebrek* 1789 MpGillyPom; *Heydebrek* 1834 MpUMbl 868; *Heydebreck* — *Potuliniec*, -ńca, *potuliniecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Potuliniec*, -ńca 1982 WUN III 39. — Dawna n. niem. od śrdniem. *heide*, *hede* 'niezabudowany, porośnięty dziko teren' i od śrdniem. *brake*, *breke* 'bagno, łęg' Lübben 138, 65–6. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Potuliniec*. BCz

Potulino zob. **Potulin**

Potuliny, os., dawniej wś, szczec., gm. Resko, 11,5 km na zach. od Płotów: *Flackenhagen* 1784 Brüg II 337; *Flackenhagen* 1789 MpGillyPom; Vw *Flackenhagen* 1834 MpUMbl 776; *Flackenhagen* — *Potuliny*, -n, *potuliński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Potuliny*, -lin 1982 WUN III 39. — Dawna n. niem. od śrdniem. *vlak* 'płaski, równy, płytki' i *hagen* 'gaj, ogrodzenie, żywopłot' Lübben 482, 133. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Potuliny*. BCz

Potulowo zob. **Potolowo**, **Potolówek**

Potulowo Maior zob. **Potolowo**

Potulowo Minor zob. **Potolówek**

Potuly (1), wś, gdań., gm. Stężyca, 12,5 km na płn.-wsch. od Kościerzyny: *Potuli* 1284 Perl 349; *Patulen* 1350 PrUr IV 570; *Potallen* 1357 PrUr V 306; *Podewle* (!) 1402–15 Krie 99; vō *patul* 1368–1416 Zeit XI 21; *Patulen* (1437/38) GZ 116; von *Potulen*, z *Patul* 1472 KK 71; *Patulen* 1476 Matr I nr 1438; *Patulen* 1525 Matr IV/1, nr 4625; *Potulen* 1591 KK 225; *Patul* 1749 Font XVI–XIX 234; *Patulli* 1789 Goldb II 179; *Patully* 1796–1802 MpSchröt IX; *Patull* — *Patula* 1879 KętN 14; *Patuly*, niem. *Patul* 1886 SG VII 898; *Patuly*, in. *Patula* (*Patuli*) 1925 Krzep 88; *Potuly* 1952 UW 191; *Potuly*, -tul 1982 WUN III 39; gw. dawniej *p^hotulā* Lor 82, później *p^hetuŋe*, -ūf, *p^hetulšči*. — Od n. os. *Potula*, w l. mn. W substytucji niem. wahanie o : a, geminata ll, końcówka -en. Lit.: MKart 135–6; GórnRPom 103; Breza, Onom XVI 51–2. WK

Potuly (2), cz. wsi Potulice, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Potulice Ol.* 1846 KsP 533; *Potulickie Holendry* al. *Potulice*, niem. *Potulitz-Hauland*, holendry 1887 SG VIII 875; *Potuly*, niem. *Wiesenfeld*, wś 1921 Sk X 109, 153; *Potuly*, -tul 1982 WUN III 39. — Dawniej *Potulice Olendry*//*Holendry*, od n. m. *Potulice* (3) i terminu osadniczego *olendry*//*holendry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa *Potuly* wprowadzona po 1918 r., por. Koz V 613. Nazwy niem. nadane przez administrację pruską. ZZ

Poturzyn, wś, zamoj., gm. Telatyn, 26 km na płd. od Hrubieszowa: *Potarszino* (1422) ZDM V 255; *Potarzin* 1531 ŻDz XVIII/1, 241; *Potorzyn* 1672 ASB 529; *Potorzyn* 1751 Tarszel 160; *Poturzyn* 1827 Tabella II 114; *Poturzyn* 1887 SG VIII 877; *Poturzyn*, -na, *poturzyński* 1970 UN 120, 24; gw. *p^hutużyn*, -na, *potużyński*; też: *p^hutur-żyn*, -na. — Dawniej *Potarżyno*, *Poturżyno*, od n. os. *Poturga* SSNO IV 331 (: gw. *poturgac* 'toczyć, ślizgać'), *Potarga* (: *potargac*), z suf. -ino, -in. Wtórnie *Poturzyn* z uproszczeniem -rż- [rʒ] > rz [ʒ]. BCz

Poturzyńska Wólka zob. **Wólka Poturzyńska**

Poturżyno zob. **Poturzyn**

Potuż zob. **Potasio**

Potworów (1), wś, koniń., gm. Dobra, 2,5 km na zach. od Dobrej: *Potworowo* 1386 SHGŁęc

II 50; *Potworow* 1496, *Potworow* 1511 *ŹDz* XIII 174, 185; *Pothworowo* 1511/12 *VisitGn* 252; *Pothworowo* 1511–23 *LLB* I 402; *Potworow* 1553 *ŹDz* XIII 227; *Potworow* 1783–84 *RejKor* 200; *Potworów* 1827 *Tabella* II 114; *Potworów* 1887 *SG* VIII 878; *Potworów*, *-rowa* 1982 *WUN* III 39; gw. *potforuf*, *-rova*, *potforoski*. — Od n. os. **Potwor* *KozN* 41, por. nazw. *Potwora* (: *potwór*) *RymSEN* II 287, z suf. *-owo*, *-ów*. Lit.: *SHGŁęcz* II 50; *Nieckula*, *-ov*- 162. *EB*

Potworów (2), wś, rad., gm. Potworów, 18 km na pñ.-wsch. od Przysuchy: in *Pothworowo* (1450) *ZDM* III 368; *Pothworow* 1470–80 *DB* I 390; *Pothworow* 1508 *ŹDz* XV 474; *Pothforow* 1511/12 *VisitGn* 350; *Pothvorow* 1511–23 *LLB* I 658; *Potworow* 1564–65 *Lusand* 192; *Potworow*, *Pothworow* 1569 *ŹDz* XIV 313; *Potworow* 1783–84 *RejKor* 151; *Potworów* 1827 *Tabella* II 114; *Potworów* 1887 *SG* VIII 878; *Potworów*, *-rowa*, *potworowski* 1970 *UN* 30, 27. Lit.: *KopRad* 332; *KSand* 160; *RospSEMig* 302–3; *Nieckula*, *-ov*- 162. *IV*

Potworów (3), wś, walb., gm. Bardo, 4 km na pñ. od Barda: *Potvorovo* 1260, *Potvorovo* 1262 *Reg* nr 1046, 1112; *Rudgeri villa* ok. 1300 *CdSil* XIV 87; *Rudgersdorf* 1303, *Potvorow* *welches Rudigerisdorf* *gennant wird* 1316 *Reg* nr 2741, 3579; *Riegersdorff* 1651/52, *Halb-Rigersdorff* 1666 *J* I 252, 540; *Riegersdorff* 1726 *SGTS* XXI 179; *Riegersdorff* 1743 *SNGŚI* X 149; *Ruegersdorf* 1785 *Z* IV 172; *Riegersdorf* 1845 *K* 546; *Potworów*, niem. *Riegersdorf* 1887 *SG* VIII 879; *Riegersdorf*, *Podworowo* 1900 *Myc* 42; *Riegersdorf*, *Potworów* 1941 *Wrzosek* 12; *Riegersdorf* — *Potworów*, *-owa*, *potworowski* 1947 *MPol* XXV nr 124; *Potworów*, *-rowa* 1982 *WUN* III 39. — Dawniej *Potworowo*, *Potworów*. Od XIV w. równoległa n. niem. *Rudgersdorf*//*Riegersdorf*, od n. os. *Rüdiger*, *Rieger* (: *Hrod*) *Gott* 261 + *Dorf* 'wieś', w zapisie kancelaryjnym łac. *Rudgeri villa*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Potworów*. Lit.: *SNGŚI* X 149; *SGTS* XXI 179–81. *JCh*

Potworzyn, wś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. łowickim, skiern.: inter *villas* *Lagowo*, *Selizyna* et *Pothworzyno* in *districtu* *Lowiczensi* (1386) *XVI* *VisitGn* 102; *pratum* ... *Podworzyno*, *pratum* ... *hereditatisi* *nostrae* *Pothworzino* ante *Łowicz* 1511–23 *LLB* II 240, 510; *Potwo-*

ryzn 1783–84 *RejKor* 101; *Podworzyn* 1792 *MpPerRw*; *Potworzyn* 1827 *Tabella* II 114. — Od n. os. **Potwora*, z suf. *-ino*. Nie można wykluczyć pochodzenia nazwy od wyrażenia przyimkowego *pod dworem*. *UW*

Potycz, wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 7,5 km na pñ. od Góry Kalwarii: *Pothycz* (1380) *KW* III 499; *Poticz* 1407 *Czer* nr 656; *Pothicz* 1471 *SHGMz*(*MK* 5, 162); *Pothycz* 1513, 1521 *SHGMz*(*MK* 32, 98); *Poticz* 1576 *ŹDz* XVI 213; *Potycz* 1783–84 *RejKor* 797; *Potycz* 1827 *Tabella* II 114; *Potycz* 1839 *MpKwat* IV 4; *Potycz* 1887 *SG* VIII 879; *Potycz*, *-cza*, *potycki* 1971 *UN* 127, 35. — Zapewne od n. os. *Potycz*, por. *Johannes Pothicz* ... de *Pothicz* 1416 *Czer* nr 812, lub może od ap. *potycz* 'żerdź służąca do rozpinania sieci' *SpXVI*, *XXVIII* 515. *UB*

Potyry, wś, ciech., gm. Naruszewo, 12,5 km na pñ.-zach. od Płońska: *Pothiri* alias *Grampczewo* 1497 *SHGMz*(*Ep.* 15, 118); *Grampczewo Potiri* 1567 *SHGMz*(*Z* 5, 217); *Pothery Wielkie Granicze* (!) 1567 *ŹDz* XVI 350; *Potyry* 1783–84 *RejKor* 686; *Gromczewo potery* 1827 *Tabella* I 152; *Potyry* 1887 *SG* VIII 883; *Potyry*, *-tyr* 1982 *WUN* III 39. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy zob. *Grąbpczewo*, człon drugi od n. os. *Potyra* *SSNO* VII 195, w l. mn. Do n. os. por. gw. *potyrać*, *poterać* 'zmuszać do nadmiernej pracy', 'stracić, zniszczyć, tułać się' *SGPREi* (kartoteka). *UB*

Potzenkarb zob. **Pociękarb**

Powalczyn zob. **Powalczyn**

Powalice, wś, kosz., gm. Sławoborze, 17 km na pñ.-zach. od Świdwina: *Petershagen* 1321 *PU* VI 29; *Petershagen* 1618 *MpLub*; *Petershagen* 1789 *MpGillyPom*; *Petershagen* 1836 *MpUMbl* 776; *Petershagen* 1887 *SG* VIII 22; *Petershagen* — *Powalice*, *-ic*, *powalicki* 1947 *MPol* XXV nr 111; *Powalice*, *-lic* 1982 *WUN* III 39. — Dawna n. niem. od n. os. *Peter* *Gott* 382 + *-hagen* 'gaj, zagajnik'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Powalice*. *BCz*

Powalina, wś, elbl., gm. Nowy Dwór Gdański, 5,5 km na wsch. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Walldorf* 1892 *SG* XII 916; *Walldorf Groß*, seit 1900, fr. *Groß Bürgewald* oder *Groß Walddorf* 1912 *Bär* 121; *Walldorf* — *Powalina*, *-y*, *powaliński* 1947 *MPol* XXV nr 111; *Powalina* 1952 *UW*

Powalken

190; *Powalina*, -ny 1982 WUN III 39. — Wieś powstała w 1715 r. jako kolonia. Starsza niem. n. *Groß Bürgewald*, od *Bürger* ‘mieszczanin’ i *Wald* ‘las’, z członem odróżniającym od przym. *gross* ‘wielki’. Być może n. miała znaczenie ‘las, który służył za poręczenie (długów)’ lub ‘las należący do mieszczan’. Później *Walddorf*, od ap. *Wald* ‘las’ + *Dorf* ‘wieś’. Nazwa *Powalina* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Lipińska, Żuławy Wiślane — ochrona i kształtowanie zabytkowego krajobrazu, 2011, 102. WK

Powalken zob. **Powalki**

Powalczyn, wś, olszt., gm. Świętajno, 16 km na płn.-wsch. od Szczytna: *Powalzin* XVIII Froese 145; *Powalzin* 1789 Goldb I 169; *Powalzin* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Powalczyn* ok. 1859 SzcześTeka 116, 118; *Powalzin* *Powalczyn* 1879 Kętn 216; *Powalczyn* 1887 SG VIII 884; *Powalczyn* — *Schoenhoehe* 1938, *Powalczin* 1941 Choj 122; *Powalczyn* — *Schoenhoehe* 1938, *Powalczin* 1946 Ley I 114; *Schönhöhe* — *Powalczyn*, -a, *powalczyński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Powalczyn*, -na 1982 WUN III 39; gw. *povauc̣in̄//povaic̣in̄*. — Wieś powstała w 1765 r.; n. przejęta z nazwy stacji myśliwskiej, ta od n. os. *Powalka* SSNO IV 333 lub od ap. *powalka* ‘każda rzecz w kupę zgnieciona niby w wałek’ SL IV 174, *powalić* ‘spowodować upadek, przewrócić’ Sp XVI, XXIX 57 z suf. -in. W 1938 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Schönhöhe*. Po 1945 r. ustalono n. *Powalczyn*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 146. RP

Powalka, wś zaginiona, leżała w pow. krasnostawskim, w par. Szczebreszynie, zamoj.: *Powalka* 1483 AGZ XIX nr 2008; *Powalka*, desertata 1564 ŻDz XVIII/1, 201. — Od ap. *powalka* lub od n. os. *Powalka*. Lit.: CzChełm 178. BCz

Powalki, wś, bydż., gm. Chojnice, 6,5 km na płn.-wsch. od Chojnic: *Powalka*, *Pawelkaw* 1570 ŻDz XXIII 217, 239; *Powalka* 1570 SHGPG (ASK 106, 156); *Powalki* 1617, *Powalki* 1653 Font XI–XV 12, 135; *Powalki* 1648 RP 190; *Powalki* 1682 Font V 149; *Powalken* 1772/73 HAPr IV 631; *Powalcke* 1789 Goldb II 188; *Powalke* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Powalka* — *Powalki* 1879 Kętn 73; *Powalki*, niem. *Powalken* 1887 SG VIII 884; *Powalken*, fr. auch *Powalki* 1912 Bär 94; *Powalki* (*Powalken*) 1925 Krzep 94; *Powalki*,

-lek, *powalkowski* 1972 UN 176, 14. — Od n. os. *Powalka* lub od ap. *powalka*, wtórnie w l. mn. Nazwa zniemczona jako *Powalken*. Lit.: GórnRPom 124. WK

Powalkowice, wś, włoc., gm. Osiećiny, 13 km na płd.-wsch. od Radziejowa: *Pouolouicze* 1339, *Powolouicze* 1356 CdP II 263, 303; *Povolouicze* 1418 Koch nr 181; *Powolkowycze Maior* 1489 Lupbrz 135; *Powolkowice* utraque 1577 Vlad XVII 71; *Powalkowice* 1634 Rpodbrz 221; *Powalkowice* 1674 Rpog 141; *Powalkowice* 1783–84 RejKor 858; *Powalkowice* 1827 Tabella II 114; *Powalkowice* 1887 SG VIII 884; *Powalkowice*, kol. 1902 Przew II 96; *Powalkowice*, wś 1933 SkBy 1365; *Powalkowice*, -wic, *powalkowicki* 1971 UN 182, 43. — Dawniej *Powolowice*, od n. os. **Powola* (: stp. *powolić* ‘wyrazić zgodę, przyzwolić’ Sstp VI 524), z suf. -owice. Wtórne wyrównanie podstawy nazwy do n. os. *Powala*, *Powalka*, czas. *powalić*. Po podziale wsi w XV w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *maior* ‘większy’, opozycyjna wobec n. *Powolkowice Minor*, dziś *Powalkowiczki*. AG

Powalkowiczki, cz. wsi Powalkowice, dawniej wś, włoc., gm. Osiećiny: *Powolkowycze Minor* 1489 Lupbrz 135; *Powalkowiczki* 1634 Rpodbrz 221; *Powalkowiczki*, -czek 1971 UN 182, 43. — Od n. wsi *Powalkowice*, z członem dyferencyjnym od łac. przym. *minor* ‘mniejszy’; później uniwersalizacja za pomocą suf. -ki. KZ

Powały, wś, siedl., gm. Wola Mysłowska, 10 km na płn.-wsch. od Żelechowa: *Powaly* nova villa 1564–65 Lusand 203; *Powali* 1569, *Powaly* XVII ŻDz XIV 336; *Powaly* 1783–84 RejKor 365; *Powaly* 1787 Spis 424; *Powaly* 1827 Tabella II 114; *Powaly* 1887 SG VIII 884; *Powaly*, -wal, *powalski* 1970 UN 115, 9. — Od n. os. i heral. *Powala* SSNO IV 332 (: *powalić*, *powalić się* ‘przewrócić, rzucić na ziemię’ Sstp VI 510), w formie pluralnej. Lit.: KStęż 98. IN

Powarschen zob. **Powiersze**

Powars(z)en zob. **Powiersze**

Poważe, cz. Łukowa, dawniej wś, siedl.: *Molendinum sub oppido Lucow* 1552 ŻDz XIV 390; *molendinum apud Powazi* 1564 RPobLu 621v; młyn *Powazyński* lub *Powazy* 1654 SHGLu IV 112; młyn *Powazyn* 1661 Lulu 60; *Poważe* 1781 WPar 233; *Poważe* 1783–84 RejKor 289; *Poważe* 1827

Tabella II 114; *Poważe*, wś 1887 SG VIII 885; *Poważe*, wś 1921 Sk IV 72; *Poważe* 1952 UW 144; *Poważe*, -żęgo 1970 UN 115, 5. — Początkowo n. młyna pod Łukowem, później osiedla młyńskiego. Nazwa od n. os. *Poważa*, *Powaga* RymSEN II 287 (: *powaga*, *poważać*) lub od wyrażenia przymkowego *po wadze*, na określenie miejsca, gdzie coś ważono, np. mąkę lub krupy. Zapisy nazwy wykazują wahanie rodzaju (męski/nijaki) i formy (przymiotnik, suf. *-in*). Lit.: SHGLu IV 112; KosLu 70. IN

Poważyn zob. **Poważe**

Poważyno, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. piotrkowskim: *Powazino* (1379)XVI–XVII Kuj 266. — Od n. os. *Powaga* (: *powaga* ‘rozważa, opanowanie; autorytet’) RymSEN II 287, z suf. *-ino*. Lit.: SHGŁęcz II 50. EB

Powązki (1), wś, skiern., gm. Mszczonów, 14 km na płn. od Białej Rawskiej: *Powansky* (1380)XVI KW III 499; *Powązka* 1429 SHGRw (MK 207, 190v–194); *Powąski* 1579 ŻDz XVI 157; *Powązki* 1792 MpPerRw; *Powązki* 1827 Tabella II 114; *Powązki* 1887 SG VIII 886; *Powązki*, -zek, *powązkowski* 1971 UN 126, 20. — Od n. os. *Powązka* SSNO IV 333, w l. mn. Do n. os. por. ap. *powązka* ‘kawalek płótna, służący do cedzenia mleka, też naczynie, przez które cedi się mleko’ SW IV 839. Nazwa charakterystyczna dla terenu Mazowsza. Lit.: GórnRWlkp 106. UW

Powązki (2), wś, warsz., gm. Leszno, 8,5 km na płn.-wsch. od Błonia: *Powązki* 1429 SHGRw (kartoteka); *Powąski* 1579 ŻDz XVI 144; *Powązki* 1792 MpPerRw; *Powązki* 1827 Tabella II 114; *Powązki* 1887 SG VIII 886; *Powązki* 1921 Sk I 16; *Powązki*, -zek 1982 WUN III 40. UW

Powązki (3), cz. Woli w Warszawie, dawniej wś: *Moscka* (1367)XVIII, *Mostky* sive *Povansky* (1368)XV KW III 303, 317; *Powansky* 1413 SHGMz(AG 2098); *Powansky* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 47); *Powaski* 1508 Matr IV/1, nr 229; *Powąski* 1580 ŻDz XVI 267; *Powąski* 1619–20 Lumaz I 241; *Powązki* 1783 MpPerMz; *Powązki* 1827 Tabella II 114; *Powązki* 1839 MpKwat IV 3; *Powązki*, przedm. 1887 SG VIII 885–6; *Powązki*, -zek 1964 UN 37, 24. — Dawniej n. *Mostki*, od *mostek* ‘mały most, kładka przez wodę, może też i mały bród umocniony na stałe kamieniami’ Sstp IV 330, w l. mn. Obocznie n. *Powązki*, która

się utrzymała. W 1916 r. wś została przyłączona do Warszawy. Lit.: SHGWarsz 215–6; GórnRWlkp 106; TaszyckiRiSP V 124–9. UB

Powązowice zob. **Pozowice**

Powązów zob. **Pawężów** (1, 2)

Powęchadłów zob. **Węchadłów**

Powężyny, kol., dawniej wś, piotr., gm. Moszczenica, 10 km na płn. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Powysiny* (!) 1937 Mp-100(43–29); *Powysiny* (!) 1961 Mp-25(Piotrków Trybunalski); *Powężyny*, -zin, *powężynski*, wś 1974 UN 46, 25; *Powężyny*, -zin 1982 WUN III 40. — Od ap. **powężyna* (: *powęzić* ‘zwięzić’) w znaczeniu ‘wąska dolina, droga’, w formie pluralnej. EB

Powężów zob. **Pawężów** (1, 2)

Powiadacze, os., dawniej wś, bydż., gm. Trzemeszno, 8 km na płn. od Trzemeszna: *Powiedacze* (!) 1783–84 RejKor 22; *Powiadacze* 1789 MKI(Tab 34, 220); *Powiadacze* 1818 Koz V 194; *Powiadacze*, niem. *Sagendorf*, wś 1887 SG VIII 888; *Powiadacze*, niem. *Hirschfelde* 1921 Sk X 50, 153; *Powiadacze*, wś 1933 SkBy 1365; *Powiadacze*, -czy 1972 UN 181, 32. — Od ap. *powiadacz* ‘ten, co głosi, mówi, mówca, opowiadacz’ SW IV 841 lub od n. os. *Powiadacz* RymSEN II 288, w l. mn. Nazwy niem. wprowadzone urzędowo przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Powiatek, cz. wsi Bursztynowo, dawniej wś, tor., gm. Świecie nad Osą: *Bausen Förstenau* ok. 1400 Zeit XVI 23; 10 Hufen *baussen* den Grenzen des Dorfes *Fuerstenaw* 1427 Froel I 240; *Bausen-Furstenau* (XV) KęŁL 83; *Bursztynowo*, *Powiatek* 1667, *Powiatek* 1721 Froel I 241; *Powiatek* 1772/73 HAPr IV 631; Dorf *Powiatek* 1789 Froel I 241; *Powiatek* 1882 KęŁL 83; *Powiatek*, dobra ryc. 1887 SG VIII 889; *Powiatek*, -ika 1971 UN 178, 18. — Nazwa niem. *Bausen Fürstenau* określała pierwotnie włóki znajdujące się poza granicami wsi Bursztynowo. Od XVII w. pol. n. *Powiatek*, od ap. *powiatek* ‘sąd prawa niemieckiego’ Sstp VI 515. Lit.: Froel I 240. WK

Powiązów zob. **Pawężów** (1)

Powidz (1), wś, dawniej mto, koniń., gm. Witkowo, 9 km na płd.-wsch. od Witkowa: in *Powicz* (1243)1573 BKanc 265; prope *Powycz* (1287)1534 VisitGn 505; de *Powicz* 1352 KW III 24; de *Powidz* 1392 Lek II nr 234; in *Powidz*

Powidz

1455 AC II nr 515; *Powycz* oppidum 1511–23 ŁLB I 319; *Powidz* 1580 ŻDz XII 154; *Powidz* 1783–84 RejKor 157; *Powidz*, mto 1887 SG VIII 890–1; *Powidz*, mto 1933 SkBy 1365; *Powidz*, -*dza*, *powidzki* 1967 UN 77, 21; gw. *poVIC*, -*za*, *poVICi*. — Od n. os. **Powid* (por. n. os. *Zawid* SSNO VI 278), z suf. *-*jb*. Wieś leży nad jez. *Powidz*, dziś Jezioro Powidzkie, por. lacus *Poviz* 1284 Koz I 234, którego nazwa przez niektórych badaczy uważana jest za pierwotną, od ide. rdzenia **uejǵd-// *uid-* ‘wić, kręcić się’. Lit.: Rospond, RKJWr II 52; RymNmiast 191; UdolphStell 289–96; Rospond, -*jb* 109; Wolnicz-Pawłowska, Warta 275. ZZ

Powidz (2), wś, kosz., gm. Polanów, 15 km na pñ.-zach. od Polanowa: *Friedensdorf* 1890 MpMbl(1864); *Friedensdorf Powidz*, -*dza*, *powidzki* 1948 MPol XXV nr 14; *Powidz*, -*dza* 1982 WUN III 40. — Dawniej n. niem. *Friedensdorf*, od ap. *Frieden* ‘pokój’ + *Dorf* ‘wieś’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Powidz*. Lit.: Belchnerowska, PMT XIII 60. BCz

Powidzka Kępa, wś notowana w 1887 r., leżała w par. Powidz, koniń., gm. Witkowo: *Powidzka Kępa*, niem. *Powidz-Werder* 1887 SG VIII 892. — Nazwa zestawiona: człon pierwszy od n. m. *Powidz* (1), człon drugi od ap. *kępa*. Oboczna n. niem. jest tłumaczeniem n. polskiej. ZZ

Powidzko, wś, wroc., gm. Żmigród, 5 km na pñd.-wsch. od Żmigrodu: *Powick* 1218 Reg nr 270; *Powildsko* (!) 1223 KŚl III 69; *Powidzko* 1245 Darst III 185; *Powidsko* 1245 Ng 239; *Powidzko* 1245 SUr II 172; *Powidsco* 1268 SUr IV 43; *Powich* 1301, *Powiczsko* 1311 Reg nr 2626, 3218; *Powidzsko* 1322 CdSil XIX 199; *Powidzsko* 1329 Reg nr 4887; *Powiczko* (1414) SG VIII 892; *Powitzko* 1579 J I 97; *Powitzko* 1787 Z VII 405; *Powitzko*, *Powicko* 1845 K 508; *Powidzko* al. *Powicko*, niem. *Powitzko* 1887 SG VIII 892; *Powidzko* 1900 Myc 43; *Urdorf* 1941 Wrzosek 15; *Urdorf* — *Powidzko*, -*a*, *powidzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Powidzko*, -*ka* 1982 WUN III 40. — Dawniej **Powidz*, wtórnie *Powidzko*, na wzór n. m. z suf. -*ska*, n. zniemczona jako *Powitzko*. Nazwę *Urdorf* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Powidzko*. Lit.: SNGŚl X 149–50; Rospond, -*bsk*- 216. JCh

Powidziska zob. **Pobiedziska**

Powielin, wś, ciech., gm. Winnica, 9 km na pñ.-zach. od Serocka: *Powelino* 1244 KMaz I 536; *Powelino* 1361 SHGMz(BOZ 77); *Powelino* 1434 Zakr II nr 167; *Pobielino* (!) 1476 SHGMz (Ep. 13, 40); *Powielyno* 1576 ŻDz XVI 317; *Powielin* 1827 Tabella II 114; *Powielin* 1887 SG VIII 892; *Powielin*, *Powielin-Parcele* 1921 Sk I 134; *Powielin*, -*na* 1982 WUN III 40. — Od n. os. **Powiel*a (: *powielić* ‘polecić, rozkazać’ Sstp VI 518), z suf. -*ino*, -*in*. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *parcela*, w l. mn. Lit.: ZMaz 306. UB

Powielnińska Górka zob. **Górka Powielnińska**
Powierchna zob. **Pobitno**

Powiercie, dziś *Powiercie* i *Powiercie-Kolonia*, dwie wsi, koniń., gm. Koło, 4 km na pñd.-wsch. i na wsch. od Koła: de *Poverske* (?) 1364 KW III 251; de *Pouirdz*, de *Pouercze* 1388, de *Pouercz* 1389 Łęcz I nr 649, 651, 172; de *Powirce* 1397 Łęcz II nr 5611; de *Powirce* 1412 Koz V 194; in *Powyercze* (1434)1464 KW IX 418; in *Powyrdy*, *Powyrdzye*, in *Powyerczye*, de *Povyrczye* 1497 Bob nr 73; *Powyerczye* 1511–23 ŁLB I 219; *Powiercie* 1579 ŻDz XII 228; *Powiercie* 1783–84 RejKor 138; *Powiercie*, *Powiercie kolonia* 1877 Zin II 79; *Powiercie* al. *Powiercie Male*, wś, *Powiercie Stare*, folw. 1887 SG VIII 892–3; *Powiercie*, wś i kol. 1921 Sk II 24; *Powiercie*, wś i kol. 1952 UW 69; *Powiercie*, -*cia*, *Powiercie-Kolonia*, -*cia-nii*, *powierski* 1970 UN 82, 24. — Od wyrażenia przyimkowego *po Warcie* ‘wzdłuż Warty’, z suf. -*sk-*, następnie -*e*. Przejściowo n. przybrała postać rodzaju męskiego. W XIX w. podział na dwie wsi; n. zestawione z członami odróżniającymi od przym. *mały*, *stary* i ap. *kolonia*, tu w znaczeniu osadniczym. ZZ

Powierć zob. **Powiercie**

Powiersen zob. **Powierz**

Powierskie zob. **Powiercie**

Powiersze, wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 9 km na pñd.-wsch. od Górowa Iławeckiego: *Powersen* 1419 Ger 133; *Powersen* 1437 GZ 43; *Powarschen* u. *Kellers* (*Powarsen*), maj. ok. 1780 HAPr IV 339; *Powarsen* und *Kellers*, maj. 1789 Goldb I 169; *Powarschen*, folw. 1820 Wald 107; *Powarschen* al. *Powarszen* 1887 SG VIII 885; *Powarschen*, *Powersen* — *Powierz*, dw., leśn. 1946 Ley I 27; *Powarschen* — *Powiersze*, -*a*, *powier-*

ski 1948 MPol XXVI nr 59; *Powiersze* — *Powarschen*, wś 1951 Rosp 253; *Powiersze*, -sza 1982 WUN III 40. — Pruska n. **Powirs-ail*//**Powirs-in-?*, por. Hannike *Powirsin* TAP 79, 157 (: **po-* + **virš-*, lit. *viřš-yti* 'przewyższać, górować nad kimś', *viršius* 'wierzch (czego), pokrywa' SE-Smoc 759). W substytucji do j. niem. wahanie *i* : *e* : *a*, końcówka -*en*. Nazwa spolonizowana jako *Powierz* (analogia do starych n. z suf. *-*jb*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Powiersze*. Lit.: Ger 133; Otrębski, SIoc XIX 355; Przybalt 227. RP

Powiertna zob. **Pobitno**

Powierz, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 13 km na pñ.-wsch. od Działdowa: *Powersin* 1411–19 Ger 133; *Powirscha*, *Powirse*, *Powirsche* 1478, 1539 KęŁ 345; *Powirßen* 1437 GZ 85; *Powirßen* 1437/38, *Powirßin*, *Powirßen*, *Powirß*, *Powirße* XV Döhr 103; *Pouirschen* 1579, *Pouirschen* 1599–1600 HAPr V 71; *Bosierz* 1600 KęŁ 345–6; *Powierza* 1784 MpPerPł; *Powierschen* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Powirsen* 1820 Wald 219; *Powiersin* 1839 MpKwat IV 1; *Powierze*, *Powierz* ok. 1859 SzcześTeka 50; *Powiersen* — *Powierz* 1879 KęŁN 190; *Powierz* — *Waldbeck* 1938, *Powiersen* 1941 Choj 122; *Powierz* — *Powierz*, -a, *powierski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Powierz*, -rza 1982 WUN III 40. — Według historyków pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z XIV w.; n. prus. **Powirsin-?!*/**Powirsā*, o etymologii jak n. *Powiersze*; też z prus. końcówką femininum -*ā*. Forma źródłowa *Bosierz* oddaje gw. zmianę w' > ź (tu niem. *s*) oraz wahanie *p* : *b*. W 1938 r. wprowadzono urzędowo n. niem. *Waldbeck*. W XIX w. W. Kętrzyński zaproponował n. *Powierz* i w tej postaci ustalona została urzędowo po 1945 r. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 126; Przybalt 227. RP

Powierz zob. **Powiersze**

Powije zob. **Romany-Sebory**

Powiracie zob. **Powiercie**

Powirć zob. **Powiercie**

Powitna zob. **Pobitno**

Powitzko zob. **Powidzko**

Powodowice zob. **Podobowice**

Powodowo (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Rychniki, 11,5 km na pñ.-wsch. od Dzierzgonia: *Powunden* 1285 Ger 133; ad limites *Powiden* 1299 PrUr I/2, 450–1, przyp. 2; *Powonden* 1397, *Powonden*, *Pobvnden* ok. 1400 Ger 133; *Powonden*

(1417), *Powunden* 1437 GZ 8, 31; *Bowunden* 1543, *Bowunden* 1579, *Bowunden* 1602–03 HAPr V 79; *Powunden* ok. 1780 HAPr IV 340; *Powunden* 1796–1802 MpSchröt X; *Powunden*, dobra z folw. i wś 1887 SG VIII 896; *Powunden*, *Powonden* — *Powódź*, dw. 1946 Ley I 84; *Powunden* — *Powodowo*, -wa, *powodowski* 1950 MPol nr A-52; *Powodowo*, -wa 1982 WUN III 40. — Dawna prus. n. **Pawund-*, por. prus. **pa-* 'po, pod' + prus. *wundan*, lit. *vanduō* 'woda', por. n. m. *Pawunden*, lit. n. w. *Pavandēnis* Blažienė 123. W substytucji niem. wahanie *p* : *b*, *w* : *b*, *u* : *o* (Ger 224, 220, 215). G. Leyding zaproponował n. *Powódź* (: *powódź*). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Powodowo*. Lit.: Pasłęk. Z dziejów miasta i okolic 1297–1997, 655–60; Ger 133; Przybalt 227. RP

Powodowo (2), wś, ziel., gm. Wolsztyn, 4 km na zach. od Wolsztyna: *Nicolao Powodowski* (?) 1398 Lek II nr 748; *Powodowo* 1401 SHGPn III 800; *Powodowo* 1444 SHGPn (PG 2, 20v); *Powodowo* 1580–81 ŻDz XII 78; *Powodowo* 1775 PPOzn (Tab 7, 11); *Powodowo*, niem. *Lehfelde* 1887 SG VIII 895; *Powodowo*, niem. *Lehfelde* 1921 Sk X 117, 153; *Powodowo*, -wa 1982 WUN III 40. — Od n. os. **Powod*, por. *Powodka* SSNO IV 334 (: stp. *powód* 'powinność dostarczania środków transportu panującemu i jego urzędnikom; opiekun prawny; strona skarżąca w procesie sądowym' Sstp VI 527), z suf. -*owo*. Być może też od wyrażenia przyimkowego *po wodzie* Taszycki-RiSP I 218–9. Nazwa niem. *Lehfelde* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 800–3; PPOzn 238. ZZ

Powodów, dziś *Powodów Drugi*, *Powodów Pierwszy*, *Powodów Trzeci*, trzy wsi, sier., gm. Wartkowice, 11,5 km na pñ.-zach. od Łęczycy: *Powodowo* 1386, *Powodowo* 1387, *Powodowo* 1388, *Powodowo* 1390, *Powodowo* 1399 Łęcz I nr 139, 373, 979, 1776, 6237; *Powodowo* 1511–23 ŁLB II 359; *Powodowo* 1576 ŻDz XIII 70; *Powodowo* 1783–84 RejKor 92; *Powodów* 1827 Tabela II 115; *Powodów* 1877 Zin II 79; *Powodów*, dawniej *Powodowo*, wś i folw. 1887 SG VIII 894–5; *Powodów* 1921 Sk II 51; *Powodów I*, *Powodów II*, *Powodów III* 1952 UW 92; *Powodów Drugi*, -dowa -*giego*, *Powodów Pierwszy*, -dowa -*szego*, *Powodów Trzeci*, -dowa -*ciego*, *powodowski* 1973 UN 47, 29. — Od n. os. **Powod*,

Powolkowice Maior

z suf. *-owo*, *-ów*. Człony odróżniające w n. zestawionych w formie cyfr rzymskich *I*, *II*, *III* i od liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy*, *trzeci*. Lit.: SHGŁęcz II 51; Nieckula, *-ov-* 163; TaszyckiRiSP I 218–9. EB

Powolkowice Maior zob. **Powalkowice**

Powolkowice Minor zob. **Powalkowiczki**

Powolowice zob. **Powalkowice**

Powozowice zob. **Pozowice**

Powozowicy zob. **Pozowice**

Powozów zob. **Pozowice**

Powroźnik, wś, nowosąd., gm. Muszyna, 4 km na pñ.-wsch. od Muszyny: *Powrosniki* (1391) 1445 Kkk II 161; *Powroźnik* (1575) Ord 48; *Powroźnikowa* 1577 PSąd I 98; *Powroznik* 1629 RPobKr 234; *Powroźnik* 1674 ŻDz XV 54a; *Powroznik* 1680 Rej 249; *Powroznik* 1794 Ga II1; *Powroźnik* 1886 Bigo 155; *Powroźnik* 1887 SG VIII 895–6; *Powroźnik*, *-ka*, *powroźnicki* 1964 UN 9, 98; gw. *powroźnik*, *-a*, *powroźnicki*; łemk. *poworoznik*/*poworyznyk*. — Dawniej n. *Powroźniki*, od ap. *powroźnik* ‘ten, co wyrabia powrozy’ Sstp VI 529, w formie pluralnej, określająca pierwotnie ludzi wyrabiających powrozy, później singularyzacja nazwy. W XVI w. n. z suf. *-owa*. Utrwaliła się n. w liczbie pojedynczej. Lit.: PSąd I 98–9; RiegŁemk 200. IN

Powroźniki zob. **Powroźnik**

Powroźnikowa zob. **Powroźnik**

Powsin, cz. Mokotowa w Warszawie, dawniej wś: in *Pouescin* 1244 Kuj 180; *Pousyno* 1258, *Powsyno* 1282 KMaz II nr 36, 66; *Powszino* (1386)1474 SHGMz(W 4, 721); *Poffszino* 1408 Czer nr 77; *Powsyno* 1447, *Powszino* 1475 ZHer nr 49, 471; *Powshyno magna* 1498 SHGMz (MK 9, 218v); *Powsino* 1580 ŻDz XVI 261; *Powsin* 1783 MpPerMz; *Powsin* 1827 Tabella II 115; *Powsin* 1839 MpKwat IV 4; *Powsin*, wś 1887 SG VIII 896; *Powsin* 1921 Sk I 195; *Powsin*, wś 1933 SkBy 1366; *Powsin*, *-na* 1964 UN 37, 7. — Od n. os. *Pows(z)a* (: niem. n. os. *Paus*, *Pausch*) RymSEN II 216 lub od wyrażenia przyimkowego *po wsi* (por. Nieckula, *-ov-* 298), z suf. *-ino*, później *-in*. W XVI w. n. *Powsino Magna* (*Wielkie*) dla odróżnienia od n. sąsiedniej wsi *Powsino Minor* (*Małe*), dziś *Powsinek*. W 1951 r. wieś została przyłączona do Warszawy. Lit.: SHWarsz 216–8. UB

Powsinek, cz. Mokotowa w Warszawie, dawniej wś: *Powssino* 1399, *Powsino Minor* 1422, *Powsino Prutenorum* 1422, *Powsino Prutenorum* 1426 SHGWarsz 218; *Minori Powssyno* 1429, *Powszino minori* 1433 Mkm II nr 120, 449; *Powszino Pruske* 1456 ZHer nr 1077; *Powszino Pruske* 1457, *Powsino Taborowe* 1493, *Maly Powsin* 1494, *Powsinek* 1510, *Powszynko* 1514 SHGWarsz 218; *Powszynek* 1526 Matr IV/2, nr 14885; *Powsinek* 1580 ŻDz XVI 261; *Powsinek* 1783 MpPerMz; *Powsinek* 1827 Tabella II 115; *Powsinek* 1839 MpKwat IV 4; *Powsinek* 1887 SG VIII 896; *Powsinek* 1921 Sk I 195; *Powsinek*, wś 1933 SkBy 1366; *Powsinek*, *-nka* 1964 UN 37, 7. — Dawniej *Powsino Minor*//*Parva*, od n. m. *Powsin*, najpierw z łac. członem od przym. *parvus* ‘mały’. Obocznie także *Powsino Pruskie*, z członem odróżniającym od n. herbu *Prus*, którym pieczętowali się ówczesni właściciele. Od XVI w. *Powsinek* — uniwersalizacja za pomocą suf. *-ek*. W 1951 r. wieś została przyłączona do Warszawy. UB

Powsino (1), cz. Płocka, dawniej wś: *Powsino* 1240 KMaz I nr 301; *Powsino* 1424 Zakr I nr 530; *Powszino* 1459 Płoc I nr 170; *Powszino* 1498 Lupłoc 152; *Powszino*, *Powszino* 1531 Matr IV/1, nr 5829, 5833; *Powczini* 1554 Matr V/1, nr 1790; *Powsino* 1565 Lupłoc 11; *Powszino* 1578 ŻDz XVI 6; *Powsino* 1606, *Powsino* 1725 Lupłoc 215, 220; *Powsino* 1827 Tabella II 115; *Powsino*, kol. 1887 SG VIII 896; *Powsino*, kol. 1933 SkBy 1366; *Powsino* 1952 UW 25; *Powsino*, *-na* 1982 WUN III 40. — Od n. os. *Pows(z)a*, z suf. *-ino*. Lit.: SHGPł 243. UW

Powsino (2), kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, płoc., gm. Ligowo: *Pousyno* 1258 Kuj 193; *Powsino* 1259 CdP II 614; *Pousino* 1262, *Powsino* 1288 Kuj 201, 223; *Powssyno* 1497 Matr II nr 868; *Powszino* 1564 ŻDz XII 316; *Powsino* Rumunek 1783–84 RejKor 450; *Powsino* 1784 MpPerPł; *Powsino* 1877 Zin II 79; *Powsino* 1887 SG VIII 896; *Powsino* 1933 SkBy 1366; *Powsino* 1935 Mp-100(37–29); *Powsino* 1967 SM 914. Lit.: Nieckula, *-ov-* 298. KZ

Powsino zob. **Powsin**, **Powsinek**

Powsino Pruskie zob. **Powsinek**

Powsino Taborowe zob. **Powsinek**

Powunden zob. **Powodowo** (1)

Poyadel zob. **Bojadła**

Poydritz zob. **Podgórzyce** (3)

Poykyn zob. **Pokynen**

Poypiten zob. **Popity**

Poytun zob. **Pajtuny** (1)

Pozarrecz(e) zob. **Pożarzyce**

Pozarzyce zob. **Pożarzynsko**

Pozarzyn, wś, płoc., gm. Wyszogród, 5 km na płn.-zach. od Wyszogrodu: *Poszarzino* (1394) SHGWy 43; *Poszarzino*, *Poszarzyno* 1431 MkM II nr 275; *Poszarzino* 1434 Zakr II nr 825; *Possarzino* 1487 Matr III supl. nr 219; *Pozarzin* 1576 ŻDz XVI 304; *Pozarzyno* 1783–84 RejKor 689; *Posarzyn* 1827 Tabella II 111; *Pozarzyn* 1887 SG VIII 897; *Pozarzyn*, -na 1982 WUN III 40. — Dawniej *Pożarzyno*, od wyrażenia przyimkowego *po żarach*, z suf. -ino, -in. Nazwa związana z dawną gospodarką rolną, oznacza miejsce wypalone pod uprawę. Forma *Pozarzyno* powstała w wyniku dysymilacji *ż-rz* > *z-rz*, podobnie jak *żarzewie* > *zarzewie*. Lit.: SHGWy 43; ZMaz 307; Nieckula, -ov- 298. UW

Pozdna zob. **Pozna**

Pozdnawoda zob. **Późna Woda**

Pozdnowo zob. **Puznów**

Pozdrowiec zob. **Puzdrowiec**

Pozdzenie zob. **Pożdzenie**

Pozdzień zob. **Pozdzeń**

Pozdziki zob. **Poźniki**

Pozdzin zob. **Pozdzeń**

Pozdzeń, przys., dawniej wś, kiel., gm. Gnojno, 5 km na zach. od Szydłowa: *Besdin* (1174–76), *Besgen* 1210 KMłp II 8, 21; *Besgen* (1256) KMłp I 51; *Beszdin*, villarum *Poszyen* 1470–80 DB III 367, I 355; *Pozdzeń* 1783–84 RejKor 251; *Pozdzeń* 1787 Spis 402; *Pozdzin* 1827 Tabella II 115; *Pozdzień* 1877 Zin II 79; *Pożdzień*, wś 1887 SG VIII 898; *Pozdzień*, *Pożdzeń*, wś 1902 Przew II 97; *Pożdzień*, wś, folw. 1921 Sk III 131; *Pożdzień*, wś i folw. 1933 SkBy 1367; *Pozdzeń*, -zenia, cz. Grabek Małych 1966 UN 19, 58; *Pozdzeń*, -nia 1982 WUN III 40. — Pierwsze zapisy zniekształcone. Nazwa może w związku ze stp. *pozdný* (*późny*) 'końcowy w jakimś odcinku czasowym; młodszy' Sstp VII 20, w znaczeniu toponimicznym 'tylny, dalej położony'. Możliwe pochodzenie od antropimiczne, por. n. os. *Pozden*, *Pożdzień* (: *pożdzie* 'późno') RymSEN II 289. W n. poświadczona

zmiana -z- > -ż- pod wpływem miękkiego wygłosu; wtórną utratą miękkości. Forma *Pozdzeń* hiperpoprawna, będąca ucieczką przed mazurzeniem. IN

Pozelów, cz. Sancygniowa, dawniej wś, kiel., gm. Działoszyce: ad unum lancum aestimatos, geyum dictum *Pozelow* 1470–80 DB II 73; łan zwany *Pozelów* 1889 SG X 265; *Pozelów*, wś 1921 Sk III 106; *Pozelów*, wś 1933 SkBy 1366; *Pozelów*, przys. 1967 SM 914; *Pozelów*, -łowa 1969 UN 29, 7. — Zapewne n. **Poželów*, od n. os. **Požel*, z suf. -ów; por. stp. n. os. z członem *Żeli-*, typu *Żelibrat*, *Żelisław* SSNO VI 362 (: psł. **želati*, **želēti* 'pragnąć') oraz n. os. z prepozycją *po-*, typu *Pobyeh*, *Potyra* SSNO IV 296, VII 195. W n. zachowało się mazurzenie — wymowa ż jak z. Lit.: KopKiel 197. IN

Pozery zob. **Pojeziorki**

Pozezdrze, wś, suwał., gm. Pozezdrze, 11 km na płd.-wsch. od Węgorzewa: w *Grossen Garten* 1543 BiałKol 186; *Posesdrzen* 1775 Biolik 180; *Possessern*, wś 1785 Goldb III 161; *Possessern* 1796–1802 MpSchröt XII; *Posiesiern* (*Pozezdern*), *Pozezdrze*, -a ok. 1859 SzcześTeka 139; *Pozezdrze* al. *Przezdrze*, niem. *Possessern* 1887 SG VIII 900; *Pozezdrze* — *Grossgarten* 1936, *Possessern* 1941 Choj 122; *Grossgarten* — *Pozezdrze*, -a, *pozezdrzański* 1946 MPol XXV nr 142; *Pozezdrze*, -rza 1982 WUN III 41. — Dawna niem. n. *Grossen Garten* 'wielkie ogrody'. Kolejna n. ponowiona z n. jez. *Pozezdrze*, prus. **Prei-sezdra*, por. *Pre-sister* 1335–41 PrUr III 288, *Presiter* ok. 1340 Ger 135, beim *Possersse* 1543, *Possesern*, *Pozerden*, *Poseesern* bd. BiałKol 186, *Possesserner* See 1899, *Possessern* See 1928 Ley II 367 (por. prus. **prei-* 'przy' i *sezdra*, lit. *žizdras*, *žigzdras* 'żwir', jak w n. jez. *Syxdro*, *Syxdrin*, dziś *Zyzdrój*, n. m. *Nowy Zyzdrój*, *Zyzdrojowa Wola*, *Zyzdrojowy Piecek*). Nazwa wsi i jeziora oddana po niemiecku jako *Posesdrzen*, *Possessern* (< **Po-sezr-* < **Po-sezdra*, ze zmianą **prei-* na **po-*). Nazwa spolonizowana w XIX w. jako *Pozezdrze* i w takiej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Ger 135; PrzybBalt 227–8; Biolik, HE VIII 200; BiałPrzem 37, 71, 193; BiałKol 186, 210. RP

Pozga, wś, ciech., gm. Bieżeń, 18 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Pozga* 1877 Zin II 79; *Pozga* 1880 SG I 225; *Pozga* 1887 SG VIII 900; *Pozga* 1921 Sk I 167; *Pozga*, -gi 1982 WUN III 41.

Poziemaki

— Od ap. *pożga, pożega, požoga* ‘pożar umyślnie i złośliwie wywołany; podpalenie, spalenie’ SEBań II 747. Forma *Pozga* powstała w wyniku mazurzenia. UW

Poziemaki zob. **Mieczki-Poziemaki**

Pozienice zob. **Poźdzenie**

Pozimak zob. **Mieczki-Poziemaki**

Pozimaki zob. **Mieczki-Poziemaki**

Pozna, cz. Gromnika, dawniej wś, tarn., gm. Gromnik: *Poszdna* 1407 SHGSd(TCz 1, 191); *Postdna* 1460 SHGSd(kartoteka); *Pozna* 1529 LR 222; *Pozna* ... z tej wsi 1629 RPobKr 254; *Pozna* 1680 Rej 278; *Późna*, os. należąca do Gromnika 1887 SG VIII 900; *Pozna*, przedm. 1933 SkBy 1366; *Pozna*, -ny 1964 UN 15, 36. — Dawniej n. **Pozdna*, od stp. *pozdny* ‘późny’. Forma *Pozna* powstała wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *-zdn- > -zn-*. Lit.: RBiecz 39; Borek, -bn- 191. IN

Poznachowice, dziś *Poznachowice Dolne* i *Poznachowice Górne*, dwie wsi, krak., gm. Wiśniowa i Raciechowice, 13 km na płd.-wsch. i 13 km na wsch. od Myślenic: de *Poznanouich* 1264 KMłp I 84; in ville *Poznachouic* (1278) CdP III nr 53; *Inferiori Posnachowicze* (1349)1609 ZDK I 69; *Poznachouicze* 1390 ZDM VI 84; *Posnachouice* (1390), *Poznachowicze* 1439 KMłp IV 31, 342; *Posnachouicze* (1441) ZDM VIII 107; *Posnachowicze* (1444) ZDM III 111; *Poszdnachowicze* 1445 SHGKr(kartoteka); *Poznachowycze*, *Poznachowycze Inferior*, *Posznachowycze primum*, *Posznachowycze secundum* 1470–80 DB II 132, 182, III 442; *Posnachowycze maior*, *Posnachowycze minor* 1490 ŻDz XV 448; *Poznachowicze* 1529 LR 184; *Poznachowicze* 1564 Lukrak II 88, 89; *Poznachowice gorne*, *Poznachowice* 1581 ŻDz XIV 50, 51; *Poznachowice Gornie*, *Poznachowice Dolne* 1629 RPobKr 67, 69; *Poznachowice Gorne*, *Poznachowice Dolne* 1680 Rej 79, 80; *Poznachowice Dolne* i *Górne*, dwie wsi 1887 SG VIII 900; *Poznachowice Górne*, *Poznachowice Dolne*, -wic -nych, *poznachowicki* 1964 UN 8, 57, 89. — Od n. os. **Poznach* (: *Poznomir* SSNO IV 336), z suf. -owice. Forma *Pozdnachowice* z wstawnym -d- być może wskutek skojarzenia ze stp. *pozdny* ‘późny’. Człony odróżniające w n. zestawionych od: łac. *inferior* ‘niższy’, *maior* ‘większy’, *minor* ‘mniejszy’, *primus* ‘pierwszy’, *secundus* ‘drugi’, pol. *górny*, *dolny*. Lit.: LKrak 120. IN

Poznania zob. **Poznań** (1)

Poznań (1), mto wojewódzkie: de *poznania* (992–1025)XV–XVI MPH V 886; in civitatibus ... *Poznani* ... Iordanem episcopum *Poznanensis* (X) XII KW I 1, 2; ab urbe *Posnani* 1005 Thiet 353, 355; civitatis *Poznaniensis* 1211, in *Posnan* 1252 KW I 72, 267; de *Poznan* 1358 KW III 113; circa *Poznan* 1400 SHGPn(Zbiór akt Kl Owińska III 7); pan civitatis *Poznan* 1464 MPH V 884; de *Poznania* 1530 MPH III 106; u *Poznania* 1565 Luwlkp I 124; *Poznan*, ciuitas 1619 PPOzn(Tab 2, 72); *Poznan* 1783–84 RejKor 707; *Poznań* 1887 SG VIII 900–59; *Poznań*, -nia 1982 WUN III 41. — Od n. os. *Poznan* SSNO IV 335 (: *poznać*), z suf. *-jǫ. Pierwsza wzmianka o Poznaniu pochodzi z 968 r. (SG IX 900). Lit.: Urbańczyk, Nazwy naszych stolic, 15–7; RymNmiast 191; RospSEMIG 303–4; Rospond, -jǫ 109; ZierNmiast 122–5. ZZ

Poznań (2), wś, siedl., gm. Serokomla, 11 km na płn.-zach. od Kocka: *Poznań* 1877 Zin II 80; *Poznań* 1887 SG VIII 959; *Poznań* 1921 Sk IV 75; *Poznań*, -nia, *poznański* 1970 UN 115, 24. — Nazwa zapewne ponowiona z n. miasta w Wielkopolsce. IN

Poznowice, wś, opol., gm. Izbicko, 10 km na płn.-wsch. od Gogolina: *Posnowicz* 1364 Ng 239; *Poznanicz* (!) 1366 CdSil VI nr 34; *Posnowicz* 1390 CdSil I 51; in ... *Posnawicze* 1447 Ng 239; z *Paznowicz* (1472)XVI CdSil VI 95; in villa *Poznowice* 1679, in pago *Poznowitz* 1687/88 J II 70, 361; *Posnowiz* 1783 Z II 266; *Posnowitz*, *Poznowice* 1845 K 507; *Poznowice*, niem. *Posnowitz* 1887 SG VIII 959; *Poznowice* 1900 Myc 43; *Poznowice* (*Posnowitz*) — *Einsiedel* 1939 Prus 61; *Einsiedel* — *Poznowice*, -ic, *poznawicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poznowice*, -wic 1982 WUN III 41. — Nazwa od n. os. **Pozen* (: *Poznomir*) lub od **Poz(d)en*, por. *Pozdek*, z suf. -owice, zmieniona jako *Posnowitz*. Nazwę *Einsiedel* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Poznowice*. Lit.: SNGŚl X 150; BorGŚl 180. JCh

Poznowitz zob. **Poznowice**

Poznowo zob. **Puznów**

Poznowska Wola zob. **Puznówka**

Pozolone zob. **Żuławka Sztumska**

Pozorty (1), cz. Olsztyna, dawniej wś?: in *Posorten* 1394 MWrm V 335; *Posorten*, folw. 1789

Goldb I 179; *Posorten* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Posorten*, folw. 1820 Wald 165; *Posorten* — *Pozorty* 1879 KęfN 197; *Pozorty*, niem. *Posorten*, folw. rząd. 1887 SG VIII 959; *Pozorty* 1941 Choj 122; *Posorten* — *Pozorty*, dw. 1946 Ley I 71; *Pozorty* — *Posorten*, os. 1951 Rosp 253; *Pozorty*, os. 1967 SM 914; *Pozorty*, -zort 1982 WUN III 41; gw. *posorty*, -ø, *posorckī*. — Wieś początkowo była dworem kapitulnym. Nazwa pochodzenia prus. **Pōsart-ai* lub **Pōzort-ai*, por. prus. **pō-* ‘pod’ i **sart-*, lit. *sařtas* ‘czerwonożółty’, ide. **sar-*, **ser-* ‘czerwony’, lit. n. w. *Sartà*, n. m. *Pasartē* SESmocz 535, Fr 1302) lub **zart-* (: prus. *passortis* < **pazārtis* ‘pogrzebacz’, lit. *žeřti* ‘wyrzebywać żar w piecu, zgarniać na kupę’, *pažeřti*, **pažartis* ‘zgańcać rozpalone węgle’ MažiulisPrus III 227, SESmocz 779); por. objaśnienia n. *Pasort lawken* i *Sortlack* Blažienė II 312, 195. Zniemczoną postać *Posorten* W. Kętrzyński spolonizował w XIX w. jako *Pozorty* i w tej postaci została ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: PospWrm 119–20; PrzybBalt 228. RP

Pozorty (2), wś, olszt., gm. Zalewo, 6 km na pñ.-wsch. od Zalewa: *Posorthen* 1353 Ger 116; *Pasortin*, na kopii: *Pasorthen*, *Pasorten* (1353) XIV PrUr V 87–8; *Posurten*, *Pasurthen*, *Posorten* ok. 1400 Ger 116; *Poserten* 1437 GZ 35; *Posorten* (*Poserthen*), maj., folw. ok. 1780 HAPr IV 339; *Posorten*, folw. 1789 Goldb I 168; *Posorten* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Posorten*, folw. 1820 Wald 191; *Pozorty*, niem. *Posorten*, dobra ryc. 1887 SG VIII 960; *Posorten* — *Pozorty*, -rt, *pozorckī* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Pozorty* — *Posorten*, os. 1951 Rosp 253; *Pozorty*, -zort 1982 WUN III 41. — Nazwa o etymologii jak *Pozorty* (1), poświadczona w licznych postaciach zniemczonych. Lit.: PrzybBalt 228. RP

Pozory zob. **Pojeziorki**

Pozowice, wś, krak., gm. Skawina, 9 km na zach. od Skawiny: *Pouozow* (ca 1125)1275 KTn 2, fals. XIV; *Povozow* (1229), *Powozowicy* (1286) KTn 22, 64; *Powanowicze* 1440, *Powozowice* (1449), *Powosowycze* 1456 KTn 304, 320, 406; *Powozowycze* 1470–80 DB II 125, III 193; *Powozowice* 1490 KTn 538; *Powazowicze* 1529 LR 226; *Powozowice* 1581 ŹDz XIV 108; *Powozowice* 1629 RPobKr 44; *Pozowice* 1680 Rej 43; *Pozowice* 1887 SG VIII 960; *Pozowice*, -wic, po-

zowicki 1963 UN 1, 90. — Dawniej n. *Powozów*, od n. os. *Powoz* SSNO IV 334 (: *powóz*, *powozić*), z suf. -ów, też -owicy//owice. W XV w. forma *Powqzowice*, z wtórną nosowością lub adideacją do n. os. *Powqz* SSNO IV 333 (: *powqz* ‘sznur używany przez bartników’ Sstp VI 510). Postać *Pozowice*, która się utrwałała, powstała wskutek ściągnięcia -wozo- > -zo-, wywołanego obecnością -w- w sąsiednich sylabach, lub pod wpływem wtórnego skojarzenia z przyimkiem *poza*. Lit.: LKrak 120–1. IN

Pozylia zob. **Żuławka Sztumska**

Póździacz, dziś *Leszno*, wś, przem., gm. Medyka, 14 km na pñ.-wsch. od Radymna: ad *Poszdzaczcza* 1463 AGZ XIII nr 5404; *Poszdzyacze* 1485 AGZ XVIII nr 1888; *Pozdzyancza* 1497 Matr II nr 719; *Posdzyacza* 1515 ŹDz XVIII/1, 124; ze wsi *Pozdzyaczei* 1565 Luukr II 102, 103; z *Pozdziaczi* 1637 U I nr 3887; *Pozdziacza* 1727 ADP 161, 234; *Pozd’acy* 1851 Sch 19; *Pozdziacz* al. *Póździacz* 1887 SG VIII 897; *Póździacz*, -cza, *poździacki* 1966 UN 67, 31; *Leszno* 1977 MPol 21, poz. 112; *Póździacz*, -cza 1981 MPol 7, poz. 61; po zmianie *Leszno*, -na, *lesznowski* 1981 MPol nr 33, poz. 300; gw. *poźżač*, -čall-čy, *poźżacki*. — Zapewne n. ponowiona z n. nienotowanego obiektu wodnego **Póździacza*, określającej rzekę o powolnym nurcie, rzekę *poździęcę* (: *poździć* ‘spóźniać, opóźniać, zwlekać’ SW IV 964). Odpowiednikiem pol. -ąca jest ukr. -’acza (*pozdjacza*). Zapisy historyczne i gw. poświadczają zmiany paradygmatu i rodzaju gramatycznego nazwy: *Póździacza*, *Póździacz*, -czy (r. żeński) > *Póździacz*, -cza (r. męski). W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Leszno*, w 1981 r. przywrócono n. historyczną, ale na wniosek mieszkańców n. ponownie zmieniono na *Leszno*. Lit.: MakPrz 211; Rieger-San 130. BCz

Póździacza zob. **Póździacz**

Późdzenie zob. **Późdzenie**

Póździeń zob. **Późdzeń**

Póździszyn zob. **Późna**

Późniki zob. **Późniki**

Pożrzadło (1), wś notowana do 1951 r., gorz., gm. Recz, 10 km na pñ.-wsch. od Recza: *Spiegel* 1337 SHGNM(Landb 30); *Spiegel* 1354 CdB A XVIII 133; *Spegel* 1618 MpLub; *Kl. Spiegel* 1789 MpGillyPom; *Kl. Spiegel* 1834 MpUmbI 1246;

Poźrzadło

Klein Spiegel — *Poźrzadło*, -dla, *poźrzadelski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Poźrzadło (Wieś)*, -a (*Wsi*) — *Klein Spiegel* 1951 Rosp 253; *Poźrzadło* (zn[iszczone]) 1975 Mp-25(342.32). — Dawna n. niem. od *Spiegel* 'lustro, powierzchnia [wody]'; wótmie n. z członem od niem. przym. *klein* 'mały', dyferencyjna wobec n. *Gross Spiegel*, dziś *Poźrzadło Wielkie*. Na zach. od wsi znajduje się jez. *Poźrzadło*, por. *Spiegel* 1567 SHGNM(UtheTeil 303), *Gross Spiegel See* — *Poźrzadło* 1955 MPol nr 118, poz. 1571. Niewykluczone, że pierwotna była n. wodna. Nazwę *Poźrzadło* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Poźrzadło (2), wś, ziel., gm. Łagów, 5 km na pld.-zach. od Łagowa: *Speyghelberg* (1333) CdB A XXIV 17; *Spegelberg* (1350) CdB A XIX 137; *Speghelberg* (1350) Berghaus III 176; *Spiegelberg* 1460 CdB A XXIV 174; *Spigelberg* (1460), *Spiegelberg* 1598 Berghaus III 177, 178; *Spiegelberg* 1773 MpGüss; *Spiegelberg* 1822 MpUMbl 2054; *Spiegelberg* — *Poźrzadło*, -la, *poźrzadelski* 1948 MPol XXV nr 14; *Poźrzadło*, -la 1982 WUN III 41. — Niemiecka n. wsi *Spiegelberg* jest zapewne adaptacją słow. n. **Poźrzadło*, ponowionej z n. ter. *Poźrzadło*, por. Item usque *Pozirzadło*, post hec ubi Schuga pilscha intrat magnam pilscham 1249 CdB A XXIV 337; Ouch gen sye biz tzu *Poruzadla*, dar na, da dy Schucha Pilscha ged in die grozen Pilzgam 1336 CdB A II 113, odnoszącej się do góry położonej na wsch. od wsi (por. niem. *hohe Spiegel Berg* 1835 MpRey nr 93, dziś góra *Poźrzadło* 1950 MPol nr A-52); identyfikacja na podstawie opisu granicy Nowej Marchii. Nazwa *Poźrzadło* od ap. **pozъr-adlo* 'miejsce, z którego można coś obserwować' (< czas. **po-zъrėti* 'spojrzeć, popatrzeć' z suf. -adlo Spśl I 113), por. stp. *poźrzeć* SEBor 569. Nazwa *Spiegelberg* to zapewne niem. kalka n. *Poźrzadło*; n. typu *Spiegelberg* oznaczały miejsca, z których można prowadzić obserwację, por. łac. *speculum*, *specula* SŁS(kartoteka), niem. *Spiegel* w znaczeniu 'strażnica, punkt obserwacyjny' Bach II/1, 396, II/2, 72. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Poźrzadło*. Lit.: Berghaus III 157–8; Breitenbach, Das Land Lebus unter den Piasten, Fürstenwalde Spree, 1890, 92–3. BCz/PS

Poźrzadło Wielkie, wś, kosz., gm. Kalisz Pomorski, 8 km na pln. od Kalisza Pomorskiego:

Spigel 1337 SHGNM(Landb 30); *Spigel* (1349) XV KW II 616; *Spigil* 1435, *Spygel* 1436 SHGNM (Repertorium nr 813, 823); *Spiegel* 1608 SHGNM (EickstedtB 248); *Spiegel* (1608) Berghaus III 501; *Gr. Spiegel* 1789 MpGillyPom; *Gross Spiegel* 1833 MpUMbl 1248; *Gross Spiegel* — *Poźrzadło Wielkie*, -la -ego, *wielkopoźrzadelski* 1947 MPol XXV nr 111; *Poźrzadło Wielkie*, -la -kiego 1982 WUN III 41. — Dawna n. niem. od ap. *Spiegel*. W n. zestawionej człon odróżniający od niem. przym. *gross* 'wielki'. Obok wsi znajduje się jez. *Poźrzadło*, niem. *Spiegel* 1567 SHGNM(UtheTeil 303). Nazwę *Poźrzadło Wielkie* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Pożarki, wś, olszt., gm. Kętrzyn, 9 km na pld.-zach. od Kętrzyna: *Pohibel* [1487] BiałOsad 29; *Pohiebels* 1533, 1589, 1620 21 HAPr V 83; *Pohiebels*, maj. 1789 Goldb I 164; *Pohiebels* 1796–1802 MpSchröt XI; *Pohiebels*, maj. 1820 Wald 139; *Pohiebels*, dobra ryc. i wś 1887 SG VIII 515; *Pohybel* — *Pohiebels* 1941 Choj 121; *Pohiebels* — *Pohybel*, *Pożarki* 1946 Ley I 33, 185; *Pohiebels* — *Pożarki*, -rek, *pożarecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pożarki*, -rek 1982 WUN III 41. — Pierwotna n. *Pohybel*, zmieniona jako *Pohiebels* (tzw. n. genetywna), od n. os. *Pohybel* (wykazującej cechy fonetyczne czeskie lub wschodniosłowiańskie *g > h*). G. Białuński przywołuje nazw. *Pohybel* z XV w. znane wśród załogi zamku ryńskiego, por. *Jorge Pohibel* 1456 BiałOsad 30, przyp. 89. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pożarki*. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 218; Kętl 490; BiałOsad 29, przyp. 87; BiałKol 113, przyp. 7. RP

Pożarowo, wś, pil., gm. Wronki, 8 km na zach. od Wronek: *Pozarowo* (1308)1407 KW III 532; *Pozarowo* 1391 RWlkp I nr 287; *Poszarowo* 1393, *Posarowo*, *Porzarzevo* 1397 Lek I nr 1458, 2545, 2280; *Poszarowo* (1418)1483, *Pozarowo* (1419)1596 KW VIII 57, 101; *Porzarzevo* 1428 SHGPn III 803; *Poszarowo Minor* 1475, *Pozarowo Minor* 1499 SHGPn III 807; *Pozarowo Maior*, *Pozarowo Minor* 1508, *Pozarowo Minus* 1563 SHGPn III 803, 807; *Pozarowo majus*, *minus* 1580 ŻDz XII 4; *Pozarowo maius*, *minus* 1622–24, *Pożarowo* 1789 PPozn(Tab 1, 2 i 6, 116v); *Pożarowo* 1888 SG IX 6; *Pożarowo*, -wa 1982 WUN III 41; gw. *pożarowo*, -va, *pożaroski*. — Od n. os. *Pożar* SSNO IV 336 lub od ap. *pożar* (w związku

z wypalaniem lasu), z suf. *-owo*, *-ewo*. Dawniej n. określała dwa obiekty, stąd dyferencyjne człony łącz. *Maius//Maior, Minor//Minus*. Lit.: SHGPn III 803–7; PPOzn 239. ZZ

Pożarów (1), wś, lub., gm. Firlej, 4 km na płd.-wsch. od Kocka: *Posszarow* 1414 SHGLu III 190; *Pozarow* 1447 KMłp IV 461; *Pozarow* 1470–80 DB I 631; *Pozarow* 1529 LR 424; *Pezarow* (!) 1531 ŻDz XIV 349; *Pozarow* 1626 RPobLu 21; *Pozarow* 1676 ŻDz XV 25a; *Pozarow* 1787 Spis 434; *Pożarów* 1827 Tabella II 115; *Pożarów* 1888 SG IX 6; *Pożarów*, *-rowa*, *pożarowski* 1969 UN 113, 7. — Od n. os. *Pożar*, z suf. *-ów*. Mniej prawdopodobne pochodzenie od ap. *pożar*. Lit.: SHGLu III 190–1; KosLu 70; Nieckula, *-ov*- 163. IV

Pożarów (2), wś, ziel., gm. Żagań, 5 km na płn. od Żagania: *Brandstatt* (1385) K 56; *Brandstedt* 1544 CdSil XXXII 68; *Brandstadt* 1679, *Brandstadt* 1687 J III 274, 670; *Brandstadt* 1706 CdSil XXXII 109; *Brannstadt*, pot. *Brannst* 1787 Z VII 90; *Brennstadt*, *Brandstadt* 1845 K 56; *Brennstadt* 1941 Wrzosek 36; *Brennstadt* — *Pożarów*, *-owa*, *pożarowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pożarów*, *-rowa* 1982 WUN III 41. — Dawna n. niem. *Brandstatt*, później *Brennstadt*, od ap. *Brand* ‘pożar, pogorzeliśko’, por. też *brennen* ‘palić’ i *Statt* ‘miejsce’, por. wsp. *Brandstätte* ‘pogorzeliśko’; wtórnie *Stadt* ‘miasto’. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pożarów*. Lit.: SNGŚl XI 7. JCh

Pożarów zob. **Ożarów** (6)

Pożarzyce, wś, wroc., gm. Łagiewniki, 12 km na płn.-zach. od Strzelina: *Posarisc* 1204 KŚl I 104; *Pozerycz* 1307 CdSil XI 114; *Posericz* 1318, *Pozaricz* 1325 Reg nr 3831, 4488; *Poseritz* 1456 CdSil XXXV 99; *Poseritz* 1743 SNGŚl XI 7; *Poseriz* 1783 Z I 44; *Poseritz* 1845 K 507; *Pozarzewcz*, *Poseritz* 1900 Myc 43; *Poseritz*, *Pozarzewcze* 1941 Wrzosek 19; *Poseritz* — *Pożarzyce*, *-yc*, *pożarzycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pożarzyce*, *-rzyce* 1982 WUN III 41. — Nazwa od n. os. *Pożar* lub od ap. *pożar*, z suf. *-ice*, zniemczona jako *Poseritz*. J. Mycielski i A. Wrzosek repolonizowali ją jako *Pozarzewcze*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pożarzyce*. Lit.: SNGŚl XI 7. JCh

Pożarzyno zob. **Porazyn**, **Pozarzyn**

Pożarzysko, wś, wałb., gm. Żarów, 11 km na płn.-wsch. od Świdnicy: *Posarisch* 1198, *Posirist* 1201, *Posarisce* 1202, *Pozaricz* 1202, *Posarische*

1202 KŚl I 80, 86, 90, 91, 118; *Posarzyzc* 1213, *Posarisch* 1218 KŚl II 157, 199; *Posericz* 1288 SUr V 314; *Posarisz* 1294 SUr VI 125; *Posariß* 1295, *Pobricz* (!) 1335 Reg nr 2388, 5409; *Poseriz* 1343 SGTS XX 387; *Poseritz* 1372, *Poseriz* 1376 LandbSch II nr 137, 1061; *Poseritz* 1396, *Posericz* 1399 LandbSch III nr 19, 686; *Hohproseritz* 1666/67 J I 675; *Hohen Poseritz* 1743 SNGŚl XI 7; *Poseritz*, *Hohen* 1785 Z V 476; *Poseritz*, *Hoh* 1845 K 507; *Hohen Poseritz* 1941 Wrzosek 19; *Hohen Poseritz* — *Pożarzysko*, *-a*, *pożarzyski* 1947 MPol XXV nr 124; *Pożarzysko*, *-ka* 1982 WUN III 41. — Dawniej n. *Pożarzyszcze*, wtórnie *Pożarzysko*, od ap. *pożar*, z suf. *-iszcze*, *-isko*, zniemczona jako *Posarisch*, *Poseritz*; okresowo z członem odróżniającym od przym. *hohen* ‘górnny’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pożarzysko*. Lit.: SNGŚl XI 7; SGTS XX 387–91; Wyderka, Zachodniosłowiańskie nazwy miejscowe z formantem *-iszcze*, OSG XX 101–7. JCh

Pożarzyszcze zob. **Pożarzysko**

Pożdżenice, dziś *Pożdżenice* i *Kolonia Pożdżenice*, dwie wsi, piotr., gm. Żelów, 3 km na płd.-zach. od Żelowa: *Pozenice* 1403 Koz VII 41; *Posszenicze* 1415 AC II 19; *Pozdzenicze* 1418 Koz VII 41; *Posdzyenyce* 1511 ŻDz XIII 192; *Poszenicze* 1511/12 VisitGn 436; *Pozenyce* 1511–23 LLB I 449, 467; *Posdzenyce* 1552 ŻDz XIII 239; *Pozdzenice* 1783–84 RejKor 179; *Pozdzenice* 1877 Zin II 79; *Pożdżenice* al. *Pożdżenice*, wś i kol. 1887 SG VIII 898; *Pozdzenice*, wś i kol. 1902 Przew II 97; *Pożdżenice*, kol. 1921 Sk II 49; *Pożdżenice*, kol. 1933 SkBy 1367; *Pożdżenice* 1952 UW 91; *Pożdżenice*, *-nic*, *Pożdżenice-Kolonia*, *-nic-nii*, *pożdżenicki*, dwie wsie 1974 UN 42, 45; *Pożdżenice-Kolonia*, po zmianie *Kolonia Pożdżenice*, *-nii* *-ic*, *pożdżenicki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *poźżeńice*, *-ńic*, *poźżeński*. — Dawniej *Pożdżenice*, od n. os. *Pożdżeń* (: stp. *pozdny* ‘późny’) RymSEN II 289, z suf. *-ice*. W n. występują wahania grupy spółgłoskowej *-żdź-/-żdź-*. Postać *Pozienice* powstała wskutek uproszczenia *-żdź-* > *-ź-*. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia*, tu w znaczeniu osadniczym. EB

Pożdżeń zob. **Pozdżeń**

Pożegi, wś notowana do 1967 r., dziś uroczysko, olszt., gr. Kumielsk, 11,5 km na płd.-wsch. od Pizsa: *Poschegen* 1448 Kętl 425–6; *Posseggen*,

Požegi Maior

wś 1785 Goldb III 161; *Posseggen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Posseggen* — *Požegi* 1879 KętN 150; *Požegi*, niem. *Poseggen* 1888 SG IX 7; *Požegi* — *Posseggen* 1941 Choj 122; *Posseggen* — *Požegi*, -eg, *pożeski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Požegi* — *Posseggen*, wś 1951 Rosp 253; *Požegi* 1967 SM 915; gw. dawniej *pożęgil/požegen*. — Od nazw. odbiorcy pierwszego nadania Andrzeja *Požegi*, por. Andres *Pożęga* BiałKol 32 (*Poszego* KętL 425–6). W zapisie niemieckim: grafemy *sch*, *sz*, *ss* zamiast *ż*, geminata *gg*, końcówka pluralna -*en*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Požegi*. Lit.: BiałKol 32, 40, 58. RP

Požegi Maior zob. **Požogi**

Požegi Minor zob. **Požogi**

Požegowo (1), cz. Gostynia, dawniej wś, lesszcz.: *Posegowo* 1246, de *Posegow* (1275) KW I 214, 401; *Požegowo* 1301, *Požegowo* (1337)1729 KW II 201, 498; *Poszegowo* 1411 SHGPn III 807; villisque *Požegowo* 1439, in villa *Poszegowo* 1440 KW X 135, 164; *Požegowo* 1444 KWp 242; *Požegowo* 1580–81 ŻDz XII 66; *Požegowo* 1775 PPozn (Tab 7, 11v); *Požegowo*, folw. 1888 SG IX 7; *Požegowo*, niem. *Požegowo*, folw. 1921 Sk X 118, 153; *Požegowo*, folw. 1933 SkBy 1367; *Požegowo*, -wa 1970 UN 78, 5; gw. *pożegowo*, -va, *pożęgoski*. — Od n. os. *Požęga* SSNO IV 336 lub *Požęg* Koz III 79 (: *pożęga*, *pożęga* ‘wielki ogień, pożar; podpalenie budynków, lasów itp.’ Sstp VI 560, też *pożęga* ‘wypalony las’ SEBr 663), z suf. -*owo*, -*ów*. Lit.: SHGPn III 807–8; PPozn 239; Nieckula, -*ov*- 163. ZZ

Požegowo (2), cz. Mosiny, dawniej wś, pozn., gm. Mosina: *Posegowo* (1302)XVII KW I 214; *Požegowo* 1302 KW II 205; *Požegowo* 1400 KZPozn nr 72; *Poszegowo* 1440 KW X 164; *Poszagowo* 1467 SHGPn (PG 7, 280v–281); *Požegowo* 1510 NKs 103; *Požegowo* 1580 ŻDz XII 41; *Požegowo* 1622–24 PPozn (Tab, 1, 78); *Požegowo* 1783–84 RejKor 707; *Požegowo*, wś 1888 SG IX 7; *Požegowo*, niem. *Požegowo* 1921 Sk X 99, 153; *Požegowo*, wś 1933 SkBy 1367; *Požegowo*, -wa 1966 UN 93, 23. Lit.: SHGPn III 808–9; PPozn 239; Nieckula, -*ov*- 163. ZZ

Požniki, kol., dawniej wś, biał., gm. Czeremcha, 6 km na pld.-zach. od Kleszczel: *Puzdyki* 1775/89 SHGPd (DA nr 11630); *Pozdziki*, wś 1887 SG VIII 898; *Požniki* 1921 Sk V 21;

Požniki, wś 1933 SkBy 1367; *Požniaki* (!), kol. 1961 SkBiał 121; *Požniki*, wś i kol. 1967 SM 915; *Požniki*, -*nik* 1982 WUN III 41; gw. *pozdylky*, *pozdylk*. — Początkowo n. *Puzdyki*, następnie *Pozdziki*, od n. os. *Pozdyk* (: ros. *pozdnij* ‘późny’), w l. mn., por. u *Pozdyka* gruntu przedniego włók 2 i morgów 6 przyjął poddany JMKci na imie *Pozdyk* Timosz 1560 SHGPd (A-290). Współczesne postaci *Požniki*, *Požniki* powstały w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej i hiperpoprawnej wymowy -*zdz*- > -*żn*- > -*żn*-. Lit.: Kond 166. EB

Požogi, wś, kiel., gm. Gnojno, 6 km na wsch. od Chmielnika: de *Pozeg*, de *Pozegy* 1397 Krak nr 6008, 6009; *Possogy* 1414 Sand nr 1792; de *Pozogy* 1437 SHGSd (TP 21, 634); *Pozegy Major*, *Pozegy Minor* 1470 80 DB II 445, 446; *Pozogy* 1482 SHGSd (AOV 6566, 417); de *Maiori Pozoga* 1498 Matr II nr 1154; *Pozogy* 1529 LR 175; *Pozogi* 1579 ŻDz XIV 227; *Pozogi* 1783–84 RejKor 251; *Požogi* 1827 Tabella II 115; *Požogi*, mylnie *Pozygi* 1888 SG IX 8; *Požogi* 1921 Sk III 130; *Požogi*, -*żóg*, *pożogowski* 1966 UN 19, 23. — Od ap. *pożęga*, *pożęga*, w formie pluralnej. W XV w. n. zestawiona, z członami odróżniającymi od przym. łac. *maior* ‘większy’, *minor* ‘mniejszy’. Lit.: KopKiel 133; KSand 160. IN

Požóg, dziś *Nowy Pożóg* i *Stary Pożóg*, dwie wsi, lub., gm. Końskowola, 9 i 8 km na pld.-wsch. od Puław: *Poszog* (1393–1412), *Pozog* 1428, *Pozok*, *Poschok* 1429 SHGLu III 191; *Pozog* 1445 LKP 5; *Pozog* 1470–80 DB II 571; *Pozog* 1529 LR 466; *Požog* 1531 ŻDz XIV 359; *Pozok* 1565 Lulu 41; *Pozog* 1626 RPobLu 137; *Pozog* 1676 ŻDz XV 26a; *Posag* (!) 1783–84 RejKor 245; *Pozog* 1787 Spis 446; *Požóg* 1827 Tabella II 115; *Požóg*, wś i folw. 1888 SG IX 8; *Požóg*, wś i folw. 1933 SkBy 1367; *Požóg* 1952 UW 147; *Požóg Nowy*, *Požóg Stary* 1961 Dziennik Urzędowy WRN w Lublinie nr 49; *Nowy Pożóg*, -*węgo* -*żoga*, *nowopożoski* 1971 UN 118, 26; *Nowy Pożóg*, -*węgo* -*żoga*, *Stary Pożóg*, -*rego* -*żoga* 1981, 1982 WUN II 596, III 332. — Od ap. *pożęga*, ze zmianą paradygmatu. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: SHGLu III 191; KosLu 70. IN

Požyczki, wś, ślup., gm. Miastko, 15 km na pn.-wsch. od Miastka: *Julienhof* 1832–70 MpRey

nr 30; *Juliuszof* — *Pożyczki*, -czek, *pożyczki* 1950 MPol nr A-8; *Pożyczki*, -czek 1982 WUN III 41. — Dawna n. niem. od im. *Julia*, *Julius* + -hof. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pożyczki*. BCz

Pólka, wś, skiern., gm. Zduny, 10,5 km na pñn.-zach. od Łowicza: *Parc. Jackowice* 1938 Mp-100(40-29); *Jazkowitz Parzele* 1944 Mp-100(40-29-F); *Pólka* 1952 UW 93; *Pólka*, -lek, *pólkowski* 1973 UN 44, 32; *Pólka*, -lek 1982 WUN III 42; gw. *pulki*, -lek. — Dawniej n. zestawiona *Parcele-Jackowice*; człón pierwszy od ap. *parcela* 'działka gruntu' SW IV 57, w l. mn., człón drugi od n. wsi *Jackowice* (zob.). Później n. *Pólko*, od ap. *pólko* (: *pole*) 'pole złożone z drobnych, krótkich zagonów' SW IV 935, w l. mn. EB

Pólka zob. **Pólki**

Pólka Raciąż, wś, ciech., gm. Raciąż, 4,5 km na pñn. od Raciąży: *Raciąż-Pólka* 1935 Mp-100(37-30); *Pólka-Raciąż* 1962 Mp-25(Sierpc); *Pólka-Raciąż* 1967 SM 915; *Pólka-Raciąż*, -lek-za 1982 WUN III 42. — Nazwa zestawiona, od n. mta *Raciąż* (2) i od ap. *pólko* w l. mn.; wtórnice ze zmianą szyku człónów. UW

Pólki, wś, ostroł., gm. Ostrow Mazowiecka, 6,5 km na zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Polka* 1887 SG VIII 596; *Polka* 1921 Sk V 64; *Polka*, wś 1933 SkBy 1341; *Pólki* 1952 UW 23; *Pólki*, -lek, *pólkowski* 1971 UN 134, 17. — Od ap. *pólko*, w l. mn.; wtórnice zmiana paradygmatu *Polka* > *Pólki*. UB

Pólki zob. **Pólka**, **Pólko** (9), **Pulki**

Pólko (1), wś, biał., gm. Biała Podlaska, 12 km na pñn.-zach. od Białej Podlaskiej: *Pólko* 1952 UW 132; *Pólko*, -ka, *pólecki* 1966 UN 105, 38. — Od ap. *pólko*. EB

Pólko (1a), os. notowana do 1971 r., w XVIII w. oboczna n. wsi Obodowka, identyfikowana z wsią Dębiny (1), bydż., gm. Sośno: *Polko* sive Obodowka 1766 MKI(E 42, 873); *Pólko*, niem. *Polke* al. *Polko*, folw. 1887 SG VIII 597; *Pólko*, folw. 1933 SkBy 1370; *Pólko*, -ka 1971 UN 184, 13. ZZ

Pólko (2), kol., dawniej wś, gdań., gm. Gniew, 9 km na pñd.-zach. od Gniewu: Pastwiska *Male Polko* 1664 Font XXXII 38; *Male Pólko* 1682 Font V 66; *Polcken* 1789 Goldb II 186; *Pulko* — *Pólko* 1879 Kętn 110; *Kleinfelde* 1883, *Malepole*, niem. *Kleinfelde*, wś 1885 SG IV 127, VI 32;

Kleinfelde, fr. auch *Malepole* 1912 Bär 58; *Pólko* 1925 Krzep 94; *Pólko*, -ka 1982 WUN III 42. — Początkowo n. zestawiona *Male Pólko*, przetłumaczona na j. niem. jako *Kleinfelde*. Utrwaliła się polska n. *Pólko*. Lit.: GórnRPom 96-7. WK

Pólko (3), wś, kal., gm. Stawiszyn, 2,5 km na pñd.-wsch. od Stawiszyna: *Pólko* 1887 SG VIII 597; *Pólko* 1921 Sk II 20; *Pólko* 1952 UW 68; *Pólko*, -ka, *pólecki* 1971 UN 80, 15. ZZ

Pólko (4), wś, kal., gm. Żelazków, 4 km na pñn.-wsch. od Kalisza: *Polko* 1921 Sk II 20; *Pólko* 1934 Mp-100(41-26); *Pólko*, -ka, *pólecki* 1971 UN 80, 40. ZZ

Pólko (5), os. zaginiona, leżała koło Karśnic, Popowa Starego i Wilkowa Polskiego, leszcz., gm. Śmigiel: ostrow inter *Vulkowo* et *polco* 1402 Koz III 61. Lit.: SHGPn III 809. ZZ

Pólko (6), kol., okresowo wś, lub., gm. Niemce, 9 km na pñn. od Lublina: *Pólko* 1870 Cat 38; *Pólko*, folw. 1877 Zin II 68; *Pólko*, folw. 1887 SG VIII 597; *Pólko*, os. 1921 Sk IV 57; *Pólko*, folw. 1933 SkBy 1367; *Pólko*, -ka, *pólecki*, wś 1972 UN 114, 7; *Pólko*, -ka 1982 WUN III 42. IN

Pólko (7), wś, piotr., gm. Drużbice, 9 km na pñn.-wsch. od Belchatowa: *Polko* 1827 Tabella II 105; *Pólko*, wś 1887 SG VIII 597; *Pólko* 1921 Sk II 80; *Pólko*, wś 1933 SkBy 1370; *Pólko*, -ka, cz. wsi Suchcice 1972 UN 39, 28; *Pólko*, -ka 1982 WUN III 42. — Nazwa zlikwidowana, wieś włączona do Suchcic w 2007 r. (DzU nr 245, poz. 1811). EB

Pólko (7a), wś, pozn., gm. Kaźmierz, 13 km na pñd.-zach. od Szamotuł: do *Polka* 1599, folw. *Polko* 1641 Koz III 61; *Polko* 1789 PPozn(Tab 6, 135v); *Pólko*, folw. 1887 SG VIII 597; *Pólko*, niem. *Polko* 1921 Sk X 89, 153; *Pólko*, folw. 1933 SkBy 1370; *Pólko*, -ka 1982 WUN III 42. Lit.: PPozn 239-40. ZZ

Pólko (8), przys., dawniej wś, pozn., gm. Kwilcz, 14 km na pñd.-wsch. od Międzychodu: *Polko* 1599, *Dambrówka* sive *Polko* 1634, [*Polko* czyli *Dąbrówka* 1640] SHGPn III 809; *Polko* 1641 Koz III 61; *Polko*, folw. 1783-84 RejKor 771; *Pólko*, urząd. *Polko*, folw. 1887 SG VIII 597; *Pólko* 1936 Mp-100(38-22); *Pólko*, -ka 1982 WUN III 42. — Nazwa oboczna *Dąbrówka* od n. m. *Dąbrowa* (76), z suf. -ka. Lit.: SHGPn III 809. ZZ

Pólko (8a), cz. Gośniewic, dawniej wś, rad., gm. Jasieniec: *Pólko* 1921 Sk I 40; *Pólko*, wś

Pólko

1933 SkBy 1370; *Pólko*, wś 1967 SM 915; *Pólko*, -ka 1971 UN 127, 16. UB

Pólko (9), cz. wsi Ostrówek, dawniej wś, rad., gm. Warka: *Ostrow* super Pylczam, *Polky* super Wislam 1359 KW III 132; *Ostrow* 1415 Czer nr 279; *Ostrowi* 1535 Matr IV/3, nr 17775; *Ostrow* 1576 ŻDz XVI 239; *Polko* 1783–84 RejKor 824; *Pulko* 1827 Tabella II 126; *Pulko* 1839 MpKwat IV 4; *Pólko* 1887 SG VIII 597; *Pólko*, wś 1933 SkBy 1370; *Pólko*, wś 1967 SM 915; *Pólko*, -ka 1971 UN 127, 19. — Dawniej n. *Ostrów*, od ap. *ostrów*, okresowo w l. mn. Także *Polki*, zapewne od n. os. *Polko* lub od ap. *pólko*, w l. mn. z końcówką *-i* (może w związku z tendencją do deneutralizacji). Od XVIII w. n. *Pólko* w formie singularnej. UB

Pólko (10), wś, tor., gm. Płużnica, 7 km na pñ.-zach. od Wąbrzeźna: *Polcko* 1789 Goldb II 186; *Pulko* — *Pólko* 1879 KętN 67; *Pólko*, niem. *Pulko*, folw. 1887 SG VIII 597; *Pulko*, auch *Polken* 1912 Bär 95; *Pólko*, niem. *Pulko* 1921 Sk XI 66, 85; *Pólko* 1925 Krzep 94; *Pólko*, folw., leśn. 1933 SkBy 1370; *Pólko*, wś 1967 SM 915; *Pólko*, -ka, *półkowski* 1971 UN 189, 14. WK

Pólko (11), cz. wsi Nadma, dawniej wś, warsz., gm. Radzymin: *Pólko*, kol. 1887 SG VIII 596; *Pólko*, wś 1921 Sk I 147; *Pólko*, wś 1933 SkBy 1370; *Pólko*, wś 1967 SM 915; *Pólko*, -ka 1982 WUN III 42. UB

Pólko zob. **Pawelki** (4)

Pólko Kozłowskie, cz. wsi Kozłowo, dawniej wś, olszt., gm. Kozłowo: *Polko* 1789 Goldb I 166; *Polko*, wś szlach., *Polka* ok. 1859 Szcześ-Teka 53; *Pólko* 1879 KętN 190; *Pólko*, wś 1887 SG VIII 597; *Polko* 1920 MpHAPr I; *Koselmitte* 1938, *Polko* — *Pólko Kozłowskie*, wś 1946 Ley I 63; *Koselmitte* — *Pólko Kozłowskie*, -ka -kiego, *pólecki* 1950 MPol nr A-8; *Pólko Kozłowskie* — *Koselmitte* (*Polko*), os. 1951 Rosp 253; *Pólko Kozłowskie*, -ka -kiego 1982 WUN III 43. — Od ap. *pólko*. W 1938 r. nadano wsi urzędowo n. niem. *Koselmitte*, od n. gminy i wsi, do której teren należał. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pólko Kozłowskie*. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 1958, 115, 117–8, 120. RP

Pólko-Morańskie zob. **Polkajny**

Pólków zob. **Polków** (2), **Polków-Sagały**

Pólchleb, wś, kosz., gm. Brzeźno, 5,5 km na pñ.-zach. od Swidwina: *Polischlebe* 1435–36 SHGNM

(Repertorium nr 1818); *Beldichleben* 1499 CdB A XXIV 215; *Polchlep* 1505 SHGNM(Zechlin II 31); *Poldischlebe* 1540 CdB A XVIII 277; *Pullichlieb* 1608 SHGNM(EickstedtB 251); *Pollechlebe* 1650 SHGNM(Kratz 491); *Polchlep* 1789 MpGillyPom; *Polchlepp* 1834 MpUMbl 871; *Polchlep* — *Pólchleb*, -ba, *pólchlebski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pólchleb*, -ba 1982 WUN III 43. — Pierwsze zapisy wskazują na n. **Polizchleby*, od przezwiskowej n. os. **Polizchleb*, w formie pluralnej. Do n. os. por. czas. *polizać* i ap. *chleb*. A. Brückner i F. Lorentz rekonstruowali n. jako **Podchlewie*. Były też próby łączenia n. m. z nazw. rodu rycerskiego *Elbe* lub n. rzeki *Regi* (Leby). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pólchleb*. Lit.: TrautnElb II 114; LorSNH 87; Rzduma I 187; GórnRPom 113. BCZ

Półczenko, cz. wsi Półczeno, dawniej wś, szup., gm. Studzienice: *Kl. Polczen* 1862 PMT IX 52; *Półczenko*, niem. *Polczen Klein*, wś 1887 SG VIII 710; *Kniprode Vw.* (d. *Klein Polschen*) — *Półczenko*, -ka, *półczenecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Polczynko* 1970 PMT IX 52; *Półczenko*, -ka 1982 WUN III 43; pom. *malë polčno* Lor A 27. — Dawna niem. n. *Klein Polschen* od n. pobliskiej wsi *Polschen*, zob. *Półczeno*, z członem dyferencyjnym od niem. przym. *klein* 'mały'. W XIX w. funkcjonowała n. pol. *Półczenko*, od n. m. *Półczeno*, z suf. *-ko*. W okresie hitlerowskim wprowadzono nową n. *Kniprode Vw.* Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Półczenko*. Lit.: Surma, PMT IX 52. BCZ

Półczeno, wś, szup., gm. Studzienice, 10 km na pñ.-wsch. od Bytowa: *Polczen* 1329 PMT IX 52; *Poltzenn* (1354)1576, *Pholtzen* (1354)1603 PrUr V 158; *Pölzen*, *Paltzen* ok. 1400 Lor X 156; *Poeltzen* 1437/38 GZ 135; *Poltzen* 1559 SHGPG(WAP Szczecin, ArchKsSzczec PI Tit. 73, k. 26); *Poltzen* 1618 MpLub; *Polschen* 1628 PMT IX 52; *Polczno* 1638 Font XLVI 32; *Pulczno* 1648 RP 199; *Pulczno* 1686 Font XI–XV 84; *Polzen* 1789 MpGillyPom; *Półczeno*, niem. *Polczen* 1887 SG VIII 711; *Kniprode* (d. *Polschen*) — *Półczeno*, -na, *półczeński* 1947 MPol XXV nr 111; *Półczeno*, -na 1982 WUN III 43; pom. *polčno*//*p^holčno*, *polčėnskii*//*polčėński*. — H. Borek wywodzi n. od słów. ap. **polbka*, pol. *polka* w znaczeniu 'występ skalny', z suf. *-no*. Nazwa zniemczona jako: *Polczen*, *Poltzen*, *Polschen*. W okresie hitlerowskim funkcjonowała n. *Knipro-*

de. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pólczo*. Lit.: TrautElb II 94; Lor SNH 87; Surma, PMT IX 52; Borek, -bn- 187. BCz

Pólkoty, wś, suwał., gm. Sejny, 6 km na wsch. od Sejn: *Pobereżany* 1574–60, *Pólkoty* 1560, *Pólkoty* 1679 WiśnSejn 71, 77, 110; *Polkoty* 1839 MpKwat VI 3; *Polkoty* 1887 SG VIII 713; *Polkoty* 1902 Przew II 87; *Pólkoty* 1921 Sk V 69; *Pólkoty*, -kot 1982 WUN III 43. — Dawniej n. *Pobereżany*, ze wschłow. pełnogłosem, związana zapewne z n. jez. i rzeki *Berżnik*, lit. *Bérznykas* (od lit. *bérzas* 'brzoza') Buch, Onom VII 223, utworzona za pomocą suf. -any. Nazwa określała pierwotnie mieszkańców osiedlonych nad tą rzeką i jeziorem. W 2. poł. XVI w. nastąpiła zmiana n. *Pobereżany* na *Pólkoty*, od n. os. **Pólkot* w l. mn., por. nazw. rodziny *Pólkotowiczów*, mieszkających w tej wsi w 1560 r. Lit.: WiśnSejn 42, 71, 77, 110, 158. EB

Pólkozie, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. ostrowskim, na Mazowszu: *Polkoze* 1473 SHGMz (MK 9, 21v–22); *Polkosslye* granicies 1477 SHGMz (MK 9, 86v–87). — Od n. os. i heral. *Polkoza*, *Pulkoza* SSNO IV 313, z suf. -je. UB

Póllancze zob. **Pulankowice**

Pólmieście, wś, elbl., gm. Nowy Staw, 10 km na pn.-wsch. od Malborka: *Halberstadensis* dyocesis 1348, dorfis *Halberstat* (1351)1405 PrUr IV 319, 604; *Halbestat* 1492 Font L 5; *Halbstatt* 1510–29 Font XLV 47; *Albstath* alias *Pulmiasta*, wsi *Albstatha* 1565 Lumalb 31, 32; *Albstath* alias *Pulmiasta* 1570 Lumalb 13; *Halbstadt* 1582 ŻDz XXIII 95; *Albstath*, wsi *Albstathu* 1590, *Halbstad* 1636 Font XLVIII 19, 112; *Halbsztad* 1649 Font LII 66; *Halbsztad*, *Halbsztak* 1675 Font LVIII 109, 127; *Halbstadt* 1682 Font V 38; *Halbsztadt* 1707 Font LVIII 213; *Halbstadt* 1796–1802 MpSchröt X; *Halbstadt* 1882 SG III 14; *Halbstadt*, *Albsztal* od. *Pulmiasta* 1912 Bär 47; *Pólmieście* — *Halbstadt* 1941 Choj 176; *Halbstadt* — *Pólmieście*, -a, *pólmiejski* 1947 MPól XXV nr 111; *Pólmieście*, -cia 1982 WUN III 43. — Dawna n. niem. *Halberstadt*, *Halbstadt*, od *halb* 'pół' i ap. *śrdniem. stat* 'miejsce, okolica, miejscowość, gród' Lübben 375 (tak też Bach II/2, 223). Niewykluczone też przeniesienie n. z *Halberstadt* w Saksonii-Anhalt. Nazwa spolonizowana jako *Halbsztad*, przetłumaczona początkowo jako złożenie z rzeczowni-

kiem w dopełniaczu *Pulmiasta*, wtórnie *Pólmieście*, w wyniku uniwerbizacji przy użyciu suf. -'e. Lit.: Górniewicz, PMT IV 61; CzNiem 145. WK

Pólnoc zob. **Golymin**

Pólpica Dolna zob. **Mała Wieś** (3)

Pólpica Górna zob. **Mała Wieś** (3a)

Pólrzeczeki, wś, nowosąd., gm. Dobra, 10,5 km na pld.-wsch. od Mszany Dolnej: [*Pulrzeczki*] XVI AtKr 275; *Pólrzeczeki* al. *Pólrzyczki*, wś 1887 SG VIII 731; *Pólrzeczki* 1921 Sk XII 20; *Pólrzeczki*, -czek, *pólrzeczkański* 1964 UN 6, 13. — Od liczebnika *pól* i ap. *rzeczka*, w l. mn. W zapisach poświadczonych gw. małopolskie zwężenie *e* > *y*: *Pólrzeczki*//*Pólrzyczki*. Lit.: LKrak 117–8. IN

Pólrzyczki zob. **Pólrzeczki**

Pólsieraków, wś, tarnob., gm. Harasiuki, 11 km na wsch. od Rudnika nad Sanem: *Pól Sieraków* 1839 MpKwat VI 9; *Pólsieraków* 1921 Sk IV 6; *Pólsieraków*, -kowa 1982 WUN III 44; gw. *pulśerakuf*, -ova, *pulśerakufczyński*. — Od n. wsi *Sieraków* (6), z liczebnikiem *pól*, na oznaczenie miejscowości powstałej na terenie wsi *Sieraków*. Lit.: MakPrz 211. BCz

Pólstanisławice zob. **Stanisław**

Póhwiesk, dziś *Póhwiesk Duży* i *Póhwiesk Mały*, dwie wsi, tor., gm. Wapielsk, 12 i 11,5 km na pn.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Pulhwiesk* 1564 ŻDz XII 300; *Pohwiesk Mały*, *Pohwiesk Wielki* 1783–84 RejKor 457; *Pulhwiesk d.*, *Pulhwiesk m.* 1784 MpPerPł; *Póhwiosek* 1789 Borucki 49; *Pulwiesk* 1802–03 MpGillyPr; *Póhwiesk duży*, *Póhwiesk mały* 1825 Gawarecki 154; *Póhwiesk duży*, *Póhwiesk mały* 1827 Tabella II 106; *Pulhwiesk duży*, *Pulhwiesk mały* 1839 MpKwat II 1; *Póhwiesk Duży*, dawniej *Póhwiosek*, *Póhwiesk Mały* 1887 SG VIII 735; *Póhwiesk Duży*, *Póhwiesk Mały* 1921 Sk I 161; *Póhwiesk Duży*, -ka -żego, *Póhwiesk Mały*, -ka -lego, *póhwieski* 1971 UN 183, 14, 15. — Od ap. **pohwiesek* (: *pohwsie* 'zabudowania położone poza właściwą wsią, ale należące do niej, przysiółek' SpXVI, XXVII 80, por. analogiczne *póhwłóczek*, *póhwłócze* SGPrei(kartoteka), wtórnie z upodobnieniem do ap. *wioska*. W n. zachowana północnopolska oboczność suf. -ek// -k. S. Rospond widzi tu raczej derywat utworzony za pomocą suf. -sk. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*, *wielki*. Lit.: Rospond, -bsk- 215; Koz VII 34. KZ

Półwiesk

Półwiesk zob. **Półwiosek** (1a)

Półwiesk Duży zob. **Półwiesk**

Półwiesk Mały zob. **Półwiesk**

Półwiesk Wielki zob. **Półwiesk**

Półwieś (1), wś, biel., gm. Brzeźnica, 11 km na pñ.-wsch. od Wadowic: *Polousie* (1283–86) KTn 61; *Media villa* 1449 KTn 320; *Poluwsze* 1470–80 DB III 430; *Pohnwssie* ... alias *Media Villa* 1502 Mog 144; *Polwysye* 1503 KTn 553; *Polwyszye*, *Powshye*, *Polffshye* 1529 LR 8, 93, 204; *Puhwsie* ... *Pulffszie* 1552 Mog 155; *Puhwsie* 1552 Matr V/1, nr 1208; *Puhwsie* 1564 Lukrak I 223; *Puhwsie* 1581 ŹDz XIV 104; *Pohwsie* XVII LKrak 118; *Póhwieś* 1887 SG VIII 734; *Póhwieś* 1921 Sk XII 30; *Póhwieś*, -wsi, *póhwiejski* 1964 UN 16, 60; gw. *puwésł/póuśel/pufše*. — Od ap. **pohnwsie*, *pohwsie* (zob. *Póhwiesk*). W XV w. oboczna n. łac. *Media Villa*, od ap. *media* 'połowa' i *villa* 'wieś'. Od XIX w. postać *Póhwieś* z wyrównaniem do postaci mianownika wyrazu *wieś*. Lit.: LKrak 118. IN

Półwieś (2), wś, gdań., gm. Gniew, 6 km na pñ. od Nowego: *Halpdorf* 1402–15 Krie 40; *Puhwssy* 1534 Inwwłoc 115; *Halpdorff* 1570 ŹDz XXIII 177; *Puhwsie* 1583, *Puhwsie* 1584, *Puhwsie* 1597 Font I–III 72, 169, 388; *Puhwsie* 1598 Font XXXVI 194; *Puhwsie* 1682 Font V 95; *Halbdorf* 1772/73 HAPr IV 579; *Halbdorf* 1796–1802 MpSchröt XV; *Póhwieś* al. *Póhwsie*, niem. *Halbdorf* 1887 SG VIII 734; *Halbdorf*, fr. *Puhwsie*, *Haldorff* 1912 Bär 47; *Póhwieś*, niem. *Halbdorf* 1921 Sk 18, 85; *Póhwieś* (*Halbsdorf*) 1925 Krzep 94; *Póhwieś*, -wsi, *póhwiejski* 1971 UN 186, 24; *Póhwieś*, -wsi 1982 WUN III 44; gw. *piuwieś*, *piuwsa* lub *piuwsa*. — Wieś nosiła oboczne nazwy pol. *Póhwsie* i niem. *Halb(s)dorf*, będące swoimi tłumaczeniami. Ustaliła się forma *Póhwieś*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 85. WK

Półwieś (3), wś, olszt., gm. Zalewo, 17 km na pñd.-wsch. od Dzierzgonia: die Güter Kuppen ... *Halbendorf* [ca 1299], Gut zu dem *halben Dorfe* [1305] PrUr I/2, 455, przyp. 6, 533; das gut ... *Halbendorfe* (1320)XV, das gut ... *Halben dorfhe* ... *Halbedorff* 1320, *Halbendorfe* 1334 PrUr II 176, 198–9, 562; *Halbdorf*, wś 1772/73 HAPr IV 579; *Ebenau* od 1850 Gause 39; *Halbendorf*, folw. 1882 SG III 14; *Ebenau* 1935 Gause 39; *Ebenau* — *Póhwieś*, wyb. 1946 Ley I 46; *Ebenau* — *Póhwieś*, -wsi, *póhwiejski* 1950 MPol nr A-52;

Póhwieś — *Ebenau*, os. 1951 Rosp 253; *Póhwieś*, -wsi 1982 WUN III 44. — Dawniej n. niem., od *halb* 'pół' i ap. *Dorf* 'wieś'. W 1850 r. nadano urzędowo n. niem. *Ebenau*; po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Póhwieś*. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 92. RP

Półwieś (4), cz. Opola, dawniej wś: *dimidia villa* 1295, *media villa* 1336 Reg nr 2387, 5628; z *Poliwssy* (1495)XVI, z *Poluwsy* (1514)XVI CdSil VI 140, 164; *Halbendorf* 1564 Urb I 122; *Halbendorff* 1570 CdSil XXXIII 84; *Mediavilla* 1686 J II 606; *Halbendorff* 1742 SNGŚI XI 9; *Halbendorff* 1743 SNGŚI XI 9; *Halbendorf*, *Poluwies* 1784 Z III 75; *Halbendorf*, *Polowies* 1845 K 200; *Póhwieś*, *Polowieś*, niem. *Halbendorf* 1887 SG VIII 735; *Póhwsi*, *Halbendorf* 1900 Myc 43; *Póhwsie* *Halbendorf* 1939 Prus 61; *Póhwieś*, -wsi 1982 WUN III 44. — Nazwa zapisana początkowo w formie łac. *Media Villa*, później przetłumaczona na j. pol. jako *Poluwsieś* i na j. niem. jako *Halbendorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Póhwieś*. Lit.: SNGŚI XI 9; BorGŚI 104; Stojanowska, OSG VIII 110; CzNiem 70. JCh

Półwieś zob. **Granica** (2)

Półwiosek (1), os., dawniej wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 6 km na pñ.-zach. od Górowa Iławckiego: *Halbendorf* ok. 1780 HAPr IV 244; *Halbendorf* 1789 Goldb I 76; *Halbendorf*, wś 1820 Wald 99; *Halbendorf*, folw. 1882 SG III 14; *Halbendorf* — *Pusta Wieś*, dw. 1946 Ley I 26; *Halbendorf* — *Póhwiosek*, -ska, *póhwiosecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Póhwiosek*, -ska *Halbendorf*, os. 1951 Rosp 253; *Póhwiosek*, -ska 1982 WUN III 44. — Według historyków wieś istniała już w 1414 r. Dawniej n. niem. *Halbendorf*, *Halbdorf*, por. *Póhwieś* (3); G. Leyding przytacza wariant *Pusta Wieś*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Póhwiosek*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 142, 145, 147, 151, 155. RP

Półwiosek (1a), dziś **Półwiosek Nowy**, **Półwiosek Stary**, **Póhwiosek Lubstowski**, trzy wsi, koniń., gm. Ślesin, 2,5 i 1,5 km na pñd.-wsch. i pñd. od Ślesina: Bogufal de *Poluwsesk* 1394 Koz V 180; de *Poluwozsek* 1412 RWłkp II nr 363; *Poluwoyesch* 1444 SHGKI(PG 2, 75); inter *Poluwoyesecz* 1463 Koz V 180; *W. Polwiesk*, wies *M. Polwiesek* 1477 SHGKI(PG 9, 69); *Poluwozsek Minor* deserta 1507 SHGKI(ASK 12, 152v); *Poluwozesek minus*,

quondam villa nunc haereditas deserta 1511–23 ŁLB I 208; *Pvlyvoszek* 1535 SHGKI(ASK 12, 447); *Polwyssek mali* 1549 Koz V 180; *Poliwiesko* 1579 ŻDz XII 241; *Pułwiosek* 1618–20 PKal 137; *Pohwioski* 1827 Tabella II 106; *Póhwiosek* 1877 Zin II 69; *Póhwiosek Stary*, wś, *Póhwiosek Nowy*, kol., *Póhwiosek Lubstowski*, kol. 1887 SG VIII 735; *Nowy Póhwiosek*, *Stary Póhwiosek*, -ego -ska, *Póhwiosek Lubstowski*, -ska, -kiego 1981, 1982 WUN II 546, III 44, 332; po zmianie *Póhwiosek Nowy*, -ska -wego, *Póhwiosek Stary*, -ska -rego, *póhwiosecki* 2011 DzU nr 291, poz. 1711; gw. *puwvosek stary*, -ska -ygo, *puwvosek nowy*, -ska -ygo, *puwvosek lupstoski*, -ska -këgo. — Dawniej *Pohwiesk*, od ap. **polwiesek*, zob. *Póhwiesk* i *Póhwies* (1). Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *minor*, *minus* 'mniejszy', pol. *nowy*, *stary* i od n. pobliskiej wsi *Lubstów* (zob.). ZZ

Póhwiosek (2), cz. Grodkowa, dawniej wieś, opol.: *Halbirdorph* (1274)XV SUr IV 158; *Medialem Villam* 1282 SUr V 7; *Media villa* ok. 1300 CdSil XIV 167; *dimidia villa* 1315 Reg nr 3489; *Halbendorf* 1651/52 J I 189; *Halbendorff* 1743 SNGŚI XI 9; *Halbendorf* 1784 Z III 384; *Halbendorf* 1845 K 200; *Halbendorf* 1941 SOV 128; *Halbendorf* — *Póhwiosek*, -ska, *póhwiosecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Póhwiosek*, -ska 1982 WUN III 44. — Dawna n. ściągiem. *Halberdorff*, później *Halbendorf*, zob. *Póhwies* (3), w formie łac. *Media Villa*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Póhwiosek*. Lit.: SNGŚI XI 9; BorGŚI 233; Stojanowska, OSV VIII 110; CzNiem 70. JCh

Póhwiosek (2a), wś zaginiona, leżała w par. Szłuzewo, dziś włoc.: *Pulwiessek* 1577 Vlad XVII 84; *Pohwioszek* 1598 Vlad XXI 156. AG

Póhwiosek (3), cz. Wiązowa, dawniej wś, wroc.: *Halbendorff* 1579 J I 67; *Halbendorff bei Wansen* 1743 SNGŚI XI 9; *Halbendorf* 1845 K 201; *Halbendorf* 1941 SOV 128; *Halbendorf* — *Póhwiosek*, -ska, *póhwiosecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Póhwiosek* — *Halbendorf*, os. 1951 Rosp 254; *Póhwiosek*, -ska 1982 WUN III 44. — Dawniej n. niem. *Halbendorf*, zob. *Póhwies* (3). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Póhwiosek*. Lit.: SNGŚI XI 9. JCh

Póhwiosek zob. *Póhwiesk*

Póhwiosek Lubstowski zob. *Póhwiosek* (1a)

Póhwiosek Nowy zob. *Póhwiosek* (1a)

Póhwiosek Stary zob. *Póhwiosek* (1a)

Póhwies (1), wś, jel., gm. Bolków, 4 km na pld. od Bolkowa: *Dimidi Villa* 1307, *Halbendorf* 1372, *Halbendorf* 1376 SGTS X 376; *Halbendorff* (1385) K 760; *Halbindorfe* 1399, *Halbendorfe* 1401 LandbSch III nr 533, 1264; *Halbendorf* 1666 J I 359; *Halbendorff* 1743 SNGŚI XI 9; *Halbendorf* 1785 Z V 126; *Halbendorf* 1845 K 760; *Halbendorf* 1941 SOV 128; *Halbendorf* — *Póhwies*, -wsia, *póhwsiowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Póhwies*, -sia 1982 WUN III 44. — Dawniej n. zapisana w formie łac. *Dimidi Villa*, potem niem. *Halbendorf*, zob. *Póhwies* (3). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Póhwies*. Lit.: SNGŚI XI 9; SGTS X 376–7. JCh

Póhwies (2), os. zaginiona, prawdopodobnie cz. Buku, pozn., gm. Buk: *Pohwysze* 1508 SHGPn III 809; *Poluszye oppidanorum predia civitatis* 1510 SHGPn(ASK 3, 246v); *Polusche*, suburbium 1563 SHGPn(ASK 5, 215). — Od ap. *póhwies*, por. *Póhwiesk*. Lit.: SHGPn III 809; PPozn 240. ZZ

Póhwies (3), nieistniejąca os. podmiejska Poznania, dawniej wś: in *media villa* (1443)1578 KW V 671; *Pohwffschye* 1459 ARP I nr 838; de *Pohwsszye* 1480, in *Puohwssy* 1493 ARP II nr 1342, 1574; in *Media Villa* alias *Poylswe* [zamiast *Pohwssye*] 1510 NKs 25; na *Póhwsiu* 1762 InwB-Pozn II 16; *Pułwies* 1783–84 RejKor 708; *Póhwies* 1887 SG VIII 904. — Pierwsze zapisy nazwy łac. *Media Villa*, później pol. *Pohwies*, *Póhwies*, *Póhwies*. Lit.: PPozn 240; NGPozn 100. ZZ

Póhwies zob. *Póhwies* (1, 2), **Póhwies Zwierzynieckie**

Póhwies Zwierzynieckie, cz. Krowodrzy w Krakowie, dawniej wś: *Media Villa* (1431)1491 ZDM II 149; *Pohwsszye* (1439)XV ZDM V 391; *Pohwssie* (1449)1579 ZDM III 325; parte ville Szwerzyniec *Pohwssze* vocate (1451)1512 Ord 1; *Media Villa* alias *Pohwsszye*, *Pohwssze* 1470–80 DB II 15, III 194; *Póhwies Zwierzynieckie* 1783–84 SHGKrMat 137; *Pohwssie* 1787 Spis 365; *Póhwies Zwierzynieckie*, wś 1887 SG VIII 735; *Póhwies* 1921 Sk XII 17; *Póhwies Zwierzynieckie*, -sia -kiego 1963 UN 1, 15; gw. *puwfsze zvezynecke*, -o -ego. — Pierwsze zapisy nazwy łac. *Media Villa*; n. pol. zob. *Póhwiesk*. Część wsi w XVIII w. należała do zakonu norbertanek na Zwierzyni, stąd członek odróżniający w n. zestawionej. Lit.: RKrak 133. IN

Pózna

Pózna, wś, ziel., gm. Gubin, 13,5 km na płd.-zach. od Gubina: *Pozdicum* 963 Muka III 167; *Pozdietin* 1000 Le II 245; *Potzdiscin* 1000, *Pozdizcin* 1216 Muka III 167; *Passen* 1335, *Passen* 1461, *Poße* 1542 Le II 245; *Bosen* ok. 1700 MpWeigInf; *Pohsen* 1928 Muka III 167; *Pohsen* — *Pózna*, *-nej*, *późniański* 1948 MPol XXV nr 14; *Pózna*, *-nej* 1982 WUN III 44; dłuż. *Pózym* Le II 245, przym. *póżymski* Muka III 167. — Według E. Muki i R. Lehmana dawna n. luż. **Pozdišin*, **Pózdzi-szyn*, od n. os. **Pozdiš*, por. n. os. *Pozdziech* SSNO IV 334 (: stp. *pozdzie*, psł. **pozdě* 'późno'), z suf. *-in* (*-yn*). Nazwa zaadaptowana do j. niem. w różnych formach, ostatecznie jako *Pohsen*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Pózna*. JCh

Pózna zob. Pozna

Pózna Woda, os. zaginiona, pozn., gm. Opalenica: *Poszdnawoda* 1444–47, *Poszdnawoda*, *Postnawoda* 1445, *Poszdnawoda* 1456 Koz III 78; *Posdnawoda* 1457, *Poszdnawoda* 1481 SHGPN III 809; *Poznawoda* 1483 Koz III 78. — Pierwotnie zapewne n. w., od *pozdný* i *woda*, z późniejszym uproszczeniem grupy *-zdn-* > *-zn-*, por. objaśnienie *Pozdzeń*, *Pozna*. Lit.: SHGPN III 809. ZZ

Pöhlen zob. Polne (2)

Pöhnen zob. Pieny

Pölitz zob. Police (4)

Pölkén zob. Pelki (2)

Pöpelwitz zob. Popowice (7a)

Pörleins guth zob. Biedaszki (2)

Pörschken zob. Prošno

Pötschendorf zob. Pieckowo

Pötzdorf zob. Pacółtowo (1)

Prabuty (1), mto, elbl.: plebanus de *Resya* 1286 PrUr I/2, 308; de *Ryzenburg* 1323 VPr II 135; in castro *Resinburg* (1326)XV PrUr III 376; civitatis ... *Resinborg* (1330)1416 PrUr II 457; *Risenburgk* (1340)1500 PrUr III 211; *Resinburg* 1345 MWrm V 631; in *Resimborg* 1347 PrUr IV 229; *Resinburg* (1389) MWrm V 193; *Resemburg* 1411 Woel 517; *Resemburg* (1445) PrUr I/2, 179, przyp.; *Prabuth* przed 1454 Kętl 104; *Prabuth* alias *Resenburg* 1466 Woel 517; *Pranbuthy* (!) 1519 Matr IV/1, nr 2867; *Prabuti* alias *Rizenberg*, in *Prabuti*, oppidum *Resemburg* alias *Prabuti* 1521 Matr IV/1, nr 3602, 3603, 3605; z *Prabuthami* 1565 Lumalb II 94; do *Prabut* 1711 Font V 65; *Prabuty*, niem. *Riesenburg*

1888 SG IX 9–10; *Riesenburg* — *Prabuty*, *-ut*, *prabucki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Prabuty*, *-but* 1982 WUN III 44; gw. *prabuti*, *-but*, *prabucki*. — W niem. n. miasta *Riesenburg* zachowana jest prus. n. krainy **Rezijā*, por. ad terram *Resie* 1236 VPr I 45; in *Resia* 1249 MWrm I 35, *Resia* 1250 Ger 141. Nazwa być może związana z tym samym rdzeniem co w lit. *rėžti* 'rznąć, kroić; robić linię' SESmocz 512, z niem. członem *Burg* 'gród, miasto' (faktycznie znajdował się tu gród, a w 1330 r. lokowano miasto). Człon prus. **Rez-* pisarze kancelaryjni zastąpili niem. przym. *ries* 'olbrzymi'. Od XV w. pojawia się n. prus. **Prābūtis*, od prus. **prābūtskas* 'wieczny' Mażiulis Prus III 340 (: **pra-būtis* 'stałe miejsce pobytu'), prus. n. os. *Preybuth* TAP 79; n. spolonizowana w formie pluralnej jak większość n. pruskich. Lit.: Górniewicz, PMT IV 129, 218; Górniewicz, OSG VIII 97–9; Przybalt 228. RP

Prabuty (2), wś, ostroł., gm. Długosiodło, 15,5 km na płd.-wsch. od Różana: *Prabuti* 1578 ŻDz XVI 403; *Prabuty* 1783–84 RejKor 677; *Prabuly* (!) 1827 Tabella II 115; *Prabuty* 1888 SG IX 9; *Prabuty*, *-but*, *prabutowski* 1971 UN 149, 11. — Nazwa zapewne ponowiona z n. miasta *Prabuty*. UB

Praca (1), kol., dawniej wś, częst., gm. Strzelce Wielkie, 15 km na płn.-zach. od Radomska: *Praca*, wś 1921 Sk II 93; *Praca*, wś 1967 SM 916; *Praca*, *-cy* 1982 WUN III 44. — Od ap. *praca* 'wysiłek, trud; troska, staranie, opieka' Sstp VII 20–1. EB

Praca (2), wś, piot., gm. Wola Krzysztoporska, 8,5 km na płn.-zach. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Praca*, kol. 1921 Sk II 78; *Praca*, wś 1952 UW 98; *Praca*, *-cy*, *pracki* 1974 UN 46, 29. EB

Prace (1), wś, ostroł., gm. Płoniawy-Bramura, 9,5 km na płd.-wsch. od Przasnysza: *Prace*, folw. 1888 SG IX 10; *Prace*, wś 1902 Przew II 98; *Prace*, kol. 1921 Sk I 75; *Prace* 1952 UW 15; *Prace*, *Prac*, *pracowski* 1971 UN 129, 32. — Etymologię zob. poniżej. UB

Prace (2), dziś *Prace Duże* i *Prace Małe*, dwie wsi, warsz., gm. Tarczyn, ok. 12 km na płn.-wsch. od Grójca: binum *Prusze* (!) 1406 SHGWarsz 220; *Pracze* (1420)1456 SHGMz (MK 3, 5); *Pracze*, *Prace* 1427 MkM I nr 494; *Pracze* 1433 MkM II nr 484; *Pracze Pasnye* 1468 ZHer nr 306; *Male Pracze* 1470 SHGMz(MK 5,

132v); *Pracze* 1482 KkM nr 248; *magna Pracze* 1505 SHGMz(Tarcz. 4, 331v); *szwyelgich praczow* 1513 Warsz nr 2146; *Paszne Pracze* 1517 ZHer nr 947; *S wyelgich pracz* 1518, *viathschich pracz* 1538 Warsz nr 2190, 2428; *Pracze Pasne*, *Pracze Sędzicowe* 1580 ŻDz XVI 287; *Prace wielkie*, *Prace male* 1783 MpPerMz; *Prace duże*, *Prace male* 1827 Tabella II 115; *Prace Duże*, *Prace Male* 1839 MpKwat IV 4; *Prace Duże*, *Prace Male* 1888 SG IX 10; *Prace Duże*, *Prac-zych*, *Prace Male*, *Prac-lych*, *pracki* 1971 UN 127, 42. — Dawniej n. *Pracze*, od ap. *pracz* 'ten, co pierze bieliznę' SW IV 967, w l. mn., oznaczała pierwotnie ludzi zajmujących się praniem odzieży dla dworu. Forma *Prace* powstała w wyniku mazurzenia. W XV–XVI w. *Pracze Paszne*, później *Prace Wielkie*, *Prace Duże* oraz *Pracze Sędzicowe*, później *Prace Male*. Człony odróżniające od n. os. *Paszna* SSNO IV 199, od n. os. *Sędzic* SSNO V 35 i od przym. *wielki*, *duży*, *mały*. Lit.: Buczek 35; SHGWarsz 220–1. UB

Prachersdorf zob. **Balupiany**

Pracz, cz. wsi Osiek nad Notecią, dawniej wś?, pil., gm. Wyrzysk: *Preadium Pracz* 1717, *Osieka y Tracza* (!) 1719 Koz V 196; od *Pracza* 1756 Koz V 196; *Pracze* w ... pod *Praczem* 1766 MKI(E 42, 250); *Preadium Pracz* 1766 MKI(E 42, 251); *Pracz*, niem. *Wiesenaus*, folw. 1888 SG IX 11; *Pracz*, *-cza* 1972 UN 190, 21. — Nazwa ponowiona z n. łąki, por. zapis z 1717 r., ta od n. os. *Pracz* (: *pracz*) RymSEN II 292. Nazwa niem. wprowadzona przez administrację pruską. ZZ

Pracze (1), wś nieistniejąca, leżała między Dąbkiem a Piaskami, przedmieściem Wesołą a Grzegórkami, krak.: *Praczow* 1324, *Pracze* 1336 Mog 52, 61; *Praczow* 1389 KmK I 68; des dorffis *Pracze* 1428 Mog 123; *Pracze* al. *Praczów* 1888 SG IX 11. — Nazwa oznaczała pierwotnie ludzi zajmujących się praniem bielizny i odzieży dla dworu, od ap. *pracz*, z suf. *-ów*, później w formie pluralnej. Lit.: RKrak 133; Buczek 35–6. IV

Pracze (2), wś zaginiona, pow. Łęczycza: *Pracze* 1357 KW III 70. Lit.: SHGŁęcz II 51. EB

Pracze (3), wś, wroc., gm. Milicz, 7 km na pld.-zach. od Milicza: *Pracz* 1364, *Protsch* 1619 Onom XIX 25; *Protsch*, *Pracy* 1845 K 515; *Protsch*, *Bródz* 1900 Myc 78; *Protsch*, *Kiefernwalde* 1941 SOV 298; *Kiefernwalde* — *Pracze*,

-ów, *pracki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pracze*, *-czów* 1982 WUN III 44. — Nazwę zniemczono jako *Protsch*. Nazwę *Kiefernwalde* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pracze*. Lit.: SNGŚI XI 10; Buczek 35–6; Domański, Onom XIX 25. JCh

Pracze zob. **Prace** (2), **Poświętne** (10)

Pracze Odrzańskie, dz. Wrocławia, dawniej wś: *Protsch* 1318 Ng 100; *Pratsch* 1321 DomWr 33; *Pratsch* 1327, *Pracz* 1330 CdSil XXII 9, 93; *Pracz* 1351 SNGŚI XV 142; *Protsch* prope Lesnam 1353 DomWr 33; *Procz* (1360) K 227; *Proitsch* prope Lesnam 1425, *Prache* 1425, *Protsch* bey der Lesse 1451, *Protsch* an der Oder 1491 DomWr 33; *Proitsch* 1552 DomWr 33; *Protsch* 1666/67 J I 301; *Protsch* an der Oder 1743 SNGŚI XV 142; *Herrenprotsch* 1794 DomWr 33; *Protsch* an der Oder 1795 Z XII 204; *Herrnprotsch* auch *Protsch* an der Oder, wś 1830 Kn 263; *Herrnprotsch* — *Pracze Odrzańskie*, *-y* *-ich*, *pracki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pracze Odrzańskie*, *-czy* *-kich* 1982 WUN III 44. — Dawniej *Pracze*, n. zniemczona jako *Pratsch*. Od XVIII w. postać *Herrnprotsch*; człon *Herrm-* od *Herr* 'pan, właściciel'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pracze Odrzańskie*. Lit.: SNGŚI XV 142; Ng 243–4; DomWr 33; Domański, Onom XIX 25. JCh

Pracze Paszne zob. **Prace** (2)

Pracze Sędzicowe zob. **Prace** (2)

Pracze Widawskie, dz. Wrocławia, dawniej wś: *Pratsche*, im Duru, *Pracz* 1266 Reg nr 1228, 1237; *Pracz* 1295 SFu VI 366; *Praczh* ok. 1300 CdSil XIV 51; *Proyitz* (1318)XV Reg nr 3858; *Pratsch* 1321 Reg nr 4107; in *Procz* 1348, *Protsch* prope Vidaviam 1353 Ng 244; *Proitsch* 1420 SNGŚI XI 10; *Proicz* 1425 Sob VIII 245; in *Proticz* 1508 Ng 244; *Protsch* an der Weyda 1508, *Klein Proitsch* 1528 SNGŚI XI 10; *Protsch* 1666 J I 516; *Protsch* an der Weida 1795 Z XII 205; *Protsch* 1845 K 515; *Weide West* — *Pracze Widawskie*, *-y* *-ich*, *pracki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pracze Widawskie* — *Weide West* (*Protsch*), os. 1951 Rosp 254; *Pracze Widawskie* 1967 SM 916. — W XVI w. *Klein Proitsch*, z członem pierwszym od przym. *klein*, dla odróżnienia od wsi *Pracze Odrzańskie*. Nazwę *Weide West* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pracze Widawskie*. Lit.: SNGŚI XI

Praczk

10; Ng 243–4; DomWr 90; Domański, Onom XIX 25. JCh

Praczk, cz. wsi Gaboń, dawniej prawdopodobnie wś, nowosąd., gm. Stary Sącz: *Praczk* 1794 Ga li2; *Praczk*, przys. 1886 Bigo 156; *Praczk* 1888 SG IX 11; *Praczk*, przys. 1933 SkBy 1371; *Praczk*, -ki 1964 UN 9, 16; gw. *prackall/prâcka*, -ki. — Od ap. *pracz* (: *prać*), z suf. -ka, por. gw. ap. *praczk* 'miejsce poniżej źródła do prania' SGPRei (kartoteka). Lit.: PSąd I 99. IN

Praczków zob. **Pracze** (1)

Praczyce zob. **Buczyce**

Pradla, wś, częst., gm. Kroczyce, 14 km na płd.-zach. od Szczekocin: *Pradla* 1394 Krak nr 5613; *Kuźnica prądlna* (!) 1581 ŻDz XIV 70; *Kuźnica Pradelna* 1629 RPobKr 161; ze wsi *Kuźnice* zwanej *Pradelnej* 1658 RKrak 133; *Kuźnica Pradelna* 1680 Rej 163; *Pradla* 1783–84 RejKor 278; *Pradla* 1827 Tabella II 115; *Pradla* 1888 SG IX 12; *Pradla*, wś 1921 Sk III 74; *Pradla*, -del 1982 WUN III 44; gw. *pradła*, -deŃ, *pradelny*. — Nazwa określająca zapewne miejsce nad rzeką, w którym kobiety prały bieliznę, od ap. *pradło* 'stołek, na którym kobiety piorą u rzeki', też 'bielizna świeżo uprana; bielizna do prania, brudy' SW IV 967 (wieś leży nad rzeką Krztynią), w formie pluralnej. W XVI–XVIII w. obocznie n. *Kuźnica*, od ap. *kuźnica* 'kuźnia', oraz n. zestawiona *Kuźnica Pradelna*. Lit.: SHGKr III 393–4; RKrak 133; Borek, -bn- 191. IN

Pradium Sanctae Catherine zob. **Katarzyna** (1)

Preroschlehen zob. **Przerosił Goldapska**

Praga zob. **Prażki**

Praga (1), cz. wsi Drwały, dawniej wś, płoc., gm. Wyszogród: *Praga* karczma 1783–84 RejKor 684; *Praga* 1792 MpPerRw; *Praga* 1889 SG X 527; *Praga* 1921 Sk I 121; *Praga* 1967 SM 917; *Praga*, -gi 1982 WUN III 45. — Od ap. *praga* 'miejsce po wyprazonym, wypalonym lesie' (por. *prażyć* 'palić, przypalać': psł. **pragnoti* 'schnąć, usychać' SEBOR 481). J. Bubak skłania się do traktowania n. m. *Praga* jako ponowionych z warszawskiej *Pragi*, chociaż nie wyklucza możliwości ich pochodzenia od *prażyć*. Lit.: KopRad 206; Bubak, Onom XI 51. UW

Praga (2), cz. Gowarczowa, dawniej wś, rad., gm. Gowarczów: *Praga* 1827 Tabella II 115; *Praga* 1877 Zin II 80; *Praga*, wś 1888 SG IX 16; *Praga*,

wś 1902 Przew II 98; *Praga*, -gi 1966 UN 24, 14. IN

Praga (3), dziś *Praga Dolna* i *Praga Górna*, dwie wsi, rad., gm. Siemno, 14 i 13 km na płd.-zach. od Lipska: *Praga* 1827 Tabella II 115; *Praga* 1877 Zin II 80; *Praga*, folw. 1888 SG IX 16; *Praga*, wś 1902 Przew II 98; *Praga* 1933 SkBy 1371; *Praga Dolna*, *Praga Górna* 1952 UW 112; *Praga Dolna*, *Praga Górna*, -gi -nej, *praski* 1966 UN 26, 25. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: KopRad 206. IN

Praga (4), cz. Strykowic Górnych, dawniej wś, rad., gm. Zwolen: *Praga* 1877 Zin II 80; *Praga*, wś 1888 SG IX 16; *Praga*, wś 1902 Przew II 98; *Praga*, kol. 1921 Sk III 25; *Praga*, kol. 1933 SkBy 1371; *Praga*, -gi 1970 UN 36, 26. Lit.: KopRad 206. IN

Praga (5), wś, sier., gm. Poddebice, 3 km na płd.-wsch. od Poddebic: *Praga* 1827 Tabella II 115; *Praga* 1877 Zin II 80; *Praga*, kol. i os. 1888 SG IX 16; *Praga*, wś 1902 Przew II 98; *Praga*, -gi, *praski* 1973 UN 47, 21. EB

Praga (6), dz. Warszawy, dawniej mto: *Praga* 1448 SHGMz(W 2, 1076); de *Praga* 1476 SHGMz (Ep. 13, 46); *Praga* 1518 SHGMz(Z 23, 205); *spragy* 1519 Warsz nr 2215; bonis *Praga* 1533 SHGMz (ZG 4, 209v); *Praga* 1580 ŻDz XVI 251; *Praga* 1783 MpPerMz; *Praga*, przedm. 1827 Tabella II 115; *Praga* 1839 MpKwat IV 3; *Praga*, *Praga Nowa*, cz. mta 1888 SG IX 12; *Praga*, -gi 1964 UN 37, 19. — W 1648 r. *Praga* uzyskiwała prawa miejskie, a w 1791 r. została przyłączona do Warszawy. Lit.: SHGWarsz 221–2; RymNmiast 191; RospSEMig 415. UB

Praga zob. **Praga Skaryszewska**, **Prażki**, **Sochocino-Praga**

Praga Dolna zob. **Praga** (3)

Praga Górna zob. **Praga** (3)

Praga Skaryszewska, cz. Skaryszewa, dawniej wś, rad.: *Praga* 1877 Zin II 80; *Praga*, wś 1902 Przew II 98; *Skaryszewska Praga*, wś 1921 Sk III 116; *Praga Skaryszewska*, -gi -kiej, cz. mta 1970 UN 31, 45; *Praga Skaryszewska*, -gi -kiej 1982 WUN III 45. — Dawniej n. *Praga*; człon odróżniający w n. zestawionej od n. mta *Skaryszew*. Lit.: KopRad 206. IN

Praisdamerau zob. **Dąbrówka Pruska**

Prakowce zob. **Pralkowce**

Praksedów, wś notowana do 1967 r., koniń., gr. Brudzew, 10 km na pld.-wsch. od Koła: *Praksedów*, kol. 1877 Zin II 79; *Praksedów* al. *Niwice*, kol. 1888 SG IX 17; *Praksedów*, wś 1902 Przew II 98; *Praksedów*, wś 1933 SkBy 1371; *Praksedów* 1967 SM 917; gw. *prakseduf*, -ova, *praksedoski*. — Od im. *Prakseda*, z suf. -ów. Oboczna n. *Niwi-ce*, od ap. **niwica* (: *niwa*), w l. mn. ZZ

Praksewo zob. **Mysłaki**

Prakwice, os., dawniej wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 3 km na pld.-wsch. od Dzierzgonia: dorfe *Praterwitz*, na kopii: *Prayterwitz*, *Preyter-wicz* (1312)XV, XVI PrUr II 37; *Preyterwitz* ok. 1400 Sm III 6; *Preyterwitz* 1437 GZ 34; *Pröckelwitz*? XV Kętl 568; *Preckelwitz* 1547, 1579, 1602–04 HAPr V 79; *Pröckelwitz* (*Präckelwitz*) ok. 1780 HAPr IV 340, 341; *Prökelwitz* 1789 Goldb I 171; *Pröckelwitz* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Pröckelwitz* — *Prakwice* 1879 KętlN 186; *Proekelwitz* — *Prakwice* al. *Przeklevice*, dw. 1946 Ley I 49; *Pröckelwitz* — *Prakwice*, -c, *prakwicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Prakwice* — *Prökelwitz*, wś 1951 Rosp 254; *Prakwice*, -wic 1982 WUN III 44. — Nazwa prus. **Preiter(w)-it-is*, od n. os. **Preiters*, por. *Preyter*, *Preter*, *Preytore* TAP 80, z suf. -(w)-it-. Do n. os. por. **prei-* ‘przy’ + **tor-// *ter-// *tar-*, lit. *tarti*, *tařiu* ‘zrec, mówić; sądzić o czym’ SESmocz 660, prus. *tārin* ‘głos’ TAP 152. Por. jednak n. os. *Prejtor* z Mazowska SSNO IV 342, z suf. -owice. Pierwotna n. zastąpiona n. niem. *Pröckelwitz*, od n. os. *Pröckel*, *Bröckel* Brech I 222 + -witz. W XIX w. n. spolonizowano jako *Prakwice* i w takiej formie ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Górniewicz, PMT IV 130; PrzybBalt 228–9. RP

Pralesdorf zob. **Próle**

Pralisdorf zob. **Kołaki** (3)

Pralkowce, wś, przem., gm. Krasiczyn, 4 km na zach. od Przemyśla: *Prawcowicze* 1413 AGZ VIII 42; *Pracowicze* 1427 Łp I 1875; *Prawkowce* 1436, *Prachcowce* 1447 AGZ XIII nr 102, 3547; *Prathkouięce* (!) 1512 Matr IV/1, nr 1625; *Prakowce* 1589 ŻDz XVIII/1, 19; z *Prakowiec* 1657 AGZ XXI 120; *Prawkowice* 1760 WAP 46, k. 64; *Pralkowce* 1794 Ga li2; *Pralkowicy* 1851 Sch 19; *Pralkowce*, rusk. *Pralkowci* 1888 SG IX 17; *Pralkowce*, -wiec, *pralkowski* 1966 UN 67, 17; *Nadsanie* 1977 MPol 21, poz. 112; *Pralkowce*,

-wiec 1981 MPol 7, poz. 61; gw. *pralkofce*, -*vec*, *pralkofski*. — Dawniej *Prawkowice*, od n. os. **Prawko* (: *Niezpraw*, *Przezpraw*, *prawy* ‘sprawiedliwy’), z suf. -ow(i)ce, ukr. -ovyčy. Okresowo n. *Prakowce*. Zmiana na *Pralkowce* oddaje ukr. przejście *w > l*. W 1977 r. urzędowo wprowadzono n. *Nadsanie*, w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: MakPrz 212. BCz

Pramsen zob. **Prędocin** (1), **Prężyna**, **Prężynka**

Prandim zob. **Branden**

Prandischow zob. **Prędzieszyn**

Prandocin (1), dziś *Prandocin*, *Prandocin-Iły*, *Prandocin-Wysiołek*, trzy wsi, krak., gm. Słomniki, 3, 4 i 2 km na pln. od Słomnik: heres de *Prudochin* 1222, *Prandocin* 1223 Mog 2, 3; heredes de *Prandocin*, in sortem hereditariam evocati successionis iure a Magno Prandota, qui et nomen suum villae imposuit, vocans eam *Prandocin* 1231 Mog 10; *Prandocin* 1325–27 MVat I 120; *Prandocyn* 1335 ZDK I 59; *Pradoczin* 1369, *Prandoczyn*, *Prandoczin* 1372 KMp III 229, 257; *Prandoczin* 1398 Krak nr CCLXX(29); *Prandoczin*, *Prandoczyn* 1470–80 DB II 18, 32, III 424; *Prandoczin* 1529 LR 167; *Prędoczyn*, *Prandoczin*, *Prendoczin* 1564 Lukrak I 114, II 72, 81; *Prędoczin* 1581 ŻDz XIV 23; *Prędocin*, *Prendocin* 1680 Rej 118, 119; *Prandocin* 1783–84 RejKor 345; *Prandocin* 1787 Spis 357; *Prędocin* 1790 SHGKrMat 239; *Prendocin* 1827 Tabela II 116; *Prandocin* al. *Prendocin* 1888 SG IX 17–8; *Prandocin* 1902 Przew II 98; *Prandocin*, *Prandocin-Iły*, *Prandocin-Przysiołek*, trzy wsi 1921 Sk III 63; *Prandocin*, *Prandocin Iły*, *Prandocin Wysiołek* 1952 UW 266; *Prandocin*, -na, *prandociński*, *Prandocin-Iły*, -na-lów, *iloski*, *Prandocin-Wysiołek*, -na-lka, *wysiolecki* 1964 UN 7, 58, 59; gw. *prandoćin//prandoćin*, -a, *prandoćin iūcy*, -a -uf, *prandoćin wyśouek*, -a -a, *prendockil//prandocki*. — Dawniej *Prędocin*, od im. założyciela *Prandoty* Wielkiego (Magnus Prandota), por. pierwsze zapisy, z suf. -in. Pod wpływem stp. pisowni samogłosek nosowych m.in. przez *an* utrwaliła się postać *Prandocin*. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *il* ‘rodzaj gleby’, w formie pluralnej, i od ap. *przysiołek*, *wysiołek*. Lit.: RKrak 133, 230; Nieckula, -ov- 298–9. IN

Prandocin

Prandocin (2), wś, siedl., gm. Trojanów, 14 km na pld.-wsch. od Łaskarzewa: *Prandocin*, kol. 1902 Przew II 98; *Prandocin*, kol. 1921 Sk IV 25; *Prandocin*, wś 1933 SkBy 1371; *Prandocin* 1952 UW 8; *Prandocin*, -na, *prandociński* 1972 UN 142, 33. — Od nazw. *Prandota* RymSEN II 297, z suf. *-in*. IV

Prandocin zob. **Prandotów, Prawęcín**

Prandocin-Ily zob. **Prandocin** (1)

Prandocin-Przysiółek zob. **Prandocin** (1)

Prandocin-Wysiołek zob. **Prandocin** (1)

Prandotów, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 7,5 km na pld.-wsch. od Skierniewic: *Prandocin* 1839 MpKwat III 4; *Prandotów*, folw. 1888 SG IX 18; *Prandotów* 1921 Sk I 174; *Prandotów* 1952 UW 105; *Prandotów*, -towa 1982 WUN III 46. — Od nazw. *Prandota* RymSEN II 297, z suf. *-in*, wtórnice *-ów*. UW

Prangau zob. **Pręgowo Żuławskie**

Prangenau zob. **Pręgowo** (1, 2), **Pręgowo Żuławskie**

Prangschin zob. **Prędzieszyn**

Prankilauke, os. zaginiona, leżała między Lejdami a Bezlawkami, olszt., gm. Bartoszyce: *Prankilauke* 1340 PrUr III 215. — Nazwa prus. **Prank-laukē*, zapewne od n. os. **Prank-*, por. lit. n. os. *Pránka* Lpvž II 504, ta od pol. *Frank* (nie-wykluczony związek ze śrdniem. *prank* 'walka, krzywda, szkoda' Lübben 283) + **lauks* 'pole'. Lit.: Błażenié II 319. RP

Pransin zob. **Prądzona**

Prantlack zob. **Prętławki**

Praslitén zob. **Prasłity**

Praslitý zob. **Prasłity**

Prasneta, os., dawniej wś, olszt., gm. Iława, 14,5 km na zach. od Ostródy: *Hütte*, wś ok. 1780 HAPr IV 250; *Hütte bei Stenkendorf*, folw. 1789 Goldb II 83; *Hutta* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Alt-Hütte* — *Prasneta* 1879 KętN 98; *Prasneta*, niem. *Alt-Huette* 1888 SG IX 18; *Huette b. St.*, *Alte Huete* — *Prasneta*, folw. 1946 Ley I 101; *Hütte b. Stenkendorf* — *Prasneta*, -ty, *prasnecki* 1950 MPol nr A-8; *Prasneta* — *Hütte b. Stenkendorf*, os. 1951 Rosp 254; *Prasneta*, -ty 1982 WUN III 46. — Dawna n. niem. od *Hütte* 'huta', od XIX w. z członem określającym od przym. *alt* 'stary', potem z określeniem *bei Stenkendorf* 'koło Stańkowa'. Nazwa *Prasneta*, zapropono-

wana przez W. Kętrzyńskiego, może od n. os. **Prasneta* (: *prasny* 'prasowy; do prasy albo do prasowania należący' SL IV 457, por. też stp. *praszac* 'zapraszać, upraszać', z suf. *-eta*), ustalona urzędowo po 1945 r. RP

Prassen zob. **Prosna** (2)

Prassiten zob. **Prosity**

Prasslau zob. **Przesławki**

Praszczyki, wś, częst., gm. Przystajń, 11 km na pld.-zach. od Kłobucka: *Kuźnica Trzczyanka* 1581 ŻDz XIV 79; *Kuznica Trzciańska* 1680 Rej 186; *Praszczkówka* 1748–49 SHGKrMat 239; *Praszczyki*, pustk. 1783–84 RejKor 285; *Praszczyki v. Kuznica Trzcianka* 1787 SHGKrMat 239; *Praszczyki* 1787 Spis 353; wieś *Praszczyki* 1789 Lukrak II 478; *Praszczyki* 1827 Tabella II 116; *Praszczyki* 1877 Zin II 80; *Praszczyki*, wś i os. karcz. 1888 SG IX 18; *Praszczyki*, wś 1902 Przew II 98; *Praszczyki*, wś 1921 Sk III 15; *Praszczyki*, -czyk 1982 WUN III 46; gw. *prascyki*, -yk. — Początkowo *Kuźnica Trzcianka*, też *Trzciańska*, od ap. *kuźnica* i przym. *trzciany* 'trzciniowy', z suf. *-ka* lub *-ska*. Według historyków *Kuźnica Trzcianka* lub *Praszczkowska* została założona w 1565 r. przez kuźników *Praszczków*, w r. 1595 wykupiona przez starostę krzepickiego Mikołaja Wolskiego na mocy nakazu królewskiego z r. 1591 i włączona do Kuźnicy Herbołtowskiej, dziś Panki. Od XVIII w. występuje n. *Praszczkówka*, od n. os. *Praszczyk* (: *prask* 'trzask, uderzenie', *praskać* 'uderzać') RymSEN II 293, zapewne określającej właściciela, z suf. *-ówka*. Później zmiana na *Praszczyki* pod wpływem n. m. w formie pluralnej. Lit.: SHGKr III 382; RKrak 88, 134. IV

Praszczkówka zob. **Praszczyki**

Praszka, mto, częst.: *Michalow* 1260, *Michalow* 1392, *Praska* 1392, *Praska* 1463 SHGWiel 113, 137; *Praska* 1497 Matr II nr 1012; *Prasska* 1511/12 VisitGn 392; *Praszka* 1511–23 ŁLB II 123; *Praska* 1552, *Praska* 1563 ŻDz XIII 294, 309; *Praszka*, mko 1783–84 RejKor 63; *Praszka* 1827 Tabella II 116; *Praszka*, os., folw. 1877 Zin II 80; *Praszka*, niem. *Praskaw*, os. miejska 1888 SG IX 18; *Praszka*, os. 1902 Przew II 98; *Praszka*, mto 1921 Sk II 124; *Praszka*, -ki, *praszczkański* 1974 UN 52, 33. — Miasto założone na gruntach wsi *Michalów*; n. od im. *Michał*, z suf. *-ów*. Nazwa miasta **Prážka/Praszka* niejasna;

może od rdzenia **prag-*, por. *prażyć* ‘palić’, z suf. *-ka*, pierwotnie określająca ‘małe miejsce wyprazone, wypalone (w lesie)’. Nazwa niem. *Prauskaw* nadana urzędowo. Lit.: SHGWiel 113, 137; RymNmiast 191; RospSEMIG 305. EB

Praslity, dziś *Praslity*, wś, olszt., gm. Dobrego Miasto, 5 km na płn.-zach. od Dobrego Miasta: [Dorf] *Prasliten* Pruthenice, Theutonice vero *Aldekirche* nunccupata [1340–49]1354 PrUr IV 466; *Sangawiten* 1345 Ger 150; quator uncus in campo *Sangawiten* predicto, nadpis na dok.: in *Aldekirche* (1345)XIV PrUr III 603; in campo *Praysliten* ... villa *Praysliten* pruthenice, *Aldekirche* vero Theutonice dicta ... *Prasliten* 1354 MWrm II 208, 209; *Prayslite* 1354 Ger 133; in Campo *Praysliten* nunccupato, pro locacione ville *Aldekirche* 1361 MWrm II 331 2; von der *aldin kirchen* 1378, dem Dorfe *Aldekirche* (1379) MWrm V 35, 46; in dorffe *Aldekirche* (1433)XV MWrm IX 488–9; von der *alten Kirchen* eine Hube ackers 1514 MWrm II 331, przyp. 1; *Altkirch* 1615 RŁWrm 266; *Altkirch* 1796–1802 MpSchröt XI; *Altkirch* 1880 SG I 32; *Altkirch*, *Prayslite* — *Praslity* 1946 Ley I 36; *Altkirch* — *Praslity*, *-t*, *praslicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Praslity*, *-lit* 1982 WUN III 46; po zmianie *Praslity*, *-lit*, *praslicki* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Starsza była prus. n. pola **Sangawīt-ai*, na którym lokowano wieś o prus. n. **Praslitel*/**Prei-slite*. Nazwa pola od n. os. *Sangawe*, por. *Sangaus*, *Sangaws* TAP 87, lit. n. os. *Sangāvičius* (< *San-gavas*, por. *su* ‘z’ i **gaw-*, lit. *gāuti*, *gāvo*, prus. *gauuns* ‘otrzymać, dostać’ Mażiulis Prus I 331), por. też lit. n. os. *Gavėika*, może od *gavūs* ‘szybko chwytający, pojętny’ Lpvž II 673, I 634, z suf. *-īt-*. W n. prus. **Pra-//***Prei-slite* zachowana zapewne n. os. (por. liczne prus. n. os. z **pra-*, **prei-* ‘przy’ TAP 149 i lit. *šlitė* ‘podłużna kopa zboża’, też *prišlyti* ‘oprzeć się o coś, o kogoś’ SESmocz 645). Oboczna n. niem. *Altkirch*, od *alt*, stsaks. *alde* ‘stary’, i *Kirche* ‘kościół’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Praslity*, która nawiązuje do jednej z n. pruskich. Lit.: ZGAE XX 77–82; Ger 133, 150; PrzybBalt 229. RP

Pratfin zob. **Bratwin**

Pratkowice, wś, piotr., gm. Wielgomłynny, 5 km na pld. od Przedborza: *Prawkowice* 1394 SHGŁęcz II 51; *Prawcouice* 1400 Krak nr 10657; *Prawkouiце* 1511 ŻDz XIII 204; *Prathkowycze*,

Prawkowycze, *Prawkoyycze*, *Praphkoyycze* 1511–23 ŁLB II 204, 207, 208, 209; *Prawkowicze* 1552 ŻDz XIII 276; *Pratkowice* 1783–84 Rej-Kor 69; *Prątkowice* 1791 MpPerSd; *Pratkowice* 1827 Tabella II 116; *Pratkowice* 1888 SG IX 20; *Pratkowice*, *-wic*, *pratkowicki* 1972 UN 48, 108. — Początkowo n. *Prawkowice*, od n. os. *Prawka*, *Prawko* (: *prawy* ‘prawdziwy, należyty’) RymSEN II 294, z suf. *-owice*. Postać *Pratkowice* z nietypową dysymilacją *w-k > t-k* w pobliżu *-r-*. W XVI w. także postaci: *Prąfkowice* z ubezdźwięczeniem *w* oraz *Prątkowice* z hiperpoprawną nosówką i adideacją do ap. *prąd*. Lit.: SHGŁęcz II 51. EB

Pratków, wś, sier., gm. Zduńska Wola, 7 km na pld.-zach. od Szadku: *Prathkovo* 1403 Koz VII 42; *Prathkow* 1418 Koz VII 42; *Prathkow* 1511 ŻDz XIII 187; *Prathkow* 1511/12 VisitGn 250; *Prathkow* 1511–23 ŁLB I 479; *Prathkow* 1552 ŻDz XIII 229, 245; *Pratkow* 1783–84 Rej-Kor 175; *Pratków* 1827 Tabella II 116; *Pratków* 1888 SG IX 20; *Pratków*, *-wa*, *pratkowski* 1972 UN 50, 33. — Od n. os. *Pratek*, *Pratko* (por. niem. n. os. *Prat*) RymSEN II 294, z suf. *-owo*, *-ów*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 163. EB

Pratolin zob. **Pratulin**

Pratulin, wś, dawniej mko, biał., gm. Rokitno, 15,5 km na płn.-zach. od Terespoła: *Hornow* (1478) SG IX 20; *Hornowo* 1580 ŻDz XVII/1, 63; *Pratolin* alias *Hornow*, mko 1775 SHGPd(Tarpod); *Pratulin*, *Hornow*, folw. 1795 MpPerPd; *Pratulin* 1827 Tabella II 116; *Pratulin*, wś i folw. 1888 SG IX 20; *Pratulin* 1921 Sk IV 42; *Pratulin*, *-na*, *pratuliński* 1966 UN 105, 33. — Początkowo *Hornow(o)*, od n. os. *Horn* SSNO II 11, por. też brus. n. os. *Horny* (: *horny* ‘mieszkający na górze, na wysokim miejscu’) BiryłaBA II 115, z suf. *-ow(o)*. Później n. *Pratolin*, *Pratulin*, od n. os. **Pratola*, **Pratula*, por. *Pratko* (zob. *Pratków*), z suf. *-in*, lub od łac. *pratium* ‘łąka’, ze złożonym suf. *-ol-in*, *-ul-in*. Miasteczko założono w 1732 r. (przywilej miejski w 1754 r.). EB

Pratwin zob. **Bratwin**

Prauerschitten zob. **Przewarszyty**

Praukau zob. **Prawików**

Prauschwitz zob. **Bruszczewo**

Prauskaw zob. **Praszka**

Prausken zob. **Borowe** (4)

Prauskenwalde

Prauskenwalde zob. **Borowski Las**

Prausnitz zob. **Prusice** (1, 2)

Prauss zob. **Prusy** (16)

Praust zob. **Pruszcz** (2), **Pruszcz Gdański**

Prawanythe, wś zaginiona, leżała koło wsi Turmieje, elbl., gm. Gardeja: *ipsis dedimus bona, que dicuntur Prawanythe* 1289 UBP 14; *Prawanythe* 1289 Ger 134. — Nazwa prus. **Praw-en-īt-ē*, z suf. złożonym *-en-īt-*, pochodząca od rdzenia **praw-*, który można zestawić z łot. *prāvs* 'wielki; okazały, postawny, znaczny, okazały'. Por. inne n. prus.: *Prowenithen*, *Pruwenithen* 1303 PrUr I/2, 488–9, *Prawaynitegen* 1315, *Prawenithen* 1372, *Prawnithem* 1490 Ger 134, niem. *Pronitten*, dziś Slavjanskoje, oraz n. *Praweniten* 1396, *Praweniten* 1405, *Proweniten* ok. 1405 Błażenié 123–4, 125, lit. n. m. *Pravieniškės*, prus. n. w. *Prawes* Ger 134, lit. *Pravienà*. Lit.: Błażenié II 319. KZ/RP

Prawarszyty zob. **Przewarszyty**

Prawda (1), przys., dawniej wś, krak., gm. Michałowice, 8 km na pn.-wsch. od Krakowa: *Prawda* ... z tej wsi 1629 RPobKr 12; *Prawda* 1680 Rej 11; *Prawda*, folw. 1783 SHGKrMat 239; *Prawda* 1783–84 RejKor 327; *Prawda*, kol. 1787 Spis 331; *Prawda* 1888 SG IX 21; *Prawda*, przys. 1933 SkBy 1372; *Prawda*, -dy, cz. Raciborowic 1963 UN 1, 62; *Prawda*, -dy 1982 WUN III 46; gw. *provda*, -y. — Od ap. *prawda*, może w znaczeniu 'prawdziwa, urodzajna ziemia', lub od n. os. i heral. *Prawda* SSNO IV 340. Lit.: RKrak 134. IV

Prawda (2), wś, łódz., gm. Rzgów, 6,5 km na pn.-zach. od Tuszyna: [*Prawda*] XVI AtŁęcz 125; *Prawda* 1783–84 RejKor 189; *Prawda* 1827 Tabella II 116; *Prawda*, kol. 1888 SG IX 21; *Prawda*, wś 1902 Przew II 98; *Prawda* 1921 Sk II 63; *Prawda*, -dy 1982 WUN III 46; gw. *prawda*, -dy, *pravdoski*. EB

Prawda (3), dziś Nowa Prawda i Stara Prawda, dwie wsi, siedl., gm. Stoczek Łukowski, 4,5 i 3 km na pld.-zach. od Stoczka Łukowskiego: *Drwika* a. *Drwiska Wola* (1516) NDz II 148; *Prawda episcopi*, *Prawda* 1540 Czer 5, 8 dod.; *Prawda Episcopi* 1576 ŻDz XVI 221; *Prawda* 1783 MpPerMz; *Prawda* 1827 Tabella II 116; *Prawda* 1839 MpKwat V 5; *Prawda* 1888 SG IX 21; *Prawda*, *Prawda Nowa*, kol. 1921 Sk IV 75; *Prawda Nowa*, *Prawda Stara* 1967 SM 917; *Nowa Prawda*, -wej -dy, *nowopraw-*

dziński, *Stara Prawda*, -rej -dy, *staroprawdzański* 1970 UN 115, 27, 28. — Pierwotnie n. *Drwika*, *Drwiska Wola*, związana może z n. os. **Drwik* (por. *drwić* 'mówić od rzeczy, pleść, gadać głupstwa, szydzić' SEBOR 129–30, nazw. *Drwich*, *Drwikowski* RymSEN I 153) lub z ap. *drwa* (wieś założona po wykarczowaniu lasu Podsiekarz). Na gruntach tej wsi powstała wś *Prawda*; n. od n. herbu *Prawda*, nadana przez biskupa Jana Latańskiego w 1528 r. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *stary*, *nowy*. Lit.: NDz II 148. UB

Prawda zob. **Studzieniec** (7)

Prawdowen zob. **Prawdowo**

Prawdowo, wś, suwał., gm. Mikołajki, 2 km na zach. od Mikołajek: *Praffdowen* 1623 lub 1635 KęŁ 483; *Prawdowen* 1785 Goldb III 162; *Prawdowen*, *Prawdowo*, -a 1859 SzcześTeka 33; *Prawdowen* — *Prawdowo* 1879 KęŁN 179; *Prawdowo* 1888 SG IX 22; *Prawdowo* — *Wahrendorf* 1929, *Prawdowen* 1941 Choj 122; *Wahrendorf* — *Prawdowo*, -wa, *prawdowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Prawdowo*, -wa 1982 WUN III 46. — Według G. Białuńskiego wieś istniała już w 1555 r. Nazwa może od n. os. i heral. *Prawda*, z suf. -owo. Substytucyjne cechy niem.: geminata *ff* zamiast *w*, zakończenie *-en*. W 1929 r. wieś otrzymała niem. chrzest *Wahrendorf*. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Prawdowo*. Lit.: Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 180; BiałOsad 127–8, 130, 134, 212. RP

Prawdżiska, wś, suwał., gm. Kalinowo, 13,5 km na zach. od Augustowa: конец вси рекомльн *Привища*, на *Праввицихъ*, *Привицихъ* (też inne formy: *Preywisci*, *Prewysci*, *Preywiski*) 1256 Būga II 103, III 136; *Prewoysti* 1422 KdŁ 287; *Prewoysti* (!) 1436, *Preywiski* 1445 Ger 134–5; *Praffdzisken*, *Prawdischken* 1505 KęŁ 460; *Preywischko* 1519 BiałKol 94; *отъ Преввишоукъ*, *Преввишукъ* (czu *Prywiske*) 1559 Būga II 103, III 147; bey *Prawdżisczen* XVII BiałKol 94, przyp. 151; *Prawdżisk* 1795 MpPerPd; *Prawdżisken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Prawdżisken* 1839 MpKwat VI 4; *Prawdżisken*, *Prawdżisk* ok. 1859 SzcześTeka 151; *Prawdżisken* — *Prawdżiska* 1879 KęŁN 162; *Prawdżiska* 1888 SG IX 22; *Prawdżiska* — *Reiffenrode* 1934, *Prawdżisken* 1941 Choj 122; *Reiffenrode* — *Prawdżiska*, -sk, *prawdżiski* 1948 MPol XXV nr 14; *Prawdżiska*,

-dzisk 1982 WUN III 46; gw. *pravžiskill/pravžiski, žisk, pravžiskofski* NitschPis III 278, 287, 289. — Nazwa wsi pochodzi zapewne od n. dawnej osady jaćwieskiej **Preiv-isk-iai*, zeslawizowanej jako **Prywiszcza* lub **Prawiszczci, *Przywiszki*; por. też n. okolicy (lasu): *Preywisci* <area> 1422 Ger 134, area *Preywysti* lub *Preywosty* 1422, do lasu zwanego *Previyschy* 1529 BiałKol 10, 12. Liczne zapisy nazwy pozwalają wyodrębnić bałt. suf. *-isk-*; w podstawie może prus. n. os. *Preywis* (*Prewis*), *Preywus* TAP 80, 149, 157 (: *prei-, pre-* 'przy' i *wissa* 'wszystek, cały, zupełny'), n. m. *Prewissaw, Preywisso* Ger 135. K. Būga III 136 rekonstruuje podstawę **Preiva-* od lit. n. os. *Priev-ėlis* (*Priev-ėlys, Prėv-ėlis*, te niejasne Lpvž II 513). Zbieżność nazw prus. (jaćwieskiej) i pol. mogła być przypadkowa, wydaje się jednak, że spolszczenie nastąpiło przez adideację do n. os. *Prawda*, por. Michał *Prawda* z niedalekiego Wierzbowa 1527 KęŁ 324, z suf. *-isk(o)*; forma l. mn. pod wpływem niem. końcówki nazwy *-en*. Lit.: Ger 134–5; Būga, Rinkiniai raštai, t. II 103, t. III 136, 147; WiśnAug 23; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 56, 102; BiałPrzem 43, 86, 215; BiałKol 10, 12–3, przyp. 54, 18. RP

Prawdzensken zob. **Prawdzenska**

Prawęcice, wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki, 11 km na płn.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Pravadostov* 1145 KW I 17, fals.; *Prawyanczicze* (1318)1401 KW II 339; *Prąwocizcze*, in *Prąwocizcz* (1343)XV KMłp III 53; *Prawancicze* 1368 KW III 311; Tomco de *Prawancino* 1388 Łęcz I nr 932; *Prauancice* 1396 Łęcz II nr 5293; Thomek de *Prawancicze* 1399 Łęcz I nr 6015; *Pabyeczycze* (!), *Praveczicze* 1511–23 ŁLB II 377; *Prawęcicze* 1564–65 Luwlkp II 154; *Prawendzycze* 1566, *Praveczicze* 1576 ŻDz XIII 54; *Prawęcice* 1628–32 Luwlkp III 22; *Prawęcycze* 1793 MpPerŁęcz; *Prawęcice* 1827 Tabella II 116; *Prawęcice* 1888 SG IX 22; *Prawęcice, -cic* 1982 WUN III 46; gw. *pravyńčice, -čic, pravyńčki*. — Od n. os. **Prawęta* (: *prawić* 'mówić, wypowiadać coś, przemawiać, domagać się, skarżyć' SEBor 480), z suf. *-ice*; okresowo forma z suf. *-ino*. Por. podobne n. os. *Łowęta* i n. m. *Łowęcice, Łowęcín*. Lit.: SHGŁęcz II 51–2. EB

Prawęcín, wś, kiel., gm. Kunów, 11 km na płn.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Praue-*

czin, Praveczin (1340) KMłp I 249; *Prawanczin* (1363) Kkk II 24; *Prauanczin* 1386 ZDM I 233; *Prawanczin, Prawanczyn* (1400) KMłp IV 70, 72; *Prawanczin* (1407) Kkk II 314; de *Prawancino* (1430)1789 ZDK II 162; *Prawanczyn* 1440 KMłp IV 362; *Prawięczim* (!), *Prawianczin* 1440 ZDM II 342; *Prawyanczyn, Prawaczyn, Prawyaczyn* 1470–80 DB II 477, III 91, 237; *Pravaczyn* 1496 SHGSd(AGAD 2661); *Prawęczin* 1529, *Prandoczín, Prandoczyn* 1529 LR 349, 374; *Prawaczyn* 1564–65 Lusand 329; *Prawenczin* 1578 ŻDz XIV 193; *Prawęcín* 1783–84 RejKor 271; *Prawęcín* 1827 Tabella II 116; *Prawęcín* 1888 SG IX 22–3; *Prawęcín, -na, prawęciki* 1966 UN 27, 19; gw. *pravečín, -na, pravečki*. — Od n. os. **Prawęta*, z suf. *-in*, też *-ino*. Zapisy z XV w. *Prawięcín*, z poprzedzającą spółgłoską miękką, nawiązują do typu imion z suf. *-ęta*, np.: *Damieta, Gościęta, Radzięta*. W XVI w. odnotowano formę *Prandocin* (*Prędocin?*), zapewne pod wpływem n. miejscowych *Prandocin, Prędocin*. Lit.: KopKiel 174–5; KSand 161; Nieckula, *-ov* 298. IN

Prawęcino zob. **Prawęcice, Prawęcín**

Prawiedniki, dziś *Prawiedniki*, wś, i *Prawiedniki-Kolonia*, kol., dawniej wś, lub., gm. Głusk, 12,5 i 12 km na płd. od Lublina: *Prawyedlniki* 1417 SHGLu III 191; *Prauydlniki* (1418)1518 ZDM I 420; *Prauidlniki* (1420)XVII ZDM V 238; *Prawidlniki* 1421 SHGLu III 191; *Prawiedlniki* (1425)1588 ZDM V 291; *Pravilniki* (1430) KosLu 70; *Prawidlniki* 1431 Inscr nr 1614; *Prawiedlnikj* (1435)1582 ZDM V 356; *Prawidlnikj* 1442, *Prawiedlniki* (1442)1588 ZDM III 17, 21; *Prawedlinky* 1445, *Prawidlniki* 1446 KMłp IV 440, 455; *Prawandlniki* 1447, *Prawadlniki* 1460, *Pravydlniki* 1465 LKP 11, 88, 131; *Pravydlniki, Pravydlinky* 1470–80 DB I 199, II 540; *Praviethlniki, Prawyedlniki* 1529 LR 34, 434; *Pravyedniki* 1531 ŻDz XIV 354; *Prawiednicze* (!) 1565 Lulu 43; *Prawiedniki* 1626 RPobLu 59; *Prawiedniki* 1676 ŻDz XV 49a; *Prawiedniki* 1787 Spis 451; *Prawiedniki* 1827 Tabella II 116; *Prawiedniki, wś* 1888 SG IX 23; *Prawiedniki, wś* i folw. 1902 Przew II 98; *Prawiedniki, wś, folw., kol.* 1921 Sk IV 69; *Prawiedniki, wś, Prawiedniki, kol.* 1952 UW 144; *Prawiedniki, -nik, Prawiedniki-Kolonia, -nik-nii, prawiednicki*, dwie wsi 1972 UN 114, 8,

Prawików

26; *Prawiedniki*, *-nik*, *Prawiedniki-Kolonia*, *-nik-nii* 1982 WUN III 46. — Dawniej n. *Prawiedlniki*, *Prawidlniki*, od ap. *prawidlnik*, *prawidnik*, *prawiedlnik* 'osoba wiary publicznej, człowiek godny zaufania, pełniący z polecenia sądu określoną funkcję (odbiór przysięgi, zeznań świadków, dokonania rewizji) w danej sprawie' Sstp VII 31, w l. mn. Etymologia apelatywu była tematem licznych artykułów (zob. Steffen, JPol L 296–7; Sławski, JPol L 297; Urbańczyk, JPol LI 58–9). W n. m. poświadczono uproszczenie grupy spółgłoskowej: *dl-* > *-l-*: *Prawiedlniki* > *Prawilniki* oraz *-dl-* > *-d-* (podobnie jak w podstawie apelatywnej). Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: SHGLu III 191; KosLu 70; Rymut, Onom XX 151. *IV*

Prawików, wś, wroc., gm. Wołów, 12 km na wsch. od Prochowic: *Pravucovo* 1217, *Pravkow* 1304, *Praukow* 1332 Reg nr 177a, 2778, 5113; *Praucke* 1666/67 J I 418; *Praucke* 1787 Z VII 259; *Praukau* 1845 K 509; *Praukau* 1888 SG IX 21; *Prawików* 1900 Myc 43; *Praukau*, *Prawików* 1941 Wrzosek 24; *Praukau* — *Prawików*, *-owa*, *prawikowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Prawików*, *-kowa* 1982 WUN III 46. — Dawniej n. *Prawikowo*, od n. os. *Pravik* (: *prawy* 'zewewnętrzny, wierzchni; prosty, nieskrzywiony; szlachetny, uczciwy', por. scs. **pravъ* 'prawy, równy; prawidłowy, sprawiedliwy, prawdziwy' SEBor 480–1) RymSEN II 294, z suf. *-owo*, *-ów*, zniemczona jako *Praukau*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Prawików*. Lit.: SNGŚI XI 11. *JCh*

Prawkocze zob. **Pralkowce**

Prawkowice zob. **Pralkowce**, **Pratkowice**

Prawno, wś, dawniej mto, lub., gm. Józefów, 17 km na płd.-zach. od Opola Lubelskiego: *Pravno* ... z miasteczka *Pravna* 1626 RPobLu 92, 108; *Pravno*, opp. 1676 ŻDz XV 39a; *Pravno* 1783–84 RejKor 369; *Pravno* 1787 Spis 442; *Pravno* 1827 Tabella II 116; *Pravno*, wś 1888 SG IX 23; *Pravno* 1952 UW 147; *Pravno*, *-na*, *prawiński* 1970 UN 116, 12. — Nazwa określająca miejscowość położoną na równinie, od *prawy* 'tu: prosty, równy', z suf. *-no*. Lit.: KosLu 70; RymNmiast 192; Miasta polskie w tysiącleciu I 726; Borek, *-bn-* 191. *IV*

Prawocice, wś, wroc., gm. Trzebnica, 13 km na wsch. od Trzebnicy: *Proposchicz* 1304 Reg nr 2803; *Prawocitz* 1374, *Prawoczycz* (1403),

Prawoczicz 1409 HaeG 428; *Probotschütz* 1743 SNGŚI XI 11; *Probotschuetz* 1785 Z IV 381; *Probotschütz* 1845 K 513; *Probotschütz* 1888 SG IX 43; *Probotschitz*, *Proboszczyce* 1900 Myc 43; *Probotschütz*, *Wiesenbrunn* 1941 SOV 298; *Wiesenbrunn* — *Prawocice*, *-ic*, *prawocicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Prawocice*, *-cic*, przys. 1982 WUN III 46; po zmianie *Prawocice*, *-cic*, *prawocicki*, wś 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej n. *Proboszyce*, *Proboszczyce*, od n. os. *Proboszcz* SSNO IV 344 (: *proboszcz*), z suf. *-ice*, zniemczona jako *Proposchicz*, *Probotschütz*. Zapisy z XIV–XV w. wskazują na okresową n. *Prawocice*, od n. os. *Prawota* SSNO IV 340, z suf. *-ice*. Nazwę niem. *Wiesenbrunn* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Prawocice*. Lit.: SNGŚI XI 11. *JCh*

Prawocin, przys., dawniej wś, wroc., gm. Święta Katarzyna, 2 km na płd.-zach. od Siechnic: *Prawacino* (1271)XIV SUr IV 104, *Prawoczino* ok. 1300, *Prawaczyn* 1382 CdSil XIV 49; *Prawaczin* 1408 DomWr 90; *Prabotzin* 1569, zue *Probotschin* 1617 CdSil IV 173, przyp. 1, 186; *Probotschin* 1666/67 J I 400; *Probotschin* 1743 SNGŚI XI 11; *Probotschine* 1795 Z XII 204; *Probotschine* 1845 K 513; *Prawocin*, *Probotschine* 1900 Myc 43; *Probstaue*, *Przewozin* 1941 Wrzosek 10; *Probstaue* — *Prawocin*, *-a*, *prawociński* 1948 MPol XXV nr 14; *Prawocin* — *Probstaue* (*Probotschine*), wś 1951 Rosp 254; *Prawocin*, *-na* 1982 WUN III 46. — Od n. os. *Prawota*, z suf. *-ino*, *-in*. Nazwa zaadaptowana do j. niem. jako *Probotschin*, *Probotschine*, z wahaniem w : *b*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prawocin*. Lit.: SNGŚI XI 11; DomWr 901. *JCh*

Prawomyśl, wś, pil., gm. Kaczory, 9,5 km na płn.-wsch. od Chodzieży: *Prawomyśl*, kol. 1846 KsP 439; *Prawomyśl*, niem. *Bergthal*, os. 1888 SG IX 29; *Prawomyśl*, niem. *Bergthal*, wś 1921 Sk X 9, 153; *Prawomyśl* 1933 SkBy 1372; *Prawomyśl*, *-la*, *prawomycki* 1967 UN 75, 10; gw. *pravomyś*, *-s'li/-śla*, *pravomyślajski*. — Nazwa utworzona na wzór stp. nazw z suf. **-jъ* od im. **Prawomyśl*, por. *Lubomyśl*, *Radomyśl*, im. literackie *Prawomyśl*, utworzone przez Z. Krasińskiego, lub od zestawienia apelatywnego *prawa myśl*, por. n. m. *Dobramyśl* i gw. formę dopełniacza *Prawomyśli* (rodzaj żeński). *ZZ*

Prawy Las, wś, suwał., gm. Przerośl, 23,5 km na pñ.-zach. od Suwałk: *Przedmieście* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 143–4); *Przedm. Prawy Las* 1839 MpKwat VI 3; *Prawylas* 1877 Zin II 81; *Prawy-Las*, wś 1888 SG IX 23; *Prawylas*, wś 1902 Przew II 98; *Prawy Las* 1921 Sk V 86; *Prawy Las*, -wego -su 1982 WUN III 46. — Dawna n. *Przedmieście*, od ap. *przedmieście*; później n. zestawiona od wyrażenia ap. *prawy las*, może w znaczeniu 'las leżący po prawej stronie np. drogi'. EB

Prayslite(n) zob. **Praślity**

Prażki, wś, piotr., gm. Będków, 14 km na wsch. od Tuszyna: *Prag* 1406, *Praga* 1417 Łęcz II nr 2620, 2942; *Praskj*, *Prasskj* 1511–23 ŁLB II 194, 235; *Praszki* 1783–84 RejKor 863; *Prażki* 1827 Tabella II 116; *Praszki* 1877 Zin II 80; *Praszki* 1888 SG IX 19; *Praszki* 1921 Sk II 3; *Prażki* 1952 UW 87; *Prażki*, -żek, *praski* 1974 UN 40, 7. — Początkowo *Prag(a)*, por. objaśnienie *Praga* (1). Od XVI w. *Praszki*, z deminutywnym suf. -ki i ubezdźwięcznieniem *ż > ś*, później i współcześnie *Prażki*. Lit.: SHGŁęcz II 234. EB

Prażmowo, wś, suwał., gm. Ryn, 9,5 km na pñ.-wsch. od Rynu: *Salpia* 1546 KętŁ 479–80; *Matthes vom Salppen* 1564 BiałKol 195; *Salpia* 1785 Goldb III 177; *Salpia* 1796–1802 MpSchröt X; *Salpia* — *Salp'* 1879 KętN 180; *Salp'* 1882 KętŁ 479; *Salp* 1889 SG X 218; *Salp* — *Salpia* 1941 Choj 126; *Salpia* — *Prażmowo* al. *Salp* 1946 Ley I 58; *Salpia* — *Prażmowo*, -a, *prażmowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Prażmowo*, -wa 1982 WUN III 46; gw. *salpx^ś//salpś//salpia*. — Dawniej n. lit. *Salpija*, od n. lasu, por. 5 włók ... w boru *Salp* 1882 KętŁ 479, ta od lit. ap. *salpà* 'zalewisko, żuławy', *salpas* 'mała zatoka, buchtą na rzece lub jeziorze' SESmocz 530, z suf. -ij-, por. lit. n. w. *Salpá*, też n. m. *Salpik*. Nazwa *Prażmowo* nadana po 1945 r., na pamiątkę Stańka *Prażmy*, nabywcy sołectwa we wsi w 1546 r. Lit.: Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 11, 276, 285; BiałOsad 25, 123–4, 128 i in. RP

Prażmowska Wólka zob. **Wola Prażmowska**

Prażmów (1), wś, lub., gm. Stężyca, 10,5 km na wsch. od Koźmic: *Prażmów* 1877 Zin II 81; *Prażmów* 1888 SG IX 24; *Prażmów* 1921 Sk IV 25; *Prażmów*, -wa, *prażmowski* 1972 UN 142, 26. — Od n. os. *Prażmo* SSNO IV 341 (: *prażmo*

'ziarno z niedojrzałych kłosów zboża, spożywane zwykle po przypieczeniu; potrawa z niego' Sstp VII 49), z suf. -ów. IN

Prażmów (2), wś, sier., gm. Burzenin, 14 km na pñ.-wch. od Zduńskiej Woli: *Prażmowo* 1496, *Prasmow* 1511 ŻDz XIII 169, 177; *Praszmow* 1511–23 ŁLB I 426; *Prasmow* 1553 ŻDz XIII 215; *Prażmów* 1827 Tabella II 116; *Prażmów* 1888 SG IX 24; *Prażmów* 1921 Sk II 101; *Prażmów*, -mowa, *prażmowski* 1972 UN 50, 13. Lit.: Nieckula, -ov- 163. EB

Prażmów (3), dziś *Nowy Prażmów* i *Prażmów*, dwie wsi, warsz., gm. Prażmów, 12 i 10 km na pñ.-wsch. od Grójca: de *Prasmowo* 1407 Czer nr 56; *Jacobo in Prasmowo* 1425 KW III 389; *Praszmowo* 1427 MkM I nr 453; *Jacobo de Prasmowo* 1437 KW X 68; de *prasmowo* 1453 Warsz nr 981; *Praszmowo* bina 1471 SHGMz(MK 5, 161v); *szprasmowa* 1482 Warsz nr 1522; *Prasmowo* 1511 Matr IV/1, nr 1156; *Prażmowo* 1576 ŻDz XVI 229; *Prasmow* 1783 MpPerMz; *Prażmów* 1827 Tabella II 116; *Prażmów* 1839 MpKwat IV 4; *Prażmów* 1888 SG IX 23; *Prażmów Nowy* 1952 UW 25; *Prażmów*, -mowa, *Nowy Prażmów*, -wego -mowa, *prażmowski* 1971 UN 136, 17. — Współcześnie dwie wsi: *Prażmów* i *Nowy Prażmów*; człon odróżniający od przym. *nowy*. UB

Prażuchy, dziś *Nowe Prażuchy* i *Stare Prażuchy*, dwie wsi, kal., gm. Ceków-Kolonia, 18 km na pñ.-zach. od Turku: *Olędry Prażuchy* 1783–84 RejKor 161; *Prażuchy* 1827 Tabella II 116; *Prażuchy*, kol. 1888 SG IX 25; *Prażuchy*, kol., *Prażuchy Kokańskie*, kol. 1921 Sk II 13; *Prażuchy Nowe*, *Prażuchy Stare* 1967 SM 918; *Nowe Prażuchy*, -wych -żuch, *Stare Prażuchy*, -rych -żuch, *prażuchowski* 1971 UN 80, 13, 14. — Dawniej n. zestawiona *Olędry Prażuchy*, od ap. *olędry*, zob. *Holendry* (1) i od n. os. *Prażuch* (: *prażuch*, *prażucha* 'rodzaj potrawy z mąki gryczanej') RymSEN II 292, w l. mn. Później n. z członami odróżniającymi od przym. *nowy* i *stary* oraz od n. pobliskiej wsi *Kokanin* (zob.). ZZ

Prądka zob. **Prądk**

Prądk, wś, byd., gm. Białe Błota, 9 km na pñ.-zach. od Bydgoszczy: *Prątki* 1661, we wsi *Prądce* 1712 GuldonOpisy 21, 32; nad wsią *Prątką* 1744 Inwbyd 81; *Proniki* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Prądk*, niem. *Pronitke* 1888 SG IX 25; *Prąd-*

Prądnice

ki, niem. *Prondtke*, wś 1921 Sk X 5, 153; *Prądk* 1933 SkBy 1372; *Prądk*, *-ków*, *prądecki* 1972 UN 174, 16. — Od n. m. *Prądy* (1), z suf. deminutywnym *-ki*, z ubezdźwięcznieniem *d > t*. Okresowo forma singularna *Prądk*. Niemiecka postać n. jest substytucją fonetyczną n. polskiej. AG

Prądnice zob. **Promnice**

Prądnickie Holendry zob. **Promienko**

Prądnik, wś, gorz., gm. Myślibórz, 3 km na pld.-wsch. od Lipian: *Hauswerder*, kol. 1774 SHGNM(Berghaus I 367); Colonie *Hauswerder* 1833 MpUMbl 1562; *Hauswerder* — *Prądnik*, *-ka*, *prądnicki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Prądnik* — *Hauswerder* 1951 Rosp 254; *Prądnik*, *-ka* 1982 WUN III 46. — Dawna n. niem. *Hauswerder*, od ap. *Haus* 'dom' i od ap. *Werder* 'kępa, wyspa'; por. też n. dworu: *curia dicta Werder* 1337 SHGNM(Landb 19), w pobliżu Lipian. Teren ten do połowy XVIII w. był otoczony bagnami. Nazwę *Prądnik* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rymar, ZPyrz I 174. BCz

Prądnik zob. **Prądnik Biały**, **Prądnik Czajowski**, **Prądnik Czerwony**, **Prądnik Korzkiewski**, **Promnik** (1, 2), **Sędziwuje**, **Witkowice** (4)

Prądnik Biały, cz. Krowodrzy w Krakowie, dawniej wś: *Prandnyk* (ca 1125)1275 KTn 2, fals. XIV; *Prudnik* 1221 MPH II 802; *Prandnik* (1229), *Prandnik* 1311 KTn 22, 78; villa nostra *Prandnik* 1327 KMłp I 209, 346; *Prandnik* 1367 KMłp I 346; *Premnik* 1367 Krzyż nr 97; *Prandnik* 1380, *Prandnyk* 1387 Kkk II 77, 123; *Prandniky* 1394 PNZK nr 297; *Prandnyk* (1398) KTn 179; *Prandnik* 1398 Kkk II 221; *Prandnik* 1398 KMłp IV 59; *Prandniki* 1409 KTn 220; ville in *Prandnyk* (1428)1530 ZDM II 90; *Prądnik* 1456 KTn 407; *Prandnik*, villa 1470–80 DB II 28; *Prandnyk*, *Pranthnyk Parva* 1529 LR 6, 232; *Prądnik* 1581 ŻDz XIV 5; *Promnik* 1629 RPobKr 5; *Prąmnik* 1680 Rej 5; *Prądnik Biskupi* i *Duchacki* zwany 1783–84 SHGKrMat 240; *Prądnik Duchacki*, *Prądnik biskupi* 1787 Spis 327; *Promnik Biały* 1827 RKrak 134; *Prądnik Biały*, *Prądnik Duchacki* 1875 KolbKr 350; *Prądnik Biały* 1886 Orts 201; *Prądnik Biały* 1888 SG IX 27; *Prądnik Biały*, *-ka* *-lego* 1963 UN 1, 5; gw. *prundník bouy*, *-a* *-ego*, *prundńicki*. — Dawniej *Prądnik*, n. ponowiona z n. rz. *Prądnik*, przepływającej w pobliżu, por. *Prandnik fluvius* 1228 DO II 226, *prandnik* 1267, super fluiuum *Prandnik*

1348 KMłp I 91, 270, ta od *prąd* 'potok, strumień' Sstp VII 50, z suf. *-nik*. W XV–XVI w. n. wsi też w l. mn. *Prądniki*. W n. poświęcone uproszczenie grupy spółgłoskowej *-dn- > -nm-*: *Prądnik* > *Prąmnik*, zaś przejście *Prąmnik* > *Prąmnik* > *Promnik* jest wynikiem dysymilacji. W XVI w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *parvus* 'mały'. We wsi miał swoje posiadłości szpital Świętego Ducha oraz biskup krakowski, stąd w n. zestawionych członów odróżniające: *Biskupi*, *Duchacki*. Ponieważ krajobraz doliny urozmaicają białe wapienne skałki, dziś w n. m. człon odróżniający od przym. *biały*. Lit.: RKrak 134; RospSEMiG 168; Rymut, HE XVI 114–5. IN

Prądnik Biskupi zob. **Prądnik Biały**

Prądnik Czajowski, cz. Ojcowa, dawniej wś, krak., gm. Skala: *Promnik* 1782 83 SHGKrMat 239; *Promnik* 1783–84 RejKor 342; *Prądnik* 1790 SHGKrMat 239; *Prądnik* 1827 Tabella II 116; *Prądnik Czajowski* 1877 Zin II 81; *Prądnik Czajowski* 1888 SG IX 26; *Prądnik Czajowski* 1921 Sk III 73; *Prądnik Czajowski*, *-ka* *-kiego*, *prądnicki* 1963 UN 1, 23; gw. *prumńnik čajoski*, *-a* *-ego*, *prumńnicki*. — Dawniej n. *Promnik*; o etymologii i zmianach zob. *Prądnik Biały*. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. wsi *Czajowice*. Lit.: RKrak 134. IN

Prądnik Czerwony, cz. Śródmieścia w Krakowie, dawniej wś: *Pranthnyk*, *Pranthnyk Maiori* 1529 LR 170, 288; *Prądnik wielki* 1581 ŻDz XIV 5; *Promnik* 1629 RPobKr 6; W *Promniku Wielkim* 1673 RKrak 134; *Promnik* 1790 SHGKrMat 241; *Promnik Czerwony* 1827 RKrak 134; *Prądnik Czerwony* 1872 Orzech 66; *Prądnik czerwony*, wś 1888 SG IX 26–7; *Prądnik Czerwony*, wś 1933 SkBy 1372; *Prądnik Czerwony*, *-ka* *-nego* 1963 UN 1, 5; gw. *prumńnik červony*, *-a* *-ego*, *prundńicki*. — Członów odróżniające w n. zestawionych od przym.: łac. *maior* 'większy', pol. *wielki*, *czerwony* (od koloru gleby). Lit.: RKrak 134. IN

Prądnik Duchacki zob. **Prądnik Biały**

Prądnik Korzkiewski, wś, krak., gm. Wielka Wieś, 13 km na pln.-zach. od Krakowa: *Prandnyk* 1470–80 DB I 121; *Promnik* 1787 Spis 355; *Promnik* alias *Prądnik* 1783–84, *Prądnik* 1790 SHGKrMat 240; *Prądnik* 1827 Tabella II 16; *Prądnik Korzkiewski* 1877 Zin II 81; *Prądnik Korzkiewski* 1888 SG IX 26; *Prądnik Korzkiewski*, *-ka* *-kiego*,

prądnicki 1963 UN 1, 23; gw. *prumnik kośkeski, -a -ego, prumnicki*. — Dawniej n. *Prądnik*; o etymologii i zmianach zob. *Prądnik Biały*; wieś należała do *Korzkwi*, stąd człon odróżniający w n. zestawionej. Lit.: RKrak 134. IN

Prądnik Ojcowski, cz. Ojcowa, dawniej wś, krak., gm. Skała: *Promnik* 1748–49, *Prątniki* v. *Promnik* 1787 SHGKrMat 240; *Promnik* 1789 Lukrak I 101; *Prątnik* 1827 Tabella II 116; *Prądnik Oycowski* 1839 MpKwat IV 4; *Prądnik ojcowski* 1877 Zin II 81; *Prądnik Ojcowski* 1888 SG IX 26; *Prądnik Ojcowski*, wś 1933 SkBy 1372; *Prądnik Ojcowski, -ka -kiego* 1964 UN 11, 66; gw. *prumnikyoicoski, -a -igo*. — Dawniej n. *Promnik, Prądnik*; o etymologii i zmianach zob. *Prądnik Biały*. W XVIII w. też w l. mn. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. m. *Ojcow*. Lit.: RKrak 134–5. IN

Prądnik Wielki zob. **Prądnik Czerwony**

Prądniki zob. **Prądnik Biały, Prądnik Ojcowski**

Prądnińskie Oleńdry zob. **Promienko**

Prądnio zob. **Promno, Promienko**

Prądnów zob. **Promno**

Prądocin (1), wś, bydż., gm. Nowa Wieś Wielka, 10,5 km na płn.-wsch. od Łabiszyna: *Bruchdoldff* (!) 1766 Inwbyd 62; *Adl. Brihlensdorf* 1787 MpPfau; *Brühlsdorf* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Ryczywieś Szlachecka*, niem. *Adlig Bruehlsdorf* 1889 SG X 81; *Prądocin*, niem. *Brühlsdorf, Adl.* 1921 Sk X 23, 153; *Ryczywieś Szlachecka*, dziś *Prądocin* 1922 Koz V 265; *Prądocin*, wś 1933 SkBy 1372; *Prądocin, -na, prądociński* 1972 UN 174, 16. — Dawniej n. niem. *Brühl(en)sdorf*, od n. os. *Brühl Gott 132 + Dorf* ‘wieś’, spolszczona jako *Ryczywieś*, wskutek adideacji n. os. *Brühl* do czas. *brüllen* ‘ryczeć’; człon *Szlachecka* dyferencyjny wobec n. *Ryczywieś Królewska*, dziś *Dobromierz* (1). Po 1918 r. urzędowo zmieniono n. na *Prądocin*. AG

Prądocin (2), wś, gorz., gm. Deszczno, 7 km na płd. od Gorzowa: *Rodenthal*, kol. 1774 Froese 127; Coln. *Rodenthal* 1822 MpUMbl 1776; *Rodenthal* — *Prądocin, -na, prądociński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Prądocin, -na* 1982 WUN III 46. — Dawna n. niem. od nazw. pruskiego radcy skarbowego *Rodena + -thal*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Prądocin*. BCz

Prądotą zob. **Posoka** (2)

Prądówka, wś, gorz., gm. Miedzichowo, 4 km na płd.-wsch. od Trzciela: *Cegielskie Oleńdry* 1740 Rusiński 132; *Ciegel Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Ziegelscheunen Haul.* 1839 MpRey nr 94; *Cegielskie oleńdry*, niem. *Ziegelhauland* 1902 MycPn 49; *Prądówka*, niem. *Ziegelscheune* 1921 Sk X 53, 153; *Prądówka* 1933 SkBy 1372; *Prądówka, -ki* 1982 WUN III 46. — Dawniej n. zestawiona *Cegielskie Oleńdry*, od ap. *oleńdry*, zob. *Holendry* (1), i zapewne od ap. *cegielnia*. Nazwa zmieniona jako *Ziegelhauland* i *Ziegelscheune* (: *Scheune* ‘szopa, buda’). Późniejsza n. *Prądówka* ponowiona z n. lasu i strugi, por. *Prądówka* 1571 SHGPn III 810. PD

Prądy (1), cz. Bydgoszczy, dawniej wś: *Prondy* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Prądy*, niem. *Prondy* 1888 SG IX 28; *Prądy*, niem. *Prondy*, wś 1921 Sk X 5, 153; *Prądy*, os. m. 1967 SM 918; *Prądy, -dów* 1972 UN 172, 36. — Pierwotnie n. ter., por. *Prandy* 1544, pratum na *prądach* 1699, aż do błot które *Prondami* zowią 1701 Koz V 197, od ap. *prąd*, w l. mn. Wieś leżała na terenie podmokłym, bagiennym, gdzie później wykopano Kanał Bydgoski. AG

Prądy (2), wś, opol., gm. Dąbrowa, 6 km na płn.-wsch. od Niemodlina: Bogusław de *Prand* 1328, in *Prandi* 1447 Ng 26; *Prandi* (1480), *Prudy* (1534) K 54; *Brand* 1581 Urb III 198; *Brandaw* 1620 CdSil XXXIV 108; *Brand* 1679, *Branden* 1687 J II 202, 291; *Brandau* 1743 SNGŚI XI 11; *Brandau, Brande, Prondy* 1783 Z II 29; *Brand*, *Prondy* 1845 K 54; *Brand*, *Prądy* 1900 Myc 43; *Brand* — *Prądy, -ów, prądki* 1947 MPol XXV nr 124; *Prądy, -dów* 1982 WUN III 47. — Od ap. *prąd* (wieś leży nad potokiem), w l. mn., okreso-wo z suf. *-ów*. Nazwę zmieniono jako *Brand*, *Brandau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prądy*. Lit.: SNGŚI XI 11–2; BorGŚI 54. JCh

Prądzew (1), wś, płoc., gm. Łęczycza, 6,5 km na płn.-wsch. od Łęczycy: *Prandzewo, Pranczewo* 1370 KW III 352; *Prandzewo* 1386, *Prandzowo, Pranczowo* 1388, *Prandzouo* 1399 Łęcz I nr 49, 668, 751, 1384; *Prandzewo* 1396 Łęcz II nr 5345; *Pradzewo* 1511/12 VisitGn 215; *Prandzewo* 1511–23 ŁLB II 430; *Prandzewo* 1576 ŻDz XIII 71; *Prądzew* 1793 MpPerŁęcz; *Prądzew* 1827 Tabella II 115; *Prądzew*, kol. 1888 SG IX 29; *Prądzew*, wś i folw. 1902 Przew II 99; *Prą-*

Prądzew

dzew, kol. 1921 Sk II 58; *Prądzew*, -wa, *prądzewski* 1972 UN 43, 38; gw. *prunżef*, -va, *prunżeski*. — Według F. Nieckuli od n. os. **Prądz* (< **Prądz* + **jb*), z suf. -ewo, -owo, por. n. os. *Prędko*, *Prędot* SSNO IV 342 (: *prędko*, *prędk*). Lit.: SHGLęcz II 52; Nieckula, -ov- 163. EB

Prądzew (2), wś, sier., gm. Rusiec, 22 km na płn.-zach. od Pajęczna: *Prądzew* 1877 Zin II 81; *Prądzew*, kol. 1888 SG IX 29; *Prądzew*, wś 1902 Przew II 99; *Prądzew* 1921 Sk II 42; *Prądzew*, -wa 1982 WUN III 47. EB

Prądzewo, dziś *Prądzewo-Kopaczewo*, wś, siedl., gm. Stanisławów, 12 km na płn. od Mińska Mazowieckiego: *Prądzewo* 1921 Sk I 83; *Prądzewo* 1933 SkBy 1372; *Prądzewo*, -wa 1982 WUN III 47; po zmianie *Prądzewo-Kopaczewo*, -a-a, *prądzewski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Zapewne od nazw. *Prądzynski* Snazw VII 535, z derywacją wsteczną i dostosowaniem do n. m. na -ewo. O członie drugim w n. zestawionej zob. *Kopaczewo* (2). UB

Prądzewo zob. **Promno**

Prądzno zob. **Promno**

Prądzona, wś, ślup., gm. Lipnica, 21 km na pld.-zach. od Bytowa: *Pransin* 1366 HKS nr 85; *Pransin* 1400 Lor X 157; *Pransin* (1437) GZ 112; *Pransen* 1492 Font XXVII 4; *Prądzyna* 1511/12 VisitGn 335; *Pransen* 1546 Font XXVIII 23; *Prądzona* 1570 ŻDz XXIII 235; barć *prądzińska* 1624 LuPrus 198; *Prądzona* 1648 RP 190; Barć *Prądzińska* 1664 Font XXXII 173; *Brądzona*, z *Prądzonej* 1682 Font V 150; *Prądzona* 1696 Font XXVIII 163; *Prondzonna* 1772/73 HAPr IV 631; *Prondzonna* 1789 Goldb II 189; *Prondzonna* — *Prądzona* 1879 KętN 78; *Prądzona*, niem. *Prondzonna* 1888 SG IX 29; *Prądzona*, niem. *Prondzonna*, wś 1921 Sk XI 13, 85; *Prądzona* 1952 UW 50; *Prądzona*, -ny, *prądzonki* 1972 UN 176, 34; gw. *prązonow* Lor 82. — Pierwotna zapewne n. rz. *Prądzona* (od imiesłowu przymiotnikowego biernego, por. czas. *prądzić* 'płynąć wartko z prądem' SGPREi(kartoteka)), por. nad rzeką *Prądzynską* 1591, *Prądzonna* 1902, *Prądzona* 1936 HE I 25. Pierwsze zapisy n. m. zniemczone: *Pransin*, *Pransen*. Lit.: RzDumaP 92; Górniewicz, HE I 25. WK

Prądzonka, wś, ślup., gm. Studzienice, 15,5 km na pld.-wsch. od Bytowa: *Prądzionka*, z *Prądzionki* 1570 Lumalb 131; *Prądzanka* 1638 Font

XLVI 27; *Prądzanka*, *Prądzacy* poddani 1648 RP 185; *Prądzanka*, przy *Prądzonce* 1664 Font XXXII 208, 223; *Prądzonka* 1682 Font V 121; *Prądzanka* 1686 Font XI–XV 840; *Prondzonka* 1789 Goldb II 189; *Prądzonka* 1796–1802 MpSchröt VIII; *Prądzonka*, niem. *Prondzonka* 1888 SG IX 29; *Offenberg* seit 1891, fr. *Prondzonka* 1912 Bär 85; *Prądzonka*, niem. *Prondzonka* 1921 Sk XI 13, 85; *Prądzonka*, -ki, *prądzonki* 1972 UN 176, 34; gw. *prązonka* Lor 82. — Od n. m. *Prądzona*, z suf. -ka. Nazwa niem. *Offenberg* nadana urzędowo w okresie zaborów. WK

Prądnik zob. **Prądnik Biały**

Prątkowice zob. **Pratkowice**

Prątnica, wś, olszt., gm. Lubawa, 5 km na pld.-wsch. od Lubawy: *Prandnitz* ok. 1400 Zeit XVI 31; villae *Pranthnicz* 1546 Woel 820; *Prantnitz* 1570 ŻDz XXIII 291; *Prątnicza* 1614 Font XXII 49; *Prątnica* (1641) Woel 1027; *Prątnicza* 1646 Font XL 25; *Prątnica* 1647 Font IV 89; *Prądnica*, *Brandenitz*, *Prądnica* sive *Prątnica* ex Germanico *Brandtwitz* 1667–72 Font VI–X 15, 404; *Prątnica* 1676 Font XL 103; z *Prątnicą*, *Prątnica* 1723 Font XLII 142, 154; ku *Prątnicy*, pod *Prątnicą*, *Prątnica* 1759 Font XLVII 169, 231, 238; *Prontnica* od *Prontnita* 1789 Goldb II 189; *Prontnica* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Pronikau* — *Prątnica* 1879 KętN 95; *Prątnica*, niem. *Pronikau* 1888 SG IX 30; *Pronikau* seit 1866, fr. *Prontnita* auch *Brandenitz*, *Brandtwitz*, *Prątnica* 1912 Bär 94; *Prątnica*, niem. *Pronikau* 1921 Sk XI 36, 85; *Prątnica* 1952 UW 182; *Prątnica*, -cy, *prątnicki* 1971 UN 171, 21. — Od n. rz. *Prątnica*, dziś Wólka, nad którą leży wieś, por. off deme flisse deme *Prantenicz* (1321) XV PrUr IV 462, ta od ap. *prądz*, z suf. -nica. Nazwa zniemczona jako *Prandnitz*, *Prantnitz*, *Brandenitz*, *Brandtwitz*. W 1866 r. urzędowo nadano wsi n. niem. *Pronikau*. Lit.: SHGCh 101; Kozłowska, Prace Językoznawcze XIII, 2011, 115. WK

Prądnik zob. **Prądnik Czajowski**, **Prądnik Korzkiewski**, **Prądnik Ojcowski**, **Sędziuwie**

Prądnik Parwa zob. **Prądnik Biały**

Prątniki zob. **Prądnik Ojcowski**

Prągsden zob. **Mysłaki**

Prąroschlehen zob. **Przerośl Goldapska**

Prąsłauken zob. **Przesławki**

Prebendow zob. **Przebędo** (2), **Przebędo** wo Słupskie

Prebendów zob. **Przebendów**

Prechlau zob. **Przechlewo, Rudniki (15)**

Prechlauermühl zob. **Przechlewko**

Prezczów, wś, kat., gm. Psary, 6 km na pń.-wsch. od Będzina: *Prezczów* 1748–49 SHGKr-Mat 243; *Przecczow* 1783–84 RejKor 337; *Przecczów* 1787 Spis 360; *Pręcczów* 1827 Tabella II 116; *Precczow* 1839 MpKwat IV 5; *Pręcczów* 1877 Zin II 81; *Pręcczów, Precczów* 1888 SG IX 38; *Precczów* 1952 UW 252; *Precczów, -czowa* 1982 WUN III 47. — Dawniej n. **Przecczów*, od n. os. **Przeccz*, z suf. -ów, por. n. os. *Przecczek, Przek* (: *przek* ‘przeciwnie, na opak’) RymSEN II 307. W XIX w., zapewne wskutek skojarzenia z *precz* lub dysymilacji *rz-cz > r-cz*, powstała forma *Precczów*; postać *Pręcczów* to wynik wtórnego unoszenia samogłoski e. Lit.: RSiew 19. IN

Pređen zob. **Brejdyny**

Predeyz zob. **Przypostynia**

Prediis zob. **Folwarki (7)**

Preetz zob. **Porzeczce (4)**

Pregonina zob. **Przegonina**

Prehoryle, wś, zamoj., gm. Mircze, 23 km na pńd.-wsch. od Hrubieszowa: *Pohorele* 1578 ŻDz XVIII/1, 219; *Prehoryto* 1827 Tabella II 116; *Prehoryte* 1839 MpKwat VII 9; *Prehoryle* al. *Prehoryly* 1888 SG IX 32; *Prehoryle, -lego, prehorylski* 1970 UN 109, 19; gw. *prexoryle, -lego, prehorylski*. — Od ukr. przym. *pohoriłyj* ‘zgorzał’ Hrin III 234. W formach *Prehoryle, Prehoryto, Prehoryte* być może wyrównanie do tematu ukr. czas. *prihoriti* ‘zgorzeć’ Hrin III 412. Okresowo n. w postaci pluralnej *Prehoryly*. BCz

Prehoryły zob. **Prehoryle**

Prehoryte zob. **Prehoryle**

Prehoryto zob. **Prehoryle**

Preichau zob. **Przychowa**

Preichow zob. **Przychów**

Preiland zob. **Przełęk (2)**

Preiles zob. **Prejłowo**

Preilowen zob. **Prejłowo**

Preilsdorf zob. **Przyłęgów**

Preiskönigsdorff zob. **Oleśno**

Preiswitz zob. **Przyszowice**

Preiwils zob. **Prejłowo**

Prejłowo, wś, olszt., gm. Purda, 10 km na pńd.-wsch. od Barchewa: quod dudum ... Triginta mansos, nadpis: *Preywils* 1380 MWrm V 68;

Preywils 1380 Ger 134; de *Prewilsz* 1529 ZGAE XXIII 186; Peter v. *Pralis* 1569 MWrm V 14, przyp. 1; *Preiles* 1591, *Prayles* 1591–1603 PospWrm 121; *Pralis* 1615 RŁWrm 272; *Praiwils* 1625, *Preiiles* 1658–66 PospWrm 121; *Preilowo* XVII Obląg 560; *Prayles* vasallagium 1718 Wijaczka 417; *Prailowo* 1755 MpEnd; *Preilowen (Preiles)* 1772/73 HAPr IV 676; *Preiles* od. *Preilowo* 1789 Goldb I 179; *Prejłowo* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Prejłowo — Pryłowo* 1879 Kętn 197; *Pryłowo — Preiwils* 1938, *Prejłowen* 1941 Choj 63; *Preiwils — Prejłowo, -a, prejłowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Prejłowo, -wa* 1982 WUN III 47; gw. *prejuovo/prajuovo, -a, prajuoski*. — Nazwa prus. **Preiwil-* od n. os. *Preiwil* TAP 80, 149, 156 (: *prei* ‘przy’+ **vil-*, lit. *vilti*, lot. *vilt* ‘oszukiwać’, lit. *viltis, vilišiosi* ‘mieć nadzieję’, prus. n. os. *Wille-munt*, lit. *Vil-mantas* Zinkevičius 127, prus. *prawilts* ‘zdradzać’, lit. *privilioti* ‘nęcić, przyciągać’). Nazwa pol. z suf. -owo, dodanym do **Preil-*; w wariantcie *Pryłowo* występuje y w miejscu ei; gw. postać z ai (wpływ wymowy niem. ei). Lit.: PospWrm 121–2. RP

Preki zob. **Przeczka**

Prellwitz zob. **Przelevice (1)**

Prełuki, os., dawniej wś, krośn., gm. Kołmańca, 17 km na pńd.-zach. od Leska: [*Prełuki*] 1512 RiegŁemk 200; *Przeleczki* 1557 Fast 263; z *Przeluk* 1561 RZł 61; *Prziluky* 1565 Luukr III 286; *Przyluki* 1665 Lurus III 277; *Przeluki* 1742 WAP 29, 40; wsi *Prehuk* 1786 MJ 19, XV, 42, 39; *Prełuki* 1794 Ga li2; *Prełuky* 1851 Sch 133; *Prełuki*, wś 1888 SG IX 34; *Prełuki, -luk, prelucki*, wś niezamieszkała 1966 UN 71, 40; *Przelecz*, os. 1977 MPol 21, poz. 112; *Prełuki, -luk* 1981 MPol 7, poz. 61; łemk. *preluky, prawuky*. — Od ap. ukr. *preluka* ‘sianożęć, łąka, polanka wśród lasów’ MakSk 133, por. stp. *przeląg* ‘pole położone w dolinie’ Sstp VII 144, w formie pluralnej. Obocznie *Przeleczki*, tłumaczenie z wyrównaniem do ap. *przelecz* ‘siodłowate przejście, spłaszczenie na grzbietowej linii góry’ SW V 126 i z suf. -ki. Potwierdzone też spolszczone n. *Prełuki, Przyluki*. W 1977 r. urzędowa zmiana n. na *Przelecz*, w 1981 r. powrócono do n. historycznej. Lit.: MakSk 133–4; RiegŁemk 200. BCz

Premnitz zob. **Promnice**

Premslaff zob. **Przemysław (3)**

Premuszowa Wola

Premuszowa Wola zob. Prymusowa Wola
Prendocin zob. Prandocin (1), Prędocin (2)
Prenzlau zob. Przemysław (1), Przysławek
Prenzlawitz zob. Przysławice (3)
Preschlebie zob. Przechlebie
Preslawka zob. Przesławki
Presskin zob. Proszkowice (1)
Pretoschin zob. Przetoczyno
Prettmin zob. Przecmino

Preuschenhöfen, miejscowość zaginiona, leżała na pld.-wsch. od Pasłęka, między Kielminkiem i Majkami, elbl., gm. Pasłek: *Preussisch Hofen* 1543, *Preusschhöffenn* 1573, *Preusschhöffen* 1600 GermerSied 305; *Preußisch Höffen* s. *Höffen*, *Preußisch*, s. Mäken, folw. ok. 1780 HAPr IV 341, 248; Meecken u. *Preuß. Höffen*, *Preuschhöffen*, folw. 1789 Goldb I 133, 171; Meecken (*Preuss. Höffen*), folw. 1820 Wald 177. — Nazwa niem. od przym. *preussisch* 'pruski' i *Hof* 'dwór', l. mn. *Höffen*. RP

Preuschhöfen zob. Majki (1)

Pr(e)uschinowenwolka zob. Wólka Prusinowska

Preuschmark zob. Przezmark (1)

Preusendorf, wś zaginiona, leżała zapewne koło wsi Węża, opol., gm. Korfantów: *Prussinowitz*, *Preusendorf* ok. 1300 CdSil XIV 8, 34, przyp. 410. — Dawniej n. **Prusinowice*, zmienczona jako *Preusendorf*. Być może odnosiła się do wsi *Węża* (zob.). Śladem po nazwie wsi była zapewne n. ter. *Brosdorfer Aecker* 1724 CdSil XIV 8, przyp. 92, Tschechd. u. *Brosd. Grund Stücke* 1736 MpWielGrot. PS

Preussisch Robitten, miejscowość zaginiona, leżała w pobliżu wsi Burdajny, Plajny, Skowrony, elbl., gm. Godkowo: *Robithen* 1448, *Preusch Robitten* 1527, *Preussisch Robitten* 1531, *Robittenn* 1531, *Preusch Robitten* 1578 GermerSied 320–1. — Nazwa niem. *Robitten* jest adaptacją n. prus. **Rubītail/*Robītai*, od n. os. *Robe* TAP 83, z suf. *-ī-*, por. n. *Robity*, człon *Preussisch* wskazuje na wieś pruską. RP

Preuss. Damerau zob. Dąbrówka Pruska

Preussen zob. Prusy (2, 13)

Preussenau zob. Czermin (2), Prusków

Preussenburg zob. Jeziorko (12)

Preussendorf zob. Prusinowo Waleckie

Preussenfeld zob. Wziąchowo

Preussenhof zob. Ludowo

Preussenort zob. Wólka Prusinowska

Preussental zob. Prusinowo (2), Wziąchowo

Preussenwalde zob. Prusinowo (5), Prusowy

Borek

Preussisch Friedland zob. Debrzno

Preussisch Görlitz zob. Gierłoż (2)

Preussisch-Herby zob. Herby

Preussisch Holland zob. Pasłek

Preussisch Königsdorf zob. Oleśno

Preussisch Krawarn zob. Krowiarki

Preussisch Lanke zob. Łąka (6)

Preussisch Mark zob. Przezmark (1, 2)

Preussisch Rosengart zob. Rozgart

Preussisch Stargard zob. Starogard Gdański

Preusslanken zob. Łąka (6)

Prewarsyten zob. Przewarszyty

Preweyss zob. Zielonka (5)

Prewig, miejscowość prus. zaginiona, leżała koło Miłakowa, olszt.: *prewig* 1448 Błażenie II 319. — Może n. brzmiała **Preiwik-*, od n. os. **Preiwiks*, por. lit. n. os. *Prieweljys*, *Prēvelis* Lpvž II 511, 513 (bez etymologii). Lit.: Błażenie II 319. RP

Prewoysen zob. Kielary

Prewoysti zob. Prawdziska

Preyloven zob. Prejłowo

Preymo(c)k(en) zob. Pasaria

Preywasyn zob. Mysłaki

Preywessen, miejscowość zaginiona, leżała w dawnym komornictwie Łukta, olszt.: *Preywessen* 1427, 1448 GemerSied 306. — Nazwa nie występuje w innych dokumentach. Do n. por. n. *Preywasyn*, dziś *Mysłaki* (tam też etymologia), oraz n. m. *Prewissaw*, *Preywes* z terenu Sambii Ger 135, Błażenie 125. RP

Pręczi, wś, włoc., gm. Rogowo, 5,5 km na pld.-wsch. od Rypina: *Pranczkow* 1434 CdP II 860; *Praczkowy* 1502 AC III nr 206; *Preczkowo* 1564 ŻDz XII 288; *Pręczi* 1784 MpPerPł; *Pręczi* 1789 Borucki 46; *Pręczi* 1825 Gawarecki 153; *Pręczi* 1827 Tabella II 116; *Pręczi* 1888 SG IX 38; *Pręczi* 1921 Sk I 161; *Pręczi*, *-czek*, *pręczkowski* 1971 UN 183, 12. — Dawniej *Pręczków*, od n. os. *Pręczek*, *Pręczek* SSNO IV 341 (: *pręczyć* 'dusić, smażyć', stp. *prącie* 'młode gałęzie'), z suf. *-ów*, też *-owy*, *-owo*. Od

XVIII w. *Pręczi*, n. w l. mn. Lit.: Koz VII 43; BańMorf 106. KZ

Pręcukowo, os. nieistniejąca, leżała koło Zdun, kal., gm. Zduny: Golino, *Poczukovo* (?), Bonowo (1241)1377 Kuj 351; *Praczkowo* et Lobszowo 1504, *Praczkowo* 1505, *Pręcukowo* 1506–46 Koz III 708; *Pręcukowo* 1543–51, *Pręcukowo* 1546, *Pręcukowo* et Golinino des 1599 Koz III 708.

— Od n. os. *Pręcuk*, *Pręcuk*, z suf. *-owo*. ZZ

Pręcukowy zob. **Pręczi**

Pręcuków zob. **Pręczi**

Pręcuków zob. **Pręcuków**

Pręcuków zob. **Pręcuków**

Pręcukice, os., dawniej wś, jel., gm. Pieńsk, 13 km na płd.-zach. od Gozdnicy: *Tormersdorf* 1430 CdL II/2, 730; *Tormersdorff* 1490, *Thormersdorff* 1527, *Tormersdorf* 1564 KOL 75; *Tormersdorf*, wś 1845 K 688; *Tormersdorf* — *Pręcukice*, *-ic*, *pręcukicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pręcukice*, *-cic* 1982 WUN III 47. — Nazwa niem. od dniem. n. os. *Tormer* (: *Türmer*) Brech I 331, *Thormann* (?) Gott 494 + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pręcukice*. Lit.: SNGŚI XI 12; BenaGŁuż 360–2. JCh

Pręcudin (1), wś, opol., gm. Brzeg, 8 km na wsch. od Brzegu: *Prandocino* 1245 CdSil XIV 81, przyp. 427; *Prandoczin* 1273, *Prandocyn* 1278 Reg nr 1427, 1563; villa *Prandocino* ok. 1300 CdSil XIV 81; *Pramsin* 1310, *Pramsen* 1325, *Prandzin* 1335 Reg nr 3126, 4425, 5409; *Prambsen* 1587 CdSil XXXIII 88; *Bromsen* 1743 SNGŚI XI 13; *Pramsen* 1783 Z I 99; *Pramsen* 1845 K 509; *Pramsen* — *Pręcudin*, *-a*, *pręcudziński* 1947 MPol XXV nr 124; *Pręcudin*, *-na* 1982 WUN III 47. — Od n. os. *Pręcudota* SSNO IV 342 (: *pręcudko* 'szybko, gwałtownie'), z suf. *-in(o)*; n. ziemczona jako: *Pramsin*, *Prambsen*, *Bromsen*, *Pramsen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pręcudin*. Lit.: SNGŚI XI 13; Ng 240. JCh

Pręcudin (2), dziś *Pręcudin* i *Pręcudin-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Iłża, 6 i 4 km na płd.-wsch. od Iłży: de *Prandocino* 1387 KMłp IV 15; in *Prandocino* (1401) Kkk II 248; *Prandocyn*, *Prandoczin* 1470–80 DB I 147, II 482; *Prandocyn* 1508 ŻDz XV 476; *Prandoczin* 1529 LR 25; *Prandoczyn* 1564–65 Lusand 190; *Pręcudin* 1569 ŻDz XIV 322; *Pręcudin* 1783–84 RejKor 269; *Pręcudin* 1827 Tabella II 116; *Pręcudin*, wś

i folw. 1888 SG IX 38; *Pręcudin*, wś i folw. 1933 SkBy 1373; *Pręcudin* 1952 UW 111; *Pręcudin*, *-na*, *pręcudziński* 1966 UN 20, 26; *Pręcudin*, *-na*, *Pręcudin-Kolonia*, *-na-nii* 1982 WUN III 47; gw. *pręcudin*, *-na*, *pręcudocki*. — Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia*, tu w znaczeniu osadniczym. Lit.: KopRad 297–8; KSand 161; Nieckula, *-ov-* 299; BańMorf 35. IN

Pręcudin zob. **Posoka** (2), **Prandocin** (1), **Pręcudin**, **Pręcudinek** (2), **Pręcudostynia**, **Zglinna** **Pręcudin-Kolonia** zob. **Pręcudin** (2)

Pręcudinek (1), wś, rad., gm. Iłża, 5 km na płd.-wsch. od Iłży: *Pręcudinek* 1933 SkBy 1372; *Pręcudinek*, *-nka*, cz. *Pręcudina* 1966 UN 20, 26; *Pręcudinek*, *-nka* 1982 WUN III 47; gw. *pręcudocinek*, *-nka*. — Od n. pobliskiej wsi *Pręcudin* (2), z suf. *-ek*. Lit.: KopRad 298, 465; KSand 161; Nieckula, *-ov-* 299; BańMorf 35. IN

Pręcudinek (2), cz. Radomia, dawniej wś: *Prandoczin* 1470–80 DB II 515; *Prandoczin* 1529 LR 27; od *Prandocyna*, *Prandocyn* 1564–65 Lusand 179, 186; *Prandoczin* 1577 ŻDz XIV 297; *Pręcudinek* 1787 Spis 409; *Pręcudinek* 1827 Tabella II 116; *Pręcudinek*, wś i folw. 1888 SG IX 39; *Pręcudinek*, wś i folw. 1902 Przew II 99; *Pręcudinek*, folw. 1921 Sk III 115; *Pręcudinek*, folw., *Pręcudinek D*, kol. 1933 SkBy 1372, 1373; *Pręcudinek* 1952 UW 127; *Pręcudinek*, *-nka* 1970 UN 31, 6. — Dawniej n. *Pręcudin*, później z suf. *-ek*, zapewne dla odróżnienia od n. wsi *Prandocin* (1). Lit.: KopRad 465; BańMorf 35. IN

Pręcudokie Kąty zob. **Maziarze** (1)

Pręcudota zob. **Posoka** (2)

Prędzieszyn, wś zapewne włączona do Straszyna, gdań., gm. Pruszcz Gdański: *Prandeschow* (1438) GZ 121; von *prondischow* ... *Prandischow* 1368–1416, von *Prandischow* 1398 Zeit XI 12, 25, 8; von *Prandischen* 1484 Font XLI 215; de *Prandenschin* 1504 Matr IV/3, nr 1298; *Prędzieszyn* 1534 Inwłoc 112; *Prędzin* 1570 ŻDz XXIII 163; *Randziszyn* (!) 1597 Font I–III 405; *Prędzieszyn* 1648 RP 173; *Prędzieszyn* 1682 Font V 95; *Prangschin* 1789 Goldb II 188; *Prangschin* 1796–1802 MpSchröt IX; *Prangschin* — *Prędzieszyn* (al. *Pręgszyn*) 1879 KętN 5; *Prędzieszyn*, niem. *Prangschin*, dobra ryc. 1888 SG IX 39; *Prangschin*, fr. auch *Prędzieszyn* 1912 Bär 94; *Prangschin* — *Prędzieszyn*, *-a*, *prędzieszyński*

Prędzin

1946 MPol XXV nr 142; *Prędzieszyn* — *Prangscin* 1951 Rosp 254; *Prędzieszyn* 1964 Mp-25 (Gdańsk). — Od n. os. **Prędzisz*, **Prędziesz* (por. *Prędot*), z suf. -ów, wtórnice -in, -ino; okresowo też n. *Prędzin*. Nazwa zmieniona jako *Prandischow*, później *Prangschin*, stąd zrepolonizowana forma *Pręgszyn*. Lit.: Zeit VI 660; Łuszczyńska, PMT V 73–4; Bugalska, PMT VI 82. WK

Prędzin zob. **Prędzieszyn**

Prędziszów zob. **Prędzieszyn**

Pręglewo zob. **Pręgowo** (2)

Pręgowo zob. **Pręgowo** (1, 2), **Pręgowo Żuławskie**

Pręgowo (1), dziś *Pręgowo Dolne* i *Pręgowo Górne*, dwie wsi, gdań., gm. Kolbudy Górne, 11 km na zach. od Pruszcza Gdańskiego: *Prangow* 1399 ZHM 50; *Prangow* 1368 1416 Zeit XII nr 139; *Prangaw* 1402–15 Krie 63; *Prugow* 1534 Inwwołc 113; *Prangaw* 1570 ŻDz XXIII 163; *Prągowo*, *Prągow*, *Prongow* 1584 Font I–III 44, 202, 217; *Prągowo* 1585 Font XXXI 263; *Pręgowo* 1682 Font V 78; *Prangowo dolny*, *Prangowo górny*, dwie wsi 1749 Font XVI–XIX 127, 128; *Ober Prangnau*, *Nieder Prangnau* 1789 Goldb II 188; *Nieder-*, *Ober-Prangnau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Nieder Prengnau*, *Ober Prengnau* — *Pręgowo Dolne*, *Pręgowo Górne* 1879 KęTn 15; *Prągowo Dolne* i *Pręgonowo*, niem. *Nieder Prangnau*, *Prągowo Górne*, niem. *Ober Prangnau* 1888 SG IX 29–30; *Pręgowo (Pręgowo)* 1923 Lor 125; *Nieder Prangnau* — *Pręgowo Dolne*, -a *Dolnego*, *dolnopręgowski*, *Ober Prangnau* — *Pręgowo Górne*, -a *Górnego*, *górnopręgowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pręgowo Dolne*, *Pręgowo Górne*, -wa -nego 1982 WUN III 47; gw. *prąg^łowuol/ prągnow^ło*. — Od ap. *pręga* 'bruzda, smuga' SE-Bor 482, z suf. -ów, -owo. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczno-morfologiczną n. pol., wtórnice rozszerzoną o cząstkę -en-, może na skutek adideacji do niem. *prangen* 'błyszczeć'. W n. zestawionych człony dyferencyjne od niem. *nieder*, *ober*, pol. *dolny*, *górnny*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pręgowo Dolne*, *Pręgowo Górne*. Lit.: Kęsikowa, PMT II 117; Bugalska, PMT VI 82. WK

Pręgowo (2), wś, olszt., gm. Kętrzyn, 6 km na płd. od Kętrzyna: *Prangnau* 1780 HAPr IV 340; *Prangnau* 1789 Goldb I 170; *Prangnau* 1796–1802 MpSchröt XI; *Prangnau* 1820 Wald 137;

Prangnau, *Pręgnowo* 1888 SG IX 18, 39; *Pręgnowo* 1941 Choj 122; *Prangnau* — *Pręgowo* al. *Pręglewo* 1946 Ley I 33; *Prangnau* — *Pręgowo*, -a, *pręgowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pręgowo*, -wa 1982 WUN III 47. — W 1426 r. miasto Rastenburg (Kętrzyn) kupiło wieś *Pręgowo*, która usamodzielniała się ponownie dopiero w XVIII w. Może n. o etymologii jak *Pręgowo* (1) lub pochodzenia niem., od n. os. *Prange* Brech II 199 lub od śrdniem. *prange* 'bariera, zapor', *prang* 'uciążliwość, dolegliwość; ucisk, ciężar, brzemię' Kluge 562–3, por. też niem. *Pranger* 'pręgierz' + -au. Nazwa przejęta do j. polskiego w formach: *Pręgnowo*, *Pręglewo*, we wszystkich — adideacja do ap. *pręga* (ze zmianą -gn- > -gl- z niem. -en). Po 1945 r. ustalona urzędowo forma *Pręgowo*. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 218; CzNiem 173. RP

Pręgowo Dolne zob. **Pręgowo** (1)

Pręgowo Górne zob. **Pręgowo** (1)

Pręgowo Żuławskie, wś, elbl., gm. Nowy Staw, 12,5 km na płn.-wsch. od Tczewa: *Prangow* (1349)1405, *Prangow* (1350)1405, *Prangow* (1351)1405 PrUr IV 396, 485, 612; *Prangow* 1400 MKB 14; bono *Prangaw* ... in Maiori Zalawa 1472 Matr I nr 915; *Prangaw*, *Prangau* 1510–29 Font XLV 24, 66; z *Pragowem*, *Prangav*, ze wsią *Prangowem* 1565 Lumalb 4, 17, 31; *Prangav* 1570 Lumalb 7; *Prangau* 1582 ŻDz XXIII 92; z *Pragowem*, *Prangau* 1590 Font XLVIII 3, 13; *Pręgowo* albo *Pręgow* 1636 Font XLVIII 104; *Prągowo* 1641 Woel 1028; *Prągow* 1647 Font IV 121; *Pręgowo*, w *Pręgowie* 1675 Font LVIII 94, 96; *Prągowo* 1696 Font LVIII 182; *Prangau* alias *Pręgowo*, *Prangowo* 1707 Font LVIII 204, 208; *Prangowo*, *Pręgowo*, *Prangau* 1711 Font LXII 83, 119, 180; *Prangnau* 1789 Goldb II 188; *Prangnau* 1796–1802 MpSchröt IX; *Pręgowo* (al. *Pręgnowo*) 1882 KęTL 213; *Prągowo*, niem. *Prangnau* 1888 SG IX 29; *Prangnau*, fr. *Prangau*, *Prągowo*, *Pręgowo* 1912 Bär 94; *Prangnau* — *Pręgowo Żóławskie*, -a -ego, *pręgowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pręgowo Żuławskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 47. — Od ap. *pręga*, z suf. -owo. W niem. substytucji -ę- oddane jako -an-, a suf. -ow- jako -au-; poszerzenie o -en- może wskutek adideacji do niem. *prangen* 'błyszczeć'. Okresowo zrepolonizowana forma *Pręgnowo*. Po

1945 r. dodano człon dyferencyjny *Żuławskie* dla odróżnienia od n. *Pręgowo* (1). WK

Pręszyn zob. **Prędzieszyn**

Prętki, cz. Turzy Małej, dawniej wś, ciech., gm. Płońnica: *Schreibersdorf* 1527 KęTL 324; *Schreiberdorf* 1789 Goldb II 204; *Schreiberdorf* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Schreibersdorf* (*Prentki*) 1820 Wald 213; *Schreibersdorf* 1839 MpKwat III 1; *Schreibersdorf* — *Prętki* 1879 KęTN 191; *Prętki*, niem. *Schreibersdorf*, wś 1888 SG IX 39; *Prętki*, *-tek*, *prętkowski*, wś 1971 UN 170, 25; *Prętki*, *-tek* 1982 WUN III 47. — Według F. Gausego wieś istniała już w 1485 r.; pierwotna n. niem. *Schreibersdorf*, od n. os. *Schreiber* Gott 446 + *Dorf* 'wieś'. Nazwa pol. *Prętki* (*Prentki*) być może od n. os. *Prędko* SSNO IV 342 (: *prędko*, *prędk*), w formie pluralnej. Lit.: Gause, *Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau*, 1958, 9, 11, 369, przyp. 40, 371, przyp. 8. RP

Prętkowice, gaj., dawniej wś, leszcz., gm. Śmigiel, 9 km na zach. od Kościana: *Prantkowicze* 1394 Lek I nr 1804; de *Prōtkowicze* 1398, *Pranthkowicz* 1399 Lek II nr 2159, 2313; *Prantkowicze*, *Prantkowo* 1403 SHGPn III 810; *Prantkowice* 1434, *Prantcowycze* 1446, *Prathcowicze*, *Prathcowycze* 1448 SHGPn III 810; *Pranthkowicze* 1485 SHGPn(PG 10, 20v); *Pratkowicze* 1491, *Pranthkovicze* 1493, *Pranthkowice* 1505 SHGPn III 810; *Prathkovicze* 1510 NKs 129; *Pranthkowycze* 1529 SHGPn III 810; *Prętkowice* 1775 PPozn(Tab 7, 3); *Prętkowice*, os. leśna 1888 SG IX 39; *Prętkowice*, niem. *Prentkowitz*, leśn. 1921 Sk X 96, 153; *Prętkowice*, *-wic* 1982 WUN III 47. — Od n. os. *Prędko*, z suf. *-owice*; okresowo wyrównanie do n. m. z suf. *-owo*. Lit.: SHGPn III 810–2; PPozn 240. ZZ

Prętkowo zob. **Prętkowice**

Prętławki, wś, olszt., gm. Sępólno, 2,5 km na pld.-wsch. od Sępólno: *Prantlawke* 1419 Ger 134; *Prantlawke* der hoff 1422 GZ 26; *Prantlack*, maj. 1789 Goldb II 70; *Prantlack* 1796–1802 MpSchröt XI; *Prantlack*, maj. szlach. 1820 Wald 93; *Prantlack* 1888 SG IX 18; *Prantlack* — *Prętławki* 1946 Ley I 9; *Prantlack* — *Prętławki*, *-wek*, *prętławecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Prętławki*, *-wek* 1982 WUN III 47. — Nazwa z prus. członem **lauks* 'pole' i **Prant-* (ten może od śrwniem. *brant* 'głównia, błyszczący miecz' Lex 25 lub od n. os. *Brant*, *Prant*

Gott 126). Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Prętławki*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 322–3; Ger 134; Przybalt 230. RP

Pręty, kol., dawniej wś, kiel., gm. Małogoszcz, 16 km na pld.-zach. od Chęcina: *Pręty*, wś 1921 Sk III 34; *Pręty*, wś 1933 SkBy 1373; *Pręty*, *-tów*, cz. Złotników 1966 UN 21, 74; *Pręty*, *-tów* 1982 WUN III 48. — Od ap. *pręt* 'miara długości służąca do pomiarów ziemi' SW IV 1002, w formie pluralnej. Lit.: KopKiel 117. IN

Prężyce, wś, wroc., gm. Miękinia, 8 km na pld.-wsch. od Brzegu Dolnego: *Bramschn* (!) 1319 Reg nr 3943; *Pramcziz* 1350, *Pranschiz* 1401 SNGŚl XI 13; *Prauschicz* 1425 Sob VIII 255; *Prantschiz* 1433, *Prause* 1466, *Pranschiz* 1469, *Pranschiz* 1549 SNGŚl XI 13; *Pransch*, *Branisch* 1666/67 J I 405, 409; *Brandschütz* 1743 SNGŚl XI 13; *Brandschuetz* 1795 Z XII 63; *Brandschütz* 1845 K 54; *Prążyce*, niem. *Brandschütz* 1888 SG IX 31; *Brandschütz*, *Brańczyce* 1900 Myc 18; *Brandschütz* — *Prężyce*, *-yc*, *prężycki* 1947 MPol XXV nr 124; *Prężyce*, *-życ* 1982 WUN III 48. — Nazwa od n. os. *Prega* (: *pręga*) RymSEN II 297, z suf. *-ice*, zniemczona jako *Pranschiz*, *Brandschütz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prężyce*. Lit.: SNGŚl XI 13. JCh

Prężyna, wś, opol., gm. Biała, 1 km na pld.-zach. od Białej: *das Dorf Pransina* 1233 Reg nr 409; *Pramsina* ok. 1300 CdSil XIV 104; *Pramsyn* 1327, *z Pramsin* 1333 Reg nr 4616, 5269; *majus Prampsyn ... Groß Prampsyn* 1379, *majus Pramsin ... Groß Pramsin* 1384 CdSil XXXIII 139, 141; *Pramsina* 1447 Ng 240; *Groß Pramsin* 1500 CdSil XXXIII 36; *Gross Prusin* (1534) K 184; *Prambsen* 1604 CdSil XXXIII 54; *Pramsen ... ex villa Magno Pramsen* 1679, *ex Maiori Pramsen* 1680, *Magno Pramsenis ... Gross-Prombssen* vulgo *Magna-Pranzena* 1687/88 J II 178, 636, 535, 542; *Groß Pramsen* 1743 SNGŚl XI 13; *Gr. Pramsen*, *P. Wielka Prandzena* 1736 MpWielOppol; *Pramsen Groß* 1784 Z III 110; *Pramsen*, *Groß*, *Wielka Prężyna* 1845 K 509; *Prężyna Wielka*, *Pramsina Gross* 1888 SG IX 39; *Pramsen*, *Prążyca* 1900 Myc 43; *Prążyca* — *Gross Pramsen* 1939 Prus 61; *Gross Pramsen* — *Prężyna*, *-y*, *prężyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Prężyna*, *-ny* 1982 WUN III 48. — Może n. ponowiona z n. rzeki *Prężyna* (zapewne d. Białej

Prężynka

w dorzeczu Osobłogi, dziś bez nazwy), por. ad aquam *Pransinam* 1233 SUr I 18. Hydronim od ap. *pręga*, z suf. *-ina*. Nazwę zniemczono jako *Prampsyn*, *Pramsen*; okresowo postać z członem niem. *Gross*, łac. *Magnus*, pol. *Wielka*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prężyna*. Lit.: SNGŚI XI 13; BorGŚI 54. JCh/PS

Prężynka, wś, opol., gm. Lubrza, 4,5 km na pñ. od Prudnika: *Prampsyn minori* 1379, *minori Pramsin* 1384, *Klein Pramsen* 1420 CdSil XXXIII 139, 141, 153; zu *Wenigen Pramsin* (1421)XVI CdSil VI 46; *Parva Pramsen* (1423) K 509; *Parvo Pramsen* 1679, *Minori Pramsen* 1680 J II 179, 636; *Kl. Pramsen*, P. *Malo Prandzena* 1736 MpWielOppol; *Klein Pramsen* 1743 SNGŚI XI 13; *Pramsien Klein* 1784 Z III 10; *Pramsien*, *Klein*, *Mala Pranzynka* 1845 K 509; *Prężyna Mala*, *Pramsien Klein* 1888 SG IX 39; *Prężynka* — *Klein Pramsen* 1939 Prus 61; *Klein Pramsen* — *Prężynka*, *-ki*, *prężynecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Prężynka*, *-ki* 1982 WUN III 48. — Dawniej n. *Prężyna*, później z łac. członem *Minori*, *Parva*, niem. *Wenigen*, *Klein*, pol. *Mala*, dla odróżnienia od n. pobliskiej wsi *Prężyna Wielka*, dziś *Prężyna*. Nazwę zniemczono jako *Pramsien Klein*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prężynka*. Lit.: SNGŚI XI 13; BorGŚI 219. JCh/PS

Pribbernow zob. **Przybiernowo**, **Przybiernów**, **Przybiernówko**

Pribernow zob. **Przebrno**

Pribslaff zob. **Przybysław** (3)

Pribudok zob. **Przybudki**

Priddargen zob. **Przydargiń**

Priebitz zob. **Przybysz**

Priebkow zob. **Przybkowo** (1)

Prieblow zob. **Przybyłowo** (2)

Prieborn zob. **Przeworno**

Priebrow zob. **Przyborów** (2)

Priebus zob. **Przewóz** (10)

Priedmost zob. **Przedmoście** (1a)

Prielang zob. **Przyłęki** (2)

Priemfelde zob. **Kotuszewo**

Priemhausen zob. **Przemocze**

Priester-Buden zob. **Budy** (28)

Priestersdorf zob. **Księży Las**

Prietzen zob. **Prieczów** (1)

Prilip zob. **Przylep** (1, 2)

Prillwitz zob. **Przelevice** (2)

Prilup zob. **Przylep** (1, 2)

Priment zob. **Peskowo** (2), **Przemęt**

Primiswalde zob. **Przemysł** (1)

Primkenau zob. **Przemków**

Primmelsdorf zob. **Przejęsław**

Primontdorf zob. **Przedmieście** (4)

Primsdorf zob. **Prynowo**

Prinkendorf zob. **Przybków**

Prinowen zob. **Prynowo**

Prinsing zob. **Brennik** (1)

Prinstorf zob. **Bronice** (3)

Prinzdorf zob. **Przejęsław**

Prinzenig zob. **Brennik** (1)

Prinzlaff zob. **Przemysław** (1)

Prioma, wś, ciech., gm. Płońnica, 7,5 km na zach. od Działdowa: *Preyen* 1437 GZ 83; *Pryom* 1437 KęŁ 322; *Priom* 1678 Gause 11; *Priom* 1784 MpPerPł; *Priom* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Priom* 1839 MpKwat III 1; *Priom*, wś 1820 Wald 213; *Priom*, *Pryom* ok. 1859 SzczesTeka 50; *Priom* — *Pryoma* 1879 KęŁN 190; *Pryjoma* 1882 KęŁ 322; *Pryoma* 1888 SG IX 115; *Prioma*, *Pryoma* 1933 SkBy 1373, 1379; *Prioma* 1952 UW 177; *Prioma*, *-my*, *promski* 1971 UN 170, 25. — Nazwa niejasna. Lit.: Gause, *Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau*, 1958, 9, 11–3; *Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu*, 1966, 158. RP

Pripkowo zob. **Przybychowo**, **Przybychówko**

Prischke zob. **Brzózka** (2)

Prisnitz zob. **Brzeźnica** (18)

Prisorudici lub **Prizorudici**, wś zaginiona, leżała w okolicy Radziemiec lub Czusowa, w pow. proszowickim: in *Racimici*, in *Pridruncici*, in *Prisorudici*, in *Chusow* 1228 CdP III 11, fals. XIV; in *Radimici*, in *Pridrusici*, in *Prizorudici*, in *Chusow* 1243 CdP III 20, fals. XIV. — Nazwa niejasna, ze starym suf. *-icy* (> *-ice*). IV

Prisselwitz zob. **Przeclawice** (2)

Pristanien zob. **Przystań** (2)

Pristelwitz zob. **Przeclawice** (1)

Pristram zob. **Przystronie** (2)

Pritschin zob. **Przyczyna Dolna**, **Przyczyna Górna**

Pritttag zob. **Przytok**

Pritten zob. **Przytoń**

Pritter zob. **Przytór**

Prittwitz zob. **Przybkowice**

Pritzig zob. **Przytocko**

Pritzlow zob. **Przeclaw** (5)

Probark, wś, olszt., gm. Mrągowo, 6 km na pld.-wsch. od Mrągowo: *Proberg* 1558 KętL 414; *Proberg* 1775 Biolik 181; *Proberg* 1785 Goldb III 162; *Proberg* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Stary Probark* 1825 Mrągowo 181; *Probeberg* (!), *Probark*, -a ok. 1859 SzcześTeka 121; *Alt, Neu, Kl., Ober Proberg* — *St., N., M., W. Probark* 1879 KętN 179; *Probark Stary*, niem. *Proberg Alt, Probark Nowy*, niem. *Proberg Neu* 1888 SG IX 41; *Proberg* — *Probark, Neu Proberg* — *Nowy Probark, Ober Proberg* — *Probark Wysoki*, trzy wsi 1946 Ley I 57, 58; *Ober Proberg* — *Probark Wielki*, -ku -kiego, wielkoprobarski, *Neu Proberg* — *Nowy Probark, -wego -ku, nowoprobarski* 1949 MPol XXVII nr A-92; *Probark* — *Proberg* 1951 Rosp 254; *Probark*, -ku 1982 WUN III 48. — Według historyków wieś założyli polscy osadnicy w 1471 r. na 50 włókach nad jez. *Proborg*, por.: *Proborg* 1414 Ley II 172, *Proberg* 1576 Biolik 181, dziś Jezioro Probarskie. M. Biolik opowiada się za bałtyckim pochodzeniem członu **Prob-*, **Prab-*, por. n. jez. *Prab*, **Prawes*, zob. *Kielary* (: **prau-*, staroindyjskie *právatē* ‘skakać, podskakiwać’). W wyniku rozwoju i podziału wsi od XIX w. n. zapisywana z członami dyferencyjnymi: niem. *Alt, Neu, Ober*, pol. *Stary, Nowy, Wysoki*, też *Wielki*. Nazwa spolonizowana jako *Probark*, z regularną adaptacją -*berg* jako -*bark*. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 156, 181–2, 202; Biolik, HE VIII 201–2; Przyb-Balt 230. RP

Proben zob. **Browiniec**

Proberg zob. **Probark**

Probnitz zob. **Browiniec**

Probolowice, wś, kiel., gm. Złota, 10 km na pln.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Pobrolouic* (!) 1224 Kkk I 19; de *Probolowicz* 1325–27 MVat I 132; de *Probolouicz* 1375 Kkk II 56; de *Probolouicz* 1385, 1389 Krak nr 3121, CLXI(8); *Probolouicze* 1397 Sand nr 107; de *Probolouicz* 1399 Krak nr CCLXXVII(2); *Probolouicze* 1404 Kkk II 56, 298; *Probolouice* 1423 Sand nr 958; *Probolowice* (1426) KTn 241; *Probolowicze* (1427) KMłp IV 236; *Probolowicze, Probolowycze* 1470–80 DB I 407, II 413; *Probolowycze* 1490 ŻDz XV 443;

Probolowicze 1529 LR 49; *Probolowycze* 1579 ŻDz XIV 217; *Probolowice* 1783–84 RejKor 352; *Probolowice* 1827 Tabella II 116; *Probolowice* 1888 SG IX 42; *Probolowice, -wic, probolowicki* 1969 UN 29, 29. — Od n. os. *Probolo* SSNO IV 343 (: stp. *proba* ‘próba’), z suf. -*owice*. Lit.: Kop-Kiel 247; KSand 161; NaISand 142. IN

Proboschowitz zob. **Proboszczowice** (1)

Probostwo (1), wś zaginiona, leżała w par. Polanowice, bydż.: *Probostwo* 1557–66 ŻDz XIII 37; *Probostwo* 1634 Rpodbrz 232; *Probostwo* 1674 Rpog 156. — Od ap. *probostwo* ‘uposażenie proboszcza’. Wieś stanowiła własność kapituły kruszwickiej. AG

Probostwo (2), dziś *Probostwo Dolne, Probostwo Górne*, dwie wsi, włoc., gm. Włocławek, 14,5 i 15 km na pln.-zach. od Włocławka: *Probostwo Dolne, Probostwo Górne* 1952 UW 46; *Probostwo Dolne, -wa -nego, dolnoprobski, Probostwo Górne, -wa -nego, górnoprobski* 1971 UN 172, 11, 12. — Wieś powstała z części dóbr Lubanie. Człony odróżniające *Dolne, Górne* oznaczają odpowiednio położenie wsi niżej lub wyżej koryta Wisły. Lit.: Borucki 368. AG

Probostwo zob. **Kruszewo-Wypychy**

Proboszczewice (1), wś, ciech., gm. Załuski, 13 km na pld.-wsch. od Płońska: z *Proboszczewicami* (1565) Lumaz I 149; *Proboszczowicze* 1576 ŻDz XVI 317; *Proboszczewice* 1783–84 RejKor 694; *Proboszczewice* 1827 Tabella II 116; *Proboszczowice* 1888 SG IX 43; *Proboszczewice, -wic* 1982 WUN III 48. — Od n. os. *Proboszcz* SSNO IV 344 lub od ap. *proboszcz* ‘duchowny katolicki zarządzający parafią’ Sstp VII 53, z suf. -*ewice, -owice*. UB

Proboszczewice (2), wś, łódz., gm. Zgierz, 2,5 km na pln.-zach. od Zgierza: *Probszczouice* (!) 1386, *Probszczouicze, Proboszczouicze* 1391 Łęcz I nr 105, 2116, 2134; *Probszczewice* 1394 Łęcz II nr 4965; *Proboszczowice* 1511–23 ŁLB II 386; *Probszczewice, Proboszczewicze* 1576 ŻDz XIII 63, 123; *Proboszczowice* 1793 MpPerŁęcz; *Proboszczewice* 1827 Tabella II 116; *Proboszczowice* 1877 Zin II 82; *Proboszczowice* 1888 SG IX 42; *Proboszczowice* 1902 Przew II 99; *Proboszczewice* 1921 Sk II 64; *Proboszczewice, -wic* 1982 WUN III 48; gw. *proboscevice, -ic, probosceski*. Lit.: SHGŁęcz II 52. EB

Proboszczewice

Proboszczewice (3), dziś *Nowe Proboszczewice* i *Stare Proboszczewice*, dwie wsi, płoc., gm. Stara Biała, 12 km na pñ. od Płocka: *Proboszczewice* 1375 KkM 85; *Proboszczewice* 1382, *Proboszczewice* 1414 Płoc I nr 49, 88; *Proboszczewice* (1418) KkM 165; *Proboszczewice* 1460 Płoc I nr 172; *Proboszczewice* 1533 AC Płoc 170; *Proboszczowicze* 1570, *Proboszczowice* utraque *Maior et Minor*, *Proboszczewice* 1578 ŹDz XVI 127, 5, 13; *Poboszczewice* (!) 1784 MpPerPł; *Proboszczewice* 1827 Tabella II 116; *Proboszczowice*, wś i folw. 1888 SG IX 43; *Proboszczewice* 1921 Sk I 109; *Proboszczewice*, *Proboszczewice Nowe* 1952 UW 25; *Nowe Proboszczewice*, -wych -wic, *Stare Proboszczewice*, -rych -wic 1981, 1982 WUN II 574, III 318. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *stary*, *nowy*. Lit.: SHGPł 243 4; ZMaz 307; TaszyckiPatrMaz 60. UW

Proboszczewice zob. **Proboszczowice** (3)

Proboszczewo, wś notowana do 1971 r., obecnie wcielona do Bądkowa, włoc., gm. Bądkowo, 13 km na pñ.-zach. od Brześcia Kujawskiego: *Proboszczewo* 1921 Sk I 96; *Proboszczowo*, wś 1933 SkBy 1373; *Proboszczewo*, -wa, *proboszczewski* 1971 UN 172, 6. — Od ap. *proboszcz*, z suf. -ewo. Wieś położona była na gruntach poduchownych. AG

Proboszczowice (1), wś, kat., gm. Toszek, 7,5 km na pñd.-zach. od Toszka: *Probostenitz* (!) ok. 1300 CdSil XIV 94; z *Propostowicz* (1463) XVI CdSil VI 86; Ex villa *Probosowic* 1679, *Proboszczowitiz* 1687/88 J II 83, 367; *Probastowitz* 1743 SNGŚł XI 14; *Proboschowiz* 1783 Z II 348; *Proboszczowitiz*, *Proboszczowice* 1845 K 513; *Proboszczowice* 1900 Myc 43; *Proboszczowice*, niem. *Proboschowitz* 1888 SG IX 43; *Proboszczowice* — *Probstfelde* 1939 Prus 61; *Probstfelde* — *Proboszczowice*, -ic, *proboszczowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Proboszczowice*, -wic 1982 WUN III 48. — Od n. os. *Proboszcz* lub od ap. *proboszcz*, z suf. -owice; n. zapisywana w licznych formach ziemczonych. Nazwa niem. *Probstfelde* nadana przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proboszczowice*. Lit.: SNGŚł XI 14; BorGŚł 180. JCh

Proboszczowice (2), wś zaginiona, leżała w par. Ryczywół, rad.: *Proboscowice* 1354 KMp

III 93; *Przeboszczewice* (!) 1393 AGAD nr 4827; *Proboszczowicze* (1393)1588 ZDM IV 267. Lit.: KSand 161. IN

Proboszczowice (3), wś, sier., gm. Warta, 2 km na pñ. od Warty: *Proboszczewicze* 1335 KW II 476; *Proboszczowicze* 1496, *Proboszczowice* 1511 ŹDz XIII 172, 182; *Proboszczewicze* 1511/12 VisGn 427; *Proboszczewicze* 1511–23 ŁLB I 410, 412; *Proboszczowice* 1553 ŹDz XIII 221; *Proboszczewice* 1783–84 RejKor 206; *Proboszczewice* 1827 Tabella II 116; *Proboszczowice* 1877 Zin II 81; *Proboszczowice* al. *Proboszczewice*, wś i os. 1888 SG IX 43; *Proboszczowice* 1921 Sk II 115; *Proboszczowice*, -wic 1982 WUN III 48; gw. *probosceŵice*, -ic, *probosceski*. Lit.: SHGŁęcz II 52–3. EB

Proboszczowice zob. **Porszewice**, **Proboszczewice** (1, 2, 3)

Proboszczowskie, cz. Wróbli-Wargocina, dawniej wś, siedl., gm. Maciejowice: *Poproboszczowskie*, wś 1877 Zin II 73; *Poproboszczowskie*, wś 1887 SG VIII 810; *Wargocin Poproboszczowski*, wś 1921 Sk IV 21; *Wargocin Poproboszczowski*, wś 1933 SkBy 1799; *Proboszczowskie*, -kiego 1971 UN 124, 13. — Dawniej n. *Poproboszczowskie*, od przym. *poproboszczowski* 'pozostały po proboszczu' SW IV 670. Człon pierwszy w n. zestawionej ponowiony z n. pobliskiego *Wargocina*. Utrwaliła się n. *Proboszczowskie*. IN

Proboszczów, wś, legn., gm. Pielgrzymka, 8 km na pñ.-zach. od Świerzawy: *Proboschougay* vel *Probisthayn* in vulgari 1206 Reg nr 106, fals. XIV; *Probostougay* 1216 Reg nr 171b; *Probostou* 1235 SUr II 64; *Probistinchnyn* 1242, *Probsthayn*, *Probosthain* 1251 Reg nr 591a, 746, 761; *Prouostam* 1267 SUr IV 16; *Propsthein* 1287 Reg nr 1994; *Probisthayne* 1294 SUr VI 130; *Probsthain* 1304, *Probsthayn* 1312, *Probsthain* 1327, *Probisthain* 1328, zu *Pobosthaym* 1335 Reg nr 2813, 3271, 4648, 4761, 5409; *Probasthayn* 1335 Ng 243; villam *Probsthayn* 1366 LandbSch I nr 41; *Probsthagn* (1409) K 513; von *Probiszhayn* 1531 CdL V 111; *Probsthainium* 1677, *Probsthain* 1687 J IV 95, 306; *Probsthain*, gemein *Proisthain* 1789 Z VIII 289; *Probsthain* 1845 K 513; *Probsthain* 1888 SG IX 43; *Probsthain*, *Proboszczówgaj* 1900 Myc 78; *Probsthain* — *Proboszczów*, -owa, *proboszczowski* 1946 MPol XXV

nr 142; *Proboszczów*, -czowa 1982 WUN III 48. — Dawniej n. zestawiona *Proboszczów Gaj*, od ap. *proboszcz* lub od n. os. *Proboszcz*, z suf. -ów, i od ap. *gaj* 'lasek liściasty'. Nazwa przekazana w różnych formach zmienionych, ostatecznie jako *Probsthain*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proboszczów*. Lit.: SNGŚI XI 14–5; Domański, Szkie Legnickie III 164. JCh

Proboszczów Gaj zob. **Proboszczów**

Proboszczyce zob. **Prawocice**

Proboszyn zob. **Pobroszyn**

Probotschine zob. **Prawocin**

Probotschitz zob. **Prawocice**

Probożyn Kozicki zob. **Pogroszyn**

Probożyn Suski zob. **Pogroszyn**

Probstfelde zob. **Proboszczowice** (1)

Probsthain zob. **Proboszczów**

Proch zob. **Prochy** (1, 3)

Prochenka zob. **Próchenki**

Prochenki zob. **Mogielnica** (1), **Próchenki**

Prochna, wś zaginiona, leżała w pow. strzyżowskim, w par. Czudec, rzesz.: *Prochna* 1388 Krak nr XCV(44); *Prochnya* (1390)1532 ZDM VI 76; *Prochna* 1392 ZDM I 254; *Prochna* 1418 SHGSd(TB 1A, 142); *Prochna* (1447)1614 ZDM III 223; *Prvchna* 1447 SHGSd(kartoteka); *Prochna* 1454 SHGSd(TP 22, 231); *Prochnik* 1464 SHGSd(kartoteka); *Prochna* 1470 SHGSd(TB 34, 584); *Prochna* 1470–80 DB II 256; *Prvchna* 1487 AGZ XVI nr 1822; *Prochnya* 1494 SHGSd(kartoteka); *Prochno* 1529 LR 178; *Prochna* 1536 ŻDz XV 517. — Od ap. *proch* 'drobne cząstki czegoś, pył, kurz, okruszyny' Sstp VII 54, por. też ap. *próchno* 'produkt rozkładu tkanki drzewnej' Sstp VII 73, z suf. -na, -nia, też -nik. W zapisach poświadczona zmiana rodzaju gramatycznego nazwy *Prochna* > *Prochno*. Lit.: OPilz 48. IV

Prochnia zob. **Prochna**

Prochnik zob. **Prochna**, **Pruchnik**

Prochniki zob. **Pruchnik**

Prochnow zob. **Próchnowo** (2), **Próchnówko**

Prochny zob. **Próchna**

Prochow zob. **Brochów** (2)

Prochowice, mto, legn.: *Parchovici* 1217, *Parchowitz* 1250 Reg nr 177a, 714; v. *Parchwitz* 1291, de *Parchowicz* 1292, de *Parchwitz* 1293 Reg nr 2187, 2221, 2283; *Parschowyecz* (!) (sonst *Parchwitz*) 1310, *Parchwicz* 1312, *Parchewicz*

1321, v. *Parchewicz* 1339 Reg nr 3148, 3245, 4130, 6331; *Parchwitz* 1375 CdSil XXVIII 32; *Parchwitz* 1656 CdSil XXXV 184; *Parchwitz* (pagus) 1666/67 J I 418; *Parchwitz* 1789 Z VIII 157; *Parchwitz*, *Parchwice* 1845 K 893; *Parchwitz* — *Prochowice*, -ic, *prochowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Prochowice*, -wic 1982 WUN III 48. — Dawniej *Parchowice*, od n. os. **Parch*, por. n. os. *Parchowic* SSNO IV 188 (: *parch*), z suf. -owicy, -owice; n. zmieniona jako *Parchwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prochowice*. Lit.: SNGŚI XI 15; RymNmiast 192; RespSEMiG 305. JCh

Prochownia, cz. wsi Buraków, dawniej wś, warsz., gm. Łomianki: *Prochownia*, os. 1877 Zin II 82; *Prochownia* 1888 SG IX 45; *Prochownia*, os. 1902 Przew II 99; *Prochownia*, wś 1921 Sk I 191; *Prochownia*, wś 1933 SkBy 1374; *Prochownia*, os. 1967 SM 919; *Prochownia*, -ni 1971 UN 132, 14. — Od ap. *prochownia* 'fabryka prochu, młyn prochowy, magazyn, skład prochu' SW IV 1007. UB

Prochowo zob. **Brochów** (1, 2)

Prochy (1), wś, pil., gm. Zakrzewo, 8,5 km na płn.-wsch. od Złotowa: *Piotrów Gród* (1593), *Piotrow Grod* alias *Prochy* (XVII) MZ 278; *Prochy* 1629 MKI(Tab 42, 20); *Prochy* 1653 Font XI–XIX 302; *Piotrow Grod* alias *Prochy* 1673 MKI(ASK 74, 104); *Prochy* 1695 MKI(K 15, 55); *Villa Prochy* 1766 MKI(E 42, 424); *Prochy*, niem. *Proch*, dobra 1888 SG IX 46; *Prochy* 1952 UW 205; *Prochy*, -chów 1982 WUN III 48; gw. *proxy*, -uf, *proski*. — Może od n. os. **Proch*, por. *Procha* (: *proch* 'pył, kurz, okruszyna' SW IV 1006) RymSEN II 298, w l. mn. Oboczna n. *Piotrów Gród*, od im. *Piotr* i od ap. *gród*. ZZ

Prochy (2), wś, pozn., gm. Wielichowo, 4,5 km na pld.-wsch. od Rakoniewic: in villa Proszkowo et *Prochy* (1380)1775, in *Maiori Prochy* (1380)1775 KW III 501; Stephanus Prussky 1423 RWlkp III nr 1003; in *Prochi* 1426 KW V 434; *Maius Prochy* 1436 SHGPn III 813; połowę wsi M. Prochy z połową części *Wielkich* 1478 SHGPn (PG 9, 85); *Prochi* 1510 NKs 165; *Prochi* 1559 SHGPn III 813; *Prochy* 1565 InwBPozn 303; *Prochy* 1580–81 ŻDz XII 82; *Prochy* 1775 PPozn (Tab 7, 11v); *Prochy* 1888 SG IX 45; *Prochy*, -chów 1982 WUN III 48; gw. *proxy*, -uf, *proski*. — W XIV i XV w. n. zestawiona z członami dyfe-

Prochy

rencyjnymi: łac. *Maius*, pol. *Wielki*, dla odróżnienia od *Prochów Małych*, zob. *Pruszkowo* (2). Lit.: SHGPn III 813–7. ZZ

Prochy (3), kol., dawniej wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 5,5 km na płn.-zach. od Wąbrzeźna: *Proch*, folw. 1789 Goldb II 189; *Proch* 1879 Kętn 83; *Proch*, wś 1888 SG IX 44; *Proch*, poln. *Prochy* 1912 Bär 94; *Proch* 1925 Krzep 95; *Prochy*, kol. 1967 SM 919; *Prochy*, -chów, *prochowski*, wś 1971 UN 189, 14; *Prochy*, -chów 1982 WUN III 48. — Od ap. *proch*; wtórnie w l. mn. WK

Procisne, os., dawniej wś, krośn., gm. Lutowiska, 38 km na płd.-wch. od Leska: Smolnyk *sprotheznem* 1580 Fast 265; Smolnik cum *Protezne* 1589 ŻDz XVIII/1, 56; *Procisne* 1785 ADP 244, s. 55; *Procisne* 1794 Ga Kk1; *Protisno* 1851, *Protisne* 1860 Sch 146, 131; *Procisne* 1888 SG IX 46; *Procisne* 1921 Sk XIII 21; *Procisne*, -nego, *procisieński*, wś 1966 UN 74, 24; *Przesmyk*, wś 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Procisne*, -nego, os. 1981 MPol nr 7, poz. 61. — Od ukr. ap. *protis* ‘drzewo przecięte na dwie części wzdłuż’ MakSk 134, może na oznaczenie miejsca przeciętego potokiem, wąwozem lub miejsca, gdzie wycinano i przerąbывano drzewo, z suf. -ne, -no. Por. też ukr. *protesaty*, pol. *przeciosać* ‘przeciąć’ SL IV 508. W 1977 r. urzędowa zmiana n. na *Przesmyk*, w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: MakSk 134; RiegŁemk 200. BCz

Prockau zob. **Prokowo**

Prockendorf zob. **Węża**

Procin zob. **Proćwin**

Procyń, wś, bydł., gm. Mogilno, 12 km na płd.-wsch. od Mogilna: *Procino* 1271, *Proxino* 1285 KW I 389, 517; *Procino* 1363 KW III 218; de *Procino* 1406 KW VII 356; *Proczyno* 1417 KW VIII 34, 35, przyp. 11; *Proczyno* 1489 Lupbrz 151; *Procino* 1557–66 ŻDz XIII 35; *Proczyno* 1674 Rpog 155; *Proczin* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Proczyn* al. *Proczyn* 1888 SG IX 46; *Procyń*, niem. *Rehfelde* 1921 Sk X 50, 153; *Procyń*, -nia, *procyński* 1972 UN 181, 10. — Dawniej n. *Procino*, *Proczyno*, od n. os. *Proc(z)/Proć* SSNO IV 345 (: *Prokopius*), z suf. -ino, -in. W XIX w. *Proc(z)yn* następnie *Procyń*, w wyniku zmiany paradygmatu na mięknotematowy. Nazwa niem. *Rehfelde* wprowadzona w okresie zaboru pruskiego; po 1918 r. ustalono n. *Procyń*. Lit.: Nieckula, -ov- 299; Koz V 198–9; BańMorf 86. AG

Proczewo, wś zaginiona, leżała w dobrach lubińskich, leszcz., gm. Krzywiń: pagos Wyrzeka et *Proczewo* (1180)1795 KW I 109; et aliam *Proczewo* (1201–10)XVII, XV–XVII KWlp 70, przyp. 4. — Od n. os. *Proc(z)*, z suf. -ewo. Lit.: SHGPn III 817; NDz II 51, 53; PPozn 240. ZZ

Proczwin zob. **Proćwin**

Proczyn zob. **Procyń**

Proczynie, wś zaginiona, leżała zapewne koło Miszewa Murowanego, płoc.: *Procino* 1402 Płoń nr 188; *Proczynie* 1531 SHGPł 244; *Proczynie* 1578 ŻDz XVI 8. — Od n. os. *Proc(z)/Proć*, z suf. -ino. Forma *Proczynie* powstała w wyniku zmiany liczby lub paradygmatu. Lit.: SHGPł 244; ZMaz 52, 307. UW

Proczyska zob. **Proszyska**

Proćwin, wś, kiel., gm. Końskie, 3 km na płn.-zach. od Końskich: *Proczwin* 1430, *Proczwin* 1468, *Proczwin* 1492 SHGSd(kartoteka); *Proczphyn* 1508 ŻDz XV 481; *Proczwin* 1511–23 LLB I 703; *Proczwin* 1577 ŻDz XIV 285; *Proczwin* 1660–64 Lusand I 18; *Proczwin* 1783–84 RejKor 150; *Proczwin* 1827 Tabella II 116; *Proćwin* 1877 Zin II 82; *Proćwin* al. *Prućwin* 1888 SG IX 46; *Proćwin* 1921 Sk III 47; *Proćwin*, -na, *proćwiński* 1966 UN 24, 35. — Może od n. os. **Proćwa* (: stp. n. os. *Proc(z)/Proć* SSNO IV 345 + -wa, por. *Józwa* : *Józef*), z suf. -in. Lit.: KopKiel 175; KSand 161; Nieckula, -ov- 299; BańMorf 78, przyp. 11. IN

Profen zob. **Mściwojów**

Profeska Wólka zob. **Wólka Profecka**

Progale wś zob. **Prohale**

Progaliny zob. **Przegaliny**

Prohale, dziś **Progale**, wś, biał., gm. Hajnówka, 3 km na zach. od Hajnówki: geometra w r. 1744 ujął grunta wsi Górnej i przydał wsi *Prohale* 1788, *Prohały* 1775–89, *Прогоалу* 1878–86 Kond 166; *Progale* 1888 SG IX 47; *Progale* 1921 Sk V 25; *Prohale*, -li, przys. 1982 WUN III 49; po zmianie *Progale*, -li, przys. 2002 DzU nr 233, poz. 1964; po zmianie *Progale*, -i, *progalski*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *prohałe*, -ou, *prohałański*. — Od brus. gw. *prohal*, w l. mn., por. *pragal*, *pragalina* ‘polana w lesie’ Słbgav IV 70, ros. *progalina*, *progal* ‘miejsce nieporośnięte, otwarte; polana w lesie pomiędzy zaroślami na łące; odstęp pomiędzy lasami’ Jaszkin 149. Lit.: Kond 166. EB

Prohały zob. **Prohale**

Prohenki zob. **Próchenki**

Prohlen zob. **Próle**

Prohnen zob. **Pronie**

Prokendorf zob. **Prokocim**

Prokocice, wś, kiel., gm. Bejsce, 9 km na płd.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej; de *Prococicz* 1377, de *Prucocin*, de *Prococicz* 1379, de *Prucocicz* 1381, de *Prococicz* 1382 Krak nr 479, 561, 598, 660, 1198; de *Prukocicz* 1384, de *Prukocin* 1390, de *Prococicz* 1399 Krak nr 2532, 5460, CCLXXVII(74); *Prococizce* 1432 KMłp IV 272; *Prokocizce*, *Prokocyzce* 1470–80 DB I 178, 179; *Prococyzce* 1490 ŻDz XV 442; *Prokocizce* 1529 LR 155; *Prokocizce* 1564 Lukrak II 84; *Prokocice* 1581 ŻDz XIV 10; *Prokocice* 1680 Rej 103; *Parkocice* (!) 1782–83 SHGKrMat 241; *Prokocice* 1783–84 RejKor 375; *Prukocice* 1787 Spis 344; *Prukocice* 1790–92 SHGKrMat 241; *Prokocice* 1827 Tabella II 117; *Prokocice* 1888 SG IX 47; *Prokocice*, *-cic*, *prokocicki* 1966 UN 22, 14; gw. *prokoćice*, *-ic*, *prokocki*. — Od n. os. **Prokota*, por. *Prokot*, *Prokosza* (: *Prokop* lub ap. *prok* ‘machina do rzucania kamieni’) RymSEN II 298, z suf. *-ice*, w XIV w. też *-in*. Zmiany fonetyczne w nazwie niejasne. Lit.: RKrak 135; Kop-Kiel 247. IN

Prokocim, cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: Wicdzite cum libertate ipsius *Prohocinensi* (1367) KMłp I 348; villa *Prococzin* 1389 Krak nr CLXI(17); *Prococizno* 1389 SHGKr(kartoteka); *Prokocin* (1392) Kkk II 166; *Prokendorff* 1395 PNZK nr 426; villa *Prococin* 1399 Krak nr 8026; *Prococzin* 1432, *Prococin* 1446 SHGKr(kartoteka); *Prokoczyn*, villa, *Prokoczyn* 1470–80 DB I 153; villa *Prokoczin*, *Prokoczim* 1529 LR 51, 198; *Prokoczin* 1581 ŻDz XIV 40; *Prokocin* ... z tej wsi 1629 RPobKr 48; *Prokocin* 1680 Rej 59; *Prokoczyn* 1772 MpZan; *Prokoczyn* 1779–82 MpMieg; *Prokocim*, wś 1888 SG IX 47–8; *Prokocim*, *-mia* 1963 UN 1, 11. — Dawniej n. *Prokocin*, od n. os. **Prokota* (zob. *Prokocice*), z suf. *-in*, też *-ino*, od XV w. *-im* (zmiana polegała zapewne na procesie *-cin* > *-cyn* > *-cyn* > *-cim*), może na wzór n. m. typu *Okocim*. W XIV w. efemeryczna forma niem. z członem *Dorf* ‘wieś’. Lit.: LKrak 121; Nieckula, *-ov-* 299; BańMorf 86. IV

Prokocin(o) zob. **Prokocim**

Prokopów, wś, kal., gm. Pleszew, 2,5 km na płn.-wsch. od Pleszewa: *Podębino* czyli *Prokopow* 1783–84 RejKor 115; *Prokopów* 1846 KsP 322; *Prokopów* 1888 SG IX 48; *Prokopów*, *-powa* 1982 WUN III 49; gw. *prokopuf*, *-ova*, *prokoposki*. — Od im. *Prokop*, z suf. *-ów*. W XVIII w. oboczna n. *Pod(dębino)*, od wyrażenia przyimkowego *po dębem/dębami*, z suf. *-ino*. ZZ

Prokoth zob. **Brochocin** (3)

Prokotinstein zob. **Brochocin** (3)

Prokowo, wś, gdań., gm. Kartuzy, 3 km na płn.-zach. od Kartuz: *Prokowo* (1348)XVII PrUr IV 338; *Prockow* (1438) GZ 122; *Prokow* 1495 Matr II nr 507; *Prakowo* 1495, *Prakowo* 1525 Font XVI–XIX 418, 420; *Prokowe* 1525 Matr IV/1, nr 4625; *Procowo* 1534 InwWłoc 114; *Prokowo* 1570 ŻDz XXIII 268; in *Prokowo* 1583, *Krokowo* (!) 1599 Font I–III 29, 468; *Prakowo* 1603 KK 226; *Prokowo* 1720, 1749 Font XVI–XIX 529, 223; *Procko* (!) 1789 Goldb II 189; *Prockau* — *Prokowo* 1879 KętN 15; *Prokowo*, niem. *Prockau* 1888 SG IX 48; *Prockau*, fr. auch *Prokowo* 1912 Bär 94; *Prokowo*, *-wa* 1982 WUN III 49; gw. dawniej *prok^oow^o*, *-va*, *prok^oowski* Lor A 28, później *prok^oevo*, *-va*, *prok^oejs^oci*. — Od n. os. **Prok* (zob. *Prokocice*), z suf. *-ów*, *-owo*; n. zniemczona jako *Prakowo*, *Prockau*. Lit.: MKart 136; Kęsikowa, PMT II 117. WK

Prokuratowizna zob. **Reńszczyzna**

Prokuratowszczyzna zob. **Reńszczyzna**

Prole zob. **Próle**

Proliten, wś zaginiona, zapewne włączona do Smolajna, olszt., gm. Dobre Miasto: in campo *Prolite*, na kopii: Priu. illorum de *Prolitten* (1290)1351, ad granijs campi *Prolithin* 1329 MWrm I 153, 411; *Prolithin* 1330 Ger 136; in *Proliten* 1366 MWrm II 413; *Proliten* 1382, de *Proliten* 1394, illorum de *Prolitten* 1404 MWrm V 97, 263, 394; Joannis de *Proliten* 1611 MWrm III 268. — Nazwa prus. **Prolit-ai*, z suf. *-it-*, o etymologii jak *Próle* (zob.). Lit.: Ger 136; PrzybBalt 230. RP

Promienko, wś, poznań., gm. Pobiedziska, 5,5 km na płd.-zach. od Pobiedzisk: *Prondninskie Olędry* 1783–84 RejKor 30; *Holendry Prominskie* zwane od wsi Prądna Duchowney 1789 MKI(Tab 34, 414); *Olendry Prominskie* 1789 MKI(Tab 36, 53); *Prądnicie Holendry* al. *Prądno*, *Promno*

Promiski

nad rz. Cybiną 1888 SG IX 25; *Promienko*, niem. *Fichtenwalde* 1921 Sk X 74, 153; *Promienko*, -ka, *promieniecki* 1966 UN 93, 16. — Dawna n. zestawiona *Prądnińskie Olędry*, *Holendry Promińskie*, *Olendry Promińskie* od n. m. *Promno*, dawniej *Prądno*, i od ap. *holendry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa niem. *Fichtenwalde* została wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Nazwę *Promienko*, utworzoną przez uniwersalizację zestawienia za pomocą suf. -ko, nadano po 1918 r. ZZ

Promiski, wś, suwał., gm. Augustów, 12 km na płd. od Augustowa: *Promiszki* 1827 Tabella II 117; *Promiska* 1839 MpKwat VI 4; *Promiski* 1877 Zin II 82; *Promiszki* 1888 SG IX 49; *Promiszki* 1902 Przew II 99; *Promiski* 1921 Sk V 7; *Promiski*, -misk, *promiski* 1972 UN 151, 19. — Od n. os. **Promisek*, por. *Proma*, *Promis* (: *prom*) RymSEN II 299, w l. mn. Przejściowa forma *Promiszki* zapewne hiperpoprawna; postać *Promiska* powstała wskutek zmiany paradygmatu. EB

Promna, dziś *Promna* i *Promna-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Promna, 3 km na płn. od Białobrzegów: de *promna* 1239 KMaz I 450; *Promna* 1284 KMaz II 67; de *Promne* 1419 Czer nr 1100; *Prompna* 1433 Mkm II nr 486; *Prompna* 1460 ZHer nr 175; *Promna* 1481, 1491 SHGMz(MK 18, 43v); de *Parwa Promna* 1489 SHGMz(MK 18, 34); *Prompna magna* 1494 SHGMz(MK 18, 74); *Promna* 1522, 1524 SHGMz(MK 32, 215v); in *Minori Promna* 1523, 1539 Matr IV/1, nr 6580; *Promna* Szeliga 1540 Czer 18 dod.; *Promna Maior*, *Promna Minor* 1576 ŻDz XVI 234; *Promna* 1783 MpPerMz; *Promna mala*, *Promna wielka* 1783–84 RejKor 826; *Promna* 1827 Tabella II 117; *Promna* 1839 MpKwat IV 5; *Promna* 1888 SG IX 49; *Promna*, -ny, *Promna Pieńska*, -ny -kiej, *promieński* 1964 UN 18, 16; *Promna*, -ny, *Promna Pieńska*, -ny -kiej 1982 WUN III 49; *Promna Pieńska*, po zmianie *Promna-Kolonia*, -ny-nii, *promieński* 2000 DzU nr 109, poz. 1163. — Od ap. *prąd* 'potok, strumień', z suf. -na (wieś leży nad Pilicą). Postać *Promna* powstała w wyniku dysymilacji *Prądna* > *Prondna* > *Promna* > *Promna*. W XV w. odnotowano formę z wstawnym p — *Prompna*. Od XVI w. dwa obiekty o n. z członami odróżniającymi od łac. *maior* 'większy', *minor* 'mniejszy', później od pol. *maly*, *wielki*. W XX w. n. *Promna* i *Promna Pień-*

ska, z członem odróżniającym od n. miejscowości *Pnie*, współcześnie zmienionym na *Kolonia*. Lit.: Borek, -bn- 194; RospSEMIG 305. UB

Promnice, wś, pozna., gm. Czerwonak, 3 km na płd.-zach. od Murowanej Gośliny: *Promnice*, może *Prądnice*, niem. *Premnitz* 1888 SG IX 49–50; *Promnice*, niem. *Premnitz* 1902 MycPn 119; *Promnice* 1933 SkBy 1374; *Promnice*, -nic 1982 WUN III 49. — Dawniej zapewne *Prądnice*, od ap. *prąd*, z suf. -(n)ice (wieś leży nad Wartą). O zmianie na *Promnice* zob. niżej. PD

Promnik (1), wś, kiel., gm. Strawczyn, 16 km na płn.-zach. od Kielc: *Pradnik* 1466 AS II 165; *Pradnik* 1508 ŻDz XV 485; *Prądnik* 1511/12 VisitGn 369; *Pradnyk* 1511–23 ŁLB I 590; *Prandnyk* 1540 ŻDz XV 574; *Prądnyk* 1564–65 Lusand 311; *Pradnik* 1573 ŻDz XIV 275; *Promnik* 1783 84 RejKor 108; *Promnik* 1827 Tabella II 117; *Promnik* 1888 SG IX 50; *Promnik*, -ka, *promnicki* 1966 UN 23, 73. — Dawniej n. *Prądnik*, od ap. *prąd* 'potok, strumień' Sstp VII 50, z suf. -nik. Forma *Promnik* powstała w wyniku uproszczenia i dysymilacji: *Prądnik* (z wymową *Prondnik*) > *Promnik* > *Promnik*. Lit.: KopKiel 87; KSand 161. IN

Promnik (2), wś, rad., gm. Nowe Miasto nad Pilicą, 9 km na zach. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Prandnik* 1450 SHGRw(MK 335, 57); *Pradnyk* 1454 SHGRw(MK 337, 94v); *Prandnyk* 1455 SHGRw(MK 337, 64); *Prandnik* 1579 ŻDz XVI 170; *Promnik* 1827 Tabella II 117; *Promyk* (!), folw. 1839 MpKwat III 5; *Promnik*, folw. 1888 SG IX 50; *Promnik*, folw. 1902 Przew II 99; *Promnik*, kol. 1921 Sk I 151; *Promnik*, kol. 1933 SkBy 1374; *Promnik*, wś 1952 UW 101; *Promnik*, -ka 1982 WUN III 49. — Wieś leży nad Pilicą. UW

Promnik zob. **Prądnik Biały**, **Prądnik Czajowski**, **Prądnik Czerwony**, **Prądnik Korzkiewski**, **Prądnik Ojcowski**

Promno, wś, pozna., gm. Pobiedziska, 4 km na płd.-zach. od Pobiedzisk: *Prandno* (1258)XVII KW I 307; de *Prandnow* (1381)XV KW III 505; de *Prandno* 1428 Koz V 196; *Pradno* 1511–23 ŁLB I 60; villam *Prądzewo* 1525 SHGKI(AAP CP 111, 67); *Prądno* 1564 SHGKI(ASK 12, 546); z *Pradna* 1564–65 Luwlkp I 276; *Pradno* 1580 ŻDz XII 152; *Prandno* 1591 SHGKI(ASK 11, 170); *Prądno* 1620 MKI(Tab 11, 124); *Promno* seu *Prządno* (!) 1674 MKI(ASK 74, 215); Wieś *Prądno Duchowna*

1789 MKI (Tab 34, 415); *Prondno* 1802–03 MpGillyPr; *Promno* 1846 KsP 356; *Prądno* al. *Promno* 1888 SG IX 28; *Promno*, -na, *promieński* 1966 UN 93, 13; gw. *promno*, -na, *prońiński*. — Dawniej *Prądno*, od ap. *prąd*, z suf. -no, okresowo -ewo, -ów. Postać *Promna* powstała w wyniku przejścia *Prądno* > *Prondno* > *Promno* > *Promno*. W 1618 r. cz. wsi, a w 1649 r. cała wieś, stała się posiadłością benedyktynów, stąd człon odróżniający od przym. *duchowny*. Lit.: Borek, -bn- 194. ZZ

Prompna zob. **Promna**

Promyk, wś, kiel., gm. Wodzisław, 12 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: *Promyk* 1877 Zin II 82; *Promyk* 1888 SG IX 51; *Promyk* 1921 Sk III 34; *Promyk*, -ka, *promycki* 1966 UN 21, 16. — Nazwa może związana z ap. *promyk* (: *promień*, w znaczeniu przenośnym 'śmuga, pas', też 'odnoga, ramię, rozgałęzienie, strumień, struga' SW IV 1015). Lit.: KopKiel 352. IN

Prondtke zob. **Prądk**

Prondy zob. **Prądy** (1, 2)

Prondzonka zob. **Prądzonka**

Prondzonna zob. **Prądzona**

Pronie, os., dawniej wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 10 km na pld.-wsch. od Dzierzgonia: uff dem felde zu *Pyron*, *Piron* 1376 Błażenie II 319; *Piranan* 1376 Ger 123; *Pyron*, *Piron* um 1400, im felde *Pyron* 1424 Błażenie II 319; *Pironen* 1437 GZ 35; Niclus von *Pyron* 1542 AST III 393; *Prohnen*, wś 1789 Goldb I 171; *Gr. Prohnen*, maj. 1820 Wald 189; *Prohnen*, dobra 1888 SG IX 47; *Prohnen*, *Pyron* — *Pronowo*, dw. 1946 Ley I 49; *Prohnen* — *Pronie*, -ni, *proński* 1950 MPol nr A-52, poz. 588; *Pronie* — *Prohnen*, os. 1951 Rosp 255; *Pronie*, -ni 1982 WUN III 49. — Nazwa prus. **Pirōn-ai*, od n. os. *Pyron* (Ger 123, brak w TAP), por. lit. n. os. *Piraitis* < *Firaitis*, też *Firas* Lpvž II 462, I 592–3 (ta jednak jest zapewne zapożyczeniem, por. pol. n. os. *Firan*, *Firus*, *Firoń* od *firana* 'zasłona' RymSEN I 194). Brak jednak analogii wschodniobałtyckich. W formach zniemczonych synkopa rdzennego -i-, wzmocniające *h*, końcówka l. mn. -en. Nazwa spolonizowana jako *Pronowo*; po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Pronie*. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 50, 92; Ger 123; Błażenie II 319–20. RP

Proniewiczze, wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 4,5 km na pln. od Bielska Podlaskiego: с *Проневич*

1536 Kond 167; *Proniewiczze* 1576 Lupodl 45; *Proniewiczze* 1676, *Proniewiczze* 1772 Kond 167; *Proniewiczze* 1888 SG IX 51; *Proniewiczze* 1921 Sk V 30; *Proniewiczze*, -wicz, *proniewicki* 1972 UN 153, 9. — Od brus. n. os. *Pronia* (: ros. *Apronian*, *Prokopij*, *Prokul*, *Prochor*) BiryłaBA III 124, Petrovskij 345, z suf. -ewicze. Lit.: Kond 167. EB

Pronikau zob. **Prątnica**

Pronnik zob. **Prądnik Ojcowski**

Pronowo zob. **Pronie**

Pronzendorf zob. **Orzeszków** (3)

Proppendorf zob. **Kraszewo** (3)

Proschlitz zob. **Proślice**

Proschowitz zob. **Proszowiec**

Prosen zob. **Kielary**

Prosgawe zob. **Proszkowa**

Prosic zob. **Prusie**

Prosiek zob. **Prusiek**

Prosienica, wś, ostroł., gm. Ostrow Mazowiecka, 11,5 km pln.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Proszenicza* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 29); *Proszyenicza*, *Proszenicza* 1426 MkM I nr 322; de *Proszenyce*, in *Proszenicza* 1428 MkM I nr 684; *Proszenyca* 1469 SHGMz(MK 5, 115v); *Prossyennyca* 1472, 1474 SHGMz(MK 9, 50v); *Proschenyce* 1489 SHGMz(Ep. 10, 666–667); *Prossienicza* 1578 ŻDz XVI 404; *Prosienica* 1783–84 RejKor 556; *Prosienica* 1827 Tabella II 117; *Prosienica* 1888 SG IX 53; *Prosienica*, -cy, *prosieńnicki* 1971 UN 134, 14. — Od ap. *proso* 'roślina uprawna' SEBor 484, z suf. -enica. Lit.: ZMaz 307; Rzetelska-Feleszko, PF XXVIII 57. UB

Prosimiery zob. **Stryjowo** (1)

Prosina zob. **Prosna** (3)

Prosinko, wś, kosz., gm. Czaplonek, 9 km na pln. od Czaplina: *Nowa Wieś* alias *Prosin* 1628–32 Luwlkp I 42; *Nowa Wieś* 1659–65 Luwlkp I 64; *Neuendorf* 1779–85 Rzduma I 255; *Neuendorf* 1789 MpGillyPom; *Neudorf* 1839/40 MpUMbl 971; *Nowawieś*, niem. *Neudorf* 1886 SG VII 212; *Neudorf* — *Prosinko*, -ka, *prosinecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Prosinko*, -ka 1982 WUN III 49. — Dawniej *Nowa Wieś*, od wyrażenia *nowa wieś*. Niemiecka n. *Neudorf* jest tłumaczeniem polskiej. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Prosinko*. Lit.: Rzduma I 255. BCz

Prosino, wś, kosz., gm. Czaplonek, 10 km na pln. od Czaplina: *Prosina* 1505 Rzduma I 133; *Prosin*

Prosinowice

1628–32 Luwlkp I 42; *Prosin* 1659–65 Luwlkp I 64; *Prossin* 1780 Rzduma I 133; *Prössin* 1789 MpGilyPom; *Prossin* 1839/40 MpUMbl 971; *Proszczyny*, niem. *Proessin* 1888 SG IX 63; *Prössin* — *Prosin*, -na, *prosiński* 1948 MPol XXV nr 14; *Prosin*, -na 1982 WUN III 49. — Od ap. *proso* 'gatunek zboża' lub od n. os. *Prosz* SSNO IV 350, z suf. -in. Por. też n. jez. *Prosin*: *Prussin* (1553) Luwlkp I 187, lacus *Prosin* 1561 SHGPn III 818. W XIX w. występuje postać *Proszczyny*, będąca adaptacją zniemczonej formy *Prössin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Prosin*. Lit.: Rzduma I 133. BCz

Prosinowice zob. **Prusinowice** (4)

Prosioty, wś, olszt., gm. Bisztynek, 8 km na płd.-zach. od Bisztynka: ville *prassyten* 1334 MWrm II 213; *Pressiten* 1358 Ger 134; circa *prassithen* 1366 MWrm II 408; villas *Prassiten* et *Gertlauken* 1378, *Heinricus Prassite* 1406 MWrm V 33, 415; *Prossiten* 1597–98 PospWrm 121; *Proszytten* 1615 RŁWrm 275; *Prossiten* 1656 Kolberg 278; *Prossiten* 1688 Birch 225; *Prossitten* 1718 Wijaczka 421; *Prossiten* 1755 MpEnd; *Prossiten* 1888 SG IX 53; *Prossiten* — *Prosioty* 1946 Ley I 98; *Prossiten* — *Prosioty*, -t, *prosički* 1947 MPol XXV nr 111; *Prosioty*, -sit 1982 WUN III 49; gw. *prosyty*, -ø. — Nazwa prus. **Prasīt-ai* od ap. *prassan* 'proso' (może zapożyczenie z j. pol.), z suf. -īt-. W formach zniemczonych wahanie a : e : o, geminaty ss, tt, prus. końcówka zastąpiona dniem. -e, gniem. -en Ger 224. Nazwa spolonizowana jako *Prosioty*; w gwarze (może też w XVII w.) *Prosyty*. Lit.: Bisztynek. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 172; Ger 134; PospWrm 121; PrzybBalt 230–1. RP

Proska zob. **Pruska** (1)

Proska Wola zob. **Podleśna Wola**

Proskau zob. **Prószków, Prusków**

Proсна (1), wś, częst., gm. Praszka, 6 km na płd.-wsch. od Praszki: *Proсна* 1877 Zin II 82; *Proсна* 1888 SG IX 61; *Proсна* 1921 Sk II 131; *Proсна*, -ny, *prośniński* 1974 UN 52, 34. — Od n. rz. *Proсна*, por. *Przosna* (koniec XII w.) Koz V 199, *Proсна*, *Proсна* (1209) Matr IV/3, nr 4, nad którą leży wieś. Hydronim przedślowiański, od ide. rdzenia **pers-* 'pryskać'. Lit.: Borek, -ьп- 193; Wolnicz-Pawłowska, Warta 150–1; Babik 231–2; UdolphStell 239. EB

Proсна (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Korsz, 6 km na płd.-wsch. od Sępola: *Prasen* 1426 Ger

134; *Prasen* 1533, *Prasen* 1589, *Prasen* 1620–21 HAPr V 83; *Prassen*, adl. Gut 1789 Goldb I 170; *Prassen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Prassen*, dobra ryc. 1888 SG IX 18; *Prassen* — *Proсна*, dw., leśn. 1946 Ley I 33; *Prassen* — *Proсна*, -y, *prosieński* 1946 MPol XXV nr 142; *Proсна*, -ny, wś 1951 Rosp 255; *Proсна*, -nej (!) 1982 WUN III 49. — Według historyków wieś była lokowana w 1376 r. Nazwa prus. od ap. *prassan* 'proso'; końcówka -an zastąpiona niem. -en, a oddana jako pol. -na. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 218–9; Ger 134; PrzybBalt 231. RP

Proсна (3), wś, pil., gm. Budziń, 11 km na płd. od Chodzieży: *Proсна* 1475 Koz III 83; *Prosyna* 1486 SHGPn (PG 10, 48v); *Proсна* 1497 Matr II nr 704; *Proсна* 1510 NKs 83; *Przosna Maior*, [*Przosna*] *Minor* 1534 SHGPn III 818; *Proсна* 1580 ŻDz XII 8; *Proсна* 1756/57 Der I 26; *Proсна* al. *Proсна*, niem. *Prossen* 1888 SG IX 62; *Proсна*, -ny, *prosieński* 1967 UN 75, 23; gw. *proсна*, -ny, *prosiński*. — Od ap. *proso*, z suf. -na, lub od przym. *prośny*. Efemeryczna postać *Proсіna* stanowi wyrównanie do typu nazw na -ina. W XVI w. występują łac. człony dyferencyjne *Maior*, *Minor*. Lit.: SHGPn III 818–9; PPozn 241; Borek, -ьп- 193. ZZ

Proсна (4), wś, rad., gm. Nowe Miasto nad Pilicą, 6 km na płd.-zach. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Proсна*, os. leśna 1888 SG IX 61; *Proсна*, wś 1952 UW 101; *Proсна*, kol. 1967 SM 920; *Proсна*, -ny 1982 WUN III 49. UW

Proсна (5), dziś *Prošno*, wś, włoc., gm. Chodzież, 5 km na płd.-wsch. od Chodcza: *Prošno* 1387 Łęcz I nr 603; Petrus de *Prošno* 1399 Łęcz II nr 6041; *Prošno* 1418 Koch nr 206; *Prošno Petri*, *Prošno Zastrvzye*, *Prošno Nyewyścące*, *Prošno Sławancyno*, *Prošno Nadroze*, *Prošno Gyethsai* 1489 Lupbrz 130, 131, 133; *Prošno* 1527 Vlad XI 42; *Zaliesne Prošno*, *Prošno Zalieszne*, *Prošno nadrozne* 1566 ŻDz XIII 22, 23; *Prošno Nagórne*, *Zalesie* alias *Prošno* 1634 Rpodbrz 229, 230; *Prošno* 1674 Rpg 153; *Prošno* 1783–84 Rejkor 849; *Prošno* 1796 PerOpis IX; *Prošno* 1888 SG IX 62; *Prošno* al. *Prošno* 1922 Koz V 199; *Prošno*, -na, *prosieński* 1972 UN 191, 41; *Proсна*, -ny 1982 WUN III 49; *Proсна*, po zmianie *Prošno* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawniej i współcześnie n. *Prošno*. Człony odróżniające od im.

Piotr (łac. *Petrus*), n. m. *Zastruże* (: n. m. *Stróże*), *Zalesie* (82), *Slawęcín* (9); o członie *Nadroże* zob. *Nadróz*; człon *Nyewydačce* oraz *Gyethsai* niejasne. Lit.: Borek, -*yn*- 193. AG

Prosnitz zob. **Proślice**

Prosno zob. **Prosna** (5)

Prosnowo zob. **Prosnów** (1, 2)

Prosnów (1), wś notowana do 1967 r., biał., gr. Huszlew, 12 km na pld. od Łosic: z *Prosnowa* 1665, *Prosnowo* 1662 AWAK XXXIII 393, 430; *Prosnowo* 1676 SHGPd(Rejpogł); *Prosnów* 1827 Tabella II 117; *Prosnów* 1888 SG IX 62; *Prosnów* 1921 Sk IV 43; *Prosnów* 1967 SM 920. — Od n. os. **Prosien*, ukr. **Prosen* (: *Prosimir*, *prosić*, ukr. *prosyty*), z suf. -*ów*. Zapisy historyczne potwierdzają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. EB

Prosnów (2), wś nieistniejąca, leżała w okolicy Pruchnika, przem.: *Prosnowo* 1436 ZDM II 480; *Proschnow*, *Prusnow* 1437 AGZ XIII nr 461, 7224; *Prosznow* 1508 ŻDz XVIII/1, 110; w *Prosnowie* 1662 AGZ XXI 196; Pradis *Prosnow dicti villa Kramarzowka* 1744 ADP 166, k. 121; *Prosnow* XVIII/XIX MJ. Lit.: MakPrz 212. BCz

Prosskel zob. **Przysieki**

Prossen zob. **Kielary**, **Prosna** (3)

Prossitten zob. **Prosity**

Prosswinkel zob. **Proszowiec**

Prostaki zob. **Prostki**

Proste, wś niezidentyfikowana, leżała w ziemi bełskiej, w okolicach Typina, Zwiartowca, zamoj.: Schwartowo, Szwartowice, *Prosthe* et Podhorce (1426) ZDM V 297; inter *Proste* et inter Typin ... villam illius *Proste* (1466) XVIII ZDM III 195. — Od przym. *prosty* 'równy, zwyczajny; prawy, sprawiedliwy' SEBOR 484–5. BCz

Prostergütchen zob. **Imionki** (2)

Prostken zob. **Prostki**

Prostkergut zob. **Imionki** (2)

Prostki, wś, suwał., gm. Prostki, 6 km na pñ. od Grajewa: *Prostke* 1479 BiałKol 84; *Prostken* 1482, 1509 KętL 454, 457; Dawtzbog von *Prosteken* 1522 BiałKol 100, przyp. 214; *Prostaki* 1783 MpPeMz; *Prostaki* 1795 MpPerPd; *Prostki* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Prostkin* 1839 MpKwat V 1; Gr. *Prostken* — W. *Prostki* 1879 KętN 162; *Prostki Wielkie* 1888 SG IX 62; *Prostki* 1941 Choj 122; *Prostken* — *Prostki*, -*tek*, pro-

stecki 1946 MPol XXV nr 142; *Prostki*, -*tek* 1982 WUN III 50. — Według G. Białuńskiego n. można łączyć ze stniem. *brast* (> *brost*) 'bród, nizinna', w związku z położeniem nad rz. Elk. Niewykluczone jednak pochodzenie od n. os. **Prostek*, *Prostak* RymSEN II 301 (por. n. os. *Prosty* SSNO IV 350, przym. *prosty*), w l. mn. Lit.: Toeppen, Historia Mazur, 1998, 169, przyp. 2, 227, przyp. 28; BiałKol 13, przyp. 55, 93, 108; BiałPrzem 86–8, 165, 240. RP

Prostki zob. **Damięty-Prosty**

Prostnicy al. **Prostynie**, os. nieistniejąca i niezidentyfikowana, leżała w Wielkopolsce: *Prostnici* 1319, *Prostynie* (1319) XVII–XVIII KW II 346, 345. — W podstawie n. zapewne przym. *prosty*. ZZ

Prosty zob. **Damięty-Prosty**

Prostynia (1), wś, kosz., gm. Kalisz Pomorski, 8,5 km na zach. od Kalisza Pomorskiego: *Die Wilde Fuhrt*, *Wildforth* 1734 SHGNM(LDramb 152); Vw. *Wildforth* 1834 MpUMbl 1247; *Wildforth* — *Prostynia*, -*ni*, *prostynski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Prostynia*, -*ni* 1982 WUN III 50. — Dawna n. niem. od *wild* 'dziki' i *Forth//Furth* 'bród'. Miejscowość leży przy brodzie na Drawie. W średniowieczu szła tędy droga margrabiów z Brandenburgii na Pomorze Gdańskie, zatem najprawdopodobniej istniał tu jakiś zajazd. Zapewne tutaj odbyło się w 1273 r. spotkanie księcia pomorskiego Mściwoja II z delegacją brandenburską. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Prostynia*. BCz

Prostynia (2), wś, legn., gm. Krotoszyce, 6 km na pld.-zach. od Legnicy: *Schibansdorf* 1408 SNGŚL XI 17; *Scheibansdorf* (1422) K 586; *Scheibsdorf*, in alten Urk. *Scheibansdorf* 1789 Z VIII 189; *Scheibsdorf* 1845 K 586; *Scheibsdorf* 1941 SOV 330; *Scheibsdorf* — *Prostynia*, -*ni*, *prostynski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Prostynia*, -*ni* 1982 WUN III 50. — Dawna n. niem. *Sch(e)ibansdorf*, *Scheibsdorf* od n. os. *Scheiban*, *Scheibe* (: *Schiebe*) Gott 431 + *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prostynia*. Lit.: SNGŚL XI 17. JCh

Prostynia zob. **Prostyń**

Prostynie zob. **Prostnicy**

Prostyń, wś, ostrol., gm. Małkinia Górna, 10 km na pld.-wsch. od Broku: *Prostynia* 1432 HMil 402, 413; *Prostynia* 1470 ZHer nr 327; *Prostina* 1482 SHGPd(ADPł, Ep. 11265v); *Prosthynya* 1519

Prosuwka

SHGPD(ADPł, Ep. 2, 436); *prostynia* 1522 SHGPD (ADS, D. 149, 198); *Proszthyn* 1524 SHGPD(MK nr 32, 242); *Prostynia* y Cholewy 1528 ŻDz XVII/1, 184; *Prostynia*, z *Prostyniej* 1569 UPL 293; *Prosthinia*, z *Prostyniej* 1580 ŻDz XVII/1, 32; *Prostynia* 1676 CzRkps nr 1099; *Prostynia* 1783 MpPerMz; *Prostynia* 1795 MpPerPd; *Prostyń* 1827 Tabella II 117; *Prostyn* (!) 1839 MpKwat V 3; *Prostyń* 1877 Zin II 82; *Prostyń* 1888 SG IX 63; *Prostyń* 1921 Sk IV 114; *Prostyń*, -ni 1982 WUN III 50. — Początkowo *Prostynia*, od stp. ap. *prostynia* 'prosta droga' Sstp VII 69 lub od przym. *prosty*, z suf. -ynia. Od XIX w. występuje n. *Prostyń*, powstała wskutek zmiany paradygmatu. EB

Prosuwka zob. **Proszówka** (2), **Proszówki**

Proszanka zob. **Jabłoń-Proszanka**, **Pruszanka**, **Pruszanka Mała**

Proszanka Antiqua zob. **Pruszanka**

Proszanka-Baranki zob. **Pruszanka**

Proszanka Stara zob. **Pruszanka**

Proszczyzny zob. **Prosino**

Proszenie, wś, piotr., gm. Wolbórz, 8 km na pñ.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Proschinye* 1511 ŻDz XIII 198; *Proschynye* 1511/12 VisitGn 462; *Proschynye* 1511–23 ŁLB II 175, 230; *Prossinie* 1534 Inwłoc 92; *Proschinye* 1552 ŻDz XIII 267; *Proszenie* 1783–84 RejKor 864; *Proszenie* 1827 Tabella II 117; *Proszenie* 1888 SG IX 63; *Proszenie* 1921 Sk II 68; *Proszenie*, -nia, *proszeński* 1974 UN 46, 51; gw. *prosyńe*, -ńa, *prosyński*. — Początkowo n. *Proszynie* (kontynuowana w gwarach), od n. os. *Proszyna* (: *Prosimir*, *prosić*) RymSEN II 300, z suf. -'e. W formie *Proszenie* przejście -yN- > -eN-, może wsparte adideacją do *proszenie* 'prośba'. EB

Proszew, dziś *Proszew A* i *Proszew B*, dwie wsi, siedl., gm. Grębków, 14 km na pñd. od Węgrowa: *Proszewo* 1416 Czer nr 421; *Proschewo* 1420 SHGMz(MK 3, 66v); *Proschewo* 1455, 1481 SHGMz(MK 5, 201v); *Proschewo* 1476 KkM 270; *Proschewo* 1523 SHGMz(MK 32, 191v); *Proszewo* 1563 ŻDz XVI 416; *Proszew* 1783 MpPerMz; *Proszew* 1827 Tabella II 117; *Proszew* 1839 MpKwat V 4; *Proszew* 1888 SG IX 63; *Proszew A*, *Proszew B* 1921 Sk IV 116; *Proszew A*, -wa A, *Proszew B*, -wa B 1982 WUN III 50. — Od n. os. *Prosz* SSNO IV 350 (: *Prosimir*, *prosić*), z suf. -ewo, wtórnie -ew. UB

Proszewa Wola zob. **Wólka Proszewska**

Proszewice zob. **Proszowice**, **Pruszkowo** (2)

Proszewiczki zob. **Proszówki**

Proszka zob. **Pruska** (1)

Proszki zob. **Pruszki-Jabłoń**

Proszki-Zalesie zob. **Pruszki Wielkie**

Proszkowa, wś, wroc., gm. Wołów, 9 km na pñn.-wsch. od Wołowa: *Pruskovo* (1301) Reg nr 2630; *Proskave* 1712 MpDSOls; *Pruskava* 1739 MpWielOels; *Proscave* 1743 SNGŚl XI 17; *Pruscawe* 1845 K 516; *Prosgawe*, *Pruszkowo* 1900 Myc 43; *Grafenstein* — *Proszkowa*, -wej, *proszkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Proszkowa*, -wej 1982 WUN III 50. — Dawniej n. *Pruszkowo*, od n. os. *Prus(z)ek* SSNO IV 353, z suf. -owo, zmieniona jako *Proscave*, *Pruscawe*, *Prosgawe*. Nazwę niem. *Grafenstein* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proszkowa*. Lit.: SNGŚl XI 17. JCh

Proszkowice (1), miejscowość zaginiona, leżała w sąsiedztwie Narzymia i Iłowa, ciech., gm. Iłowo-Osada: *Proszkowicz*, *Presskin* 1371, *Proszkowice* 1882 KęŁ 318. — Od n. os. *Proszek*, *Proszko* SSNO IV 350, z suf. -owice. Zapis *Presskin* można odczytać jako formę pluralną **Proszki*, z wymową mazurską *š* > s. Lit.: Siciński, OSG VIII 71. RP

Proszkowice (2), wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 8 km na pñd.-zach. od Kątów Wrocławskich: Herm. v. *Proczinkinhayn* 1337 Reg nr 5995; *Protschkenhayn* 1371, villa *Protschkenhayn* 1375 LandbSch II nr 590, 963; *Protschkenhayn* 1396, *Protschkenhayn* 1406 LandbSch III nr 77, 1701; *Protschenhan* pagus 1666/67 J I 437; *Protschenheyn* 1743 SNGŚl X 17; *Protschkenhain* oder *Pruschkenhain* 1785 Z V 476; *Protschkenhayn* 1845 K 515; *Protschkenhain* 1900 Myc 78; *Dreisteine* 1941 Wrzosek 9; *Dreisteine* — *Proszkowice*, -wic, *proszkowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Proszkowice*, -wic 1982 WUN III 50. — W zmienionych zapisach człon *Proczin-*, *Protschken-* pochodzi zapewne od n. os. *Proszek*, człon drugi od niem. *Hain* 'gaj', co może oddawać pierwotną pol. n. **Proszków Gaj*. Nazwę *Dreisteine* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Proszkowice*. Lit.: SNGŚl XI 17. JCh

Proszkowo, wś, ciech., gm. Szreńsk, 24 km na pñd. od Działdowa: *Prozkouo* 1254, *Proskouo*

1497 KkM 18, 316; *Proskowo* 1530 ACpłoc 163; *Proskowo* 1578 ŻDz XVI 53; *Proszkovo* 1783–84 RejKor 630; *Proszkow* 1784 MpPerPł; *Proszkovo* 1827 Tabella II 117; *Prószkovo* 1888 SG IX 64; *Proszkovo* 1921 Sk I 88; *Proszkovo*, -wa, *proszkowski* 1972 UN 137, 11. — Od n. os. *Proszek*, *Proszko*, z suf. -owo, -ów. Okresowa postać *Prószkovo* jest rezultatem podwyższenia artykulacyjnego *o > ó*. Lit.: SHGPł 244; ZMaz 308. UW

Proszkovo zob. **Pruszkowo** (1, 2), **Pruszków** (1, 2, 4)

Proszkovo Maior zob. **Pruszków** (1)

Proszkovo Male Nadolne zob. **Pruszkowo** (1)

Proszkovo Minus zob. **Pruszków** (1)

Proszkovo Podleśne zob. **Pruszków** (1)

Proszkovo Wielkie Nagórne zob. **Pruszkowo** (1)

Proszków, wś, wroc., gm. Środa Śląska, 4 km na zach. od Środy Śląskiej: *Schoneyche* ok. 1300 CdSil XIV 136; *Schoneych*, *Schonech* 1311, *Schoneyche* 1312, v. *Schöneiche* 1316 Reg nr 3234, 3241, 3320, 3543; *Schionieyche* 1318 CdSil XIV 136, przyp. 280; *Schonaich* 1324 Reg nr 4394; *Schönaiche* (1324) K 603; *Schoneyche* 1353 Moep 72; *Schoneyche* (1360) K 603; *Schoneiche* 1425 Sob VIII 255; *Schönaich* 1579 SNGŚI XI 18; *Schoeneich* (villa) 1666/67 J I 318; *Schöneich* 1743 SNGŚI XI 18; *Schoeneiche* 1795 Z XII 86; *Schöneiche* 1845 K 603; *Schöneiche* 1941 Wrzosek 16; *Schöneiche* — *Proszków*, -kowa, *proszkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Proszków*, -kowa 1982 WUN III 50. — Dawna n. niem. *Schöneiche*, od *schön* 'piękny' i *Eiche* 'dąb'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proszków*. Lit.: SNGŚI XI 17–8; Ng 284. JCh

Proszków zob. **Pruszków** (1, 2)

Prosznitzer zob. **Główka** (2)

Prosznowice zob. **Wola Radłowska**

Proszowa, wś, jel., gm. Mińsk, 8 km na płd.-wsch. od Mińska: *Cunzdorf* 1211 SGTS II 238; *Cuncendorf* ok. 1300 CdSil XIV 130; *Cunczendorf* 1311, *Kunzendorf* 1310 Reg nr 3246, 3134; dorfe *Kunczindorf* 1388, dorfe *Cunczindorf* [1391] LandbSch II nr 553, 832; *Kunzendorf*, *Gräfllich Kunzendorf* (XIV) SNGŚI XI 18; *Kuntzendorf* 1668, *Cuntzendorf* 1677, *Kuntzendorff* 1786 SGTS II/2, 238; *Kunzendorf* 1789 SNGŚI XI 18; *Kun-*

zendorf am Kahlen Berge, *gräfllich Kunzendorf* 1825 SGTS II/2, 238, 184; *Kunzendorf am Kahlem Berge*, auch *gräfllich Kunzendorf* 1845 K 336; *Gräfllich Kunzendorf* 1941 Wrzosek 35; *Gräfllich Kunzendorf* — *Proszowa*, -wej, *proszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Proszowa*, -wej 1982 WUN III 50. — Dawna n. niem. *Kunzendorf* od n. os. *Kunz* (: *Konrad*) Gott 312 i -*dorf*, okresowo z członem *gräfllich* 'hrabiowski'. Wieś leży u podnóża Grzbietu Kamienieckiego w Górach Izerskich, stąd człon *am kahlen Berge*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proszowa*. Uważa się, że wieś powstała na przełomie XII i XIII w. Lit.: SNGŚI XI 18; SGTS I 82–4; SGTS II/2, 238–41. JCh

Proszowice, mto, krak.: *Proschowice* (1242) XVI MPH III 357; de *Proszowicz* (ca 1260–61) XV, *Prosowo* (ca 1290) XVI MPH IV 406, 851; in *Prosovicz* 1306–08 MVat III 83; *Proschowycze* (1341) ZDM IV 66; *Proszowice* (1363) Ktn 136; *Proschewycze* 1363 KMłp III 160; *Proszowicze* 1372 KMłp I 374; in *Prossouicz* 1374 Krak nr 10; de *Proszewicz* 1380 KMłp III 334; *Proschouice* 1395, *Prossouice* 1397 ZDM VIII 375, 377; *Prossowicze* (1406) 1571 ZDK I 310; *Proszowice* 1408 Kkk II 332; civitas nostra *Proschowice* 1409 ZDM VI 301; *Prossouicze* 1410 Kkk II 347; *Proschowicze* 1413 KMłp IV 141; *Prosschouia* 1446 KIJ 127; *Prosschowicze*, *Proszowicze*, *Proschowicze* 1470–80 DB I 31, 121, II 79; *Proszowycze* opidum 1490 ŻDz XV 442; *Proschowicze*, *Proschewicze* 1529 LR 51, 109; *Oppidum Proszowicze* 1564 Lukrak I 43, II 83; *Prossowicze*, *Proszowicze* 1581 ŻDz XIV 13, 160; *Proszowice* ... z tego miasteczka 1680 Rej 120; *Proszowice*, mto 1783–84 RejKor 326; *Proszowice* 1827 Tabella II 117; *Proszowice*, os. m. 1888 SG IX 64–6; *Proszowice*, mto 1921 Sk III 61; *Proszowice*, -wic, *proszowicki* 1964 UN 13, 5; gw. *prosovice*, -ic, *prosoški*. — Od n. os. *Prosz*, z suf. -owice, -ewice, w XIII w. też -owo. Prawa miejskie Proszowicom nadał w 1358 r. król Kazimierz Wielki. Lit.: RKrak 135; RymNmiast 192; RospSEMiG 305–6; Miasta polskie w tysiącleciu I 661–2. IV

Proszowice zob. **Proszowiec**, **Proszówki**

Proszowiczki zob. **Proszówki**

Proszowiec, cz. Raciborza, dawniej wś, kat.: *Prossowetz* 1310, *Prossowich* 1313, *Proschzonneg* 1317 Reg nr 3176, 3348, 3664; *Prosuin-*

Proszowo

kel, Proswinkel 1358, *Proswynkil* 1381 CdSil II 157, 159, 178; *Proschowecz* 1445, *Proswinkel*, *Prostwinkel* 1457 Drz II 503; ves *Proschowecz* 1567 Urb I 180; pago *Prossowitz* 1687/88 J II 469; *Proschowiz* 1784 Z III 164; *Proschowitz*, *Proszowice* 1845 K 514; *Proszowice* 1900 Myc 43; *Proszowiec*, *Proschowitz* 1920 PrusŚG 298; *Proszowiec*, -wca 1982 WUN III 50. — Od n. os. *Prosz*, z suf. -owiec; n. zmienczona jako *Proschowitz*, *Proswinkel*. Okresowo forma *Proszowice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proszowiec*. Lit.: SNGŚI XI 18. JCh

Proszowo zob. Proszowice

Proszów (1), wś, kal., gm. Rychtal, 12 km na pñ.-wsch. od Namysłowa: das Dorf *Prosovo* 1245 Ng 243; *Prosevo* 1251 Reg nr 759; Item *Prossow* ok. 1300 CdSil XIV 69; *Proschow* (1353) K 514; *Prasschaw* 1382 CdSil XIV 69, przyp. 285; *Proschau*, *Proszów* 1921 Sk X 31; *Proszów* 1952 UW 69; *Proszów*, -szowa, *proszowski* 1971 UN 81, 13. — Od n. os. *Prosz*, z suf. -ów, też -ewo. EB

Proszów (2), os., dawniej wś, ziel., gm. Brody, 10 km na zach. od Lubka: *Draht Hammer* 1753 Böss(Schenk 39 C); *Drathhammer* 1814–33 Böss (Postlex I 788); *Drahthammer* 1945 Le II (mapa); *Drahthammer* — *Proszów*, -owa, *proszowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Proszów*, wś 1967 SM 920; *Proszów*, -szowa 1982 WUN III 50. — Dawna n. niem. od ap. *Draht* 'drut' i *Hammer* 'kuźnia; młot' (była to nowa osada, założona w 1710 r. przez Anzelma von Promnitz na miejscu zakładu produkcji mosiądzu). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Proszów*. Lit.: Le II 310. JCh

Proszówek, os., dawniej wś, legn., gm. Grębo-cice, 12,5 km na pñ.-wsch. od Polkowic: *Friedrichsdorf* (1256), *Villa Frederici* (1373) K 138; *Fridrichsdorf* 1791 Z X 258; *Friedrichsdorf*, auch *Friedersdorf*, wś 1830 Kn 164; *Friedrichsdorf* — *Proszówek*, -wka, *proszówecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Proszówek* — *Friedrichsdorf*, os. 1951 Rosp 255; *Proszówek*, -wka 1982 WUN III 50. — Dawna n. niem. *Fridrichsdorf*, *Friedrichsdorf* od n. os. *Friedrich* + -dorf. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proszówek*. Lit.: SNGŚI XI 18. JCh

Proszówka (1), wś, jel., gm. Gryfów Śląski, 3 km na pld. od Gryfowa Śląskiego: *nova villa Wohrannis* 1305, *Newendorff* 1369, *Neundorf* 1677, *Neum Dorff* 1726, *Neundorf* 1765 SGTS

II/2, 242; *Neundorf*, *Langen*, *Ober*, *Mittel*, *Nieder* 1786 Z VI 126; *Grafensteinisch-Neundorf* 1840 SGTS II/2, 242; *Neundorf*, *Greifensteinisch* 1845 K 440; *gräflich Neundorf* 1861, *Gräflich Neundorf* 1871 SGTS II/2, 242; *Neundorf Greifensteinisch* 1886 SG VII 23; *Gräflich Neundorf* 1941 SOV 108; *Gräflich Neundorf* — *Proszówka*, -ki, *proszówecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Proszówka*, -ki 1982 WUN III 50. — Wieś powstała na początku XIII w., lokowana przez *Wolframa*. Pierwszy zapis zlatynizowany, potem n. niem. *Neundorf* 'nowa wieś', z członami odróżniającymi od przym. *lang* 'długi', *ober* 'górny', *mittel* 'średni' i *nieder* 'dolny' oraz *gräflich* 'hrabiowski'; człon *Greifensteinisch* zapewne od *Greifenstein*, n. posiadłości ziemskiej rozciągającej się między Gryfowem Śląskim a Lwówkiem, zob. K 180, n. zamku i folw. *Gryf*, zob. SGTS II/2, 242, przyp. 6. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proszówka*. Lit.: SNGŚI XI 18; SGTS II/2, 242–4. JCh

Proszówka (2), wś nieistniejąca, leżała w par. Wojakowa, tarn.: *Proszówka* 1581 ŻDz XIV 139; w *Proszuwkach* 1752 PSąd I 99; *Prosuwka* 1779–82 MpMieg; *Proszówki* 1794 Ga li2; *Proszówka* 1886 Bigo 156. — Od n. os. *Prosz*, z suf. -ówka. Okresowo w formie pluralnej. Lit.: LKrak 121; PSąd I 99. IN

Proszówka zob. Krzyżanowice (4), Proszówki

Proszówki, wś, tarn., gm. Bochnia, 3 km na pñ. od Bochni: de *Prossouicz* 1388, de *Prossowicze* 1397 Krak nr 4632, 6117; de *Proszowicze* (1405)1630 ZDM V 39; *Proschowycze* 1470–80 DB I 70; *Proszowiczki*, *Proschewiczki* 1529 LR 163, 214; *Proszowicze* 1564 Lukrak II 85; *Proszowka* alias *Krzyżanowice* 1581 ŻDz IV 59; *Proszowki* alias *Krzyżanowice* 1680 Rej 260; *Prosuwka* 1772 MpZan; *Proszówki* 1888 SG IX 66; *Proszówki* 1952 UW 261; *Proszówki*, -wek, *proszówecki* 1963 UN 2, 9. — Dawniej n. *Proszowice*, od n. os. *Prosz*, z suf. -owice. Wtórnie *Proszowiczki*, z deminutywnym suf. -ki oraz *Proszówki*, z wymianą suf. -ice > -ki oraz ucięciem elementu -ic-. Okresowo w XVI i XVII w. występuje forma singularna *Proszówka*. *Krzyżanowice* to n. sąsiedniej wsi, zob. *Krzyżanowice* (4). Lit.: LKrak 121; BańMorf 104. IN

Proszówki zob. Proszówka (2)

Proszyce, wś, legn., gm. Grębocice, 4 km na pld.-wsch. od Grębocic: *Porsicz* (1341) K 506; *Porsitz* 1450, *Porschertz* 1471 CdSil XXVIII 96, 116; *Porschitz* 1679 J III 129; *Porschuetz* 1791 Z X 283; *Porschütz* 1845 K 506; *Porschütz* 1900 Myc 78; *Altwasser-Wiesengrund* — *Proszyce*, -yc, *proszycki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Proszyce*, -szyc 1982 WUN III 50. — Pierwotnie może **Parszyca*, od ap. *parch* 'choroba skóry, choroba roślin, zagrzybienie muru' (< psł **pъrchъ* 'to co się rozsypuje') SEBOR 413, z suf. -ica, -ice; n. zmieniona jako *Porsi(t)cz*, *Porschütz*. Rekonstrukcja n. jako **Porzyce* wątpliwa. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Proszyce*. Lit.: SNGŚI XI 18. JCh

Proszyce zob. **Pstroszyce**

Proszynie zob. **Prosenie**

Proszyska, wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 8 km na pld.-wsch. od Strzelna: *Prossiska* 1358 KW III 106; *Proszyska* 1489 Lupbrz 152; *Prosiska* 1582 ŻDz XIII 37; *Proszyska* 1634 Rpodbrz 232; *Proczyska* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Proczyska* al. *Proszyska* i *Proszysk* 1888 SG IX 46; *Proszyska*, -szysk, *proszycki* 1972 UN 181, 38. — Od ap. *proch* 'pył, kurz' Sstp VII 54, z suf. -iska. Lit.: BańMorf 97. AG

Prościeniec, wś, skiem., gm. Wiskitki, 9 km na zach. od Żyrardowa: *Prościeniec*, kol. 1888 SG IX 52; *Prościeniec*, kol. 1921 Sk I 10; *Prościeniec*, wś 1952 UW 10; *Prościeniec*, -ńca, *prościeniecki* 1971 UN 126, 8. — Od przym. *prosty*, z suf. -eniec. UW

Proślíce, wś, opol., gm. Byczyna, 6 km na pld.-zach. od Byczyny: *Brosznitz* ok. 1300, in *Prosnitz* 1381 CdSil XIV 173, przyp. 46; *Brosznitz* 1488 Ng 243; *Proschlitz* 1743 SNGŚI XI 19; *Proschlitz* 1783 Z I/2, 58; *Proschlitz*, *Proślíce* 1845 K 514; *Proślíce* 1900 Myc 78; *Proślíce* (*Proschlitz*) — *Angersdorf* 1939 Prus 61; *Angersdorf* — *Proślíce*, -ic, *proślícki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Proślíce*, -lic 1982 WUN III 50. — Dawniej n. **Prośnice*, od n. os. **Prosien* (: *Prosimir*), z suf. -ice. Od XVIII w. wtórna zmiana fonetyczna *śn* > *śl*, stąd forma zmieniona *Proschlitz*. Nazwę niem. *Angersdorf* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Proślíce*. Lit.: SNGŚI XI 19. JCh

Proślino zob. **Pruślin**

Prośna zob. **Prosna** (3)

Prośnica zob. **Główka** (2)

Prośnino zob. **Pruślin**

Prośniska, wś notowana do 1967 r., siedl., gr. Kosów Lacki, 4 km na pln. od Kosowa Lackiego: *Prośniska*, os. XIX Mp-100; *Prosniska* 1877 Zin II 82; *Prosniska*, os. 1888 SG IX 62; *Prośniska*, kol. 1902 Przew II 100; *Prośniska*, kol. 1921 Sk IV 101; *Prośniska*, kol. 1933 SkBy 1375; *Prośniska* 1967 SM 920. — Od ap. gw. *prośnisko* 'pole, z którego zebrano proso' SW IV 1029, w l. mn. Śladem po n. wsi jest n. łąk *Prośniska* 1980 Mp-25 (254.43). EB

Prośno, wś, olszt., gm. Morąg, 11,5 km na pld. od Morąga: *Perske Teerofen* 1722 Morąg 92; *Perschken-Ofen* 1789 Goldb I 158; *Perschken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Persken*, wś 1820 Wald 194; *Poerschken* 1887 SG VIII 495; *Poerschken* — *Pierzkowo* 1946 Ley I 19; *Pörschken* — *Prośno*, -na, *prosiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Prośno*, -na 1982 WUN III 50. — Niem. n. wsi *Perske Teerofen*, *Perschken-Ofen*, może od n. os. *Persche*, *Perske* (: łuz. *pjersk* 'okoń') Gott 381, Brech I 109 + *Teerofen*, *Ofen* 'smolarnia; piec'. Wieś powstała w efekcie tzw. osadnictwa szkatułowego, nad niewielkim jez. *Prośno*, dziś Pieszkowo Ley II 148. Nazwę osady spolonizowano jako *Pierzkowo*; po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Prośno*. Źródła notują identycznie brzmiącą n. niem. *Pörschken* w dawnym pow. świętomiejskim (dziś w Obwodzie Kaliningradzkim): in *Persk* 1482, *Perske* ok. 1550 MWm III 371, 424, *Pörschken* 1820 Wald 117, ta o genezie bałtyckiej. Lit.: Gause 96; Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 50, 92. RP

Protajny, os., dawniej wś, elbl., gm. Stary Dzierżoń, 8 km na pld.-wsch. od Dzierżonia: sub parte campo *Protheyne* 1296, *Prowotheyn*, campi *Prowothine* 1306, *Protheyne*, *Cleyne Protheyn*, *Probstheyne*, *Prowotheyn* ok. 1400, *Protteyn* 1508/09 Błażenie II 320; *Protheynen*, folw. 1789 Goldb I 171; *Protheinen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Proteinen*, folw. 1820 Wald 189; *Prothainen*, folw. 1888 SG IX 67; *Prothainen*, *Protheyne* — *Protajny*, folw. 1946 Ley I 50; *Prothainen* — *Protajny*, -jn, *protajński* 1950 MPol nr A-52; *Protajny*, -tajn 1982 WUN III 50. — Nazwa może pochodzenia prus. **Praut-ain?* lub **Prot-ein?* Etymologia niepewna, por. *Protowo*. Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 92; Ger 136; Błażenie II 320. RP

Protasy

Protasy, wś, biał., gm. Zabłudów, 7 km na pñ.-zach. od Zabłudowa: *Protasy* 1674 Kond 167; *Protasy* 1744 SDV 106; *Protasy* 1784 SHGPd (Opis par rkps I nr 6008, 69–72); *Protasy* 1888 SG IX 67; *Protasy* 1921 Sk V 18; *Protasy*, -tas 1982 WUN III 50; gw. *protasy*, -ou, *protasouški*. — Od brus. im. *Protas*, pol. *Protazy*, w l. mn., por. *Protasy* ziemianie koło rz. Niewodnicy WiśnZar 11. Lit.: Kond 167. EB

Protezne zob. **Procisne**

Prothainen zob. **Protajny**

Prothen zob. **Protowo**

Protheyn zob. **Protowo**

Prothowyn, wś zaginiona, leżała prawdopodobnie w pobliżu Bielin, olszt., gm. Bartoszyce, w pruskiej Natangii: *Prathewo* 1339 Ger 134; in campo *Prathewo* (1339) PrUr III 174; *Prothowyn* 1419 Ger 134; *Prothowyn* 1437 GZ 40. — Nazwa prus. **Pratvā* lub **Prāt-ēvā*, prawdopodobnie od n. os. **Prateve*, por. lit. n. os. *Prātas*, łot. *Prātiņš*, *Prāts* Lpvž II 507, ap. prus. **prātin* 'decyzja', lit. *prōtas* 'rozum, rozsądek', łot. *prāts* też 'wola, chęć' SESmocz 481, 486. Lit.: Blažienė 319. RP

Protisne zob. **Procisne**

Protowo, os., dawniej wś, elbl., gm. Rychliki, 6 km na pñ.-wsch. od Dzierzgonia: *Porotowe* (!) 1287 Ger 131; *Protheyn* 1437 GZ 31, 35; *Protenn* 1507 Ger 136; *Prothen*, wś ok. 1780 HAPr IV 342; *Prothen* 1796–1802 MpSchröt X; *Prothen*, folw. 1820 Wald 175; *Prothen* 1888 SG IX 67; *Prothen*, *Porotowe* — *Protowo* 1946 Ley I 84; *Prothen* — *Protowo*, -wa, *protowski* 1950 MPol nr A-52; *Protowo*, -wa 1982 WUN III 50. — Nazwa prus. **Prautv-*?, **Prautav-/-ōw-*, później **Protein-/-ēn-*, o suf. zob. Ger 252–3; por. n. *Prawten* Blažienė 124, wyżej *Protajny*, *Prothowyn*, ap. prus. *prātin*, lit. *prōtas*, łot. *prāts*, lit. n. os. *Protas* (: pol. *Protas*) Lpvž II 517. Niewykluczona też pol. geneza podstawy z suf. -owo. Lit.: Ger 131, 136; PrzybBalt 231. RP

Protsch zob. **Pracze** (3), **Pracze Odrzańskie**, **Pracze Widawskie**

Protschkenhain zob. **Proszkowice** (2)

Prottendorf zob. **Podgórze** (17)

Protzan zob. **Zwrocław**

Prozowino, wś zaginiona, leżała pod Radziejowem, włoc.: *Prozovino* (1103)1198 KW I 33. — Podstawa n. niejasna; można wydzielić suf. -ino. AG

Próba, wś, sier., gm. Brzeźnio, 10 km na pñ.-wsch. od Złoczewa: *Próba*, kol. 1877 Zin II 81; *Próba* 1888 SG IX 41; *Próba*, kol. 1902 Przew II 99; *Próba*, wś 1921 Sk II 96; *Próba*, -by, *próbski* 1972 UN 50, 11. — Od ap. *próba* 'sprawdzenie, rewizja, kontrola' SW V 1. EB

Próchenki, wś, biał., gm. Olszanka, 12 km na pñ.-zach. od Łosic: siola *Pruchenki* 1551 SHGPd (kartoteka); *Prochenty* (!) 1576 Lupodl 82; *Z Prochenki* 1580 ŻDz XVII/1, 60; *Prochenki* 1613 AWAK XXXIII 194; *Prochenki*, *Prohenki* 1662 AWAK XXXIII 413, 414; *Prochenki* 1676 CzRkps nr 1099; *Prochenka* (!) 1795 MpPerPd; *Prochenki* 1827 Tabella II 116; *Procheńki* (!) 1839 MpKwat VI 8; *Prochenki* 1877 Zin II 82; *Prochenki* 1888 SG IX 44; *Prochenki* 1933 SkBy 1373; *Próchenki* 1952 UW 34; *Próchenki*, -nek, *próchenkowski* 1971 UN 128, 25. — Od n. os. *Pruchenka*, *Prochenka*, *Próchenka* (: *proch* 'pył, kurz, okruszyny', *prócha* 'odrobina, kruszyna') RymSEN II 298, w l. mn. EB

Prócheńsko zob. **Prucheńsko**

Próchna, wś, sier., gm. Wróblew, 10 km na zach. od Sieradza: de *Prochni* 1392 SHGŁęcz II 53; *Prochny* 1496, *Prochny* 1511 ŻDz XIII 171, 181; *Prochny* 1511–23 ŁLB I 415; *Prochny* 1553 ŻDz XIII 220; *Prochna* 1783–84 Rej-Kor 207; *Pruchna* 1827 Tabella II 117; *Pruchna* 1888 SG IX 69; *Pruchna* 1902 Przew II 100; *Próchno* 1921 Sk II 104; *Próchno* 1933 SkBy 1376; *Próchna* 1952 UW 104; *Próchna*, -chen, *prócheński* 1972 UN 50, 51. — Od ap. *prochno*, *próchno* 'produkt rozkładu drzewa' Sstp VII 73, w l. mn., okresowo w l. poj. Zapisy potwierdzają zmianę paradygmatu *Próchny* > *Próchna*. Lit.: SHGŁęcz II 53. EB

Próchna zob. **Pruchna**

Próchnik, wś, elbl., gm. Tolkmicko, 10 km na pñ.-wsch. od Elbląga: ville *dorrebach* um 1300 MWrm I 65; ville *Dorrebach* (1300–03)1347 PrUr I/2, 506; villas *Dorrebeke* (1347)XV PrUr IV 129; *dorrebeke* (1347) MWrm I 89; *Durrebach*, *Durrebeke* (1357)1864 MWrm II 250–1; *Dorbeck* 1796–1802 MpSchröt X; *Dörbeck* — *Próchnik*, -a, *próchnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Próchnik* 1952 UW 189; *Próchnik*, -ka 1982 WUN III 50. — Dawna n. niem. *Dorrebach*, od przym. *dürr*, śrdniem. *dorre* 'suchy, chudy, jałowy, bezbarwny'

i *Bach*, śrdniem. *beke* 'strumień, potok' Lübben 82, 35. Nazwa pol. *Próchnik* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landkreises Elbing, 1925, 183–9. WK

Próchno zob. **Próchna**, **Próchnowo** (2), **Próchnówko**, **Pruchna**

Próchnowo (1), wś, pil., gm. Margonin, 5 km na pld.-wsch. od Margonina: in *Prochnowo* 1364 KW III 248; *Prochnowo* 1412 Koz V 198; *Prochnowo* 1511–23 ŁLB I 116; *Prochnowo* 1577 ŻDz XII 191; *Prochnowo* 1789 MKI(Tab 39, 11); *Pruchnowo* 1789 MKI(Tab 41, 22); *Próchnowo*, *Pruchnowo* 1846 KsP 439; *Próchnowo* al. *Prochnowo*, *Pruchnowo* 1888 SG IX 44; *Próchnowo*, *-wa*, *próchnowski* 1967 UN 75, 13. — Od ap. *próchno* lub od n. os. *Prochno* SSNO IV 345, z suf. *-owo*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 163. ZZ

Próchnowo (2), os., dawniej wś, pil., gm. Mirosławiec, 10,5 km na pld.-wsch. od Mirosławca: *Prochnow* (1251)1439 KW I 261, fals.; ville deserte *Borkenow* (!), 1337 LandbNM 105; *Prothenow* (!) (1349)XV KW II 616; *Prochnow* od. *Borkenow* XIV SchDK 50–1; *Prochnow* 1400, *Prochnaw* 1404, *Prochenow* 1435 SHGPn III 820; dorp *Brochenow* 1490, *Brochenow* 1499, CdB A XVIII 197–8; *Prochno* 1588 SHGPn III 820; *Pruchno*, Nowe i Stare 1886 CalWał 45; *Pruchno* al. *Prochniów* i *Próchno*, niem. *Prochnow P. Stare*, niem. *Alt-P.* 1888 SG IX 70–1; *Prochnow Alt* u. Neu, poln. auch *Pruchno stare*, nowe 1912 Bär 94; *Prochnow* — *Próchnowo*, *-wa*, *próchnowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Próchnowo*, *-wa* 1982 WUN III 50. — Nazwa zniemczona jako *Prochenow*, *Brochenow* (z mieszaniem nagłosowych *p* i *b*), *Prochnow*. W XIX w., po powstaniu sąsiedniego Próchnówka, n. z członem dyferencyjnym od niem. *alt*, pol. *stary*. Okresowo odnotowano też postaci *Pruchno*, *Próchno*. Zapis z 1337 r. nawiązuje może do nazw. znanej w Nowej Marchii rodziny *von Borke*, w której rękach Próchnowo znalazło się w XVI–XVII w. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. w postaci *Próchnowo*. Lit.: SHGPn III 820; HWał 340; PPozn 241. ZZ/BCz

Próchnowo zob. **Pruchnowo** (1, 2)

Próchnówko, wś, pil., gm. Tuczno, 11 km na pld.-wsch. od Mirosławca: *Pruchno Nowe* 1886 CalWał 45; *P. Nowe*, niem. *Neu-P.* 1888 SG IX

71; *Prochnow Neu*, poln. auch *Pruchno nowe* 1912 Bär 94; *Neu Prochnow* — *Próchnówko*, *-wka*, *próchnowecki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Próchnówko*, *-ka* 1982 WUN III 50. — Od n. sąsiedniej wsi *Pruchno* (niem. (*Alt*) *Prochnow*), dziś *Próchnowo* (2), z członem dyferencyjnym od przym. *nowy*, niem. *neu*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Próchnówko*. Pierwsza wzmianka o wsi w 1819 r. Lit.: HWał 340. BCz

Próchny zob. **Próchna**

Próle, wś, olszt., gm. Barczewo, 10 km na pln.-wsch. od Barczewa: Sechzig huben waldes, z nadpisem: Litera ville *Pralesdorf* 1372, *Pralsdorf* 1374 MWrm II 468, przyp. 1, 538; *Pralasdorff* 1389 MWrm V 199; *Pralesdorf*, na kopii: *Prohlen* (1434)XV MWrm IX 533; *Pralisdorf* 1556 MWrm II 468, przyp. 1; *Proles*, *Prolen* 1581 KęŁ 554; *Proles* 1615 RŁWrm 274; *Prohlen* 1656 Kolberg 261; *Prole* 1688 Birch 236; *Proles* vasalagium 1718 Wijaczka 420; *Proles* 1755 MpEnd; *Prole* 1775 PospWrm 121; *Prohlen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Prohlen* 1820 Wald 169; *Prohlen* — *Prole* 1879 KęŁN 197; *Prohlen* — *Prole* 1946 Ley I 71; *Prohlen* — *Próle*, *-li*, *prólski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Próle*, *-li* 1982 WUN III 50; gw. *prùle*, *-ùf*, *prùłowy*. — Może n. prus. **Prales*, od **proli*, por. prus. *nose-proly* 'dziurka w nosie' i n. m. *Prolite*. Nazwę zniemczono przez dodanie członu *Dorf* 'wieś', potem zastąpionego przez *-en*, następnie spolonizowano jako *Prole*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Próle*. Lit.: PospWrm 120–1; PrzybBałt 231. RP

Prószkowo zob. **Proszkowo**

Prószków, wś, okresowo mko, opol., gm. Prószków, 10 km na pld.-zach. od Opola: *Pruscouici* 1295 SUr VI 183; *Proscow* 1311 Reg nr 3239; de *Pruskow* (1312)XVI CdSil VI 1; Dorfe *Proscow* 1319, v. *Proscow* 1336 Reg nr 3937, 5628; de *Proskaw* 1403, von *Proske* 1413 CdSil I 88, 96; *Proszke* 1413 CdSil XXXIII 104; *Proskaw* 1447 Ng 243; von *Pruostkow* (1466)XVI CdSil VI 90; von *Proskaw* 1480 CdSil I 136; *Prozkaw* 1481, *Proskawa* 1489 CdSil XXXIII 35, 36; *Pruzko* (1531) K 514; *Pruskowa* 1531, *Pruskaw* 1573, *Prosskaw* 1598, *Proskau* 1609 CdSil XXXIII 39, 48, 54, 21; In oppido *Prusko*, *Pruskau*, *Prusko-viensis* 1687/88 J II 294, 312, 517; Städtlein *Proskau* 1742, *Prosskau* 1743 SNGŚI XI 20; *Proskau*

Pröbbernu

1784 Z III 81; *Proskau, Prusków* 1845 K 514; *Pruszków, Prusków*, niem. *Proskau*, dobra król., mko 1888 SG IX 106; *Pruszkowo, Proskau* 1900 Myc 43; *Prosków (Proskau)* 1939 Prus 61; *Proskau* — *Prószków, -owa, prószkowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Prószków, -kowa* 1982 WUN III 50. — Od n. os. *Proszek, Pruszek* SSNO IV 350, 353 (: im. typu *Prosi-mir, prosić*), z suf. *-owicy, -ów*. Nazwa zapisana w licznych formach zmienionych, ostatecznie jako *Proskau, Pruskau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prószków*. Lit.: SNGŚI XI 20; RymNmiast 192; RospSEMiG 306. JCh

Pröbbernu zob. **Przebrno**

Pröckelwitz zob. **Prakwice**

Pröcken zob. **Przeczek**

Prössin zob. **Prosin**

Prschiedrowitz zob. **Przedzrowice**

Pruchenki zob. **Próchenki**

Prucheńsko, dziś *Prucheńsko Duże* i *Prucheńsko Małe*, dwie wsi, piotr., gm. Mniszków, 4 km na pń.-wsch. od Sulejowa: *Prochensko* 1405 ZDM VI 235; *Prochensko* 1511–23 LLB I 628; *Prochenisko* 1577 ŻDz XIV 293; *Prochenski* 1660–64 Lusand I 20; *Pruchensko* 1783–84 RejKor 109; *Prucheńsko* 1827 Tabella II 117; *Prucheńsko* 1888 SG IX 69; *Prucheńsko* 1933 SkBy 1376; *Prócheńsko* 1952 UW 123; *Prucheńsko Duże, -ka -żego, Prucheńsko Małe, -ka -lego, prucheński* 1969 UN 28, 56; gw. *pruxyńsko, -a*. — Od ap. *próchno*, z suf. *-sko*. Członcy odróżniającej w n. zestawionych od przym. *duży, mały*. Lit.: KSand 161; Rospond, *-bsk-* 216. IV

Pruchna, wś, biel., gm. Strumień, 10 km na pńd.-wsch. od Jastrzębia: item in *Prochna* ok. 1300 CdSil XIV 111; dem dorfe und gute *Kleine Prochna* 1416, z *Maley Prochney*, w *Maley Prochney* 1432, *Prochno* 1436, *Gros Prochna, Klein Prochno, Prochno* 1439, w *Welkey a Maley Prochnej* 1442, *Prachnie* 1447, z *Prachne* 1467 Mrózek 146; in *Prochna* 1447 Ng 244; de *Prochna* 1472, *Weliku Prachnu, Malu Prachnu* 1529 Mrózek 146; In villa *Pruchna* 1652, *Prachno* 1679, In pago *Pruchna* 1687/88 J II 30, 220, 596; *Pruchna* 1729, *Pruchna* oder *Pruchnau* 1804 Mrózek 146; *Pruchna* al. *Próchna* 1888 SG IX 69; *Pruchna* 1921 Sk XII 3; *Pruchna, -nej* 1982 WUN III 51; gw. *próchna, -ej, próchyiński*. — Od ap. *próchno*, ze zmianą paradygmatu. Zapisy z *-a-* (*Prachna*)

świadczą o wpływie fonetyki czeskiej. W n. zestawionych członów odróżniające od pol. przym. *mały, wielki*, niem. *gross, klein*, czes. *malý, velký*. Nazwę zmieniono w formie *Prochna*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Pruchna*. Lit.: SNGŚI XI 20. JCh

Pruchnik, mto, przem., gm. Pruchnik: *Prochnyk* (1397)1555 ZDM IV 301; *Prochnikiy* 1421 AGZ IX 20; in suburbio civitatis *Prochnik* 1438 AGZ XIII nr 960; *Prochnyk*, suburbio *Prochnyk* 1508 ŻDz XVIII/1, 120, 108; *Prochnyk* 1670 AGZ XXI 283; *Pruchnik*, opp., *Pruchnik Dolny, Pruchnik Górny* 1794 Ga Kk1; *Prochnyk*, *Peredmistie hirne et dilne* 1851 Sch 40; *Pruchnik*, mko, *Pruchnik*, wś 1888 SG IX 70; *Pruchnik Miasto*, mko, *Pruchnik Wieś*, wś 1921 Sk XIII 14; *Pruchnik Miasto*, mko, *Pruchnik Wieś* 1933 SkBy 1376; *Pruchnik Miasto, Próchnik Wieś*, po zmianie *Pruchnik, -ka, pruchnicki* 1949 MPol nr A-59, poz. 795; *Pruchnik*, wś, *Pruchnik Dolny, Pruchnik Górny, -ka -nego, Pruchnik-Miasto, -ka-ta*, trzy cz. wsi 1965 UN 57, 41, 42; *Pruchnik, -ka*, wś, *Pruchnik Dolny, -ka -nego, Pruchnik Górny, -ka -nego, Pruchnik-Miasto, -ka-ta*, trzy cz. wsi 1982 WUN III 51; *Pruchnik-Miasto*, cz. wsi, po zmianie *Pruchnik*, mto 2010 DzU nr 138, poz. 929. — Od ap. *próchno*, ukr. *porochno*, z suf. *-ik*. W n. zestawionych członów odróżniające od przym. *dolny, górny* oraz od ap. *miasto, wieś*. Okresowo forma pluralna *Pruchniki*, wyrażająca wielość obiektów. Lit.: MakPrz 212–3; RymNmiast 192. BCZ

Pruchno zob. **Próchnowo** (2), **Próchnówko**

Pruchnowo (1), wś, pozn., gm. Kłecko, 3,5 km na pńd.-wsch. od Kłecka: *Prochnowo* 1272 KW I 393; dzerzsi pol *Prachnowa* (!) 1399 Lek II nr 1333; *Prochnowo* 1497 Bob nr 432; *Prochnowo* des. (1554) VisitGn 594; *Pruchnowo* (1555)1628–32 Luwlkp I 203; Vil. des. *Pruchnowo* 1756 Koz V 198; *Pruchnowo*, folw. 1888 SG IX 71; *Próchnowo*, niem. *Prochnowo*, folw. 1921 Sk X 15, 153; *Próchnowo*, folw. 1933 SkBy 1376; *Pruchnowo, -wa, pruchnowski* 1967 UN 77, 12. — Od n. os. *Prochno* SSNO IV 345 lub od ap. *próchno*, z suf. *-owo*. ZZ

Pruchnowo (2), wś, włoc., gm. Radziejów, 2 km na pńd.-wsch. od Radziejowa: *Prochnowo* 1488 Matr I nr 1921; *Prochnowo* 1500 CdP II 968; *Prochnowo* 1526 Matr IV/1, nr 5126;

w *Pruchnowie* 1628–32 Luwlkp III 95; *Pruchnowo* 1827 Tabella II 117; *Pruchnowo* 1888 SG IX 71; *Próchnowo* 1921 Sk I 103; *Próchnowo* 1933 SkBy 1376; *Pruchnowo*, -wa, *pruchnowski* 1971 UN 182, 33. AG

Pruchnowo zob. **Próchnowo** (1)

Prućwin zob. **Proćwin**

Prudnik, mto, opol.: *Neuenstat* 1302, *Stadt Neustadt* 1321 Reg nr 2668a, 4126; *dominus Novocivitat* 1321 Ng 208; *der neuen Stadt Prudnik* 1331 Reg nr 5027; *Praudnik* oder *Nova Civitas* 1337, *Nova Civitas* 1339 Reg nr 5795, 6318; *Newstadt* 1384, *Newenstad* 1388, *Newnstadt prudnyk* in *Noua ciuitate Prudnik* 1402 CdSil XXXIII 37, 32, 29; *Neuenstat Prudnik* 1402 CdSil VI nr 97, 98; *oppido nove civitat* alias *Prawdenik* 1404, *Prudnik* alias *Nova civitas* 1410 CdSil XXXIII 31, 29; *Newstadt* anders *Prudnik* genant 1437 CdSil VI nr 194; *Prudnicze* 1481 CdSil XXXIII 35; *Praudnik* 1489 CdSil VI nr 382; *Praudnigk* 1536 CdSil XXXIII 39; *Polnisch-Neustadt* 1638 J I 115; *Neostadiensis*, *Neostadium Oppoliense*, in *Polsneustadt* 1666/67 J I 376, 604; *Neostadii*, *Neostadio* 1687/88 J II 363, 539; *Polnisch-Neustadt* 1743 SNGŚI XI 21; *Neustadt*, pohln. *Prudnik* (do 1708) SG IX 27; *Neustadt*, P. *Prudnik* 1736 MpWielOppol; *Neustadt*, *Prudnik* 1845 K 885; *Prudnik*, *Neustadt* 1888 SG IX 27; *Neustadt OS*. — *Prudnik*, -ka, *prudnicki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Prudnik*, -ka 1982 WUN III 51. — Dawna n. niem. *Neustadt* od niem. *neu Stadt* 'nowe miasto'. Nazwa *Prudnik* (z czeską realizacją *q* jako *u*) jest ponowiona z n. rzeki, nad którą leży miasto, por. wohl der Seifen bach, der in die *Prudnik* fließt, gemeint 1430 CdSil XXXIII 33. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Prudnik*. Lit.: SNGŚI XI 21; BorGŚI 54; RymNmiast 193; RospSEMIG 306. JCh

Prudowice zob. **Ubrodowice**

Prudziszki, wś, suwał., gm. Jeleniewo, 8 km na pn. od Suwałk: *Prudziszki* 1827 Tabella II 117; *Prudziszki* 1888 SG IX 77; *Prudziszki* 1921 Sk V 83; *Prudziszki*, -szek 1982 WUN III 51. — Od wschł. ap. *prud* 'niewielki naturalny zbiornik; młyn wodny, zaporą' Słbgav IV 117, por. też lit. *prūdas* 'staw, sadzawka', n. m. *Prūdiškė* SEMocz 486, z lit. suf. -iszki. EB

Prujście zob. **Prusie**

Prukocice zob. **Prokocice**

Prukocin zob. **Prokocice**

Pruppendorf zob. **Kraszewo** (3)

Prusak, wś, kal., gm. Sokolniki, 14,5 km na pn.-wsch. od Wieruszowa: *Prusak* 1877 Zin II 82; *Prusak* 1888 SG IX 77; *Prusak*, wś 1902 Przew II 100; *Prusak* 1921 Sk II 135; *Prusak*, -ka, *prusacki* 1974 UN 53, 17. — Od n. os. *Prusak* (: *Prusak* 'mieszkaniec Prus') RymSEN II 302. EB

Pruschenau zob. **Prusewo**

Pruschendorf zob. **Prusinowo Waleckie**

Pruschewitz zob. **Pruszewiec**

Pruschinowa Wolka zob. **Wólka Prusinowska**

Pruschinowen zob. **Prusinowo** (1, 2)

Pruschinowen Wolka zob. **Wólka Prusinowska**

Pruschinowo zob. **Prusinowo** (1, 2)

Pruschwitz zob. **Pruszewiec**

Prusenaw zob. **Prusinowo** (1)

Prusewo, os., dawniej wś, gdań., gm. Krokowa, 26,5 km na zach. od Władysławowa: *Prusowe* 1342 PrUr III 375; *Prussow* 1342 SchN 492; *Prussow* 1373–1419, *prusk* (!) 1404 Zeit IV 19, 111; *Brussow* (!) 1376, *Prissau*, *Pruschenau* ok. 1400 Lor X 160; *Pruschenaw*, *Prussow* (1438) GZ 126, 128; *Prussowo* 1534 InwWłoc 118; *Prusowo*, wsi *Prussowa* 1565 Lupom 111; *Pruszowo* 1570 ŻdZ XXIII 284; *Prusowo*, w *Prusowie* 1664 Font XXXII 343; *Prusewo* 1682 Font V 165; *Prüssau* 1772/73 HAPr IV 632; *Prissau* — *Prusewo* 1796–1802 MpSchröt IV; *Prüssau* — *Prusewo* 1879 KęłN 45; *Prusowo*, niem. *Pruessow*, dawniej *Pruessow*, *Prisau* 1888 SG IX 78; *Prüssau*, fr. auch *Prusowo* 1912 Bär 94; *Prüssau* — *Prusewo*, -wa, *prusewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Prusiewo* (!) 1967 SM 921; *Prusewo*, -wa 1982 WUN III 51; gw. dawniej *prësew^ło*, później *prësew^ee*, -va, *prësefski*. — Od n. os. *Prus* SSNO IV 352 (ta od n. etnicznej lub heral. *Prus*), z suf. -ów, -owo, później -ewo, lub może w związku z n. rz. *Prusica*, dziś Prusewska Struga, por. *Pruscisca* 1279 Perl 258 (Rzetelska-Feleszko, HE II 86–7). Lit.: Górniewicz, Onom XX 75; Treder, PMT III 68, 136; Kęsikowa PMT II 118. WK

Prusice (1), wś, legn., gm. Złotoryja, 5 km na wsch. od Złotoryi: *Prusnicz* (1287)XIV SUr V 283; *Prusnicz* (1297)XIV SUr VI 236; *Prusnicza* ok. 1305 CdSil XIV 122; *Pruznicz* (1370) K 509;

Prusice

Prusnicz 1371, dorfe *Prusniz* 1373 LandbSch II nr 472, 746; *Prusnicz* 1399, *Prusnicz* 1400, *Prausnicz* 1402 LandbSch III nr 580, 889, 1173; *Prawnsnicz* 1426 CdSil XXIV 175; *Prausnitz* 1529 CdSil XXXIII 87; In *Prausnitz* (pagus) 1668 J IV 41; *Prausniz* (*Ober-*, *Nieder-*) 1786 Z VI 51; *Prausnitz*, *Nieder-* u. *Ober-* 1845 K 509; *Prausnitz*, *Bruśnica* 1900 Myc 78; *Prausnitz* — *Prusice*, *-ic*, *prusicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Prusice*, *-sic* 1982 WUN III 51. — Pierwotnie **Pruśnica*, od n. os. *Prus*, z suf. *-nica*. Por. też n. rzeki **Pruśnica*, zmienioną jako *Prausnitz-Bach*, dziś Prusicki Potok. J. Domański przypuszcza, że rzeka pierwotnie nazywała się **Bruśnica*. W n. zestawionych z niem. członami dyferencyjnymi *Nieder*, *Ober*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Prusice*. Lit.: SNGŚI XI 21; Ng 240; Domański, Szkiece Legnickie III 165. JCh

Prusice (2), mto, wroc.: *Prusicz* 1253 Reg nr 836; v. *Prausnitz* 1287, in *Prusnicz* 1288 Reg nr 2050, 2087; *Prusicz* 1306, *Prusnicz* 1315, *Prusniz* 1322, *Prusnicz*, Stadt 1326 Reg nr 2892, 3536, 4184, 4598; *Prusnicz* 1335, *Prausnitz* 1350 Ng 240; *Prawnsnicz* 1426 CdSil XXIV 175; *Prausnitz*, oppido 1579, *Prawnsnitensis* 1579, *Prausnitz* 1666/67 J I 71, 97, 448; *Prausnitz* 1774 CdSil XXXIII 96; *Prausniz*, *Prusniz* 1787 Z VII 390; *Prausnitz*, poln. *Prusice*, mto 1845 K 898; *Prusice*, niem. *Prausnitz*, mto 1888 SG IX 78; *Pruśnica*, *Prausnitz* 1900 Myc 43; *Prausnitz* — *Prusice*, *-ic*, *prusicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Prusice*, wś 1951 DzU nr 13, poz. 103; *Prusice*, *-sic*, wś 1982 WUN III 51; po zmianie *Prusice*, *-sic*, mto 1999 DzU nr 110, poz. 1268. — Od n. os. *Prus*, z suf. *-ice*; n. zmieniona jako *Prausnitz*. Prawa miejskie nadano Prusicom w 1287 r. Po 1945 r. przywrócono urzędowo formę *Prusice*. Lit.: SNGŚI XI 21; Ng 240; RymNmiast 193; RospSEMig 307. JCh

Prusice zob. **Prusice**

Prusicino zob. **Prusiećcino**

Prusicka Wólka zob. **Wólka Prusicka**

Prusicko, wś, częst., gm. Nowa Brzeźnica, 18 km na pld.-zach. od Radomska: *Prusieczsko* 1397 SHGŁęcz II 53; *Prusiczko* 1511 ŻDz XIII 207; *Prussyczko* 1511–23 ŁLB I 484; *Przezisko* (!) 1552, *Prusicko* 1553 ŻDz XIII 281; *Prusiecko* 1787 MpPerKr; *Prusiecko* 1827 Tabella II 117; *Prusiecko* 1888 SG IX 79; *Prusiecko* 1902 Przew

II 100; *Prusicko* 1921 Sk II 82; *Prusicko*, *-ka* 1982 WUN III 51. — Od n. os. **Prusiec*, *Prusek* SSNO IV 353 (: *Prus*), z suf. *-sko* (> *-cko*). Lit.: SHGŁęcz II 53. EB

Prusie, wś, przem., gm. Horyniec, 24 km na pld. od Tomaszowa Lubelskiego: *Prosy* 1531, *Prusie* 1578 ŻDz XVIII/1, 248, 209; *Prusie* 1618–1764 Tarpogł 39; *Prusie* 1786 MJ 19, XIX, 261, 170; *Prusie* 1794 Ga Kk1v; *Prusie* 1888 SG IX 78; *Prusie*, *-sia*, *prusieński* 1966 UN 63, 34; gw. *pruśe*, *-a*, *pruśeński*. — Dawniej n. *Prosie*, od ap. *proso*, z suf. *-e*. Zmiana n. na *Prusie* w wyniku zwężenia i podniesienia artykulacji *o*, być może też wskutek adideacji do n. os. *Prus*. BCz

Prusieck zob. **Prusice**

Prusiecko zob. **Prusicko**

Prusick, wś, krośn., gm. Sanok, 7 km na pld.-zach. od Sanoka: *Piossek* (! pro *Prosssek*) (1361)1549 KMłp III 741; *Proschek* (1398)1532 ZDM I 223; *Prosieck* 1402 SHGsk III 63; *Proseg* 1424 AGZ XI nr 61; *Prosieck* 1425, *Proschek* 1430, *Proszek* 1431 SHGsk III 63; *Pruszyek* 1489 AGZ XVI nr DCCCI; *Pruszyek* 1508 ŻDz XVIII/1, 119; z *Prusieka* 1607 RZł 167; *Prusiek* 1787 MJ 19, XV, 54, 16; *Prusiek* 1851 Sch 118; *Prusiek* 1888 SG IX 79–80; *Prusiek*, *-ka*, *prusiecki* 1966 UN 71, 45. — Od strus. ap. **prosiek*, współcześnie *prosika* ‘przesieka’ w znaczeniu ‘miejsce obronne, tj. zawałone wyębami’ SEBr 488, też stp. ‘rodzaj granicy obronnej w lasach’ SEBań II 903, Sstp VII 177. Nazwa ma zapewne związek z walką, zob. n. *Pobiedno*. Zmiana *Prusiek* na *Prusieck* w wyniku przejścia *o > u* po *r*. Lit.: SHGsk III 63; MakSk 134; RiegŁemk 201. BCz

Prusiećcino, wś, zaginiona, leżała koło Gdańska: *Prusicino*, *Prusecino* 1279, *Prussencino* (1283) Perl 265, 266, 320; *Prusencino*, *Prusentino* 1291 Perl 429, 431; *Prusencino* 1295 Perl 477. — Od n. os. **Prusiećcino* (: *Prus*), z suf. *-ino*. Lit.: Łuszczczyńska, PMT V 74. WK

Prusim, wś, poznań., gm. Kwilcz, 7,5 km na pld.-wsch. od Międzychodu: *Prusyme* 1389, de *Pruszime* 1394 Lek I nr 603, 1940; de *Prussim* 1404 KZPozn nr 1669; *Prussi* (!) 1404 SHGpn III 820; in *Pruszi* [1408?] KW VII 403; *Prusszim* 1413 RWłkp I nr 689; de *Pruschinie* (1419)1596, *Prusim* 1419 SHGpn III 820; *Prusimie* 1420 RWłkp I nr 994; *Pruschymie* 1421 SHGpn III

820; *Prussyme* 1421 KW V 321; *Pruszyni* 1427 Ua nr 184; *Prusym* 1428 RWlkp I nr 1512; *Prussyme* 1435 SHGPn III 820; *Pruschim* 1438 KW V 602; *Pruszym* 1452, *Prusiny* (!) (1469)1784 SHGPn III 820; de *Prussim* 1513 SHGPn(AC 89, 87); *Prussini* (!) 1563 SHGPn III 820; *Pruszim* 1564 InwBPozn 307; *Prusim* 1580 ŹDz XII 18; *Prusin* 1603 SHGPn III 820; *Prusim* 1789 PPozn(Tab 6, 132v); *Prusim* 1888 SG IX 80; *Prusim*, -mia 1982 WUN III 51. — Dawniej *Prusimie*, od n. os. **Prusim*, por. n. os. *Prus*, *Prusin* SSNO IV 352, z suf. *-je. Zapisy wskazują też na przejściowe formy: *Prusy*, *Prusinie*, *Prusiny*, *Prusin*, z dostosowaniem do nazw pluralnych i z suf. -in- oraz z mieszaniami m, n. Ustaliła się postać *Prusim*. Wcześniej niż n. m. odnotowano pochodzącą od niej n. os., por. Miros[laum] *Prusimsky* 1386 Lek I nr 6. Lit.: SHGPn III 820–3; PPozn 241. ZZ

Prusimie zob. **Prusim**

Prusinowa Wólka zob. **Wólka Prusinowska**

Prusinowice (1), wś, ciech., gm. Świercze-Koty, 20 km na pld.-zach. od Pułtuska: *Pruschinowice* (1415)1456 SHGMz(MK 3, 4); *Prusinowice* 1424 Zakr I nr 424; *Prussynowice* (1444)1456 SHGMz(MK 3, 302); *Prusinowice* 1467 ZHer nr 294; *Prussynowo* 1517 SHGMz(Ep. 11, 137v); *Prussynowice* 1517 ZHer nr 946; *Prussynowice* 1576 ŹDz XVI 314; *Prusinowice Jurki*, *Prusinowice Nokcie* 1783–84 RejKor 528; *Prusinowice* 1827 Tabella II 117; *Prusinowice* 1888 SG IX 82; *Prusinowice*, -wic 1982 WUN III 51. — Od n. os. *Prusin* SSNO IV 353, z suf. -owice, także -owo. W XVIII w. dwa działy (?): *Prusinowice-Jurki* i *Prusinowice-Nokcie*; człon drugie od n. os. *Jurek*, **Nokieć* (por. ap. *nokieć* ‘paznokiec’ SEBor 419), w l. mn. Lit.: ZMaz 308. UB

Prusinowice (2), wś, kiel., gm. Waśniów, 14 km na pld.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: de *Prussinou* 1229 KMłp II 44 (tu?); Item *Pruszinowicz* (1260) Kkk I 79; *Prussinowyci* 1275, *Prusinouici* 1284 KMłp II 137, 159; *Prusinowice* 1347 KMłp III 66; *Prussinowice* ... *Prusinowice* 1432 KW IX 291–2; *Pruschinowice* 1447 Matr I nr 9; *Pruszynowice*, *Prusynowice*, *Pruszinowice*, *Prusszynowice* 1470–80 DB I 354, II 472, III 91, 408; *Prussynowice*, *Pruschinowice* 1529 LR 458, 466; *Prusnowice*, *Prusinowice*

1564–65 Lusand 331, 335; *Prussinowice* 1578 ŹDz XIV 194; *Prusinowice* 1783–84 RejKor 275; *Prusinowice* 1787 Spis 416; *Prusinowice* 1827 Tabella II 117; *Prusinowice* 1888 SG IX 82; *Prusinowice*, -wic, *prusinowicki* 1966 UN 27, 62; gw. *pruśinowice*, -*vic*, *pruśinoski*. — Dawniej n. *Prusinowicy*, *Prusinowice* od n. os. *Prusin*, z suf. -owicy, później -owice, także -ów. W XV–XVI w. też *Prusnowice*, wskutek zaniku samogłoski śródgłosowej. Lit.: KopKiel 247; KSand 162. IN

Prusinowice (3), wś, opol., gm. Pakosławice, 9 km na pln.-wsch. od Nysy: *Waldow* (1295)XIV, *Waldorf* (1297)XVIII SUr VI 152, 255; *Peter v. Waldorf* 1297, v. *Waltdorph* 1300 Reg nr 2477, 2604; *Waltdorf* ok 1300 CdSil XIV 7; *Waltdorf* 1302–19 Ng 333; *Waltheriuilla* (1360)K 716; *Waldorf* 1369 Ng 333; *Waltersdorff* 1638, *Waltdorff* 1651, *Waltorff* 1666/67 JI 113, 197, 634; *Waltdorf* seu *Waltersdorf* 1736 MpWielGrot; *Walddorf*, *Waltersdorf* 1736 MpWielOppol; *Waltdorf* 1784 Z III 377; *Walddorf*, *Waltdorf* 1845 K 716, 718; *Waltdorf* — *Prusinowice*, -ic, *prusinowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Prusinowice*, -wic 1982 WUN III 51. — Dawna n. niem. *Waldow*, *Waldorf* od ap. *Wald* ‘las’ + -au (odpowiednik pol. -ow), -dorf, por. też n. os. *Wald*, *Walt* (: *Walthari*) Gott 515. Ustalona po 1945 r. n. *Prusinowice* nawiązuje zapewne do zaginionej n. wsi zob. *Preusendorf*. Lit.: SNGŚl XI 22; Ng 333–4. JCh/PS

Prusinowice (3a), kol., dawniej wś, piotr., gm. Zelów, 7 km na zach. od Zelowa: villae ... Chayczyny, *Prussynowice* 1511–23 ŁLB I 454; Chayczyny i *Pruszy* 1552–53 ŹDz XIII 240; *Prusinowice* 1783–84 RejKor 183; *Prusinowice* 1827 Tabella II 117; *Prusinowice*, folw. 1877 Zin II 83; *Prusinowice* Źdzary, folw. 1888 SG IX 82; *Prusinowice*, folw. 1933 SkBy 1377; *Prusinowice*, -wic 1982 WUN III 51. — Forma *Prusy* powstała w wyniku skrótu morfologicznego (-inowice > -y), z wyrównaniem do nazw rodowych. Lit.: SHGŁęcz II 54; AtŁęcz 125. PD

Prusinowice (4), wś, płoc., gm. Łęczycza, 11 km na pld.-zach. od Łęczycy: *Prussinowice* 1357 KW III 70; *Proszynowice*, *Prussynowice* 1511/12 VisitGn 211, 215; *Pruschynowice* 1511–23 ŁLB II 362; *Prusinowice* 1576 ŹDz XIII 70; *Prusinowice* 1793 MpPerŁęcz; *Prusinowice* 1827 Tabella II 117; *Prusinowice* 1888 SG IX 81–2; *Prusinowice*

Prusinowice

1921 Sk II 58; *Prusinowice*, -wic, *prusinowicki* 1972 UN 43, 17. — W XVI w. występowała także postać *Prosinowice*, z rozszerzeniem *u > o* po *r*. Lit.: SHGŁęcz II 53. EB

Prusinowice (5), wś, sier., gm. Lutomiersk, 5 km na pld.-zach. od Konstancy Nowa Łódzkiego: *Prusynowicze* 1511–23 ŁLB I 382; *Prussynowycze major* 1553 ŻDz XIII 237; *Prusinowice* 1783–84 RejKor 87; *Prusinowice* 1827 Tabella II 117; *Prusinowice* 1877 Zin II 83; *Prusinowice Wielkie*, kol., *Prusinowice Lutomiersk*, wś 1888 SG IX 82; *Prusinowice*, kol. 1902 Przew II 100; *Prusinowice*, kol. 1933 SkBy 1377; *Prusinowice*, -wic 1982 WUN III 51. — Człony drugie od n. m. *Lutomiersk* oraz od przym. łac. *maior* 'większy' i pol. *wielki*. Lit.: SHGŁęcz II 54. EB

Prusinowice (6), wś, sier., gm. Szadek, 6 km na pln.-zach. od Szadku: *Prussinowice* 1388 Łęcz I nr 656; *Prusinowice* 1393 Łęcz II nr 4690; *Prussinowicz* 1393, *Prussinowicze* 1394 SHGŁęcz II 53; *Prusinowice* 1396 Łęcz II nr 5382; *Prussynowicze* 1511 ŻDz XIII 187; *Prussynowicze* 1511–23 ŁLB I 440; *Prussynowycze* 1552 ŻDz XIII 229; we wsi *Prusinowiczach* 1564–64 Luwlkp II 55; *Prusinowice* 1628–32 Luwlkp II 84; *Prusinowice* 1827 Tabella II 117; *Prusinowice*, folw., *Prusinowice Stara Wieś*, wś 1888 SG IX 82; *Prusinowice* 1902 Przew II 100; *Prusinowice* 1921 Sk II 104; *Prusinowice*, -wic, *prusinowicki* 1972 UN 50, 46. — Człon dodatkowy od wyrażenia *stara wieś*. Lit.: SHGŁęcz II 53–4. EB

Prusinowice-Jurki zob. **Prusinowice** (1)

Prusinowice Male zob. **Prusinowiczki**

Prusinowice-Nokcie zob. **Prusinowice** (1)

Prusinowice Stara Wieś zob. **Prusinowice** (6)

Prusinowice Wielkie zob. **Prusinowice** (5)

Prusinowicy zob. **Prusinowice** (2)

Prusinowiczki, wś, sier., gm. Lutomiersk, 6 km na pld.-zach. od Konstancy Nowa Łódzkiego: *Male Prusinowice* 1417 Koz VII 45; *Prussynowicze minor* 1511–23 ŁLB I 382; *Prussynowycze minor* 1552 ŻDz XIII 237; *Prusinowiczki* 1783–84 RejKor 87; *Prusinowiczki* 1827 Tabella II 117; *Prusinowiczki* 1877 Zin II 83; *Prusinowiczki*, dawniej *Prusinowice Male* 1888 SG IX 82; *Prusinowiczki* 1902 Przew II 100; *Prusinowiczki* 1921 Sk II 45; *Prusinowiczki*, -czek 1982 WUN III 51. — Początkowo n. zestawiona, od n. wsi

Prusinowice (5) i od przym. pol. *mały*, łac. *minor* 'mniejszy'. Nazwa wtórnie uległa uniwersalizacji za pomocą pluralnego suf. -ki. EB

Prusinowo (1), cz. Księżego Dworu, dawniej wś, ciech., gm. Działdowo: *Preusenau* 1410? Gause 369, przyp. 39; *Prusenaw* 1455 KęŁ 323; *Preusenau* 1455, 1460, *Prusinowo Heyde* 1687, *Pruschinowo* Schatulgut 1705 Gause 9, 369, przyp. 39; *Prussinowo*, wś 1789 Goldb I 172; *Pruschinowo* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Pruschinowen*, maj. 1820 Wald 221; *Pruschinowo* 1839 MpKwat III 1; *Pruschynowo* ok. 1859 SzcześTeka 50; *Pruschinowo* — *Prusinowo* 1879 KęŁN 190; *Prusinowo*, dobra 1888 SG IX 83; *Prusinowo (Pruschinowo)* 1925 Krzep 95; *Prusinowo*, -wa 1982 WUN III 51. — Od n. os. *Prusin SSNO IV 353*, z suf. -owo. W formach zmienionych *Preusenau*, *Pruschinowen* niem. -au, -owen i wahanie w oddawaniu głoski *s* jako *ss*, *sch*. Lit.: Gause, *Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau*, 1958, 9, 369. RP

Prusinowo (2), wś, olszt., gm. Piecki, 17,5 km na pln.-zach. od Rucianego-Nidy: *Pruschinoffen* 1467–70 KęŁ 413; *Pruschinowen* 1785 Goldb III 163; *Pruschinowen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Pruschinowen*, *Pruschinowo*, do *Pruschinowa*, wś ok. 1859 SzcześTeka 39; *Pruschinowen* — *Prusinowo* 1879 KęŁN 179; *Prusinowo* — *Preussental* 1930, *Pruschinowen* 1941 Choj 122; *Preussental* — *Prusinowo*, -a, *prusinowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Prusinowo*, -wa 1982 WUN III 51. — Odbiorcy pierwszego nadania byli prawdopodobnie mieszczanami *pruskimi*, stąd n. wsi. W 1930 r. osada otrzymała chrzest niem. *Preussental*; po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prusinowo*. Lit.: Rieckenberg, AF XVI, Heft 2, 198; Toeppen, *Historia Mazur*, 1998, 159, przyp. 398, 245; Mrągowo. *Z dziejów miasta i powiatu*, 1975, 182; BiałOsad 168, 185. RP

Prusinowo (3), wś, pil., gm. Lubasz, 6 km na pld. od Czarnkowa: *P[russynowo]* 1403, *Prussynowo* 1406 KW V 39, 101; de *Prusinowo* 1418 RWlkp I nr 997; *Prussinowo* 1495 SHGPn(PG 7, 89); *Pruszynowo* 1498, *Prusynowo* 1499, *Pruszinowo* 1508 SHGPn III 823; *Prussinowo* 1510 NKs 82; *Prusinowo* (!) 1577 SHGPn III 823; *Prusinowo* 1622–24 PPOzn(Tab 1, 20); *Prusinowo* 1783–84 RejKor 791; *Prusinow* 1789 PPOzn(Tab 6, 91v); *Prusinów* al. *Prusinowo* 1888 SG IX 81;

Prusinowo, -wa, *prusinowski* 1967 UN 76, 15. — Okresowo n. z suf. -ów. Lit.: SHGPn III 823–4; PPozn 242. ZZ

Prusinowo (4), wś, poznań, gm. Kórnika, 6 km na płd.-wsch. od Kórnika: de *Prussinowo* 1370 KW III 346; *Przezclao de Pruszynow* Poznaniensi (1370) KW VI 262; *zprusynowa* 1423 RWlkp nr 748; de *Pruszynowo* 1426 Koz III 84; *Prussynowo* 1510 NKs 58; *Prusinowa* 1578 ŻDz XII 197; *Prusinowa* 1674 MKI(ASK 74, 87); *Prusinowa* 1783–84 RejKor 118; wieś *Prusinowo* 1789 MKI(Tab 47, 53); *Prusinowo* 1846 KsP 383; *Prusinów* a. *Prusinowo* 1888 SG IX 81; *Prusinowo*, -wa 1982 WUN III 51; gw. *pruśinowo*, -wa, *pruśinoski*. — Okresowo n. z suf. -owa, -ów. ZZ

Prusinowo (5), wś, słup., gm. Debrzno, 12 km na zach. od Debrzna: *Prusenwalde* (1353)1397 PrUr V 110; *Prusenwalde* 1353 HKS nr 43; *Prusimwalt* 1410 RegO nr 1245; *Prusimwalt* (1414–15) HKS nr 170; *Prewssinwalde* (1437) GZ 109; *Preussenwalde* 1451 RegO nr 10817; *Puschuiol* (!) 1503 Matr III nr 691; *Pruswold*, wsi *Pruswolda*, z *Pruszwoldem*, z *Prusswoldem*, z *Pruszwolda* 1565 Lupom 56, 57, 61, 72; *Preuschwaldt* 1570 ŻDz XXIII 223; auch der *Prützenwoldischen* darffschafft 1596 Font XXVIII 45; *Pristenfeld*, *Prislenfeld*, *Prusenfeld*, *Prasenfeld* 1617 Font XI–XV 15, 25; *Prusswald*, w *Prusswaldzie*, *Prucwald*, na *Prycwaldzie*, do *Pryczwaldu*, w *Pruczwaldzie* 1624 LuPrus 176, 177, 167, 173, 201; *Preisenwold*, *Preisemwoldensis* 1653 Font XI–XV 48, 384; *Princewald* 1664 Font XXXII 165; na folwarku *Pricenwaldzkim* 1673 Font XXVIII 143; *Prycewald* 1682 Font V 138; *Prützenwalde* 1789 Goldb II 189; *Prutzenwalde* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Prutzenwalde* — *Prycmenwald* 1879 KętN 78; *Prycmenwald*, niem. *Prietzenwalde* 1888 SG IX 113; *Prützenwalde*, fr. auch *Pryncenwald*, *Pritzenwald*, *Pruswolth*, *Preuschwaldt* 1912 Bär 94; *Prützenwalde* — *Prusinowo Czuchowskie*, -wa -ego, *prusinowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Prusinowo*, -wa 1982 WUN III 51. — Dawna n. niem. od n. os. *Preuss* (: *Preus* 'Prus') i *Wald* 'las', spolonizowana jako *Pruswold*, *Prucwald*, *Pryc(en)wald*, z regularną substytucją -wald jako -wold; śrwniem. *preuss* i śrdniem. *prüşch* realizowane jako *prutz-/lprütz-*, pol. *pruc-/lpryc-*. W XVII w. adideacja pierwszego członu n. do ap. *Prinz* 'książę'.

Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Prusinowo*. Okresowo n. z członem odróżniającym od n. mta *Człuchów*. Lit.: CzNiem 133. WK

Prusinowo (6), os., dawniej wś, szczec., gm. Gryfice, 4 km na płn. od Gryfic: *Prucenow* 1312 PU V 39; *Rutzenow* 1540 PomKirch II 38; *Rotznow* 1618 MpLub; *Rutzenow* 1789 MpGillyPom; *Rütznow* 1834 MpUMbl 688; *Rütznow* — *Prusinowo*, -wa, *prusinowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Prusinowo*, -wa 1982 WUN III 52. — Dawniej prawdopodobnie **Proszeniów*, od n. os. *Proszenny*, *Proszony* SSNO IV 350 (: *prosić*), z suf. -ów. Możliwe też odczytanie *Prusinów*, od n. os. *Prusin*, z suf. -ów. W formie zmienionej opuszczono nagłosowe *P-*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Prusinowo*. Lit.: RzDuma II 47. BCz

Prusinowo (7), wś, szczec., gm. Łobez, 5,5 km na płn. od Łobza: *Pritznow* 1618 MpLub; *Prutzenow* 1628 LorSNH 92; *Prützenow* 1789 MpGillyPom; *Prütznow* 1834 MpUMbl 967; *Prütznow* — *Prusinowo*, -wa, *prusinowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Prusinowo*, -wa 1982 WUN III 52. — Dawniej n. **Prusinow*, zmieniona jako *Prütznow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Prusinowo*. Lit.: RzDuma II 47. BCz

Prusinowo zob. **Prusinowice** (1), **Prusinowo Waleckie**

Prusinowo Waleckie, wś, pil., gm. Wałcz, 13 km na płd.-zach. od Wałcza: *Preussendorf* 1291 PPozn 241; *Pruschendorf* (1375) SG IX 82; *Prusinowo* 1493 NDz II 392; *Payschendorff* (!) 1532 Matr IV/2, nr 16277; *Prusendorf* 1579 ŻDz XII 106; *Prusinowo* 1606–08 NDz II 393; *Prussendorph* 1619 PPozn(Tab 2, 131); *Pruszewo ... Pruszowo* (1648) SG IX 82, 83; *Prusinowo* al. *Pruska Wieś*, niem. *Preussendorf* 1888 SG IX 82–3; *Preussendorf* — *Prusinowo Waleckie*, -wa -ego, *prusinowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Prusinowo Waleckie*, -wa -kiego 1982 WUN III 52. — Dawna n. niem. od n. os. *Preusse*, *Prus* Gott 392 i od ap. *Dorf* 'wieś'. Nazwę spolonizowano w formach *Prusinowo* oraz *Pruska Wieś*. Historycy uważają, że we wsi osadzono Prusów. Współcześnie n. z członem lokalizującym od n. mta *Wałcz*. Lit.: SHGPn III 823; HWAł 340; SchDK 241; PPozn 241. ZZ

Prusinów (1), wś, kal., gm. Żerków, 9,5 km na płd.-zach. od Żerkowa: *Prusinowo* (1298) KW

Prusinów

II 21; Otha de *Pruszinova* 1412 Kal nr 247; de *Pruszynow* ... de *Pruszynowo* 1497 Bob nr 132; *Pruschynowa* villa 1511–23 ŁLB II 25; *Prusinowa* 1579 ŻDz XII 127; *Prusinowa* 1620 MKI(Tab 11, 33); *Prusinowo* 1674 MKI(ASK 74, 140); *Prusinowa* 1775 MKI(Tab 19, 8); *Prusinowo* 1783–84 RejKor 814; *Prusinow* 1846 KsP 321; *Prusinów* 1888 SG IX 80–1; *Prusinów, -nowa, prusinowski* 1971 UN 79, 7. — Od n. os. *Prusin* SSNO IV 352, z suf. *-owoll-owa*, od XIX w. *-ów*. ZZ

Prusinów (2), wś zaginiona, bliżej niezlokalizowana, własność klasztoru Cystersów w Sulejowie: *Prusinow* (1218)XVII Sul 4; *Prussinou* 1229 KMłp II 4 (tu?); *Prussinove* (1242)XV–XVI CđP I 47, fals.; *Prussinove*, manoe 1242 Koz VII 45. — Od n. os. *Prusin*, z suf. *-ów*. Identyfikacja miejscowości jest trudna; S. Kozierowski skłania się dołączenia jej z wsią *Prusinowice* (5). Lit.: SHGŁęcz II 54. EB

Prusk zob. **Pruszcz** (2)

Pruska (1), cz. Chrustowic, dawniej wś, kiel., gm. Opatowiec: villis ... *Proscia* 1363 ZDM I 137; *Proska* 1470 SHGSd(TP 34, 598); *Proszka*, villa, *Proska* 1470–80 DB I 405, II 409; *Proszka* 1477 SHGSd(TP 24, 407); *Prosska* 1502 SHGSd(TP 22, 545); *Proska* 1508 ŻDz XV 486; *Proska* 1529 LR 171; *Proska* 1579 ŻDz XIV 214; *Pruska* 1783–84 RejKor 303; *Pruska* 1827 Tabella II 118; *Pruska*, wś 1888 SG IX 83; *Pruska*, wś 1933 SkBy 1377; *Pruska, -ki* 1966 UN 22, 39. — Dawniej n. *Proszka* lub *Proska*, od n. os. *Prosz*, *Prosza* SSNO IV 350 (: *Prosimir*), z suf. *-ka*. Forma *Pruska* jest wynikiem wtórnego skojarzenia z n. os. *Prus* i przym. *pruski* 'związany z Prusami (państwem krzyżackim), Prusom właściwy' Sstp VII 79. Lit.: KopKiel 213; KSand 161–2. IN

Pruska (2), dziś *Pruska Mała* i *Pruska Wielka*, dwie wsi, suwal., gm. Augustów, 13,5 i 11 km na płn.-zach. od Augustowa: [*Pruska*] (1536) SHGPd(kartoteka); *Nowa Wolia Dowspuczka* 1537 SHGPd(Kapiciana 62) (tu ?); Sióło *Pruska*, ku granicy *pruskiej* i Sióło *Pruski* 1561 HalBiał I 140; *Pruska* i *Nowa Wola* 1562 WiśnAug 103; Villa *Pruska* 1575 HalBiał I 140; *Pruska* 1576 Lupodl 117, 119; wsi ... *Małej Pruski*, *Małą Pruskę* (1580) ŻDz XVII/2, 22, 23; *Pruska* 1623 SHGPd(CzRkps nr 1777, 874–877); *Pruska Mała* i *Pruska Wielka* 1711 AWAK VII 438; *Pruska*

Mała, *Pruska wielka* 1744 SDV 106; *Pruska Mała* i *Pruska Wielka* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 29–30); *Pruska mała*, *Pruska wielka* 1827 Tabella II 118; *Pruska Mała* i *Pruska Wielka* 1888 SG IX 83; *Pruska Mała*, *Pruska Wielka* 1921 Sk V 3; *Pruska Mała, -ki -lej*, *Pruska Wielka, -ki -kiej*, *pruszczkański* 1972 UN 151, 36. — Nazwy wsi: *Pruska* (dziś *Pruska Wielka*) i *Nowa Wola Dowspuczka*, później *Pruska Wólka* (dziś *Pruska Mała*), ponowione z n. rz. *Pruska*, nad którą między 1536 a 1563 r. założono wsi (por. ad fluviolam supradictam *Pruska* 1515 WiśnAug 90). Nazwa rzeki zapewne od przym. *pruski*. Człony w n. zestawionych od ap. *wola*, *wólka* i od przym. *mały*, *wielki* oraz od n. m. *Dowspuda*. Lit.: HalBiał I 140; WiśnAug 103; WiśnGraj 218, 222. EB

Pruska (3), wś, suwal., gm. Bargłów Kościelny, 6 km na pld.-wsch. od Rajrodu: *Pruskie* 1580 SHGPd(MK 125, 122v–123); *Pruskie*, *Pruskie* seu *Wólka* 1603 SHGPd(MK 148, 3v–4, 187v–188); *Pruska Wólka* 1625, *Pruska Wólka* 1639 SHGPd(MK 172, 256v–257 i 186, 69–70); *Pruska*, folw. (1661)1664 SHGPd(Lustr 602–3); *Pruska* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 9–11); *Pruska* 1827 Tabella II 118; *Pruska*, folw. 1888 SG IX 83; *Pruska*, folw. 1921 Sk V 92; *Pruska*, wś 1952 UW 161; *Pruska, -ki*, *pruszczkański* 1972 UN 151, 73. — Początkowo *Pruskie*, od przym. *pruski* (: *Prusy*). Okresowo *Wólka*, też n. zestawiona *Pruska Wólka*, z drugim członem od ap. *wólka* w znaczeniu osadniczym, który później uległ elipsie. Lit.: WiśnAug 143. EB

Pruska Dąbrowa zob. **Dąbrówka Pruska**

Pruska Gierłóża zob. **Gierłoż** (2)

Pruska Królewska Wieś zob. **Oleśno**

Pruska Łąka zob. **Łąka** (6)

Pruska Mała zob. **Pruska** (2)

Pruska Wielka zob. **Pruska** (2)

Pruska Wieś zob. **Prusinowo Waleckie**

Pruska Wólka zob. **Pruska** (3)

Pruskau zob. **Prószków, Prusków**

Prusken zob. **Pruski**

Pruski, os., dawniej wś?, ciech., gm. Hłowo-Osada, 10,5 km na pld.-wsch. od Działdowa: *Proskowitz* Gut 1371, ok. 1400 Gause 8–9; *Proskan* 1437 GZ 83; Peter von *Brošky* 1446 Gause 8–9; *Prusken* 1580, Bialutsche Heyde *Pruske* genannt

1687 Gause 367, przyp. 26; *Prusken* — *Pruski* 1879 KętN 190; *Prusken* Vorwerk 1880 Gause 367, przyp. 26; *Pruski* (*Prusken*) 1925 Krzep 95; *Pruski*, folw. 1933 SkBy 1378; *Pruski*, *-sek* 1982 WUN III 52. — Może pierwotnie *Pros(z)-kowitz*, zob. wyżej, lub *Pruskowice*, od n. os. *Pros(z)ek* lub *Prusek* SSNO IV 353 (por. etnonim *Prus*), z suf. *-owice*, wtórnice w l. mn. (niem. *-en* zamiast pol. końcówki *-i*, także wahanie *p* : *b*). Lit.: Gause, *Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau*, 1958, 7–9, 13, 367. RP

Pruski zob. **Kosmy-Pruszki, Pruskie, Pruszki** (1, 2)

Pruski Hoład zob. **Pasłek**

Pruski Kinichdorff zob. **Olešno**

Pruski Targ zob. **Przezmark** (2)

Pruskie, wś, bydż., gm. Osie, 23 km na wsch. od Tucholi: *Pruski* 1772/73 HAPr IV 632; z *Pruskich* 1787, *Pruskie* 1790 PMT VIII 85; *Pruski* 1796–1802 MpSchröt XV; *Pruskie* — *Pruski* 1879 KętN 110; *Pruskie*, niem. *Pruski* 1888 SG IX 84; *Pruskie*, niem. *Pruski* 1921 Sk XI 51, 85; *Pruskie* (*Pruske*) 1925 Krzep 95; *Pruskie*, *-kich*, *pruski* 1971 UN 186, 27. — Od n. os. *Pruski* SSNO IV 354, wtórnice w l. mn. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 85. WK

Pruskie zob. **Pruska** (3)

Pruskie Stany zob. **Popowo** (5)

Pruskie Wierzuchowo zob. **Prusy** (15)

Pruskołęka, wś, ostroł., gm. Chorzele, 8,5 km na wsch. od Chorzel: *Pruskołęka* 1783–84 RejKor 464; *Pruskołęka* 1827 Tabella II 118; *Pruskołęka* 1888 SG IX 84; *Pruskołęka*, *-ki*, *pruskołęcki* 1972 UN 140, 12. — Od wyrażenia *pruska łąka*, w formie złożenia (pierwotnie zapewne n. ter.); wieś położona w pobliżu granicy historycznych Prus i Mazowsza. UB

Pruskowice zob. **Pruski**

Pruskowicy zob. **Prusków**

Prusków, wś, opol., gm. Zębówice, 10 km na pñn.-zach. od Dobrodzienia: *Pruskow* 1235 BorGŚl 134; *Pruscouici* 1295 SUr VI 183; prius *Pruskoviae* 1666 J I 501; Ex villa *Prustkow* (!) 1679, *Pruskau* 1687, *Prusskau* 1688 J II 62, 312, 483; *Pruskau* 1743 SNGŚl XI 22; *Proskau* 1783 Z II 191; *Pruskau*, *Prusków* 1845 K 516; *Pruskau* 1900 Myc 78; *Prusków* (*Pruskau*) — *Preussenau* 1939 Prus 61; *Preussenau* — *Prusków*, *-owa*,

pruskowski 1948 MPol XXVI nr 59; *Prusków*, *-kowa* 1982 WUN III 52. — Nazwa od n. os. *Prusek* SSNO IV 353, z suf. *-ów*, efemerycznie *-owicy*, zniemczona jako *Pruskau*. Nazwę *Preussenau* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Prusków*. Lit.: SNGŚl XI 22; BorGŚl 134. JCh

Prusków zob. **Prószków**

Prusnowice zob. **Prusinowice** (2)

Prusnów zob. **Prosnów** (2)

Prusocin, wś, ciech., gm. Strzegowo-Osada, 24 km na zach. od Ciechanowa: *Prussoczino* 1452, *Pruschoczino* 1531 SHGPł 244–5; *Pruszoczino Strzegowskie* 1578 ŻDz XVI 59; *Prusocino* 1783–84 RejKor 606; *Prusoczino* 1784 MpPerPł; *Pruskocin* (!) 1827 Tabella II 118; *Prusocin* 1888 SG IX 84; *Prusocin*, *-na*, *prusociński* 1972 UN 131, 21. — Od n. os. *Prusota* SSNO IV 357 (: n. os. *Prusz*), z suf. *-ino*, od XIX w. *-in*. W XVI w. n. zestawiona *Prusocino Strzegowskie*, z członem odróżniającym od nazw. właścicieli wsi *Strzegowskich*. Lit.: SHGPł 244. UW

Prusowo zob. **Prusewo**

Prusowy Borek, wś, olszt., gm. Szczytno, 7 km na pñd.-wsch. od Szczytna: *Bogatz* 1788 Gause 32; *Prussow Borreck*, *Bogatz* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Prussow Borek* 1803 Gause 97; *Bogatz*, *Prussowborek*, dwie wsi 1820 Wald 225; *Prusow borek*, *Prusowborrek* ok. 1859 Szcześ-Teka 114; *Prussowiborek* — *Prusówborek* 1879 KętN 216; *Bogacz*, niem. *Bogatz* lub *Prussowborrek* 1882 SG I 276, 277; *Prusów Borek* 1888 SG IX 84; *Bogacz* (*Preussenwalde*) 1936–39 Ar 695; *Bogacz* — *Preussenwalde* 1941 Choj 63; *Preussenwalde* 1932, *Prussowborrek* — *Prusowy Borek* 1946 Ley I 113; *Preussenwalde* — *Prusowy Borek*, *-ego Borku*, *borecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Prusowy Borek*, *-wego -rku* 1982 WUN III 52. — Dawniej n. *Bogacz*, od n. os. *Bogacz* (: *bogacz*) RymSEN I 44. Na gruntach wsi, na obszarze leśnym, powstał *Prusowy Borek*//*Prusów Borek*, stąd człon od ap. *borek* ‘mały bór’, z przym. *prusowy*, *prusów*, od etnonimu *Prus* lub n. os. i heral. *Prus*. W 1932 r. wprowadzono urzędowo n. *Preussenwalde*; po 1945 ustalono postać *Prusowy Borek*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 148, 149. RP

Pruss zob. **Prusy** (1, 16)

Prusshöfen

Prusshöfen zob. **Burszewo**

Prussi zob. **Prusy** (1)

Prussinovitcz zob. **Preusendorf**

Prussowborrek zob. **Prusowy Borek**

Prussy zob. **Prusy** (1, 3, 4, 5, 9, 11, 12, 13, 14, 15)

Prust zob. **Pruszcz** (1, 2, 4), **Pruszcz Gdański**

Prustenik, wś zaginiona, leżała koło Szestna, olszt., gm. Mrągowo: *Prustenik* 1419 Ger 136; *Prustenik* 1437/38 Błażenie II 318. — Nazwa prus. **Praust-enik-* (?), od rdzenia **praust-*, por. lit. n. w. *Praustuve* (: *praustuve* ‘umywalnia; kąpiel’, od *praūsti* ‘myć, obmywać’, też lit. *prūsti* ‘dobrze rosnać; rozwijać się; nabierać ogłady’ SE-Smoczek 481), n. prus. *Prusteynen* Ger 139, Przybalt 231, z suf. *-enik-*. Lit.: Błażenie II 320. *RP*

Prusteyn, wś zaginiona, leżała w pruskiej Nantangii, dziś olszt.: *Prusteyn* 1340 Ger 136; *villam Prusteyn* 1340 PrUr III 235. — Nazwa z suf. *-ein-*, od rdzenia **praust-*, por. *Prustenik*. Lit.: Ger 136; Przybalt 231. *RP*

Pruswold zob. **Prusinowo** (5)

Prusy (1), dziś *Nowe Prusy* i *Stare Prusy*, dwie wsi, bydgoski gm. Czersk, 7,5 i 6,5 km na płn.-wsch. od Czerska: *Prusi* 1570 ŻDz XXIII 212; przy granicy *Prus*, wsi szlacheckiej 1624 LuPrus 207; *Prussy* 1648 RP 183; *Prusy* 1664 Font XXXII 265; *Prussy* 1682 Font V 133; *Brussy* (1711) SG IX 103; *Prussi* (*Pruss*) 1772/73 HAPr IV 632; *Pruss* 1789 Goldb II 189; *Pruss* 1796–1802 MpSchröt XV; *Pruss* — *Prusy* 1879 Kętn 73; *Prusy Stare*, niem. *Alt-Prussy* al. *Alt-Pruss* i *Prusy Nowe*, niem. *Neu-Prussy* 1888 SG IX 103; *Nowe Prusy*, niem. *Neu Prussi*, *Stare Prusy*, niem. *Prussi* 1921 Sk XI 11, 15, 83, 87; *Prusy st., n.* (*A. N. Prussi*) 1925 Krzep 95; *Nowe Prusy, -wych Prus, nowopruski, Stare Prusy, -rych Prus, staropruski* 1972 UN 176 16, 36. — Od n. os. i n. herbu *Prus*, por. *Prusy* ... siedziba *Pruskich* herbu *Prus* Krzep 95, w l. mn. W zapisach znalazło odbicie gw. podważanie spółgłoski *s*. W n. zestawionych człony dyferencyjne: niem. *Alt, Neu*, pol. *Stare, Nowe*. Lit.: GórnRPom 117. *WK*

Prusy (2), wś, ciech., gm. Rybno, 16 km na płn.-wsch. od Lidzbarka: *Preussen* 1544 Kętl 302; *Preussen* (*Prusy*), wś 1820 Wald 221; *Preussen* — *Prusy* 1879 Kętn 190; *Prusy* 1888 SG IX 103; *Prusy*, niem. *Preussen* 1921 Sk XI 16; *Prusy*,

Prus, pruski 1971 UN 170, 33. — Wcześniej n. niem. *Preussen*, od XIX w. n. pol. *Prusy*. Lit.: GórnRWrm 216. *RP*

Prusy (3), wś, kal., gm. Jarocin, 6,5 km na pld.-wsch. od Jarocina: *Prussy* 1399 Lek II nr 772; de *Prussy welgey* 1411, de *Prussy Media* 1424 RWlkp II nr 330, 445; de *Prusi* 1428 KW IX 125; *Pruschy posrzednye* 1435, *Prussy media* 1510 Koz III 85; *Prusi posrednie* 1579 ŻDz XII 133; *Prusy pośrednie* 1618–20 PKal 55; *Prusy posrzednie* 1783–84 RejKor 787; *Prusy* al. *Prussy, Prusy Pośrednie* 1888 SG IX 88; *Prusy* 1933 SkBy 1378; *Prusy, Prus* 1982 WUN III 52. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od przym. pol. *pośrzedni, pośredni*, łac. *medius* ‘środkowy’. *PD*

Prusy (4), dziś *Prusy*, wś i *Nowe Prusy*, cz. Starzych *Prus*, dawniej wś, kiel., gm. Stopnica, 13 km na pld.-wsch. od Buska-Zdroju: *Prussy* 1405 Sand nr 388; *Prussi* 1418 SHGSd(TerrLub 10, k. 199); *Prussy* (1421)1802 ZDM II 6; *Prussi* 1470–80 DB II 442; *Prvssi, Pruschy* 1529 LR 20, 261; *Prussi* 1530 Matr IV/2, nr 15837; *Prussy* 1579 ŻDz XIV 223; *Prussy* 1783–84 RejKor 312; *Prusy* 1787 Spis 372; *Prussy* 1877 Zin II 83; *Prusy*, wś 1888 SG IX 85; *Prussy*, wś 1902 Przew II 100; *Prusy Nowe*, kol., *Prusy Stare*, wś 1921 Sk III 136; *Prusy Nowe*, folw., *Prusy Stare*, wś 1933 SkBy 1378; *Prusy Stare* 1952 UW 110; *Stare Prusy, -rych Prus, pruski*, wś, *Nowe Prusy, -wych Prus*, cz. wsi 1966 UN 19, 73; *Stare Prusy*, po zmianie *Prusy, Prus, pruski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Członki odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy, stary*. Lit.: KopKiel 273; KSand 162. *IN*

Prusy (5), wś, krak., gm. Kocmyrzów-Luborzyca, 11 km na płn.-wsch. od Krakowa: in *Prus* 1287 KW I 540; *Prussy* 1357 KW III 70; *Prussy* 1385 KMłp III 363; *Prussy* 1398 Krak nr 6418; *Prussy* 1470–80 DB I 57; *Prussy* 1490 ŻDz XV 441; *Pruschy* 1529 LR 303; *Pruszy* 1564 Lu-krak II 82; *Prussi* 1581 ŻDz XIV 19; *Prusy* 1629 RPobKr 10; *Prusy* 1783–84 RejKor 325; *Prussy* 1787 MpPerKr; *Prusy* 1787 Spis 329; *Prusy* 1827 Tabella II 118; *Prussy* 1875 KolbKr 350; *Prusy* 1888 SG IX 85; *Prusy* 1921 Sk XII 18; *Prusy, Prus, pruski* 1963 UN 1, 62. Lit.: RKrak 135. *IN*

Prusy (6), wś zaginiona, leżała w dawnym pow. olsztyneckim, ok. 1,5 km na płn.-wsch. od Mielna, olszt., gm. Grunwald: *Prusy puste*, ist-

niały już w r. 1335, *Prusy* w początkach XVI w. puste i dziś już nie istnieją KęŁ 299, 373; *Prusy* 1888 SG IX 103. Lit.: Biolik, ABS XIX 8; Biolik, PMT X 109. RP

Prusy (7), wś zaginiona, leżała w pow. bielskim, w par. Łęg, płoc.: *Prussi* (1309)1510 AC III nr 308; *Pruszi* (?) 1578 ŻDz XVI 31. Lit.: ZMaz 308. UW

Prusy (8), os. zaginiona, leżała koło Biechowa, pozn., gm. Miłosław: cum *Prutenis nostris duarum villarum apud Behow* 1288 KW II 14. — Nazwa znana tylko z zapisu łacińskiego. ZZ

Prusy (9), wś, rad., gm. Warka, 4 km na pñ. od Warki: *Prussy*, kol. 1839 MpKwat IV 4; *Prusy* al. *Prussy* 1888 SG IX 84; *Prusy, Prus, pruski* 1971 UN 127, 30. UB

Prusy (10), wś, siedl., gm. Mińsk Mazowiecki, 4 km na pñ.-zach. od Mińska Mazowieckiego: *Prusy* 1888 SG IX 84; *Prusy, Prus* 1982 WUN III 52. UB

Prusy (11), wś, skiern., gm. Głuchów, 13 km na pñ.-zach. od Rawy Mazowieckiej: *Prusshy* 1437 SHGRw(ADP perg. 231); *Prussy* 1446, 1496 SHGRw(MK 9, 201); *Prussi* 1451 SHGRw(MK 335, 65); *Prussy* 1511/12 VisitGn 176; *Pruschy ... Prussi ... Prussy* 1511–23 LLB II 300, 301, 329; de *Prussi* 1525 Matr IV/1, nr 4686; z *Pruskiem* (!) 1564 Luraw 12; *Pruszy* 1579 ŻDz XVI 166; z ... *Prusami* 1661 Luraw 143; do wsi *Prus* 1789 Luraw 31; *Prussy* 1792 MpPerRw; *Prusy* 1827 Tabella II 118; *Prusy* 1888 SG IX 84; *Prusy* 1921 Sk I 175; *Prusy, Prus* 1982 WUN III 52. Lit.: GórnRWlkp 109. UW

Prusy (12), wś, tarnob., gm. Ożarów, 9 km na pñ.-wsch. od Ożarowa: *Prussy* (1401)1623 ZDM V 5; *Prussi* 1409 SHGSd(TA 7, 181); *Prussy* (1415) ZDM V 153; *Prussy* 1449, *Prussi* 1450 Matr I nr 74, 89; *Prussy* 1470–80 DB I 379; *Prussy* 1508 ŻDz XV 459; *Prussi, Prussy* 1529 LR 12, 396; *Pruszy* 1578 ŻDz XIV 181; *Prussy* 1783–84 RejKor 380; *Prusy* 1787 Spis 391; *Prusy dolne, Prusy górne* 1827 Tabella II 118; *Prussy* 1877 Zin II 83; *Prusy Górne, Prusy Dolne*, dwie wsi 1888 SG IX 84–5; *Prussy Górne i Dolne*, dwie wsi 1902 Przew II 100; *Prusy, wś, Prusy Dolne*, folw. 1933 SkBy 1378; *Prusy* 1952 UW 120; *Prusy, Prus, pruski* 1970 UN 32, 21. — Przejściowo dwie wsi o n. zestawionych,

z członami odróżniającymi od przym. *dolny, górny*. Lit.: K.Sand 162. IN

Prusy (13), kol. wsi Jarantowice, dawniej wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 3 km na pñ.-zach. od Wąbrzeźna: *Preussen* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Prewssen* (1438), *Pruschin* (1499) Woel 454, 600; *Prussen, Pruschin, Preussen* XV KęŁ 78; *Prussi* (1516) Woel 671; *Prussy* 1570 ŻDz XXIII 294; *Prusy* 1647 Font IV 69; *Prussy* 1667–72 Font VI–X 642; *Prusy* ok. 1700 Font XLVII 138; *Prusy* 1723 Font XLII 121; *Prusy* 1737 Font XXII 143; *Prussy* 1751 Woel 1135; *Prusy* 1759 Font XLVII 327; *Prussi* 1789 Goldb II 189; *Prussy* — *Prusy* 1879 KęŁN 67; *Prusy, niem. Adl. Prussy* 1888 SG IX 102–3; *Prusy (Prussy)* 1925 Krzep 95; *Prusy* 1967 SM 921; *Prusy* 1991 Mp-10(345.432).

Nazwa niem. *Preussen*, pol. *Prusy*, od n. herbu *Prus III* (czyli Wilcze Kosy), używanego przez szlachtę z ziemi chełmińskiej. Człon odróżniający *Adlig* ‘szlachecki’ wskazuje na własność prywatną. Lit.: SHGCh 102; GórnRPom 114. WK

Prusy (14), wś, warsz., gm. Kampinos, 12,5 km na pñ.-wsch. od Błonia: *Prussy* 1443 SHGRw(MK 337, 126v); *Prussy* (1446)1496 SHGRw(MK 18, 93v); *Pruschy* (1504)1530 SHGRw(Cim. 71, 155–156); *Prusy* 1579 ŻDz XVI 145; *Prusy* 1792 MpPerRw; *Prusy* 1827 Tabella II 118; *Prussy* 1839 MpKwat IV 3; *Prusy* 1888 SG IX 84; *Prusy* 1921 Sk I 184; *Prusy, Prus* 1982 WUN III 52. — Od n. etnicznej *Prus*; n. najprawdopodobniej określała osadę jeniecką. Lit.: GórnRWlkp 109. UW

Prusy (15), wś zaginiona, dziś zapewne Wieruchów, warsz., gm. Ożarów Mazowiecki: de *Wyerzuchowo Pruskye* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 39); de *Prusskye Wierzuchowo* (1451)1456 SHGMz(MK 4, 116v–117); *Prusskye Wyrzuchowo* 1462 ZHer nr 201; *Pruskye Wierzuchowo* 1485, 1518 SHGMz(MK 32, 11v); *spruskyego wierzuchową* 1513 Warsz nr 2110; na ... *pruskym wierzuchowye* 1534, *sprusch* 1542 Warsz nr 2410, 2589; *Wierzuchowo Prussy* 1580 ŻDz XVI 263; *Prussy* 1783 MpPerMz; *Prusy* 1827 Tabella II 118; *Prussy* 1839 MpKwat IV 3. — Dawniej *Wierzuchowo Pruskie*; człon pierwszy zob. *Wieruchów*, człon drugi od n. os. i n. herbu *Prus*, w formie przymiotnikowej. Wtórnie elipsa jednego członu i wyrównanie do nazw w l. mn. — *Prusy*. Lit.: GórnRWlkp 159. UB

Prusy

Prusy (16), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 8 km na płn.-wsch. od Niemczy: *Pruss* 1295 SUr VI 188; *Pruz* 1302, *Prwys* ... *Bruz* 1315, *Brus*, *Bruz* 1318, v. *Praus* 1324 Reg nr 2675, 3459, 3842, 3868, 4317; *Prus* 1340 CdSil XXIV 118; *Praws* (1394) K 510; *Praus* 1739 MpWielBreg; *Praus* 1793 Z I/4, 44; *Praus* 1845 K 509; *Prauss*, *Brus* 1900 Myc 18, 78; *Prauss* — *Prusy*, *Prus*, *pruski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Prusy*, *Prus* 1982 WUN III 52. — Od n. etnicznej *Prus*, zniemczone jako *Prauss*; pierwotnie zapewne os. jeniecka. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Prusy*. Lit.: SNGŚl XI 22–3; SGTS XXI/2, 181–7. JCh/PS

Prusy zob. **Czarzaste Wielkie**, **Gutkowo** (1), **Mogielnica** (1), **Patków** (1), **Prusinowice** (3a), **Prusy-Grochowiska**, **Pruski** (1), **Rudówko**, **Sulewo Prusy**, **Zakrzew** (2)

Prusy Dolne zob. **Prusy** (12)

Prusy Górne zob. **Prusy** (12)

Prusy-Grochowiska, os. zaginiona, leżała w par. Witaszyce, kal., gm. Jarocin: *Prusy Grochowiska* 1544–50 Koz III 85. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy wspólny dla kilku wsi, zob. *Prusy* (3), człon drugi od ap. *grochowisko* 'pole zasiane grochem, na którym był groch' SW I 908, w l. mn. ZZ

Prusy Nowe zob. **Prusy** (1, 4)

Prusy Pośrednie zob. **Prusy** (3)

Prusy-Roszkowo zob. **Roszkówko** (1)

Prusy Siedliska zob. **Siedliska** (2a)

Prusy Stare zob. **Prusy** (1, 4)

Pruszanika, dziś *Pruszanika-Baranki* i *Pruszanika Stara*, dwie wsi, biał., gm. Brańsk, 10 km na płn.-zach. od Brańska: *Pruszanika Baranki*, *Pruszanika Stara* 1528 ŻDz XVII/1, 221, 220; bonis *Pruszanika* 1563 HMil 335; *Pruszanika* 1569 UPL 240; *Pruszanika Baranki*, *Pruszanika Antiqua* 1580, *Pruszanika*, *Pruszanika Antiqua* 1591 ŻDz XVII/1, 94, 148; *Pruszanika-B.*, *Pruszanika S.* 1676, *Pruszanika-B.*, *Pruszanika S.* 1790 Kond 167; *Pruszanika Baranki*, *Pruszanika stara* 1795 MpPerPd; *Pruszanika Stara*, *Baranki Pruszaniki* 1839 MpKwat VI 6; *Pruszanika Baranki*, *Pruszanika Stara* 1902 SG XV/2, 519; *Pruszanika-Baranki*, *Pruszanika Stara* 1921 Sk V 19; *Pruszanika* 1952 UW 158; *Pruszanika-Baranki*, *-ki-ków*, *barankowski*, *Stara Pruszanika*, *-rej-ki*, *pruszanikowski* 1972 UN 153, 25; *Pruszanika-Baranki*, *-ki-ków*, *Stara Pruszanika*, *-rej-ki* 1982

WUN III 52, 291; *Stara Pruszanika*, po zmianie *Pruszanika Stara*, *-ki-iej*, *pruszanikowski* 2000 DzU nr 109, poz. 1163; gw. *pruszanika baranki*, *-ki-of*, *barankoski*, *pruszanika stara*, *-ki-iej*, *pruszanikoski*. — Pierwotnie *Pruszanika*, *Prószanika*, w związku z nazw. *Proszęński*, por. Falisław *Proszęński* herbu Lubicz 1443 HMil 335, który założył osadę w puszczy i przybył z terenu Małopolski, być może ze wsi *Pruszyń* (2). Współcześnie notowana n. rzeki *Pruszanika* raczej wtórna w stosunku do n. wsi. Człony drugie w n. zestawionych od n. os. *Baranek* SSNO I 88, w l. mn., por. też Jan *Baran* z tej wsi 1580 ŻDz XVII/1, 93, oraz od przym. pol. *stary*, łac. *antiquus*. Lit.: Kond 167; HalBiał I 17, 141, II 30–1. EB

Pruszanika Mała, wś, łomż., gm. Nowe Piekiuty, 11,5 km na płd.-zach. od Wysokiego Mazowieckiego: Jablonia *Pruszanika* 1569 UPL 252; *Pruszanika* 1580, *Pruszanika* 1591 ŻDz XVII/1, 98, 148; *Pruszanika mała* 1827 Tabella II 117; *Pruszanika Mała* 1839 MpKwat VI 6; *Pruszanika*, urzęd. *Pruszanika Nowa* al. *Mała* 1889 SG IX 63, 103; *Pruszanika Mała* 1921 Sk V 111; *Pruszanika Mała*, *-ki-lej*, *pruszanikowski* 1974 UN 165, 77. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. wsi *Pruszanika*, człon drugi od przym. *mały*. Lit.: HalBiał II 30–1. EB

Pruszcz (1), wś, bydg., gm. Gostycyn, 15,5 km na płd. od Tucholi: inter fluvium Dbra et Sampolnam ab antiquo limitata cum hereditate *Pruschze* 1368 KW III 323; de *Pruszcz* 1390 MVat VIII 77; de *Pruszcz* 1403 Koz V 201; Jasczoldi de *Pruszcz* (1425) KW VIII 344; de *Pruszcza* 1485 Koz V 201; *Pruszcz* 1511/12 VisitGn 333; *Pruszcz* 1578 ŻDz XII 172; *Pruszcz*, *Pruszcz*, in *Pruszc* 1653 Font XI–XV 275–6, 18; *Pruszcz* 1695 MKI(K 15, 106); Villa *Pruszcz* 1766 MKI(E 42, 853); *Prust* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Prust* — *Pruszcz* 1879 Kętn 129; *Pruszcz*, niem. *Prust* 1888 SG IX 104; *Pruszcz* (*Prust*) 1925 Krzep 95; *Pruszcz*, *-cza*, *prusiecki* 1971 UN 188, 13. — Od n. os. *Prus(e)k*, z suf. *-je, *-jb, z regularnym pomorskim zanikiem *e* ruchomego i rozwojem *-sk-* > *-szcz-* pod wpływem joty. Zapisy historyczne potwierdzają wahania rodzaju gramatycznego nazwy. Nazwa substytuowana do niem. jako *Prust*. Lit.: Milewska, PMT XV 54. WK

Pruszcz (2), wś, bydg., gm. Pruszcz, 15 km na płd.-zach. od Chełmna: ville *Prusk* 1349 PrUr IV

383, 387; *Prusk* 1395, *Prustk* 1400 Lor X 160; *Prusk* 1408 MTB 496; *Prustk* 1430, *Pruschtz* 1440, *Pruschz* 1442, *Pruschtz* 1448 Lor X 160; *Pruszcz* 1526 Matr IV/2, nr 14720; *Pruszcz* 1534 Inwwłoc 121; *Praust* 1570 ŹDz XXIII 192; *Pruszcze* 1583, *Pruszcz* 1584, *Pruszcz* 1597 Font I–III 84, 136, 353; *Pruszcz* 1649 PMT VIII 85; *Pruszcz* 1682 Font V 114; *Gr. Prust* 1789 Goldb II 189; *Prust* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Pruszcz*, niem. *Gross Prust* 1888 SG IX 104; *Prust*, fr. *Pruszcz*, *Praust*, *Groß Prust* 1912 Bär 94; *Pruszcz* (*Gr. Prust*) 1925 Krzep 95; *Pruszcz*, -*cza*, *pruski* 1971 UN 186, 30. — Od XIX w. nazwa z członem dyferencyjnym od niem. przym. *gross* ‘wielki’. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 85. WK

Pruszcz (3), wś, kosz., gm. Kalisz Pomorski, 4,5 km na wsch. od Kalisza Pomorskiego: um *Ratheide* 1886 Zechlin 119; Vw. *Ratheide* 1909 MpMbl(2661); *Ratheide*, przys. przed 1945 SHGNM; *Ratheide* — *Pruszcz*, -*a*, *pruski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Pruszcz*, -*cza* 1982 WUN III 52. — Dawna n. niem. od *Rat* ‘rada miejska’ i *Heide* ‘las’. Wieś powstała przy lesie należącym do rady miejskiej kaliskiej. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pruszcz*. Lit.: Zechlin, Die ehemaligen neumärkischen Kreise Schivelbein und Dramburg, Baltische Studien 36, 1886, 119. BCz

Pruszcz (4), wś, szczec., gm. Brojce, 9 km na pñ.-wsch. od Gryfic: *Prust* 1269 PU II 210; *Pruet* 1329 PU VII 307; *Prusth* 1547 PomKirch II 229; *Prust* 1618 MpLub; *Prust* 1789 MpGillyPom; *Prust* 1834 MpUMbl 688; *Prust* — *Pruszcz*, -*cza*, *pruszczański* 1948 MPol XXV nr 14; *Pruszcz*, -*cza* 1982 WUN III 52. — Zapisy potwierdzają zniemczoną formę *Prust*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Pruszcz*. Lit.: RzDuma II 113. BCz

Pruszcz Gdański, mto, dawniej wś, gdań.: *Purszy* 1315 KW II 317; *Brusicz* 1402–15 Krie 99; *Prust* (1438) GZ 121; *Prust* 1454 Lor X 160; *Prust* 1491 Font XLIII 377; *Prawst* 1496 Font L 271; *Pruszcz* 1504 Matr III nr 1521; *Prust* 1511 Font LXVI 51; *Prusth* 1534 Inwwłoc 112; villae *Pranst* (!) 1553 Matr V/1, nr 1663; *Prust* 1577 Font XX 15; z *Pruszcza* 1582 Font XXXVII 292; in villam *Pruszcz* 1583, *Prust* 1584 Font I–III 40, 220; *Prust* 1595 Font XX 77; *Pruszcz* 1597 Font I–III 413; *Pruszcz* 1598 Font XXXVI 180; *Prust* 1734 Font XX 370; *Praust* 1796–1802 MpSchröt

IX; koło *Pruszcza* 1818 ABPom 26; *Pruszcz*, niem. *Praust*, wś 1888 SG IX 103–4; *Pruszcz* — *Praust* 1941 Choj 176; *Praust* — *Pruszcz Gdański*, -*a*, *pruszczański* 1946 MPol XXV nr 142; *Pruszcz Gdański*, -*cza* -*kiego* 1982 WUN III 52. — Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pruszcz Gdański*. Lit.: Miasta polskie w tysiącleciu II 393; RospSEMIG 307; RymNmiast 193; Bugalska, PMT VI 82–3. WK

Pruszcze zob. **Pruszcz** (1)

Pruszczewo zob. **Bruszczewo**

Pruszczyn, wś, płoc., gm. Wyszogród, 6 km na pñ. od Wyszogrodu: *Pruszczino* 1406 Płoi nr 807; *Pruszczifno*, *Pruszczino* 1425 Zakr I nr 953, 1106; *Pruszczino*, *Pruszczino* 1431 Mkm II nr 581; *Pruscyno* 1472 SHGWy(MK 5, 27–28v); *Pruszczyno* 1475, *Pruszczino* 1484, *Pruszczyno* 1511 ZHer nr 457, 644, 893; *Pruszczyno* 1792 MpPerRw; *Pruszczyn* albo *Pruszczyno* 1888 SG IX 104; *Pruszczyn*, -*na* 1982 WUN III 52. — Od n. os. *Pruszcza* SSNO IV 354 (o wieloznacznej etymologii), z suf. -*ino*, później -*in*. Lit.: SHGWy 43; ZMaz 308. UW

Pruszewice zob. **Pruszewiec**

Pruszewiec, wś, pozn., gm. Pobiedziska, 10,5 km na pñ.-wsch. od Murowanej Gośliny: *Pruszewice*, niem. *Pruschwitz* 1888 SG IX 105; *Pruszewice*, niem. *Pruschewitz* 1902 MycPn 119; *Pruszewiec*, niem. *Pruschewitz* 1921 Sk X 74, 153; *Pruszewiec*, -*wca* 1982 WUN III 52. — Dawniej n. *Pruszewice*, od n. os. *Prus*, *Prusz*, z suf. -*ewice*, zniemczona jako *Pruschewitz*. Wtórnie singularyzacja nazwy. PD

Pruszewo, wś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. człuchowskim, w par. Niwy, ślup.: *Pruschen-dorff* 1375 HKS nr 111; *Pruwssendorff* (1437) GZ 111; *Prüsendorff* 1474 Font XXVIII 2; *Prussem-dorw* 1511/12 VisitGn 336; *Preussdorff* 1570 ŹDz XXIII 238; *Pruszewo* 1648 RP 190; *Pruszewo* 1888 SG IX 105. — Dawna n. niem. *Pruschendorf* od rdniem. *prusch* ‘pruski’ + *Dorf* ‘wieś’. W XVII w. spolszczenie n. na wzór nazw z suf. -*ewo*. Lit.: Kasiske, Die Siedlungstätigkeit des Deutschen Ordens im östlichen Preußen bis 1410, 1934, 168–9; Cz-Niem 120. WK

Pruszewo zob. **Napruszewo**

Pruszeki (1), wś, ostroł., gm. Rzewnie, 3,5 km na pñ.-zach. od Różana: *Prussi* 1582 ŹDz XVI 387;

Pruszek

Pruski 1827 Tabella II 118; *Pruski* 1877 Zin II 83; *Pruski* 1888 SG IX 105; *Pruski*, -szek, *pruszkowski* 1971 UN 129 40. — Początkowo n. *Prusy*, później z pluralnym suf. deminutywnym -ki. UB

Pruski (2), wś, płoc., gm. Łęczycza, 7 km na płn.-zach. od Łęczycy: *Prusscouice* 1386 Łęcz I nr 56; *Pruszcouice*, *Pruscouice*, *Pruskowo* 1391 Łęcz I nr 2008, 2085, II nr 3706; *Prusko- uice*, *Pruskouice*, *Prusky* 1398 Łęcz I nr 5529, II nr 6003; *Pruskovice*, *Pruscowice* 1399 Łęcz I nr 5733, 5829; *Prusky* sextuplex 1511–23 LLB II 434, 435; *Prusky* *Madeye*, *Prusky* 1576 ŻDz XIII 73, 127; *Pruski* 1783–84 RejKor 49; *Pruski* 1827 Tabella II 118; *Pruski*, folw. 1877 Zin II 83; *Pruski* 1888 SG IX 105; *Pruski*, kol. 1921 Sk II 59; *Pruski*, -ków 1982 WUN III 52. — Początkowo n. *Pruszkowice*, od n. os. *Pruszek*, z suf. -owice, okresowo -owo, później w formie pluralnej *Pruski*. Człon drugi w n. zestawionej od n. os. *Madej* (: *Amadeusz*) RymSEN II 53, w l. mn. Lit.: SHGŁęcz II 54–5. EB

Pruski zob. **Kosmy-Pruski**

Pruski-Jabłoń, cz. Zambrowa, dawniej wś, łomż.: *Prosky* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 120); *Prosky* 1425 MkM I nr 46; *Prosky* 1432 MkM II nr 360; *Proszki* 1449 HMil 177; *Prosky* 1471, 1491 SHGMz(MK 6, 270); *Proski Jabłoń* 1578 ŻDz XVI 378; *Pruski jabłoń* 1827 Tabella II 118; *Pruski Jabłoń* 1888 SG IX 105; *Pruski* 1921 Sk V 50; *Pruski-Jabłoń*, -szek-ni 1982 WUN III 52. — Dawniej *Proszki*, od n. os. *Proszek*, w l. mn., por. granicę n. *Mathie Proszek* iacentes in distr. Lompza (1422)1456 SHGMz (MK 3, 83v). Wtórnie n. zestawiona; człon drugi od n. rz. *Jabłoń* (dziś Jabłonka). Zmiana *Proszki* > *Pruski* jest rezultatem podwyższenia *o* > *u* po spółgłosce *r*. Lit.: BrodzŁomż 145. UB

Pruski-Madeje zob. **Pruski** (2)

Pruski Male zob. **Pruski Wielkie**

Pruski Wielkie, wś, łomż., gm. Rutki, 12 km na płn.-wsch. od Zambrowa: *Zalieszze* (1422)1456, *Zalyessye* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 83 i 178); *Proski Zaliesie* 1578 ŻDz XVI 378; *Pruski Zalesie* i *Male* 1783–84 RejKor 501; *Pruski wielkie*, *Pruski male* 1827 Tabella II 118; *Pruski Wielkie* i *Pruski Male* 1888 SG IX 105; *Pruski Wielkie* 1921 Sk V 53; *Pruski* 1952 UW 165; *Pruski Wielkie*, -szek -kich 1982 WUN III 53.

— Dawniej *Zalesie*, od ap. *zalesie*. W XVI w. *Pruski-Zalesie*; człon pierwszy ponowiony (wieś została założona przez Macieja i Andrzeja z *Pruszków-Jabłoni*). W XVIII–XIX w. dwie wsi: *Pruski-Zalesie*//*Pruski Wielkie* i *Pruski Male*; człony dyferencyjne od przym. *mały*, *wielki*. Lit.: WiśnŁomż 61; ZMaz 307; BrodzŁomż 145. UB

Pruszkowice zob. **Pruski** (2)

Pruszkowo (1), wś, ciech., gm. Sochocin, 10 km na płn.-wsch. od Płońska: *Proskowo* 1398 KkM 128; *Proskowo* (1405)1476 SHGMz(MK 6, 88); *Proskowo*, *Swantoslaum de Nadolnye* 1424 Zakr I nr 823, 205; *Proskowo* 1430 MkM II nr 261; *Svyanthoslai de Proskowo* (1466)1489 SHGMz (Z 11, 719v–720); *Prosskowo* 1469 SHGMz(Ep. 5, 208); *Pruszkowo* 1499 SHGMz(Z 15, 360); *Pruszkowo*, *Prosskowo* 1503 SHGMz(Ep. 16, 190v); *Proszkowo Wielkie Nagorne*, *Proszkowo Male Nadolne* 1567 ŻDz XVI 324; *Proszkowo* 1783–84 RejKor 530; *Pruszkowo* 1827 Tabella II 118; *Pruszkowo* 1888 SG IX 106; *Pruszkowo*, -wa 1982 WUN III 53. — Dawniej *Proszkowo*, od n. os. *Proszek*, z suf. -owo. O zmianie *o* > *u* zob. *Pruski-Jabłoń*. Człony lokalizujące od przym. *nadolny*, *nagórny*; dodatkowe człony dyferencyjne od przym. *mały*, *wielki*. Lit.: ZMaz 307–8. UB

Pruszkowo (2), wś, poznań., gm. Wielichowo, 4 km na zach. od Wielichowa: in villa *Proszkowo*, *Minor Prochy* (1380)1775 KW III 501; de *Proskowo* 1397 RWlkp III nr 90; *Minori Prochi* 1404 RHer VI 102; de *Proscowo* 1421 RWlkp III nr 902; *Mimus Prochy* 1430, *Proschewicze* 1460, *Pruski* (!) 1492 SHGPn III 819; in *Proskowo* 1510 NKs 165; *Proskowo* 1580 ŻDz XII 82; *Male Prochy* 1588 SHGPn III 819; *Proszkowo* 1775 PPozn (Tab 7, 11v); *Proszkowo* al. *Pruszkowo*, *Male Prochy* 1888 SG IX 64; *Pruszkowo* 1921 Sk X 95; *Pruszkowo*, -wa 1982 WUN III 53. — Obocznie w XIV–XVI w. *Prochy Male*, zob. *Prochy* (2). W XV w. odnotowana postać *Proszewice*, powstała pod wpływem n. os. *Prosz*, z suf. -ewice. Lit.: SHGPn III 819–20; PPozn 242. ZZ

Pruszkowo zob. **Proszkawa**, **Prószków**, **Pruszków** (1, 4)

Pruszków (1), wś, kal., gm. Blizanów, 4,5 km na płn.-zach. od Kalisza: de *Proskowo* 1397 Lek II nr 1967; *Proskowo* at aliud *Proskowo Podlesznye* 1410–72 Koz V 200; de *Proscow* 1412 Kal nr

296; *Proszkowo* 1462 SHGKI(PG 6, 102v); *Proschowo Podleszne* 1466 SHGKI(PG 7, 246av); *Prosskowo* 1511/12 VisitGn 395; *Prskowo* (!) *maior ... Pruskowo minor* 1511–23 ŁLB II 81; *Proszkowo* 1535 SHGKI(ASK 12, 431); *Prusko-wo* 1579 ŻDz XII 124; *Pruszkowo* 1618–20 PKal 88; *Pruskowo majus et minus* 1674 MKI(ASK 74, 140); *Pruskow* 1783–84 RejKor 162; *Wieś Pruszkow* 1789 MKI(Tab 22, 124); *Pruszków* 1827 Tabella II 118; *Pruszków* 1888 SG IX 106; *Pruszków, -kowa, pruszkowski* 1971 UN 80, 21. — Początkowo *Proszkowo*, od XVIII w. *Pruszków*. O zmianie *o > u* zob. *Pruski-Jabłoń*. Człony dyferencyjne od łac. *maior, maius, minor, minus* i pol. przym. *podlesny*. ZZ

Pruszków (2), wś, sier., gm. Sędziejowice, 8 km na płd.-zach. od Łasku: *Prosscono* (!) (1348) KW III 605; *Proscouo* 1392 SHGŁęcz II 54; *Proskowo* 1398 Pot nr 2; *Prosscowo* 1417 Koz VII 44; *Pruskow* 1511 ŻDz XIII 193; *Pruskow* 1511–23 ŁLB I 482; *Proszkow* 1518, *Pruskow* 1552 ŻDz XIII 193, 242; *Pruszkow* 1783–84 RejKor 178; *Pruszków* 1827 Tabella II 118; *Pruszków* 1888 SG IX 105–6; *Pruszków* 1921 Sk II 46; *Pruszków, -wa, pruszkowski* 1974 UN 42, 23. Lit.: SHGŁęcz II 55; Nieckula, -ov- 163. EB

Pruszków (3), wś, skiern., gm. Skierniewice, 7,5 km na płd. od Skierniewic: *Pruszków*, kol. 1827 Tabella II 118; *Pruszków* 1839 MpKwat III 4; *Pruszków*, wś 1888 SG IX 105; *Pruszków* 1921 Sk I 173; *Pruszków* 1952 UW 104; *Pruszków, -kowa* 1982 WUN III 53. UW

Pruszków (4), mto, warsz.: *Proskowo* 1415, 1485 SHGMz(MK 9, 57); *Prosskowo* 1431 Mkm II nr 306; *Proskowo* 1451, *Proskovo, Prosskovo* 1491 ZHer nr 72, 707; *Villa Pruskowo* 1580 ŻDz XVI 267; *Pruszkow* 1783 MpPerMz; *Pruszków* 1827 Tabella II 118; *Pruszkow* 1839 MpKwat IV 3; *Pruszków* 1888 SG IX 105; *Pruszków*, mto 1921 Sk I 185; *Pruszków, -kowa* 1982 WUN III 53. — Dawniej *Proszkowo*, wtórnie *Pruszkowo, Pruszków*. W 1916 r. *Pruszków* uzyskał prawa miejskie. Lit.: SHGWarsz 222–3; RymNmiast 193; RospSEMig 307–8. UB

Pruszków (5), wś, ziel., gm. Żagań, 3 km na płd.-zach. od Małomic: *Kaltdorf* 1679, *Kaltdorf-fensis* 1687/88 J III 284, 674; *Kaltdorf* 1791 Z X 455; *Kaltdorf* 1845 K 265; *Kaltdorf* — *Pruszków,*

-owa, pruszkowski 1948 MPol XXV nr 14; *Pruszków, -kowa* 1982 WUN III 53. — Dawniej n. niem. *Kaltdorf*, od przym. *kalt* 'zimny', por. Bach II 312 + *-dorf*; w toponimii niem. takie n. oznaczały osady położone od północy, gdzie nie dochodzą promienie słoneczne. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pruszków*. Lit.: SNGŚI XI 23. JCh

Pruszwice, wś, wroc., gm. Długołęka, 10 km na płn.-wsch. od Wrocławia: v. *Brositz* 1339 Reg nr 6284; *Brusitz* 1579, *Bruschwitz*, *villam* 1651/52, *Bruschwic* 1666/67 J I 69, 183, 523; *Bruschewitz* 1785 Z IV 347; *Bruschewitz* 1845 K 62; *Bruschewitz, Brzozowice* 1900 Myc 19, 59; *Möwengrund* — *Pruszwice, -ic, pruszowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pruszwice, -wic* 1982 WUN III 53. — Dawniej n. *Bruszewice*, od n. os. **Brus(a)*, por. n. os. *Brusek* SSNO I 258 (: *brus* 'oselka'), z suf. *-ewice*, zmieniona jako *Bruschewitz*. Nazwę *Möwengrund* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pruszwice*. Lit.: SNGŚI XI 22. JCh

Pruszym zob. **Pruszyn** (2)

Pruszyn (1), wś, ciech., gm. Płońsk, 7,5 km na płd.-wsch. od Płońska: *Woźniki-Pruszyn* 1937 Mp-100(38–31); *Pruszyn* 1952 UW 28; *Pruszyn, -na* 1982 WUN III 53. — Pierwotnie cz. *Woźnik* (3). Nazwa *Pruszyn* od nazw. *Prusza* (: *proch, prószyc*, też gw. *prusz* 'drzazgi') RymSEN II 302, z suf. *-in*. UB

Pruszyn (2), dziś *Pruszyn* i *Pruszyn-Pieńki*, dwie wsi, siedl., gm. Siedlce, 8,5 km na płn.-wsch. i 7 km na wsch. od Siedlec: *Pruszyn* (1430) 1793 ZDM II 128; in *Pruschina* 1448 KMłp IV 477; *Prussin* 1470–80 DB I 1; *Prussyna* 1508, *Pruszyn* 1509 SHGLu III 191; *Prvschin* 1529 LR 418; *Prussin* 1531, *Pruszin* 1552, *Pruschim* 1580 ŻDz XIV 380, 401, 428; *Pruszin* 1620 RPobLu 198; *Pruszyn* 1783–84 RejKor 289; *Pruszyn*, wś i folw. 1888 SG IX 106–7; *Pruszyn, Pruszyn-Pieńki*, dwie wsi 1921 Sk IV 95; *Pruszyn, Pruszyn-Pieńki* 1952 UW 35; *Pruszyn, -na, Pruszyn-Pieńki, -na-ków* 1982 WUN III 53. — Zapisy potwierdzają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. Okresowo wyrównanie do n. m. typu *Okocim*. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *pieńiek* (: *pień*), w l. mn. Lit.: SHGLu III 191–2; KosLu 70; Nieckula, -ov- 299. IV

Pruszynek, wś, siedl., gm. Siedlce, 8 km na płn.-wsch. od Siedlec: *Pruszyn*, kol. 1933 SkBy

Pruszyńska Wola

1379; *Pruszynek* 1952 UW 35; *Pruszynek*, -nka 1982 WUN III 53. — Dawniej *Pruszym*, n. ponożona z n. wsi *Pruszym* (2), potem z suf. deminutywnym -ek. IN

Pruszyńska Wola zob. **Stok Lacki**

Pruśca zob. **Pruście**

Pruście, wś, pil., gm. Rogoźno, 6 km na płn.-wsch. od Rogoźna: hereditatem nomine *P[ru-siec]* 1302 KW II 213; de *Prusycze* (1329)1532, de *Prusecz* 1335 KW II 437, 480; de *Prusce* (1365)XVII KW III 276; de *Prusce* 1389 Lek I nr 713; de *Prusicz* 1400 KZPozn 66; de *Prusycze* 1411, in *Prusce* 1421, *Prusce* 1426 KW V 182, 318, 442; in *Pruscza* 1439 AC II nr 360; *Pruszyecz* 1485 SHGKI(PG 10, 11v); *Prusce* 1510 NKs 78; *Prusca* 1535 SHGKI(ASK 12, 482); *Prusce* 1564 SHGKI(ASK 12, 547); *Prusca* 1580 ŻDz XII 153; *Prusca* 1618–20 PKal 208; w *Pruscach* 1655–69 Koz V 200; *Prusca* 1674 MKI(ASK 74, 214); wies *Prusce* 1789 MKI(Tab 34, 52); *Prusce* ... we wsi *Pruscach* 1789 MKI(Tab 36, 170); *Prusiec* 1802–03 MpGillyPr; *Pruście* al. *Prusiec* 1888 SG IX 77; *Pruście*, -siec 1982 WUN III 53; gw. *pruście*, -sec, *pruśecki*. — Dawniej *Prusice*, od n. os. *Prus*, z suf. -ice, wtórnie *Prusiec*, ze zmianą liczby na pojedynczą. Forma *Pruście* powstała w związku z zanikiem nieakcentowanego *i*, natomiast *Pruśca* jest być może wynikiem zmiany rodzaju tej formy, traktowanej jako n. rodzaju nijakiego, na żeński. W formie *Prujsca* występuje antycypacja miękkości -ś-. Lit.: Nieckula, -ov- 299. ZZ

Pruślin, wś, kal., gm. Ostrów Wielkopolski, 4 km na wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: de *Proselino* 1401, de *Proslino* 1407, de *Prosnino* 1411 RWlkp IV nr 13, 194, 368; *Pruslino* 1486 SHGKI(PG 10, 38); *Prosslino* 1565 SHGKI(ASK 13, 117); *Pruslino* 1579 ŻDz XII 133; *Pruslino* 1674 MKI(ASK 74, 140); wies *Pruslin* 1789 MKI(Tab 22, 76); *Pruślin* 1888 SG IX 84; *Pruślin*, -na 1982 WUN III 53; gw. *pruślin*, -na, *pruślĩski*. — Dawniej *Proślino*, od n. os. **Prośla* (por. n. os. *Prosimir* SSNO IV 349), z suf. -ino, -in. Postać *Prošnino* z asymilacją *l-n > n-n*, a *Pruślin(o)* z przejściem *o > u* po spółgłosce *r*. ZZ

Pruśnica zob. **Prusice** (1, 2)

Pruteni zob. **Prusy** (8)

Pruteniculum Forum zob. **Przezmark** (2)

Prutzische Scheide zob. **Porost**

Prüssau zob. **Prusewo**

Prützenwalde zob. **Prusinowo** (5)

Prütznów zob. **Prusinowo** (7)

Prybudok zob. **Przybudki**

Prybutki zob. **Przybudki**

Prycanowo, wś, ostroł., gm. Różan, 2 km na płn.-zach. od Różana: *Prycanowo* 1827 Tabella II 118; *Prycanowo* 1888 SG IX 113; *Prycanowo Włościańskie* 1921 Sk I 75; *Prycanowo*, -wa, *prycanowski* 1971 UN 129, 37. — Od n. os. **Prycan*, por. nazw. *Pryc*, *Pryca*, *Prycak*, *Prycal* (por. niem. *Prieth*) RymSEN II 304, z suf. -owo. Okresowo n. zestawiona, z członem drugim od przym. włościański. UB

Prycwałd zob. **Prusinowo** (5)

Pryhody zob. **Przгоды**

Pryjoma zob. **Prioma**

Pryki-Witnica zob. **Choromany-Witnice**

Pryłowo zob. **Prejłowo**

Prymasowa Wola zob. **Prymusowa Wola**

Prymusowa Wola, wś, piotr., gm. Sławno, 7,5 km na zach. od Opoczna: *Premuschowia Wola* 1511–23 ŁLB I 633; *villa dni Primus* 1529 LR 201; *Wolia Primuschowia* 1577 ŻDz XIV 291; [*Wola Grozowska*] XVI AtSd 162; *Wola Prymusowa* 1660–64 Lusand I 20; *Prymusowa wola* 1783–84 RejKor 113; *Prymasowa wola* 1827 Tabella II 118; *Prymusowa Wola* 1888 SG IX 115; *Wola Prymusowa* 1893 SG XIII 796; *Prymusowa Wola* 1902 Przew II 101; *Przymusowa Wola* 1933 SkBy 1393; *Prymusowa Wola* 1952 UW 122; *Prymusowa Wola*, -wej -li, *prymusowski* 1969 UN 28, 69; gw. *prymusowo volo*, -y -i, *premusoski*. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola* i od n. os. *Primus*, *Prymusz* (: łac. *pierwszy*) RymSEN II 304. Efemeryczne n. *Prymasowa Wola*, *Przymusowa Wola*, zapewne wskutek adideacji do ap. *prymas* i *przymus*. W XVI w. oboczna n. *Wola Grozowska*, z członem odróżniającym od n. os. *Groza* SSNO II 213 lub od ap. *groza*, w formie przymiotnikowej. Lit.: KSand 231. IN

Prynowo, wś, suwał., gm. Węgorzewo, 4,5 km na płn.-zach. od Węgorzewa: *Primesdorf* 1435 BiałKol 172; *Priemsdorf* 1435, 1484, *Prinowen* 1584 KęŁ 528; *Prinoffa* 1545, *Primsdorf*, *Prymsdorf* 1577 BiałKol 172, 194; *Prinowen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Prinowen* — *Prynowo*

1879 Kętno 172; *Prynowo* 1888 SG IX 115; *Prynowo* — *Primsdorf* 1938, *Prinowen* 1941 Choj 122; *Primsdorf* — *Prynowo*, -a, *prynowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Prynowo*, -wa 1982 WUN III 53. — Wieś istniała już przed 1435 r. Według B. Czopek od śrdniem. n. os. *Prehn* (: *prīm, preno* 'szydło' BahlowNdN 365) + *Dorf* 'wieś'. Por. też n. os. *Priem* Gott 392 (ta od słów. n. skróconej *Prem* < *Przemysław*). BiałPrzem 47–8 przytacza opinię F. Grigata o pruskim pochodzeniu n. os., por. lit. n. os. *Priēnas, Prēnas* Lpvž II 510, 513, lit. n. m. *Priēnai*. W 1938 r. nastąpiła urzędowa zmiana n. na *Primsdorf*. W XVI w. spolonizowano n. jako *Prynowo* (ze zmianą *m* > *n* przed *d*) i w takiej postaci ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: CzNiem 173; BiałKol 172–5, 177, 208–9; BiałPrzem 34 5, 47 8, 60, 73, 173. RP

Prysłup zob. **Przysłup**

Pryszczowa Góra, wś, lub., gm. Niemce, 12 km na pld.-zach. od Lubartowa: *Pryszczowa Góra*, kol. 1888 SG IX 119; *Pryszczowa Góra*, kol. 1933 SkBy 1379; *Pryszczowa Góra* 1952 UW 141; *Pryszczowa Góra*, -wej -ry, *pryszczowogórski* 1972 UN 114, 14. — Nazwa zestawiona, zapewne od nazw. *Pryszcz* (: *pryszcz* 'wyprysk, krosta') RymSEN II 304 i ap. *góra*. IN

Prytwice zob. **Przybkowice**

Prywisz zob. **Zielonka** (5)

Przanowice, wś, piotr., gm. Kolutki, 4,5 km na zach. od Kolutek: *Przanowice* 1332 CdP II 484; *Przanowice* 1386 Łęcz I nr 178; *Przanowicze*, *Przanowice* 1392 Łęcz II nr 4003, 4006; *Przanowice* duplex, utraque *Przanowice* 1511–23 ŁLB II 399, 400; *Przanowicze maior* 1576 ŻDz XIII 150, 151; *Przanowice* 1793 MpPerŁęcz; *Pszanowice* 1827 Tabella II 125; *Przanowice*, dawniej *Przanowice Wielkie* i *Małe* 1888 SG IX 120; *Pszanowice* 1877 Zin II 92; *Przanowice* 1902 Przew II 101; *Przanowice* 1921 Sk II 7; *Przanowice*, -wic, *przanowski* 1974 UN 40, 25. — Od n. os. **Przan*, z suf. -owice, por. n. os. *Przanek*, *Przanko* SSNO IV 355 (: *przanka* 'nazwa rośliny', *przeć*, może też *prza* 'oskarżenie, sprawa, skarga sądowa, spór sądowy' Sstp VII 79, 80), też imiesłów *przan* (: *przeć*). Człony drugie: łac. *Maior*, pol. *Mały*, dyferencyjne wobec łac. *Minor*, zob. *Przanówka*. Lit.: SHGŁęcz II 55. EB

Przanowice zob. **Przanówka**

Przanowice Minor zob. **Przanówka**

Przanowice Wielkie zob. **Przanowice**

Przanowska Parcela, kol., dawniej wś, piotr., gm. Kolutki, 4 km na zach. od Kolutek: *Przanowska Parcela*, -kiej -li, *przanowski*, wś 1974 UN 40, 25; *Przanowska Parcela*, -kiej -li 1982 WUN III 53. — Nazwa zestawiona, od n. sąsiedniej wsi *Przanowice* i od ap. *parcela*. EB

Przanówka, wś, skiern., gm. Brzeziny, 4,5 km na pld. od Brzezin: *Przanowice duplex*, utraque *Przanowice* 1511–23 ŁLB II 399, 400; *Przanowicze minor*, *Przanowicze minor* 1576 ŻDz XIII 93, 151; *Przanowki* 1792 MpPerRw; *Pszanówka* 1827 Tabella II 125; *Przanówka* 1839 MpKwat III 4; *Pszanówka* 1877 Zin II 92; *Pszanówka*, właściwie *Przanówka*, kol. i os. karcz. 1888 SG IX 253; *Pszanówka*, wś 1902 Przew II 109; *Przanówka* 1921 Sk II 8; *Przanówka*, -ki, *przanowski* 1974 UN 40, 13. — Dawniej *Przanowice Minor*, zob. *Przanowice*. Wtórnie n. zuniwerbizowana z suf. -ki, -ka. EB

Przasnysz, mto, ostroł.: oppidum *Przasnis* 1244 PrUr I/2, 582; *Przasnisch* 1425, *Przasnysch* 1428 MkM I nr 100, 732; *Przasnisch* 1434 Zakr II nr 307; *Przassnyschs* opido 1476 KkM 282; *Przasznysz* 1530 Pułt 384; *Prasnysz* Miasto 1567 ŻDz XVI 334; *Przasnysz* 1617 Lumaz I 63; *Przasnysz* 1783 MpPerMz; *Przasnysz* 1827 Tabella II 118; *Przasnysz* al. *Prasnysz* (!) 1888 SG IX 120–3; *Przasnysz*, -sza, *przasnyski* 1972 UN 140, 5. — Nazwa zapewne od stp. ap. *przasny* (o roli) 'pole wykarcowane i uprawiane' Sstp VII 81, z suf. -ysz (por. n. m. *Golysz*), lub od nietowanego ap. **przasnysz* (por. *ostrzysz*, *ostrysz* 'sitowie leśne' Sstp V 679). K. Zierhoffer i K. Rymut uznają n. za dzierżawczą, pochodzącą od nietowanej n. os. **Przasnych*; S. Rospond widzi tu raczej strukturę topograficzną. Lit.: BorkCiech 152–3; ZMaz 308; Nieckula, RKJWr V 135–6; Rospond, -jb 114; RymNmiast 192. UB

Przasty zob. **Damięty-Przasty**

Przatów, dziś *Przatów Dolny* i *Przatów Górny*, dwie wsi, sier., gm. Szadek, 2,5 i 4 km na pld.-wsch. od Szadku: *Prza*<...>*tow* 1398, *Przathow* 1403 Koz VII 46; *Przathow* 1511 ŻDz XIII 187; *Przathowo* 1511/12 VisitGn 429; *Przathow* 1511–23 ŁLB I 440, 442; *Przathow* 1552, *Przatow* 1576 ŻDz XIII 229; *Przatow* 1783–84 Rej-

Prząclaw

Kor 181; *Przatów* 1877 Zin II 84; *Przatów*, wś i folw. 1888 SG IX 123–4; *Przatów*, folw. i kol. 1902 Przew II 101; *Przatów*, wś i folw. 1921 Sk II 40; *Przatów Dolny*, kol., *Przatów Górny*, -towa -nego 1982 WUN III 53; po zmianie *Przatów Dolny*, -towa -nego, *przatowski*, wś 2009 DzU nr 220, poz. 1730. — Od n. os. **Przat* (< **Przyjat*), z suf. -ów, w XVI w. też -owo; n. os. związana z psł. imiesłowem **prijatb* : **prijati*, pol. *s-przyjać* 'być usposobionym przyjaźnie, przychylnie, być życzliwym, przychylnym' SE-Bor 572. Por. też pol. *przyjaciół* SE-Bor 497, gw. *przaciół* SGPREi(kartoteka). Człony odróżniające od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: SHGLęcz II 55; Nieckula, -ov- 164. EB

Prząclaw zob. Prząslaw

Prządzewo zob. Przążewo

Prząslaw, dziś *Prząslaw* i *Prząslaw Mały*, dwie wsi, kiel., gm. Jędrzejów, 5,5 i 7 km na pñ.-zach. od Jędrzejowa: *Preneslawe* (1153)XVII, *Preneslawe* 1210 KMłp II 1, 20; *Preneslaue* (1256) KMłp I 51; de *Przedslawicz* (1322)1613, *Przeclawice* (1391)1792 ZDM I 31, 250; *Przesław* 1470–80 DB II 72; *Prząslaw* 1529 LR 250; *Pradslaw* 1564 Lukrak II 71; *Przaclaw* 1581 ŻDz XIV 87; *Przeclaw* 1629 RPobKr 131; *Prząclaw* 1680 Rej 130; *Prząclaw* 1783–84 RejKor 225; *Prząslaw* 1787 Spis 338; *Prząclaw* 1827 Tabella II 118; *Prząslaw* 1839 MpKwat IV 5; *Prząclaw* al. *Prząslaw*, *Przęsłow*, wś i folw. 1888 SG IX 124; *Prząclaw*, wś i folw. 1902 Przew II 101; *Prząslaw*, wś, kol. 1933 SkBy 1380; *Prząslaw*, -wia, *Prząslaw Mały*, -wia -lego, *prząslawski* 1966 UN 21, 46, 53. — Pierwotnie **Przejęslaw* (w zapisie *Preneslawe*), od im. **Przejęslaw*, z suf. *-jb, ze ściągnięciem do *Przęsław*, *Prząslaw*. Od XIV w. niektóre zapisy nawiązują w podstawie do im. typu *Przedslaw*, *Przec(s)law* SSNO IV 362. Współcześnie dwie wsi; w n. zestawionej człon dyferencyjny od przym. *mały*. Lit.: RKrak 135; KopKiel 167; Nieckula, RKJWr V 119; Rospond, -jb 110. IN

Przątalina, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Chorzele, 1 km na zach. od Chorzel: *Przątaklino* (!) 1827 Tabella II 118; *Przątalina* 1839 MpKwat IV 1; *Przątalina* 1877 Zin II 89; *Przątalina*, wś 1888 SG IX 124; *Przątalina* 1902 Przew II 101; *Przątalina* 1921 Sk I 132; *Przątalina*, -ny 1982 WUN III 53. — Od czas. *przątać* 'sprzątać, porządkować'

SGPREi(kartoteka), z rozszerzonym suf. -*alina* (tworzącym gw. nomina loci). UB

Przążewko zob. Przążewo

Przążewo, wś, ciech., gm. Ciechanów, 2,5 km na pñ. od Ciechanowa: *Przanzewo* (1436)1456 SHGMz(MK 3, 185); *Przanszewo* 1478, 1480 SHGMz(MK 6, 135v); *Prządzewko* (!) (1565) Lumaz II 23; *Przazewko* 1567 ŻDz XVI 323; *Przązewo* 1783–84 RejKor 434; *Prządzewo* 1827 Tabella II 118; *Przążewo* 1921 Sk I 23; *Przążewo*, -wa, *przążewski* 1971 UN 123, 7. — Nazwa niejasna. Może od n. os. **Prząż*, por. nazw. *Przążak*, *Przenzak*, *Przanzak* RymSEN II 311, też gw. ap. *prząż* 'sprzędzone włókno lnu' SGPREi(kartoteka), z suf. -ewo, okresowo -ewko. UB

Przebądowo, wś zaginiona, leżała w pobliżu wsi Jasinieć i Serock, w dawnym pow. świeckim, bydż., gm. Koronowo i Pruszc: *Przebantkowo* (!) 1455 Lor X 159; cum *Przebantow* 1455 CdP II 907; *Przepędow*, Serocko et Klonowo 1664 CdP II 907, przyp. 2. — Od n. os. *Przebąd* SSNO IV 355, z suf. -ów, -owo. Zapis z -pęd zniekształcony. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 85–6. WK

Przebendów, wś, tarn., gm. Wadowice Górne, 8 km na zach. od Mielca: *Prebendów* 1886 Bigo 156; *Przebendów*, kol. niemiecka 1888 SG IX 124; *Przebendów*, przys. 1933 SkBy 1380; *Przebendów* 1952 UW 282; *Przebendów*, -dowa, *prebendowski* 1966 UN 65, 98; gw. *pšebendufl/prebendufl/pšependuf*, -ova, *pšependofski*. — Dawniej n. *Prebendów*, od ap. *prebenda* 'część majątku kościoła katedralnego lub kolegiaty, używana duchownym jako wynagrodzenie za sprawowanie urzędu przy kościele' SW IV 989, z suf. -ów. Zmiana *Prebendów* > *Przebendów* pod wpływem nazw na *Prze-*; por. n. os. *Przebąd* SSNO I 237. IN

Przebędowo (1), os., dawniej wś, elbl., gm. Lelkowo, 10 km na pñ.-wsch. od Pieniężna: *Perbanden* 1796–1802 MpSchröt X; *Perbanten*, wś 1820 Wald 113; *Prebendsou* — *Przebędzino* 1879 Kętn 227; *Perbanden* 1886 SG VII 950; *Przebędowo* — *Perbanden* 1946 Ley I 106; *Perbanden* — *Przebędowo*, -a, *przebędowski* 1948 MPoL XXVI nr 59; *Przebędowo* — *Perbanden*, wś 1951 Rosp 235; *Przebędowo*, -wa 1982 WUN III 53. — Zniemczona n. *Perbanden* jest adaptacją n. prus. **Perband-ai*, od prus. n. os. *Perbande*, notowanej w tej

okolicy już w XV w., TAP 76, 132, 148 (por. prus. przyimek **per-* 'przez', też. stprus. **band-*, lit. *bandà* 'bydło, trzoda', lit. *bandyti* 'próbować, badać', stprus. *perbānda* 'próbuje' SEŚmoc 46, 47). Por. też informację o rodzinie *Perbandów*, zwanej również v[on] Windekaim (polska forma *Przebendowscy*) 1882 KęŁ 576. Nazwa spolonizowana jako *Przebądowo* i w takiej postaci ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 16, 394. RP

Przebądowo (2), os., dawniej wś, gdań., gm. Choczewo, 18 km na wsch. od Leby: *Prsebandow* 1364, *Prsebando* ok. 1400 Font LXX 78, 231; *Pzrebandaw* (1438) GZ 124; *Przebanthowo* 1455 CdP II 907; *Prebbentow*, *Przebando*, *Prsebyndow* (1493) SG IX 124; *Prebbendow* 1618 MpLub; *Prebendow* 1789 MpGillyPom; *Przebądowo*, niem. *Prebendow*, wś 1888 SG IX 124–5; *Prebendow* — *Przebądowo*, -wa, *przebądowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przebądowo* (*Lęborskie*) — *Prebendow*, os. 1951 Rosp 255; *Przebądowo*, -wa 1982 WUN III 53. — Od n. os. *Przebąd*, z suf. -ów; n. zmieniona jako *Prebendow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przebądowo*, okresowo z członem odróżniającym od n. mta *Lębork*. Lit.: Cram 61–2, 234, 293; LorSNH 89; Kęsikowa, PMT II 118. BCz

Przebądowo (3), wś, pozn., gm. Murowana Goślina, 1 km na pñ. od Murowanej Gośliny: *Przebando[wo]* 1388 Lek I nr 341; de *Przebandowo* 1391 RWlkp I nr 101; *Przemanthow* (!) 1398 Lek II nr 1075; *Przebądowo* 1404 SHGPn III 825; *Przepandowo* 1404 KZPozn nr 2065; *Przebądowo* 1418 RWlkp I nr 939; *Przebandowo* (1421) KW VIII 180; *Przebadowo* 1423 RWlkp I nr 1137; *Przebandowo* (1429)1482 KW XI 248; *Przebądowo* 1462 SHGPn(PG 6, 153); in *Przebandowo* 1510 NKs 39; *Przebandowo* 1580 ŹDz XII 12; *Przebandowo* 1789 PPozn(Tab 6, 252); *Przebądowo* al. *Przebandowo* i *Przependowo* 1888 SG IX 124; *Przebądowo*, niem. *Przependowo* 1921 Sk X 59, 153; *Przebądowo*, -wa 1982 WUN III 54; gw. *pšebendovo*, -va, *pšebendoski*. Lit.: SHGPn III 825–7; PPozn 242. ZZ

Przebądowo Słupskie, os., dawniej wś, ślup., gm. Główny, 18 km na pñ.-zach. od Leby: *Przebandowo* 1402 TrautmElb I 42; *Prebbentow* 1430, *Prebbendow* 1575 RzDuma I 73; *Premedow* (!) 1618 MpLub; *Prebbendow* 1686 RzDuma I 73;

Prebentow 1789 MpGillyPom; *Przebądowo*, niem. *Premdau* 1888 SG IX 125; *Prebendow* — *Przebądowo*, -wa, *przebądowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przebądowo* (*Słupskie*) — *Prebendow* 1951 Rosp 255; *Przebądowo Słupskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 54; kasz. *przebądowo*. — Współcześnie n. z członem odróżniającym od n. mta *Słupsk*. Lit.: LorSNH 89; RzDuma I 73; Iwicki, PMT XI 88. BCz

Przebieczany, wś, krak., gm. Biskupice, 4,5 km na pñ.-wsch. od Wieliczki: in *Preuenchan* 1198 KMłp II 13; *Przebeczani* (1282)XIV ZDM IV 20; *Przebstzam* 1282 SHGKr(kartoteka); *Primaczani* (?) 1317 CdP III 177; *Provenzan* 1325–27 MVat I 109; *Psrebetzan* (1328) KW II 420; *Przewczany* (1341) ZDM IV 69; de *przeueczan* 1373 Kkk II 50; *Przeweczani*, *Przemanczani* 1397 Krak nr CCXVIII(13), CCXXIX(88); *Przewieczany*, *Przewyaczyani* 1470–80 DB II 120, III 195; *Przewieczany* (!) 1490 ŹDz XV 446; *Przewieczany*, *Przegyeczany* 1529 LR 91, 322; *Przewiedziany* (!) 1564 Lukrak II 86; *Przewierciany* (!) 1581 ŹDz XIV 64; *Przewieczan* 1629 RPobKr 82; *Przedwieczany* (!) 1680 Rej 91; *Przebieczany* 1888 SG IX 125; *Przebieczany* 1921 Sk XII 39; *Przebieczany*, -czan, *przebieczański* 1963 UN 1, 58. — Zapisy historyczne nazwy zniekształcone. Pierwotnie być może **Przebędzany*, od n. os. *Przebąd*, z suf. -'any. Późniejsze postaci z mieszaniami b : w, przejściem dz > cz oraz zanikiem nosowości. Dla W. Lubasia n. niejasna. Lit.: LKrak 123. IN

Przebojowo zob. **Przybojowo** (2)

Przeborowe, os. zaginiona, leżała u ujścia Drawy do Noteci, gorz., gm. Dobiegniew: a *Przeborowe* ubi Drawa se infundit in Notes (1250) KW I 247, fals. XIII w. lub 1424 r.; usque ad *Przeborowic* (!), a *Przeborowic* ... usque ad *Przcziborowe*, a *Przcziborowe* deserta 1433 CdB IV 133. — Od n. os. *Przebor* SSNO IV 355 lub od wyrażenia przyimkowego *przez bór*, z suf. -owe, -owice. Lit.: SHGPn III 827–8; PPozn 242. ZZ

Przeborowice zob. **Przedborowice**, **Przyborowice** (1, 2), **Przyborów** (8)

Przeborowie zob. **Przyborowie**, **Przyborów** (8)

Przeborowie-Malinowo zob. **Przyborowie**

Przeborowicz zob. **Przedborowice**

Przeborowo, wś, gorz., gm. Dobiegniew, 13 km na pñ.-wsch. od Drezdenka: *Friedrichsdorff*,

Przeborowo

kol. 1598–1602 SHGNM(Treu 193); *Friedrichsdorf + Niggendorf* 1608 SHGNM(HänselerOrte 364); *Friedrichsdorf* 1764/65 SHGNM(EickstedtB 234); *Friedrichsdorf* oder *Neundorf* 1833 MpUMbl 1567; *Friedrichsdorf* — *Przeborowo*, -wa, *przeborowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przeborowo*, -wa 1982 WUN III 54. — Dawna n. niem. od im. elektora brandenburskiego *Friedricha* Joachima + -dorf. W 1608 r. połączyła się z sąsiednią kolonią *Niggendorf* (*Neuendorf*) (: *neu Dorf* 'nowa wieś'). Nazwę *Przeborowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przeborowo zob. **Przyborowie**, **Przyborowo** (1, 4, 5), **Przyborówko** (2)

Przeborów zob. **Przyborowo** (4), **Przyborów** (1, 4, 6, 8)

Przebój, cz. Bożej Woli, dawniej wś, kat., gm. Wolbrom: *Przebój*, wś 1902 Przew II 101; *Przebój* 1921 Sk III 77; *Przebój*, wś 1933 SkBy 1380; *Przebój*, -boju 1964 UN 11, 55. — Nazwa zapewne od ap. *przebój* 'przebijanie się, przedzieranie się, przemoc, siła, szturm, forsa' SW V 25. IV

Przebrno, wś, elbl., gm. Sztutowo, 6 km na pld.-zach. od Krynicy Morskiej: *Pribernow* 1465 Kerstan 303; *Pribernow* 1504 Font LVII 195; *Prybbernow* 1506 Font LIX 256; *Pröbernau* 1749 Font XVI–XIX 121; *Pröbbernu* — *Przebrno* (?) 1879 Kętn 6; *Przebrno*, *Przebrzno*, niem. *Proebbernau* 1888 SG IX 125; *Przebrno* — *Proebbernau* 1941 Choj 122; *Pröbbernu* — *Przebrno*, -a, *przebrnowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przebrno*, -na 1982 WUN III 54. — Dawniej **Przy-brn-ów*, n. związana z psł. ap. **brьna* 'rozmiękła ziemia, błoto, glina' Spsł I 396; por. też *Przybiernowo*. Nazwy niem. są substytucjami fonetycznymi n. polskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Przebrno*. Lit.: Kerstan, Die Geschichte das Landkreises Elbing, 1925, 309; Borek, -ьn- 282. WK

Przebroda zob. **Przybroda** (1, 2)

Przebrodno zob. **Przybroda** (2)

Przebrody zob. **Przybroda** (2)

Przebrodzino zob. **Przybrodzin**

Przebród (1), os. notowana do 1933 r., okresowo wś, łomż., gm. Rajgród: *Przebród* 1877 Zin II 84; *Przebród*, wś 1888 SG IX 125; *Przebród* 1933 SkBy 1380. — Od ap. *przebród* 'przebrnięcie; droga do przejścia przez bród' SW V 27. EB

Przebród (2), wś, suwał., gm. Suwałki, 7,5 km na zach. od Suwałk: *Przebród* 1783 SHGPd(Kośc-Zest); *Przebród* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 153–155); *Przebród* 1827 Tabella II 118; *Przebród* 1888 SG IX 125; *Przebród* 1921 Sk V 85; *Przebród*, -brodu 1982 WUN III 54. EB

Przebrzno zob. **Przebrno**

Przebudówka zob. **Kubra-Przebudówka**

Przechlauer Mühle zob. **Przechlewko**

Przechleb zob. **Przechlebie**

Przechlebie zob. **Przechlebie**

Przechlewko, wś, słup., gm. Przechlewo, 21,5 km na pln.-zach. od Człuchowa: *Przechlauer Mühle* — *Przechylewski* a. *Przechlewski młyn* 1879 Kętn 78; *Przechlewski Młyn* al. *Przechlewski Młyn*, niem. *Prechlauer Muehle* 1888 SG IX 126 7; *Prechlauermühl* *Przechlewko*, -ka, *przechlewecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przechlewko* 1952 UW 199; *Przechlewko*, niem. *Prechlauermühl*, przejściowo *Przechlewo Młyn* 1972 Mazur II 154; *Przechlewko*, -ka 1982 WUN III 54. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Przechlewo*, człon drugi od ap. *młyn*; forma zmieniona *Prechlauer Mühle*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przechlewko*. WK

Przechlewo, wś, słup., gm. Przechlewo, 15,5 km na pln.-zach. od Człuchowa: *Brechlow* (1341) PrUr III 254; *Prechlow* (1350)1397 PrUr IV 527; *Prechlow* 1356, *Pirzichilowa* 1373 HKS nr 191, 97; *Prechlow* (1437) GZ 109; *Prechlaw* 1451 RegO nr 10838; *Prekiew* 1511/12 VisitGn 335; do *Przechyliowa*, *Przechileuo*, do *Przechiliewa*, na folwarku *Przechilewie* 1565 Lupom 44, 60, 68; *Prechalaw* 1570 ŻDz XXIII 222; *Przechylewo* 1624 LuPrus 192; *Przechlewo* 1648 RP 190; *Przechlewa*, *Przechlewo* 1682 Font V 139, 149; *Przechlewo* 1749 Font XVI–XIX 469; *Prechlau* 1789 Goldb II 188; *Prechlau* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Prechlau* — *Przechylewo* al. *Przechlewo* 1879 Kętn 78; *Przechlewo*, niem. *Koenigl. Prechlau* 1888 SG IX 126; *Prechlau*, fr. auch *Przechlewo*, *Przechilewo*, *Preczlaw* 1912 Bär 94; *Prechlau* — *Przechlewo*, -wa, *przechlewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Przechlewo*, -wa 1982 WUN III 54. — Od n. os. **Przechel* (: *Przech* SSNO IV 356), z suf. -ów, wtórnie -ewo. Okresowo *Przechylewo*, z adideacją do czas. *przechylać*. W substytucyjnych zapisach niem. -au za-

miast pol. -ewo; okresowo człon odróżniający od przym. *königlich* 'królewski'. WK

Przechlewski Młyn zob. **Przechlewko**

Przechodki, cz. wsi Fiedorowizna, okresowo wś, suwał., gm. Sztabin: *Przechodki*, kol. 1877 Zin II 84; *Przechodki*, kol. 1888 SG IX 127; *Przechodka*, os. 1892 SG XII 48; *Przechodki*, wś 1902 Przew II 101; *Przechodki* 1921 Sk V 7; *Przechodki*, wś 1967 SM 922; *Przechodki*, -dek 1982 WUN III 54. — Od ap. *przechodek* 'miejsce do przejścia, przejście' SW V 32, w l. mn. EB

Przechody (1), wś, biał., gm. Gródek, 11,5 km na pld.-wsch. od Supraśla: *Преходы* 1878–86 Kond 168; *Przechody* 1888 SG IX 127; *Przechody* 1921 Sk V 13; *Przechody*, -dów 1982 WUN III 54; brus. *перaxоды*, -аул-оу, *перaxодні*. — Od brus. *перaxод*, pol. *przechód* 'przechodzenie, przejście' SW V 32, w l. mn. W pobliżu płynie rz. Płoska. Lit.: Kond 168. EB

Przechody (2), wś, łomż., gm. Grajewo, 14 km na pld.-wsch. od Grajewa: *Przechody* 1783–84 RejKor 638; *Przechody* 1795 MpPerPd; *Przechody* 1827 Tabella II 118; *Przechody* 1888 SG IX 127; *Przechody*, -dów, *przechodzki* 1973 UN 155, 10. — Wieś leży w okolicy poprzecinanej kanałami, blisko ujścia rz. Elk do Biebrzy. UB

Przechody zob. **Przychody** (2)

Przechodzisko, wś, biał., gm. Drelów, 9 km na pln.-zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: [*Perechodyszczce*] XVI SHGPd (OpisparMiędz. 131); ze wsiow ... *Przechodzisk* 1653, *Przechodzisko* 1662 AWAK XXXIII 385, 505; *Przechodzisko* 1676 CzRkps nr 1099; *Przechodzisko* 1827 Tabella II 118; *Przechodzisko* 1888 SG IX 127; *Przechodzisko* 1921 Sk IV 91; *Przechodzisko*, -ka, *przechodziski* 1970 UN 119, 3. — Dawna n. *Perechodyszczce*, od ukr. *perechid*, pol. *przechód*, z suf. *-iszczce*; następnie pol. postać *Przechodzisko*, z suf. *-isko*, okresowo *Przychodziska* (: *przychodzić*), w formie pluralnej. EB

Przechowo, cz. Świecia, dawniej wś, bydż.: *Prechowe* 1307 Lor X 158; *Przechow*, *Sprechaw* (!) 1338 PrUr III 132; *Przechaw* 1400 Lor X 158; *Prischaw* 1414 Cruc III 78; *Pezechaw*, *Przechaw* 1438 GZ 102, 104; *Spechetaw*, *Sphechatow* 1434 Lor X 158; *Przechowo* 1523 Matr IV/2, nr 13705; *Przechowo* 1534 Inwwłoc 121; z *Przechowem*, we wsi *Przechowie*, *Przechouo* 1565 Lupom 164–6;

Przechowa 1570 ŻDz XXIII 184; *Przethowo* (!) 1583, *Przechowo* 1584, *Przechowo*, *Brzechomko* 1597 Font I–III 81, 130, 341, 354; *Przechowo* 1664 Font XXXII 249; *Przechowo* 1749 Font XVI–XIX 203; *Przechowo* 1796–1802 MpSchröt XV; do *Przechowa*, *Przechowo*, w *Przechowie* 1807 Font XXVI 75, 107, 108; *Przechowo*, niem. *Schoenau* 1888 SG IX 127; *Schönau seit 1876*, fr. *Przechowo*, *Groß Przechowo* 1912 Bär 105; *Przechowo*, wś 1933 SkBy 1380; *Przechowo*, -wa 1971 UN 186, 5. — Od n. os. *Przech* SSNO IV 356 (: *Przemysl*, *Przedslaw*), z suf. *-owo*. Nazwa niem. *Schönau* została nadana urzędowo podczas zaboru pruskiego. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 143; Kęsikowa, PMT II 118. WK

Przechód (1), wś, biał., gm. Sosnówka, 30 km na pld.-wsch. od Białej Podlaskiej: *Perechod* 1579 SHGPd(kartoteka); *Przechod* 1775, *Przechod* 1790 SHGPd(Tarpod); *Perechód* 1827 Tabella II 118; *Perechód* 1886 SG VII 950; *Przechód* 1921 Sk V 118; *Przechód*, -chodu, *przechodzki* 1967 UN 121, 13. — Od ukr. *perechod*, pol. *przechód*. Lit.: Wawrz 69. EB

Przechód (2), wś, opol., gm. Korfantów, 7,5 km na pln.-wsch. od Korfantowa: Andreas de *Sprechod* (sonst *Przechod*!) 1311 Reg nr 3230; In *Prechod* 1333, *Przochod* 1339 Reg nr 5218, 6336; de *Przechod* (1414)XVI CdSil VI 33; *Prechod* (1428) K 517; *Przechod* 1447 Ng 245; *Prschichod* (1534) K 517; in villa *Przychod* 1679, in pago *Prichod*, *Prichodensis* 1687/88 J II 199, 293, 312; *Przychod* 1728 CdSil XXXIII 118; *Prichodt* 1743 SNGŚl XI 24; *Pricho*, *Prziod* 1784 Z III 111; *Przychod* 1845 K 517; *Psychod* 1886 SNGŚl XI 24; *Przychod* 1900 Myc 43; *Przechód* (*Psychod*) — *Waldfurt* 1939 Prus 61; *Waldfurt* — *Przechód*, -odu, *przechodzki* 1946 MPol XXV nr 142; *Przechód*, -chodu 1982 WUN III 54. — Nazwę zmieniono jako *Psychod*. Nazwę niem. *Waldfurt* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przechód*. Lit.: SNGŚl XI 24. JCh

Przechód zob. **Przychody** (3), **Przychód** (1)

Przechówko, wś, bydż., gm. Świecie, 5 km na pld.-zach. od Świecia: *Przechowko* 1650 MS 350; *Przechowko* 1664 Font XXXII 246; *Przechówko* 1682 Font V 104; *Przechowko* 1749 Font XVI–XIX 203; *Przechowko* 1789 Goldb II 190;

Przechy

Przechowko 1796–1802 MpSchröt XV; *Wintersdorf* — *Przechówko* 1879 KętN 113; *Przechówko*, niem. *Wintersdorf* 1888 SG IX 127; *Wintersdorf* seit 1875, fr. *Przechowko*, *Klein Przechowko* 1912 Bär 125; *Przechówko*, niem. *Wintersdorf* 1921 Sk XI 50, 85; *Przechówko* (*Wintersdorf*) 1925 Krzep 95; *Przechówko*, *-ka*, *przechówkowski* 1971 UN 186, 32; gw. *pšechůfko*. — Od n. m. *Przechowo*, z suf. *-ko*. Nazwę niem. *Wintersdorf* wprowadziły władze zaboru pruskiego. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 144. WK

Przechy zob. **Borze-Przechy**

Przechylewo zob. **Przechlewo**

Przecianowo zob. **Trzecianów**

Przecianów zob. **Trzecianów**

Przeciszyn, wś, kat., gm. Brzeszcze, 7 km na pld.-zach. od Oświęcimia: z *Przetieszyna* 1445 SHGKr(TZ 12, 13); *Prziczessin* (1447)XVII, z ... *Przeczyszyna* 1448 ZDM III 237, 247; *Przerzyszyn* (!) 1453 SHGKr(CE I/2, uw. 124); z *Przeczessina* 1468 SHGKr(TZ 13, 39); *Przeczeschyn* 1470–80 DB II 224; z *Przetreszyna* (!) 1503 SHGKr(kartoteka); *Przeczieschin* 1529 LR 210; w *Przeczieszynie* 1549 SHGKr(TZ 13, 108); *Przeczieszyn* 1564 Lu-krak I 242; *Przeczieszin* 1581 ŻDz XIV 97; *Przeczieszin* XVII, *Przeczieszin* ok. 1700 LKrak 122; *Przeczieszyn* 1888 SG IX 127; *Przeczieszyn* 1921 Sk XII 29; *Przeczieszyn*, *-na*, *przeczieszynski* 1964 UN 12, 27. — Od n. os. **Przeczieszin*, por. *Przeczieszin*, *Przeczieszyn* (: *przeczieszyn*, *przeczieszyn*) RymSEN II 305, 313, z suf. *-in*. Lit.: LKrak 122; Nieckula, *-ov-* 299. IN

Przecina, wś zaginiona, leżała w okolicy Ojcowia, pow. olkusi, krak.: in bonis Pyskowa Skala et villis ... medietate *Przecina* 1518 Matr IV/2, nr 11896. — Od niepoświadzonego ap. **przecina*, por. *przecinka* 'przecięcie różnej szerokości w prostym kierunku w lesie zrobione, jako granica straży, obrębu, okręgu, a zarazem i jako droga do wywozu drzewa, tryba, dukt' SW II 745. Lit.: RKrak 135. IN

Przecinka, wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 7 km na pln.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Przecinka* 1952 UW 149; *Przecinka*, *-ki*, *przecinecki* 1970 UN 120, 27; *Przecinka*, *-ki* 1982 WUN III 55. — Od ap. *przecinka*. BCz

Przecino zob. **Przyczyna Górna**

Przeciszewo, wś, płoc., gm. Staroźreby, 9 km na pld.-zach. od Drobinia: *Przeczyszewo* (1380)1510

AC III nr 308; *Przecziszewo* 1414 KkM 158; *Przeciszewo* 1578 ŻDz XVI 23; *Przeciszewo* 1784 MpPerPł; *Przeciszewo* 1827 Tabella II 118; *Przeciszewo* 1888 SG IX 127–8; *Przeciszewo* 1952 UW 27; *Przeciszewo*, *-wa* 1982 WUN III 55. — Od n. os. **Przeczisz* (: *Przecziszlaw* SSNO IV 362), z suf. *-ewo*. Lit.: SHGPł 245; ZMaz 309. UW

Przeciszewo-Kolonia, wś, płoc., gm. Staroźreby, 10 km na pld.-zach. od Drobinia: *Przeciszewo Nowe* 1952 UW 27; *Przeciszewo-Kolonia*, *-wa-nia* 1982 WUN III 55. — Wieś powstała z kolonii wsi *Przeciszewo*, początkowo z członem odróżniającym od przym. *nowy*, później od ap. *kolonia*, tu w znaczeniu osadniczym. UW

Przeciszów, wś, biel., gm. Przeciszów, 11,5 km na pld.-wsch. od Oświęcimia: *Hartmundisdorph* (1292) SUr VI 179; *Przecziszow* 1364 ZDM I 144; *Villa Hartmany* (1378)1778 ZDK I 108; *Przecznow* (!) (1396) KMłp IV 55; z *Przeczizowa* (1416)1488 ZDM VI 493; *Przecziczow* (1437) ZDM II 257; *Przecziczow* 1470–80 DB II 230; de *Przeczicz* ... de *Przecziczow* 1488 Matr I nr 1904; *Przeczyczow* ... *Przecziczow* 1529 LR 73, 330; *Przecziczow* 1581 ŻDz XIV 98; *Przecziszow* XVII LKrak 121; *Przecziszów* 1888 SG IX 128; *Przecziszów* 1952 UW 272; *Przecziszów*, *-szowa*, *przecziszowski* 1964 UN 12, 48. — Dawniej n. niem. *Hartmundisdorph*, w formie zlatynizowanej *Villa Hartmany*, od n. os. *Hartmund*, *Hartmann* Brech I 565 + średniem. *dorp*, łac. *villa* 'wieś'. Od XIV w. **Przeczyców*, od n. os. **Przeczyc*, ta może od n. os. *Przeka* SSNO VII 199 (: *przecia*, *przeko* 'w poprzek'), z suf. *-ów*. Droga fonetycznych i analogicznych przemian n. przekształcona w *Przecziszów*, następnie w *Przecziszów*. Lit.: LKrak 121–2; RospSEMig 308; Nieckula, *-ov-* 164. IN

Przeczyszyn zob. **Przeczieszyn**

Przeciwcze zob. **Przeciwięc**

Przeciwięc, os. zaginiona, leżała koło Owińsk, poz., gm. Czerwonak: *Przeciwcze* 1431 Koz V 202; *Przeczywcze* 1475, *Przeczywyecz* 1478 SHGPn III 828; *Przeczywyecz* deserta 1510 SHGPn(ASK 3, 274); *Przeczywyecz* 1534, *Przeciwięc* 1563, *Przeciwięc* 1577 SHGPn III 828. — Od przyimka *przeciw* 'naprzeciwko czegoś, na wprost czegoś, przed czymś' Sstp VII 98, z pluralnym suf. *-ce*; wtórnie maskulinizacja i singularyzacja nazwy. Lit.: SHGPn III 828; PPozn 243. ZZ

Przeciwnica, wś, pozn., gm. Oborniki, 8,5 km na płn.-wsch. od Szamotuł: *Przeciwnica* 1783–84 RejKor 795; *Przeciwnica*, folw. 1888 SG IX 128; *Przeciwnica*, os. 1902 MycPn 97; *Przeciwnica* 1921 Sk X 58; *Przeciwnica*, folw. 1933 SkBy 1381; *Przeciwnica*, -cy 1982 WUN III 55. — Od przym. *przeciwny* 'naprzeciw leżący, przeciwnie, znajdujący się po drugiej stronie' SW V 42, z suf. -ica. ZZ

Przeclaw (1), wś, koniń., gm. Ostrowite, 9 km na zach. od Kleczewa: [w *Przeclawach*] 1443 ŁLB I 15, przyp. 1; de *Przeclaw* 1449 AC II nr 458; połowę wsi ... *Przeclawia* 1472 SHGKI (PG 8, 146v); *Przeclawie* 1476 SHGKI (PG 9, 64); *Przeclawie* 1504 SHGKI (PG 13, 3); *Przeclaw* 1511–23 ŁLB I 15; *Przeclaw* 1580 ŻDz XII 151; *Przeclaw* 1618 20 PKal 204; *Przeclaw* 1783 84 RejKor 157; *Przeclaw* 1802–03 MpGillyPr; *Przeclaw* 1839 MpKwat I 2; *Przeclaw* 1888 SG IX 128; *Przeclaw*, -wia 1982 WUN III 55; gw. *pšecuař*, -*úa*, *pšecuařski*. — Od n. os. *Przec(s)law* SSNO IV 362, z suf. *-*jb*, obocznie *-*je*. W n. wystąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej -*sc*- > -*c*-. Lit.: Nieckula, RKJWr V 118; Rospond, -*jb* 111. ZZ

Przeclaw (2), wś, pozn. gm. Szamotuły, 11 km na płd.-wsch. od Szamotuł: *Przeclawice* 1384 MPH II 754; de *Przetslave*, de *Przeclslave* 1388 Lek I nr 393, 475; na *Przedslawi* 1389 RWlkp I nr 59; *Przeclawo* 1391 Lek I nr 926; *Przeclawie* 1391 RWlkp I nr 283; de *Przeclawia* 1393 Lek I nr 1432; *Przetslave* 1396 RWlkp I nr 310; *Przeclawie* 1435 SHGPn III 832; *Przeclawie* 1483 SHGPn (PG 9, 185); *Przeclawie* 1496, *Przedslawie* *Maior* 1508 SHGPn III 832; *Przedslawice* 1511 Matr IV/2, nr 10171; *Przeclawie* 1580 ŻDz XII 42; *Przeclawie* 1789 PPozn (Tab 6, 243v); *Przeclaw*, daw. *Przeclawice* 1888 SG IX 129; *Przeclaw*, -wia 1982 WUN III 55; gw. *pšecuař*, -*úa*, *pšecuařski*. — Dawniej *Przec(s)lawice*, od n. os. *Przec(s)law*, por. *Przecheslao* Jacussi de Goluchowo 1384 MPH II 753, z suf. -ice. Okresowo też *Przedslawie*, *Przedslaw* (femininum), *Przeclawo*, *Przeclawie*. Zmiana w *Przeclaw* w efekcie uproszczenia grupy spółgłoskowej -*ds*- > -*sc*- > -*c*-. Przejściowo n. z łac. członem *Maior*, dyferencyjna wobec n. *Minor* *Przeclaw*, dziś *Przeclawek*. Lit.: SHGPn III 832–3; PPozn 243. ZZ

Przeclaw (3), wś, dawniej mto, rzesz., gm. Przeclaw, 11,5 km na płd.-wsch. od Mielca: de *Przedlawe* 1325–27, de *Presslawicz* 1335–42 MVat I 158, 375; *Przeclaw* (1337) 1711 ZDK I 59; *Przeclslave*, *Predslawe* 1346–58, *Przeclslaw* 1350–51, *Predslaw* 1354–55 MVat II 183, 360, 401; *Przeclslaw* 1374 AGZ V 9; *Przeclaw* 1408 SHGSd (TP 22, 467); *Przeclslaw* 1411 Sand nr 494; *Przeclaw* 1445 SHGSd (TP 24, 163); *Przeclslaw* 1470–80 DB I 10; *Przeclaw* 1485 SHGSd (TP 24, 372); *Przeclaw* 1503 SHGSd (TP 24, 534); *Przeclaw* 1508 ŻDz XV 468; *Przeclawice*, *Przeclaw* 1529 LR 275, 290; *Przeclslaw* 1536 ŻDz XV 500; *Przeclaw oppidum* 1581 ŻDz XIV 248; *Przeclaw*, mko 1888 SG IX 129; *Przeclaw*, mko 1933 SkBy 1381; *Przeclaw* 1952 UW 282; *Przeclaw*, -wia, *przeclawski* 1966 UN 65, 70. Okresowo *Przeclawice*, *Przeclawie*. Tradycja lokalna łączy powstanie Przeclawia z osobą *Przeclawa* Ligęzy z XIII w. Osada uzyskała prawa miejskie w 1471 r. Lit.: OPilz 48; RymNmiast 193–4; RospSEMIG 308; Miasta polskie w tysiącleciu II 376; Nieckula, RKJWr V 119; Rospond, -*jb* 112. IN

Przeclaw (4), wś, skiern., gm. Brzeziny, 2,5 km na wsch. od Brzeziny: *Przeclaw* 1511–23 ŁLB II 399; *Przeclaw* 1579 ŻDz XVI 163; *Przeclaw* 1783–84 RejKor 212; *Przeclaw* 1792 MpPerRw; *Przeclaw* 1827 Tabella II 119; *Przeclaw* 1888 SG IX 128; *Przeclaw* 1921 Sk II 10; *Przeclaw*, -wia, *przeclawski* 1974 UN 40, 13. Lit.: Nieckula, RKJWr V 118; Rospond, -*jb* 111. UW

Przeclaw (5), os., dawniej wś, szczeć., gm. Kołbaskowo, 8 km na płd.-zach. od Szczecina: *przeslaw* (1240) PU I 452; *Prissizlawe* 1267, *Prisszlawe* 1277, *Prinzlaw* 1278 PU II 169, 342, 396; *Prisslaw* 1291 PU III 120; *prisslaw* 1312, *Presslaw* 1318 PU V 80, 417; *Prizlaw* (1334) PU VIII 309; *Pritzlow* 1618 MpLub; *Pritzlow* 1789 MpGilly-Pom; *Pritzlow* 1827 MpUMbl 1239; *Pritzlow* — *Przeclaw*, -wia, *przeclawski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przeclaw*, -wia 1982 WUN III 55. — Nazwa zniemczona jako *Pritzlaw*, *Pritzlow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przeclaw*. Lit.: Rzduma II 112. BCz

Przeclaw (6), wś, ziel., gm. Niegosławice, 9 km na płn. od Przemkowa: *Ottendorf* ok. 1300 CdSil XIV 150; *Ottendorf* (1403) K 467; *Ottendorf* 1417 CdSil XIV 150, przyp. 101; *Ottendorf* 1510 CdSil

Przeclaw

XXIV 82; Pago *Ottendorff* 1670, *Ottendorffensis* 1687/88 J III 63, 366; *Ottendorf* 1791 Z X 462; *Ottendorf* 1845 K 467; *Ottendorf* 1886 SG VII 763; *Ottendorf* — *Przeclaw*, *-wia*, *przeclawski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przeclaw*, *-wia* 1982 WUN III 55. — Dawniej n. niem. *Ottendorf*, od n. os. *Otto* (: *Authari*) Gott 371 + *-dorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przeclaw*. Lit.: SNGŚI XI 24. JCh

Przeclaw zob. **Prząsław**, **Przesławice** (2), **Prześlawek**

Przeclawek, os., dawniej wś, pozn., gm. Szamotuły, 13 km na pld.-wsch. od Szamotuł: de *parva Przetslave* 1388 Lek I nr 444; in *Minori Preczslawe* 1420, *Parva Preczslawo* 1421 RWlkp I nr 989, 1094; *Przeczslawsko*, *Przeczslawo* 1444, *Przeczslawo* 1445, *Przeczslawo* 1446, *Minus Przechslawy* 1447, *Minor Przechslawo* 1448, *Przechslawo* 1466, *Przechslawo* 1476, *Przechslawsko* 1508 SHGPn III 829; *Przechslawo* 1515 Matr IV/2, nr 11391; *Przechslawsko* 1563 SHGPn(ASK 5, 218v); *Przechslawo* 1577 SHGPn(ASK 5, 669v); *Przechslawo* 1622–24 PPOzn(Tab 1, 8); *Przechslawek* 1783–84 RejKor 789; *Przechslawek* 1789 PPOzn 178; *Przechslawek*, folw. 1888 SG IX 129; *Przechslawek*, *-wka* 1982 WUN III 55. — Od n. m. *Przechslaw* (2), z członem dyferencyjnym łac. *Parvus//Minus*; później n. uległa uniwersalizacji przez dodanie suf. *-ko*. Wahanie *-wko//-wsko-* pod wpływem nazw z suf. *-sk-*. Lit.: SHGPn III 828–32. ZZ

Przechslawice (1), wś, wroc., gm. Oborniki Śląskie, 6 km na pln.-wsch. od Obornik Śląskich: *Przechslawicz* (1389) K 512; *Conrado de Przechslawice* 1460 CdP IV 111 (tu?); *Przechslawicz* 1667 H 132; *Przechslawicz* 1743 SNGŚI XI 24; *Przechslawicz* 1785 Z IV 380; *Przechslawicz* 1845 K 512; *Przechslawicz*, *Przechslawice* 1900 Myc 78; *Przechslawicz* — *Przechslawice*, *-wic*, *przechslawicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przechslawice*, *-wic* 1982 WUN III 55. — Na podstawie niem. zapisów historycznych nazwę można odczytać jako *Przechslawice*, od n. os. *Przechslaw*, z suf. *-ice*. Nazwa zmieniona jako *Przechslawicz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przechslawice*. Lit.: SNGŚI XI 24. JCh

Przechslawice (2), wś, wroc., gm. Żórawina, 14 km na wsch. od Sobótki: *Perzvericz* (1269) XVII SUr IV 80; *Prsedzlawice* villa 1289 SUr V 322; [verkauften Prsedzlaus, Jacob ... 24 flämische Hufen in dem Dorfe] *Prsedzlawicz* 1289 Reg

nr 2103; Dorfe *Przechslawicz* 1324 Reg nr 4370; *Przechslawicz* (1324) K 512; *Przechslawicz* 1337 Reg nr 6004; *Przechslawicz* 1349 DomWr 91; *Przechslawicz* 1353, *Przechslawicz* 1376 Ng 242; *Przechslawicz* 1425 Sob VIII 241; *Przechslawicz* 1482, *Przechslawicz* 1520 DomWr 91; *Przechslawicz* 1651/52, *Przechslawicz*, villa, *Przechslawicz* 1666/67 J I 295, 390, 446; *Przechslawicz* 1743 SNGŚI XI 24; *Przechslawicz* 1795 Z XII 204; *Przechslawicz* 1845 K 512; *Przechslawice* (!), *Przechslawicz* 1900 Myc 43; *Przechslawicz* — *Przechslawice*, *-ic*, *przechslawicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Przechslawice* — *Przechslawicz* (*Przechslawicz*) 1951 Rosp 256; *Przechslawice*, *-wic* 1982 WUN III 55. — Nazwa zmieniona jako *Przechslawicz*, w okresie hitlerowskim zmieniona na *Przechslawicz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przechslawice*. Lit.: SNGŚI XI 24; DomWr 91. JCh

Przechslawice zob. **Kępa** (4a), **Przechslaw** (2, 3), **Przechslawek**, **Przechslawice** (1, 2, 2a), **Przechslawice** (1, 2)

Przechslawie zob. **Przechslaw** (1, 2, 3), **Przechslawek**

Przechslawka, wś, kiel., gm. Michałów, 14 km na pld.-zach. od Pińczowa: *Przechslawca* 1402 Hel II nr 851; *Przechslawka* 1470–80 DB I 109; *Przechslawka* 1472 SHGSd(TerrCrac 152, 339); *Przechslawka* 1484, *Przechslawka* 1487 Matr I nr 1624, 1879; *Przechslawka* 1499 Mog 176; *Przechslawka* 1529 LR 4; *Przechslawka* 1579 ŻDz XIV 221; *Przechslawka* 1783–84 RejKor 355; *Przechslawka* 1787 Spis 379; *Przechslawka* 1827 Tabella II 119; *Przechslawka*, folw. 1888 SG IX 130; *Przechslawka*, wś 1902 Przew II 102; *Przechslawka*, *-ki*, *przechslawski* 1969 UN 29, 43; gw. *pšesławka*, *-fki*, *pšesławski*. — Dawniej n. *Przechslawka*, też *Przechslawka*, od n. os. *Przechslaw*, z suf. *-ka*. Wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *-cs- > -c-* powstała forma *Przechslawka*. Lit.: KopKiel 213; KSand 162. IN

Przechslawowic zob. **Grzybowo-Przechslawowo**

Przechslawowo zob. **Grzybowo-Przechslawowo**

Przechslawo zob. **Przechslawek**

Przechslaw zob. **Przechslaw** (1, 2, 3)

Przechslawice zob. **Przechslaw** (2), **Przechslawice** (1, 2), **Przechslawice** (1)

Przechslawska Wola zob. **Wola Przechslawska**

Przechslawsko zob. **Przechslawek**

Przechslaw (1), wś zaginiona, leżała w okolicy wsi Wielka i Mała Słońca, bywa też identyfiko-

wana z wsią Brzuśce, gdań., gm. Subkowy: *Prco-ra* (!) (1280), eidem ville ... *Preczam* et Slanzam 1282 Perl 276, 307; *Preoza* 1312 VPr II 79; *Preoza* (*Brust?*) 1312, *Pizona* (statt *Preoza*) (1312) XV PrUr II 51, 45. — Od ap. *przecca* 'w poprzek' Sstp VII 108. Por. też *przecca* 'poprzeczny dział pola' SGPKar IV 366, *przece* 'drobne działki ziemi ornej, dodawanej do łąnów, może dla wyrównania niejednakowej wartości takowych pod względem gleby' SG IX 130. Lit.: Bugalska, PMT VI 83. WK

Przecca (2), wś, opol., gm. Lewin Brzeski, 3 km na płd. od Lewina Brzeskiego: *Przeza* 1245 BorGŚl 54; *Przidza* ok. 1300 CdSil XIV 98; in *Arnoldi villa* 1322, v. *Arnoldisdorf* 1332 Reg nr 4220, 5148; Dorf *Prytsche* 1564 Urb I 45; *Przytzke* (1614) K 11; villa *Arensdorff* 1679 J II 205; *Przytzc*, *Arnsdorff* 1743 SNGŚl XI 25; *Arnsdorf*, *Przicza* 1783 Z II 29; *Arnsdorf*, *Przicza* 1845 K 11; *Arnsdorf* — *Przecca*, -y, *przecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Przecca*, -czy 1982 WUN III 55. — Oboczna n. niem. *Arnsdorff* (także w formie łąc. *Arnoldi Villa*), od n. os. *Arnold*, skrócone *Arn* Gott 91 + -*dorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przecca*. Lit.: SNGŚl XI 25; BorGŚl 54. JCh

Przece, cz. wsi Tydówka, dawniej wś, płoc., gm. Kiernozia: gronta, *Przece* zwane 1789 Luraw 229; *Przece* 1888 SG IX 130; *Przece* 1921 Sk I 186; *Przece*, -czy, *przeccowski*, wś 1973 UN 44, 20; *Przece*, -czy 1982 WUN III 55. — Od ap. *przez*, *przecca*, w formie pluralnej. UW

Przece zob. **Dębiany** (7)

Przecka, kol. notowana do 1967 r., dawniej wś, suwał., gm. Gołdap, 8 km na płd.-wsch. od Gołdapi: *Pröcken* 1780 PMT XII 87; *Prölken* (!) ok. 1780 HAPr IV 341; *Pröcken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Pröcken*, *Preki*, *Prek* ok. 1859 SzcześTeka 168; *Proeken* 1888 SG IX 47; *Proecken* — *Preki*, wś 1946 Ley I 135; *Pröcken* — *Przecka*, -i, *przecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Przecka* — *Pröcken*, os. 1951 Rosp 256; *Przecka* 1967 SM 923. — Według K. Szcześniak n. utrwała nazw. lejtnanta Eduarda v. *Proeck*, który zakupił tutaj ziemię; została spolonizowana jako *Preki*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przecka*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 87. RP

Przecki, wś nieistniejąca, leżała w par. Trozsyn, ostroł.: de Myrzeyewo ... de *Przeckzy* 1473,

de *Przeck[ki]* 1488, *Przeckzy* 1492 ZHer nr 414, 680, 715; *Przeckzi* 1578 ŻDz XVI 383; *Przeckzi* 1827 Tabella II 119; *Mierzejewo Przeckzi* 1839 MpKwat V 3; *Przeckzi*, *Przeckzi Mierzejewo* 1888 SG IX 130, 191. — Od n. os. *Przecek* SSNO IV 358 (od imion z *Przed-* lub od *przecczyć*), w l. mn. Jest to jedna z wielu wsi powstałych na obszarze lasu *Mierzejewo*, zob. *Mierzejewo-Br(z)yski*. Lit.: ZMaz 309. UB

Przecki zob. **Dmochy-Przecki**, **Godacze** (2), **Skarzyn** (1), **Złotki-Przecki**

Przecki-Dmochy zob. **Dmochy-Przecki**

Przeckowo zob. **Dmochy-Przecki**, **Godacze** (2)

Przeccmno zob. **Przeccno** (2)

Przeccnia, wś, piotr., gm. Żelów, 8,5 km na płd.-zach. od Żelowa: *Przeccnie* (1370), *Przeccno* wo 1394 SHGŁęcz II 55; *Przeccnye* 1511 ŻDz XIII 192; *Przeccnye* 1511–23 ŁLB I 451, 454, 463; *Przeccnye* 1552 ŻDz XIII 240; *Przeccnie* 1783–84 RejKor 183; *Przeccnie* 1827 Tabella II 119; *Przeccnie*, folw. 1888 SG IX 130; *Przeccnie* 1902 Przew II 102; *Przeccnia*, folw. 1921 Sk II 48; *Przeccnia*, -ni, *przeccniowski*, wś 1974 UN 42, 46; *Przeccnia*, -ni 1982 WUN III 55; gw. *pšecńa*, -*ciń*, *pšecńoski*. — Dawniej n. *Przeccnie*, od n. os. *Przecczeń* SSNO IV 359 (: *przek* 'przeciwnie, na opak', *przeccny* 'przeciwny'), w l. mn., okresowo z suf. -*owo*. Od XX w. *Przeccnia*, ze zmianą liczby i rodzaju gramatycznego. Lit.: SHGŁęcz II 55–6. EB

Przeccnica, wś, jel., gm. Mirsk, 6 km na płd.-wsch. od Mirska: *Querbach* (pagus) 1668 J IV 55; *Querbach* 1769 SGTS I 84; *Querbach* 1786 Z VI 129; *Querbach* 1845 K 521; *Querbach* 1941 Wrzosek 35; *Querbach* — *Przeccnica*, -y, *przeccnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przeccnica*, -cy 1982 WUN III 55. — Dawniej n. *Querbach*, zapewne ponowiona z n. potoku, od niem. *quer* 'poprzeczny' i od *Bach* 'potok'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przeccnica*. Lit.: SNGŚl XI 25–6; SGTS I 84. JCh

Przeccnie zob. **Przeccnia**

Przeccniów, cz. wsi Wielgus, dawniej wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka: *Prisnou* 1222 Mog 2; *Prosnow* (!) 1381, *Prisnow* 1386 Krak nr 606, XX(22); *Przischniow* (1419) Kkk II 454; *Przysznynow* 1470–80 DB III 432; *Przyszynow*, *Przesz-*

Przeczo

nyow 1529 LR 5, 236; *Przeszniow* 1564 Lukrak II 83; *Przisniow* 1581 ŻDz XIV 12; *Przysniow* 1629 RPobKr 107; *Przyszow* 1680 Rej 106; *Przyszniow* 1782–83, *Przysniow* 1787 SHGKrMat 247; *Przycniow* 1787 MpPerKr; *Przyczniow* 1827 Tabella II 122; *Przecznio* 1839 MpKwat IV 5; *Przecznio* al. *Przyczniow*, wś 1888 SG IX 130; *Przecznio*, wś 1933 SkBy 1381; *Przecznio*, -niowa 1966 UN 22, 55. — Dawniej n. *Przyśniow*, *Przyszniow*, też *Przyczniow*. Nazwa niejasna, por. *przecznie* 'przeciwnie' do otoczenia (do lasu, drogi, rzeki, pól itp.), w *poprzek*, też n. os. *Przeczeń*. Lit.: RKrak 135; KopKiel 48; Nieckula, -ov- 164. *IN*

Przeczo (1), wś, gorz., gm. Bierzwnik, 10 km na pñ.-zach. od Dobiegniewa: *Hagelfelde*, kol. 1823 SHGNM(Berg IV 118); *Hagelfelde* 1833 MpUMbl 1493; *Hagelfelde* *Przeczo*, na, *przeczeński* 1948 MPol XXV nr 14; *Przeczo*, -na 1982 WUN III 55. — Dawnia n. niem. ponowiona z n. obiektu terenowego *Hagelfelde* (też *Hagensche Bruch* SHGNM(SchWand 82)), ta zaś od śrdniem. *hagen* 'gaj, ogrodzenie, żywopłot' i *Felde* 'pole', z wtórnym wyrównaniem pierwszego członu do ap. *Hagel* 'grad'. Nazwa ter. jest pozostałością po opuszczonej osadzie *Abbetshagen* (: śrdniem. *abbet* 'opat') z lat 1305–1450. Nazwę *Przeczo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. *BCz*

Przeczo (1a), cz. Szembruka, dawniej wś, bydż., gm. Rogoźno: *Baltrau* od. *Przeczo*, wś 1789 Goldb II 5; *Przeczo* oder *Baltrau* 1811 Froel I 242; *Baltrau* — *Przeczo* 1879 KętN 79; *Przeczo*, niem. *Baltrau*, wś 1888 SG IX 132; *Przeczo*, os. 1921 Sk XI 21; *Przeczo*, os. 1933 SkBy 1381; *Przeczo*, os. 1967 SM 923; *Przeczo*, -na 1971 UN 178, 19. — Od stp. *przecza* 'w poprzek' Sstp VII 108, z suf. -no, zob. *Przecza* (1). Oboczna n. niem. *Baltrau*, *Baltrau*, od niejasnej podstawy + -au, być może jest adaptacją polskiej n. *Balero*-wo. Lit.: Froel I 242–3 *KZ*

Przeczo (2), wś, tor., gm. Lubianka, 10 km na pñd.-zach. od Chełmży: *Heiminsod* (1251), *Heiminsod* 1260 Woel 17, 43; *Hemsot* 1277 SRP I 128; de *Heimsode* 1285, de *Heimsode* (1298) VPr II 12, 46; *Hemsot* 1311, de *Hemzot* 1312 PrUr II 27, 38; von *Heimsode* 1391 KętL 125; von *Heimsodt* 1412, de *Heymzoth* 1414 AST I 205, 258; *Heimsode* 1422 Font XXIX 301; *Heimsode*

1444 KętL 187, 125; *Heimsodt* 1445 Woel 463; von *Heimsode* 1448, von *Heimsod* 1453 AST III 71, 78, 599; *Heimsode* 1459 Woel 509; zum *Heimsoth*, *Przesmno* (1510) Woel 647; *Przesmno*, *Przesno* 1570 ŻDz XXIII 30, 45; *Przesmno* 1585, *Przesno* 1592, *Przesmo* 1612, *Przesmo* 1613, *Przeczo* 1620, *Przesmo* 1621 MT 287; *Przeczo* 1647 Font IV 7; *Przesmno* sive *Przeczo*, *Przesmno* aliis *Przeczo* 1667–72 Font VI–X 98, 284; *Przesmno* 1772/73 HAPr IV 580; *Przeczmno* 1773 MT 287; *Przeczno* 1789 Goldb II 190; *Przyszno* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Przeczo*, niem. *Heimsoot* al. *Heimsoth* 1888 SG IX 131; *Heimsoot* seit 1882, vorher *Przeczmno*, *Pszeszno* 1912 Bär 48; *Przeczo* (*Przeczmno*) 1933 SkBy 1381; *Przeczo*, -na, *przeczeński* 1972 UN 187, 12. Pierwotna n. niem. *Heimsoot*, od *Heim* 'miejsce zamieszkania, wieś' Bach II/2, 149–50 + śrdniem. *sōt* 'źródło, studnia', też 'grobla, tama' Bach I/1, 266; II/1, 218, 287. Por. też n. os. *Heimsoth* Gott 245. W XVI w. pojawia się n. pol. *Przeczo*, od stp. *przecza*, z suf. -no, zob. *Przecza* (1). Lit.: SHGCh 102; Borek, -bn- 192, 343. *WK*

Przecznowo zob. **Przecznia**

Przeczo (1), wś, opol., gm. Namysłów, 12 km na zach. od Namysłowa: *Bredwitz* (1266) K 511; *Preczow* 1295 SUr VI 181; *Preczow* 1313, v. *Preczow* 1317, *Prezew* 1318 Reg nr 3357, 3666, 3842; in *Prezow* 1318, 1380 Ng 242; *Prietzen*, *Ober*, *Nieder* 1785 Z IV 295; *Prietzen*, *Nieder*-, *Ober*-. *Probsteilich*-, *Przeczów* 1845 K 511; *Przeczów* *Górny*, *Dolny* i *Plebański*, niem. *Prietzen*, *Nieder*, *Ober*, *Probsterlich*, wś i dobra 1888 SG IX 206; *Przeczów*, *Prietzen* 1900 Myc 43, 78; *Prietzen* — *Przeczów*, -owa, *przeczowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Przeczów*, -czowa 1982 WUN III 55. — Izolowany pierwszy zapis *Bredwitz* może wskazywać na zniemczoną n. **Brodawice*, por. stp. *brodawica* 'brodawka piersiowa, wszelka guzowata narośl', kasz. n. ter. *Brodawice* 'nazwa łąk porośniętych krzakami; nazwa zarośniętych moczarów' Spsł I 320. Nazwa *Przeczów* od n. os. *Priecz* SSNO IV 358 (: *Przeclaw*) lub od ap. *priecz*, por. *Przecza* (1), z suf. -ów, w licznych formach zniemczonych. Okresowo n. zestawione z członami dyferencyjnymi od przym. niem. *nieder*, *ober*, *probstlich*, pol. *górny*, *dolny*, *plebański*. Forma *Przeczów* powstała w wyniku mieszania *przy*-, *prze*-. Po 1945 r.

ustalono urzędowo n. *Przeźów*. Lit.: SNGŚI XI 26; BorGŚI 134. JCh

Przeźów (2), wś, tarnob., gm. Połaniec, 18 km na pld. od Staszowa: *Przeźow* 1505 Matr III nr 2268; *Przeźow* 1508, *Przeźow* 1510 Matr IV/1, nr 331, 1001; *Przeźow antiqua* 1579 ŻDz XIV 226; *Przeźow* 1783–84 RejKor 309; *Przeźów* 1827 Tabella II 119; *Przeźów* 1888 SG IX 132; *Przeźów* 1921 Sk III 132; *Przeźów*, -czowa, *przeźowski* 1966 UN 19, 34; gw. *pšecuf*, -ova, *pšecoski*. — W XVI w. n. z łac. członem odróżniającym *Antiquus*. Lit.: KSand 162; Nieckula, -ov- 164. IV

Przeźów zob. **Preczów**

Przeźow Antiqua zob. **Przeźów** (2)

Przeźycza, wś, tarn., gm. Brzostek, 11 km na pld.-wsch. od Pilzna: *Przedzecziza* 1354 Kklk I 252; *Przeźycza* (1354)1634 Ktn 118; in *Przeźycze* (1401)1415 Sng II 86; *Przedzecziza* 1420 Ktn 597; *Przeźycza* 1424 SHGSd(TP 34, 367); *Przeźycza* 1425 SHGSd(TP 22, 484); *Przeźycza* (1447)XV ZDM III 220; *Przedzecziza* 1465 SHGSd (TP 22, 349); *Przeźycza*, *Przedzecziza* 1470–80 DB II 245, III 202; *Przeźycza* 1528 Matr IV/1, nr 5365; *Przeźycza* 1529 LR 63; *Przeźycza* 1581 ŻDz XIV 244; *Przeźycza* 1888 SG IX 132; *Przeźycza*, -cy, *przeźycycki* 1966 UN 58, 28. — Dawniej *Przedzecziza*, od n. os. **Przedek* (: *Przedbor*, *Przedślaw* SSNO IV 359, 362), z suf. -ica. Forma *Przeźycza* powstała wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -dcz- > -cz-. Lit.: OPilz 48. IV

Przeźyce, wś, kat., gm. Mierzęcice, 6 km na pld.-zach. od Siewierza: *Przemczizce* 1357 Kklk I 266; *Przemczizce* (!) 1443 GrMark II 629; *Przeźycze* 1448 KMp IV 485; *Przedzeczizce* (1451 sub a 1292) PDzP X/2, 181; *Przeźycze*, *Przeźycze* 1529 LR 15, 114; *Przeźyce* 1783–84 RejKor 339; *Przeźyce* 1827 Tabella II 119; *Przeźyce* 1888 SG IX 132; *Przeźyce* 1952 UW 259; *Przeźyce*, -czyc 1982 WUN III 56. — Dawniej n. *Przemczyce*, od n. os. *Przemek* SSNO IV 368 (: *Przemysl*), z suf. -ice. Wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -mcz- > -cz- powstała forma *Przeźyce*. Okresowo w XV w. odnotowana forma *Przedzeczycze* z wstawnym -d-. Lit.: RSiew 19. IV

Przeźyców zob. **Przeciszów**

Przeźmino, wś, kosz., gm. Kołobrzeg, 8 km na pld.-zach. od Kołobrzegu: *Pretemyn* 1220 PMT

XIII 60; *Pretmin*, *Pretemyn* 1222 Pom 338; *Pretemyn* 1281 PU II 461; *Pretemyn* (1333) PU VIII 157; *Bretemin* (!) 1554 PomKirch II 373; *Pretmin* 1618 MpLub; *Pretmin* 1789 MpGillyPom; *Pretmin* 1835 MpUMbl 521; *Pretmin* 1888 SG IX 36; *Pretmin* — *Przeźmino*, -na, *przeźmiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przeźmino*, -na 1982 WUN III 56. — Od n. os. **Predna* lub **Pritoma* (por. przym. *przytomny* 'znajdujący się osobiście przy czymś, obecny' SEBor 500 oraz n. os. typu *Przykuta*, *Przytula* SSNO IV 386, 387), z suf. -in(o). Nazwa zmieniona jako *Pretmin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przeźmino*. Lit.: RzDuma I 133; Belchnerowska, PMT XIII 60. BCz

Przedanica zob. **Przydonica**

Przedanica Niższa zob. **Przydonica**

Przedanica Wyższa zob. **Przydonica**

Przedanica zob. **Przydonica**

Przedbojewice, wś, byd., gm. Kruszwica, 7 km na pld. od Inowrocławia: *Przedwovicze* 1527 Vlad XI 50; *Przedworowicze* 1577 Vlad XVI 37; *Przedbojewice* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Przedbojewice*, niem. *Przedbojewitz* 1888 SG IX 132; *Przedbojewice*, niem. *Schedbojewitz*, os. 1921 Sk X 84, 153; *Przedbojewice* 1933 SkBy 1381; *Przedbojewice*, -wic, *przedbojewicki* 1972 UN 179, 37. — Dawniej zapewne **Przedwojewice*, od n. os. *Przedwoj* SSNO IV 365, z suf. -ewice. Forma *Przedwovicze* powstała w wyniku synkopy -je-, natomiast *Przedworowicze* w wyniku analogii do n. os. *Przedwor* SSNO IV 359. Nazwa *Przedbojewice*//*Przedbojewice* jest wynikiem wymiany w > b. AG

Przedbojewięta zob. **Kolaki-Przedwojewice**

Przedbojewitz zob. **Przedbojewice**

Przedborowa, wś, wałb., gm. Staszowice, 6 km na pld.-zach. od Ząbkowic Śląskich: *Przedborova* genannt *Soneheyde* (!) 1260, *Prodborovo* 1262 Reg nr 1046, 1112; de *Schonheigde* 1282, Bertoldo plebano de *Heyda* 1292 CdSil X nr 34, 49; Bertold von *Schönheida* 1292 Reg nr 2257; Pfarrer de *Merica* ... in villa *Heyda* 1296 Reg nr 2245, 2438; *Merica* 1296 SUr VI 224; *Schonheide* 1307, Conradus plebanus de *Heyda* 1312 CdSil X nr 94; *Predeborova*, velchy *Schoneheyda* 1316, *Heyda* 1335 Reg nr 2948, 3579, 5409; *Schönheida* villa, *Schönheide* 1651/52 JI 193, 251; *Schönheide* 1743 SNGŚI XI 27; *Schoenheide* 1785 Z IV 173;

Przedborowice

Schönheide, einst *Prodborovo* 1845 K 605; *Schoenheide* 1889 SG X 388; *Schönheide* — *Przedborowa*, -wej, *przedborowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przedborowa*, -wej 1982 WUN III 56. — Od wyrażenia przyimkowego *przed borem* lub od n. os. *Przedbor* SSNO IV 359, z suf. -owa, -owo. Oboczna n. niem. *Schönheide*, od *schön* 'piękny' i *Heide* 'pustkowie, wrzosowisko', też wariant *Heida*. W XIII w. pojawia się postać łac. *Merica*, od *merica* 'dąbrowa'. SNGŚl błędnie identyfikuje z tą wsią zapisy *Moritz*. Po 1945 r. ustalono urządowo n. *Przedborowa*. Lit.: SNGŚl XI 27; Ng 286. JCh

Przedborowice, wś, opol., gm. Pawłowiczki, 8 km na płd. od Kędzierzyna-Koźła: *Przedborowitze* 1531 BorGŚl 180; *Przedborowicz* 1602, *Przedborowit* 1603 CdSil XXXIII 162, 114; ex villa *Przedborowice* 1679, ex pago *Przedborowit* 1687/88 J II 169, 481; *Brzeborowit* 1743 SNGŚl XI 27; *Przedborowit*, *Przedborowitze* 1783 Z II 310; *Przeborowit*, *Przeborowice* 1845 K 516; *Przeborowice*, niem. *Przeborowitz* 1888 SG IX 125; *Przeborowice* 1900 Myc 43; *Przedborowice* (*Przedborowit*) — *Herberstein* 1939 Prus 61; *Herberstein* — *Przedborowice*, -wic, *przedborowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przedborowice*, -wic 1982 WUN III 56. — Od n. os. *Przedbor* lub od wyrażenia przyimkowego *przed borem*, z suf. -owice; n. zniemczona jako *Przedborowit*. Nazwę *Herberstein* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. przywrócono urządowo n. *Przedborowice*. Lit.: SNGŚl X 27; BorGŚl 180. JCh

Przedborowice zob. **Przedbojewice, Przyborowice** (1)

Przedborowit zob. **Przedborowice**

Przedborowo zob. **Przyborów** (6)

Przedborów, wś, kal., gm. Mikstat, 4,5 km na płd.-zach. od Mikstatu: *Przedborow* 1439 SHGWiel 138; *Przedborow* 1518, *Przedborowo* 1553 ŻDz XIII 213, 306; *Przedborów* al. *Przedborowo* 1888 SG IX 132; *Przedborów*, niem. *Przedborow* 1921 Sk X 67, 180; *Przedborów* 1952 UW 68; *Przedborów*, -rowa 1982 WUN III 56. — Od n. os. *Przedbor* lub od wyrażenia przyimkowego *przed borem*, z suf. -ów, -owo. Lit.: SHGWiel 138; Nieckula, -ov- 164. EB

Przedbory zob. **Gadomicz-Zawisze, Ostrowe-Przedborze, Tańsk-Przedbory**

Przedbory-Ostrowe zob. **Ostrowe-Przedbory**

Przedborze zob. **Tańsk-Przedbory**

Przedborzyce zob. **Przydworzycie**

Przedbórz (1), mto, piotr.: *Predbor* (1145) CdP II 588; in *Przedborz* (1239) CdP I 43; in *Predbor* 1239, *Predborij* 1242 KMłp II 62, 63; *Przedborz* (koniec XIV)XV MPH II 631; *Przedborz* (1390)1416 ZDK I 168; civitati *Przedborz* 1405 Matr IV/3, supl. nr 441; ... in *Przedborz* (1426)1427 KW IX 51; *Przedbor*, in oppido 1470–80 DB I 509; *Przedborz* 1501 Matr II nr 1468; *Przedborz* 1511–23 ŁLB I 556; *Przedbor* 1514 Matr IV/1, nr 2267; *Przedborz* 1540 ŻDz XV 572; *Przedborz* 1573 ŻDz XIV 279; *Przedborz* 1660–64 Lusand II 58; *Przedbórz* 1789 Lusand I 89; *Przedborz* 1827 Tabella II 119; *Przedborz* 1888 SG IX 133–5; *Przedbórz* 1921 Sk III 43; *Przedbórz*, -borza, *przedborski* 1966 UN 24, 50; gw. *pšedbuš*, -oža, *pšedboški*. — Zapewne od n. os. *Przedbor*, z suf. *-jǫ. Według J. Nalepy n. od wyrażenia przyimkowego *przed borem*, w związku z położeniem miasta przed wielkimi borami. Prawa miejskie osadzie nadał w 1405 r. król Władysław Jagiełło. Lit.: KSand 162; NaLSand 142–3; RymNmiast 194; RospSEMIG 308–9; Miasta polskie w tysiącleciu I 530; Nieckula, RKJWr V 99; Rospond, -jǫ 111. IN

Przedbórz (2), wś, płoc., gm. Staroźreby, 10 km na płd.-wsch. od Drobina: *Przedborz* 1454 SHGPł 245; *Przedborz* 1528 ACpłoc 159; *Przedborz* 1578 ŻDz XVI 22; *Przedborsk* (!) 1784 MpPerPł; *Przedbórz* 1827 Tabella II 119; *Przedborz* 1888 SG IX 135; *Przedborz* 1921 Sk I 115; *Przedbórz* 1952 UW 27; *Przedbórz*, -borza 1982 WUN III 56. Lit.: SHGPł 245; Nieckula, RKJWr V 99; ZMaz 309. UW

Przedbórz (3), wś, rzesz., gm. Kolbuszowa, 7 km na płd.-zach. od Kolbuszowej: *Wieś Przedborz* 1660–64 Lusand II 187; *Przedbórz* 1674 ŻDz XV 56a; *Przedborz* 1888 SG IX 135; *Przedbórz* 1933 SkBy 1381; *Przedbórz*, -borza, *przedborski* 1965 UN 59, 31. — Początkowo była to n. lasu, por. silva *Przedborz* 1536 ŻDz XV 502, później wsi. IN

Przedcze zob. **Przedecz**

Przedczyca zob. **Przeczyca**

Przedczyce zob. **Przeczyce**

Przedczyn zob. **Przyczyna Dolna, Przyczyna Górna**

Przedecz, mto, koniń.: *Przedecz* 1333–70 MPH II 626; *Przedcze* 1339 Cruc I 72; *przethcz* (1346) XV Wierzb 35; *Przethcze* 1347 KW II 582; *Mozeburg* 1350–60 PrUr V 546; *przeczca* (1363) XV Wierzb 36; *Przedecz* 1383 KkM 107; *morenburgk* (1390) XVI KmK I 75; *Przedecz* 1399 Łęcz I nr 4627; in *Przedecz* 1418 Koch nr 560; *Przedecz* 1455 CdP I 333; *Przedecz* 1557–66 ŻDz XIII 22; *Przedecz*, do *Przedcza*, ku *Przedczu*, w *Przedczu* 1564–65 Luwlkp I 99, II 173, 185, 188; *Przedecz* 1566 ŻDz XIII 40; *Przedecz* 1628–32 Luwlkp III 40; *Przedecz* 1783–84 RejKor 853; *Przedecz*, mto 1827 Tabella II 119; *Przedecz*, os. 1877 Zin II 84; *Przedecz*, os. miejska, dawniej mto 1888 SG IX 135–6; *Przedecz*, mto 1921 Sk I 197; *Przedecz*, -dca 1982 WUN III 56. — Od n. os. **Przedek* (: *Przedbor*, *Przedstaw* SSNO IV 359, 362), z suf. *-jb. Por. też n. jez. *Przedecz*: cum quatuor scilicet lacubus *Pretche*, Chotle (1136) KW I 12. Zapisy poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego lub liczby *Przedecz* : *Przedcze*. Okresowo n. niem. *Mosburg*, od n. os. *Mos* Gott 355, 354, 359 (: *Moos*, *Mus*, też ap. *Moos* 'trzęsawisko, błoto, bagno' Kluge 486) + *Burg* 'zamek'. Lit.: *Miasta polskie w tysiącleciu* I 339; *Guldon* 26, 28; *Koz* V 203; *Karwasinińska, Rozprawy Historyczne*, t. VII, 1923, 188; *BańMorf* 136; *Rospond*, -jb 112; *RospSEMiG* 309; *RymNmias* 194. AG

Przededworze, wś, kiel., gm. Chmielnik, 1,5 km na zach. od Chmielnika: *Przededworze* 1783–84 RejKor 250; *Przededworze* 1787 Spis 401; *Przededworze* 1827 Tabella II 119; *Przededworze*, folw. 1888 SG IX 136; *Przededworze*, wś 1902 Przew II 102; *Przededworze* 1921 Sk III 130; *Przededworze*, -rza, *przededworski* 1966 UN 19, 17. — Od wyrażenia przyimkowego *przed(e) dworem*, z suf. -'e. Lit.: *KopKiel* 28. IV

Przedewsie, wś, siedl., gm. Jakubów, 8 km na pñn.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Przedewsie T-wo*, kol. 1921 Sk I 81; *Przedewsie T-wo*, kol. 1933 SkBy 1381; *Przedewsie* 1952 UW 16; *Przedewsie*, -sia 1982 WUN III 56. — Od wyrażenia przyimkowego *przed(e) wsią*, z suf. -'e. UB

Przedkocin, przys., dawniej wś, częst., gm. Mykanów, 14 km na pñn.-wsch. od Kłobucka: *Przedkocin*, młyn 1877 Zin II 84; *Przedkocin*, kol.

i os. młyn. 1888 SG IX 136; *Przedkocin*, wś 1902 Przew II 102; *Przedkocin* 1921 Sk III 14; *Przedkocin*, wś 1933 SkBy 1381; *Przedkocin*, -na 1982 WUN III 57. — Początkowo n. młyna, później wsi, od wyrażenia przyimkowego *przed Kocinem*, zob. *Kocin* (2), w wyniku derywacji paradygmatycznej. Lit.: *Karaś, Podgóra* 27, 69. IV

Przedkowice, wś, wroc., gm. Żmigród, 8 km na pñd.-wsch. od Żmigrodu: *Przidkowitz* (villa) 1666/67 J I 450; *Spritzkowitz* 1739 MpWielOels; *Prittowitz* 1787 Z VII 405; *Przittkowitz* 1830 Kn 598; *Przittkowitz* (*Sprittkowitz*), *Sprzeczkowice* 1845 K 517; *Gutweide* — *Przedkowice*, -ic, *przedkowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przedkowice*, -ic — *Gutweide* (*Przittkowitz*), os. 1951 Rosp 256; *Przedkowice*, -wic 1982 WUN III 57. — Od n. os. **Przedek*, z suf. -owice; n. zniemczona jako *Przittkowitz*. Okresowo n. *Sprzeczkowice*, z absorbcją przyimka z (s) i adideacją do ap. *sprzczka*. W okresie hitlerowskim wprowadzono urzędowo n. *Gutweide*. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Przedkowice*. Lit.: SNGŚI XI 28. JCh

Przedkowo zob. **Przodkowo**

Przedłęczce, wś, sier., gm. Brąszewice, 10 km na pñn.-zach. od Złoczewa: *Przedłęczce* 1933 Mp-25(43-27A); *Przedłęczce* 1962 Mp-25(Sieradz); *Przedłęczce*, -cza, *przedłęczki* 1972 UN 50, 21. — Od wyrażenia przyimkowego *przed lękiem* (: *lęk*), z suf. -'e. EB

Przedłuż, wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 5,5 km na pñd.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: *Przedłuż* 1877 Zin II 84; *Przedłuż Polajewski* 1888 SG IX 136–7; *Przedłuż* 1921 Sk I 104; *Przedłuż*, -ża, *przedłużski* 1971 UN 182, 31. — Od ap. *przedłuż* 'przedłużenie' SW V 62. Wieś była położona na krańcu dóbr Polajewo, stąd okresowo n. z członem odróżniającym *Polajewski*. AG

Przedmiasto zob. **Przedmieście** (1)

Przedmiejska Wieś, wś wchłonięta przez miasto Pakość, bydż.: na ½ m. *Pakosth* i ½ wsi *St. Pakosth* 1471 SHGKI(PG 8, 113v); in villa *Pakoszczkawyesch* 1475 Matr I nr 1312; *Pakoska wieś* 1477 SHGKI(PG 9); ... extra oppidum area ecclesiam sancti Jacobi ... in *suburbio* 1511–23 ҀLB I 185; *Przedmyszczycze* 1534 SHGKI(ASK 12, 389); *Przedmiejska wieś* 1564 SHGKI(ASK 12, 548); *Przedmiejska wieś* 1580 ŻDz XII 154; *Przedmiejska wieś* 1618–20 PKal 210; *Przedmiejska Wieś*

Przedmieście

1888 SG IX 137. — Dawniej n. *Stara Pakość*, od n. m. *Pakość* (1), z członem dyferencyjnym od przym. *stary*. Następnie n. *Pakoska Wieś*, od n. m. *Pakość* i od ap. *wieś*. W XVI w. *Przedmieście*, od ap. *przedmieście* 'osada, teren, posiadłość poza obrębem murów miejskich' Sstp VII 121, 'ulice i domy stykające się bezpośrednio z miastem' SW V 62, por. też łac. *suburbium*. Ostatecznie utrwaliła się n. zestawiona *Przedmiejska Wieś*. ZZ

Przedmieście (1), cz. Koszyc, dawniej wś, kiel., gm. Koszyce: [*Przedmieście Koszyckie*] XVI AtKr 261; *Przedmiasto* 1801–04 SHGKrMat 80; *Przedmieście* 1839 MpKwat IV 5; *Przedmieście*, -cia, cz. wsi 1966 UN 22, 30; *Przedmieście*, -cia 1982 WUN III 57. — Początkowo n. zestawiona, od ap. *przedmieście*, z członem odróżniającym od n. m. *Koszyc* (1). Później n. *Przedmieście*, okresowo *Przedmiasto*. Lit.: KopKiel 30. IN

Przedmieście (2), dziś *Przedmieście Dolne* i *Przedmieście Górne*, dwie cz. Biecza, dawniej wsi, krośn.: *Przedmieście*, *Przedmieście Woytowskie* 1581 ŻDz XIV 115; *Przedmieście*, *Przedmieście Wójtowskie* ... z tej wsi 1629 RPobKr 263; *Przedmieście* 1680 Rej 288; Na *Przedmieściu Bieckim* ... w *Przedmieściu* 1765 Lukrak I 126; *Przedmieście Dolne*, *Przedmieście Górne*, -cia -nego 1965 UN 56, 6. — Początkowo n. z członem odróżniającym od przym. *wójtowski* (: *wójt*), później też od n. mta *Biecz*; współcześnie z członami od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: AtKr 274–5. IN

Przedmieście (3), wś nieistniejąca, leżała w pow. bieckim, w par. Dukla, wchłonięta przez wieś Nadole, krośn.: *Przedmieście Wyzsze*, *Przedmieście Nizsze* 1629 RPobKr 266; *Przedmieście Wyzsze*, *Przedmieście Nizsze* 1680 Rej 291. — Nazwa zestawiona, człony odróżniające od przym. *nizszy*, *wyzszy*. IN

Przedmieście (4), wś, leszcz., gm. Przemęt, 14,5 km na zach. od Śmigła: *Przementh cum suburbio dicto Ad Sanctum Petrum* 1408, 1410 KW VII 390, 446; ecclesiam parochialem *sancti Petri* in *suburbio oppidi Przemanth* (1450) XIX SHGPn (APP KIPrzemęt A 156); *Przemant ad sanctum Petrum* 1510 NKs 128; in *Swyathopyetrze* 1512, Par. *Szwienthopyetrze*, *suburbium Przementhensis* 1563, *Swiethopyetrze*, *suburbium in Przementh* 1566, *Przemęten(sis) Suburbium* alias *Swiętopietrze* 1571 SHGPn III 839, przyp. 3; *Przement cum*

Swiętopietrze 1580–81 ŻDz XII 81; *Przedmieście* 1783–84 RejKor 807; *Przemętskie Przedmieście* 1789 PPozn(Tab 8, 17); *Przedmieście Przemęckie* 1888, *Swiętopietrze*, *przedmieście Przemętu* 1890 SG IX 138, XI 698; *Przedmieście*, niem. *Priementdorf* 1902 MycPn 50; *Przedmieście*, niem. *Primontdorf*, wś i folw. 1921 Sk X 117, 153; *Przedmieście*, -cia 1982 WUN III 57. — Od ap. *przedmieście*, łac. *suburbium*, obocznie *Swiętopietrze*, od wezwania kościoła św. św. Piotra i Pawła (istniejącego już przed 1281 r.), w formie złożenia z suf. -'e. Okresowo *Przedmieście Przemęckie*, z członem dodatkowym od n. m. *Przemęt*. Nazwa niem. nadana przez administrację pruską. W 1990 r. n. *Przedmieście* zlikwidowano, a obiekt włączono do Przemętu MPol nr 49, poz. 382. Lit.: SHGPn III 834 5, przyp. 3; PPozn 243. ZZ

Przedmieście (5), wś nieistniejąca, leżała w pow. opoczyńskim, w par. Żarnów, piotr.: *Przedmyescze* 1458 Matr I nr 483; *Przedmyescze* 1511–23 LLB I 623; *Przedmieszcze* 1577 ŻDz XIV 288; *Przedmieście* 1783–84 RejKor 224. Lit.: KSand 162. IN

Przedmieście (6), cz. Dynowa, dawniej wś, przem.: *Denow cum suburbii* 1436 AGZ XIII nr 87; *Denow opidum cum suburbio* 1441, in *suburbio Denowiensi* 1462 AGZ XI nr 1372, 3658; *Suburbium opidi Denow* 1489, *Suburbia* 1496 AGZ XVI nr 1933, 2286; *Suburbium* 1515 ŻDz XVIII/1, 148; *Suburbium Dynow* 1523 SHGsk III 68; *Dinowiense Suburbium* 1589 ŻDz XVIII/1, 47; *Przedmieście Dynowskie* 1593 SHGsk III 68; *Przedmieście Dynowskie* 1888 SG IX 137; *Przedmieście Dynowskie*, wś 1921 Sk XIII 5; *Przedmieście*, -cia 1965 UN 54, 15. — Początkowo n. zapisana w formie łac., od ap. *suburbium* 'przedmieście'; okresowo z członem odróżniającym od n. mta *Dynów* (wcześniej *Denow*), w postaci łac. *Suburbium Dinowiense*. Współcześnie z elipsą członu odróżniającego. Lit.: SHGsk III 68–9; MakSk 135. BCz

Przedmieście (7), dziś *Przedmieście Bliższe* i *Przedmieście Dalsze*, dwie wsi, rad., gm. Solec nad Wisłą, 4 i 6 km na płd.-wsch. od Lipska: *Przedmiescie Bliższe*, *Przedmiescie Dalsze* 1783–84 RejKor 358; *Przedmieście Bliższe*, *Przedmieście Dalsze*, dwie wsi 1921 Sk III 26; *Przedmieście Bliższe*, *Przedmieście Dalsze* 1933

SkBy 1382; *Przedmieście Bliższe, Przedmieście Dalsze, -cia -szego, przedmiejski* 1966 UN 26, 24. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *bliższy, dalszy*. Lit.: KopRad 175–6. *IN*

Przedmieście (8), dziś *Przedmieście Dolne i Górne*, dwie cz. Łańcuta, dawniej wś, rzesz.: *Suburbium Lancuth* 1589 ŻDz XVIII/1, 11; ze wsi *Przedmieścia Łancutkiego* 1727 ADP 160, k. 37, 39; *Przedmieście Łańcuckie*, wś 1888 SG IX 137; *Przedmieście* 1921 Sk XIII 28; *Przedmieście Dolne, Przedmieście Górne, -cia -nego* 1966 UN 64, 5. — Początkowo n. zestawiona; człon odróżniający od n. mta *Łańcut*. Współcześnie człony dyferencyjne od przym. *dolny, górny*. Lit.: MakPrz 213. *BCz*

Przedmieście zob. **Bogusze** (2), **Budy Przeworskie**, **Czerzeż**, **Jawornik-Przedmieście**, **Kozina** (2), **Leśna Wieś**, **Lipnica** (10), **Lęg Przedmieście**, **Lomżyca-Przedmieście**, **Polichno** (3), **Posada Sanocka**, **Prawy Las**, **Przedmiejska Wieś**, **Przedmieście Czudeckie**, **Przedmieście Dubieckie**, **Radoska**, **Zamieście**

Przedmieście Babickie, cz. wsi Babice, dawniej wś, przem., gm. Krzywca: *Babycze* 1441, *Babycza* 1457, de *Babicza* 1462 AGZ XI nr 1371, 3348, 3696; opidum *Babycza* cum *suburbio* 1489 AGZ XVI nr 1935; *Suburbium nuncupatum Posada* 1507 SHGsk I 22; *Suburbium Babicziense* 1589 ŻDz XVIII/1, 56; *Posada Babicka* 1620 SHGsk I 22; *Posada* 1669 ADP 50, k. 235; *Posada* 1728 ADP 161, s. 29; Babice et *suburbium Posada* dictum 1744 ADP 166, k. 108; Babice z *przedmieściem* zwanem „Babice wieś” 1880 SG I 68; *Przedmieście Babickie, -cia -kiego*, cz. wsi 1966 UN 67, 5; *Przedmieście Babickie*, przys. 1967 SM 924; *Przedmieście Babickie, -cia -kiego* 1982 WUN III 58. — Pierwotnie *Babice*, zob. *Babice* (6). Wtórnie n. *Posada Babicka*, od stp. ap. *posada* ‘przedmieście’ Sstp VI 415, łac. *suburbium*, po przejęciu n. *Babice* przez nowo założone miasto. W XX w. ustaliła się n. *Przedmieście Babickie*. Lit.: SHGsk I 22; MakSk 129–30. *BCz*

Przedmieście Biekie zob. **Przedmieście** (2)

Przedmieście Bliższe zob. **Przedmieście** (7)

Przedmieście Chęcińskie zob. **Polichno** (3)

Przedmieście Czudeckie, wś, rzesz., gm. Czudec, 10 km na pln.-wsch. od Strzyżowa: *Czudec* et *Suburbia* 1508 ŻDz XV 469; *Suburbium* 1581 ŻDz XIV 257; *Przedmieście*, wś 1855 Stup 173;

Przedmieście Czudeckie 1886 Bigo 157; *Przedmieście Czudeckie* 1888 SG IX 137; *Przedmieście Czudeckie* 1952 UW 285; *Przedmieście Czudeckie, -cia -kiego*, cz. wsi 1966 UN 72, 6; *Przedmieście Czudeckie, -cia -kiego* 1982 WUN III 58. — Nazwa początkowo zapisana w formie łac., od ap. *suburbium* ‘przedmieście’, później pol. n. *Przedmieście*; człon lokalizujący w n. zestawionej od n. m. *Czudec*. *IN*

Przedmieście Dalsze zob. **Przedmieście** (7)

Przedmieście Dolne zob. **Przedmieście** (2, 8)

Przedmieście Dubieckie, wś, przem., gm. Dubiecko, 2 km na pln.-zach. od Dubiecka: opidum *Dubyeczsko* cum *Suburbio* 1441 AGZ XI nr 1371; *Suburbium* ante *Dubeczsko* 1458 AGZ XI nr 3433; opidum *Dubyeczko* cum *Suburbis* 1484, *Przedmyesczye* 1489 AGZ XVI nr 1647, 1940; *Suburbium* 1515, *Dubieczense Suburbium* 1589 ŻDz XVIII/1, 149, 48; *Przedmieście Dubieckie* 1678 AGZ XXII 39; *Peredmistie* 1851 Sch 124; *Przedmieście Dubieckie* 1888 SG IX 137; *Przedmieście Dubieckie, -cia -kiego, przedmiejski* 1966 UN 67, 11. — Od ap. *przedmieście*, ukr. *peredmistie*, łac. *suburbium*. W n. zestawionej człon lokalizujący od n. mta *Dubiecko*. Lit.: SHGsk III 68; MakSk 134. *BCz*

Przedmieście Dynowskie zob. **Przedmieście** (6)

Przedmieście Górne zob. **Lipnica** (10), **Przedmieście** (2, 8)

Przedmieście Jarosławskie, wś zaginiona, leżała koło Jarosławia, przem.: Vill(a) ... *Suburbium Jaroslaviense* 1589 ŻDz XVIII/1, 3. — Nazwa w formie łac., od ap. *suburbium* i od n. mta *Jarosław*. *BCz*

Przedmieście Jaśliskie zob. **Posada Jaśliska**

Przedmieście Jawornickie zob. **Jawornik-Przedmieście**

Przedmieście Koszyckie zob. **Przedmieście** (1)

Przedmieście Łańcuckie zob. **Przedmieście** (8)

Przedmieście Niższe zob. **Przedmieście** (3)

Przedmieście Osieckie zob. **Osieczko**

Przedmieście Przemęckie zob. **Przedmieście** (4)

Przedmieście Przeworskie, wś zaginiona, leżała koło Przeworska, przem.: *Suburbio Majori* 1458 AGZ XIII nr 4412; *Suburbium* 1515, Vill(a) ... *Suburbium Przeworscense* 1589 ŻDz

Przedmieście Rzeszowskie

XVIII/1, 136, 5. — Nazwa w formie łac., od ap. *suburbium*, z członem odróżniającym od przym. *maior*, później z członem lokalizującym od n. mta *Przeworsk.* BCz

Przedmieście Rzeszowskie, wś zaginiona, leżała koło Rzeszowa: *Suburbium* 1515, *Villae ... Suburbium Rzeschoviense* 1589 ŻDz XVIII/1, 137, 13. — Nazwa w formie łac., od ap. *suburbium*, z członem lokalizującym od n. mta *Rzeszów.* BCz

Przedmieście Sanockie zob. **Posada Sanocka**

Przedmieście Sędziszowskie, cz. Sędziszowa Małopolskiego, przejściowo wś, rzesz.: *Przedmieście Sędziszowskie* 1921 Sk XII 33; *Przedmieście Sędziszowskie*, wś 1933 SkBy 1382; *Przedmieście Sędziszowskie, -cia -kiego* 1982 WUN III 59. Nazwa zestawiona; człon lokalizujący od n. mta *Sędziszów Małopolski.* IN

Przedmieście Szczebrzeskie zob. **Przedmieście Szczebrzeszyńskie**

Przedmieście Szczebrzeszyńskie, wś, zamoj., gm. Turobin, 19 km na pñ.-zach. od Szczebrzeszyna: *Przedm. Szczebrzeskie* 1839 MpKwat VI 9; *Przedmieście Szczebrzeszyńskie* 1921 Sk IV 52; *Przedmieście Szczebrzeszyńskie, -cia -kiego, przedmiejski* 1970 UN 111, 38; gw. *předmiešće ščebžeske, -šca -kego.* — Nazwa zestawiona; człon lokalizujący od n. mta *Szczebrzeszyn.* BCz

Przedmieście Szczekocińskie zob. **Nawsie (1)**

Przedmieście św. Jana Jerozolimskiego zob. **Komandoria**

Przedmieście Świętego Marcina zob. **Święty Marcin**

Przedmieście Świętego Wojciecha zob. **Święty Wojciech (4)**

Przedmieście Tyczyn, wś zaginiona, leżała koło Tyczyna, rzesz.: *Suburbium Tyczyn* 1447 AGZ XIII nr 4276; *Suburbium Ticzynyense* 1450 SHGsk III 70; *Parvum Suburbium* 1470 AGZ XIX nr 172; *Mokra Strona* 1512 SHGsk III 70; *Mokra Strona* 1547 Matr IV/1, nr 7835; *Villae ... Suburbium Tyczyn* 1589 ŻDz XVIII/1, 10. — Nazwa w formie łac., od ap. *suburbium*, z członem lokalizującym od n. mta *Tyczyn.* Oboczna n. od przym. *mokry* i od ap. *strona.* Lit.: SHGsk III 70. BCz

Przedmieście Wójtowskie zob. **Przedmieście (2)**

Przedmieście Wyższe zob. **Przedmieście (3)**

Przedmieśńska Wola zob. **Podmiejska Wola**

Przedmost zob. **Przedmoście (1a)**

Przedmoszczanie zob. **Przedmoszczany**

Przedmoszczany, przys., dawniej wś, kiel., gm. Sędziszów, 15 km na pñd.-wsch. od Szczekocin: *Predmoscane* 1257, *Predmostane, Predmoschane* 1262 KMłp I 53, 71, 75, fals. XIV; de *Predmoscze (!)* 1386, de *Podmoszczan (!)* 1387, *Przedmoszczani* 1388 Krak nr 4095, LI-V(19), 4544; *villam Przedmoszczani* 1400 Krak nr 9767; *Przedmoszczany, villa* 1470–80 DB II 91, III 326; *Przedmoszczany* 1490 ŻDz XV 438; *Przedmoszczyenye* 1529 LR 317; *Przedmoszczany* 1581 ŻDz XIV 91; *Przedmoszczany ... z tej wsi* 1629 RPobKr 138; *Przedmoszczany* 1680 Rej 137; *Przedmoszczany* 1783–84 RejKor 266; *Przedmoszczany, wś* 1888 SG IX 138; *Przedmoszczany, -czan, cz.* Mstyczowa 1966 UN 21, 30; *Przedmoszczany, -czan* 1982 WUN III 59. — Dawniej n. *Przedmoszczanie*, z suf. *-anie*, później *-any*, określająca pierwotnie ludzi osiadłych *przed mostem* (na rzece Mierzwie), następnie miejscowość przez nich zamieszkaną. Lit.: RKrak 136; KopKiel 273. IN

Przedmoście (1), wś zaginiona, należała do kapituły krakowskiej: *Prze<e>dmoscze* 1350–51 MVal II 375; *Predmoste, Predmoscze* 1354–55 MVal II 433, 440. — Od ap. *przedmoście* 'miejsce przed mostem' SW V 63. Lit.: RKrak 136. IN

Przedmoście (1a), wś, legn., gm. Głogów, 7 km na pñd.-wsch. od Głogowa: *Przedmost* 1290 SUr V 353; *Pzedmost* 1298 SUr VI 280; *Prsedmoscze* ok. 1300 CdSil XIV 155; *Predmost* 1306 Reg nr 2892; *Prsedmost* (1336)1337 KW II 491; *Allod Prsedmost* 1339 Reg nr 6331; *Przedmost* 1355 CdSil XXVIII 26; *Predmost* (1394) K 511; *Pziedmost* 1403 CdSil XXXII 46; von *Priedemust* 1597 CdL V 186; *Priedmost* 1669 CdSil XXIV 147; pagus *Pridmost* 1670, *Priedmost* 1687/88 J III 44, 381; *Pridomost* 1791 Z X 283; *Priedemost, vom poln. Przedmost* 1845 K 511; *Przedmoście, Priedmost* 1900 Myc 43; *Vorbrücken — Przedmoście, -a, przedmojski* 1946 MPol XXV nr 142; *Przedmoście, -cia* 1982 WUN III 59. — Nazwa od wyrażenia przyimkowego *przed mostem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej, z późniejszym wyrównaniem do ap. *przedmoście*; zniemczona jako *Priedmost*. Nazwę niem.

Vorbrücken nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przedmoście*. Lit.: SNGŚI XI 28; Karaś, *Podgóra* 27. JCh

Przedmoście (2), wś, wroc., gm. Środa Śląska, 4 km na pń.-wsch. od Środy Śląskiej: melioracione partem merice, que *palus* et vulgari nomine *bruch* dicitur 1315 Schirr 32; *Teuffelsbrücke* 1360 Moep 23; *Teuffelsbrücke* (1360) K 61; Petrus Reynoldi de *Bruch* ... im liegnitzen *Bruch* 1416 Schirr 305; *Bruch* 1450 SNGŚI XI 28; *Bruch* 1666/67 J I 318; *Bruch* 1743 SNGŚI XI 28; *Bruch* 1795 Z XII 64; *Bruch* 1845 K 61; *Bruch* — *Przedmoście*, -ia, *przedmojski* 1946 MPol XXV nr 142; *Bruch-Bischdorf* — *Przedmoście Święte*, -a -ego, *przedmojsko-święty* 1947 MPol XXV nr 111; *Przedmoście* — *Bruch*, *Przedmoście Święte* *Bruch Bischdorf*, dwie wsi 1951 Rosp 256; *Przedmoście* i *Przedmoście Święte*, dwie wsi 1967 SM 924; *Przedmoście*, -cia 1982 WUN III 59. — Początkowo niem. n. ter. *Bruch*, od ap. *Bruch* 'moczar, trzęsawisko', która później stała się nazwą wsi. Okresowo n. *Teuffelsbrücke*, od niem. *Teufel* 'diabeł' i *Brücke* 'most'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przedmoście*. Okresowo dwie wsi: *Przedmoście* i *Przedmoście Święte*; człon odróżniający w n. zestawionej ponownie z n. wsi *Święte* (7). *Przedmoście Święte* jako n. wsi notowane do 1967 r., dziś jest n. przystanku kolejowego. Lit.: SNGŚI XI 28–9. JCh/PS

Przedmoście zob. **Przedmość**, **Zamość** (3)

Przedmość, wś, częst., gm. Praszka, 4 km na pń.-zach. od Praszki: *Przedmoszcze* 1511/12 VisitGn 391; *Przedmoskie* 1553 ŻDz XIII 305; wsi *Przedmoszcza*, *Przedmoszczie* 1564–65 Luwlkp II 94; *Przedmoście* 1827 Tabella II 119; *Przedmoście* 1888 SG IX 138; *Przedmoście* 1921 Sk II 131; *Przedmość* 1952 UW 107; *Przedmość*, -ścia, *przedmościański* 1974 UN 52, 34; gw. *předmoście*, -śco, *předmojski*. — Początkowo *Przedmoście*, od ap. *przedmoście*, następnie wskutek derywacji paradygmatycznej *Przedmość*, jak *Zamoście* > *Zamość*. Lit.: SHGWiel 138. EB

Przedpelce, wś, płoc., gm. Staroźreby, ok. 15 km na pld.-zach. od Droбина: *Przedpelcz* (1349) KkM 59; *Przetpelca* 1404, *Przethpelcz* 1405, *Przetpelcz* 1406 Płoc I nr 468, 547, 863; *Przethpelcz* *Kyelbaschy*, *Przethpelcz* *Podvorze*, *Przethpelcz* *Scygly*, *Przethpelcz* *Vloszthy* 1531 SHGP

245; *Przedpelcz* *Kielbasa*, *Przedpelcz* *Kosciolki*, *Przedpelcz* *Wlosty*, *Przedpelcz* *Woitkowicze* 1578 ŻDz XVI 35; *Przedpelce*, *Przedpelce* *Kielbasy*, *Przedpelce* *Wlosty*, *Przedpelce* *Woczowka* 1784 MpPerPł; *Przedpelce* *kielbasy*, *Przedpelce* *kościolki*, *Przedpelce* *witkowice*, *Przedpelce* *wlosty* 1827 Tabella II 119; *Przedpelce*, P. *Kielbasy*, P. *Kościolki*, P. *Witkowice*, P. *Wlosty* 1888 SG IX 138; *Przedpelce-Kielbasy*, *Przedpelce-Kościolki*, *Przedpelce-Wlosty*, trzy wsi, *Przedpelce-Witkowice*, os. 1933 SkBy 1382; *Przedpelce* 1952 UW 27; *Przedpelce*, -pelc 1982 WUN III 59. — Nazwa okolicy szlacheckiej *Przedpelcz* od n. os. *Przedpelk* SSNO IV 361, z suf. *-jb. Dopiero w rejestrach poborowych z 1531 r. pojawiają się osady: *Przedpelc-Kielbasy*; *Przedpelc-Podworze*, później *Przedpelc Kosciolki*, zob. *Kościolki*; *Przedpelc* -Szczygly, później *Przedpelc-Wojtkowice*//*Witkowice*; *Przedpelcz-Wlosty*. Człony odróżniające od nazw właścicieli poszczególnych działów i wyrażenia przyimkowego *pod dworem*. Po XVI w. pluralizacja nazwy *Przedpelcz* > *Przedpelce*, spowodowana czynnikami pozajęzykowymi (wielość obiektów). Forma *Przedpelce* z mazurzeniem. Lit.: SHGPł 245–6; ZMaz 309; Nieckula, RKJWr V 111; Rospond, -jb 112. UW

Przedpelce-Kościolki zob. **Kościolki**

Przedpelce-Podworze zob. **Kościolki**

Przedpelce Podworzne zob. **Kościolki**

Przedpelcz zob. **Przedpelce**

Przedpelkowo zob. **Przepalkowo**

Przedpielkowo zob. **Przepalkowo**

Przedpielkowo zob. **Przepalkowo**

Przedplebanie, wś zaginiona, pozn., gm. Września: villa *Przedplebanye* ante Wrzesznia 1499 Koz II 709. — Od wyrażenia przyimkowego *przed plebanią*, z suf. -'e. ZZ

Przedśląw zob. **Przeclaw** (2, 3)

Przedślawice zob. **Kępa** (4a), **Prząśląw**, **Prześlawice** (1, 2)

Przedślawie zob. **Przeclaw** (2)

Przedślawka zob. **Przeclawka**

Przedślawsko zob. **Przeclawek**

Przedsokolowo, cz. wsi Sokołowo, dawniej wś, koniń., gm. Koło: *Przedsokolowo* 1921 Sk II 30; *Przedsokolowo*, -wa, *przedsokolowski*, wś 1970 UN 82, 39; *Przedsokolowo*, -wa 1982 WUN III 59; gw. *pšetsokouovo*, -ova, *pšetsokouoski*.

Przedświt

— Od wyrażenia przyimkowego *przed Sokolowem*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Przedświt, wś, ostroł., gm. Wąsewo, 16 km na płn.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Przedświt* 1877 Zin II 85; *Przedświt* 1888 SG IX 139; *Przedświt*, -tu, *przedświcki* 1971 UN 134, 36. — Zapewne n. pamiątkowa, od tytułu poematu Zygmunta Krasickiego „*Przedświt*”, wydane w 1843 r. Lit.: Wójcik, Onom XLVII 91–4. UB

Przeducho zob. **Granowiec** (2)

Przedwoiewo-Sona zob. **Przedwojowo**

Przedwojewice zob. **Kołaki-Przedwojewice**,

Przedwojowo

Przedwojewięta zob. **Kołaki-Przedwojewice**

Przedwojowo, wś, ciech., gm. Opinogóra Górna, 5 km na płn.-wsch. od Ciechanowa: Goslao dc *Przedwojowo* (1414–25)1456 SHGMz (MK 3, 31); Goszkonie de *Przedwojowo* 1426 MkM I nr 300; *Przedwojowo*, penes rivulum Sona 1429, *Przedwojowicze* 1431 MkM II nr 105, 525; *Przedwojowo* (1437)1456, *Przedwojowe* (!) (1444)1456 SHGMz (MK 3, 208v–209 i 308–308v); *Przedwojowo* (*Przedwojowo*) 1484 SHGMz (Ep. 10, 333); *Przedwojowo* 1512 SHGMz (Ep. 7, 35); *Przedwojowo Sona*, *Przedwojowo Goski* 1567 ŻDz XVI 323; *Przedwojowo* 1827 Tabella II 119; *Przedwojowo* al. *P. Sona* 1888 SG IX 139; *Przedwojowo* 1921 Sk I 24; *Przedwojowo*, -wa, *przedwojowski* 1971 UN 123, 27. — Od n. os. *Przedwoj* SSNO IV 365, z suf. -ewo, też -ewice. W XVI w. *Przedwojowo-Sona* i *Przedwojowo-Goski*; członzy drugie od n. rz. *Sona*, ld. Wkry, por. *Sonany* (1375)1563 SŻr XL 182, *Sona* 1425 MkM I nr 106 (ta zapewne przedśłowiańska), i od n. os. *Gos(z)ek*, *Gos(z)ka* SSNO II 177, w l. mn. Lit.: ZMaz 310. UB

Przedwojowo zob. **Kołaki-Przedwojewice**

Przedwojowo-Goski zob. **Przedwojowo**

Przedwojowo Jałowe zob. **Jałowa Wieś**

Przedwojów, wś, jel., gm. Kamienna Góra, 4 km na płd. od Kamiennej Góry: *Heinrichsdorf* 1292, *Heynrichsdorf*, *Henrichsdorf* 1350, *Gros-sen Heinrichsdorff* 1385 SGTS IX 159; *Reichs-heinresdorff* (pagus) 1651/52, *Reichhennersdorff* 1666/67 J I 292, 690; *Reich-Hennersdorf* 1743 SNGŚI XI 30; *Heinersdorf*, *Reich* 1785 Z V 105; *Reich Hennersdorf* 1810 SGTS IX 159; *Hennersdorf*, *Reich* (auch *Heinersdorf*) 1845 K 222;

Reichhennersdorf — *Przedwojów*, -owa, *przedwojowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przedwojów*, -jowa 1982 WUN III 59. — Dawna n. niem. od im. *He(i)nrich*, *Henner Brech* I 686, 698 + -dorf; okresowo z członem od niem. przym. *gross* ‘wielki’, *reich* ‘bogaty’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przedwojów*. Lit.: SNGŚI XI 30; SGTS IX 159–63. JCh

Przedworowice zob. **Przedbojewice**

Przedworszczyzna, wś notowana do 1971 r., bydż., gr. Wierzbinek, koniń., 7,5 km na płn.-wsch. od Sompolna: *Przedworszczyzna* 1827 Tabella II 119; *Przedworszczyzna*, al. *P. Holendry* 1888 SG IX 139; *Przedworszczyzna* 1902 Przew II 102; *Przedworszczyzna*, -ny, *przedworski* 1971 UN 182, 41. — Od nazw. *Przedworski RymSEN* II 306, z suf. -izna. Okresowo n. zestawiona, z członem drugim od ap. osadniczego *holendry*, zob. *Holendry* (1). Lit.: Safarewiczowa, -izna 148. AG

Przedworzyce zob. **Przydworzyce**

Przedworce zob. **Przedbojewice**

Przedzamicze zob. **Podzamicze** (3)

Przedzel zob. **Przędzel**

Przedzeń, wś, kal., gm. Ceków-Kolonia, 10,5 km na płd.-wsch. od Stawiszyna: de *Przedzin* 1393 Lek II nr 298; de *Przedzino* 1401 Hb nr 10, 48; de *Przedzino* 1421, de *Przedzino* (1422)1423 KW VIII 207, 218; de *Przandzino* 1424 Koz V 204; *Przedzim* (!) 1462 SHGKI (PG 6, 141); de *Przedzino* 1497 Matr II nr 880; *Przydzino* 1511–23 ŁLB II 11; *Przedzino* 1579 ŻDz XII 114; *Przedzino* 1618–20 PKal 69; *Przedzino* 1674 MKI (ASK 74, 141); *Przedzen* 1783–84 RejKor 161; *Przedzeń* 1827 Tabella II 119; *Przedzeń* 1888 SG IX 139; *Przedzeń*, -nia, *przedzeński* 1971 UN 80, 13; gw. *pšezeń*, -ńa, *pšeżeński*. — Od n. os. *Przedza* SSNO IV 359 (: *Przedzław*, *Przedbor*), z suf. -in, -ino; przejściowo w XV w. z wtórną nosowością *e*. Forma *Przedzeń* powstała w wyniku przestawki palatalności *dź-n-* > *dz-ń* oraz zmiany *i* > *y*, wreszcie *-yN-* > *-eN-*. Lit.: BańMorf 86. ZZ

Przedziel zob. **Przędzel**

Przedzieszewo, os. zaginiona, leżała koło wsi Popowo Kościelne, pozn., gm. Mieścisko: *Popowo*, *Przedzieszewo* (1412) KW III 766; *Prandzdaschewo* reg. 1428 Koz III 709. — Od n. os. **Przedziesz* (: *Przedzław*, *Przedbor*), z suf. -ewo; w ostatnim zapisie wtórna nosowość -e-. Śladem

po zaginionej osadzie była w wiekach późniejszych nazwa lasu i stawu, por. *Przedziszewka* lasz 1556, silva *Przedziszewska* ... stagnum *Przedziszewka* ... stagnum *Przedziszewska* 1788 Koz III 709. ZZ

Przedzino zob. **Przedzeń**

Przedzino zob. **Przedzeń**

Przegalina, cz. Gdańska, dawniej wś: *Einlage* 1784 ŻuWiśl 29; *Einlage* 1879 Brand 227; *Einlage* 1881 SG II 339; *Einlage* 1886 SG VII 173; Schusterkrug, wyb. we wsi *Einlage* 1889 SG X 396; pod wsią *Einlage* 1893 SG XIII 586; *Einlage* 1920 MPhAPr I; *Einlage* — *Przegalina*, -y, *przegaliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Przegalina* 1952 UW 190; *Przegalina*, wś 1967 SM 925; *Przegalina*, -ny 1982 WUN III 59. — Nazwa niem. od ap. *Einlage* 'wstawka, wkładka, tama', też 'obszar pozostawiony między groblami dla utworzenia miejsca dla lodu i wezbranych wód powodziowych'; n. początkowo określająca obszar zaliczany do wsi Świbno, wyodrębniony w 1563 r. jako teren dla zbierającego się nadmiaru wiślanych wód i płynącego rzeką lodu. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przegalina*. Lit.: Bugalska, PMT VI 83; ŻuWiśl 29; <http://www.encyklopedia.gda.pl>. WK

Przegaliny, dziś *Przegaliny Duże* i *Przegaliny Male*, dwie wsi, biał., gm. Komarówka Podlaska, 19 i 16,5 km na płn.-wsch. od Radzyna Podlaskiego: в селе *Прогалинахъ*, в *Прочалннахъ* 1580 AWAK II 211; w *Przegalinach* 1662 AWAK XXXIII 447; *Przegaliny Wielkie* i *Przegaliny Male* 1775 SHGPd(Tarpod); *Przegaliny wielkie* i *Przegaliny male* 1827 Tabella II 119; *Przegaliny Wielki* (!) i *Przegaliny male* 1877 Zin II 85; *Przegaliny Wielkie* i *Przegaliny Male* 1888 SG IX 140; *Przegaliny Wielkie*, *Przegaliny Male* 1921 Sk IV 89; *Przegaliny Duże*, *Przegaliny Male* 1952 UW 148; *Przegaliny Duże*, -lin -łych, *Przegaliny Male*, -lin -łych, *przegaliński* 1970 UN 119, 27. — Początkowo *Progaliny*, forma spolonizowana *Przegaliny*, od ukr. ap. *prohalyna* Hrin III 461, pol. gw. *przegalina*, *przehalina* 'droga leśna powstała wskutek rzadszych w tym miejscu drzew, niezarosły przesmyk w lesie' SGPKar III 371. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*, *wielki*. EB

Przegędza, wś, kat., gm. Leszczyny, 7 km na płn.-wsch. od Rybnika: z *Przegynie* (1480)XVI

CdSil VI 108; *Prziegenda* 1531, *Przezenza* 1581 K 516; ves *Prigenzce*, ze vsi *Przigenze* 1614 Urb III 263, 274; ex villa *Przezenza* 1679, *Przegancza* 1687/88 J II 127, 418; *Brzegandza* 1743 SNGŚI XI 47; *Przezenza* 1784 Z III 164; *Przegendza* 1845 K 516; *Pschezenza* 1900 Myc 78; *Przegędza*, *Przegendza* 1920 PrusŚG 61; *Przegędza*, -dzy 1982 WUN III 60. — Dawniej *Przeginia*, zob. *Przeginia* (2); wtórnie niezbyt jasna zmiana na *Przegędza*, może na zasadzie skojarzenia z dość popularnym na Śląsku nazwiskiem *Przegędza* Snazw VII 574, por. stp. *przegędać*, *przegędać* 'grać na instrumencie strunowym' Sstp VII 126. Lit.: SNGŚI XI 31; BorGŚI 54. JCh

Przeginia (1), wś, krak., gm. Jerzmanowice-Przeginia, 11 km na płd.-wsch. od Olkusza: ultro *Preghinam* (1225)1291 Mog 4; et *Preginam* (1228) Kkk I 29; *Pregina* 1325–27 MVat I 122; *Pregina* 1337 KMłp III 24; *Przegyna* 1356 ZDM VIII 352; *Przegina* 1422 KMłp IV 195; *Przeginya* 1470–80 DB II 55; *Przegina* 1490 ŻDz XV 434; *Przegynya* 1529 LR 137; *Przeginia* 1564 Lukrak II 75; *Przeginia* 1581 ŻDz XIV 30; *Przeginia* 1680 Rej 26; *Przeginia* 1787 Spis 361; *Przeginia* 1827 Tabella II 119; *Przeginia* 1888 SG IX 140–1; *Przeginia* 1921 Sk III 77; *Przeginia*, -ni, *przegiński* 1964 UN 11, 87. — Od ap. **przeginia*; etymologię zob. *Przeginia* (2). Wieś leży na wzniesieniu. Lit.: RKrak 136; Kryński, PF VII 229; RospSEMIG 127; BańMorf 77. IN

Przeginia (2), cz. Zbydniowa, dawniej wś, tarn., gm. Łapanów: de *Pregina* 1346–58 MVat II 176; de *Przeginy* 1392 Kacz nr 69; *Przeginia* 1564 Lukrak II 89; *Przeginia* 1581 ŻDz XIV 53; w *Przegini* 1629 RPobKr 244; *Przeginia*, -ni, cz. wsi 1963 UN 2, 33; *Przeginia*, -ni 1982 WUN III 60. — Zapewne od n. potoku *Przeginia*, płynącego przez wś, por. agri circa fluvium *Przegynya* 1531 Matr IV/1, nr 160. K. Rymut dwa hydronimy małopolskie *Przegini* (1136) KW I 12, dziś Rudno, ld. Wisły, oraz *Przegynya* (1531) Matr IV/2, nr 16087, pd. Tarnawki, wiąże z psł. **pergybni* 'okolica górzysta'. A. Bańkowski rekonstruuje apelatyw jako **przeginia* 'miejsce strome, nie do przejścia, jar, urwisko' SEBań II 841, podobnie przyjmuje Z. Babik, choć z nieco zmodyfikowanym znaczeniem 'rozpadlina, nierówna, niedostępna powierzchnia; wąwóz, parów', por.

Przeginia

psł. **pergynji* < germ. **fergūn*-. Lit.: LKrak 122; Rymut, HE XVI 126; Rymut, HE XII 138; Babik 510–1. IN

Przeginia zob. **Przegędza**, **Przeginia Duchowna**, **Przeginia Narodowa**

Przeginia Duchowna, wś, krak., gm. Czernichów, 13,5 km na płn.-zach. od Skawiny: *damus ... locandi villam ... in Pregina ... in monte ... Kamona gora* (1276)1634 KTn 56; *Pregina* 1319 KMhp II 244; *Przegina* 1345 KTn 110; *Pregina Magna* 1346–58 MVat II 290; *Przegyna* 1363, *Przegina* 1450 KTn 134, 322; *Przegynya* 1470–80 DB II 124; *Przegyna* 1490 ŻDz XV 432; *Przegynya* 1529 LR 13; *Przeginia*, *Przegynya* 1564 Lukrak I 33, 53; *Przeginia* 1581 ŻDz XIV 38; *Przeginia* 1680 Rej 41; *Przeginia* 1787 MpPerKr; *Przeginia Duchowna* 1888 SG IX 141; *Przeginia Duchowna* 1921 Sk XII 18; *Przeginia Duchowna*, -ni -nej, *przegiński* 1963 UN 1, 67. — Dawniej n. *Przeginia*, może ponowiona z n. potoku *Przeginia*, dziś Rudno; etymologię zob. *Przeginia* (2). W XIV w. n. zestawiona, z łac. członem odróżniającym od przym. *magnus* ‘wielki’. Wieś należała do zakonu tynieckiego, stąd człon odróżniający *Duchowna*. Lit.: RKrak 136; Rymut, HE XVI 126; BańMorf 77. IN

Przeginia Narodowa, wś, krak., gm. Czernichów, 11 km na płn.-zach. od Skawiny: *Przegyna* 1490 ŻDz XV 449; *Przegynya* 1529 LR 226; *Przeginia* 1787 Spis 361; *Przeginia Narodowa* 1888 SG IX 141; *Przeginia Narodowa* 1921 Sk XII 18; *Przeginia Narodowa*, -ni -wej, *przegiński* 1963 UN 1, 30; gw. *pśeğińa norodovo*, -i -y, *pśeğiński*. — Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *narodowy* w znaczeniu ‘ludowy, chłopski’ SL III 274. Lit.: RKrak 136; BańMorf 77. IN

Przegłów zob. **Przyglów**

Przegodzice zob. **Przygodzice**

Przegonica zob. **Przegonina**

Przegonina, cz. wsi Bodaki, dawniej wś, nowosąd., gm. Sękowa: *Przegonina* 1581 ŻDz XIV 121; *Przegonina ... z tej wsi* 1629 RPobKr 273; *Przegonica* 1665 ŻDz XV 53a; *Przegonina* 1680 Rej 299; *Przegonina* 1765 Lukrak I 134; *Przegonina* 1765 Żyd 425; *Przegonina*, po rusku *Perehonina*, wś 1888 SG IX 141–2; *Przegonina*, wś 1933 SkBy 1383; *Przegonina*, -ny 1965 UN 56, 42; gw. *pśego-niina*, -y; łemk. *pregonyna*, *pregonina*. — Nazwa

dwuznaczna, może od ap. *przegon* ‘droga, którądy przeganiają bydło’, z suf. -*ina*, lub może od n. os. *Przegonia* (: *przegonić*, *przegon*) RymSEN II 307. W XVII w. też *Przegonica*, por. ap. *przegonica* ‘bruzda dla ścieku wody z pola’ SW V 88. Wtórna ukrainizacja n. w formie *Perehonina*. W wariantcie *Pregonina* widoczny wpływ gwary łemkowskiej. Lit.: RBiecz 39; RiegŁemk 201. IN

Przegorzał zob. **Przegorzały** (1)

Przegorzale, cz. Włocina-Kolonii, okresowo wś, sier., gm. Błaszki: *Przegorzale* 1827 Tabella II 119; *Przegorzale*, pustk. 1877 Zin II 85; *Przegorzale* 1888 SG IX 142; *Przegorzale*, pustk. 1902 Przew II 102; *Przegorzale*, wś 1921 Sk II 98; *Przegorzale*, wś 1933 SkBy 1383; *Przegorzale*, -łego 1982 WUN III 60. — Od imiesłowu *przegorzały* ‘przepalony’ SW V 88, por. *przegorzec* ‘nadpalić się; wyschnąć pod wpływem gorąca’ SpXVI, XXXI 321, w r. nijakim. EB

Przegorzale zob. **Przegorzały** (1)

Przegorzały (1), cz. Zwierzyńca w Krakowie, dawniej wś: *Pregoral* (1254)1445 Kkk I 53; *Pregoral* (1286)1487 ZDM I 17; de *Przegorzał* 1381 Krak nr 815; *Przegorzali*, de *Przegorzał* 1389 Krak nr CLXI(59), CCIII(11); *viam in Przegorzali* (1439) ZDM II 291; *Przegorzale*, villa, *Przegorzali*, *Przegorzał* 1470–80 DB I 543, II 10, III 68; *Przegorzały* 1490 ŻDz XV 432; villa *Przegorzali ... Przegorzały* 1529 LR 57; *villis ... Przegorzały* 1564 Lukrak II 73; *Przegorzały* 1581 ŻDz XIV 39; *Przegorzały ... z tej wsi* 1629 RPobKr 43; *Przegorzały* 1787 Spis 365; *Przegorzały Duchowne*, *Przegorzały Szlacheckie*, dwie wsi 1886 Orts 201; *Przegorzały*, wś 1888 SG IX 142; *Przegorzały*, wś 1933 SkBy 1383; *Przegorzały*, -rzal 1963 UN 1, 15; gw. *pśegożaay*, -ay, *pśegożałski*. — Dawniej n. *Przegorzał*, od imiesłowu *przegorzaly*. W XV w. efemerycznie n. w rodzaju nijakim *Przegorzale*. Ostatecznie utrzymała się n. w formie pluralnej. Okresowo n. zestawiona, z członami odróżniającymi wskazującymi na rodzaj własności, od przym.: *duchowny* (wieś w części należała do kolegiaty Wszystkich Świętych w Krakowie) i *szlachecki*. Lit.: RKrak 136; RospSEMiG 168; BańMorf 49, 91. IN

Przegorzały (2), wś notowana do 1977 r., włączona do Grodziszczka, wałb., gr. Stoszowice, 12 km na płn.-zach. od Ząbkowic Śląskich:

Brandhäuser 1816 SGTS XI 308; *Brand* oder *Brandhäuser* 1845 K 345; *Brandhäuser (Am Brande)* — *Przegorzały*, -al, *przegorzelski* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Przegorzały* — *Brandhäuser*, os. 1951 Rosp 256; *Przegorzały* 1967 SM 925; *Kol. Grodziszczce (Spalony Młyn)* 1977 Mp-25 (472.24). — Dawna n. niem. *Brandhäuser* od *Brand* 'ogień, pożar' i *Häuser* 'domy'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przegorzały*. Lit.: SNGŚI XI 31; SGTS XI 308. JCh

Przegorzały Duchowne zob. **Przegorzały** (1)

Przegorzały Szlacheckie zob. **Przegorzały** (1)

Przegorzelice zob. **Pogorzelice**

Przegrody, wś, kiel., gm. Łopuszno, 25 km na pn.-wsch. od Włoszczowy: *Przegrody* 1877 Zin II 85; *Przegrody* 1888 SG IX 142; *Przegrody* 1921 Sk III 38; *Przegrody*, wś 1933 SkBy 1383; *Przegrody*, -dów, cz. Krężółka 1966 UN 23, 40; *Przegrody*, -dów 1982 WUN III 60. — Od ap. *przegroda* 'to, co przegradza; miejsce odgródzone, zagroda, przedział' SW V 90, w l. mn. IN

Przegrzeb, wś zaginiona, leżała w okolicy Książa Małego, pow. miechowski, kiel.: in *Przegrob* (!) 1385 Krak nr 3486; de *Przegrzeb* 1389, in *Przegrzebe* 1398 Krak nr CLXXIV(3), 6247; *Przegzel* (!) 1448 SHGKr(TerrCrac 150, 332); *Przegrzeb* 1460 Hel II nr 3647. — Nazwa niejasna, może w związku z *przegrzebać* 'rozgarniać grzebiąc' SpXVI, XXXI 332. Lit.: RKrak 136. IN

Przejakowicy zob. **Dziedzice** (3)

Przejazd (1), cz. wsi Małyki, dawniej wś, olszt., gm. Iława: *Freydeck*, wś ok. 1780 HAPr IV 224; *Freidick* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Frejdyki* — *Freideck* 1879 KętN 99; *Frejdyki*, niem. *Freideck*, folw. 1881 SG II 408; *Frejdyki* — *Freydeck* 1941 Choj 96; *Freydeck* — *Frejdyki*, os. 1946 Ley I 100; *Freydeck* — *Przejazd*, -du, *przejazdowski* 1950 MPol nr A-8; *Przejazd* — *Freydeck*, os. 1951 Rosp 256; *Przejazd*, -du 1982 WUN III 60. — Nazwa niem., od n. os. *Freid* (: *Fridulf*) Gott 191 + -eck Bach II/1, 50, spolonizowana jako *Frejdyki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przejazd*. Lit.: CzNiem 167. RP

Przejazd (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Miłomłyn, 1 km na zach. od Miłomłyna: *Stadtdörfer Summe und Ylingiswalde* (1335–39)1341, *eyne dorf Summe genent* (1341)XV PrUr III 184–5, 280–1; *Somme* 1371 Ger 168; *Somme* 1437 GZ 33; *Sonnen-*

dorf 1808 PMT X 109; *Sonnenhof* ok. 1859 Szczes-Teka 87; *Sonnenhof* 1875 PMT X 109; *Sonnenhof* 1935 Gause 108; *Sonnenhof* — *Przejazd*, dw. 1946 Ley I 79; *Sonnenhof* — *Przejazd*, -du, *przejazdowski* 1950 MPol nr A-8; *Przejazd* — *Sonnenhof*, os. 1951 Rosp 256; *Przejazd*, -du 1982 WUN III 60; gw. *zawodzie*. — Dawna prus. n. **Sunis* może od n. os. **Sunis* (: *sumis* 'pies'); por. też lit. n. m. *Šunėliai*, n. os. *Šunelis* (: *šuō, šim-i* 'pies, psa') Zinkevičius 208, prus. n. jez. *Sunia, Suene* 1366 Ger 176, Ley II 132. Nazwa zmieniona przez dodanie członu *Dorf* 'wieś', potem *Hof* 'dwór'; w n. niem. także przejście -uN- > -oN- z adideacją do *Sonne* 'słońce'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przejazd*. Nazwa gw. *Zawodzie* (osada leży u ujścia Kanału Elbląskiego do Kanału Iławskiego). Lit.: Ger 168; Semrau, *Mitteilungen des Coppemicusvereins*, Bd. 43, 75 i in., 83, 120; Biolik, PMT X 109. RP

Przejazd (3), wś, rad., gm. Głowaczów, 11 km na pld.-zach. od Kozienic: *Przejazd* 1877 Zin II 85; *Przejazd* 1888 SG IX 142; *Przejazd* 1933 SkBy 1383; *Przejazd*, -du, *przejazdowski* 1970 UN 25, 7. — Od ap. *przejazd*, w lokalnym znaczeniu 'droga śródleśna'. Lit.: KopRad 60. IN

Przejazdowo, wś, gdań., gm. Pruszcz Gdański, 7 km na pld.-wsch. od Gdańska: *Quadindorff* 1402–15 Krie 105; *Quadendorff* 1570 ŻDz XXIII 166; *Quadendorff* 1789 Goldb II 197; *Quadendorff* 1888 SG IX 335; *Quadendorff* — *Przejazdowo*, -a, *przejazdowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przejazdowo* 1952 UW 190; *Przejazdowo*, -wa 1982 WUN III 60. — Nazwa niem. od ap. *Quader* 'kamień ciosowy' + *Dorf* 'wieś', z dysymilacją *r-r* > *n-r*. W podstawie możliwa także n. os. *Quade* Bahlow 399. Nazwa *Przejazdowo* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: Bugalska, PMT VI 83, 84. WK

Przejeślaw, wś, jel., gm. Osiecznica, 14 km na pn.-zach. od Bolesławca: *Premelsdorff* 1454, *Prymilsdorf, Prymelsdorf, Prymilsdorff* 1457 CdL IV 915, 1097; *Primilsdorf* 1457, *Premylsdorf, Primelsdorf* 1460, *Primelsdorff* 1487, *Primmelsdorf* 1505 KOL 61; *Prünssdorff* (villa) 1666/67 J I 339; *Brinsdorff* (pagus) 1668, *Primbsdorff* 1677 J IV 60, 163; *Prinzdorf* 1768 KOL 61; *Prinzdorf* 1845 K 512; *Przemysł, Prinzdorf* 1900 Myc 43; *Prinzdorf* — *Przejeślaw*, -wia, *przejeślawski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przejeślaw*, -wia 1982 WUN III 60.

Przejma

— Zapisy zmienione pozwalają na rekonstrukcję n. głuź. w formie **Prēmyslęcy* lub **Prēmyslōvici*, od n. os. *Prēmysl MukaS 21*, w zapisach historycznych z niem. członem *-dorf*. W XVIII w. zmiana na niem. formę *Prinzdorf* (adideacja do n. os. *Prinz Gott 392*, por. ap. *Prinz* 'książe'). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przejeślaw*. Lit.: BenaGŁuż 362–3; SNGŚI XI 31–2. JCh

Przejma (1), os. zaginiona, leżała koło wsi Ciesle, kal., gm. Pleszew: hered. Czeslye ... *Przejma* distr. Calis. 1573 Koz V 204. — Od ap. *przejma* 'przetok, wąski pas wody pomiędzy dwoma przeciwnymi brzegami; cieśnina' SGPKar IV 374 albo 'przejęcie, przejęcie czegoś po kimś, zwłaszcza jego czynności' SEBań II 845. ZZ

Przejma (2), wś, płoc., gm. Ilów, 14 km na płd.-zach. od Wyszogrodu: *Przejma* 1888 SG IX 142; *Przejma* 1921 Sk I 180; *Przejma* 1952 UW 38; *Przejma*, *-my* 1982 WUN III 60. UW

Przejma (3), dziś *Przejma Mała*, *Przejma Wielka*, *Przejma Wysoka*, trzy wsi, suwał., gm. Szypliszki, 17 i 15 km na pñ., 18,5 km na pñ.-wsch. od Suwałk: *Przejma*, *Przejmy* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 37–38, 39–43); *Przejma*, *Przejma mała* i *Przejma wielka* 1827 Tabella II 121; *Przejma*, folw., *Przejma wysoka*, *Przejma mała*, *Przejma wielka*, *Przejma niska*, cztery wsi 1877 Zin II 89; *Przejma Wielka*, *Przejma Mała*, *Przejma Niska*, *Przejma Wysoka* 1888 SG IX 142; *Przejma Mała*, *Przejma Wielka*, *Przejma Wysoka*, trzy wsi, *Przejma Niska*, os. 1921 Sk V 89; *Przejma Mała*, *Przejma Wielka*, *Przejma Niska*, *Przejma Wysoka*, cztery wsi 1967 SM 925; *Przejma Mała*, *-my -lej*, *Przejma Wielka*, *Przejma Wysoka*, *-my -kiej* 1982 WUN III 60. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały*, *niski*, *wielki*, *wysoki*. EB

Przejma zob. **Przyjma** (2, 3), **Przyjmy** (1, 2)

Przejma Mała zob. **Przejma** (3)

Przejma Niska zob. **Przejma** (3)

Przejma Wielka zob. **Przejma** (3)

Przejma Wysoka zob. **Przejma** (3)

Przejmy, wś nieistniejąca, leżała w par. Przasnysz, ciech.: *Przejmy* 1827 Tabella II 121; *Przejmy*, os. leśna 1877 Zin II 85; *Przejmy Rządowe*, *Leśne*, os. 1888 SG IX 142. — Od ap. *przejma*, w l. mn. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *rządowy* i *leśny*. UB

Przejuszyn zob. **Przeuszyn**

Przeklew zob. **Przykwa**

Przeklewice zob. **Prakwice**

Przekładów, wś zaginiona, leżała w ziemi chełmskiej: *Przekładów* 1497 Matr III supl. nr 251. — Od n. os. *Przekład* SSNO IV 367 (: *przekład* 'odroczenie sprawy w sądzie na inny termin' Sstp VII 137), z suf. *-ów*. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przekolno, wś, gorz., gm. Pelczyce, 5 km na wsch. od Pelczyc: *Herenberge* (1225–94)XIV PU I 284; *Ehrenberg* (ok. 1250) PU VII 401; *Eremberge* 1406 SHGNM(Repertorium nr 170); *Ernberg* 1564 CdB A XXIV 298; *Erenberg* 1618 MpLub; *Ehrenberg* 1789 MpGillyPom; *Ehrenberg* 1833 MpUMbl 1491; *Gross Ehrenberg* — *Przekolno*, *-na*, *przekoleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przekolno*, *-na* 1982 WUN III 60. — Dawna n. niem. od *Ehre* 'honor, cześć' + *-berg*. W pobliżu znajduje się wieś o dawnej niem. n. *Gottberg* (pol. n. *Boguszyn*), może więc n. ma związek z jakimś miejscem kultowym, tym bardziej że obie miejscowości w XIII w. były własnością zakonników reguły św. Wiktora, którym dobra te nadał właściciel Pelczyc (PU I 284). Nazwę *Przekolno* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przekop zob. **Krasnybór**, **Przykop** (1, 2)

Przekopa, wś zaginiona, należała do zakonu cystersów w Jędrzejowie, kiel.: *villas* ... *Borowa*, *Przekopa*, Linowo (1153)XVII, *Prokopa* 1210 KMłp II 1, 20; *Przekopa* (1376), *Przekopa* (1379), (1381) KMłp I 398, 407, 417. — Od ap. *przekop*, *przekopa* 'rów, kanał wypełniony wodą, fosa; wał, nasyp' Sstp VII 139. Lit.: RKrak 136–7. IN

Przekopa zob. **Przykop** (2)

Przekopana, cz. Przemysła, dawniej wś: przy *Przekopanej* 1665 AGZ XXI 210; *Przekopana* 1794 Ga Kk1; *Perekopanie* 1851 Sch 16; *Przekopana*, rusk. *Perekopanie* 1888 SG IX 143; *Przekopana* 1921 Sk XIII 32; *Przekopana*, wś 1933 SkBy 1383; *Przekopana* 1952 UW 284; *Przekopana*, *-nej* 1966 UN 67, 61; gw. *pšekopana*, *-ny*, *pšekopajski*. — Od *przekopany* (: *przekopać*), ukr. *perekopanyj* (: *perekopaty*), w rodzaju żeńskim. Lit.: MakPrz 214. BCz

Przekopów zob. **Przekupów**

Przekora, wś, sier., gm. Dalików, 6 km na płd.-wsch. od Poddębic: *Przekora* 1877 Zin II 85; *Przekora*, os. 1888 SG IX 143; *Przekora*, wś 1902 Przew II 103; *Przekora* 1921 Sk II 56; *Przekora*, *-ry*, *przekorski* 1973 UN 47, 8. — Zapewne n. po-

nowiona z żartobliwej n. karczmny, por. *Przekora* karczma 1877 Zin II 85, ta od ap. *przekora* 'szkoda, strata czyjaś; zniewaga, przedmiot pośmiewiska' Sstp VII 141. EB

Przekory, wś zaginiona, leżała w par. Chynów, rad.: *Przekory* 1576 ŻDz XVI 215. — Od ap. *przekora* lub od n. os. *Przekora* SSNO IV 367, w l. mn. UB

Przekory zob. **Przykory** (1, 4), **Wanaty** (2)

Przekupów, wś, kal., gm. Gołuchów, 11 na pld.-wsch. od Pleszewa: *Przekupowo* 1449 Koz I 239; *Przekupow* 1494 SHGKI (PG 7, 9); *Przekupow* 1508 Matr IV/2, nr 8708; *Przekopow*, folw. 1846 KsP 323; *Przekopów*, folw. 1888 SG IX 143; *Przekupów*, -powa, cz. wsi Gołuchów 1982 WUN III 60; po zmianie *Przekupów*, -powa, *przekupowski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. Od ap. *przekup* 'targowisko' SL IV 543, z suf. -owo, -ów. Postać *Przekopow(o)* jest wynikiem adideacji do czas. *przekopać*. ZZ

Przekuty zob. **Przykuty** (4)

Przelebki zob. **Przylepki**

Przelepice zob. **Przylepki**

Przelepki zob. **Przylepki**

Przelewice (1), wś, pil., gm. Człopa, 6 km na pld. od Człopy: *Pyeczyska* alias *Przilewyc* (1412)1546 KW VII 498; hereditas *Pieczyska* alias *Przilewyc* 1532–55 Koz III 26; *Pieczyska* 1557, *Prihwiz* 1595 SHGPn III 834; *Przelewice* 1616, 1637 NDz II 395; *Prelwidz* seu *Pieczyska* 1641 SHGPn III 834; *Prelhwitz* 1833 MpUMbl 1495; *Przelewice* al. *Pieczyska*, niem. *Prelhwitz* 1888 SG IX 143; *Prelhwitz* — *Przelewice*, -wic, *przelewicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przelewice*, -wic 1982 WUN III 60. — Nazwy średniowieczne *Pieczyska*, zob. *Pieczyska* (5), i *Przelewice* dotyczyły zapewne tej samej osady lub osad sąsiadujących, gdyż używano ich wymiennie. D. Podlaska traktuje n. jako niejasną. Może od niepoświadczonej n. os. **Przel* albo **Przela* (od n. os. z *Prze-*), z suf. -ewice, lub w związku z czas. *przelewać się*; wieś leży nad rz. Mühlen [Fliess] 1833 MpUMbl 1495, dziś Słopnica. Nazwa zniemczona jako *Prelhwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przelewice*. Lit.: SHGPn III 834; PPozn 243–4. ZZ

Przelewice (2), wś, szczec., gm. Przelewice, 13,5 km na pld.-wsch. od Pyrzyc: *Priulbiz* 1170,

Prilbiz 1244, *Priluitze* 1310 RospSEMIG 309; *Prellewic* 1437, *Prillwitz*, *Brolwitz* (!) 1449 ZPyrz I 174; *Prilewitz* 1521, *Prulleuitze* 1523 LorSNH 91; *Prollewis* 1564 CdB A XXIV 292; *Pruiluitz* 1628 LorSNH 91; *Prillwitz* 1789 MpGillyPom; *Prillwitz* 1833 MpUMbl 1409; *Prillwitz* — *Przelewice*, -ic, *przelewicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przelewice*, -wic 1982 WUN III 60. — Dawniej n. *Przelubice*, od n. os. **Przelub*, z suf. -ice, zniemczona jako *Prillwitz*, z substytucją słów -b- jako -w-. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przelewice*. Lit.: LorSNH 91; Rzduma II 102; Siciński, OSG VIII 71; RospSEMIG 309. BCz

Przelewice zob. **Pieczyska** (5)

Przellenk zob. **Przełek** (1)

Przelot zob. **Przylot**

Przelubice zob. **Przelewice** (2)

Przelubie zob. **Przylubie** (1)

Przelaj, dziś *Przelaj* i *Przelaj Czepiecki*, dwie wsi, kiel., gm. Sędziszów, 9,5 i 10,5 km na pld.-zach. od Sędziszowa: de *Prelaya* 1382, de *Przelaya* 1394 Krak nr 1639, 5630; *Przelaya* 1470–80 DB II 90; *Przelaya* 1529 LR 193; *Prelaye* 1535 Matr IV/2, nr 17340; *Przelaie* 1564 Lukrak II 78; *Przilaia* 1581 ŻDz XIV 90; *Przylaia* 1629 RPobKr 138; *Przelaia* 1765 Żyd 415; *Przelaia* 1783–84 RejKor 266; *Przelaie* 1787 MpPerKr; *Przelaja* 1787 Spis 334; *Przelai* ... *Przylai* 1789 Lukrak I 292; *Przelaj* 1827 Tabella II 119; *Przelaj* 1866 Miech 31; *Przelaj*, wś i folw. 1888 SG IX 143; *Przelaj*, *Przelaj Czepiecki*, dwie wsi 1921 Sk III 29; *Przelaj*, wś, *Przelaj Czepiecki*, kol. 1933 SkBy 1383; *Przelaj* 1952 UW 113; *Przelaj*, -lai, *Przelaj Czepiecki*, -ju -kiego, *przelajski* 1966 UN 21, 31; *Przelaj*, -ju, *Przelaj Czepiecki*, -ju -kiego 1982 WUN III 60; gw. *pšeuaj*, -ajill-ajiu, *pšeuajski*. — Dawniej n. *Przelaja*, od ap. *przelaja* 'powinność łowiecka, polegająca na strzeżeniu zwierzyny w lasach panującego' Sstp VII 144, por. też ap. *przelaj*, *przelaja* 'ubocze, kryjówka, zasadzka; boczna ścieżka skracająca drogę' SEBor 491. Nazwa okresowo występowała w l. mn. W wyniku zmiany *prze-* > *przy-* przed spółgłoską płynną powstała forma *Przylaj(a)*. Człon odróżniający w n. zestawionej od n. pobliskiej wsi *Czepiec*. Lit.: RKrak 137; KopKiel 41; BańMorf 80. IN

Przelaj Czepiecki zob. **Przelaj**

Przelaja

Przelaja, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. warszawskim, 5 km na płn.-wsch. od Nadarzyna: *Przelaye* 1480 SHGMz(W 5, 255); *sprzelaya* 1483, ad *przelaye* 1496 Warsz nr 1576, 1768; *Przelaya* 1501 SHGMz(MK 18, 187v); *Sprzelaye* 1532 Warsz nr 2415, 2416; bona Sękocin, Falenty et *Przelaiia* 1566 Matr V/1, nr 3307. — Od stp. ap. *przelaja* (zob. wyżej). Lit.: SHGWarsz 223–4. *UB*

Przelaja zob. **Przelaj**, **Przelajka**

Przelaje zob. **Przelaj**, **Przelaja**

Przelajka, cz. Siemianowic Śląskich, dawniej wś, kat.: *Przelaja* 1313 Reg nr 3356; *Przeleyka* (1532) K 516; na *Przelaycze* 1634, *Przelayka* 1653, a *Przelaiacze* 1693, *Przelaiika* 1707, *Przelaiicka* 1743 SNGŚI XI 32; *Przelayka* 1783 Z II 238; *Przelaiika* 1845 K 516; *Przelajka*, wś 1888 SG IX 143; *Przelajka* 1900 Myc 43; *Przelaiika Przelajka*, -i, *przelajski* 1950 MPol nr A-8, poz. 76; *Przelajka*, -ki 1982 WUN III 60. — Początkowo n. *Przelaja*, od ap. *przelaj*, *przelaja*, wtórnice z deminutywnym suf. -ka. Lit.: SNGŚI XI 32. *JCh*

Przelazy, wś, ziel., gm. Lubrza, 10,5 km na zach. od Świebodzina: *Löblichen* 1643 MpDS-Glog; *Lessgen* (1658) Zerndt 24; *Läsichen* 1739 MpWielGlog; *See-Läsigen* 1822 MpUMbl 2055; *Seeläsigen* — *Przelazy*, -zów, *przelaski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przelazy*, -zów 1982 WUN III 61. — Dawna n. niem. może ponowiona z n. osady *Läsigen*, dziś *Laski* (24), później z członem dyferencyjnym *See*. Wieś leży nad jeziorem Niestysz. Niewykluczone pochodzenie n. od ap. **lėska* 'leszczyna'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przelazy*. Lit.: Zerndt 24–5. *JCh*

Przeląg zob. **Przyłęczek**, **Przyłęk** (1, 2, 6, 7, 8, 8a)

Przelęcz zob. **Preluki**

Przelęczki zob. **Preluki**

Przelęg, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, gr. Silnowo, kosz.: *Cnacksee* 1618 MpLub; *Knacksee* 1784 Brüg II 719; *Knacksee* 1789 MpGillyPom; *Knacksee* — *Przelęg*, -gu, *przelęski* 1950 MPol A-8; *Przelęg* 1967 SM 925. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. jez. *Knacksee* 1784 Brüg II LI, dziś Kniewo, ta zaś od n. os. *Knack*, *Knaak* lub nawiązuje do niem. *knacken* 'trzaskać, pękać' (prawdopodobnie w odniesieniu do zarośli, krzewów). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przelęg*. *BCz*

Przelęg zob. **Przyłęk** (1, 3, 5, 6)

Przyłęk (1), dziś *Przyłęk*, wś, i *Przyłęk Mały*, cz. wsi, dawniej wś, ciech., gm. Płońnica, 11 km na płd.-wsch. od Lidzbarka: han gegeben und volyhen ... und Malchirm von Vaulinbruchen ... *zwyer virczig huben zu zeveen plattendynst* (1328) XVI PrUr II 401–2; *Waltersdorf* 1328, *Przelank* po 1328 KętL 310; *Cleine Pisenlank*, *Groß Pisenlank* 1437 GZ 83; *Gross Przelangk* 1449–51, *Gross Przelank* 1536–37 HAPr V 97; z nadpisem na kopiach: *Przelanck*, *Gross und Klein Przelenck* (XVI) PrUr II 401; *Jacobum Grot de Przelank* 1565 Matr V/1, nr 3971 (tu?); z *Przyłęk* 1606 Font XXIII 45; *Przyłęk* 1641 Font XXIV 135; *Przyłęk* 1647 Font IV 92; ad *Minoris Przelék ... Minoris Przelék*, *Przelék Maior*, *Przyłęk* 1667–72 Font VI–X 16, 634, 635; *Przellenck* 1784 MpPerPł; *Groß Przellenk*, maj., *Klein Przellenk*, wś 1789 Goldb I 172; *Gr.*, *Kl. Przellenk*, dwie wsi 1820 Wald 216; *Przyłęk* 1839 MpKwat III 1; *Prilenk* ok. 1859 SzcześTeka 50 (tu?); *Gr.*, *Kl. Przellenk* — *W.*, *M. Przelék* 1879 KętN 190; *Przelék Wielki*, *Przelék Mały*, dwie wsi 1888 SG IX 143–4; *Przelék Duży*, -ka -żego, *Przelék Mały*, -ka -łego, *przelęcki*, dwie wsi 1971 UN 170, 26; *Przelék Duży*, po zmianie *Przelék*, *Przelék Mały*, wś, po zmianie cz. wsi *Przyłęk* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Według historyków n. niem. *Waltersdorf* utrwała im. *Waltera*, odbiorcy nadania z 1328 r. + *Dorf* 'wieś'. Kolejna n. *Przeląkl*//*Przyłęk* od ap. *przelék* 'łaka nadrzeczna przedzielająca wyżej położone lasy' SEBań II 861, 939 (nie można wykluczyć związku n. z położeniem wsi przy wsi *Łęck*). Forma *Przyłęk* powstała w wyniku wahania *prze-/przypred l*. Od XV w., w związku z podziałem wsi, n. z członami dyferencyjnymi: łac. *Maior*, *Minor*, niem. *Gross*, *Klein*, pol. *Duży*//*Wielki*, *Mały*. Lit.: KętL 310, 311; Gause, *Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau*, 1958, 4 i in.; *Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu*, 1966, 57, 158–9. *RP*

Przyłęk (2), wś, opol., gm. Nysa, 6 km na płd. od Nysy: in *Prselanz* 1256 Reg nr 936; *Prilanth* (1284)XIV SUr V 93; *Prylank*, *Pritland* ok. 1300 CdSil XIV 11, 37; *Prelant*, *Prilant* 1311, v. *Prilant* 1321 Reg nr 3201, 3202, 4092; in *Pryland* 1495 Ng 241; *Preland* 1638, in *Preland* 1638, in *Breilandt* 1651/52, *Breiland* 1666/67 J I 116, 117, 219, 617; *Preuland* 1784 Z III 369; *Preiland* 1845

K 510; *Przyląk, Preiland* 1900 Myc 43, 78; *Preiland* — *Przeleń, -u, przeleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przeleń, -ka* 1982 WUN III 61. — Nazwę zmieniono jako *Prilant, Preiland*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przeleń*. Lit.: SNGŚl XI 38–9; BorGŚl 83. JCh

Przeleń zob. **Przylęczek, Przylęk** (1, 2, 3, 5, 6, 7)

Przeleń zob. **Przylęk** (1), **Przylęki** (1)

Przelom (1), wś, kiel., gm. Mniów, 19 km na pld. od Końskich: *Zaborowice-Przelom* 1921 Sk III 48; *Zaborowice-Przelom* 1933 SkBy 1938; *Przelom* 1952 UW 117; *Przelom, -mu, przelomski* 1966 UN 24, 75. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Zaborowice*, człon drugi od ap. *przelom* 'miejsce przelamania, przerwa, dziura od łamania, wyłom' SW V 127, gw. 'poprzeczne do biegu rzeki obniżenie terenu' SGPREi(kartoteka). Lit.: KopKiel 41. IN

Przelom zob. **Dwernik, Przyłom**

Przelomka, wś, suwał., gm. Przerośl, 20 km na pln.-zach. od Suwałk: item *Villas ... Przelomkę* 1744 SDV 106; *Przelomka* 1784 SHGPd(Opispar rkp I nr 6010, 143–144); *Przelomka* 1827 Tabella II 119; *Przelomka* 1888 SG IX 144; *Przelomka* 1921 Sk V 86; *Przelomka, -ki* 1982 WUN III 61. — Od ap. *przelom*, z suf. *-ka*. EB

Przelubsko zob. **Przylubsko**

Przeluki zob. **Preluki**

Przelubsko zob. **Przylubsko**

Przeluski zob. **Przyluski** (1)

Przemczyce zob. **Przeczyce**

Przemęckie Przedmieście zob. **Przedmieście** (4)

Przemęczanie zob. **Przemęczany**

Przemęczanki, wś, krak., gm. Radziemice, 11,5 km na pln.-wsch. od Słomnik: de *Paruus Premacian* 1383 Krak nr 2133; *Parva Przemieczany, Przemęczany Minor, Przemyczany Minor* 1470–80 DB I 163, II 80, III 293; *Przemęczany Minore* 1529 LR 233; *Przemęczanki* 1581 ŻDz XIV 25; *Przemęczanki* 1629 RPobKr 121; *Przemieczanki* 1680 Rej 120; *Przemęczany Male* 1782–83, *Przemęczanki Male* 1783–84 SHGKrMat 244; *Przemęczanki* 1783–84 RejKor 268; *Przemęczanki* 1888 SG IX 144; *Przemęczanki* 1921 Sk III 66; *Przemęczanki, -nek, przemęczanecki* 1964

UN 13, 80; gw. *pšemenčanjki/pšymenčanjki, -ek, pšemenčajski/pšymenčajski*. — Początkowo n. zestawiona, od n. wsi *Przemęczany*, z członami odróżniającymi od przym. łac. *parvus, minor*, pol. *mały*; później uniwersalizacja n. za pomocą pluralnego suf. *-ki*. W formie *Przemęczanki* zanik nosowości samogłoski przedniej (wieś leży na terenie z wymową beznosówkową). O zmianie na *Przemęczanki* zob. *Przemęczany*. Lit.: RKrak 137; BańMorf 46. IN

Przemęczany, wś, krak., gm. Radziemice, 11 km na pln.-wsch. od Słomnik: *Premuchani* 1238 CdP III 18, fals. XIV; *Permutani* 1242, *Premanzanij* (1253) KMłp II 65, 92; *Posemeczany* (1253) KTn 22; *Premuchane* 1254, *Przimaczani* 1317 CdP III 28, 76; de *Premacian* 1383, de *Premaczan* 1384 Krak nr 2134, 2538; *Magna Przemyczany, Magna Przemyczany, Przemaczany Maior* 1470–80 DB I 35, 99, II 80; *Przymęczany, Przemęczany Maiori, Przemęczany* 1529 LR 108, 233, 271; *Przemieczany, Przemieczany* 1564 Lukrak I 47, II 72; *Przemęczani* 1581 ŻDz XIV 25; *Przemęczany* 1629 RPobKr 121; *Przymieczany* 1680 Rej 119; *Przemęczany Duże* 1782–83, *Przemęczany Wielkie* 1783–84 SHGKrMat 245; *Przemęczany* 1783–84 RejKor 268; *Przemęczany* 1827 Tabella II 119; *Przemęczany* 1839 MpKwat IV 5; *Przemęczany* 1866 Miech 30; *Przemęczany* 1888 SG IX 144–5; *Przemęczany* 1921 Sk III 66; *Przemęczany, -czan, przemęczanski* 1964 UN 13, 81; gw. *pšemenčany/pšymenčany, -on, pšemecki/pšemenčajski*. — Dawniej n. *Przemęczanie*, określająca pierwotnie ludzi pochodzących z *Przemękowa*, dziś *Przemyków*, z suf. *-anie*, później *-any*. Forma *Przemęczany* to rezultat zastąpienia *pre-* przez *przy-* przed spółgłoską płynną. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *magnus*, pol. *duży/wielki*. Lit.: RKrak 137. IN

Przemękowska Wola, wś zaginiona, leżała w pow. wiślickim, w par. *Przemyków*, kiel.: *Wolya Przemankowska*, villa sub parochia ecclesiae de *Przemankow* sita 1470–80 DB II 149; *Villa Przemękowska* 1564–65 Lusand 48; *Przemkowska Wola* 1579 ŻDz XIV 233; *Wieś Wola Przemekowska* 1660–64 Lusand II 192. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola*, z członem odróżniającym od n. wsi *Przemyków*, dawniej *Przemęków, Przymyków* (zob.). Zapis *Przemkowska Wola* do-

Przemków

kumentuje wyrównanie pierwszego członu do im. *Przemko, Przemek*. IV

Przemków zob. **Przemysł**

Przemęt, wś, dawniej mto, leszcz., gm. Przemęt, 12,5 km na pld.-zach. od Wielichowa: in ipsa ciuitate *Premut* (XIII) MPH V 578; in provintia *Premontensi* 1210 KW I 64; castrum *Przemanth* (1241)XV PDzP VI 6; *Przemiat* (1252)1782 KW VI 13; de *Przemant* (1281)XV KW I 469; circa *Premant* 1296 KW II 126; *Przementh* (1298)1582, *Praementh*, *Praemanth* (1303)1414 KW VI 71, 81 fals.; *Premanth* (1310)1446, de *Premunt* 1311, *Praemitat* (1312)XVIII KW II 280, 284, 293; castrum nostrum *Przemant* 1395 KW III 678; *Przemqnth* (1406)1545 KW VII 341; *Przemanth* (1417) KW VIII 50; *Przemunt*, *Przemunth* 1422 KW V 323; *Maior Przemanth* 1424, *Przemoth* 1425 SHGPn III 834, *Primit* 1426, *Przemeth* 1427 BulPol IV nr 1726, 1884; opidi *Przemanth* 1438 KW X 105; *Przemathi* 1458, *Przemath* 1466, *Przemqth* 1467, *Przymetit* 1475, *Przymeminth* 1479 SHGPn III 834; *Przement* 1479 Matr I nr 1494; in *Przemant* 1487 SHGPn(Kl. Przemęt A 17); *Przementh* 1501 SHGPn III 834; *Przemant* 1510 NKs 127; *Przementz* 1513 SHGPn III 834; *Przement* 1580–81 ŹDz XII 81; *Przemęt*, mko 1783–84 RejKor 807; *Przement* 1789 PPOzn(Tab 10, 30v); *Przemęt*, niem. *Priment* 1888 SG IX 145–6; *Przemęt*, niem. *Priment* 1921 Sk X 116, 153; *Przemęt*, -tu 1982 WUN III 61. — Od ap. **przemęt* ‘bród na bagnach’, por. też ros. *peremut*, n. m. *Otmęt* oraz stp. *przemącić* (: psł. **pre-mqtb*, **pre-mqtit* SEBań II 862–3). Lit.: SHGPn III 834–50; PPOzn 244. ZZ

Przemiarowo, wś, ciech., gm. Pułtusk, 6,5 km na pln.-zach. od Pułtuska: *Primmarow* 1240 KMaz I 343; *Przemerowo* 1403 SHGMz(ADP 133); *Przemiarowo* 1452, *Przymiarowo* 1462 SHGMz (Ep. 5, 64v i 9, 28v); *Przemierowo* 1476 SHGMz (Ep. 13, 74v); *Przemierowo* 1479, *Przymiarowo* 1481 SHGMz(Ep. 13, 249 i 11, 14); *Przemierowo* 1514 SHGMz(Ep. 149, 207); *Przymiarowo* 1516 SHGMz(PT 1, 473); *Przemiarowo* 1582 ŹDz XVI 392; *Przemiarowo* 1827 Tabella II 119; *Przemiarowo* 1888 SG IX 146; *Przemiarowo*, -wa 1982 WUN III 61. — Nazwa zapewne od ap. *przymiar* ‘część gruntu poza wymierzonym łanem, będąca dodatkiem do pola głównego’ Sstp VII 304, z suf.

-ów, -owo. Forma *Przemiarowo* powstała w wyniku mieszania *przy-//prze-* przed spółgłoską *rh*. Lit.: ZMaz 312. UB

Przemielowice zob. **Przymilowice**

Przemilewo zob. **Przymilowo**

Przemilowice zob. **Przymilowice**

Przymilowo, os. zaginiona, leżała koło Rogaczewa, leszcz., gm. Krzywiń: *Przymilowo* 1409 Koz III 92; *Przemilewo* 1428 SHGPn III 850; dziedzinę *Przymilowo* 1444 Ciepłucha 255; *Przymylovo* 1470 SHGPn III 850; *Przemielowo* 1596 Koz III 92; dziedzina *Przymilowo* 1608 Ciepłucha 255. — Od n. os. *Przymil* SSNO IV 369, z suf. -owo, okresowo -ewo. Lit.: SHGPn III 850; PPOzn 244. ZZ

Przymilów zob. **Przymilów**

Przemiarowo zob. **Przemiarowo**, **Przeźmie rowo**

Przemischel zob. **Przemysł** (2)

Przemkowo, wś, ciech., gm. Dzierżążnia, 7 km na pld.-zach. od Płońska: *Przemkowo* (Wronino) 1921 Sk I 119; *Przemkowo* (Wronino) 1933 SkBy 1384; *Przemkowo* 1952 UW 28; *Przemkowo*, -wa 1982 WUN III 61. — Od im. *Przemek*, z suf. -owo. *Wronino* to n. pobliskiej wsi (zob.). UW

Przemkowo zob. **Przybków**

Przemkowska Wola zob. **Przemkowska Wola**

Przemków, mto, legn.: in civitate *Primkenau*, *Primkenow*, *Prymkenau*, *Prympkenau* ok. 1300, *Prymkenow* 1376 CdSil XIV 57, 151, 150; de *Prymkenow* 1376, in *Prymkenaw* 1418 Ng 242; *Primkenau*, *Prymkenaw* 1420 CdSil XXVIII 59; *Prymkenow* XV CdL II/2, 729; *Prymkenau* 1476, *Prymke* 1508 CdSil XXIV 77, 108; *Primbkenau* 1592 CdSil XXXV 182; *Prympkenaw* 1670, in oppido *Primkenau* 1670, *Primkenaviae* 1687/88, *Primkenaviensis* 1687/88 J III 27, 62, 353, 545; *Primkenau* 1791 Z X 445; *Primkenau* 1845 K 899; *Przemkowo*, *Primkenau* 1900 Myc 43, 78; *Primkenau* — *Przemków*, -owa, *przemkowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Przemków*, mto 1958 DzU nr 73, poz. 364; *Przemków*, -kowa 1982 WUN III 61. — Od im. księcia żagańskiego *Przemka* I, założyciela miasta, z suf. -ów, okresowo też -owo. Na początku XIV w. nazwa notowana w postaci nieregularnych substytucji: *Primkenau*, *Prymkenau*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przemków*.

Lit.: SNGŚI XI 39; RymNmiast 194; RospSEMIG 309. JCh

Przemocze, wś, szczech., gm. Maszewo, 9,5 km na pld.-zach. od Maszewa: *Premuze* 1269 PU II 216; *Primus*, *Prymhus* 1291 PU III 134; *Primhusen* 1539 PomKirch II 255; *Primüsen* 1618 MpLub; *Priemhausen* 1789 MpGillyPom; *Priemhausen* 1834 MpUMbl 1151; *Priemhausen* — *Przemocze*, -a, *przemocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przemocze*, -cza 1982 WUN III 61. — Na podstawie pierwszych zapisów n. można odczytać jako **Przemosz*, od n. os. **Przemosz* (: *Przemysł*), z suf. *-jb. Niewykluczone też odczytanie n. jako **Przemysł*, z zanikiem -l oraz zapisem y jako u, często spotykanym w niem. substytucjach. Późniejsze zapisy z członem niem. -husen zniekształcone. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przemocze*. Lit.: Rzduma II 122; LorSNH 91; TrautmElb I 108. BCz

Przemyków, wś, kiel., gm. Koszyce, 14 km na pld.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Przemancow* (1267)XV MPH II 593; *Przymacow* 1268 KMłp II 285, fals. XV; *Premucow* (1295), *Primucow* (1303) Kkk I 135, 145; *Premucow* 1325–27, *Przymacow* 1335–42 MVat I 134, 373; *Premacow* 1383, *Premakow*, *Przemacow* 1388 Krak nr 1969, 4571a, 4933; *Przimancow* 1388 ZDM I 242; *Premakow* 1389 Krak nr 5386a; *Przymankow* (1391)1569 ZDM VI 90; *Przemankow* (1416) KMłp IV 153; *Przimakow* (1421)1564 ZDM VII 63; *Przemakow* (1430)1539 ZDM II 135; *Przemankow*, *Przemąkow* 1470–80 DB I 213, II 149; *Przemąkow* 1490 ŻDz XV 443; *Przemąkow* 1529 LR 241; *Przimekow* 1556 AS III 18; *Przymekow* 1564–65 Lusand 46; *Przimekow* 1581 ŻDz XIV 10; *Przymykow* 1629 RPobKr 102; *Przemekow* 1660–64 Lusand II 190; *Przymekow* 1680 Rej 102; *Przymykow* 1783–84 RejKor 375; *Przymyków* 1787 Spis 343; *Przemeków* 1789 Lukrak I 212; *Przymyków* 1827 Tabella II 119; *Przymyków* 1888 SG IX 147–8; *Przymyków*, -kowa, *przymykowski* 1966 UN 22, 43; gw. *pšemykuff*/*pšemenkuf*, -ova, *pšemykoski*. — Dawniej n. *Przemeków*, od n. os. **Przemek* (z prepozycją *prze-*, jak w n. os. typu *Przemęt*, *Przemil* SSNO IV 369, i **męk-*, por. stp. n. os. *Męka*, *Mękarz* SSNO III 445), z suf. -ów. O przejściu *prze-* > *przy-* zob. *Przemęczany*. W formach *Przemeków*//*Przymeków*//*Przymyków*

zanik nosowości samogłoski przedniej (wies leży na terenie z wymową beznosówkową), w postaci *Przymyków* dodatkową adideacją do n. os. *Przymyk* (: *Przemysław*). Lit.: RKrak 137; KopKiel 197; Nieckula, -ov- 165. IN

Przemysław (1), wś, elbl., gm. Stegna, 14 km na pln.-zach. od Nowego Dworu Gdańskiego: *Primezlaua* 1242, *Prenozlau* (!) 1248, *Primislava* 1285 Perl 66, 102, 355; *Prenslow* (1463) SG IX 172; *Prentzlaff* 1796–1802 MpSchröt IX; *Prenzlau* — *Przemysław* 1879 Kętn 6; *Przemysław*, niem. *Printzlaff*, *Prinzlaff* 1888 SG IX 172; *Prinzlaff*, fr. auch *Prentzlaff*, *Prenzlau* 1912 Bär 94; *Przemysław* — *Prinzlaff* 1941 Choj 176; *Prinzlaff* — *Przemysław*, -wia, *przemysławski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przemysław*, -wia 1982 WUN III 61. Od n. os. *Przemysław* SSNO IV 370, z suf. *-jb. Zapisy z 1242 i 1285 r. zlatynizowane. Nazwy niem. *Prinzlaff*, *Prenzlau* to substytucje fonetyczne n. pol. z redukcją samogłoski w drugiej sylabie i adideacją do ap. *Prinz* 'książę'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przemysław*. Lit.: Rospond, -jb 110. WK

Przemysław (2), wś, gorz., gm. Krzeszyce, 6 km na pld.-wsch. od Witnicy: *Louisa* XVIII Froese 128; *Louise* Col., *Gr. Louise* 1822 MpUMbl 1775; *Louisa* — *Przemysław*, -wia, *przemysławski* 1947 MPol XXV nr 111; *Klein Louisa* — *Przemysław Mały*, -wia -ego, *maloprzemysławski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Gross Louisa* — *Przemysław Wielki*, -wia -kiego, *wielkoprzemysławski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przemysław*, -wia 1982 WUN III 61. — Dawna n. niem. od im. *Louise* (zapewne chodzi o pruską cesarzową Luizę). W n. zestawionych człony dyferencyjne od przym. niem. *gross*, *klein*, pol. *wielki*, *mały*. Nazwę *Przemysław* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przemysław (3), os., dawniej wś, szczech., gm. Resko, 11,5 km na pld.-wsch. od Reska: *Prem-sloff* 1618 MpLub; *Prembschlaff* 1628 LorSNH 89; *Premslaf* 1789 MpGillyPom; *Premslaff* 1834 MpUMbl 870; *Przemysław*, niem. *Premslaff*, wś 1888 SG IX 172; *Premslaff* — *Przemysław*, -wia, *przemysławski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przemysław*, -wia 1982 WUN III 61. — Nazwę zmieniono jako *Premslaff*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przemysław*. Lit.: TrautmElb I 47; LorSNH 89; Rospond, -jb 110; Rzduma II 113. BCz

Przemysław

Przemysław zob. **Przemysławów**, **Przemysłów** (1, 1a)

Przemysławki, cz. Wojciechowa, dawniej wś, kal., gm. Jaraczewo: *Przemysławki*, folw. 1888 SG IX 172; *Przemysławki*, niem. *Glücksburg*, wś 1921 Sk X 27, 153; *Przemysławki*, -*wek* 1971 UN 79, 9. — Od im. *Przemysławek* (: *Przemysław*), z suf. pluralnym *-ki*. Niemiecką n. *Glücksburg* wprowadziły władze zaboru pruskiego. ZZ

Przemysławów, cz. Międzyzlesia, dawniej wś, koniń., gm. Władysławów: *Przemysławów* 1877 Zin II 85; *Przemysławów* al. *Przemysław*, kol. 1888 SG IX 172; *Przemysławów*, wś 1921 Sk II 39; *Przemysławów*, wś 1933 SkBy 1384; *Przemysławów*, -*wowa* 1982 WUN III 61; gw. *pšemysławuf*, -*ova*, *pšemysławufski*. — Od im. *Przemysław*, z suf. *-ów*; okresowo *Przemysław*. ZZ

Przemysłów (1), wś, płoc., gm. Gąbin, 7 km na wsch. od Gąbina: *Przemysłów* 1880 SG I 811; *Przemysłów* al. *Przemysław*, kol. 1888 SG IX 173; *Przemysłów* 1921 Sk I 26; *Przemysłów* 1952 UW 9; *Przemysłów*, -*lowa*, *przemysławski* 1971 UN 125, 10. — Od im. *Przemysław* (: *Przemysław*), z suf. *-ów*; okresowo n. *Przemysław*. UW

Przemysłów (1a), cz. wsi Pieczyska Iłowskie, dawniej wś, płoc., gm. Iłów: *Szegoczino* 1388 KkM 105; *Zegoczyno* et *Zegoczinska Vołya* 1433 SHGRw(ADP 215); *Wola Szegoczka*, *Vola Gyłowska* 1451 SHGRw(MK 335, 43v); *Zegoczka Vołya* 1489 SHGRw(MK 6, 226); *Żegocin*, *Wola Iłowska* 1579 ŻDz XVI 201; *Żegocin* (1771)1882 SG III 270; *Wola* 1783–84 RejKor 718; *Wola Iłowska* 1784 MpPerPł; *Przemysłów* 1827 Tabella II 119; *Przemysław* (1844)1882 SG III 270; *Przemysław* al. *Przemysłów*, kol. 1888 SG IX 172; *Przemysłów* 1921 Sk I 180; *Przemysłów*, wś 1967 SM 926; *Przemysłów*, -*lowa* 1982 WUN III 61. — Pierwotnie wieś nosiła n. *Żegocin(o)*, od n. os. *Żegota* SSNO VI 355, z suf. *-in(o)*. Obocznie funkcjonowała n. *Wola Żegocka*//*Żegocińska*, czasami też *Iłowska*, od n. m. *Iłów*. W XIX w. zmieniono n. na *Przemysłów*, od im. *Przemysław*, z suf. *-ów*; okresowo też w postaci *Przemysław*. UW

Przemysłów (2), wś, skiern., gm. Chaśno, 10 km na płn.-zach. od Łowicza: *Duplicze Minus Zastępna* (1351)1511/12 VisitGn 27; *Duplicze Minori* 1511/12 VisitGn 15; *Duplicze utraque* ... *Duplicze* ... *Duplicze minor* 1511–23 ŁLB II 245;

Duplicze Parva (1531) VisitGn 677; *Duplicze Minor* 1579 ŻDz XVI 206; *Duplicze mniejsze* 1792 MpPerRw; *Duplicze male* 1827 Tabella I 109; *Duplicze Male* 1839 MpKwat III 3; *Duplicze male* 1881 SG II 228; *Duplicze Male*, *Przemysłów* 1921 Sk I 70, 180; *Duplicze Male*, po zmianie *Przemysłów* 1925 MPol VIII nr 293; *Przemysłów* 1952 UW 94; *Przemysłów*, -*lowa* 1982 WUN III 61. — Pierwotnie n. zestawiona *Duplicze Male*, zapisywana z członami łac. *Minus*//*Minor*, dyferencyjna wobec n. *Duplicze Duże*, dziś *Wyborów* (2). Człon pierwszy od n. os. **Dupel* (: *dup* ‘podwójnie tkane płótno’ lub *dupla*, *dupel* ‘dziupla’ Sstp VI 220), z suf. *-ice*. Od 1921 r. występuje obok starej nazwy nowa — *Przemysłów*, zatwierdzona urzędowo w 1925 r. Lit.: SHGŁow II/1, 88–91; TaszyckiPatrMz 41. UW

Przemyska, wś, włoc., gm. Radziejów, 1,5 km na płn. od Radziejowa: Fol. *Przymyska* 1839 MpKwat II 2; *Przemyska*, folw. 1888 SG IX 173; *Przemyska*, os. 1967 SM 926; *Przemyska*, -*ki*, cz. wsi Biskupice 1971 UN 182, 32; *Przemyska*, -*ki* 1982 WUN III 61. — Od im. **Przemysk* (: *Przemysł*), por. n. os. typu *Zdzistek* (: *Zdzisław*), *Boleska* (: *Bolesław*) SSNO VI 309, I 212, w wyniku derywacji paradygmatycznej. KZ

Przemysł (1), wś zaginiona, leżała koło Miłomłynna, olszt.: *Primiswalde* 1388, *Primiswalde* ein wüstes Dorf im Gebranck der Stadt Liebemühl um 1530, *Primiswalde* XVI, XVII PMT X 108. — Niem. n. *Primiswalde*, może od n. os. *Przemysł*, z suf. *-*jb*, z członem strukturalnym *-walde*. Lit.: Biolik, PMT X 108–9. RP

Przemysł (2), wś, pozn., gm. Sieraków, 5 km na płd.-wsch. od Sierakowa: *Przemysł* 1888 SG IX 168; *Przemysł* 1902 MycPn 84; *Przemysł*, niem. *Przemischel* 1921 Sk X 46, 153; *Przemysł*, -*la* 1982 WUN III 61. — Od n. os. *Przemysł*, z suf. *-*jb*; n. zniemczona jako *Przemischel*. ZZ

Przemysł (3), mto: *Peremysłb* (981)1037(XI)1337, *Peremysłb* (1100)1037(XI)1337 MakPrz 214; *Premisliensem* XIV MPH II 397; *Episcopus Primisclaviensis* 1355 MVat II 117; in *Premuesel* 1350–60 PrUr V 546; in *districto Premisliensi* (1360)1589, *Premisl* (1368)1539 KMłp III 137, 219; *Premissil* 1376 AGZ V 14; *Przemisl* 1377 AGZ VIII 7; *Premislyensis* ... *Primislyensis* 1384, *Premislia* 1385 AGZ VII 15, 32; *Primislie* 1386

AGZ VIII 25; od *Przemisla* (1418)1541 AGZ VI 18; in *Przemysl* (1434) KW IX 415; *Przemisl* 1473 AGZ XVII nr 97; *Przemysl* 1496 AGZ VIII 204; *Premislae* (1511), *Przemysł* 1530 Sng V nr LIV, CXCIX; *Przemisl* 1565 Luukr III 74; z *Przemysla* 1574 AGZ XX 14; w *Przemisliu* (1601) AGZ VIII 239; w *Przemyslu* 1648 AGZ XXI 10; pod *Przemyslem* 1681 AJuZR II/2, 405; *Przemysł* 1728 AGZ XXII 283; od *Przemysla* 1788 MJ 19, XIII, 48(1), 19; *Przemysł*, rus. *Peremyszl*, mto 1888 SG IX 148–68; *Przemysł*, -la 1982 WUN III 61. — Pierwsze zapisy n. z pełnogłosem pochodzą ze staroruskich latopisów. Późniejsze chronologicznie źródła polskie przekazują n. *Przemysł*. Nazwa mogła być genetycznie zarówno wschodniosłowiańska, jak i zachodniosłowiańska. Lit.: MakPrz 214; RymNmiast 194 5; Rospond, RKJWr IX 27; Rospond, -j 110. BCz

Przemysł zob. Przejęślaw

Przenosza, wś, nowosąd., gm. Dobra, 10 km na pń.-wsch. od Mszany Dolnej: *Przenoscha*, *Przenosza* 1470–80 DB II 130, III 275; *Przenoscha* 1519 Matr IV/1, nr 3048; *Przenoscha* 1529 LR 184; *Przenosza* 1564 Lukrak II 88; [*Przynosza*] XVI AtKr 275; *Przenosza* 1779–82 MpMieg; *Przenosza* 1888 SG IX 173; *Przenosza* 1921 Sk XII 20; *Przenosza*, -szy, *przenoski* 1964 UN 6, 53. — Od n. os. **Przenoch*, z suf. *-ja. Do n. os. por. czas. *przenosić* ‘brać z jednego miejsca i umieszczać w innym’, też ‘przesuwać miedze (graniczne)’ Sstp VII 159. Forma *Przynosza* to rezultat zastąpienia *prze-* przez *prz-*. Lit.: LKrak 122; BańMorf 80. IV

Przeń zob. Pszeń

Przeorsk, wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 7 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Przeworsko* 1531, *Przeworsko* 1578 ŻDz XVIII/1, 244, 207; *Przeworsko* 1681–82 Rejbels 27; *Przeworsk* 1751 Tarszel 157; *Przeorsk* 1827 Tabella II 119; *Przeorsk* 1888 SG IX 173; *Przeorsk*, -ka, *przeorski* 1970 UN 120, 26; gw. *pševorsk*, -ka; też: *pšeuorsk*, -ka, *pšeuorskī*. — Dawniej n. *Przeworsko*, od n. os. *Przewor* RymSEN II 310 lub od ap. *przewora* ‘zapora, przeszkoda’, z suf. -sko, zob. też *Przeworsk*. Zapisy historyczne potwierdzają wahanie rodzaju gramatycznego nazwy. W wymowie gw. *pšeuorsk* ślad dawnej dwuwargowej realizacji v. Zmiana n. na *Przeorsk*

w efekcie zaniku interwokalicznego -w-. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przepalkowo, wś, bydż., gm. Sośno, 9 km na wsch. od Sępólna Krajeńskiego: ... in villis ... *Przepelcovo* (1380) XVI KW VI 317; in villis *Przepelcove* (1380)XVI SHGKI(APP M. Gniezno I 155, 13v); de *Przedpyelcovo* 1429, de *Przedpelkowo* 1432 Koz V 23; *Przesthpelcovo* 1475 SHGKI(PG 5, 168); *Przethpelcovo* 1496 Koz III 91; *Przepelkowo* 1503 SHGKI(NG 4, 353); *Przethpyeklowo* 1511/12 VisitGn 334; *Przepalkowo* 1534 SHGKI(ASK 12, 417); *Przepelkowo* 1565 SHGKI(ASK 13, 302); *Przepalkowo* 1578 ŻDz XII 174; *Przepalkowo* 1618–20 PKal 286; *Sepolkowo* 1859 MpChr; *Przedpelkowo*, niem. *Zempelkowo* 1875 WM 51; *Przepalkowo*, niem. *Zempelkowo* 1888 SG IX 174; *Przepalkowo*, -wa, *przepalkowski* 1971 UN 184, 13; gw. *pšepaukovo*//*tšepaukovo*. — Od n. os. *Przedpelk*, *Przedpelka*, *Przedpalka* SSNO IV 361, 362, z suf. -owo. Forma *Przepelkowo* wykazuje uproszczenie grupy -dp- > -p-, natomiast forma *Przestpelkowo* — tendencję przeciwną. Postać *Przepalkowo* powstała wskutek adideacji do czas. *przepalić*, a *Przedpieklowo* — do ap. *piekło*. W XIX w. oboczna n. *Sepolkowo*, od n. mta *Sępólno Krajeńskie*, później zmieniona jako *Zempelkowo*. ZZ

Przepaść, cz. Ćmielowa, dawniej wś, tarnob.: *Przepascz* 1444 SHGSd(kartoteka); *Przepascz* 1529 LR 32; *Przepasc* 1564–65 Lusand 332; *Przepascz* 1578 ŻDz XIV 188; *Przepaść* 1783–84 RejKor 306; *Przepaść* 1827 Tabella II 119; *Przepaść*, wś 1888 SG IX 174; *Przepaść*, wś 1933 SkBy 1385; *Przepaść* 1952 UW 120; *Przepaść*, -ści 1966 UN 27, 19. — Od ap. *przepaść* ‘bardzo wielka, niezmierną głębia, otchłań, też głębina wodna; urwisko, strome zbocze’ SpXVI, XXXII 65, 68. Lit.: KSand 163. IV

Przepelki, os. zaginiona, niezlokalizowana, leżała w pow. Kcynia, bydż.: *Przepelki* des. 1674 MKI(ASK 74, 236). — Od n. os. *Przedpelk* SSNO IV 361, zapewne w formie pluralnej. W n. miejscowości lub w n. os. wystąpiło uproszczenie grupy -dp- > -p-, wsparte adideacją do przedrostka *prze-*. ZZ

Przepelkowo zob. Przepalkowo

Przepierów zob. Przepiórów

Przepiorken zob. Przepiórki

Przepióreczki

Przepióreczki zob. **Skrzypki** (2)

Przepiórki, os., dawniej wś, suwał., gm. Kalinowo, 6,5 km na płn. od Rajrodu: *Pipiorcken* 1510–11 BiałKol 96; *Przepiorken* 1574 KęŁ 464; *Przepiorken* 1785 Goldb III 163; *Przepiorken* 1796–1802 MpSchöt XVIII; *Przepiorkin* 1839 MpKwat VI 4; *Przepiorki*, *Przepiork* ok. 1859 SzcześTeka 151; *Przepiorken* — *Przepiórki* 1879 KęŁN 163; *Przepiórki* 1888 SG IX 174; *Wachteldorf* 1923, *Przepiorken* — *Przepiórki*, wś 1946 Ley I 128; *Wachteldorf* — *Przepiórki*, -rek, *przepiórecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Przepiórki* — *Wachteldorf* (*Przepiorken*), wś 1951 Rosp 257; *Przepiórki*, -rek 1982 WUN III 61; gw. *přep'urki// přep'urken*. — Nazwa *Przepiórki* (*Przepiórka*) odnosi się do trzech obiektów: wsi, jeziora (*Przepiórka*: *Pippurcken* 1503, *Przepiórka* 1882 KęŁ 458, Ley II 36) i rzeki (*Przepiórka*, *Pippurgschin* 1503 Ley II 36, *Przepiórka* 1888 SG IX 174, HE XIX 156). Nazwa od n. os. *Przepiórka* SSNO IV 371 lub ap. *przepiórka* (ptak ten żył też na obrzeżach torfowisk), w l. mn. Stosunek pierwotności n. podanych obiektów pozostaje niewyjaśniony. W zapisach źródłowych adideacja do niem. *piepen* 'pisać, kwilić' (o głosie *przepiórki*). W 1923 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Wachteldorf*. Nazwę *Przepiórki* zatwierdzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Przybytek, Onom XXXI 46; BiałKol 109; BiałPrzem 23, 223–4. RP

Przepiórów, wś, tarnob., gm. Iwaniska, 11 km na pld. od Opatowa: de *Przepyorow* 1449 SHGSd (TP 21, 314); *Przepyorow* 1470–80 DB II 339; *Przepyorow* 1508 ŻDz XV 462; *Przepyorow* 1529 LR 379; *Przepyorow* 1564–65 Lusand 328; *Przepyorow* 1578 ŻDz XIV 179; *Przepyorow* 1783–84 RejKor 319; *Przepyorow* 1827 Tabella II 119; *Przepyorow* 1877 Zin II 85; *Przepyorow* 1888 SG IX 174; *Przepyorow* 1921 Sk III 82; *Przepyorow*, -rowa, *przepyorowski* 1966 UN 27, 49. — Od n. os. *Przepyor* SSNO IV 371 (: gw. *przepyor* 'młoda przepióreczka' SGPKar IV 385), z suf. -ów. W n. wahanie *Przepyorów//Przepyorów*. Lit.: KSand 163; Nieckula, -ov- 165. IN

Przepisówka zob. **Przypisówka**

Przepitki, wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 14,5 km na płn.-wsch. od Płońska: *Przepitka* 1567 ŻDz XVI 324; *Przepitki* 1783–84 RejKor 530; *Przepitki* (!) 1827 Tabella II 119; *Przepitki*,

folw. 1888 SG IX 174; *Przepitki* 1952 UW 28; *Przepitki*, -tek 1982 WUN III 62. — Od imiesłowu *przepity* (: *prześcić*), z suf. -ka, -ki. Por. też stp. ap. *przepite* 'należność za wypite trunki' Sstp VII 165, z suf. -ka, wtórnie -ki. UB

Przepnitz zob. **Rzepnica**

Przprostynia zob. **Przyprostynia**

Przepust zob. **Przypust**

Przepusta zob. **Przypusta**

Przepychy zob. **Borze-Przechy**

Przeradowo, wś, ostrol., gm. Szelków, 12 km na płn.-wsch. od Pułtuska: *Przeradowo* 1426 MłM I nr 241; *Przeradowo* (1435)1456 SHGMz (MK 3, 176); *Przeradowo* 1495 SHGMz (Ep. 15, 93v); *Przeradowo* 1582 ŻDz XVI 392; *Przeradowo* 1827 Tabella II 120; *Przeradowo* 1888 SG IX 175; *Przeradowo*, wa, *Przeradowski* 1971 UN 129, 47. — Od n. os. **Przerad*, z suf. -owo. Do n. os. por. nazw. *Przerada*, *Przeradza* (: stp. *przeradzić* 'wprowadzić w błąd') RymSEN II 308. Lit.: ZMaz 310. UB

Przeradz (1) dziś *Nowy Przeradz*, *Przeradz Mały*, *Przeradz Wielki*, trzy wsi, ciech., gm. Lutocin, ok. 18 km na płn.-wsch. od Sierpca: *Przyczacz* (1408) Se 382; *Przyczacz Minor*, *Przyczacz Magna* 1531 SHGPI 246; *Przeradz* 1578 ŻDz XVI 39, 50; *Przeradz w.*, *Przeradz m.* 1781 MpPerPI; *Przeradz Mniejszy*, *Przeradz Większy* 1783–84 RejKor 423, 424; *Przeradz* (!) *mały*, *Przeradz* (!) *duży* 1827 Tabella II 120; *Przeradz Mały*, *Przeradz Wielki* 1888 SG IX 175; *Przeradz Mały*, *Przeradz Wielki*, *Przeradz-Parcele* 1921 Sk I 92; *Przeradz Mały*, *Przeradz Wielki*, *Przeradz Nowy* 1952 UW 18; *Nowy Przeradz*, -wego -dza, *Przeradz Mały*, -dza -ego, *Przeradz Wielki*, -dza -kiego 1981, 1982 WUN II 596, III 62. — Od n. os. **Przerad*, **Przyczacz*, z suf. *-jb. Człony odróżniające: łac. *Magna*, *Minor*, pol. *Wielki*, *Mały*, *Większy*, *Mniejszy*, *Duży*, *Nowy* i od ap. *parcela*, w l. mn. Lit.: SHGPI 246; ZMaz 312; Rospond, -jb 110. UW

Przeradz (1a), os. zaginiona, leżała zapewne na obszarze współczesnego Miłostowa, pozn., gm. Kwilcz: *Przirosł* 1404 KZPozn nr 1861; *Pszegradz* 1408 KW VII 403; *Przerost* (!) 1425 KW V 409. — Na podstawie kontekstu nazewniczego w dokumentach nazwy *Przyrosł* (etymologię zob. *Przerosł* (2)) i *Przeradz* (etymologię zob. wyżej)

identyfikowane są z tym samym obiektem. Postać *Przerost* zniekształcona. Na początku XVII w. w działach Miłostowa, wymieniono rolę leżącą „na Przyrosłach” 1608 SHGPn III 856. Lit.: SHGPn III 855–6; PPozn 244. ZZ

Przeradz (2), wś, kosz., gm. Grzmiąca, 12 km na płn.-zach. od Szczecinka: *Esken(riegen)* 1618 MpLub; *Eschenriegen* po 1763 Froese 130; *Eschenriegen* 1789 MpGillyPom; *Eschenriegen* — *Przeradz*, *-dza*, *przeradzki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przeradz*, *-dza* 1982 WUN III 62. — Dawna n. niem. od śrdniem. *esche* ‘jesion’ i od *ride*, *rīe*, *rige* ‘rzeczka, rów’ Lübben 106, 301. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przeradz*. BCz

Przeradz (3), os., dawniej wś, słup., gm. Miastko, 10 km na płd. od Miastka: *Heinrichsdorf* przed 1590 KrRum 140; *Heinrichsdorf* 1789 MpGillyPom; *Heinrichsdorf* — *Przeradz*, *-dza*, *przeradzki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przeradz*, *-dza* 1982 WUN III 62. — Dawna n. niem. od n. os. *Heinrich* + *-dorf*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przeradz*. BCz

Przeradz Duży zob. **Przeradz** (1)

Przeradz Mały zob. **Przeradz** (1)

Przeradz Mniejszy zob. **Przeradz** (1)

Przeradz Nowy zob. **Przeradz** (1)

Przeradz-Parcele zob. **Przeradz** (1)

Przeradz Wielki zob. **Przeradz** (1)

Przeradz Większy zob. **Przeradz** (1)

Przerana zob. **Przyranie**

Przeranie zob. **Przyranie**

Przerąb (1), dziś *Przyrąb*, wś, kiel., gm. Wodzisław, 15 km na zach. od Pińczowa: *Przyrąbek* 1788–92 SHGKrMat 249; *Przyręb* 1827 Tabella II 123; *Przyrąb* 1877 Zin II 90; *Przyrąb* 1888 SG IX 224; *Przyrąb* 1921 Sk III 30; *Przyrąb* 1952 UW 113; *Przerąb*, *-rębu*, *przerąbski* 1966 UN 21, 36; *Przerąb*, *-rębu* 1982 WUN III 62; po zmianie *Przyrąb*, *-rębu*, *przyrąbski* 1998 DzU nr 11, poz. 41. — Dawniej n. *Przyrąbek*, od ap. *przyrąb*, *przerąb* ‘droga, ulica wycięta w lesie’ SW V 179, z suf. *-ek*. Utrwaliła się postać bezsufiksalna *Przerąb*//*Przyrąb*. Lit.: RKrak 140; KopKiel 111. IN

Przerąb (2), dziś *Przerąb*, wś, dawniej mto, i *Kolonia Przerąb*, wś, piotr., gm. Masłowice, 13 km na płn.-zach. od Przedborza: *Przeramb* 1398, *Przeramb* 1399 Hb 95, nr 13 i 96, nr 18; *Przeramb* 1511 ZDz XIII 204; *Przeramb* 1511/12

VisitGn 367; *Przyrąb*, *Przerab* 1511–23 ŁLB I 214, 215; *Przeremb* 1544 Chełm 90; *Przeramb* 1552 ZDz XIII 274; *Przerąb* miasteczko 1783–84 RejKor 67; *Przerąb* 1791 MpPerSd; *Przerąb* 1827 Tabella II 119; *Przerąb*, wś 1888 SG IX 175; *Przerąb*, wś i folw. 1921 Sk II 89; *Przerąb*, *-rębu*, *przerąbski* 1972 UN 48, 88; *Przerąb*, *-rębu*, wś i kol. 1982 WUN III 62; po zmianie *Kolonia Przerąb*, *-nii* *-rębu*, *przerąbski*, wś 2007 DzU nr 245, poz. 1811; gw. *pšerymp*, *-rymba*, *pšerympski*. — Około 1786 r., w nieznanymi okolicznościach, wieś szlachecka uzyskała prawa miejskie. Człon odróżniający od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: SHGLęcz II 57; RymNmiast 195. EB

Przerąbska Wola zob. **Wola Przerąbska**

Przerębska Huta, cz. wsi Szczodrowo, dawniej wś, gdań., gm. Skarszewy: *Englery Colonia* nova 1763 PMT I 97; *Englershütte*, *Alt* 1772/73 HAPr IV 568; *Neu*, *Alt Englershütte* 1796–1802 MpSchröt IX; *Przerębska Huta*, niem. *Englershuetten* 1888 SG IX 175; *Przerębska Huta*, niem. *Alt*, *Neu Englershütte* 1921 Sk XI 32, 85; *Przerębska Huta*, wś 1967 SM 926; *Przerębska Huta*, *-kiej* *-ty* 1982 WUN III 62; gw. *pręąbelsko hęta* Lor 82. — Nazwa niem. *Englershütte*, od n. os. *Engler* *Gott* 172 + *Hütte* ‘huta’, w formie spolonizowanej *Englery*. Nazwa pol. *Przerębska Huta* może być ponowiona z n. osady leśnej w gm. Dziemiany-Lipusz. Lit.: Breza, PMT I 97–8. WK

Przerębska Huta zob. **Huta Przerębska**

Przerodki, wś, ciech., gm. Lubowidz, 14,5 km na płn. od Żuromina: *Przyrodki* 1827 Tabella II 123; *Przerodki* 1888 SG IX 176; *Przerodki* 1921 Sk I 95; *Przerodki* 1952 UW 19; *Przerodki*, *-ków* 1982 WUN III 62. — Nazwa niejasna; por. jednak nazw. *Przerodek*, *Przeroda*//*Przyroda* (: *przyrodzić się*, *przyroda*) RymSEN II 315. UW

Przerosił (1), wś notowana do 1967 r., suwał., gr. Wiartel, 12 km na płd.-zach. od Pizsa: [5 łanów miejsca zwanego Weiroch] zu *Przerosła* 1563, *Sobiborch* 1579 BiałKol 66, przyp. 385, 386; *Przerosle* 1783 MpPerMz; *Przyroschlen* od *Mal-lilasseck*, wś 1785 Goldb III 163; *Przyroschlen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Przyroszlen* 1839 MpKwat V 1; *Prsziroscheln* ok. 1859 SzcześTe-ka 102; *Przeroschel* — *Przerosił* 1879 KętN 150; *Przerosił*, niem. *Przyroscheln* 1888 SG IX 176; *Przyroscheln* 1920 MpHAPr I; *Przerosił* — *Wald-*

Przerośl

dorf 1928, *Przyroscheln* 1941 Choj 84; *Walddorf* 1928, *Przyroscheln* — *Przerośl* 1946 Ley I 94; *Walddorf* — *Przerośl*, -śli, *przeroski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przerośl* — *Walddorf* (*Przyroscheln*), wś 1951 Rosp 257; *Przerośl* 1967 SM 927; gw. dawniej *přirošlall/přirošeln*. — Zapewne od nazw. Wojtki *Przyrośli* (Woytek *Przyrosła*) 1562 BiałKol 66, z wtórną zmianą paradygmatu. Obocznie notowane n. *Sobiborch* (zniemczone *Sowiróg*, zapewne od *sowa* i *róg*) i *Mały Lasek*, od wyrażenia *mały lasek*. W 1928 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Walddorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przerośl*. Lit.: Pisz. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 173; Teoppen, *Historia Mazur*, 1998, 174, 184, 195; BiałPrzem 19, 214. RP

Przerośl (2), dziś *Kolonia-Przerośl*, *Nowa Przerośl*, dwie wsi, *Przerośl*, wś, dawniej mko, *Przerośl Mała*, wś notowana do 1967 r., suwał., gm. Przerośl, 25 km, 21,5 km, 26,5 km na płn.-zach. od Suwałk: *Przerosle* 1509 RospSEMIG 310; miasta *peresolskiego* (1562–66) SHGPd (Sum. ML IV k. 190); między włókami *Przeroslskimi* 1569 FalkW II 9; *Przerośl* (1576)1748 SHGPd(AGAD perg. 3192); *Przerośl* 1669 SHGPd(KurczB 468); *Przerośl wielka*, opp. 1744 SDV 106; *Przerośl* 1728, miasta *Przerośli* 1762 AWAK VII 440, 571; *Przerośl*, mko, *Mała Przerośl*, wś 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6010, 143–144); *Przerośl*, mko, *Przerośl* 1827 Tabella II 120; *Przerośl*, os., *Przerośl nowa* 1877 Zin II 85, 86; *Mała Przerośl* 1885, *Przerośl*, os. miejska, przed 1867 r. mko, *Przerośl Nowa*, *Przerośl Mała*, dwie wsi 1888 SG VI 750, IX 176; *Przerośl*, os., *Przerośl Nowa* 1902 Przew II 103; *Przerośl*, kol. i os. m., *Przerośl Mała*, *Przerośl Nowa*, dwie wsi 1921 Sk V 81, 86; *Przerośl*, kol. i os. m., *Przerośl Mała*, *Przerośl Nowa*, dwie wsi 1933 SkBy 1385; *Przerośl-Osada*, *Przerośl-Kolonia*, *Przerośl Mała*, *Przerośl Nowa*, cztery wsi 1967 SM 927; *Kolonia Przerośl*, -nii -li, *Nowa Przerośl*, -wej -li, *Przerośl*, -li 1981, 1982 WUN II 126, 549, III 62. — Nazwa w związku z ap. **przyrośl*, **przerośl*, **przerośla* 'większe zarośla', od czas. *przyrósć/przerość*, por. też *przyrost*, *przyrostek* 'to, co przybyło wskutek rośnięcia' SW V 357. W zapisie ruskim z XVI w. rozpodobnienie -*rosl-* > -*sols-* i adideacja do ap. *sól*. Członki dodatkowe od ap. *kolonia*, *osada* i od przym. *mały*, *nowy*, *wielki*.

Lit.: RospSEMIG 310; Babik 265, 591; RymN-miast 195. EB

Przerośl Goldapska, os., dawniej wś, suwał., gm. Dubeninki, 20,5 km na płd.-wsch. od Gołdapi: *Przirosle* 1539, *Prirazole* 1540, *Prerofle*, *Prirosła*, *Prirosle* 1542, *Prirosle*, *Phrisosle*, *Prerossle*, *Prirosła* 1554–56 PMT XII 167; *Przeroslia* 1571 Kłap I 220; bei *Praeroszlehnen* oder *Przeroszlehnen* 1612, *Przeroslen* 1775 HE VIII 203; *Präroschlehnen* 1785 Goldb III 163; *Pröroschle* 1796–1802 MpSchröt XII; *Präroslehnen* 1818 HE VIII 203; *Przeroszlehnen*, *Przeroślanka*, do *Przeroślanki*, wś ok. 1859 SzcześTeka 169; *Przeroszlenen* 1861 HE VIII 203; *Przerośl*, niem. *Przeroslenen* 1888 SG IX 176; *Przeroblehnen* 1890 PMT XII 167; *Praroszlehnen* 1928 HE VIII 203; *Jaegersee* 1937, *Praeroschlehnen* — *Przerośle* 1946 Ley I 131; *Jägersee* — *Przerośl Goldapska*, -i -kiej, *przeroślański* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Przeroślanka* 1951, 1970 PMT XII 167; *Przerośl Goldapska*, -li -kiej 1982 WUN III 62. — Nazwa zapewne ponowiona z n. wsi *Przerośl* (2); zapisy poświadczają wahania rodzaju gramatycznego. Okresowo forma *Przeroślanka*, z suf. -anka. Miejscowość leży w pobliżu jez. *Przerośl*, por. *Piroselemn* 1564–65 HE VIII 202. W 1937 r. urzędowo nadano n. niem. *Jägersee*. Po 1945 r. dodano do n. *Przerośl* człon odróżniający od n. mta *Goldap*. Lit.: *Gołdap*. Z dziejów miasta i powiatu, 1971, 51; *Biolik*, HE VIII 202–3; *Szcześniak*, PMT XII 167; *Babik* 265, 591; RospSEMIG 310. RP

Przerośl-Kolonia zob. *Przerośl* (2)

Przerośl Mała zob. *Przerośl* (2)

Przerośl Nowa zob. *Przerośl* (2)

Przerośl-Osada zob. *Przerośl* (2)

Przerośl Wielka zob. *Przerośl* (2)

Przeroślanka zob. *Przerośl Goldapska*

Przerośle zob. *Przerośl Goldapska*

Przerowa zob. *Przyrowa* (1, 2)

Przerowie zob. *Przyrowie*

Przerownica zob. *Przyrownica*

Przerowno zob. *Przyrowno*

Przerowy zob. *Przyrowa* (2), *Przyrowno*

Przerów zob. *Przyrowa* (1), *Przyrów*

Przerwanke(n) zob. *Przerwanki*

Przerwanki, wś, suwał., gm. Pozezdrze, 12 km na płn.-wsch. od Giżycka: *Muscowiter*, *Spitzen-*

ort, *Przerwanke* 1544, 1549 KęŁ 531–2; Andresen Schikorra von *Muscowiter* 1549, *Spitzen Orthe*, *Spitzenorts*, *Spitzingen* 1549, vom *Spitzingk* 1562, *Przerwancken*, *Przerwanen* XVII BiałKoł 187, 193; *Przerwanen* 1775 Biolik 109; *Pszerwanen*, melirt Dorf am See gleichen Namens 1785 Goldb III 164; *Prszerwancken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Przerwanen*, *Przerwanka*, -i, wś ok. 1859 SzcześTeka 139; *Przerwanen* — *Przerwanki* 1879 KęŁN 172; *Przerwanki* 1882 KęŁ 531–2; *Przerwanki* al. *Przerwanen*, *Muscowiter*, *Spitzenort* 1888 SG IX 177; *Spitzenort* al. *Przerwanki* 1890 SG XI 115; *Przerwanki* — *Wiesental* 1907, *Przerwanen* 1941 Choj 122; *Przerwanen* 1951 Rosp 257; *Przerwanki*, -nek 1982 WUN III 62; gw. *pšerwanka*. — Dawniej n. niem., od n. os. *Spitz* Gott 468 lub od ap. *Spitze* w znaczeniu ‘kawał pola, które leży na rozgałęzieniu dróg’ i ap. *Ort* ‘czubek, koniec’, potem *Dorf* ‘wieś’; por. n. *Spitzmühle* BN V 322–3. Efemerycznie pojawiła się zniekształcona forma *Muscowi(e)ter*, która upamiętnia według KęŁ 531 nazw. odbiorcy nadania w 1549 r. Andrzeja *Moskala*; według BiałKoł 187 ta forma odnosi się do wsi Wyłudy. Oboczna n. *Przerwanki*, od n. os. **Przerwanek*, por. *Przerwan* KozN 18, *Przerwacz* (: *przerwać* ‘rozerwać, wstrzymać (coś)’, *przerwany*) RymSEN II 309, w l. mn. Niewykluczony związek z czas. *przerwać*, na określenie terenu zalewanego; wieś leży między jeziorem Gołdopiwo i Pozedrze. W 1907 r. wprowadzono urzędowo nową n. niem. *Wiesental*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przerwanki*. Lit.: Biolik, HE VIII 112–3, 187–8; BiałPrzem 37, 94. RP

Przerycie, wś, sier., gm. Brąszewice, 14,5 km na płn.-zach. od Złoczewa: *Brąszewice-Przerycie* 1921 Sk II 97; *Przerycie* 1933 SkBy 1158; *Przerycie*, -cia, *przeryciański* 1972 UN 50, 9. — Początkowo n. zestawiona *Brąszewice-Przerycie*; człon pierwszy zob. *Brąszewice*, człon drugi od ap. *przerycie* (: *przeryć* ‘ryjąc przekopać’) SW V 187, por. n. *Obryciec*, *Obryta*; wtórnie elipsa pierwszego członu. EB

Przeryta, wś zaginiona, leżała w XVI w. w parafii Zabartowo, bydż., gm. Więcbork: usque ad lacum villae Pamperzyno et *Przerytha* 1548 MKI(B 143, 187). — Od imiesłowu *przeryty* ‘przekopany’, ze zmianą rodzaju gramatycznego. ZZ

Przerytka, wś, włoc., gm. Włocławek, 6,5 km na płd.-zach. od Dobrzyń nad Wisłą: *Przerytka* 1839 MpKwat II 3; *Przyrytka* 1888 SG IX 226; *Przerytka* 1921 Sk I 199; *Przerytka*, -tki, *przerytki* 1972 UN 191, 64. — Od imiesłowu *przeryty*, z suf. -ka. Wieś położona jest na terenie zalesionym, podmokłym, poprzecinanym kanałami melioracyjnymi. AG

Przerytobór zob. **Przeryty Bór**

Przeryty Bór, wś, tam., gm. Czarna, 14 km na płn.-zach. od Dębicy: *Przerythy Bor* (1416)1455 ZDM V 166; *Przeryty bor* 1581 ŻDz XIV 247; *Przerytobór* 1886 Bigo 157; *Przerytybór* 1888 SG IX 177; *Przeryty Bór* 1921 Sk XII 31; *Przeryty Bór*, -tego *Boru*, *borowski* 1965 UN 55, 43. — Od wyrażenia apelatywnego *przeryty bór*, por. *przeryć*. Nazwa też w formie zrostu i złożenia: *Przerytybór*, *Przerytobór*. Lit.: OPilz 48. IN

Przerzeczn-Zdrój, wś, wałb., gm. Niemcza, 13 km na płd.-wsch. od Dzierżoniowa: *Prebico de Parichym* 1247 Ng 45; *Pribicone* (!) 1247 SUr II 193; *Prebico von Parychym* 1247 SNGŚI XI 42; *Prereczin* 1260 SGTS XXI 195; *Dirscico de Prerechim* 1276 SUr IV 191; *Dirsdorf* 1289 SUr V 331; in *Prerecim* (sic!) 1279, *Bogumil de Prerichim* 1287, *Dirscico ... de Pririchim* 1289 Reg nr 1617, 2043, 2117; prope *Prerecim sive Dirschdorf* ok. 1300 CdSil XIV 83, przyp. 454, 458; *Dirsdorf* 1335 Ng 45; *Dirsdorf* u. *Diersdorf* (1371) K 94; *Diersdorff* 1648 CdSil XXXIV 128; *Ober-*, *Nieder Diersdorff* 1726 SGTS XXI 195; *Nieder Diersdorff*, *Ober Diersdorf* 1743 SNGŚI XI 42; *Dirsdorf*, *Nied.* u. *Ober*, *häusig Diersdorf* 1845 K 94; *Bad Dirsdorf* — *Przerzeczn-Zdrój*, -a, *przerzeciński* 1946 MPol XXIV nr 44; *Przerzeczn-Zdrój*, -na-Zdroju 1982 WUN III 62. — Nazwa pol. od wyrażenia przyimkowego *prze* (*przy*) *rzece* (w pobliżu przepływa Śleza), z suf. -in. Obocznie funkcjonowała n. niem. od im. *Dirsch* (może to *Dirscico*, wymieniony w dokumencie z 1276 r.), z członem -dorf. Okresowo n. niem. z członami dyferencyjnymi *nieder* ‘dolny’, *ober* ‘górnny’, *Bad* ‘uzdrowisko’ (we wsi w XIX w. odkryto cenne źródła mineralne). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przerzeczn-Zdrój*. Lit.: SNGŚI XI 42; SGTS XXI 195. JCh

Przedzenk zob. **Przeździęk**

Przesiadłów, wś, piotr., gm. Ujazd, 7,5 km na płn.-zach. od Tomaszowa Mazowieckie-

Przesieczany

go: *Przessadlow* 1386 Koz VII 49; *Przesadlow* 1386 Semk 1; *Przessadlow* 1386 SHGŁęcz II 57; *Przessadlow* 1386 Hb 60, nr 7 i 61, nr 25; *Przesyadlow* 1511–23 LLB II 320; *Przesiadlowo* 1576 ŻDz XIII 94; *Przesiadlow* 1783–84 RejKor 127; *Przesiadłów* 1827 Tabella II 120; *Przesiadłów* 1888 SG IX 177; *Przesiadłów* 1921 Sk II 9; *Przesiadłów, -lowa, przesiadłowski* 1974 UN 40, 46. — Od n. os. **Przesiadl* (: *przesiadać* ‘przebywać siedząc (gdzieś u kogoś)’ SEBań II 902; ‘przejadać się; przen. dawać się we znaki’ SpXVI, XXXII 156), z suf. -ów, w XVI w. też -owo. Lit.: SHGŁęcz II 57; Nieckula, -ov- 165. EB

Przesieczany, wś, jel., gm. Zgorzelec, 10 km na pn.-wsch. od Zgorzelca: *Milgesdorph* 1309, *Melingdorff*, *Melinstorff*, *Melingsdorf*, *Malmsdorf*, *Milsdorff*, *suesten die Hoekirche* 1346 KOL 15; *Melinstorf* 1380 CdL III 61; von *Melisdorff* 1428 CdL II 536; von *Milsdorffe* 1527 CdL V 106; *Milmsdorff* 1551, *Milsdorf* 1581 KOL 15; *Hochkirch* 1845 K 233; *Milkowice, Hochkirch* 1900 Myc 37; *Hohkirch* — *Przesieczany, -czan, przesiectański* 1947 MPol XXV nr 124; *Przesieczany, -czan* 1982 WUN III 62. — Nazwa głuż. *Milkow*, od n. os. *Milek* (: *Milosław*), z suf. -ow, zapisana w różnych formach zniemczonych. Oboczna niem. n. *Hochkirch*, od *hoch* ‘wysoki’ i *Kirche* ‘kościół’. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przesieczany*. Lit.: BenaGŁuż 363; SNGŚI XI 42. JCh

Przesieczki zob. **Przysieczki**

Przesieczna, wś, legn., gm. Radwanice, 20 km na pn.-wsch. od Przemkowa: *villam Andree* 1201 KŚI I 205; *Prsesieczna* ok. 1300 CdSil XIV 155; *Andersdorf* 1407 CdSil XXVIII 262; *Andrisdorf* 1418 K 8; *Andrisdorf* 1445 CdSil XXVIII 90; *Endersdorf* 1519 CdSil XXIV 83; *villa Andersdorff* 1670 J III 56; *Andersdorf* 1791 Z X 252; *Andersdorf* 1845 K 8; *Andersdorf* — *Przesieczna, -ej, przesiectański* 1947 MPol XXV nr 124; *Przesieczna, -nej* 1982 WUN III 62. — Nazwa zapisana początkowo w formie łac. *Andree villa*, później w formie niem. *Andersdorf, Endersdorf*, od n. os. *Andreas, Andris, Anders, Enders* Gott 88, z członem -dorf. Obocznie *Przesieczna*, od ap. *przesieka* ‘pas obronny powstały przez podcięcie i zwalenie drzew na pewnym odcinku; powinność polegająca na braniu udziału przy trzewieniu przesieki’ Sstp VII 177, z suf. -na (< *-bn). Po

1945 r. ustalono urzędowo n. *Przesieczna*. Lit.: SNGŚI XI 42; Borek, -bn- 175. JCh

Przesiecznica zob. **Przysietnica** (2)

Przesiek zob. **Przysiek** (1), **Przysieka** (3), **Przysieki** (1)

Przysieka, wś, jel., gm. Podgórzyn, 11 km na pld. od Jeleniej Góry: *Heinedin* (!), *Haynischen* 1387 SGTS III 171; *Heinechin* (1387) K 199; *Hayn* 1747, *Haynen, Hain* 1782 SGTS III 171; *Hayn* 1786 Z VI 372; *Hain* 1845 K 199; *Hain*, folw. 1888 SG IX 337; *Hain* 1941 Wrzosek 32; *Hain* — *Przysieka, -i, przysiecki* 1946 MPol XXIV nr 44; *Przysieka, -ki* 1982 WUN III 63. — Dawniej n. *Hainichen*, z suf. deminutywnym -chen Bach II/2, 223–4, później *Hainen, Hain*, od niem. ap. *Hain* ‘gaj’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przysieka*. Lit.: SNGŚI XI 42 3; SGTS III 171–3. JCh

Przysieka zob. **Przysieka** (3, 4, 5, 6, 7), **Przysieki** (1)

Przysieka Almanica zob. **Przysieka** (4)

Przysieka Niemiecka zob. **Przysieka** (4)

Przysieka Polska zob. **Przysieka** (4)

Przysieki, wś, pil., gm. Krzyż, 12,5 km na pld.-zach. od Człopy: *Piotrowo* 1595, *Prosszekel* 1600 SHGPn III 681; *Przysieki* al. *Przesieki*, niem. *Prosskel* 1888 SG IX 228; *Przysieki*, niem. *Wiesental* 1909 SkKP 141; *Wiesental* — *Przesieki, -ek, przysiecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przesieki, -sieki* 1982 WUN III 63. — Według wydawców SHGPn wieś początkowo nazywała się *Piotrowo* (zob.). Nazwa niem. powstała zapewne w nawiązaniu do n. pobliskich jezior *Przesiekierze* i *Przesiekiersko*, dziś *Przesieki* I, II, por. *Przesykiecze* 1546 SHGPn III 858, *Przissiekierze* 1564–65 Luwlkp I 198. Nazwa niem. *Wiesental* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przesieki*. Lit.: SHGPn III 681; PPozn 245. PD

Przesieki zob. **Przysieka** (3), **Przysieki** (1)

Przesietnica zob. **Przysietnica** (2)

Przesław zob. **Przysław**

Przesławice (1), wś, kiel., gm. Miechów, 5 km na pld. od Miechowa: *Przedslauice* 1277 KMłp II 140; de *Przedslawicz* (1322)1613 ZDM I 31; de *Przedslawicz* 1339, *Preczlawicze* 1345, in *Przedslawicz* 1349, *Przeclauice* (1373), *Przedslawicze* 1385 KMłp III 34, 59, 77, 270, 358; *Przedslawicze*

1451 Hel II nr 3466; *Przeczslawicze* 1470–80 DB III 20; *Przeczslawicze* 1529 LR 4; *Przeslawicze*, *Przedslawicze* 1564 Lukrak I 114, II 70; *Przeclawice* 1581 ŻDz XIV 92; *Przeclawice* 1680 Rej 141; *Przeclawice* 1787 Spis 334; *Przeslawicze* 1790 SHGKrMat 242; *Przeslawicze* 1827 Tabella II 120; *Przeslawicze* al. *Przeclawice* 1888 SG IX 177–8; *Przeslawicze* 1921 Sk III 64; *Przeslawicze*, *-wic*, *przeslawicki* 1964 UN 7, 19; gw. *pšesławice*, *-ic*, *pšesławski*. — Dawniej n. *Przedslawicze*, też *Przeczslawicze*, *Przeclawice*, od n. os. *Przedslaw*, *Przec(s)law* SSNO IV 362, z suf. *-ice*. W n. nastąpiły asymilacja pod względem sposobu artykulacji i uproszczenie grup spółgłoskowych: *Przedslawicze* > *Przeczslawicze* (*-ds-* > *-cs-*) > *Przeclawice* (*-cs-* > *-c-*) > *Przeslawicze* (*-c-ll-s-*). Lit.: RKrak 137 8; KopKiel 247. *IN*

Przeslawice (2), wś, krak., gm. Koniusza, 8 km na zach. od Proszowic: *Przeczslawice* 1347 ZDM I 66; de *Przeczslawicz* 1377, de *Przeczslawicz* 1381, de *Przeczslawicz* 1389 Krak nr 476, 673, CCII(17); de *Prz(e)slawicz* (1392) XVI–XVII ZDM VI 463; *Przeczslaw* 1397, 1398 Krak nr 6183, CCLI(3); *Przeclawice* 1408 Kkk II 332; *Przeczslawicze* ... *Przedslawicze* 1466 Hel II nr 3811; *Przeczslawicze* 1470–80 DB II 171; *Przeczslawicze* 1490 ŻDz XV 441; *Przeslawicze* 1512 Matr V/1, nr 1662; *Przeczslawicze*, *Przeslawicze* 1529 LR 196, 306; *Przeczslawicze* 1564 Lukrak II 82; *Przeczslawice* 1581 ŻDz XIV 17; *Przeclawice* 1629 RPobKr 115; *Przeslawicze* 1790 SHGKrMat 243; *Przeclawice* 1827 Tabella II 119; *Przeclawice* 1888 SG IX 130; *Przeslawicze* 1902 Przew II 103; *Przeslawicze* 1952 UW 266; *Przeslawicze*, *-wic*, *przeslawicki* 1964 UN 13, 62; gw. *pšesławice*, *-ic*, *pšesławski*. — Okresowo n. w formie *Przeclaw*. Lit.: RKrak 138. *IN*

Przeslawice (2a), przys. Piotrowic, dawniej wś, skiern., gm. Bielawy, 13 km na pn. od Głowna: de clenodio Nalancz Przeczslaus et clemens de *Pyotrouicze* (1427) SHGRw(MHer XIV 118); triplex *Pyotrovice* 1511–23 ŁLB II 347; *Piotrowice* *Przeclawska Wieś* 1579 ŻDz XVI 158; *Przeslawicze* 1792 MpPerRw; *Przeslawicze* 1827 Tabella II 120; *Przeslawicze*, folw. 1839 MpKwat III 4; *Przeclawice* albo *Przeslawicze* 1888 SG IX 130; *Przeslawicze* 1967 SM 927; *Przeslawicze* 1991 Mp-50(N-34-136-C). — Jedna z części wsi

Piotrowice (15) przybrała n. *Przeslawiska Wieś*, *Przeslawicze*, od n. os. *Przec(s)law*, por. pierwszy zapis. *UW*

Przeslawice (3), wś, tor., gm. Łasin, 5 km na pld. od Łasina: ville *Panczlaw* (1293) PrUr I/2, 387; von *Panczilsdorf* 1386 Froel I 241; *Panzersdorf* 1414 Br 149; von *Panczilsdorff* ok. 1423/24 DK 108; *Panczersdorfw* 1474 Matr I nr 1186; *Pantzelsdorf*, *Pantzersdorf* XV KęŁ 84; Aus dem Dorffe *Penczlawicz* 1570 ŻDz XXIII 57; *Penzlawice* 1603 Froel I 242; *Pęclawice* 1667–72 Font VI–X 761; *Pęslawice* 1682 Font V 23; *Prenzlawitz* 1772/73 HAPr IV 631; *Prenzlawitz* 1796–1802 MpSchröt XV; *Prenzlawitz* — *Pęslawice* 1879 KęŁN 83; *Pęslawice*, niem. *Prenzlawitz* 1887 SG VIII 38; *Prenzlawitz*, fr. auch *Pęslawice*, *Prenzlawice* 1912 Bär 94; *Pęslawice*, niem. *Prenzlawitz*; *Przeslawicze* 1921 Sk XI 23, 84, 107; *Przeslawicze*, *-wic*, *przeslawicki* 1971 UN 178, 9. — Dawniej n. **Pęclaw*, od n. os. *Pęc(s)law*, z suf. *-jw. W XIV–XV w. notowano formy zmienione z nawiązaniem do n. os. *Pęc(z)el* SSNO IV 218, z wahaniem *-l-* : *-r-* oraz z członem *-dorf*. Repolonizacja w formie *Pęslawice*; utrwaliła się postać *Przeslawice*. Lit.: SHGCh 96. *WK*

Przesławka, wś, biał., gm. Korycin, 11 km na pn.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Przesławka* 1784, *Przesławka* 1802 SHGPd(kartoteka); *Porosławka* 1887 SG VIII 826; *Porosławka* 1921 Sk V 74; *Porosławka*, poln. *Przesławka*, wś 1933 SkBy 1386; *Przesławka* 1952 UW 168; *Przesławka*, *-ki* 1982 WUN III 63. — Od im. *Przeslaw*, z suf. *-ka*. Postać *Porosławka* ze wschłow. pełnogłosem. *EB*

Przesławki, wś, suwal., gm. Dubeninki, 29 km na pn.-zach. od Puńska: *Baarszkeppen* ir *Parschkeppen* 1584, *Porschlaucken* ir *Praslaucken* bez daty PétVV 287; *Präslauken* 1590, *Praßlauken* 1780 PMT XII 152; *Präslaugken*, *Präslauken* 1785 Goldb III 161; *Praslaucken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Praslaucken*, *Przesławka*, *-i* ok. 1859 SzcześTeka 170; *Praeslauken* 1888 SG IX 12; *Praslaucken* 1890 PMT XII 152; *Prasslau* 1938, *Praeslauken* — *Przesławki* 1946 Ley I 134; *Prasslau* — *Przesławki*, *-wek*, *przeslawecki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Przeslanki* (!) 1951, 1975, *Przysławki* 1976 PMT XII 151; *Przesławki*, *-wek* 1982 WUN III 63. — Pierwsza forma może

Przesłup

**Barškepiai*, od lit. n. os. **Barškepīs* (: *barškepys* ‘niegodziwiec, opieszalec’) PētVV 287. Później n. lit. *Priēšlauikas*, od wyrażenia przyimkowego *priēš* ‘przed’, *pra-* ‘prze-’ i *lauikas* ‘pole’, por. lit. n. os. *Prieslauskas?*, pol. *Przesław* Lpvž II 513. W niem. substytucji n. zmiana *ie* > *a* > *ä*. W 1938 r. nadano urzędowo n. niem. *Prasslau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Przesławki*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 151–2. RP

Przesłup zob. **Przysłup**

Przesmark zob. **Przezmark** (1)

Przesmno zob. **Przeczo** (2)

Przesmyk zob. **Janopol** (1), **Procisne**

Przesmyki, wś, siedl., gm. Przesmyki, 7,5 km na pñ.-wsch. od Mordów: *Przesmicz* 1447 SHGPd (Zakr. ziem. rel 8, 212); *Przesmiki* 1527 SHGPd (ADPł, Ep. 204, 323); *Przesmyki* 1534 SHGPd (ADS, D. 152 k. 32v); *Przesmyki*, z *Przesmyk* 1569 UPL 270, 293; *Przesmiki*, z *Prześmik*, *Przesmiki* 1580 ŻDz XVII/1, 14, 87; *Przesmyki* 1793 SHGPd (Regof 7); *Przesmyki* 1795 MpPerPd; *Przesmyki* 1827 Tabella II 120; *Przesmyki* 1888 SG IX 178; *Przesmyki* 1921 Sk IV 44; *Przesmyki*, *-myk*, *przesmycki* 1971 UN 128, 30. — Od ap. *przesmyk*, gw. *przesmycze* ‘czasne przejście, dróżka, szlak, przeskok’ SW V 196, w l. mn. EB

Przesolowice zob. **Peresolowice**

Przesowa zob. **Przysowy**

Przespa zob. **Przyspa**

Przespolew, dziś *Przespolew Kościelny* i *Przespolew Pański*, dwie wsi, *Odpadki*, cz. wsi *Przespolew Pański*, dawniej wś, kal., gm. Ceków-Kolonia, 14,5 km na pñ.-zach. od Turku: *Przespolewo* (1333) ŁLB II 69; de *Przespolewo* 1354 KW III 33; *Przespolewo* 1411 Kal nr 43; inter hereditates ... *Przespolewo* (1443) 1445 KW X 327; in *Przespolewo* 1485 SHGKI (PG 10, 28); *Przespolewo* 1579 ŻDz XII 125; *Przespolewo* 1618–20 PKal 88; *Przespolewo* 1674 MKI (ASK 74, 141); w Wsi *Przespalewie* (!) 1789 MKI (Tab 22, 126); wś *Przespolew* 1789 MKI (Tab 22, 128); *Przespolew* 1827 Tabella II 120; *Przespolew kościelny*, *Przespolew pański* 1877 Zin II 86; *Przespolew Kościelny*, *Przespolew Pański*, dwie wsi 1888 SG IX 178; *Przespolew*, wś 1902 Przew II 103; *Przespolew Wielki*, os. 1921 Sk II 13; *Przespolew-Odpadki* 1930 Mp-100(41–27); *Przespolew*, kol., *Przespolew Kościelny*, wś, *Przespolew Pański*,

wś 1933 SkBy 1386; *Przespolew Kościelny*, *Przespolew Pański*, dwie wsi, *Przespolew-Odpadki*, kol. 1967 SM 927; *Przespolew Kościelny*, *-wa -nego*, *Przespolew-Odpadki*, *-wa-ków*, *Przespolew Pański*, *-wa -kiego*, *przespolewski*, trzy wsi 1971 UN 80, 13, 14; *Przespolew-Odpadki*, wś, po zmianie *Odpadki*, *-ów*, cz. wsi 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Od wyrażenia przyimkowego *przez pole*, z suf. *-ewo*, wtórnice *-ew*, efemerycznie *-owo*. Od XIX w. nazwa zestawiona, z członami odróżniającymi od przym. *kościelny*, *pański*, *wielki* oraz od ap. *odpadki* ‘część gruntu odpadła od majątku’ SW III 633. Wś była gniazdem znanej rodziny *Przespolewskich* (ŁLB II 68, przyp. 1). Lit.: Taszycki RiSP I 218–9. ZZ

Przessna, wś zaginiona, leżała w pow. Nakło, bydg.: we wsi *Przessna* 1476 SHGKI (PG 9, 43v). — Nazwa niejasna i trudna do odczytania. Może o tej samej etymologii co n. rz. *Prosna* (od ide. **pers-* ‘pryskać’), por. Wolnicz-Pawłowska, Warta 150–1. ZZ

Przestan zob. **Przestańsko**

Przestanowice zob. **Przystanki**

Przestanowo zob. **Przystanki**

Przestań zob. **Przystajń**

Przestańsko, wś, krak., gm. Iwanowice, 4 km na zach. od Słomnik: in *Przestansca* 1398 Krak nr 6654; *Przestansco* 1415 Hel II nr 1369; *Przestanszko* (1416) XV ZDM V 175; de *Przestan* 1419 DKrak 166; *Przestansko* 1470–80 DB I 207; *Przestanyzsko* 1490 ŻDz XV 437; *Przesthansko* 1529 LR 225; *Przestanko abbatiss* 1564 Lukrak II 78; *Przestansko* 1581 ŻDz XIV 24; *Przestansko* 1680 Rej 15; *Przestansko* (!) 1783–84 RejKor 344; *Przestansko (Przestańsko)* 1787 Spis 356; *Przestańsko* 1827 Tabella II 120; *Przestańsko* 1888 SG IX 179; *Przestańsko* 1921 Sk III 62; *Przestańsko*, *-ka*, *przestański* 1964 UN 7, 15; gw. *pšestajńsko*, *-a*, *pšestajński*. — Od n. os. **Przestan*, por. czes. n. os. *Pręstan* Profous III 469, z suf. *-sko*. Forma *Przestańsko* powstała w wyniku przejścia *a* > *o* przed *N*. Wś była własnością klasztoru Cystersów w Jędrzejowie, stąd w XVI w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od łac. *abbas* ‘opat’. Lit.: RKrak 138; Rospond, *-bšk-* 218. IN

Przestońsko zob. **Przestańsko**

Przestpelkowo zob. **Przepalkowo**

Przestronie zob. **Przystronie** (1)

Przestrzelce zob. **Przestrzele** (1)

Przestrzele (1), wś, łomż., gm. Jedwabne, 3 km na pñ.-wsch. od Jedwabnego: Dux dedit Jacusio et Bartholomeo de Brodowo 20 mansos dictos *Przestrzelcz* super rivulo Camonka (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 62); villam *Przethczelcz* (!), *Przestrzelcze* 1435 SHGMz(MK 335, 22v i 32v); *Przestrzelcze* 1495 SHGMz(Ep. 15, 94v–95); *Przestrzelcz* 1497 Bar nr 74; *Sprzestrzelcza* 1511 Warsz nr 2099; *Przestrzele* 1577 ŹDz XVI 358; *Przestrzele* 1783–84 RejKor 666; *Przestrzele* 1827 Tabella II 120; *Przestrzele* 1888 SG IX 179; *Przestrzele*, -li 1982 WUN III 63. — Dawniej *Przestrzel(e)c* (pierwotnie n. ter.), zapewne od n. os. **Przestrzel* (: *przestrzelić* ‘przebić strzałem’), z suf. -(e)c, -ce. Możliwy też związek z wyrażeniem na *przestrzal* ‘daleko, na wprost’. Wtórnie zanik sufiksu i upodobnienie do pluralnych nazw miejscowych. Lit.: ZMaz 310. UB

Przestrzele (2), wś, łomż., gm. Rajgród, 8 km na zach. od Rajgrodu: *Przestrzelie-Czarnylasz* 1569 SHGPd(Suraż nr 1570, k. 15); *Przestrzele* 1577 SHGPd(ASK I 47, f. 288); *Przestrzelie* 1580, *Przestrzelskie* 1591 ŹDz XVII/1, 114, 157; *Przestrzele* 1701 SHGPd(Kapiciana 55); *Przestrzele-Czarnylasz* 1722 SHGPd(ADŁ, a. par. Rajgród); *Przestrzele* 1722 SHGPd(Kapiciana 42); *Przestrzele* 1744 SDV 145; *Przestrzele* 1790 SHGPd(Tadym k. 176v); *Przestrzele* 1827 Tabella II 120; *Przestrzele* 1888 SG IX 179; *Przestrzele* 1921 Sk V 90; *Przestrzele*, -li, *przestrzelski* 1973 UN 155, 7. — Początkowo n. zestawiona *Przestrzele-Czarnylasz*; człon drugi od wyrażenia *czarny las* ‘las liściasty’ SL I 350. EB

Przestrzele zob. **Kucze** (1)

Przestrzeń, wś, lub., gm. Nowodwór, 14,5 km na wsch. od Ryk: *Przestrzen* 1937 Mp-100(42–34); *Przestrzeń* 1960 Mp-25(Ryki); *Przestrzeń*, kol. 1967 SM 927; *Przestrzeń*, -ni, *przestrzeński* 1972 UN 142, 18. — Od ap. *przestrzeń* ‘płaszczyzna, powierzchnia, obszar; rozległość; przestworze’ SW V 204. IN

Przesucha zob. **Przysucha**

Przesułowice zob. **Peresołowice**

Przeszkoda (1), przys., dawniej wś, łomż., gm. Szczuczyn, 3,5 km na pñ. od Szczuczyna: *Przeszkoda* 1827 Tabella II 120; *Przeszkoda*, os. 1888 SG IX 179; *Przeszkoda*, wś 1921 Sk V 93;

Przeszkoda, -dy 1982 WUN III 63. — Od ap. *przeszkoda* ‘to, co przeszkadza, zawada, zawała’ SW V 209. UB

Przeszkoda (2), wś, skiern., gm. Żabia Wola, 8,5 km na pñ.-wsch. od Grodziska Mazowieckiego: *Przeszkoda*, os. 1827 Tabella II 120; *Przeszkoda* 1839 MpKwat IV 4; *Przeszkoda* 1888 SG IX 179; *Przeszkoda*, -dy, *przeszkodziński* 1971 UN 126, 27. UB

Przeszno zob. **Przeczo** (2)

Przeszowa zob. **Przyszowa**

Prześlice, wś, ziel., gm. Torzym, 7 km na pñ.-zach. od Torzymia: *Schomwalde* 1822 MpUMbl 1986; *Schönwalde* — *Prześlice*, -ic, *prześlicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Prześlice*, -lic 1982 WUN III 63. — Dawna n. niem. od przym. *schön* ‘piękny’ i od ap. *Walde* ‘las’. Nazwa typowa dla tzw. Wunschnamen, charakterystycznych dla miejscowości zakładanych podczas kolonizacji fryderycjańskiej. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Prześlice*. BCz

Prześniska, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Sypniewo, 19 km na pñ.-zach. od Ostrołęki: [*Prześniska*] XVI AtMz 208; *Przesniska* 1783–84 RejKor 510; *Przesniska* 1827 Tabella II 120; *Przesniska*, os. 1888 SG IX 178; *Prześniska* 1921 Sk I 78; *Prześniska*, -nisk, *prześniski*, wś 1971 UN 129, 43; *Prześniska* 1980 Mp-25(243.41). — Od *prześny*, *przaśny* ‘niekwaszony’ SW V 16, z suf. -iska. UB

Przetkowo zob. **Przodkowo**

Przetoczna zob. **Przytoczna**

Przetocznicza, wś, ziel., gm. Skąpe, 5 km na pñ.-zach. od Skąpego: *Hammer* przed 1740, *Hammer*, też *Eichberg* 1740 Zerndt 41; *Hammer* 1823 MpUMbl 2123; *Hammer* — *Przetocznicza*, -cy, *przetoczniczki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przetocznicza*, -cy 1982 WUN III 63. — Dawna n. niem. od ap. *Hammer* ‘kuźnia, kuźnica’. MpUMbl poświadcza istnienie w pobliżu wsi licznych osad młyńskich. G. Zerndt przytacza też n. miejscowości *Eichberg*, od niem. *Eiche* ‘dąb’ i *Berg* ‘góra’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przetocznicza*. Lit.: Zerndt 41. BCz

Przetocznicza zob. **Przytoczna**, **Przytocznica**

Przetoczno zob. **Przytoczna**, **Przytoczno**

Przetoczyno, wś, gdań., gm. Szemud, 9 km na pñ.-zach. od Wejherowa: *Prsetotzin* 1407 Zeit XI

Przetok

36; *Przetoczna* 1565 Lupom 117; *Przidozino* 1597 Font I–III 532; *Przitoczino*, wsi *Przytoczna* 1627 Font XXXIX 17; *Przytoćin*, w *Przytocinie* 1664 Font XXXII 120; *Przytoczyn*, przy dobrach *Przytoczyna*, między *Przytoczynem* 1678 Font XXXIX 61, 65, 93; *Przytoczyno* 1749 Font XVI–XIX 230; *Przetoczn* 1789 Goldb II 190; *Przetoczn* 1796–1802 MpSchröt IV; *Pretoschin* — *Przetoczn* 1879 Kętn 45; *Przetoczn*, *Przytoczyno*, niem. *Pretoschin* 1888 SG IX 179, 180; *Pretoschin*, fr. *Przetocin*, *Przetoczinowo* 1912 Bär 94; *Przetoczn*, niem. *Pretoschin* 1921 Sk XI 68, 85; *Przetoczn* (*Pretoschin*) 1925 Krzep 96; *Przetoczn* 1952 UW 196; *Przetoczn*, *-na* 1982 WUN III 63; gw. dawniej *pr̄etočano* Lor 83, później *pr̄e'eczano*, do *-czana*, *pr̄etoćiński*. — Od ap. *przetok*, *przetoka*, *przytok* 'wąski pas wody między brzegami; cieśnina; dopływ, rzeka poboczna' SW V 390, z suf. *-in*, wtórnie *-ino*. Lit.: Łuszczynska, PMT V 74–5; Treder, PMT XIV 80. WK

Przetok zob. **Przytoka** (2)

Przetoka zob. **Przytoka** (2)

Przetuki zob. **Przytuki**

Przetwin zob. **Bratwin**

Przetyckie Budy zob. **Budy-Przetycz**

Przetycz, dziś *Przetycz-Folwark* i *Przetycz Włościańska*, dwie wsi, ostroł., gm. Długosiodło, 17,5 km na pñ.-wsch. od Wyszkowa: *Przethicz* 1476 SHGMz (Ep. 13, 27); *Przethycz* 1485 SHGMz (Ep. 11, 206v); *Przethicze* 1491 SHGMz (Ep. 15, 206v); *Przethycze* 1515, 1516 SHGMz (PT 1, 468v); *Przethicz* 1578 ŻDz XVI 410; *Przetycz* 1783–84 RejKor 677; *Przetycz* 1827 Tabella II 120; *Przetycz* 1888 SG IX 180; *Przetycz Dworski*, *Przetycz Włościański* 1921 Sk V 62; *Przetycz Dworski*, *Przetycz Włościański* 1952 UW 22; *Przetycz-Folwark*, *-czy-ku*, *folwarczny*, *Przetycz Włościańska*, *-czy -kiej*, *przetycki* 1971 UN 149, 11, 12. — Nazwa nawiązuje może do czas. *tyczyć* 'wyznaczać linię, drogę' SEBOR 657, *tykać* 'graniczyć z czymś' Sstp IX 246. Drugie człony w n. zestawionych, od przym. *dworski* 'należący do dworu', *włościański* oraz od ap. *folwark*, wskazywały na dawne stosunki własnościowe. W XV–XVI w. wahania rodzaju gramatycznego *Przetycz*//*Przetycze*. O takich samych wahanich świadczą również formy przymiotnikowych członów w n. zestawionych w XX w. UB

Przetycz zob. **Budy-Przetycz**

Przetycze zob. **Przetycz**

Przeuszyn, wś, tarnob., gm. Ćmielów, 6,5 km na pñ.-wsch. od Opatowa: *Przeyuschyn*, *Przevschin* 1470–80 DB I 380, II 499; *Przewshin*, *Przevschin* 1497 Matr II nr 823, 951; *Przewshin*, *Przevschyn* 1529 LR 32, 387; *Przewsyn* 1564–65 Lusand 332; *Przeuszyn* 1578 ŻDz XIV 182; *Przenszyn* (!) 1787 Spis 389; *Pszeuszyn* 1827 Tabella II 125; *Przeuszyn*, właściwie *Przejuszyn* 1888 SG IX 181; *Przeuszyn* 1921 Sk III 81; *Przeuszyn*, *-na*, *przeuszynski* 1966 UN 27, 49; gw. *pšęušyn*, *-a*, *pšęušynski*. — Dawniej n. **Przejuszyn*, od n. os. **Przejusz(a)* lub **Przejucha*, por. n. os. typu *Przesław*, z suf. *-in* (*-yn*). W formie *Przeuszyn* zanik interwokalicznego *-j-* (może ucieczka od ap. *jucha*). Lit.: KSand 162; Nieckula, *-ov-* 299. IV

Przewale, wś, zamoj., gm. Tyszowce, 24 km na pñ.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Przewaly* 1476 Chełm 13, 7; s *Przewal* 1565 Luukr III 128; *Przewaly* 1637 AWAK XXIII 129; *przewale* 1751 Tarszel 162; *Przewale* 1827 Tabella II 120; *Przewale* 1888 SG IX 181; *Przewale*, *-la*, *przewalski* 1970 UN 120, 29; gw. *pševale*, *-la*, *pševalski*. — Od ap. *przewal* 'wielki nawał' SL IV 602, początkowo w l. mn, później z suf. *-e*. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przewały zob. **Przewale**

Przewarszyty, os., dawniej wś, olszt., gm. Sepopol, 8 km na pñ.-wsch. od Bartoszyca: *Prewarsyten* 1423 Ger 135; *Prewaysyten* 1437 GZ 42; *Prauerschitten* ok. 1780 HAPr IV 340; *Prauerschitten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Prauerschitten* 1888 SG IX 21; *Prauerschitten* — *Przewarszyty*, *-yt*, *przewarszycki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Prauerschitten*, *Prewersythen* — *Prawarszyty*, wś 1946 Ley I 9; *Przewarszyty* — *Prauerschitten*, os. 1951 Rosp 258; *Przewarszyty*, *-szyt* 1982 WUN III 63. — Dawniej prus. n. **Preiwarzīt-ai* lub **Preiwaisīt-ai*, z prefiksem *prei* 'przy, przed' + **warz-* (: lit. *vārža*, łot. *varža* 'tama na ryby'), z suf. *-īt-*. Por. lit. n. w. *Varžė*, *Varžinėlis*, *Varža-vietė*, prus. n. jez. *Warssen*, n. m. *Worszyny*. Do n. **Preiwaisīt-ai* por. prus. n. os. *Preywis*, *Preyweis* TAP 80, n. m. *Preywaysiten*, *Preywasiten* 1412, lit. n. os. *Prievaišas*, *Pravaišis* Zinkevičius 184, 213 (: prefiks *pra-*, *prie-* i **vais-*, lit. *vaiš-int*, *vaišes* 'gościć, gościna'). Nazwa niem. i odpowiednik pol. są substytucjami

fonetyczno-fleksyjnymi n. pruskiej. Lit.: Ger 135; PrzybBalt 232. RP

Przewary zob. **Przywory** (3)

Przewieczany zob. **Przebieczany**

Przewierciany zob. **Przebieczany**

Przewilcze zob. **Przywilcz**

Przewiska zob. **Przezviska**

Przewiski zob. **Przezviska**

Przewłoczki zob. **Morawy-Kafasy**

Przewłoka (1), wś, biał., gm. Parczew, 7 km na wsch. od Parczewa: *Przewłoki* 1414, *Przewłoka* 1431 SHGLu III 192; *Prziwłoka* 1432 Inscr nr 1615; *Prszyewłoka* 1455, *Przewłoky* 1458 SHGLu III 192; *Przewłoka* 1518 Matr IV/2, nr 11960; *Przewłoka* 1529 LR 443; *Przewłoka* 1531 ŻDz XIV 362; *Przewłoka* 1626 RPobLu 26; *Przewłoka* 1676 ŻDz XV 37a; *Przewłoki* 1787 Spis 438; *Przewłoka* 1827 Tabella II 120; *Przewłoka* al. *Przywłoka* 1888 SG IX 182; *Przewłoka* 1902 Przew II 104; *Przewłoka*, -ki, *przewłocki* 1971 UN 117, 26. — Od ap. *przewłoka* 'miejsce przeciągania łodzi z jednej rzeki do drugiej' Sstp VII 202. Okresowo n. w formie pluralnej. W n. występuje wahanie *prze-//przy-*. W pobliżu płynie rz. *Przewłoka* (dziś Piwonia), por. in flumine *Przewłoka* (1401) ZDM VI 189. Lit.: SHGLu III 192; Mól, HE VI 28; KosLu 70. IN

Przewłoka (2), wś, ślup., gm. Ustka, 3 km na wsch. od Ustki: *Strickerhagen* 1784 Brüig II 930; *Strükertshagen* 1789 MpGillyPom; *Strickershagen* — *Przewłoka*, -ki, *przewłocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przewłoka*, -ki 1982 WUN III 63. — Dawna n. niem. od n. os. *Stricker* (: ap. *Stricker* 'trykociarz, pończoszniczek') Gott 479 + *-hagen*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przewłoka*. BCz

Przewłoka (3), wś, tarnob., gm. Koprzywnica, 5 km na pld.-zach. od Tarnobrzega: *Przewłoka* 1662 ŻDz XV 55a; *Przewłoka* 1783–84 RejKor 257; *Przywłoka* 1787 Spis 384; *Przewłoka* 1827 Tabella II 120; *Przewłoka* 1888 SG IX 181–2; *Przewłoka* 1921 Sk III 123; *Przewłoka*, -ki, *przewłocki* 1966 UN 73, 43. — Wieś leży nad Wisłą. Lit.: NalSand 143–4. IN

Przewłoka (4), wś, zamoj., gm. Jarczów, 10 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Przewłoka*, kol. 1921 Sk IV 107; *Przewłoka* 1952 UW 149; *Przewłoka*, -ki, *przewłocki* 1970 UN 120, 7; gw. *pšewłoka*, -ki, *pšewłocki*. — Wieś leży w pobliżu rz. Huczwa i Sołokija. Lit.: CzChelm 188. BCz

Przewłoka Wola zob. **Wola Przewłocka**

Przewłoki (1), wś zaginiona, koniń., gm. Ślesin: *Lasczone de Przewłoky* 1314, *Lasczone de Prevłoki* 1314 KW II 308, 309; *Pervoldo ... de Prsevłoky* 1316 KW II 325; *borra in Przewłoky* (1406) KW VII 350; *de Przewłoki* 1422 KW V 343; *sleszino, lacus ... ex monte Przewłoky* 1455–80 DO X 31; *bora Zaprzewłokamy* 1519 Koz V 208. — Od ap. *przewłoka*, w formie pluralnej. Odkryto tu ślady portu i dawnego kanału z umocnieniami drewnianymi. Nazwa zachowana w n. wzgórza i grodziszczka nad jeziorem Ślesińskim SG IX 181. Lit.: Koz V 207–8. ZZ

Przewłoki (2), wś, szczec., gm. Dolice, 11 km na pld. od Stargardu Szczecińskiego: [*Heinrichsthal*] koniec XIX ZPyrz I 175; *Heinrichsthal* — *Przewłoki*, -ok, *przewłocki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Przewłoki*, -włok 1982 WUN III 64. — Dawna n. niem. od im. *Heinrich* + *-thal*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przewłoki*. Lit.: Rymar, ZPyrz I 175. BCz

Przewłoki zob. **Przewłoka** (1)

Przewodnik, os., dawniej wś, bydż., gm. Warlubie, 13,5 km na pld.-zach. od Skórcza: *Przewodnik* 1796–1802 MpSchröt XV; *Przewodnik* 1818 MS 171; *Przewodnik* 1835 PMT VIII 88; *Bülower Heide* — *Przewodnik* 1879 KęTn 105; *Przewodnik*, niem. dawniej *Buelowsheide*, od roku 1868 *Hagen*, nadleśn., leśn. i kol. 1888 SG IX 182; *Bülowsheide*, fi. *Przewodnik* 1912 Bär 30; *Przewodnik* (*Bülower-Heide*) 1925 Krzep 96; *Przewodnik* 1952 UW 57; *Przewodnik*, -ka 1971 UN 186, 18. — Nazwa pol. od przym. *przewodni* 'pierwszy' Sstp VII 202, z suf. *-ik*. W XIX w. administracja zaboru pruskiego wprowadziła n. niem. *Bülowsheide*, zastąpioną później przez *Hagen*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 88, 249. WK

Przewodowice, wś, skiern., gm. Rawa Mazowiecka, 7,5 km na pln.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Przewodowicze* 1489 Matr I nr 2085; *Przewodowicze* 1511/12 VisitGn 193; *Przewodowycze* 1511–23 ŁLB II 290; *Przewodowicze* (1531) VisitGn 688; *Przewodowice* 1579 ŻDz XVI 167; *Przewodowice* 1792 MpPerRw; *Przewodowice* 1827 Tabella II 120; *Przewodowice* 1839 MpKwat III 4; *Przewodowice* 1888 SG IX 182; *Przewodowice* 1921 Sk I 156; *Przewodowice*, -wic 1982 WUN III 64. — Toponim należy do starego typu

Przewodowo

n. z suf. *-owice*, od wyrażenia przyimkowego *prze wodę* (ze stp. *prze*, dziś *przez*), określającego początkowo mieszkańców osiedla położonego za wodą. Lit.: TaszyckiPatrMz 74. UW

Przewodowo (1), dziś *Nowe Przewodowo*, *Przewodowo-Majorat*, *Przewodowo-Parcele*, *Przewodowo Poduchowne*, cztery wsi, ciech., gm. Gzy, ok. 8 km na płn.-zach. od Pułtuska: *Prevodovo* 1240 KMaz I 343; *Przewodowo* 1424 Zakr I nr 617; *Przewodowo* 1530 Pułt 383; *Przewodowo* 1576 ŻDz XVI 316; *Przewodow* 1783–84 RejKor 591; *Przewodowo* 1827 Tabella II 120; *Przewodowo*, *Przewodowo Nowe*, dwie wsi 1888 SG IX 183; *Przewodowo Majorat*, *Przewodowo Nowe*, *Przewodowo Poduchowne* 1921 Sk I 136; *Przewodowo Majorat*, *Przewodowo Nowe*, *Przewodowo Parcele*, *Przewodowo Poduchowne* 1952 UW 32; *Nowe Przewodowo*, *-wego -wa*, *Przewodowo-Majorat*, *-wa-tu*, *Przewodowo-Parcele*, *-wa-cel*, *Przewodowo Poduchowne*, *-wa-nego* 1981, 1982 WUN II 574, III 64. — Od ap. *przewód*, *przewoda* 'powinność ciążyąca na ludności wiejskiej, obowiązek przewożenia rzeczy panującego oraz jego urzędników' Sstp VII 203, z suf. *-owo*. K. Zierhoffer wiąże n. z wyrażeniem *prze wodę* (wieś leży nad rz. *Przewodówką*). Człony odróżniające od przym. *nowy*, *poduchowny*, ap. *parcela*, *majorat* wskazują na podziały własnościowe w XIX i na początku XX w. Lit.: ZMaz 310. UB

Przewodowo (2), wś zaginiona, leżała koło Kobyłina, leszcz., gm. Kobylin: [villarum] Stariogrod ... tercia *Prevodovo* 1252 KW I 273. ZZ

Przewodów, wś, zamoj., gm. Dołhobyczów, 36 km na wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Przewodow* (1403)1615 ZDM V 17; *Przewodowo* 1448 AGZ XIX nr CDLXXVII; *Przeuodow* 1486 AGZ XIX nr 2036; *Przewodow* 1578 ŻDz XVIII/1, 206; *Przewodow* 1681–82 Rejbels 27; *Przewodow* 1751 Tarszel 159; *Przewodow* 1787 MJ 19, XIX, 17, 100; *Przewodow* 1839 MpKwat VI 59; *Przewodów*, rusk. *Perewodiv* 1888 SG IX 182; *Przewodów* 1933 SkBy 1387; *Przewodów*, *-dowa*, *przewodowski* 1970 UN 109, 17; gw. *pševoduuj*, *-dova*, *pševodujski*, ukr. *perevodiu*. — Od ap. *przewód*, ukr. *perevid* 'm.in. sztuczny rów' Hrin III 111, z suf. pol. *-ów*, *-owo*, ukr. *-iv*. Wieś leży nad rzeką Kamień, do której wpływa potok *Przewoda*. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przewody zob. **Przewody** (1, 2, 3)

Przewodyszowice, cz. Żarek, dawniej wś, częst.: *Przewodischowitze* 1382 KIJ 13; *Przewodyszouicze* 1428 Hel II nr 2188; villis ... *Przewodyszowycze* 1490 ŻDz XV 436; *Przewodyszowicze* 1564 Lukrak II 93; *Przewodyszowice* 1581 ŻDz XIV 76; *Przewodyszowice* ... ze wsi tej 1629 RPobKr 174; *Przewodyszowice* 1787 Spis 354; *Przewodyszowice* 1790 SHGKrMat 245; *Przewodyszowice* 1827 Tabella II 120; *Przewodyszowice* 1888 SG IX 183; *Przewodyszowice*, wś 1933 SkBy 1387; *Przewodyszowice*, *-wic* 1982 WUN III 64; gw. *pševožisovice*, *-ic*, *pševožisoski*. — Od n. os. *Przewodisz* SSNO IV 375 (: *przewód*, *przewoda*, też *przewodzić* 'prowadzić, wieść' Sstp VII 203–4), z suf. *-owice*. Forma *Przewodyszowice* może na zasadzie skojarzenia z ap. *przewodzie* 'teren suchy, pozbawiony wody' Sstp VII 224. Lit.: RKrak 138. IN

Przeworno, wś, wałb., gm. Przeworno, 26 km na płn.-wsch. od Ząbkowic Śląskich: *Prevorno* 1264 Reg nr 1185; v. *Preworno* (1284)XIV SUr V 67; *Preworno* 1292 Reg nr 2222; *Preworno* (1292)XIV, *Preworno* (1296)XIV SUr VI 39, 201; *Preworn* 1297 Reg nr 2469; *Antiquum preworn* (1297) K 511; v. *Pribor* 1316, de *Pryworn* 1317 Reg nr 3607, 3655; *Priworn* (1318) K 511; Landgut *Prevorno* 1333, *Prevorno* 1335 Reg nr 5193, 5409; *Prevorn* 1335 Ng 241; *Breborn* (1431) K 511; *Priborn* 1743 SNGŚl XI 43; *Prieborn* 1783 Z I/1 64; *Prieborn* 1845 K 511; *Prieborn* 1888 SG IX 40; *Przybór*, *Prieborn* 1900 Myc 43; *Prieborn*, *Przeworyn* 1941 Wrzosek 21; *Prieborn* — *Przeworno*, *-na*, *przeworniański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przeworno*, *-na* 1982 WUN III 64. — Od ap. *przewora* 'to, co oddziela, przegroda' SpXVI, XXXII 362, stp. *przewory* 'bliżej nieokreślony rodzaj powinności, ciążyący na ludności wiejskiej' Sstp VII 203, z suf. *-no*. Nazwa zmieniono jako *Priborn*; zapisy poświadczają wahania substytucyjne w : *b* oraz *no* : *n*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przeworno*. Lit.: SNGŚl XI 43; SGTS XXI 206–12. JCh

Przeworsk, mto, przem.: город *Преорскъ* 1279, город *Переворескъ* 1281 MakPrz 215; *Przeworsko* (1387)1427 KMłp IV 19; in *Prziworska* 1393 AGZ VIII 22; *Przeworsko* 1396 ZDM I

270; *Przeworsko* 1424 AGZ VIII 47; *Przeworsk* 1444 AGZ XIII nr 2340; *Pryworszko* 1479 U II nr 4821; *Przeworzko* 1508, *Przeworsko* 1589 ŻDz XVIII/1, 120, 5; *Przeworsko* 1624 ADP 33, k. 127; *Przyworsko* 1627 ADP 34, k. 205; *Przeworsk* 1670 AGZ XXI 283; *Przeworsko* 1755 ADP 182, k. 21; *Przeworsk* 1794 Ga Kk1; *Przeworsk* 1888 SG IX 183; *Przeworsk*, -ka, *przeworski* 1966 UN 68, 5. — Nazwa o niejednoznacznej motywacji, zapewne od ukr. ap. **perewora*, pol. *przewora*, z suf. -sk(o); mogła określać strażnicę na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych. W. Makarski dopuszcza, biorąc pod uwagę zapisy z pełnogłosem pochodzące ze staroruskich latopisów, jako pierwotną postać formę strus. **Pereoresk*, pol. **Przeorzesk*, od strus. *pereor* 'powtórna orka', pol. *przeora* 'bruzda wyorana w polu po siewie w celu odprowadzenia wody', też 'wyrwa', z wtórnym interwokalicznym -w-. Zakłada też możliwość ponowienia n. z nienotowanego obiektu wodnego lub terenowego. Miasto leży nad rzeką Mleczką. Lit.: RymNmiast 195; RospSEMIG 218; MakPrz 215; Makarski, *Przeworsk*, Onom XLVIII 81–100. BCz

Przeworsk zob. **Przeorsk**

Przeworsko zob. **Przeorsk**, **Przydworzycze**

Przewory zob. **Przywory** (3)

Przewos zob. **Przewóz** (2)

Przewoski Dwoje zob. **Przywózki**

Przewóz zob. **Przywóz**

Przewozy zob. **Przewóz** (1b)

Przewoźnik, cz. Gągolina, dawniej wś, tarnob., gm. Koprzywnica: *Przewoznik* 1783–84 RejKor 258; *Przewoźniki* 1827 Tabella II 121; *Przewoźniki* 1877 Zin II 87; *Przewoźniki*, os. 1888 SG IX 188; *Przewoźniki*, wś 1902 Przew II 104; *Przewoźnik* 1921 Sk III 124; *Przewoźnik*, wś 1933 SkBy 1387; *Przewoźnik*, -ka 1970 UN 32, 59. — Od ap. *przewoźnik* 'ten, co się trudni przewozem' SW V 241, okresowo w l. mn. IV

Przewoźniki, wś, ziel., gm. Trzebiel, 3 km na wsch. od Łęknicy: *Hermsdorffensi* 1687/88 J III 725; *Hermsdorf bey Priebus* 1787 Z VII 97; *Hermsdorf bei Priebus* 1845 K 225; *Wendisch Hermsdorf bei Priebus*, dobra i wś 1893 SG XIII 208; *Hermsdorf b. Priebus*, *Hermanojce* 1941 Wrzosek 38; *Hermsdorf b. Priebus* — *Przewoźniki*, -ik, *przewoźnicki* 1947 MPol XXV nr 124;

Przewoźniki, -nik 1982 WUN III 64. — Dawna n. niem. *Hermsdorf*, od n. os. *Herm* (: *Hermel*) Gott 248 i -dorf, z członami *bei Priebus* 'koło Przewozu' i *Wendisch* 'łużycki'. A. Wrzosek błędnie identyfikuje z tą wsią n. luż. *Hermanojce* (dziś Łukawy). Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przewoźniki*. Lit.: SNGŚI XI 44. JCh

Przewoźniki zob. **Przewoźnik**

Przewóz (1), wś, gdań., gm. Chmielno, 14 km na pld.-zach. od Kartuz: *Przewoz* 1402–15 Krie 64; *Przewóz*, *Przewos* 1484 Font XLI 214, 215; *Przewoz* 1534 Inwwołc 114; *Przywos* 1599 Font I–III 465; w *Przewozie* 1610 WAPG 129; *Przewos* 1648 RP 192; *Przewóz* 1682 Font V 155; *Przewoz* 1720 Font XVI–XIX 527; *Przewoß* 1789 Goldb II 190; *Przewos* 1796–1802 MpSchröt IX; *Lindenhof* *Przewóz* 1879 Kętn 13; *Przewóz*, niem. *Lindenhof* 1888 SG IX 188; *Lindenhof* seit 1874, fr. *Przewoz*, *Przywos* 1912 Bär 69; *Przewóz* (*Lindenhof*) 1925 Krzep 96; *Przewóz*, -wozu 1982 WUN III 64; gw. dawniej *pr̥w̥óž*//*pr̥w̥óž*//*pr̥w̥óž* Lor 83, później *p̥y̥yus*, -w̥e̥za, *p̥y̥yesk̥o*. — Od ap. *przewóz* 'miejsce i urządzenie służące do przeprawy przez wodę', też: 'powinność ciążyąca na ludności wiejskiej, obowiązek przewożenia ludzi i rzeczy panującego oraz jego urzędników' Sstp VII 205, 'miejsce przeprawy przez wodę, przystań' SpXVI, XXXII 363, kasz. *pr̥ewóz* 'przewiezienie, przewóz' SGSych IV 195. Nazwa niem. *Lindenhof* wprowadzona w okresie zaborów. WK

Przewóz (1a), wś zaginiona, leżała w ziemi chełmskiej, w par. Świerze, chełm.: *Przewoz* 1502 Matr III nr 162; *Przewoz* 1564 ŻDz XVIII/1, 186. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przewóz (1b), cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: *Przewos*, villa sub parochia ecclesiae de Mogila sita 1470–80 DB III 427; *Przewos* 1529 LR 236; *Przewozy* 1581 ŻDz XIV 5; *Przewozy* 1680 Rej 6; *Przewóz*, wś 1888 SG IX 187; *Przewóz* 1921 Sk XII 39; *Przewóz* 1952 UW 265; *Przewóz*, -wozu, *przewóska*, wś 1963 UN 1, 25; *Przewóz*, -wozu 1982 WUN III 64. — W XVI–XVII w. n. występowała w l. mn. IV

Przewóz (2), wś, opol., gm. Cisek, 6 km na pln.-zach. od Kuźni Raciborskiej: *Przewoz* 1736 MpWielOppol; *Przewoz* 1783 Z II 310; *Przewos* 1830 Kn 598; *Przewos*, *Przewóz* 1845 K 516; *Przewoz*, niem. *Przewos* 1888 SG IX 188; *Prze-*

Przewóz

wóz (*Przewos*) — *Fährendorf* 1939 Prus 61; *Fährendorf* — *Przewóz*, -wozu, *przewózki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przewóz*, -wozu 1982 WUN III 64. — Nazwę niem. *Fährendorf* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. przywrócono urzędowo n. *Przewóz*. JCh

Przewóz (3), wś, piotr., gm. Ręczno, 11 km na pld.-wsch. od Sulejowa: *Przewoz* 1553 ŻDz XIII 269; *Przewoz* 1783–84 RejKor 188; *Przewóz* 1827 Tabella II 120; *Przewóz*, kol. 1888 SG IX 186; *Przewóz* 1921 Sk II 77; *Przewóz* 1933 SkBy 1387; *Przewóz*, -wozu 1982 WUN III 64. — Wieś leży nad Pilicą. PD

Przewóz (4), wś nieistniejąca, leżała między Tworzykowem a Krajkowem, pozn., gm. Mosina: de *Przewoz* (1307)1493 KW II 258; in *Przewoz* (1353)XV KW III 29; in *Przewos* 1398 Lek II nr 2231; *Przewos* 1425, *Przewoss* 1426, *Przewosch* 1463 SHGPn III 869; in *Przewoz* 1475 SHGPn(PG 9, 28v–29); do wsi *Przewos* 1483 SHGPn(PG 10, 18v); *Przewoss* 1510 NKs 135; *Przewos* 1580–81 ŻDz XII 81; *Przewoz* 1789 PPozn(Tab 8, 17); *Przewóz* 1888 SG IX 187. — Wieś leżała nad Wartą. Lit.: SHGPn III 869–73; PPozn 245. ZZ

Przewóz (5), wś, rad., gm. Kozienice, 3 km na pln.-wsch. od Kozienic: [*Przewóz*] XVI AtSd 152; Wieś *Przewoz* 1660–64 Lusand I 149; *Przewoz* 1783–84 RejKor 364; *Przewóz* 1789 Lusand I 215; *Przewóz* 1827 Tabella II 120; *Przewóz* 1888 SG IX 186; *Przewóz* 1921 Sk III 56; *Przewóz*, -wozu, *przewózki* 1970 UN 25, 15. — Wieś leży nad Wisłą. Lit.: KopRad 236. IN

Przewóz (5a), dziś *Przewóz Tarnowski* i *Stary Przewóz*, dwie wsi, rad., gm. Magnuszew, 15,5 i 14 km na wsch. od Warki: *Przewóz* 1783 MpPerMz; *Przewóz*, kol., *Przewóz tarnowski* 1827 Tabella II 120; *Przewóz*, kol., *Przewóz Tarnowski* 1839 MpKwat IV 4; *Przewóz Tarnowski* 1888 SG IX 186; *Przewóz Stary*, *Przewóz Tarnowski* 1921 Sk III 61; *Przewóz Stary*, *Przewóz Tarnowski* 1952 UW 119; *Przewóz Tarnowski*, -wozu -kiego, *przewózki*, *Stary Przewóz*, -rego -wozu, *staroprzewózki* 1970 UN 25, 17, 18. — Wieś leży nad Wisłą. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *stary* i od n. m. *Tarnówek*. UB

Przewóz (6), wś, rad., gm. Sieciechów, 7 km na pld.-zach. od Dębłina: *Przewoz* 1783–84 Rej-

Kor 364; *Przewoz* 1787 Spis 424; *Przewóz* 1827 Tabella II 120; *Przewóz* 1888 SG IX 186; *Przewóz* 1921 Sk III 59; *Przewóz*, -wozu, *przewózki* 1970 UN 25, 27. — Wieś leży nad Wisłą. Lit.: KopRad 236. IN

Przewóz (6a), wś, siedl., gm. Maciejowice, 10 km na pln.-zach. od Kozienic: [*Przewóz*] XVI AtSd 152; *Przewóz* 1674 ŻDz XV 59a; *Przewoz* 1783–84 RejKor 362; *Przewoz* 1787 Spis 422; *Przewóz* 1827 Tabella II 120; *Przewóz* 1888 SG IX 186; *Przewóz* 1952 UW 7; *Przewóz*, -wozu, *przewoziński* 1971 UN 124, 13. — Wieś leży w pobliżu Wisły. IN

Przewóz (7), wś, słup., gm. Studzienice, 12,5 km na pld. od Bytowa: *Kleynen Klonysh* 1428 SHGPG(Cramer II 186–7); *Nuwe Clontcz* 1438 GZ 135; *Przewos* 1452 Zeit II 50; *Nowe Klontcz* 1615 Font XLVI 14; *Przewose* 1618 MpLub; *Prsyworß* 1637 oder *Neuw Klontzen* 1658 KrBüt 174; *Przewoz* 1686 Font XI–XV 840; *Przywors* 1747/48 Font XLVI 122; *Przewóz* 1769 PMT IX 52; *Przywos* 1789 MpGillyPom; *Przywors* 1878 PMT IX 52; *Przewóz*, niem. *Prsywors* 1888 SG IX 188; *Adolfsheide* 1933 KrBüt 174; *Adolfsheide* (d. *Pschywors*) — *Przewóz*, -ozu, *przewoski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przewóz*, -wozu 1982 WUN III 64; kasz. *prëw^łóz/prëw^łóz* (*prëw^łóz*, *prëw^łóz*), *praw^łóz* Lor 146, *prëw^łóski*, *prëw^łóski* Lor A 28.

— Początkowo n. zestawiona *Nowe Klęczno*, od n. sąsiedniej wsi *Klęczno*, z członem dyferencyjnym od przym. *nowy*, niem. *neu*, też *klein* 'mały'. Oboczna n. *Przewóz*, zmieniona jako *Przewors*, *Pschywors*, od ap. *przewóz*, kasz. *prëw^łóz*. W 1933 r. zmieniono n. na niem. *Adolfsheide*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przewóz*. Lit.: TrautmElb II 24; Surma, PMT IX 52; LorSNH 92. BCz

Przewóz (8), cz. wsi Suchorzowa, dawniej wś, tarnob., gm. Baranów Sandomierski: *Przewos* 1502, *Przewos* 1504 Matr III nr 296, 1942; *Przewos* 1508 ŻDz XV 457; *Przewoz* 1529 LR 10; *Przewos* 1578 ŻDz XIV 200; *Przewoz* 1783–84 RejKor 381; *Przewóz*, wólka 1888 SG IX 187; *Przewóz*, wś 1933 SkBy 1387; *Przewóz*, -wozu 1966 UN 73, 20. — Wieś leży nad Wisłą. Lit.: OPilz 81. IN

Przewóz (9), os. notowana do 1967 r., włączona do Karczewa, dawniej wś, warsz., gr. Karczew:

Przewóz karczewski 1827 Tabella II 120; *Przewóz Karczewski* 1839 MpKwat IV 4; *Przewóz Karczewski* 1888 SG IX 186; *Przewóz* 1921 Sk I 190; *Przewóz*, wś 1933 SkBy 1387; *Przewóz* 1967 SM 928. — Dawniej n. *Przewóz Karczewski*; człon pierwszy od ap. *przewóz*, człon drugi od n. mta *Karczew* (2). UB

Przewóz (9a), wś, włoc., gm. Piotrków Kujawski, 11 km na płd.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: *Przewosz* 1489 Lupbrz 145; *Przewosz* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Przewoz* 1634 Rpodbrz 237; *Przewoz* 1674 Rpog 161; *Przewoz Mały* 1783–84 RejKor 857; *Przewoz mały* 1796 PerOpis IX; *Przewóz Mały* 1888 SG IX 186; *Przewóz*, -wozu, *przewoski* 1971 UN 182, 31. — Nazwa zestawiona, z członem dyferencyjnym *Mały*. Wieś leży przy ujściu Noteci do Gopła. AG

Przewóz (9b), wś, ziel., gm. Bojadła, 17 km na płn.-wsch. od Nowej Soli: *Fährhäusen* 1830 Kn 146; *Fährhäuser* 1845 K 126; *Fährhäuser* 1908, *Fährhäuser* 1941 SOV 61, 78; *Fährhäuser b. Boyadel* — *Przewóz*, -zu, *przewoski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Przewóz*, -wozu 1982 WUN III 64. — Dawna n. niem. *Fährhäuser*, od *Fähre* 'prom' i *Häuser* 'domy'; człon b. *Boyadel* 'koło Bojadła' wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przewóz*. Lit.: SNGŚI XI 44. JCh

Przewóz (10), wś, dawniej mto, ziel., gm. Przewóz, 17 km na zach. od Hłowy: *Stadt Prebus* 1311, *Pribus* 1337 Reg nr 3240, 5791; versus *Prebus* 1376, *Prebus* 1389, *Prebuss* 1399, *Prebus* 1416 CdL III 18, 133, 292, 729; *Prebus* 1419 CdL II/1, 5; *Prebus* 1432, *Prebis* 1434 CdL II/2, 321, 530; *Prebuss* 1454 CdSil XXXII 52; *Prebus* 1535 CdL V 118; *Prübyssen*, *Priebug* 1540 J III 739, 741; *Pribus* 1546 CdSil XXXII 97; *Prybuss* 1574, *Prebusz* 1580 CdL V 160, 165; oppido *Prübus* 1679, *Pribus* 1687/88 J III 288, 684; *Priebus* 1787 Z VII 85; *Priebus* 1823 MpUMbl 2623; *Przewoz*, *Priebus*, wend. *Pschibus* 1830 Kn 598; *Przewoz*, huź. *Pschibus*, niem. *Priebus*, mto 1888 SG IX 188; *Priebus* — *Przewóz*, -wozu, *przewoski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przewóz*, -wozu 1982 WUN III 64. — Dawna n. huź. *Přibuz* znana jest z zapisów zmienionych *Prebus*, *Priebus*. Nazwę można zrekonstruować jako **Prebuž*, od n. os. **Prebud* (<**Pribqđ*) AAO 2, 40, z suf. *-jъ. Oboczna n. pol.

Przewóz, od ap. *przewóz*; wś leży nad Nysą Łużycką. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przewóz*. Lit.: SNGŚI XI 44; RospSEMIG 311; Rospond, -jъ 112; RymNmiast 195. JCh

Przewóz zob. **Malkinia Mała-Przewóz, Mielnica** (2), **Przewóz Nurski, Przywóz**

Przewóz Karczewski zob. **Przewóz** (9)

Przewóz Nurski, wś, siedl., gm. Ceranów, 15 km na płd.-zach. od Ciechanowca: *Z Przewozu* 1580 ŻDz XVII/1, 69; *Przewoz* 1676 CzRkps nr 1099; *Przewoz* 1726, *Przewoz* 1744 AWAK XXVII 195, 326; *Przewoz* 1795 MpPerPd; *Przewóz nurski* 1827 Tabella II 120; *Przewóz Nurski* 1888 SG IX 186; *Przewóz Nurski* 1921 Sk IV 104; *Przewóz Nurski*, -zu -kiego 1982 WUN III 64. — Początkowo n. *Przewóz*. Człon odróżniający od n. pobliskiej wsi *Nur* lub od n. rzeki *Nur*, dziś Nurzec. EB

Przewóz Stary zob. **Przewóz** (5a)

Przewóz Tarnowski zob. **Przewóz** (5a)

Przewózki zob. **Przywózki**

Przewrocie, wś zaginiona, bliżej niezlokalizowana, leżała na prawobrzeżnej Sandomierszczyźnie: *Villas ... Przewrocze* et *Poramba* sitas in terra Sandomiriensi (1392)1395 Sng II 70. — Od wyrażenia przyimkowego *prze(d) wroty*, *przed wrotami*, z suf. -'e; n. określała miejsce położone przed wrotami miasta, przed bramą (por. *wrota* 'ogrodzenia murów, wrota, wierzeje' Sstp X 321, też pratum *Przedewrotnia* 1565 Koz III 90). Niewykluczony związek n. z ap. *przewrót* (: *przewrócić*) na określenie miejsca z przewróconymi drzewami. IN

Przewrotna zob. **Przewrotne**

Przewrotna Górna, cz. wsi Durlasy, dawniej wś, ostroł., gm. Lelis: *Przewrotna Góra* 1827 Tabella II 121; *Przewrotna Góra* 1888 SG IX 189; *Przewrotna Góra*, wś 1933 SkBy 1387; *Przewrotna Góra*, -nej -ry 1982 WUN III 64. — Zapewne pierwotnie n. ter., od wyrażenia przyimkowego *prze(d) wroty*, *przed wrotami*, z suf. -na i od ap. *góra*. Por. też stp. przym. *przewrotny* 'zły, niewłaściwy' Sstp VII 206. UB

Przewrotne, wś, rzesz., gm. Głogów Małopolski, 6 km na płn. od Głogowa Małopolskiego: *Villa nowa Przewrotna* 1564–65 Lusand 82, przyp. 137; *Przewrotna* 1581 ŻDz XIV 256; *Przewrotne* 1794 Ga Kk1; *Przewrotne* 1888 SG IX 189–9;

Przechlebie

Przewrotne 1952 UW 285; *Przewrotne, -go, przewrotnieński* 1966 UN 70, 40; gw. *pševrotne, -ego, pševroćyński*. — Od wyrażenia przyimkowego *prze(d) wroty, przed wrotami*, por. też przym. *przewrotny*, czas. *przewrócić*, z suf. *-na*, później wypartym przez ekspansywny suf. *-ne*. Wieś osadzono około 1554 r., zob. Lusand 82. Lit.: Borek, -ьн- 174, 365. IV

Przechlebie, wś, kat., gm. Zbrosławice, 9 km na pñ.-zach. od Zabrza: *Beschlebe* ok. 1300 CdSil XIV 96; Ex pago *Przeszchlibie* 1679 J II 95; *Przechlebb* 1745, *Przechlebie* 1748, *Przechliebie* 1759 SNGŚI XI 45; *Przechlebb* 1783 Z II 3348; *Przechlebie* 1797 SNGŚI XI 45; *Przechlebie* 1845 K 516; *Przechlebie* 1888 SG IX 190; *Bezchlebie* (*Preschlebie*) — *Sandwiesen* 1939 Prus 18; *Sandwiesen* *Przechlebie, -a, przechlebski* 1946 MPol XXV nr 142; *Przechlebie, -bia* 1982 WUN III 64. — Dawniej n. *Bezchlebie*, od wyrażenia przyimkowego *bez chleba*, z suf. *-'e*, na określenie biednej wsi. Potem wymiana *bez-* > *przez-* (o tym samym znaczeniu). Formy *Przechlebb*, *Przechlebie* zapewne są rezultatem uproszczenia grupy spółgłoskowej *-zchl-* > *-chl-*. Nazwę niem. *Sandwiesen* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Przechlebie*. Lit.: SNGŚI XI 45. JCh

Przedzrowice, wś, wroc., gm. Sobótka, 3 km na pñ.-wsch. od Sobótki: *Silingisdorf* ok. 1300 CdSil XIV 86 (tu?); *Przedrzwicz* (1370) K 516; in dem Dorfe *Srudrowicz* (richtiger *Przedrzwicz!*) 1376 Ng 244; *Pschiderwitz* 1619 CdSil XXXIV 80; *Prschiedrowitz* 1743 SNGŚI XI 45; *Prschiedrowitz* 1783 Z I/4, 44; *Prschiedrowitz*, kirch. auch *Przydrowitz* 1845 K 516; *Prschiedrowitz* 1900 Myc 78; *Silinghain* — *Przedzrowice, -ic, przedzrowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przedzrowice, -wic* 1982 WUN III 64. — Nazwa niem. *Silingisdorf* może w związku z ap. *Siel*, dniem. *sil* 'śluza, jaz' Kluge 708, z suf. *-ing* + *Dorf* 'wieś'. Późniejsze zmienione zapisy *Pschiderwitz*, *Prschiedrowitz* należałoby odczytywać **Biezdrowice*, od n. os. *Biezdrew* SSNO I 162 (= *Brzedrew*, *Przedrew*), z suf. *-owice*. Nazwę niem. *Silinghain* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przedzrowice*. Lit.: SNGŚI XI 45. JCh

Przezgacie zob. **Bieńki-Przezgacie**

Przewice zob. **Przewiska**

Przekorystwa Mniejsza zob. **Brzyskorzystewko**

Przekorzystew zob. **Brzyskorzystew**

Przekorzystwa zob. **Brzyskorzystew**

Przezmark (1), wś, elbl., gm. Elbląg, 9 km na pñ.-wsch. od Elbląga: *Pruschinmarkt* 1349, *Preuschmarktschen* 1354, *dorffern preuschemarckte* 1361 MWrm II 133, 212, 326; *Preuschmarcth* 1377 MWrm V 640; *Prewschemarckt* 1496, *Prewschemarckt* 1498 MWrm VIII 100, 113; *Preuschenmarckt* ok. 1550 MWrm III 408; *Preuschkenigsmark* 1649 Font LII 84; *Preuschmark* 1789 Goldb II 189; *Preuschmarch* 1796–1802 MpSchröt X; *Preuschmark* — *Przesmark* 1879 Kętn 1; *Przezmark* al. *Przesmark*, niem. *Preussisch Mark* al. *Preuschmark* 1888 SG IX 190; *Preussisch Mark* — *Przezmark, -u, przezmarcki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przezmark, -ku* 1982 WUN III 64. — Dawna n. niem. *Preussisch Mark* od przym. *preussisch*, ńrdniem. *prüsch* 'pruski' Lübben 285, skojarzonego z pol. przyimkiem *przez* + *Markt* 'targ'. Efemeryczna forma *Preuschkenigsmark* zawiera człon *-kenig-*, zapewne związany z ap. *König* 'król' (może to być skrócenie od przym. *königlich* 'królewski'). Nazwa spolonizowana przez W. Kętrzyńskiego jako *Przesmark*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Przezmark*. Lit.: Kerstan, *Die Geschichte des Landkreises Elbing*, 1925, 300–2; CzNiem 133. WK

Przezmark (2), wś, elbl., gm. Stary Dzierzgoń, 8 km na pñ.-zach. od Zalewa: a *Prutenicali Foro* (1305), czum *Pruschen Markte* 1306 PrUr I/2, 523, 543; in *Pruschen Markt* (1312)XV, *Pruschenmarcte* (1312)XV, in *Pruschen Markt* (1322)XV, zu ... *Preuschen Marght* (1333)XVI PrUr II 34, 37, 286, 517; *Pruyzchenmarkte* (1338)XIV, *Pruschmarct* 1343 PrUr III 127, 405; zum *Pruschenmarkte* (1353)XIV PrUr V 85; *Prueschmark* das kame-rampft, *Prusschemarckt*, *Prueschmarckt* (1417), *Voytheyne Pruwschmarckt*, *Priuwßchemarckt*, *Prüßchenmarcke*, *Pruuwßchemarcke* 1437 GZ 7, 10, 31, 35, 37; *Prewschen Marckt* 1454 SRP IV 139; *Prewssche Marckte*, *Prewschenmarckte* 1480 Font XLI 70, 87; *Prewschenmarckt* 1511 Font LXVI 71; *Preuß. Mark*, wś 1789 Goldb I 131, 170; *Preussisch Marck* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Preussisch Mark*, folw. 1820 Wald 189; *Preussisch Mark* —

Przezmark 1879 KętN 186; *Przezmark* a. *Pruski Targ*, niem. *Preussisch Mark*, domin. król. 1888 SG IX 36, 190; *Przezmark* — *Preussisch-Mark* 1941 Choj 122; *Preussischmark* — *Przezmark*, -u, *przezmarcki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przezmark*, -ku 1982 WUN III 64. — Wieś była pierwotnie targowiskiem o łac. n. *Prutenicalum Forum*, przetłumaczonej na j. niem. jako *Preussisch Mark(t)* (pol. kalka *Pruski Targ*). Spolonizowaną n. *Przezmark* podaje W. Kętrzyński w XIX w.; w takiej postaci ustalono ją urzędowo po 1945 r. RP

Przezpolewo zob. **Przespolew**

Przewiska, wś, skiern., gm. Bielawy, 20,5 km na płn.-zach. od Łowicza: Florianus ... de *Przewiska* (1374)XV KW III 428; Borzislus de *Przeuice* 1386 Łęcz I nr 212; Borzko de *Przeuiska*, *Przeuisca*, *Przewiski* 1387 Łęcz I nr 280, 411, 422; *Previsko* 1393, Florianus de *Przeuice* 1394 Łęcz II nr 154, 5008; *Przewisko* 1397, *Przewiski* 1400, Florianus de *Previska* 1403 Łęcz II nr 363, 673, 898; *Przewyska*, *Przewyska* 1511–23 LLB II 503, 504; *Przewiska* 1576 ŻDz XIII 107; *Przywiska* 1792 MpPerRw; *Przywiska* 1827 Tabella II 124; *Przywiska* 1877 Zin II 91; *Przywiska* albo *Przewiska* 1888 SG IX 243; *Przewiska Dolne* i *Przewiska Górne*, dwie wsi, *Przywiska*, folw. 1902 Przew II 104, 108; *Przewiska* 1921 Sk I 68; *Przewiska*, -wisk, *przewiskowski* 1973 UN 44, 8. — Początkowo n. **Przewitska*, **Przewitski*, od n. os. **Przewit*, por. *Przywit* SSNO IV 388 (: *przy-* > *prze-* i *wit-*, psł. **vitb*, por. stp. *wycięzca* > *wycięzca*), z suf. -*sko*, też w l. mn. -*ska*, -*ski*. Okresowo występuje postać **Przewice*, od n. os. **Przewit*, z suf. -*ice*. Formy *Przywiska*, *Przewiska* zapewne w wyniku adideacji do ap. *przewisko*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny*, *górnny*. Lit.: SHGLęcz II 57. EB

Przewody (1), wś, kiel., gm. Wodzisław, 16 km na płd.-zach. od Pińczowa: de *Przeswody* 1519 Matr IV/2, nr 12421; *Przewody* 1680 Rej 135; *Przewody* 1765 Żyd 415; *Przewody* 1827 Tabella II 121; *Przewody* 1888 SG IX 191; *Przewody* 1921 Sk III 30; *Przewody*, -wód, *przewodzki* 1964 UN 13, 39. — Od wyrażenia przyimkowego *przez wody*, *bez wody*, na określenie miejsca pozbawionego wody, por. ap. *przewodzie* 'teren suchy, pozbawiony wody' Sstp VII 224. Postać *Przewody* zapewne wskutek skoja-

zenia z ap. *przewód*, *przewoda*. Lit.: RKrak 138; KopKiel 87. IN

Przewody (2), wś, krak., gm. Proszowice, 5,5 km na wsch. od Proszowic: de *Przewod* (1381)1634 KMłp III 338; de *Przeswod* 1398, *Przeswodi* 1399 Krak nr 6337, 8927; *Przewody* 1442 KMłp IV 409; *Przeswody*, *Przewodi* 1470–80 DB I 74, II 166; *Przewodi* 1529 LR 179; *Przewodi* 1581 ŻDz XIV 11; *Przewody* 1629 RPobKr 106; *Przewody* 1680 Rej 106; *Przewody* 1783–84 RejKor 230; *Przewody* 1827 Tabella II 121; *Przewody* 1888 SG IX 191; *Przewody*, -wód, *przewodzki* 1969 UN 29, 23. — W XVII w. również *Przewody*. Lit.: RKrak 138. IN

Przewody (3), wś, tarnob., gm. Obrazów, 12 km na płn.-zach. od Sandomierza: in *Przewod* 1255 KMłp II 100; in *przewod* 1257, in *przewod* 1262 KMłp I 53, 70, fals. XIV; de *przeswod* 1339 Kkk I 215; *Bezwody* 1361, *Przeswodi* (1373) XVI ZDM IV 120, 170; *Przewody* (1388)1502, *Przeswodi* 1390 ZDM VI 45, 85; *Przewody* 1391 KMłp IV 34; de *Przeswod* 1395 ZDM IV 283; *Przeswodi* (1397) KMłp IV 58; *Przeswodi* 1423 ZDM II 19; *Przewodi* 1424 KMłp IV 213; *Przeswodi*, *Przeswody*, *Przeswothi* 1470–80 DB II 339, 498, III 318; *Przeswody* 1498 Matr II nr 1185; *Przeswodi* 1508 ŻDz XV 459; *Przewodi*, *Przewody* 1529 LR 349, 379; *Przewody* 1564–65 Lusand 334; *Przeswody* 1578 ŻDz XIV 183; *Przewody* 1783–84 RejKor 380; *Przewody* 1827 Tabella II 121; *Przewody* 1888 SG IX 191; *Przewody*, -dów, *przewodzki* 1970 UN 32, 63; gw. *pšezwody*, *pšezvut*, *pšezvucki*. — Wieś leży nad rz. Opatówką i jej dopływami, więc motywacja n. związana z brakiem wody (zob. *Przewody* (1)) raczej wykluczona. Może zatem n. pochodzi od wyrażenia przyimkowego *przez wody* w znaczeniu 'przy (= przez SEBor 494) wodzie'. Okresowo również n. *Bezwody* i *Przewody*. Lit.: KSand 163; Karaś, *Podgóra* 28. IN

Przewody zob. **Bieżywody**

Przewodziszwice zob. **Przewodziszwice**

Przeździatka, wś, siedl., gm. Sokołów Podlaski, 2,5 km na zach. od Sokołowa Podlaskiego: Z *Przeździatki* 1580 ŻDz XVII/1, 22; *Przeździatka* 1793 SHGPd(Regof 12); *Przeździatka* 1795 MpPerPd; *Przeździatka* (!) 1827 Tabella II 121; *Przeździatka* 1839 MpKwat V 4; *Przeździatka*

Przeździeck-Jachy

1877 Zin II 87; *Przedziatka* 1888 SG IX 190; *Przedziatka*, wś i folw. 1902 Przew II 104; *Przedziatka* 1921 Sk IV 101; *Przedziatka*, wś 1952 UW 40; *Przeździatka*, przys. 1967 SM 929; *Przeździatka*, -ki 1982 WUN III 65. — Od n. os. *Przeździad* SSNO IV 375 (: *Biezdziad*, od *przeź/biez + dziad*), z suf. -ka. EB

Przeździeck-Jachy zob. **Przeździecko-Drogoszewo**

Przeździecko-Drogoszewo, wś, łomż., gm. Zambrów, 11 km na pld.-zach. od Zambrowa: *Przeździeczk Jachy* 1578 ŻDz XVI 381; *Drogoszewo* 1827 Tabella I 107; *Drogoszewo-Przeździecko* 1881 SG II 148; *Przeździecko Drogoszewo* 1888 SG IX 190; *Mroccki-Drogoszewo* 1921 Sk V 67; *Przeździecko-Drogoszewo* 1952 UW 23; *Przeździecko Drogoszewo*, -ka wa 1982 WUN III 65. — W XVI w. *Przeździecko-Jachy*; człón pierwszy zob. niżej, człón drugi od n. os. *Jach* SSNO II 367 (: *Joachim*), w l. mn. Później zmiana człónu drugiego na *Drogoszewo*, zapewne od n. os. *Drogosz* SSNO I 523, z suf. -ewo. Okresowo też *Mroccki-Drogoszewo*; człón pierwszy zob. *Przeździecko-Mroccki*. Lit.: ZMaz 112–3. UB

Przeździecko-Dworaki, wś, łomż., gm. Andrzejewo, 15 km na pld.-zach. od Zambrowa: *Besdecce* 1240 KMaz I 344; *Przeszczeczko* 1425 MkM I nr 177; *Przessedzieczko Dworaki* 1578 ŻDz XVI 399; *Dworaki* 1783–84 RejKor 388; *Przeździecko dworaki* 1827 Tabella II 121; *Przeździecko Dworaki* 1888 SG IX 190; *Przeździecko-Dworaki*, -ka-ków, *przeździecki* 1971 UN 134, 6. — Dawniej *Biezdziędze*, od n. os. *Biezdziad* SSNO I 161, z suf. *-je. Później *Przeździecko*, od n. os. *Przeździad* (= *Biezdziad*), z suf. -sko. *Przeździecko* to n. tzw. okolicy szlacheckiej, na której obszarze od XVI w. powstawały wsi (działy) o n. zestawionych: *Przeździecko-Drogoszewo*, *Przeździecko-Grzymki*, *Przeździecko-Jachy*, *Przeździecko-Kruszewo*, *Przeździecko-Lenarty*, *Przeździecko-Mroccki*, *Przeździecko-Opaty*, *Przeździecko-Pierzchały* i *Przeździecko-Dworaki*. Człón *Dworaki* od n. os. *Dworak* SSNO I 542, w l. mn. Lit.: ZMaz 112–3. UB

Przeździecko-Grzymki, wś, łomż., gm. Andrzejewo, 14,5 km na pld.-zach. od Zambrowa: *Przessedzieczko Grzymki*, *Przessedzieczko Opaty*

1578 ŻDz XVI 399; *Grzymki* 1783–84 RejKor 388; *Przeździecko grzymki* 1827 Tabella II 121; *Przeździecko Grzymki* 1888 SG IX 190; *Przeździecko-Grzymki*, -ka-mek, *grzymkowski* 1971 UN 134, 6. — W XVI w. n. *Przeździecko-Opaty*, też *Przeździecko-Grzymki*; człóny drugie od n. os. *Opat* i *Grzymek* SSNO IV 132, II 227, w l. mn. Lit.: ZMaz 112–3. UB

Przeździecko-Jachy, wś, łomż., gm. Andrzejewo, 13 km na pld.-zach. od Zambrowa: *Przessedzieczko Kruszewo Jachy* 1578 ŻDz XVI 399; *Jachy* 1783–84 RejKor 388; *Przeździecko iachcy* (!) 1827 Tabella II 121; *Przeździecko Jachy* 1888 SG IX 190; *Przeździecko-Jachy*, -ka-Jach, *jachowski* 1971 UN 134, 6. — Człón drugi od n. os. *Jach*, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 112–3. UB

Przeździecko-Kruszewo, wś (lub dział) zaginiona, dziś prawdopodobnie Przeździecko-Jachy, łomż., gm. Andrzejewo: *Crvse* 1240 KMaz I 344; *Przessedzieczko Kruszewo Jachy* 1578 ŻDz 399. — Dawniej n. *Krusze*, od ap. *krusza* 'grusza', w l. mn., wtórnie (jako człón drugi n. zestawionej), z suf. -ewo. Lit.: ZMaz 112–3. UB

Przeździecko-Lenarty, wś, łomż., gm. Andrzejewo, 12,5 km na pld. od Zambrowa: [*Przeździecko-Lenarty*] XVI AtMz 208; *Lenarty* 1783–84 RejKor 389; *Przeździecko lenarty* 1827 Tabella II 121; *Przeździecko Lenarty* 1888 SG IX 190; *Przeździecko-Lenarty*, -ka-nart, *lenartowski* 1971 UN 134, 7. — Człón drugi od n. os. *Lenart* SSNO III 242, w l. mnogiej. Lit.: ZMaz 112–3. UB

Przeździecko-Mroccki, wś, łomż., gm. Zambrów, 11 km na pld. od Zambrowa: *Mrocconis de Przeździeckie* 1526 HMil 339; *Przeździeczk Mroccki* 1578 ŻDz XVI 381; *Mroccki* 1783–84 RejKor 389; *Przeździecko mroccki* 1827 Tabella II 121; *Przeździecko Mroccki* 1888 SG IX 190; *Przeździecko-Mroccki*, -ka-czek 1982 WUN III 65. — Człón drugi od n. os. *Mroccek*, w l. mn., por. pierwszy zapis. Lit.: ZMaz 112–3, 270–1. UB

Przeździecko-Opaty zob. **Przeździecko-Grzymki**

Przeździecko-Pierzchały, cz. wsi Przeździecko-Jachy, dawniej wś, łomż., gm. Andrzejewo: *Przessedzieczko Pierschali* 1578 ŻDz XVI 399; *Pierzchały* 1783–84 RejKor 389; *Przeździecko pierzchały* 1827 Tabella II 121; *Przeździecko*

Pierzchały 1888 SG IX 190; *Przeździecko-Pierzchały*, *-ka-chal* 1982 WUN III 65. — Człon drugi od n. os. *Pierzchała* RymSEN II 234, w l. mn. Lit.: ZMaz 112–3. UB

Przeździec, wś, jel., gm. Wleń, 4 km na płn. od Wlenia: *Dipoldi villa* ok. 1300 CdSil XIV 126; *Diepoldesdorff* (1371) K 94; *Dippelsdorff* (pagus) 1677 J IV 127, 129; *Dippelsdorff* 1786 Z VI 114; *Dippelsdorff* 1845 K 94; *Dippelsdorff* 1941 Wrzosek 35; *Dippelsdorff* — *Przeździec*, *-dzy*, *przeździecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przeździec*, *-dzy* 1982 WUN III 65. — Dawniej n. niem. *Dippelsdorf*, od n. os. *Di(e)ppold*, *Dippel* Brech I 306, 317 i *Dorf*; pierwszy zapis zlatynizowany. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przeździec*. Lit.: SNGŚI XI 45. JCh

Przeździec, dziś *Przeździec Mały* i *Przeździec Wielki*, dwie wsi, olszt., gm. Wielbark, 13,5 i 14,5 km na płn.-zach. od Chorzel: *Przedzienki* 1783 MpPerMz; *Groß, Klein Przesdzienk* 1789 Goldb I 172; *Gr., Kl. Przesdzienk* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Gr., Kl. Przesdzienk* 1820 Wald 232; *Przesdzienk Mały, Przesdzienk Wielki* 1839 MpKwat IV 1; *Przesdzienk Gr., Przeździec Duży*, *-u*, *Przesdzienk Kl., Przeździec Mały* ok. 1850 SzcześTeka 117; *Gr., Kl. Przesdzienk* — *W.*, *M. Przesdzek* 1879 KętN 216; *Przesdzek Mały, Wielki* 1888 SG IX 190; *Przesdzek Mały* — *Klein Dankheim* 1900, *Klein Przesdzienk, Przeździec Wielki* — *Gross Dankheim* 1900, *Gross Przesdzienk* 1941 Choj 122; *Gross Dankheim* — *Przeździec Wielki*, *-a*, *przeździecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Klein Dankheim* — *Przeździec Mały*, *-ka* *-ego*, *przeździecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przeździec Mały*, *-ka* *-lego*, *Przeździec Wielki*, *-ka* *-kiego* 1982 WUN III 65; gw. *duzi přezžerjnk, maui// pšezžijnk maui, duzi, -ijku*. — Wsi powstały w r. 1685 i 1686 r.; n. pochodzi prawdopodobnie od n. os. **Przeździec*, por. *Niedziec, Przesdziaz* (: *przez* i stp. *dziec, dzieka, dziękować, przedzięcznie* 'wbrew woli, z musu, gwałtem' lub w związku z *przedziędny* 'konieczny, pilnie potrzebny' Sstp II 329, VII 219). Człony dyferencyjne: niem. *Gross, Klein*, pol. *Wielki, Mały*. W 1900 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Gross, Klein Dankheim*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przeździec*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 130–1. RP

Przeźmierowo, wś, pozn., gm. Tarnowo Podgórne, 10 km na zach. od Poznania: *Przezirowo* 1445, *Przeszmyrzewo* 1472 SHGPn III 873; *Przezirowo* 1528 Koz III 97; *Przesmyrowo, Przysmyrowo* 1539, *Przesmyrowo* 1542, *Przesmirowo, Przeszirowo* 1549, *Przesmierowo, Przeszmyrowo* 1553 SHGPn III 873; *Przezirowo* 1567 Koz III 97; *Przesmirowo* 1587 SHGPn III 873; *Przezirowo*, folw. 1783–84 RejKor 706; *Przeźmierowo* 1789 PPOzn (Tab 6, 63v); *Przeźmierowo*, folw. 1888 SG IX 191; *Przeźmierowo*, *-wa* 1982 WUN III 65; gw. *pšezmirowo*. — Dawniej *Przezirowo*, od n. os. *Przezirowo* SSNO IV 369, z suf. *-owo*, obocznie *-ewo*. Forma *Przeźmierowo* jest rezultatem stp. oboczności *prze-* : *przez-* oraz przejścia *-ir-* > *-er-*. Lit.: SHGPn III 873–4; PPOzn 244. ZZ

Przeźmirzowo zob. **Przeźmierowo**

Przędzel, wś, tarnob., gm. Rudnik, 7 km na płd.-wsch. od Niska: *Przedzyel* 1470–80 DB II 364; *Przedzel, Przedzyel* 1529 LR 10, 369; *Przedzel* 1564–65 Lusand 323; *Przedzel* 1578 ŻDz XIV 199; [*Przędziel*] XVI AtSd 152; *Przędzel* 1794 Ga Kk1; *Prendziel* (!) albo *Przędziel* (!) 1855 Stup 174; *Przędzel* 1888 SG IX 191–2; *Przędzel* 1952 UW 283; *Przędzel, -dzela, przedzelski* 1966 UN 66, 48; gw. *pšyzel, -a, pšyzelski*. — Dawniej *Przedziel, Przedzel*, n. niejasna, może związana z ap. *przedziel* 'kądzielno — roślina z rodziny wawrzynowatych' SW V 255. Wieś leży na terenie wymowy beznosówkowej, zatem formę *Przędzel* można uznać za wtórnie unosowioną i wyprowadzić od podstawy *przedziel* 'miejsce przedzielenia; to, co powstaje z przedzielenia' SW V 79, z suf. **-bjb*. W n. poświadczono zastąpienie spółgłoski miękkiej przez twardą: *Przedziel* > *Przedzel*. Lit.: OPilz 81. IN

Przędziel zob. **Przędzel**

Przędzieszewo zob. **Przedzieszewo**

Przędzino zob. **Przedzeń**

Przęsin, wś, ślup., gm. Miastko, 4 km na wsch. od Miastka: *Hansberg* 1919, *Hansberg* 1928 MpMbl(1968); *Hansberg* — *Przęsin*, *-na*, *przęsiński* 1950 MPol nr A-8; *Przęsin* — *Hansberg* 1951 Rosp 258; *Przęsin*, *-na* 1982 WUN III 65. — Dawna n. niem. od im. *Hans* + *-berg*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przęsin*. BCz

Przysławek, wś, elbl., gm. Gardeja, 11 km na zach. od Kisielic: *Prozile* 1249 Ger 136; in *Pro-*

Przęsławice

zile, *Prezle*, *Prezla*, inter *Prezlam* et Rudencz 1250, Resia und *Presel* 1254 PrUr I/1, 162, 172, 223; *Prezlaw* 1414 KęŁ 214; *Pretzlaw* 1539 UBP 320; *Brezlaw* 1568 Zeit XXXVI 41; *Pretzlaw* 1586, 1597, *Prentzlaw* 1642, *Prenzlaw* 1672, 1717 ZeitM XIX 30 i n.; *Prentzlaw* 1789 Goldb II 189; *Prenzlaw* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Prenzlaw* — *Pręślawek* 1879 KęŁN 90; *Pręślaw* 1882 KęŁ 214; *Pręślawek*, niem. *Prenzlaw* 1888 SG IX 39; *Prenzlaw* — *Pręślawek*, -ka, *pręślaweczki* 1950 MPol nr A-134, poz. 1720; *Pręślawek*, -wka 1982 WUN III 65. — Opierając się na najmniej zniekształconych niem. zapisach substytucyjnych, można przyjąć pierwotną n. **Przeclaw*’, od n. os. *Przeclaw* SSNO IV 362 (: *Przedslaw*), z suf. *-jb. Ger 136 nie zinterpretował jej jako pruskiej. Nowsza n. niem. *Prenzlaw* mogła powstać pod wpływem identycznej n. miasta powiatowego w Brandenburgii, która jest adaptacją słow. n. **Przejęslaw* (w n. pol. nie można się dopatrzeć wtórnej nosowości, por. TrautnElb II 47 — identyfikacja H. Górnowicza błędna). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pręślawek*. Lit.: Ger 136; Górnowicz, PMT IV 131; Rospond, -jb 112. RP

Przęsławice (1), wś, rad., gm. Pniewy, 6 km na pñ.-zach. od Grójca: *Przezsławicze* 1407 Czer nr 635; *Przezsławicze* 1430 MkM II nr 561; *Przezsławicze* (1447)1456 SHGMz(MK 4, 58); *Przesławicze* 1576 ŻDz XVI 231; *Przęsławice* 1783 MpPerMz; *Przęsławice* 1827 Tabella II 120; *Przęsławice* 1839 MpKwat IV 4; *Przęsławice* 1888 SG IX 192; *Przęsławice*, -wic, *przęsławicki* 1971 UN 127, 33. — Od n. os. *Przedslaw*, *Przec(s)law* SSNO IV 362, z suf. -ice. Od XVIII w. *Przęsławice*, forma z wtórną samogłoską nosową. Lit.: TaszyckiPatrMz 60. UB

Przęsławice (2), wś, warsz., gm. Tułowice, 4 km na pñ.-wsch. od Wyszogrodu: *Przedslawice* (1349)XV, *Przesławice* 1379, *Przezsławicze* 1454 KkM nr 70, 98, 198; *Przesławicze* 1504 Matr III nr 1427; *Przezsławicze* 1530, *Przesławicze* 1576 ŻDz XVI 308, 301; *Przezsławicze* 1617 Lumaz I 16; *Przesławicze* 1827 Tabella II 120; *Przesławicze* 1839 MpKwat III 3; *Przęsławice* 1888 SG IX 192; *Przęsławice*, -wic 1982 WUN III 65. Lit.: SHGWy 44; ZMaz 309. UW

Przęsławice-Nowiny zob. **Nowina-Przęsławice**
Przęsłów zob. **Przasław**

Przęsocin, wś, szcze., gm. Police, 4 km na pñ. od Polic: *Nigendorpe* 1286 PU II 613; *Nyendorp* 1317 PU V 363; *Negendorp* (1331) PU VIII 87; *Neuendorf* 1539 PomKirch I 289; *Niendorf* 1618 MpLub; *Neuendorf* 1789 MpGillyPom; *Neuendorf* 1827 MpUMbl 1057; *Neuendorf* — *Przęsocin*, -na, *przęsociński* 1947 MPol XXV nr 111; *Przęsocin*, -na 1982 WUN III 65. — Dawna n. niem. od wyrażenia śrdniem. *nigen dorp*, niem. *neuen Dorf* ‘nowa wieś’. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przęsocin*. BCz

Przęślica, os. nieistniejąca, dawniej wś, leżała wpow. Stargard Szczeciński, szcze., 11 km na pñ.-wsch. od Ińska: *Spoenbrugk* 1585 SHGNM(Ost 113); Vw *Sponbrügge* 1789 MpGillyPom; *Sponbrügge* 1834 MpUMbl 1156; *Sponbrügge* — *Przęślica*, -icy, *przęślicki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Przęślica* — *Sponbrügge* 1951 Rosp 258. — Dawna n. niem. od śrdniem. *spôn* ‘drzazga’ i *brügge* ‘most’ Lübben 370, 67; może na określenie drewnianego mostu. Nazwę *Przęślica* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przistanien zob. **Przystań** (2)

Przittkowitz zob. **Przedkowie**

Przodkowo, wś, gdań., gm. Przodkowo, 6,5 km na pñ.-zach. od Żukowa: *Seefeld* 1403 Zeit XI 28; *Zefeld* 1402–15 Krie 101; *Szeefeld* 1476 Matr I nr 1410; *Przedkouw* 1503 Matr III nr 707; *Przetkowo* alias *Sephelt* 1524 Matr IV/2, nr 13783; *Przetkowa* 1525 Matr IV/1, nr 4625; *Przedkowa* 1526 Matr IV/2, nr 14605; *Sehefeldt*, *Przotkaw* 1570 ŻDz XXIII 253, 254; *Przędkowo* (!) 1583, *Przetkowo* 1584, *Przodkowo* 1597 Font I–III 38, 214, 411; na *Przędkowie* (!), *Przodkowo* 1664 Font XXXII 346, 350; *Przodkowo* 1682 Font V 69; *Przodkowo* 1749 Font XVI–XIX 457; *Seefeld* 1796–1802 MpSchröt IX; *Przodkowo*, niem. *Seefeld* 1888 SG IX 192; *Seefeld*, fr. *Przedkowo*, *Przodkowo* 1912 Bär 108; *Przodkowo* 1952 UW 191; *Przodkowo*, -wa 1982 WUN III 65; gw. dawniej *prędkow^o* Lor 82, później *prętkuęvue*, -va, *prętkuęści*. — Dawniej n. niem. *Seefeld*, od ap. See ‘jezioro’ + *Feld* ‘pole’. U. Kęsikowa mylnie identyfikuje z tą wsią n. prus. *Metakym* (zob. Błażenié 54, 146). Na początku XVI w. pojawiła się n. *Przedkowo*, od n. os. **Przedek* (por. n. m. *Przedecz*) lub *Przodek* RymSEN II 311, z suf. -owo. Lit.: Kęsikowa, PMT II 118–9. WK

Przyasnia zob. **Przyjaźnia**

Przybendza zob. **Przybędza**

Przybenice, wś, kiel., gm. Skalbierz, 7 km na płn.-zach. od Kazimierzy Wielkiej: de *Pribinicz* 1383 Krak nr 1975; *Przibinice* 1403 Hel II nr 1039; *Przibinice* 1416 Inscr nr 287; *Przibenicze* ... *Przibinicze* 1424, *Pribinicze* 1425 Hel II nr 1994, 2013; *Przybinyce* 1447 SHGSd(TP 22, 241); de *Przybenicza* 1451 SHGSd(Te 3, 13); *Przybinyce*, *Przybinyce* 1470–80 DB I 525, 527; *Przybinyce* 1490 ŹDz XV 441; *Przybinyce* 1529 LR 82; *Przybinyce* 1564 Lukrak II 83; *Przibienice* 1581 ŹDz XIV 18; *Przybinyce* 1680 Rej 116; *Przybenice* 1765 Żyd 414; *Przybenice* 1783–84 RejKor 353; *Przybinyce* 1789 SHGKrMat 246; *Przybinyce* 1827 Tabella II 121; *Przybenice* 1877 Zin II 87; *Przybenice* 1888 SG IX 193; *Przybenice*, -nic, *przybenicki* 1966 UN 22, 10; gw. *pšybenice*, -ic, *pšybenicki*. — Dawniej n. *Przybinyce*, od n. os. *Przybina* SSNO IV 382 (: im. typu *Przybysław*), z suf. -ice. Forma *Przybenice* powstała w wyniku obniżenia artykulacji -yN- > -eN-. Lit.: RKrak 138; KopKiel 247. IV

Przybędza, wś, biel., gm. Radziechowy-Wieprz, 7,5 km na płd.-zach. od Żywca: *Przybendza*, przys. 1921 Sk XII 41; *Przybendza*, przys. 1933 SkBy 1388; *Przybędza*, -dzy, przys. 1982 WUN III 67; po zmianie *Przybędza*, -y, *przybędzki*, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Nazwa wsi równobrzmiąca z n. potoku, por. *Przybędza* 1710 HE IX 90, *Przyboda* a. *Przybędza* 1890 SG XI 55; *Przybędza* 1962 Mp-25(Żywiec). Według K. Rymuta zarówno n. m., jak i n. w. pozostają w związku z n. os. **Przybęda* (: *przybęde*, *przybyć*), z suf. *-jb. Lit.: Rymut, HE IX 90–1. IV

Przybice zob. **Przybysz**

Przybienice zob. **Przybenice**

Przybieradów zob. **Przygradów**

Przybiernowo, wś, szczec., gm. Brojce, 7 km na płn.-wsch. od Gryfic: *Pribbernow* 1305, *Prebernowe* 1308 PU IV 199, 308; *Prebernowe* 1312 PU V 39; *Wendeschen Pribbernow* 1540 PomKirch II 38; *Wendisch Pribbernow* 1618 MpLub; *Wendisch Pribbernow* 1789 MpGillyPom; *Wendisch Pribbernow* 1834 MpUMbl 688; *Pribbernow Wendisch* 1888 SG IX 39; *Wendisch Pribbernow* — *Przybiernowo*, -wa, *przybiernowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przybiernowo*, -wa 1982 WUN III 67.

— Od n. os. **Pribarnъ*, por. czes. *Přibran*, z suf. -ów. Według F. Lorentza i S. Rosponda n. **Przybrn-ow(o)* związana z psł. ap. **brъna* 'rozmiękła ziemia, błoto, glina' Spśl. I 396; por. też n. *Przebrno*. W zniemczonych zapisach ze zmianą -ar- > -er- oraz z członem dyferencyjnym od przym. *wendisch* 'słowiański'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przybiernowo*. Lit.: LorSNH 89; RospSEMig 311; RzDuma II 46–7. BCz

Przybiernów, wś, szczec., gm. Przybiernów, 14 km na płd.-wsch. od Wolina: *Pribbernow* 1311 PU V 22; *Pribbernowe* 1321 PU VI 29; *Pribbernow* (1330) PU VII 386; *Pribbernow* 1618 MpLub; *Pribbernow* 1789 MpGillyPom; *Pribbernow* 1834 MpUMbl 865; *Pribbernow* 1888 SG IX 39; *Pribbernow* — *Przybiernów*, -wa, *przybiernowski* 1946 MPol XXV 142; *Przybiernów*, -nowa 1982 WUN III 67. — O etymologii zob. wyżej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przybiernów*. Lit.: LorSNH 89; RzDuma II 46–7. BCz

Przybiernówko, wś, szczec., gm. Gryfice, 6 km na płn.-zach. od Gryfic: *Gans. Pribbernow* 1618 MpLub; *Gantzer Pribberno* 1780, *Teutsch, Ganzken Pribbernow* 1784 RzDuma II 46; *ganzken Pribbernow* 1789 MpGillyPom; *Deutsch oder Ganskow Pribbernow* 1834 MpUMbl 687; *Pribbernow Deutsch* al. *Ganzken* 1888 SG IX 39; *Deutsch Pribbernow* — *Przybiernówko*, -ka, *przybiernówecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Przybiernówko*, -ka 1982 WUN III 67. — Dawniej n. niem., od n. sąsiedniej wsi *Pribbernow*, pol. *Przybiernowo* (zob.) i od nazw. rodu pomorskiego *von Gantzke* LorSNH 30 oraz z dodatkowym członem od przym. *deutsch* 'niemiecki'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przybiernówko*. Lit.: LorSNH 30; RzDuma II 46–7. BCz

Przybin zob. **Przybina** (1)

Przybina (1), dziś *Przybiń*, wś, leszcz., gm. Rydzyna, 5,5 km na płd.-wsch. od Rydzyny: *Vtrzymaniu Przybini* 1404 RWlkp I nr 572; *Przibini* 1405 SHGPn III 874; *Przybina* 1412 RWlkp III nr 464; *Przybina* 1429 SHGPn III 874; wsi *Przybini* 1466 SHGPn(PG 7, 247a); *Przybiny* 1478 SHGPn III 874; cz. wsi *Przybin* 1496 SHGPn(PG 7, 125v); *Przibinya*, *Przydzyna* (!) 1502 SHGPn III 874; *Przybina* 1510 NKs 110; *Przybina* (!) 1563 SHGPn(ASK 4, 191v); *Przybina* 1580–81 ŹDz XII 83; *Przybina* 1775 PPOzn

Przybina

(Tab 7, 11v); *Przybiń* al. *Przybinia* 1888 SG IX 193; *Przybiń*, ws 1933 SkBy 1388; *Przybiń* 1952 UW 75; *Przybinia (Przybiń)* 1967 SM 929; *Przybina, -ny* 1982 WUN III 67; po zmianie *Przybiń, -nia, przybiński* 2007 DzU nr 243, poz. 1811; gw. *pšybina, -iny//-ini, pšybiński*. — Od n. os. *Przyba* SSNO IV 378 (: *Przybysław*), z suf. *-ynia (-inia)*. W XVI w. *Przybina*, z zanikiem samogłoski *-i-* w sufiksie, a jednocześnie *Przybiń*, ze zmianą paradygmatu i rodzaju. Lit.: SHGPn III 874–6; PPozn 246; Nieckula, *-ov-* 299; BańMorf 77, 80, 141; Laskowski, JPol XLII 171 i n. ZZ

Przybina (2), ws (?) zaginiona, leżała koło Marzenina, pozn., gm. Września: pro ... hereditate *Przybiny* (?) 1399 Lek II nr 1296; *Przybiny* 1419 SHGKI(GZ 2, 102v); *Przybina* 1463 Koz I 240; *Przybinia* (1463)XVIII SHGKI(ΛAP CP 224, 23); Marzynyno, Sczythnyky et *Przybiny* 1463 Koz III 710; ad *Przybina* 1475 SHGKI(PyZ 224). — Dawna n. *Przybiny* od n. os. *Przybin* Koz III 98, obocznej postaci n. os. *Przyba*, z suf. *-ow(o)*. Okresowo też *Przybina* i *Przybiny* w formie pluralnej. ZZ

Przybinia zob. **Przybina** (1, 2)

Przybinowo zob. **Przybina** (2)

Przybinów zob. **Przybina** (2)

Przybiny zob. **Przybina** (1, 2)

Przybiń zob. **Przybina** (1)

Przybki zob. **Niewiarowo-Przybki, Przypki**

Przybkowice, przys., dawniej ws, opol., gm. Kluczbork, 9 km na pñ.-wsch. od Kluczborka: von *Priticz* 1316, von *Pretyce* 1317, von *Pritticz* 1324, 1329, 1334, von *Preticz* 1337, *Pritticz* 1338, *Preticz* 1342 Reg nr 3587, 3716, 4389, 4817, 5329, 5829, 6031, 6826; *Prittwitz* 1783 Z I/2, 57; *Prittwitz, Prytwice* 1845 K 513; *Prytwice*, niem. *Prittwitz*, kol. 1888 SG IX 120; *Prytwice — Prittwitz* 1939 Prus 61; *Prittwitz — Przybkowice, -ic, przybkowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przybkowice, -wic* 1982 WUN III 67. — Dawna n. niem. *Prittwitz* utrwała nazw. właściciela wsi von *Prittwitz* (forma spolonizowana *Prytwice*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przybkowice*. Lit.: SNGŚI XI 49; BorGŚI 245; Kuhn, Siedlungsgeschichte Oberschlesiens, 1954, 206. JCh

Przybkowice zob. **Przytkowice**

Przybkowo (1), ws, kosz., gm. Barwice, 3 km na pñ.-zach. od Barwic: *Priekow* 1628 LorSNH

90; *Priekow* 1789 MpGillyPom; *Priekow* 1839 MpUMbl 874; *Priekow Alt*, dobra 1888 SG IX 40; *Alt Priekow — Przybkowo, -wa, przybkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przybkowo, -wa* 1982 WUN III 67. — Od n. os. *Przybek* SSNO IV 378 (: *Przybysław*), z suf. *-ów*. Nazwa zmieniona jako *Pri(e)bkow*, także z członem dyferencyjnym od przym. *alt* 'stary'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przybkowo*. Lit.: LorSNH 90; RzDuma I 73. BCz

Przybkowo (2), ws, pil., gm. Wałcz, 5 km na pñd. od Wałcza: *Philipshof* 1774, *Philipshof* 1779 Brüg II 980, I 104; *Philippshof*, dobra 1887 SG VIII 41; *Philippshof — Przybkowo, -wa, przybkowski* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Przybkowo, -wa* 1982 WUN III 67. — Dawna n. niem. od im. *Philip* + *-hof*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przybkowo*. BCz

Przybków, cz. Legnicy, dawniej ws: *Przibkendorf, Pribzlowitz* (?) ok. 1300 CdSil XIV 119, 121, przyp. 63; *Primkyndorf* 1327, *Prymkendorf* 1331 Reg nr 4648, 5013; daz dorph *Premkendorph* 1378 Schirr 201; *Prinkindorff* (1414) K 512; *Prinkendorf* 1789 Z VIII 185; *Prinkendorf* 1845 K 512; *Prinkendorf*, ws 1888 SG IX 40; *Przemkowo, Prinkendorf* 1900 Myc 43, 78; *Prinkendorf* 1941 Wrzosek 34; *Prinkendorf — Przybków, -owa, przybkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przybków, -kowa* 1982 WUN III 67. — Zapis *Pribzlowitz* może oddaje n. *Przybysławice*, od n. os. *Przybysław* SSNO IV 382, z suf. *-owice*. Liczne późniejsze niemczone postaci są adaptacjami n. pol. *Przemków/Przemkowo*, od n. os. *Przemek*, z suf. *-ów, -owo*, oddanym przez niem. *-dorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przybków*. Lit.: SNGŚI XI 49; Domański, Szkice Legnickie I 42. JCh

Przybojowo (1), dziś *Nowe Przybojowo* i *Stare Przybojowo*, dwie wsi, płoc., gm. Czerwińsk nad Wisłą, 13 km na pñ.-zach. od Zakroczyimia: *Przybugewo* 1424 SHGMz(ADP 187); *Przibuyewo* 1426 MkM I nr 403; *Przyboyewo* (1434)1456 SHGMz(Cim. 70, 183); *Przibuie-uice* 1435 Zakr II nr 1671; *Przybygyewo* 1474 SHGMz(MK 9, 48); *Przibuiewo* 1576 ŻDz XVI 310; *Przibuiewo* 1827 Tabella II 121; *Przybojowo* 1888 SG IX 193; *Przybojowo*, ws i folw. 1933 SkBy 1388; *Przybójewo, Przybójewo*

Nowe 1952 UW 29; *Nowe Przybojowo*, -wego -wa, *Stare Przybojowo*, -rego -wa 1981, 1982 WUN II 574, III 318. — Dawniej *Przybujewo*, od n. os. *Przybuj* SSNO IV 381, z suf. -ewo; przejściowo w XV w. *Przybujewice*. Od XIX w. *Przybojowo*, może z wyrównaniem do n. *Przybojowo* (2). Współcześnie dwie wsi o n. zestawionych; członki odróżniające od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: ZMaz 311. UB

Przybojowo (2), cz. wsi Dobrzenice Małe, dawniej wś, ploc., gm. Mochowo: *Przeboiewo* 1366 SHGPł 246; *Przebognyevo* 1497 Matr II nr 960; *Prziboiewo* 1578 ŻDz XVI 46; *Przyboiewo* 1784 MpPerPł; *Przyboiewo* 1827 Tabella II 121; *Przybojowo*, wś 1888 SG IX 193; *Przybojowo*, wś 1902 Przew II 104; *Przybojowo*, os. 1933 SkBy 1388; *Przybojowo*, przys. 1967 SM 929; *Przybojowo*, -wa 1982 WUN III 67. — Dawniej n. *Przebojowo*, od n. os. **Przeboj*, por. wyżej *Przybuj* (ze zmianą *u > o* przed *j*), z suf. -ewo. Postać *Przybojowo* w związku z mieszaniem *prze-//przy-*. Lit.: SHGPł 246. UW

Przybor zob. **Przyborów** (9)

Przyborki, wś, pozn., gm. Września, 2,5 km na zach. od Wrześni: *Przyborki*, folw. 1888 SG IX 193; *Przyborki* 1921 Sk X 120; *Przyborki*, folw. 1933 SkBy 1388; *Przyborki*, wś 1952 UW 86; *Przyborki*, -rek 1982 WUN III 67. — Od wyrażenia przyimkowego *przy borku*, *przy borkach*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. ZZ

Przyboronowo zob. **Przybranowo**

Przyborowice (1), dziś *Przyborowice Dolne* i *Przyborowice Górne*, dwie wsi, ciech., gm. Załuski, 11,5 km na płd.-wsch. od Płońska: *Przebor ... de Przyborowicze* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 51v); *Prziborowicze* 1423 Zakr I nr 32; *Przybor de Przibor<owice>* 1424 Zakr II nr 369; *Prziborowicze (Przedborowicze)* (1439)1456 SHGMz(MK 3, 226v); *Szpsziborowicz* 1471 Warsz nr 2952; *Przeborowice* 1478 SHGMz(Ep. 10, 179); *Przedborowycze* 1485 SHGMz(Ep. 11, 195v); *Przeborowicze*, *Prziborowicze* 1489 SHGMz(Ep. 10, 684 i 655–6); *Przyborowicze* 1503 SHGMz(Ep. 16, 195); *Przeborowicze* 1576 ŻDz XVI 310, 311; *Przyborowice Radwany* 1783–84 RejKor 694; *Przyborowice dolne*, *Przyborowice górne* 1827 Tabella II 121; *Przyborowice Dolne*, *Przyborowice Górne* 1888 SG IX 194; *Przyborowice Dolne*,

Przyborowice Górne 1921 Sk I 126; *Przyborowice Dolne*, -wic -nych, *Przyborowice Górne*, -wic -nych 1982 WUN III 68. — Od n. os. *Przybor*, *Przebor* SSNO IV 355, 387, z suf. -owice, por. zapisy z XV w. W XVIII w. *Przyborowice-Radwany*; człón drugi od n. os. *Radwan* SSNO IV 426–7, w l. mn. Od XIX w. dwie wsi: *Przyborowice Dolne*, *Przyborowice Górne*; członki dyferencyjne w n. zestawionych od przym. *dolny*, *górný*. W XV w. okresowo forma *Przedborowice*. Lit.: ZMaz 311. UB

Przyborowice (2), wś, tarnob., gm. Bogoria, 13 km na płn.-wsch. od Staszowa: *Priborowice* 1399 Sand nr 252; de *Przeborowicz* 1425 Hel II nr 2050; *Przeborowicze* 1429 KMłp IV 253; *Przeborowicze* 1446 ZDM III 190; *Przeborowycze*, *Przeborowicze* 1470 80 DB I 320, II 327; *Przeborowycze* 1494 SHGSd(TerrCrac 153, 77); *Przeborowicze* 1504 Matr III nr 1905; *Przeborowycze* 1508 ŻDz XV 458; *Przeborowycze* 1529 LR 385; *Przeborowice* 1564–65 Lusand 327; *Przeborowicze* 1578 ŻDz XIV 175; *Przyborowice* 1783–84 RejKor 318; *Przyborowice* 1827 Tabella II 121; *Przyborowice* 1888 SG IX 194; *Przyborowice* 1952 UW 121; *Przyborowice*, -wic, *przyborowicki* 1970 UN 33, 42; gw. *pšyborowice*, -vic, *pšyboroski*. — Dawniej również n. *Przeborowice*. Lit.: KSand 162. IN

Przyborowice (3), wś, ziel., gm. Gubin, 13,5 km na płd.-wsch. od Gubina: *Zcigerin* 1357, *Cziger[r]in* 1452, *Zigaren* 1527 Le II 272; *Zschiegern* 1928 Muka III 133; *Schiegern* — *Przyborowice*, -ic, *przyborowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przyborowice*, -wic 1982 WUN III 67; dłuż. *Cygrin*, *Cygrow*, przym. *cygrński*, *cygrojski* Muka III 133–4. — Na podstawie niem. form A. Muka odczytuje n. jako *łuž*. **Strëgorin*, od n. os. *Strëgor* (: *Strëgorad*) Muka III 134, z suf. -in. Późniejsze postaci zmiencone: *Zschiegern*, *Schiegern*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przyborowice*. JCh

Przyborowice zob. **Przyborowie**, **Przyborowo** (2)

Przyborowice-Andrychy zob. **Andrychy**

Przyborowice Magna zob. **Przyborowo** (2)

Przyborowice Małe zob. **Andrychy**

Przyborowie, dziś *Przyborowie* i *Przyborowie-Kolonia*, dwie wsi, ostroł., gm. Wąsowo, 12 km

Przyborowie

na pñ.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Przyborowo* (1436)1456 SHGMz(MK 3, 188); *Przyborowo* 1442, 1513 SHGMz(Ep. 7, 218); *Przeborowo* 1510 SHGMz(Ep. 149, 13); *Przyborowo Malinowo*, *Przeborowie Malinowo* 1578 ŹDz XVI 403, 404; *Przyborowie* 1783–84 RejKor 554; *Przyborowie* 1827 Tabella II 121; *Przyborowice* al. *Przyborowo* 1888 SG IX 194; *Przyborowo*, wś, *Przyborowo*, folw. 1921 V 64; *Przyborowie*, wś, *Przyborowie*, kol. 1952 UW 23; *Przyborowie*, -wia, *Przyborowie-Kolonia*, -wia-nii, *przyborowski* 1971 UN 134, 15. — Dawniej *Przyborowo*, od n. os. *Przybor*, *Przebor* SSNO IV 381 lub od wyrażenia przyimkowego *przy borze*, z suf. -owo. Później *Przyborowie*, na wzór n. m. z suf. -'e, okresowo także *Przyborowice*. W XVI w. n. z drugim członem *Malinowo*, zob. *Malinowo* (5). UB

Przyborowie zob. **Przyborów** (3, 4, 8)

Przyborowo (1), wś, leszcz., gm. Krobia, 7 km na pñd.-zach. od Krobi: *Przyborowo* (1240)1548 KW VI 6; *Preborow* (1310)1608 KW II 275; *Przeborowo* 1405 SHGPn III 876; *Przyborowo* 1406 RWłkp III nr 312; *Przeborowo* 1469 SHGPn(PG 8, 43v); *Przyborowo* 1510 NKs 117; *Minus Przyborowko* 1513, *Przyborovo* 1530, *Parva Przyborowko* 1544 SHGPn III 876; *Przyborowo* 1580–81 ŹDz XII 78; *Przyborowo* 1775 PPozn(Tab 7, 13); *Przyborowo* 1888 SG IX 195; *Przyborowo* 1933 SkBy 1388; *Przyborowo*, -wa 1982 WUN III 68; gw. *p̃yborovo*, -va, *p̃yboroski*. — Od n. os. *Przybor*, *Przebor* lub od wyrażenia przyimkowego *przy borze*, z suf. -owo. W XVI w. n. z członami odróżniającymi łac. *Minus//Parva* (= *Male*) i suf. deminutywnym -ko. Lit.: SHGPn III 876–9; PPozn 246. ZZ

Przyborowo (2), wś, łomż., gm. Grabowo, 12 km na pñd.-zach. od Szczuczyna: *Przyborowycze* 1429 Mkm II nr 79; *Przyborowicze* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 240a); *Przyborowo* 1475 SHGMz(MK 6, 73) (tu?); granicies *Przyborowskye* 1483 SHGMz(MK 6, 160); *Przyborowycze* 1486 ZHer nr 659; *Przeborowycze Magna* 1497 Bar nr 172; *magna Przyborowice* 1531 ZHer nr 1019; *Przyborowicze Magna* 1577 ŹDz XVI 365; *Przyborowo magna* 1671 HMil 340; *Przyborowo* 1783–84 RejKor 641; *Przyborowo* 1827 Tabella II 121; *Przyborowo* 1888 SG IX 195; *Przyborowo*, -wa 1982 WUN III 68. — W 1416 r. książę Janusz I nadał

Pawłowi, Mrocześławowi, Przeborowi i Henrykowi z *Przyborowic* (w ziemi zakroczymskiej) 60 włók. Powstały tu dwie wsi: *Przyborowice Male*, dziś *Andrychy*, i *Przyborowice Magna//Wielkie*, dziś *Przyborowo*. Nazwa *Przyborowice* ponowiona, w XVI w. występuje z łac. członem dyferencyjnym *Magna* (= *Wielkie*). Wtórnie *Przyborowo*, z dostosowaniem do nazw z suf. -owo. Lit.: Wiśn-Graj 95; ZMaz 311. UB

Przyborowo (3), wś zaginiona (?), leżała w par. Śniadowo, łomż.: in summitate Lomzicza in *Przyborowo* (1442)1456 SHGMz(MK 3, 266–266v); *Przyborowo* 1473 SHGMz(MK 6, 49v). UB

Przyborowo (4), wś, pozn., gm. Łubowo, 5,5 km na pñ.-zach. od Czerniejowa: Stanislaus de *Przyborowo* (1377)1513 KW VI 286; de *Przeborowo* 1434 SHGKl(GZ 5, 11v); de *Przeborowo* 1498 Bob nr 459; *Przyborowo* 1499 SHGKl(PG 12, 7v); *Przeborowo* 1511–23 ŁLB I 36; *Przeborowo* 1564 SHGKl(ASK 12, 541); *Przyborowo* 1580 ŹDz XII 149; *Przyborowo* 1618–20 PKal 198; *Przyborowo* 1783–84 RejKor 29; *Przyborowo*, dom. 1888 SG IX 195; *Przyborowo*, -wa, *przyborowski* 1967 UN 77, 14. — Od n. os. *Przebor*, *Przybor* lub od wyrażenia przyimkowego *prze bor* 'przez bór', z suf. -owo, okresowo -ów. Lit.: TaszyckiRiSP I 219. ZZ

Przyborowo (5), wś, pozn., gm. Szamotuły, 6 km na pñd. od Szamotuł: de *Przyborowo* 1387 RWłkp I nr 27; *P[rzybo]rovo* 1388, *Przyborowo* 1389 Lek I nr 465, 497; de *Przeborowo Przyboroue*, *Przyborouo* 1391 RWłkp I nr 263, 269, 284; de *Przeborowo* 1402 KZPozn 823; *Maius Przyborowo* 1430, *Maior Przyborowode* 1432 SHGPn III 879; Gotardo de *Przyborowo* (1433) KW IX 336; Gotardo de *Przykętowo* (sic! *Przyborowo*) (1434)1598 KW X 397, 399; Gotarde de *Przyborowo* (1434)1504 KW IX 402; *Przyborowo W.* 1437 SHGPn(PG 1, 129); *Maius Przyborowo* 1445 SHGPn III 879; *Przeborowo* 1470 SHGPn(PG 8, 73v); *Przyborowo Maior* 1508 SHGPn(ASK 3, 8v); *Przeborowo Maior* 1510 SHGPn(ASK 8, 250v); *Przyborowo majus* 1580 ŹDz XII 16; *Przyborowo maius* 1622–24, *Przyborowo* 1789 PPozn(Tab 1, 17 i 6, 193v); *Przyborowo*, niem. *Freithal* 1888 SG IX 195; *Przyborowo*, niem. *Freithal*, wś 1921 Sk X 86, 153; *Przyborowo*, -wa 1982 WUN III 68; gw. *p̃yborovo*, -va, *p̃yboroski*. — Okresowo

n. występowała z łac. członami odróżniającymi *Maior*, *Maius*. Nazwa niem. *Freithal* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 879–84; PPozn 246. ZZ

Przyborowo zob. **Olszewo-Przyborowo**, **Przyborowie**, **Przyborówko** (1, 2)

Przyborowo Maior, **Maius** zob. **Przyborowo** (5)

Przyborowo-Malinowo zob. **Przyborowie**

Przyborowo Minor, **Minus** zob. **Przyborówko** (2)

Przyborowskie Holendry zob. **Przyborówko** (1)

Przyborów (1), wś, biel., gm. Koszarawa, 16 km na płd.-wsch. od Żywca: [*Przeborów*] XVI AtKr 275; *Przyborow* 1674 ŻDz XV 54a; *Brzyborów* (pro! *Przyborow*) 1779–82 MpMieg; *Przyborów* XVIII LKrak 122; *Przyborów* 1902 SG XV/2, 729; *Przyborów* 1921 Sk XII 41; *Przyborów*, -rowa, *przyborowski* 1964 UN 17, 66. — Dawniej n. *Przeborów*, od wyrażenia przyimkowego *prze(d)* *borem*, *przy borze*, z suf. -ów, na określenie miejsca 'przed borem, przy borze, prze bór, tj. za borem', lub od n. os. *Przybor*, *Przebor*. Lit.: LKrak 122. IN

Przyborów (2), wś, gorz., gm. Słońsk, 9 km na wsch. od Kostrzyna nad Odrą: *Prybero* (1364) CdB A XX 225; *Prieberow* (1511) CdB A XIX 60; *Priebrow* 1822 MpUMbl 1845; na obszarze przyległego *Przyborowa* (*Priebrow*) 1893 SG XIII 111; *Priebrow* — *Przyborów*, -owa, *przyborowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przyborów*, -rowa 1982 WUN III 68. — Nazwa zniemczona jako *Priebrow*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przyborów*. BCz

Przyborów (3), wś, kiel., gm. Bodzechów, 5 km na płd.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Przyborowie* 1877 Zin II 87; *Przyborów*, os. góm. 1888 SG IX 194; *Przyborowie*, wś 1902 Przew II 105; *Przyborów* 1921 Sk III 78; *Przyborów*, wś 1933 SkBy 1389; *Przyborów*, -rowa, cz. *Baranowa* 1982 WUN III 68; po zmianie *Przyborów*, -owa, *przyborowski*, wś 2002 DzU nr 233, poz. 1967. — Początkowo n. *Przyborowie*, później *Przyborów*. Lit.: KopKiel 21; BańMorf 83. IN

Przyborów (4), wś, koniń., gm. Władysławów, 7 km na płn.-wsch. od Tuliszkowa: *Przyborowo* 1446(?) SHGKI(PG 2, 208); in vil. *Przyboro-*

wy 1462 Koz V 209; de villis *Przeborowy*, *Iablonya* ... in toto desertae 1511–23 LLB I 270; *Przyborowie* 1802 Koz V 209; *Przyborowo* 1827 Tabella II 121; *Przyborów* 1877 Zin II 87; *Przyborów* al. *Pokletnia*, wś 1888 SG IX 194; *Przyborów*, -rowa 1982 WUN III 68; gw. *pšyboruf*, -va, *pšyboroski*. — Dawniej *Przyborowo*, *Przyborowie*, od wyrażenia przyimkowego *przy borze*, z suf. -owo, -owie, wtómie -ów. ZZ

Przyborów (5), wś, piotr., gm. Kobieles Wielkie, 12 km na płd.-wsch. od Radomska: *Przyborow* 1791 MpPerSd; *Przyborów* 1827 Tabella II 121; *Przyborów* 1888 SG IX 194; *Przyborów* 1921 Sk II 85; *Przyborów*, -rowa, *przyborowski* 1972 UN 48, 52. EB

Przyborów (6), cz. wsi Słubice, dawniej wś, płoc., gm. Słubice: *Przedborowo* 1579 ŻDz XVI 200; *Przedborow* 1792 MpPerRw; *Przyborow* 1827 Tabella II 121; *Przeborów* 1839 MpKwat III 3; *Przyborów* 1888 SG IX 194; *Przeborów* 1921 Sk I 33; *Przyborów*, wś 1967 SM 930; *Przyborów*, -rowa, cz. wsi 1971 UN 125, 27. — Dawniej *Przedborowo*, od wyrażenia przyimkowego *przed borem*, z suf. -owo, -ów. Potem n. *Przeborów*, *Przyborów*, w związku z wahaniem *przed*-, *przy*-, *prze*- pochodzenia przyimkowego. UW

Przyborów (7), wś, sier., gm. Widawa, 20 km na płd.-zach. od Zelowa: *Przyborów* 1877 Zin II 87; *Przyborów*, folw. 1888 SG IX 194; *Przyborów* 1933 SkBy 1389; *Przyborów*, kol. 1967 SM 930 *Przyborów*, -rowa 1982 WUN III 68. PD

Przyborów (8), wś, tarn., gm. Borzęcin, 8,5 km na płn.-wsch. od Brzeska: in *Przyborow* 1364 ZDM I 141; de *Przyborow* 1389, de *Przeborowy* 1400, de *Przyborow* 1411, *Przeborowice* 1429 KMłp IV 253; *Przeborowy* 1504 Matr III nr 1774; *Przeborowy* ... *Wołya Przeborowska*, *Przeborow* 1529 LR 96, 118; *Przeborowie* 1581 ŻDz XIV 57; *Przyborowie* 1629 RPobKr 240; *Przyborowie* 1765 Lukrak I 221; *Przyborów* 1779–82 MpMieg; *Przyborów* 1888 SG IX 194; *Przyborów*, -rowa, *przyborowski* 1964 UN 3, 23. — Dawniej n. *Przyborowie*, *Przeborowie*. W XV–XVI w. wystąpiły formy *Przeborowice*, *Przeborów*, a także n. zestawiona *Wola Przeborowska*. Utrwaliła się n. *Przyborów*. Lit.: LKrak 122; TaszyckiRiSP I 219; Nieckula, -ov- 165; BańMorf 83. IN

Przyborów

Przyborów (9), wś, wroc., gm. Wińsko, 4 km na płn.-wsch. od Ścinawy: Dorfe *Prziberow* 1323 Reg nr 4285; *Prziberaw* 1342 Reg nr 6779; *Schieboraw* u. *Schieberaw* (1380), *Proschiberaw* (1401), *Prziberaw* (1402) K 517; *Prschibor* 1736 MpWielWol; *Przybor*, gemeinhin gesprochen *Schiefer* 1830 Kn 599; *Przybor*, niem. *Schiefer* 1888 SG IX 193; *Przybór* 1900 Myc 43; *Waldheim* 1941 Wrzosek 24; *Waldheim* — *Przyborów*, -owa, *przyborowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Przyborów*, -rowa 1982 WUN III 68. — Dawniej i współcześnie *Przyborów*. Okresowo postać *Przybór*. Nazwa zapisana w różnych zmienionych postaciach: *Prziberaw*, *Schieberaw*, w XIX w. jako *Schiefer*. Nazwę niem. *Waldheim* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przyborów*. Lit.: SNGŚI XI 50. JCh

Przyborów (10), wś, ziel., gm., Nowa Sól, 4 km na wsch. od Nowej Soli: *Prziborow* (!) 1295 Reg nr 2359; pągo *Tschiefer* 1670, *Tschifer* 1679, *Tschiefer* 1687/88 J III 77, 215, 623; *Tschiefer*, *Tschiefer Faehrhaeuser* 1791 Z X 167; *Tschiefer* 1830 Kn 796; *Tschiefer* 1845 K 696; *Tschiefer* 1908 CdSil XXIV 121; *Zollbrücken* 1941 Wrzosek 28; *Zollbrücken* — *Przyborów*, -owa, *przyborowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Przyborów*, -rowa 1982 WUN III 68. — Początkowo n. *Przyborów*. Od XVII w. n. niem. *Tschiefer*, która może być adaptacją n. słow., por. też niem. ap. *Schiefer* 'łupek, odłamek' Kluge 647. Nazwę niem. *Zollbrücken* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przyborów*. Lit.: SNGŚI XI 50. JCh

Przyborówko (1), cz. wsi Przyborowo, pozn., gm. Lubowo: na *Oleđrach Przyborowskich* 1789 MKI(Tab 34, 439); *Oleńdry Przyborowskie* 1789 MKI(Tab 36, 44); *Przyborowskie Holendry* al. *Przyborowo*, dawniej *Przyborówko* 1888 SG IX 195; *Przyborówko*, niem. *Jägerswalde* 1921 Sk X 113, 153; *Przyborówko*, -ka, *przyborowiecki* 1967 UN 77, 14; gw. *pśyborufko*, -fka, *pśyboroski*. — Dawniej n. *Oleđry Przyborowskie*, *Przyborowskie Holendry*, od ap. osadniczego *oleđry*//*holendry* i od n. m. *Przyborowo* (4). Nazwa zestawiona uległa uniwersalizacji za pomocą suf. -ko. Nazwa niem. *Jägerswalde* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Przyborówko (2), wś, pozn., gm. Szamotuły, 4,5 km na płd. od Szamotuł: *Mimus Prziborowo*,

Minor Przyborowo 1430 SHGPn III 884; wsi *Prziborowo M.* 1437 SHGPn(PG 1, 129); *Minor Prziborowo* 1447 SHGPn III 884; *M. Przeborowo* 1472 SHGPn(PG 8, 156v); *Przyborowo minor* 1499 SHGPn(PG 62, 11v); *Przyboro* (!) 1502, *Prziborowko* 1508 SHGPn III 884; *Prziborowko* 1508 SHGPn(ASK 3, 8v); *Przyborowo* (1509)1784 SHGPn III 884; *Minor Prziborowo* 1510 NKs 86; *Prziborowo minus* 1580 ŻDz XII 16; *Przyborowo minus* 1622–24, *Przyborówko* 1789 PPozn(Tab 1, 17 i 6, 194v); *Przyborówko* 1888 SG IX 194; *Przyborówko*, -ka 1982 WUN III 68; gw. *pśyborufko*, -fka, *pśyboroski*. — Dawniej *Przyborowo*, n. z łączonami odróżniającymi *Minor*//*Minus*; uległa uniwersalizacji za pomocą suf. -ko. Lit.: SHGPn III 884–5; PPozn 246. ZZ

Przyborówko zob. **Przyborowo** (1)

Przyborze (1), wś, słup., gm. Kołczygłowy, 15 km na zach. od Bytowa: *Lindenbusch* 1789 MpGillyPom; *Lindenbusch* — *Przyborze*, -rza, *przyborski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przyborze*, -rza 1982 WUN III 68. — Dawna n. niem. od ap. *Linde* 'lipa' i od *Busch* 'krzaki, zarośla'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przyborze*. BCz

Przyborze (2), wś, szczec., gm. Łobez, 5 km na płn.-zach. od Łobza: *Piepenhagen* 1784 Brüg II 346; *Piepenhagen* 1789 MpGillyPom; *Piepenhagen* 1834 MpUMbl 966; *Piepenhagen* 1887 SG VIII 93; *Piepenhagen* — *Przyborze*, -rza, *przyborski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przyborze*, -rza 1982 WUN III 68. — Dawna n. niem. od średniem. ap. *piepe* 'turka, fajka', może w znaczeniu 'rura odprowadzająca wodę', i od ap. *Hagen* 'gaj, żywopłot'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przyborze*. BCz

Przyborze (3), cz. Stypułowa, dawniej wś, ziel., gm. Kozuchowo: *Neudorff* 1529 CdSil XXIV 198; *Neudörffel* 1679, *Neüdorff*, *Neudorff* 1687/88 J III 694, 389; *Neudorf* 1791 Z X 161; *Neudorf* 1845 K 228; *Neudorf* 1886 SG VII 9; *Neudorf* 1941 Wrzosek 28; *Neudorf* — *Przyborze*, -rza, *przyborski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przyborze*, -rza 1982 WUN III 68. — Dawniej n. niem. *Neudorf*, od wyrażenia *neu Dorf* 'nowa wieś'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przyborze*. Lit.: SNGŚI XI 50. JCh

Przyborzyce, przys., dawniej wś, słup., gm. Bytów, 2,5 km na zach. od Bytowa: *Neihoff* 1638

Font XLVI 13; *Neuhof* 1639 KrBüt 215; *Neuhof* 1712 Font XLVI 88; *Neuhof* 1804 PMT IX 43; *Neuhof* — *Przyborzyce*, -yc, *przyborzycki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Przyborzyce* — *Neuhof*, os. 1951 Rosp 259; *Przyborzyce*, -rzc 1982 WUN III 68. — Dawna n. niem. od wyrażenia *neu Hof* 'nowy dwór'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przyborzyce*. Lit.: Surma, PMT IX 43, 52. BCz

Przybowa zob. **Przybówka**

Przybór zob. **Przeworno, Przyborów** (9)

Przybówka, wś, krośn., gm. Wojaszówka, 12 km na pñ.-wsch. od Jasła: *Przybówka* (1397)1597 ZDK I 219; *Przibowa* 1400 Krak nr CCCXXVI(40); *Przybówka* 1444 SHGSd(TCz 21, 571); *Przybówka* 1446 SHGSd(TP 3, 29); *Przibowa* 1448 AGZ XI nr 2531; *Przybówka* 1470 80 DB III 209; *Przybówka* 1504 SHGSd (TP 24, 546); *Przibowka, Przybówka* 1529 LR 38, 140; *Przibowka* 1536 ŻDz XV 523; *Przybówka* 1581 ŻDz XIV 249; [*Przybyłówka*] XVI AtSd 152; *Przybówka* 1888 SG IX 199; *Przybówka* 1952 UW 279; *Przybówka, -ki, przybówecki* 1965 UN 60, 78; gw. *pśybufka, -ki, pśyboski*. — Od n. os. *Przyb* SSNO IV 378 (: *Przybysław*), z suf. -ówka, też -owa. W XVI w. *Przybyłówka* wskutek skojarzenia z n. os. *Przybyła*. Lit.: OPilz 48. IN

Przybradów zob. **Przygradów**

Przybradz, wś, biel., gm. Wieprz, 7 km na pñ.-zach. od Wadowic: *Przybiradz, Przibiradz* 1470–80 DB I 82, II 231; *Przybyeracz, Przybira-cze* 1529 LR 156, 293; v *Przybyrazi* 1550, *Przyby-racz* 1561 LKrak 122; *Przibradz* 1581 ŻDz XIV 100; *Przybradz* 1888 SG IX 199; *Przybradz* 1921 Sk XII 30; *Przybradz, -dza, przybradzki* 1964 UN 16, 27. — Dawniej n. *Przybyradz*, od n. os. *Przybyrad* SSNO IV 382, z suf. *-jǫ, w XVI w. też *-je. Zanik samogłoski w śródgłosie spowodował powstanie formy *Przybradz*. Lit.: LKrak 122–3; Karaś, Onom VIII 61–8; Nieckula, RKJWr V 113; Rospond, -jǫ 112. IN

Przybranowo, wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 6,5 km na pñ.-zach. od Aleksandra Kujawskiego: *Prziboronowo* 1401, *Przibronowo* 1411 Koz V 209, 210; *Prziboronowo* 1418 Koch nr 11; *Przybronowo* 1430 CdP II 848; *Przybrano-wo Maior, Przybranowo Nagornye* 1489 Lupbrz 110; *Przibranowo* 1527 Vlad XI 12; *Przibranowo maior* 1557–66 ŻDz XIII 5; *Przybranowo Maior*

1634 Rpodbrz 216; *Przybranowo Maior* 1674 Rpodbrz 135; *Przybranowo* 1783–84 RejKor 861; *Przybranowo* 1796 PerOpis IX; *Przybranowo* 1888 SG IX 199; *Przybranowo, -wa, przybranow-ski* 1971 UN 172, 20. — Od n. os. **Przybran*, por. czes. *Príbran*, wtórnie **Przybron* (: im. *przybran* : *przybrać*), z suf. -owo. Okresowo n. z członami odróżniającymi od łac. *maior* 'większy', pol. *nagórny* 'leżący nad czymś, powyżej' Sstp V 45. Postać *Przyboronowo* niejasna. Lit.: Nieckula, -ov- 165. AG

Przybranowo zob. **Kolonia Przybranowska, Przybranówek**

Przybranówek, wś, włoc., gm. Aleksandrów Kujawski, 8 km na pñ.-zach. od Aleksandra Kujawskiego: *Przybranowo Minor* 1489 Lupbrz 110; *Przibranowko minor* 1527 Vlad XI 71; *Przibranowo minor* 1557–66 ŻDz XIII 5; *Przybranowo minor* 1634 Rpodbrz 216; *Przybranowko* 1674 Rpodbrz 135; *Przybranówek* 1783–84 RejKor 862; *Przybranówek* 1796 PerOpis IX; *Przybranówek* 1888 SG IX 199; *Przybranówek, -wka, przybranowski* 1971 UN 172, 20. — Od n. sąsiedniej wsi *Przybranowo*, z członem odróżniającym łac. *Minor*, oddanym w formie zuniwerbizowanej za pomocą pol. suf. deminutywnego -ko, później -ek. Lit.: Koz V 209. AG

Przybranówko zob. **Przybranówek**

Przybrda, os., dawniej wieś, kosz., gm. Biały Bór, 8 km na pñ. od Białego Boru: *Ebersfelde* 1410 Kasiske 177; *Ewersfeld* (1437) GZ 112; przy granicy *Eberswelda* 1565 Lupom 40; *Eiversfelda* 1570 ŻDz XXIII 231; *Eberszfeld* 1682 Font V 143; *Ebersfelde* 1772/73 HAPr IV 567; *Ebersfelde* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Ebersfelde*, fr. auch *Eiversfelda* 1912 Bär 37; *Ebersfelde* — *Przybrda, -dy, przybrdziański* 1950 MPol 76 nr A-8; *Pszzybyradz* 1966 Mp-25(Człuchów); *Przybrda*, os. 1967 SM 930; *Przybrda, -dy* 1982 WUN III 68. — Dawna n. niem. od n. os. *Eber*, dniem. *Ewer* (: *Eburhard, Eburwin*) Gott 165 + *Feld* 'pole', spolonizowana jako *Ebersweld(a), Eiversfelda*. Mniej prawdopodobny związek członu *Eber-* ze śrdniem. *ever* 'dzik, odymiec' Lübben 107, por. też BN V 128. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przybrda*. Efemerycznie funkcjonowała także n. *Przybyradz*. Lit.: Kasiske, Die Siedlungstätigkeit des Deutschen Ordens im östlichen Preußen bis 1410, 1934, 237, 241; CzNiem 110. WK

Przybrnów

Przybrnów zob. **Przebrno**

Przybroda (1), cz. Polskiej Wsi, dawniej wś, pozn., gm. Kłeczek: in *Przybrodam* (1255)1523 KW I 295; *Przebroda* (1443) KW V 672; in *Przebroda* 1497 Bob nr 346; *Przebroda* 1511–23 ŁLB I 92; *Przebroda* 1535 SHGKI(ASK 12, 475); *Przybroda* 1564 SHGKI(ASK 12, 535); *Przybroda* 1580 ŻDz XII 143; *Przybroda* 1618–20 PKal 186; *Przybroda*, dom. 1888 SG IX 199; *Przybroda*, -dy 1967 UN 77, 11; gw. *pšybroda*, -dy, *pšybrocki*. — Od ap. stp. *przebroda*, *przebród* 'droga do przejścia w bród; bród' Sstp VII 87. Postać *Przybroda* jest wynikiem zamiany starszego *prze-* na nowsze *przy-*. ZZ

Przybroda (2), wś, gm. Rokietnica, 11 km na pld.-wsch. od Szamotuł: in *Przebroda* 1401 KZPozn nr 644; *Przebrodno* 1440, *Przebrody* 1446 SHGPn III 828; *Przebroda* 1470 SHGPn(PG 8, 73); *Przebroda* 1510 NKs 38; *Przybroda* 1529 SHGPn(CP 14, 644); *Przybroda* 1783–84 RejKor 789; *Przybroda* 1888 SG IX 200; *Przybroda*, -dy 1982 WUN III 68; gw. *pšybroda*, -dy, *pšybrocki*. — Okresowo n. *Przebrodno*, *Przebrody*. Lit.: SHGPn III 828; PPozn 242. ZZ

Przybroda zob. **Przybysz**

Przybrodno zob. **Przybysz**

Przybrodowice zob. **Przybysz**

Przybrodowo zob. **Przybysz**

Przybrodów zob. **Przybysz**

Przybrody, wś zaginiona, leżała na pln. od Opałęca, ostroł., gm. Chorzele: *Przybrody* 1571 KełL 350; *Przybrody* 1687 Szczytno 120. — Zapewne od ap. stp. *przebroda*, *przebród*, w l. mn. Postać *Przybrody* jest wynikiem zamiany starszego *prze-* na nowsze *przy-*. Na części gruntów wsi w XVIII w. powstała wieś *Ścięciel*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 118, 120, 157. RP

Przybrody zob. **Przybysz**

Przybrodzin, wś, koniń., gm. Witkowo, 10 km na wsch. od Witkowa: *Przebrodzino* 1446 (?) SHGKI(PG2, 206); *Przebrodzino* 1472 Koz I 240; de villa *Przebrodzino* 1511–23 ŁLB I 321; *Przebrodzino* 1580 ŻDz XII 154; *Przebrodzino* 1620 MKI(Tab 11, 126); *Przybrodzino* 1674 MKI(ASK 74, 215); *Przybrodzin* 1789 MKI(Tab 34, 10); *Przybrodzin* 1888 SG IX 200; *Przybrodzin*, -na, *przybrodziński* 1967 UN 77, 22; gw. *pšybrošjin*, -ina, *pšybrocki*. — Dawniej *Prze-*

brodzino, od wyrażenia przyimkowego *prze bród* 'za brodem' (W. Taszycki przyjmuje istnienie stp. przyim. **przebrodzin*) lub od ap. *przebroda*, *przebród*, z suf. -ino. Wieś leży na wąskim przesmyku między Jeziorem Powidzkim a jez. Niedziegieł. Lit.: TaszyckiRiSP I 220–1. ZZ

Przybronowo zob. **Przybranowo**

Przybudek zob. **Janów (1), Przybudki**

Przybudki, wś, biał., gm. Narew, 13,5 km na pln. od Hajnówki: *Przybudek* 1744 SDV 149; *Przybudek*, wś 1775–89, grunta *Przybudek* zwane 1788, *Πρυούδοκ* 1878–86 Kond 167; *Przybudek* 1888 SG IX 200; *Przybudek* 1921 Sk V 21; *Prybutki* 1952 UW 158; *Prybutki* 1967 SM 922; *Przybudek* 1963 Mp-25(Hajnówka); *Przybudki*, -dek 1982 WUN III 69; gw. *przybudek* 'grunty leżące w pobliżu budy; przy budce', wtórnie w l. mn. Na skraju Puszczy Bielskiej i Ładzkiej usytuowane były liczne budki straży leśnej. Postaci *Prybudok*, *Prybutki* z brus. przyimkiem *pry-*, suf. -ok oraz ubezdźwięcznieniem spółgłoski -d- przed -k-. Lit.: Kond 167–8. EB

Przybujewice zob. **Przybojewo (1)**

Przybojewo zob. **Przybojewo (1)**

Przybychowo, wś, pil., gm. Połajewo, 11,5 km na pld.-wsch. od Czarnkowa: Nicolao *Przibichowski* 1403 KZPozn nr 1574; *Przibichowo* 1408 Koz V 210; *Przibichowo* (1412)1546 KW VII 498; *Przybychowo* 1452 SHGPn III 885; de *Przybychow* 1470 SHGPn(PG 57, 90v); *Brybychewo* (!) 1497 Matr II nr 704; *Przybychowo*, deserta 1510 SHGPn(ASK 3, 250v); *Przibichowo* 1580 ŻDz XII 25; *Przybychowo* 1783–84 RejKor 793; *Przybychowo* 1789 PPozn(Tab 6, 219v); *Przybychowo*, niem. *Pripkowo* 1888 SG IX 200; *Przybychowo* 1933 SkBy 1389; *Przybychowo*, -wa 1982 WUN III 69; gw. *pšybyxovo*, -va, *pšybyxoski*. — Od n. os. **Przybych* (: *Przybysław*), z suf. -ów, -owo. Nazwa niem. *Pripkowo* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 885; PPozn 246. ZZ

Przybychowo zob. **Przybychówko**

Przybychówko, folw. nieistniejący, dawniej wś, pil., gm. Połajewo: *Przybychowo* 1557 Koz III 98; *Przibichowo* 1563, *Przibichowko* 1577 SHGPn III 885; *Przybychowko* 1726–28 Koz III 98; *Przybychowko* 1789 PPozn(Tab 6, 87v);

Przybychówko, niem. *Pripkowko*, wś 1888 SG IX 200; *Przybychówko* 1933 SkBy 1389. — Dawniej n. *Przybychowo*, później z suf. *-ko*. Lit.: SHGPn III 885; PPozn 246. ZZ

Przybycz zob. **Przybysz**

Przybyłowice, wś, legn., gm. Męcinka, 8 km na płn. od Jawora: *Pribilovici* 1217 Reg nr 177a; *Pribilovici* auch als *Triebelwitz* 1217, *Triblowitz* ok. 1300 CdSil XIV 122; *Triebelwitz* 1306, *Tribilwitz* 1314 Reg nr 2896, 3447; *Trebelwicz* 1339, *Trebilwicz* 1339 Reg nr 6214, 6215; *Trebelwicz* (1376) K 690; *Trebelwicz* 1426 CdSil XXXV 240; pago *Tribelwitz* 1668, *Triblowitz* 1677 J IV 38, 67; *Triebelwitz* 1680 CdSil XXVII 63; *Triebelwitz* 1786 Z VI 54; *Triebelwitz* 1845 K 690; *Triebelwitz* 1892 SG XII 475; *Triebelwitz*, *Przybyłowice* 1941 Wrzosek 33; *Triebelwitz* *Przybyłowice*, *-ic*, *przybyłowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Przybyłowice*, *-wic* 1982 WUN III 69. — Od n. os. *Przybył* SSNO IV 382 (: *Przybysław*, *przybyły* 'przybysz, ten, co przybył'), z suf. *-owice*. Formy *Triebelwitz*, *Triblowitz* stanowią kancelaryjne zniekształcenia n. *Przybyłowice*, którą przywrócono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI XI 50. JCh

Przybyłowo (1), wś, elbl., gm. Tolkmicko, 6 km na pld.-wsch. od Tolkmicka: *Dünhöfener Land* 1769 Kerstan 194; *Dunhöffen* od. *Taubenhoff*, wś 1789 Goldb II 47; *Dunhöfen*, folw. 1796–1802 MpSchröt X; *Dünhofen* 1920 MpHAPr I; *Dünhöfen* — *Przybyłowo*, *-a*, *przybyłowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przybyłowo* 1952 UW 189; *Przybyłowo*, *-wa* 1982 WUN III 69. — Dawna n. niem. od śrdniem. przym. *dün(e)* 'zwały' Lübben 88 i od *Höfen* 'dworek' Gott 254. Według E. G. Kerstana n. niem., związana z dniem. *duve* 'gołąb' Lübben 89, wtórnie uległa przekształceniu na *Dünhöfen*. Nazwę *Przybyłowo* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: Kerstan, *Die Geschichte des Landeskreises Elbing*, 1925, 194. WK

Przybyłowo (2), os., dawniej wś, kosz., gm. Złocieniec, 4 km na płn.-wsch. od Złocienca: *Prieblow* 1789 MpGillyPom; *Priebelow* 1809 RzDuma I 73; *Prieblow*, folw. 1888 SG IX 40; *Prieblow* — *Przybyłowo*, *-a*, *przybyłowski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Przybyłowo*, niem. *Prieblow* 1972 Mazur II 155. — Od n. os. *Przybył*, z suf. *-ow(o)*; n. ziemczona jako *Prieblow*. Niewykluczone, że osada istniała przed założeniem

miasta Złocieniec w 1333 r. W XVIII w. był to przysiółek z owczarnią koło Cieszyna, własność majątku rycerskiego w Złociencu. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przybyłowo*. Lit.: LorSNH 90; RzDuma I 73. BCz

Przybyłowo (3), os. zaginiona, leżała koło wsi Bardo, pozn., gm. Września: Bardo, *Przybyłowo*, Xiężno 1613–15 Koz III 99. ZZ

Przybyłów (1), wś, częst., gm. Kłomnice, 14,5 km na płn.-wsch. od Częstochowy: *Przybyłów* 1877 Zin II 88; *Przybyłów* 1888 SG IX 201; *Przybyłów* 1921 Sk II 91; *Przybyłów*, *-łowa*, *przybyłowski* 1972 UN 48, 99. — Od n. os. *Przybył*, z suf. *-ów*. EB

Przybyłów (2), wś, kal., gm. Galewice, 15 km na płn.-wsch. od Wieruszowa: *Przybyłów* 1827 Tabella II 121; *Przybyłów* 1888 SG IX 201; *Przybyłów*, kol. 1902 Przew II 105; *Przybyłów* 1921 Sk II 129; *Przybyłów*, *-łowa*, *przybyłowski* 1974 UN 53, 12. EB

Przybyłów (3), wś, koniń., gm. Koło, 8 km na pld.-wsch. od Koła: *Przybyłowo* 1511–23 ŁLB I 219; *Przybyłowo* 1783–84 RejKor 139; *Przybyłów*, kol. 1888 SG IX 200; *Przybyłów*, wś 1921 Sk II 24; *Przybyłów* 1933 SkBy 1389; *Przybyłów* 1967 SM 930; *Przybyłów*, *-łowa*, *przybyłowski* 1970 UN 82, 24. ZZ

Przybyłów (4), wś, koniń., gm. Sompolno, 7 km na pld.-zach. od Sompolna: *Przybyłów* 1877 Zin II 88; *Przybyłów* al. *Młynek*, os. 1888 SG IX 201; *Przybyłów* (Młynek), wś i os. karcz. 1902 Przew II 105; *Przybyłów*, wś 1921 Sk II 32; *Przybyłów*-Młynek 1961 Mp-25(Sompolno); *Przybyłów* 1967 SM 930; *Przybyłów*, *-łowa*, *przybyłowski* 1970 UN 82, 29. — Oboczna n. *Młynek*, zob. *Młynek* (7). ZZ

Przybyłów (5), wś, sier., gm. Szadek, 5 km na pld.-wsch. od Szadku: *Przybyłów* 1827 Tabella II 121; *Przybyłów*, kol. i os. 1888 SG IX 201; *Przybyłów* 1921 Sk II 40; *Przybyłów*, *-łowa* 1982 WUN III 69. PD

Przybyłów (6), cz. Kaśnej Górnej, dawniej wś, tarn., gm. Ciężkowice: *Przybyłów*, wś 1888 SG IX 201; *Przybyłów*, wś 1921 Sk XII 14; *Przybyłów*, wś 1933 SkBy 1389; *Przybyłów*, *-łowa* 1964 UN 15, 47. IN

Przybyłówka zob. **Przybówka**

Przybyły zob. **Mieszki-Przybyły**

Przybymierz

Przybymierz, wś, ziel., gm. Nowogród Bobrzański, 9 km na pld.-wsch. od Nowogrodu Bobrzańskiego: Dorf *Rychinbach* 1261 Reg nr 1071; *Richenbach* (1263) K 539; *Rechynbach* 1334 CdSil XI 26; *Reichenbach* 1441 SNGŚI XI 50; *Reichenbach* 1540 J III 739; Dorf *Reichenbach* 1555, *Reichenbach* 1602 SNGŚI XI 50; archipresbytero *Reichenbachii* 1687/88 J III 508; *Reichenbach* 1787 Z VII 110; *Reichenbach* 1845 K 539; *Reichenbach* 1888 SG IX 595; *Reichenbach* — *Przybymierz*, -a, *przybymiński* 1947 MPol XXV nr 124; *Przybymierz*, -rza 1982 WUN III 69. — Dawna n. niem. *Reichenbach*, od *reich* 'bogaty' i *Bach* 'potok'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przybymierz*. Lit.: SNGŚI XI 50–1. *JCh*

Przybynice zob. Przybenice

Przybynin, os., dawniej wś, słup., gm. Smóldzino, 19 km na pld.-zach. od Leby: *Brenkenhofsthal* 1784 Brüg II 945; *Brenkenhofsthal* 1789 MpGillyPom; *Brenkenhofsthal* — *Przybynin*, -na, *przybyniński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przybynin*, -na 1982 WUN III 69. — Dawna n. niem. od nazw. *Brenkenhof* (zapewne XVIII-wiecznego budowniczego kanałów, radcy finansowego Franza Balthasara Schönberga von *Brenkenhof*) + *-thal*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przybynin*. *BCz*

Przybynowice zob. Przybynów

Przybynów, wś, częst., gm. Żarki, 10 km na pln. od Myszkowa: *Pribynow* 1306–08 MVat III 85; de *Przibinowicz* ... *Przibinow* 1399 Krak nr 9488; de *Przibinowa* 1465 Hel II nr 3781; *Przibinow* 1470–80 DB II 219; *Przibinowo* 1487 Matr I nr 1878; *Przybyniow* 1490 ŻDz XV 436; *Przybinow* ... *Przybynow* 1529 LR 87; *Przybinow* 1564 Lukrak II 92; *Przibinow* 1581 ŻDz XIV 75; *Przybynow* 1680 Rej 174; *Przybynow* 1782 SHGKr-Mat 246; *Przybynow* 1787 Spis 352; *Przybynow* 1827 Tabella II 121; *Przybynow* 1888 SG IX 201; *Przybynow* 1952 UW 260; *Przybynow*, -nowa 1982 WUN III 69; gw. *pśybynuf*, -ova, *pśybynoski*. — Od n. os. *Przybyna* SSNO IV 382, z suf. -ów, też -owice, -owo. Lit.: RKrak 138; Nieckula, -ow-166. *IN*

Przybyradów zob. Przygradów

Przybyradz zob. Przybradz, Przybrda

Przybyradze zob. Przybradz

Przybysław (1), wś, bydż., gm. Dąbrowa Biskupia, 14,5 km na pln. od Radziejowa: *Pribi-*

slawe 1250 Kuj 187; *Pribislaw* 1418 Koch nr 422; *Przybyslaw* 1489 Lupbrz 167; *Przibislaw* 1583 ŻDz XII 250; *Przibislaw* 1604 Inwłoc 15; *Przibislaw* 1787 MpPfau; *Przybyslaw* 1888 SG IX 201; *Przybyslaw*, -wia 1982 WUN III 69. — Od n. os. *Przybyslaw*, z suf. *-je, od XV w. w rodzaju męskim. Lit.: Nieckula, RKJWr V 119; Rospond, -j̄b 113. *AG*

Przybysław (2), os., dawniej wś, kal., gm. Żerków, 5,5 km na pln.-wsch. od Żerkowa: pro villa, que *Pribislaue* ... nuncupatur (1295)1298 KW I 60; *Prschuslane* (!) 1328 KW II 420; villam *Przibislawicz* 1370 KW VI 264; *Przibislaw* 1418 Koz III 99; *naprzibislawyu* 1427 RWlkp II nr 836; *Przybyslaw* 1494 SHGKI(PG 7, 48v); *Przibislaw* 1578 ŻDz XII 210; *Przybyslaw* 1618–20 PKal 168; *Przybyslaw* 1783 84 RejKor 786; *Przybyslaw* 1888 SG IX 201; *Przybyslaw*, -wia 1971 UN 79, 13; gw. *pśybyśuaf*, -úa, *pśybyśuafski*. — Okresowo odnotowano postać *Przybyslawice*. Lit.: Nieckula, RKJWr V 119; Rospond, -j̄b 113. *ZZ*

Przybysław (3), dziś Nowy Przybysław, os., dawniej wś, i Stary Przybysław, wś, kosz., gm. Świdwin, 2 km na zach. od Świdwina: *Pribislaw* 1136 RzDuma I 175; de *Prybeslaw* 1315 PU V 240; *Pribislaw* 1454 SHGNM(Repertorium nr 1488); *Priebislaw* 1540 CdBA XVIII 277; *Pribislaw* 1618 MpLub; *Pribislaw* 1789 MpGillyPom; *Priebislaw* 1834 MpUMbl 871; *Probslaw*, *Neu Pribislaw* 1838 SHGNM(Kortlepel II 14); *Neu Pribislaw* — Nowy Przybysław, -go -wia, *nowoprzybyslawski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pribislaw* — Stary Przybysław, -ego -wia, *staroprzybyslawski* 1947 MPol XXV nr 111; *Nowy Przybysław*, -wego -wia, *Stary Przybysław*, -rego -wia 1981, 1982 WUN II 596, III 332. — Nazwa zmieniona jako *Priebislaw*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Nowy Przybysław* i *Stary Przybysław*. Lit.: LorSNH 90; TrautmElb I 47; RzDuma I 175; Rospond, -j̄b 113. *BCz*

Przybysławice (1), wś, kal., gm. Raszków, 2 km na pld.-wsch. od Raszkowa: villam nostram *Przibislawicze* 1392 KW III 644; de *Przibislawicze* 1401 Hb nr 9, 48; de *Przibislawicze* 1413 Kal nr 441; de *Przybyslawycze* 1497 StPPP VII 440; in villa *Przibislawicze* 1510 NKs 148; *Przibislawicze maior et minor* 1579 ŻDz XII 125; *Przybyslawicze majus et minus* 1618–20 PKal 89; *Przybyslawicze* 1783–84 RejKor 749; *Wies Przybyslawicze* 1789

MKI(Tab 22, 236); *Przybysławice*, dom. 1888 SG IX 203; *Przybysławice*, -wic 1982 WUN III 69; gw. *pšybyśuawice* (dolne, gurne), -*vic*. — Od n. os. *Przybysław*, z suf. -*ice*, okresowo z członami odróżniającymi od łac. przym. *maius* i *minus*, w formach gw. od przym. *dolny* i *górnny*. Okresowa forma *Przebysławice* jest wynikiem mieszania *prze-* i *przy-* pochodzenia przyminkowego. ZZ

Przybysławice (2), wś zaginiona, brak bliższej lokalizacji, kal.: in *Przibisławicze* 1447 SHGKI (PG 2, 181); *Przybysławycze* 1494 SHGKI(PG 7, 29); villarum Lypowycz ... *Przybysławycze* 1519 Matr IV/2, nr 12072. ZZ

Przybysławice (3), wś, kiel., gm. Kozłów, 10 km na płn.-wsch. od Miechowa: *Przibisławice* 1413 Kkk II 383; *Przibisławicze*, *Przybysławycze* 1470 80 DB I 182, II 83; *Przybysławicze* 1564 Lukrak II 80; *Przibisławice* 1581 ŻDz XIV 83; *Przybysławice* 1629 RPobKr 126; *Przybysławice* 1787 Spis 359; *Przybysławice* 1827 Tabella II 122; *Przybysławice* 1888 SG IX 202; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1964 UN 7, 28; gw. *pšybyśuawice*, -ic, *pšybyśuaski*. Lit.: RKrak 139; KopKiel 247. IV

Przybysławice (4), wś, krak., gm. Gołcza, 9,5 km na płn.-zach. od Miechowa: de *Pribislawicz* 1384 Krak nr 2278; *Przybysławycze* 1465 SHGKr(Terr-Crac 152, 94–5); *Przibisławicze* 1470–80 DB II 36; *Przybysławycze* 1490 ŻDz XV 437; *Przibisławicze* 1529 LR 116; *Przybysławicze* 1564 Lukrak II 78; *Przibisławice* 1581 ŻDz XIV 26; *Przybysławice* 1680 Rej 150; *Przybysławicze* 1787 Spis 355; *Przybysławice* 1827 Tabella II 122; *Przybysławice* 1888 SG IX 202; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1964 UN 7, 80; gw. *pšybyśuawice*, -ic, *pšybyśuaski*. Lit.: RKrak 138. IV

Przybysławice (5), wś, krak., gm. Nowe Brzesko, 5,5 km na płd.-wsch. od Proszowic: *Przybysławice* 1952 UW 262; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1964 UN 13, 67; *Przybysławice*, -wic 1982 WUN III 69. Lit.: LKrak 123. IV

Przybysławice (6), wś, krak., gm. Skąta, 4 km na wsch. od Skąty: de *Pribislawca* (!) 1388 Krak nr 4817; *Przibisławicze* 1405 RKrak 138; *Przibislawice* 1407 Kkk II 321; *Przybysławycze* 1470–80 DB II 43; *Przybysławycze* 1490 ŻDz XV 435; *Przibisławicze* 1529 LR 177; *Przibisławicze* 1564 Lukrak II 78; *Przibisławice* 1581 ŻDz

XIV 24; *Przybysławice* 1680 Rej 16; *Przybysławice* 1783–84 RejKor 347; *Przybysławice* 1827 Tabella II 122; *Przybysławice* 1888 SG IX 201; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1964 UN 11, 65; gw. *pšybyśuawice*, -ic, *pšybyśuaski*. Lit.: RKrak 138. IV

Przybysławice (7), wś, krak., gm. Zielonki, 11,5 km na płn. od Krakowa: *Przibislawycze* (1352)1519 KMłp III 87; de *Przibislawicze*, de *Przibislawus* 1438 SHGKr(TerrCrac 150, 105); *Przybysławycze* 1470–80 DB II 62; *Przibislawicze* 1529 LR 181; *Przybysławicze* 1564 Lukrak II 76; *Przybysławice* 1581 ŻDz XIV 28; *Przybysławice* 1629 RPobKr 23; *Przybysławice* 1787 Spis 333; *Przybysławice* 1888 SG IX 202; *Przybysławice* 1952 UW 267; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1963 UN 1, 61; gw. *pšybyśuawice*, -ic, *pšybyśuaski*. Lit.: RKrak 138. IV

Przybysławice (8), wś nieistniejąca, leżała koło wsi Kromolice, leszcz., gm. Pogorzela: *Przybyslawicze* et Unyeslaw 1438, *Przybysławycze* 1449 Koz III 99; *Przybysławycze* 1519 Matr IV/2, nr 12267; Cromolice, allodium *Przibislawice* ... distr. Pyzdr. 1529, Gosciejewo et allodium *Przybyslawice* 1780, quod *Przybyczew* antiquam villam *Przybysławice* occupaverit narrat 1790 Koz III 99, 711. — Śladem po n. wsi była notowana jeszcze w XIX w. n. leśniczówka *Przybyszew*, por. *Przybyszew* 1831–32 MpRey nr 114; *Przybyszew* 1888 SG IX 204 oraz pole we wsi Kromolice. ZZ

Przybysławice (9), wś, lub., gm. Garbów, 9 km na płn.-wsch. od Nałęczowa: de *Przibislawicz* 1383 Sng II 61; *Przibislawice* 1416 LKP 138; *Przibislawicze* 1425 Inscr nr 1599; *Przibislawicze* (1428) ZDM VII 241; *Przibislawicze* (1439)1582–83 ZDM V 397; *Przybysławycze* 1470–80 DB III 246; *Przybysławycze* 1496 LKP 118; *Przybysławycze* 1529 LR 433; *Przibislawicze* 1531 ŻDz XIV 349; *Przibislawicze* 1565 Lulu 49; *Przybysławice* ... ze wsi *Przybysławic* 1626 RPobLu 15; *Przybysławice* 1676 ŻDz XV 18a; *Przybysławice* 1783–84 RejKor 242; *Przybysławice* 1888 SG IX 202–3; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1971 UN 118, 16. Lit.: SHGLu III 192–3; KosLu 70. IV

Przybysławice (10), wś, tarn., gm. Radłów, 13 km na zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: de *Przibislawicz* (1356)1460 ZDM IV 100; de *Przybyslawicz* (1382) KMłp III 345; de *Przibislawicz* (?)

Przybysławice

1389 Krak nr 157; *Przybysławice* (1399?)1460, *Przybislawycze* 1402 ZDM I 292, 301; de *Pribislauicz* 1407 Kkk II 322; *Przybysławice*, *Przybysławice* 1427 SHGSd(TP 20, 103 i 111); *Przybislawicze* 1470–80 DB II 408; *Przybysławice* 1481 SHGSd(TP 24, 431); *Przybysławycze* 1508 ŻDz XV 488; *Przybislawicze* 1529 LR 18; *Przybislawycze* 1579 ŻDz XIV 233; *Przybysławice* 1888 SG IX 203; *Przybysławice* 1921 Sk XII 7; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1964 UN 3, 35. Lit.: OPilz 94. IN

Przybysławice (11), wś, tarnob., gm. Klimontów, 16 km na płn.-zach. od Tarnobrzega: *Pribislauicze* 1400 ZDM I 294; *Przybysławice* (1421)1534 ZDM II 9; *Przybislauicze* 1423 Hel II nr 1915; *Prybysławice*, *Przybislawicze* 1470–80 DB II 334, 336; *Przybysławycze* 1508 ŻDz XV 458; *Przybislawycze* 1529 LR 366; *Przybislawice* 1564–65 Lusand 326; *Przybysławice* 1578 ŻDz XIV 172; *Przybysławice* 1787 Spis 380; *Przybysławice* 1827 Tabella II 122; *Przybysławice* 1888 SG IX 202; *Przybysławice* 1952 UW 128; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1970 UN 32, 26. Lit.: KSand 163. IN

Przybysławice (12), wś, tarnob., gm. Ożarów, 6 km na płd. od Ożarowa: de *Pribislawicz* 1325–27 MVat I 159; *Przybysławicze* (1415) ZDM V 153; *Przybislawycze* 1470–80 DB II 497; *Przybislawicze*, *Przybislawycze* 1529 LR 463; *Przybysławice* 1564–65 Lusand 326; *Przybislawicze* 1578 ŻDz XIV 180; *Przybysławice* 1783–84 RejKor 380; *Przybysławice* 1787 Spis 391; *Przybysławice* 1827 Tabella II 122; *Przybysławice* 1888 SG IX 202; *Przybysławice*, -wic, *przybysławicki* 1970 UN 32, 21. Lit.: KSand 163. IN

Przybysławice zob. **Przybków, Przybysław** (2)

Przybysławice Dolne zob. **Przybysławice** (1)

Przybysławice Górne zob. **Przybysławice** (1)

Przybysławice Maior zob. **Przybysławice** (1)

Przybysławice Minor zob. **Przybysławice** (1)

Przybysławie zob. **Przybysław** (1)

Przybysławska Wola zob. **Wola Przybysławska**

Przybysz, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, gdań., gr. Krokowa, 20 km na płn.-zach. od Pucka: *villas ... Gardlino, Pribrodowicz* (1235) XVII, *Pribrodorowicz* (1245) Perl 42, 74; *Pribroda ... Pribrodov, Priprodov* 1279 Perl 259–60,

265; *Pribrodow* 1342 PrUr III 372; *casa in palude Przybysz* 1775 SchN 672; *Przybici* 1789 Goldb II 190; *Przybityz* 1796–1802 MpSchröt IV; *Priebitz* — *Przybycz* 1879 Kętn 45; *Przybroda* al. *Przybrody*, wś nieistniejąca pod Żarnowcem, *Przybysz*, niem. *Prebitz* al. *Prybitz*, wyb. 1888 SG IX 199, 203; *Bród (Przybroda)* 1920 PMT III 68; *Przybycz żarnowski* (**Przybysz*), niem. *Pribitz*, os. 1923 Lor 83; *Przybysz*, folw. 1933 SkBy 1390; *Przybysz*, os. 1967 SM 931; gw. *przebeczllpřebáč*, -a, *přebačni*. — Dawniej *Przybrodowic(e)*, od wyrażenia przyimkowego *przy brodzie*, z suf. -owice (pierwotnie n. określała ludzi tam mieszkających), wtórnice z suf. -ów. Późniejsze postaci mogły być efektem zmian morfologicznych, adideacyjnych polegających na: skróceniu *Przyb(rodow)ice* > *Przybice* (wraz z utratą rzeczywistej motywacji, tj. zanikiem brodu na rzece Piaśnicy), nawiązaniu do nazw. *Przybysz* i kasz. ap. *prēbeč* ‘przybysz’ w formach *Przybycz, Przybysz*, a w *Przybroda, Przybrody* — do kasz. ap. *přibrod* ‘płytkie miejsce w rzece, jeziorze lub stawie, przez które można przejść lub przejechać na drugi brzeg, bród’ SGSych IV 203. Lit.: Treder, PMT III 68–9, 136; Siciński, OSG VIII 72; GórnRPom 125; Taszycki RiSP I 211. WK

Przybysze zob. **Kaluszyno-Przybysze**

Przybyszew (1), wś, koniń., gm. Olszówka, 6 km na płd.-zach. od Kłodawy: *Przybyszew* 1827 Tabella II 122; *Przybyszew* 1888 SG IX 204; *Przybyszew* 1921 Sk II 25; *Przybyszew*, -wa, *przybyszewski* 1970 UN 82, 36. — Od n. os. *Przybysz* (: *Przybysław, przybysz* ‘ten, co przybył’) RymSEN II 313, z suf. -ew. EB

Przybyszew (2), wś, dawniej mto, rad., gm. Promna, 6,5 km na płn.-zach. od Białobrzegów: *Przybyssov* 1338 KMaz II 230; *Przibischewo* 1452 Tym 332, przyp. 454; *Przybischewo* 1484 SHGMz(MK 9, 161v); *Przibischow* 1511/12 VisitGn 352; Oppidum *Przybyszew* 1577 ŻDz XVI 247; *Przybyszew* 1783 MpPerMz; *Przybyszew* 1827 Tabella II 122; *Przybyszew*, mto 1839 MpKwat IV 5; *Przybyszew*, os. m. 1888 SG IX 203; *Przybyszew* 1952 UW 12; *Przybyszew*, -wa, *przybyszewski* 1964 UN 18, 17. — Od n. os. *Przybysz*, z suf. -ów, też -ewo i -ew. Lokacja miasta nastąpiła najpóźniej w 1396 r. Lit.: RymNmias 195–6; Miasta polskie w tysiącleciu I 530. UB

Przybyszew zob. **Przybyszów** (1, 2)

Przybyszewice zob. **Przybyszkowice, Przybyszowy**

Przybyszewo (1), wś, ciech., gm. Regimin, 9,5 km na płn.-zach. od Ciechanowa: *Przybyszewo* 1921 Sk I 24; *Przybyszewo*, -wa, *przybyszewski* 1971 UN 123, 33. — Od nazw. *Przybysz*, z suf. -ewo. UB

Przybyszewo (2), wś, leszcz., gm. Święciechowa, 7,5 km na płn.-zach. od Leszna: *Przybischewo* 1445 Koz III 100; *Przybischewo* 1468 SHGPn III 886; w *Przybyszewie* 1507/08 MHer X 1931, 73; *Przybiszewo* 1510 Koz III 100; *Przybyszewo* 1528 SHGPn III 886; *Przibissewo* 1579 ŻDz XII 100; *Przybyszewo* 1622–24 PPozn (Tab 1, 94); *Przybyszewo* 1783–84 RejKor 830; *Przybyszew* al. *Przybyszewo* 1888 SG IX 204; *Przybyszewo*, -wa 1982 WUN III 70; gw. *pšybyševo*, -va, *pšybyšeski*. Lit.: SHGPn III 886–8; PPozn 246–7. ZZ

Przybyszewo (3), kol., dawniej wś, płoc., gm. Gozdowo, 14 km na płd. od Sierpca: *Przybyszewo* 1827 Tabella II 122; *Przybyszewo* 1888 SG IX 204; *Przybyszewo* 1921 Sk I 171; *Przybyszewo* 1952 UW 37; *Przybyszewo*, -wa 1982 WUN III 70. UW

Przybyszewy zob. **Przybyszowy**

Przybyszkowice, cz. wsi Przybyszew, dawniej wś, rad., gm. Promna: *Przibyskowicze* 1338 KMaz II 230; *Przybyschewicze* 1511–23 ŁLB I 666; *Przybyszkowice* 1783 MpPerMz; *Przybyszkowice*, -wic, cz. wsi 1964 UN 18, 17; *Przybyszkowice*, -wic 1982 WUN III 70. — Od n. os. *Przybyszek*, *Przybysz* RymSEN II 313, z suf. -owicell/-ewice. Wieś została włączona w XIX w. do *Przybyszewa* (2). UB

Przybyszowa zob. **Przybyszowy, Przybyszówka, Przyszowa**

Przybyszowice zob. **Przybyszowy**

Przybyszowy, wś, kiel., gm. Końskie, 9 km na zach. od Końskich: *Przybyschow* 1470–80 DB I 351; *Przybyschow* 1508 ŻDz XV 481; *Przybyschow*, *Przybyschewicze*, *Przybischewy* 1511–23 ŁLB I 666, 705; *Przibyschowi* 1529 LR 391; *Przibiszowi* 1577 ŻDz XIV 287; [Przybyszowice] XVI AtSd 152; *Przybyszowy* 1660–64 Lusand I 19; *Przybyszowy* 1783–84 RejKor 220; *Przybyszowy* 1827 Tabella II 122; *Przybyszowy* al. *Przybyszewy*, al. *Przybyszowa* 1888 SG IX 205; *Przybyszowy* 1902 Przew II 105; *Przybyszowy*, -szów, *przybyszowski* 1966 UN 24, 20. — Od n. os. *Przybysz*,

Przybysza, z suf. -ów, później w l. mn. -owy, też -ewy, -ewice, -owice. Lit.: KopKiel 197; KSand 163; Nieckula, -ov- 166. IN

Przybyszów (1), wś, częst., gm. Moskorzew, 6,5 km na wsch. od Szczekocin: *Przybyszów*, wieś nowo założona 1783 SHGKrMat 247; *Przybyszew* 1783–84 RejKor 278; *Przybyszów* 1787 Spis 347; *Przybyszów* 1827 Tabella II 122; *Przybyszów* 1888 SG IX 204; *Przybyszów* 1952 UW 130; *Przybyszów*, -szowa, *przybyszowski* 1971 UN 35, 44. — Od n. os. *Przybysz*, z suf. -ów, też -ew. Lit.: RKrak 139. IN

Przybyszów (2), wś, kal., gm. Kępno, 6 km na płn.-zach. od Kępna: *Przybyszów* al. *Przybyszew* 1888 SG IX 204; *Przybyszów*, niem. *Juliustal* 1921 Sk X 31, 153; *Przybyszów* 1933 SkBy 1390; *Przybyszew* 1952 UW 69; *Przybyszów*, -szowa, *przybyszowski* 1971 UN 81, 8. — Nazwa niem. *Juliustal* nadana przez władze zaboru pruskiego. EB

Przybyszów (3), wś, krośn., gm. Bukowsko, 15,5 km na płd.-zach. od Leska: *Przibissow* 1553 Matr V/1, nr 1562; *Przybyszow* 1589 ŻDz XVIII/1, 49; do *Przybyszowa* 1638 RZł 214; *Przybyszowka* 1699 ADP 155, s. 72; *Przybyszow* 1748 ADP 73, k. 403; *Przybyszów* 1860 Sch 106; *Przybyszów* 1888 SG IX 204; *Przybyszów*, -szowa, *przybyszowski*, wś niezamieszkała 1966 UN 71, 93; *Przybyszów*, -szowa 1982 WUN III 70. — Okresowo także n. *Przybyszówka*. Lit.: MakSk 135; Riegłemk 201. BCz

Przybyszów (4), wś, piotr., gm. Kobile Wielkie, 11,5 km na płd.-wsch. od Radomska: *Przybyszów* 1827 Tabella II 122; *Przybyszów* 1888 SG IX 204; *Przybyszów* 1921 Sk II 85; *Przybyszów*, -szowa, *przybyszowski* 1972 UN 48, 52. EB

Przybyszów (5), wś, ziel., gm. Sława, 4 km na wsch. od Sławy: *Zbiersko ... Sbiersko* 1528–31 Reces 13; *Pirscav* 1657 Sprungala 255; pagus *Pirschkau* 1670, *Pirschkaviensi* 1670, *Pirschkau* 1679 J III 37, 39, 161; *Puerschkau* 1791 Z X 284; *Pürschkau* 1845 K 518; *Puerschkau* 1888 SG IX 277; *Pürschkau* 1900 Myc 78; *Pürschkau*, *Potrzebowo* 1941 Wrzosek 29; *Pürschkau* — *Przybyszów*, -owa, *przybyszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Przybyszów*, -szowa 1982 WUN III 70. — Pierwotna n. trudna do ustalenia, por. *Zbiersk*. Adaptacja niem. w formach *Pirschkau*, *Pürschkau*. A. Wrzosek odnotował polską n. *Potrzebo-*

Przybyszów

w.o. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przybyszów*.
Lit.: SNGŚI XI 51. JCh

Przybyszów zob. **Przybyszew** (2), **Przybyszowy**

Przybyszówka, wś, rzesz., gm. Świlcza, 5 km na zach. od Rzeszowa: *Przybyszówka* (1409) XVII ZDM V 89; *Przibischowa* 1439 AGZ XIII nr 1206; *Przybyszowska* (!) 1494 Hel II nr 4429; *Przybyszowka* 1589 ŻDz XVIII/1, 8; *Przybyszówka* 1629 ADP 60, k. 649; *Przybyszowka* 1794 Ga Kk2; *Przybyszówka* 1888 SG IX 204; *Przybyszówka, -ki* 1982 WUN III 70. — Od n. os. *Przybysz*, z suf. *-ówka*, okresowo *-owa*. Lit.: MakPrz 215. BCz

Przybyszówka zob. **Groble** (2), **Przybyszów** (3)

Przybyszycce, wś, skiern., gm. Jeżów, 17,5 km na płn.-wsch. od Brzezin: *Przibiszce* (1359) XV KW III 132; *Przibischicze ... Przybissicze* 1511/12 VisitGn 184, 186; *Przybyszycce, Przybyszycze* 1511–23 ŁLB II 333, 335; *Przibiszicze* (1531) VisitGn 687; *Przybyszycce* 1579 ŻDz XVI 163; *Przybyszycce* 1792 MpPerRw; *Przybyszycce* 1827 Tabella II 122; *Przybyszycce* 1839 MpKwat III 4; *Przybyszycce* 1888 SG IX 205; *Przybyszycce, -szyc, przybyszycycki* 1974 UN 40, 21. — Od n. os. *Przybysz*, z suf. *-ice*. Lit.: SHGLow II/1, 59; *TaszycyckiPatrMz* 60. UW

Przybyszyn, wś, łomż., gm. Ciechanowiec, 6 km na płd.-wsch. od Ciechanowca: z *Przybyszina* 1580 ŻDz XVII/1, 40; *Przybyszyn* 1676 Kond 168; *Przybyszyn* 1888 SG IX 205; *Przybyszyn* 1921 Sk V 28; *Przybyszyn, -na* 1982 WUN III 70; gw. *pšybyšyn, -a, pšybyški*. — Od n. os. *Przybysz*, z suf. *-in*. Lit.: Kond 168. EB

Przychlewski Młyn zob. **Przechlewko**

Przychód zob. **Przechód** (2)

Przychody (1), wś, biał., gm. Międzyrzec Podlaski, 8,5 km na płd.-zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Przychody* 1662 AWAK XXXIII 487, 488; *Przychody* 1676 CzRkps nr 1099; *Przychody* 1827 Tabella II 122; *Przychody* 1888 SG IX 206; *Przychody* 1921 Sk IV 89; *Przychody, -chód, przychodzki* 1970 UN 119, 15. — Od ap. *przechód* 'wolne dojście, dostęp', też 'dróżka, ścieżka; bród, płytki odcinek rzeki; korytarz' Sstp VII 95, w formie pluralnej; n. zapewne określała miejsce łatwo dostępne. Postać *Przychody* powstała wsku-

tek zmiany *Prze-* > *Przy-* pod wpływem częstego występowania przyimka *przy-*. EB

Przychody (2), wś, kat., gm. Pilica, 6,5 km na płn.-wsch. od Pilicy: *Prechodj* 1257, *prechodi* 1262 KMłp I 53, 75, fals. XIV; *Prechodi* 1387, *Prechodi* 1389, 1394 Krak nr XXXVIII(9), CLXI(24), 5516; *Prechodi, Przechody* 1399 Krak nr CCLXXVII(32), 8844; de *Przechodi* (1417), (1419) KW VIII 39, 91; *Przechody* (1431–42)1571 ZDM VIII 245; *Przechody* 1470–80 DB III 327; *Prechodi* 1490 ŻDz XV 434; *Prechodi* 1529 LR 202; *Przechody* 1564 Lukrak II 93; *Prechodi* 1581 ŻDz XIV 80; *Przechody* 1680 Rej 187; *Przychody* 1787 MpPerKr; *Przychody* 1827 Tabella II 122; *Przychody* 1888 SG IX 206; *Przychody, -dów, przychodzki* 1964 UN 11, 39; gw. *pšyχody, -χut, pšyχocki*. Dawniej n. *Przechody*, od XIX w. *Przychody*. Lit.: RKrak 139. IN

Przychody (3), cz. Anielówki, dawniej wś, lub., gm. Michów: *Przedwody* (!) 1529 LR 439; *Przechot* 1580 RPobLu 790v; *Przechod* 1626 RPobLu 153; *Przechod* 1663, *Przechod* 1685 SHGLu IV 112; *Przychody* 1870 Cat 41; *Przychody* 1877 Zin II 88; *Przychody* 1888 SG IX 206; *Przychody* 1899 Cat 63; *Przychody* 1921 Sk IV 54; *Przychody*, kol. 1933 SkBy 1390; *Przychody, -chód* 1969 UN 113, 12. — Okresowo *Przechód*; singularyzacja nazwy. Lit.: SHGLu IV 112–3; KosLu 70. IN

Przychody (4), cz. wsi Dębina, dawniej wś, sier., gm. Biała: *Przychody* 1827 Tabella II 122; *Przychody* 1877 Zin II 88; *Przychody*, wś 1888 SG IX 206; *Przychody* vel *Przygody* (!) 1902 Przew II 106; *Przychody*, wś 1921 Sk II 131; *Przychody, -dów* 1982 WUN III 70. EB

Przychodziska zob. **Przechodzisko**

Przychodzka Wieś zob. **Przychodzko**

Przychodzker Hauland zob. **Przychodzko**

Przychodzkie Holendry zob. **Przychodzko**

Przychodzko, wś, ziel., gm. Zbąszyń, 6,5 km na płn.-zach. od Zbąszynia: *Przychodzkie* al. *Bielawskie Oledry* XVII–XVIII Rusiński 129; *Oledry Strzyżewskie* czyli *Przychodzkie ... Przechodzkie* 1775 Koz III 100; *Przychodzkie Holendry* al. *Przychodzka Wieś*, niem. *Deutschhohe*, dawniej *Przychodzker Hauland*, os. wiejska 1888 SG IX 206; *Przychodzko*, niem. *Deutschhöhe*, wś 1921

Sk X 53, 153; *Przychodzko*, -ka 1982 WUN III 70. — Dawniej n. zestawione, od apelatYWu osadniczego *OleđryllHolendry*, okresowo od ap. *wieś* i *przychod*, *przychodza* 'bagnO, błoto, przejście przez błoto', por. Koz III 87, 100, *bielawy* 'błoto, łąka' (wieś leży nad jeziorem Lutol) oraz od n. m. *Strzyżewo*. Ostatecznie utrwaliła się, zuniwerbizowana za pomocą suf. -ko, postać *Przychodzko*. Nazwy niem. *Przychodzker Hauland* i *Deuschhöche* wprowadzone urzędowo przez administrację zaboru pruskiego. ZZ

Przychojec, wś, rzesz., gm. Leżajsk, 4 km na płn. od Leżajska: *Przychojec*, przys. 1855 Stup 116; *Przychojec*, wś 1888 SG IX 206; *Przychojec*, -jca, *przychojski* 1966 UN 62, 36; *Jodłówka* 1977 MPol 21 poz. 112; *Przychojec*, -jca 1981 MPol 7 poz. 61; gw. *pśyxojec*, -jca, *pśyxojski*. Zapewne dawniej **Przechodziec*, od ap. *przechód*, z suf. -ec. Wtórnie n. *Przychojec*, ze zmianą *Prze-* > *Przy-* oraz -dźć- > -jc-. W 1977 r. urzędowo wprowadzono n. *Jodłówka*, a w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: MakPrz 216. BCz

Przychowa, wś, legn., gm. Ścinawa, 4 km na płn. od Ścinawy: in *Prichow* 1210 Reg nr 138; *Prichoua* 1240 SUr II 117; *Prichova* 1245 Ng 241; *Preichau* 1310 Reg nr 3102; *Prychouia* (1372), *Prichow* (1382) K 510; [*Preichau*] 1580 Ng 241; *Prychow*, *Preichau* 1888 SG IX 113; *Preichau*, *Przychów* 1941 Wrzosek 24; *Preichau* — *Przychowa*, -ej, *przychowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Przychowa*, -wej 1982 WUN III 70. — Od n. os. *Przych* SSNO IV 385 (: *Przybysław*), z suf. -ów, -owa. Nazwa zniemczona jako *Prichow*, *Preichau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przychowa*. Lit.: SNGŚI XI 51. JCh

Przychód (1), wś, ciech., gm. Szeńsk, 18 km na pld.-zach. od Mławy: *Przechoth Brenszky* (!) 1488 SHGPi 246; *Przechod* 1508 Matr IV/2, nr 8801; *Przechod* 1578 ŹDz XVI 53; *Przychód* 1784 MpPerPi; *Przychód* 1827 Tabella II 122; *Przychód* 1888 SG IX 205; *Przychód* 1921 Sk I 90; *Przychód* 1952 UW 18; *Przychód*, -chodu, *przychodzki* 1971 UN 131, 27. — Od n. os. *Przechod* SSNO IV 358 lub od ap. *przechód*, określającego miejsce, do którego był łatwy dostęp. Postać *Przychód* z przejściem *Prze-* > *Przy-*. Człon drugi w n. zestawionej zniekształcony, związany zapewne z n. *Szeńsk*. Lit.: SHGPi 246. UW

Przychód (2), wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 12 km na pld.-wsch. od Gostynina: *Przychód*, kol. 1888 SG IX 205; *Przychód* 1890 SG XI 820; *Przychód Borowy*, wś 1902 Przew II 105; *Przychód Borowy* 1921 Sk I 34; *Przychód Borowy* 1933 SkBy 1390; *Przychód* 1952 UW 10; *Przychód*, *Przychód Borowy* 1967 SM 931; *Przychód*, -chodu, *przychodzki* 1971 UN 125, 35. — Okresowo n. z członem odróżniającym od przym. *borowy* lub przejętym z drugiego członu n. pobliskiej wsi *Szczawin Borowy*. UW

Przychów, wś, ziel., gm. Bobrowice, 19 km na pld.-wsch. od Gubina: *Preiche* (1500–36) CdB C II 510; *Preicho* od. *Preichow* 1809 Bratring III 318; *Preichow* 1829 MpRey nr 111; *Preichow* 1928 Muka III 168; *Preichow* — *Przychów*, -owa, *przychowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przychów*, -chowa 1982 WUN III 70; dłuż. *Pśichow*, przym. *pśichojski* Muka III 168. — Od n. os. *Przych*, z suf. -ów; n. zniemczona jako *Preiche*, *Preichow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przychów*. JCh

Przycłapy, wś, sier., gm. Wierzchlas, 6,5 km na pld.-wsch. od Wielunia: *Przycłapy* 1827 Tabella II 122; *Przycłapy* 1888 SG IX 206; *Przycłapy* 1921 Sk II 136; *Przycłapy*, -clap, *przycłapski* 1974 UN 52, 50. — Od nazw. **Przycłap* (: gw. *przycłapić* 'przycisnąć' SGPKar IV 409), w l. mn. EB

Przyczniów zob. **Przecznów**

Przyczów zob. **Przeczów** (1)

Przyczyn zob. **Przyczyna Górna**

Przyczyn Nowy zob. **Przyczyna Dolna**

Przyczyna zob. **Przyczyna Dolna**, **Przyczyna Górna**

Przyczyna Dolna, wś, leszcz., gm. Wschowa, 1,5 km na pld.-wsch. od Wschowy: *Nowa Pricz* 1345 KW II 574; *Novi Przyczyn* (1367)XVII KW III 293; in *Przycim* (1370)1782 KW VI 261 (tu?); *Przedczyn Inferiorem* (1404)1525 KW VII 262; *Przetszyn inferiorem* 1404 CMP 264; *Przedczyn Inferior* 1404 Matr IV/3, supl. nr 434; pro ville *Przyczyna* (1426) KW IX 46; *Przyczyn* (1444)1447 KW X 379; *Inferior Priczina* 1514, *Inferior Przecznia* (!) 1566 SHGPn III 888; *Priczina Minor* 1579 ŹDz XII 98; *Przyczyna Dolna* 1783–84 RejKor 831; *Przyczyna dolna* 1789 PPozn 247; *Przyczyna Dolna* 1888 SG IX 206; *Przyczyna dol.*, niem. *Nider Pritschen* 1909 SkKP 96; *Przyczyna Dolna*, -ny -nej 1982 WUN III 70.

Przyczyna Górna

— Nazwa zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi *Przyczyna (Górna)*, człon drugi od przym. pol. *nowy*, łac. *inferior* 'dolny', *minor* 'mniejszy', później od pol. *dolny*, niem. *nieder*. Lit.: SHGPn III 888; PPozn 447. ZZ

Przyczyna Górna, wś, leszcz., gm. Wschowa, 1 km na zach. od Wschowy: *Pretsino* 1210 KW I 64; *Priczyn* (1273)XVII WuSP nr 9; *Przyczyn* 1273 KW I 398; *Predsin* 1290, *Przyczyny* (1326) XVII, *Pritchinin antiquo* (1327)XVII KW II 43, 398, 416; in *Przycim* (1370)1782 KW VI 261; *Przedczin Superiorem*, *Pryczyn* (1404)1525 KW VII 261, 263; *Priczina* 1405 SHGPn III 888; pro ville *Przyczyna* (1426) KW IX 46; *Pryczyn* (1444)1447 KW X 379; *Przyczina* 1459 Matr I nr 523; *Priczyna* 1506, *Maior Priczina* 1514, *Superior Priczkinaw*, *Superior Priczina* 1517 SHGPn III 888; *Priczina* 1529 Matr IV/2, nr 16708; *Pritschina*, *Przithczina* 1548 SHGPn III 888; *Priczina Maior* 1579 ŻDz XII 98; *Magna Przyczyna* 1672 SHGPn III 888; *Przyczyna Górna* 1783–84 RejKor 831; *Przyczyna Górna* 1789 PPozn 242; *Przyczyna Górna*, niem. *Pritschen*, dawniej *Prietschen* 1888 SG IX 206; *Przyczyna górna*, niem. *Ober Pritschen* 1909 SkKP 96; *Przyczyna Górna*, -ny -nej 1982 WUN III 70. — Dawniej zapewne n. **Przecino*, od n. os. **Przata* (: *Przeci-sław*), z suf. -in(o). Zmiana n. na *Przyczyna* spowodowana grafią oraz adideacją do ap. *przyczyna*. W n. zestawionych człon odróżniający od przym. łac. *antiquus* 'stary', *superior* 'wyższy', *maior* 'większy', pol. *górnny*. Lit.: SHGPn III 888–9; PPozn 242; Bańkowski, Onom XXIX 145–6. ZZ

Przydanowo, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. garwolińskim, w par. Siennica, siedl.: *Przyjdanowo* 1540 Czer 5 dod.; [*Przydanowo*] 1617 AtMz(kartoteka). — Zapewne od n. os. *Przydan* KozN 18, z suf. -owo. UB

Przydanowo zob. **Konarze**

Przydargiń, wś, kosz., gm. Bobolice, 7 km na pñ.-zach. od Bobolic: *Priddarge*, *Prydgharde* (1545) PomKirch II 158; *Priddargen* 1618 MpLub; *Priddargen* 1789 MpGillyPom; *Priddargen* 1845–62 RzDuma I 246; *Priddargen* 1888 SG IX 40; *Priddargen* — *Przydargiń*, -nia, *przydargiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przydargiń*, -nia 1982 WUN III 71. — Od niemieckiej n. *Dargen*,

pol. *Dargiń* (zob.), ze słow. przyimkiem **pri*, pol. *przy* lub **pred*, pol. *przed*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przydargiń*. Lit.: RzDuma I 246; Belchnerowska, PMT XIII 60. BCz

Przydarłów, os., dawniej wś, szczec., gm. Kozielice, 8 km na pñ.-zach. od Pyrzyc: *Brederlow* 1277 CdB A XXIV 5; *Brederlo* 1282 PU II 469; *Brederlow* 1337 SHGNM(Landb 17); *Brederlaw* 1618 MpLub; *Brederlow* 1789 MpGillyPom; *Brederlow* 1833 MpUMbl 1488; *Brederlow* — *Przydarłów*, -owa, *przydarłowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przydarłów*, -łowa 1982 WUN III 71. — Dawna n. niem. od nazw. rodu *Brederlow*, znanego w tej okolicy od 1319 r., według tradycji przybyłego z Brabancji. Antroponim może związany z śrdniem. *bruder loh* 'wielki las' lub ze stwniem. *bridel* 'lejce, wodze' Gott 125, 129. A. Mucke wywodzi n. m. od słow. **prěděľb* 'przedział, rozgraniczenie', z suf. -ów, -owo (wieś leży na pograniczu Pomorza i Nowej Marchii); F. Lorentz — od n. os. **Bedrola* (: *bedro* 'biodro'), dla R. Trautmanna n. niejasna, natomiast E. Rzezińska-Feleszko i J. Duma łączą ją z niem. n. os. *Brader*, *Bradel*, *Bräder* Gott 204–5. Nazwę *Przydarłów* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: MuckeNM 103; LorSNH 12; TrautmElb I 136; Rymar, ZPyrz I 175; RzDuma II 29. BCz

Przydatki, wś, piotr., gm. Wola Krzysztoporska, 10,5 km na pñ.-zach. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Przydatki* 1877 Zin II 88; *Przydatki*, kol. 1888 SG IX 207; *Przydatki*, kol. 1902 Przew II 106; *Przydatki*, wś 1921 Sk II 75; *Przydatki*, -ków 1982 WUN III 71. — Od n. os. *Przydatek* RymSEN II 313 lub od ap. *przydatek* 'dopłata; grunt dodany do innej nieruchomości' Sstp VII 248, w l. mn. EB

Przydatki Golaszewskie, wś, włoc., gm. Kowal, 3,5 km na pñ.-zach. od Kowala: *Przydatki Golaszewskie* 1963 Mp-25(Włocławek); *Przydatki Golaszewskie*, wś 1967 SM 932; *Przydatki Golaszewskie*, -ków -kich, *przydacki* 1972 UN 191, 34. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od ap. *przydatek*, w l. mn., człon drugi od n. m. *Golaszewo* (2). KZ

Przydatki Przybyszowskie, wś, piotr., gm. Kobile Wielkie, 11,5 km na pñ.-wsch. od Radomska: *Przydatki Przybyszowskie* 1962 Mp-25 (Radomsko); *Przydatki Przybyszowskie* 1967 SM

932; *Przydatki Przybyszowskie, -ków -kich, przybyszowski* 1972 UN 48, 52. — Nazwa zestawiona; człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Przybyszów* (4). EB

Przydawki, ws, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 17 km na pñ.-zach. od Garwolina: *Przydawki* 1952 UW 8; *Przydawki, -wek, przydawkowski* 1966 UN 135, 15. — Zapewne od ap. *przydawek* 'grunt przydany gdzie indziej do włóki włościńskiej' SW V 280, w l. mn. UB

Przydonica, ws, nowosąd., gm. Gródek nad Dunajcem, 14 km na pñ.-wsch. od Nowego Sącza: *Predanyca* 1336 KMłp I 244; de *Nova Predanicz* 1346–58 MVat II 298; *Przedanijca* 1370 KMłp I 368; *Przedanica* 1388 Krak nr 5031; *Przedanica*, *Przedanica* 1398 Krak nr 6540, CCLXXII(82); *Przedanica* 1408 KMłp IV 112; *antiqua Predanica* 1410 Hel II nr 1250; in *Przedanice* 1426, 1429 KMłp IV 226, 251; *Nowa Predanyca* et *Stara Predanyca* 1467 Hel II nr 3875; *Przedanyca* 1470–80 DB II 142; *Przedanica* 1521 Matr IV/1, nr 3848; *Przedanica Magna, Przedanica Nova ... Predanyca* 1529 LR 42, 60; *Przedanica niższa, Przedanica wyższa* 1581 ŻDz XIV 136; *Przedanica, Przedanica Wyższa* 1629 RPobKr 212; *Przedonica, Przedonica Nizsza* 1680 Rej 219; *Przedonica, Przedonica nizsza* 1712, *Przedonica* 1768 PSąd I 100; *Przydonica* 1794 Ga Kk2; *Przedanica, Przydonica* 1888 SG IX 132, 207–8; *Przydonica* 1921 Sk XII 25; *Przydonica, -cy, przydonicki* 1964 UN 9, 48; gw. *pśydonicall/pśedonica, -y, pśedoiński*. — Dawniej n. *Przedanica*, od imiesłowu biernego *przedan* (por. *przedać* 'sprzedać' Sstp VII 116), na określenie wsi sprzedanej, z suf. *-ica*. Forma *Przedanica* powstała wskutek zaniku samogłoski sufiksальной, a *Przydonica* — zapewne pod wpływem etymologii ludowej. Okresowo n. z członami odróżniającymi od przym. łac. *antiquus, magnus*, pol. *nowy, stary, niższy, wyższy*. Lit.: Malinowski, PF I 283; PSąd I 100. IV

Przydrowitz zob. **Przedrowice**

Przydroże, dziś *Przydroże Male* i *Przydroże Wielkie*, dwie wsi, opol., gm. Korfantów, 6 i 4,5 km na pñ.-wsch. od Korfantowa: in *Predros sive in Schnellendorph* ok. 1300 CdSil XIV 104; *Snellindorf* 1379, *Snellendorff* 1384 CdSil XXXIII 139, 141; in pago *Schoelendorff* 1687/88 J II 535; *Gros Schnellendorff, Klein Schnellendorff*

1743 SNGŚI XI 52; *Schnellendorf Gross, poln. Welki Przydroży, Klein Schnellendorf* 1783 Z II 38; *Schnellendorf Groß u. Klein, Wielki u. Male Przydroży* 1845 K 599; *Gross Schnellendorf, Wielkie Przydroże, Klein Schnellendorf, Male Przydroże* 1941 Wrzosek 40; *Gross Schnellendorf — Przydroże Wielkie, -a -kiego, przydrożański, Klein Schnellendorf — Przydroże Male, -a -lego, przydrożański* 1947 MPol XXV nr 124; *Przydroże Male, -ża -lego, Przydroże Wielkie, -ża -kiego* 1982 WUN III 72. — W średniowieczu funkcjonowały dwie nazwy: słow. *Przydroże*, od wyrażenia przyimkowego *przy drodze*, z suf. **-bje*, oraz niem. *Schnellendorf*, od n. os. *S(ch)nell* (: *schnell* 'szybki') Gott 442 i *Dorf*. Po podziale wsi n. z członami niem. *Gross, Klein*, pol. *Wielki, Mały*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przydroże*. Lit.: SNGŚI XI 52. JCh

Przydróżek, ws, rad., gm. Jasieniec, 11,5 km na zach. od Warki: *Przydróżek*, kol. 1921 Sk I 40; *Przydróżek*, kol. 1933 SkBy 1391; *Przydróżek* 1952 UW 12; *Przydróżek, -żka, przydróżkowski* 1971 UN 127, 17. — Od ap. *przydróżek* 'miejsce wolne od jazdy, po obu stronach drogi, miejsce wąskie między drogą a rolę, trawą porośłe' SW V 281 lub od wyrażenia przyimkowego *przy drodze*, z suf. *-ek*; pierwotnie może n. terenowa. UB

Przyduń zob. **Piduń**

Przydworze zob. **Przydwórz**

Przydworzyce, ws, rad., gm. Magnuszew, 6 km na pñd. od Magnuszewa: *Predworicze, Przedborzicze* 1419, *Przeworszko* 1423 Czer nr 1122, 1164, 1647; *Przethborzicze* (1450)1456 SHGMz (MK 4, 101); *Przedworzicze* 1486 SHGMz (MK 18, 22v); *Przethvorzicze* 1540 Czer 11 dod.; *Przedworzyce* 1576 ŻDz XVI 242; *Przedworzyce* 1783–84 Rej-Kor 825; *Przedworzyce* 1827 Tabella II 122; *Przydworzyce* 1839 MpKwat IV 5; *Przydworzyce* 1888 SG IX 208; *Przydworzyce, -rzyce, przydworzycki* 1970 UN 25, 17. — Od wyrażenia przyimkowego *prze(d) dworem*, z suf. *-ice*; n. określała pierwotnie mieszkańców osiedla położonego w pobliżu dworu. W XV w. pojawia się też wariant *Przeworsko*, z uproszczeniem *-dw- > -w-* i suf. *-sko*, oraz postać *Przedborzyce*, z mieszaniami *w : b*. Forma *Przydworzyce* powstała w wyniku zastąpienia *przed* przyimkiem *przy* o podobnym znaczeniu i funkcji. Lit.: ZszyckiPatrMz 73. UB

Przydwórz

Przydwórz, wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 7,5 km na pld.-zach. od Wąbrzeźna: *Przydwórz* XV Kętl 78; *Przydworze* 1624 LuPrus 23; *Przydworze* 1647 Font IV 70; *Przydworze* 1667–72 Font VI–X 693; *Przydworz*, folw. 1789 Goldb II 191; *Przydworz* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Schönfliess* — *Przydwórz* 1879 KętlN 68; *Przydwórz*, niem. *Schoenfliess*, domena skarbowa 1888 SG IX 208; *Schönfließ*, fr. *Przydworz*, *Przedworze* 1912 Bär 106; *Przydwórz*, niem. *Schönfliess*, os. 1921 Sk XI 65, 85; *Przydwórz*, wś 1933 SkBy 1391; *Przydwórz*, -worza, *przydwerski* 1971 UN 189, 17. — Od wyrażenia przymkowego *przydworze*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa niem. *Schönfliess* nadana przez administrację zaboru pruskiego. *WK*

Przyglów, wś, piotr., gm. Sulejów, 6 km na pln.-zach. od Sulejowa: *Preglow* (1242)XV–XVI CdP I 31, przyp. 7; in *preglouu* 1250 CdP III 27; *Preglow* 1308, *Przeglow* (1353)XVII Sul 24, 31; *Przeglow* 1511 ŻDz XIII 199; *Przeglow*, *Przyglow* 1511–23 ŁLB II 186, 187; *Prziglow* 1553 ŻDz XIII 269; *Prziglow* 1564–65 Luwlkp II 38; *Przyglow* 1628–32 Luwlkp II 30; *Przyglow* 1791 MpPerSd; *Przyglów* 1827 Tabella II 122; *Przyglów* 1888 SG IX 209; *Przyglów* 1921 Sk II 74; *Przyglów*, -łowa, *przyglowski* 1974 UN 46, 41. — Dawniej n. *Pr(z)eglów*, może od n. os. *Pregel*, *Pregla* (: gniem. *Pregler* ‘zręda, gderacz’) RymSEN II 295, z suf. -ów. Zmiana na *Przyglów* w wyniku mieszania *prze-* oraz *prz-* lub wskutek adideacji do gw. ap. *przyglówek* ‘część prawa twarzy człowieka’ SGPKar IV 413. Lit.: SHGŁęcz II 58; BańMorf 85. *EB*

Przygody, wś, siedl., gm. Suchożebry, 9,5 km na pln.-zach. od Siedlec: *Pryhody* 1528 ŻDz XVII/1, 183; *Przygody* 1569 UPL 290; *Przigody* 1580 ŻDz XVII/1, 20; *Przygody* 1793 SHGPd (Regof 12); *Przygody* 1827 Tabella II 122; *Przygody* 1888 SG IX 209; *Przygody* 1921 Sk IV 94; *Przygody*, -gód 1982 WUN III 72. — Od n. os. **Przygod* (por. n. os. typu *Przywit*, *Nagod* SSNO IV 388, 6), *Przygoda* SSNO IV 385, brus. n. os. *Pryhoda* BiryłaBA II 334 (: brus. *pryhoda*, pol. *przygoda*), w l. mn. Pierwszy zapis z brus. fonetyką. Lit.: GórnRPd 22. *EB*

Przygodzice, wś, kal., gm. Przygodzice, 7 km na pld. od Ostrowa Wielkopolskiego: *Przigodzice* 1403 KW V 41; *Przegodzicz* 1409 Kal nr 4; in

bonis Przigodzicze 1438 KW X 122; *Przigodzicze* 1456 Koz III 102; *Villa Przegodzicze* 1510 NKs 115; *Przigodzicze* 1579 ŻDz XII 132; *Przigodzice* 1618–20 PKal 53; *Przigodzice* 1783–84 Rej-Kor 748; *Przigodzice Wielkie* 1888 SG IX 209; *Przigodzice*, niem. *Gross Przigodzice* 1921 Sk X 63, 153; *Przigodzice*, -dzic 1982 WUN III 72; gw. *pśygożice*, -żic, *pśygożicki*. — Od n. os. *Przygoda*, z suf. -ice, okresowo z członem odróżniającym od przym. pol. *wielki*, niem. *gross*. Lit.: Koz V 211; BańMorf 120. *ZZ*

Przygodzice Male zob. **Przygodziczki**

Przygodzice Wielkie zob. **Przygodzice**

Przygodziczki, wś, kal., gm. Przygodzice, 4 km na pln.-zach. od Mikstatu: *Przygodzice Male* 1888 SG IX 210; *Przygodziczki*, niem. *Klein Przigodzice* 1921 Sk X 64, 153; *Przigodziczki* 1933 SkBy 1931; *Przigodziczki*, -czek 1982 WUN III 72. — Pierwotnie n. zestawiona *Przigodzice Male*, od n. m. *Przigodzice*, z członem odróżniającym od przym. pol. *mały*, niem. *klein*. Forma *Przigodziczki* powstała w wyniku uniwerbizacji za pomocą suf. -ki. *ZZ*

Przygoń, wś, sier., gm. Dobroń, 22 km na pld.-zach. od Łodzi: *Przygoń* al. *Bugaj*, folw. 1888 SG IX 210; *Przygon*, folw. 1902 Przew II 106; *Przygoń*, folw. 1921 Sk II 49; *Przygoń*, wś 1933 SkBy 1391; *Przygoń*, -nia, cz. wsi Orpelów 1982 WUN III 72; *Przygoń*, -nia, *przygoński*, wś 2004 DzU nr 229, poz. 2312. — Od ap. *przygon*, *przygoń* ‘droga polna, którą się pędzi bydło na pastwisko’ SGPREi(kartoteka). Oboczna n. *Bugaj*, od ap. *bugaj*, zob. *Bugaj* (1). *RP*

Przygórze, wś, wałb., gm. Nowa Ruda, 4 km na pln. od Nowej Rudy: die *Keprig* 1628, ex *Kepprichen* 1696, *Keppernick* 1756 KGL 62; *Köppernig* 1787 SGTS XI 316; *Koepernig* 1789 Z IX 317; *Köprrich* 1845 K 710; *Köprrich*, *Kopernik* 1900 Myc 69; *Köprrich* — *Przygórze*, -a, *przygórski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przygórze*, -rza 1982 WUN III 72. — Do dawnej n. niem. *Köprrich*, *Köppernig*, którą można odczytać jako *Koperniki* ‘ludzie trudniący się wytopianiem i obróbką miedzi’, por. średniem. *kopper*, śrwniem. *kupfer* ‘miedź’ (< łac. *cuprum*; prowadzono tu wydobywanie rud żelaza i miedzi) lub n. os. **Köprrich* (: *Kuprrich* Gott 216). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przygórze*. Lit.: SNGŚI XI 54; SGTS XI 316. *JCh*

Przygradów, wś, kiel., gm. Włoszczowa, 10,5 km na pld.-wsch. od Włoszczowy: *Przibradow* 1397 Krak nr 5967; *Przybradow* 1425 Inscr nr 425; *Przybyradow* 1492 Matr II nr 53; *Przybyradow* 1508 ŻDz XV 485; *Przibieradow* 1511/12 VisitGn 369; *Przybyradow* 1511–23 ŁLB I 572, 608; *Przybyradow* 1540 ŻDz XV 578; *Przibradow* (?) 1573 ŻDz XIV 274; *Przygradow* 1791 MpPerSd; *Przygradów* 1827 Tabella II 122; *Przygradów* 1888 SG IX 210; *Przygradów* 1952 UW 130; *Przygradów*, -dowa, *przygradzki* 1971 UN 35, 28. — Dawniej n. **Przybyradów*, od n. os. *Przybyrad* SSNO IV 384, z suf. -ów. Powstanie formy *Przybradow* spowodował zanik samogłoski w śródgłosie, zaś forma *Przygradów* powstała wskutek adideacji do *przegroda*, *przegradzac*, z częstą zmianą *Prze-* > *Przy-*. W XVI w. poświadczony w n. przejście *-byr-* > *-bier-*. Lit.: KopKiel 197; KSand 163; Karaś, Onom VIII 61–8; Niecukla, -ov- 166. IN

Przygrodzie, os. zaginiona, leżała koło Nowego Miasta, pozn., gm. Nowe Miasto: *Przygrodzie* 1448 SHGKI(PG 3, 34). — Od wyrażenia przyimkowego *przy grodzie*. ZZ

Przyjaźnia, wś, bydż., gm. Czersk, 7 km na pln.-wsch. od Czerska: *Przyiazn* 1796–1802 MpSchröt XV; *Prziasin* — *Przyjaźń* 1879 KętN 73; *Przyjaźń*, niem. *Przyasnia*, wś 1888 SG IX 211; *Przyasnia*, fr. auch *Przyjazan*, *Przyjazn* 1912 Bär 95; *Przyjaźnia*, niem. *Przyasnia* 1921 Sk XI 11, 85; *Przyjaźnia*, -ni, *przyjaźnieński* 1972 UN 176, 17; gw. *prjǎzńow* Lor 83. — Zapewne od wyrażenia przyimkowego *przy jazie*, por. *jaz* 'zaporą na rzece, tama' SEBor 208, z suf. *-ънь (wieś położona nad Wdą). Postać *Przyjaźń* z północnopolską redukcją *-e-* (pochodzącego z *-b-) oraz asymilacją *-źn* > *-źń*, a forma *Przyjaźnia* ze zmianą paradygmatu. WK

Przyjaźno zob. **Przyjaźń**

Przyjaźń, wś, gdań., gm. Żukowo, 4 km na pld.-wsch. od Żukowa: *Przyyersen*, *Prisyesen* (1323)XV PrUr II 306; *Reynnefelt*, *Reynfelt*, *Reynnefelt* (1349)XIV PrUr IV 397; *Reynfeld* 1402–15 Krie 100; *Reynfelt* (1438) GZ 129; *Reynweld* 1457 Matr I nr 424; *Reinfelt* 1570 ŻDz XXIII 248; *Reinfeldt* 1584 Font I–III 215; *Przyiazn* 1648 RP 173; *Przyjaźń* (1658)1764, *Reinfeld* alias *Przyjaźń* (1668)1764 Font XXXIV 369, 375; *Przyjaźń* 1682

Font V 94; *Rheinfeld*, *Reinfeld*, *Reyneveld* 1749 Font XVI–XIX 136, 457, 506; *Rheinfeldt* 1789 Goldb II 201; *Rheinfeld* 1796–1802 MpSchröt IX; *Rheinfeld* — *Przyjaźń* 1879 KętN 15; *Przyjaźń*, niem. *Rheinfeld* 1888 SG IX 210–1; *Rheinfeldt*, fr. *Przyjaznia* 1912 Bär 98; *Przyjaźń*, niem. *Rheinfeld* 1921 Sk XI 29, 85; *Przyjaźń* 1952 UW 191; *Przyjaźń*, -ni 1982 WUN III 72; gw. dawniej *prjǎzńow*, później *prjǎzńö*. — Dawniej zapewne n. **Przyjaźno*, od wyrażenia przyimkowego *przy jazie* (< psł. *ězъ*), z suf. -no. Nazwę pol. zastąpił niem. *R(h)einfeld*, od przym. *rein* 'czysty' i ap. *Feld* 'pole'. W XVII w. przywrócono starą n. pol., ale z adideacją do ap. *przyjaźń*. Lit.: Zeit VI 133; MKart 138, 143. WK

Przyjaźń zob. **Przyjaźnia**

Przyjezierze (1), wś, kosz., gm. Silnowo (dziś Borne Sulinowo), 9,5 km na pld.-zach. od Szczecinka: *Auenfelde* ok. 1845 MpRey nr 46; *Auenfeld* 1907 MpMbl(2365); *Auenfelde* — *Przyjezierze*, -rza, *przyjezierski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przyjezierze*, -rza 1982 WUN III 73. — Dawna n. niem. od ap. *Aue* 'podmokła łąka' Kluge 36 i od ap. *Felde* 'pole' (wieś leży na wsch. od jez. Sarcze). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przyjezierze*. BCz

Przyjezierze (2), wś, szczec., gm. Moryń, 2 km na pln. od Morynia: dorfstede *Botervelde* 1399 CdB A XIX 87; *Putterfelden* 1405 SHGNM(Repertorium nr 166); *Botterfenfelde* 1426 CdB A XIX 326; *Butterfelde* 1833 MpUMbl 1629; *Butterfelde* — *Przyjezierze*, -rza, *przyjezierski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przyjezierze*, -rza 1982 WUN III 73. — Dawna n. niem., od śrdniem. ap. *boter* 'masło' Lübben 64 i od ap. *Felde* 'pole', oznaczała wieś położoną na urodzajnych glebach. Nazwę *Przyjezierze* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przyjma (1), wś, bydż., gm. Mogilno, 8 km na pld.-zach. od Mogilna: *Holendry Przyjma* 1789 MKI(Tab 34, 94); *Przymia* 1802–03 MpGillyPr; *Przymia* 1818 Koz IV 212; *Przymia* 1846 KsP 499; *Przymia*, niem. *Przima* i *Przymia* 1888 SG IX 212; *Przymia*, -my, *przyjmski* 1972 UN 171, 13; gw. *pszyjma*, -my, *pszyjmski*. — Dawniej n. zestawiona *Holendry Przyjma*, człon pierwszy zob. *Holendry* (1), człon drugi od ap. *przejma* 'przetok, wąski pas wody pomiędzy dwoma przeciwległymi brzegami; cieśnina' SGPKar IV 374 lub 'przejęcie, przejęcie

Przyjma

czegoś po kimś, zwłaszcza jego czynności' SEBań II 845. W nazwie zmiana *Prze-* > *Przy-*. ZZ

Przyjma (2), wś, koniń., gm. Golina, 13 km na płn.-zach. od Konina: *Przema* 1412 Kal nr 358; *Przeyma* 1428 AC II nr 219; *Przema ... de Przeyma* 1461 Koz V 204; *Przeyma* 1511/12 VisitGn 462; *Przeyma*, villa 1511–23 ŁLB I 291; *Przymia* 1548 MKI(B 143, 307); *Przima* 1579 ŻDz XII 228; *Przejma* 1618–20 PKal 108; *Przima* 1628 MKI(Tab 27, 9); *Prziima* 1674 MKI(ASK 74, 165); *Przymia* 1877 Zin II 89; *Przymia* 1888 SG IX 211; *Przymia*, -ny 1982 WUN III 73; gw. *pšyżma*, -my, *pšyżymski*. ZZ

Przymia (3), os. zaginiona, leżała koło Więtkowic, pozn., gm. Buk: *Przymia* 1554 SHGPn III 890; *Prziima* des. 1569 Koz III 103; *Przeima* 1585 SHGPn III 890; des. *Przymia* 1619 Koz III 103. — Nazwa ponowiona z n. rz. *Przymia*, por. *Przymia* 1798 Koz III 105. Nazwa rzeki związana z gw. ap. *przejma* lub z czas. *przyjmować* 'napępniać się wodą okolicznych strumieni'. Lit.: SHGPn III 890; PPOzn 247; Duma, Warta I 193. ZZ

Przymia zob. **Przymo**, **Przymy** (4)

Przymo, wś, kiel., gm. Miedziana Góra, 15 km na płn.-zach. od Kielc: *Bobrza-Przymia*, kol. 1921 Sk III 40; *Bobrza-Przymia*, kol. 1933 SkBy 117; *Bobrza-Przymia* 1961 Mp-25(Kielce); *Przymo*, -ma, cz. Bobrzy 1966 UN 23, 20; *Przymo*, -ma, cz. wsi 1982 WUN III 73; po zmianie *Przymo*, -ma, wś 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy od n. wsi *Bobrza*, człon drugi zob. *Przejma*, *Przymia* (1). IN

Przymy (1), wś, ostroł., gm. Brańszczyk, 13 km na płn.-wsch. od Wyszkowa: [*Przejma*, młyn] XVI AtMz 208 (tu?); *Przymy* 1827 Tabella II 122; *Przymy* 1839 MpKwat V 3; *Przymy* 1888 SG IX 212; *Przymy*, *Przym*, *przymijski* 1971 UN 149, 7. — Od ap. *przejma*, wtórn timer w l. mn. Postać *Przymy* powstała w wyniku mieszania *prze* i *przy*. UB

Przymy (2), wś, ostroł., gm. Ostrów Mazowiecka, 16 km na płn.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: [*Przejma*, młyn] XVI AtMz 208 (tu?); *Przymy* 1783 MpPerMz; *Przymy* 1827 Tabella II 122; *Przymy* 1888 SG IX 212; *Przymy*, *Przym*, *przymowski* 1971 UN 134, 26; *Przymy* (k. *Poreby*), *Przym* 1982 WUN III 73. UB

Przymy (3), wś, ostroł., gm. Ostrów Mazowiecka, 8 km na płn.-zach. od Ostrowi Mazowiec-

kiej: *Przymy* 1877 Zin II 89; *Przymy Jelonki*, *Jelonki Przymy* 1888 SG IX 212; *Przymy* 1921 Sk V 64; *Przymy*, *Przym*, *przymowski* 1971 UN 134, 15. — Okresowy człon *Jelonki* od n. sąsiedniej wsi *Jelonki* (3). UB

Przymy (4), przys., dawniej wś, tarnob., gm. Staszów, 5 km na płn.-zach. od Staszowa: *Przymy* 1877 Zin II 89; *Przymia* al. *Przymy*, wś 1888 SG IX 212; *Przymy* 1921 Sk III 132; *Przymy*, wś 1933 SkBy 1391; *Przymy*, *Przym*, cz. Czernicy 1970 UN 33, 19; *Przymy*, *Przym* 1982 WUN III 73. IN

Przyklew zob. **Przykwa**

Przykona, wś, koniń., gm. Przykona, 10 km na pld.-wsch. od Turku: *Pricuna* (1136) KW I 12; *Nicolao de Prosscono* (1348) KW II 605; *Przykuna* 1357, *Przycuna* 1370 KW III 70, 348; *Przykuna* 1511/12 VisitGn 241; *Przykuna* 1511–23 ŁLB I 259, 264; *Przykuna* 1553 ŻDz XIII 225; *Przykona* 1827 Tabella II 122; *Przykona* 1877 Zin II 89; *Przykona* al. *Przykuna* 1888 SG IX 212; *Przykona* 1902 Przew II 106; *Przykona*, -ny 1982 WUN III 73; gw. *pšykuna*, -ny, *pšykuński*. — Pierwotna n. *Przykuna* od wyrażenia przyimkowego *przy kunnach* (: *kuna* 'zwierzę drapieżne — *Mustela*' SE-Bor 274), w wyniku derywacji paradygmatycznej; na określenie miejsca położonego przy norach kun. Por. n. rz. *Przykuna*, dziś Pogona, o podobnej motywacji (Duma, Warta I 183–4). Późniejsza postać *Przykona* powstała w wyniku regularnego przejścia *u > o* przed *N*. Lit.: SHŁęcz II 58–9; RospSEMig 312. EB

Przykop (1), dziś *Nowy Przykop* i *Przykop*, dwie wsi, olszt., gm. Purda, 18 km na pld.-wsch. od Olsztyna: *Pzicikop* sive *Nova Wutrin* 1544 ZGAE XXIII 555; *Przikop* 1564–80 PospWrm 122; *Przicop* 1565, 1568, *Przykop* 1580, *Przekop* 1582, *Prsekop* 1589 SHGWrm(ADWO, AK, RA 88, k. 36, 135, 332, RA 87, k. 18, 176); *Przykopp* 1615 RŁWrm 269; *Przikop*, *Przicop* 1656 Kolberg 245, 250; *Przykop* XVII Obląk 561; *Przykop* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Przykop*, wś 1820 Wald 174; *Alt Przykop*, *Przykop*, *Neu Przykopp*, *Jaśniewo*, -a ok. 1850 SzczesTeka 65, 70; *Neu Przykopp* 1868–71 PospWrm 107; *Przykop* 1879 KętN 197; *Przykop* al. *Podkalborno* 1882 KętL 554; *Jaśniewo*, albo *Mały Przykop*, niem. *Friedrichstadt* (!) 1882 SG III 490; *Przy-*

kop Wielki al. *P. Podkuborno, Przykop Mały*, dwie wsi 1888 SG IX 213; *Jaśńiewo* — *Friedrichstädt* (!), *Przykop* — *Grabenau* 1932, *Przykopp, Przykop Nowy* — *Neu Grabenau* 1938 (!), *Neu Przykop* 1941 Choj 27, 122, 123; *Grabenau* 1932, *Przykopp* — *Przykop, Neu Grabenau* 1933, *Neu Przykop* — *Nowy Przykop* 1946 Ley I 68, 70; *Grabenau* — *Przykop, -a, przykopski* 1947 MPol XXV nr 111; *Neu Grabenau* — *Nowy Przykop, -wego -pu, nowoprzykopski* 1949 MPol XXVI nr A-92; *Nowy Przykop, -wego -pu, Przykop, -pu* 1981, 1982 WUN II 596, III 73; gw. *jaśńewoll/přikop*, później *přikop/přikop, pšěkop, -u*. — Od stp. *przykopa* 'rów, kanał wypełniony wodą (prowadzoną z rzeki)' Sstp VII 293, ze zmianą paradygmatu; w XVI też n. *Przekop*. Odnotowano następujące oboczne nazwy wsi *Przykop: Nova Wutrin*, dyferencyjną wobec n. m. *Wutryny; Podkubornoll Podkalborno*, od wyrażenia przyimkowego *pod Kalbornem*, zob. *Kalborno*, w wyniku derywacji paradygmatycznej; wsi *Nowy Przykop: Mały Przykop*, dyferencyjną wobec n. *Przykop Wielki* oraz efemeryczną n. *Jaśńiewoll/Jaśmiewo*, od *jasny* lub *jaśniec*, z suf. *-ewo*. W 1932 i 1933 r. wsi otrzymały urzędowo n. niem. *Grabenau, Neu Grabenau*. Lit.: PospWrm 61, 107, 122; BiałOsad 113. RP

Przykop (2), wś, tarnob., gm. Padew Narodowa, 18 km na płd.-zach. od Tarnobrzęga: *Prekopa* (1153)XVII KMłp II 1 (tu?); *Prokopa* 1210 KMłp II 20 (tu?); *Przekop* 1470–80 DB II 310; *Przekop* 1498 Matr II nr 1191; *Przekop, Przecop* 1502 Matr III nr 295, 296; *Przekop, Przekopa* 1529 LR 251, 357; *Przekop* 1564–65 Lusand 106; *Przekop* 1578 ŻDz XIV 200; *Przikop* 1660–64 Lusand II 116; *Przykop* 1794 Ga Kk2; *Przykop* 1888 SG IX 212–3; *Przykop* 1921 Sk XII 22; *Przykop, -pu, przykopski* 1966 UN 65, 49; gw. *pšykop, -a, pšykopski*. — Formy n. m. odzwierciedlają zmiany postaci apelatywu *przekop, przekopa, przykop*. Lit.: OPilz 81. IV

Przykop Nowy zob. **Przykop (1)**

Przykop Podkuborno zob. **Przykop (1)**

Przykop Wielki zob. **Przykop (1)**

Przykopka, wś, suwał., gm. Ełk, 6,5 km na płn.-wsch. od Ełku: *Przekopken* 1515, 1563 KętL 461, 519; zu *Perckozcken* (!) 1563 BiałKol 153; *Przykopken*, wś 1785 Goldb III 163; *Przykopken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Przykopken*,

Przykopka, -i ok. 1859 SzcześTeka 155; *Przykopken* — *Przykopka* 1879 KętN 163; *Przykopka* — *Birkenwalde* 1926, *Przykopken* 1941 Choj 123; *Birkenwalde* — *Przykopka, -i, przykopecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Przykopka, -ki* 1982 WUN III 73; gw. *birkenvald*, do *birkenvaldi*. — Od ap. *przykopa*, z suf. *-ka*. W zapisach zmienionych wahanie *Prze-//Przy-* oraz zakończenie *-en*. W 1938 r. wprowadzono urzędowo n. niem. *Birkenwalde*, spolonizowaną przez ludność miejscową jako *Birkenwald* (femininum), za czym przemawia końcówka dopełniacza *-i*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przykopka*. Lit.: BiałPrzem 23, 88; BiałKol 97, 107. RP

Przykopken zob. **Przykopka**

Przykory (1), wś, ostroł., gm. Zabrodzie, 6,5 km na płn.-wsch. od Thuszcza: *Przekory* (1565) Lumaz II 205; *Przekori* 1578 ŻDz XVI 409; *Przykory* 1783 MpPerMz; *Przykory* 1827 Tabella II 122; *Przykory* 1839 MpKwat V 4; *Przykory* 1888 SG IX 213; *Przykory, -kor* 1982 WUN III 73. — Od ap. *przekora, przykora* 'szkoda, strata czyjaś' Sstp VII 141 lub od n. os. *Przekora* SSNO IV 367 (: *przekora* 'człowiek spreczny, niezgodny' SW V 113), w l. mn. UB

Przykory (2), os., dawniej wś, płoc., gm. Mała Wieś, 8 km na płn.-zach. od Wyszogrodu: *Przykory* 1888 SG IX 213; *Przykory* 1921 Sk I 116; *Przykory* 1967 SM 933; *Przykory, -rów*, przys. 1982 WUN III 73; po zmianie *Przykory, -rów*, os. 2006 DzU nr 240, poz. 1746. UW

Przykory (3), wś, rad., gm. Pniewy, 12 km na płn.-zach. od Grójca: *Przykory* 1783–84 RejKor 732; *Przykory* 1827 Tabella II 122; *Przekory* 1839 MpKwat IV 4; *Przykory* 1888 SG IX 213; *Przykory, -kor, przykorski* 1971 UN 727, 33. UB

Przykory (4), wś, siedl., gm. Miastków Koscielny, 9,5 km na wsch. od Garwolina: *Przekorij* 1540 Czer 4 dod.; *Przekory* 1576 ŻDz XVI 220; *Przykory* 1783 MpPerMz; *Przykory* 1827 Tabella II 122; *Przykory* 1839 MpKwat V 5; *Przykory* 1888 SG IX 213; *Przykory, -kór, przykorski* 1971 UN 124, 15. UB

Przykory (5), wś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. sochaczewskim, w par. Zawady, warsz.: *Przykory* 1827 Tabella II 122; *Przykory* 1839 MpKwat III 3; *Przykory* 1888 SG IX 213. UW

Przykuna zob. **Przykona**

Przykuta

Przykuta zob. **Przykuty** (4)

Przykutki zob. **Przykuty** (4)

Przykuty (1), wś zaginiona, leżała w par. Dzierzgowo, ciech.: *Przykuthy* alias Rudy 1495 SHGMz(MK 18, 81v); *Przykuty* 1567 ŻDz XVI 339. — Od n. os. *Przykuta* SSNO IV 386 (od *przykuć*, *przykuty*, por. też gw. *przykutać* 'przygrzebać, przygarnąć'), w l. mn. UB

Przykuty (2), wś nieistniejąca, leżała w par. Krasnosielc, dziś zapewne Grabowo-Nowosiedliny, cz. wsi Grabowo, ostroł., gm. Krasnosielc: [*Przykuty*, *Przykuty Nowa Wieś*] XVI AtMz 209; *Przykuty* 1888 SG IX 213; *Przykuty* 1921 Sk I 74; *Przykuty* 1931 Mp-100(36–32); *Nowosiedliny (Przykuty)* 1971 Mp-50(243.4); *Przykuty (Nowosiedliny)* 1992 Mp-10(243.43). — W XVI w. oboczna n. z członem od wyrażenia *nowa wieś*, a w XX — od ap. *nowosiedliny* 'nowe siedlisko, nowa siedziba' SW III 418. UB

Przykuty (3), wś nieistniejąca, leżała w pow. Kutno, płoc.: *Przykuthi* 1399 Łęcz II nr 2096; *Przykuthy* 1511–23 ŁLB II 496; *Przykuthy* 1576 ŻDz XIII 110, 148. *Przykuty*, wś nieistniejąca 1888 SG X 213. Lit.: SHGŁęcz II 59. EB

Przykuty (4), wś nieistniejąca, leżała koło Mączników, pozn., gm. Środa Wielkopolska: *Przicuti* prope Manczyny 1408 KW V 144; *Przekuthy* 1475 AC I nr 2135; *Przykuthy* 1487 Koz III 103; *Przikuthki* 1510 NKs 57; *Przykuthy*, villa iuncta Wlostowo 1534, *Przikutha*, villa adiuncta hereditati Wlostowo (1539) VisitGn 484, 555; *Przikuthi* 1578 ŻDz XII 204; *Przykuty* 1674 MKI(ASK 74, 178); *Przykutki* 1737 Koz III 103; *Przykuty* 1789 MKI(Tab 47, 74); *Przykuty*, wś 1888 SG IX 213. — Okresowo n. z suf. *-ki* oraz w postaci *Przykuta*. ZZ

Przykwa, wś, siedl., gm. Kłoczew, 7,5 km na pn. od Ryk: *Przeklew* 1564–65 Lusand 203; *Przeklew* 1569 ŻDz XIV 332; ze ... *Przyklifem* 1660–64 Lusand II 162; *Przyklew* XVIII ŻDz XIV 332; *Przykleś* (!) 1783–84 RejKor 360; *Przyklet* (!) 1787 Spis 422; *Przyklew* 1827 Tabella II 122; *Przykwa* 1877 Zin II 89; *Przyklew*, *Przykwa (Przyklew)* 1888 SG IX 212, 213; *Przykwa* 1921 Sk IV 20; *Przykwa* 1952 UW 7; *Przykwa*, -wy, *przykwie-ski* 1972 UN 142, 12; gw. *pšykfo*, -a, *pšykf'eński*. — Nazwa niejednoznaczna, związana zapewne ze stp. czas. *khwać* 'uderzać o coś dziobem, dziobać,

dziobem wykuwać' (< psł. **klъvati*, *klujō* SEBOR) 236, z suf. *-ew*. Może oznaczała pierwotnie miejsce wydrążone. Zmiana *Przyklew* > *Przyk(l)wa* > *Przykwa* polega na zmianie rodzaju męskiego na żeński oraz uproszczeniu grupy spółgłoskowej *-klw-* > *-kw-*. Zapis gw. poświadcza też postać w rodzaju nijakim. Lit.: KStęż 98; Nieckula, *-ov-* 165; BańMorf 65. IN

Przylasek, wś, jel., gm. Platerówka, 10 km na pld.-zach. od Lubania: *Waldeck* 1670 SGTS II/2, 246; *Waldeck*, kol. 1845 K 716; *Waldeck* — *Przylasek*, -ska, *przylasecki* 1950 MPol nr A-52; *Przylasek*, -ska 1982 WUN III 73. — Dawna n. niem. od ap. *Wald* 'las' + *-eck* (: *Ecke* 'kąt, zakątek'). Wieś założona po 1650 r. przez grupę czeskich uchodźców religijnych. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przylasek*. Lit.: SNGŚI XI 55; SGTS II/2, 246. JCh

Przylasek zob. **Przylasek Rusiecki**, **Przylasek Wyciąski**

Przylasek Rusiecki, cz. dz. Nowa Huta w Krakowie, dawniej wś: *Las Rusiecki* 1782–83 SHGKrMat 247; *Przylasek* 1787 MpPerKr; *Przylasek* 1787 Spis 331 (tu?); *Przylasek Rusiecki* 1855 Stup 175; *Przylasek Rusiecki*, wś 1888 SG IX 213; *Przylasek Rusiecki* 1921 Sk XII 18; *Przylasek Rusiecki* 1952 UW 264; *Przylasek Rusiecki*, -sku *-kiego*, *przylasecki*, wś 1963 UN 1, 90; *Przylasek Rusiecki*, -sku *-kiego* 1982 WUN III 74; gw. *pšylasek rušecki*, -sku *-ego*, *pšyłošecki*. — Dawniej n. *Las Rusiecki*, później *Przylasek*, od ap. *przylasek* 'mały lasek przy wielkim lesie' SW V 312. Wieś należała do *Ruszczu*, stąd człon odróżniający w n. zestawionej. Lit.: RKrak 139. IN

Przylasek Wyciąski, cz. Nowej Huty w Krakowie, dawniej wś: *Nadwiśle Wyciąskie* 1782–83 SHGKrMat 158; *Przylasek* 1787 Spis 331 (tu?); *Przylasek Wyciąski*, wś 1888 SG IX 213; *Przylasek Wyciąski*, przys. 1921 Sk XII 19; *Przylasek Wyciąski*, przys. 1933 SkBy 1392; *Przylasek Wyciąski* 1952 UW 264; *Przylasek Wyciąski*, -sku *-kiego*, *przylasecki*, wś 1963 UN 1, 90; *Przylasek Wyciąski*, -sku *-kiego* 1982 WUN III 74. — Początkowo n. zestawiona *Nadwiśle Wyciąskie*, od wyrażenia przyimkowego *nad Wisłą*, z suf. *-e*, i od n. m. *Wyciąż*, później *Przylasek*, *Przylasek Wyciąski*. IN

Przylaski (1), wś, płoc., gm. Pacyna, 10 km na płd.-zach. od Gąbina: *Przylaski*, folw. 1877 Zin II 89; *Przylaski*, folw. 1888 SG IX 213; *Kąty-Przylaski*, folw. 1921 Sk I 30; *Kąty-Przylaski* 1952 UW 9; *Kąty-Przylaski*, *Przylaski* 1967 SM 459, 933; *Przylaski*, -sek, *przylaskowski* 1971 UN 125, 21. — Od ap. *przylasek*, w l. mn. Okresowo n. zestawiona, z członem pierwszym od n. pobliskiej wsi *Kąty* (20). UW

Przylaski (2), wś, ziel., gm. Brzeźnica, 9 km na płn.-zach. od Kożuchowa: super *allodia Reynoldi castellani Novi castris* 1297, *Raynolshayn* ok. 1300 CdSil XIV 148, przyp. 76; *Reynoldiswalde* 1321 Reg nr 4128; *Reyleshayne* 1421 CdSil XXVIII 238; *Reinoldishain* (1421) K 542; *Reynligsheime* (!) 1493 CdSil XXIV 53, przyp. 4; *Reinleshayn* 1505 CdSil XXVIII 234; *Reinleshain* 1515 CdSil XXIV 82; *Reimischain* 1580, *Ranishain* 1670, villa *Reymshayn* 1679, *Reimshan* 1687/88 J III 22, 75, 209, 574; *Reinshayn* 1791 Z X 163; *Reinshain*, Ober u. Nieder, auch *Schönhain* genannt 1845 K 542; *Reinshain* — *Przylaski*, -sek, *przylasecki* 1947 MPol XXV nr 145; *Przylaski*, -ków 1982 WUN III 74. — Dawna n. niem. *Reinols-hain*, też *Reinoldiswalde*, od n. os. *Reinhold*, por. pierwszy zapis (ze zmianami: *Reil*, *Reinel*, *Rein//Reim*, *Ranis* Gott 398) i od ap. *Hain* 'lasek, zagajnik', obocznie *Walde* 'las'. Efemeryczna n. niem. *Schönhain* od przym. *schön* 'piękny'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przylaski*. Lit.: SNGŚI XI 55. JCh

Przylep (1), os., dawniej wś, szczec., gm. Kolbaskowo, 6 km na zach. od Szczecina: de *Prilop* 1242 CdB A XIV 29; *Prilipp* 1441 TrautmElb II 75; *Priloppe* 1443 Rzduma II 13; *Prilup* 1618 MpLub; *Prilup* 1789 MpGillyPom; *Prilup* 1829 MpUMbl 1148; *Prilipp*, dobra 1888 SG IX 40; *Prilipp* — *Przylep*, -pu, *przylepski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przylep* — *Prilipp*, os. 1951 Rosp 260; *Przylep*, -pu 1982 WUN III 74. — Od słów. n. os. **Prelēpъ*, pol. *Przelepa* lub **Prilēpъ*, z suf. *-jъ. Por. n. os. *Przyboj*, *Przywit* SSNO IV 368, 381, 388, bułg. n. m. *Prilep* (: psł. **pre-*, **pri-* i **lep-*, pol. *lepszy*). Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Przylep*. Lit.: TrautmElb II 75; Rospond, -jъ 110, 113; Rzduma II 113. BCz

Przylep (2), dziś Nowy Przylep i Stary Przylep, dwie wsi, szczec., gm. Warnice, 9 km na

płn.-wsch. od Pyrzyc: locum, qui vocatur *Prilep* (1176)1450 PU I 86; *Prilippe* 1236 Pom 519; *Prilippi* (1237)1450 PU I 413; *Prilop* 1255 PU II 21; *Prilop* 1295 PU III 230; *Prilip* 1323 LorSNH 91; *Prilup* 1618 MpLub; *Prilup* 1789 MpGilly-Pom; *Alt Prilip*, *Neu Prilip* 1833 MpUMbl 1327, 1328; *Alt Prilipp* — *Stary Przylep*, -ego -pu, *staroprzylepski* 1947 MPol XXV nr 111; *Neu Prilip* — *Nowy Przylep*, -go -pu, *nowoprzylepski* 1948 MPol XXV nr 14; *Nowy Przylep*, -wego -pu, *Stary Przylep*, -rego -pu 1981, 1982 WUN II 596, III 332. — W zniemczonych n. zestawionych człony dyferencyjne od przym. *alt*, *neu*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formy *Nowy Przylep*, *Stary Przylep*. Lit.: LorSNH 91; TrautmElb II 75; Rymar, ZPyrz I 175; Rzduma II 113. BCz

Przylep (3), wś, ziel., gm. Zielona Góra, 5 km na płn.-zach. od Zielonej Góry: *Prilep* (1294) XIV SUr VI 119; villa *Jesconis de Prilep* vel *Serathindorf* ok. 1300 CdSil XIV 144; *Schertendorf* 1582, *Schertendorf* 1674 CdSil XXIV 27, 30; Pago *Schertendorff* 1687/88 J III 518; *Scherkendorf* 1791 Z X 364; *Schertendorf* 1845 K 587; *Schertendorf* 1941 Wrzosek 31; *Schertendorf* — *Przylep*, -u, *przylepski* 1946 MPol XXV nr 142; *Przylep*, -pu 1982 WUN III 74. — Początkowo n. *Przylep*. Oboczna n. niem. *Schertendorf* od n. os. *Schert*, *Schart* (: stwniem. *scart* 'posiekać' lub śrwniem. *schart* 'patelnia') Gott 430, 426 i od *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przylep*. Lit.: SNGŚI XI 55. JCh

Przylepice zob. Przylepki

Przylepki, os., dawniej wś, pozna., gm. Brodnica, 7,5 km na płn.-zach. od Śremu: de *Przylepice* (1366)XVII KW VI 246; de *Przilepe* (!) 1391, cum *Dzeczkonc Przilepski* 1395 Lek I nr 1414, 1973; de *Przilepicze* 1396 RWlkp III nr 84; *Przilepicze* 1397 Lek II nr 573; *Przelepicze* 1407 Ua nr 82; de *Przelepicze* 1413, *Przylepicze* 1421 RWlkp III nr 847, 890; *Przilepycze* 1424, *Przylepicze* 1448, *Przelebki* 1478, *Przelepice* 1488, wsi *Przelebki* 1478, de bonis *Przylepce* (!) 1491, *Przelepky* 1516 SHGPn III 890; *Przylepki* 1580–81 ŻDz XII 60; *Przylepki* 1775 PPozn (Tab 7, 11); *Przylepki* 1888 SG IX 214; *Przylepki*, -pek 1982 WUN III 74; gw. *pšylepki*, -uf. — Dawniej *Przylepice*, od n. os. **Przylep*, por. *Przelepa* SSNO IV 368, z suf. -ice, wtórnice -ki. Formy n. m. od-

Przylesie

zwierciadlają wahanie *Przy-//Prze-*, zob. *Przylep* (1). Izolowana postać *Przelebk* jest wynikiem hiperpoprawności ortograficznej. Lit.: SHGPn III 890–3; PPozn 247; BańMorf 103. ZZ

Przylesie (1), wś, leszcz., gm. Włoszakowice, 7,5 km na wsch. od Sławy: *Waldfuhrw.* 1739 MpWielGlog; *Waldvorwerk* 1791 Z X 297; *Wald Vw.* 1802–03 MpGillyPr; *Waldvorwerk* 1845 K 667; *Waldvorwerk* 1940 MpMbl(4163); *Waldvorwerk* — *Przylesie*, -a, *przyleski* 1949 MPol nr A-28; *Przylesie* — *Waldvorwerk*, os. 1951 Rosp 260; *Przylesie*, wś 1967 SM 933; *Przylesie*, -sia, przys. 1982 WUN III 74; po zmianie *Przylesie*, -sia, *przyleski*, wś 2011 DzU nr 291, poz. 1711. — Nazwa niem. *Waldvorwerk* od ap. *Wald* 'las' i *Vorwerk* 'folwark'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przylesie*. Lit.: SNGŚI IX 55. PS

Przylesie (2), wś, opol., gm. Olszanka, 10 km na pñ. od Grodkowa: villa *Pamrbowitz vel Cunradswaldt* ok. 1300 CdSil XIV 81; *Konradswalde* (1342) CdSil IX nr 108; *Cunraczwald* (1360) K 303; *Cunradswaldau* 1743 SNGŚI XI 55; *Conradswaldau* 1783 Z I/5, 94; *Konradswaldau* 1845 K 303; *Konradswaldau* 1941 Wrzosek 11; *Konradswaldau* — *Przylesie*, -sia, *przyleski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przylesie*, -sia 1982 WUN III 74. — Dawniej **Peporowice*, od n. os. **Pepor*, por. *Pepuch* SSNO IV 222, z suf. -owice. Być może pierwszy zapis jest zniekształconą n. **Dąbrowica*, od ap. *dąbrowa* 'las dębowy', z suf. -ica. Nazwa niem. *Konradswaldau* od n. os. *Konrad* Gott 310 i *Wald* 'las', z członem -au (: *Aue* 'podmokła łąka' Kluge 36). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przylesie*. Lit.: SNGŚI XI 56; BorGŚI 179. JCh

Przylesie Dolne, wś, opol., gm. Grodków, 6 km na pñ.-wsch. od Grodkowa: *Siffridsdorf* 1368 BorGŚI 233; *Siffridsdorf* (1368), *Seifersdorf* 1658 MpDSGrot; *Seyffersdorf* 1736 MpWielGrot; *Seifersdorf* bei Grottkau 1845 K 628; *Seifersdorf* 1889 SG X 415; *Niederseiffersdorf* 1941 Wrzosek 42; *Niederseiffersdorf* — *Przylesie Dolne*, -sia -nego, *przyleski* 1947 MPol XXV nr 124; *Przylesie Dolne*, -sia -nego 1982 WUN III 75. — Dawna n. niem. *Siffridsdorf*, *Seiffersdorf* od n. os. *Siffrid*, *Seifer* (: *Siegfried*) Gott 459 i -dorf. Administracja hitlerowska nadała n. *Niederseiffersdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przylesie Dolne*. Lit.: SNGŚI XI 56; BorGŚI 233. JCh

Przyłot, wś, rad., gm. Warka, 8 km na pñ.-wsch. od Warki: *Przeloth* (1359) XV KW III 132; *Przilothi*, *Przeloth* 1511/12 VisitGn 344, 345; *Przelot* 1576 ŻDz XVI 239; *Przyłot* 1783 MpPerMz; *Przyłot* 1827 Tabella II 122; *Przyłot* 1839 MpKwat IV 4; *Przyłot* 1888 SG IX 214; *Przyłot*, -tu, *przyłocki* 1971 UN 127, 20. — Od ap. *przelot* 'solnik, słone ziele, roślina z rodziny motylkowatych' SW V 123. Formy *Przyłot* poświadczają zmianę *prze-* > *przy-* przed *l*, wspartą adideacją do ap. *przyłot*. UB

Przyłaj zob. **Przelaj** (1)

Przyłaja zob. **Przelaja** (1)

Przyłaje, gaj., dawniej wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 21 km na zach. od Ostrołęki: *Przyłaje* 1827 Tabella II 122; *Przyłaje* 1888 SG IX 214; *Przyłaje*, *łaj*, *przyłajski*, wś 1971 UN 129, 8; *Przyłaje*, -łaj 1982 WUN III 75. — Od ap. *przełaj*, *przyłaj* 'bok, ubocze, ukrycie, kryjówka' SW V 125. UB

Przyłanki, wś, piotr., gm. Przedbórz, 4 km na wsch. od Przedborza: *Nosalewice-Przyłanki*, wś 1921 Sk III 49; *Nosalewice-Przyłanki* 1933 SkBy 1135; *Przyłanki* 1952 UW 117; *Przyłanki*, -ków, *przyłanecki* 1966 UN 24, 48. — Człon pierwszy w n. zestawionej ponowiony z n. pobliskiej wsi *Nosalewice*, człon drugi od ap. *przyłanek* 'mały łąn' SW V 316, w l. mn. IN

Przyłąg zob. **Przyłęk** (1, 6, 8a)

Przyłąg Mały zob. **Przyłęczek**

Przyłąg Wielki zob. **Przyłęk** (2)

Przyłęczek, wś, kiel., gm. Wodzisław, 10 km na pñ.-zach. od Jędrzejowa: *Prelancz* 1379 Krak nr 379; *Przyłęk* 1529 LR 250; *Przelęk* 1564 Łukrak II 80; *Przilenk* 1581 ŻDz XIV 84; *Przyłąg Mały* 1783 SHGKrMat 248; *Przyłęk mały* 1783–84 Rej-Kor 230; *Przyłęk Mały* 1787 MpPerKr; *Przyłąg mały* 1787 Spis 340; *Przyłęczek* 1789, *Przyłęk* 1790 SHGKrMat 248; *Przyłęczek* 1827 Tabella II 123; *Przyłęczek* 1888 SG IX 215; *Przyłęczek* 1921 Sk III 34; *Przyłęczek*, -czka, *przyłęcki* 1966 UN 21, 25. — Dawniej *Przyłęk*, od n. pobliskiej wsi *Przyłęk* (2); w XVIII w. z członem odróżniającym od przym. *mały*. Później uniwersalizacja n. za pomocą suf. -ek. Lit.: RKrak 139; KopKiel 301; BańMorf 44. IN

Przyłęg (1), wś, gorz., gm. Strzelce Krajeńskie, 6 km na pñ.-zach. od Strzelce Krajeńskich:

Oldenflith 1337 SHGNM(Landb 23); *Aldenuseisse* (!) 1435 SHGNM(Repertorium nr 813); *Oldenflete* 1494 SHGNM(Kl nr 1096); *Altenflis* 1499 CdB A XVIII 349; *Altenfliess* 1608 SHGNM(EickstedtB 334); *Altenfliess* 1833 MpUMbl 1635; *Altenfliess* — *Przyłęg*, -gu, *przyłęski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przyłęg*, -gu 1982 WUN III 75. — Dawna n. niem. zapewne od nazw. rycerza Jana de *Oldenflyt*, marszałka margrabiów, stolnika w XIII w. SHGNM(Treu 23, 45), później zapisywana jako *Altenfliess*. We wsi przetrwała legenda o rycerzu Janie. Nazwę *Przyłęg* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przyłęg (2), wś, pil., gm. Trzcianka, 2 km na pld. od Trzcianki: *Dolfusbruch* XVIII SchDK 242; *Dolfusbruch* 1889 SG X 829; *Dolfusbruch* — *Przyłęg*, -gu, *przyłęski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przyłęg*, -gu 1982 WUN III 75. — Dawna n. niem. od nazw. założyciela barona Antona von *Dolfsuß*, z członem -bruch (wieś leży nad rz. Kamionką). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przyłęg*. BCz

Przyłęg zob. **Przyłęk** (7, 8a)

Przyłęgów, wś, wałb., gm. Żarów, 6 km na pld.-wsch. od Strzegomia: *Priolsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 124; *Prielsdorf* 1367, *Pryelsdorf* 1370 LandbSch II nr 34, 307; *Pryolsdorf* (1369), *Breilingsdorff* (1376) K 510; *Preylsdorff* 1451, *Preilsdorf* 1706 CdSil XXXV 92, 25; *Preylsdorff* 1743 SNGŚI XI 57; *Preilsdorf* 1785 Z V 236; *Preilsdorf* 1845 K 510; *Preilsdorf*, *Przyłęgów* 1941 Wrzosek 20; *Preilsdorf* — *Przyłęgów*, -owa, *przyłęgowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Przyłęgów*, -gowa 1982 WUN III 75. — Wyjściowa postać to zapewne *Breilingsdorf*, resubstytuowana jako *Preilsdorf* (B- > P-). Nazwa *Breilingsdorf* ma najprawdopodobniej w podstawie pol. n. os. **Bryla* lub **Brylin*, do której dodano niem. człon -dorf; por. substytucję pol. n. *Bryłów* jako *Deutsch Breile*, *Polnisch Breile*. Por. też niem. n. os. *Breiler*, n. m. *Breil(e)* Gott 127. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przyłęgów*. Lit.: SNGŚI XI 57; SGTS XIX 190–1. JCh

Przyłęk (1), wś, częst., gm. Szczekociny, 9 km na pld.-zach. od Szczekocin: *Prelancz* 1376, *Prelancz* 1388 Krak nr 403, 4977; *Przilanc*, *Przelanki* 1394, *Przelank* 1399, *Przilank* 1400 Krak nr 5500, 5540, 8094, 10319; *Prylang* 1440 ZDM II 319; *Przelank* 1442 ZDM III 9; *Przelank*, *Prze-*

lang 1470–80 DB I 18, 22; *Przeląc* 1490 ŻDz XV 434; *Przilak*, *Przilank* 1529 LR 331; *Przelang* 1564 Lukrak II 92; *Przyłęk* 1581 ŻDz XIV 74; *Przyłęk* 1629 RPobKr 171; *Przyłęk* 1680 Rej 172; *Przyłęk* 1783 SHGKrMat 248; *Przyłęk* 1827 Tabella II 123; *Przyłęk* al. *Przyłęk Szlachecki* 1888 SG IX 216; *Przyłęk* 1921 Sk III 143; *Przyłęk*, -ka, *przyłęcki* 1971 UN 35, 68; gw. *pšyūenjk*, -a, *pšyūencki*. — Dawniej *Przelek*, od wyrażenia przyimkowego *przy legu* lub *przy lęku*, por. **lōk*-o pierwotnym znaczeniu 'wygięcie, obłąk, krzywizna półkolista', następnie 'zakręt, zakole rzeki, teren położony w zakolu rzeki, nad brzegiem rzeki, porośnięty trawą, podmokły, niekiedy też zalesiony' SESI V 111–3, w wyniku derywacji paradigmatycznej. Por. też ap. *przeląg* 'pole położone w dolinie' Sstp VII 144, *przelek* 'łąka nadrzeczna przedzielająca wyżej położone lasy' SEBań II 861, *przyłęg* 'wzgórek przy mokrej nizinie' SW V 318. W XIV w. okresowa pluralizacja n. *Przeleki*. Zastąpienie przedrostka *prze-* przez *przy-* spowodowało powstanie formy *Przyłęk*. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *szlachecki*. Lit.: RKrak 139; Karaś, *Podgóra* 28. IN

Przyłęk (2), wś, kiel., gm. Wodzisław, 10 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: *Prelank* (1241–43)XVII, *Prelanch* (1246), *Przilank* (1384)XVII KMłp I 31, 35, 435; *Przelank* 1389 Krak nr CXC(5); *Przelank* (1398), *Przyłęk*, *Przyłęk* (1415) KMłp IV 60, 152; *Przelank* 1470–80 DB III 369; *Przeląc* 1490 ŻDz XV 439; *Przilak* 1529 LR 250; *Przeląc* 1564 Lukrak II 80; *Przilek* 1581 ŻDz XIV 84; *Przyłęk* 1680 Rej 127; *Przyląg Wki* 1783 SHGKrMat 248; *Przyłęk wielki* 1783–84 RejKor 230; *Przyłęk Wielki* 1787 MpPerKr; *Przyląg wielki* 1787 Spis 340; *Przyłęk* 1827 Tabella II 123; *Przyłęk* 1888 SG IX 215–6; *Przyłęk*, -ku, *przyłęcki* 1966 UN 21, 25; gw. *pšyūenjk/pšeuenjk*, -a, *pšyūencki*. — Dawniej *Przelek*, później *Przyłęk*, w XVIII w. też n. zestawiona z członem odróżniającym od przym. *wielki*. Lit.: RKrak 139; KopKiel 23; Karaś, *Podgóra* 28; BańMorf 44, 52. IN

Przyłęk (3), wś, piotr., gm. Paradyż, 19 km na pld.-zach. od Opoczna: *Przelang* 1470–80 DB I 339; *Przilank* 1508 ŻDz XV 482; *Przelang* 1511–23 ŁLB II 624; *Przilank* 1577 ŻDz XIV 289; *Przyłęk* 1660–64 Lusand I 19; *Przyłęk* 1783–84 RejKor 224; *Przyłęk* 1827 Tabella II 123; *Przy-*

Przylęk

lęk 1888 SG IX 215; *Przylęk*, -ka, *przylęciki* 1969 UN 28, 51; gw. *pšelynj*, -a, *pšelynjcki*. Lit.: KSand 163–4. IN

Przylęk (4), wś, pozna., gm. Nowy Tomyśl, 4 km na płn.-zach. od Nowego Tomysła: *Zielonka* al. *Przylęk Oledry* 1704 Rusiński 142; *Przylej* może *Przylęg* (?), niem. *Scherlanke*, holendry 1888 SG IX 214; *Przylęk*, niem. *Scherlanke* 1921 Sk X 53, 153; *Przylęk* 1933 SkBy 1392; *Przylęk*, -ku 1982 WUN III 75. — Dawna n. *Zielonka*, od przym. *zielony*, z suf. -ka. Oboczna n. zestawiona *Przylęk Oledry*, z członem od ap. osadniczego *oledry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa niem. *Scherlanke* nadana w okresie zaboru pruskiego. W XX w. utrwaliła się n. *Przylęk*. PD

Przylęk (5), wś, rad., gm. Przylęk, 12 km na płd.-wsch. od Zwolenia: *Przilank* 1407 Sand nr 431; *Przilank* 1508 ŻDz XV 478; *Przelak* 1529 LR 27; *Przyląk* 1564–65 Lusand 195; *Przitek* (!) 1569 ŻDz XIV 319; *Przylęk* 1783–84 RejKor 356; *Przylęk* 1787 Spis 393; *Przylęk* 1827 Tabella II 123; *Przylęk* 1888 SG IX 215; *Przylęk* 1921 Sk III 54; *Przylęk* 1952 UW 118; *Przylęk*, -ku, *przylęciki* 1970 UN 36, 15. Lit.: KopRad 60–1; RospSEMIG 312; Karaś, *Podgóra* 28. IN

Przylęk (6), wś, rzesz., gm. Niwiska, 12,5 km na płn.-zach. od Kolbuszowej: *Przelang* 1470–80 DB I 350; *Przyląg* 1564–65 Lusand 323; [*Wola Przylęcicka*] XVI AtSd 163; *Przylęk* 1888 SG IX 216–7; *Przylęk* 1952 UW 279; *Przylęk*, -ka, *przylęciki* 1965 UN 59, 38. — W XVI w. też n. w formie zestawionej, z członem pierwszym od ap. *wola*. Lit.: Karaś, *Podgóra* 29. IN

Przylęk (7), wś, siedla., gm. Sobolew, 14 km na płd.-wsch. od Garwolina: *Przelank* 1470–80 DB II 552; *Przeląk* 1477 SHGSd(TerrLub 9, k. 217); *Przileki* 1569 ŻDz XIV 336; *Przylęk* 1827 Tabella II 123; *Przylęk* al. *Przylęg* 1888 SG IX 216; *Przylęk* 1902 Przew II 106; *Przylęk* 1921 Sk IV 24; *Przylęk*, -ka, *przylęciki* 1971 UN 124, 20. — W XVI w. *Przylęciki*, okresowa pluralizacja nazwy. Lit.: KStęż 98; Karaś, *Podgóra* 28. IN

Przylęk (8), dziś *Przylęk Duży* i *Przylęk Mały*, dwie wsi, skiern., gm. Rogów, 12 km na płn.-wsch. od Brzezin: *Przelank* 1445 SHGRw(MK 337, 112); *Przelank* 1511–23 ŁLB II 333; *Przylek* 1529 SHGRw(BOKr 637); *Przelenk* 1579 ŻDz XVI 163; *Przylęk* 1792 MpPerRw; *Przylęk* 1827

Tabella II 123; *Przylęk* 1839 MpKwat III 4; *Przylęk Duży*, *Przylęk Mały* 1888 SG IX 215; *Przylęk Duży*, *Przylęk Mały* 1921 Sk II 11; *Przylęk Duży*, -ku -żego, *Przylęk Mały*, -ku -lego, *przylęciki* 1974 UN 40, 32–3. — Nazwa ponowiona z n. lasu *Przylęk*, por. ad silvam *Prsilank maius*, silva *Prsilank* (1334)1415 KW II 460. Od XIX w. dwie wsi o n. zestawionych, z członami odróżniającymi *Duży*, *Mały*. UW

Przylęk (8a), cz. Pilchowa, dawniej wś, tarnob., gm. Zaleszany: *Przilank* 1407 Sand nr 431; *Przelank* 1470–80 DB II 366; *Przelang* 1510 ŻDz XIV 199; *Przyląg* 1564–65 Lusand 323; *Przylęgk* 1578 ŻDz XIV 199; *Przylęk*, -ku 1966 UN 73, 27; gw. *pšyųynk*, -a, *pšyųyncki*. Lit.: OPilz 81; Karaś, *Podgóra* 28. IN

Przylęk (9), wś, wałb., gm. Bardo, 4 km na płn.-wsch. od Barda: villa *Prilanc* 1189 KŚI I 154; in *Frankenberg* oder *Priluc* 1210 CdSil X nr 1; *Prilank* 1230, *Francberc* 1240 Reg nr 353a, 560; *Wrankenberch* 1250 SUr II 257; *Wrankenberch* 1253, *Prilanc* jetzt *Francberc* 1260, *Prilanc* 1262 Reg nr 812, 1046, 1112; in der Stadt zu *Francberg* 1268, *Frankenberg* 1274 Reg nr 1300, 1445; *Frankenberg* (1286)XIV, *Franchenberch* 1288 SUr V 202, 288; *Frankenberg* 1293 Reg nr 2257; *Antiquum Frankenberg* (1294) K 133; v. *Wrankinberk* 1327, *Frankenberg* 1331 Reg nr 4674, 5040; *Frankynberc* 1347 SGTS XXI 212; *Franchenberger Sandt* (Villa) 1666/67 JI 540; *Frankenberg* im Sandt 1726 SGTS XXI 212; *Franchenberg* 1743 SNGŚI XI 57; *Franchenberg* 1785 Z IV 154; *Frankenberg*, auch *Prilunk* 1845 K 133; *Przylęk*, niem. *Frankenberg* 1888 SG IX 217; *Przyląk*, *Frankenberg* 1896 D 134; *Frankenberg* (*Przyluk*) 1900 Myc 61; *Frankenberg*, *Przylęk* 1941 Wrzosek 12; *Frankenberg* — *Przylęk*, -ku, *przylęciki* 1946 MPol XXV nr 142; *Przylęk*, -ku 1982 WUN III 75. — Dawniej *Przylęk*. Oboczna n. niem. *Frankenberg* zapewne związana z przeniesieniem wsi na prawo niemieckie i osiedleniem tu osadników z *Frankonii*, z członem -berg. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przylęk*. Lit.: SNGŚI XI 57; Ng 57; SGTS XXI 212–8. JCh

Przylęk zob. **Przelęk** (1), **Przylęczek**, **Przylęciki** (2)

Przylęk Duży zob. **Przylęk** (8)

Przylęk Mały zob. **Przylęczek**, **Przylęk** (8)

Przylęk Oledry zob. **Przylęk** (4)

Przyłęk Szlachecki zob. **Przyłęk** (1)

Przyłęk Wielki zob. **Przyłęk** (2)

Przyłęk (1), wś, bydż., gm. Białe Błota, 9 km na pld.-zach. od Bydgoszczy: *Przelanky* 1489 Lupbrz 178; *Przileki* 1583 ŻDz XII 255; *Przilenka* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Przyleki* 1888 SG IX 217; *Przyleki, -lęk, przylecki* 1972 UN 174, 16. — Dawniej *Przeleki*, od ap. *przelek* 'łaka nadrzeczna przedzielająca wyżej położone lasy' SE-Bań II 861, 939 lub od wyrażenia przyimkowego *przy lęku*, w l. mn. Wś leży nad Notecią. AG

Przyłeki (2), wś, pil., gm. Trzcianka, 11,5 km pld.-zach. od Trzcianki: *Prilang* U.F. 1851 Mp-Rey nr 6; *Przyleki*, niem. *Prielang*, leśnictwo 1888 SG IX 217; *Przylek*, niem. *Prielang* 1902 MycPn 213; *Ivenbusch* — *Przyleki, -lęk, przylecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Przyleki* — *Ivenbusch*, wś 1951 Rosp 260; *Przyleki* 1952 UW 78; *Przyleki, -ków* 1982 WUN III 75. — Być może n. ma związek z nieistniejącym dziś pd. Dobrzycy, por. aquosum *Pri[l]angk*, rivi *Prielangk* (1251)1364 PU I 649; *Prylagk, Prylangk* 1564, *Przylek* al. *Przyleg* SHGPn III 893. Nazwa zmieniona jako *Prielang*. Nazwa niem. *Ivenbusch* wprowadzona urzędowo. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przyleki*. Lit.: Koz III 104. PD

Przyleki zob. **Przyłęk** (7)

Przyleków, wś, biel., gm. Świnna, 8 km na pld.-wsch. od Żywca: *Przyleków* XVII LKrak 123; *Przyleków* 1888 SG IX 217; *Przyleków* 1921 Sk XII 41; *Przyleków* 1952 UW 274; *Przyleków, -kowa, przylekowski* 1964 UN 17, 90. — Od wyrażenia przyimkowego *przy lęku*, z suf. *-ów*. Lit.: LKrak 123. IN

Przyłogi, wś, kiel., gm. Mniów, 14 km na pld.-wsch. od Końskich: Wieś *Przyłogi* 1660–64 Lusand I 43; *Przyłogi* 1673 ŻDz XV 57a; *Przyłogi* 1783–84 RejKor 223; *Przyłogi* 1789 Lusand I 124; *Przyłogi* 1827 Tabella II 123; *Przyłogi* 1888 SG IX 217; *Przyłogi* 1921 Sk III 48; *Przyłogi, -łóg, przyłowski* 1966 UN 24, 51. — Od gw. ap. *przyłóg* 'ugór, niwa podorana' SGPKar IV 422, w formie pluralnej. IN

Przyłom, wś, rad., gm. Chynów, 11 km na wsch. od Grójca: *Przyłom* 1242 (!) KMaz I 503, fals.; *Przelom* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 108–108v); *Przelom* 1471 SHGMz(MK 5, 160v); *Przelom* 1494 SHGMz(MK 18, 72); *Przelom* 1576

ŻDz XVI 233; *Przyłom* 1783 MpPerMz; *Przyłom*, folw. 1839 MpKwat IV 4; *Przyłom*, folw. 1888 SG IX 217; *Przyłom*, kol. 1921 Sk I 47; *Przyłom*, kol. 1933 SkBy 1392; *Przyłom*, wś 1952 UW 13; *Przyłom, -mu, przylomski* 1971 UN 127, 14. — Dawniej *Przelom*, od ap. *przelom* (zob. *Przelom*). Wieś leży między dwiema przepływającymi w pewnej odległości rzekami: Kraską i Czarną. Od XVIII w. *Przyłom* (z częstą zmianą *prze- > przy-*). Lit.: KopRad 61. UB

Przyłubie (1), wś, bydż., gm. Solec Kujawski, 7 km na pld.-wsch. od Solca Kujawskiego: *Przibilbie* (1359)1584 SHGKu(AAP Bydgoszcz, 6r, 12f, 233v–234v); *Przibiwie* (!) 1386 KW III 574; *Przelubie* 1456 Koz V 205; *Przilubie* 1583 ŻDz XII 260; *Przyłubie* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Piaski ... Przyłubie Niemieckie, Polskie Przyłubie* 1887 SG VIII 54, 599; *Przyłubie Polskie*, niem. *Weichselthal*, dawniej *Polnisch Przyłubie, Przyłubie Niemieckie*, niem. *Graetz an der Weichsel*, dawniej *Deutsch Przyłubie* 1888 SG IX 217; *Przyłubie*, niem. *Weichselthal*, wś i *Przyłubie Polskie*, niem. *Weichselhof*, os. 1921 Sk X 5, 7, 153; *Przyłubie* 1952 UW 48; *Przyłubie, -bia, przylubski* 1972 UN 174, 23. — Pierwsze zapisy zniekształcone. Nazwa zapewne od wyrażenia przyimkowego *prze lubie* (: *prze* 'przez' SEBor 487), *przy lubie* (: *lub* 'kora z drzewa, wypróchniałe drzewo' lub 'liściaste zarośla' SGPKar III 80), z suf. *-e*, lub od n. os. **Przyłub*, por. *Nie-luba* (: psł. **lubь* 'miły, przyjemny' SESł IV 98), z suf. **-je*. O rdzeniu *lub-* zob. też *Łubno, Łubnica*. Przejściowo istniała wieś filialna związana z niem. osadnictwem, stąd człon odróżniający *Deutsch*, a przy n. starej wsi człon *Polskie*, niem. *Polnisch*. Podczas zaborów wsi przemianowano urzędowo na niem. *Weichselthal, Graetz an der Weichsel, Weichselhof*. Lit.: Siatkowska, Onom LIV 69–71. AG

Przyłubie (2), wś, koniń., gm. Skulsk, 8 km na pld.-wsch. od Ślesina: *Przyłubie*, kol. 1921 Sk II 112; *Przyłubie*, kol. 1933 SkBy 1392; *Przyłubie* 1952 UW 72; *Przyłubie, -bia* 1982 WUN III 75. AG

Przyłubie (3), wś, ostroł., gm. Zatory, 12,5 km na pld.-wsch. od Serocka: *Przyłubie*, folw. 1895 SG XIV 465; *Przyłubie*, folw. 1921 Sk I 140; *Przyłubie*, przys. 1967 SM 934; *Przyłubie, -bia* 1982 WUN III 75. UB

Przyłubsko

Przyłubsko, wś, częst., gm. Kroczyce, 14 km na pñ.-wsch. od Zawiercia: *Prelubsko*, *Przelupsko* 1381 Krak nr 605, 726; *Przelupsko* 1386, *Przelubsko* 1389, *Przelubsko* 1394 Krak nr 4238, CLX(24), 5526; *Przelupsko* 1397 ZDM VI 473; *Przelubsko* 1399 Krak nr 8043; *Przelupsko* 1400–17 ZDK II 13; *Przilubsko*, *Przelubsko* 1401 Hel II nr 770, 822; *Przeluczko* (!) 1490 ŹDz XV 436; *Przelapsko* (!) 1529 LR 203; *Przelubsko* 1564 Lukrak II 92; *Przilupsko* 1581 ŹDz XIV 76; *Przylupsko* 1680 Rej 176; *Przelupsko* 1783–84 RejKor 279; *Przelupsko* 1787 MpPerKr; *Przelubsko* 1787 Spis 348; *Przylupsko* 1789 SHGKrMat 248; *Przylubsko* 1827 Tabella II 123; *Przylupsko* 1877 Zin II 89; *Przylubsko* 1888 SG IX 217; *Przylupsko* 1902 Przew II 106; *Przylubsko* 1921 Sk III 74; *Przylubsko*, -ka 1982 WUN III 75; gw. *pšyŷupsko*, -a, *pšyŷupski*. — Dawniej n. *Przelubsko*, też *Przylupsko*, od wyrażenia przyimkowego *prze lubie/przy lubie*, z suf. -sko. Lit.: RKrak 139; Rospond, -*bsk*- 217; Siatkowska, Onom LIV 69–71. IN

Przylugi zob. **Przyluki**

Przyluk zob. **Przylęk** (9)

Przyluka zob. **Przyluki**

Przyluki, wś, biał., gm. Międzyrzec Podlaski, 9 km na pñ. od Międzyrzecza Podlaskiego: [*Przylugi*] XVI SHGPd(OpisparMiędz 119); *Przyluka* 1676 CzRkps nr 1099; *Przyluki* (!), folw. 1839 MpKwat VI 8; *Przyluki*, folw. 1888 SG IX 221; *Przyluki*, folw. 1921 Sk IV 91; *Przyluki*, kol. i os. 1967 SM 934; *Przyluki*, -luk, *przylucki* 1970 UN 119, 33. — Zapewne od ukr. ap. *pryluka* 'śródlęsna polana' Hrin III 424, w l. mn. Nazwa spolszczona jako *Przyluka*, *Przyluki*. EB

Przyluki zob. **Preluki**

Przylupsko zob. **Przyłubsko**

Przyluski (1), wś, skiern., gm. Biała Rawska, 5,5 km na pñ.-wsch. od Białej Rawskiej: *Przeluski* 1408 Czer nr 704; *Prziluski* (1445)1548 SHGRw (MK 74, 417–422); *Przeluski* 1468 SHGRw (MK 5, 94); *Przeluski wyessnyany*, *Przeluski Wyesnany* 1514 Matr IV/1, nr 2271, 2303; *Przyluski Wieśniani* 1579 ŹDz XVI 185; *Przyluski wiesnianie* 1792 MpPerRw; *Przyluski* 1827 Tabella II 123; *Przyluski* 1888 SG IX 222; *Przyluski* 1921 Sk I 155; *Przyluski*, *Przyluski Nowe* 1952 UW 102; *Przyluski*, -sek 1982 WUN III 75. — Dawniej *Przelu-*

ski, od n. os. *Przeluska* SSNO IV 308, w formie pluralnej, obocznie *Przyluski*. W XVI w. istniały wsi: *Przyluski-Lipie* (zaginiona), *Przyluski-Stara Wieś*, w l. mn., *Przyluski Toski*, dziś *Stara Wieś*, *Przyluski Magna*, dziś *Przyluski*, oraz *Przyluski-Wieśniany*, dziś *Przyluski* (1), z członem drugim od ap. *wieśnianian* 'wieśniak'. UW

Przyluski (2), wś, skiern., gm. Sadkowice, 11 km na pñ.-zach. od Nowego Miasta nad Pilicą: *Prziluski Magna* 1579 ŹDz XVI 170; *Przyluski* 1792 MpPerRw; *Przyluski* 1827 Tabella II 123; *Przyluski* 1839 MpKwat IV 5; *Przyluski* 1888 SG IX 222; *Przyluski* 1921 Sk I 152; *Przyluski* 1952 UW 101; *Przyluski*, -sek 1982 WUN III 76. — Początkowo n. zestawiona, z członem od łac. *magnus* 'wielki, duży', dyferencyjna wobec n. *Przyluski* (1). UW

Przyluski-Lipie, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. rawskim, w par. Biała, skiern.: *Prziluski Lipie* 1579 ŹDz XVI 183; *Lipie* 1839 MpKwat IV 4. — Człon drugi w n. zestawionej od ap. *lipie* 'miejsce porośnięte lipami'. UW

Przyluski-Stara Wieś zob. **Stara Wieś** (29)

Przyluski-Toski zob. **Stara Wieś** (29)

Przymęczanki zob. **Przemęczanki**

Przymęczany zob. **Przemęczany**

Przymęków zob. **Przemyków**

Przymiarki (1), cz. wsi Zaróbka, dawniej wś, chełm., gm. Cyców: *Przymiarki*, wś i folw. 1877 Zin II 90; *Przymiarki*, wś 1888 SG IX 222; *Przymiarki*, wś 1921 Sk IV 11; *Przymiarki*, -rek, cz. wsi 1970 UN 108, 7; *Przymiarki*, -rek 1982 WUN III 76; gw. *pšyŷmarki*, -rek, *pšyŷmarčajski*. — Od ap. *przymiarki* 'dodatkowe kawałki pola' SW V 321, por. też *przymiarek* 'część gruntu poza wymierzonym łanem, będąca dodatkiem do pola głównego' Sstp VII 304. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przymiarki (1a), wś, chełm., gm. Urszulin, 25 km na wsch. od Łęcznej: *Przymiarki*, wś i folw. 1877 Zin II 89; *Przymiarki* 1888 SG IX 222; *Przymiarki*, -ków, *przymiarkowski* 1967 UN 121, 17; *Przymiarki*, -ków 1982 WUN III 76; gw. *pšyŷmarki*, -rek; dawniej też: *majdan veresčyŷajski*, -nu, *maidajski*. — Lokalnie funkcjonuje n. *Majdan Wereszczyński*, od ap. *majdan* 'osada leśna' i od n. pobliskiej wsi *Wereszczyn*. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przymiarki (2), wś, kiel., gm. Brody, 9 km na wsch. od Starachowic: *Przymiarki*, folw. 1888 SG

IX 222; *Przymiarki*, kol. 1902 Przew II 107; *Przymiarki*, ws 1921 Sk III 42; *Przymiarki*, -rek, cz. Młynka 1966 UN 20, 22; *Przymiarki*, -rek 1982 WUN III 76. IN

Przymiarki (3), ws, kosz., gm. Świdwin, 6,5 km na pñ. od Świdwina: *Ankerholtz* 1505, *Ankerholtze* 1506, *Ankerholte* 1506 Font LIX 68, 156, LXVI 69 (tu?); *Ankerholz* — *Przymiarki*, -rek, *przymiarecki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Przymiarki*, -rek 1982 WUN III 76. — Dawna n. niem. może od ap. *Anker* 'kotwica' i *Holz* 'drewno, las', zapewne w związku z kształtem wsi. Nazwę *Przymiarki* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przymiarki (4), ws, zamoj., gm. Księżpól, 14 km na pñd. od Biłgoraja: *Przymiarki* 1839 MpKwat VI 9; *Przymiarki* 1888 SG IX 222; *Przymiarki*, -rek 1982 WUN III 78. Lit.: MakPrz 216. BCz

Przymiarki Sulęcińskie, cz. wsi Sulęcín, dawniej ws, pozn., gm. Krzykosy: *Solec ... i Przymiarki*, *Sulęcińskie Przymiarki*, cz. gm. Solec 1890 SG XI 48, 569; *Przymiarki Sulęckie*, niem. *Sulencin Abbau* 1902 MycPn 150; *Przymiarki Sulęckie*, niem. *Przymiarki Sulenckie* 1921 Sk X 104, 153; *Przymiarki Sulęckie*, pustk. 1933 SkBy 1393; *Przymiarki Sulęcińskie*, -rek -kich, ws 1982 WUN III 78; po zmianie *Przymiarki Sulęckie*, cz. wsi Sulęcín 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Człon drugi w n. zestawionej w formie przym. od n. m. *Sulęcín* (2). Nazwa niem. *Sulencin Abbau* wprowadzona urzędowo przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: Koz V 212. PD

Przymiarowo zob. **Przemiarowo**

Przymieczanki zob. **Przemęczanki**

Przymieczany zob. **Przemęczany**

Przymielowice zob. **Przymilowice**

Przymilowice, dziś *Przymilowice*, *Przymilowice-Kotysów* i *Przymilowice-Podgrabie*, trzy wsi, częst., gm. Olsztyn, 15 i 15,5 km na pñd.-wsch. od Częstochowy: circa castrum *Premilovicz ...* circa *Przemilovicz* 1306–08 MVat III 80, 85; *Przemilowicze* 1382 KIJ 13; *Przemulowicze* (!) 1470–80 DB III 121; *Villa Przemilowicze* 1564 Lukrak II 25; *Przemilowicze* 1581 ŻDz XIV 77; *Przymielowice* 1629 RPobKr 176; *Przymielowice* 1680 Rej 178; *Przymielowice* 1783–84 SHGKrMat 249; *Przymielowice* 1787 MpPerKr; *Przymilowice* 1787 Spis 351; *Przymilowice* 1827 Tabella II 123;

Przymilowice 1888 SG IX 222; *Przymilowice Stare*, ws, *Przymilowice-Kotysów*, *Przymilowice-Podgrabie*, dwie kol. 1921 Sk III 15; *Przymilowice Stare*, ws, *Przymilowice-Kotysów*, *Przymilowice-Podgrabie*, dwie kol. 1933 SkBy 1393; *Przymilowice*, -wic, *Przymilowice-Kotysów*, -wic-sowa, *Przymilowice-Podgrabie*, -wic-bia 1982 WUN III 78; gw. *pšyrñiuóvice*, -ic, *pšyrñiuoski*. — Dawniej n. *Przemilowice*, od n. os. *Przemil* SSNO IV 369, z suf. -owice. Forma *Przymielowice* powstała w wyniku przejścia -il- > -el-, a *Przymilowice* — wskutek wymiany *prze-* > *przy-*. Człony odróżniające w n. zestawionych: od przym. *stary*, od n. os. *Kotys* (: n. os. *Kot*, ap. *koť*) RymSEN I 450, z suf. -ów, oraz ponowiony z n. *Podgrabie* (dziś cz. Olkusza). Lit.: RKrak 139–40. IN

Przymiłów, ws, sier., gm. Sędziejowice, 9 km na pñd.-wsch. od Zduńskiej Woli: *Przemilow* 1412 Koz VII 48; *Przemylow* 1511 ŻDz XIII 193; *Przemylow* 1511/23 VisitGn 432; *Przemylow* 1511–23 ŁLB I 482; *Przemylow* 1552 ŻDz XIII 241; *Przymielow* 1783–84 RejKor 178; *Przymiłów* 1877 Zin II 90; *Przemilów* 1888 SG IX 146; *Przymiłów* 1902 Przew II 107; *Przymiłów* 1921 Sk II 47; *Przymiłów*, -łowa 1982 WUN III 78; gw. *pšyrñeuuf*, -ova, *pšyrñeuoski*. — Od n. os. *Przemil*, z suf. -ów. Zapisy poświadczają wahanie *Prze-* > *Przy-*. Lit.: Nieckula, -ov- 165. EB

Przymorze (1), cz. Gdańska, dawniej ws: *alodium Oliuam ... Primore* 1279 Perl 265; *Premove* 1282 Lor X 158; *villas Prsimore* (1283)1303 Perl 320; *Prsimore* 1291 PU III 142; *villas Prsimore* 1295 Perl 477; *villas Prsimoze* 1295 KW II 108; *Primore* 1480 SRP V 623; *Conradshammer*, eigentlich *Connertshammer* (XVI) 1879, ws Brand 177–8; *Konradshammer* al. *Conradshammer*, właściwie *Konnertshammer*, dobra 1883 SG IV 352; *Primore*, ws zaginiona pod Gdańskiem 1888 SG IX 40; *Konradshammer*, fr. auch *Hammer* 1912 Bär 61; *Konradshammer* — *Przymorze*, -a, *przymorski* 1949 MPol XXVII nr A-17; *Przymorze*, -rza 1982 WUN III 78. — Dawniej i współcześnie n. *Przymorze*, od wyrażenia przymikowego *przy morzu*, z suf. *-bje, lub od ap. *przymorze* 'brzeg morski, nadbrzeże, nadmorze' Nitsche 226. Od XVI w. notowano n. niem. *Konnertshammer*, od nazw. patrycjusza gdańskiego *Konnerta*, który w 1562 r. przejął osadę w wieczy-

Przymorze

stą dzierżawę, oraz od *Hammer* 'kuźnia' Lübben 134. Wtórnie wyrównanie do niem. n. os. *Konrad*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przymorze*. Lit.: Hrabec 31, 41–2; NmiastPG 36, 50–1. WK

Przymorze (2), wś zaginiona, własność klasztoru norbertanek w Żukowie, gdań.: villarum: Suchow ... *Premore*, *Premove* (1282) Perl 305; *Premore* 1888 SG IX 34. — Część zapisów cytowanych przez Tredera odnosi się do *Przymorza* (1). W opisie zamku puckiego z XVII w. u B. Śląskiego pojawia się wzmianka o wsi *Przymorze*, niem. *Seefeld*. Lit.: Treder, PMT III 69; Śląski, Materiały i przyczynki do dziejów nadmorskiego miasta Pucka oraz dawnej ziemi puckiej, 1916, 122. WK

Przymus, cz. Nadziei, dawniej wś, biał., gm. Siemień: *Przymus* 1889 SG X 544; *Przymus* 1899 Cat 109; *Przymus* 1902 Przew II 107; *Przymus*, wś 1933 SkBy 1393; *Przymus*, -su 1971 UN 117, 10. — Od ap. *przymus* 'przymuszenie, konieczność' SW V 328. Por. też nazw. *Przymus* RymSEN II 315. Lit.: SHGLu IV 113. IN

Przymusowa Wola zob. **Prymusowa Wola**

Przymuszewo (1), wś, bydż., gm. Brusy, 13 km na płn.-zach. od Brus: *Zwangshof*, dobra 1895 SG XIV 680; *Przymuszewo*, niem. *Zwangshof*, wś 1921 Sk XI 14, 15, 85; *Przymuszewo* (*Zwangshof*) 1925 Krzep 96; *Przymuszewo*, wś 1933 SkBy 1393; *Przymuszewo* 1952 UW 49; *Przymuszewo*, -wa, *przymuszewski* 1972 UN 176, 29; gw. *prəmkušewo* (*pšəmkušow*), -va, *prəmkušewski* Lor A 28. — Dawna n. niem. od ap. *Zwang* 'przymus (być może w znaczeniu przymusu osadniczego)' oraz od *Hof* 'zagroda, dwór'. Nazwa pol. *Przymuszewo* jest kalką n. niem. z przystosowaniem do nazw pol. zakończonych na -ewo. Lit.: Kęsikowa, PMT II 119; CzNiem 151; Milewska, PMT XV 55. WK

Przymuszewo (2), wś, bydż., gm. Kęsowo, 9 km na płn.-wsch. od Kamienia Krajeńskiego: Gut *Zwangsbruch* 1874 MpMbl(2471); *Zwangsbruch*, fr. auch *Drausnitz-Zwangsbruch* 1912 Bär 36, 131; *Przymuszewo*, niem. *Zwangsbruch*, os. 1921 Sk XI 61, 85; *Przymuszewo* (*Zwangsbruch*) 1928 Pelp 345; *Przymuszewo*, wś 1933 SkBy 1393; *Przymuszewo* 1952 UW 58; *Przymuszewo*, -wa, *przymuszewski* 1971 UN 188, 16. — Nazwa niem. *Zwangsbruch* od ap. *Zwang* 'przymus' +

Bruch 'trzęsawisko, moczary'. Okresowo n. zestawiona, z członem *Drausnitz*, od niem. n. wsi *Drozdzienica* (zob.). Lit.: Kęsikowa, PMT II 119; CzNiem 151; Milewska, PMT XV 55. WK

Przymyków zob. **Przemyków**

Przyn zob. **Przyny**

Przynosza zob. **Przenosza**

Przynotecko, wś, gorz., gm. Stare Kurowo, 8 km na płd.-zach. od Drezdenka: *Netzbruch*, kol. 1606 SHGNM(Neuhaus 11); Colonie *Netzbruch* 1832 MpUMbl 1637; *Netzbruch* — *Przynotecko*, -ka, *przynotecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przynotecko*, -ka 1982 WUN III 78. — Dawna n. niem. *Netzbruch* od niem. *Netz* (= pol. *Noteć*) i od *Bruch* 'łęg'. Wieś leży w Łęgach Noteckich. Została zasiedlona przez holenderskich ewangelików z Polski. Nazwę *Przynotecko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCZ

Przyny, dziś *Przyny*, wś, *Przyny Miejskie* i *Przyny Szlacheckie*, dwie cz. wsi, bydż., gm. Nowe, 2,5 km na płn.-zach. od Nowego: *Przin* — *Przyny* 1879 Kętn 110; *Psiny* al. *Przyny*, niem. *Adelig-Przin* al. *Pschin*, kol., *Psiny Miejskie*, niem. *Staedtisch-Psin* al. *Pszin*, wś 1888 SG IX 249; *Przinna* 1900 MpMbl(2378); *Przyn*, *Adlig*-, poln. *Przyny* auch *Psiny*, *Przyn*, *Städtisch*-, poln. *Przyny Miejskie* u. *Psiny Miejskie* 1912 Bär 95; *Przyny* in. *Psiny* (*Adl. Przin*), *Przyny miejskie* (*Städt. Przin*) 1925 Krzep 96; *Przyn* 1928 MpMbl(2378); *Przyny Szlacheckie*, *Przyn* -kich, *przynowski*, *Pszyny Miejskie*, *Pszyn* -kich, *pszynski* 1971 UN 186, 25; *Przyny Miejskie*, *Przyn* -kich, *Przyny Szlacheckie*, *Przyn* -kich, dwie wsi 1982 WUN III 78, 79; po zmianie *Przyny Miejskie*, *Przyny Szlacheckie*, cz. wsi *Przyny* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *psini*, *psin*, *psini miejskie*, *psiniński*. — Może dawniej n. **Pszyny*, w związku z ap. **psza* 'pszenica', zob. *Pszów*, lub **Perzyny*, od ap. *perz*, z suf. -iny, zniemczona jako *Przyn*; na podstawie tej postaci odtworzono współczesną formę *Przyny*. Człony odróżniające: niem. *Adlig*, *Städtisch*, pol. *Szlacheckie*, *Miejskie*, związane są z dawną przynależnością do majątku Milewo i miasta Nowe. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 88–9. WK

Przypisówka, wś, lub., gm. Firlej, 9 km na płn.-zach. od Lubartowa: *Pypisz* 1563 RPobLu 485r; *Pipisz* 1580 RPobLu 784v; *Pipisowska* 1603

WPar 332; *Pipisz* 1626 RPobLu 144; *Papisz* (!) 1663 RPobLu 140; *Pipisowka* 1674 RPgl 34; *Przypisowka* 1781 WPar 440; *Przepisowka* czyli *Pipisowka* 1786 MpPerLu; *Przypisowka* 1787 Spis 436; *Pipisowka* 1887 SG VIII 220; *Przypisowka* 1921 Sk IV 55; *Przypisowka* 1952 UW 141; *Przypisowka*, *-ki*, *przypisowski* 1969 UN 113, 7. — Początkowo n. *Pipisz*, od n. os. **Pipisz*, por. n. os. *Pipa* SSNO IV 277 (: *pipa* 'trzon ptasiego pióra używany do pisania; beczka na piwo'), później z suf. *-ówka*. Nazwa uległa adideacji do ap. *przypis*, *przepis*, stąd formy *Przypisowka*, *Przepisowka*. Lit.: KosLu 70. IN

Przypki, wś, rad., gm. Tarczyn, 15 km na płd.-zach. od Piaseczna: *Przybki* 1490 AC II nr 1872; sewschi *Przybkow* 1518 Warsz nr 2189; *przybki* 1544 Warsz nr 2586; Villa *Przypki* 1580 ŻDz XVI 287; *Przypki* 1783–84 RejKor 736; *Przypki* 1827 Tabella II 123; *Przypki* 1839 MpKwat IV 4; *Przypki* 1888 SG IX 223; *Przypki*, *-pek*, *przypkowski* 1971 UN 127, 42. — Od n. os. *Przybek* SSNO IV 378, w l. mn. Forma *Przypki* powstała w wyniku ubezdźwięcznienia *b* przed *k*. Lit.: SHGWarsz 224; GórnRWlkp 147. UB

Przypki zob. **Niewiarowo-Przypki**

Przypkowice zob. **Przytkowice**

Przypółsko, wś, szczec., gm. Osina, 10 km na wsch. od Goleniowa: *Franzfelde* 1834 MpUMbl 1059; *Franzfelde* — *Przypółsko*, *-ka*, *przypółski* 1948 MPol XXV nr 14; *Przypółsko*, *-ka* 1982 WUN III 79. — Dawna n. niem. od im. *Franz* + *-felde*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przypółsko*. BCz

Przyprostynia, wś, ziel., gm. Zbąszyń, 1,5 km na płd.-zach. od Zbąszynia: *Predeyz* (1256)XVIII KWlp 88, przyp. 12; de *Predekow* 1311, *Brandotindorf* 1312, ante *Brandatindorf* (1317)1646 KW II 289, 293, 334; *Brandatendorf* 1319, in *Brandatendorp* 1329, *Brutnicz* (1329), *Przeprostynia* 1338 KW II 348, 434, 514; de *Przeprostynia* 1387 Lek I nr 212; *Przeprostina* 1396, de *Przeprostina* 1400 Lek II nr 1938, 2621, 2737; in *Przeprosćinia* 1440 AC II nr 1102; *Przeprosthynia* 1456 SHGPn III 852; in *Preprostina* 1496 Matr II nr 619; *Przeprostynia* 1510 NKs 160; *Przeprostina* 1580–81 ŻDz XII 89; *Przeprostynia* 1622–24, *Przyprostynia* 1775 PPozn(Tab 1, 91 i 7, 10); *Przyprostynia* al. *Przeprostynia*, niem. *Brandorf* 1888 SG IX 223;

Przyprostynia, *-ni* 1982 WUN III 79; gw. *pšyprostynia*, *pšyprostyjski*. — Pierwszy zapis zniekształcony; późniejszy odczytać można jako *Prędków*, od n. os. *Prędko* SSNO IV 342 (: *prędk*, *prędko*), z suf. *-ów*. Niemieckie postaci *Brandotindorf*, *Brandatendorp*, *Brandorf* są zapewne substytucjami n. pol. *Prędocin* (od n. os. *Prędota* SSNO IV 342, z suf. *-in*), z poświadczonym regularnym mieszaniami *p : b*, *-an-* zamiast samogłoski nosowej i dodatkowym członem *Dorf*, śrdniem. *dorp* 'wieś'. Pierwsze nazwy wyparła n. *Przeprostynia*, od wyrażenia przyimkowego *prze prostynia*, *przyprostynie* 'przez, przy prostyni', por. ap. *prostynia* 'prostota, prosta płaszczyzna, równina' SL IV 485, 'równina goła' KozSz 330. Lit.: SHGPn III 852–5; Laskowski, JPol XLII 171–4; PPozn 244. ZZ

Przypust, wś, wloc., gm. Nieszawa, 2 km na płd.-wsch. od Nieszawy: *Przypusth* (1065)1202 KW I 4; *Pripust* 1247 Kuj 183; *Pripust* 1307, *Przypust* 1321, *Przypust* 1454 CdP II 177, 233, 839; *Przepusth* 1489 Lupbrz 113; *Przypusth* 1557–66 ŻDz XIII 5; *Przypust* 1674 Rpog 134; *Przepust* 1783–84 RejKor 854; *Przypust* 1796 PerOpis IX; *Przypust* 1888 SG IX 223; *Przypust*, *-tu*, *przypustowski* 1971 UN 172, 25. — Może od czas. *przypuścić* 'zezwoić, dać dostęp' Sstp VII 330–1 (według ustaleń historyków w XIII i XIV w. istniała w tym miejscu komora celna), por. też *przypustne* 'oddźwierne, myto, podarek' SL IV 675, *przepust*, *przypust* (: *puścić*), od XIV w. 'urządzenie regulujące wypływ wody ze stawu lub potoku' SEBOR 505–6. Wieś leży między dwoma ciekami wodnymi. Lit.: Guldon 26; Guldon, Powierski, Podziały administracyjne Kujaw, 1974, 127. AG

Przypusta, wś, łódz., gm. Brójce, 7 km na płn.-wsch. od Tuszyńska: *Przypusta* 1877 Zin II 90; *Przypusta*, kol. 1888 SG IX 224; *Przepusta*, wś 1902 Przew II 107; *Przypusta* 1921 Sk II 66; *Przypusta*, *-ty* 1982 WUN III 79; gw. *pšypusta*, *-ty*, *pšypuscki*. — Od gw. ap. *przypusta* (: *przypuścić* 'dodać' SGPKar IV 429), tu zapewne w znaczeniu 'grunt dodany'. Okresowo *Przepusta*, z adideacją do ap. *przepust* lub wskutek częstego wahania *przy-* > *prze-*. EB

Przyradz zob. **Przeradz** (1)

Przyranie, wś, kal., gm. Mycielin, 5,5 km na płn.-wsch. od Stawiszyna: de *Przerana* 1402, de *Przerany* 1407 RWlkp IV nr 43, 209; *Przera-*

Przyrąb

nye ... Przyranie 1471 SHGKI(PG 8, 114); *Przyranie* 1511–23 ŁLB II 10; *Prziranje* 1579 ŻDz XII 114; *Przyranie* 1618–20 PKal 69; *Przyranie* 1674 MKI(ASK 74, 141); wieś *Przeranie ... wieś Przerania* 1789 MKI(Tab 22, 20); *Przeranie* 1877 Zin II 85; *Przyranie* 1888 SG IX 224; *Przyranie, -ni, przyrański* 1971 UN 80, 42. — Nazwa niejasna. Postać *Przerana* może od wyrażenia przyimkowego *prze ranę*, por. ap. *rana* ‘pęknięcie, uszkodzenie ciała, tkanki rośliny, cios, ślad na ciele’ SEBor 510 (tu w znaczeniu topograficznym), lub pierwotnie **Prze(o)rana*, od imiesłowu *przeorany* (: *przeorać*). Por. też n. m. *Rańsk* (ta związana z czas. *ronić* ‘tracić, upuszczać, gubić coś, wydzielać coś’ SEBor 518). ZZ

Przyrąb zob. Przerąb (1, 2)

Przyrąbek zob. Przerąb (1)

Przyręb zob. Przerąb (1)

Przyroscheln zob. Przerosł (1)

Przyrośl zob. Przeradz (1a), Przerosł (1),

Przyrośle

Przyrośla zob. Przerosł Goldapska

Przyrośle zob. Przerosł Goldapska

Przyrodki zob. Przerodki

Przyrowa (1), wś, bydł., gm. Gostycyn, 10 km na pld.-zach. od Tucholi: *Przerowa* 1374, *Przerowa* 1385 KW III 428, 555; *Przyrofe* 1399–1431, *Przyroff* 1400, *Przerow* 1415 UKT 136, 123, 147; *Przirowa* 1526 Matr IV/2, nr 14788; *Przierowa* 1570 ŻDz XXIII 207; *Przyrowa* 1648 RP 183; *Przerowa* (1653) SG IX 225; *Przyrowa* 1682 Font V 135; (*Przyrowo*) 1772/73 HAPr IV 559; *Przyrowa* 1789 Goldb II 190; *Przirowa* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Christinenfelde* ok. 1845 MpRey nr 47; G. *Christinenfelde* 1874 MpMbl(2472); *Przyrowo* — *Przyrowa* 1879 KętN 129; *Przyrowa Christinenfeld*, wś i dobra ryc. 1888 SG IX 225; *Christinenfelde* seit 1902, fr. Gutsbezirk *Przyrowo* 1912 Bär 31; *Przyrowo* 1921 Sk XI 61; *Przyrowa* i *Przyrowa (Christinenfelde)* 1925 Krzep 96; *Przyrowa, -wy, przyrowski* 1971 UN 188, 14; gw. *pširova, -vi, pširofski*. — Dawniej n. *Przerów*, od hipotetycznego ap. **przyrowa, przyrów*, por. *przyrówek* ‘rowek, rynsztok’ SW V 358, lub od wyrażenia przyimkowego *prze* ‘przez’ *row* ‘przekop, dół podłużny wykopany w ziemi, często prowadzący wodę’ Sstp VIII 32, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Okresowo *Przyrowie*,

Przyrowo (na wzór n. z suf. -*’e, -owo*); ostatecznie ustaliła się forma w rodzaju żeńskim *Przyrowa*. Nazwa niem. *Christinenfeld*, od im. *Christine + Feld* ‘pole’. Lit.: Kęsikowa, PMT II 119; Milewska, PMT XV 19, 54–5; Wolnicz-Pawłowska, Warta 153–4. WK

Przyrowa (2), wś, ciech., gm. Ojrzeń, 15 km na pln.-wsch. od Płońska: *Przerowa* 1440 SHGMz (MK 340, 134); *Przerowy* 1448 SHGMz(Ep. 11, 60); *Przerowa* 1513 SHGMz(PT 1, 104); *Przerowa* 1567 ŻDz XVI 333; *Przyrowo* 1827 Tabella II 123; *Przyrówek*, folw. 1888 SG IX 225; *Przyrowa* 1921 Sk I 21; *Przyrowa, -wy, przyrowski* 1971 UN 123, 25. — Od n. os. i n. heral. *Przerowa, Przyrowa* SSNO IV 372, por. Sigismundus *Przirowa* de Czibulino, de genere *Przirowi* 1491 ZHer nr 704. Okresowo n. w formie pluralnej *Przyrowy* i z suf. -*ek*. Lit.: ZMaz 310. UB

Przyrowa (3), wś, włoc., gm. Brzuze, 6,5 km na pld.-zach. od Rypina: *Przyrowy* 1825 Gawarecki 153; *Przyrowa* 1839 MpKwat II 1; *Przyrowa* 1877 Zin II 90; *Przyrowa* 1888 SG IX 225; *Przyrowa* 1921 Sk I 162; *Przyrowa, -wy, przyrowski* 1971 UN 183, 11. — Dawniej n. w formie pluralnej *Przyrowy*, wtórnie ze zmianą paradygmatu. Wieś leży między licznymi ciekami wodnymi. KZ

Przyrowie, wś, gdań., gm. Stężycza, 15,5 km na pld.-zach. od Kartuz: *Przerowie* 1720 Font XVI—XIX 527; *Przerowie* 1796–1802 MpSchröt IX; *Thalheim* — *Przyrowy* 1879 KętN 18; *Przyrowie, Przyrowy*, niem. *Thalheim*, wyb. 1888 SG IX 225; *Thalheim* seit 1876, fr. *Przerowie* 1912 Bär 118; *Przyrowie (Thalheim)* 1925 Krzep 96; *Przyrowie* 1967 SM 935; *Przyrowie, -wia* 1982 WUN III 79; gw. dawniej *pširové* Lor 83, *pšyrové*. — Od wyrażenia przyimkowego *prze rowie, przy rowie*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nazwa niem. *Thalheim* wprowadzona przez administrację pruską. WK

Przyrowie zob. Przyrowa (1)

Przyrowna zob. Przyrowno

Przyrownica, wś, sier., gm. Wodzierady, 18 km na zach. od Konstantynowa Łódzkiego: *Przerownicza* 1386 Łęcz I nr 188; *Przerownicza* 1398 Hb 71, nr 128; *Przerownicza* 1398 SHGŁęcz II 59; *Przerownicza* 1511, *Przyrownicza* 1518 ŻDz XIII 191; *Przerownicza* 1511–23 ŁLB I 374; *Przyrownicza* 1552 ŻDz XIII 236; *Przyrow-*

nica 1827 Tabella II 123; *Przyrownica* 1888 SG IX 225; *Przyrownica* 1921 Sk II 47; *Przyrownica*, -cy 1982 WUN III 79; gw. *pšyrovñica*, -cy, *pšyrovñicki*. — Początkowa n. *Przerownica*, od stp. *prze rów*, *przy rów*, por. też przym. *równy*, z suf. -(n)*ica*. Lit.: SHGLęcz II 59. EB

Przyrowno, wś zaginiona, leżała w par. Kaw-nice, koniń., gm. Kleczew: et villas ... *Przerowy* (1362)1600 KW V 222; Golina et *Przerowno min.* 1409, de *Przerowno* ... *Przerownye* 1461 Koz V 206 (tu?); *Przyerowno* 1470 SHGKI(PG 8, 59v–60); *Przyrowno* 1507 ŻDz XII 232; parociali villae ... *Przerowno* 1511–23 ŁLB I 290; *Przi-rowna* 1576 SHGKI(ASK 12, 609); *Przyrowno* 1579 ŻDz XII 230; *Przyrowna* 1620 MKI(Tab 11, 163); *Przyrowno* 1674 MKI(ASK 74, 165). — Od wyrażenia przyimkowego *prze rów* (= przez rów), z suf. -no; *prze-* zastąpione przez nowsze *przy-*. Lit. Borek -bn- 174. ZZ

Przyrowo, wś, kosz., gm. Połczyn-Zdrój, 2,5 km na płn.-zach. od Połczyna-Zdroju: *Hammerbach* 1784 Brüg II 650; *Gr. Hamerbach* 1789 MpGilly-Pom; Vw. *Gr. Hammerbach* 1839 MpUMbl 873; *Gr. Hammerbach* 1936 MpMbl(2262); *Hammerbach* — *Przyrowo*, -a, *przyrowski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Przyrowo*, -wa 1982 WUN III 79. — Dawna n. niem., podobnie jak n. strumyka *Hammerbach* 1839 MpUMbl 873, dopływu Wogry, zapewne w związku z istniejącą tu kuźnicą, niem. ap. *Hammer*, z członem *Bach* 'strumień'. Okreso-wo n. z członem odróżniającym od przym. niem. *gross* 'wielki'. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przyrowo*. BCz

Przyrowo zob. **Przyrowa** (1, 2)

Przyrowy zob. **Przyrowa** (3), **Przyrowie**

Przyrów, wś, dawniej mto, częst., gm. Przyrów, 12 km na płn.-zach. od Koniecpola: in ... loco *Przi-rows* super fluuium Wierczicza situato, nouam Ci-uitatem, quam volumus *Przirows* nominari, damus locandi (1369)1594 KMłp I 361; *Przyrow* (1408) XVI ZDM VI 481; *Przerow* 1412 PNZK nr 3052; in *Przerowa* 1423 SHGKr(Te 1A, 195); *Przerow* 1439, 1440 KMłp IV 341, 356; *Przerow* 1470–80 DB II 214; *Przyrow* 1499 Matr II nr 1350; opido *Przerow* 1529 LR 75; Oppidum *Przerow* 1564 Lu-krak II 36; *Przerow* 1581 ŻDz XIV 81; *Przerow* 1629 RPobKr 190; *Przyrow* 1680 Rej 189; *Przy-row* 1787 Spis 352; miasto *Przyrow* 1789 Lukrak

II 418; *Przyrow* 1827 Tabella II 123; *Przyrów*, os., *Przyrów poproboszczowski* 1877 Zin II 90; *Przy-rów*, os. m. 1888 SG IX 224–5; *Przyrów*, os. m. 1933 SkBy 1394; *Przyrów* 1952 UW 254; *Przy-rów*, -rowa 1982 WUN III 79; gw. *pšyruf*, -ova, *pšyroski*. — Od hipotetycznego ap. **przyrowa*, *przyrów* lub od wyrażenia przyimkowego *przy ro-wie*, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Nowo lokowane miasto otrzymało n. innego obiektu geo-graficznego; prawa miejskie nadał mu w 1369 r. Kazimierz Wielki. Forma *Przyrów* powstała wskutek zastąpienia *prze-* przez *przy-*. Człon odróżnia-jący w n. zestawionej od przym. *poproboszczowski* 'pozostały po proboszczu' SW IV 670 wskazuje na dawne stosunki własnościowe. Lit.: Miasta polskie w tysiącleciu I 458–9; RKrak 140; RymNmias 196; RospSEMiG 312; Karaś, *Podgóra* 29; Wol-nicz-Pawłowska, *Warta* 153–4. IN

Przyrówek zob. **Przyrowa** (2)

Przyrówka, wś notowana do 1971 r., bydg., gm. Gostycyn, 6,5 km na płd. od Tucholi: *Przy-rowke* — *Przyrówko* 1879 KętN 129; *Przyrówka*, niem. *Przyrowko*, os. 1888 SG IX 225; *Przyrów-ka* 1921 Sk XI 62; *Przyrówka*, folw. 1933 SkBy 1394; *Przyrówka*, os. 1967 SM 935; *Przyrówka*, -ki, *przyrówkowski*, wś 1971 UN 188, 14; gw. *pšir-riufka*, -ki, *pširriŕčanni*. — Od n. m. *Przyrowa* (1), z suf. -ko, -ka. Lit.: Milewska, PMT XV 55. WK

Przyrusy zob. **Skłody-Przyrusy**

Przyrynek zob. **Rynek** (1)

Przyrytka zob. **Przyrytka**

Przyrzecze, wś, kosz., gm. Brzeźno, 11 km na płd.-wsch. od Świdwina: *Wartenstein* XVIII SHGNM(Büsching 300); Col. *Wartenstein* 1839 MpUMbl 872; *Wartenstein* — *Przyrzecze*, -cza, *przyrzeczki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przyrzecze*, -cza 1982 WUN III 79. — Dawna n. niem. pono-wiona z n. lasu *Wartenstein*, będącego własnością komandorii joannitów ze Świdwina od 1540 r., por. *Wartenstein* 1567 SHGNM(Kortlepel I 135). Do nazwy lasu por. ap. *Warthe* 'straż' i *Stein* 'ka-mień'. Nazwę *Przyrzecze* wprowadzono urzędo-wo po 1945 r. BCz

Przyschetz zob. **Przysiecz**

Przysieckie Holendry zob. **Przysieczyn**

Przysiecz, wś, opol., gm. Prószków, 9 km na płn.-wsch. od Krapkowic: in *Prissecz* ok. 1300 CdSil XIV 99; *Arnsdorf* 1532, *Preciza* u. *Pritzze*

Przysieczka

(1532) K 517; pago *Przysiecz* 1687/88 J II 295; *Przyszez* 1742 SNGŚl XI 59; *Pryszcz* 1784 Z III 81; *Przyschetz*, *Przysiec* 1845 K 517; *Przysiec*, niem. *Przyschetz* 1888 SG IX 226; *Przysieka*, *Prieschatz* 1900 Myc 43; *Przysiecz* — *Lichtenwalde* 1939 Prus 61; *Lichtenwalde* — *Przysiecz*, -czy, *przysiecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przysiecz*, -czy 1982 WUN III 79. — Od ap. *przesiecz*//*przysiecz* 'las zawalony wyrębami dla obrony; leśna przecinka jako droga, granica' SEBań II 903, zob. też n. *Przesieczna*. Efemeryczna n. niem. *Arnsdorf*, od im. *Arns* (: *Arnoald*) Gott 91 + *Dorf* 'wieś'. Nazwa zmieniona jako *Prieschatz*, *Przyschetz*. Nazwę niem. *Lichtenwalde* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. przywrócono urzędowo dawną n. *Przysiecz*. Lit.: SNGŚl XI 58; BorGŚl 104. JCh

Przysieczka zob. **Przysieka** (3)

Przysieczki, przys., dawniej wś, krośn., gm. Skołyszyn, 7 km na zach. od Jasła: [*Przysieczki*, *Przesieczki*] XVI AtKr 275; *Przysieczki* 1665 ŻDz XV 53a; *Przysieczki*, -czek, cz. *Przysiek* 1965 UN 58, 196; *Przysieczki*, -czek 1982 WUN III 79. — Od n. pobliskiej wsi *Przysieki* (1), z suf. -ki. IN

Przysiecznica zob. **Przysietnica** (2)

Przysieczyn, wś, pil., gm. Wągrowiec, 6 km na płd. od Wągrowca: *Witakowo* w miejscu *Przysieckich holendrów* (1770) SG XIII 172; *Hollendry Przysieckie* do Wsi Przysieki należące 1789 MKl (Tab 34, 56); *Przysieckie Hol.* 1859 MpChr; *Przysieckie Holendry*, dawniej *Witakowo*, niem. *Przysieka-Hauland* 1888 SG IX 226; *Przysieczyn*, niem. *Osten* 1921 Sk X 109, 153; *Przysieczyn*, -na 1982 WUN III 79; gw. *pŕyŕećym*, -yma, *pŕyŕećyŕski*. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy zob. *Holendry* (1), człon drugi w formie przym. od n. m. *Przysieka* (5). Nazwa *Przysieczyn* wprowadzona po 1918 r. Miejscowość nosiła też n. *Witakowo*, od nazw. *Witak* (: *Wit*) RymSEN II 687, z suf. -owo. Nazwa niem. *Osten* wprowadzona urzędowo przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Przysiek (1), wś, tor., gm. Zławień Wielka, 7,5 km na płn.-zach. od Torunia: ville *Prseschek* 1346 PrUr IV 78; *Pussesck* (!) 1414 MT 579; *Prseszecke* 1428 GA 444; *Prseseck* 1437 Woel 449; *Pirssesek* 1437 GZ 92; *Prseseck* 1447, *Prziesek* 1454, *Prseseck*, *Prsesseck*, *Przesszek*, *Przeszek*

1457 MT 579; *Przysiek* (1642)1764 Font XXXIV 73; *Przysiek* 1699 MT 579; *Przyszek* 1789 Goldb II 191; *Przysieck* — *Przysiek* 1879 KęfN 123; *Przysiek*, niem. *Wiesenburg* 1888 SG IX 226; *Przysiek* (*Wiesenburg*) 1925 Krzep 96; *Przysiek* 1933 SkBy 1394; *Przysiek*, -ka, *przysiecki* 1972 UN 187, 9. — Dawniej *Przesiek*, od ap. *przesieka* 'pas obronny powstały przez podcięcie i zwalenie drzew na pewnym odcinku; powinność polegająca na braniu udziału w trzebieniu przysieki' Sstp VII 177, w wyniku derywacji paradygmatycznej oraz adideacji do ap. *przysiek* 'sąsiek w stodole, gdzie składa się zboże; zasiek, przegródka w spichrzu' SW V 364. Nazwę niem. *Wiesenburg* wprowadzono w okresie zaboru pruskiego. Lit.: SHGCh 102-3. WK

Przysiek (2), wś, włoc., gm. Dobre, 7,5 km na płn.-wsch. od Radziejowa: *Przyszek* 1867 Kolb-Ku 306; *Przysiek* 1881 SG II 69; *Przysiek* 1921 Sk I 105; *Przysiek*, wś 1933 SkBy 1394; *Przysiek*, -ka, *przysiecki* 1971 UN 182, 10. AG

Przysiek zob. **Przysieka** (3), **Przysieki** (1)

Przysieka (1), cz. Koniecpola, dawniej wś, częst.: *Przysieka* 1827 Tabella II 123; *Przysieka* 1877 Zin II 90; *Przysieka*, wś 1888 SG IX 226; *Przysieka* 1902 Przew II 107; *Przysieka*, wś 1921 Sk III 11; *Przysieka*, wś 1933 SkBy 1394; *Przysieka*, -ki 1971 UN 35, 22. — Od ap. *przysiek*, *przysieka*. IN

Przysieka (2), wś, gorz., gm. Zwierzyn, 8 km na płd. od Strzelec Krajeńskich: *Steinhöfel*, kol. 1720-30 SHGNM (Schubert I 12); Col. *Steinhübel* 1832 MpUMbl 1636; *Steinhofel* — *Przysieka*, -ki, *przysiecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Przysieka*, -ki 1982 WUN III 79. — Dawna n. niem. od n. pola *Steinhöfel*, ta zaś od ap. *Stein* 'kamień' i *Höfel* (śrdniem. *hövel*) 'pagórek, wzgórze'. Kolonia powstała na polach Strzelec, które nazywano *Steinhöfelsche Bruch*, gdyż teren był kamienisty. Po uregulowaniu stosunków wodnych rozbudowano ją w 1764 r. Na terenie wsi odkryto liczne wczesnośredniowieczne popielnice. Znana jest też legenda o znajdującej się tam świątyni Światowida. Nazwę *Przysieka* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Przysieka (3), wś, kiel., gm. Kozłów, 13 km na płn.-zach. od Miechowa: *Przessek* 1381 Krak nr 722; de *Przeszeky*, de *Przesszeka* 1394 Krak

nr 5577, 5602; de *Przesseki* 1422 Hel II nr 1857; *Przeszeka*, *Przeszyeka* 1470–80 DB II 90, III 327; *Przeszyeka* 1490 ŻDz XV 438; *Przeschyeka* 1511–23 ŁLB II 209; *Pressziek* 1512 Matr IV/2, nr 10189; *Przyssysek* 1529 LR 317; *Przysieka* 1551 Matr V/2, nr 5140; *Przesieka* 1564 Lukrak II 78; *Przisieka* 1581 ŻDz XIV 91; [*Przysieczka*] XVI AtKr 275; *Przysieka* 1629 RPobKr 139; *Przysieka* 1787 Spis 334; *Przysieka* 1827 Tabella II 123; *Przysieka* 1888 SG IX 226; *Przysieka* 1921 Sk III 64; *Przysieka*, *-ki*, *przysiecki* 1964 UN 7, 28. — Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego: *Przesiekal/Przesiek* oraz liczby: *Przesiekal/Przesieki*; w XVI w. n. też w formie zdrobniejszej *Przysieczka*. Postać *Przysieka* powstała w wyniku zastąpienia *prze-* przez *przy-*. Lit.: RKrak 140; KopKiel 111. IV

Przysieka (4), dziś *Przysieka Polska*, wś, *Stara Przysieka*, os., dawniej wś, *Stara Przysieka Druga* oraz *Stara Przysieka Pierwsza*, dwie wsi, leszcz., gm. Śmigiel, 5, 6,5 i 8,5 km na płd. od Śmigła: *Prisseca* 1278 KW I 413; hereditatem ... *Przessiekam Almanicam*, et *Przissiekam* ... ad *Parvam Przisiekam* (1298)1582 KW VI 71, fals.; in *Przeszekam* (1356)XVII KW III 46; *villae* ... *Prezeca* (1370)1782 KW VI 261; *Polska Przeszeka* 1404, *Polonicalis Przesseka* 1417, *Polska Przesseka* 1422 SHGPn III 857; *Przessyeka* (1426)XIX KW IX 5; *Przescheca Teutunicalis* 1428, *Przesszeka*, *Przesszeka Polonicalis*, *Przesszeka Thewtunicalis* 1429, *Przesyeka*, *Przescheka*, *Polonica Przesseca* 1436, *Deutsch Piechig* (!) 1442, *Przeszyeka* 1448 SHGPn III 856, 857; *Polonicali Przeszyeka* (1479)XV–XVII KWlp 370; *Przeszeka Theutunicalis* 1481, *Polonicalis Przeszeka* 1489 SHGPn III 856–7; *Polska przysyeka* 1510 NKs 128; *Przesieka Almanorum*, *Przesyeka Polonorum* 1530, *Niemieczka Przysieka* (1530) XVII, *Nyemyeczka Przeszyeka* 1539, *Przeszeka Nyemyeczka* 1563 SHGPn III 856–7; *Przisieka polska*, *Przisieka Niemiecka* 1580–81 ŻDz XII 63, 88; *Przysieka Polska*, *Przysieka* 1622–24, *Przysieka Polska* 1775, *Przysieka* 1789 PPozn (Tab 1, 63, 89; 7, 11v i 8, 21); *Przysieka Polska*, niem. *Polnisch Presse*, *Przysieka* 1888 SG IX 227; *Przysieka Polska*, niem. *Polnisch Presse*, *Przysieka Stara*, niem. *Deutsch Presse* 1921 Sk X 95, 96, 97, 153; *Przysieka Polska*, *-ki -kiej*, *Stara*

Przysieka, *-rej -ki*, *Stara Przysieka Druga*, *-rej -ki -giej*, *Stara Przysieka Pierwsza*, *-rej -ki -szej* 1982 WUN III 80, 291; gw. *pśyśeka polsko*, *-ki -ki*, *stara pśyśeka*, *-ry -ki*, *pśyśecki*. — Człony odróżniające w n. zestawionych: od przym. łac. *polonicalis*, *theutunicalis*, pol. *polski*, *niemiecki* oraz *stary*, *nowy* oraz liczebników *pierwszy*, *drugi*. Nazwy niem. *Polnisch Presse*, *Deutsch Presse* wprowadzone urzędowo przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn III 856–8; PPozn 245. ZZ

Przysieka (5), wś, pil., gm. Wągrowiec, 7,5 km na płn. od Skoków: hereditatem suam *Preseca nu(n)cupatum* (1369)1559 KW XI 29; circa *Przecisca* (!) (1381)1458 KorPrał I 253; de *Przeszyeka* (!) 1384 Koz III 94; de *Przeseky* 1389 Lek I nr 684; *Virzbanthe Pyantha de Przescheka* 1428 KW IX 167; de *Przesseka* 1479 AC I nr 673; *Przessyeka* 1511–23 ŁLB I 15; *Przeszeka* 1535 SHGKI(ASK 12, 480); *Przisieka* 1580 ŻDz XII 148; *Przysieka* 1618–20 PKal 197; *Przysieka*, dom. 1888 SG IX 227; *Przysieka*, *-ki* 1982 WUN III 79; gw. *pśyśeka*, *-ki*, *pśyśecki*. ZZ

Przysieka (6), wś zaginiona, leżała w par. Modliszewo, pozn., gm. Gniezno: *sunt ville* ... *Preseca* ... *Preseka* (1243)XVIII KW I 202; *Preseca* (1369)1559, in *Przesseka* circa Deblowo 1423 Koz V 206; *Przessyeka* 1511–23 ŁLB I 14; *Przysieka* 1564 SHGKI(ASK 12, 543v); *Przisieka* 1580 ŻDz XII 150; *agros vil. Przysieka praepositurae* 1663–67 Koz V 206. ZZ

Przysieka (7), wś, pozn., gm. Mieleszyn, 7 km na płn.-wsch. od Kłęcka: *Przieszeka* 1272 KW I 393; de *Przesczeka* 1381 KW III 509; in *Przesieka* (1423)XVI–XVIII KW VIII 287; *Przesszeka* 1426 AC II nr 204; *Przessyeka* 1469 SHGKI(PG 8, 12); *Przeschyeka*, *villa sub eadem parochiali* in Szokolnyky 1511–23 ŁLB I 95; *Przeszeka* 1535 SHGKI(ASK 12, 484); *Przisieka* 1580 ŻDz XII 157; *Przysieka* 1618–20 PKal 219; *Przysieka* 1888 SG IX 227; *Przysieka*, *-ki*, *przysiecki* 1967 UN 77, 17. ZZ

Przysieka zob. **Przysiecz**, **Przysieki** (1), **Wyszkowo** (1)

Przysieka Druga zob. **Przysieka** (4)

Przysieka-Hauland zob. **Przysieczyn**

Przysieka Niemiecka zob. **Przysieka** (4)

Przysieka Pierwsza zob. **Przysieka** (4)

Przysieka Polska zob. **Przysieka** (4)

Przysieka Stara

Przysieka Stara zob. **Przysieka** (4)

Przysieki (1), wś, krośn., gm. Skołyszyn, 6,5 km na zach. od Jasła: *Preseky* (1364)1389 ZDM I 147; de *Przeszek* 1385 AGZ I 7; *Przeseky* 1389 ZDM VI 57; de *Przeseka* (!) 1394 Biecz 360; de *Przesky* (!) 1414 SHGSd(TC 378, 10/11); de *Przeszek* 1416 SHGSd(TB 1A, 67); *Przeszeky* 1470–80 DB I 485; *Przeszky* (!) 1490 Matr I nr 2165; *Przesieki* ... z *Przysiek* 1564 Lukrak I 129, 130; *Przysieki* 1581 ŻDz XIV 116; [*Przysieka*] XVI AtKr 275; *Przysieka* 1629 RPobKr 264; *Przysiek* 1680 Rej 290; *Przysieki* 1794 Ga Kk2; *Przysieki* 1888 SG IX 227–8; *Przysieki* 1921 Sk XII 16; *Przysieki*, *-sieki*, *przysiecki* 1966 UN 58, 196. — Dawniej n. *Przesieki*, też *Przesieka*, *Przysieka*, *Przysiek*, od ap. *przesieka*, w formie pluralnej. Forma *Przysieki* powstała wskutek zastąpienia *prze-* przez *przy-*. Odnotowano też postać ze zmianą rodzaju gramatycznego żeńskiego na męski: *Przesieka* > *Przesieki*. Lit.: RBiecz 39–40. IN

Przysieki (2), cz. Brzeźnicy, dawniej wś, tarn., gm. Rzezawa: per u(illam) que *Priseki* nuncupatur (1238) Cdp III 35; *Prziseky* 1779–82 MpMieg; *Przysieki*, os. 1888 SG IX 227; *Przysieki*, *-sieki*, cz. wsi 1963 UN 2, 5; *Przysieki*, *-sieki* 1982 WUN III 80. Lit.: LKrak 123. IN

Przysieki zob. **Jaroszewo** (3), **Przesieki**

Przysiersk, wś, bydg., gm. Bukowiec, 8,5 km na pn.-zach. od Świecia: *Preserscho* 1326–27 PrUr II 383; Heynco de *Preseczesco* ... *Preseczesco* 1328 PrUr II 398; *Przyzersk* ok. 1400 Lor X 160; *Heinrichsdorff* 1438 GZ 103; *Przeszyczki* 1511 Matr IV/1, nr 1221; *Przessiersk* 1534 Inwwołc 121; *Przisziersko*, wsi *Prziszierska* 1565 Lupom 177, 178; *Prziszierszk* 1570 ŻDz XXIII 189; *Przysierszk* 1583, *Prziszierszk*, *Przysiersko*, *Przysiersk* 1584 Font I–III 83, 122, 131, 132; *Przysiersk* 1648 RP 180; *Prijssiersk* 1649 PMT VIII 87; *Przysiersk* 1664 Font XXXII 247; *Przysiersk* 1749 Font XVI–XIX 192, 201; *Przisziersk* 1789 Goldb II 190; *Przyzersk* 1796–1802 MpSchröt XV; *Przysiersk* 1807 Font XXVI 107; *Heinrichsdorf* — *Przysiersk* 1879 KętN 106; *Przysiersk*, niem. *Heinrichsdorf* 1888 SG IX 228; *Przysiersk* (*Heinrichsdorf*) 1925 Krzep 96; *Przysiersk*, *-ka*, *przysierski* 1971 UN 186, 7; gw. *psiśersk*. — Dawniej **Przesieczsko*, od ap. *przesieka*, z suf. *-bsko*, wtórnice *-sk* (zmiana

rodzaju). Wstawne *r* w formie *Przesiersk* jest wynikiem rozpodobnienia grupy spółgłoskowej *-czsk-* < *-rsk-*. S. Rospond wywodzi n. od n. os. **Présir* (: *Siroslaw*), z suf. *-bšk(o)*. W XV w. pojawiła się też n. niem. od n. os. *Heinrich + Dorf* 'wieś', związana z osadzaniem wsi na prawie niemieckim przez Krzyżaków (por. Pelp 597), przywrócona w okresie zaboru pruskiego. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 43–4, 86–7; KrejaKoc 106–7; Rospond, *-bšk-* 218, 332. WK

Przysietnica (1), wś, krośn., gm. Brzozów, 3 km na pn.-wsch. od Brzozowa: *Przesiecznicza* (1413), *Przesiecznicza* 1438 SHGSk III 71; ville *Przesiecznicza* (1440)1506 ZDM V 422, 423; *Przysiecznicza* 1465 AGZ XVI nr 207; *Przeszycznicza* 1508, *Przysiętnicza* 1589 ŻDz XVIII/1, 119, 46; *Przysiętnicza* 1640 ADP 37, k. 210; *Przysietnica* 1745 AGZ VIII 167; wsi ... *Przesielnicy* (!) 1773 U I nr 4319; *Przysietnica* 1794 Ga Kk2; *Przysietnica* 1888 SG IX 229; *Przysietnica*, *-cy*, *przysietnicki* 1965 UN 54, 46. — Wieś założona między r. 1392 a 1420. Nazwa od ap. *przesieka*, z suf. *-nica*. Według J. Riegera n. wsi od niejasnej n. w. *Sietnica*. W formie *Przysiętnicza* wtórne unosowanie *-e-*. Lit.: SHGSk III 71–2; Fast 86; MakSk 135–6; Rieger, HE III 72. BCz

Przysietnica (2), wś, nowosąd., gm. Stary Sącz, 6,5 km na pld.-zach. od Starego Sącza: *Presecznicza* (1280)XVII, *Przysietnica* (1283)XVII KMłp II 145, 154; *Preffethniche* 1283 KMłp I 121; *Presecnicze* (1292) KMłp II 187; *Presecznicza* 1470–80 DB III 359; *Przesiecznicza* 1538 PSąd I 100; *Przesiecznicza*, *Przesiecznicza* 1564 Lukrak I 172, 174; *Przysiecznicza* 1581 ŻDz XIV 129; [*Przesietnica*] XVI AtKr 275; *Przysietnica* 1680 Rej 205; *Przysietnica* 1794 Ga Kk2; *Przysietnica* 1886 Bigo 100; *Przysietnica* 1888 SG IX 228–9; *Przysietnica*, *-cy*, *przysietnicki* 1964 UN 9, 148. — Dawniej *Przesiecznicza*, od ap. *przesieka*, z suf. *-nica*, też w l. mn. *-nice*; od XVI w. *Przysiecznicza*, w wyniku zastąpienia *prze-* przez *przy-*. Postać *Przysietnica* powstała zapewne wskutek nawiązania do ap. *sietnik* 'chorowity, chlerlak, ułomny' SGPrei(kartoteka). Lit.: PSąd I 100–1. IN

Przysiętnicza zob. **Przysietnica** (1)

Przysiodlki, os. zaginiona, leżała koło wsi Siedlec, pozn., gm. Kostrzyn: in bonis ... *Prsisiodlki*

1338 KW II 511. — Od ap. stp. *przysiodlek* 'przysiołek; grupa gospodarstw znajdujących się poza wsią, ale należących do niej, mała niesamodzielna osada' Sstp VII 355, w l. mn. ZZ

Przysiołek, wś, chełm., gm. Sawin, 8,5 km na pñ. od Chełma: *Przysiołek*, wś 1921 Sk IV 15; *Przysiołek, -lka, przysiolecki* 1970 UN 108, 31; *Przysiołek, -lka* 1982 WUN III 80; dawniej gw. *moskał'i, -luf*. — Od ap. *przysiołek*. Lokalnie używana była n. *Moskałi*, od *Moskał* 'Rosjanin', w formie pluralnej. Według informacji mieszkańców ziemię w tej wsi otrzymywali żołnierze carscy za służbę wojskową. Lit.: CzChełm 188. BCz

Przyskok, cz. wsi Gašno, dawniej wś, płoc., gm. Gostyń: *Przyskok* 1921 Sk I 29; *Przyskok*, wś 1933 SkBy 1394; *Przyskok*, wś 1967 SM 936; *Przyskok, -ku* 1971 UN 125, 6. Od wyrażenia przyimkowego *przy Skokach* (zob. *Skoki*), w wyniku derywacji paradygmatycznej. UW

Przysłop, przys., dawniej wś, nowosąd., gm. Uście Gorlickie, 10 km na pñd.-zach. od Gorlic: Soltis *Przislopsky ... do soltistwa Przislopskiego* 1593 U II nr 7076; *Przysłop* 1629 RPobKr 280; z *Przysłopia* 1645 Musz 5; *Przystop* (!) 1665 ŹDz XV 53a; z *Przysłopa* 1668 Klim nr 686; *Przysłop* 1680 Rej 302; *Przysłup* 1794 Ga Kk2; *Przysłup*, wś 1888 SG IX 230; *Przysłóp* 1921 Sk XII 13; *Przysłop*, wś 1933 SkBy 1394; *Przysłup* 1952 UW 280; *Przysłop, -pia* 1965 UN 56, 63; *Przysłop, -pu* 1982 WUN III 80; gw. *prysłup, -a*; łemk. *priswip*. — Od ap. *przysłop, przysłup*, ukr. *pryslip* 'miejsce na grzbiecie góry, przełęcz' SŁ I 42–3. Lit.: RBiecz 40; RiegŁemk 201; BańMorf 62. IN

Przysłop zob. **Przysłup**

Przysłóp zob. **Przysłop**

Przysłup, wś, krośn., gm. Cisna, 32 km na pñd. od Leska: *Przysłop* 1552, *Przislóp* 1567 Fast 172; *Przesłup* 1589 ŹDz XVIII/1, 55; *Przysłup* 1608 RZł 118; *Przysłup* 1794 Ga Kk2; *Prisłip* 1860 Sch 110; *Przysłup*, rusk. *Prysłup* 1888 SG IX 230; *Przysłup, -pu, przysłupski* 1965 UN 61, 16; *Przysłup, -pu* 1982 WUN III 80; gw. *pšysłup, -pa, pšysłupski*. — Od ap. *przysłop, przysłup*, ukr. *pryslip*. Lit.: MakSk 136; RiegŁemk 201; SŁ I 42. BCz

Przysłup zob. **Przysłup**

Przysowy, wś, ostroł., gm. Chorzele, 5,5 km na pñd.-wsch. od Chorzel: particulum *Przesowa*

1490 SHGMz(MK 9, 244); *Przysowy* 1567 ŹDz XVI 336; *Przysowy* 1783–84 RejKor 464; *Przysowy* 1888 SG IX 231; *Przysowy, -sów, przysowski* 1972 UN 140, 12. — Od n. os. *Przes//Przys* RymSEN II 309 lub od n. os. *Przys* SSNO IV 387, z suf. *-owa*, wtórnice *-owy*. UB

Przysów, wś, kiel., gm. Jędrzejów, 7 km na pñn.-zach. od Jędrzejowa: *Przysłów* 1936 Mp-100 (46-30); *Przysów, -sowa, przysowski* 1966 UN 21, 46; *Przysów, -sowa* 1982 WUN III 80. — Od n. os. *Przys*, z suf. *-ów*. Postać *Przysłów* z adideacją do ap. *przysłowie*. Lit.: KopKiel 197. IN

Przyspa, wś, ciech., gm. Kuczbork-Osada, 7 km na pñn.-wsch. od Żuromina: *Przespa* 1578 ŹDz XVI 57; *Przyspa*, rum. 1877 Zin II 90; *Przyspa* (!) 1888 SG IX 231; *Przyspa* 1902 Przew II 107; *Przyspa* 1921 Sk I 95; *Przyspa, -py* 1982 WUN III 80. — Od ap. *przyspa* 'zaspa, wyspa a. półwysep utworzony przez ciągle przemulanie piasku' SW V 372. UW

Przyspa zob. **Perespa**

Przystajne, wś, suwał., gm. Przerośl, 21 km na pñn.-zach. od Suwałk: *Przystajna* 1827 Tabella II 113; *Przystajne* 1877 Zin II 90; *Przystajne*, wś 1888 SG IX 232; *Przystajne* 1921 Sk V 81; *Przystajne, -nego* 1982 WUN III 80. — Od imiesłowu *przystajny* (: *przystać* 'przylec' SW V 373, *przystanąć*); najpierw n. rodzaju żeńskiego, następnie nijakiego. Zapewne początkowo określała miejsce, gdzie można się zatrzymać, przystanek. Według M. Biolik n. od *przystać, przystawać* 'przylegać'. W pobliżu znajduje się jezioro *Przystajne*. Lit.: Biolik, HE VIII 204. EB

Przystajnia, dziś *Przystajnia* i *Przystajnia-Kolonia*, dwie wsi, kal., gm. Brzeziny, 10 km na pñn.-wsch. od Grabowa nad Prosną: de *Przystajnie* 1498 Bob nr 625; *Przystajny* 1507 MKI(ASK 12, 10v); *Przystajny* 1511/12 VisitGn 398; *Przystajnie* 1579 ŹDz XII 119; *Przystajny* 1674 MKI(ASK 74, 141); *Przystajnia* 1802–03 MpGillyPr; *Przystajnia*, wś i kol. 1877 Zin II 90; *Przystajnia* 1888 SG IX 232; *Przystajnia*, wś i kol. 1952 UW 67; *Przystajnia, -ni, przystajński* 1971 UN 80, 11. — Od ap. *przystajnie, przystajni* 'miejsce na brzegu morza, jeziora lub rzeki, do którego przybijają statki' SW V 374. Wtórnie n. *Przystajnia*, z j przed palatalnym *ń*, też w wyniku adideacji do ap. *stajnia*. Wieś leży nad rz. Prosną. Człon drugi

Przystajnia

w n. zestawionej od terminu osadniczego *kolonia*. Lit.: BańMorf 62–3. ZZ

Przystajnia zob. **Przystajń**

Przystajnia-Kolonia zob. **Przystajnia**

Przystajń, wś, częst., gm. Przystajń, 16 km na zach. od Kłobucka: de *Przestan* (1385) ZDM IV 222; *Przestan* 1394, in *Przestansca* 1398 Krak nr 5596, 6654; *Przestanye* 1448 KMłp IV 487; *Przyesthan* 1470–80 DB II 211; *Przestan* 1564 Lukrak II 93; *Przestań* (*Przystajń*) 1581 ŻDz XIV 81; [*Przystań*] XVI AtKr 275; *Przystan* 1680 Rej 191; *Przystania* 1763 SHGKrMat 249; *Przystan* 1783–84 RejKor 284; *Przystań* 1787 Spis 353; *Przystajny* 1827 Tabella II 123; *Przystajń* 1877 Zin II 90; *Przystajń* al. *Przystajnia* 1888 SG IX 231–2; *Przystajń* 1902 Przew II 107; *Przystajń*, *-ni* 1982 WUN III 80; gw. *p̄ystaj*, *-ajńi*, *p̄ystajski*. — Dawniej n. *Przestań*, też *Przestanie*, *Przystania*, *Przystań*. Zastąpienie *prze-* przez *przy-* spowodowało powstanie formy *Przystań*. Postać *Przystajń* pod wpływem gw. wymowy *p̄ystaj(ń)*, *p̄ystajńi* (z j przed palatalnym *ń*). Lit.: RKrak 140; RospSEMIG 312; BańMorf 62–3. IV

Przystajń zob. **Przystań** (1)

Przystalowice, dziś *Przystalowice Duże* i *Przystalowice Male*, dwie wsi, rad., gm. Klwów i Rusinów, 13,5 km na płn.-wsch. i 12,5 km na płn. od Przysuchy: *Przystanowice* (!) 1354 KMłp III 91; *Przystalowycze*, *Przysthalowycze Ruskowskye* 1508 ŻDz XV 474, 476; *Przystalowicze* 1511/12 VisitGn 164; *Przystalowicze* 1511–23 LLB I 653; *Przystalowice Roskowskye*, *Przystalowice Meczyla* (!) 1564–65 Lusand 192; *Przysthalowicze Ruskowskich*, *Przysthalowicze Wassowicz* 1569 ŻDz XIV 313; *Przystalowice duże*, *Przystalowice male* 1827 Tabella II 123; *Przystalowice Duże*, *Przystalowice Male*, dwie wsi 1888 SG IX 232; *Przystalowice Duże*, *Przystalowice Male* 1921 Sk III 96; *Przystalowice Duże*, *-wic -zych*, *Przystalowice Male*, *-wic -lych*, *przystalowicki* 1970 UN 30, 41, 42; gw. *p̄ystajowice*, *-vic*, *p̄ystajowski*. — Od nazw. *Przystał* (: *przystały* ‘przystojny, przyzwoity’), *Przystała* RymSEN II 316, z suf. *-owice*. Człony odróżniające w n. zestawionych od nazw. właściciela *Ruszkowskiego*, też w formie dopełniacza l. mn., oraz *Wasowicza* lub *Wąsowicza*, z dawną formą dopełniacza l. mn. Od XIX w. n. z członami od-

różniającymi od przym. *duży*, *mały*. Lit.: KopRad 382; KSand 164; NaISand 144. IV

Przystanie zob. **Przystajnia**

Przystanie-Ruda zob. **Przystań** (1)

Przystanki, wś, pozń., gm. Pniewy, 9,5 km na wsch. od Pniew: Michael *Przestanofszki*, *Przistanowski* 1391, de *Przestanouice* 1400 RWłkp I nr 90, 269, 464; *Przestanowicze* 1415 SHGPn III 893; de *Przestancze* (!) 1424 Koz III 95; *Przestanowice* 1427 RWłkp I nr 1265; *Przestanowice* 1428, *Przestanouicze* 1429, *Przistanowo* 1443 SHGPn III 893; de *Przestanowycze* 1446 AC II nr 1221; *Przestanowo*, *Przesthanowicze* 1462 SHGPn III 893; de *Przystanky* 1471 Koz III 95; *Przestanowicze* 1475 SHGPn(PZ 20, 26v); *Przystanki* 1481, *Przesthanki* 1521, *Przystanki* 1563 SHGPn III 893; *Przystanki* 1580 ŻDz XII 24; *Przystanki* 1622–24, *Przystanki* 1789 PPozn (Tab 1, 25 i 6, 155v); *Przystanki* 1888 SG IX 233; *Przystanki*, *-ków* 1982 WUN III 81; gw. *p̄ystanki*, *-kuf*. — Od n. os. **Przestan* (: *stać*, *stanę*), z suf. *-owice*, też *-owo*, następnie *Przystanki*, z wymianą suf. *na -ki*. W n. obserwujemy wahanie *Prze-//Przy-*. Lit.: SHGPn III 893–6; PPozn 245; BańMorf 104. ZZ

Przystanowice zob. **Przystanki**

Przystanowo zob. **Przystanki**

Przystań (1), wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 10 km na płn.-zach. od Ostrołęki: *Przistanie Ruda* 1582 ŻDz XVI 390; *Przystań* 1783–84 RejKor 543; *Przystajny* 1827 Tabella II 123; *Przystań* 1888 SG IX 232; *Przystań*, *-ni*, cz. wsi Kaszewiec 1971 UN 129, 36; *Przystań*, *-ni* 1982 WUN III 81. — Początkowo n. zestawiona, od ap. *przystajni* (*przystanie*) ‘miejsce przy brzegu rzeki lub jeziora, gdzie się łodzie zatrzymują’ Sstp VII 362 i *ruda*. Wtórnie z pominięciem członu *Ruda*. Okresowo też *Przystajń*. Wieś leży nad rz. Omulew. UB

Przystań (2), wś, suwał., gm. Węgorzewo, 6 km na zach. od Węgorzewa: *Passen*, *Paß* bez daty BiałPrzem 72; *Pristannien* 1558 KęŁ 534; *Prystanien*, *Przystanien*, *Przystajnie* 1588 BiałKol 191; *Pristanien* 1775 HE VIII 204; *Pristanien* (*Przyslannien*), *Przystannien*, wś ok. 1780 HAPr IV 341, 343; *Pristanien* 1785 Goldb III 162; *Przystanien* 1796–1802 MpSchröt XII; *Pristanien*, *Przystań* ok. 1859 SzcześTeka 138; *Pristanien* — *Przystań* 1879 KęŁN 172; *Przystań*, niem. *Pristanien*,

wś 1888 SG IX 233; *Pristanien* 1920 MpHAPr I; *Passdorf* 1938, *Pristanien* — *Przystań*, dw. 1946 Ley I 120; *Passdorf* — *Przystań*, -ni, *przystański* 1946 MPol XXV nr 142; *Przystań*, -ni 1982 WUN III 81. — Dawniej n. niem. od n. os. *Paß* Gott 379. Później n. *Przystań* od ap. *przystań*; wieś leży nad jeziorem o tej samej nazwie. W 1938 r. nadano urzędową n. niem. *Passdorf*; po 1945 r. ustalono n. *Przystań*. Lit.: BiałPrzem 37, 139, 242; BiałKol 190–1, przyp. 205. RP

Przystań zob. **Przystajnia, Przystajń**

Przystawańce, wś, suwał., gm. Puńsk, 16 km na pñ.-zach. od Sejna: *Przystawańce* 1784 SHGPd (Opispar I nr 6011, 39–43); *Przystawańce* 1827 Tabella II 123; *Przystawańcy* 1877 Zin II 90; *Przystawańce* 1888 SG IX 233; *Przystawańce* 1921 Sk V 71; *Przystawańce*, -niec 1982 WUN III 81. — Od nazw. **Przystawaniec*, jak *Chowaniec*, por. *Przystawa* RymSEN II 316 (od *przystawać*, por. też *przystaw* ‘pomocnik; służa miejski; nadzorca’ Sstp VII 362), w l. mn. -ańce, brus. -ańcy. EB

Przystawka, wś, biał., gm. Janów, 17 km na pñ.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Przystawka* 1744 SDV 149; *Przystawka* 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6008, 23–25); *Przystawka* 1888 SG IX 233; *Przystawka* 1921 Sk V 73; *Przystawka*, -ki 1982 WUN III 81. — Od ap. *przystawka* ‘przystawienie, dostawienie’ SW V 375, tu w znaczeniu ‘obszar przyłączony’. EB

Przystawy (1), wś, kosz., gm. Grzmiąca, 12 km na pñd.-zach. od Bobolic: Vw. *Ernsthöhe* 1893, *Ernsthöhe* 1935 MpMbl(2164); *Ernsthöhe* — *Przystawy*, -aw, *przystawski* 1950 MPol A-8; *Przystawy*, -taw 1982 WUN III 81. — Dawna n. niem. od im. *Ernst* + -höhe. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przystawy*. BCz

Przystawy (2), wś, kosz., gm. Malechowo, 12 km na pñd. od Darłowa: *Pristowe* (1248), *Piristowe* 1252 PU I 568, 432; *Pristowe* 1262 PU II 92; *Peristowe* 1308 PU IV 313; *Pirristow* 1618 MpLub; *Pirustow* 1628 Rzduma I 246; *Pirpistow* 1789 MpGillyPom; *Pirbstow* — *Przystawy*, -wów, *przystawski* 1947 MPol XXV nr 111; *Przystawy*, -wów 1982 WUN III 81. — Od wyrażenia przymkowego *przy stawie*, na wzór ap. *zarzecze, podlesie*. Niewykluczone też pochodzenie od n. os. *Przystaw* SSNO IV 386, z suf. *-je. F. Lo-

renz dopuszcza związek z n. os. *Przybyst* SSNO IV 385. Nazwa zmieniona jako *Pristowe, Pirbstow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przystawy*. Lit.: LorSNH 85; Rzduma I 246. BCz

Przystronie (1), wś, koniń., gm. Sompolno, 8,5 km na pñd.-wsch. od Sompolna: in *Przys<...>* 1434 AC II nr 304; *Przystronie* 1463 SHGKI(PG 7, 185); w *Przestronie* 1486 SHGKI(PG 10, 45); *Przysthronie* 1511–23 ŁLB I 213; *Przystronie* 1579 ŻDz XII 234; *Przystronie* 1618–20 PKal 124; *Przystronie* 1674 MKI(ASK 74, 165); *Przystronie* 1783–84 RejKor 140; *Przystronie* 1827 Tabella II 123; *Przystronie* 1888 SG IX 234; *Przystronie*, -nia, *przystroński* 1970 UN 82, 30; gw. *pśystronie*, -ña. — Od ap. **przystronie* ‘miejsce ustronne’, por. *przystronek* ‘kącik, schronienie, kryjówka’ SW V 379 oraz ap. typu *przybrzeże, przylesie, przyrzecze, ustronie* i równobrzmiące n. miejscowe. ZZ

Przystronie (2), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 5 km na pñ. od Niemczy: *Pristrem* 1370, *Pristramen* 1371 LandbSch II nr 412, 596; *Pristramb* 1726 SGTS XXI 219; *Pristram* 1743 SNGŚI XI 60; *Pristram* 1783 Z I/4, 44; *Pristram* 1845 K 512; *Przestroma, Pristram* 1900 Myc 43; *Pristran* 1888 SG IX 41; *Breithenthal, Przystran* 1941 Wrzosek 18; *Breithenthal* — *Przystronie*, -nia, *przystroński* 1946 MPol XXV nr 142; *Przystronie*, -nia 1982 WUN III 81. — Nazwę zmieniono jako *Pristram*. Nazwę *Breithenthal* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przystronie*. Lit.: SNGŚI XI 60; SGTS XXI 219–21. JCh

Przysucha, mto, rad.: *Przesucha, Przeszucha* 1415 Sand nr 673, 679; *Przysucha* 1508 ŻDz XV 475; *Przysucha*, villa 1511–23 ŁLB I 692; *Przysucha* 1564–65 Lusand 193; *Przissucha* 1569 ŻDz XIV 316; *Przysucha*, mto 1783–84 RejKor 151; *Przysucha* 1827 Tabella II 123; *Przysucha*, os. 1877 Zin II 90; *Przysucha*, os. m., dawniej mko, wś i dobra 1888 SG IX 234; *Przysucha*, os. m. 1921 Sk III 95; *Przysucha* 1952 UW 123; *Przysucha*, mto 1957 DzU nr 57, poz. 282; *Przysucha*, -chy, *przysuski* 1970 UN 30, 5. — Dawniej *Przesucha*, n. związana z ap. **przesucha* w znaczeniu topograficznym, określającym zapewne miejsce suche czy osuszone z mokradeł, por. *przesuszyć, przysuszyć*. Późniejsza postać *Przysucha*

Przysypka

motywowana przez przym. *przysuchy* 'trochę suchy, suchawy'. W XVI w. była tu kuźnica z kołem wodnym; miasto założono dopiero w 1710 r., na suchym, bezleśnym terenie. Lit.: Miasta polskie w tysiącleciu I 530–1; KopRad 128; KSand 163; RymNmiast 196; RospSEMiG 312–3. *IN*

Przysypka, wś, włoc., gm. Chodecz, 7,5 km na pld.-wsch. od Chodcza: *Przysypka* 1789 Luwlkp III 218; *Przysypka* 1827 Tabella II 124; *Przysypka* 1888 SG IX 234; *Przysypka* 1921 Sk I 204; *Przysypka*, -ki 1982 WUN III 81. — Zapewne od czas. *przysypać* 'przykryć sypiąc, przyprószyć' SW V 381, z suf. -ka. *AG*

Przyszniów zob. **Przecznów**

Przyszowa, wś, nowosąd., gm. Łukowica, 9,5 km na pld.-wsch. od Limanowej: de *Prziszowa* 1325 27, de *Prziszowa* 1335 MVat I 144, 370; de *Pribiszowa* 1346–58 MVat II 242; inter *Przyszowam* 1357 KMłp III 108; de *Prziszowa* 1399 Krak nr 8933; de *Prziszow* 1399 Hel II nr 483; *Przyszowa* (1401) KMłp IV 75; de *Przyszowa* 1412, de *Przyszow* 1418 SHGKr(kartoteka); *Przyszowa* (1443)1581 ZDM III 97; *Przyszowa* 1470–80 DB II 301; *Prziszowa*, *Przyszowa* 1529 LR 45, 279; *Prziszowa* 1581 ŻDz XIV 132; *Przyszowa* 1629 RPobKr 204; *Przyszowa* 1794 Ga Kk2; *Przyszowa* 1886 Bigo 159; *Przyszowa* 1888 SG IX 235–7; *Przyszowa* 1921 Sk XII 20; *Przyszowa*, -wej, *przyszowski* 1964 UN 6, 48; gw. *pyszowa*, -y, *pyszoski*. — Od n. os. *Przysz* SSNO IV 387 (: *Przybysław*), z suf. -owa, też -ów; obocznie *Przybyszowa*. Lit.: LKrak 123; PŚąd I 101; Nieckula, -ov- 166. *IN*

Przyszowice, wś, kat., gm. Gierałtowice, 6 km na pld. od Zabrze: *Przyszowitz* ok. 1300 CdSil XIV 97; *Prziszowicz* 1335 Reg nr 5409; *Preische-wiz* (1429) K 510; *Prziszowcze* (1482)XVI CdSil VI 113; Waclawowi Prziszowskemu z *Prziszowicz* 1609 SNGŚI XI 60; in pago *Prziszowice* 1679, villae *Prysonice* 1686, *Prziszowice* 1687/88, *Prziszowicensis* 1687/88 J II 103, 602, 341; *Preiswitz* 1743, *Preyswitz* 1745, *Preyswitz* 1759 SNGŚI XI 60; *Preisowicz*, pol. *Prziszowice* 1783 Z II 347; *Preiswitz* 1795 SNGŚI XI 60; *Preiswitz*, *Przyszowice* 1845 K 510; *Przyszowice*, *Preiswitz* 1900 Myc 43; *Przyszowice*, *Preiswitz* 1920 PrusŚG 61; *Przyszowice*, -wic 1982 WUN III 81. — Od n. os. *Przysz*, z suf. -owice; n. ziemczona jako

Preiswitz. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przyszowice*. Lit.: SNGŚI XI 60; Ng 241. *JCh*

Przyszów, wś, tarnob., gm. Bojanów, 12 km na pld.-zach. od Stalowej Woli: *Przyszow* (1358)1630 ZDM IV 109; *Pressow* (1368)XVIII AGZ III 19; *Prziszow* 1389 SHGSd(RD 117); *Przyszow* (1398)1513 ZDM VI 160; de *Przyszow* 1399 Krak nr 8790; *Prz(is)ow*, *Prziszow* (1410) KW VII 442, 444; *Prziszow* (1422) ZDM VII 105; *Przyszow* 1425 Proch 56; *Prziszow* (1442) KMłp IV 398; *Prziszow* 1449 Matr I nr 75; *Przyszow* 1470–80 DB II 366; *Przyszow* 1508, *Przyszchoff* 1519 Matr IV/1, nr 251, 3034; *Przyszow* 1529 LR 352; *Przyszow* 1564–65 Lusand 323; *Prziszow* 1578 ŻDz XIV 200; *Przyszów Królewski* albo *Kameralny*, *Przyszów Szlachecki* i *Przyszów Kameralny* al. *Królewski*, dwie wsi 1888 SG IX 235; *Przyszów Kameralny*, *Przyszów Szlachecki* 1921 Sk XIII 31; *Przyszów Kameralny*, *Przyszów Szlachecki*, dwie wsi 1933 SkBy 1395; *Przyszów* 1952 UW 283; *Przyszów*, -szowa, *przyszowski* 1966 UN 66, 51. — Od n. os. *Przysz*, z suf. -ów. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym.: *szlachecki*, *królewski*, *kameralny* wskazują na rodzaj własności. Lit.: OPilz 81–2; Nieckula, -ov- 166. *IN*

Przyszów zob. **Przecznów**

Przyszówka, cz. Gliwice, dawniej wś, kat.: *Prziszowka* 1736 MpWiel Opol; *Przichowka* 1743, *Prziszowka* 1745, *Przyszowka* 1747, *Prziszowka* 1759 SNGŚI XI 61; *Prziszowka* 1783 Z II 348; *Prziszowka* 1797 SNGŚI XI 61; *Przyszowka* 1845 K 517; *Przyszówka*, wś 1888 SG IX 237; *Przyszówka* (*Pschyszowka*) — *Waldenau* 1939 Prus 61; *Przyszówka*, -ki 1982 WUN III 81. — Od n. os. *Przysz*, z suf. -ówka. Nazwę *Waldenau* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przyszówka*. Lit.: SNGŚI XI 61. *JCh*

Przyśniów zob. **Przecznów**

Przytarnia, wś, gdań., gm. Karsin, 12 km na pln.-wsch. od Brus: *Przyterne*, von *Przyterne* (1378)1400, *großen Przyterne*, von *Cleynen Przyterne* 1382, *Sprzyterne*, *Spryterne* 1399–1431 UKT 82, 94, 134, 136; *Przitharnya* 1534 Inwwłoc 120; *Przitharnia*, wsi *Przitharniey* 1565 Lupom 13, 21; *Przitharnia* 1570 ŻDz XXIII 211; *Przytarnia* 1602 LuPrus 308; *Przytarnia* 1682

Font V 118; *Przytarnia* 1720 Font XVI–XIX 533; *Przytarnia* 1796–1802 MpSchröt IX; *Przytarnia*, niem. *Wildau* 1888 SG IX 237; *Wildau* seit 1876, fr. *Przytarnia* 1912 Bär 124; *Przytarnia (Wildau)* 1925 Krzep 97; *Przytarnia*, -ni 1982 WUN III 81; gw. *pr̄atarńo* Lor 83. — Dawniej **Przytarnie* lub **Przyciernie*, od wyrażenia przyimkowego *przy tarniu* (: *tarnie* ‘krzaki cierniste, zarośla cierniste’) lub *przy cierniu* (: *cierni*, *ciernie* ‘krzak ciernisty’) Sstp IX 124, I 297–8, w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wtórnie *Przytarnia*, z nawiązaniem do nazw na *-nia*. Okresowo n. z niem. członami odróżniającymi *Grossen*, *Kleinen*. Nazwę *Wildau* wprowadziła administracja pruska. WK

Przytkowice, wś, biel., gm. Kalwaria Zebrzydowska, 5 km na pñ.-wsch. od Kalwarii Zebrzydowskiej: de *Przibcovicz* 1346–58, de *Villa Pribconis* 1350–51 MVat II 187, 331; de *Pribkouicz* 1388 Kkk II 124; *Przibkoucize* 1399 Krak nr CCCIV(8); *Przibcouice* 1402 Hel II nr 864; *Przybkowycze* 1470–80 DB II 128; *Przypkowicze* 1529 LR 7; *Przypkowice* 1581 ŹDz XIV 47; *Przyppkowice* 1629 RPobKr 61; *Przytkowice* 1680 Rej 72; *Przytkowice* 1888 SG IX 238; *Przytkowice* 1921 Sk XII 37; *Przytkowice*, -wic, *przytkowicki* 1964 UN 16, 53. — Dawniej n. *Przybkowice*, od n. os. *Przybek*, *Przybko* SSNO IV 378, 379, z suf. *-owice*. Na drodze asymilacji nastąpiła zmiana *Przybkowice* > *Przytkowice* (-*bk-* > -*tk-*). Lit.: LKrak 123. IV

Przytockie Budy zob. Budy Przytockie

Przytocko, wś, słup., gm. Kępice, 10,5 km na wsch. od Polanowa: [*Pritzig*] przed 1473 KrRum 160; van *Pritzke* 1494 RzDuma I 223; *Prizke* (1539) PomKirch I 136; *Pristhe* 1618 MpLub; *Pritzig* 1789 MpGillyPom; *Pritzig* 1888 SG IX 41; *Pritzig* — *Przytocko*, -ka, *przytocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przytocko*, -ka 1982 WUN III 81. — Może od n. os. **Prīčb*, por. *Przeczek*, *Przyczek* SSNO IV 358, 385, z suf. *-sko*; n. ziemczona jako *Pritzke*, *Pritzig*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Przytocko*. Lit.: RzDuma I 228. BCz

Przytoczna, wś, gorz., gm. Przytoczna, 12,5 km na wsch. od Skwierzyny: Swantomiro *Przettoczszky* 1393 Lek I nr 1671; *Przetoczno* 1397 Lek II nr 1991; *Pretoczno* 1397 Lek I nr 2360; *Przetoczna* 1399 Lek II nr 2260; *Prestocz-*

no, *Przetoczno* 1405 KZPozn nr 2428, 2432; *Przethoczno* 1424 SHGPn III 859; de *Przetoczno* 1432, Martinus *Przethoczensky* 1437 RWlkp I nr 1390, 1580; *Przetoczno* (1432)1435 KW IX 314; *Przetoczno* (1440?)1443 KW X 180; in *Przethocznicza* 1449 SHGPn(PG 3, 108v); de *Przetoczno* 1457 SHGPn(Kl Bledzew A, 19); *Przethoczno* ... de *Przethoczna* 1467 SHGPn III 859; *Przetoczno* 1510 NKs 175; *Przithoczno* 1538 SHGPn III 859; *Przetoczno* 1580 ŹDz XII 26; *Przetoczno* 1622–24, *Przytoczna* 1789 PPozn(Tab 1, 26 i 6, 297v); *Przytocznia*, niem. *Prittisch* 1888 SG IX 238; *Przytocznia*, niem. *Prtittisch* 1902 MycPn 130; *Przytoczna*, -nej 1982 WUN III 81. — Dawniej *Przetoczno*, od ap. *przetok*, *przytok* ‘wąski pas wody między brzegami; cieśnina; dopływ, rzeka poboczna’ SW V 398, też *przetoka*, przym. *przetoczny* SEBań II 916, z suf. *-no*, *-na*, okresowo *-nica*. Lit.: SHGPn III 859–69; PPozn 245; Borek, -*bn-* 175–6; Duma, Warta II 304–5. ZZ

Przytocznia zob. Przytoczna

Przytocznica, wś, kal., gm. Doruchów, 8 km na wsch. od Ostrzeszowa: *Przeczthnicza* (!) 1305, *Prszetocznicza* 1415, *Przithocznicza* 1464 SHGWiel 138; *Przethocznyczca* 1518 ŹDz XIII 213; *Przethocznicza* 1511/12 VisitGn 422; *Przetocznicza* 1553 ŹDz XIII 306; *Przytocznica* 1888 SG IX 239; *Przytocznica*, niem. *Tannendorf* 1921 Sk X 67, 153; *Przytocznica*, -cy 1982 WUN III 81. — Dawniej *Przetocznicza*, zob. *Przytoczna*. Nazwę *Tannendorf* nadały władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGWiel 138–9. EB

Przytoczno, wś, lub., gm. Jeziorzany, 12 km na pñd.-zach. od Kocka: de *Przethoczno* 1447 SHGSd (TerrCrac 150, 299); *Przethoczno* 1470 SHGSd (TerrLub 8, k. 115); *Przethoczno* 1508 ŹDz XV 477; *Przetoczno* 1528 Matr IV/2, nr 15573; *Przethoczno*, *Przetoczno* 1529 LR 29, 419; *Przethoczno* 1564–65 Lusand 202; *Przethoczno* 1569 ŹDz XIV 332; *Przytoczno* 1783–84 RejKor 316; *Przytoczno* 1787 Spis 436; *Przytoczno* 1827 Tabella II 124; *Przytoczno* 1888 SG IX 239; *Przytoczno* 1921 Sk IV 73; *Przytoczno* 1952 UW 145; *Przytoczno*, -na, *przytoczeński* 1970 UN 119, 17; gw. *p̄sytoczno*, -a, *p̄sytoczeński*. — Dawniej *Przetoczno*, zob. *Przytoczna*; wtórnie *Przytoczno*. Forma gw. zamazurzona. Lit.: KStęż 98; Borek, -*bn-* 176. IN

Przytok

Przytok, wś, ziel., gm. Zabór, 8 km na wsch. od Zielonej Góry: *Pritttag* 1421 CdSil XXIV 53; *Prittigk* 1513 CdSil XXVIII 4; Pago *Prittack* 1670, *Pritttag* 1679, *Prittack* 1687/88, *Prittacenses* 1687/88 J III 88, 252, 547; *Pritttag* 1791 Z X 363; *Pritttag* 1845 K 512–3; *Pritttag* 1888 SG IX 41; *Pritttag* 1908 CdSil IV 5; *Pritttag*, *Przytak* 1941 Wrzosek 31; *Pritttag* — *Przytok*, *-ka*, *przytocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Przytok*, *-ka* 1982 WUN III 81. — Od ap. *przytok*; n. zmienczona jako *Pritttag*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Przytok*. Lit.: SNGŚI XI 61. JCh

Przytoka (1), wś, ciech., gm. Opinogóra Górna, 10 km na wsch. od Ciechanowa: *Przytoka Paluki* 1783 MpPerMz; *Przytoka paluki* 1827 Tabella II 124; *Przytoka Paluki* 1888 SG IX 239; *Przytoka-Paluki* 1921 Sk I 19; *Przytoka-Paluki*, wś 1967 SM 937; *Przytoka*, *-ki*, cz. wsi Pałuki 1971 UN 123, 18; po zmianie *Przytoka*, *-ki*, *przytocki*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy od ap. *przytok*, z derywacją paradygmatyczną, człon drugi zob. *Paluki*. Utrwaliła się n. *Przytoka*. W pobliżu płynie ciek o n. Smug. UB

Przytoka (2), wś, siedl., gm. Kałuszyn, 3 km na zach. od Kałuszyna: *Przyethok* 1469 SHGMz (MK 5, 126); *Przethoka* 1472 SHGMz (MK 5, 167); *Przetoka* 1576 ŻDz XVI 223; *Przytoka* 1783 MpPerMz; *Przytoka* 1827 Tabella II 124; *Przytoka* 1839 MpKwat V 4; *Przytoka* 1888 SG IX 239; *Przytoka*, *-ki* 1982 WUN III 81. — W sąsiedztwie wsi znajdują się źródła trzech rzek: Mieni, Rządzy i Witówki. UB

Przytoń (1), wś, kosz., gm. Ostrowice, 11,5 km na płn.-wsch. od Drawska Pomorskiego: *Pritten* 1780, *Pritten* 1779–85 RzDuma I 246; *Pritten* 1888 SG IX 41; *Pritten* — *Przytoń*, *-ni*, *przytoński* 1947 MPol XXV nr 111; *Przytoń*, *-ni* 1982 WUN III 81. — Zapisy n. późne, zapewne od wyrażenia przyimkowego *przy toni* 'przy głębokim miejscu', w wyniku derywacji paradygmatycznej; n. zmienczona jako *Pritten*. W pobliżu jez. *Przytonko*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przytoń*. BCz

Przytoń (2), wś, szczec., gm. Węgorzyno, 4 km na wsch. od Węgorzyna: *Claweshagen* 1321 PU VI 58; *Claweshagen* 1490 HE VII 129; *Claus-hagen* 1618 MpLub; *Klaushagen* 1835 MpUMbl

1063; *Klaushagen* — *Przytoń*, *-ni*, *przytoński* 1947 MPol XXV nr 111; *Przytoń*, *-ni* 1982 WUN III 82. — Dawna n. niem. od im. *Klaus* + *-hagen*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Przytoń*. Wieś leży nad jez. *Przytoń*. Lit.: Belchnerowska, HE VII 129. BCz

Przytór, cz. Świnoujścia, dawniej wś, szczec.: *Prittūr* 1313 PU V 101; *Prittūr* 1339 CdB B VI 63; *Prittēre* 1447 CdB B IV 389; *Prittēr* 1618 MpLub; *Prittēr* 1789 MpGillyPom; *Prittēr* 1829 MpUMbl 769; *Prittēr* — *Przytór* 1946 MPol XXV nr 142; *Przytór*, *-toru* 1982 WUN III 82. — Od wyrażenia przyimkowego *przy torze* 'przy drodze lądowej lub wodnej', w wyniku derywacji paradygmatycznej. Wieś leży nad ramieniem rz. Świny. Nazwa zmienczona jako *Prittēr*. Po 1945 r. urzędowo ustalono formę *Przytór*. Lit.: RzDuma II 164. BCz

Przytuki, wś, koniń., gm. Kleczew, 6,5 km na zach. od Kleczewa: de *Przetuki* 1395 Koz-Zap I 67a; in *Przetuki* 1396 Lek II nr 1033; Witel *Przetuczski* 1396 SHGKI(GZ 1, 11av); *Przythuky*, quondam villa, nunc vero haereditas deserta 1511–23 ŁLB I 299; *Przetuki* 1564 SHGKI(ASK 12, 537); *Przytuki* 1783–84 RejKor 154; wsi Komorowa y *Przytuk* 1789 MKI(Tab 34, 46); *Przytulki* 1827 Tabella II 124; *Przytulki*, *Przytyki* 1888 SG IX 239, 241; *Przytuki*, *-ków* 1982 WUN III 82; gw. *pšytuki*, *-kuf*, *pšytucki*. — Od n. os. **Przetuka* (por. czas. *przetuczyć* GórnRWlkp 26), w l. mn. W zapisach widoczne wahanie *Prze-//Przy-*. Nazwa wykazuje adideację do ap. *przytulki*, *przytyki*. Lit.: GórnRWlkp 26. ZZ

Przytulanka, wś, biał., gm. Mońki, 4,5 km na pld.-wsch. od Moniek: *Przythvlyanka* 1496, *Przythvlyanka* (1502) SHGPd(Wln nr 439, 522); *Przytulanka* 1571 ŻDz XVII/1, 177; *Przitulianka* 1573 SHGPd(InKnysz 4. 55v); *Przytulanka* 1576 Lupodl 79; *Przytulankę* 1744 SDV 146; *Przytulanka* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 59–61); *Przytulanka* 1795 MpPerPd; *Przytulanka* 1888 SG IX 239; *Przytulanka* 1921 Sk V 15; *Przytulanka*, *-ki* 1982 WUN III 82; gw. *pšytulanka*, *-ki*, *pšytulanski*. — Zapewne od czas. *przytulić*, z suf. *-anka*. Lit.: HalBiał II 63. EB

Przytullen zob. **Przytuły** (1a, 4, 5, 6)

Przytulki zob. **Przytuki**, **Przytuły** (1b)

Przytuły (1), dziś *Przytuły*, *Przytuły-Kolonia*, *Przytuły-Las*, trzy wsi, łomż., gm. Jedwab-

ne, ok. 9 km na płn. od Jedwabnego: *Kelczewo* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 91v); *Kyelczewo* 1428 Mkm I nr 691; *Przytuła* 1436 SHGMz(MK 335, 68); *Przytuły* 1437 HMil 4; *Kyelcz advocatus de Przituli* (1444)1456 SHGMz(MK 3, 309); *Przytuły* 1472 Tym 147, przyp. 548; *Przythly* 1480 ZHer nr 568; *Przituli* 1503 Matr III nr 940; *Przituly* 1546 Matr IV/1, nr 7726; Parochia *Przitulska*, *Przituli* Regalis 1577 ŻDz XVI 356; *Przytuły* 1783–84 RejKor 673; *Przytuły* 1827 Tabella II 124; *Przytuły*, wś, *Przytuły*, kol. 1888 SG IX 240; *Przytuły*, *Przytuły*, kol., *Przytuły-Las* 1952 UW 165; *Przytuły*, -tul, *Przytuły-Kolonia*, -tul-ni, *Przytuły-Las*, -tul-su 1982 WUN III 82. — Dawniej *Kielczewo*, od n. os. *Kielcz*, z suf. -ewo. Nazwa wsi pochodzi od *Kielcza* z Jaćwiężyna (Kołaki Wielkie), któremu książę Janusz I w 1422 r. nadał wójtostwo tej wsi. Później n. *Przytuły*, od n. os. *Przytuła* SSNO IV 387 (: *prytulić*), w l. mn., okresowo w XV w. w l. poj. Współcześnie trzy wsi: *Przytuły*, *Przytuły-Kolonia*, *Przytuły-Las*; członki dyferencyjne od ap. *kolonia* i *las*. Lit.: BrodzWizn 221–2; ZMaz 312. UB

Przytuły (1a), os., dawniej wś (?), olszt., gm. Dźwierzuty, 15,5 km na płd.-wsch. od Biskupca: *Przytullen* 1436 KęŁ 398; *Przytullen*, folw. ok. 1780 HAPr IV 343; *Przytullen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Przytullen*, folw. 1820 Wald 230; *Przitullen* — *Przytuły* 1879 KęŁN 216; *Przytuły* 1888 SG IX 240; *Przytuły* — *Steinhoehe* 1938, *Przytullen* 1941 Choj 123; *Steinhoehe* 1938, *Przytullen* — *Przytuły*, dw. 1946 Ley I 115; *Steinhöhe* — *Przytuły*, -tul, *przytułski* 1950 MPol nr A-8; *Przytuły*, -tul 1982 WUN III 82; gw. *přitūqũll/přitulen*. — Od n. os. *Przytuła*, w l. mn. W 1938 r. administracyjna zmiana n. na niem. *Steinhöhe*. Po 1945 r. urzędowo ustalono postać *Przytuły*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 117; GórnRWrm 211. RP

Przytuły (1b), wś zaginiona, leżała w par. Knyszyn, biał.: wieś *Jawnówka* (!) 1561, siolo *Jowniki* 1561 KondBał 38; siolo *Przytułki* albo *Jowniki* 1576 Lupodl 74; *Przytułki* 1578 ŻDz XVII/1, 176; siolo *Przytuły* alias *Jowniki* 1602, *Przytuły* alias *Jowniki*, wś ma włók 9, bez ludzi, cała pusta 1661–64 KondBał 38. — Nazwa *Jowniki* od lit. n. os. **Jaunikis* (: *jaunikis* 'kawaler, pan młody, kandydat do ożenku'), w l. mn., lub

od lit. nazw. *Jaūnius* (: *jáunas* 'młody', *jaūnius* 'najmłodszy w rodzinie, młodszy brat, młody' Lpvž I 824), z suf. -iki. Nazwa *Przytułki*, wtórnie *Przytuły*, od n. os. *Przytułko* (: *Przytuła*), w l. mn. Według M. Kondratiuka być może to dziś wieś Guzy. Lit.: KondBał 38. EB

Przytuły (2), wś, ostroł., gm. Krasnosielc, 20 km na płn.-wsch. od Przasnysza: *Przytuły* 1465 BorkCiech 179; *Przytuły* 1486 SHGMz(Ep. 10, 458–459); *Przythuly* (1506)1517 SHGMz(Kap. P. 50, 74v); *Przituly* 1567 ŻDz XVI 348; *Przytuły* 1783–84 RejKor 541; *Przytuły* 1827 Tabella II 124; *Przytuły* 1888 SG IX 240; *Przytuły*, *Przytuły-Zaroże* 1921 Sk I 74; *Przytuły*, *Przytuły-Zaroże*, dwie wsi 1933 SkBy 1396; *Przytuły*, -tul, *przytułski*, *Przytuły-Zadroże* (!), -tul-za, cz. wsi *Przytuły* 1971 UN 129, 23; *Przytuły*, -tul 1981 WUN III 82. — Człon *Zaroże* od wyrażenia przymkowego *za rogiem*, z suf. -e. Lit.: ZMaz 312. UB

Przytuły (3), dziś *Przytuły Nowe* i *Przytuły Stare*, dwie wsi, ostroł., gm. Rzekuń, ok. 10 km na wsch. od Ostrołęki: *Liaskowiec Wolia* 1578 ŻDz XVI 384; [*Wola Laskowska*] XVI AtMz 208; *Przytuły* 1783–84 RejKor 546–7; *Przytuły* 1827 Tabella II 124; *Przytuły* 1888 SG IX 240; *Przytuły Nowe*, *Przytuły Stare* 1952 UW 21; *Nowe Przytuły*, -wych -tul, *Stare Przytuły*, -rych -tul 1981, 1982 WUN II 575, III 318; po zmianie *Przytuły Nowe*, -tul -wych, *Przytuły Stare*, -tul -rych, *przytułski* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawniej *Wola Laskowska*, od ap. *wola* i od n. m. *Laskowiec* (5), w formie przymiotnika. Od XVIII w. *Przytuły*, współcześnie dwie wsi: *Przytuły Nowe* i *Przytuły Stare*, z członkami odróżniającymi od przym. *nowy*, *stary*. UB

Przytuły (4), wś, suwał., gm. Elk, 9 km na płn.-wsch. od Elku: *Przitullen* 1546, *Przytullen* 1601 BiałKol 138; *Przytullen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Przytullen* — *Przytuły* 1879 KęŁN 163; *Przytuły* 1888 SG IX 240; *Przytuły* — *Seefrieden* 1927, *Przytullen* 1941 Choj 123; *Seefrieden* — *Przytuły*, -ul, *przytułski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Przytuły*, -tul 1982 WUN III 82. — W 1927 r. urzędowa zmiana n. na niem. *Seefrieden*. Po 1945 r. ustalono n. *Przytuły*. Lit.: GórnRWrm 223; BiałPrzem 30, 90, 92; BiałKol 138, 162, przyp. 385. RP

Przytuły (5), wś, suwał., gm. Olecko, 4,5 km na płn.-wsch. od Olecka: *Przitullen* al. *Ginowiwola*

Przytuły

1564 KęŁ 521; *Gimnofswolli* oder *Przitullen* 1601, *Przitullen* bez daty BiałKoł 156; *Przitullen* 1785 Goldb III 163; *Przitullen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Przytulim* 1839 MpKwat VI 3; *Przitullen*, *Przytuły*, -l ok. 1859 SzcześTeka 189; *Przitullen* — *Przytuły* 1879 KęŁN 168; *Przytuły* al. *Giniowa Wola* 1882 KęŁ 521; *Przytuły* al. *Giniowa Wola* 1888 SG IX 240; *Przytuły* — *Siebenbergen* 1938, *Przitullen* 1941 Choj 123; *Siebenbergen* — *Przytuły*, -ul, *przytułski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Przytuły*, -tul 1982 WUN III 82; gw. *přituil/přitulen*, też *přituui* oraz *zibenbaržžen*. — Według K. Szcześniak n. może od ap. *przytuły* 'miejsce, w którym znaleziono schronienie, przytułek, spokojny kąć'. Oboczna n. zestawiona *Giniowa Wola* zapewne upamiętnia Piotra *Ginio*, który założył w 1506 r. wieś *Ginie* (1); drugi człon od ap. *wola*. W 1938 r. administracyjna zmiana n. na niem. *Siebenbergen*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przytuły*. Lit.: GórnRWrm 211; Szcześniak, PMT XII 202–3; BiałPrzem 31; BiałKoł 156–7. RP

Przytuły (6), wś, suwał., gm. Pozezdrze, 12,5 km na pld.-wsch. od Węgorzewa: *Kotte* 1564?, *Kodt*, *Keutt* 1579 BiałKoł 208; *Przitullen* 1569 KęŁ 539; *Przitullen*, *Przytulen* 1569 BiałKoł 205; *Przytulen* 1763 HE VIII 64; *Przitullen* 1785 Goldb III 163; *Przytulen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Przitullen*, *Przytuły*, -ul ok. 1859 SzcześTeka 139; *Przitullen* — *Przytuły* 1879 KęŁN 172; *Przytuły* 1888 SG IX 240; *Przytuły* — *Kleinkutten* 1938, *Przitullen* 1941 Choj 123; *Kleinkutten* — *Przytuły*, -ul, *przytułski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Przytuły*, -tul 1982 WUN III 82. — Folwark i młyn zbudowano tu już w 1554 r. i nadano im n. od n. jez. *Kuty*, dziś Głęboka Kuta (etymologię zob. *Kuty*). Nazwa *Przytuły* zapewne ponowiona z n. wsi *Przytuły* (5). W 1938 r. administracyjna zmiana n. na niem. *Kleinkutten*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Przytuły*. Lit.: GórnRWrm 211; Toepfen, Historia Mazur, 1998, 159, 177, 243, 362; BiałPrzem 38, 94–5, 114, 216; BiałKoł 205, 208–10. RP

Przytuły zob. **Borawskie** (2), **Obrytki** (1)

Przytuły-Kolonia zob. **Przytuły** (1)

Przytuły-Las zob. **Przytuły** (1)

Przytuły-Wólka zob. **Wólka Piaseczna** (1)

Przytuły-Zaroże zob. **Przytuły** (2)

Przytyk (1), przys., dawniej wś, kiel., gm. Działoszyce, 15 km na pld.-wsch. od Buska-

-Zdroju: *Przytyk*, wś 1902 Przew II 108; *Przytyk* 1921 Sk III 103; *Przytyk*, wś 1933 SkBy 1396; *Przytyk*, -ka, cz. Wolicy 1969 UN 29, 44; *Przytyk*, -ka 1982 WUN III 82. — Od czas. *przytykać* 'przylegać, przystawać do czegoś' SW V 389, w wyniku derywacji paradygmatycznej, na określenie obiektu, przylegającego do reszty osady. Lit.: KopKiel 41. IN

Przytyk (2), wś, dawniej mto, rad., gm. Przytyk, 18 km na pln.-zach. od Radomia: *Przythik* (1448?) 1501 ZDM III 257; *Przythik* 1476 SHGSd (TerrLub 9, k. 156); *novam civitatem Przitik* 1488 Matr IV/1, nr 1130; *Przythik* 1508 ŻDz XV 477; *Przythik* 1511/12 VisitGn 350; *Przytyk* 1511–23 ŁLB I 682; *Przitik* 1528 Matr V/1, nr 159; *Przytyk* 1564–65 Lusand 25; *Przithik* 1569 ŻDz XIV 327; *Przytyk* 1827 Tabella II 124; *Przytyk*, os. 1877 Zin II 91; *Przytyk*, os. m., dawniej mko 1888 SG IX 240–1; *Przytyk*, os. m. 1933 SkBy 1396; *Przytyk* 1952 UW 127; *Przytyk*, -ka, *przytycki* 1970 UN 31, 42. — Może n. w związku ze zwartą zabudową czy przyleganiem do obu brzegów rz. Radomki lub traktu z Radomia poprzez Nowe Miasto nad Pilicą do Rawy Mazowieckiej. Informacje o lokacji miasta w 1333 r. niepotwierdzone. Lit.: KopRad 61; KSand 164; RymNmias 196; RospSEMIG 313; Miasta polskie w tysiącleciu I 531–2; Kiryk, Urbanizacja Małopolski. Województwo sandomierskie XIII—XVI wiek, 1994, 108. IN

Przytyki, wś, lub., gm. Chodel, 10,5 km na pld.-wsch. od Opola Lubelskiego: *Przytyki*, przyległość dóbr Chodel 1888 SG IX 241; *Przytyki*, wś 1902 Przew II 108; *Przytyki*, kol. 1921 Sk IV 61; *Przytyki*, kol. 1933 SkBy 1396; *Przytyki*, -tyk, *przytycki* 1969 UN 104, 9. — Początkowo n. *Przytyk*, wtórnie w formie l. mn. IN

Przytyki zob. **Przytuki**

Przywary zob. **Przywory** (2, 3)

Przywidz (1), wś, gdań., gm. Przywidz, 16 km na pln.-zach. od Skarszew: *Priuisa* 1294 PU III 192; *Priuisa* 1295, *super villas ... Priuisa* 1298 Perl 485, 496; *Mergense* 1402–15 Krie 55; *Mariensehe* 1491 Font XLIII 355; *Przywid* 1534 Inwwłoc 113; *Mariensehe* 1570 ŻDz XXIII 171; *Przywidz* 1648 RP 173; *Przywidz* 1682 Font V 94; *przywidza* seu *Mariensee* 1749 Font XVI–XIX 176; *Mariensee* 1796–1802 MpSchröt IX;

Przywidz, niem. *Mariensee* 1888 SG IX 241–2; *Mariensee*, fr. *Przywidz* 1912 Bär 75; *Mariensee* — *Przywidz*, -a, *przywidzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Przywidz*, -dza 1982 WUN III 82; gw. *prěwǫž* 1923 Lor 125. — Nazwę wsi można odczytywać jako *Przywidza*, wtórnice *Przywidz*. M. Rudnicki i H. Górniewicz uważali ją za starą, z prefiksem *przy-* i rdzeniem **-vid-*, **-vejd-* ‘skręcać, kręcić’ oraz suf. **-ja*, później **-jb* (< **Pri-vejd-jall/*Pri-vejd-jb*). S. Rospond i Z. Babik objaśniają n. na gruncie rodzimym, jako pochodzącą od n. os. **Przywid(a)* (: psł. **pri-viděti*, w znaczeniu abstrakcyjnym). Nazwa niem. *Mariensee*, od im. *Marie* + *See* ‘jezioro’. Wieś leży nad jeziorem, a jej n. powstała prawdopodobnie równocześnie z n. jez. lub też jest ponowiona z n. jez. *Mariensee*. Lit.: Rudnicki, *Prasłowiańszczyzna* Lechia — Polska I, 1959, 189; PrUr IV 205, przyp. 1; Górniewicz, HE I 129; Bugalska, PMT VI 65, 83; Rospond, -jb 113; RospSEMIG 313; Babik 515. WK

Przywidz (2), wś, sier., gm. Pęczniew, 16 km na pld.-zach. od Poddębic: *Przywidz* 1827 Tabella II 124; *Przywidz* 1888 SG IX 241; *Przywidz* 1921 Sk II 117; *Przywidz*, -dza, *przywidzki* 1973 UN 47, 17. — Od *przywidzieć się*, *przywidzać się*, *przywidzenie* ‘halucynacja’ SEBań II 954, z derywacją paradygmatyczną. EB

Przywidza zob. **Przywidz** (1)

Przywieczerzyn (1), wś, włoc., gm. Bądkowo, 10 km na pld.-zach. od Nieszawy: *Prziueczerzino* 1349 CdP II 281; *Nzeweczerzino* 1418 Koch nr 95; *Przewyeczerzino Maior* 1489 Lupbrz 113; *Prziwieczerzino maior* 1557–66 ŻDz XIII 4; *Przywieczerzyno Maior* 1674 Rpog 134; *Przywieczerzyn* 1783–84 RejKor 853; *Przywieczerzyn* 1796 PerOpis IX; *Przywieczerzyn* 1888 SG IX 242; *Przywieczerzyn*, -na, *przywieczerzski* 1971 UN 172, 12. — Być może n. od n. os. **Przywieczera*, z suf. *-ino*, *-in*. Okresowo z łac. członem dyferencyjnym *Maior*. F. Nieckula interpretuje ją jako pochodzącą od wyrażenia przyimkowego *przy wieczerzy*. Lit.: Nieckula, -ov- 300. AG

Przywieczerzyn (2), wś, włoc., gm. Nieszawa, 9 km na pld.-zach. od Nieszawy: *Przywieczerzyn*, os. 1882 Borucki 359; *Przywieczerzyn*, kol. 1888 SG IX 242; *Przywieczerzyn* 1921 Sk X 100; *Przywieczerzyn*, wś 1933 SkBy 1396; *Kolonia Przy-*

wieczerska, -nii -kiej, *przywieczerzski*, wś 1971 UN 172, 24; *Przywieczerzyn*, -na 1982 WUN III 82. — Wieś powstała jako osada filialna sąsiedniego *Przewieczeryna* (1) i od niego wzięła swą nazwę. Przejściowo zmieniono n. urzędowo na *Kolonia Przywieczerzka*. AG

Przywieczerzynek, wś, włoc., gm. Bądkowo, 12 km na pld.-zach. od Nieszawy: *Przywieczerzino Minor* 1489 Lupbrz 114; *Prziwieczerzino minor* 1557–66 ŻDz XIII 4; *Przywieczerzynko Minor* 1674 Rpog 134; *Przywieczerzynek* 1783–84 RejKor 853; *Przywieczerzynek* 1796 PerOpis IX; *Przywieczerzynek*, folw. 1888 SG IX 242; *Przywieczerzynek*, wś 1933 SkBy 1396; *Przywieczerzynek*, -nka, cz. wsi 1971 UN 172, 12; *Przywieczerzynek*, -nka 1982 WUN III 82. — Dawniej n. zestawiona, od n. wsi *Przywieczerzyn* (1), z łac. członem dyferencyjnym *Minor* ‘mniejszy’, oddanym następnie przez deminutywne suf. *-ko*, *-ek*. AG

Przywieczerzyno Maior zob. **Przywieczerzyn** (1)

Przywieczerzyno Minor zob. **Przywieczerzynek**

Przywilecz, wś, ciech., gm. Grudusk, 14,5 km na zach. od Przasnysza: *Przewilcze* 1387 HMil 331; *Prziwilcze* 1425, *Przewylcze* 1429 MkM I nr 100, 769; *Przewylcze* 1485 SHGMz (Ep. 11, 126v–127); *Prziwilcze* 1491 SHGMz (MK 6, 260); *Przywilcze* 1567 ŻDz XVI 336; *Przywilce* 1783–84 RejKor 441; *Przywileż* (!) 1827 Tabella II 124; *Przywilcz* 1888 SG IX 243; *Przywilcz*, -cza, *przywilcki* 1971 UN 123, 16. — Dawniej *Przywilcze*, *Przewilcze*, może od wyrażenia przyimkowego *przy*, *prze* **Wilcz(e)* (: *wilk*, n. os. *Wilk*), zawierającego nienotowaną n. ter. Wtórnie *Przywilcz* — maskulinizacja nazwy. Lit.: ZMaz 312; BańMorf 62. UB

Przywitowo, wś, włoc., gm. Skrwilno, 10,5 km na pld.-wsch. od Rypina: *Przynytouo* (!) (1367) CdP II 751; *Przywythowo* 1564 ŻDz XII 310; *Przywitowo* 1784 MpPerPł; *Przywitowo* 1789 Borucki 44; *Przywitowo* 1825 Gawarecki 154; *Przywilowo* (!) 1827 Tabella II 124; *Przywitowo* 1877 Zin II 91; *Przywitowo* 1888 SG IX 243; *Przywitowo* 1921 Sk I 158; *Przywitowo*, -wa, *przywitowski* 1971 UN 183, 7. — Od n. os. *Przywit* SSNO IV 388, z suf. *-owo*. Lit.: Nieckula, -ov- 166. KZ

Przywłoka zob. **Przewłoka** (1, 3)

Przywodzie

Przywodzie, os., dawniej wś, szczec., gm. Przelewice, 18 km na zach. od Choszczyna: *Olden Vorstense, Vorstense* przed 1302 ZPyrz I 175; *Vorstense* 1302 PU IV 38; *Vorstensehe* 1320 PU V 497; *Furstensehe* 1539 PomKirch I 179; *Furstensee* 1789 MpGillyPom; *Fürstensee* 1833 MpUMbl 1409; *Fürstensee* — *Przywodzie, -dzia, przywodzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Przywodzie, -dzia* 1982 WUN III 82. — Dawna n. niem. od ap. *Fürst*, śrdniem. *vurste* 'książę' Lübben 548 + *See* 'jezioro'. Osada leży nad jez. Płoń. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Przywodzie*. Lit.: Ry-mar, ZPyrz I 175. BCz

Przywor zob. **Przywory** (2)

Przywory (1), wś, kal., gm. Czastary, 5,5 km na pld.-wsch. od Wieruszowa: *Przywory* 1628–32 Luwlkp II 194; *Przywory* 1783 84 RejKor 208; *Przywory* 1827 Tabella II 124; *Przywory*, wś i folw. 1877 Zin II 91; *Przywory*, kol., folw., os. 1888 SG IX 243; *Przywory*, wś i folw. 1902 Przew II 108; *Przywory* 1921 Sk II 124; *Przywory, -wór, przyworski* 1974 UN 53, 9. — Od n. os. *Przywora* RymSEN II 310 (: *przewory* 'bliżej nieokreślona powinność, ciężąca na ludności wiejskiej', por. też *przewora, przywora* 'przegroda w stajni; zagroda, przedział; klatka' SW V 241), w l. mn. EB

Przywory (2), wś, opol., gm. Tarnów Opolski, 10 km na pld. od Opola: *Przywory* (1531) K 517; *Przywor* 1564 Urb I 107; *Pago Przywor* 1687/88, *Prziwor* 1686 J II 311, 606; *Prziwor, Przywor* 1742, *Przibor* 1743 SNGŚI XI 62; *Przywory* 1784 Z III 82; *Przywor*, besser *Przywory* 1845 K 517; *Przywór* 1900 Myc 43; *Przywory (Przywor)* — *Odersfest* 1939 Prus 62; *Przywory, -rów* 1982 WUN III 82. — Nazwę *Odersfest* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przywory*. Lit.: SNGŚI XI 62; BorGŚI 104. JCh

Przywory (3), dziś *Przywory Duże* i *Przywory Male*, dwie wsi, siedl., gm. Wiśniew i Skórzec, 13 i 14 km na pld.-zach. od Siedlec: *Przewory* 1552 ŻDz XIV 390; *Przewari* 1564 RPobLu 652r; *Przewory* 1580 ŻDz XIV 409; *Przywary* 1603 WPar 194; *Przewori ... z Przywor, z Przywar* 1620 RPobLu 162, 175; *Przewory* 1661 Lulu 70; *Przewory* 1783–84 RejKor 288; *Przywary* 1787 Spis 426; *Przywory* 1827 Tabella II 124; *Przywo-*

ry, wś 1888 SG IX 243; *Przywory* 1899 Cat 99; *Przywory Duże, Przywory Male*, dwie wsi 1902 Przew II 108; *Przywary, wś* 1921 Sk IV 93; *Przywory, wś* 1933 SkBy 1396; *Przywory Duże, Przywory Male* 1952 UW 34; *Przywory Duże, -rów -zych, Przywory Male, -rów -lych* 1982 WUN III 82. — Dawniej najpewniej n. *Przywary*, od nazw. *Przewara//Przywara*, por. Jakób *Przewara* z tej wsi 1580 ŻDz XIV 416 (por. *przywara, przewara* 'resztki jedzenia przywarte do naczynia; zle przyzwyczajenie') RymSEN II 317, w l. mnogiej. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży, mały*. Lit.: SHGLu IV 58–9; KosLu 70. IN

Przywóz, wś, sier., gm. Wierzchlas, 14,5 km na pld.-wsch. od Wielunia: *Przewos* 1458 SHG-Wiel 139; *Przewos* 1467 Koz VII 50; *Przewosch* 1490 Matr I nr 2154; *Przewosch* 1511 ŻDz XIII 212; *Przewosch* 1511–23 ŁLB II 95; *Przewosch* 1552 ŻDz XIII 297; *Przywóz* 1783–84 RejKor 62; *Przywóz* 1827 Tabella II 124; *Przywóz, młyn* 1877 Zin II 91; *Przywóz*, kol. 1888 SG IX 243; *Przywóz, wś* 1902 Przew II 108; *Przywóz* 1921 Sk II 129; *Przywóz, -wozu, przywozowski* 1974 UN 52, 50. — Pierwotnie *Przewóz* (zob.), od XIX w. *Przywóz*, zapewne wskutek adideacji do *przywóz* 'przewożenie przez rzekę, prom' SEBań II 955. Lit.: SHGWiel 139; SEBań II 922, 955. EB

Przywóz zob. **Przewóz** (1)

Przywózki, wś, siedl., gm. Sokołów Podlaski, 4,5 km na pld.-zach. od Sokołowa Podlaskiego: *Przywoski, z Przywosk* 1569 UPL 289, 290, 268; *Przewoski Dwoje* 1580 ŻDz XVII/1, 23; *Przewużki* 1793 SHGPd(Regof 12); *Przewużki* (!) 1827 Tabella II 121; *Przewózki* 1877 Zin II 87; *Przewózki* 1888 SG IX 188; *Przywózki* 1921 Sk IV 101; *Przywózki, -zek* 1982 WUN III 83. — Dawniej zapewne *Przewózki*, od ap. **przewózek*, por. *przewóz*, w l. mn. Wtórnie *Przywózki*. EB

Przywsie, wś, wroc., gm. Żmigród, 4 km na pld. od Rawicza: *Grenzvork* 1787 Z VII 400; *Grenzvork* oder *Quartane* 1830 Kn 210; *Quartane* oder *Grenzvork* 1845 K 521; *Grenzvork* — *Przywsie, -a, przywiejski* 1948 MPol XXI nr 78; *Przywsie, -sia* 1982 WUN III 83. — Dawna n. niem. *Grenzvork*, od *Grenze* 'granica' i *Vork* 'folwark'. Miejscowość leży 0,5 km od historycznej granicy Wielkopolski i Śląska. Przejściowa n. *Quartane* może w związku z ap. *Quart*

‘cwiartka’ Gott 395. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Przywsie*. Lit.: SNGŚI XI 62. JCh

Przyorz, wś, ploc., gm. Strzelce, 12 km na płn.-wsch. od Kutna: *Przyorz* 1579 ŻDz XVI 194; z ... *Przyorzem* 1661 Luraw 208; *Przyorz* 1792 MpPerRw; *Przyorz* 1827 Tabella II 124; *Przyorz* 1888 SG IX 243; *Przyorz* 1921 Sk I 56; *Przyórz*, -*orza* 1982 WUN III 83. — Od n. os. **Przyorz* (*Przezorz* RymSEN II 309), z suf. *-j**ь**. Do n. os. por. *przezór* (: *przejrzeć*, *przezierać*) ‘niedopatrzanie, niedozór’ SEBań II 925, stp. *przezorny* ‘przejrzysty, przezroczysty’ Sstp VII 221. UW

Przyzwiska zob. **Przezwiska**

Psaar zob. **Psary** (2)

Psakowo, posiadłość niezidentyfikowana, należąca do klasztoru lubińskiego, pozn., gm. Września: *Psachouo* (1181)1258 KWlp 66, fals., przyp. 89; *Psachovo* et *Opathovo* 1258 KW I 328; *Psacovo* (1294)1302 KW II 91, fals. — Od n. os. **Psak*, **Psach* (: *pies*), por. n. os. *Psak* Snazw VII 599, z suf. -owo. Lit.: SHGPn III 896. ZZ

Psarce, wś, pozn., gm. Pniewy, 5 km na płn. od Pniew: *Psarskie Wielkie Oleńdry* 1749 (?) Rusiński 139; *Psarskie Holendry Wielkie* 1888 SG IX 245; *Psarskie*, niem. *Gr. Psarskie Hld* 1902 MycPn 135; *Psarce*, niem. *Gross Psarskie Hauland* 1921 Sk X 86, 153; *Psarce* 1933 SkBy 1396; *Psarce*, *Psarc* 1982 WUN III 83. — Dawniej n. zestawiona *Psarskie Wielkie Oleńdry*; człón pierwszy od n. m. *Psarskie* (1), człón drugi od przym. *wielki*, człón trzeci od ap. osadniczego *oleńdry/holendry*, zob. *Holendry* (1). Postać *Psarce* zaproponowana po 1918 r. przez S. Kozierowskiego. Lit.: Koz V 613. ZZ

Psarka zob. **Psiarków**

Psarki (1), wś, piotr., gm. Masłowice, 6 km na płn.-zach. od Przedborza: *Adamów i Psarki* 1877 Zin I 1, II 91; *Psarki* al. *Adamów* 1888 SG IX 244; *Adamów, Psarki*, posesiók 1900, 1902 Przew I 9, II 108; *Adamów (Psarki)* 1921 Sk II 89; *Adamów (Psarki)* 1933 SkBy 1397; *Psarki*, -*ków*, *psarski* 1972 UN 48, 89. — Dawniej n. *Adamów*, od im. *Adam*, z suf. -ów. Oboczna n. *Psarki* od nazw. *Psarek* RymSEN II 235 (od podstawy *pies*-), w formie pluralnej. EB

Psarki (2), wś, pozn., gm. Pniewy, 6,5 km na płn.-wsch. od Pniew: *Psarskie Male Oleńdry* 1748

(?) Rusiński 139; *Psarskie Holendry Male* 1888 SG IX 245; *Psarskie*, niem. *Kl. Psarskie Hld* 1902 MycPn 135; *Psarki*, niem. *Klein Psarskie Hauland* 1902 MycPn 135; *Psarki* 1933 SkBy 1396; *Psarki*, -*rek* 1982 WUN III 83. — Dawniej n. zestawiona *Psarskie Male Oleńdry*; człón pierwszy od n. m. *Psarskie* (1), człón drugi od przym. *mały*, człón trzeci od ap. osadniczego *oleńdry*, *holendry*. Postać *Psarki* zaproponowana po 1918 r. przez S. Kozierowskiego. Lit.: Koz V 613. ZZ

Psarki zob. **Psary** (7a)

Psarków zob. **Psiarków**

Psarska Wola, wś zaginiona, leżała w pow. łowickim: villa deserta *Psarska Volya* 1511–12 ŁLB II 424, 425; Istniała też *Psarska Wola*, lecz stała pustkami 1888 SG X 425. — Nazwa zestawiona; człón pierwszy od n. sąsiedniej wsi *Psary* (14), człón drugi od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym. Lit.: SHGŁęc II 234. EB

Psarskie (1), wś, pozn., gm. Pniewy, 9 km na płn.-wsch. od Pniew: [inter] *Psarske*, [Sandiv]og *Psarsky* 1386, de *Psarszki* 1392 Lek I nr 9, 11, 1207; Sandziwogius *Sparszski* 1392, de *Sparszki* 1392 Lek I nr 1238, 1259; [Sandziwo]gius *Sparszky* 1393 RWlkp I nr 155; *Spaszky* (!) 1394 Lek I nr 1795; heredes de *Psari* 1398 Lek II nr 1158; *Psarke* (!) 1400 KZPozn nr 241; de *Psarske* (1402)XV KW VII 71; *Psarskye* 1403 SHGPn III 902; in *Psarskye* 1423 AC II nr 1847; *Psarskie* 1440 SHGPn III 902; *Psarskye* 1510 NKs 174; *Psarskie* 1580 ŻDz XII 26; *Psarskie* 1783–84 RejKor 774; *Psarskie* 1888 SG IX 244; *Psarskie*, -*kiego* 1982 WUN III 83; gw. *psarske*, -*igo*, *psarski*. — Od przym. *psarski*, określającego zapewne zwierchnika *psarzy* (‘kategoria ludności służebnej zajmująca się psami myśliwskimi’), lub od ap. *psarz*, z suf. -*ski* (na oznaczenie pola, miejsca *psarzy*). Zapisy typu *Sparszski* z absorpcją przyimka z (s). Okresowo *Psary*. Lit.: SHGPn III 902–6; PPozn 248. ZZ

Psarskie (2), cz. Poznania, dawniej wś: de *Psarske* 1391, de *Psarszky* 1394, *Sparszky* 1394, super hereditate *Sparszke* 1394, contra *Sparszky* 1394, de hereditate *Psarske* 1396 Lek I nr 1028, 1785, 1872, 1775, 2092; *Psarskye* (1423)1488/92 NKs 37; de *Psarske* (1424)1435 KW XI 219; *Psarskie* 1426, *Psarskye* 1481 SHGPn III 906; *Psarskye* 1510 NKs 37; *Psarskie* 1563 SHGPn III

Psarskie

906; *Psarskie* 1580 *ŻDz* XII 17; *Psarskie* 1783–84 *RejKor* 790; *Psarskie* 1888 *SG IX* 244; *Psarskie, -kiego* 1966 *UN* 93, 5; gw. *psarske, -igo, psarski*. Lit.: *SHGPn III* 906–7; *PPozn* 248. ZZ

Psarskie (3), wś, pozn., gm. Śrem, 2,5 km na płn.-wsch. od Śremu: *Psarskye* (1279)1546 *KW I* 425; *Psarskie* (1279)1790 *SHGPn III* 897; *Psarskye* (1307)1493 *KW II* 258; *Psary* (1381)1546 *KW III* 511; pro hereditate *Spraszke* 1397 *Lek I* nr 2449; *Psarske* 1400 *Lek II* nr 2509; *Psarke* (!) 1400 *KZPozn* nr 38; *Psarskye* 1428, *Pszarsky* 1429, *Psarskie* 1449 *SHGPn III* 897; de *Psarske* (1471)XV–XVII *KWlp* 338; *Psarki* (!) 1503 *SHGPn III* 897; villa *Psarskye* 1510 *NKs* 106; *Psarskie* 1580–81 *ŻDz XII* 84; *Psarskie* 1783–84 *RejKor* 823; *Psarskie* 1888 *SG IX* 244; *Psarskie, -kiego* 1982 *WUN III* 83; gw. *psarske, -igo, psarski*. — Postać *Sparskie* z przestawką *Ps- > Sp-*. Lit.: *SHGPn III* 897–902; *PPozn* 247. ZZ

Psarskie zob. **Psarce**, **Psary** (3)

Psarskie Małe Olędry zob. **Psarki** (2)

Psarskie Wielkie Olędry zob. **Psarce**

Psary (1), wś, częst., gm. Secemin, 11 km na płd.-wsch. od Koniecpola: in *Psarz ...* in *Psar* 1376 *Krak* nr 158; de *Psarz* (!) 1384, de *Psari* 1388 *Krak* nr 2443, 4539; *Psary, Pszari* 1394, *Psary* 1397 *Krak* nr 5502, 5543, *CCXXXI*(35); *Psary* 1470–80 *DB I* 22; *Psary* 1490 *ŻDz XV* 435; *Psari* 1529 *LR* 167; *Psary* 1581 *ŻDz XIV* 70; *Psary* 1680 *Rej* 162; *Psary* 1783–84 *RejKor* 226; *Psary* 1827 *Tabella II* 124; *Psary* 1888 *SG IX* 246; *Psary* 1921 *Sk III* 143; *Psary, Psar, psarski* 1971 *UN* 35, 64. — Od ap. *psarz* 'ten, co opiekuje się psami myśliwskimi' *Sstp VII* 390, w l. mn. Lit.: *RK Krak* 140; *Buczek* 41–2. *IN*

Psary (2), wś, częst., gm. Woźniki, 4,5 km na płn.-zach. od Woźnik: *Erbgut Psari* 1316 *Reg* nr 3635; *Psary* 1485, in *Psari* 1494 *SNGŚI XI* 62; *Psary* 1529 *LR* 337; we *Psarach* 1598, *Psarr* 1743, *Psurr* 1783 *Z II* 159; *Psar*, *Polnisch Pszary* 1796–1802 *SNGŚI XI* 62; *Psaar* 1845 *K* 517; *Psary, Psaar* 1900 *Myc* 43; *Psurów* (!) — *Klein Ellguth* 1939 *Prus* 62; *Psary, Psar* 1982 *WUN III* 83. — Nazwa zniemczona jako *Psaar, Psurr*. Wieś przyłączono do Ligoty Oleskiej i nazwano *Klein Ellguth*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Psary*. Lit.: *SNGŚI XI* 62; *Domański Onom XIX* 25; *BorGŚI* 201. *JCh*

Psary (3), wś, kal., gm. Sieroszewice, 13 km na płn.-zach. od Ostrowa Wielkopolskiego: de *Psari* 1410 *Hb* nr 54, 52; de *Psarskye* 1417 *RWlp IV* nr 582; *Abrahee de Psary* 1422 *KW VIII* 212; de *Psary* (1437), *Adam de Psari* (1440) *KW X* 59, 150; *Psary* 1481 *SHGKI*(*PG* 9, 146); *Pschary* 1511–23 *ŁLB II* 50; *Psary* 1579 *ŻDz XII* 127; *Psary* 1618–20 *PKal* 92; *Psary* 1783–84 *RejKor* 42; *Psary* 1888 *SG IX* 247; *Psary, Psar* 1982 *WUN III* 83; gw. *psary, -ruf, psarski*. — W XV w. przejściowo forma *Psarskie*. ZZ

Psary (4), dziś *Psary*, wś, *Psary Głębokie, Psary-Parchówki, Psary-Wańkowce*, trzy cz. *Psar*, dawniej wsi, kat., gm. *Psary*, 6 km na płn. od Będzina: *Psary* 1443 *ŻDz XV* 452; *Pszary* 1470–80 *DB II* 197; *Psari* 1529 *LR* 14; *Psary* 1667 *ŻDz XV* 453; *Psary* 1787 *Spis* 367; *Psary*, wś 1888 *SG IX* 246; *Psary-Cieluchowce, Psary Głębokie, Psary Parchówki, Psary Pustkowie, Psary Stachowe, Psary-Wańkowce, Psary-Żurawieniec*, siedem wsi 1921 *Sk III* 5; *Psary-Cieluchowce, Psary-Głębokie, Psary-Parchówki, Psary-Pustkowie, Psary-Stachowe, Psary-Wańkowce, Psary-Żurawieniec*, siedem wsi 1933 *SkBy* 1397; *Psary* 1952 *UW* 252; *Psary, Psar, Psary Głębokie, Psar -kich, Psary-Parchówki, Psar-wek, Psary-Wańkowce, Psar-ców* 1982 *WUN III* 83, 84. — Człony odróżniające w n. zestawionych od: n. m. *Cieluchowce* (dziś cz. *Psar*), przym. *głęboki*, ap. *parch, pustkowie*, im. *Stach* (: *Staniślaw*), nazw. *Waniek* i od ap. *żuraw*. Lit.: *RSiew* 19; *RospSEMiG* 313. *IN*

Psary (5), wś, kat., gm. Trzebinia, 10 km na płn.-wsch. od Chrzanowa: *Psari, Psari* 1390 *Krak* nr *CCXV*(14), 5489; *Psari* 1464 *Hel II* nr 3739; *Psary* 1470–80 *DB II* 46; *Pssary* 1490 *ŻDz XV* 433; *Psari* 1529 *LR* 322; *Psary* 1564 *Lukrak II* 75; *Psary* 1581 *ŻDz XIV* 36; *Psary* 1680 *Rej* 37; *Psary* 1783–84 *RejKor* 298; *Psary* 1827 *Tabella II* 124; *Psary* 1888 *SG IX* 247; *Psary* 1921 *Sk XII* 10; *Psary, Psar, psarski* 1964 *UN* 4, 31; gw. *psory, -or, psarski*. Lit.: *RK Krak* 140; *Buczek* 41–2. *IN*

Psary (6), dziś *Psary-Kąty, Psary-Podlasy* i *Psary-Stara Wieś*, trzy wsi, kiel., gm. *Bodzentyn*, 5 i 3 km na zach. oraz 5 km na płn.-zach. od *Bodzentyna*: *villam nostram Pszari* (1351) *Kkk II* 17; *Psari* 1470–80 *DB II* 462; *Psary, Psari* 1529

LR 30, 356; *Pszary* 1578 *ŻDz* XIV 191; *Psary* 1783–84 *RejKor* 233; *Psary* 1827 *Tabella* II 124; *Psary*, wś i obręb leśny 1888 *SG IX* 246; *Psary*, wś, leśn. 1921 *Sk III* 35; *Psary-Kąty*, *Psary-Stara Wieś* 1952 *UW* 114; *Psary-Kąty*, *Psar-tów*, *Psary-Podlasy*, *Psar-zów*, *Psary-Stara Wieś*, *Psar-rej Wsi*, *psarski* 1966 *UN* 23, 12, 13; gw. *psary*, *psâr*, *psarski*. — Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *kat* ‘miejsce odległe’ i od wyrażenia przyimkowego *pod lazem*, por. *laz* ‘miejsce po usuniętym lesie’, w l. mn., oraz od zestawienia apelatycznego *stara wieś*. Lit.: *KopKiel* 260; *KSand* 164. *IN*

Psary (7), wś, koniń., gm. Babiak, 9 km na pld.-zach. od Izbicy Kujawskiej: *Psary* 1437 *SHGKu* (Zbiór dok. O.O. Paulinów 112); *Psari* 1489 *Lupbrz* 124; *Psari* 1557 66 *ŻDz XIII* 20; *Psary* 1667 *ZKuj II* 202; *Psary* 1796 *PerOpis VI*; *Psary* 1888 *SG IX* 245; *Psary*, *Psar*, *psarski* 1970 *UN* 182, 12. — Wieś leżała w okolicy lesistej, sprzyjającej polowaniom. Była własnością klasztoru Paulinów w Brdowie. Lit.: *Buczek* 41–2. *AG*

Psary (7a), wś, koniń., gm. Przykona, 8,5 km na pld.-wsch. od Turku: *Psari* 1392 *SHGŁęcz II* 60; *Psary* (1430) *XVIII KW V* 499; *Psary Corythkowski*, *Psary Andree* 1496, *Psari Corithkowskye*, *Psari Andree* 1511 (zw. *Stare* 1518) *ŻDz XIII* 184; *Psari* 1511/12 *VisitGn* 240; *Pssary minor*, *Pssary*, *Pssarky* 1511–23 *ŁLB I* 258, 259, 260; *Psary Korytkowskie*, *Psary stare* 1553 *ŻDz XIII* 224; *Psary* 1783–84 *RejKor* 55; *Psary kościelne*, *Psary mostowe* 1827 *Tabella II* 124; *Psary*, wś i folw. 1877 *Zin II* 91; *Psary Kościelne*, *Psary Mostowe*, dwie wsi 1888 *SG IX* 245; *Psary*, wś i folw. 1902 *Przew II* 108; *Psary* 1921 *Sk II* 122; *Psary Kościelne*, *Psary Mostowe*, dwie wsi 1967 *SM* 939; *Psary*, *Psar* 1982 *WUN III* 83; gw. *psary*, *psar*, *psarski*. — Człony odróżniające w n. zestawionych od: n. pobliskiej wsi *Korytków* (1), łac. formy im. *Andrzej* oraz łac. przym. *minor* ‘mniejszy’, pol. *kościelny*, *mostowy*, *stary*. W XVI w. też *Psarki* — postać zuniwerbizowana, z suf. *-ki*. Lit.: *SHGŁęcz II* 60, 234. *EB*

Psary (8), wś, leszcz., gm. Jemielno, 6 km na pld.-zach. od Wąsacza: v. *Psaar* 1306 *Reg nr* 2879; *Hundern* ca 1350 *Onom XIX* 25; in *Hundern* 1376 *Ng* 107; *Villa Wynth-Hunder* 1580 *J III* 5; *Huenern* 1787 *Z VII* 250; *Hünern* 1845 *K* 241;

Hünern, *Psary* 1941 *Wrzosek* 13; *Hünern* — *Psary*, *-ar*, *psarski* 1946 *MPol XXV nr* 142; *Psary*, *Psar* 1982 *WUN III* 83. — Nazwa niem. *Hünern* jest kalką n. pol., por. niem. *Hund* ‘pies’. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Psary*. Lit.: *SNGŚI XI* 62; *Domański*, *Onom XIX* 25. *JCh*

Psary (9), wś, ostroł., gm. Obryte, 7 km na pln.-wsch. od Pułtuska: *Pssary minus* 1240 *KMaz I* 343; *Psary* 1462 *SHGMz* (Ep. 9, 36v); *Pszary* 1486 *SHGMz* (Ep. 10, 460); *Psary* 1516 *SHGMz* (PT 1, 300, 301v); *Psary* 1578 *ŻDz XVI* 406; *Psary* 1827 *Tabella II* 124; *Psary* 1888 *SG IX* 246; *Psary*, *Psar* 1982 *WUN III* 83. Lit.: *ZMaz* 312. *UB*

Psary (10), wś, płoc., gm. Drobin, 6 km na pln.-wsch. od Bielska: *Psari* 1309 *KMaz II* 119; *Psary* (1408) *Se* 381; *Pszary* 1578 *ŻDz XVI* 21; *Psary* 1784 *MpPerPł*; *Psary* 1827 *Tabella II* 124; *Psary* 1888 *SG IX* 246; *Psary*, folw. 1921 *Sk I* 112; *Psary* 1952 *UW* 26; *Psary*, *Psar* 1982 *WUN III* 83. Lit.: *SHGPł* 247; *ZMaz* 312. *UW*

Psary (11), wś, piotr., gm. Sławno, 10,5 km na pld.-zach. od Opoczna: *Psary* 1827 *Tabella II* 124; *Psary*, wś 1902 *Przew II* 108; *Psary*, kol. 1921 *Sk III* 91; *Psary*, kol. 1933 *SkBy* 1397; *Psary* 1952 *UW* 122; *Psary*, *Psar*, *psarski* 1969 *UN* 28, 70. Lit.: *NalSand* 144. *IN*

Psary (12), dziś *Psary Stare* i *Psary Witowskie*, dwie wsi, piotr., gm. Wolbórz, 11 km na pln.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Psari* 1357, de *Psary* 1362 *Kuj nr* 77, 79; *Psari* 1511 *ŻDz XIII* 199; *Psary* 1511–23 *ŁLB II* 175, 177; *Psary* 1552 *ŻDz XIII* 268; *Psary* 1783–84 *RejKor* 864; *Psary*, kol. 1877 *Zin II* 91; *Psary*, wś 1902 *Przew II* 108; *Psary* 1921 *Sk II* 68; *Psary Duże*, *Psary Witoskie*, dwie wsi 1933 *SkBy* 1397; *Stare Psary*, *-rych Psar*, *Psary Witowskie*, *Psar -kich*, *psarski* 1974 *UN* 46, 51, 52; *Psary Witowskie*, *Psar -kich*, *Stare Psary*, *-rych Psar* 1982 *WUN III* 84, 318; po zmianie *Psary Stare*, *Psar -ych*, *psarski* 2007 *DzU nr* 245, poz.1811. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *stary* oraz od n. m. *Witów*. Lit.: *SHGŁęcz II* 59–60. *EB*

Psary (12a), dziś *Psary Male*, *Psary Wielkie* i *Psary Polskie*, trzy wsi, pozn., gm. Września, 3,5, 4,5 i 2 km na pln.-zach. od Wrześni: de *Psari* 1398 *Lek II nr* 1158; de *Psary* ... na *Psarzech* 1419, de *Psari* 1432 *RWłkp II nr* 597, 1065; *Psa-*

Psary

ry 1511–23 ŁLB I 37; *Psary* 1578 ŻDz XII 215; wsi *Psarach* 1789 MKI(Tab 34, 342); *Psary Wielkie Ol.*, *Psary Polskie*, *Psary Male Ol.* 1846 KsP 395; *Psary Polskie*, *Psary Wielkie*, *Psary Male* 1888 SG IX 247, 248; *Psary Polskie*, *Psary Male*, *Psary Wielkie*, niem. *Polnisch Psary*, *Waldhorst*, *Gross Psary Hauland* 1921 Sk X 119, 153; *Psary Male*, *Psar -lych*, *Psary Wielkie*, *Psary Polskie*, *Psar -kich* 1982 WUN III 83, 84. — Członki odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały*, *wielki*, *polski*. Okresowo z dodatkowym członem *Ołędry*, niem. *Hauland*. Na określenie *Psar Małych* wprowadzono urzędową n. niem. *Waldhorst*. ZZ

Psary (13), wś, rad., gm. Kozienice, 5 km na pld.-wsch. od Kozienic: *Psary* (1252) Kkk I 42; *Psari*, *Psary* 1470 80 DB II 565, III 263; *Pssary* 1508 ŻDz XV 478; *Psary* 1529 LR 406; *Psary* 1564–65 Lusand 197; *Psary* 1569 ŻDz XIV 322; *Psary* 1783–84 RejKor 382; *Psary* 1827 Tabella II 124; *Psary* 1888 SG IX 246; *Psary* 1921 Sk III 52; *Psary* 1952 UW 118; *Psary*, *Psar*, *psarski* 1970 UN 25, 5. Lit.: KopRad 391; KSand 164. IV

Psary (13a), wś, sier., gm. Dalików, 11 km na pln.-wsch. od Poddębic: *Psari* 1386, *Pssari* 1388, *Psary* 1399 Łęcz I nr 57, 61, 984, 4483; *Psari maius*, *Psary maius*, *Psary duplex*, *Psary minor*, *Psarj* 1511–23 ŁLB II 367, 369, 370; *Psary* 1793 MpPerŁęcz; *Psary* 1827 Tabella II 124; *Psary* 1888 SG IX 245; *Psary* 1921 Sk II 51; *Psary*, *Psar* 1982 WUN III 83. — Okresowo n. zestawione, z łac. członami odróżniającymi *Maius*, *Minor*. Lit.: SHGŁęcz II 60. EB

Psary (14), wś, skiern., gm. Bielawy, 8,5 km na pln.-zach. od Główna: *Psary*, *Psarj*, *Psari* 1511–23 ŁLB II 414, 424, 425; *Psary* 1576 ŻDz XIII 103; *Psary* 1793 MpPerŁęcz; *Psary* 1827 Tabella II 124; *Psary* 1888 SG IX 245; *Psary* 1921 Sk I 68; *Psary*, *Psar*, *psarski* 1973 UN 44, 8. EB

Psary (15), wś, włoc., gm. Chodecz, 6 km na pld.-wsch. od Chodcza: *Psari* 1388 Koz V 215; *Psari* 1418 Koch nr 683; *Psari* 1489 Lupbrz 131; *Psari* 1557–66 ŻDz XIII 22; *Psary* 1674 Rpg 153; *Psary* 1783–84 RejKor 849; *Psary* 1796 PerOpis IX; *Psary* 1888 SG IX 245; *Psary*, *Psar* 1982 WUN III 83. Lit.: Buczek 41–2. AG

Psary (16), wś, wroc., gm. Oława, 6 km na zach. od Brzegu: *Psar* 1203 KŚI I 98; *Psarze* sive

Hundern ok. 1300 CdSil XIV 79; halbe Dorf *Psar* oder *Hundar* 1303 Reg nr 2755; *Hundyrn* 1345 Ng 106; *Hundern* 1397, *Hundirn* ca 1425 Onom XIX 26; *Hünern* 1589 CdSil XXXIII 52; *Hünern* 1743 SNGŚI XI 62; *Huenern* auch *Huemern* 1783 Z I/3, 56; *Hünern* 1845 K 240–41; *Hünern* 1941 SOV 154; *Hünern* — *Psary*, *Psar*, *psarski* 1947 MPol XXV nr 124; *Psary*, *Psar* 1982 WUN III 83. — Nazwy niem. *Hundern*, *Hünern* to tłumaczenia n. polskiej. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Psary*. Lit.: SNGŚI XI 62; Domański, Onom XIX 26. JCh

Psary (17), wś, wroc., gm. Wisznia Mała, 10 km na pln. od Wrocławia: in villa *Psar* ok. 1300 CdSil XIV 51, przyp. 62; v. *Hundern* 1337 Reg nr 5852; *Hundern* sive *Psari* (1345) K 240; *Psar* (1350) Z IV 355; *Psar* ca 1425, *Hundern* 1490 Onom XIX 25; Villa *Hindern* 1638, *Huenern* 1651/52, *Hinnern* 1666/67 JI 140, 179, 403; *Hünern* 1743 SNGŚI XI 62; *Huenern* 1785 Z IV 355; *Hühmern*, *Psary* 1845 K 240; *Hünern* 1883 SG IV 944; *Hünern* 1941 SOV 154; *Hünern* — *Psary*, *-ar*, *psarski* 1946 MPol XXV nr 142; *Psary*, *Psar* 1982 WUN III 83. — Nazwa niem. *Hünern* jest kalką n. pol. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Psary*. Lit.: SNGŚI XI 62; Domański, Onom XIX 25. JCh

Psary zob. **Łosinieć** (2), **Psarskie** (1, 3)

Psary Andree zob. **Psary** (7a)

Psary-Cieluchowce zob. **Psary** (4)

Psary Dzwonkowskie, dziś *Psary*, wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 12 km na pln. od Rawy Mazowieckiej: *Psari* 1419 SHGRw(ADP perg. 173); *Psary* 1446 SHGRw(MK 335, 144); *Psari* 1508 Matr IV/1, nr 272; *Psary* 1579 ŻDz XVI 171; z ... *Psarami* 1661 Luraw 130; *Psary* 1792 MpPerRw; *Psary* 1827 Tabella II 124; *Psary* 1888 SG IX 245; *Psary* 1921 Sk I 175; *Psary* 1952 UW 105; *Psary*, *Psary Dzwonkowskie* 1967 SM 938, 939; *Psary Dzwonkowskie*, *-rów -kich* 1982 WUN III 83; po zmianie *Psary*, *Psar*, *psarski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawniej n. *Psary*. W n. zestawionej człon odróżniający od n. sąsiedniej wsi *Dzwonkowice*. UW

Psary Głębokie zob. **Psary** (4)

Psary-Kąty zob. **Psary** (6)

Psary Korytkowskie zob. **Psary** (7a)

Psary Kościelne zob. **Psary** (7a)

Psary-Lechawa, wś, piotr., gm. Wolbórz, 10 km na pn.-wsch. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Psary-Lechawa* 1933 SkBy 1397; *Psary-Lechawa, Psar-wy, psarski* 1974 UN 46, 51; *Psary-Lechawa, Psar-wy* 1982 WUN III 84. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy ponowiony z n. *Psary* (12), człon drugi zob. *Lichawa* (1). Lit.: SHGŁęcz I 163–4, II 60. *EB*

Psary-Maliki, cz. wsi Psary, dawniej wś, ostroł., gm. Obryte: *Psary-Maliki* 1921 Sk I 137; *Psary-Maliki*, wś 1967 SM 939; *Psary-Maliki, Psar-lik* 1982 WUN III 83. — Nazwa zestawiona; człon drugi od nazw. *Malik* RymSEN II 62, w l. mn. *UB*

Psary Małe zob. **Psary** (12a)

Psary Mostowe zob. **Psary** (7a)

Psary Nowiny, przys., dawniej wś, ostroł., gm. Obryte, 6 km na wsch. od Pułtuska: *Psary-Nowiny*, wś 1921 Sk I 137; *Psary-Nowiny, przys.* 1967 SM 939; *Psary-Nowiny, Psar-win* 1982 WUN III 83. — Nazwa zestawiona; człon drugi od ap. *nowina*, w l. mn. *UB*

Psary-Parchówki zob. **Psary** (4)

Psary-Podłazy zob. **Psary** (6)

Psary-Pustkowie zob. **Psary** (4)

Psary-Stara Wieś zob. **Psary** (6)

Psary Polskie zob. **Psary** (12a)

Psary Stachowe zob. **Psary** (4)

Psary Stare zob. **Psary** (7a, 12)

Psary-Wańkowce zob. **Psary** (4)

Psary Wielkie zob. **Psary** (12a)

Psary Witowskie zob. **Psary** (12)

Psary-Żurawieniec zob. **Psary** (4)

Psarzewo zob. **Siarzewo**

Pschin zob. **Przyny**

Pschychowka zob. **Przyszówka**

Pschywors zob. **Przewóz** (7)

Psia zob. **Obsza**

Psiarków, cz. wsi Donosy, dawniej wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka: *Psarka* 1790, *Psarków*, folw. 1791 SHGKrMat 250; *Psiarków*, folw. 1888 SG IX 248; *Psiarków*, wś 1921 Sk III 70; *Psiarków*, wś 1933 SkBy 1397; *Psiarków, -kova* 1966 UN 22, 16. — Dawniej n. *Psarka*, od ap. *psarz*, z suf. *-ka*, potem *Psarków*, z suf. *-ów*; w formie *Psiarków* wtórna wymiana *s > ś* pod wpływem przym. *psi*. Lit.: BańMorf 122. *IV*

Psiary zob. **Gać** (14)

Psie Głowy, wś, kosz., gm. Czaplinek, 7 km na pld. od Czaplinka: *Hunderkopf* 1608 SHGNM (Sello II 188); *Hundskopf* 1838 MpUMbl 1159; *Hundskopf — Psie Głowy, -ich Głów, psiegłowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Psie Głowy, Psich Głów* 1982 WUN III 84. — Dawna n. niem. ponowiona z n. jeziora, por.: *lacus capita canina* (1251)1364 PU I 419; *Hundsköpfe* 1581 SHGNM (Sello IV 383). Nazwa jez. od *Hund* 'pies' i *Kopf* 'głowa', związana z kształtem jeziora. Wieś, znana od XVII w., była posiadłością rodu von Borke. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Psie Głowy*. *BCz*

Psie Pole, cz. Wrocławia, dawniej wś: *Pzepole* (1203?)1206, *Psepole* 1206 KŚI II 8, 272; in villa que *Psepole* nuncupatur 1239 SUr II 109; *Gut Psepole seu canum villa* 1252 Reg nr 799; *Hundsfelt* (1274)XIV, *Canius Campus* (1281)XIV SUr IV 176, 286; Villa, que *Caninus campus* vulgariter nuncupatur 1281 DomWr 34; villa *Hundsfelt* 1286, *Hundesfelt* 1287 SUr V 219, 270; *Hundesfelt* 1291 SUr VI 7, fals. sprzed 1305; *Hundesfelt* 1287 Reg nr 2036; *Psepole sive Hundsfelth* 1305 DomWr 34; In *Canyno Campo* 1335 Hae 154; *Hundisfelt* 1408 DomWr 34; In *Hundsfeld* XV/XVI KŚI II 271, przyp. 1; *Hundtsfeldt* 1652 JI 281; *Hundsfeld* 1743 DomWr 34; *Hundsfeld*, poln. *Psie Pole* 1845 K 840; *Hundsfeld, Psie Pole* 1941 Wrzosek 9; *Hundsfeld — Psie Pole, -ego, -la, psiopolski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Psie Pole, Psiego -la* 1982 WUN III 85. — Od przym. *psi* 'zły' Sstp VII 390, też 'mamy, nędzny' SGPREi (kartoteka), i od ap. *pole*, w znaczeniu 'miejsce o nieurodzajnej glebie'. Według kroniki W. Kadłubka n. pochodzi od psów, które gromadziły się na pobojuwisku i pożerały trupy poległych, por. MPH II 349. Nazwa niem. *Hundsfeld* i łac. *Caninus Campus* są kalkami n. polskiej. Po 1945 r. ustalono n. *Psie Pole*. Lit.: DomWr 34–5; SNGŚI XV 142–3. *JCh*

Psienie-Ostrów, wś, kal., gm. Czermin, 8 km na pn.-wsch. od Pleszewa: de *Ostrowo*, de *Ostrow* 1409 RWlkp IV nr 90, 97; de *Ostrow* 1411 Hb nr 67, 54; de *Ostrowo* 1411 Kal nr 67; gran. *Ostrow* et Żegoczino 1451 Koz III 697; *Ostrow* zw. *Psienie* 1491 SHGKI(PG 7, 138v–139v); *Ostrow Psienie* 1507 SHGKI(PG 13, 105); *Ostrowo Psienie* 1507 SHGKI(ASK 12, 3v); hereditas *Ostrowpsyenyne* distr. Calis. 1507 Koz III 697; *Ostrowo* 1511–23

Psiny

LLB II 27; *Pszyeny* 1535 SHGKI(ASK 12, 428); *Psenie* 1579 ŻDz XII 111; wieś *Psenie* 1789 MKI(Tab 22, 354); we wsi *Pseniu* 1789 MKI(Tab 22, 355); *Psenie* 1888 SG IX 249; *Psenie-Ostrów*, niem. *Sinnig* 1921 Sk X 70, 153; *Psenie-Ostrów*, -ni-rowsa 1982 WUN III 85; gw. *psēne-ostruf*, -*ńa-ova*. — Dawniej *Ostrów*, etymologię zob. *Ostrów* (1); okresowo *Ostrówpsienie*. Nazwa *Psenie* może od n. os. **Psenia*, por. n. os. *Psenia*, *Psonka* RymSEN II 317, wtórnie dostosowana do n. z suf. '-e'. Por. też czas. *psieć*, *zepsieć* 'zmarnieć, zgnędnąć' SW VIII 445. ZZ

Psiny zob. **Przyny**

Psiry zob. **Szumanie-Pejory**

Psolcicz zob. **Pszczółki** (1)

Psota, cz. wsi Sinogóra, dawniej wś, ciech., gm. Lubowidz: *Psota* 1888 SG IX 251; *Psota* 1921 Sk I 92; *Psota*, -*ty*, wś 1982 WUN III 85; po zmianie *Psota*, -*y* 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Od ap. *psota* 'psikus, kawał' SW V 414. UW

Pstrągi, wś nieistniejąca, wchłonięta zapewne przez *Gąsior* (4), tarnob., gm. Annopol: *Pistrasnici* (1191) KMłp I 5; *Pstrusnicj* 1257 KMłp I 53, fals XIV; *Postrusnicy* (!) (1257) CdPI 79; *Psthrągy* (1257) CdP III 73; *Pstransnici* 1262 KMłp I 70; *Pstrzangi* 1373 KMłp I 379; *Pstrągi* (1404)1609 ZDM VI 477; *Pstrągi*, *Pstrąngi*, alias *Postruznicze*, villa sub parochia de Borow sita, *Pstruznicze* alias *Pstrangy* 1470–80 DB I 332, II 505, III 314; *Pstrangy* 1503 Matr III nr 740; *Pstrągi* 1529 SHGLu III 193; *Psthrągy*, *Pstrągi* 1529 LR 316, 399; *Pstrągy* 1531 ŻDz XIV 375; *Pstrągi* 1685 RPobLu 237r. — Dawniej **Pstrążnicy*, od ap. **pstrążnik* (: *pstrąg* + *-nik*, por. stczes. *pstrużnik*), na określenie człowieka należącego do ludności służebnej powiązanej z rybitwami (rybakami), w l. mn. Już w XIII w. pojawia się skrócona postać *Pstrągi*. Wieś, lokalizowana między Popowicami, Borowem, Komorzynem i Ochodzą, należała niegdyś do dóbr książęcych, potem do klasztornych. Lit.: SHGLu III 193, IV 113; KosLu 70; Buczek 58; Buczek, Onom IV 13–9; Rymut, Onom XV 152. IN

Pstrągi zob. **Gąsior** (4)

Pstrągi-Gniewoty, wś, łomż., gm. Zambrów, 7,5 km na pñ.-zach. od Zambrowa: *Przasnik* (!) 1405 WiśnŁomż 48; *Pstransnyk*, *Pstrzansnyk* 1426, *Pstrzasnyk* 1427 Mkm I nr 325, 5; *Przasz-*

nyk 1456 ZHer nr 141 (tu?); *Gnyewothy* 1468 SHGMz(MK 5, 124); *Gnyewothi* 1487 SHGMz(MK 6, 16v); *Gnyewothy* 1526 SHGMz(MK 41, 147); *Pstrągi* 1578 ŻDz XVI 377; *Pstrągi* po jezuitach 1783–84 RejKor 404; *Pstrągi gniewoty zalewy* 1827 Tabella II 125; *Pstrągi Gniewoty* 1888 SG IX 251; *Pstrągi Duże*, *Pstrągi Male* 1921 Sk V 53; *Pstrągi-Gniewoty* 1952 UW 165; *Pstrągi-Gniewoty*, -*gów-wot* 1982 WUN III 85. — Dawniej dwie wsi: *Pstrążnik*, zapewne od n. w. *Pstrążnik* (choć ta notowana od 1474 r.) lub od ap. **pstrążnik* (zob. wyżej), i *Gniewoty*, od n. os. *Gniewota* (: *Gniewomir*; tak nazywał się jeden z odbiorców nadania z 1393 r., por. HMil 376–7), w l. mn. Wtórnie n. zestawiona: *Pstrągi-Gniewoty*. Zmiana *Pstrążnik* > *Pstrągi* polega na dostosowaniu do nazw pluralnych. Okresowo n. zestawione, z członami dyferencyjnymi od *duży*, *mały*, *zalew* 'zalanie, powódź' SW VIII 151. W „Dziejach Mazowsza” wspomina się o lokacji miasta *Pstrążnik* w ziemi łomżyńskiej. Lit.: WiśnŁomż 48; BrodzŁomż 136, 146; Dzieje Mazowsza 2006, 391; ZMaz 312. UB

Pstrągowa, dziś *Pstrągowa*, wś i *Pstrągowa Górna*, cz. *Pstrągowej*, dawniej wś, rzesz., gm. Czudec, 9 km na pñ. od Strzyżowa: (Campus) octaws, qui vocatur na *pstrągowe* (1366) KMłp III 202 (tu?); *Pstrągowa* (1413)XVIII ZDM V 145; *Pstrąngowa* 1423 SHGSd(TP 21, 265); *Pyszstrągowa* (1436) ZDM II 228; *Pstrąngowa* 1470–80 DB II 256; *Pstrągowa Superior* 1493, *Psthrągowa Superior* 1505, *Pstrągowa Szrzednya* 1506 SHGSd(kartoteka); *Psthrągowa*, *Wolya Psthrągowa*, *Syrzednya Psthrągowa*, *Nowawyesz*, sors *Pstrągowa Nysza* 1508 ŻDz XV 467, 468, 469; *Pstrągowa Magna*, *Pstrągowa Superiori*, *Psthrągowa*, *Pstrągowa* 1529 LR 40, 41, 178, 195; *Pstrąngowa*, *Pstrąngowa Nyżnia* 1536 ŻDz XV 516, 517; *Nowa wyes Pstrągowa*, *Pstrągowa gorna*, *Pstrogowa* 1581 ŻDz XIV 257; [*Pstrągowa Nowa*, *Pstrągowa Niżnia*, *Pstrągowa Dolna*, *Pstrągowa Wyżnia*, *Pstrągowa Górna*] XVI AtSd 149, 152; *Pstrągowa* 1794 Ga Kk2; *Pstrągowa Dolna* i *Górna* 1886 Bigo 159; *Pstrągowa*, wś 1888 SG IX 251–2; *Pstrągowa*, wś 1933 SkBy 1397; *Pstrągowa* 1952 UW 285; *Pstrągowa*, -*wej*, *pstrągowski* 1966 UN 72, 35; *Pstrągowa*, -*wej*, *Pstrągowa Górna*, -*wej* -*nej* 1982 WUN III

85; gw. *pstrongova*, -ejll-y, *pstrongoski*. — Od n. os. *Pstrąg* SSNO IV 288 (: *pstrąg*), z suf. -owa. W XVI w., w wyniku podziału wsi, n. zestawiona, z członami odróżniającymi od przym.: łac. *magnus* 'wielki', *superior* 'wyższy', pol. *dolny*, *górnny*, *średni*, *niżni*, *wyżni*, *nowy* i od ap. *wola*, a także z określeniem *Nowa Wieś*. Lit.: OPilz 48; Nieckula, -ov- 166. IV

Pstrągowa zob. **Pstrągówka**

Pstrągowa Wola, wś zaginiona, w XVI w. leżała w pow. krasnostawskim, w par. Turobin, zamoj.: *Pstrągowa Wolia* 1564 ŻDz XVIII/1, 201. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym i od n. os. *Pstrąg*. Lit.: CzChełm 188. BCz

Pstrągowo, wś zaginiona, leżała w par. Wąsosz, lomż.: inter granicies Lampycze, *Pstrank*, Czymanka, Jacupyki 1468 SHGMz(MK 337, 29v); *Pstrągowo* 1540 SHGMz(Z 4, 50). — Od n. os. *Pstrąg*, z suf. -owo. UB

Pstrągówka, wś, rzesz., gm. Wiśniowa, 9,5 km na pñ.-zach. od Strzyżowa: octauus (campus) na *Pstrągowej* (1377) KMłp III 305 (tu?); *Pstrągowa* 1425 ZDM V 292; *Pstrągówka* 1478, *Pstrągowa* 1480 SHGSd(TP 21, 455 i 516); *Pstrągówka* 1508 ŻDz XV 465; *Pstrągówka* 1529 LR 168; *Pstrągowa* 1536 ŻDz XV 518; *Pstrągówka* 1581 ŻDz XIV 248; *Pstrągówka* 1794 Ga Kk2; *Pstrągówka* 1888 SG IX 252; *Pstrągówka* 1952 UW 280; *Pstrągówka*, -ki, *pstrągówceki* 1966 UN 72, 39; gw. *pstrungufka*, -ki, *pstrungoski*. — Od n. pobliskiej wsi *Pstrągowa* (zob.), później z suf. -ka. Lit.: OPilz 49. IV

Pstrąże, wś, jel., gm. Bolesławiec, 18 km na pñ. od Bolesławca: *Pstransse* ok. 1300 CdSil XIV 131; *Stranz* (villa) 1666/67 J I 334; *Stranz* (pagellus) 1677, *Stranz* 1687 J IV 167, 385; *Strans* 1786 Z VI 150; *Strans* 1845 K 663; *Strans* 1890 SG XI 389; *Strans* 1941 Wrzosek 27; *Strans* — *Pstrąże*, -a, *pstrążański* 1947 MPol XXV nr 124; *Pstrąże*, -za 1982 WUN III 85. — Zapewne od ap. *pstrąg* 'gatunek ryby', z suf. *-bje; n. zmieniona jako *Stranse*, *Stans*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pstrąże*. Lit.: SNGŚI XI 64. JCh

Pstrążna, wś, kat., gm. Lyski, 9,5 km na wsch. od Raciborza: zu *Psdrazno* 1335 Reg nr 5409; Johann von *Pstronzna* 1461 Ng 245; ze *Pstruzney* 1472 CdSil II 195; ze *Pstruczne* (1479)XVI CdSil

VI 106; in villa *Pstruzna* 1652, *Pstronzna* 1687/88 J II 2, 45; *Pstrontzna* 1743 SNGŚI XI 64; *Pstronza* 1784 Z III 164; *Pstronza* 1845 K 518; *Pstrążna*, niem. *Pstrzonsna* 1888 SG IX 252; *Pstrążna* 1900 Myc 43; *Pstrążna* — *Fischgrund* 1920 Prus 61; *Pstrążna*, -nej 1982 WUN III 85. — Dawniej n. *Pstrążno*, od ap. *pstrąg*, z suf. -no; przez wieś przepływa rz. Sumina. Postać *Pstrążna* ze zmianą rodzaju gramatycznego. Nazwa niem. *Fischgrund*, od *Fisch* 'ryba' i *Grund* 'podmokły grunt, ziemia'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pstrążna*. Lit.: SNGŚI XI 64; BorGŚI 78. JCh

Pstrążne, cz. Bodaków, dawniej wś, nowosąd., gm. Sękowa: *Pstrążnik* 1665 ŻDz XV 53a; *Pstrążne* 1794 Ga Kk2; *Pstrążne*, wś 1888 SG IX 252; *Pstrążne* 1921 Sk XII 13; *Pstrążne*, wś 1933 SkBy 1397; *Pstrążne*, -nego 1965 UN 56, 42; gw. *pstrążne*, -ego; łemk. *pstrużne*. — Dawniej n. *Pstrążnik*, od ap. *pstrąg*, z suf. -nik. Widoczne wahanie między formą rzeczownikową a przymiotnikową: *Pstrążnik*//*Pstrążne*. Wieś leży nad potokiem. Lit.: RBiecz 40; RiegŁemk 201; Borek, -bn- 197. IN

Pstrążnice zob. **Pstrągi**

Pstrążnik zob. **Pstrągi-Gniewoty**, **Pstrążne**

Pstrekonie zob. **Pstrokonie**

Pstrokonie, wś, sier., gm. Zapolice, 9,5 km na pñ.-zach. od Zduńskiej Woli: *Pstrekonie* (1311) XV, *Pstrokonie* (1369) SHGŁęcz II 61; *Pstrekonie* 1511 ŻDz XIII 194; *Psthreconie* 1511–23 ŁLB I 476; *Pstrekonie* 1552 ŻDz XIII 243; ze *Pstrych Koni* 1628–32 Luwlkp II 161; *Pstrykonie* 1783–84 RejKor 181; *Pstrokonie* 1827 Tabella II 125; *Pstrokonie* 1888 SG IX 252; *Pstrokonie* 1921 Sk II 49; *Pstrokonie*, -ni 1982 WUN III 85. — Od zbiorowej n. os. *Pstrekonie* (por. *pstry* i *koń*), *Pstrokonie*, w formie zrostu, złożenia i zestawienia. Może n. os. i n. m. miały związek z hodowlą pstrych koni, czyli srokaczy. Lit.: SHGŁęcz II 61; BańMorf 29, 91. EB

Pstroska Wola zob. **Podleśna Wola**

Pstroszyce, dziś *Pstroszyce Drugie* i *Pstroszyce Pierwsze*, dwie wsi, kiel., gm. Miechów, 7 i 4 km na pñ.-zach. od Miechowa: *Pstrossice* 1262 KMłp I 72, fals. XIV; de *Pstrosicz* 1329 KMłp II 271; *pstrosiche* 1333 KMłp I 226; de *Pstrossicz* 1336 KMłp III 18; *Pstroszicze*, *Prossicze* ... *Ptrossicze* 1362, *Pstroszicze* 1369 KMłp III 148,

Pstrowice

151, 229; de *Pstrossicz* 1374, de *Prossicz* 1376, de *Pstroszicz* 1387 Krak nr 6, 271, XLVII(22); *Pstroszice* 1387 ZDM I 238; *Prossicze* 1389 KMłp IV 29; de *Prossicz* 1389 Krak nr 5190; de *Pstrosicz* 1392 Kkk II 168; de *Pstrozicz* 1397 Krak nr CCXXXII(60); *Pstroszyce* (1400)1634 ZDM IV 327; *Pstrossicze* (1403) ZDM I 307; *Pstroszicze*, *Pstroschycze* 1470–80 DB III 17, 23; *Pstroszycze* 1564 Lukrak I 114; *Pstroszice* 1581 ŻDz XIV 92; *Pstroszyce* 1629 RPobKr 142; *Pstroszyce* 1787 Spis 334; *Pstroszyce* 1827 Tabella II 125; *Pstroszyce*, wś 1888 SG IX 252–3; *Pstroszyce*, folw., *Pstroszyce Dziadowskie*, *Pstroszyce-Widnice*, dwie wsi 1921 Sk III 71; *Pstroszyce*, folw., *Pstroszyce Dziadowskie*, *Pstroszyce-Widnice*, dwie wsi 1933 SkBy 1398; *Pstroszyce I*, *Pstroszyce II* 1952 UW 267; *Pstroszyce Drugie*, *-szyc -gich*, *Pstroszyce Pierwsze*, *-szyc -szych*, *pstroszycy* 1964 UN 7, 88, 89; gw. *pstroszyce pierwsze*, *pstroszyce drugie*, *-yc*, *pstroski*. — Od n. os. *Pstrocha* SSNO IV 389 (: gw. *pstrocha* 'krowa srokata', stp. *pstry*), z suf. *-ice*. W n. zaszyły uproszczenia w grupach spółgłoskowych: *-pstr-* > *-ptr-* > *-pr-*, stąd *Pstroszyce* > *Ptrozyce* > *Proszyce*. Człony odróżniające w n. zestawionych od liczebników porządkowych *pierwszy*, *drugi* (ze względu na mnogość obiektów), też z cyframi rzymskimi I, II oraz od przym. *dziadkowski* (: *dziadek*) i n. m. *Widnica* (dziś przys. *Pstroszyc Pierwszych*). Lit.: RKrak 140–1; KopKiel 247; Buczek, Onom IV 13–9. IN

Pstrowice, wś, szczec., gm. Pyrzyce, 7 km na pld.-wsch. od Pyrzyce. *Pisterwitz* 1311 PU V 20; *Pisservitz* 1337 ZPyrz I 175; *Pitzstervitze* 1456 TrautmElb I 145; *Pitzerwitz* 1804 HE VII 129; *Pitzerwitz* 1833 MpUMbl 1488; *Pitzerwitz* — *Pstrowice*, *-ic*, *pstrowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pstrowice*, *-wic* 1982 WUN III 85. — Nazwa zapewne od n. os. **Pstry* (: *pstry*), z suf. *-owice*, zmieniona jako *Pitzerwitz*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pstrowice*. Lit.: Rymar, ZPyrz I 175; Belchnerowska, HE VII 129. BCz

Pstrzejowice, wś, wroc., gm. Trzebnica, 6 km na wsch. od Trzebnicy: *Pstreiuici* 1245 SŪr II 172; *Pstrzeiowicz* ok. 1300 CdSil XIV 53; *Streu-hoff* 1596 CdSil XXXIII 117; *Strähoff* 1651/52, *Strehoff* 1666/67 J I 177, 514; *Streuhoff* 1743 SNGŚI XI 65; *Streu-hof* 1785 Z IV 391; *Ströhof* 1845 K 666; *Ströhof* 1941 SOV 367; *Ströhof* —

Pstrzejowice, *-ic*, *pstrzejowicki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Pstrzejowice (Strojnów)* 1964 Mp-25 (Trzebnica); *Pstrzejowice*, *-wic*, przys. 1982 WUN III 85; po zmianie *Pstrzejowice*, *-ic*, *pstrzejowicki*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od n. os. **Pstrzej* (: *pstry*, *pstrzyć*), z suf. *-owice*. Od XVI w. poświadczona n. niem. *Streu-hof*, wtórnie *Ströhof*, zapewne od n. os. *Streu* (: niem. *Streu* 'słoma, barłóg' lub słow. n. os. *Stroj* Gott 480) + *-hof*; możliwa też adaptacja pierwotnej n. słow. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pstrzejowice*. Lit.: SNGŚI XI 65. JCh

Psucin, wś, ciech., gm. Nasielsk, 8,5 km na pld.-zach. od Nasielska: *Psuczino* 1425 Zakr I nr 1024; *Pssuczino* 1435 Zakr II nr 1214; *Psuczyno* 1576 ŻDz XVI 315; *Psucin* 1783–84 RejKor 693; *Psucin* 1827 Tabella II 125; *Psucin* 1888 SG IX 253; *Psucin*, *-na* 1982 WUN III 85. — Od n. os. *Psuta* (: *psuć*) RymSEN II 318, z suf. *-ino*, *-in*. Lit.: ZMaz 313. UB

Psucin Cegielnia zob. **Cegielnia Psucka**

Psurow zob. **Psurów**

Psurów, os., dawniej wś, częst., gm. Radłów, 12 km na pln.-wsch. od Olesna: *Psurow* 1743, *Psurow* 1766 SNGŚI XI 65; *Psurow* 1783 Z II 191; *Psurow*, *Psurów* 1845 K 518; *Psurow*, wś 1888 SG IX 253; Kol. *Psurow* 1933 Mp-100(45-27); *Klein Ellguth* 1936 SNGŚI XI 65; *Psurów (Psurow)* — *Klein Ellguth* 1939 Prus 62; *Klein Ellguth* — *Psurów*, *-owa*, *psurowski* 1950 MPol nr A-8; *Psurów*, *-rowa* 1982 WUN III 85. — Od n. os. *Psur*, por. *Psurek* (: *pies*) RymSEN II 235, z suf. *-ów*. Nazwę zmieniono jako *Psurow*. Nazwę *Klein Ellguth* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Psurów*. Lit.: SNGŚI XI 65. JCh

Psurz zob. **Psary (2)**

Psurze, wś, płoc., gm. Krzyżanów, 6 km na pld.-wsch. od Kutna: *Psurzy duplex*, *Psurz maius* ... *minus* 1511–23 ŁLB II 482, 483; *Psurz*, *Psurz* 1576 ŻDz XIII 85, 139; *Psurze* 1783–84 RejKor 75; *Psurze* 1827 Tabella II 125; *Psurze* 1888 SG IX 253; *Psurze* 1921 Sk I 52; *Psurze*, *-rza*, *psarski* 1974 UN 41, 27. — Od n. os. **Psurz*, por. nazw. *Psurek*, *Psiur*, w formie pluralnej, przejściowo w singularnej, wtórnie w neutrum. Okresowo z łac. członami odróżniającymi *Maius*, *Minus*. Lit.: BańMorf 49. EB

Psurzewo a. **Psiurzewo**, wś zaginiona, leżała koło Śremu, pozn., gm. Śrem: villam *Psurevo* 1278, *Psurevo* (1284)1626 KW I 420, 501. — Według wydawcy KW pierwotna n. osady brzmiała *Psarskie*. Być może jednak *Psiurzewo*, od ap. **psiur* ‘pies’ lub od n. os. **Psiur*, z suf. *-ewo*. Lit.: SHGPn II 60–3; PPozn 448. ZZ

Psychod zob. **Przechód** (2)

Psza zob. **Obsza**

Pszanowice zob. **Przanowice**

Pszanówka zob. **Przanówka**

Pszczele zob. **Rzeszotary-Pszczele**

Pszczelino (?), os. zaginiona, leżała w pow. Turek: *Pcelino* 1298 KW II 167; *Pczelino* 1324 KW II 372; *Bezelino* (!) (1341)1552 KW III 766; *Bzelino* 1511/12 VisitGn 241. — Od ap. *pczola*, stp. *bezoła* ‘pszczoła’ Sstp VII 392, z suf. *-ino*. Lit.: SHGLęcz II 61; Nieckula, *-ov-* 245, 296. ZZ

Pszczeliny, wś, krośn., gm. Lutowiska, 33 km na płd. od Ustrzyk Dolnych: *Pszczeliny* 1937 Mp-100(52-35); *Pszczeliny*, *-lin*, cz. wsi Stuposiany 1965 UN 26; *Pszczeliny*, *-in*, *pszczeliński*, wś 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od ap. *pszczoła*, z suf. *-iny*. BCz

Pszczelnik, wś, gorz., gm. Myślibórz, 7 km na płd.-zach. od Myśliborza: *Kuhdamm* 1714 SHGNM(Rerdern 67); Colonie *Kuhdamm* 1833 MpUMbl 1631; *Kuhdamm* — *Pszczelnik*, *-ka*, *pszczelnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pszczelnik*, *-ka* 1982 WUN III 85. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. ter. *Kuhdamm*, ta od *Kuh* ‘krowa’ i *Damm* ‘tama, grobla’. Pod koniec XVII w. była to posiadłość Marwitzów z Dolska, wyodrębniona w 1714 r. i rozbudowana w okresie kolonizacji fryderycjańskiej. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pszczelnik*. BCz

Pszczew, wś, dawniej mto, gorz., gm. Pszczew, 14 km na płn.-wsch. od Międzyrzecza: de *Pczew* (1256)XV MPH VI 38; *Pcew* 1276 KW I 405; heredita-tes ...> *Pczewo* (1288)1407 KW VI 42; *Pczew* 1326 KW II 401; Jacobo archidiakono *Pczewiensi* (1363)XVI, Petro *Bezowiensi* 1377 KW VI 239, 285; *Pczewiensis* 1397 Lek I nr 1503; de *Pczewi* 1405 KZPozn nr 2368; opidi *Pczewo* 1407 KW VII 366; in *Pczewo* (1424)XV KW VIII 296; oppidum *Pczew* 1434 AC I nr 157; *Pczew* 1510 NKs 176; *Pczew* 1580 ŻDz XII 27; *Pczew* 1619, *Pczew* 1622–24, *Pszczew* 1789 PPozn(Tab 2, 72v,

1, 27 i 6, 306v); *Pszczew*, niem. *Betsche* 1888 SG IX 253; *Betsche*, *Stadt* — *Pszczew*, *-a*, *pszczewski* 1946 MPol XXV nr 142; *Pszczew*, *-wa* 1982 WUN III 86. — Pierwotna n. od n. jez. *Pczew*, nad którym leżało miasto, por. in lacu nostro *Pczew* (1288)1407 SHGPn(AAP A 121). S. Rospond rekonstruuje pierwotną n. jeziora jako **Plszczew*, od psł. **bl̥sk-*, **pl̥sk-*, por. gw. *psceć* (< **bl̥szceć* ‘blyszceć, lśnić’ SEBor 33). Za wątpliwy uważa związek n. z n. os. *Pca*. Grupa spółgłoskowa **pl̥szcz-* uległa uproszczeniu w *pcz-*, następnie w wyniku dysymilacji powstała postać *Pszczew*. Nazwę zniemczono jako *Betsche*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pszczew*. Lit.: SHGPn VIII 617–23; PPozn 223; RospSEMiG 313; RymNmias 196. ZZ

Pszczoli Dwór zob. **Benowo**

Pszczółczyn zob. **Pszczółczyn** (1)

Pszczółczynko, os. zaginiona, leżała koło Rynarzewa, bydg., gm. Szubin albo Łabiszyn: w obu *Pczolczynach* 1482 SHGKI(PG 9, 159v); *Pszczółczynno minor*, *Pszczółczynko minor*, diu deserta 1511–23 ŁLB I 130, 131. — Od n. m. *Pczolczynno*, dziś *Pszczółczyn* (1), początkowo z łac. członem odróżniającym *Minor*, wtórnie z dodaniem deminutywnego suf. *-ko*. ZZ

Pszczoly Dwór zob. **Benowo**

Pszczonki, wś, opol., gm. Byczyna, 9 km na płn.-zach. od Gorzowa Śląskiego: *Pschenken* 1406, *Pschonke* 1409 BorGŚI 73; *Bzunker fuhrw.*, P. *Bzunki* 1736 MpWielBreg; *Pzonke* 1837 SNGŚI XI 66; *Pzonke*, *Pzonka* 1845 K 400; *Schonke* 1886 SNGŚI XI 66; *Pzonka*, niem. *Pzonke* 1888 SG IX 259; *Pszczonki* — *Schonke* 1939 Prus 62; *Pszczonki* — *Schonke*, os. 1951 Rosp 261; *Pszczonki*, *-nek* 1982 WUN III 86. — Dawniej n. *Pzonka*, od ap. *pszono*, *pszonka* ‘roślina z rodziny jaskrowatych’, wtórnie w l. mn. Nazwę zniemczono jako *Pschonke*, *Schonke*. Po 1945 r. ustalono urzędowo postać *Pszczonki*. Lit.: SNGŚI XI 66; BorGŚI 73. JCh

Pszczonów, wś, skiern., gm. Łyszkowice, 13 km na zach. od Skierniewic: *Pczonow* (1356) XVI VisitGn 104; *Pczonow* (1359)XV KW III 132; *Pczonow* ... *Pczonowo* (1366), *Pczonow* (1380), *Pczonowo* (1422)1511/12 VisitGn 100, 96, 95; *Pczonow* 1511–23 ŁLB II 257; *Pczonow* (1531) VisitGn 672; *Pczionow* 1579 ŻDz XVI 150; *Pszczonow* 1792 MpPerRw; *Pszczonów*

Pszczółczyce

1827 Tabella II 125; *Pszczonów* 1888 SG IX 256; *Pszczonów* 1921 Sk I 72; *Pszczonów* 1952 UW 94; *Pszczonów*, -nowa 1982 WUN III 86. — Od n. os. **Pczon*, por. *Pczyna*, *Pcza* KozN 25, 61, z suf. -ów. Antroponim może w związku z stp. ap. *pczola* 'pszczoła'. W n. m., tak jak w ap., wystąpiła dysymilacja w grupie *pč > pšć*. Lit.: SHGŁow II/2, 60; Nieckula, -ov- 153. UW

Pszczółczyce zob. **Pszczółki** (1)

Pszczółczyn (1), wś, bydż., gm. Łabiszyn, 10 km na wsch. od Szubina: w obu *Pczolczynach* 1482 SHGKI(PG 9, 159v); *Pszczolczyno* 1511–23 ŁLB I 131; *Pczolczyno* 1535 SHGKI(ASK 12, 483); *Pczolino* 1564 SHGKI(ASK 12, 578v); *Pszczolczino* 1577 ŻDz XII 188; *Pszczółczyno* 1618–20 PKal 256; *Pszczolczyno* 1674 MKI(ASK 74, 236); *Pszczolczyn* 1846 KsP 515; *Pszczolczyn* al. *Pszczółczyn*, niem. *Pscholtshin* 1888 SG IX 255; *Pszczolczyn*, niem. *Pszczolczyn* 1921 Sk X 93, 153; *Pszczolczyn*, -na, *pszczółczyński* 1971 UN 185, 23; gw. *pščuučin*, -ina. — Od n. os. *Pczolka* SSNO IV 208, z suf. -ino, następnie -in (-yn); dysymilacja w grupie *pč > pšć*. ZZ

Pszczółczyn (2), wś, łomż., gm. Kobylin-Borzyny, 16 km na pld.-zach. od Choroszczy: *Pszczolczyno* 1576 SHGPd(MK nr 114 k. 62–62v); *Pszczolczino*, *Pszczółczyn* 1577 ŻDz XVII/1, 176, 182; *Pszczolczyn* 1590 SHGPd(MK nr 136 k. 50v–58); *Pszczolczyn* 1680 SHGPd(Kapiciana 42, 74–75); *Pszczolczyn* 1723 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 144); *Pszczółczyn* 1827 Tabella II 125; *Pszczółczyn* 1888 SG IX 255; *Pszczółczyn* 1921 Sk V 110; *Pszczolczyn*, -na, *pszczółczyński* 1974 UN 165, 40. — Od n. os. *Pszczółka* (: *pszczółka*) RymSEN II 318, z suf. -ino, -in. EB

Pszczółka zob. **Pszczółki** (1)

Pszczółki (1), wś, gdań., gm. Pszczółki, 10,5 km na pld.-wsch. od Pruszcza Gdańskiego: *Hoesteyn* 1294 PrUr I/2, 397; *Psolcicz* 1307 Perl 575; *Hoesteyn* 1323 PrUr II 290; *Hoesteyn* (1335)XVII, *Hoesteyn* 1342 PrUr III 26, 368; *Pczolka* 1503 Matr III nr 1022; *Hoenstein* alias *Pczolka* 1526 Matr IV/1, nr 4998; *Hagensthin* 1534 Inwwołoc 118; *Pszczolki* alias *Hogenstein* 1570 ŻDz XXIII 116; *Przczółki* 1597 Font I–III 401; *Pszczolki* alias *Hongenstein*, *Pczolki*, na *Pszczółce* 1624 LuPrus 243–4; wsi *Pczolek* alias *Hogenstein*, *Pszczolki* alias *Hogenstein*

1664 Font XXXII 373; *Pszczolki* 1682 Font V 67; *Hohenstein* 1796–1802 MpSchröt IX; *Hohenstein* — *Pszczółki* 1879 Kętn 4; *Hohenstein*, fr. auch *Pszczółki*, *Hogenstein* 1912 Bär 50; *Hohenstein* — *Pszczółki*, -lek, *pszczółcecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Pszczółki* 1952 UW 190; *Pszczółki*, -lek 1982 WUN III 86. — Dawniej n. *Pszczółczyce*, od n. os. *Pszczółka*, z suf. -ice. Od XVI w., po redukcji sufiksu, występowały postaci *Pszczółka*, *Pszczółki*. Oboczna n. niem. od przym. śrdniem. *ho*, *hoge*, *hóh* 'wysoki' Lübben 146 + *Stein* 'kamień'. Lit.: Bugalska, PMT VI 43–4, 83; GórnRPom 120. WK

Pszczółki (2), wś, piotr., gm. Żelów, 9 km na pld.-zach. od Żelowa: *Pczolcze* 1394 Hb 70, nr 119; *Pczolky* 1400 Koz VII 55; *Pczolki* 1511 ŻDz XIII 192; *Pczolky*, *Pczolky* 1511 23 ŁLB I 451, 454, 455; *Pczolky* 1552 ŻDz XIII 247; *Pszczółki* 1827 Tabella II 125; *Pszczółki* 1888 SG IX 256; *Pszczółki* 1921 Sk II 48; *Pszczółki*, -lek 1982 WUN III 86; gw. *pscuuŕki*, -ek, *pscuuŕecki*. — Początkowo n. *Pczolcze*, *Pczolki*, od n. os. *Pczolka*, w l. mn. Od XIX w. *Pszczółki*. Lit.: SHGŁecz II 61. EB

Pszczółki-Czubaki, wś, ciech., gm. Grudusk, 15 km na zach. od Przasnysza: *Pczolky Czubaky* 1567 ŻDz XVI 338; *Pszczulki Czubaki* 1783–84 RejKor 437; *Pszczółki czubaki* 1827 Tabella II 125; *Pszczółki czubaki* 1888 SG IX 256; *Pszczółki-Czubaki*, -lek-ków, *czubacki* 1971 UN 123, 16. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Pszczółki-Szerszenie*, człon drugi od n. os. *Czubak* SSNO I 432, w l. mn. Lit.: ZMaz 292. UB

Pszczółki-Golanki, wś, nieistniejąca, leżała w par. Grudusk, ciech.: [*Pszczółki-Golanki*] XVI AtMz 209; *Pczolki Golanky* 1567 ŻDz XVI 338; *Pszczulki Golanki* 1783–84 RejKor 437; *Pszczółki golanki* 1827 Tabella II 125. — Człon drugi od n. os. *Golanka* SSNO II 150, w l. mn. Lit.: ZMaz 292. UB

Pszczółki Górne, wś, ciech., gm. Grudusk, 14 km na zach. od Przasnysza: *Pczolki Stępnje* 1567 ŻDz XVI 338; *Pszczulki Gorne* 1783–84 RejKor 437; *Pszczółki górne* 1827 Tabella II 125; *Pszczółki Górne* 1888 SG IX 256; *Pszczółki Górne*, -lek -nych, *pszczółkowski* 1971 UN 123, 16. — Dawniej n. *Pszczółki-Stępnje*, od XVIII w. *Pszczółki Górne*; człon drugi od n. os. *Stępnje*

RymSEN II 485, w l. mn., i od przym. *górný*. Lit.: ZMaz 292. UB

Pszczółki-Szerszenie, wś, ciech., gm. Grudusk, 15 km na zach. od Przasnysza: *Pczolky* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 31); *Pczolky*, *Pczolky* 1428 MkM I nr 580, 732; *Psczoli* 1467 SHGMz (Ep. 9, 245); *Pczolky* 1478 SHGMz(Ep. 13, 182); *Psczolki Serseny* 1567 ŻDz XVI 338; *Pszczulki Szerszenie* 1783–84 RejKor 437; *Pszczółki szerszenie* 1827 Tabella II 125; *Pszczółki Szerszenie* 1888 SG IX 256; *Pszczółki-Szerszenie, -lek-ni, szerszeniowski* 1971 UN 123, 16. — Dawniej n. *Pczółki*, od n. os. *Pczółka*, w l. mn. Jest to dawna n. tzw. okolicy szlacheckiej, na obszarze której powstało kilka wsi o n. zestawionych: *Pszczółki-Czubaki*, *Pszczółki-Golanki/Pszczółki-Stępnie*, dziś *Pszczółki Górne*, oraz *Pszczółki Szerszenie*. Zmiana *Pczółki* > *Pszczółki* jak w ap. *pczola* > *pszczoła*. Człon *Sierszeni*//*Szerszenie* od n. os. *Sierszeń* SSNO V 81, w l. mn. Lit.: ZMaz 292. UB

Pszczółkowo, os. zaginiona, leżała zapewne koło Kcyni, bydż.: *Pszczółkowo* des. 1674 MKI(ASK 74, 236). — Od n. os. *Pszczółka*, z suf. *-owo*. ZZ

Pszczyna, mto, kat.: *Plisschyr* (!) 1303 Reg nr 2748; *Plessina* 1325 MVat I 149; *Plessina* 1326, Städten und Burgen ... Ratibor ... *Plesna* 1327, *Plezina* 1339 Reg nr 4586, 4619, 6299; *Plessen* (1366)XVI CdSil VI 8; *Plessin* 1407 CdSil II 51; *Plschina* (1407) SG IX 257; in *Blissczyna* 1425 SNGŚI XI 66; *Plesscze* (1437)XVI, *Blssczeni* (1464)XVI CdSil VI 59, 87; dy *Plisse* 1437 SNGŚI XI 66; *Plezina* (1474) SG IX 257; *Plistein*, *Blystein* 1475 SNGŚI XI 66; ze *Blssciziny* 1482 CdSil VI 115; w *Blscyie* 1497, *Pscia* 1598 SNGŚI XI 66; *Plesnae* 1652 J II 17; *Pless* 1743 SNGŚI XI 66; *Plesz* 1783 Z II 83; *Plesz*, poln. *Pszczyna* 1845 K 896; *Pszczyna*, niem. *Pless*, mto 1888 SG IX 257–9; *Pszczyna*, *Pless* 1900 Myc 43, 77; *Pszczyna, -ny* 1982 WUN III 86. — Przyjmuje się, że n. została ponowiona z n. rzeki *Pszczyna*, dziś *Pszczynka*. Hydronim rekonstruowano jako **Plszczyna*, por. gw. *psceć* (< **blszczec*) ‘blyszczec’ SEBor 33. Zmiana **Plszczyna* > *Pszczyna* to wynik uproszczenia grupy spółgłoskowej. Nazwa zmieniona jako *Pless*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pszczyna*. Lit.: SNGŚI XI 66; Rymnmiast 196; RospSEMig 314; BorGŚI 55. JCh

Pszeniczna, wś, opol., gm. Wilków, 10 km na płn.-wsch. od Bierutowa: *Naucke* 1743 SNGŚI XI 67; *Naucke* 1785 Z IV 290; *Nauke* 1845 K 427; *Nauke* 1885 SG VI 934; *Nauke* 1941 Wrzosek 17; *Nauke* — *Pszeniczna, -nej, pszeniczeński* 1948 MPol XXV nr 14; *Pszeniczna, -nej* 1982 WUN III 86. — Dawna n. niem. *Nauke* to być może *Neuecke*, od *neu* ‘nowy’ i *Ecke* ‘kąć’. Niewykluczone, że to zmieniona n. pol. *Nowaki*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pszeniczna*. Lit.: SNGŚI XI 66; BorGŚI 245. JCh

Pszeniczna zob. **Pszonna**

Pszenna zob. **Pszonna**

Pszemno, wś, wałb., gm. Świdnica, 2 km na wsch. od Świdnicy: *Waczenrode* 1241 SGTS XX 396; *Weisinrod* (1243)XIV SUr II 154; *Weicenrode* 1289 SUr V 325; *Wacirod* 1292 Reg nr 2243; *Weyzenrode* (1299)XVII SUr VI 329; *Weyzenrode* (1307) K 732; *Weyzenrode* 1307, *Weizinrode* 1309, de *Wazinrode* 1310 Reg nr 2951, 3058, 3128; v. *Waczenrode* 1316, *Waczinrod* 1323, *Waczenrode* 1326 Reg nr 3619, 4300a, 4503; *Weisinrod* 1327, *Waczenrode* 1328, *Dorfe Wessinrode* 1331 Reg nr 4602, 4723, 5043; *Wiesenrode*, *Weissenrode* 1343, *Weyssinrode* 1346, *Weysenrode* 1348, *Weisinrode*, *Weyssinrode* 1356, *Waczinrode* 1360, *Weyzenrode* 1388, *Weisenrode* 1392 SGTS XX 396; *Weitzenrode*, villa 1651/52, *Weitzenrodensem* 1666/67 J I 255, 714; *Weitzenroder Groß*, *Lehngut* 1726 SGTS XX 396; *Weitzenrodau* 1743 SNGŚI XI 67; *Weitzenrode* oder *Weissenrode*, *Wissenrode* 1785 Z V 513; *Weizenrodau* 1845 K 732; *Weizenrodau* 1893 SG XIII 192; *Weizenrodau* — *Pszemno, -a, pszenieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pszemno, -na* 1982 WUN III 86. — Dawna n. niem. *Weizenrodau*, od *Weizen* ‘pszenica’ i *roden* ‘karczować’. Na początku XVIII w. wieś obejmowała dwie posiadłości: miejską i lenno. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pszemno*. Lit.: SNGŚI XI 67; SGTS XX 396–401. JCh

Pszeń, cz. Bukowna, dawniej wś, kat.: Bory czyli *Przen* 1787 Spis 363; *Przeń* 1791 SHGKrMat 250; *Pszeń* 1877 Zin II 92; *Pszeń* 1888 SG IX 259; *Pszeń*, wś 1902 Przew II 109; *Pszeń*, wś 1933 SkBy 1398; *Pszeń, Pszenia*, cz. mta 1964 UN 11, 9; *Pszeń, -nia* 1982 WUN III 86; gw. *pšyj, -a, pšyjski*. — Nazwa może związana z rdzeniem występującym w *pszono* ‘proso wymłócone’, *psze-*

Pszeszyn

nica, pszeniec 'roślina z rodziny trędnikowatych' SW V 421, 420. Lit.: RKrak 141. IV

Pszeszyn zob. **Przeuszyn**

Pszonka, cz. wsi Łukowiec, dawniej wś, siedl., gm. Parysów: *Pszonkij* 1525 SHGMz (MK 41, 83); *Psonka* 1540 Czer 6 dod.; *Psonka* 1576 ŻDz XVI 219; pod *Pszonką* 1617 Lumaz I 201; *Pssonka* 1783 MpPerMz; *Pszonka* 1839 MpKwat V 5; *Pszonka*, folw. 1888 SG IX 259; *Pszonka*, -ki 1982 WUN III 86. — Zapewne od ap. *pszonka* 'roślina (z rodziny jaskrowatych), ziarnioplón wiosenny — *Ficaria ranunculoides Moench*' Sstp VII 399, pierwotnie w l. mn., wtórnice w l. poj. UB

Pszonka zob. **Pszczonki**

Pszonki zob. **Pszonka**

Pszonna, os. zaginiona, leżała koło wsi Ciświca, kal., gm. Jarocin: *Pszenyiczna* 1449, super ... *Pszenyiczna* 1450, *Przenyiczna* (!) ... *Psseniczna* 1491 Koz III 110; wieś pusta *Pszenyiczna* 1465 SHGKI(PG 6, 216); des. *Pszonna* 1558–60, *Psen-na* ac Bogusław deserta 1595 Koz III 110; *Pszonna* 1614 Koz V 217. — Dawniej *Pszenyiczna*, od przym. *pszenyiczny* w rodzaju żeńskim. Następnie n. uległa adideacji do synonimicznego przym. *pszenny* i ap. *pszono*. Być może forma *Pszonna* zawiera hiperpoprawne -o-, pozwalające unikać gw. wymowy wielkopolskiej. ZZ

Pszów, mto, kat.: Dorf *Psow* 1265 Reg nr 1198; de *Psow* 1293 CdSil I 21; de *Psiow* 1306, Kirche von *Psyow* 1308 Reg nr 2888, 2978a; *Pschaw* (1415)XVI CdSil VI 35; *Pschow* 1447, Erbgut *Pschow* 1485 Ng 244; *Psow* (1485)XVI, *Pschow* (1506)XVI CDSil VI 123, 155; In Villa *Pszczow* 1652, *Pssow* 1679, *Psovensis* 1687/88 J II 33, 247, 581; *Pschow* 1789 Z III 164; *Pschow*, *Pszów*, wś 1845 K 517; *Pszów*, niem. *Pschow* 1888 SG IX 259–60; *Pszów*, *Pschow* 1920 Prus-ŚG 62; *Pszów*, wś 1952 UW 258; *Pszów*, mto 1954 DzU nr 49, poz. 254; *Pszów*, -szowa, cz. Wodzisławia Śląskiego 1982 WUN III 86; *Pszów*, mto 1994 DzU nr 132, poz. 671. — Nazwa, od podstawy **psza-*, por. psł. **psъenъ* 'roztluczony, rozgnieciony', pol. *pszono*, *pszienica* SEBor 501 z suf. -ów, zniemczona jako *Pschow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pszów*. Lit.: SNGŚI XI 67; Miasta polskie w tysiącleciu I 468; RymNmiast 196. JCh

Pścim zob. **Pcim**

Pścinek, wś, włoc., gm. Osiećiny, 8,5 km na pld.-wsch. od Radziejowa: *Pczenyno Minor* 1489 Lupbrz 134; *Pczenino minor* 1557–66 ŻDz XIII 33; *Pscinino Minor* 1674 Rpog 164; *Pścíninko* 1796 PerOpis IX; *Pścínko* 1827 Tabella II 124; *Pścíninek* 1921 Sk I 98; *Pścinek*, -nka, *pścínkowski* 1971 UN 182, 44; po zmianie *Pścíninek*, -nka, *pścíninecki* 2011 DzU nr 291, poz. 1711. — Dawniej n. zestawiona, od n. wsi **Pczenino*, dziś *Pścímno*, z lac. członem *Minor*. Wtórnice uniwerbizacja za pomocą suf. -ko, -ek. AG

Pścíninek zob. **Pścinek**

Pścíninko zob. **Pścinek**

Pścínko zob. **Pścinek**

Pścínno, wś, włoc., gm. Osiećiny, 8,5 km na pld.-wsch. od Radziejowa: Rosl. de *Pczenino* 1398 Koz V 139; *Pczenino* 1418 Koch nr 274; *Pczenyno Maior* 1489 Lupbrz 134; villas *Pszczymino* 1519, *Psczelyno* (!) 1533 Matr IV/2, nr 12124, 16797; *Pczenino maior* 1557–66 ŻDz XIII 33; *Pscinino Maior* 1634 Rpodbrz 238; *Pscinino Maior* 1674 Rpog 164; *Pscimno* 1711 ZKuj IV 201; *Pścímno* 1796 PerOpis IX; *Pścímno* 1888 SG IX 248; *Pścímno* 1902 Przew II 108; *Pścímno*, -na, *pścíniński* 1971 UN 182, 43. — Dawniej może **Pczenino*, od n. os. **Pczen*, por. *Pczan*, *Pczonek* SSNO IV 208 (: *pczony* 'jasny, namacalny, bijący w oczy'; *pczyć* 'pstrzyć' SW V 101), z suf. -ino. Postać *Pścímno* powstała w wyniku dysymilacji *pcz-* > *pści-*. Zmiana *Pścímno* > *Pścínno* w wyniku wyrównania do n. m. z suf. -no. Lit.: Koz V 139–40; Nieckula, -ov- 296; Borek, -bn- 282; BańMorf 140. AG

Ptak zob. **Ptaki** (3)

Ptaki (1), wś, łomż., gm. Nowogród, 1,5 km na pln.-zach. od Nowogrodu: *Ptaki* 1783–84 RejKor 497; *Ptaki młyny* 1827 Tabella II 125; *Ptaki* al. *Ptaki Młyny* 1888 SG IX 260; *Ptaki* 1921 Sk V 47; *Ptaki*, wś i os. mł. 1933 SkBy 1398; *Ptaki*, -ków 1982 WUN III 86. — Od n. os. *Ptak* SSNO IV 301, w l. mn. Okresowo n. zestawiona, z członem drugim od ap. *młyn* w l. mn. UB

Ptaki (2), wś, łomż., gm. Turośl, 9 km na zach. od Kolna: *Pthaki*, młynarze Ptaczy (1565) Lumaz II 117 (tu?); *Ptaki* 1783–84 RejKor 645; *Ptaki* 1827 Tabella II 125; *Ptaki Niższe* i *Ptaki Wyższe* 1888 SG IX 260; *Ptaki* 1921 Sk V 44; *Ptaki*, -ków

1982 WUN III 86. — Okresowo n. zestawione dwóch obiektów, z członami dyferencyjnymi od przym. *niższy, wyższy*. UB

Ptaki (3), wś, siedl., gm. Siennica, 9,5 km na zach. od Latowicza: (młyn) ... który zowią *Ptakiem* 1576 Lumaz I 201; *Platki* (!) 1783–84 RejKor 715; *Ptaki* 1827 Tabella II 125; *Ptaki* 1839 MpKwat V 5; *Ptaki* 1888 SG IX 260; *Ptaki, -ków* 1982 WUN III 86. — Pierwotnie n. młyna, ta od n. os. *Ptak*. Wtórnie pluralizacja nazwy. Lit.: BańMorf 54. UB

Ptaki zob. **Kołaki-Ptaki**

Ptaki-Młyny zob. **Ptaki** (1)

Ptaki Niższe zob. **Ptaki** (2)

Ptaki Wyższe zob. **Ptaki** (2)

Ptakowice (1), wś, kat., gm. Zbroslawice, 9 km na wsch. od Pyskovic: *Pethakowitz* 1251 Reg nr 764; *Ptacowitz* ok. 1300 CdSil XIV 95; z *Pitawicz* (1482)XVI, z *Ptokowicz* (1498)XVI CdSil VI 113, 145; *Ptakowice* 1653, *Ptacowitz* 1743 SNGŚl XI 68; *Ptakowitz, Ptakowice* das heis *Vogelsdorf* 1845 K 518; *Ptakowice*, niem. *Ptakowitz* 1888 SG IX 260; *Ptakowice (Ptakowitz)* — *Dramatal-Ost* 1939 Prus 62; *Dramatal Ost* — *Ptakowice, -ic, ptakowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Ptakowice, -wic* 1982 WUN III 86. — Od n. os. *Ptak*, gw. śląskie *Ptok*, z suf. *-owice*; n. zniemczona jako *Ptakowitz*. Zapisy historyczne poświadczają też zniemczenie *Vogelsdorf*. Nazwę *Dramatal Ost* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ptakowice*. Lit.: SNGŚl XI 68; BorGŚl 180. JCh

Ptakowice (2), wś, opol., gm. Lewin Brzeski, 7 km na zach. od Lewina Brzeskiego: *Taschenberg* 1315, *Tassinburg* 1316 Reg nr 3489, 3579; *Taschenberg* (1405) K 677; *Taschenberg* 1743 SNGŚl XI 68; *Taschenberg* 1743 Z I/5, 100; *Taschenberg* 1845 K 677; *Taschenberg* 1932 MpMbl (5271); *Taschenberg, Ptakowice* 1941 Wrzosek 11; *Taschenberg* — *Ptakowice, -ic, ptakowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Ptakowice, -wic* 1982 WUN III 86. — Dawna n. niem. *Taschenberg* od n. os. *Tasche*, por. *Tasche* 'kaletnik' Gott 487, n. ter. *Tasche* 'kąt, zakątek' Brech I 273 + *Berg* 'góra'. Autorzy SNGŚl uznają n. niem. za adaptację n. pol. *Ptasia Góra*, zniemczonej jako (*P*)*taschenberg*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ptakowice*. Lit.: SNGŚl XI 68; BorGŚl 233. JCh

Ptakowitz zob. **Ptakowice** (1)

Ptakowo albo **Tachowo**, os. niezidentyfikowana, leżała koło Kiączyzna, pozn., gm. Kazmierz: *Tachowo, Ptakowo* 1470 SHGPn III 908. — Od n. os. *Ptak*, z suf. *-owo*. Lit.: SHGPn III 908. ZZ

Ptaszki, wś, siedl., gm. Mordy, 6 km na płd.-wsch. od Mordów: *Skolimow Ptaszki* (!) 1795 MpPerPd; *Skolimów ptaszki* 1827 Tabella II 175; *Skolimów Ptaszki* 1839 MpKwat VI 7; *Skolimów ptaszki* 1877 Zin II 150; *Skolimów Ptaszki* 1889 SG X 689; *Ptaszki* 1921 Sk IV 96; *Ptaszki, -szek, ptaszkowski* 1971 UN 128, 38. — Dawniej n. zestawiona *Skolimów-Ptaszki*; człon pierwszy od n. okolicy szlacheckiej *Skolimów*, która stała się też podstawą zestawionych n. wsi: *Cierpigórz* (3), *Rogóziec*, *Stara Wieś* (26), *Wojnow* (2); ta od n. os. *Skolim* SSNO V 92 (: *skolić* 'skomleć'), z suf. *-ów*. Człon drugi od nazw. *Ptaszek* (: *ptaszek*) RymSEN II 319, w l. mn. EB

Ptaszki zob. **Gumowo** (1)

Ptaszkowa, wś, nowosąd., gm. Grybów, 4,5 km na płd.-zach. od Grybowa: *ville ptaschnikowa* (1336)XV CdP III 193; *Villa Ptaszkowa* (1336)1569 ZDM IV 61; *Nos Kazimirus ... rex ... possumus ... Nicolao de Mestza ... locandum no-uam villam, que suo nomine dicti debat Mestza ... circa fluuium dictum Ptaszkow ... in Mestza ... ville Mestza* (1359) KMłp III 126; *Ptaschnycowa* (1415) KMłp IV 147; *de Ptaszcow* 1415 Inscr nr 237; *Ptaśnikowa* (1464)1611 CdP III 441; *Pthaskowa* 1517 U I nr 4040; *Pthaskowa* 1529 LR 296; *Ptaszkowa, Ptaskowa* 1564 Lukrak I 164, 167; *Ptaszkowa* 1581 ŻDz XIV 134; *Ptaszkowa* 1629 RPobKr 208; *Ptaszkowa* 1794 Ga Kk2; *Ptaszkowa* 1888 SG IX 260–1; *Ptaszkowa, -wej, ptaszkowski* 1964 UN 9, 130; gw. *ptâsk#ovâ, -y, ptâskoski*. — Dawniej n. *Ptasznikowa*, też *Ptaśnikowa*, później *Ptaszkowa*, od n. os. *Ptasznik, Ptaszek* SSNO IV 391, 392 (: stp. *ptasznik* 'polujący na ptaki', *ptaszek*), z suf. *-owa*, też *-ów*. W 1359 r. Mikołaj z Mieśca, dziś *Miejsce Piastowe* (zob.), lokując nową wieś, nazwał ją *Mieśce*, od n. wsi, z której pochodził. Lit.: PSąd I 101–2; Nieckula, *-ov-* 166. IN

Ptaszkowice, wś, sier., gm. Zapolice, 7 km na płd. od Zduńskiej Woli: *de Ptascowicz* 1386, *Ptaszkowice* 1398 SHGŁęcz II 61; *Pthaskowicze* 1511 ŻDz XIII 194; *Ptaschcowycze, Pthaschcowycze* 1511–23 ŁLB I 476, 477; *Pthaskowicze*

Ptaszkowo

1552 *ŻDz* XIII 244; *Ptaszkowice* 1783–84 RejKor 181; *Ptaszkowice* 1827 Tabella II 125; *Ptaszkowice* 1888 SG IX 261; *Ptaszkowice* 1921 Sk II 49; *Ptaszkowice*, -wic, *ptaszkowicki* 1974 UN 42, 40. — Od n. os. *Ptaszek*, z suf. -owice. Lit.: SHGŁęcz II 61. EB

Ptaszkowo (1), os. nieistniejąca, leżała koło Sroczyzna, pozn., gm. Kiszkowo: *Ptaszkowo* Nowa Kolonia 1789 MKI(Tab 34, 394); Folwark *Ptaszkowo* do wsi Sroczyzna należący 1789 MKI(Tab 36, 59); *Ptaszkowo* 1888 SG IX 261. — Od n. os. *Ptaszek*, z suf. -owo. ZZ

Ptaszkowo (2), wś, pozn., gm. Grodzisk Wielkopolski, 5 km na wsch. od Grodziska Wielkopolskiego: *Ptaskovo* 1298 KW II 140; von *Ptaskow* (1354), *Ptaskowo* (1360)1555 KW III 34, 158; *Ptaskowo* 1361 KW XI 26; Andream de *Ptaskowo* 1378, *Ptaskowo* 1381 KW III 474, 512; *Ptaskowo* (!) (1383)XV MPH II 734; *Ptaskowo*, *Ptaskowo* 1386 KW III 575; *Ptaskowo*, *Ptaskowo* 1387 Lek I nr 152, 170; *Ptaskowo* 1391, *Ptaskowo* 1394 Lek II nr 1468, 1644; *Ptaskowo* 1396, *Ptaskowo* 1397 Lek I nr 2264, 2292; in *Ptaskowo* (1425) KW VIII 384; de utroque *Ptaskowo*, *Ptaskowo* 1428, *Ptaskowo*, *Ptaskowo* 1435, *Ptaskowo* *Maius*, *Ptaskowo* *Minor* 1443 SHGPn III 908, 913; *Ptaskowo* *Minor* 1449, *Ptaskowo* 1457, *Ptaskowo* *Minor* 1462, *Ptaskowo* 1463, *Ptaskowo* *Minus* 1467 SHGPn III 908, 913; *Ptaskowo* *Minor* 1480, *Ptaskowo* *Maius*, *Ptaskowo* *Maior*, *Ptaskowo* *Minus* 1482 SHGPn III 908, 913; *Ptaskowo* *Maior*, *Ptaskowo*, *Ptaskowo* 1510 NKs 159, 207; utraque *Ptaskowo*, *Ptaskowo* 1526, *Ptaskowo* *Minus* 1530 SHGPn III 908, 913; *Ptaskowo* *maior*, *Ptaskowo* *minor* 1580–81 *ŻDz* XII 80; *Ptaskowo*, *Ptaskowo* 1775, *Ptaskowo* *male* 1789 PPOzn(Tab 7, 11v i 8, 16v); *Ptaskowo* 1888 SG IX 261; *Ptaskowo*, -wa 1982 WUN III 87; gw. *ptaškovo*, -va, *ptaškoski*. — Człony dyferencyjne w n. zestawionych od przym. łac. *minor*, *maior*, pol. *wielki* i *mały*. Nazwie *Ptaskowo* *Male* odpowiada zuniwerbizowana forma *Ptaskówko*. Okresowo istniały dwa odrębne obiekty; następnie *Ptaskowo* *Male* zapewne zostało wchłonięte przez *Ptaskowo* *Wielkie*. Lit.: SHGPn III 908–13; PPOzn 248. ZZ

Ptasków, wś, jel., gm. Kamienna Góra, 2 km na pñ.-wsch. od Kamiennej Góry: Gutes *Voglins-*

dorf 1297, In *Vogelsdorf* 1318 Reg nr 2468, 3801; *Vogelsdorf* 1352, *Vogelsdorf* 1747 SGTS VIII 281; *Vogelsdorf* 1785 Z V 122; *Vogelsdorf* 1845 K 708; *Vogelsdorf* 1941 Wrzosek 33; *Vogelsdorf* — *Ptasków*, -owa, *ptaszkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ptasków*, -kowa 1982 WUN III 87. — Dawna n. niem. *Vogelsdorf* od ap. *Vogel* 'ptak' lub od n. os. *Vogel* Gott 581 + *Dorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Ptasków*. Lit.: SNGŚI XI 70; SGTS VIII 281–83. JCh

Ptaskówko zob. **Ptaskowo** (2)

Ptaskownikowa zob. **Ptaskowna**

Ptaskownikowa zob. **Ptaskowna**

Ptkanów, cz. Podola, dawniej wś, tarnob., gm. Opatów: de *Pkanow* 1325–27 MVat I 158; *Pchanow* (1408)1651 ZDM V 79; *Pkanow* 1429 ZDK II 139; *Pkanow*, villa 1470 80 DB I 380; *Pkanow* 1529 LR 453; *Pkanow* 1564–65 Lusand 332; *Pkanow* 1578 *ŻDz* XIV 182; *Ptkanow* 1783–84 RejKor 307; *Ptkanow* 1787 Spis 389; *Ptkanów* 1827 Tabella II 125; *Ptkanów*, os. 1888 SG IX 261–2; *Ptkanów*, kol. 1921 Sk III 86; *Ptkanów*, kol. 1933 SkBy 1399; *Ptkanów*, -nowa 1966 UN 27, 13; gw. *pkanuf*, -ova, *pkanoski*. — Może dawniej **Pchanów*, od n. os. **Pchan*, por. *Pchala*, *Pchuta* (: *pchać*) RymSEN II 219, z suf. -ów. Zmiana na *Pkanów*, *Ptkanów* w związku z obocznością *ch* : *k* i wstawieniem *-t-*. Lit.: KSand 155; Nieckula, -ov- 157. IN

Ptkowice zob. **Ptkowice** (1)

Ptowo, os zaginiona, leżała koło Przemętu, leszcz., gm. Przemęt: cum *Ptowo* 1210 KW I 64; *Plove* (!) (1252)1782 KW VI 13; *Ptowe* (!) 1278 KW I 413; *Optoer* (!) 1278 SHGPn III 913; [z *Ptowa*] (1296)XIX KW XI 9; *Ptow* (1370)1782 KW VI 261; *Ptovo* 1379 KW III 481; *Pthowy* 1445 SHGPn III 914; *Ptowy* (1445)1546 SHGPn (BJ 8057IV 203); *Pthowy* des. 1567 Koz III 111, 647; *Ptowo*, os. zaginiona 1888 SG IX 262. — Od n. os. **Pet* (: psł. **ptьbь* < **ptito*- 'ptak' SEBor 502), z suf. -owo, zob. *Pcim*, okresowo n. w l. mn. Lit.: SHGPn III 913–4; PPOzn 248, Nieckula, -ov- 167; Taszycki RiSP IV 191–9. ZZ

Ptroszyce zob. **Pstroszyce**

Ptur, wś włączona do Pturka, bydg., gm. Barcin: *Ptur* (1369)1539 KW III 327; *Ptur* 1489 Lupbrz 176; *Pthur* 1527 Vlad XI 11; *Ptur* *Wielki* 1583 *ŻDz* XII 258; *Ptur* al. *Ptur* *Wielki*, niem.

Pturke 1888 SG IX 262; *Ptur* 1914 Koz I 243. — Prawdopodobnie od n. jez. *Ptur*, por. Item *Thvr ... Pthur*, lacus terre Cuiawiensis (1475) DługoszAnn I 94, 95, dziś Wolickie Jezioro. Według Z. Babika pierwotną formę n. należy odtwarzać jako **Pbt-urь* (zapewne w tym samym znaczeniu co *ptak*). Lit.: Babik 233. AG

Pturek, wś, bydż., gm. Barcin, 4,5 km na płn.-zach. od Barcina: *Pturczecz* 1489 Lupbrz 176; *Pturzec* 1527 Vlad XI 11; *Pturczecz* 1583 ŻDz XII 258; *Ptorek* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Pturek*, os. 1888 SG IX 262; *Pturek*, niem. *Pturke*, folw. 1921 Sk X 91, 153; *Pturek*, wś 1933 SkBy 1399; *Pturek*, *-ka*, *pturecki* 1971 UN 185, 7. — Od n. m. *Ptur*, z suf. deminutywnym *-ec*, później *-ek*. Lit.: BańMorf 100. AG

Pturke zob. **Pturek**

Pturczec zob. **Pturek**

Ptusza, wś, pil., gm. Jastrowie, 6 km na płd. od Jastrowia: *Pila*, *Plusza*, młyn XVI, *Böitkenhammer* oder *Jastrower Hammer* 1789 SchDK 227; młyn *Betkenhammer* 1881 SG II 922; *Betkenhammer* 1830 MpRey nr 46; *Betkenhammer* — *Ptusza*, *-szy*, *ptuski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ptusza*, *-szy* 1982 WUN III 87. — Pierwotnie był to młyn na rz. *Pluszy*, dziś *Ptusza*. Nazwa młyna ponowiona z n. rz., do hydronimu por. *plusk*, *pluskać*. W XVI–XVII w. była tu kuźnia należąca do *Jastrowia*, stąd n. *Jastrower Hammer*. Oboczna n. *Betkenhammer* od nazw. sędziego Petera *Bedkego*. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Ptusza*. Lit.: WZ 279. BCz

Pucaczów zob. **Puchaczów**

Puc, wś, gdań., gm. Kościerzyna, 6 km na płn.-wsch. od Kościerzyny: *Pchuce* 1284 Perl 349; *Puc* 1648 RP 171; *Puzew* 1659 MpLangau; *Puc* 1682 Font V 95; z *Puca* 1687 WAPG III 146; *Puca* (1722) SG IX 264; *Puc* 1749 Font XVI–XIX 218; *Putz* 1796–1802 MpSchröt IX; *Putz* — *Puc* 1879 Kętn 25; *Puc*, niem. *Putz* 1888 SG IX 264; *Puc* 1925 Krzep 97; *Puc*, *-ca* 1982 WUN III 87; gw. dawniej *puic*, *puucki*, później *puc*, *puca* Lor 84. — Nazwa pozostaje w związku z n. jez. *Puc* 1888 SG IX 264. Hydronim od ap. *puta*, *puc*, o pierwotnym znaczeniu ‘vulva’ i wtórnym ‘bagnó, staw lub jezioro o mętnej wodzie i zamulonym dnie, porośnięte po brzegach szuwarami i krzewami’. Wariant *Puca* powstał na zasadzie adideacji

do kasz. ap. *puca* ‘płuco’. Lit.: Breza, PMT I 98, 224; Górniewicz, HE I 130. WK

Puchacze (1), wś, biał., gm. Międzyrzecz Podlaski, 8,5 km na płn.-wsch. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Puhacze* 1662 AWAK XXXIII 497; *Puchacze* 1827 Tabella II 125; *Puchacze* 1877 Zin II 92; *Puchacze* 1888 SG IX 265; *Puhacze* 1921 Sk IV 92; *Puchacze*, *-chacz*, *puchaczowski* 1970 UN 119, 37. — Od n. os. *Puchacz* SSNO IV 392 (; por. *puchacz*, *puhacz* ‘gatunek sowy’ SEBOR 502) RymSEN II 320, w formie pluralnej. EB

Puchacze (2), przys. wsi Bujnowo, dawniej wś, biał., gm. Wyszki, 9 km na płn.-wsch. od Brańska: z *Pachucami* 1676, *Puhacze* 1775–89, *Пучачи* 1878–86, *Пучачи*, wś 1905 Kond 168; *Puchacze*, *-chacz* 1982 WUN III 87. Od n. os. *Puchacz* (por. brus. n. os. *Puhacz* BiryłaBA II 337), w l. mn., por. *Puhacz* trzyma młyn w star. brańskim 1558 AWAK XIV 27, młynarz Waszko *Puchacz* 1563 Kond 168. Pierwszy zapis *Pachuce* zniekształcony wskutek przestawienia samogłosek. Lit.: Kond 168. EB

Puchacze (3), przys., dawniej wś, przem., gm. Horyniec, 28 km na płd.-zach. od Tomaszowa Lubelskiego: *Puchacze* al. *Puhacze*, rus. *Puchaczi*, cz. Podemszczyzny 1888 SG IX 265; *Puchacze*, *-czów*, *puchaczowski*, wś 1966 UN 63, 16; *Puchacze*, *-czów* 1982 WUN III 87; gw. *poxače*, *-uf*, *poxačajski*. BCz

Puchaczów, wś, dawniej mto, lub., gm. Puchaczów, 7 km na wsch. od Łęcznej: *Puhaczow* 1527 Matr IV/1, nr 5197; *Puaczow* 1563 RPobLu 487r; *Puchaczow* 1569 ŻDz XIV 406; *Puhaczow*, oppidum ... z miasteczka *Puhaczowa* 1626 RPobLu 146; *Puchaczow* opp. 1676 ŻDz XV 41a; *Puchaczow* 1787 Spis 438; *Puchaczow* 1827 Tabella II 125; *Puchaczów*, os. 1877 Zin II 92; *Puchaczów* al. *Puhaczów*, os. m., dawniej mko 1888 SG IX 265; *Puchaczów*, os. 1902 Przew II 109; *Puchaczów*, kol. i os. m. 1933 SkBy 1399; *Puchaczów* 1952 UW 142; *Puchaczów*, *-czowa*, *puchaczowski* 1972 UN 114, 22. — Od n. os. *Puchacz*, z suf. *-ów*. Mniej prawdopodobne pochodzenie od ap. *puhaczllpuchacz*. W 1527 r. opat klasztoru Benedyktynów uzyskał przywilej na założenie miasta na terenie wsi Łęczna. Lit.: SHGLu III 193; KosLu 70; Rym-

Puchaczów

Nmiast 197; RospSEMiG 314; Miasta polskie w tysiącleciu I 726. IN

Puchaczów zob. **Pułaczów**

Puchallowen zob. **Puchalowo**

Puchalowo, wś, olszt., gm. Janowo, 22 km na wsch. od Nidzicy: *Puchalowen* 1789 Goldb I 172; *Puchallowen* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Puchallowen* 1820 Wald 217; *Puchalowken* (!) 1839 MpKwat IV 1; *Puchallowen* — *Puchalowo* 1879 KęfN 190; *Puchalowo*, *Puchallowen* 1888 SG IX 265; *Puchalowo* — *Windau* 1936, *Puchallowen* 1941 Choj 123; *Windau* — *Puchalowo*, -a, *puchalowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Puchalowo*, -wa 1982 WUN III 87. — Od n. os. *Puchala* SSNO IV 392 (: gw. *puchać*, *puch* 'para, opar, wyziew' Sstp VII 395, por. też *puchać*, *puchnąć*), z suf. -owo. Była to XVIII-wieczna wieś szkatułowa. W 1936 r. administracyjna zmiana n. na niem. *Windau*. Po 1945 r. urzędowo zatwierdzono n. *Puchalowo*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 126. RP

Puchaly (1), dziś *Puchaly Nowe* i *Puchaly Stare*, dwie wsi, biał., gm. Brańsk, 7,5 km i 9 km na płd. od Brańska: *Puchaly* 1525 ŻDz XVII/2, 218; *Puchaly Nowa wieś*, z *Puchal*, z *Nowej wsi*, *Puchaly Stara wieś*, z *Puchal Starej wsi* 1569 UPL 292, 296; *Puchaly* 1571 HMil 342; *Puchali*, z *Puchalów* 1580 ŻDz XVII/1, 51; *Puchaly antiqua* 1604 HMil 342; *Puchaly Nowe*, *Puchaly Stara Wieś* 1676 Kond 168–9; *Puchaly nowa Wieś*, *Puchaly Stara Wieś*, *Puchaly Starawieś* 1793 SHGPd (Regof); *Puchaly nowe*, *Puchaly stare* 1795 MpPerPd; *Puchaly Nowe*, *Puchaly Stare* 1888 SG IX 265, 266; *Puchaly Nowe*, *Puchaly Stare* 1921 Sk V 29; *Nowe Puchaly*, -wych -chal, *Stare Puchaly*, -rych -chal, *puchalski* 1972 UN 153, 31–2; po zmianie *Puchaly Nowe*, *Puchaly Stare* 2000 DzU nr 18, poz. 1163. — Od n. os. *Puchala*, w l. mn. Człony odróżniające: od przym. łac. *antiquus*, pol. *stary*, *nowy* i od wyrażenia apelatywnego *stara wieś*, *nowa wieś*. Lit.: Kond 168–9; GórnRPd 52. EB

Puchaly (2), wś, łomż., gm. Łomża, 10 km na płn.-zach. od Zambrowa: de *Sokolalanaka* alias de *Puchali* 1410 Płoń nr 1430; *Puchali* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 115); *Puchaly* 1421 HMil 341; *Sokolalanka* alias *Puchali* 1425 MkM I nr 42; *Puchali* (1448)1456 SHGMz(MK

4, 68v); *Puchaly super Sokolaląka* 1473 HMil 342; *Puchali* 1487 ZHer nr 669; *Puchaly* 1517 SHGMz(Ep. 2, 284); *Parochia Puchalska*, *Puchali* 1578 ŻDz XVI 370; *Puchaly* 1783–84 RejKor 501; *Puchaly* 1827 Tabella II 125; *Puchaly* al. *Sokola Łąka* 1888 SG IX 265; *Puchaly* 1921 Sk V 53; *Puchaly*, -chal 1982 WUN III 87. — Dawniej *Sokola Łąka*, od przym. *sokoli* i od ap. *ląka*. Utrwaliła się oboczna n. *Puchaly*. Lit.: ZMaz 313. UB

Puchaly (3), wś, ostroł., gm. Troszyn, 11,5 km na płd.-wsch. od Ostrołęki: *Puchaly* 1877 Zin II 92; *Puchaly* 1888 SG IX 265; *Puchaly* 1921 Sk V 59; *Puchaly*, -chal 1982 WUN III 87. UB

Puchaly (4), wś zaginiona, leżała w ziemi wyszogrodzkiej, płoc.: omnes *Puchali* in Wysegrad (1349)XV KMaz II 303; de *Puchali* 1400, *Puchaly* 1404, *Puchaly*, *Puchali* 1416, *Puchali* 1417 Płoń nr 19, 483, 2631, 2748, 2757; *Puchaly*, wś nieistniejąca obecnie 1888 SG IX 265. UW

Puchaly (5), wś, warsz., gm. Raszyn, 7 km na płd.-wsch. od Pruszkowa: *Randzini* 1421 SHGMz (W 1, 3); *Randzini* 1428 MkM I nr 637; *Puchalinska* via 14[6]3 SHGMz(MK 60, 256); *Puchaly* 1474 SHGMz(MK 18, 248v); *Randziny* 1477 SHGMz(MK 9, 84v); *Radziny* 1496 SHGMz (MK 18, 122v); *Spuchal*, *voszczalky* 1493, z *radzyn* 1527 Warsz nr 1736, 2161, 2395; *Rendzini*, *Puchali Rędzini*, *Woszczalki Rędzini* 1580 ŻDz XVI 271, 272; *Puchaly* 1783 MpPerMz; *Puchaly* 1827 Tabella II 125; *Puchaly* 1839 MpKwat IV 4; *Puchaly* 1888 SG IX 265; *Puchaly*, -chal, *puchalski* 1971 UN 136, 20. — Dawniej kilka obiektów: *Rędziny*, od ap. *rędzina* 'gatunek urodzajnej, ciężkiej gleby' Sstp VII 453, w l. mn., *Puchaly* oraz *Woszczalki*, od n. os. **Woszczalek* (por. *anna woszczalkowa* 1504 Warsz nr 1993, ap. *wosk*, *woszczyna* 'pszczeli plaster' Sstp X 301), w l. mn. W XVI w. n. zestawione *Puchaly-Rędziny*, także *Woszczalki-Rędziny*. Lit.: SHGWarsz 224, 243–4; GórnRWlkp 125. UB

Puchaly zob. **Czarnowo** (3)

Puchaly-Nowa Wieś zob. **Puchaly** (1)

Puchaly Nowe zob. **Puchaly** (1)

Puchaly-Stara Wieś zob. **Puchaly** (1)

Puchaly Stare zob. **Puchaly** (1)

Puchaly-Rędziny zob. **Puchaly** (5)

Pucheńskie Holendry zob. **Pąchy**

Puchły, wś, biał., gm. Narew, 11,5 km na płd.-wsch. od Zabłudowa: młynik *puchłowski* 1576 Lupodl 59; *Puchły* 1580, *Puchły* 1591 ŻDz XVII/1, 122, 152; *Puchły* 1621 HMil 367; *Puchły* 1676, *Puchły* 1790 Kond 169; *Puchły* 1888 SG IX 266; *Puchły* 1921 Sk V 23; *Puchły*, -chel 1982 WUN III 87; gw. *puxly*, -uv, *puxłowski*. — Od n. os. *Puchło* SSNO IV 393 (: *puchły* 'wzdęty' < *puchnąć*), w l. mn., por. Tomasz *Puchłowicz*, syn wójta z Trościanicy 1561 SHGPd(kartoteka). Lit.: Kond 169. EB

Puchowa Góra, wś, biał., gm. Jabłoń, 17 km na płn.-wsch. od Parczewa: *Puchowa góra*, folw. 1877 Zin II 93; *Puchowa Góra*, folw. 1888 SG IX 266; *Puchowa Góra*, wś 1921 Sk IV 88; *Puchowa Góra*, -wej -ry, *górski* 1971 UN 117, 15. — Nazwa zestawiona, od n. os. *Puch* RymSEN II 319, z suf. -owa, i od ap. *góra*. EB

Puchowken zob. **Puchówka**

Puchówka, wś, suwal., gm. Wieliczki, 13 km na płd.-wsch. od Olecka: *Rosteckwoll* 1601, *Puchowkien* XVII, *Rosteckwoll* oder *Puchhoffken* 1712 BiałKol 158, przyp. 358; *Puchowken* 1785 Goldb III 164; *Puchowko* 1795 MpPerPd; *Puchowken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Puchowken* — *Puchówka* 1879 KętN 168; *Puchówka* 1888 SG IX 266; *Puchówka* — *Wiesenfelde* 1929, *Puchowken* 1941 Choj 123; *Wiesenfelde* — *Puchówka*, -i, *puchówecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Puchówek* 1959, 1967 PMT XII 173; *Puchówka*, -ki 1982 WUN III 87; gw. *puxufko*, za *puchówk*em, też *puxufken*. — Wieś istniała już w 1565 r., kiedy nadanie otrzymał Bartek *Rostek* (*Rosteck/Roseck*), stąd dawna n. *Rostekwola*. W XVII w. pojawia się n. *Puchówko* lub *Puchówka*, od n. os. *Puch*, z suf. -ówko, wtórnie -ówka, w postaci niemieckiej -owken. W 1929 r. administracyjnie nadano wsi n. niem. *Wiesenfelde*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Puchówka*. Lit.: Szcześniak, PMT XII 173; BiałKol 154, 158, 164. RP

Puchówko zob. **Puchówka**

Puchy, kol., okresowo wś, częst., gm. Nowa Brzeźnica, 15 km na płd.-wsch. od Pajęczna: *Puchy* 1827 Tabella II 125; *Puchy* 1877 Zin II 93; *Puchy*, os. 1888 SG IX 266; *Puchy*, pustk. 1902 Przew II 109; *Puchy*, wś 1921 Sk II 82; *Puchy*, wś 1967 SM 941; *Puchy*, -chów 1982 WUN III 87. — Od n. os. *Puch*, w l. mn., lub od ap. *puchy* 'pustkowie'. EB

Pucice, wś, szczec., gm. Goleniów, 13 km na wsch. od Szczecina: *Oberhof* 1789 MpGillyPom; *Oberhof* 1827 MpUMbl 1150; *Oberhof* — *Pucice*, -ic, *pucicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pucice* — *Oberhof*, wś 1951 Rosp 262; *Pucice*, -cic 1982 WUN III 87; po zmianie *Pucice*, -cic, wś 2008 DzU 234, poz. 1586. — Dawna n. niem. od *ober Hof* 'górnny dwór (położony w górze rzeki, powyżej innego obiektu)'. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Pucice*. BCz

Pucilki, wś, biał., gm. Sokółka, 7 km na płn.-wsch. od Sokółki: *Pucilki* 1744 SDV 96; *Pucilki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6007, 79–80); *Pucilki* 1888 SG IX 267; *Pucilki*, -lek 1982 WUN III 88. — Od n. os. **Pucilek*, por. *Pucilo* RymSEN II 320, w l. mn., por. *Pucylowie* z Molawicy Małej, założyciele wsi 1639, 1766 SHGPd(kart., Kośc-Tyz I 562). EB

Puciska, wś, biał., gm. Hajnówka, 3 km na płn.-zach. od Hajnówki: agri *Puciski* 1609, morgi *Putiska* 1632, na kopaninach *Putyszcz*a 1640 Kond 169; w *Putyskach* (1618) SHGPd(MK 180, k. 405v–406); grunt *Putyska* albo *Wygony* 1659, w *Putyskach* 1676 Kond 169; *Putyska* 1723 SHGPd(ADS, D. 152, k. 65); *Putyski* 1775–89 Kond 169; *Putyski* 1888 SG IX 323; *Putiska* 1929 DzU nr 23, poz. 244; *Putyski* 1921 Sk V 21; *Putiska* 1930 DzU nr 48, poz. 406; *Putiska*, przys. 1962 SkBiał 123; *Puciska*, -cisk 1982 WUN III 88; gw. *pu'iska*, *pu'isk*, *pu'iski*. — Od brus. ap. *puta* 'droga' Słbgav IV 193, z suf. -iski, -iska, okresowo wschslow. -iszcz. Nazwa określała początkowo miejsce, gdzie krzyżowały się drogi, także część lasu wydeptanego przez pasące się bydło. Oboczna n. *Wygony* od ap. *wygon* 'pastwisko; droga do wypędzania bydła na pastwisko' Sstp X 466, w formie pluralnej. W zapisach poświadczono brus. wpływy fonetyczne. Lit.: Kond 169. EB

Puciski zob. **Puciska**

Puck, mto, gdań.: *Pnyczk*, *Putzk* (1215) MPH VI 311, 313; *Puzk* 1220, *Puzch* 1271, *Putze* 1277, *Putzig* 1283 Perl 17, 203, 245, 329; *Pucz*k (1283)1303 PU III 450; *Pucz* 1285, *Pucz*sco 1288, *Pucz*k 1300 Perl 358, 387, 526; de *Pucz*k 1316, *Putz*k 1333 PrUr II 105, 524; *Pucze* (1323)1342 CdP II 680; *Pucze* 1342, *Pucz*k 1348 PrUr III 364, 339; *Puwczig*, *Pucz*ker (1438) GZ 120, 126; *Puck*

Pucka Huta

1457, *Puczek* 1472, *Pawczk* 1476 Matr I nr 427, 943, 1398; *Pauczike*, *Pawczike* 1480 Font XLI 52, 92; *Powczik* 1489 Font XLIII 72; *Puczko* 1504 Matr III nr 1538; *Pucz* 1534 Inwłoc 59; *Pucko*, *Puck* 1565 Lupom 104, 220; *Pauczizk* 1570 ŻDz XXIII 269; *Puck* 1583, *Pucko* 1596 Font I–III 11, 310; *Pustke* 1596 Font XX 82; *Bautzig* (!) 1655 PMT III 70; *Putzig* 1659 MpLangau; *Puck* 1664 Font XXXII 102; *Pucko* 1772 PMT III 70; *Putzig* 1796–1802 MpSchröt IV; *Puck*, po kaszubsku *Peck*, niem. *Putzig* 1888 SG IX 267; *Puck*, niem. *Putzig* 1921 Sk XI 39, 85; *Puck*, -ka 1982 WUN III 88; gw. dawniej *p^huck/p^huck^ho* Lor 84, później *p^huck*, -a, *puc^hi*. — Od n. rz. *Putnica*, dziś Płutnica, por. rivulum ... *Putnitza* 1285, rivulum ... *Putnizza* ... in *Putnitzam* 1288 Perl 358, 388. Hydronim od **put*, por. słow. *puta* 'pudendum muliebre, vulva', także gw. kasz. *puta* 'woda stojąca, cuchnąca jak vulwa' SGSych IV 234, **pqt-* o znaczeniu 'droga', tu może w znaczeniu 'ścieżka wodna lub kładka', z suf. **-bsk*. Według Z. Babika n. najpewniej od zapożyczonego ap. *puta* 'kura, samica ptaka'; wyklucza on ap. *puta* w znaczeniu 'zagłębienie; narząd anatomiczny'. Może jednak n. w. związana z rdzeniem **pud-*, zob. *Pudłag*. W zapisach wahanie rodzaju gramatycznego, a także zmiany substytucyjne: -u- oddawane przez dyftong -au-, mieszanie *b* z *p*, zastępowanie -sk- przez niem. -zig. Lit.: Rospond, -bsk- 221; Treder, PMT III 69–70, 137; Rzetelska-Feleszko, HE II 82–3; Babik 516–7; RymNmiast 197. WK

Pucka Huta zob. Dąbrówka (15)

Pucka Wieś, wś włączona do Pucka, gdań.: *Putzkerdorf* (1438) GZ 128; *Wieś Puczka* 1565 Lupom 105; *Pauczkerdorff* 1570 ŻDz XXIII 270; *Puczka Oppidum* 1584 Font I–III 197; *Wieś Puczka*, w *Puczkiej Wsi* 1627 Font XXXIX 7, 22. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Puck*, człon drugi od ap. *wieś*, zaadaptowana do j. niem. jako *P(a)uczkerdorf*. Lit.: Treder, PMT III 70. WK

Pucolowice zob. Pucolowo

Pucolowo, wś, poznań., gm. Śrem, 7,5 km na płn.-zach. od Śremu: *Puczolowo* 1366 KW III 287; *Puczolowo* 1396 Lek II nr 1839; *Puczolowycze* 1429, *Puczolowo* 1478, *Puczolouo* 1531 SHGPn III 915; *Puczolowo* 1580–81 ŻDz XII 60; *Pucolowo* 1888 SG IX 273; *Pucolowo*, -wa 1982 WUN III 88; gw. *pucouowo*, -ova, *pucouoski*. — Od

n. os. **Pucol*, **Puczol*, por. *Pucolek*, *Puc(z)ek* SSNO IV 393, z suf. -owo, efemerycznie -owice. Lit.: SHGPn III 915–8; PPOzn 248. ZZ

Puczniw, wś, sier., gm. Lutomiersk, 12 km na płn.-wsch. od Szadku: *Pucenow* (1176)1262 XV–XVII Sul 1; *Pucichou* (!) 1229 KMłp II 42; *Pucenow* (1262)XV–XVII Sul 1; *Pucinowo*, *Pusnowo* 1292 CdP I 145, 147; *Puszcznowo* 1296, *Puszcznowo* 1308 Sul 21, 24; *Pucznewo* 1399 Łęcz II nr 6241; *Pucznyew* 1511–23 ŁLB I 374; *Pucznievo* 1576 ŻDz XIII 65; *Puczniow* 1793 MpPerŁęcz; *Puczniw* 1827 Tabella II 125; *Puczniw* 1888 SG IX 274; *Puczniw* 1921 Sk II 65; *Puczniw*, -wa 1982 WUN III 88; gw. *puc^hief*, -va, *puc^heski*. — Zapisy z XIII w. wskazują na **Pucichowo*, **Pucinowo*, od n. os. **Pucich*, *Pucin*, z suf. -owo. Wtórnie *Puczniw*, od n. os. **Puc(z)ień*, por. *Pucek* SSNO IV 393–4 (: psł. **pōkati*, **pōčiti* 'nadyać się' Spsł(kartoteka), por. *puczyć*, *pucyc* 'gnieść', *pukać* 'stukać, kołatać, pękać' SEBań II 964), z suf. -ów, -owo, -ewo, -ew. Zmiana *Pucznowo* > *Puczniw* wiązana jest przez A. Bańkowskiego z tendencją do zmiany *n* > *ń*. Lit.: SHGŁęcz II 61–2; Nieckula, -ov- 167; BańMorf 82. EB

Puczniwska Wola, wś, sier., gm. Lutomiersk, 13 km na płn.-wsch. od Szadku: *Puczniwska Wola* 1511/12 VisitGn 215; *Vołya Puczniowska* 1511–23 ŁLB I 374; *Volia Puczniwska*, *Volia Puczniwska* 1576 ŻDz XIII 65, 123; *Wola Puczniwska* 1783–84 RejKor 86; *Wola puczniwska* 1827 Tabella II 279; *Wola puczniwska* 1877 Zin II 281; *Puczniwska Wola* 1888, *Wola Puczniwska* 1893 SG IX 274, XIII 797; *Wola Puczniwska* 1902 Przew II 283; *Puczniwska Wola* 1921 Sk II 65; *Wola Puczniwska* 1952 UW 96; *Puczniwska Wola*, -kiej -li 1982 WUN III 88. — Nazwa zestawiona, od n. sąsiedniej wsi *Puczniw* i od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym. EB

Puczniów zob. Puczniw

Pucznowo zob. Puczniw

Puczyce, wś, biał., gm. Platerów, 7,5 km na płn.-wsch. od Łosic: *Puczicze* 1471 SHGPd(ADS, D. nr 1, k. 18); *Puczyce* (1490)1612 SHGPd(ADS, D. nr 148, k. 23); *Puczyce* 1515 HMil 345; *Puczyce* 1580 ŻDz XVII/1, 77; *Puczyce* 1662 AWAK XXXIII 442; *Puczyce* 1795 MpPerPd; *Puczyce* 1827 Tabella II 126; *Puczyce* 1888 SG IX 274; *Puczyce* 1921 Sk IV 42; *Puczyce*, -czyc, *puczycki*

1971 UN 128, 6. — Od n. os. *Puka* (: stp. *pukać się* 'pekać') lub od n. os. *Pucz* (: *puczyć*) RymSEN II 321, 319, z suf. *-ice*. EB

Puńkowice Nadolne zob. **Putkowiec**
Puńkowice Nagórne zob. **Putkowiec**
Puddemsdorf zob. **Podamirowo**
Puddenzig zob. **Podkańsko**
Puddiger zob. **Podgórci (2), Podgórcy**
Puddiger Misdow zob. **Mzdowo**
Pudelkeim zob. **Pudlikajmy**
Pudelkowie zob. **Szaniawy**
Pudencjanów zob. **Potencjanów**
Pudewitz zob. **Podwiesiek**
Pudigau zob. **Podgaj (6)**
Puditsch zob. **Budzicz**

Pudłag, wś, olszt., gm. Biskupiec, 4 km na płd. od Biskupca: 9 Hufen am See Pudeling (Dorf Paudling) (1397) MWrm V 290; *Paudlingen* 1615 RŁWrm 275; *Paudlingen* 1656 Kolberg 279; *Pudling* 1755 MpEnd; *Paudling* 1785 Goldb I 173; *Paudling* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Paudling* 1820 Wald 158; *Paudling* 1886 SG VII 898; *Pudłag* — *Paudling* 1941 Choj 123; *Paudling* — *Pudłag*, *-aga*, *pudłaski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pudłag*, *-ga* 1982 WUN III 88; gw. *pudłujk/ pudłojk*, *-a*. — Nazwa wsi ma związek z n. osuszonym jez. *Pudłag*, por. *Podelinge*, *Pudelynge* 1395 Ger 136, *Pudeling* 1397, vom *Pudelynge* 1402 MWrm V 290, 368, dalej Biolik 183. Według Ger 136 (za nim M. Biolik i A. Pospiszylowa) n. jez. prus. **Pudel-ing-?*, związana z rdzeniem **pud-*, por. lit. *pūdymas* 'gnojenie, ugor', łot. *pūdināt* 'doprowadzić do gnicia', lit. *pūdyti* : *pūti* 'gnić, butwieć, próchnieć' SESmocz 493–4, z suf. *-ēl-ing-*. Nie można też wykluczyć związku n. z dniem. ap. *pūdel* 'kałuża, bagno', z suf. *-ing-*. Nazwy niem. i pol. są adaptacjami fonetycznymi n. prus. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pudłag*. Lit.: Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 172–3; PospWrm 123; PrzybBalt 232–3. RP

Pudlikajmy, wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 10 km na płd. od Górowa Iławeckiego: *Wilkaskaymen* 1437 GZ 43; *Wilkaskaymen* 1585, *Puttelkeim* 1585 Błażenie II 320; *Pudelkeim* ok. 1780 HAPr IV 345; *Pudelkeim* 1796–1802 MpSchröt XI; *Pudelkeim* 1888 SG IX 275; *Pudelkeim* — *Pudlikajny* 1946 Ley I 27; *Pudelkeim* — *Pudlikajmy*, *-jm*, *pudlikajmski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pudli-*

kajmy, *-kajm* 1982 WUN III 88. — Dawniej prus. n. **Wilkaskaim-*, od ap. **wilkis*, lit. *vilkas* 'wilk'. Nazwę zastąpiono n. **Pudelkaimis* (pruską lub hybrydalną, zob. *Pudłag*). Obie n. z członem prus. **kaimis*, lit. *kāimas* 'wies'. Nazwę spolonizowano jako *Pudlikajny* (na wzór n. z suf. *-ain-*). Po 1945 r. ustalono postać *Pudlikajmy*. Lit.: PrzybBalt 232; Błażenie II 320–1. RP

Pudliszki, wś, leszcz., gm. Krobia, 3,5 km na zach. od Krobi: Iasko *Pudliskowski* 1394 RWlkp III nr 7; de *Pudliskowo* 1398 Lek II nr 2155; *Pudlisczouice* 1403 KZPozn nr 1420; *Pudlisczouicze* 1407, *Pudliskowicze* 1416 Ua nr 79, 132; *Pudliscovicze*, dziedzina *Pudlieszczowicze* 1420, de *Pudlisscowo* 1424 RWlkp III nr 767, 1025; *Pudlyscowicze* 1426, *Pudliskowicze* 1445, *Pudlyszkowycze* 1478, *Pudlyszky* 1499 SHGPn III 918; villa *Pudlisky* 1510 NKs 54, 113; *Pudliski* 1513, *Podlyski* 1530 SHGPn III 918; *Pudliski* 1580–81 ŻDz XII 71; *Pudliszki* 1775 PPozn (Tab 7, 11); *Pudliszki* 1888 SG IX 275; *Pudliszki*, *-szek*, *pudliszecki* 1970 UN 78, 15; gw. *pudliški*, *-šek*, *pudliškoski*. — Od n. os. *Pudliszek* SSNO IV 395 (: *pudlo*), z suf. *-owo*, okresowo *-owice*, ostatecznie w l. mn. Lit.: SHGPn III 918–20; PPozn 248–9; BańMorf 111. ZZ

Pudliskowice zob. **Pudliszki**

Pudliskowo, osada zaginiona i niezidentyfikowana, leżała prawdopodobnie w historycznym woj. kaliskim: *Pudliskowo* (1245)1748 KW I 206 (tu?). — Od n. os. *Pudliszek*, z suf. *-owo*. Wydawcy KW identyfikują osadę z *Pudliskami*. ZZ

Pudliskowo zob. **Pudliszki**

Pudło, wś, piotr., gm. Tomaszów Mazowiecki, 3 km na płd. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Mł. Pudło* 1792 MpPerRw; *Pudło młyn* 1827 Tabella II 126; *Pudło* 1877 Zin II 93; *Pudło*, wś i os. młyńska 1888 SG IX 275; *Pudło*, wś 1902 Przew II 109; *Pudło* 1921 Sk II 9; *Pudło*, *-ła*, *pudelski* 1974 UN 46, 43. — Od n. młyna, por. pierwsze zapisy. Do n. młyna por. ap. *pudlo* i n. os. *Pudlo*. EB

Pudłowo zob. **Pudłówek**

Pudłów, dziś Nowy Pudłów i Stary Pudłów, dwie wsi, sier., gm. Poddębice, 7 km na płd.-zach. od Poddębic: *Pudlowo* 1386 SHGŁęcz II 62; *Pudlouw* 1393 Hb 67, nr 77; *Pudlowo* 1399 Łęcz I nr 5715; *Pudlov* 1511 (*Pudlov maior* 1518) ŻDz XIII 190; *Pudlowo duplex*, *Pudlov maior* 1511–

Pudłówek

–23 ŁLB I 371, 372; *Pudlow maior* 1552 ŻDz XIII 235; *Pudlow* 1783–84 RejKor 84; *Pudłów* 1827 Tabella II 126; *Pudłów* 1888 SG IX 275; *Pudłów*, folw. 1902 Przew II 109; *Pudłów*, wś i kol. 1921 Sk II 103; *Pudłów Nowy*, *Pudłów Stary*, dwie wsi 1952 UW 104; *Nowy Pudłów*, *-wego -łowa*, *Stary Pudłów*, *-rego -łowa*, *pudłowski* 1973 UN 47, 21, 22. — Od n. os. *Pudlo*, z suf. *-owo*, *-ów*. Człony odróżniające w n. zestawionych: łac. *Maiores*, pol. *Nowy, Stary*. Lit.: SHGŁęcz II 62; Nieckula, *-ov-* 167. EB

Pudłówek, wś, sier., gm. Poddębice, 8 km na płd.-zach. od Poddębic: *Pudlov* 1511 (*Pudl. minor* 1518) ŻDz XIII 190; *Pudlowo duplex, minori Pudlowo* 1511–23 ŁLB I 371, 373; *Pudlowek* 1783–84 RejKor 84; *Pudłówek* 1827 Tabella II 126; *Pudłówek* 1888 SG IX 276; *Pudłówek*, folw. i kol. 1902 Przew II 109; *Pudłówek*, wś i kol. 1921 Sk II 103; *Pudłówek*, *-wka*, *pudłówecki* 1973 UN 47, 21. — Od n. sąsiedniej wsi *Pudłów*, okresowo z łac. członem odróżniającym *Minor*; wtórna uniwербуacja za pomocą suf. *-ek*. EB

Pudros zob. **Budoradz**

Pudwągi, przys., dawniej wś?, olszt., gm. Reszel, 6,5 km na płd.-zach. od Kętrzyna: *Posewange* 1533, 1589, 1620/21 HAPr V 83; *Postwangen*, szlach. folw. 1789 Goldb I 168; *Poswangen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Poswangen*, szlach. folw. 1820 Wald 131; *Posewangen*, dobra 1887 SG VIII 843; *Posewangen*, folw. 1920 MpHAPr I; *Pudwongi* 1965 Mp-25(Kętrzyn); *Pudwagi*, *-wąg* 1982 WUN III 88. — Dawniej n. prus. **Pusewang-*, od ap. **pusi*, lit. *pūsė*, łot. *puse* ‘połowa’ i *wangus* ‘dąbrowa’. W substytucji niem. wahanie *u : o, i : e : ø*, końcówka *-e : -en*. Forma *Postwangen* może wskutek adideacji do lit. przym. *pūstas* ‘pusty, próżny; jałowy, daremny’ SESmocz 492. Nazwę spolonizowano jako *Pudwongi*. Urzędowo ustalono po 1945 r. formę *Pudwagi*. Lit.: Błażenié II 318. RP

Pudzików, wś, piotr., gm. Gomonice, 4 km na płd.-wsch. od Kamińska: *Pudzików*, wś 1902 Przew II 109; *Pudzików* 1921 Sk II 84; *Pudzików*, *-kowa*, *pudzikowski* 1972 UN 48, 39. — Od n. os. *Pudzik* (: *pud*, *puda* ‘dawna jednostka wagi’) RymSEN II 320, z suf. *-ów*. EB

Puggerschow zob. **Pogorszewo**

Puhacze zob. **Puchacze** (1, 2, 3)

Puhaczów zob. **Puchaczów**

Puhlau zob. **Połowa**

Pukarzew zob. **Pukarzew** (1)

Pukarzowska Wólka zob. **Wólka Pukarzowska**

Pukarzew (1), wś, częst., gm. Żytno, 13 km na płn.-wsch. od Koniecpola: *Putarzew* (1368)XV KMłp I 817; *Pukarzew* 1399, *Pucarzew* 1401 Koz VII 56; *Pvcarzew* 1511 ŻDz XIII 205; *Pukarzowa* 1511/12 VisitGn 364; *Pukarzew* 1511–23 ŁLB I 511; *Pvkarzew* 1552 ŻDz XIII 277; *Pukarzew* 1791 MpPerSd; *Pukarzew* 1827 Tabella II 126; *Pukarzew* 1877 Zin II 93; *Pukarzew* al. *Pukarzew* 1888 SG IX 278; *Pukarzew* 1902 Przew II 110; *Pukarzew* 1921 Sk II 87; *Pukarzew* 1952 UW 99; *Pukarzew*, *-rzowa*, *pukarzowski* 1972 UN 48, 70; gw. *pukażef*, *-eva*, *pukażeski*. — Może od n. os. *Pukarz*, *Pukar* (: *pukać*, *pukać się* ‘rozwijać się, pękać’ Sstp VII 396) RymSEN II 321, z suf. *-ów*, okresowo *-owa*, *-ew*. Lit.: SHGŁęcz II 62; Nieckula, *-ov-* 167. EB

Pukarzew (2), dziś **Pukarzew**, wś, i **Pukarzew-Kolonia**, kol., dawniej dwś, zamoj., gm. Łaszczów, 20 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Pukarzew* (1406)1641 ZDM V 48; *Pukarzew* 1427 AKH XII 179; *Pvkarzew* 1492 AGZ XIX nr 2279; *Pukarzew* 1531 ŻDz XVIII/1, 242; *Pukarzew* 1681–82 Rejbełs 27; *Pukarzew* 1751 Tarszel 159; *Pukarzew* 1827 Tabella II 126; *Pukarzew*, wś i dobra 1888 SG IX 278–9; *Pukarzew*, wś i kol. 1952 UW 150; *Pukarzew*, *-rzowa*, *Pukarzew-Kolonia*, *-rzowa-nii*, *pukarzowski*, dwie wsi 1970 UN 120, 15; *Pukarzew*, *-rzowa*, *Pukarzew-Kolonia*, *-rzowa-nii* 1982 WUN III 88. — Nazwa zestawiona **Pukarzew-Kolonia**, z członem odróżniającym od ap. *kolonia* ‘osada’. Lit.: CzChełm 188. BCz

Pukawica, wś, piotr., gm. Żelów, 3 km na płd.-zach. od Żelowa: *Pukawice* 1827 Tabella II 126; *Pukawica* 1877 Zin II 93; *Pukawica* 1888 SG IX 279; *Pukawica* 1921 Sk 69; *Pukawica*, *-cy*, *pukawicki* 1972 UN 39, 27. — Pierwotnie zapewne n. ter., od czas. *pukać* ‘pękać, rozwijać się (o pączkach)’ Sstp VII 396, z suf. *-awica*, także w l. mn. EB

Pukinin, wś, skiern., gm. Rawa Mazowiecka, 3 km na płd.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Pucziniño* (!) 1434 SHGRw(MK 335, 3v); *Pukynny-*

no 1446 SHGRw(MK 335, 144v); *Pukynyn, Pukynyno* 1494 Matr II nr 311, 317; *Pukynyn* 1502 Matr III nr 257; *Pukynyn* 1511–23 LLB II 293; *Pukynyn* 1579, *Pukynyn (Regalis)* 1538 ŻDz XVI 161; *Pukynyn* 1548 Matr IV/1, nr 8245; *Pukinin* 1564, 1570 Luraw 15, 158; *Pukinin* (1616)1620 Luraw 41; *Pukinin* 1789 Luraw 9; *Pukinin* 1792 MpPerRw; *Pukinin* 1827 Tabella II 126; *Pukinin* 1888 SG IX 279; *Pukinin* 1921 Sk I 154; *Pukinin, -na* 1982 WUN III 88. — Od n. os. **Pukina*, por. *Puka* SSNO IV 396 (: *pukać, pukać się*), z suf. *-ino*, wtórnie *-in*. UW

Pulchau zob. **Bolechów**

Pulcher Campus zob. **Bartoszewa**

Pulcher Fons zob. **Jabłonów** (4)

Pulchewo zob. **Polchowo** (1)

Pulchowice zob. **Polchówko**

Pulcinów zob. **Pulczynów**

Pulcra Villa zob. **Krasna** (2)

Pulcrum Pratum zob. **Krasne Pole**

Pulczynów, wś, zamoj., gm. Frampol, 12 km na pñ.-wsch. od Biłgoraja: *Pulcinów* 1877 Zin II 93; *Polcinów* al. *Pulcinów* 1887 SG VIII 577; *Pólcinów* 1899 Cat 67; *Pulcinów*, kol. 1902 Przew II 110; *Pulczynów*, kol. 1921 Sk IV 122; *Pulczynów*, kol. 1933 SkBy 1401; *Pulczynów* 1952 UW 133; *Pulczynów, -nowa, pulczynowski* 1967 UN 106, 15. — Nazwa o niejednoznacznej motywacji. Może od im. *Polcia, Pulcia* (: *Apolonia*), z suf. *-inów*, lub od nazw. *Pulcin, Pulczyn* (: *Pulc*) RymSEN II 321, z suf. *-ów*. Formy *Pulcinów, Pulczynów* mają związek z mieszaniami *ć* : *cz*, a *Pólcinów* — z adideacją do *pól*. IV

Pulewna zob. **Wola Polewna**

Pulfnick zob. **Pelnik**

Pulki, wś, lub., gm. Końskowola, 9 km na wsch. od Puław: wieś *Wola Chrzęchowska* 1552 RPobLu 392v; *Polki*, folw. 1674 RPgł 49; *Polki* 1676 ŻDz XV 25a; *Sielce seu Polki* 1678 WPar 171; *Polki* 1738 WPar 270; *Polki* 1781 WPar 863; *Polki*, folw. 1783–84 RejKor 245; *Pulki*, folw. związany z Chrzęchówkiem 1801 SHGLu IV 113; *Pulki* 1870 Cat 14; *Pulki* 1888 SG IX 285; *Pólki* 1899 Cat 29; *Pulki*, folw. 1902 Przew II 110; *Pulki*, kol. i folw. 1933 SkBy 1401; *Pulki*, wś 1952 UW 147; *Pulki, -lek, pulecki* 1971 UN 118, 27. — Początkowo *Wola Chrzęchowska*, od ap. *wola* i od n. pobliskiej wsi *Chrzęchówek*. Później *Pólki*,

od ap. *pólko*, por. *pole* ‘ziemia uprawna’, też ‘pręt (miara powierzchni pola)’, w formie pluralnej. Lit.: SHGLu IV 113; KosLu 70. IV

Pulko zob. **Pólko** (2, 9, 10)

Pulkowitz zob. **Pulkowice**

Pulków zob. **Polków** (2)

Pulowitz zob. **Połowa**

Pulów zob. **Połowa**

Pulpelin zob. **Pelplin**

Pulplyn zob. **Pelplin**

Pulsin zob. **Boleścín** (1)

Pulsy zob. **Pulsze**

Pulsze, wś, biał., gm. Wyszki, 12 km na pñ.-wsch. od Suraża: *Polsze* 1492 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 36v–38); *Pulsy* (1492) ŻDz XVII/2, 218; *Pulse* 1493 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 38); *Pulsze* 1528 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 41v 45); *Pulse* 1575 Kond 169; *Pulsze* 1580 ŻDz XVII/1, 123; *Pulsze* 1676 Kond 169; *Pulsy*, w *Pulsach*, w *Pulszach* 1723 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 64, 65–66v); *Pulsy* 1795 MpPerPd; *Pulsy* 1888 SG IX 285; *Polsze* 1921 Sk V 30; *Pulsze* 1952 UW 159; *Pulsze, Pulsz, pulszewski* 1972 UN 153, 71. — Wieś leży nad rz. *Pulszą* (ld. Strabli), dziś Pulszanką, może więc n. wsi od n. tej rzeki. Do n. m. i n. w. por. n. m. *Palsze* SG XV/2, 430 (lit. *Pałšiai*), n. os. *Pálšis* Lpvž II 384, n. rz. *Pálšis, Pałš-upis* (: *pálšas* ‘popielaty, szarobiały, siwy, płowy’, *pálša* ‘leszcz’ SESmocz 436–7). Zmiana pierwotnej n. *Pałšiai* > *Polsze* jest regularną polonizacją, a zmiana na *Pulsy, Pulsze* wynika z grafii (*o* > *ó* > *u*). Lit.: Kond 169; Biolik, HE XIX 157–8. EB

Pulverkrug zob. **Rosiejewo** (1)

Pulwica zob. **Polwica** (2)

Pulaczew zob. **Pulaczów**

Pulaczów, wś, kiel., gm. Raków, 14 km na pñ.-zach. od Staszowa: *Puchaczow* 1578 ŻDz XIV 170; *Pulaczów* 1888 KopKiel 198; *Pulaczew*, kol. 1902 Przew II 110; *Pulaczów*, kol. 1921 Sk III 87; *Pulaczów*, kol. 1933 SkBy 1401; *Pulaczów* 1952 UW 121; *Pulaczów, -czowa, pulaczowski* 1970 UN 33, 26. — Dawniej n. *Puchaczów*, od n. os. *Puchacz*, z suf. *-ów*. Zmiana na *Pulaczów* może w wyniku osłabienia artykulacji *-ch-* (> *Puaczów*) i wtórnego wstawienia *-l-* w celu rozdzielenia dwóch samogłosek. Lit.: KopKiel 198; KSand 164; Nieckula, *-ov-* 167. IV

Pułanki

Pułanki, wś, rzesz., gm. Frysztak, 12,5 km na płd.-zach. od Strzyżowa: *Pułanki* 1886 Bigo 159; *Pułanki* 1888 SG IX 286; *Pułanki* 1933 SkBy 1401; *Pułanki* 1952 UW 279; *Pułanki*, -nek, *pułaneki* 1966 UN 72, 15; gw. *pułanki*, -nek, *pułajski*. — Od ap. *póllanek*, *połulanek* 'pole o powierzchni pół łanu' Sstp VII 13, gw. *półanek* 'połowa łanu', w l. mn. W n. poświadczone uproszczenie grupy spółgłoskowej -ll- > -l-: **Półlanki* > *Pułanki*. IN

Pułankowice, wś, lub., gm. Wilkołaz, 7 km na płn.-wsch. od Kraśnika: *Pollancze* 1787 Spis 442; *Pułankowice* 1801 SHGLu IV 114; *Pułankowice* 1806 WPar C 108; *Pułankowice* 1827 Tabella II 126; *Pułankowice* 1888 SG IX 286; *Pułankowice* 1921 Sk IV 40; *Pułankowice* 1952 UW 140; *Pułankowice*, -wie, *pułankowski* 1970 UN 112, 29. — Dawniej n. *Póllancze*, od ap. *póllanek*, gw. *półanek*, z suf. *-je, później -owice. Lit.: SHGLu IV 114; KosLu 70. IN

Pułapina, dziś *Nowa Pułapina* i *Stara Pułapina*, dwie wsi, skiern., gm. Baranów, 10 km na płn. od Żyrardowa: folwark nowy na *Pułapinie*, *Pułapina* folwark 1789 Luraw 130, 134, 136; *Pułapin* 1827 Tabella II 126; Fol. *Pułapin* 1839 MpKwat IV 4; *Pułapina Stara* i *Pułapina Nowa* 1888 SG IX 286; *Pułapina Nowa*, folw. i *Pułapina Stara*, wś 1921 Sk I 11; *Pułapina Stara* 1952 UW 11; *Nowa Pułapina* i *Stara Pułapina* 1967 SM 942; *Pułapina Nowa* i *Pułapina Stara*, -ej -ny, *pułapiński* 1971 UN 126, 15. — Od n. łąki, notowanej od XV w., por. *Polapino* (1407)1612 SHGMz (MK 154, 201); *Pułapina*, łąka 1789 Luraw 134. Ta zapewne od n. os. **Polapa*, por. *Polap*, *Pułap* RymSEN II 273, 322 lub od *polapic* 'pochwycić, pojmać' Sstp VI 352, z suf. -ino. Zmiana *o* > *u* wynika z grafii (*o* > *ó* > *u*). Nazwa pola od ap. *pułap* 'odległość', z suf. -ino. UW

Pułapina Nowa zob. **Buszyce** (2)

Pułapki zob. **Złotki** (1)

Puławska Wieś, cz. Puław, dawniej wś, lub.: *Wola Puławska* 1552 RPobLu 392; *Wola Puławska* 1563 RPobLu 482; *Puławska* 1877 Zin II 93; *Puławska Wieś*, wś 1888 SG IX 286; *Puławska*, wś 1902 Przew II 110; *Puławska Wieś*, -kiej *Wsi* 1982 WUN III 89. — Dawniej *Wola Puławska*, n. zestawiona, od ap. *wola* i n. mta *Puławy*, w formie przymiotnikowej; okresowo z pominięciem

członu utożsamiającego. W XIX w. zmiana członu *Wola* na *Wieś*. Lit.: SHGLu IV 158–9. IN

Puławy (1), os., dawniej wś, krośn., gm. Rymanów, 22 km na płd.-zach. od Sanoka: *Polawa* 1572 Fast 140, p. 538; *Polawa* 1665 Lurus I 245; *Polawy* 1699 ADP 291, s. 610; *Puławy* 1794 Ga Kk2; *Puławy* 1851 Sch 133; *Puławy* 1888 SG IX 292; *Puławy*, -ław, *puławski*, wś 1966 UN 71, 89; *Puławy*, -ław 1982 WUN III 89; temk. *puławy//powaly*. — Nazwa ponowiona z n. potoku *Polawa*, por. in torrentibus ... *Polawa* et *Polawka* 1572 HE III 63, dziś *Puławski Potok*. Hydronim od ap. **polawa*, *puława* 'miejsce niskie, bagniste, obfitujące w wodę' MakSk 136 (ze starszego *pułwy//półwy* : **pułwy* pochodzenia bałtyckiego, z wymianą suf. -wa na -awa). Wtórnie pluralizacja nazwy. Lit.: SŁ I 43; MakSk 136; RiegLemk 201; Rieger, HE III 63–4; Babik 509–10. BCZ

Puławy (2), mto, lub.: *Pollawy* 1489 RPobLu 572v; *Puławi* 1552 RPobLu 392; *Puławi* 1563 RPobLu 482v; *Puławi* 1580 RPobLu 782r; *Puławy* 1603 WPar 643; *Puławy* 1626 RPobLu 139; *Puławy* 1676 ŻDz XV 48a; *Puławy* 1783–84 RejKor 248; *Puławy* 1827 Tabella II 126; *Puławy*, urząd. (od 1846 r.) *Nowa Aleksandrya*, os. m. 1888 SG IX 286–92; *Nowo-Aleksandrya* 1899 Cat 34; *Puławy*, mto 1921 Sk IV 78; *Puławy*, -ław, *puławski* 1971 UN 118, 5. — Początkowo n. *Polawy*, *Puławy*, od ap. **polawa*, *puława*, w l. mn. W 1846 r. na mocy nakazu cara n. zmieniono na n. *Nowa Aleksandria*, używaną tylko w pismach urzędowych z XIX w. Lit.: SHGLu IV 114; KosLu 70; RymNmiast 197; RospSEMIG 315; Miasta polskie w tysiącleciu I 726–7. IN

Pułazie, wś, łomż., gm. Zaręby Kościelne, 21 km na płd.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Polazie* 1425 MkM I nr 193; *Wygonowo* alias *Polaszycze* 1428 MkM I nr 733; *Polaszycze* 1430 MkM II nr 247; *Polazie* 1578 ŻDz XVI 398; *Pułazie* 1783–84 RejKor 411; *Putazie* (!) 1827 Tabella II 127; *Pułazie* 1888 SG IX 292; *Pułazie*, -zia, *pułaski* 1971 UN 134, 39. — Etymologię n. zob. *Polazie*. Forma *Pułazie* ze zmianą *o* > *u* przed *ł*. O n. *Wygonowo* zob. *Wygonowo* (2). Lit.: ZMaz 303. UB

Pułazie zob. **Kostrzy-Pułazie**, **Pułazie-Świerże**, **Świerże Zielone**, **Wojny-Pułazie**

Pułazie-Świerże, wś, łomż., gm. Szepietowo-Stacja, 11,5 km na płd.-wsch. od Wysokiego

Mazowieckiego: *Swyrzsz* 1490 SHGPd(MK nr 18, 50); *Pulasze* 1569 UPL 242; *Polazie Szwierze* 1580 ŹDz XVII/1, 96, 97; *Pulazie Gołębie Świerze* 1790 SHGPd(CHAP-Wil rkps nr 11630 k. 59–60v); *Polasie Gołębie* 1795 MpPerPd; *Pulazie* 1827 Tabella II 126; *Pulazie Swierze* 1839 MpKwat VI 6; *Pulazie swierze* 1877 Zin II 93; *Pulazie Świerze* 1888 SG IX 292; *Pulazie Świeże* 1902 Przew II 110; *Pulazie-Świerze* 1933 SkBy 1401; *Pulazie-Świerze* 1952 UW 174; *Pulazie Świerze* 1963 Mp-25(Wysokie Mazowieckie); *Pulazie-Świerze*, *-zia-ży*, *pulaziowski* 1974 UN 165, 86. — Dawniej *Świ(e)rze*, później n. *Pulazie* i *Pulazie-Świerze*; etymologię członu *Pulazie* zob. *Polazie*, człon *Świerze* od n. os. *Świerzy*, *Świerzy* (: *świeży* 'nowy, rześki; orzeźwiający') RymSEN II 588 9, w l. mn. Okresowo n. z członem dodatkowym *Gołębie*, od n. os. *Gołąb* SSNO II 156 (: *gołąb*), w l. mn. Lit.: GórnRPd 42. EB

Pulazie-Wojdyły, cz. wsi *Pulazie-Świerze*, okresowo wś, łomż., gm. Szepietowo-Stacja: *Wojdyły*, os. 1877 Zin II 214; *Wojdyły*, os. 1893 SG XIII 747; *Wojdyły*, wś 1921 Sk V 115; *Pulazie-Wojdyły*, wś 1967 SM 942; *Pulazie-Wojdyły*, *-zia-dyl*, cz. wsi *Pulazie-Świerze* 1974 UN 165, 86; *Pulazie-Wojdyły*, *-zia-dyl* 1982 WUN III 89. — Dawniej n. *Wojdyły*, od n. os. *Wojdył(a)*, *Wojdyło* SSNO VI 172 (por. imiona na *Woj-*), w l. mn. Wtórnie n. zestawiona *Pulazie-Wojdyły*, zob. *Pulazie-Świerze*. EB

Pułczno zob. Pólczo

Pulkowice, wś, elbl., gm. Ryjewo, 7 km na płd. od Sztumu: *Polkuiten* (1295)XV PrUr I/2, 404; *Polkewicz* 1360 MWrm II 309; *Polkewyt*, *Polkewyce* ok. 1399 ZHM 47, 48; *Polkewicz* 1399, *Polkewyten*, *Polkewicz* 1401, *Polkewiten*, *Polkicz* (!) 1402 MKB 9, 41, 48, 66, 90; *Polkewicz* 1440 MAB 22; *Polkowicz* 1582 ŹDz XXIII 82; *Pulkowice* 1647 Font IV 146; *Pulkowice* 1664 Font XXXII 409; *Pulkowice* 1682 Font V 49; *Pulkowitz* 1789 Goldb II 191; *Pulkowitz* 1796–1802 MpSchröt XV; *Pulkowice*, niem. *Pulkowitz* 1888 SG IX 292; *Pulkowitz* — *Pulkowice*, *-wic*, *pulkowicki* 1950 MPol nr A-134; *Pulkowice*, *-wic* 1982 WUN III 89; gw. *pukójjice*, *-ic*, *pukofski*. — Dawniej *Polkowice*, od n. os. *Polk* SSNO IV 313 (: *pelk*, północnopolskiego *polk* < psł. **рѣлкѣ*), z suf. *-owice*. Od XVII w. zmiana *-ol-* na ogólnopolskie *-ul-*. W sub-

stytucjach niem. mieszanie *-ov-* z *-ev-*, końcówka *-en*. W kilku zapisach występuje *-it-* zamiast pol. *-ic-*, co jest prutenizacją nazwy (obok Polaków zasiedlali tę wieś również Prusowie). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Pulkowice*. Lit.: Sm I 123; Górnowicz, PMT IV 128. WK

Pulkownikowo, wś, włoc., gm. Osiećciny, 9 km na pñ.-wsch. od Radziejowa: *Pulkownikowo*, folw. 1877 Zin II 93; *Pulkownikowo*, folw. 1888 SG IX 293; *Pulkownikowo*, folw. 1921 Sk I 101; *Pulkownikowo*, folw. 1933 SkBy 1401; *Pulkownikowo*, os. 1967 SM 942; *Pulkownikowo*, *-wa*, cz. wsi Zielieński 1971 UN 182, 12; *Pulkownikowo*, *-wa* 1982 WUN III 89. — Zapewne n. pamiątkowa, od ap. *pulkownik* 'stopień wojskowy dowodzącego pułkiem, szef regimentu' SW V 433 lub od nazw. *Pulkownik* RymSEN II 322, z suf. *-owo*. KZ

Pulkowo, dziś *Male Pulkowo* i *Wielkie Pulkowo*, dwie wsi, tor., gm. Dębowa Łąka, 9,5 km na pñ.-zach. i pñ.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *villa Polcow* (1306) PrUr I/2, 544; in *Polkow* 1319 PrUr II 166; *Polkow* 1387 GA 377; *Polkaw* 1408 Kętl 127; *Polkaw* 1416, *Polkaw* 1423 Font XXIX 202, 314; *Cleyne Polkaw* ok. 1423/24 DK 100; *Polkaw* 1437 GZ 90; von *Polkaw*, *Polkaw* (1440) AST II 174; *Polkow* 1445 Woel 463; *Gross-Polkaw*, *Klein-Polkaw* XV Kętl 80; *Pelkowo* 1526 Matr IV/2, nr 14771; *Pulkowo*, w *Pulkowie* 1570 ŹDz XXIII 15; *Pulkowo* 1664 Font XXXII 14; *Pulkowo minoris*, *Pulkowo*, *Pulkowo maioris*, *Pulkowo minoris* 1667–72 Font VI–X 561, 572, 573, 586; *Pólkowo* 1682 Font V 24; *Gr. Pulkowo*, *Kl. Pulkowo* 1789 Goldb II 191; *Pulkowo*, *Kl. Pulkowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Gr. Pulkowo* — *Pulkowo*, *Kl. Pulkowo* — *Pulkówko* 1879 KętlN 58; *Pulkówko* al. *Male Pulkowo*, niem. *Klein Pulkowo*, *Pulkowo Wielkie* al. *Duże*, niem. *Gross Pulkowo* 1888 SG IX 292, 293; *Polkau* seit 1905, fr. *Klein Pulkowo* 1912 Bär 93; *Male Pulkowo*, niem. *Polkau* i *Pulkowo*, niem. *Gross Pulkowo* 1921 Sk XI 64, 81, 85; *Pulkowo* (*Gr. Pulkowo*) i *Pulkówko* (*Polkau*) 1925 Krzep 97; *Male Pulkowo*, *Pulkowo*, dwie wsi 1933 SkBy 995, 1401; *Pulkowo* i *Male Pulkowo* 1952 UW 59; *Male Pulkowo*, *-lego -wa*, *Wielkie Pulkowo -kiego -wa* 1981, 1982 WUN II 397, III 544. — Od n. os. *Polk*, z suf. *-owo*. O zmianie na *Pulkowo* zob. *Pulkowice*. Od XV w., w związku

Pułkówko

z powstaniem nowej wsi, n. występuje z członami odróżniającymi: niem. *Gross, Klein*, łac. *Maioris, Minoris*, pol. *Wielki/Duże, Małe*. Okresowo też n. *Pułkówko*, powstała w wyniku uniwersalizacji za pomocą suf. *-ko*. Lit.: SHGCh 103. WK

Pułkówko zob. **Pułkowo**

Pułławy zob. **Puławy** (2)

Pułmiasta zob. **Półmieście**

Pułrzeczki zob. **Półrzeczki**

Pułtusk, mto, ciec.: *Pultusk* (1065)1363 MPH I 360; *Poltovsck, Peltousck* 1232 KkM 6, 7; castrum *Poltouiensis* 1250 KMaz II 11; *Poltowsk* 1257 KkM 20; ad castra ... *polthowsko* 1357 KMaz II 15; *Polthowsko* 1425 MkM nr 202; *Polthowsk* 1479 Płoc I nr 208; *spolthowska* 1511 Warsz nr 2100; *Pultusk* oppidum 1576 ŻDz XVI 321; *Pultusk* 1783 84 RejKor 592; *Pultusk* 1827 Tabella II 126; *Pultusk* 1888 SG IX 294; *Pultusk, -ka* 1982 WUN III 89. — Od n. w. *Polteu//Peltew*, dziś *Pelta*, z suf. *-sk*, por. *Polthew* (1366, 1368?), in fluvio qui *minor Pelthi* dicitur (1380)1473, *Pelthi* 1380 KMaz III 112, 250, 256. Hydronim etymologizowany jako staroeuropejski, od ide. **pel-* */*pol-* 'płynąć'. Oboczność w n. m. i n. w. *-ol-* *-el-* (*Poltowsk//Peltowsk, Polteu//Pelty*) wynika z różnej realizacji psł. **l*. Postać *Pultusk* powstała w wyniku podwyższenia artykulacji *o > u* przed *l* oraz ściągnięcia *ow* (*ou*) *> u*. Lit.: ZMaz 303; RymNmiast 197; RospSEMiG 315; Babik 218–9; UdolphStell 245; BańMorf 143. UB

Pułwica zob. **Polwica** (2)

Pułwsie zob. **Półwieś** (1, 2)

Pumłow zob. **Pomianowo** (2)

Pumptow zob. **Pomietów**

Punczewo zob. **Pączewo** (2)

Punik zob. **Ponik** (1, 3)

Punino zob. **Ponin**

Punken zob. **Pąchy**

Punkow zob. **Pąchy**

Punzau zob. **Puńców**

Puńców, wś, biel., gm. Goleiszów, 2 km na pld. od Cieszyna: *Punco* 1223, *Puncou* 1228 CdSil I 1, 3; et super tota nostra Villa vulgariter dicta *Punczow* 1440, *Punczow* 1523, wes *Punczow* 1577, *Punczow, Punczuw* 1643 Mrózek 148; in Villa *Punczow* 1652, *Puntzow* 1679, *Punczow* 1687 J II 21, 262, 580; Dorf *Puntzau* 1692, Dorf *Puntzau* 1722, *Punczow* 1724, *Puntzau* P. *Punczow* 1736,

Punzau, pohlnisch *Punzuw* 1804, *Punzau* slavisch *Puncow* 1836 Mrózek 148; *Puńców*, niem. *Punzau* 1888 SG IX 300; *Puńców, Punzau* 1900 Mrózek 148; *Puńców* 1921 Sk XII 4; *Puńców, -cowa* 1982 WUN III 89. — Od n. os. *Puńc* (: śrwniem. *punze, ponze* 'rylec'), por. cieszyńskie nazw. *Pońc, Pończa* Snazw VII 483, z suf. *-ów*. Lit.: SNGŚI XI 72; Mrózek 148; BorGŚI 134. JCh

Puńczyno, wś zaginiona, leżała koło Otorowa, Krzeszkowic i Sękowa, poznań, gm. Szamotuły: *Poniczino* 1402, *Puncino* 1403 KZPozn nr 883, 1314; *Ponczino* 1404 RWlkp I nr 743; *Ponicino, Pomcino* (!) 1407, *Punczino* 1438 SHGPn III 772. — Dawniej n. *Pończyno*, od n. os. *Poniec* SSNO IV 320, z suf. *-ino*. W formie *Puńczyno* wystąpiło przejście *-oN-* *> -uN-* oraz skrócenie podstawy nazwy. Lit.: SHGPn III 772; PPozn 234. ZZ

Puńsk, wś, okresowo mko, suwał., gm. Puńsk, 19,5 km na pln.-zach. od Sejna: włość nad jez. [Puńsk] 1559 SHGPd(Woł 49); villae nostrae *Nova Punsko* 1597, villam *Stare Punsko* 1600, *Nova Punsko, Punsko* 1606 Kłap I 222, 227, 228; *Puńsk*, mto 1647 SHGPd(Połuj. 39); *Punsk, Puńsk*, opp. 1744 SDV 92; *Puńsk* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 39–43); *Puńsk*, mko, *Juryzdyka puńsk* 1827 Tabella I 186, II 126; *Puńsk, Jurzdyka Puńsk* 1839 MpKwat VI 3; *Juryzdyka]-puńska* 1882 SG III 638; *Puńsk*, os. m. 1888, *Juryzdyka Puńsk* 1889 SG IX 302, X 420; *Puńsk, Puńsk-Juryzdyka*, dwie wsi 1921 Sk V 87; *Puńsk i Puńsk-Juryzdyka*, dwie wsi 1933 SkBy 1432; *Puńsk*, os., *Puńsk*, wś 1952 UW 172; *Puńsk, -ka* 1982 WUN III 89; gw. *púnckas*. — Początkiem wsi była osada leśna, powstała w 1559 r. nad jez. *Punia, Puńsko*, por. lacus *Punsko* 1600 Kłap I 225. Wieś nazwano *Stare Puńsko*, później *Puńsk* (miasto w l. 1647–1852); n. utworzona za pomocą suf. *-sko* od n. jez., ta od lit. *pūnė* 'plewnik; obora, chlew; buda, szałas na polu lub łące; nora, pieczara' SE-Smocz 488. Po drugiej stronie jeziora powstało *Nowe Puńsko*, później *Juryzdyka PuńskallJurzdyka Puńsk*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *nowy, stary*, a n. *Juryzdyka, Jurzdyka*, od ap. *juryzdyka, jurydyka* 'grunty należące do miasta lub oddane w wieczystą dzierżawę' SW II 187. Lit.: WiśnSejn 84, 86, 90, 92, 101; Miasta polskie w tysiącleciu I 276–7; RymNmiast 197; RospSEMiG 315–6. EB

Pupkaim zob. **Pupki** (2)

Pupkeim zob. **Pupki** (2)

Pupki (1), wś, łomż., gm. Turośl, 10 km na płd.-zach. od Kolna: *Pupki* 1783–84 RejKor 645; *Pupki* 1827 Tabella II 126; *Pupki* 1888 SG IX 303; *Pupki*, *-pek* 1982 WUN III 89. — Od nazw. *Pupka* RymSEN II 322, w l. mn. UB

Pupki (2), wś, olszt., gm. Jonkowo, 18 km na pn.-zach. od Olsztyna: für Tulnicken und Tyczen ... über 4 Hufen 1354 MWRm II 211; an den Besitz der Hermanus Marunk und des Tulneke 1356, *Tul[ni]kendorf*, *Tulmkendorf* (1359)1683 PrUr V 239, 407, przyp. 1; *Pupkaym* 1374, *Pubkaym* 1388 Ger 137; villa *Pubkaym*, *Pupekaymen* 1388 MWRm V 177; ad locandam villam ... *Dameraw*, quo modo *Pupkeyn* nominatur 1392 MWRm V 235; *Pupekaymen* bez daty Ger 137; *Pupcaym* 1426 MWRm IX 177; *Pubkaym* 1532 Schmauch 696; *Pubcaim* 1564–80, *Pubcaim* 1591–1603 PospWrm 123; *Pupkaim* 1615 RŁWrm 270; *Pupkeim*, *Pupkaim* 1656 Kolberg 250; *Tulmkendorff* (od. *Kulmkendorff*) 1683 PrUr V 407; *Pupky* XVII Obłak 561; *Pupkaim* 1718 Wijaczka 418; *Pupckeim* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Pupkaim* 1820 Wald 169; *Pupkeim* — *Pupki* 1879 Kętn 197; *Pupki*, niem. *Pupkeim* al. *Pupkaim* 1888 SG IX 304; *Pupki* — *Tolnicken* 1938, *Pupkeim* 1941 Choj 123; *Tolnicken* — *Pupki*, *-pek*, *pupecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pupki*, *-pek* 1982 WUN III 89; gw. *pupki*, *-pek*, *pupkoski*. — Dawniej n. hybrydalna **Tol(i)nikedorf*, z niem. *Dorf* ‘wieś’ i **Tol(i)nike*, od prus. n. os. *Tulneke*, por. pierwsze zapisy. Druga n. prus. **Pup(e)kaimis* od **pup-*, lit. *pupā*, łot. *pupa* ‘fasolka’ (: ide. **peu-*, **pou-*, **pu-* ‘puchnąć, zbierać, nabrzmiewać’) + prus. **kaimis* ‘wieś’. W n. zniemczony brak prus. morfemu fleksyjnego. W XVII w. człon *-kaim-* w wariacie pol. uległ skróceniu do *-ki*. Przejściowa n. niem. *Dameraw* od wschprus. ap. *dameraw* ‘dąbrowa’. W 1938 r. wprowadzono administracyjnie niem. n. *Tolnicken*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pupki*. Lit.: Ger 137; ZGAE XII 245; Powierski I 582; PospWrm 123; PrzybBalt 233. RP

Pupki zob. **Babięty, Spsychówko**

Pupkowizna, wś, ostroł., gm. Łyse, 20 km na zach. od Kolna: *Pupkowizna* 1827 Tabella II

126; *Pupkowizna* 1839 MpKwat V 2; *Pupkowizna* 1888 SG IX 304; *Pupkowizna*, *-ny* 1982 WUN III 89. — Od nazw. *Pupka*, z suf. *-owizna*. Lit.: Safarewiczowa, *-izna* 57. UB

Puppen zob. **Kolpaki** (2), **Spychowo, Spsychówko**

Puppendorf zob. **Popowice** (4b)

Pupy zob. **Spychowo**

Purda, wś, olszt., gm. Purda, 16 km na płd.-wsch. od Olsztyna: des Dorfes *Porden* (1384), de *Purden* (1417) MWRm V 119, 527, 530; *Purden* 1427 Ger 131; *Porden* 1455, *Purden* 1462, *Purden* ok. 1550 MWRm III 152, 40, 421; *Porden* 1576, *Purden maior* 1581 PospWrm 124; *Gross Purden* 1615 RŁWrm 270; *Porden* 1629 PospWrm 124; *Gr. Purden* 1656 Kolberg 245; *Purden maius* 1718 Wijaczka 417, 428; *Gr. Purden* 1796 1802 MpSchröt XVII; *Gr. Purden* — *Purda* 1879 Kętn 197; *Purda* 1882 Kętn 556; *Purda Duża* 1888 SG IX 305; *Purda* — *Gross Purden* 1941 Choj 123; *Gross Purden* — *Purda*, *-y*, *purdzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Purda*, *-dy* 1982 WUN III 89; gw. *purda*, *-dī*, *purcke* (pole). — Od prus. n. jez. **Purd-ā*, pol. *Purda*, por. in lacu, qui dicitur *Purden* 1380 MWRm III 75, *Porden* 1384 Ger 131, dalej Biolik 184–5. Hydronim ma związek z łot. *purduli* ‘wydzielina z nosa, smark’ Ger 131, może oznaczać więc zamulone jezioro; por. bałt. rdzeń **pu-* i jego warianty **pu-t-*, (*s*)*pu-r-* oraz n. m. *Pordenowo* (: prus. **purdens* ‘teren podmokły’). Od XVI w. n. z niem. członem *Gross*, pol. kalka *Duża*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Purda*. Lit.: Biolik 184–5; RospSEMIG 316; PospWrm 124; Biolik, HE VIII 206–7, tam pełna literatura. RP

Purden zob. **Purda, Purdka**

Purdenau zob. **Pordenowo**

Purdka, wś, olszt., gm. Purda, 16,5 km na płd.-wsch. od Olsztyna: in villa *Purden* ... *Porden*, *Porden parva* 1374 MWRm II 501; *Purden Minor* 1581, *Purtca* 1597 PospWrm 124; *Klein Purden* 1615 RŁWrm 271; *Purden minor* 1673–74 Bonk III 441; *Purden minus* 1718 Wijaczka 417; *Klein Purden* XVII Obłak 561; *Klein Purden* 1755 MpEnd; *Klein Purden* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Kl. Purden* — *Purdka* 1879 Kętn 197; *Purdka*, niem. *Klein Purden* 1888 SG IX 305; *Klein Purden* — *Purdka*, *-ki*, *purdecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Purdka*, *-ki* 1982 WUN III 89. — Od

Purgalken

n. sąsiedniej wsi *Purda*; człony odróżniające łac. *parvus/minor*, niem. *klein* 'mały', w n. pol. zastąpione suf. *-ka*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Purdka*. Lit.: PospWm 124; Biolik, HE VIII 206–7; PrzybBalt 234. RP

Purgalken zob. Purgalki

Purgalki, wś, ciech., gm. Iłowo-Osada, 10 km na pld.-wsch. od Działdowa: *Purgalki* 1783–84 RejKor 463; *Purgalm* (!) 1784 MpPerPł; *Purgalken* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Purgalken*, wś 1820 Wald 218; *Purgalki* 1839 MpKwat III 1; *Purgalken* — *Purgalki* 1879 KętN 190; *Purgalki* 1888 SG IX 305; *Purgalki* (*Purgalken*) 1925 Krzep 97; *Purgalki*, *-lek*, *purgalski* 1972 UN 131, 6. — Od n. os. **Purgalek*, por. n. os. *Purgal* (: *purgać się* 'ślizgać się', *purgal* 'łyżwiarz') RymSEN II 323, w l. mn. Nazwa zmieniona jako *Purgalken*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Purgalki*. RP

Purkwitz zob. Borkowice (3)

Purzec, wś, siedl., gm. Siedlce, 5 km na pñ. od Siedlec: *Zarzecze* 1552 ŻDz XIV 402; *Porzecze* 1564 RPobLu 668v; *Porzecze* 1580 ŻDz XIV 428; *Porzecze* 1620 RPobLu 197; *Porzecze* 1674 ŻDz XV 59a; *Porzycze* 1781 WPar 289; *Purzycze* 1783–84 RejKor 291; *Purzycze* 1786 MpPerLu; *Purzycze* 1827 Tabella II 126; *Purzyc* 1870 Cat 80; *Purzycze* 1877 Zin II 94; *Purzycze* 1888 SG IX 307; *Purzec* 1899 Cat 97; *Purzycze* 1921 Sk IV 94; *Purzycze* 1933 SkBy 1403; *Purzec* 1952 UW 34; *Purzec*, *-ca* 1982 WUN III 89. — Początkowo n. *Zarzecze*, od ap. *zarzecze* 'pole, posiadłość położona za rzeką' Sstp XI 180; później *Porzecze*, zob. *Porzecze* (2). Wieś leży nad rz. Liwiec. Nazwa ulegała przeobrażeniom: *Porzecze* > *Porzycze* (wskutek podwyższenia artykulacji *e* > *y*), następnie *Purzycze*, w wyniku pochylenia *o* > *u* i przejścia *cz* > *c* pod wpływem mazurzenia. W 2. poł. XIX w. singularyzacja n. *Purzycze* > *Purzec*, z wyrównaniem do form przypadków zależnych (do *Purzyc*) oraz wymiana wzorca *-yc* na częstszy toponimiczny *-ec*. Lit.: SHGLu IV 114; KosLu 70; Gałęcki, JPol LXXXVI, 52–4; Bań-Morf 62, 137. IN

Purzyc zob. Purzec

Purzycze, wś, ciech., gm. Lubowidz, 13 km na zach. od Żuromina: *Purzyci* 1783–84 RejKor 423; *Burzycze* (!) 1784 MpPerPł; *Purzyczki* 1839 MpKwat III 1; *Purzycze*, wś 1886, *Purzycze*,

wś 1888 SG VII 422, IX 307; *Purzycze*, wś 1902 Przew II 110; *Purzycze*, kol. 1921 Sk I 160; *Purzycze*, kol. 1933 SkBy 1403; *Purzycze*, wś 1967 SM 942; *Purzycze*, *-rzyc* 1982 WUN III 89. — Od ap. *porzecze* (wieś leży w górnym biegu rz. Skrwy). Okresowo deminutywizacja *Purzyc(z)ki*. O zmianie *Porzecze* > *Purzycze* zob. *Purzec*. KZ

Purzycze zob. Purzec

Purzycze Gajowe, wś nieistniejąca, leżała w par. Grudusk, ciech.: [*Porzecze Gajowe*, *Porzecze Paduchy* (*Paduch*)] XVI AtMz 207; *Porzecze Gajowy* 1567 ŻDz XVI 337; *Purzycze Gajowe* 1783–84 RejKor 437; *Purzycze gajowe* 1827 Tabella II 126. — Nazwa zestawiona: człon pierwszy zob. *Porzecze* (2), człony drugie od ap. *gajowy* i od n. os. *Paduch* SSNO IV 177, w l. mn. UB

Purzycze Pomiany, cz. Purzyc-Trojan, dawniej wś, ciech., gm. Grudusk: *Porzecze* 1405 Płoń 36; *Porzecze* 1449, 1470 SHGMz(MK 5, 141); *Porzecz* 1486 SHGMz(Ep. 10, 480–481); *Porzecze* 1488 SHGMz(MK 6, 212v); *Porzecze* 1512 SHGMz(Ep. 7, 23); de *Pomyany Pulzycze* (!) 1523 SHGMz(Ep. 204, 172v); *Porzecze Pomiany* 1567 ŻDz XVI 337; *Purzycze Pomiany* 1783–84 RejKor 437; *Purzycze pomiany* 1827 Tabella II 126; *Purzycze Pomiany*, folw. 1888 SG IX 307; *Purzycze-Pomiany*, *-rzyc-mian*, *pomianowski* 1971 UN 123, 16. — Dawniej n. *Porzecze*. W XVI w. kilka wsi (lub działów) o n. zestawionych, z pierwszym członem wspólnym: *Porzecze Gajowe* (zob.), *Porzecze-Paduchy* (zob.), *Porzecze-Rozwory* (zob.), *Porzecze-Trojany* (zob.) oraz *Porzecze-Pomiany*; człon drugi od n. os. i n. herbu *Pomian* SSNO IV 316, w l. mn. Zmiana *Porzecze* > *Purzycze* polega na podwyższeniu *o* > *u* i *e* > *y* oraz przejściu *cz* > *c* w wyniku mazurzenia. Lit.: ZMaz 305–6. UB

Purzycze-Rozwory, wś, ciech., gm. Grudusk, 14,5 km na pld.-wsch. od Mławy: *Purzycze Rozwory* 1570 SHGMz(C 53, 420); *Purzycze Rozwory* 1783–84 RejKor 438; *Purzycze rozwory* 1827 Tabella II 126; *Purzycze-Rozwory* 1888 SG IX 307; *Purzycze-Rozwory*, *-rzyc-wor*, *rozworowski* 1971 UN 123, 16. — O członie pierwszym n. zob. *Purzycze-Pomiany*; człon drugi od n. os. *Rozwora* SSNO IV 503, w l. mn. Lit.: ZMaz 305–6. UB

Purzycze-Trojany, wś, ciech., gm. Grudusk, 15 km na pld.-wsch. od Mławy: nob. Troiani

de *Porzece* 1512 SHGMz(Ep. 7, 13); *Porzece Throjany* 1567 ŻDz XVI 337; *Purzyce Troiany* 1783–84 RejKor 438; *Purzyce troiany* 1827 Tabella II 126; *Purzyce-Trojany* 1888 SG IX 307; *Purzyce-Trojany*, folw. 1921 Sk I 20; *Purzyce-Trojany*, wś 1952 UW 5; *Purzyce-Trojany*, -rzc-*-jan*, *trojanowski* 1971 UN 123, 16. — Człon pierwszy n. zob. *Purzyce-Pomiany*; człón drugi od n. os. *Trojan*, w l. mn. (por. pierwszy zapis). Lit.: ZMaz 305–6. UB

Purzyc(z)ki zob. **Purzyce**

Puschina zob. **Puszyna**

Puschkau zob. **Pastuchów**, **Puszków**

Puschkowa zob. **Pustków Żurowski**

Puschvorwerk zob. **Krzaczyna**

Puschwitz zob. **Budziwojowice**

Pudrowo zob. **Puzdrowo**

Pusilia zob. **Żuławka Sztumska**

Pusin zob. **Puszno**

Pusitz zob. **Pużyce**

Pussarybuden zob. **Puzary**

Pusta zob. **Pusta Kuźnica**

Pusta Dąbrowa zob. **Dąbrowa (22)**

Pusta Dąbrówka zob. **Dąbrówka (83)**

Pusta Kuźnica, kol., dawniej wś, kat., gm. Tworóg, 9 km na płd. od Lublińca: *Wüste Hammer* 1574, *Pusta* 1612 BorGŚI 99; *Wüste Hamer* 1743 SNGŚI XI 73; *Wüstenhammer* 1783 Z II 161; *Wüstenhammer* oder *Pusta*, wś 1845 K 761; obszar dworski *Pusta Kuźnica* w całości do gminy wiejskiej *Pusta Kuźnica* 1924 DZU Śląskich III nr 25, poz. 95; *Wüstenhammer* — *Pusta*, -*tej*, *puścianański* 1950 MPol nr A-52; *Pusta* — *Wüstenhammer*, os. 1951 Rosp 262; *Pusta Kuźnica*, -*tej* -*cy* 1982 WUN III 89. — Dawna n. niem. *Wüste Hammer*, od niem. *wüst* 'pusty, bezludny' i od ap. *Hammer* 'kuźnica'; potocznie n. pol. *Pusta*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pusta*, zmienioną potem na *Pusta Kuźnica*. Lit.: SNGŚI XI 73; *Stojanowska*, OSG VIII 110. JCh

Pusta Maleszówka zob. **Maleszówka**

Pusta Wieś, wś, koniń., gm. Grabów, 11 km na pñn.-wsch. od Dąbia: *Pusta vyesch* 1511–23 LLB II 437; *Pustawiesz* 1576 ŻDz XIII 132; *Pustawies* 1793 MpPerŁęcz; *Pusta wieś* 1827 Tabella II 127; *Pustawieś* 1877 Zin II 94; *Pustawieś*, kol. 1888 SG IX 309; *Pusta Wieś* 1902 Przew II 111; *Pusta Wieś*, wś 1921 Sk II 52; *Pusta Wieś*, -*tej Wsi*, pu-

stowiejski 1972 UN 43, 13; gw. *pusto*, -*ty*. — Od przym. *pusty* i ap. *wieś*, w formie zestawienia, okresowo zrostu. EB

Pusta Wieś zob. **Bowętów**, **Półwiosek (1)**

Pusta Wola, wś, krośn., gm. Skołyszyn, 9 km na zach. od Jasła: *Pusta Wola* 1416, *Wola* 1417, *Pusta Wola* 1496 SHGSd(kartoteka); *Pustha Wolya*, *Pvstha Wola* 1529 LR 236, 269; *Pustovolia* 1536 SHGSd(kartoteka); *Pusta Wolia* 1564 Lukrak I 131; *Pusta Wola* 1581 ŻDz XIV 116; *Pusta Wola* 1680 Rej 290; *Pusta Wola* 1765 Lukrak I 140; *Pusta Wola* 1888 SG IX 309; *Pusta Wola* 1921 Sk XII 16; *Pusta Wola* 1952 UW 278; *Pusta Wola*, -*tej* -*li*, *pustowski* 1966 UN 58, 89; gw. *pustovola*, -*li*, *pustovolski*. — Nazwa zestawiona, od przym. *pusty* i ap. *wola* w znaczeniu osadniczym 'libertas'; w XV w. też *Wola* (bez człónu odróżniającego), w XVI w. w formie złożenia *Pustowola*. Lit.: RBiecz 40; BańMorf 30. IN

Pusta Wola zob. **Wola Brzeziańska**

Pustachowa, cz. Gniezna, dawniej wś, pozn.: ku *Pustochowiu* ... nad *Pustochową* 1766 Koz V 218; *Pustochowo* 1846 KsP 465; *Pustochowo* al. *Pustachowo* 1888 SG IX 311; *Pustochowo* pod Gnieznem 1914 Koz I 244; *Pustochowa*, niem. *Pustochowo* 1921 Sk X 14, 153; *Pustochowa*, wś 1933 SkBy 1404; *Pustochowa Wieś*, -*wej Wsi*, *pustochowski*, wś 1967 UN 77, 25; *Pustachowa*, -*wy* 1982 WUN III 90; gw. *pustoxova véś*, -*vy fši*, *pustoxoski*. — Dawniej *Pustochowo*, może od n. jez. *Pustochowo*, por. circa lacum dictum *Pustochowo* 1367 SHGKI(BJ 805 IV 76) oraz ap. *pustac* 'miejsce puste, bezleśne' SW V 438. Nazwa wsi z wahaniem rodzaju (nijakiego i żeńskiego). ZZ

Pustamin zob. **Postomino**

Pustar zob. **Pustary**

Pustary, wś, kosz., gm. Dygowo, 10 km na płd. od Kołobrzegu: *Pustar* 1281 PU II 448; *Pustar[r]ze* 1308 PU IV 289; *Pustarze* ... *Pustars* 1313 PU V 131–2; *Pustarse* 1419 LorSNH 93; *Pustars* 1565 PMT XIII 61; *Pustarsen* 1618 MpLub; *Pustar* 1789 MpGillyPom; *Pustar* 1836 MpUMbl 604; *Pustar*, dobra 1888 SG IX 309; *Pustar* — *Pustary*, -*ar*, *pustarski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pustary*, -*tar* 1982 WUN III 90. — Początkowo **Pustarze*, od n. os. **Pustar*/**Pustarz* (: *pusty*, *puszka*, por. kasz. *puszki* 'gospodarstwo położone

Pustarze

poza wsią' SGSych IV 234), w formie pluralnej; n. zniemczona jako *Pustar*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pustary*. Lit.: Rzduma I 187–8; Belchnerowska, PMT XIII 61. BCz

Pustarze zob. **Pustary**

Pustchow zob. **Pustkowo** (1, 2)

Puste Gniazdo, wś nieistniejąca, leżała w pow. koneckim, par. Pilczyca, kiel.: *Puste Gniazdo* 1877 Zin II 94; *Puste Gniazdo* 1888 SG IX 309; *Puste Gniazdo* 1902 Przew II 111. — Nazwa zestawiona, od przym. *pusty* i ap. *gniazdo*. IN

Puste Huby, cz. wsi Stanisławów Drugi, dawniej wś, piotr., gm. Szczerców: *Huby*, wś 1900 Przew I 199; *Puste Huby*, wś 1921 Sk II 69; *Puste Chuby*, wś 1933 SkBy 1403; *Puste Chuby*, wś 1967 SM 942; *Puste Huby*, *-tych Hub* 1982 WUN III 90. Początkowo *Huby*, od ap. *huba* w znaczeniu osadniczym 'osada usytuowana na obrzeżach wsi', w l. mn., z członem odróżniającym od przym. *pusty*. Lit.: ZierNMały 50–1. EB

Puste Łąki, wś, ostroł., gm. Wyszaków, 9 km na płd.-wsch. od Wyszakowa: *Puste Łąki*, wś 1888 SG IX 310; *Puste Łąki*, kol. 1921 Sk I 148; *Puste Łąki*, *-tych Łąk*, cz. wsi Świniotop 1971 UN 149, 15; *Puste Łąki*, *-tych Łąk*, przys. 1982 WUN III 90; po zmianie *Puste Łąki*, *-ych Łąk*, *pustolaćki*, wś 2002 DzU nr 8, poz. 79. — Nazwa zestawiona, od przym. *pusty* i od ap. *łąka*, w l. mn. Pierwotnie może n. ter., por. *Puste Łąki*, pole we wsi Świniotop 1971 UN 149, 15. UB

Pustelnia, cz. Woli Rudzkiej, dawniej wś, lub., gm. Opole Lubelskie: *Pustelnik* 1786 MpPerLu; *Pustelnia* 1952 KosLu 70; *Pustelnia*, *-ni*, cz. wsi 1970 UN 116, 14; *Pustelnia*, *-ni* 1982 WUN III 90. — Dawniej *Pustelnik*, od ap. *pustelnik* 'człowiek żyjący z pobudek religijnych w odosobnieniu' Sstp VII 397; później zmiana n. na *Pustelnia*, od ap. *pustelnia* 'chata pustelnika, erem' SW V 438. Lit.: KosLu 70. IN

Pustelnik (1), wś, jel., gm. Marciszów, 8 km na płn. od Kamiennej Góry: *Neu Zedlitz* ok. 1500 SGTS X 381 (tu?); *Einsidel* 1666/67 JI 686; *Einsidel* 1677 SGTS X 381; *Einsidel* 1743 SNGŚI XI 74; *Einsidel* 1765 SGTS X 381; *Einsidel* 1785 Z V 101; *Einsidel*, *Alt-*, *Neu-*, wś i kol. 1845 K 115; *Einsidel* 1941 Wrzosek 32; *Einsidel* — *Pustelnik*, *-a*, *pustelnicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Pustelnik*, *-ka* 1982 WUN III 90. — Początkowo

może n. *Neu Zedlitz*, oddająca n. pol. *Nowy Siedlec*, ale niewykluczone, że wieś mylono z *Siedlcem*, niem. *Seidlitzaue*, dziś Sędziszów, leżącym 6 km na płd.-zach. od Pustelnika. Nazwa niem. od ap. *Einsidel* 'pustelnik', okresowo z członami *Alt* i *Neu*. Według tradycji miała tu być niegdyś pustelnia. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pustelnik*. Lit.: SNGŚI XI 74; SGTS X 381–3. JCh

Pustelnik (2), wś, lub., gm. Krzczonów, 19 km na wsch. od Bychawy: *Pustelnik*, folw. 1887 SG VIII 594; *Pustelnik*, kol. 1902 Przew II 111; *Pustelnik*, kol. 1921 Sk IV 64; *Pustelnik*, kol. 1933 SkBy 1403; *Pustelnik*, *-ka*, *pustelnicki* 1967 UN 107, 16. — Od ap. *pustelnik*. IN

Pustelnik (3), wś, siedl., gm. Ceranów, 9 km na płn.-wsch. od Kosowa Lackiego: *Długie-Pustelnik* 1936 Mp-100(38 34); *Kol. Pustelnik* 1960 Mp-25(Sokołów Podlaski); *Pustelnik*, *-ka* 1982 WUN III 90. — O członie pierwszym zob. *Długie Grodzieckie*. EB

Pustelnik (4), wś, siedl., gm. Stanisławów, 12 km na płn.-zach. od Mińska Mazowieckiego: *Czarnawola*, *Pustelnik* (!) 1477 SHGMz(MK 9, 89v); *Czarnowola* 1482 SHGMz(MK 5, 205v); *Pustelnik*, *Czarna Wola* 1504 SHGMz(MK 18, 185v i 188v); *Czarna Wola* alias *Pustelnik* 1504 SHGMz(MK 32, 2); in *Pustelnik* 1525 SHGMz(MK 41, 73v); *Czarna Wola* alias *Pustelnik* 1526 SHGMz(MK 41, 187); niedaleko *Pustelnika* (1565) Lumaz II 193; *Pustelnik* 1580 ŻDz XVI 252; *Pustelnik* 1783 MpPerMz; *Pustelnik* 1839 MpKwat V 4; *Pustelnik* 1888 SG IX 309; *Pustelnik*, *-ka* 1982 WUN III 90. — Dawniej n. *Czarna Wola*, od n. płynącej w pobliżu rzeki *Czarna*, i od ap. *wola*. Oboczna n. *Pustelnik*. W 1477 r. zanotowano, że wieś książęca *Czarna Wola*, niedawno lokowana na surowym korzeniu, leży „circa capellam heremite alias *pustelnik*” SHGMz(MK 9, 89v), co wyjaśnia genezę n. m. Lit.: Wolff, JPol LIII 297–8; SHGWarsz 225–6. UB

Pustelnik (5), wś, sier., gm. Brzeźnio, 10,5 km na płn.-wsch. od Złoczewa: *Pustelnik* 1827 Tabela II 127; *Pustelnik* 1877 Zin II 94; *Pustelnik*, folw. 1888 SG IX 309; *Pustelnik*, folw. 1902 Przew II 111; *Pustelnik*, kol. 1921 Sk II 96; *Pustelnik*, wś 1952 UW 103; *Pustelnik*, *-ka*, *pustelnicki* 1972 UN 50, 11. EB

Pustelnik (6), cz. Marek, dawniej wś, warsz.: *Pustelnik* 1827 Tabella II 127; *Pustelnik* 1839 MpKwat IV 3; *Pustelnik*, folw. 1888 SG IX 309; *Pustelnik-Struga* 1921 Sk I 186; *Pustelnik* 1952 UW 43; *Pustelnik*, os., *Pustelnik-Struga*, os. 1967 SM 942; *Pustelnik*, -ka 1982 WUN III 90. — W n. zestawionej drugi człon od ap. *struga*. UB

Pustelnik zob. **Pustelnia**

Pustelnik-Struga zob. **Pustelnik** (6)

Pustelyn zob. **Postolin** (1)

Pustken zob. **Pustki** (3)

Pustki (1), wś, bydg., gm. Czersk, 7 km na pñn.-zach. od Czarnej Wody: *Pustki* 1789 Goldb II 191; *Pustki* 1888 SG IX 310; *Pustki* 1921 Sk XI 11; *Pustki* 1925 Krzep 97; *Pustki*, -tek, *pustkowski* 1972 UN 176, 17. — Od kasz. ap. *pustki* 'gospodarstwo położone poza wsią' SGSych IV 234; por. też ap. *pustka* 'miejsce puste, bezлюдne' SW V 438. WK

Pustki (2), wś, siedl., gm. Siedlce, 6 km na pñd.-wsch. od Siedlec: *Pustki* 1937 Mp-100(40–35); *Pustki* 1952 UW 35; *Pustki* 1967 SM 943; *Pustki*, -tek 1982 WUN III 91. IV

Pustki (3), wś, tor., gm. Nowe Miasto Lubawskie, 9 km na pñn.-zach. od Nowego Miasta Lubawskiego: *Pustken* 1888 SG IX 310; *Pustki*, niem. *Pustken*, os. 1921 Sk XI 36, 102; *Pustki* 1925 Krzep 97; *Pustki*, os. 1933 SkBy 1403; *Pustki*, -tek 1971 UN 171, 9; *Pustki*, -tek 1982 WUN III 92. — Nazwa zmieniona jako *Pustken*. KZ

Pustki zob. **Leszczycydół, Piaseczna** (2)

Pustki Choceńskie, wś, włoc., gm. Chocień, 5,5 km na pñd.-zach. od Kowala: *Pustki Choceńskie* 1877 Zin II 94; *Pustki Choceńskie* 1888 SG IX 310; *Pustki Choceńskie* 1921 Sk I 206; *Pustki Choceńskie* 1952 UW 161; *Pustki Choceńskie*, -tek -kich 1982 WUN III 92. — Nazwa zestawiona; człon odróżniający od n. m. *Chocień* (2). AG

Pustki Śmiłowskie, wś, włoc., gm. Chocień, 7,5 km na zach. od Kowala: *Śmiłowice* 1877 Zin II 160; *Pustki* 1930 Mp-100(38–28); *Pustki Śmiłowskie* 1963 Mp-25(Włocławek); *Pustki (Śmiłowice-Pustki)* 1967 SM 943; *Pustki Śmiłowskie*, -tek -kich, *śmiłowski* 1972 UN 191, 58. — Dawniej *Pustki*; w n. zestawionej człon drugi od n. wsi *Śmiłowice* (4). AG

Pustki Wilkowskie, dziś *Pieńki Wilkowskie*, cz. wsi Wilkowice, okresowo wś, włoc., gm.

Chocień: *pustki Wilkowskie* 1877 Zin II 94; *Pustki Wilkowskie* 1888 SG IX 310; *Pustki Wilkowskie* vel *Wilkowickie* 1902 Przew II 111; *Pustki Wilkowskie*, wś 1921 Sk I 206; *Pustki Wilkowskie* 1930 Mp-100(38–28); *Pustki Wilkowskie*, wś 1933 SkBy 1404; *Pieńki Wilkowskie* 1963 Mp-25(Włocławek); *Pustki Wilkowskie*, -tek -kich 1972 UN 191, 20; *Pieńki Wilkowskie*, -ków -kich 1981 WUN II 726. — Dawniej *Pustki Wilkowskie*, później *Pieńki Wilkowskie*; człon odróżniający w n. zestawionych od n. wsi *Wilkowice* (8), o członie *Pieńki* zob. *Pieńki* (1). KZ

Pustkowa Góra, wś, łódz., gm. Parzęczew, 5 km na pñd. od Ozorkowa: *Pustkowa góra* 1827 Tabella II 127; *Pustkowa Góra* 1877 Zin II 94; *Pustkowa Góra*, holendry 1888 SG IX 310; *Pustkowa Góra*, wś 1902 Przew II 111; *Góra Pustkowa* 1921 Sk II 50; *Pustkowa Góra* 1967 SM 943; *Pustkowa Góra*, -wej -ry 1982 WUN III 92. — Od n. os. *Pustek* RymSEN II 323, z suf. -owa, i od ap. *góra*. EB

Pustkowiea Zielonogórskie zob. **Budy** (5)

Pustkowie, wś, sier., gm. Poddębice, 7,5 km na pñd.-wsch. od Poddębic: *Pustkowie* 1827 Tabella II 127; *Pustkowie* 1877 Zin II 94; *Pustkowie* al. *Budy*, kol. 1888 SG IX 310; *Pustkowie*, wś 1902 Przew II 111; *Pustkowie* 1921 Sk II 56; *Pustkowie*, -wia, *pustkowski* 1973 UN 47, 21. — Od ap. *pustkowie* 'miejsce puste' SW V 438; o obocznej n. zob. *Budy* (1). EB

Pustkowie zob. Plótowa, Pustkowie Lgockie, Pustków (2), **Świt**

Pustkowie Lgockie, wś, częst., gm. Koziegłowy, 5 km na pñd.-zach. od Myszkowa: *Pustkowie* 1783–84 RejKor 341; *Pustkowie* (!) 1827 Tabella II 127; *Pustkowie* 1877 Zin II 94; *Pustkowie* 1888 SG IX 311; *Lgockie Pustkowie* 1921 Sk III 4; *Pustkowie Lgockie* 1952 UW 259; *Pustkowie Lgockie*, -wia -kiego 1982 WUN III 93. — Dawniej n. *Pustkowie*, później postać zestawiona, z członem odróżniającym od n. leżącej w pobliżu wsi *Lgota* (2a). Lit.: RSiew 19. IN

Pustkowie-Potasznia zob. **Potasznia** (1)

Pustkowo (1), wś, kosz., gm. Białogard, 10 km na pñn.-wsch. od Karlina: bona *Pustekowe* 1287 PU III 21; *Pustecowe* 1308 PU IV 308; *Pustaw* (!) 1618 MpLub; *Pustkouw* 1628 LorSNH 93; *Pustchow* 1789 MpGillyPom; *Pustchow* — *Pustkowo*,

Pustkowo

-wa, *pustkowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pustkowo*, -wa 1982 WUN III 93. — Od ap. *pustki*, z suf. -owo, zniemczona jako *Pustchow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pustkowo*. Lit.: RzDuma I 73.

BCz

Pustkowo (2), wś, szczec., gm. Rewal, 4 km na zach. od Rewala: *Pustichou* 1159, *Pustikow* 1175, *Pustichov* 1177 PU I 52, 85, 95; *Pustecowe* 1321 PU VI 44; *Pustkow* 1618 MpLub; *Pustchow* 1789 MpGillyPom; *Pustiow* (!) 1834 MpUMbl 600; *Pustchow* — *Pustkowo*, -wa, *pustkowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Pustkowo*, -wa 1982 WUN III 93. Lit.: RzDuma II 47.

BCz

Pustkowo zob. **Pustków Wilczkowski**, **Pustków Żurowski**

Pustków (1), wś, opol., gm. Ozimek, 3 km na płn.-zach. od Ozimka: *Bunkow* (!) 1784, *Pustkow* 1823 BorGŚl 104; *Pustkow*, Parcelle zu Szczedzik 1830 Kn 602; Szczedzik *Pustkow*, irrig *Bunkow*, Parc. 1845 K 623; *Pustkow* 1908, *Wüsten* 1936 SNGŚl XI 77; *Pustków* (*Pustkow*) — *Wüsten* 1939 Prus 62; *Wüsten* — *Pustków*, -owa, *pustkowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Pustków* — *Wüsten* (*Pustkow*), os. 1951 Rosp 263; *Pustków*, -kowa, przys. 1982 WUN III 93; po zmianie *Pustków*, -kowa, *pustkowski*, wś 2008 DzU nr 234, poz. 1986. — Od ap. *pustka* lub od n. os. *Pustka* SSNO IV 398, z suf. -ów. Lit.: BorGŚl 104; SNGŚl XI 76–7.

JCh

Pustków (2), dziś *Pustków* i *Pustków-Osiedle*, dwie wsi, tam., gm. Dębica, 11 km na płn.-wsch. od Dębicy: *Pustkow*, *Pustow* 1438 AGZ XI nr 1068, 1168; *Pusthkov* 1508 ŻDz XV 468; *Pusthkov* 1514 SHGSd(TP 34, 383); *Pvsthkov* 1529 LR 150; *Pustow* 1536 ŻDz XV 502; *Pustkow* 1581 ŻDz XIV 252; *Pustków* al. *Pustkowie* 1888 SG IX 310; *Pustków* 1921 Sk XII 32; *Pustków* 1952 UW 275; *Pustków*, -kowa, *pustkowski* 1965 UN 55, 39; *Pustków*, -kowa, wś, *Pustków-Osiedle*, -kowa-la, os. 1982 WUN III 93; *Pustków-Osiedle*, os., po zmianie *Pustków-Osiedle*, -owa-la, *pustkowski*, wś 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Efemeryczna forma *Pustkowie* powstała przez skojarzenie z ap. *pustkowie*, natomiast n. *Pustów* — wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej -tk- > -t-. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *osiedle*. Lit.: OPilz 49; Nieckula, -ov- 167; BańMorf 84.

IV

Pustków Wilczkowski, wś, wroc., gm. Łagiewniki, 10 km na wsch. od Sobótki: sein Erbe, wel-

ches früher polnisch *Pustcowo* hiess, jetzt *Stein* oder *Wizensteyn* 1302 Reg nr 2714; *Stein* vel *Wizestein* (1302)1525 DomWr 91; Gut *Steyn* 1303, *Steyn* oder *Jescowiz* 1312 Reg nr 2759, 3252; *Steyn* (1312), *Steyn* (1373) K 652; dorfe zum *Steine* 1373 LandbSch I 773; gute zum *Steyne* 1385 LandbSch II nr 37; *Stein* (pagus) 1668 J IV 55; *Stein* 1783 Z I 49; *Stein* — *Pustków Wilczkowski*, -owa -kiego, *pustkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Pustków Wilczkowski*, -kowa -kiego 1982 WUN III 93. — Dawniej *Pustkowo*, od ap. *pustka* lub od n. os. *Pustka*, z suf. -owo. Nazwa ta została zastąpiona n. niem. *Stein*, od niem. *Stein* 'kamień'. Poświadczona też n. *Wizenstein*, od *weiss*, śrwniem. *wiz* 'biały' Lex 326 i *Stein*. W XIV w. pojawia się też n. niem. *Jescowiz*, którą należałoby odczytywać jako *Jeszkowice*, być może ponowiona z n. wsi *Jeszkowice* (26 km na płn.-wsch. od *Pustkowa*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pustków Wilczkowski*. Lit.: SNGŚl XI 77.

JCh

Pustków Żurowski, dziś *Pustków Żurawski*, wś, wroc., gm. Kobierzyce, 10 km na płn.-wsch. od Sobótki: v. *Puczcow* 1338 Reg nr 6109; *Pustkowo* sive *Pustkaw* 1352 H 133–4; *Pustkowo*, meist *Pustkow*, *Buskow* (1352) K 519; *Pustkowo* sive *Pustkow* 1352 DomWr 91; *Puschkow* und *Buskow* 1353 H 133–4; In dem dorffe czu *Pustkow* 1376, *Pustkow* 1382, *Puschkowa* ok. 1630 DomWr 91; *Pisthol* 1666/67 J I 392; *Pistohl* seu *Puschkowa* 1736, *Buskowa* 1743–46 DomWr 91; *Puskowa* 1795 Z XII 205; *Puschkowa* oder *Pistole* 1845 K 519; *Hubertushof*, *Pustków* 1941 Wrzosek 10; *Hubertushof* — *Pustków Żurowski*, -owa -ego, *pustkowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Pustków Żurowski*, -kowa -kiego 1981 WUN III 93; po zmianie *Pustków Żurawski*, -owa -ego, *pustkowski* 2000 DzU nr 109, poz. 1163. — Od ap. *pustka* lub od n. os. *Pustka*, z suf. -ów, -owo, zniemczona jako *Pustkaw*, *Pustkow*, *Puschkowo*. Okresowo oboczne n. *Pistole*, *Pisthol*, zapewne od n. os. *Pistola* (: ap. *pistol* 'tłuczek w móżdżerzu') RymSEN II 245. Nazwę *Hubertushof* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pustków Żurowski*, wpołczeniu *Pustków Żurawski*. Lit.: SNGŚl XI 77; DomWr 91.

JCh

Pustnick zob. **Pustniki**

Pustniki, wś, olszt., gm. Sorkwity, 10 km na zach. od Mrągowa: *Paistenik* 1437 GZ 75;

Pustnick, maj. ok. 1780 HAPr IV 344; *Pustnicken* 1785 Goldb III 165; *Pustnick* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Pustnik*, *Pustniki*, *-k*, wś ok. 1859 SzcześTeka 35; *Pustnick* — *Pustniki* 1879 KętN 179; *Pustniki* 1882 KętL 407; *Pustniki* — *Pustnick* 1941 Choj 123; *Pustnick* — *Pustniki*, *-ik*, *pustnicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Pustniki*, *-nik* 1982 WUN III 93; gw. *pustńiki*, *-ńik*, też *pustńik*, *pustńické* (pole). — Wieś powstała na 150 włókach nadanych w 1379 r. Prusom Tyłowi i Janowi z Olszyn, w związku z tym może n. prus. **Paistenik*- (: prus. **paist*-, lit. *piestà*, łot. *piēsta* ‘stepor; tłuczek’), por. n. *Paślawki*, też *Paysteyn* Ger 112, n. *Postnicken* Błażenie 121–2, *Paystkeym* Błażenie II 313, z suf. *-en-ik*-Ger 253, 248–9. Historycy błędnie wywodzą n. od prus. **pausto* ‘dzika okolica’ Mažiulis Prus III 236. Nazwa zmieniona jako *Pustnick(en)*, spolonizowana przez adideację do przym. *pusty*, z suf. *-nik*, w l. mn., i w takiej postaci urzędowo ustalona po 1945 r. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 182–3; Teoppen, Historia Mazur, 1998, 117, przyp. 237, 134, przyp. 298; Błażenie II 321. RP

Pustochowa zob. **Pustachowa**

Pustochowie zob. **Pustachowa**

Pustochowo zob. **Pustachowa**

Pustolczyno, os. zaginiona, znajdowała się w pobliżu nieistniejącego Trzuskotowa, które leżało 5,5 km na zach. od Murowanej Gośliny, pozn., gm. Czerwonak: *Pustolczyno* (1282)1634 KW I 484. — Od n. os. *Pustolka* SSNO IV 398 (: ap. *pustulka* ‘ptak z rodziny sokołów’), z suf. *-ino*. Lit.: SHGPn III 920; PPozn 249. ZZ

Pustoly zob. **Szumanie-Pustoly**

Pustowo, wś, ślup., gm. Kępice, 10 km na płd.-zach. od Kępic: *Pustow* 1494 LorSNH 92; *Pustow* 1543, *Püstow* 1569 RzDuma I 73; *Pustow* 1628 TrautmElb II 34; *Püstow* 1784 Brüg II 800; *Pustow* 1888 SG IX 313; *Püstow* — *Pustowo*, *-wa*, *pustowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Pustowo*, *-wa* 1982 WUN III 93. — Nazwa w związku z przym. *pusty*, z suf. *-ów*; por. też kasz. ap. *pustki*. Lit.: RzDuma I 73. BCz

Pustowola zob. **Pusta Wola**

Pustów zob. **Pustków** (2)

Pustwino, os. niezidentyfikowana, leżała w pow. Gniezno, pozn.: duas sortes ei adiacentes, scilicet

Oseycovo et *Pustvino* 1145 KW I 17. — Może od n. os. **Pustwa*, por. *Pustka*, z suf. *-ino*. ZZ

Pustynia (1), wś, tarn., gm. Dębica, 4 km na płn.-wsch. od Dębicy: *Damus ... omnibus incolis de nouo venientibus, qui ... areas in Ciuitate (Dambycza) de nouo edificauerint, que wlgariter Schyedlyska pustha dicantur* (1372)1477 KMłp I 376; *Pusthynya* 1470–80 DB II 262; de *Pusthynya* 1495 SHGSd(TP 34, 496); de *Pusthina* 1502 SHGSd(TP 22, 546); *Pusthynye*, *Pustynya* 1508 ŻDz XV 468, 469; *Pustinia*, *Pvsthyne* 1529 LR 45, 289; *Pustyna*, *Pustinia* 1536 ŻDz XV 505, 543; *Pustinia*, *Pustinie* 1581 ŻDz XIV 241, 242; *Pustynia* 1888 SG IX 314; *Pustynia* 1921 Sk XII 32; *Pustynia*, *-ni*, *pustynski* 1965 UN 55, 57; gw. *pustynia*, *-i*, *pustynski*. — Dawniej n. zestawiona *Siedliska Pusta*, od ap. *siedlisko* ‘gospodarstwo kmieccze z zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi; rola należąca do gospodarstwa, dom’ Sstp VIII 178, w l. mn., i od przym. *pusty*. Od XV w. *Pustynia*, od ap. *pustynia* ‘pustkowie, ziemia niezamieszкана, nieuprawiana’ Sstp VII 400, też w formie pluralnej *Pustynie*. Lit.: OPilz 49, 52–3. IN

Pustynia (2), cz. wsi Brzozówka, dawniej wś, tor., gm. Obrowo: *Pustynia*, wś 1902 Przew II 111; *Pustynia*, wś 1921 Sk I 60; *Pustynia*, wś 1933 SkBy 1404; *Pustynia*, wś 1967 SM 944; *Pustynia*, *-ni* 1982 WUN III 93. — Od ap. *pustynia*. RP

Pustynia (3), cz. Józefowa, okresowo wś, włoc., gm. Izbica Kujawska: *Pustynia*, młyn 1867 Kolb-Ku 306; *Pustynia*, os. 1888 SG IX 314; *Pustynia*, os. 1921 Sk II 26; *Pustynia*, os. 1933 SkBy 1404; *Pustynia*, os. 1967 SM 944; *Pustynia*, *-ni*, *pustynski*, wś 1979 UN 82, 19; *Pustynia*, *-ni* 1982 WUN III 93. — Od n. młyna, ta od ap. *pustynia*. AG

Pustynia zob. **Pustyny**, **Puszcz** (3)

Pustynie zob. **Pustynia** (1)

Pustyny, przys., dawniej wś, krośn., gm. Korczyzna, 6 km na płd.-wsch. od Krosna: *Pustynia* 1888 SG IX 314; *Pustyny* 1965 Mp-25(Krosno); *Pustyny*, *-tyn*, cz. Krościenka Wyżnego 1965 UN 60, 38; *Pustyny*, przys. 1967 SM 945; *Pustyny*, *-tyn* 1982 WUN III 93. — Dawniej *Pustynia*; wtórne wyrównanie do n. m. w l. mn. i do przym. *pusty*. BCz

Puszcz zob. **Chomętów**

Puszcz (1), wś, bydż., gm. Więcbork, 6 km na płd. od Więcborka: *Rothhof* 1888 SG IX 810; *Puszcz*, niem. *Rothhof* 1902 MycPn 223; *Pusz-*

Puszcza

cza, niem. *Rothhof* 1921 Sk X 125, 153; *Puszcza* 1933 SkBy 1405; *Puszcza*, -*czy* 1982 WUN III 94. — Początkowo n. niem. *Rothhof* 'czerwony dwór', następnie n. polska od ap. *puszcza* 'wielki las; miejsce dzikie; pustynia' SW V 441. PD

Puszcza (2), wś, chełm., gm. Żmudź, 18 km na pld.-wsch. od Chełma: *Puszcza* 1827 Tabella II 126; *Puszcza* 1888 SG IX 315; *Puszcza*, -*czy*, *puszczański* 1970 UN 108, 45; *Puszcza*, -*czy* 1982 WUN III 94; gw. *pušča*, -*čy*, *puščajski*. Lit.: CzChełm 188. BCz

Puszcza (3), wś, płoc., gm. Rościszewo, 11,5 km na pln. od Sierpca: *Pustynia*, os. 1902 Przew II 111; *Puszcza*, wś 1921 Sk I 172; *Puszcza* 1952 UW 37; *Puszcza*, -*czy* 1982 WUN III 94. — Początkowo *Pustynia*, wtórnie *Puszcza*. UW

Puszcza (4), gaj., dawniej wś i os. leśna, rad., gm. Przysucha, 7 km na zach. od Przysuchy: *Puszcza* 1877 Zin II 95; *Puszcza*, os. 1888 SG IX 315; *Puszcza*, wś 1902 Przew II 111; *Puszcza* 1921 Sk III 95; *Puszcza*, wś 1933 SkBy 1405; *Puszcza*, -*czy*, cz. Mechlina 1970 UN 30, 29; *Puszcza*, -*czy* 1982 WUN III 94. — Nazwa ma związek z pozostałościami po dawnej Puszczy Przysuskiej. Lit.: KopRad 101. IN

Puszcza zob. **Golasze-Puszcza**, **Gronostaje-Puszcza**, **Puszcza Chabielska**, **Puszcza Mariańska**, **Puszcza Miejska**, **Puszcza Rządowa**

Puszcza Chabielska, cz. wsi Tatar, dawniej wś, piotr., gm. Szczerców: *Puszcza* 1827 Tabella II 127; *Puszcza* 1877 Zin II 94; *Puszcza Chabielička*, os. 1888 SG IX 316; *Puszcza* 1902 Przew II 111; *Chabielička Puszcza* 1921 Sk II 69; *Chabielička Puszcza*, wś 1933 SkBy 219; *Puszcza Chabielička*, kol. 1967 SM 944; *Puszcza Chabielska*, -*szczy -kiej* 1972 UN 39, 10. — Dawniej n. *Puszcza*; człon odróżniający w n. zestawionej od n. sąsiedniej wsi *Chabielice*. EB

Puszcza Golasie zob. **Golasze-Puszcza**

Puszcza Mariańska, wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 10 km na pld.-wsch. od Żyrardowa: *Puszcza* 1792 MpPerRw; *Puszcza* 1827 Tabella II 127; *Puszcza Korabiewska* 1839 MpKwat III 4; *Puszcza Korabiewska* al. *Maryńska* 1888 SG IX 316; *Puszcza Maryńska* 1902 Przew II 111; *Puszcza Marjańska* 1921 Sk I 176; *Puszcza Mariańska* 1952 UW 105; *Puszcza Mariańska* 1967 SM 944; *Puszcza Mariańska*, -*czy -kiej* 1982 WUN III

94. — Dawniej n. *Puszcza*, później n. zestawiona *Puszcza Korabiewska* lub *Mariańska*; drugie człony pochodzą od n. pobliskiej wsi *Korabiewice* (zob.) i od klasztoru *Marianów*, położonego na terenie wsi. UW

Puszcza Miejska, wś, włoc., gm. Rypin, 8 km na pld.-wsch. od Rypina: *Puszcza* 1784 MpPerPł; *Puszcza* 1827 Tabella II 127; *Puszcza Miejska* 1888 SG IX 316; *Puszcza Miejska* 1902 Przew II 111; *Puszcza* 1921 Sk I 162; *Puszcza Miejska* 1952 UW 54; *Puszcza Miejska*, -*kiej*, *puszczański* 1972 UN 183, 13. — Dawniej *Puszcza*, później n. zestawiona; człon odróżniający od przym. *miejski* wskazuje na własność miasta Rypin. Lit.: Koz VII 57. KZ

Puszcza Rządowa, wś, włoc., gm. Rypin, 8 km na pld.-wsch. od Rypina: *Puszcza* 1784 MpPerPł; *Puszcza* 1827 Tabella II 127; *Puszcza R.* 1839 MpKwat III 2; *Puszcza* 1888 SG IX 315; *Puszcza* 1921 Sk I 162; *Puszcza Rządowa* 1933 SkBy 1405; *Puszcza Rządowa* 1952 UW 54; *Puszcza Rządowa*, -*wej*, *puszczański* 1971 UN 183, 13. — Dawniej *Puszcza*, później n. zestawiona; człon odróżniający od przym. *rządowy* wskazuje na rodzaj własności. KZ

Puszcza Solska, cz. Biłgoraja, dawniej wś, zamoj.: *Puszcza solska* 1827 Tabella II 127; *Puszcza Solska* 1877 Zin II 95; *Puszcza Solska* 1839 MpKwat VI 9; *Puszcza Solska* 1888 SG IX 316; *Puszcza Solska* 1902 Przew II 111; *Puszcza Solska* 1921 Sk IV 8; *Puszcza Solska*, wś 1952 UW 133; *Puszcza Solska*, -*kiej* 1967 UN 106, 5; gw. *pušča (solska)*, -*čy*, *puščajski*. — Nazwa zestawiona, od ap. *puszcza* i od n. pobliskiej wsi *Sól* lub ponowiona z n. *Puszczy Solskiej*, kompleksu lasów leżących w pobliżu. BCz

Puszczalowizna, cz. wsi Stara Kamionka, okresowo wś, suwał., gm. Bargłów Kościelny: *Kamionka A Puszczalowizna*, folw. 1882 SG III 779; *Kamionka Puszczalowizna*, wś 1921 Sk V 2; *Kamionka Puszczalowizna*, wś 1933 SkBy 243; *Kamionka-Puszczalowizna*, wś 1967 SM 438; *Puszczalowizna*, -*ny* 1982 WUN III 94. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy zob. *Kamionka (47)*, człon drugi od n. os. *Puszczalo* (od podstawy *puszcz-*, por. *puszczać*, *puszcza*, *pusty*) RymSEN II 323, z suf. -*owizna*. Utrwaliła się n. *Puszczalowizna*. Lit.: Safarewiczowa, -*izna* 31. EB

Puszczeń zob. **Puszno**

Puszczew, wś, częst., gm. Wręczyca Wielka, 19 km na zach. od Częstochowy: *Puszczew* 1827 Tabella II 141; *Puszczow* 1839 Mpkwat IV 5; *Puszczew* 1877 Zin II 95; *Puszczew*, kol., leśn. os. 1888 SG IX 316; *Puszczew*, wś 1902 Przew II 111; *Puszczew* 1921 Sk III 18; *Puszczew* 1952 UW 256; *Puszczew*, -wa 1982 WUN III 94; gw. *puscef*, -*eva*, *pusceski*. — Od ap. *puszcza*, z suf. -*ew*, też -*ów*. Okolice wsi w przeszłości były bardzo zalesione. Forma z -*ew* pod wpływem form urzędowych w zaborze rosyjskim. Lit.: RKrak 141.

IV

Puszczów zob. **Chomętów**, **Puszczew**

Puszczkówieć, wś, pozna., gm. Kamieniec, 5,5 km na wsch. od Wielichowa: *Puszczkowskie Oleńdry* 1746 Rusiński 129; *Puszczkowskie Holendry*, niem. *Puszczkowo Hauland* 1888 SG IX 317; *Puszczkówieć*, niem. *Elsenhain* 1921 Sk X 95, 153; *Puszczkówieć*, -*wca* 1982 WUN III 94; po zmianie *Puszczkówieć*, -*wca*, *puszczkówiecki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawniej n. zestawiona *Puszczkowskie Oleńdry*; człon pierwszy od n. m. *Puszczkowo* (2), człon drugi od ap. *oleńdry*, zob. *Holendry* (1). Nazwa *Puszczkówieć*, z uniwerbizującym suf. -*ec*, zaproponowana przez S. Kozierowskiego. Nazwa niem. *Elsenhain*, wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Koz V 218, 613.

ZZ

Puszczkowo (1), wś zaginiona, leżała koło Pijanowic, leszcz., gm. Krobica, 7 km na płn.-zach. od Krobi: *Puszczkowo* 1586, *Puszczkowo* 1591 SHGPn III 924; *Puszczkowo*, des. 1592–94 Koz V 218. — Prawdopodobnie od n. os. *Puszcz* SSNO VII 202 (por. n. os. *Puszcz* SSNO IV 399 i ap. *puszczyk* 'gatunek sowy'), z suf. -*owo*. Lit.: SHGPn III 924; PPozn 249.

ZZ

Puszczkowo (2), wś, pozna., gm. Kamieniec, 6,5 km na wsch. od Wielichowa: in *Poszczukowo* 1424 SHGPn(KośćZ 5, 440); *Poszczukowo*, *Poszczukowo* 1428, *Poszczukowo* 1450, *Poszczukowo*, *Poszczukowo* (!) 1462, *Poszczukowo* 1463, *Poszczukowo* 1476, *Poszczukowo* 1489, *Poszczukowo*, *Puszczkowo*, *Puszczkowo* 1520, *Puszczkowo* 1530, *Poszczukowo* 1563 SHGPn III 923; *Poszczukowo* 1580–81 ŻDz XII 82; *Poszczukowo* 1619, *Puszczkowo* 1775 PPozn(Tab 2, 108V i 7, 7v); *Puszczkowo* 1783–84 RejKor 727; *Puszczkowo*

wo 1888 SG IX 317; *Puszczkowo* 1933 SkBy 1405; *Puszczkowo*, -*wa* 1982 WUN III 94; gw. *puščykowo*, -*va*, *puščykoski*. — Dawniej n. *Poszczukowo*, *Poszczukowo*, od n. os. **Poszczuk*, **Poszczuk* (: *szczak* 'nocnik', czas. *szczać* i gw. ap. *szczum* 'młokos'), z suf. -*owo*. Przejście *u > y* jest zapewne wynikiem adideacji do ap. *puszczuk*. Lit.: SHGPn III 923–4; Nieckula, -*ov*- 162; PPozn 236–7.

ZZ

Puszczkowo (3), dziś *Puszczkowo*, mto, i *Stare Puszczkowo*, cz. mta, dawniej wś, pozna.: *Poszczukowo* 1387, *Nicolas ... Poszczukofszki* 1394 Lek I nr 249, 1823; *Poszczukowo* 1401, *Poszczukowo* 1404, *Poszczukowo* 1405 KZPozn nr 715, 1729, 2517; de *Poszczukowo* 1429 RWlkp III nr 1373; *Poszczukowo* 1453 SHGPn III 920; *Poszczukowo* 1461 ARP I nr 910; *Poszczukowo* 1500, *Puszczkowo* 1508 SHGPn III 920; *Poszczukowo* 1510 NKs 102; *Poszczukow* 1518, *Poszczukowo*, *Poszczukowo*, *Poszczukowo* 1531 SHGPn III 920; *Poszczukowo* 1563 SHGPn(ASK 5, 239); *Poszczukowo*, *villa Poszczukowiensis* 1574, *Puszczkowo* 1577 SHGPn III 920; *Poszczukowo* 1580 ŻDz XII 41; *Puszczkowo* 1622–24, *Puszczkowo* 1789 PPozn(Tab 1, 38 i 6, 85v); *Puszczkowo* 1888 SG IX 317; *Puszczkowo*, *Puszczkowo Stare*, niem. *Unterberg*, *Alt Puszczkowo*, dwie wsi 1921 Sk X 99, 101, 153; *Puszczkowo*, *Puszczkowo Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1405; *Puszczkowo*, mto 1962 DzU nr 41, poz. 188; *Puszczkowo*, -*wa*, *puszczkowski*, mto 1966 UN 93, 29; *Puszczkowo*, -*kowa* i *Stare Puszczkowo*, -*rego* -*wa* 1982 WUN III 94, 318; gw. *puščykowo*, -*va*, *puščykoski*. — Etymologie zob. wyżej. S. Rospond wywodzi n. od n. os. **Pościuk*, *Pościk* SSNO IV 328 (por. n. os. *Post* i ap. *post*, czas. *pościć*). Okresowo n. zestawiona z członami dyferencyjnymi: pol. *Stare*, niem. *Alt*. Lit.: SHGPn III 920–3; PPozn 237; RymNmiast 197–8; RospSEMIG 316; Nieckula, -*ov*- 162; ZierNmiast 125–7.

ZZ

Puszczkowo zob. **Puszczkowo-Zaborze****Puszczkowo Hauland** zob. **Puszczkówieć**

Puszczkowo-Zaborze, wś, pozna., gm. Swarzędz, 4,5 km na płn.-zach. od Kostrzyna: *Poszczukowo* 1423 Koz III 72; *Puszczkowo* 1460 SHGKI(AAP CP 14, 637); *Poszczukowo* 1510 NKs 219; *Poszczukowo* 1534 SHGKI(ASK 12, 382); *Poszczukowo* 1580 ŻDz XII 143; *Puszczkowo* des.

Puszczykowskie Holendry

1618–20 PKaI 185; *Puszczykowo* 1674 MKI(ASK 74, 215); *Wieś Puszczykowo* 1789 MKI(Tab 34, 41); *Puszczykowo* 1888 SG IX 317; *Puszczykowo-Zaborze*, niem. *Karlskrone* 1921 Sk X 75, 153; *Puszczykowo-Zaborze* 1933 SkBy 1405; *Puszczykowo-Zaborze*, -wa-rza, zaborski 1966 UN 93, 38; gw. *puščykovo-zaboře*, -va-řa. — Dawniej *Poszczykowo*, *Poszczukowo* i *Puszczykowo*; etymologię zob. *Puszczykowo* (2). Od XX w. n. zestawiona; człon drugi *Zaborze* od wyrażenia przyimkowego *za borem*, z suf. -'e. Lit.: Nieckula, -ov- 161. ZZ

Puszczykowskie Holendry zob. **Puszczyków**

Puszczykówko, cz. *Puszczykowa*, dawniej wś, pozn., gm. *Puszczykowo*: *Puszczykowo* 1802–03 MpGillyPr; *Puszczykówko*, wś 1888 SG IX 317; *Puszczykówko* 1902 MycPn 144; *Puszczykówko*, niem. *Puschkau* 1921 Sk X 99, 153; *Puszczykówko*, wś 1933 SkBy 1405; *Puszczykówko*, -ka 1982 WUN III 94. — Od n. m. *Puszczykowo* (2), z suf. -ko. ZZ

Puszczyno, dział zaginiony w Głównicy, leżał koło Żerkowa, kal., gm. Żerków: sors dicta *Puszczyno* in Głowczino 1419 Koz III 114. — Od n. os. *Puszka* SSNO IV 400, z suf. -yno. ZZ

Puszki, kol., dawniej wś, chełm., gm. Dorohusk, 18 km na wsch. od Chełma: *Puszki*, kol. 1877 Zin II 95; *Puszki*, kol. 1888 SG IX 318; *Puszki*, kol. 1921 Sk IV 16; *Puszki*, kol. 1933 SkBy 1405; *Puszki*, wś 1952 UW 135; *Puszki*, -szek, *puszkowski*, wś 1970 UN 108, 36; *Puszki*, -szek 1982 WUN III 94; gw. *puški*, -šek. — Od ap. *puszki* (z ros. *opuszka*) 'krańce lasu' Łesiów 13. Lit.: CzChełm 188; Łesiów, Nazwy terenowe Lubelszczyzny 13. BCz

Puszkowice zob. **Stara Wieś** (9a)

Puszków, wś notowana do 1967 r., jel., gr. Osiecznica, 14 km na pld.-wsch. od Żagania: pago *Puschkau* 1679, *Pusskau* 1687/88 J III 284, 674; *Puschkau* 1787 Z VII 109; *Puschkau* 1845 K 519; *Puschkau* 1888 SG IX 307; *Puschkau* 1927 CdSil XXXII 100; *Hirtenau* 1939 MpMbl(4458); *Hirtenau* — *Puszków*, -owa, *puszkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Puszków* — *Hirtenau* (*Puschkau*), wś 1951 Rosp 263; *Puszków* 1967 SM 945. — Od n. os. *Puszek* SSNO IV 399, z suf. -ów; n. ziemczona jako *Puschkau*. Nazwa *Hirtenau* wprowadzona w okresie hitlerowskim. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Puszków*. Lit.: SNGŚI XI 79. JCh

Pusznia zob. **Pusznio**

Pusznio zob. **Pusznio**

Pusznio, dziś *Pusznio Godowskie* i *Pusznio Skokowskie*, dwie wsi, lub., gm. Opole Lubelskie, 8,5 i 7,5 km na pld.-wsch. od Opola Lubelskiego: *Opvczassowo* (!) (1368)XVI ZDM IV 144; *Pvssin* 1529 LR 34; *Pusszień*, od połowicze *Puszczienia* 1563 RPobLu 470v; *Pvsnia* 1580 RPobLu 767v; *Pusznio* 1580 RPdm 38v; villae *Pusniow* 1595 WPar 104; *Pusnio* 1603 WPar 427; *Pusnia* 1626 RPobLu 99; *Pusznio* 1674 SHGLu IV 114; *Pusznio* 1676 ŻDz XV 12a; *Pusznio* 1721 WPar 626; *Pusno* 1748 WPar 250; *Pusznio* 1787 Spis 450; *Pusno* 1801 SHGLu IV 114; *Pusznia* 1827 Tabella II 127; *Pusno* 1830 WPar A 356; *Pusznio godowskie*, *Pusznio Skokowskie* 1877 Zin II 95; *Pusznio Godowskie*, *Pusznio Skokowskie*, dwie wsi 1888 SG IX 318; *Pusznio Godowskie*, *Pusznio Skokowskie* 1921 Sk IV 80; *Pusznio Godowskie*, *Pusznio Skokowskie* 1952 UW 146; *Pusznio Godowskie*, *Pusznio Skokowskie*, -na -kiego, *puśniański* 1970 UN 116, 15; gw. *pušno*//*pušno*, -śńa//*-na*, *puśniński*//*puśniński*//*puściński*. — Nazwa łączona z ap. *puch*, por. stp. 'para, opar, wyziew', gw. 'stęchlizna, smród, zaduch' SEBor 502, także z przym. *pusty* i stp. ap. *puszcza* 'pustkowie, kraina pusta, niezamieszka' Sstp VII 400. Warianty morfologiczne dokumentują: wymiany sufiksu -eń (*Puścień*) i -nia (*Puśnia*), zmianę rodzaju (*Puśnio*), zmiany paradygmatu (*Puśno*, *Pusznio*) oraz dodanie suf. -ów (*Puśniów*). Człony odróżniające w n. zestawionych od n. pobliskich wsi *Godów* (3) i *Skoków* (2). Lit.: SHGLu IV 114; KosLu 70; Borek, -bn- 194; BańMorf 65, 87. IN

Puszyna, wś, opol., gm. Korfantów, 4 km na pld.-wsch. od Korfantowa: *Pussina* ok. 1300 CdSil XIV 104; *Puschina* 1605 CdSil XXXIII 55; Pago *Puschina* 1679, *Puschinii* 1687/88, cryptae *Puschiniana* 1687/88 J II 184, 536, 535; *Puschin* 1743 SNGŚI XI 79; *Puschin* 1784 Z III 82; *Puschiene* 1845 K 519; *Puszyna*, niem. *Puschine* 1888 SG IX 318; *Erlenburg*, *Puszyna* 1941 Wrzosek 40; *Erlenburg* — *Puszyna*, -y, *puszyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Puszyna*, -ny 1982 WUN III 94. — Od ap. stp. *puch* 'para, opar, wyziew' Sstp VII 395, z suf. -ina; n. ziemczona jako *Puschi-*

na, *Puschin(e)*. Nazwę *Erlenburg* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Puszyna*. Lit.: SNGŚl XI 79; BorGŚl 55. *JCh*

Puścień zob. **Puszno**

Puśnia zob. **Puszno**

Puśniki, cz. Kutna, dawniej wś, płoc.: *Puśniki* 1827 Tabella II 126; *Puśniki* 1877 Zin II 94; *Puśniki* al. *Pąśniki*, wś 1888 SG IX 308; *Puśniki Dochy*, wś 1902 Przew II 111; *Puśniki*, wś 1921 Sk I 52; *Puśniki*, -*nik*, *puśnicki*, wś 1974 UN 41, 27; *Puśniki*, -*nik* 1982 WUN III 94; gw. *puśniki*, -*nik*, *puśnikoski*. — Od nazw. *Puśnik*, por. *Pusz* (: *puszyć się* 'pysznić się'); czł. drugi w n. zestawionej od nazw. *Doch* (od im. na *Do*- typu *Dobemir*) RymSEN II 323, I 139. W wariantcie *Pąśniki* adideacja do nazw. *Pąch* (: *pąchać*, *pochać* 'wąchać') RymSEN II 219. *EB*

Puśnio zob. **Puszno**

Puśniów zob. **Puszno**

Putzkerdorf zob. **Pucka Wieś**

Puterki, cz. Jakubik, okresowo wś, siedl., gm. Kosów Lacki: *Puterkowizna* 1795 MpPerPd; *Puterki* 1877 Zin II 95; *Puterki*, os. włość. 1888 SG IX 319; *Puterki*, wś 1902 Przew II 111; *Puterki*, wś 1921 Sk IV 101; *Puterki*, wś 1967 SM 945; *Puterki*, -*rek* 1982 WUN III 94. — Początkowo *Puterkowizna*, od n. os. *Puterek* (: *putera*, *putra* 'skopek na mleko') RymSEN II 324, z suf. -*owizna*, wtórnie w l. mn. *EB*

Puterkowizna zob. **Puterki**

Putiska zob. **Puciska**

Putkowice, dziś *Putkowice Nadolne* i *Putkowice Nagórne*, dwie wsi, biał., gm. Drohiczyn, 9 km na płn.-zach. od Drohiczyzna: *Putkowice* 1520 SHGPd(RegInw 363); w siołach ... *Putkowicach* (1536) *ŻDz* XVII/2, 83; село *Путьковичи Старое* i *Путьковичи Нагорное* 1567 Kond 169; *Putkowice nadolne* i *Putkowice nagórne* 1569 UPL 275; *Puthkowicze Nagorne* 1578 Semk nr 361, 263-4; *Putkowicze Nadolne*, z *Nadolnych Putkowicz*, z *Putkowicz Nadolnych* i *Puthkowicze Nagorne*, z *Nagórnych Putkowicz* 1580 *ŻDz* XVII/1, 8, 48; *Putkowice Nadolne* i *Putkowice Nagórne* 1676 Kond 169; *Putkowice Nadolne* i *Putkowice Nagórne* 1793 SHGPd(Regof 2, 12); *Putkowice nadolne* i *Putkowice nagórne* 1795 MpPerPd; *Puckowice (Putkowice) Nadolne* i *P. Nagórne* 1888 SG IX 273; *Putkowice*, *Puc-*

kowice Nadolne i *Nagórne* 1902 SG XV/2, 529; *Putkowice Nadolne* i *Putkowice Nagórne* 1921 Sk V 24; *Putkowice Nadolne*, *Putkowice Nagórne*, -*wic -nych* 1982 WUN III 94. — Od n. os. *Putek*, *Putko* SSNO IV 394 (od podstawy *put-*, por. *putać* 'hulać, szastać pieniędzmi', gw. *putek* 'ojciec chrzestny, kum; prosię'), wschłow. z suf. -*oviči* > -*owice*. Człony odróżniające od przym.: *nadolny* 'leżący na dole', *nagórny* 'leżący na górze' oraz *stary*. Lit.: Kond 169. *EB*

Putnowce zob. **Putnowice**

Putnowice, dziś *Putnowice Wielkie*, wś, i *Putnowice-Kolonia*, kol., dawniej wś, chełm., gm. Wojślawice, 22 km na płn.-zach. od Hrubieszowa: *Putnowice* 1653 AWAK XXVII 266; *Putnowce* 1661 Lurus III 284; *Putnowice* 1707 AWAK XXVII 25; *Putnowice* 1827 Tabella II 127; *Putnowice*, wś i folw. 1888 SG IX 322; *Putnowice Dolne*, wś, *Putnowice*, kol. 1921 Sk IV 17; *Putnowice Wielkie* i *Putnowice*, dwie wsi 1952 UW 135; *Putnowice Wielkie*, -*wic -kich*, *Putnowice-Kolonia*, -*wic-nii*, *putnowicki*, dwie wsi 1970 UN 108, 41; *Putnowice Wielkie*, -*wic -kich*, *Putnowice-Kolonia*, -*wic-nii* 1982 WUN III 95; gw. *putnowice wólke*, -*wić -kix*, *putnoweckki*. — Od ukr. n. os. *Putno*, z suf. -*owice*, ukr. -*owce*. Do n. os. por. ap. *put* 'droga' lub przym. *putnij* 'zdatny, odpowiedni, sensowny' Hrin III 502. Nazwy zestawione z członami dyferencyjnymi od przym. *dolny*, *wielki* oraz od ap. *kolonia* 'osada'. Lit.: CzChełm 188. *BCz*

Putnowice Górne, wś, zamoj., gm. Uchanie, 20 km na płn.-zach. od Hrubieszowa: *Putnowicze* 1491 Matr II supl. nr 107; *Putnowicze* 1564 *ŻDz* XVIII/1, 187; *Putnowicze wyesz* 1565 Lu-ukr III 106; *Putnowice* 1827 Tabella II 127; *Putnowice* 1888 SG IX 322; *Putnowice Górne* 1921 Sk IV 31; *Putnowice Górne*, -*wic -nych*, *putnowicki* 1970 UN 109, 28; gw. *putnowice gurne*, -*wić -nyx*, *putnoweckki*; też: *toważyše*, *na toważyšax*. Ukraińcy mówią: *putnowyčy gurnyji*. — Nazwa zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *górnny*. Mieszkańcy okolicznych wsi nazywają wieś *Towarzysze*, ponieważ należała do *Staszicowskiego Towarzystwa Rolnego*. Lit.: CzChełm 188. *BCz*

Putnowicka Wólka zob. **Wólka Putnowicka**

Putridus Pons zob. **Mościsko**

Putsche zob. **Boguszowice** (1)

Putschlau

Putschlau zob. **Pęclaw** (1a)

Puttkammerhof zob. **Podkomorzyce**

Putyska zob. **Puciska**

Putyski zob. **Puciska**

Putyszczka zob. **Puciska**

Putz zob. **Puc**

Putzernin zob. **Poczernino** (2)

Putzig zob. **Puck**

Putzig-Hauland zob. **Gajewo** (4)

Putziger Heisternest zob. **Jastarnia**

Putziger Stadforst zob. **Kapino**

Putza zob. **Dobre nad Kiswą**

Puzarskie Budy zob. **Puzary**

Puzary, dziś *Pużary*, cz. Gawrzyjałek, okresowo wś, olszt., gm. Szczytno: *Pussary* U.F. 1796–1802 MpSchröt XVII; *Pusarny-Buden* (!), leśn., *Pusarren*, leśn., *Wilhelmsthal* (*Puzarskie Budy*), maj. 1820 Wald 224, 225, 226; *Posaren*, Abbau zu adl. Df Wilemsdorf, *Pózary*, *Pózar*, *Wilhelmsthal*, *Pozary*, -r, maj. ok. 1859 SzcześTeka 53, 114; *Pusarren* — *Puzary*, *Wilhelmsthal* — *Puzary* 1879 Kętn 216, 218; *Puzary*, wś 1888 SG IX 324; *Wilhelmsthal* 1813, *Pussarnbudden* (*Puzarskie Budy*) 1935 Gause 118; *Wilhelmsthal Gut*, *Pussarybuden* — *Puzary* al. *Puzarskie Budy*, dw., leśn. 1946 Ley I 116; *Wilhelmsthal Gut* — *Puzary*, -ar, *puzarski* 1948 MPol nr A-8; *Puzary* — *Wilhelmsthal Gut*, os. 1951 Rosp 263; *Puzary*, -zar 1982 WUN III 95; po zmianie *Pużary*, -ar 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — *Puzary* powstały na miejscu zaginionych bud potażowych. Nazwa może od średniem. *pusse* ‘uderzenie, cios, raz, cięcie; figiel, żart’ Lübben 287 lub od nazw. *Puzer* (: *Pożer*) RymSEN II 290, lit. nazw. *Puzaris* (związek z ap. *pūzra* ‘małe, brzuchate dziecko, człowiek; śpioch’ wątpliwy z powodu *puzar* : *pūzr*- Lpvž II 545). Okresowo człon odróżniający od ap. *buda* ‘osada leśna’, w l. mn.; też n. zestawiona *Puzarskie Budy*. Od 1813 r. n. niem. *Wilhelmsthal* na cześć króla pruskiego Fryderyka *Wilhelma* III + *-thal* (: *Tal* ‘dolina’); przejściowo z członem od ap. *Gut* ‘majątek’. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Puzary*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 159. RP

Puzdrowice zob. **Puzdrowiec**

Puzdrowiec, wś, bydż., gm. Janowiec, 5 km na pln.-zach. od Janowca Wielkopolskiego: [*Puzdrowiec*] 1431 ŁLB I 140, przyp.; *Puzdrowiecz* ...

Puzdrowiecz 1434, *Puzdrowycze* 1440–48 Koz I 244; in *Puzdrowiecz* 1485 SHGKI(PG 10, 19v); *Pustrowiecz* 1511/12 VisitGn 300; *Puzdrowiecz* 1511–23 ŁLB I 140; *Puzdrowiecz* 1577 ŻDz XII 182; *Puzdrowiec* 1618–20 PKal 244; *Pozdrowiec* 1775 MKI(Tab 37, 53); *Puzdrowiec* 1789 MKI(Tab 41, 10); *Puzdrowiec*, mylnie *Pazdrowiec* i *Pazdrowice* 1888 SG IX 324; *Puzdrowiec*, niem. *Puzdrowitz* 1921 Sk X 128, 153; *Puzdrowiec*, -wca, *puzdrowiecki* 1971 UN 182, 16; gw. *puzdrovec*, -fca, *puzdrovecki*. — Od n. os. *Puzdro* SSNO IV 401, z suf. -owiec, przejściowo -owice. Postać *Pyzdrowiec* świadczy może o labializacji *yu* > *uy*. Inny rezultat labializacji *yu* > *uo* pokazuje forma *Pozdrowiec*. ZZ

Puzdrowitz zob. **Puzdrowiec**

Puzdrowizna, wś, ostroł., gm. Brok, 4 km na pln.-zach. od Broku: *Puzdrowizna* 1783–84 Rej-Kor 551; *Puzdrowizna* 1827 Tabella II 127; *Puzdrowizna* 1888 SG IX 324; *Puzdrowizna*, -ny, *puzdrowiski* 1971 UN 134, 21. — Od n. os. *Puzdro*, z suf. -owizna. Lit.: Safarewiczowa, -izna 31. UB

Puzdrowo, wś, gdań., gm. Sierakowice, 22 km na zach. od Kartuz: *Pusdrowo* 1375 Lor X 161; *Pusdrowo* 1395, von *puzdrow* 1407 Zeit XI 28, 18; *Pusdrow* (1438) GZ 122; de *Puzdrowo* ... villam, *Puzdrovo* 1552 Matr V/2, nr 89; z *Puzdrowem* 1565 Lupom 87; *Puzdrowo* 1570 ŻDz XXIII 266; *Puzdrowo* 1599 Font I–III 469; *Puzdrowo* 1648 RP 192; *Puzdrowo* 1682 Font V 159; *Puzdrowo* 1720, *Puzdrowo* 1749 Font XVI–XIX 529, 227; *Pucdrowo* 1772/73 HAPr IV 633; *Pusdrowo* 1796–1802 MpSchröt IX; *Puzdrowo* 1879 Kętn 15; *Puzdrowo*, niem. *Pusdrowo* 1888 SG IX 324–5; *Puzdrowo*, niem. *Pusdrowo* 1921 Sk XI 26, 85; *Puzdrowo* 1952 UW 191; *Puzdrowo*, -wa 1982 WUN III 95; gw. dawniej *p^huzdrow^ho*, -va, *p^huzdrowski* Lor A 30. — Od n. os. *Puzdro*, z suf. -owo. Do n. os. i n. m. por. ap. *puzdro* może w znaczeniu topograficznym ‘zagłębienie w terenie’ SEBr 449, psł. **puzdro* (: *puzo* ‘brzuch’) ‘futurał, moszna, woreczek jądrowy’ Spśl II 18, pierwotnie coś pękatego, nadętego; por. też stp. *puzdro* ‘pudło z przegródkami lub wklęsłościami’ Sstp VII 409, kasz. *puzdra* ‘kobieta puciołowata; tylna część ciała, pośladki’ SEKasz IV 146. Lit.: Kęsikowa, PMT II 120; MKart 140–1. WK

Puzdyki zob. **Pożniki**

Puznów, dziś *Nowy Puznów* i *Stary Puznów*, dwie wsi, siedl., gm. Garwolin, 4 km na pñ.-wsch. od Garwolina: *Posdnowo, Poznowo* 1429 MkM II nr 146; *Posthdnowo* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 246v); *Posnowo* 1497 KkM nr 265; *Poznow* (1565) Lumaz I 111; *Puznow* 1576 ŹDz XVI 218; *Puznow* 1617 Lumaz I 173; *Poznow* 1783 MpPerMz; *Puznow* 1839 MpKwat V 5; *Puznów Stary, Puznów Nowy* 1888 SG IX 325; *Puznów Nowy, Puznów Stary* 1921 Sk IV 28; *Nowy Puznów, -wego -nowa, nowopuznowski, Stary Puznów, -rego -nowa, staropuznowski* 1971 UN 124, 7. — Zapewne od n. os. **Pozden*, z suf. *-owo*, później *-ów*. Do n. os. por. *pozdny, późny* ‘końcowy, opieszały, spóźniający się’ Sstp VII 20. Forma *Puznów* powstała w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-zdn- > -zn-* oraz przejścia *o > u*. Współcześnie dwie wsi: *Nowy Puznów* i *Stary Puznów*; człony odróżniające od przym. *nowy, stary*. UB

Puznówka, wś, siedl., gm. Pilawa, 3,5 km na pñ.-wsch. od Pilawy: *Poznowska wola* 1540 Czer 4 dod.; *Poznowska Wola* (1565) Lumaz I 72; *Wola Puznowska* 1576 ŹDz XVI 225; *Poznowska Wola* 1617 Lumaz I 196; *Poznowska Wola* 1783 MpPerMz; *Puznowka* 1827 Tabella II 127; *Puznówka* 1839 MpKwat V 5; *Puznówka* 1888 SG IX 325; *Puznówka, -ki, puznowski* 1971 UN 124, 17. — Dawniej n. *Poznowska Wola*; człon pierwszy od n. m. *Poznów//Puznów*, człon drugi od *wola*. Od XIX w. *Puznówka* — uniwersalizacja za pomocą suf. *-ka*. UB

Puzowstok zob. **Mściwuje****Puzystok** zob. **Mściwuje****Pużary** zob. **Pużary**

Pużyce, wś, gdań., gm. Łęczycze, 13 km na pñ.-wsch. od Lęborka: *Pusicz* (1356)1400 PrUr V 243; *Pusitz* 1400 SHGPG(KKG 257); *Pusitz* 1438 GZ 125; *Pusshicze* 1534 Inwwłoc 117; *Pużyce* 1638 Font XLVI 53; *Pusitz* 1789 MpGillyPom; *Pużyce*, niem. *Pusitz* 1888 SG IX 326–7; *Pusitz* — *Pużyce, -życ, pużycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pużyce, -życ* 1982 WUN III 95. — Od n. os. **Puża*, z suf. *-ice*. Do n. os. por. kasz. *puga* w znaczeniu pejoratywnym ‘owca; stara pocerowana pończocha wełniana; młoda dziewczyna z rozczochranymi włosami; nawierzchnia torfowiska w postaci warstwy roślin’, *puża* ‘twarz puciołowata, pyzata; narządy

płciowe kobiety’ SEKasz IV 134, 148. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pużyce*. Lit.: TrautnElb I 82; Siciński, OSG VIII 72. BCz

Pühlau zob. **Bielawa** (5)**Pülz** zob. **Pilec****Pültz(en)** zob. **Pilec****Pürben** zob. **Pierzwin****Pürbischau** zob. **Pierwosów****Pürschen** zob. **Piersna****Pürschkau** zob. **Przybyszów** (5)**Püstow** zob. **Pustowo****Pütkau** zob. **Bytków** (4)**Pützerlin** zob. **Poczernin** (2)**Pützhütte** zob. **Dąbrówka** (15)**Pyanicken** zob. **Pianki** (3)**Pyaschen** zob. **Piaszno**

Psychowice, cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: *Psychowice* ... in villam iam dictam *Psychowice* (1376) KMłp I 396; *Psychowice* 1470–80 DB III 118; *Psychowycze* 1490 ŹDz XV 450; *Psychowice* 1529 LR 302; *Pichowicze* 1564 Lukrak II 90; *Psychowice* 1581 ŹDz XIV 41; *Psychowice* 1680 Rej 60; *Psychowice*, wś 1888 SG IX 327; *Psychowice*, wś 1933 SkBy 1407; *Psychowice, -wic* 1963 UN 1, 11. — Od n. os. *Psych* SSNO IV 401 (: *psych, pycha* ‘próżność, wyniosłość, zarozumiałość’, por. też *pichać* ‘pchać’), z suf. *-owice*. Lit.: LKrak 123. IN

Psychowo, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. nowomiejskim, dziś ciech.: *Pichowo* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 69v); *Psychowo* 1467, 1469 SHGMz(MK 5, 114v); *Psychovo* 1521 SHGMz (Z 24, 541v). — Od n. os. *Psych* lub *Pich*, z suf. *-owo*. UB

Pychy zob. **Szczepanki-Pychy**

Pyczek, wś, kal., gm. Lisków, 17,5 km na pld.-zach. od Turku: *Pyczek* 1827 Tabella II 128; *Pyczek* 1888 SG IX 327; *Pyczek* 1921 Sk II 19; *Pyczek, -czka, pyczkowski* 1971 UN 80, 30. — Od nazw. *Pyczek* (: *pykać* ‘cmokać’, *pyka* ‘ptak zięba’) RymSEN II 325. Niewykluczony związek z gw. ap. *pycek* ‘kawalek, kawaleczek’ SW V 447, odnoszącym się do małego obiektu, por. *Pyczek*, staw k. Koźlątkowa UN 80, 29, i *Pyczek*, mała górka pod Liskowem Koz V 219. ZZ

Pyczków, wś zaginiona, leżała w par. Rozprza, piotr.: *Piczkow* 1386, *Piczkowo* 1394 SHGŁęcz II 62; *Piczkow* 1511 ŹDz XIII 196; *Pyczkow* 1511/12

Pygany

VisitGn 437; *Pyczkow*, villa 1521–23 ŁLB II 191; *Piczkow* 1552 ŻDz XIII 253. — Od n. os. *Pyczek*, z suf. *-owo*, *-ów*. Lit.: SHGLęcz I 30, II 62–3. *EB*

Pygany zob. **Pigany**

Pylon zob. **Pilona**

Pyłow zob. **Piłów**

Pypin, wś zaginiona, leżała zapewne koło Czarnej Dąbrowy, słup.: *Pypin* 1342 KrBüt 278; *Klippy*, *Klyppy* (!) 1428 LorSNH 49; *Pyppyn* 1437/38 GZ 135; *Blankensee* 1443 SHGPG (Cramer II 185); *Pypin* 1443 KrBütow 278. — Od n. os. *Pypin* lub *Pipin*, por. *Pipinus* SSNO IV 278 (: *pipa* 'trzon ptasiego pióra', też 'beczka na piwo' RymSEN II 244). Obocznie wieś nosiła n. niem. *Blankensee*, zapewne ponowioną z n. jakiegoś jeziora, od przym. *blank* 'jasny, lśniący' i od *See* 'jezioro'. Lit.: LorSNH 49; *Surma*, PMT IX 53. *BCz*

Pyrehne zob. **Pyrzany**

Pyritz zob. **Pyrzyce**

Pyrka, wś notowana do 1967 r., pow. garwoliński, gr. Korytnica, siedl., 10 km na pñ.-zach. od Ryk: *Pyrka* młyn 1783–84 RejKor 366; *Pyrka* 1877 Zin II 95; *Pyrka*, wś 1888 SG IX 328; *Pyrka* 1921 Sk IV 20; *Pyrka*, wś 1933 SkBy 1407; *Pyrka* 1967 SM 954. — Nazwa ponowiona z n. młyna, ta zapewne od n. os. *Pyrka* (od podstawy *pyr-*, por. *pyra* 'stos drzewa', *pyrkać* 'furczyć, pykać', lub od gw. *pyrka* 'ziemniak') RymSEN II 223, 325–6. *IN*

Pyrkowo zob. **Perkowo** (1)

Pyrlino zob. **Perlino**

Pyrnik, wś, ziel., gm. Bojadła, 15 km na pñ.-wsch. od Nowej Soli: *Pyrnick* 1541, *Pörnigk* 1662 CdSil XXIV 62, 97; *Pirnig* 1670, *Pirnigk* 1687/88 J III 87, 543; *Pirnig* 1695 CdSil XXIV 30; *Pirnig* 1791 Z X 362; *Pirnig* 1845 K 493; *Pirnig* 1887 SG VIII 222; *Pirnig* 1941 Wrzosek 31; *Pirnig* — *Pyrnik*, *-ka*, *pyrnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pyrnik*, *-ka* 1982 WUN III 96. — Zapewne od ap. **pyrŕ*, zob. *Pyrzany*, z suf. *-nik*. Nazwę zniemczono jako *Pirnig*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pyrnik*. Lit.: SNGŚI XI 80. *JCh*

Pyron zob. **Pronie**

Pyzanki-Borek zob. **Perzanki-Borek**

Pyrzany, wś, gorz., gm. Witnica, 5 km na pñ.-wsch. od Witnicy: *Pyrene* 1300 CdB A XVIII 371; *Pyrene* 1328 PU VII 221; *Peyrene* 1406 CdB A XVIII 418; *Perene* 1517 CdB A XXIV 229; *Pie-*

renow (!) 1608 SHGNM (Eickstedt 233); *Pyrehne* 1822 MpUMbl 1774; *Pyrehne* — *Pyrzany*, *-an*, *pyrzański* 1947 MPol XXVI nr 37; *Pyrzany*, *-rzan* 1982 WUN III 96. — Od ap. **pyrŕ* 'gatunek pszenicy', od tego zachłsw. **pyrŕ* 'perz' (po zarzuceniu jego uprawy n. gatunku przeniesiona na pospolite chwasty) SEBor 421, z suf. *-any*, określała ludzi mieszkających na terenie, gdzie uprawia się pszenicę, i osadę przez nich zamieszkaną. Nazwę zniemczono jako *Pyrehne*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Pyrzany*. *BCz*

Pyrzowice (1), wś zaginiona, leżała koło Gniewu, gdań.: *Picanz* (!) 1245, *Pirouis* 1279 Perl 74, 262; *Pyrovis* 1281, *Pyrowitz*, *decimis villarum ... Pyrouis* 1283 Perl 281, 311, 329. — Od n. os. *Pyrz* SSNO IV 403 (: pśl. **pyrŕ* 'pszenica', pol. *pyrz*, *perz* 'dokuczliwe rośliny'), z suf. *-owice*. Lit.: Bugalska, PMT VI 84. *WK*

Pyrzowice (2), wś, kat., gm. Tapkowice, 11,5 km na pñ.-zach. od Siewierza: *Pirzowicze* 1443 GrMark II 629; *Pyrzowice* 1443 ŻDz XV 452; *Pyrzowicze*, *Pyrzowycze* 1470–80 DB II 202, III 68; *Pirzowicze* 1529 LR 15; *Perzowice* 1667 ŻDz XV 453; *Perzowice* 1787 Spis 368; *Pyrzowice* 1790, *Pyzowice* 1792 SHGKrMat 219; *Pyzowice* 1827 Tabella II 128; *Pyrzowice* 1877 Zin II 95; *Pyrzowice* 1888 SG IX 328; *Pyrzowice* 1921 Sk III 7; *Pyrzowice* 1952 UW 252; *Pyrzowice*, *-wic* 1982 WUN III 96. — Forma *Perzowice* powstała wskutek przejścia *-ir(z)-* > *-er(z)-*. Forma *Pyzowice* z wyrównaniem do ap. *pyza*. Lit.: RSiew 19. *IN*

Pyrzyca, wś zaginiona, niezidentyfikowana, leżała przypuszczalnie w okolicy Wielenia i Kaszczoru, leszcz., gm. Przemęt: Ptowe, *Pyriz* 1278 KW I 413; *villae ... Pyriz* (1370) 1782 KW VI 261; *Pyracz* (!) 1533 Matr IV/2, nr 16708. — Wraz z innymi wymienionymi wsiami była to własność cystersów w Wieleniu, później w Przemęcie. Może pierwotnie **Pyrzyca*, od pśl. **pyrica* 'rola pyrzana, czyli pszena', por. wyżej n. *Pyrzany*. S. Kozierowski odczytywał n. jako *Pyrzyce*. Lit.: SHGPn III 925; Koz III 114–5, VIII 97. *ZZ*

Pyrzyce, mto, szczec.: *Piriz* 1124 MPH II 45; *Phiris*, *Piris* 1140 PU I 33; *Piriz* 1186, *Pyris* 1188 Pom 142, 153; *Piriz* 1217 PU I 224; *Piricz* 1282 PU II 469; *Pyriz* 1295 PU III 225; *Piriz* 1316, *Piriz* 1320 PU V 268, 531; *piritze* 1493 RzDuma

II 141; *Piritz* (1541) *PomKirch* II 107; *Piritz* 1618 *MpLub*; *Pyritz* 1789 *MpGillyPom*; *Pyritz* 1833 *MpUMbl* 1408; *Pierzyce*, niem. *Pyritz* 1887 *SG* VIII 105; *Pyritz* — *Pyrzyce*, -yc, *pyrzycki* 1946 *MPol* XXIV nr 44; *Pyrzyce*, -rzc 1982 *WUN* III 96. — Wcześniejsza była zapewne n. plemienia *Prissani* 866–890 *MPH* I 11, odczytana jako **Pyryczanie* lub **Brzeżanie*. Nazwę plemienia i miasta należałoby łączyć z ap. **pyrŕ*, zob. *Pyrzany*. Nazwa miejscowa utworzona za pomocą suf. -ica, może w formie pluralnej; por. też ap. *pyrz*, *perz*. Lit.: *RospSEMiG* 316; *Rymar*, *ZPyrz* I 175–6; *RymNmiast* 198; *RzDuma* II 141. *BCz*

Pyrzyce zob. **Perzyce**

Pyrzyny zob. **Perzyny** (1, 2)

Pyskicz zob. **Pieski** (1)

Pyskowiec (1), mto, kat.: *Söhne des Pisko*, die K[apelle] des h. Paulus in *Piskowice* erbaut 1256 *Ng* 229; *Piscowitz* ok. 1300 *CdSil* XIV 96; *Tilo v. Piscowiz* 1315, *Pyscowicz* 1318, *Piscowicz* 1321, *Peyzenchreschin* 1327 *Reg* nr 3453, 3987, 4093, 4139; [*Peiskretscham*] 1399 *Ng* 229; *Stadt Peisenkreczim* (1421) *XVI SNGŚI* XI 80; in *Piscowicze* 1447 *Ng* 229; *Peiskretscham* 1463, w *Pyskowiczich* (1493) *XVI CdSil* VI 47, 86, 137; *Pyskowicz* 1546 *SNGŚI* XI 80; *Pyskowicz* 1593 *CdSil* XXXIII 109; *Piscovitium* 1679, in oppido *Piskowicii* 1679, ex oppido *Peiskretscham* 1679, ex villa *Piskowic* 1679, *Pisquiti* 1687/88, in oppido *Pisquicensi* 1687/88 *J* II 81, 89, 205, 81, 318, 382; *Peiskretscham* Städtel 1743, *Peyskretschamb* 1745 *SNGŚI* XI 80; *Peyßkretschamb* 1770 *CdSil* XXXIV 113; *Peiskretscham* (*Piscowice*) 1783 *Z* II 359; *Peiskretscham*, *Piskowice* 1845 *K* 895; *Pyskowiec*, *Peisskretscham* 1900 *Myc* 44; *Peiskretscham* — *Pyskowiec*, -wic, *pyskowicki* 1946 *MPol* XXIV nr 44; *Pyskowiec*, -wic 1982 *WUN* III 96. — Od n. os. *Pysk//Pisk*, por. *Pisco* 1254 *Reg* nr 859, wymieniony wśród świadków, może założycieli lub mieszkańców wsi, z suf. -owice. Obocznie od XIV w. notowano n. niem. *Peiskretscham*, nawiązującą do n. pol., z dodaniem wschródnem. *Kretscham* 'karczma'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pyskowiec*. Lit.: *SNGŚI* XI 80; *BorGŚI* 180; *RymNmiast* 198; *RospSEMiG* 316–7; *Chrzaszcz*, *Geschichte der Städte Peiskretscham und Tost sowie der Toster Kreises in Oberschlesien*, 1900; *Ng* 229. *JCh*

Pyskowiec (2), wś, legn., gm. *Złotoryja*, 6 km na płn.-wsch. od *Złotoryi*: in *Pyscowitz* 1274, de *Pescewicz* 1293, *Pyzkuiwicz* 1313 *Reg* nr 1467, 2303, 3351; *Peiswitz* 1677 *JIV* 186; *Peiswitz* 1786 *Z* VI 49; *Peiswitz* 1845 *K* 479; *Biskupice*, *Peiswitz* 1900 *Myc* 16; *Peiswitz* — *Pyskowiec*, -ic, *pyskowicki* 1948 *MPol* XXV nr 14; *Pyskowiec*, -wic 1982 *WUN* III 96. — Nazwę zmieniono jako *Peiswitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pyskowiec*. Lit.: *SNGŚI* XI 80; *Domański*, *Szkice Legnickie* III 165. *JCh*

Pysowa, przys., okresowo wś, piotr., gm. *Ręczno*, 11,5 km na płn.-zach. od *Przedborza*: *Ml. Pyszowy* 1791 *MpPerSd*; *Pyzowy* (!) 1827 *Tabella* II 128; *Pyzowy* (!), os. 1888 *SG* IX 334; *Pysowa*, wś 1921 *Sk* II 88; *Pysowa*, wś 1933 *SkBy* 1407; *Pysowa*, przys. 1967 *SM* 946; *Pysowa*, -wej 1982 *WUN* III 96. — Pierwotnie n. młyna (por. pierwszy zapis), ta od n. os. *Pysz* (por. gw. *pysz* 'puch; kurz', *pyszny*, *pycha*) *RymSEN* II 326, wtórnice z elipsą członu *Młyn*. Postać *Pysowa* z dostosowaniem do n. m. na -owa, w związku ze zmianą charakteru obiektu. *EB*

Pyszaca (1), wś, poznań., gm. *Śrem*, 4 km na płd.-wsch. od *Śremu*: *Pyschimo* 1209 *KW* I 62 (tu?); *molendinum* in *Pysatha* 1253 *KW* I 288; de *Pyschancz* 1398 *Lek* II nr 2129; *Pisqca* (1408) 1598 *KW* VII 397; *Pischanczna* (1423) 1488–92 *NKs* 31; *Pysszancza* 1429, *Pyszacza* 1471 *SHGPn* III 926; in villa *Pischancza* 1502 *Matr* III nr 357; *Pischacza*, *Pyschancza*, *Pyschaczka* 1510 *NKs* 105, 199; *Pyszczynca* 1521, *Pysszczacza*, *Pyszczacza* 1523 *Matr* IV/1, nr 4026, 4371; *Pyssqncza* 1530, *Pyszancza* 1563, *Piszancza*, *Pyszacza* 1566 *SHGPn* III 926; *Pyszacza* suburbium 1580–81 *ŻDz* XII 84; *Pyszqca* 1789 *PPozn* (Tab 8, 18); *Pyszqca* 1888 *SG* IX 329; *Pyszqca*, -cej 1982 *WUN* III 96; gw. *pysonco*, -y. — Pierwotna zapewne n. w., od imiesłowu **pyszacy* 'wydzielający opary' (: psł. **pyšati* < *pyšeti* 'wydzielać opary'), por. *Babik* 501, może też od rdzenia ide. **pi-s-*, oznaczającego mokre miejsce, źródło, por. *Duma*, 85–6. Lit.: *SHGPn* III 926–8; *Koz* III 115; *PPozn* 249; *Rospond*, *JP* XLIX 56; *Babik* 502; *Duma*, *Imiesłowowe nazwy rzek*, w: *Onimizacja i apelatyzacja*, 2006, 85–6. *ZZ*

Pyszaca (2), wś, wroc., gm. *Brzeg Dolny*, 3 km na zach. od *Brzegu Dolnego*: *Pyssancz* (1369) *K*

Pyszczyn

64; pagus *Bischantz* 1638, pagus *Bizantz* 1651/52 J I 126, 264; *Bsanchz*, heißt insgesamt auch *Puschanze* 1787 Z VII 244; *Bschanz* 1830 Kn 76; *Bschanz* 1845 K 64; *Bschanz* 1900 Myc 59; *Schanzberg* 1937 SNGŚI XI 81; *Schanzberg*, *Bziniec* 1941 Wrzosek 24; *Schanzberg* (*Bschanz*) — *Pyszca*, *-cej*, *pyszczaki* 1948 MPol XXV nr 14; *Pyszca*, *-cej* 1982 WUN III 96. — Dawniej zapewne *Pyszca*, zob. wyżej. Nazwę zmieniono jako *Bschanz*. Forma *Schanzberg* wprowadzona w okresie hitlerowskim. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Pyszca*. Wieś leży niedaleko Odry. Lit.: SNGŚI XI 80–1.

JCh

Pyszczyn (1), wś, bydż., gm. Dobrcz, 12,5 km na płd.-wsch. od Koronowa: *Piscin* 1315 SHGKu (OMC 294); *Pesczyn* 1358 KW III 105; *Pyesczyno* 1374 SHGKu(MK 33, 602); *Pyesczyno* 1489 Lupbrz 181; *Pisczino* 1583 ŻDz XII 256; *Pisczin* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Pyszczyn* al. *Piszczyn*, niem. *Ludwigsfelde* 1888 SG IX 329; *Pyszczyn* 1921 SK X 7; *Pyszczyn*, *-na*, *pyszczynski* 1972 UN 174, 7. — Od n. os. *Piska*, *Pyszka* SSNO IV 281 (: *pisk*, *piszczec*), z suf. *-in*, *-ino*. S. Kozierowski na podstawie najstarszych zapisów odczytuje n. jako *Piešcin*, a F. Nieckula łączy n. m. z n. os. *Pyszcz*, *Pysk*, *Pisk*. Nazwa niem. *Ludwigsfelde* nadana przez władze zaboru pruskiego. Lit.: Koz V 150, 219; Nieckula, *-ov-* 300.

AG

Pyszczyn (2), wś, pozn., gm. Gniezno, 4 km na pñ. od Gniezna: *Pischyno* (1136) KW I 11; *vil-lam* ... que *Pisczyno* dicitur (1298) XV KW II 162; *Pisczyno* (1404) XV KW VII 255; *Pisczino* 1408 KW V 144; de *Pyszczyna* 1433 AC II nr 282; *Pyszczyno* 1511–23 ŁLB I 14; cum *Maiori Pyszczyno* (1534) VisitGn 523; *Pisczin* sive *Galczewo* 1580 ŻDz XII 156; *Pyszczyno major* 1618–20 PKal 216; *Pyesczyno major* 1674 MKI(ASK 74, 215); Wieś *Pyszczyn* 1789 MKI(Tab 36, 23); *Pyszczyn* 1888 SG IX 329; *Pyszczyn*, *-na*, *pyszczynski* 1967 UN 77, 25; gw. *pyšćyn*, *-na*, *pyšćyŃski*. — W XVI w. oboczna n. *Galczewo*, od n. os. *Galka* SSNO II 77, z suf. *-ewo*. Okresowo n. występowała z łac. członem *Maior*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 300.

ZZ

Pyszczyn (3), wś, wałb., gm. Żarnów, 12 km na wsch. od Strzegomia: *parvum Pischyn* 1213, *Pyffin* albo *Prczin* 1271, *Pirschin* (!) 1277 Moep 107; *Pischin* 1311, *Piczin* 1318, *Gütern Bixin* 1339 Reg nr 3225, 3811, 6354; *Piczczin* 1353

Moep 107; *Piszczin* (1360) K 495; czur *Pycze* (!) 1365 Moep 107; *Pietschen* 1743 SNGŚI XI 81; *Pitschen* 1795 Z XII 80; *Pitschen* 1845 K 495; *Pitschen*, *Byczyn* 1900 Myc 19, 77; *Pitschen* — *Pyszczyn*, *-na*, *pyszczynski* 1947 MPol XXV nr 124; *Pyszczyn*, *-na* 1982 WUN III 96. — Nazwę zmieniono jako *Pitschen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo formę *Pyszczyn*. Lit.: SNGŚI XI 81; SGTS XX 401–4.

JCh

Pyszczynek, wś, pozn., gm. Gniezno, 4 km na pñ. od Gniezna: binum *Pisczino* 1357 KW III 70; *Piszczynek* 1460 KorPrał II 368; *Pyszczyno* 1511–23 ŁLB I 18; *Pyszczynko* (1534), in *Mainus* (!) *Pyschynko* (1534) VisitGn 523, 524; *Piszczino* 1580 ŻDz XII 156; *Pyszczynko minor* 1618–20 PKal 216; *Pyszczyno minor* seu *Pyszczynko* 1674 MKI(ASK 74, 215); *Pyszczynko* 1789 MKI(Tab 34, 508); wieś *Pyszczynek* 1789 MKI(Tab 36, 20); *Pyszczynek* 1888 SG IX 329; *Pyszczynek*, *-nka*, *pyszczyniecki* 1967 UN 77, 26; gw. *pyšćynek*, *-nka*, *pyšćyŃski*. — Dawniej *Pyszczyno*, n. ponowiona z n. wsi *Pyszczyn* (2), później z suf. *-ek*, *-ko*, także z łac. członem odróżniającym *Minor*.

ZZ

Pyszczynko zob. **Pyszczynek**

Pyszenka zob. **Pysznicza**

Pyszkowo, wś, włoc., gm. Chodecz, 6,5 km na pñ.-zach. od Chodcza: *Piskowe* 1238 KkM 377; *Piscowo* 1399 SHGKu(H 46); *Pyschcowo* 1418 Koch nr 29; *Pyszkowo* 1489 Lupbrz 98; *Piskowo* 1557–66 ŻDz XIII 22; *Pyszkowo* 1634 Rpodbrz 230; *Pyszkowo* 1674 Rpog 153; *Pyszkowo* 1783–84 RejKor 849; *Pyszkowo* 1888 SG IX 330; *Pyszkowo*, *-wa* 1982 WUN III 96. — Prawdopodobnie od n. os. *Pyszek* SSNO IV 403 (od podstawy *pysz-*) lub od n. os. *Pisk*//*Pysk*, z suf. *-owo*. Zmiana *-s-* > *-sz-* może być wynikiem zatarcia przejrzystości znaczeniowej nazwy lub hiperpoprawności. Lit.: Nieckula, *-ov-* 167.

AG

Pyszkowo zob. **Piskajmy**

Pyszków, wś, sier., gm. Brzeźnio, 7,5 km na pñ.-wsch. od Łączewa: *Pyszkow* 1411 Koz VII 57; *Pyszkow* 1496, *Pisskow* 1511 ŻDz XIII 170, 179; *Pyszkowo*, *Pysskow* 1511–23 ŁLB I 421, 422; *Pisskow* 1518, *Piskow* 1553 ŻDz XIII 179, 218; *Pyszkow* 1783–84 RejKor 198; *Pyszków* 1827 Tabella II 128; *Pyszków* 1888 SG IX 330; *Pyszków* 1921 Sk II 94; *Pyszków*, *-kowa*, *pyszkowski*

1972 UN 50, 6; gw. *pyskuf*, -ova, *pyskoski*. — Od n. os. *Pyszek* lub od n. os. *Piskl/Pysk*, z suf. -ów, w XVI w. też -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 169. EB

Pyszna Górka, cz. wsi Radoska, dawniej wś, kiel., gm. Radoszyce: Nowa kolonia *Pyszna Górka* 1789 Lusand I 115; *Pysznagórka* 1877 Zin II 95; *Pysznagórka* 1888 SG IX 330; *Pysznagórka* 1902 Przew II 112; *Pyszna Górka* 1921 Sk III 50; *Pyszna Górka*, przys. 1933 SkBy 1407; *Pyszna Górka*, -nej -ki, cz. Radoski 1966 UN 24, 54; *Pyszna Górka*, -nej -ki, wś 1982 WUN III 96; po zmianie *Pyszna Górka*, -nej -ki, cz. wsi Radoska 2008 DzU nr 234, poz. 1586. — Może od n. stawu *Pyszna Górka*, por. *Pyssna Gorka* 1564–65 Lusand 301, *Pysna Gorka* 1569, *Pisna Gorka* 1660–64 Lusand I 33, a ta od ap. *górk*a i przym. *pyszny*, w nowszym znaczeniu 'bogaty, przepiękny'. Nazwa notowana też w formie zrostu *Pysznagórka*. Lit.: Duma, HE XIV 137. IN

Pyszna Pacha zob. **Dzbenin** (2)

Pyszna Wola zob. **Pysznic**a

Pysznapachy zob. **Dzbenin** (2)

Pysznica, wś, tarnob., gm. Pysznic, 5 km na płd.-wsch. od Stalowej Woli: Pysznic, super fl. Pysznic ... locatio willae *Pysznic*a in loco certo *Pysznic*a dicto (1556–68) HE XVIII 36; *Pyszna Wola* 1564–65 Lusand 137; *Piszinska Wola* 1578 ŻDz XIV 203; *Pyszenka*, *Pysznic*a XVII ŻDz XIV 203; *Pysznic*a 1794 Ga Kk2; *Pysznic*a 1888 SG IX 330–1; *Pysznic*a 1952 UW 283; *Pysznic*a, -cy, *pysznic*ki 1966 UN 66, 53. — Najwcześniejsze zapisy n. dotyczą zarówno wsi, jak i rzeki *Pysznic*a, dziś *Pyszenka*, pd. Sanu. Nazwa niejasna; może ma związek z przym. *pyszny*, por. psł. **pyšъnъ* 'związany z dmuchaniem, nadęty; dyszący' (: **pychati* 'dyszeć, sapać' < ide. **peu-* 'dmuchać, dąć, nadymać') Spsł(kartoteka). W XVI w. też n. w formie zestawienia *Pyszna Wola*, *Pysznińska Wola*, z członem utożsamiającym od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym, po którego zaniku powstała forma zdrobniała *Pyszenka*. Utrwaliła się n. z suf. -ica. Lit.: OPilz 86; Rospond, JPól XLIX 56; RospSEMiG 317; Rieger, HE XVIII 36. IN

Pyszyce zob. **Perzyce**

Pysznińska Wola zob. **Pysznic**a

Pysznik zob. **Stopki**

Pytelkowo zob. **Pierzchały** (3)

Pytki zob. **Pióry** (1)

Pytlewo, cz. wsi Dębowiec, dawniej wś (?), pozn., gm. Gniezno: in *Pytlewo* 1511–23 ŁLB I 104; *Pytlewo* 1846 KsP 502; *Pytlewo*, karczma 1888 SG IX 331; *Pytlewo*, pustk. 1921 Sk X 49; *Pytlewo*, -wa 1967 UN 77, 7. — Od n. os. *Pytel* (: stp. ap. *pytel* 'rodzaj sita w kształcie worka służącego do przesiewania mąki' Sstp VII 416) RymSEN II 326, z suf. -ewo. ZZ

Pytowice, wś, piotr., gm. Kamięnsk, 3,5 km na płn.-zach. od Kamięnska: *Pythow*, *Pitowice* 1407 Koz VII 57; *Pitowice* 1511 ŻDz XIII 208; *Pytowycze* 1511–23 ŁLB I 501; *Pitthowicze* 1552 ŻDz XIII 285; *Pytowice* 1791 MpPerSd; *Pytowice* 1827 Tabella II 128; *Pytowice* 1888 SG IX 331; *Pytowice* 1921 Sk II 72; *Pytowice*, -wic, *pytowicki* 1971 UN 16, 17. — Od n. os. *Pyta* (: *pytać*; gw. *pyta* 'ogon; członek męski; powróż') RymSEN II 326, z suf. -ów, -owice. EB

Pytyny zob. **Pityny**

Pyzdra zob. **Pyzdry**

Pyzdre zob. **Pyzdry**

Pyzdrowiec zob. **Puzdrowiec**

Pyzdry, mto, koniń.: in *Pyzdre* (1186)1278, de *Pyzdr* (1257)1646 KW I 33, 324; *Pyzder* 1296 KW II 124; civitatem ... *Pysder* 1297 KW VI 67; de *Pizdr* 1283 KW VI 40; de *Pijsdir* 1298, de *Pysdra* 1299 KW II 124, 161, 182; de *Pizir* 1302, in *Pyser* 1324 KW II 213, 375; de *Pysdri* (1347)1389 KW VI 165; *Pezdri* 1374 KW III 427; ad *Pysdri* 1401 KZPozn 705; *Pisdry* 1510 NKs 70; z *Pizdr* 1564–65 Luwlkp I 227; *Pysdry* civitas 1578 ŻDz XII 218; Miasto *Pyzdry* 1628–29 Luwlkp I 157; *Pyzdry* 1674 MKI(ASK 74, 194); Miasto *Pyzdry* 1783–84 RejKor 804; *Pyzdry*, niem. *Peisern* 1888 SG IX 332–3; *Pyzdry* 1921 Sk X 106; *Pyzdr*, *Pyzdr* 1982 WUN III 96; gw. *pyzdry*, *pyzder*, *pyzderski*. — Nazwa niejasna. Hipoteza o związku n. z rdzeniem psł. **py-z-*, **pu-z-* (< ide. **pu-// *peu-* 'nadymać') proponowana przez E. Mośkę, którą przyjmuje także K. Rymut, wydaje się nieprzekonująca. S. Rospond łączy n. z n. os. **Pizdura* (: *pizda* 'vulva') lub *Pizder* (: gw. ap. *pizder*, *pizer* 'biedak, chuchrak'), por. nazw. *Pizdak*, *Pizdurka* RymSEN II 247. K. Zierhoffer traktuje n. *Pyzdry* jako odosobową, lecz z trudną do wskazania n. os. w podstawie. T. Skulina stara się zrekonstruować n. os. **Pyz(e)r* od gw. czas. *pyzac*

Pyzik

'ryć, kopać'. Forma *Pezdry* związana z przekształceniami fonetycznymi wynikającymi z sąsiedztwa spółgłoski wargowej *P-*. Zapisy z końcowym *-e* i *-a* są rezultatem latynizacji nazwy. Zapis de *Piser* to zapewne forma dopełniacza *Pyzr*, z uproszczeniem grupy *-zdr-* > *-zr-* lub bez wstawnego *d*. Lit.: Moško, PorJęz 1962, 79–89, 161–5; Skulina, SIOc 46/47, 376; RospSEMiG 317; RymNmiast 198; ZierNmiast 127–8. ZZ

Pyzik zob. **Pieski** (1)

Pyziolki-Brodowo, wś zaginiona, leżała w par. Jedwabne, łomż.: de *Pcziolki* 1531 ZHer nr 1015; *Pcziolki Brodowo* 1577 ŻDz XVI 358; *Puziolki* deserta 1783–84 RejKor 666. — Pierwotnie *Pczolki*, od n. os. *Pczolka* SSNO IV 208 (: stp. *pczola* > *pszczola*), w l. mn. Człon *Brodowo* w n. zestawionej ponowiony z n. wsi *Brodowo* w ziemi zakroczymskiej, skąd pochodzili nabywcy tych terenów, por. 1462 SHGMz(MK 337, 11. Wtórnie *Pyziolki*, od n. os. *Pyziolek* SSNO IV 405. Lit.: BrodzWizn 249; ZMaz 292. UB

Pyżówka, wś, nowosąd., gm. Nowy Targ, 8 km na pñ.-zach. od Nowego Targu: [*Śreniawa*] XVI AtKr 281; in villa nostra *Pyzowka* seu *Srzenia-wa* (1606) PSP nr 26; *Pezowka Niwa* XVII ŻDz

XIV 146; *Pyzuwka* ... wsi *Pyzuwce* 1765 Lukrak I 62, 63; *Pyżówka* al. *Pyżówka* 1888 SG IX 333–4; *Pyżówka* 1921 Sk XII 28; *Pyżówka* 1952 UW 270; *Pyżówka*, *-ki*, *pyzowski* 1964 UN 10, 105. — Dawniej *Śrzeniawa*, od n. os. i n. herbu *Śrzenia-wa* SSNO V 373 (: *śron*, *śrzon*, (*szron*) 'osad lodowy powstały z zamarznętej mgły, też śnieg przymarznęty do gałęzi drzew; danina w owsie lub jej ekwiwalent pieniężny, składane łowczemu' Sstp VIII 579). Obocznie *Pyżówka*, od n. os. *Pyza* SSNO IV 403 (: stp. *pyzać* 'lekceważyć kogoś', gw. *pyza* 'kluska; przen. człowiek pyzaty'), z suf. *-ówka*. Lit.: LKrak 123–4. IN

Pyzry zob. **Pyzdry**

Pyzy, wś, biał., gm. Mońki, 6 km na pñ.-wsch. od Moniek: *Pyzy* 1744 SDV 146; *Pyzy*, przedmieście 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6009, 31 35); *Pyzy* 1795 MpNetPd; *Pyzy*, przedm. Goniądza 1888 SG IX 334; *Pyzy*, wś 1921 Sk V 12; *Pyzy*, *Pyz* 1982 WUN III 96. — Od n. os. *Pyza*, w l. mn., por. *Pyzowie*, mieszczanie z tej okolicy 1571 ŻDz XVII/1, 177. EB

Pyżowice zob. **Pyrzowice** (2)

Pyżówka zob. **Pyżówka**

Pyżyny zob. **Perzyny** (1)

Q

Quackenburg zob. Kwakowo
Quadendorf zob. Przejazdowo
Qualisdorf zob. Chwaliszów (1)
Qualkau zob. Chwałków
Quallwitz zob. Chwałowice (6, 7)
Quanzendorf zob. Chwałęcín (3)
Quarghammer zob. Tworóg
Quartz zob. Gaworzycze
Quarkenburg zob. Błotno (3), Kwakowo
Quartane zob. Przywsie
Quartschen zob. Chwarszczany
Quassentino zob. Kwaszęcino
Quatzow zob. Kwasowo
Quäsdow zob. Gwiazdowo (5)
Queden zob. Kwiedzina
Quedenau zob. Kwiedzina
Quedin zob. Kwidzyn
Queetz zob. Kwiecewo
Quehnen zob. Kiwajny
Queissen zob. Gwizdanów
Queitsch zob. Kwieciszów
Quelldorf zob. Czarnoborsko
Quellengrund zob. Błotnica Strzelecka
Quellental zob. Gąsiorowice
Querseiffen zob. Płóczki (1)
Quesaw zob. Karbowski
Queso zob. Rostki Bajtkowskie
Quetzin zob. Kukinia
Queutsch zob. Kwieciszów
Quick(a) zob. Kwik
Quickendorf zob. Lutomierz
Quid zob. Gwizd
Quidlitz zob. Silice
Quiewo zob. Kujawa (3)
Quilitz zob. Filice

Quiram zob. Chwiram
Quirdel zob. Kostrzyca
Quirl zob. Kostrzyca
Quirmen, wś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. ostródzkim, olszt.: *Queyram* 1421 Döhr 100; *Qwerme* 1472, *Quermen* 1573, *Quirmen* 1783 Hart 610, 611, 616; *Quermen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Quermen*, wś 1820 Wald 211; *Quirmen* 1875 PMT X 82; *Quirmen*, wś 1888 SG IX 337; *Quirmen* 1898 PMT X 82. — Dawniej n. prus. **Kweirams*, por. n. os. *Queyrams*, *Queram*, *Queyre* TAP 50, 149 (może n. os. dwuczłonowa; niejasne **Kwei-*, **Kwi-*, por. lit. *kvir-ti* ‘brak zdrowia’ + *-rams*, od prus. *rāms* ‘skromny, grzeczny’, lit. *rāmas* ‘spokój’, *ramūs* ‘spokojny, cichy; uległy, pokorny’ SESmoc 609). W adaptacji do języka niem. skojarzono n. z niem. n. os. *Quermann* Gott 395. Lit.: Biolik, PMT X 82. *RP*
Quirren zob. Kwiry
Quisbernow zob. Biernów
Quittainen zob. Kwitajny (1, 2)
Qumälisch zob. Lubartów (2)
Quolsdorf zob. Chwaliszów (1, 2), Chwaliszowice
Quolsdorf b. Mellendorf zob. Chwaliszów (2)
Quolsdorf b. Töpferstedt zob. Chwaliszowice
Quosdorf zob. Chwastnica
Quosnitz zob. Chwastnica
Quostków zob. Chwastnica
Quoyge, miejscowość zaginiona, leżała w komornictwie Jeziorany, olszt.: *Quoyge* 1307 Ger 79. — Nazwa prus. **Kwaig-* o nieznannej etymologii i paralelach wschodniobałtyckich. Lit.: Toporov Prus IV 386; Błażenié II 321. *RP*

ISBN 83-85579-29-X całość
ISBN 978-83-64007-04-0 tom IX

9 788364 007040